

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.42

VIII

A V X I M O
SUPPLEMENTUM
SUMMAE
PISANELIAE

42

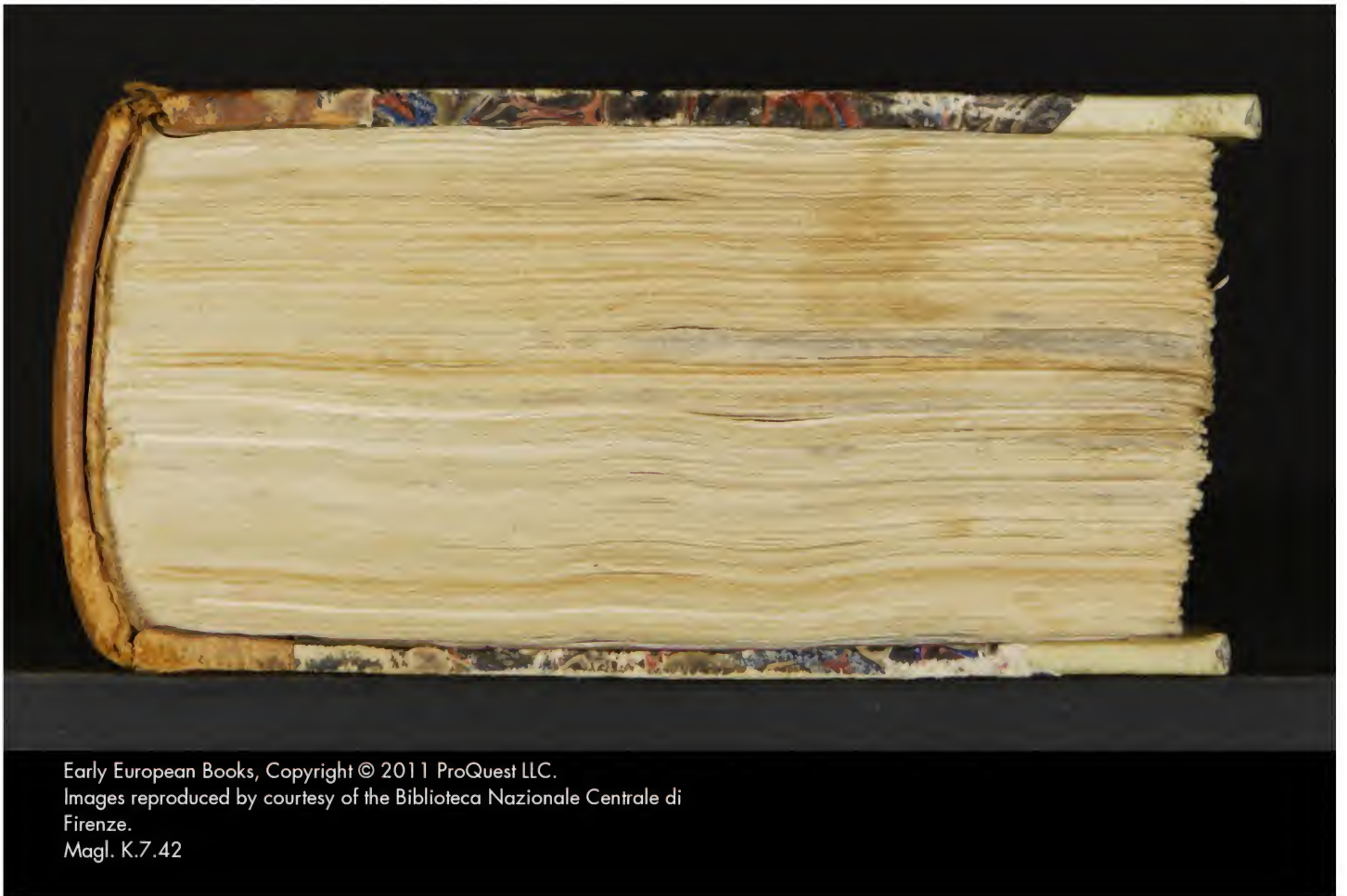

VERCELLIS
1482

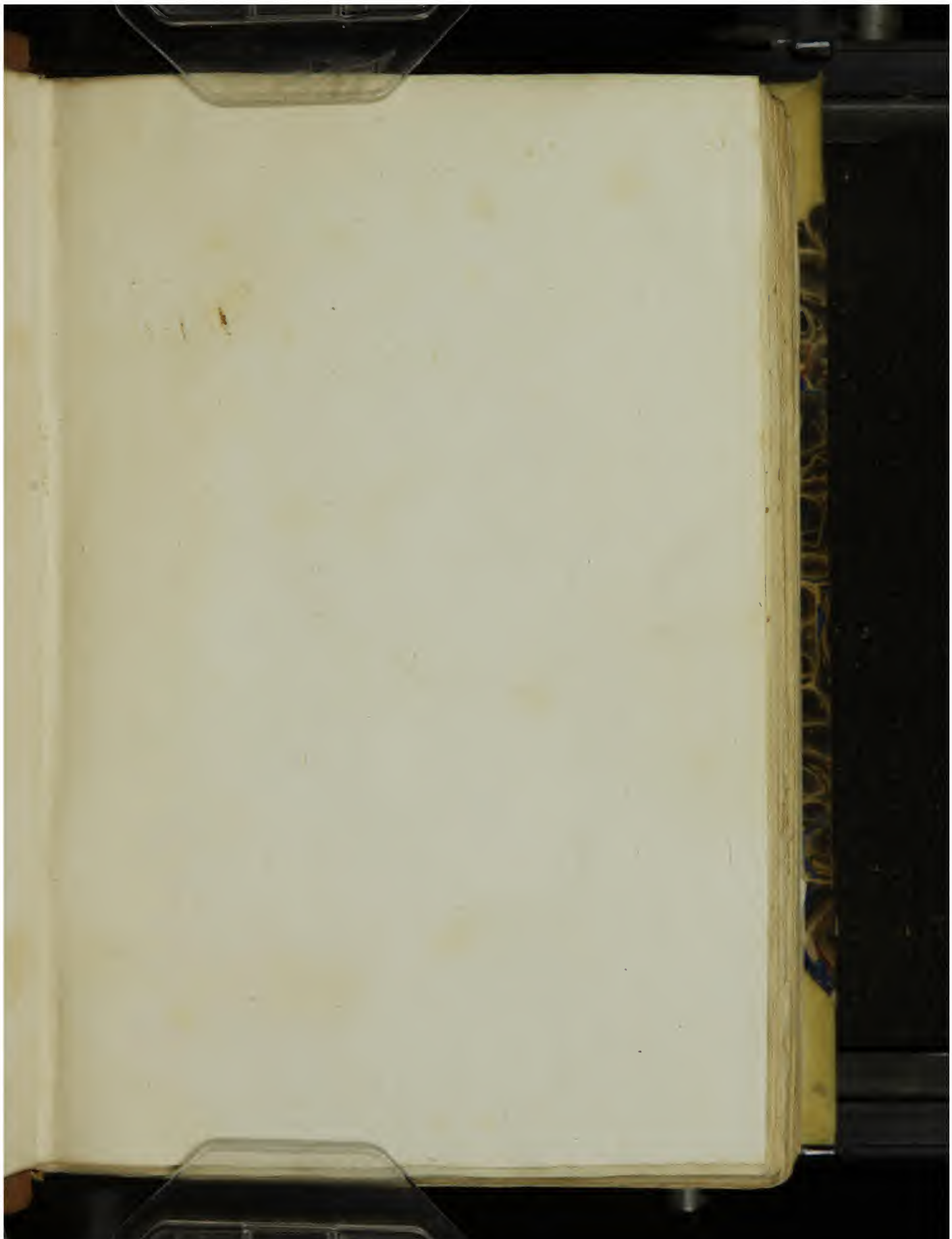
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.42

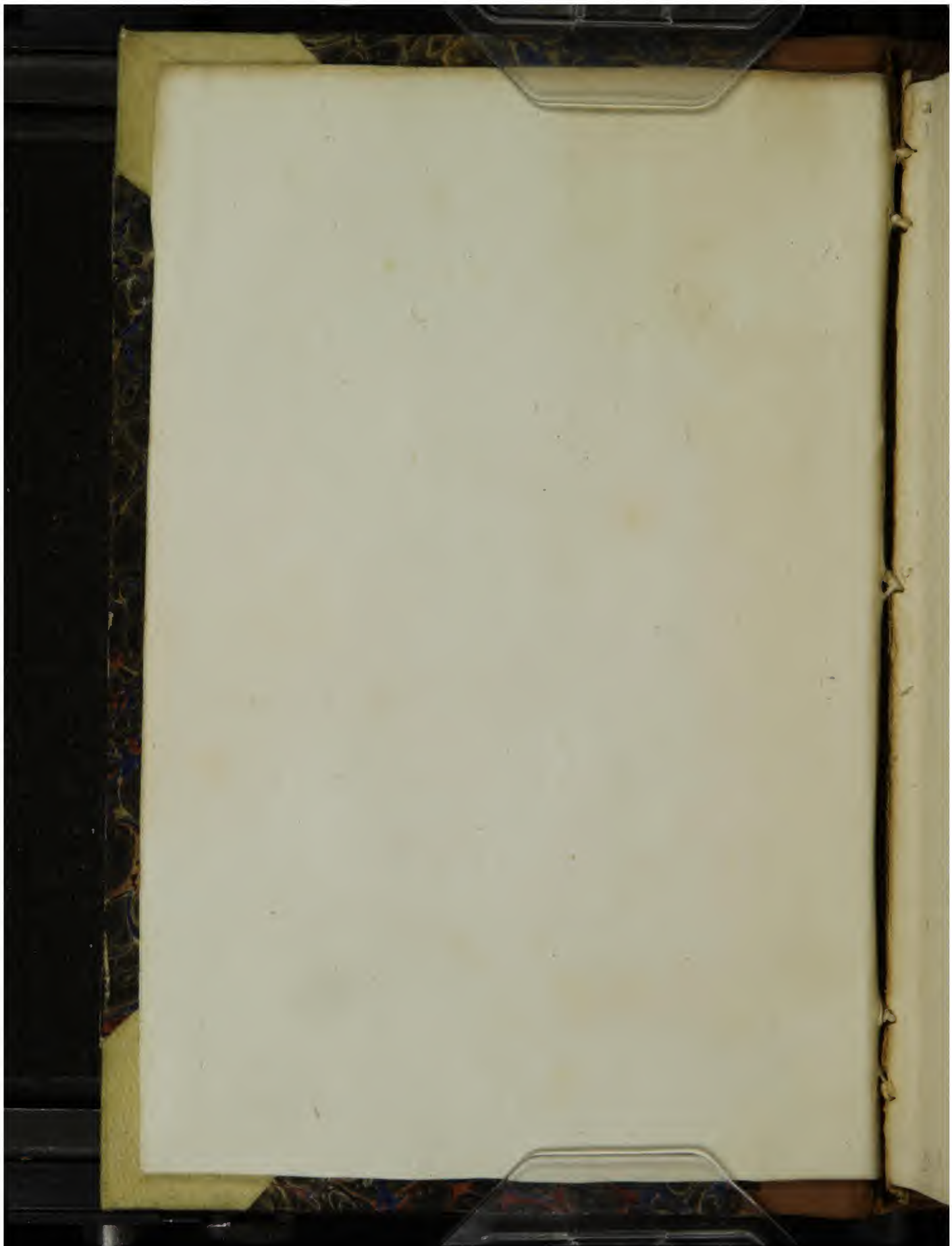

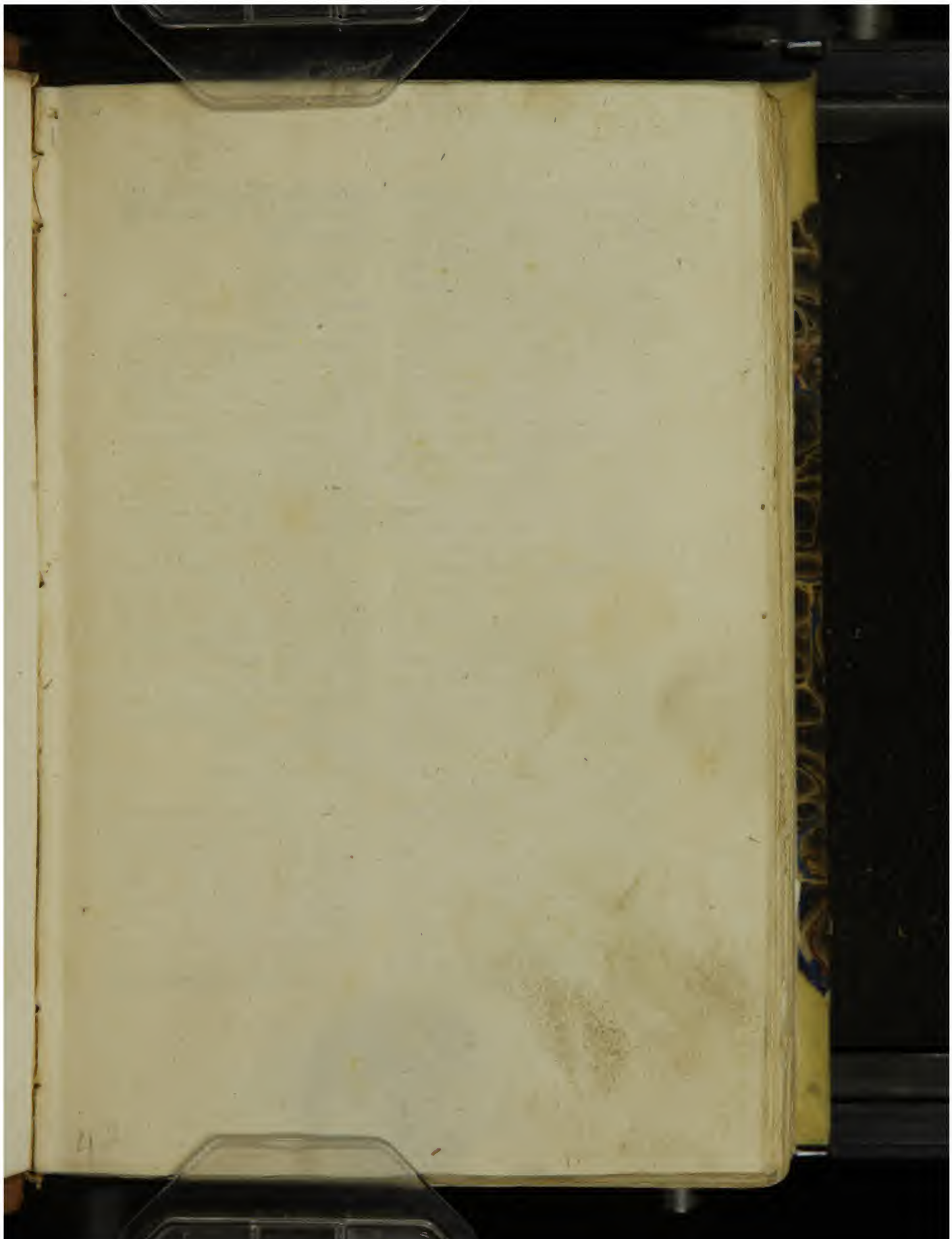
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.42

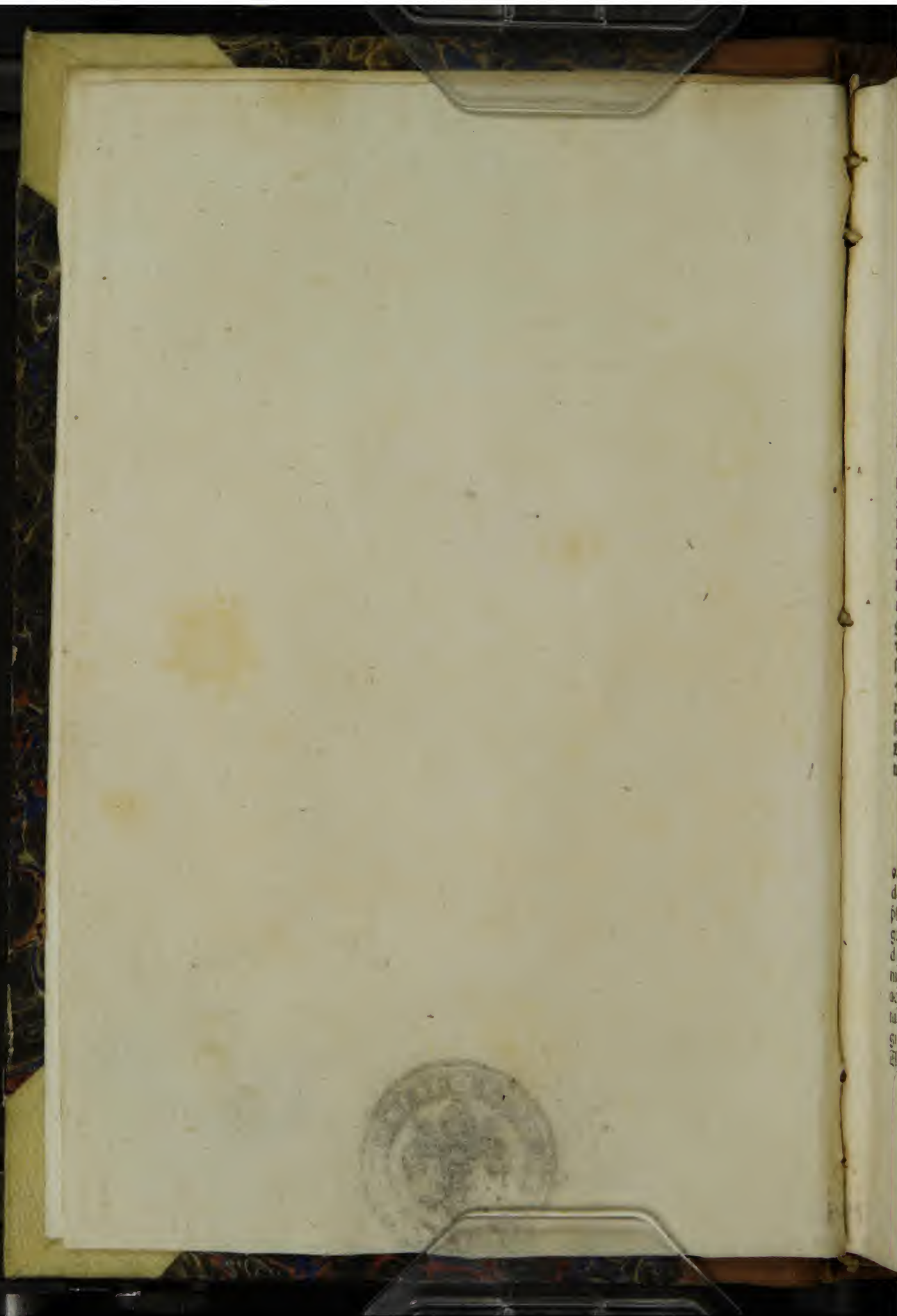

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.42

In noie dñi nři Ihu xpi. Amen.
Incipit liber q dicit supplementū.

Monia summa

que magistrum
seu pisanellavul

gariter nūcupat pp eius pēdiosis-
tatē apud p̄fessores cōius ioleuit.
Et qz ppter eius abachicas quota-
tiōes nūmū in suis quōqz repit cor-
rupia ac pp ei⁹ breuitates ip̄erisqz
suis ac cisionib⁹ valde dubia: decla-
rande et supplemente idigēs: idcirco
ad cōem simpliciu cōfessio: nū vili-
tatē q̄tū mibi dñs dderit decreui
dictā sūmā emēdatā ad cōem q̄ta-
tionē reducere: ac ei⁹ breuitati q̄ bre-
ui⁹ valuerō qd vīsi fuerit expedire
addēdo sup̄plere: vtqz addūto cō-
gnoscat. in ei⁹ p̄ncipio. **A.** In fine
vō. **B.** **L**fa ex rubro ponet. dicte
sūmē alphabeticū ordinē sequēdo
et pagaphos in marginib⁹ p̄ q̄tas
notādo p̄ p̄ncipiu capli: l̄z i p̄fata
sūmā p̄p̄iet p̄ncipiu pro. s. p̄rio
Et pp̄ predicta hoc op⁹ supplementū
appellari potest. **B.**

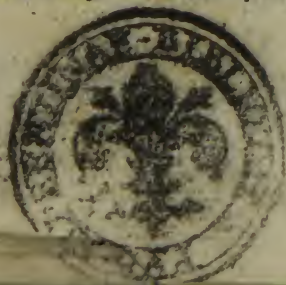
Abbas

i suo mo-
nasterio
p̄ferre pōt suis subdi-
p̄maz cōsūmā et duos
ordines minores. dūmō sit sacer-
dos. et man⁹ ip̄osita sit ei fm̄ mo-
p̄ficiēdo: et de era. et q̄l. cū p̄un-
gat. et 69. dñ. qm̄ v den⁹. **A.** Or-
dines minores sūt cōstariar⁹. p̄sal-
mistas. et lectorat⁹. exorcistas. us.
accolit⁹. et di. clerics. Et p̄salmistas
et lectorat⁹ idē sūt vt pōt colli-
gi ex ierem et glo. dñ. c. cū p̄ungat
Abbas aut cōferre pōt lectoratū.

dēo. c. cū p̄ungat. et c. qm̄. p̄sequēt
et cōstariarū qui p̄cedit. et sic istos
duos. cū ad ordines nō sit p̄cedē-
dū p̄ salū. vt cē de cle. p̄ sal. pro. c.
vno. **B.** Hoc etiā pōt elect⁹ in ab-
batē si ep̄s differat eū b̄ndicē. et de
sup̄ple. ne. pla. statum⁹. **A.** Ibi d̄r
Si ep̄s tertio cū hūilitate ac deuo-
tione sic puenit regit⁹. abbates b̄n-
dicere forte renuerit. eis dē abbatib⁹
bus liceat p̄p̄rios monachos b̄ndi-
cere. et alia q̄ ad officiū huiusmodi
p̄tinet exercē. donec ipsi ep̄i duritiā
suaz recognēt et abbates b̄ndicē n̄
recusent. **B.** Alienis aut p̄ferre nō
pōt. ext d̄ p̄m. abbates li. 6. **A.** Ibi
d̄r. Nec abbatib⁹ licuit sit alijs q̄
monasteriorū suoz p̄uersis et q̄ ad
illa p̄uolauerint et in q̄s eccl̄asticā
et q̄si ep̄alē iurisdictionē obunēt p̄
mā clericalē cōferre cōsūram nisi
eis id cōpetat ex pleno p̄fate si-
dis indulto. **B.**

C Abbas et quilibet cōuentualis
plat⁹ regere d̄bet monachos fugi-
tuos. **A.** Adde. et electos. vt. in. c.
ne vagandi. j. allegato. **B.** Et ad
claustrū reducere salua ordinis disci-
plina. extra d̄ regula. ne vagādi. **A.**
Alia incipit ne religiosi. vide. j. apo-
stasia. s. s. 2. **B.**

C Abbatū abbas possit licētiare sub-
ditos suos ad aliā religionem. **B.**
fm̄ p̄donaldū. Pōt qdē licētiare
ad eccl̄e religionē de cōsensu capli.
aliter non. ad minore vō non pōt.
ar. 19. q. iij. statum⁹. 12. q. 2. sine
exceptōe. De aruori vō p̄ligiōe dic-
it. j. religio. s. s. p̄rio. **A.** Ex ibi. dic-
it pōt colligi q̄ ad aruorē pōt licē-
tiari: nisi cederet i grāuē iacturā seu
in sūmā p̄greganōis vnde trāsit.
B. Ad ep̄am q̄s si subdit⁹ eliga

t addit hoc. & b. dicēs. Credo q
possit pape p̄sbyteri suis q excoi
cēt vel absoluat moniales deliquē
tes. ⁊ illi tenent obedire. si nō hā
bēt p̄sbyteri exconcessiōe gnālī vel
speciali diocesani vel pape: vel de
antiq. ⁊ approbata cōsuetudine. H.
Idē dñi in sui. con. dicta. q. i. B.

2. Tunc abbas illa possit aqua ben-
dicere. p[re]fessiones audire sacramen-
tales p[re]nias imponere. R. breuiter nul-
li acui sacrales exercere p[ot]est. extra d[icitur]
p[er] te. et remissio. nona. R. Tbi et d[icitur] q[uod] n[on]
p[ot]est moniales p[re]nias benedicere nec
p[re]dicare publice. sed d[icitur] benedictione
aq[uam] nil d[icitur] nisi forte sumat ex cl[er]ico
E. i obdictis con. Albricus. G.

Tertius possit suspendere vel interd-
dere. R. fm. Ado. Ab officio suspen-
dere non potest. quia licet quasi clauis est et sub
noie censure ecclesiastice pnnet. Sicut
nec iter dicere posset. posset tamen finiri.
Inno. si est consuetudo a beneficio vero
suspendere potest. extra de mai. et obe-
dientia. A. Licet sic dixerit Ado. tamen
glo. in deo. c. dilecta dicit quod potest su-
spendere ab officio et beneficio mona-
chas suas et clericos sine iurisdic-
tioni subiectos fm. quod licet satis inuitur
Docentia tenet gl. Ray. et quodam alii
ut in su. con. li. 3. ti. 23. q. 1. Inno. et
in dicto. c. dilecta dicit quod abbas
potest suspendere clericos suos ab
officio et beneficio. et hoc est ratione. quia
ex consuetudine iurisdictione ordina-
ria h3. j. de arbi. dilecti. Al. n. est
ius coe. C. de arbi. le. vlti. hec ille.
Et hoc ubi verius quod ex consuetudine
possit abbas suscipere ab offi-
cio et beneficio p iura pallegera. Et
subdit Inno. vbi. s. quod ex consuetudi-
ne induci si potest ut iter dictum de iure
ponere possit sicut nec excoicauo-

ne. Forte hoc id dicit Inno. qz res
ē magni ponderis. B.

¶ Tunc possit predicare. B. Nec
pōt p̄dicare nec publice docere vt
dī. j. scia. s. p̄rio. A. Vbi ad hoc alle
gant iura. p̄ q̄ ē sc̄a exira de pe. t
re. nona. B. Pōt in suis subditis
exhortari t̄ informare. Itē n̄ pōt oz
dinē sc̄ipe nec sup̄ sp̄ialibz iudicāz
t̄ q̄dā h̄mōi q̄ semis phibent. vt
j. scia p̄ to. De electiōe abbatisse h̄
j. electio p̄rio. s. si. Et q̄n t̄ q̄lier p̄
homagio pōt egredi clausurā mo
nialiu. vide. j. monial. s. 3. A. Dic
allegat. s. 3. cōputando p̄cipium
capituli p̄ vno. s. 3. nō sic ponit in
q̄tatiōe quā h̄ signo. cū separati sole
at aliari p̄ncipii capli ab ei. s. B.

Resolutioj cōiter
De ab

soluendi ab excoicatione sciē
dū ē q̄ ab oi excoicatione siue maio
iori siue minori lata a iure pōt ex
coicar⁹ absolut a suo epō nisi cōdi
tor canōis sibi resuauerit vt extra
de sen. exco. nup. §. i. 20. Pōt et p
pus sacerdos absoluerē a minori vt
i dco. c. nup. n̄ at a maiori. vt dī. j.
c. fessor p̄rio. §. i. A. Intellige nisi
pp̄i facer dos p̄sū ecclie collegia
te. vt abbas. archiep̄s b̄y et h̄. tales
eni pnt excoicare. et sūt inferiores q̄
b̄ h̄ p̄bet p̄suetudo. vt i sū. con. li. 3
ti. 33. q. 5. Et sic pnt a maiori excoi
catione excoicare. ita et ab illa ab
soluere. vt i. §. se. B. A snia vō iu
dicis nō pōt q̄s absolut nisi ab ex
coicatore et ab eius superiore si ad
illū fuerit appellatus. vel si excoica
tor negligenter vel maliciose disse
rat absolutionē. et i alijs casibus in
q̄bus archiep̄s pōt iudicaf d̄ sub
ditis suffraganeorum suorum. q̄s ha

beo. j. archieps § 3.

Absolvere potest et ligare seu excoicare potest. et inferior. Fallit hinc. 7. ca. ubi prius in legato pape qui obediens sue sine excoicatione potest. 13. p. anni absoluit non potest extra de offi. dele. q. 1. A. Intellige per annum. f. a. d. finitima finia. ut per ibi per glo. B. 2. q. ubi dicitur excoicatus maior excoicatione. quia tunc nec excoicare. nec absolvere potest. 4. q. 1. audimus. Secus si excoicatus minor excoicatione. extra de se. exco. duobus et de cle. exco. nu. si celebrat. 3. fallit quia per episcopum excoicatus incedit. qui postquam fuerit publicatus non absoluit nisi a papa extra de se. exco. nu. 4. in elidit quod exhibet hereticum ecclesiastica sacra quod ordinari officio puare potest sed non restituit. extra de hereticis. excoicatus. A. i. §. sane. ubi etiam dicitur idem recipientibus ab hereticis elias aut oblationes seu tradiderunt eos ecclesiastice sepulture. Et quod dicitur de clericis. idem et ibi dicitur de regularibus. et subdit. quibus etiam inligatur eorum privilegia in illa dioecesi non fuerit in quales excessus presumptuerint perpetrare. B. 5. quia quod per ciliu per penam et secundam monitionem fuerit reprobatus culpabilis in preterendo beneficium idignis. quia dicitur per ipsum ciliu suum spendi a preterendis beneficiis. quam finiam nullam nisi papa vel unus de principibus patriarchis potest relaxare extra de prebendis. q. 6. in d. dato. quem si episcopus debeat solus papa restituit. extra de cle. non restituit. A. Ibi non clare habet dicitur idem dicitur Albricus. B. 7. si excoicator non fuerit sacerdos quod quibus possit excoicare et etiam absolvi ut ostendat se sacerdoti quod ratione clavis ipsi absolvat quibus ad

solenne reconciliatione ecclesie. Si. n. minor excoicationis absoluit regit sacerdotem. ut extra de se. exco. nup. multo magis regit in maiori. A. L. d. Albricus. B. Hic quoniam vide plenius hic. j. §. penultimo.

Absoluit excoicator in certis casibus ad solum papam pertinet. Primum est de eo qui vberat clericum. 17. q. 4. si quod suadente. Dicitur casus habet multas exceptiones. q. 8. vide. j. absoluit. 2. p. tomus. 2. est de eo qui incidit vel frangit ecclesiam vel locum religiosum aut claustrum. qui antequam denunciet potest absolvi a solo episcopo. per ea vero non nisi a papa. extra de se. exco. cum quatuor. Et idem est de quicunque alio incedit si forte excoicatus et publice. extra de sen. exco. nu. Et videtur hunc casum. j. excoic. 4. 3. quia papa aliquos nominum excoicatus quem solus papa absoluit. et sic et solus absoluit omnes et principes. s. in crimine per quod excoicatus est. extra de sen. exco. significavit. vel etiam qui sciens precipit in dicitur ut quidam dicunt per dicitur. c. significavit. Sed alij exponunt. f. quia prius erat excoicatus a papa cum precipitans vel quod dicitur. c. loquitur de participantibus in crimine. A. Veritas est ut ex ipso textu colligitur non in directorio li. 3. tit. 2. §. 4. quod dicitur. c. significavit. loquitur de clericis qui sciens et sponte precipit excoicatio a papa in officiis dicitur. Ideo ut ibi dicitur. ad hoc ut ista excoicatio obineat. oportet quod precipitantes sint clerici. Item quod in dicitur precipit. Item quod illi sunt excoicatus a papa. Item quod precipitatio et admissio fiat sponte et sciens sicut habet totum manifeste colligitur ex textu de ceteris. ubi habet non dicitur. et Archi. xi. q. 3. placuit. et Jo. an. extra eo. statutum li. 6. L. d. Albricus. Et intelligit

huc ista participatio i dñis fiat in ec-
 clesia sine extra. vi i sū. con. li. 3. ti.
 33. q. 34. vltra mediu. B. 4.º de sal-
 sare lras papales vel sciēt falsis vie-
 te extra. de falsis. dura. Sūt et alij
 casus papales pter predictos. In
 serio hñt duo. Primº ē de inscu-
 toribº cardinaliū. q. iurrūt mltas
 et gues pēas. vt extra d. pe. felid. e.
 li. 2.º de illº q. occasiōe snie excoica-
 tiōis suspēsiōis vel iterdicti late-
 dant lñiam gūandi illos q. tulerūt
 vel suos in psonis vel bōis. vt ex-
 tra d. sen. exco. q. cūq. Et de plenº
 j. excoicatis pñs. 3. s. x. 2.º. A. Po-
 tº ē. 3.º. fm q. rationem eiº. B. Item
 q. cūq. corpus alicuiº defuncti icide-
 ret vel decoqret pro ossibº transse-
 rendis. Hoc in quadā extrauagl.
 Bonifacij octauī q. i. cipit. dñstād.
 In clemētis sūt. 5. Primº ē si inq.
 sutores. hereticoz. odio. grā. amio-
 re. vel lucro cōtra iusticiā et consue-
 tiaz omiserint pira quēpiā. pcede-
 re vñ ipsā hēfz alicui iponerēt. aut
 iponerēt q. pēdiant officiū suū. vt
 de here. multoz. i. f. 2.º ē de religio-
 sis q. absq. spālī lñia. ppriū sacerdo-
 nis solēnizaret mñmonia aut muni-
 straret sacra eucharistie vel extre-
 me vñctiōis. Sufficit tñ lñia paro-
 chialis etiā si nōdū ē sacerdos. A.
 Con. gl. i. cle. religiosi. sup. v. pñdi-
 teri. de put. S3 h. d3 itelligi dñi mō-
 sit i. 5. anno sue etatz faciat se pro-
 moueri isra ānu3 a cōmissiōe cure
 sibi facie ad sacerdotiū al ipso iure
 pñatus ē bñficio. vii. c. 13. d. elec.
 li. 6. nisi. ecclia poehialis foret col-
 legiata. Tūc. n. nō pñat ipso iure.
 s3 si admonitº se nō faciat isra pñt
 cū tēpus ordinari d3 pñari extra
 de elec. cū i. cūcl. s. iserioza. et i. c.

statuti. e. ti. li. 6. nisi q. epī et supio-
 res pñt occasiōe studij scie elid pñe
 med cū aliqbº dispēfare q. nō tene-
 ant. pmoneri ad sacerdotiū nisi pº
 septēniū dñmō isra ānū. pmoncat
 ad subdiaconatū et pº septēniū isra
 ānū ad diaconatū et pñbyiani. al.
 sūt ipso iure pñati. Porro dēo se-
 pñio durate epī et supiores dñt
 sollicitē pñdē vt p bonos et suffi-
 cientes vicarios ab eis i hº mōi ec-
 clesijs deputādos aiaz cura dilige-
 ter exerceat et dñiat laudabiliter i
 dñis qbº de eccliaz ipsaz pñtibº
 necessaria pgrue mñstret. e. ti. cum
 ex co. li. 6. B. Silt et lñia illº vica-
 rij q. gerit ordinariā curā ecclesie.
 A. Con. glo. vbi s. q. dñt q. videtur
 sufficē lñia vicarij gerēg curaz per
 modū dēe decre. cū ex co. B. Itēz
 sufficit lñia dioecesanī. vt nōt. yon.
 an. et de pñt. religiosi. i. cle. A. In
 directiōe li. 3. ti. 2.º s. 29. dñt ad pre-
 dicta non sufficit lñia epī. Glo. vñ
 in dēa cle. religiosi. sup. verbo pñf-
 biteri dicit. Pñto pº facti a penis
 excusari illi q. h. secut. nā dioecesanº
 ē parochianº de dona. aplice. et epō
 pñbit. 95. dñ. oli. et de pecu. cle. c. 22.
 et facit qd scripsi de pe. et re. ois su-
 p. vbo. pñto. et tūc eo factiº qñ va-
 cat parochialis ecclia. s3 qñ nō va-
 cat cōsulas abstinere et ex lñia epī
 vñ archiepī h. nō fieri. l3 ab illº reci-
 pi possunt. vt scripsi d. officio archi-
 ps. c. 3. h. ibi Tale pñlū videt tenē-
 dū nisi pñuetudo sit i pñt qz optia
 legiū iterēps ē pñuetudo. ff. d. legi si
 de iterēps. et pñuetudo nō mala
 p lege hñda ē dñ. i. pñuetudo. et. ff.
 de legi s3 ea. et regrit lñia spāl h. ē
 qd pñonis pñerēte et recipēte et d.
 sacris fiat spēficatio. vt bñ statissa

et aliter de ceteris. fm glo. sup vbo spā
li. Crederē in q ex qd sacro sit spe
cificatio lz nō expmā nomē paro
chial cū dat lnia religioso. vl no
mē religiosi cū dat lnia parochia
no eunt pena. vt ibidē subdit glo.
B. Itē sūt excoīcati sūt religiosi q
excoīcatos a canōe absoluunt ica
sibus nō pcessis. aut absoluērent a
sentētijs p statuta. pūcālia siue sy
nodalia. pūalgā. **A.** Glo. id. d. ca
cle. religiosi. sup vbo sentētijs dīc.
Quio q oēs sniaz icludat excoīca
tiōe. suspēsiōis. vel mīdē cō neces
saria fuerit absolu. Itē sup vbo a
canōe dīc q h excoīcatio nō obtine
ret si religiosus absolueret a snia in
dic. Itē ē nōt i directorio li. 3. ti.
1. §. 232. etiā si snia iudicialit eēt laia
a papa. Itē eo. ti. §. 234. nōt q si re
ligiosus absoluit a pctō pp qd icur
rit qd excoīcatōne vel aliā de pre
dic. sentētijs. dūmō nō absoluat ab
excoīcatōne ipsa vel snia nō icur
rit hāc penā. **B.** aut absoluērent a
culpa et pena. vt i dco. c. religiosi.
3. ē de isecutorib. epōz. vt de pe. si
qs. 4. ē de eliciis et religiosis indu
cētib. ad rōuēdū. iurādū vel pmut
tēdū de eligēdo apud eos sepulcu
rā. vel vt iā electā vltē nō imutent
vt de pe. cupiētes. de h vide. j. se
pultura. 2. §. p. **A.** Ibi ille cas. la
ti. pōnit. **B.** 5. de his q cogūt cele
brari loco iterdictio vel ad audien
dū vocant excoīcatos vel iterdic
tos. vel phibēt eis ne moniti exeāt
et de ill. q moniti noiatū exeāt. vt
de sen. exco. grāis. **A.** Ibi dī. Ille
igī excessus sic qñes excedēt i im
punitate trahant ab alijs in exēplū
pūptō rō pīares q i loc. mīdictio
suppō. qñ qñ de cetero celebrat

officia quomodolibet cogēt aut q
mō p dīcto v3 p cāpanaz pulsato
nē vl vocē pconā vt ibi ad officia
eadē aud. ēda alijs excoīcatos p
tūm vel mīdicti snia in odatos euo
care. seu q excoīcati publice aut in
terdī de ecclīys dū in iphs missaz
solēnia celebrātib. moniti vt exeāt
phibere nec nō et excoīcatos publi
ce vl mīdictos q i iphs ecclīys noia
ti a celebrātib. vt exeāt moniti re
manere pūpserint excoīcat. **B.**
Itē de illis q ferrū eqs arma et ad
ipugnādū xpianos necia deferunt
vel trāsmittūt seu galeas aut naues
vēdūt vel ipirantē saraceno p na
uib. gubnatōez exercēt. vl ipēdūt
pīlūm vel auxiliū i dispēdū frē scē
extra de iudeis. ita qñda3. et c. ad
liberādū. et casus papalis p extra
nagātez. vt habes. j. saracen. §. 2.
A. Ibi de h lat. dī. Multe alie sūt
excoīcatōes papales qā h obbre
uitatē omitto. cū de his lat. dīxer
im in qdā interrogatorio qd cōpi
laui. et etiam in quadriga. **B.** Lu
am. j. vsus clauium p.
C. Defūctio vl amoto epō q excoi
cauerat et vacāte sede capl3 siue il
le ad quē epalis iurisdicō iūc pū
net pōt absoluere a snia siue iuris
siue iudicis sic epō poterat. vt in 6.
de ma. et obe. c. p. Eodē mō etiam
successor absoluere pōt a snia quā
pdecessor. mult. ar. xl. q. 3. si epō. **A.**
2. Et ibi hoc plene pbat. **B.**
C. Si archiepōs absoluat excoīca
tos ab epō i casu nō concessō. **A.**
Qd ē regularit nisi i casib. excep
de qbus. j. archiepō. **B.** nō valet
absolu. qñ ē a non suo iudice extra
de offi. o. pastoral. Sed si p appel
latōne cā dīfert ad cū poterit absol

3

4

nere. ita tñ q nō nisi vocat pūb^o r
 cognito de appellatiōe extra d ap-
 pel romana. li. 6. r d sē exco. c. ve-
 neralib^o. A. Cō. Albuic^o. r ē cois
 finia. vt i sū. con. li. 3. n. 33. q. 14. B.
 3 **E**ps exis in aliena diocesi ab-
 soluere n pōt i his q requirūt cāc co-
 gnitiōe. qz nec sedere p tribūali
 pōt. 9. q. 2. epim. Sec^o si n regant
 cāc cognitiōe: qz ē pūnet ad vo-
 lūntariā iurisdicōne. Idē dico i le-
 gato d latere vāp extra tñios sue
 legatiōis. ar. ff. de offi. p cō. r le. l.
 2. r extra. d offi. le. excoicat. A. In
 dca. l. 2. sic dī. Dēo p cōsules stanz
 p^o qz vrbē egressi fuerint hēant iur-
 isdicōne. s n pēnotā s volūntari
 az. vt ecce manumitti apd eos pnt
 tā liberi q sui r adoptiones fieri.
 Cō. p dīcē Albuic^o. Et p dīcā faci-
 unt qz vt nōt glo. i dco. c. excoica
 f. legat^o a latere p^o qz egress^o ē vr-
 bē qusq i vrbē reuertat possit ab-
 soluere oēs a snia iuectiōis manūū
 hoc tñ nō pōtū facere nisi erga ho-
 mines sue legatiōis r i tñ sue lega-
 tiōis qñ regit cāc cognitiōez r vñ
 sentire glo. co. c. excoicatis. dū di-
 ctos legatos assimilat p cōsulib^o r
 fac extra d offi. le. c. nouit. r ibi no-
 tat. Immo. B. Epi at expulsi pnt ex-
 erere iurisdicōne i alia diocesi.
 A. Pēnta tñ lnia ab epo diocesis.
 r si n obīta. r ita q subdū nō ex-
 pulsores vñ eoꝝ fautores seu pñlia-
 rj vñtra duas dietas a fine sue dio-
 cesis n trahāt. vt i cle. qñis. d q. j.
 4 **B.** Et sic pnt absoluere. vt i cle. de
 fo. cōpe. qñis. A. Aduertēdum etiā
 qm q qlibet eps pōt etiā pēnotāz
 iurisdicōne i aliena diocesi exer-
 cere de cōsensu diocefani. vt in sū.
 con. li. 3. n. 33. q. 53. Et idē ē etiā in

alijs pñtis vt notat. Immo. in dicto
 .c. nouit de offi. de le. B

6 **E**ps absoluere pōt a snia laia p
 suū archidiaconū. plebanū. vñ alt-
 uz sub eo iurisdicōne hñt: s n dñs
 sine pñcia illi^o r pgrua satisfaciōe.
 extra de offi. or. cū ab eccliaz. r. c.
 ad repmēdā. si tñ absolueru valeat.
 ar. xi. q. 1. d pñona. Et ē rō. qz eps ē
 iudex ordiari^o tā laicoꝝ q clericōꝝ
 sui epā^o. ar. i. Autē. d delē. ci. i pñ^o.
 A. In h^o cōit pueniūt doc. vt nōt.
 in sū. cō. li. 3. n. 33. q. 94. S3 vt ibi
 p3 glo. Ray. dīc. Licet i h mār pa-
 rificet simplicē sacerdotē cū pleba-
 no. tñ aliud credo de pñoytero pa-
 rochiali q nō h3 pñciosaz iurisdic-
 tiōe. r qñ pñueit excoicare nisi
 p dñis qz ignorāt actores r cre-
 do q eps vñ ille q sup h^o gerit vi-
 ces ei^o ipso irreqñsito satisfaciōe scā
 si añ fieri pōt vel pmissa cum fieri
 pōtū pōt talē excoicanti absolūē B
 r idē ē d snia iudē. vt. j. iudēz. 5. d. 1.
 7 **Q**uid de vno epātū domiciliū
 trāssert ad aliū pōt p secūdū epū
 absolui ad excoicatiōe iur quaz in-
 curret in diocesi pñis sic etiā a
 pñio ibi cōmissio. vt ponit. x. x. A
 Lon. Albuicus. B

8 **Q**uā eps cōmittit alicui absoluti-
 onē de oi excoicatione. nō pp hoc
 pōt absoluere illū excoicanti ab eo
 cui^o absolutiōne n cōmississet i spā-
 li forte qz excoicat^o erat ppter dā-
 nū illatū epo vel aliqd h^o mōi extra
 de re. iuris. in generali li. 6.

9 **S**i papa mādāt alicui q aliquē
 excoicet. nūqd p^o ea pōt eū absolūē.
 Distigue. Si cōmittit ei cāc cogni-
 tiōez pōt absolūē. ar. 21. di. i ferioꝝ.
 Si vñ papa tā diffinirat negociū
 r mādēt excoicari nō pōt absolūē

- q. si ei iurisdicito s. puru msteriu
delegat. et de offi. dle. qm. A. 2. qd
c. c. si. 7 h e snia d. offi. 7 Goff. vi i
sum. con. li. 3. ti. 33. q. 98. B
- 10 C Papa si salutat aliquem excoica
tu. vel participat ei siue sciens siue
ignoranter non pp h ille e absolur
vt in cle. si sumus. de sen. exco
- 11 C Si p papa fuerit pfirmata aliq
excoicanonis snia qua inferior tulit
nugd iseriō pōt absolue? Distingue
q. si cōfirmata ē ex certa scia null
inferior pōt sine pape mādato nisi
cēt certū q p falsi. suggestōne fuisset
confirmatio ipetrata. extra de p. r.
vii. v. l. inu. c. 1. Si vō simplr p. fir
mat sine cause cognitiōe. tunc infe
rior pōt. et d. isti. ex frequētib. A.
Dec fuit snia d. offi. 7 glo. Ray. s. 3
Goff. dixit. Veri? ē q ille qui tulit
sniam possit ab illa absolue. p dcm
c. ex frequētib. vt in sū. con. li. 3. ti.
33. q. 100. s. p. mū tutius videt. B.
- 12 C Si de facto absoluo aliquem ab
excoicanōe de q nō possū. 7 postea
ad bā debeo si possū eū certificare
de errore meo 7 p. sulē q ipetret ab
solutionē. 7 interim debeo me hīe
ad illū q si nō absoluissem. x. d. A.
vt i sū. con. li. 3. ti. 33. q. cxi. B
- 13 C Absolutio ex cā falsa nō valet s. 3
Inno. 7 d. offi. q. iudex sic nō in
tendit absolue. vt puta si absolue
dicat se fuisse vel iniuriam sibi
remissā fuisse vel aliqd tale q nō sit
v. r. A. absolu. siue sit iusta siue ini
sta tenet q ad eccliam nūlitantē ar.
extra de re. iur. ois res. Itē q iura
promptiora sūt ad absolueduz q.
ad p. damināduz. So. di. pōderet. A
Belh? facit. c. cū sint. d. re. iur. li. 6
Et p. dictis con. Albrius. B
- 14 C Absolutio d. excoicatus q offert

te ad iusticiā nō obstat si ad v. sari
appellet ne absoluat. et. d. appel. q
fronte. s. 3. 7 isti casū habes. j. plent
us infdēz. s. s. 3. A. Ibi d. q an ab
solutionē d. sufficētē cautionē pre
stare de parēdo iuri. Et p. dicta itelli
gēda sūt nisi ad v. sari? dicat eum ex
coicatu p. manifesta offēsa. quo ca
su termin? octo diez ei dat ad p. bā
dū. 7 si p. bauerit nō relaxat snia ni
si p. r? sufficētē p. slet emēda vel p. p
tens cautio de pendo iuri si offen
sa dubia p. p. nat. vt i. c. solet. d. sē.
exco. li. 6. B. Ad si excoicar? impe
trat sibi absolutōne sciēte ad v. sario
7 non d. dicēte nec aliqd petēte ipe
ad v. sari? si pōt. postea cōq. r. q. re
nuisse videt. extra de sen. 7 re. mo.
q. uis. A. Con. Albrius. B

15 C Etā iur? q. s. pōt ab excoicanōe
absolui sicut 7 iur? excoicari. imo
etiā manētē p. tumacia pōt aliq. s. dis
crete excoicanōne iuste lata remit
tere. si viderit saluti illius expedire
Tho. 4. sen. di. 18. Itē Albrius A.
Idē d. in sum. con. lib. 3. ti. 33. q.
113. 7 in. q. 13. B

16 C Cū de excoicanōe dubitat. nū
qd d. z absolu. peti? Distingue. q. si
q. s. sup h. h. 3 p. sciam scrupulosa ni
mis. deponat eā ad p. sciliū bōi viri
quā si nolit vel non possit d. ponere
vel hēat d. h. p. bābilē opionē fac se
absolui ad cautelā. ar. et de sen. ex
ca. inq. sit. om. A. Con. Albrius. B

17 C Si excoicar? dic cām excoica
nōis fuisse dubiā vel nullā siue fal
sā 7 peti absolutui ad cautelā. absol
uet cū iuratoria cautionē. nisi excoi
cator v. lis p. quo excoicatio lata ē.
j. octo dies p. bauerit d. cā. et. d. sē.
exco. solet. li. 6. A. Ibi nil d. de iu
ratoria s. 3 d. p. petēti cautionē q reg-

rit pignora vel fideiussoria vel iura
mentū qñ alia n̄ pñt pñtari. sicut ⁊ d̄
idonea cautioe. d̄. c. gl. i. c. **Q**doar
d̄. c. de solu. Itē i d̄co. c. solet. nō
d̄f q̄ excoiatar pponat cāz dubiā
sz nullā siue iustā ⁊ qñq̄ i pbatō
nib̄ remanet dubia. Et qd̄ ibi ad si
nē d̄f si offēsa dubia pponat. itelli
git si de. pponē pñ. sz i examic iudi
cis p̄ d̄secrū pbatōis. vt ibi p gl. ⁊
de hoc d̄cm i additōe. s. s. 14. **B.**

15 **E**xcoicator cognosces errorem
sue excoicationis d̄z reuocare siue
absoluē nō obstatē appellatiōe ad
v̄sarij. sz si de errore dubitat pōt ab
soluē recepta cautioe q̄ iuri peat.
A. Immo d̄z absoluē recepta suffi
ciēt cautioe. vt i. c. sacro. d̄ quo. j.
B. Sz caueat iud̄x ne errorem figat
i p̄iudiciū alit̄ p̄f. c. d̄ s̄. ex. sacro

16 **L**igat̄ p̄lib̄ sentētijs v̄l vna ex
diuersis cāis si vult d̄e absolui d̄z
exprimere oēm suam ⁊ cām. ⁊ sic
vna absolu. sufficit ad plēs excoi
cations tollēdas. alit̄ nō teneret ab
soluio. q̄ p̄ subreptionez obientia
esset extra de sen. exco. officij.

17 **A**liū nō sacerdos absoluē possit
excoicatu. **R.** duplex ē absolutio.
Ana p̄iudēs ad for̄ p̄iudiciū. ⁊ illa
pōt cōmuni etiā nō sacerdoti. q̄ po
t̄ ē iurisdictionis q̄ ord̄is. Alia ē
p̄iudēs ad for̄ p̄iudiciū. ⁊ h̄ cū p̄tine
at ad ordinē sacerdotale nō pōt cō
muni nisi sacerdoti. si nec absolu.
a p̄ciō. h̄. x. x. **A.** Lō. **A.** lūc. **B.**

18 **I**n articulo mortis pōt absolui
excoicatus a simplici sacerdote ar. d̄
pe. dis. i. qñ penitet. c. de s̄. exco.
nō dubiū. ⁊ de sepul. parochiano
Sz si nō fuerit absolūt si tñ appar
uerint i eo signa p̄iudiciōis pōt ab
solui p̄ mortē ab illo. s. q̄ cū sanū

poterat absoluere c. de sen. exco. a
nob. 2. ⁊ valet tal absolutio. fin. x. v.
vt sepeliat i loco sacro. v̄l vt sepul
r̄ nō exhibet sz vt oret ⁊ celebret p
co. Et vide. j. absolutio. s. s. vlti. **A.**
Articul⁹ mortis itelligit nō solū de
piculo mortis pp̄ ifirmatē sed etiā
si sit i piculo quocūq̄ vicino mortis
puta si timeat hostē vel p̄donez. vel
crudelitātē hoīs potēd̄ aut odiū sp̄a
le alicui⁹. v̄l si nauigatur⁹ sit p̄ loca
piculosa v̄l loca iustidiosa trāsiurus
sz Immo. ⁊ d̄o. ⁊ i sū. cō. li. 3. n. 33
q. 36. addēf **A.** d̄o. q̄ idē ē si sit obfēf
sus v̄l obsideat i loco vbi frequēf
machie iaciūt ⁊ baliste. Caueat tñ
absoluēs q̄ nō nimis laxet habe
nas i h̄ casu. alioqn sub hoc p̄textu
possent fere oēs absolui. Et i articu
lo mortis ē simplex sacerdos pōt
absoluere ab oī p̄ciō. ⁊ excoicatiōe
dicto ca. parachiano. de sepul. nisi
sp̄ali aliud sit statutū. vt i excoica
tionib̄ p̄cessus curie. de qb̄ i d̄co
iūrogatorio. Itē qñ pōt ep̄i copia
h̄f nō d̄z se simplex sacerdos de ca
sib̄ refuatis ē i h̄ articulo intro
mittere fm̄ Immo. ⁊ i d̄ca. q. 36. ad
fi. Itē h̄ casu ⁊ i sū iūiget absoluēs
excoicato q̄ ip̄edimēto cessante se
illi rēp̄sentet a quo fuerat absoluē
d̄ mādatū ei⁹ humilit̄ sup̄ hoc re
ceptur⁹. extra d̄ s̄. exco. ca. nosc̄f.
⁊ notat i d̄ca. q. 36. in p̄ncipio. **B.**

Absolutio. ij. ^{3.}

cūctū clericos. Inijciēs
man⁹ violētias i clericū v̄l religiosū
d̄bēt absolui p̄ papā m̄. 17. q. 4. si
qs suadēte pñt etiā absolui p̄ lega
tos q̄ de latere pape nūsi sit extra
de s̄. exco. ad em̄nētiā. ⁊ d̄ offi. l.
q̄ trāslatiōē. etiā si sit extra tñios

sue legationis dum sint in via et cum
 si tales excoicant aliunde veniant ex
 tra d. offi. le. excoicant. **A.** Ibi h. not
 glo. et intellige h. fm ea q. dea sunt. s.
 i. ad id tunc absoluit. p. s. s. **B.** Le
 gam. vo. q. n. m. t. d. laic. et imios
 nemine talis pnt. absolvere. s. dum
 sint infra terminos pnt. absolvere nisi
 exentes de puincia sibi pmissa no
 aliunde accedentes. **A.** y. vo. legati
 locales q. ex privilegio ecclesie sue
 habet legatione. vt archieps. cau
 as. et similes. hoc n. pnt. vt in deo
 c. excoicatis. Et si vis scire qui sunt
 legati d. laicere. vide. j. legatus. s. p.
 i. **S.** i. casus s. s. **D.** o. i. q. b. i. m. i. c. i. s.
 man. i. clicos. citra sede aplicam ad
 solu pot. **P.** um. i. articulo mort.
 i. 7. q. 4. si. q. s. suadete. **T.** u. i. u. n. g. e. d. u.
 est ei q. si euaserit sedi aplicice se pnt
 ter v. l. ei q. possit eu. absolvere mada
 tu ei. sup. h. receptur. et d. sen ex
 co. a nob. **A.** **B.** eli. fac. co. n. c. q. d. h. is. **B.** Et id. i. cas. b. seque
 tib. remoto. s. impedimento. pter q. in
 puero. vt extra d. se. exco. de cetero i
 s. et c. ea noscitur. in s. **A.** In his. c.
 mul. di. de puero. s. d. co. n. c. q. s. u. i. s.
 et c. si. et vbi p. intelligit de puero
 iputere. i. minore. 14. an. o. **B.** Et
 si cessante impedimento no se pntat in
 cidit in eadem suam. extra d. se. exco.
 cos. li. 6. Et vid. j. absoluit. 4. s. p.
 2. casus est q. n. q. s. h. i. m. i. c. i. a. s. ca
 pitales v. l. alias iustas excusationes
 pp. q. d. n. pnt. se sedi aplicice pntat ex
 tra de sen. exco. de cetero. **A.** i. hoc.
 c. n. d. de iusta excusatione seu ipedi
 mento i. gn. s. d. co. n. c. q. d. de his
 et d. hoc intelligit q. d. seq. **B.** De
 ista excusatione stabit arbitrio boni
 viri. ff. d. v. b. o. obli. cotinu. s. cu. ita
 et extra d. v. i. o. q. sup. his. **A.** **D.** o. c.

c. parū facit. s. m. e. h. facit de offi. d.
 le. c. d. causis. et idē nōt d. hoc arbi
 trio boni viri i. sū. co. li. 3. n. 33. q. 36
B. 3. i. hostiario q. p. i. e. x. m. officij cle
 ricū n. g. u. i. l. e. s. u. ex. r. a. d. e. s. e. exco. si
 vo. 4. i. officiali q. arcēdo turbā n.
 p. t. e. r. e. a. ex. p. p. o. s. i. t. o. s. i. n. s. i. n. e. a. l. i. q. l. i.
 culpa clicū p. c. u. s. s. i. t. v. i. i. d. e. o. c. s. i. v. o.
 5. si sit mulier. nec distingui d. 3. v. i. x.
 sit debil. an. s. o. r. u. s. 6. si sit senex aut
 valitudinari. 7. si sit mēbris d. s. t. u. r.
 t. i. t. a. s. q. ad sede aplicā accedere
 n. p. o. s. s. i. t. T. r. e. s. c. a. s. p. r. i. e. d. e. i. h. n. t. ex
 tra d. se. exco. mulieres. et c. ea no
 scit et q. s. u. i. s. 8. d. i. s. i. r. m. o. s. i. q. n. p. p. t. u.
 u. 3. h. 3. i. s. i. r. m. u. t. a. g. i. p. e. d. i. m. e. n. t. u. v. l. e. u. a. m.
 i. p. a. l. e. s. i. t. u. m. e. l. q. a. c. c. e. l. e. r. e. t. m. o. r. t. e. x.
 tra d. se. exco. q. d. h. is. **A.** I. d. e. e. u. d.
 videt licet i. s. i. r. m. u. t. a. s. nō s. i. t. p. p. e. m. a. s. i.
 c. u. t. d. r. d. a. l. i. s. i. p. e. d. i. m. e. n. t. i. s. i. p. a. l. i. b. c. o.
 n. c. q. s. u. i. s. et i. o. videt q. q. u. a. n. t. a. s. et
 q. l. i. t. a. s. i. s. i. r. m. u. a. g. r. e. l. i. n. q. u. e. d. a. s. i. t. a. r. b. i.
 t. r. i. o. b. o. n. i. v. i. r. i. c. u. s. i. t. i. d. e. i. m. i. n. a. t. a. e. x.
 t. r. a. d. o. f. f. i. d. e. l. e. d. e. c. a. u. s. i. s. et p. r. i. m. e.
 d. e. m. e. **B.** 9. i. m. p. a. u. p. e. q. u. e. o. p. o. n. e. t.
 m. e. d. i. c. a. r. e. v. i. i. d. e. o. c. q. d. d. e. h. is. **A.**
I. b. i. i. s. t. a. p. a. u. p. t. a. s. nō ē d. e. t. e. r. m. i. n. a. t. a.
 a. d. m. e. n. d. i. c. i. t. a. t. e. et i. o. videt q. a. r. b. i.
 t. r. i. o. b. o. n. i. v. i. r. i. r. e. l. i. q. u. e. d. a. s. i. t. v. i. p. r. i. e.
 p. a. u. i. t. x. s. i. r. e. g. u. l. a. r. i. v. t. e. r. a. t. r. e. g. u. l. a.
 r. e. e. x. t. r. a. d. s. e. exco. m. o. a. c. h. i. et c. c. u.
 i. l. l. o. p. e. t. s. i. p. e. n. s. s. i. s. s. e. t. s. e. c. l. a. r. e. e. x. t. r. a. d. e.
 s. e. n. exco. r. e. l. i. g. i. o. s. o. l. i. 6. **A.** I. n. t. e. l. l. i.
 g. e. d. e. s. e. c. u. l. a. r. i. c. l. i. c. o. v. i. p. 3. i. d. e. o. c.
 r. e. l. i. g. i. o. s. o. **B.** et d. h. o. c. h. a. b. e. s. j. s. 7. 2.
 x. i. i. n. h. i. s. q. n. s. i. s. i. t. i. u. r. l. s. i. c. s. i. l. i. j. a. s. s. a.
 m. i. l. i. a. s. et f. u. i. e. x. t. r. a. d. s. e. exco. m. u. l. i.
 e. r. e. s. **A.** **C.** o. **A.** l. b. u. e. t. Et videt cois
 s. n. i. a. d. o. c. l. 3. a. l. i. q. d. i. x. e. r. i. n. t. q. s. i. c. a. s.
 s. i. t. s. o. l. u. i. n. t. e. l. l. i. g. e. d. u. s. d. e. f. u. i. s. v. i. p. 3. i. n.
 s. u. c. o. n. l. i. 3. n. 33. q. 36. S. e. d. p. r. i. m. a.
 v. i. d. e. t. u. r. v. i. r. i. o. r. q. z. c. u. l. e. x. nō d. i. s. t. i. n.
 g. u. a. t. n. e. c. n. o. s. d. i. s. t. i. n. g. u. e. r. e. d. e. b. e. m. u. s.

2. **C** Illuc q̄da ad dēclarationē circa
p̄dictos casus dicent⁹. Circa p̄nu
ergo casū. s. d̄ piculo mort⁹ nota q̄
intelligit. Et solum p̄p̄ isfirmatē. s. ē si
sit i q̄ciqz piculo mort⁹ vicio pura
si timeat hostē v̄l p̄donē. vel crude
litate potēti⁹. aut odiuz sp̄ale aliē
v̄l si nauigatur⁹ sit. v̄l p̄ loca isidio
sa trāsitur⁹. s. d̄ dona. cā mor⁹. .l. 3.
7. 4. 3dē ponit hosti. 7 addit qd
idez est si sit obsessus vel obsident
7buciuntur machine vel baliste.

De muliere dubia si munda-
nerit vel occiderit clericum an sit in-
tenda ad curiam. R. fz. x. x. In platea
epi e mure vel n. q. n. distiguit circa
eas iter atroce et no atroce murens.
Et subdit. Credo in q expediat ha
mori muliere mure ad curiam si e for-
tis et si atrocitas magna e. et no sit
alij iudicii de ei missioe. Ad li-
ro iccedaria sacri loci vel falsificas
lras pape et ibide. x. x. dic murenda
est ad curiam. q. n. iueniunt iura pce

mulierib⁹ i hac pte. ⁊ forte ē cā. qz
nō pmutant h⁹ mōi. crimina nisi p
excognatā malitiā. s3 man⁹ inecio
multonēs sit ex sōbūo impem. Al.
Lon. Albricus. ⁊ idē pōm in sum.
con. dicta. q. 36. B

6 ¶ De reglarib⁹. nor. q. si excessus
fuiset difficilis ⁊ enormis. vi si ad
mutatōnē mēbri vl' effusiōnē sā-
guinis sit pcessū. p absolutiōē ad
sedē aplicā sunt mūtēdi. ex de sen.
exco. cū illo p vid. j. absol. 3. §. pzo

7 ¶ De filiofamilias ⁊ suo itelligē
dū ē q n debet mūtē qn h cēt i pū
dictū pīs vl' dñi nisi fuisset tā enor-
mis excess⁹ q pp vitādū scādalu3
ad sedē aplicā essēt mūtēdi ex d se.
exco. relati. Al. Ibi dicitur q serui
sūt mūtēdi nisi h fecerint i fraude3
dñor3 vl' subtrabant se ab obsego
eor3 aut ipsi dñi pp hoc sine culpa
sue dñū icurrūt tūc i vtroq3 casu
nō mittunt. cū nūm3 sint a sed apli
ca remou. s3 i recompēsatiōē la-
boris quē i itine sustinerēt alia eis
satisfactio iungat. Pzo gram vō
⁊ enormi sp mūtē. B. Et itelligē-
dū ē d suis q. s. si fuil' pditionis. nō
samul' fuerit. S3 ⁊ de filijsfamili-
as itelligit Inno. si sē ipuberes. al.
si sint adula l3 sint in patria pte
mūtēdi sūt ad curiā. qz in h sui in-
ris sūt. qz pnt ire quo volūt. Al

8 ¶ De ipuberib⁹ dicēdum ē q si
sūt doli capaces nō iciderunt in ex-
coicatiōez. Si aut sūt doli capaces
tūc icidunt si aīo iniuriandi aut vi-
dicādi pcutiūt. Sed. ⁊ postq3 veni-
unt ad pubertatē. vt i. 15. vel. 16. āno
si adhuc tales sūt q sine piculo ad
sedem apostolicam ire non possūt
p p. er imbecillitate3 corporis vl'

defectu3 discretiōis. ab episcopo
possunt absolui recepto iuramēto
q impedimēto sublato sepnabūt
vt notat ex de sen. exco. c. si. Al. cō.
Albric⁹. ⁊ sūt dictū glo. Ray. vt i
sū. con. li. 3. ti. 33. q. 36. x. 14. Doli
aut capax dñ. 7. anno p aut sup. aut
notat gl. in. c. pzo: extra de delictis
puero3. Iuramētū aut pueri pp de-
fectū discretiōis nō est precise ne-
cessariū. sed arbitrio episcopi vel al-
terius absoluentis pmutatur viruz
expediat iuramētū p stare vel nō vt
notat in sū. con. eo. ti. q. 104. B

¶ De iniuria vō enormi. §. q dicat
determinatū fuit p quāda3 decre.
Inno. qru. c. tu agātis. que incipit.
Perlecl. S3 qz illa decre. vacat p
phemiū sexu pōt dici fmi q bēt. j.
enormia. §. 2. Al. dic latius qz ibi q
enormis seu gravis iniuria dñ si ad
mutatōnē mēbri vl' effusiōnē sā-
guis sit pcessū3 aut epō aut abbati
fuerit iniuria irrogata. ex d se. exco.
cū illo3 vbi dic gl. q n itelligit de
qlibet pna sāguinis effusiōē. s3 q
h putat pmutēdū arbitrio iudicis.
Dñ ēt enormis ex alijs varijs cir-
cōstātijs. de qb⁹ i Inno. d iuris. §.
arox. vbi dñ. Alrox. iniuria estimat
vl' ex facto. veluti si qs ab aliq vul-
nerat⁹ fuerit vel sustib⁹ cecus. vl' ex
loco. veluti si cui i thaxro vl' i foro
vl' i ptozio iniuria facta sit. vel expso-
na. veluti si magistrat⁹ iniuriā pas-
sus fuerit. vel si senatori ab hūili p-
sona iniuria facta sit. aut parenti vel
patrono q fiat a liberis vel liberns
Et scdm glo. Ray. ⁊ i sū. con. li. 3.
ti. 33. q. 36. i pdictis autē dñ enor-
mia forte alicui nōbilib solēnitag
In directiōe etiam li. 3. ti. 4. §. xi.

dñ q si i iuria facta i foro dñ enor-
mus. nullo foru si fiat ecclia vel
cimiterio vel dormitorio. ex de sen.
exco. cū p cā. Deniq i nō expñtis
stabit iudic arbitrio. ex de offi. dñe.
de causis. B. In oib pñtis casib
dic Ber. q d3 absolui regisuo pñs
epo. A. si nō pñt hateri pñt absol.
a pprio sacerdote ex de sen. exco.
nup. i si. A. De hñt. s. absolui. pprio
ad finē. Nec ē intelligēdū ē pñt q i
regularibus. de qb dicit statū. B.

Resolutio iij

Regularū. Regularis si percussus
sit regularē eiusdē claustrī ab ab-
bate vel alio dicto plato pprio pñt
absolui. A. Aliq dixerunt q soluz
ab abbate. s. ē veri q etiā hñt pñt si-
eri ab alijs prelatis diuersis noib
noianis ex de sen. exco. cū illoz ibi
volētes eoz platis tē. Et nōt i sū.
con. li. 3. u. 33. q. 43. Idē etiā nōt in
directorio li. 3. n. 4. s. 39. Et scdm
glo. Ray. t i sū. con. co. n. q. 48. in
ter dēos platos cōputandi sunt p
iores conuēnales fratp pñcatoz
t guardiani fratru minoz t oēs p
ores pñēnales cuiuscūq ordinis
sint q nō hñt sup se maiore i eodē
pñtū. Sec d pñtib trū vel qmō
reglarū q p volūtatē sui supioris
pñciū t amouēt. In dēa ē. q. 48.
dñ q ad hñt q dicti plati religiosoz
possint ab hac excoicatioē absolue
debēt esse sacerdotes. t facit ex de
sen. exco. canonica. vbi dñ q sñes
sacri Joh. hierosolymitani pñt ab-
solui a suo pñte sacerdote. B. Si
vñ alterius claustrī. tunc p abbate
propūm t ei q passus ē iuria ab-
soluet. ex de sen. exco. cū illoz. p
modū q hñt pñt i hñt eodē. s. Si at

percussit eliciū sclarē absoluet per
epm. ex de sen. exco. religioso li. 6
A. s. eo casu q epō possit absolue
sclarē eliciū si aliū eliciū percussit.
vbi. B. Et hñt intelligēda sūt nisi ex-
cessus eoz sit difficilis t enormis
vt si ad mutilationēz mēbz vel ad
effusionēz sāguis dico ex vulnē sit
pñtū. vel si in epm vel i abbate sit
manū iniectā. A. Sāguinis effusio
non requit ex vulnere s. qñcūq sit
at fm arbitriū iudic. vi. s. absolui-
tio fo ad finē. B. Eodē qz nō pñt
absolui regulari q an īgressū religi-
onis aliqd cōmisisset. vt i. c. cū illo-
rū. Qd si regulari nō hñt plati q sit
sacerdos. aut si sit defūct vel excoi-
cat. ad diocesaniū ē recurrēdū vt
nōt dñ. ex de sen. exco. monachi
Qd intelligēdū ē fm. x. x. tā de exē-
ptis qz de nō exēptis siue sint mona-
stēria viroz vñ mulierū. A. Idē nōt
i directorio li. 3. n. 4. s. 43. t i sū.
con. dēa. q. 48. B. An duo abba-
tes debēt absolue sit sic. Abbas
pñtiē recipiet a pñtiēte iuramē-
tū. t abbas percussus vberabit. q vbe-
ra erūt loco satisfactōis. qz mona-
ch nō hñt vñ satisfaciāt. t dñū ab-
bas pp absoluet. Cōgruē tñ fiet
si vn alii cōmittat tonū ex de offi.
or. c. si. hñt dñ. Pñtō pñtia oia
de regulari pñtiēte nō sūt extēdē-
da ad salarios lraz dñe pap. aut
alios casus vel finas de qb papa
absolunonē refuat hñt. n. religiosi
nullo iure pñdūt. s. nec abbates si
ne hñt mōi plati pñt subditos absol-
uere si ligati eñt p aliquā sētētiā
latā ab hoie siue i gnali siue expñso
noie. hñt. x. x. A. Con. Albiē. Et
adviēdū q plati religiosi sacer-
dos pñt absolue subditos suos ē

si se pesserit extra claustra seu ex-
tra septa domus vel ubi cūq. l. 3. Nos
aliter dixerit ut nō in directorio l. 3.
ti. 4. q. 42. q. i. dēo. c. cū illo 203. §.
nos in. n. sit aliq. distinctio. Et pnt
dei plani absolvere subditos q. etiā
an ingressū religionis talē excoicatio-
nez iuruerint. nisi excessus fuerit
enominis. dēo. §. nos in. **B**

C Religiosus unus diocesis si p-
cutiat clicū vel religiosū alius dio-
cesis tūc i absolutiōe reqret dioce-
san⁹ pcuti sic nūc d. duob⁹ abbati
b⁹ dēi ē. Hoc tūc hodie non vī re-
grit sed a ppo pō pnt absolui. ex-
tra de sen. exco. religioso. l. 6. **A.**
Con. Alb.icus. **B.**

C Qui dicit se excoicari pp violē-
tā man⁹ iiectionē fm. Ray. n. d. 3. re-
cipi ad religionē. si tū recept⁹ fue-
rit pōt p⁹ ea absolui iuxta modum
h. dēz. §. i. l. 6. ho. 7. Inno. l. 3. qdā
dicat q. recipi pōt. ut addit. x. v.
A. Idē nō si sū. p. l. 3. n. 33. q. 44. 7.
i directorio l. 3. n. 4. q. 46. vbi dī
q. tal n. d. 3. recipi. si tū recipiat tenet
receptiō. l. 3. male fecerit q. recipit.
B. Ecce an tēpore pbatōis ab-
solui possit. Dicēdū fm. No. q. sic.
l. 3. pūto ibi intelligit ipso iure si i ca-
dez religione pseuerauerit. q. si nō
pseuerauerit reducēdus ē i eandē
sententiam ab eo q. eū absoluit. **A.**
Con. Inno. 7. archi. 7. nōt in dire-
ctorio eo. n. 4. §. 48. vbi etiā subdi-
tur q. planis eū absolūēs d. 3. ei iun-
gere q. si egrediat religionē se ei
q. poterat absolvere repñet. qd si nō
fecerit q. cito cōmode poterit rein-
cidit ipso iure i eandē sniaz. d. sen.
exco. eos. l. 6. 7. i. §. se. subfertur.
qd si hoc ēt ei nō fuerit iunenti 7 in
fra tēpus pbatōis egrediat. ipo

facto reincident i eandē excoicatio-
nem q. tacite subintelligi d. 3. q. hoc
sibi iunenti. ar. dēi. c. eos. **B**

Bsolutio iij.

q. ad satisfaciēdū. vbi sciēdū
q. absoluti a snia canonis vel hois
cū nequnt recurrere ad illū a q. fue-
rat absolūēdi pp piculū mori vel
aliū impedimētum si cessante piculo
vel impedimēto se nō pnt illi a q. dete-
ant absolui recepturi mādātū ei⁹
7 satisfaciēdi ut oportet. reicidit in
eandē sniam. **A.** Nec pntatio d. 3. sic
ri q. cui⁹ cōmode pōt ut i. c. eos. d.
q. j. **B.** Et eodē mō reicidit abso-
luti a sede aplica vel eius legatis q.
b⁹ iungit ut ordinario vel alteri se
pntet ppnia 7 q. iuniat satisfaciāt
7 hoc faciāt q. nō cōmode poterit
extra de sen. exco. eos. lib. 6.

C Propter violētā manū iiectionē
i clicū satisfactio pecuniaria fieri so-
let q. qdē applicabit monasterio si
man⁹ iiecta fuerit i monachū vel cli-
cū vel puerū. ar. l. 2. q. i. n. dicat 7 ex-
tra de sta. mo. cū ad monasteriū. p-
mo rñso. Si at i clicū scilicet. satisfac-
tio ipsi clico applicabit. nisi i pū-
melia ecclie fuerit pulsar⁹. Nam 7
nūc ecclia agere pōt iniuriā. Insi.
d. iij. §. q. si usufruct⁹. l. 3. d. off. 7 ho-
sti. **A.** dicit⁹. §. icipit. Si coi suo. i. q.
§. ē. vñs. q. si usufruct⁹. Et pdictis
con. Alb.icus. Et l. 3. pdicto casu satis-
factio fiat ecclie. nihilomin⁹ 7 cli-
co. q. vñs pōt agere iniuriā 7 les⁹
i cui⁹ pūmelia facta est lesio. sicut
7 pro iniuria filij agi 7 pāi 7 filius
in. Insi. de iniurijs. §. patiunt. **B**
C Excoicat⁹ pp dānus si satisfact⁹
pōt nō d. 3. absolui nisi satisfaciāt. 7
peccant qui talem absoluit. sed nō

absolutus est ab excoicatione secundum. x. x.
Si autem emenda prestare non potest deus absolutus
in rebus idonea cautio quod satisfactio
ciat si ad pinguiorem fortunam perue-
nerit. ex p. vbo. sig. ex pte p. et de so-
lu. Doardus. Et h. cautio erit pi-
gnoratia vel fideiussoria. q. de h.
idonea cautio quam si prestare non potest
satis prestat iuratoria. A. De h. dcm.
et s. absolutus. p. s. 17. B. Absolutus n.
non est deneganda. 26. q. 6. si p. b. A.
Con. p. dict. A. b. n. c. B. Talis q. 3
ad petitionem aduersarii tenet cedere bo-
nia. vi. dci. x. x. et vide. j. cautio. A.
Hec cessio posset obtinere de rigore
iuri civilis s. si foro p. scie n. sp. s. 3
tunc q. creditor ceti i. aria necitate.
na q. n. e. idiges debitor. et creditor
ita sufficiens q. s. deus teneret ei sub-
uenire debitor non teneatur statim
restituere s. 3. Sco. De quo latius
in materia restitutionum deo dan-
te dicitur. B

Resolutio. v.

q. ad modum. Non potest quod absolutus
sub p. dicatione. puta si satisfecerit.
ga. taliter absolutus non est simplici-
ter absolutus secundum. x. x. ex d. re. iuri
act. li. 6. A. Con. A. b. n. c. B.

In absolutioe a maiori excoica-
tioe. 4. obf. uada sunt. Primum ut ex-
coicatus iuret p. stare mandata ecclie
ex de sen. exco. ex tenore. s. h. iura-
mentum non est de suba absolutiois ex
de sen. exco. cu. d. fides. v. n. et si omi-
tat q. fieri non deus non p. h. min. te-
net abso. Porro de pueris an iur-
rare debeant. iudicio epi. relinquitur
A. Idem de i. si. co. li. 3. n. 33. q. 104.
S. h. ut intelligendum de pupillis al.
secus. 22. q. 5. pueri ubi d. Pueri
an. 14. annos non cogantur iurare. l. 3

aliqui dixerint q. h. de de iuramento.
test. S. 3. certe tex. loq. indistincte.
vnde nec nos distinguere debemus. de
decis. ad audientia. B. Mulieres
antez indubitanter iurare debent. Se-
cundum ut si excoicatus sit p. no. oia. i.
aliquem offensa. non absolutus nisi p. us
sufficiens emenda. p. stet. Pro occult-
ta v. o. offensa aut p. iurata sufficit
iuratoria cautio ubi nulle expese
petunt. s. ubi expese petunt ut satisfactio
dani tenendum est q. deus est s. ab-
solutio. 4. s. 3. et 3. Tertium est ut ab-
solutus p. cu. q. iulit suam vel ei. su-
prio. et aut alium cui p. miserit. cu.
psalmo et oratione et vberibus. et p.
ea subiungat. absolutio te a tali excoi-
catione. ex de sen. exco. a nobis. 2.
Quartum ut p. modum excoicatus sa-
ciat illi mandata iusta et rationabilia.
al. posset appellari. ex d. pact. c. si.
et d. appel. ut debet. A. Dcm. c. si.
pari. facit. B. De h. vide. j. i. se. s.
Et sciendum q. i. p. dices non intelligitur
absolutus participat illicitie cu. excoi-
cato. s. potest licite et in his q. ad sa-
lutem aie p. nent. et sic nulla suam i-
currit. ex de sen. exco. cu. voluntate
In excoicatione v. o. minori expruet
excoicatus p. prio sacerdoti causam
et sic se faciat absoluti specialiter ab
hac. Et intelligit p. pus sacerdos po-
chian. ut dio. cesan. ut ille q. d. lnia
eoz. e. electus. Nec regit iuratoria
cautio. ut ex de se. exco. nup. circa
finem. A. De absolutioe a maiori
excoicatione lau. d. i. su. co. li. 3. n.
33. q. 103. Et de hac et de absolu-
tioe a p. to late posui i. q. driga lra
li. li. 2. n. 5. s. 9. et x. et in interroga-
torio. et j. v. clauit. 2. i. o. h. irasco
B. Que aut mandata fieri debent
absolutio q. iuravit. Dicendum q. si
bi

erat excoīcat^a a canōe iūgēdū ē et
pncipalit^r q^d illi canōne nūq^m ve
niat ut icendario q^d nō icendat et p
cūsoz clerici q^d nō pcutiat. et simi
lia. 23. q. vlti. pessima. **A.** Melius
ex de sen. exco. ex tenore. **B.** Ali
qñ etiā regit^r cautio q^d de cetero
talit^r nō faciant. extra de sen. exco.
gratē. **A.** Ibi hoc scribit^r i statuta
nos ptra libertatem ecclesie. **B.**
Similit^r etiā qñ hñs ipedimētūz
absoluit ab eo q^d alis nō posset. iū
gendū est ut q^d cito poterit se pñet
Unde s. absolutio. 4. §. 1. S3 si ap
paruerit inia i nūta nullū mādān
fiet absoluto. extra de sen. exco. sa
cro. **A.** Lon. **A.** lib. i. c. 1. **B.**

2 **C.** Defūct^r h^o mō absoluet^r. Si est
sepult^r i ciniterio nō exhumabit^r. si a
libi exhumabit^r. et corp^r vel sepul
chrūz vberabit^r ut sit circa viuos.
ut nōt^r ex de sen. exco. a nob. 2°. **A.**
f. in glo. Et intellige h^o qñ i defūcto
apparuerit signa pñitionis et pñie
ut in sum. con. lib. 3. n. 33. q. 11. **B.**
Et ad qd valet talis absolutio vid
s. absolutio. 1. §. si.

Absolutio. vi.

f. a pñō. Forma absolutiōis
in sacro pñie fm. **A.** et **Tho.** i. 3. p
te. q. 84. ē. Ego absoluo te. **A.** Ex
pñis ill^a q^d fut^r absolu^t alⁱ si nūbi
lo absolu. fūdarē. **B.** S3 pñitū
oīo Abscēat tui et ē. ne fōie effect^r
facti ipediat ex pñe penitē. Itē p^r
ea pñiet^r appōit. i noie pñis et ē. ut
expriat q^d sacēdos nō pñia auctē ab
soluti sed qñ mīster. et h^o rel. nō pñ
arbitrio sacerdos. Nec etiā regri
tur ipositiō man^r. q^d h^o sacm nō or
dinat ad pñequēdā aliquā excoīcē
nā grē. s3 ad remissionē peccatoz

Magis at^r competet ei crucis sig
no. q^d p signū crucis xpi remittit^r
pñiā. et tñ nō est de necessitate facti.
De mā absolutiōis pñioz hñt pla
j. pñioz et pñessio p totū. **A.** De
hac forma absolutiōis lat^r dēz ē
vbi. s. absolutio. §. 1. ad finē. **B.**

Acceptatio

est
dā imaginaria solutio. ut i.
Insti. q^d mo. tol. obli. §. 1. et h3 si
eri h^o mō. Interrogat debitor cre
ditorē acceptū ne habes? Et rñdit
ille. Acceptū habeo. et sic debitor
liberat^r. ff. eo. l. 1. et l. an iust. §. ac
ceptū. **A.** Ibi dī q^d acceptatiō ē nō
tollit nisi obligatio vbor. Forma
at^r ponit^r i dēo. §. 1. sic. Ad ego tibi
pñiti habes ne acceptū? Et rñdit
et dūo. Dabo acceptū q^d nūli. **B.**

Acceptio pso

nap. Petm acceptiōis per
sonaz cōmutat fm **Tho.** fa. fe. q.
63. qñcūq^d aliqd pñertur alicui nō
habito respectu ad causam. s. vtrū
sit dignus. Unde solet queri vtrūz
peccet ep^s dando bñficiū bono si
pñemutat meliores. **R.** scōz **Tho.**
in quodā quo libet. Coniungit ali
quē esse meliorē simpliciter qui tñ
nō est melior quātū ad hoc q^d pñici
atur i ecclia. Ep^s aut^r nō tenetur da
re meliori simpli sed meliori quā
tū ad hoc vñ si pñerat vñi alteri. p
pter cām que pñet ad honorē dī
et ad vñlitarē ecclie. itē melior est
Si at^r cā pñerēdi ad hoc nō pñneat.
erit acceptio psonaz. q^d tñq^d ē gra
uior quāto i reb^r diuinis pñmitt^r.
Idē **Tho.** fa. fe. q. 63. **A.** Idē nōt^r
in sum. con. l. 3. n. 33. q. 236. **B.**
C. Aliū peccet ep^s dādo bñficiūz. **i**

sanguineo: R. fm Tho. in qlibet
 Si sanguineus sit eq idoneus pot
 eps eu pferre. nisi forte ex h scada
 lu oriat. vel aliq exinde malu ex
 plu accipiat. vt qn pbabiliu tunc
 tur q alijs plan ex h exeplo iducit
 ad dadu bnficia suis sanguineis
 ena minus dignis. als in h casu lz
 satisfaccere nali amori q dritus cari
 tati no est. Si vo sanguineus sit
 min idoneus si dicitur cu presere p po
 sito meliori. duplici rde. 1o. qz isd
 liter agit dispesator q negociu dnt
 gerens n meliorat cu possit. 2. qz h
 vt ad acceptatione psonaz ptinet
 Lordinio. n. sanguinitas no est co
 dino ptines ad cura ecclie. q n ob
 tunc iure sanguinis sz dino muner
 Est aut dino faciens ad negociu
 dispensatiōis psonaz aliu bono
 riu. n. si cps ex his. pndeat suo co
 sanguineo nun idoneo n est accep
 tio psonaz Con. Idem Tho. fa se
 q. 63. A. Idem ena notur in sum.
 couli. 3. n. 34. q. 237. B

Accidia qd ē? R. fm
 Tho. fa se.
 q. 35. Accidia fm Damas. est
 qda tristitia agguans auz hoievt
 nihil ei agere libeat. Et to accidia
 iporiat qdda tediu opadi. 1o. mo
 di at tristitia qng ē mala fm se qn
 q vo fm effectū. Scdm se qdez si
 est d eo qd est ve bonū lz sit appa
 rens malū. sic tristitia q est d spūa
 li bono. Si vo ē d malo pt ēē ma
 la scdz effectū. s. si sic hoiez aggra
 uet vt en totalit a bono ope retra
 hat sic ē penū n in sp mōtale. Ma
 si ho ano peti su i sola sēualitate
 z n puenia. vt q ad pscū rōnis tē
 pp ipsecuōez acius est penū venia
 le. Qn vo ptingit ad rōnez q pfen

tit i honores z detestationem boni
 diuini carne d spm pualente est
 penū mōtale. A. Hoc itellige qn
 hec tristitia ē circa ea q sūt pcep
 ti seu necessitatis saluz. vt i sa. con.
 li. 3. n. 34. q. 221. B.

Comodatio

Vide. j. comodatum.

Cusare

Accusare. R. scdm Tho. fa.
 fe. q. 63. Si crimen sit tale q ygat
 in detrimentū rei publice teneat
 homo ad accusatiōem dūmodo
 possit sufficienter pbare. puta cuz
 penū alicuius vergit in multitudi
 nis corruptela corporales siue spi
 rituales. Si aut n sit tale qd i mul
 tudines redundet. vel ena si suffi
 cientez pbatoez habere n possit
 non teneat ad accusandum: quia
 nullus teneat ad id quod debito
 modo perficere n pot. A. Nec ob
 stat pdictis si reuelat secretū: quia
 hoc sit pp cōe bonum qd semp p
 ferendum est puato. z ideo d bo
 num cōe nullū secretū lz recipere
 nec tamē est oio secretū qd p suffi
 cientes testes pot pbare. fm Tho.
 vbi. s. z in sū. con. li. 2. n. 5. q. 90.
 B. Quō aut fieri debeat accusatiō
 Sciendū pzo q dicit fieri i scrip
 2. q. vlt. qui crimen. Sz hoc sp n ē
 necessariū puta i leui crimine. ff. d
 accusa. l. lenia. Sifr ena i notorijs
 qz in huiusmōi nec accusator requi
 ritur ē d accusa. euidentia. Sec in
 notorijs et si manifesta sint. xi. q. iij.
 cor. A. Notoriū dī qd patet per
 finiam vel p pssioem faciā in iure
 aut p euidentia rei q tergiversatiōe
 aliq celari n possit. ex decoha. cle.

et mu. c. si. Manifesta at dici pnt
 q alii liquet. B. Itē d3 accusatio
 fieri cū i scriptōe. i. q accusator d3
 se ad penā taliois obligare. vt. 2. q.
 vl. 1. q. 98. et. q. 3. calūniator. et. c. q.
 n pbaucrit. Excipiunt qdā casus
 vt i leui crimie. Itē i crimie apo
 stasie. Itē cū marit⁹ accusat vxorē
 d adulterio et i filio⁹. S3 sciēdū q
 et accusator n i scribat ex nā tñ ac
 cusatiōis h⁹ mōi pena calūnie vēt
 C. de accusa. l. vlti. Item accusatio
 d3 exprimi vna voce et pntē accu
 sato. 2. q. vlti. p scripta. A. Con. p.
 dictis. Albius. et idēz nō. i. sum.
 con. li. 2. ti. 5. q. 189.

i Si accusator accepit pecuniaz
 ob accusādū. vel nō accusādū. cri
 men pūssiois cōmissit. et tenet ad
 restitutōis. 3. sicut habet. j. cōcussio
 2 Accusatio reddit viciosa tripli
 citer. vt h3. 2. q. 3. p. totū. et Tho. 1. ra
 didit 2°. 2. q. 68. dicens. Accusator
 aut calūniat. s. falsa crimia impo
 nēdo. aut puaricatur. s. adhibēdo
 fraudēz i accusatiōe et adiunādo
 ad vāptē crimina vā fraudulent
 abscondēdo d qb⁹ accusant collu
 dēs cū reo p prias pbanōes dissi
 mulādo et falsas accusationes ad
 mūtēdo. aut accusator ter giuerfa
 tur. s. totalit ab accusatiōe dssisten
 do. et h cū sit iordinate. Cōtingit ei
 aliquā dssistē ordinate dupl^r. Uno⁹
 si i ipso accusatiōis pcessu cogno
 verit falsū eē illud de q accusabat.
 Alio⁹ si princeps ad quē pntet cu
 ra boni eōis accusatiōē abolen
 rit. A. Adē nōt i sū. cō. li. 2. ti. 5. q.
 181. B. Accusatio 3 mrimoniam.
 vide. j. mrimoniū. 7. et mrimoniū. 8.

Accusatus

accusatus possit accusanti iniuriā
 remittere. B⁹. fm Tho. 2°. 2. q. 68.
 Falso accusans spāliter facit iniu
 riā accusato: et ideo si ipse accusa
 tus inocēs fuerit pōt iuriā suāz
 remittere. maxie si ille nō calūnio
 se accusauit sed ex animi leuitate.
 Si vō accusator ab accusatiōe de
 sistat pp aliquam collusionē cū ad
 uersario tūc facit iniuriā rei publi
 ce et h n pōt ei accusat⁹ remittere.
 s3 h ad pncipē pntet q rei publi
 ce curā gerit. A. Idē nōt in sū. cō.
 li. 2. ti. 5. q. 192. Sed nec princeps
 dlet sine iusta cā remittere. Mā inf
 est rei publice ne crimina remane
 ant ipunita. ff. ad. l. acq. l. iura vul
 nerat⁹. et c. de sen. exco. vt fame. et
 q: facilitas venie icēnum tribuit
 delinquēdi. 23. q. 4. est iniusta. B.
 i Viruz accusat⁹ peccet mortalit
 negādo veritatē i iudicio. B⁹. fm.
 Tho. vbi. s. A. Immo. q. 69. arti.
 1. B. Accusat⁹ tenet iudici vnaqz
 exponē quā ab eo fm formā iur
 l^r exigit. et iō si pfiteri noluerit vel si
 mendacit negauerit. mortalit pec
 cat. Si vō iudex ex grat qd n pōt
 fm ordinē iuris nō tenet ei accusa
 tis rindē. s3 pōt p appellationē vl
 alit licite subfugē. mēdaciū nō dī
 cere nō l3. A. Idēz in sū. con. li. 2°
 ti. 5. q. 193. assignādo fm Tho. pre
 dictis rē nē q qcuqz facit 3 debini
 iusticie mortalit er peccat. B.
 2 Mō l3 accusato calūniōse se de
 fendē fm Tho. vbi. s. A. l. dēa. q.
 69. B. Mā in cā criminali iuramē
 tuz de calūniā pōtādū ē. c. d iura.
 calū. c. in herētes. et qdē accusato
 licet se defendē vritatē occultando
 quā pfiteri nō tenetur et hoc p ali
 quē pueniēz modū. puta q non

rūdeat. Hoc. n. nō ē calūniose se dē
fendē s; prudentē euadē. Mō autē l;
ei fallū dicē nec etiā vitales illā ta
cere quā p̄fiteri tenet. nec etiā ali
quā fraudē vel doli adhibē. quia
fraus ⁊ dolus vim mēdaci hnt ⁊
h ē calūniose se defendē. **A.** Idēz
in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 194. vbi ē dī
q̄ tūc iudex regit vritatē scdm
ordinē iuris cū p̄cedit īfama sup
aliq̄ crimine. vel apparuerit aliq̄
indicia. vel etiā cum p̄cessu pro
batio semiplena. **B.**

3 **¶** An liceat accusato appellare?
R. sūm Thō. 2. 2. q. 69. Quando
appellatio fit ex p̄sidentia iuste cāe.
q; videlz accusatus iuste a iudice
gnat. l; appellare. Secus si q; ap
pellet cā afferēde more ne p̄ eum
fina p̄ferat. Idēz. 2. q. 6. q̄cunq;.

4 **¶** An liceat accusato ⁊ ad mortē
p̄denato se dēfendē vel fugē? **R.** s; **Thō.**
vbi. s. Si dānat⁹ fuerit iuste
nō licet ei se dēfendē. ⁊ p̄on⁹ p̄pe
nit iudici resistēte; ipugnare. Si
fō iuste. tale iudiciū sile ē violētie
latronū. ⁊ iō ī tali casu l; resistere
p̄cipib⁹ malis. nisi forte p̄p scan
dalū vitādū cū ex h aliq̄ gnis tur
bano timeretur. Accusato autē cui
cūq; fugē l; q; ⁊ si nō liceat resiste
re. n̄ ī tenetur facē id n̄ mors seq̄
tur. s. manere in loco vnde ducat
ad mortē. **A.** Sicut etiā si aliq; sit
dānatus q; fame moriatur. n̄ pec
cat si sibi cibū occulte ministrat⁹
sumat. q; nō sumere esset se ipsum
occidere sūm Thō. ibidēz. vt in sū.
con. li. 2. ti. 5. q. 196. **B.**

5 **¶** Quanto sciendū est q; de qbus
crimib⁹ absolut⁹ ē accusat⁹ non
d; accusatio replicari. ex d̄ accu.
de his. 23. q. 4. si illic. De mā ē ac

cusatōis tangitur. j. īq̄sitiō. s. 1.
De accusatione etiā p̄ matrimo
niū. j. īfimoniam. 7. ⁊ matrimo
niū. 8. per totum.

Diuratio Arz lice

at adiurare. **R.** sūm Thō.

2. 2. q. 90. Si aliq; p̄ inuocatiōez
diuinis nois vel p̄ inuocatiōez cui⁹
cūq; rei sacre alicui homini n̄ sibi
subdito adiurādo iudicat necessi
tatez agendi aliquid imponere si
cui imponit sibi ipsi iurādo. talis
adiuratio illicita est. q; v̄surpat in
aliū p̄atē quā nō h; s. p̄ncip̄s
sacerdotū p̄sūpsit dñm n̄m. **Th. m.**
xpm adiurare. **Matth. 26.** Tū p̄p
aliquā nēcitatem supior es tali ge
nere adiuratiōis p̄it īferiores altri
gere. Si vō q; itendat solummō
p̄ reuerentiā dñi nois vel alicu
ius rei sacre aliqd ab alio obtinē
absq; ipositiōe necessitat. talis ad
iuratio licita est respec u q̄rilibet.
Dēmones autē possunt adiurando
p̄ v̄ritē dñi nois tāq̄ īmicos expel
lere ne nob noceāt spūaliū vel cor
poraliū sūm p̄atē nob datā a xpo.
Lucis. x. Ecce dedi vob p̄atē cal
cadi s̄ serpētes ⁊ nihil vob noce
bit. Mō ī liciū ē eos adiurare ad
aliqd ab eis addiscēdū vel etiam
ab eis obtinēdū q; h̄ p̄tinet ad ali
quā societate cū eis h̄ndā. nisi for
te ex spūali īstinctu vel reuelatiōe
dina aliqd sci ad aliq; effect⁹ de
monū ope v̄ritē sic legit d̄ brō iaco
bo q; p̄ dñmōes se ē **De mōgenem**
ad se adduci. Adiuratio vō ad ir
rōnabile creaturā pōt īelligi du
pl̄r. Alio. vt adiuratio referat ad
ipsā creaturā irrōnabile s; se ⁊ sic
vanū ēēt ipsā adiurā. Alio. vt f̄se b 5

rat ad euz a q̄ ip̄a creatura aḡit ⁊
mouet. ⁊ sic dupliciter adurat crea-
tura irrōnabilis. Uno q̄de3 mō p
modū dep̄catōis. q̄ ptinet ad eos
q̄ dina iuocatōe miracula faciūt.
Alio. p mō3 cōpulsōis adūsus
diabolū q̄ i nocuū n̄m uūit ir-
rōnabilib⁹ creatur. ⁊ talis ē mod⁹
aduradi i exorcis̄ p q̄s demonū
pt̄as excludit. His igit mōis licz
S3 sic adurare q̄ p h demonū i
plores auxiliū. nō licet. A. Idē in
sū. cō. li. 3. ii. 34. q. 246. cum duo-
bus sc.

Adoptio ul' arro- gatio.

Adoptio ē extraneę p̄sone
i filiū ul' nepotē ul' deinceps assūp-
tio legitima. s. q̄ p adoptionē q̄ fili-
us n̄ ē p filio habet. A. Nec differe-
ntia fuit Ray. Tho. Pe. ⁊ Al. ut
i sū. cō. li. 4. ii. 8. q. 2. B. Qui due
sūt sp̄s. Una dī arrogatio. ⁊ ē q̄n
ille q̄ nō h3 patē seu ēi q̄ emācipa-
tus ē trāsīt cū rebus suis i ptatē ar-
rogat. ⁊ h3 h̄ fieri auctoritate pn-
cipis. Alia vō sp̄s cōi noie. s. a-
doptio nūcupat q̄n adoptat q̄ est
i ptatē p̄is. nec trāsīt i ptatē adop-
tat. ⁊ h̄ sit ip̄erto m̄gfat. ff. eo. l.
2. ⁊. l. si p̄. A. In his. l. nihil dī q̄
adoptat nō trāseat i ptatē. s3 dī.
C. eo. l. pl̄. ⁊ f̄seruat ei n̄mō suc-
cessio ab intestato i hereditate ado-
ptatis. ut ibi. Operat̄ ēi h̄ adoptō
ip̄edim̄tū i n̄mōn̄ij. ex d̄ cognā-
le. c. uno. ⁊ null' al' ei' iudef̄ effec-
tus. nisi forte q̄s def̄ i adoptionez
auo uel p̄ano m̄fno seu p̄no q̄n
filius ē emācipat. dē. l. pl̄. Max
nūc trāsīt i plenā ptatē adoptatis
ut ibi. B. Qd̄ si q̄s i domo p̄ se uel
ēi corā aliquibus aliquē recepit i

filiū uel filiā. nulla est adoptio. C.
de proba. l. non nudis.

Adoptare pōt p̄familias q̄ sui
iuris ē ⁊ q̄ generare p̄t. q̄n q̄ non
pōt generare si h̄ ē p̄ aliq̄d ipe-
dīm̄tū n̄ale nō pōt adoptare. Se-
c⁹ si cēt p̄p̄edim̄tū accidentale
ut spado siue gladio castrat. ff. c.
l. 2. A. In hac. l. dī de ip̄edim̄to
accit̄ali n̄m. s. q̄ spado pōt adop-
tare. s3 d̄ n̄ali dī. ff. eo. l. adoptio
B. Itē nō pōt adoptare mior an-
nis. 40. nisi iusta cā iueniente. ff.
eo. l. si p̄. s. vlt. A. Qui maḡ libe-
roz p̄creatōi studere d3 nisi forte
morb⁹ aut ualutudo i cā sit aut iu-
sta cā arrogadi. aut si p̄iūctā sibi
p̄sonā uelit adoptare. i. arrogare.
ut ex p̄cedētib⁹ p3. Item nō d3 q̄s
pl̄es p̄sonas arrogare nisi ex iusta
cā s3 nec liberū alienū. d. s. vlt. in
q̄n dī nisi d̄ arrogatōe. Itō v2 qd̄
minor. 40. ānis possit adoptare.
⁊ si nō arrogare. ut i sū. cō. li. 4. li.
8. q. 5. B. Itē mulier adoptare n̄
pōt nisi ex rescripto principis i so-
lamū liberoz amissorū i bello. C.
eo. l. mulierē. A. Idē ponit in sū.
2. d. q. 5. s3 i dē. l. mulierē. ⁊ in iu-
ribus ibi allegat̄ nil dī in bello.
B. Adoptari aut̄ q̄libet pōt tam
mascul⁹ q̄ femia dūmō sit in tāū
minor p̄e adoptatē q̄ filius eius
n̄alis esse possit. ff. eo. l. adoptio
Adoptatur at̄ p̄sens ⁊ uoluntari⁹
n̄m. ff. eo. neq3 absens. A. Idē in
sū. cō. eo. ii. q. 6. B.

Effect⁹ adoptōis ē q̄ adoptat⁹
p oia ut fili⁹ adoptat⁹ habeat. A.
Saluo qd̄ d̄ dēm ē de simplici a-
doptato. B. Ita ut ēi ab intestato
succedat. C. eo. l. pl̄. Itē qd̄ si sit
arrogat⁹ tunc fili⁹ ei⁹ ⁊ nepot̄s si

q̄s h̄z trāsēūt i p̄tātē arrogāt. sec⁹
si sūt solū adoptat⁹. ut i. l. s. de iñ ē.
Al. Facit ff. eo. l. si p̄r. B. Itē qđ
arrogator tenet relinquere arro-
gato q̄rtā p̄tē bonorū oīuz q̄ h̄z.
7 h̄ siue i testō siue uelit cū emāci-
pare. Sz adoptator nihil tenet re-
linq̄re adoptate nūi uelit. C. eo. l.
1. 7. 2. Al. Lex p̄ria nihil facit. sed
2. 7. l. pl. B. Idē Tho. i. 4. di. 42.
Quo at adoptio ipediat iñfimo-
nūi uide impedimentum. 7.

Dulatio Utrū sit peccatū

R⁹. fm Tho. fa. fe. q. 115. Si
aliquis uolēs ad delectatōz alteri
loq̄ excedat mōz i delectatō peccat.
Et si qđ ē h̄ faciat solā iñtēōē dē-
lectatōis. uocat placid⁹ fm p̄bz. Si
at h̄ facit iñtēōē alicui⁹ lucri p̄se-
quēdi. uocat blāditorē l'adulatorē.
Loit iñ nomē adulatoris solet at-
tribui oībus q̄ sup̄ debitū mōz v̄-
tutis uolūt alios uerbis uel factis de-
lectare. 7 sic est peccatū. p̄uincit at ad
adulatorē laudare aliquē i q̄bus
nō ē laudand⁹. q̄ forte sunt mala
uel non recta siue nō certa bona.
Aut et si timet. possit q̄ ad ianez
gloriam laudatus p̄uocetur. Si
q̄s uero laudare uelit. p̄pter bo-
nū. puta ut aliquēz p̄soleret ne i tri-
bulatōib⁹ deficiat. uel ut in bono
p̄ficiat alijs debis circūstantijs f̄-
uas. p̄uincit h̄ ad uirtutē. Al. Idē
in sum. con. li. 3. n. 34. q. 258. B.
Utrū adulatō sit peccatū mortale.
R⁹. fm Tho. ubi s. Adulatō pōt
esse peccatū mortale tripliciter. p̄ mō-
rōne māc. sic cū laudat aliq̄s peccatū
alic⁹. h̄. n. p̄trariat delectatōē dei dē
cuius iusticiā hō. loq̄. 7 delectatōē
proximi quez in peccatō fouet. unde

est peccatum mortale. 2. modo ra-
tione intentionis. puta cum aliq̄s
adulatur alicui ad h̄ ut fraudulen-
ter ei noceat corporaliter uel spi-
ritualiter. 7 h̄ est etiam mortale.
3. modo per occasionem. sic cum
laus adulatoris sit alteri occasio
peccandi etiam preter adulatoris
intentionem. 7 tunc considerādū
est utrum occasio sit dara uel acce-
pta uel qualis ruina sequatur ex
h̄. s. uenialis uel mortalis. 7 fm h̄
iudicandum est. Si at aliq̄s ex so-
la auaritia delectandi uel ad cui-
radū aliqđ malū uel p̄sequendūz
aliqđ neētiat alicui adulat⁹ fuerit
nō ē dē caritatē nec mortale sz uenia-
le. Al. Idē i sū. cō. eo. ii. q. 261. B.
Utrū peccet adulator seu alius
uolēdo placē hoībz. R⁹. f̄z Tho.
ubi s. Elle placē p̄ caritatez nu-
triciā uirtutis spūal̄z q̄s p̄ficere
possit laudabile ē. i. Loz. x. Per
oīa oībz placeo. Sz p̄ inanē glo-
riā l'p̄p̄ lucerū l'etiā i malis ē peccatū
fm illud ps. Deus dissipauit ossa
eorū q̄ hoībz placēt. Et ad Gal.
p. Si adhuc hoībus placerem
xpi seru⁹ nō essem. Al. Idē in sū.
con. eo. ii. q. 260. B.
Utrū dare adulatorib⁹ sit peccatū
mortale. R⁹. f̄z Tho. fa. fe. q. 163
7 etiā f̄z. x. x. Nō nisi ali⁹ appe-
titus nimis uane gl̄ie h̄ causet.
sicut herodes delectabat qñ lau-
des sibi dabant nō hoīuz sz deit
nisi itendat 7 cupiat illā adulatō-
nē. de qđ dī p̄os. Laudat peccatū in
desiderijs aīe sue. Et i ysa. Popu-
le me⁹ q̄ bñ te dicunt 7 c. Hec. n.
adulatio crimē ē. 7 tales arguē-
res coicant eisi crimē. Al. Idē i sū.
con. li. 2. n. 5. q. 22. B.

Dulterium

est alieni thori violatio. 32.

q. 5. non mechaber. Quid faciet mulier q. de adulterio suscepit filium? supposito sibi alienum partum et ita q. non est filius? suscepit expensas ab eo q. putat esse patrem. et est ea q. illi qui erant alii heredes eius non succedunt. R. 3m Ray. Mulier pnia reuelat sacerdoti pro ut ep. seu alius et tunc p. dicit inquirat diligenter et tunc de p. dicitur? spurij uel supposito. et si innenerit q. sit h. sp. ualis et amicus dei. tunc coram muliere si uiderint expedire recepto prius satisfactio ab ipso q. non calumniose pcedat. etiam ab illo q. secretum teneat. poterunt reuelare sibi et consule q. ingrediat religionem uel transcribere ad loqum. ita q. nihil percipiat de bonis putant patris. Et addit hic Al. q. illa mulier potest reuelare marito si non timet periculum. sicut sunt alij uiri sustinent scientes adulterium uxoris aliqui forte q. presentunt q. si pnt. ppos. h. filios et h. modum. i. tali casu tute mulier potest reuelare marito. et si acceptet. absoluta est mulier. A. Nisi respectu eorum q. nihilominus remaneret in damno sicut possent esse filij veri respectu portiois legitime. uel etiam q. aliq. q. ad totam hereditatem q. talis filius esset ex adulterio seu incestu. q. p. excludit a successione. L. de incestis nup. Autem. ex coplexu. et de naturalib. Autem. liceat. ut ut etiam alimentum eis negent ex suba parentis de Autem. ex coplexu. et est q. si. sunt le. p. uenerabile. ad si. Sed de egrate canonica alimentum concedit ex de eo q. dux. i. ma. cu. h. eret

et ibi glo. B. Si uero illi spurio uel supposito non potest reuelari siue periculo. uel et si per reuelationem non uult acquiescere filio. tunc inuigilant mulieri q. de reb. si q. h. ueli futuro h. c. potest satisfaciatur viro iuxta posse dolens de peccato et et de eo q. non potest plene satisfacere. Et talis satisfactio fiat per alium scirete et caute non reuelando ipsi viro personam uxoris et ita erit in bono statu ar. 22. q. 5. h. v. et ex de pen. officij. Idem Ado. Et tenet mulier satisfacere viro etiam de consup. ab ipso filio. De hereditate autem tenet hereditibus viri ab intestato uel h. d. b. scriptis. uel q. uisibile credit q. reliquerit. et si h. nescit dei paup. b. J. de die Anno. q. si mulier non h. eret q. d. restituat. et h. p. b. a. d. o. s. p. q. s. d. i. c. n. successores reuelaret a d. a. n. o. q. h. n. t. debet eas adducere nisi graue malum esset p. uenturum tunc non d. z. facit. q. min. malum est d. a. n. i. r. e. p. p. i. c. u. l. u. m. a. i. a. p. et cor. por. Si uero non h. z. p. b. a. d. o. s. fileat 2. q. 7. pleriq. h. Ray. Dost. et Anno. A. Idem in su. con. li. 2. ti. 5. q. 23. B.

¶ Sed nunguid dicitur filius? tenet credere mulieri? R. 3m Ray. Non tenet credere mulieri soli. q. posset esse mulier fallacia. et si sana p. scia non credit excusatur etiam de p. ceptis q. de p. ci. p. e. d. i. s. Si uero honestas femine et alie circustantie faciunt eide de h. p. b. a. b. i. l. e. o. p. i. o. n. e. s. i. n. e. p. s. c. i. a. m. et vlt. timore uia eligere. nihil ulterius precipiat. de p. ceptis autem et p. s. u. p. s. q. diu bona fide habuit Ray. dat consilium ut restituat vel componat. S. 3. in talis ut dicit non est cogendus. q. posset forte erat bone fidei. L. de rei uendi. certum Dost. q. q. et Al. et h. v. dicit

q̄ n̄ t̄ntur de p̄sūp̄ q̄d iū fuit bōe
fidei. **A.** Idē i sū. con. dēa. q. 23.
vbi d̄r f̄z d̄ost. q̄ mulier tenetur
restituere ista cōsūpta p̄ filiū puta
tuum. **B.**

3 **C** Sed nūqd mulier possit filios
de adulterio susceptos sibi h̄r des
ist tūc? **R.** Certe sic q̄: q̄libet p̄t si
bi herede institue ei cui nō phibe
tur. reseruata sp̄ legitima pte liberis
suis. De q̄ vide. j. legitima p totū.
A. Intellige hoc nisi cōsuetudo
regionis repugnet fm̄ Albiacū t̄
in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 6. Pater at
nō potest huiusmodi filios institu
re. ut. s. s. i. in additōne. i. **B.**

3 **C** Air habens legitimis filios si
viente vxore alia ducat scientē i
pedimentū. **A.** Si. n. iustam h̄ret
ignorāne cām legitima foret. ples.
et q̄ si. sint le. c. pe. **B.** t̄ ex ea
filios h̄eat. nūqd tales filij adul
terini possit succedere p̄ri an bō te
neāt restituere filiis p̄mū m̄fimo
nij? **R.** f̄z. v. x. Restitūtenent to
tā hereditatē filiis p̄mū m̄fimoij
cū fructib⁹ mala fide p̄sūp̄ q̄m
cūq̄ oporteat eos male agere ve
mēdicare. **A.** De h̄ s. absolūto. 4.
ad si. **B.** Nisi bona fide p̄pleta sit
legima p̄scriptio. maxime si eniaz
post p̄pleta legimā p̄scriptiōnez
retinent bonā fidem. tūc. n. non te
nent. **A.** Idē in sū. con. eo. ti. q. 25.
B. De accusatōe adulterij t̄ quō
adultera possit dimitti habes. j. ma
trimoniū 8. per totum. Quō eniaz
adulterius impediāt matrimoniū
habes. j. Impediūtum. 8. s. 2. Et
vtrum liceat vxores adulteras oc
cidere ibidem. s. vltimo.

Advocatus esse non

p̄t. imo expresse phibet. p̄tio q̄
dē si sit h̄erens v̄l ex cōicar v̄l pa
gan⁹ 4. q. i. c. 1. t̄ et d̄ heret cis ex
cōicam⁹. 1. t̄ de pe. di. i. nemo. v̄l i
foro. Vbi eniaz habes q̄ peccat iu
dex t̄ pumri debet q̄ sciēt adnut
tit tales. Itē si sit monachus v̄l re
ligios⁹ Tales. n. peccāt aduocādo
nisi p̄ m̄sasterio d̄ m̄adato p̄lati.
16. q. i. m̄sachi. et d̄ postu. ex pte.
Itē phibet si sit cleric⁹ i sacris or
dib⁹ p̄stuit⁹. uel et in minorib⁹
dū tū sit b̄nficiarius. Talib⁹. n. ph̄
bita ē aduocatio corā iudice secu
lari nisi in p̄pria cā uel pro ecclia
sua. uel p̄ p̄uic⁹ aut miserabilib⁹ p̄
sōis. et de postu. clerici. t̄. c. cū sa
cerdos. Sz an corā iudice ecclia
stico possint. sag v̄r q̄ sic. ar. i. dēo
. c. clerici. Exceptis epis t̄ a sacer
dotib⁹ q̄bus v̄r simpliciter interdic
tū nisi iudiciū ē in cā p̄pria. uel ec
clie. uel p̄ p̄uic⁹ aut miserabilib⁹
psonis. 14. q. 5. deniq̄. 88. dis. p̄la
tū. t̄ expresse i illa decre. cū sacer
dos. Et intellige dūmō i p̄dic⁹ cas
bus dūmō officiū n̄ ipediāt. ar. dis.
91. cleric⁹. Et nō. q̄ q̄cūq̄ ē b̄nficia
tus in aliq̄ ecclia t̄ p̄lati p̄ eīneis
patrocinij aduocatōis ūl p̄cura
tōis d̄ eā. d̄z illo b̄nficio expoliari
v̄l in p̄dicio. c. cum sacerdotis. **A.**
Hoc. c. loquit de clerico. Sz fm̄
Inno. ibi. Idē est et si sit laicus in
ecclia b̄nficiat⁹ ut b̄nficio illo p̄ue
ut in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 157. **B.** Itē
nō d̄z q̄s esse iudex uel assessor in
cā illa i q̄ vult eē aduocat⁹. q̄ duo
officia i eadē cā phibet exercere
4. q. 4. c. 1. t̄. 2. Sūt t̄ alie p̄sōe
ab aduocatōe p̄ cāones phibite.
ut surdus. **A.** s. q̄ p̄mit⁹ nil audit
ff. de postu. l. 2. **B.** murus cec⁹. **A.**

vtro p oculo puatus. de c. l. i. B.
 furiosus ipubes vsq ad. 18. annu
 senam mor. A. De remoto a se
 natu nulla vñ fieri mencio nec i al
 legatõe. j. posita. nec i de c. l. i. vbi
 p dicta originalit ponunt. nec i sñ.
 con. i de c. q. 175. vbi eadē notant.
 B. seru. seia. 7 vir passus mulie
 bria. s. p nām. A. Nisi violenter
 fuisset passus. de c. l. i. B. Jte dā
 natus crimie capitali vel calūnia
 publici iudicij. Jtem q opas suas
 locauit ut pugnaret in arena cum
 bestia. hxc omnia in. q. 7. §. tria.
 i. **¶** Aliū cleric. c. bñficiat. in diuisis
 ecclesijs possit pñtare patrociniuz
 vñ cōtra aliā. B. fm Ber. Non
 videt q possit. Sñ cñ plat. i vna
 ecclesia. tñc rōe platōis pñt. Et id
 dicit Jnno. A. s. in. c. si. ex de po
 stu. vbi predicta dicit Ber. Sed
 Jnno. in hoc discrepat Ber. qz
 tenet q clericus enā n plat. possit
 aduocare p aliā. qz ecclia non cō
 putat int cñneos sup vbo dicens.
 Secus si p alia ecclia vbi sñc bñfi
 cii habuit. B. Addēs q si nēcio
 officio fungat pñt ad similitudinē m
 tori. ff. de postu. l. puto. 7. l. vñ. A.
 Nō dicit ad similitudinē. s. dñc vt
 tutor vel plat. ecclie exēplando of
 ficiū necessariū. Et idē vñ facere i
 eo qd segt. B. Jte 7 pro prior ec
 clesia pñt agere cōtra secūdu arg.
 ex de iureiurā. mā. 7. c. intellecto.
 A. Predicta euam notant in sñ.
 cou. li. 2. n. 5. q. 169. B.
 i. **¶** Aliū iudex teneat dare aduo
 catū. B. Tenet qñq. ut eis q habe
 re nō possum pp paupertatē. vel pp
 potentia aduerse part. ff. d offi. p
 cō. l. nec qñq. §. si. Et qdē si iudex
 bñficiū aduocato pcpiat. 7 ille si

ne cā deneger pot p iudicē pñmo
 remoueri ab officio aduocatiōis
 L. eo. pñdendū. A. Que est in. c.
 de postulādo. B. Debet igit obe
 dif si n cōpetēs salariū pñstuat. d
 q vide. j. §. 6. 7. 7. A. Idē in sum.
 con. li. ij. n. 5. q. 170. Sed quo ad
 salariū addit fm Hosti. q si indi
 gēs aduocato sit paup. aduocat
 gratus aduocet. 7 a deo expectet
 remuneracionem. B.
¶ Aduocat q sciens defēdit cau
 sā iustā. absq dubio gñit peccat
 vt dicit Tho. 2. 2. q. 71. qz illicitū est
 cooperari alicui ad malū faciēdu
 sine cōsulēdo. siue adiūuādo. tñc
 qualitercūq pñuēdo. Ro. 1. Vi
 gñi sūt morte nō solū q faciūt 7 c.
 Tenet enā ad restitutōem eius dā
 ni qd p iusticiā p ei auxiliū altera
 ps icurrit. Si at ignorans iniustā
 cāz defendat. excusat fm modū q
 i ignorātia excusat pñt. Si vñ i pñ
 cipio credit cāz iustā eē 7 i pñssu
 appareat n iusta. nō dz eā pdere.
 in. s. alterā partē iuuat uel secreta
 sue cāe alteri parti reuelat. Dz enā
 am cām deserere. uel cū cui cām
 agi ad cedendū inducēt. siue ad
 cōponendū sine aduersarij dāno
 Nec oia dicit Tho. A. Idē in sñ.
 con. eo. tit. q. 171. B. porro in cā
 qdū dubia ē. bñ pñt aduocatus
 patrocinari. secundum. ff. d.
 4. **¶** Quis ē debui mod. aduocadi
 B. fm Ray. ut nō. pducatur falsa in
 strumēta neq falsos testes seu cor
 ruptos. neq mētiat. neq inducat
 falsas leges aut qñcūq pbanōes.
 neq qrat i gñamen alteri pñ dila
 tōes nō necias. Jte q fidelit qñū
 iusticia permutat cām soneat nihil
 de pñgenub. omittēdo. 3. q. 7. §. si

q̄s at. 7 ar. eē de testi. intimaunt. C
de indi. l. pperando. §. illo procul
dubio. 4. q. 4. c. j. 7. 2. Jtē n̄. p̄caci
ter vel vociferādo. q. p̄ hoc ipedi
tur p̄cessus. §. q. 4. in loco. 3. q. 7.
si q̄s adeo. A. §. ē. 7 ibi dī. Si q̄s
adeo p̄cat fuerit p̄ non rōne s̄z. p
bris p̄uet eē certādum. op̄inōis
sue dīrūm̄z parietur. B. Jtē dīc
Tho. fa. fe. q. 71. q. aduocato dīc
denti cām iustam. licitum est p̄u
denter occultare ea quibus impe
diri possit p̄cessus eius. Mō au
tem l̄z eīvī aliqua falsitate.

S Cūtrū aduocat⁹ possit petere sa
lariūz. B. scōz. Ray. Pōt mode
rati. siue ab initio faciens pactūz
sue postea finita cā Et attendi d̄z
moderāme salarij scōz q̄tūtatē
cause laborēz aduocatiōis 7 p̄sue
tudinez regionis 7 sciam 7 hone
statē aduocāt⁹. 3. q. 7. §. ap̄d vrbez
7 ar. 12. q. 2. nullane. 7. c. p̄cesso eē
d̄p̄bē. de mīsa. v. circa sublies 7 ē
di. 61. miramur. Con. Tho. fa. fe.
q. 71. S̄z caueat aduocat⁹ ne p̄tat
salariū cū q̄ui dāno litigator. 3. q.
2. §. arētē. Jtē q̄ cā iceptā 7 n̄ finit
ta faciat pactū cū litigatore quēz i
p̄p̄az recepit fidez. q̄z possit eē oc
casio magni mali. 3. q. 7. §. p̄iereā
n̄ l̄z. Mā q̄n videret cāz i piculo co
geret clientū iure pactū 7 dāt sa
larīū ad libitū. Jtē nūq̄ l̄z aduoca
to pacisci d̄ certa p̄te liḡ puta d̄ de
cima vel centesima. C. de postu. si
q̄s aduocatoz. Qd̄ si nullū pactū
certū fuit d̄ salario pōt aduocatus
ip̄lozare auxiliū iudicis p̄ p̄petēti
salario. ff. d̄ vari. 7 eē or. cog. l. i. §.
i onerarij. A. Aditendū q̄ aduo
cato circa salariū n̄ l̄z excedere cō
stitutā s̄mā. s. cētū aureos fm̄ le

ges. ff. de vari. 7 eē or. cog. l. i. §. si
cui. S̄z fm̄ Gregoriū d̄cūm. li
bras 20. vt i sū. con. l. 2. n. 5. q. 173.
vbi ē sup̄radicta oīa de salario s̄z
Ray. 7 eī glo. 7 doli. ponūt. s̄z
illa p̄stinuio Gregorij hodie vid
tur sublata p̄ phemū sextū. vbi tol
lunt oēs p̄ores p̄stinuiones postea
non p̄firmare. B.

Q Cūtrū aduocat⁹ teneat grat̄ p̄e
stare patrocinū in cā pauper. B.
fm̄ Tho. fa. fe. q. 71. Ad idē ē di
cendū qd̄ d̄ alijs opib⁹ mīficōd̄e
dī. Null⁹ ei sufficit oib⁹ idigētib⁹
op̄e mīficōdie ip̄edere: 7 iō sicut
Aug⁹ dīc̄ p̄mo d̄ doctrina xp̄iana
Cū oib⁹ p̄desse n̄ possis his p̄uissi
me p̄sulēdū ē q̄ p̄ loco 7 vltēpor
vl̄ q̄rūlibet rez opportunitatib⁹ p̄
strict⁹ q̄ qd̄a forte iūgūt. Dīc̄ at
p̄ loco 7 opportunitatib⁹. q̄z n̄ te
net hō p̄ mōdū q̄rē idigētes q̄b⁹
subueniat s̄z suffic̄ q̄ eis q̄ sibi oc
currūt mie op̄ ip̄ēdat. Addit at 7 tē
por. q̄z n̄ tenet hō future necitātē
alteri⁹ p̄uidē. s̄z suffic̄ si i p̄nti nece
ssitate ei subueniat. Subdit at. vl̄ q̄
rūlibet rez q̄z hō sibi p̄uicē q̄cūq̄
necitate maxie d̄z curā ip̄ēdē. qui
b⁹ m̄ p̄currētib⁹ restat vix aliq̄s tā
tā necitate patiat q̄ n̄ i p̄mptu ap
pareat quō possit alit ei subueniri
Eti tali casu tenet ei op̄ mīficō
die ip̄ēdē. Si at̄ appeat quō ei alit
subueniri possit. l̄p̄ se. l̄p̄ aliā p̄so
nā magi p̄uicē. vel maiorē facul
tatē h̄ntez. n̄ tenet ex necessitate in
digenti subuenire. ita q̄ n̄ faciēdo
peccet. q̄m̄s si subuenit i tali ne
cessitate laudabiliter faciat. Tū ad
uocat⁹ n̄ tenet sp̄ cāe pauper pa
trocinū p̄stare. s̄z solū p̄currētib⁹
p̄duomib⁹ p̄dic̄. A. Idē in sum.

cō. li. 2. ti. 5. q. 174. Et intellige p̄di-
cta cū hoc. q. l3 possit paup̄i p̄ ali-
u3 ibueniri. in si cū ibuenit. null⁹
subuenire potēs excusare. 86. di.
p̄asce. Jō nullaten⁹ d3 aduocat⁹ q
pōt p̄mutere iusticiā pauperū de
p̄re fm Ray. q. dicit q. aduocat⁹
p̄ miserabilib⁹ p̄sonis q. p̄pter de-
fectū aduocati quē n̄ pōt p̄ducere
annuit cas. 7. grauat iuste. tene-
tur aduocare 7 d̄ sua scia elyaz da
re. 11. q. 3. pauper. con. vl. 7 hosti.
ut in dicta. q. 174.

B.
¶ In q̄b⁹ casib⁹ 7 d̄ q̄b⁹ aduocat⁹
teneat ad f̄stitutionē. R⁹ f3 Ray.
p̄. q. oīuz q̄ illi p̄tra q̄s aduocabat
p̄pter ip̄i⁹ p̄trocinū iuste amise-
rū seu dānificati fuerit. Et si p̄ ca-
uillatōz suā abstulit aduersario bo-
nā cām uel ē si ip̄s grauaui perē-
do dilatiōē sup̄flūā uel allegan-
do falsū 7 d̄ p̄sciaz uel faciēdo ca-
uillosaz positōz uel instruendo fal-
sus testē aut instruendo cliēulū d̄
negādo veritatē 7 falsib⁹. tencur
aduersario ad iteresse. Jtē tencur
illis q̄bus p̄stitū auxiliū si p̄pter
suā infidelitatē uel negligētiā uel i-
prudētiā amiserūt. Et h⁹ q̄n facta
bat se sciētē 7 nō erat. ut dic. x. x
¶ Idē i sū. cō. co. ti. q. 175. Alibi ē
d̄ fm Ray. q. si t̄ tenetur si extor-
sit salariū. vnde nō debuit extorq̄
re. uel si ultra quā debuit habere
extorsit.

Sinitas

B.
¶ Sinitas scdm
Ray. ē primas p̄sonaz ex car-
nali copula p̄nemes oī carēs pen-
tela. De h̄ plene dicet. j. iter ipedi-
m̄ta m̄imonij ipedimētuz. 14.

Lechumia

B.
¶ Lechumia De
ro 7 argēto alchimico vtrū

possit uēdi tēnt. uide. j. emptio.
§. 5.

Lea De omni ludo
alee. uide. j. lu-
dus. alce per totum.

Lienatio

rei ec-
clesie
imobilis non ual3 nisi in
certis casibus 7 debita formā ser-
uata p̄. qdē pp̄ d̄bitū u. gēs. 10. q.
2. §. h̄ ius. A. Qñ aliudē solui non
pōt ut. ibi. B. Jtē p̄pter redēptō
nem captiuorū. Jtē p̄pter paupe-
res pascendos ip̄e famis. 12. q. 2.
aurum. 7. c. gloria. Jtem p̄pter ec-
clesiā edificādā aut p̄pter cūmte-
rium ampliandū. Jtē ut enaf ali-
qd magis uile. Nec possit habe-
ri. 12. q. 2. sine exceptione.

¶ Forma alienādi uariat fm na-
rietatē eccliarū. s. ep̄alū. monaste-
riorū 7 parochialū. Colligūt tñ
oēs forme i d̄cō. c. h̄ ius. 7. c. si q̄s
ep̄s. 7. 12. q. 2. placuit. A. Adde 7
i. c. alienationes. 7. c. abbatib⁹. 7
c. sine exceptōe. B. Sed 7. x. x.
specificat dicēs sic. Ep̄s res ad m̄
faz suā p̄tinentes uel res ca. hedras
ecclesie nō pōt alienare sine p̄sen-
su capitulī. 7 si res sit modica 7 ne-
cessitas magna nō ē necessarius p̄-
sensus capli. 12. q. 2. terrulas. Nec
abbas res monasterij sine cōsensu
ep̄i 7 cōuentus sui. nec p̄sbyr p̄-
chialis sine p̄sensu ep̄i sui f3 q. di-
cunt. c. sup̄ius allegata. Hoc d̄ re
bus immobilib⁹. Secus de mobili-
b⁹ in q̄rū alienatōe h⁹ solēnitās nō
requit. A. Idē i sū. cō. li. 1. ti. 14. q.
17. B. Ita tñ q. null⁹ p̄tans reli-
giōsus pōt nendere redditus seu
cōcedere alicui ad uitā uel ad cer-
tū t̄ps nisi necitas uel utilitas loci
exposcat 7 de p̄sensu p̄dictus. ul⁹ si

puenti nō habeat de p̄sensu statū
fuit. ut i cle. monasteriorū. de re. ec.
cle. nō alic. **A.** Vbi n̄ declarando
subdit. Vex p̄missa ad locatōes l̄
et reddunt aut fructū uēditōes
ad temp̄ modicū faciēdas decla
ramus non extendi. **B.**

2 **A**lienatōes rex ecclesiarū facie a
scismatibus ul̄ inuasis n̄ ualēt. ex de
scisma. 7. c. 1. 12. q. 2. alienatōes. 7
tenēt restitutōes loca 7 res 7 fructū p̄
ceptos 7 q̄ p̄cipi potuissent. **A. s.**
a iusto possessore. ut i. c. grauis. 7.
allato. **B.** Sic 7 q̄libz raptor. ex
d̄ resti. spo. grauis. Et q̄ iniust tali
b̄ alienatōibz excoīcat̄. ut. 7. ex
coīcatio p̄. 7. ij. in fi.

3 **S**i possessio data fuit ecclesie. ea
p̄ditōe ne alienetur. an aliquo ca
su alienari possit. unde. 7. conditio
7. ij. Alienare qdam sua non p̄t
7. ludus alee. 7. 5.

Ltare nō d̄z eē lignēū
uel īrcū sed la
pidēū. de p̄sc. di. 1. altaria. **A.**
Tho. i. 4. di. 13. Qd si ad celebrā
dū missā n̄ hēatur altare p̄secratū
salte hēatur puula tabula lapidea
p̄secrata q̄ d̄ altare utaticū. i quo
p̄cedunt ep̄s 7 eoꝝ supioribz i ui
nere celebrare. 7 celebrari facere
ubiqz. ex de p̄ui. qm̄ li. 6. Idē cō
cedit predicatoribz 7 minoribz. si
ne ī p̄iudicio pochtalis ecclesie
ex. de p̄ui. i his. De p̄secratōe al
taris habetur. 7. p̄secratio. 3°.

1 **L**icuū ē p̄sbyteris īstruere alta
ria i ecclesia nō p̄secrata. s̄ i p̄secra
ta nō l̄z n̄si de licentia ep̄i. ar. di. 1.
68. q̄uis. 7 de p̄sc. di. 1. null' p̄sby
Eodē mō sine p̄sensu ep̄i nō sūt al
taria destruenda. ar. de p̄sc. di. 1.
c. ecclesie. 7. c. placuū. **A.** Idē i sū.

cō. 11. ij. ti. 24. q. 148. in p̄dict' iuri
b' nō uidet. p̄bari q̄ p̄sbyr possit e
rigere altaria i ecclesia nō p̄secrata
nisi a s̄rio sensu illius. c. nullus p̄
sbyr. Et tenet glo. i dcō. c. q̄uis. **B.**
Qui altari fuit de altari uiuere d̄
bet. 12. q. 1. ex his.

Ambitio qd ē. 8°.
fm Tho.

fa. fe. q. 131. Ambitio ē i
ordinatus appetit' honoris. Qui
quidem potest esse inordinat' tri
pliciter. primo modo p̄r l̄ q̄ ali
quis appetat testimonium de ex
cellentia quam nō h̄z. q̄ ē appetē
honorē sup̄ suā. p̄portione. s̄o mō
p̄ l̄ q̄ honorē sibi cupit. nō referē
do i dcū. 3°. mō p̄ l̄ q̄ appetit' ei
honore ip̄o gescit. nō referēs ho
norē ad utilitatē alioꝝ. Prop̄ q̄
ambitio sp̄ ē p̄cū. **A.** Idē in sū. 2.
li. 3. ii. 34. q. 266. **B.**

Angaria 7 panga
ria. Dec

duo sūt qdā fuitur ip̄e
se p̄ extorsionē supioris. Et ē āga
ria fuit' p̄sonaz. Perāgaria v̄e s̄
uit' p̄sonaz 7 rez. uidelicet quā fa
cit q̄s p̄po sūptu. ut dicit Ray. **A.**
Albrie dicit q̄ angaria ē fuitur p̄
sonaz 7 rez cū q̄s facit p̄po sūp
tu fm Ray. Goff. 7 hosti. Item
glo. i. c. nō min'. de imu. ec. dicit q̄
angarie dicunt p̄sonalia obsega
p̄p̄is sūp̄ub' p̄stura. Perāgarie
ubi p̄sona seruit sūp̄ibz aliens.
Sed de hoc nō ē multum curan
dum. **B.**

Appellatio licet

at p̄ appellationē iudiciū de
cliare. unde s̄ accusat'. 7. 4. Post
appellationē sūa excoīcatōis a

ta nō valet. Et si appellās nō psequat nō pp h sūa conualescit. Tñ excoīcat⁹ noiati si infra ipus statu appellatōne nō psequat ut d3. lapso tpe debet dñiciari et de se. exco. licet. l. 6. A. Ibi dñ excoīcatus noiati vel spālit^r et expsse q p⁹ appellatōne legitima excoīcatōis suam asserit in se latā. si appellatōne eadē infra tps ad ipsā psequendā ab hoīe vel a iure statui nō fuerit ut debuit psecutus lapso eodē tpe excoīcatus publicenūciari debebit. B

Apostasia. i. ^{in generali qd est. R. fm Ray.}

Boff. et Host. Est temerari⁹ a statu fidei obire uel religiōis recessus. Et dñ qd postatio. i. retrograda statio. A. Idē in sū. con. l. i. n. 7. q. 1. B. Triplex ē apostasia. s. p⁹fidie. q videlz recedit qd a fide ut Julian⁹ apostata. De hac habet. 2. q. 7. nō pōt. Itē iobie. q. s. trāsgredit^r spōtanea volūtate pceptū. vt Aldā et Lina. Bēn. 3. Simuliter et q sacris canonibus obedire cōtēnnit. De hac. 3. q. 4. alieni et de ma. et olv. si qd. Itē irregularitatē. Et h ē duplex. Una q qd recedit a statu cl^ricari. altera q qd recedit a statu assūptie religiōis. 47. dis. q⁹ tūlibet. i6. q. 1. legi. A. Idem in sū. con. co. 11. q. 2. B

Apostasia. ij. ^{s. a fide}

de. Scienduz q⁹ cū apostata a fide sit hereticus et infidelis. ipso iure excoīcat⁹ ē. et de heret. ad abolendā. Itē res talū p⁹fiscatur. et ipsi amittūt facionē testam⁹ti. nec et pacta penitētia in statum

p⁹stinū redeunt. C. e. l. 2. et 3. A. Belus h probat co. 11. gazaros q est constitutio Frederici. Et hodie sit ista p⁹fiscatio ipso iure et de heret. cū fm l. 6. B. Et debent recipi sic heretici. de gb. j. h⁹ncus. i. 9. 14. q incipit. Qualiter h⁹nci et c. Itē sūt infames et repellūt a dignitatibus et alijs multis. et de iur⁹iur. q⁹relā. 6. q. 1. infames. et de p⁹se. dis. 3. celebritatē. A. B. incipit Die dñica. Et idem dñ in sū. co. co. 11. q. 3. et q. 4. fm Ray. B

Quid de his q licet interi⁹ sūt fideles tñ pp timorē faciūt exterius aliquē actū infidelitatis. puta fuerē nā idolis. R. fm Ray. Tales licet nō sint apostate nec heretici. mortaliter peccāt q⁹ iuscūq fuerit mentis. q⁹ et fm Aug⁹. sanctus ē mori fame q⁹ resci idolotro. 32. q. 4. sicut sanctus. Cō. Ep⁹. fa. fe. q. 24. A. Idem in sū. con. co. 11. q. 5. B

Utrū liceat xpiano i aliquo casu sumē bitū infidelū. R. fm. x. x. Possit hoc fieri ex rōabili cā. sic et b⁹is Sebastian⁹ sub chlamide militari xpi militā gerebat absconditā h itelligēdiū ē fm eūdē. x. x. nisi esset institutū aliquid dēminatū signū ad cognoscēdiū professores alie⁹ idolatrie. tūc. n. nō liceret. A. Idem in sū. con. co. 11. q. 6. B

Apostasia. iij. ^{s. i obediēte.}

Apostasia i obediēte ē qñ qd obedire p⁹cepto dei siue canonū siue p⁹latō⁹ et tal⁹ ista nūc efficit et repellūt a testimonio et dñ excoīcari. 3. q. 4. si qd a suo. xi. q. 3. si at nob et si p⁹stiterit in cōtūacia debet crescere et pena. et ut

lite non conf. A qñ frequenter.
Idē in sū. con. eo. i. q. 3. fm Ray.
B. Si at f dierit si nō fuerit excoi-
catus recipit ad pñiam. si fuerit ex-
coicatus recipit cum satisfactione
quā excoicatus tenent facit iniuriā
passis. ut dicit. s. absoluto. 4. §. 3.
A. Idem in sū. con. eo. iiii. q.
4.

Postasia. iiii.

s. ab ordine clericat. Talis
apostata sit multiplici. 1. s. dimit-
tēdo tōsurā coronā l' bini clericali.
.20. q. 3. c. i. 2. 3. 7. ex. eo. c. i. 2. 3.
Itē accipiēdo uxorem ex de cle.
2. u. c. pte. Itē pueritēdo se ad ne-
gocia seclaria. ex de. vi. c. ho. cle. ex
l'ris 7 de se. exco. i. audientia. 7. c. p-
pendim. 7 tal s si est i sacris iteri
ab accusatōe 7 testionia tāq infā-
nus repellitur. 2. q. 7. alieni. 3. q. 4.
beat. Itē interi ad dignitatē vel
ordinē pmoueri nō pōt. i. 6. q. 1. le-
g. 50. dis. c. vlt. Item si admōit.
se si correxerit ē depenend. 21. q.
4. sine. 7. c. pcpim. Itē interi ca-
rei pñlegio clericali ita q. obherans
cū nō icadit in canonē. Hoc tñ itel-
ligas si p. trina admonitōem epi
nō se correxerit. nel seditōib. vel
enormitatib. se iniisceat. ex. e. c. i.
7 de s. n. exco. cū non ab hoie. Al-
Detrima monitōe nō dī his cap. is
s. de sen. exco. i. audientia. Et pñ-
cta etiā notantur in sū. cō. eo. ii. q.
.2. 7. q. 4.

B.

Qui pñia tñ tōsurā accipit. vtz
posuit eā deferē. B. Licet p. aūq. iu-
ra videat. phibiti. hodie deferet
pōtā de pñitudine q. de iure. ex
de coha. cle. 7 mu. c. vlt. A. Ibi
d. hoc nū dī. s. vult allegat. c. vñi

de cle. 2. u. li. 6. Et pñies cō. Alba-
cis. S. de b. oli fuerit opñiōes
vt i sū. con. h. i. n. 7. q. 7. Dīmitten-
do tñ tōsurā oz cū eccliaicū re-
linqre bñficiū. ex de co. cle. 7 mu.
c. Iohes. uel clericali deferre tōsu-
ram vt ibi.

B.
C. Licet i minorib. pñit pñlegiū
clericali si trāsunt ad actū pñsus oz
dini pñiū puta sac. ē bigam. l' mi-
les. aut exerpñit seua puta recepit
misteriū occidēdi. mutilandi: aut
aduocādī i causis criminalib. dis.
84. quisq. A. Anno. in. c. i. ex. de
apo. dic. q. 13. clericus fecerit se mul-
tē dīmō nō exerceat seua pñt vñe
clericali 7 pñlegijs clericalib. gaud-
re. cū b. act. nō sit pñit. pñi. ordi-
ni. siē nec dūcē vñgine. 32. dis. seriar-
ti. Et ex dicto. Anno. p. 3. q. non suf-
ficat accipere officiū seua exercendi
nisi illud executioni mandet. Nec
etiā seua exerce p se pñat pñlegio
clericali nisi b. fiat ex officio puta tu-
dic vel executori vel filis fm gl.
Ray. ut i sū. con. de c. q. 7. ad si. Et
rō pñt eē q. 13. clic. deliq. seua ex-
ercēdo. tñ ex b. regulari nō subijcit
curie seclari. ex de cle. 2. u. c. vno. li.
6. B. Itē pñit si nullo mō vult vt
uere clericali. qd p. tria pñt pñat. 1.
mō si sic pñt sic cōuenit 7 pñit
siē laic. vadit i exercitiū. talliat 7
sustinet alia onera laicalia. 2. si ter-
tio admōit. nolit ad clericatū redif-
3. si pñt corā eccliaico iudice ex-
cipit de foro seclari. n. alit i iure pñ-
tel q. non vult clericali vñe. Si fo-
pñat cū vñica 7 vñgine. si oio p-
dit pñlegiū. Vide. j. clic. 2. §. 3. 7
se. A. ad pñcā facit qd nō. Anno. i
dcō. c. i. ex. eo. Ad 7 pñt i sū. p. d.
. q. 7. 7. q. 8. ponunt oia pñcā. B.

3 **C**ui cllico gexnis in sacris de fa
cro duxit vxore. si ad cllicatu rede
at pot eps dispesare. extra qui cle.
uel vo: c. i. 7. ij. A. Ista dispensa
tio e vi vial ordine pus rite susce
7 to 7 ena ascēdat ad supiores. ut
p3 i dict caplis. Et nō sit nisi cū bñ
pinto. dcō. c. i. Cum eo vo d cui
pnia dubitat eps nō pot dispesare
nisi ut vial minorib⁹ ordimb⁹. nō
autē maioribus. nisi transierit ad
religionē. dicio. c. ij. 7 ibi glo. B.

Postasia. v.

¶ **C**areligōne. Et h⁹ mōi apo
stasia sit p temerariā hīr⁹ dimissio
nē cū assūptōe seculari vite. Mō in
d3 indicari apostata siue fugitiu⁹
enā si diu aut ad lōginq̄ vages. ni
si p⁹ q̄ sic viuit q̄ animū redeun
di se deposuisse ostēdit. ff. d. re mi.
desertorē. §. emanfor. Tū per solā
temerariā dimissionē hīr⁹ excōica
tus ē. et ne cle. ul mo. vi piculosa
lc. 6. Qd si redierit recipiet i mo
nasteriū fm q̄ in regula continet.
Hoc dico si monasteriū regulari
viuat. aliē in districtū monasteriū
cū vsu fructu rerū quas obtulerat
pōri monasterio. q̄ res p⁹ ea ad p
nū monasteriū redibūt. 27. q. 1. si
q̄ monachariū. 7. c. si qs rapuerit.
16. q. 6. de lapsis. 18. q. 1. c. 1. Alij
dicūt q̄ res simpliciū erūt secundi
mōasterij. A. Primā tenet Ray.
7 Posti. i sū. con. li. 1. ii. 7. q. 4. ubi
ēt p̄dicta ponunt de receptione re
desius. 7 p̄ia opio sas vī. p̄bati i
dcō. c. de lapsis. B. Qd si nullū
mōasteriū vult eū recipe dic ut. j.
religio. i. §. 6. A. s. g incipit. quid
p̄sile dū. Et vī. §. 7. fm eius cōpu
tanonem. B

1 **C**ui⁹ si bona q̄ mōach⁹ apo sta
ta acqsiuit. B. Si abbas noluit eū
recipe uel neglexit eū reuocare 7
cōcessit. 7 negabitur mōasterio
bonoz repetitio. ex quo malicio
se 7 negauit alimēta. ex de isan. 7
lanc. c. i. 8. 7. dū. c. vli. Et p̄nebūt
bona illa ad fm monasteriū si in
grediat. aliē ad ep̄m. Et h⁹ itelligē
dū si p̄uēt⁹ tot⁹ deliqt i hoc. Alij d
lcti p̄sone nō d3 redūdare ad dā
nū ecclie. 16. q. 6. si eps. Si vo nō
renuit eū recipe. nūc q̄cqd acqsi
uit. suo monasterio acqsiuit. sicut
fu⁹ dñō. 18. q. 2. abbates. ff. de acq.
re. d. et. 7 eundē casū vide. j. reli
gio. i. §. 8. A. s. g incipit. quid de
his. Et idē ponit i sū. con. li. 1. ii. 7.
q. 15. 7. 16. B

2 **C**uōach⁹ fugitiu⁹ si nō vult re
dire uel hīnū reassumerē d3 capi. 7
sub gūi custodia carcerari. ex de
apo. a nob. A. Idē i sū. con. co. ii.
q. 17. fm Boff. 7 Mo. B

Qua benedcā

¶ **C**ui⁹ sit sacm. B. fm Tho.
in 4. d. 2. Non. s3 ē sacrale q̄ si q̄
dā dispō ad sacm. Non. n. ordia
tur directe ad remediū p̄sādū. s3
ad remouēdū phibēs. An dat 3
dmonū neqtas 7 vniatia. 7 3 oē
q̄d ipedire pōt ē effectū sacm. 7
Et ut dicūt P̄de. 7 Al. Remissio
vniatū q̄ sit p asp̄sionē aq̄ bñdic
te. nō sit p modū sacri. s3 p modū
merui. vñ ut dcm ē nō ē sacm. A.
Idē i sū. co. li. 3. ii. 24. q. 2. B.
¶ **C**uīd cū aq̄ bñdicta appōit nō
bñdcē? B. fm Tho. i. 4. d. 12. To.
m ē bñdictū. vī. n. q̄ acqsiuit ē aq̄
ex bñdictōe puenit ad aquā addi
tā. Idē dic P̄de. sic 7 p̄uigt d oleo

pscrato. j. oleū. §. 3. **A.** Idē in sū.
con. co. i. q. 3. Intellige si aq̄ bñdi
era sit maioris p̄tatis. qz duobus
p̄currētib⁹ p̄ualet qd̄ mai⁹ ē. ff. de
sta. ho. l. q̄rit. Sec⁹ si eēt q̄ntatis
mioris vi cā hīc ⁊ d̄ sacro eucha
ristie dī. dū appōit vinū n̄ p̄scre
tū p̄screto. j. eucaristia. ⁊. ad fi. **B**

Rbiter Lū ab vno
de plib⁹ ar
bitrarij iudicib⁹ alijs p̄iū
b⁹ ⁊ mādātib⁹ scripta snia recitat.
p̄inde ē ac si ab oibus eēt recitata
⁊ p̄ortet aut vi qui recitat nō viat
v̄b⁹ singularis numeri s̄ plural
dicēdo. Nos tales arbitri vel iudi
ces p̄nunciamus ⁊ c. nisi i arbitri
sup̄ electiōe q̄ debet fieri ab vno vi
ce oīuz. c. d̄ sen. ⁊ re. iu. cū ab vno
li. 6. **D.** h. j. electio. 2. §. 5.

Rchidiacho
n⁹. Ad ē c⁹ officiū? **R.** fm
Ray. Circa officia archidiacōi p̄
posi ti v̄l decani. fere q̄ sūt ecclesie
tot sūt p̄suetudines. c. de p̄sue. cū
oli i si. ⁊ de excē. pla. ad h. Si nū
v̄ s̄cne qd̄ iura dicūt de talibus.
vide. 21. di. clerōs. ⁊. 25. di. p̄lec̄. ⁊
c. d̄ offi. archi. p̄ to. **A.** P̄ecipue
c. 1. ⁊ 2. Et idēz poni in sum. con.
li. 3. ti. 27. q. 8. **B.**

Rchiepiscop⁹
A quibus ⁊ vbi delect p̄scre
ri archiepiscopus. vide. j. p̄scre
tio. l. §. penul. ⁊ vlti.

Archiep̄s pōt p̄pellē subdituz
sui suffraganei ad suscipiēdas p̄mis
siōes. ei⁹ in cāis nisi vbi sit p̄suetu
do c. d̄ so. p̄pe. romana. li. 6. ⁊ c. d̄
offi. or. pastoralis. Sup̄ q̄. c. dīc
do. q̄ cū archiep̄o subdit⁹ ep̄s qz

p̄ingui⁹ ius h̄z i cū q̄ i subditū pōt
archiep̄s ep̄m cogē vi p̄pellat sub
ditū ad suscipiēdū. Et si ep̄s. j. cū
t̄ps sibi assignat⁹ h̄ facit neglexerit
neq̄ aliqd̄ iustū p̄tēderit. demum
pōt cogē v̄z q̄. ar. c. d̄ of. or. p̄ro
i si. ⁊. c. irrefragabili. §. excē. cō.
B. er. Et si ab ep̄o appellatū fuerit
A. Hoc dīc̄. **B.** er. i d̄co. c. pasto: a
lis. Et idē pōt i sū. p. li. 3. ti. 27. q. 4
S̄z p̄ d̄ca facit qz cūz qd̄ p̄hibet
alicui vna via. ad id alia n̄ admitti
d̄z. vi i. c. cū qd̄. d̄ re. iu. li. 6. nec al
lata iura n̄ tū faciūt. nā loquūtur
in correcciōe delictorū ⁊ n̄ i p̄missi
one cāp̄. **I**ō i n̄ excēpt̄ stam⁹ regu
le videt̄ q̄ archiep̄s nullā h̄z po
tēstātē i subditū suffraganei sui nisi
i exp̄ssis. d̄co. c. pastoral. **I**ō h̄
su p̄sulerē archiep̄o q̄ n̄ cogēt sed
subdito q̄ obediret. **B.** S̄z h̄ scē
dū q̄ iure nono archiep̄s cās q̄ p̄
appellandōz v̄l alio iure metropo
lico d̄ferunt ad ipsū n̄ pōt audire
seu p̄mittē alibi q̄ i sua ciuitate vel
diocesi aut eis in q̄bus appellatuz
existit vel cause ipse p̄sistat nisi ali
ud sibi p̄petat de p̄suetudine. c. d̄
offi. ordi. v̄l lingātes. li. 6.

Archiep̄s n̄ h̄z iurisdicciōez in
subditos suffraganei sui nisi i q̄b⁹
daz casib⁹ q̄ nōnt. c. d̄ offi. or. pa
storal. **A.** s. in glo. **B.** p̄ qd̄ cūm
d̄māt i d̄mis officijs a p̄suetudine
metropolitane ecclesie. i. d̄. d̄ his
Ite q̄n subdit⁹ ep̄i d̄lingi i diocesi
archiep̄i. 6. q. 3. placuit. In hoc. n.
casu efficit aliqd̄ iurisdicciōe al
teri⁹ cui⁹ libet. **I**te si h̄z p̄diū i dio
cesi sua c. d̄ so. p̄pe. c. vlt. Et iste c̄
casus p̄inet ad quēcūq̄ aliū. **I**te
si cā d̄feri ad cū p̄ appellandōz c. d̄
of. le. c. 1. ⁊ d̄ offi. or. duo. **I**tem

cum absolutus ab archiepiscopo non vult
parere episcopo ex de of. or. ad respicienda
A. s. satisfaciendo episcopo super excoica
tione quam ab episcopo fuerat excoicatus nec de
excoicationis prestat iniustitia. sed ab ar
chiepiscopo fuerat absolutus. quia episcopus eum
absolutum nolebat. Pro si episcopo satisfactum
cessit preterit archiepiscopus eum in excoicatione
non reducit ut ibi. B. Item si criatis
ca sit iuer episcopus et clericum suum deo duci
ad synodum in qua preest archiepiscopus. 6. q. 2.
c. p. Item si clericus habet civilem causam de
episcopo suum xi. q. i. si clericus. Item quoniam est
episcopus negligens in eo quod facere debet. A.
. s. ad curam ecclesie et animarum. B. xi.
. q. 3. cum simus ex de se. exco. p. mas
et de appel. qui fronde. Item quoniam dehu
cto episcopo ecclesia idoneos clericos
non habet. 12. q. 2. non liceat. A. Tunc
ei archiepiscopus habet curam reipublice ecclesie. ut
ibi. B. Item cum evidens est iniuriam episcopi
esse iniustam. ex de ap. sollicitudine. A.
Hoc quoniam a subdito fuerit ad archi
episcopus querelatus non appellatur. id est. n.
rore evidenter potest archiepiscopus declarare
subditum iniuste ab episcopo excoicatum. ut
ibi. et potest illi absolute remittere ab
solutionem ab episcopo. si neglexerit ip
se absolutum ipsi daret. ex de se. exco.
p. mas. B. Item cum visitat. puincias
ex de prescrip. cum ex officio et de censi.
sopite. et c. nup. p. sola uacatione
episcopalis sedis non archiepiscopus sed capitulo super
plet uices episcopi. ex de suppl. ne pla.
si episcopus. et c. ecclesie. li. 6. Sicut si episcopus
sit excoicatus. ex de sup. ne pla. ro
mana. li. 6. Aut capitulo a paganis.
ut i. d. c. si episcopus. A. De his casibus
lati de i. si. co. li. 3. ti. 27. q. 4. Sed
quoniam non multum occurrunt foro pnie
phixi dicere non curavi. B.

3 Et si inquit potest archiepiscopus ecclesie
cathedrali uacanti dare uisitatorem

seu administratorem. R. non. nisi forte
capitulo et ipalibus et spiritualibus negliget
male administraret. tunc. n. uocato
capitulo et ceteris super hoc cognitio prenu
sa uisitatorem seu administratorem potest
putari. qui quoniam habeat legitimam admi
strationem in ipalibus et spiritualibus. in il
la beneficia que ad sola collatos episcopi p
tinet. pretere non potest. si ab alio qua
romano pontifice fuerit deputatus
ex de suppl. ne. pla. ecclesie. li. 6.

4 Archiepiscopus potest suam puincia uisitari
si non sint eius suffraganei negligentes.
et uisitare uisitatores et procuratores
scilicet non oblate preuentione. Et
dum uisitat. potest preuisiones audire. sus
fraganeorum. absolute et pnieas iniungere
ex de censi. p. p. uo. li. 6. Si uisitor pos
sit aliquid recipere. ut de. j. uisita. §. 2. et
3. et ibi plura de eius uisitatione. §. i. et 4.

5 Archiepiscopus potest celum celebrare
requiro puate. dis. 92. si quis episcopus ua
cans in si. et. 9. q. 3. et c. 2. et 3. A. po
tius uidetur. c. 1. et 2. B.

6 Archiepiscopus transiens per quos loca
sue puincie potest facere an se cuncte po
tari. bndice pplo. i. pontificalibus ce
lebrari et h. A. In. c. j. alio. nil ali
ud potest pnie nisi quod divina officia p
nati publice ibidem potest audire. et
quod ea potest facere in sua pntia celebrari
sine pontificalibus in locis et exep. B.
Sicut et episcopus et in locis exep. sue dio
cesis. ut i. cle. archiepiscopo. de pui. A.
Hec tamen debent sine preiudicio et
molestia uel grauedine exep. fieri ut ibi. B.

Rra sine barratio. Ar
re dicitur annul pe
cunie sine alie res date spose
quod dano subarratio uocat pncue
quoniam sit p annuli inuisione que uulgo de
spofano dicitur. Et si quid fuerit in spofano

in et sponsalia. non dico sponsum sponsalia
sed presumunt per matrimonium nisi probetur
ritum. uel eorum sponsa consuetudo vel repu-
gnantia. ut non est de sponso. ipu.
ue. Si vero fuerit a parentibus tunc sola
sponsalia sponsum. ut ibi dicitur. A. In
glo. ubi h ponunt. Et non dicitur gl. spon-
sum sed presumunt sponsalia. Et dicitur de
i. su. co. li. 4. n. 1. q. 2. ubi h sunt nota-
tur. B. Et h intelligit per modum quod spon-
salia a parentibus sponsum. vide. j.
impedimentum. 13. §. si.

Arre sponsalicie non securo matri-
monio debet restituere h. mo. Si matri-
monium non fuerit secutum absque alio
etiam ut per supuenientem moriem vel
religionis ingressum et h. restitui debet
arre simpli. Si vero non fuerit secutum
per culpam dantis perdit arras. Si per
culpam recipientis restituit eas in du-
plum. C. de spon. l. arras et l. si. A.
Hoc est verum si accipiens est maior. 25
annis. vel si ueniam etiam ipetravit et ea
in perpetuum iudicio probauerit. alio non
tenet nisi in simpli. ut in dca. l. si. Et
dcm dupli cum sit pena non debet in so-
ro pnie nisi fuerit ad h. scia pdena-
tio ut potest colligi ex non per glo. 12.
q. 2. fraternitas. B. Et de h. vide. j.
sponsalia. §. 12. qui incipit. In qb.

Rogatio

optio.

Rs De artemotoria. ut dicitur
j. fo. in legibus. 2. §. j.
De artificibus facientibus et vendentibus
gladios. balistas. venetas. taxillos. a-
leas. fra et h. videtur. j. nego. §. 5. et se.

Sassin Assassini
fuerunt et
forte adhuc sunt quidam infidèles qui ex
quibusdam falsis opinionibus de facili mui-
tebantur ad occidendum quolibet christia-

nium. non curantes si ob hoc occiderent eum
ipsi. Contra quod per pestem statuit Innocentius. 4.
quod quicumque princeps statuerit alia persona
aliquem christianum per assassinos interfici
fecerit vel mandauerit et si mors non
fuerit subsequuta. et qui assassinos re-
ceptauerit vel occultauerit. non solum
excommunicationis et depositionis incurrit
sententiam ipso facto. sed sunt et cum omnibus suis
bonis christianis expositi et perpetuo dis-
fidati. ita quod ex quo dicitur aliqui predi-
cto per probabilius assuerit documentum.
nihil alia excommunicationis depositio seu
diffidationis sententia requiritur sed beneficia
talium per illos ad quos pertinet collatio si
bene prestat eum de hominibus. per huiusmodi li. 6.

Stutia

fin Thoma. 2. fe

§. 55. dicitur cum
quis ad persequendum aliquem sine
bonum vel malum vult non verum viis. sed
simulacris et apparatibus. Hic. n. 03 est
ad finem bonum falsis viis et simulacris
peruenire. sed verum. An astutia est si or-
dinetur ad bonum est periculum. 2. ad Cor. 4.
Abdicamus occultum de decore non am-
bulantes in astutia neque adulterantes
verbum dei. Aliqui vero per similitudinem
accipit in bonum periculum. ut dicitur periculum a
stutia. sed proprie accipit in malo sic et
periculum dicitur 6. c. h. A. Idem in su. co. li. 3.
ti. 34. q. 232. Adhuc dicitur in quo sine me-
dacio et lesione iusticie alteri periculum uti
vili similitudine exemplo multorum scorum pa-
trum et ipsi christi. ut dicitur Ier. 22. q. 2. vi-
le. B. De dolo autem et fraude quod sunt per-
periculum astutie. vide. j. dolus. et j. fraus

Maritia

et cupidi-
tas utrum

sit peccatum secundum Thoma. 2. fe. q.
118. Sic nam bonum hominis circa extio-
ra 03 quod persistat in quidam mensura. et
querat hinc exteriores diuitias. putat
se necesse ad vitam eternam sed suam perditionem

Et ideo i excessu ei⁹ mēsure p̄sistit
p̄cni. dū. s. aliqs sup̄ d̄bini modū
vult eas acq̄rē vl̄ retinē qd̄ p̄tinet
ad rōnē auaritiē q̄ diffinit eē imo
deratus amor hūdi. **A.** Idē i sū.
con. li. 3. n. 13. q. i. **B.**

Sed virū sit mortale. **R.** scdm
Tho. vbi. s. Auaritia pōt capi du
plici. Uno mō q̄ aliqs recipiat l̄
retineat iniuste res alienas. qd̄ p̄t
net ad rapinā vl̄ furtū. et sic ex suo
gnē est p̄cni mortale. Lōungit tñ
i h̄ casu q̄ ē veniale pp̄ ip̄fectiōz
actus. sic de furto d̄f. j. furtū. §. 4.
Alio mō pōt accipi auaritia s̄z q̄
ip̄ortat iordinatū amorē diuini
q̄ si in tñ crescit q̄ p̄ferat caritati.
vt. s. pp̄ amorē diuini aliqs non
vereat facē amorē dei et p̄ximi.
erit p̄cni mortale. Si aut̄ iordina
tio amoris i h̄ p̄sistat. ut. s. hō q̄uis
sup̄flue diuitias amet n̄ p̄ferat eaz
amorē amoris dīno. s. q̄ pp̄ diuiti
as nō velit aliqd̄ facē amorē dei et p̄xi
mi sic ē p̄cni veniale. **A.** Idē in
sū. cō. eo. i. q. 2. p̄ d̄vsa vba. s. auar
itia aut̄ opponit iusticie et ē p̄cni
mortale vt i p̄rio membro. aut op
pōit libalitati et ē mortale i venia
le ut i 2. mēbro. s̄z h̄ plen⁹ d̄f i q̄
driga. **B.** Auar⁹ seu cupid⁹ ordi
nari n̄ d̄z. vide. j. ordinadus. §. xi.

Baptismus

Quo
stantia et forma. Quid ē bap
tism⁹. **R.** Est ablutio scā p̄scripta
forma vboz vt ponit mag⁹ 4. s̄nia
rū d̄f. 3. Vel q̄ eodē mō fm̄ Aug.
Baptismus ē iunctiō i aq̄ vbo vite
scificata. De cui⁹ s̄ba sunt tria. s.
nā elemētū. forma verbi. et iunctiō
m̄stri copulās formā m̄ae. Unde
Aug. Accedit vbi ad elemētū et

sit sac̄m. i. q. i. detraxe. **A.** Idē in
sum. con. li. 3. n. 24. q. 9. **B.**

Baptismi forma hec ē. Ego te
baptizo i noie pa. et fi. et spi. sci. c̄f.
d̄ bap. c. i. **A.** In sū. cō. cō. ii. q. x.
addit aū. d̄f tñ ibi q̄ n̄ ē d̄ s̄ba. **B.**

Sz qd̄ si mutet hec forma. **R.**
fm̄ Tho. i. 4. d̄f. 3. Illi licet mu
tare q̄ntū ad id qd̄ ē de essentia for
me. Et si mutat nihil agit. et p̄t h̄
culpa incurrit. Si vō aliqd̄ qd̄ p̄
tinet ad formā ex sola d̄cisiōe
ecclie mutat. nihilomin⁹ ē sac̄m
s̄z culpa incurrit. Verū ab aplis q̄
baptizabant i noie xpi. nō sunt mu
tata forma q̄ntū ad intellectū.
quia in xpi noie tota trinitas itelli
gitur. s̄z solū quātū ad uocē. Nec
h̄ ip̄m potuissent nisi ex familiari
p̄silio spūs sci. Rō at̄ mutationis
fuit ut nomē xpi amabile reddē.

Hoc etiam nunc ecclesia posset si
spāle p̄ceptū a spū scō. h̄eret nō at̄
pp̄ria auctoritate. Vñ mō sic dicē
do nō eēt baptism⁹ q̄uis qdā s̄ri
uz dicat. **A.** In. c. a qdā. d̄ p̄c. d̄f.
3. d̄ q̄ baptizari i noie xpi nō ē re
baptizandus. q̄ tenet baptismus
licet nō debuerit fieri fm̄ glo. ibi.

B. Quid si dicat. In noie trinita
tis. Nō ē baptismus. q̄ nō exp̄mū
tur p̄sone s̄z solū nūc⁹ p̄sonarū.
Sili nō ē baptism⁹ si d̄catur. In
noie gēitorū et geniti et p̄cedēt̄ ab
utroq̄. q̄ genitor n̄ signat p̄sonā
p̄tis sic yp̄ostasim subsistētē sed p̄
mōz ac̄. et iō nō ē eadē significa
tio nec eēt baptizari. et eadē rō de
alijs ē. Quāuis at̄ n̄ sit eadē uox i
greco et latino. tñ ē eadē significa
tio. Vñ i q̄libet lingua illa p̄tinent
ad formā q̄ p̄cipaliter sūt instituta
ad significandū p̄sonas illas. **A.**

- 3 **Q**uod si in con. co. ti. q. xi. r. iz. B. Quid si vba pferant corrupte. R. fm Tho. vbi. s. Aut facit aliquis ex industria. r. sic non videtur ite de qd ecclia inteda. vn non e bap tism. Aut facit ex ignorantia ul d fecit ligue. r. tuc si tata e corruptio q oio auferat sensu non est bap tismus. Si vo sensu remanet est bap tismus vt dicedo paria r filia. sic h d pfe. dif. 4. reuulerut. Et h pci pue accidit q sensu n mutat qn sit corruptio in fine. sz mutatio ex pre pncipij variat signatdez. r io n est bap tism. A. Hec itellige ut pluri mu. Si at occurrerit aliq lingua q corruptio ex pre pncipij n mutaret fm eade signatdez salie fm acco mod anone vsus no vitiat bap tism fm p. r. i su. p. dea. q. xi. B.
- 4 **Q**uid si aliqd subtrahat. R. fm Tho. i. 4. dif. 3. Si illud quod sub trahit sit de essentia forme non est bap tismus. r q sic baptizat gnt peccat. ut si sbrabat iuocauo triu psonaz vel expressio acrl expssio psona baptizate. Sz expssio psoe baptizat no e de forma qum ad necessitate sacri sz institutio ecclie. Et io si omittat. ego. eru bap tism. sz peccat baptizans. A. Adde fm p. r. i. Al. r in su. co. dea. q. xi. li. 3. n. 24. q erga balia e distiguen du. qz si subtractio seu diminutio sit ex voluntate. vitiat bap tismus. Si ex necessitate pie credit q sumus sacer dos suppleat. ut si puer mor ret anqz sacer dos vba forme pfi cet. vn talis si moriat i cimiterio se peliendus est. Si vero supuixerit. credo q rone dubij sub conditio ne re baptizandus est. B.
- 5 **Q**uid si additur aliqd. R. fm

Tho. vbi. s. Duo b observada st. Prmu ex pie addeing. qz si aliqd adderet. itedes illd ee de forma q volens nouu ritui adduce. constat q no itedit pferre forma q unit ecclie sia. r ita nec facit qd facit ecclia. q re n eet bap tism. Seco at eet q ex aliqua ca addet vt ex deuotione q da. Secudu e ex pie ei qd addit qz si e corruptiuu forme. no e bap tism. sicut si dicatur. In noie pris maioris r filijmior. corruptitur si des qua forma pfiut. Si vero qd additur no est corruptiuu forme. sic si addit. r bre. Barie. pbabi lins videtur q esset bap tismus. A. Con. p. r. Al. ut in sum. con. di cia. q. xi. B.

6 **Q**uid si fiat interruptio. R. fm Tho. i. 4. sen. dif. 3. Si sit tanta int ruptio q intercipiat itenone bap tizantis no e bap tism. sicut si dica tur. In noie pris. r iniponat lon ga fabula. r postea dicatur r filij. Si at fuerit pua interruptio. ut puta vbi no corrupeng formam. ut si di camr. In noie pris oipoiens. aut interruptio silentij aut iussis r h qd intentione no disconuuet e bap tism. A. Id e in su. con. dea. q. xi. Vbi et addit fm Tho. q si sacer dos vel baptizans dicat. Ego in tendo te baptizare. non est bap tism. B.

7 **Q**uid si fiat traspositio. R. fm Tho. vbi. s. Si e talis traspositio q mutet intellectu. no sit bap tismus vt si dicat. In noie pris baptizo te r filij. Seco si no mutat intellectu. vt si dicatur. In noie pris r filij r sps sci baptizo te. Alij dicunt. q qliscng mutet ordo vboru no vi detur uelleet mutari r eru bap tism.

mus. **A.** **Pc.** dic. Si mutatio fiat ex simplicitate. nō nocet si ex ma-
lita sic. ut i sū. cō. dca. q. xi. Tūc
videt h casu rebaptizare sū p dūo
ne rōe dubij. sic i sūli dictum ē. **B.**
De forma vborū qñ. plures siml
baptizat ul' qñ plures baptizatur
vide. j. baptisimus. 2. §. 9.

Baptismus ij.

q ad materiā. **Arz** aqua p-
mixta possit esse cōueniēs mā ba-
ptismi. **R.** **fz** **Tho.** in. 4. dis. 3. per
mixtio pōt ēē duplex. Una q tollit
spēm. s. qñ per alterationē transit
i aliam spēm. sicut p putrefaciōz
aliquā uel digestiōē trāsīt i uinū
aut ēi p additionē tāta alterius li-
quorū. q soluat spēs aq. sic si pap
aq multo uino admisceat. Alia p
mixtio ē q nō tollit spēm aq. sicut
qñ alterat aq fm aliquod accēs t
manet spēs. ut in aq calefacta. uel
qñ aq addit aliquid qd illi nō cō-
misceat. sic si aliq solida ponat i aq
uel si sit cōmiscibile. sic aliqd hu-
midū ē tā pue quantitat q i aquaz
penit' puerū. In aq g. p. mō per
mixta nō pōt fieri baptism'. qz id
nō ē aq. p mixta at. fo mō pōt fieri
An i aq mar. pōt fieri. sūl i liximio
t i aqz sulfuris. t i alijs q ex tra
p quā trāsēnt nō mutāt in aliā spe-
cie. **A.** **Idē** i sū. cō. li. 3. n. 24. q. 13.
ubi addit q cognosci pōt qñ mu-
tata sit spēs aq uel nō. ex raritate
t densitate. uel qñ humor aliqz
nō calefieret calore uel nō cōstrun-
geret frigore sic aqua. ut p i uino
oleo. lacte. t h'. An si aqua palu-
dū esset inū ingrossata qz recederet
a uera raritate aq. non ēēt baptis-
mus. sicut si esset lūnū. Sūl nō pōt

fieri i brodio pingui t h'. q isri
gidata cōgelant. illeci aqz qz sa-
ciūt alchimiste ad mutanda metal-
la. **D.** ēi tbi q melius ēēt si sacer-
dos faceret fieri aquā calidā. qz
puuli ua qñqz penetrat frigore a-
q qz contrahūt moriales infirmi-
tates t moriuntur. **B.**

Arz baptism' aque possit i aliq
suppleri. **R.** **fz** **Pc.** Scdm cōm
legē nō pōt i puulis suppleri cū nō
possint habere usuz liberi arbitrij
S3 si. p xpo occiderēt. pie credit
q saluarent sine baptismo. In a-
dult' at pōt p baptismū flammis seu
p trūōis. t p baptismū sanguinis
i. martyrij. Et h intellige qñ ē ar-
ticul' nēcitatē. nō cōtēpt' religiois
Idē **Tho.** in. 4. dis. 4. **A.** **Idē**
in sum. con. eo. ii. q. 20. **B.**

Prohibitū est ut non fiat bap-
tism' nisi cū. crismate nouo. s. illi
anni. preter qz i nēcitate morij. Et
punit sacerdos si ptrafecerit de
cō. di. 4. si qz de alio. **Idē** uel ligē
dū ē de pfirmatōe t tanto magis
quanto confirmatio minoris est
nēcitatē qz baptismus. ar. ex de
sen. exco. qñ li. 6.

Baptismus 3.

quo ad ministrū. **Debinis**
ministr baptismū fm oēs theolo-
gos ē sacerdos. S3 i nēcitate qz
pōt baptizare. uir sine mulier. ordi-
nat' t nō ordiat'. fidel' t infidel'. dū-
mō habeat intentionē baptiz. idi t
fuerit forma ecclie. An t si nō cre-
dat sacfz baptismi neqz aliqd spi-
rituale ibi fieri. dūmō i genere in-
tēdat facere qd facit ecclia. baptis-
mus ē. S3 tū simplex clericus nō
d3 baptizare p sēte presbitero. n3

laic' p'nte effeo neq3 mulier p'nte
uro. Probāt hec oia de cō. dist.
4. mulier. 7. c. roman'. 7. 30. q. 3.
sup quib'. Idē Tho. in. 3. pte. q.
67. A. Adde predic' ut meli' pro
benē de con. dist. 4. c. in nēitate. 7.
7. c. a quodā iudeo. 7. c. sine her
tic'. Predicta ē notā i sū. cō. li.
3. n. 24. q. 26. Ubi etiā dicitur fm
Tho. q' p'stuer baptizare pōt pū
te episcopo. quia de officio suo
est. B.

i **C**An bap'sm' tradi possit a malis
mistris. R. f3 Pe. Sic. q' bōnas
mistris n' ē de nēitate s3 de cōgruē
tia. Unde dicit Aug. q' p' ebriofuz
homicidā 7 p' quēcūq3 malū dat
baptism' 7 baptizans totus ef
fect' baptism' p'sertur. Idēz Al. 7
Tho. in. 4. dist. 5. B.

2 **C**Sed qd si sacerdos nolit bap
tizare nisi data sibi precio aliquo
R. f3 Pe. 7 Tho. i. 4. dist. 5. A. ta
li licet emere aquā pro baptism'o
ē si aqua cōsecrata ē. sed nō s3 p'
baptismo dare pecuniā nec p' se.
quia i tali cāu sufficit baptism' fla
minis. nec pro alio. quia non sūt
facienda mala ut veniant bona.
Ro. 3. Tamen in casu necessitatis
ille q' gerit curā pueri licite potest
baptizare. uel a q'cūq3 alio facere
baptizari. ut ponit Tho. fa. fe. q.
100. A. Idem i sū. cō. eo. n. q. 24.
Ubi ē sū. dist. Al. dī. q' i tali casu li
cet redimere v'rationē sui iur' 7
p' se si baptizād' ē. 7 p' puulo quē
uelit baptizari. S3 Tho. dī. q' p' i
mū uidet meli'. Hec ibi. Hec ita
appet. Nā hoc casu nō igeritur a
liqua uexatio sed sacri denegatio
nisi symoniace. B.

3 **C**Uz mal' mīster peccet mortu-

liter baptizādo. R. f3 Tho. 7 pe.
ubi s. Alui baptizati cū solēnitare
7 ut mīster ecclie. 7 tunc peccat
mortalit' si peccatū recolat nec pēi
tet. Alui baptizat in articulo neces
sitatis sicut uetula baptizat 7 tūc
non peccat.

CUz q' sciens suscipit baptismū
a malo mīstro peccet mortalit'. R.
fm Tho. 7 pe. ubi s. Si mal' mī
ster sit p'cisus ab ecclia suscipi
ens sciēs a tali peccat. nisi i articu
lo nēitatis. i quo recipe possit a q'
cūq3 heretico. S3 sū nēitate nec
ab heretico. nec ex cōdicato. nec sus
pēso recipi d3. Si at n' ē p'cisus.
nec peccat suscipiēs ab eo. nisi sō
te per accidēs si h' ipso saueat ei so
uendo eum in p'co. A. Idem i sū.
con. eo. n. q. 23. B.

CUz melior sit baptism' q' p'ser
tur a bono. R. fm Tho. i. 4. dist. 5.
Quis ē ab uiroq3 q'mz ad sūales
effect'. s3 iū cū effectū p'ncipali p'
aliquid p'ferri ex merito baptizā
ti. s3 h' effect' accītal' ē. Idē Pe.
A. Idē i sū. cō. eo. n. q. 27. B.

CUz angelus possit baptizare.
R. fm Tho. ubi s. Angelo bono
ex officio q'dem nō cōpēt bapu
zari nec ecclia cōsecrare. P'dōt iū
ex spālī mandato dei. Et q' nūq'
usurparet sibi alienū officiū ido si
sciatur bonus angel' esse. nō esset
quis rebaptizandus neq3 ecclia
reconsecranda ut de ecclia sci.
Michaēlis scī ē. Malo at' āge
lo. i. diabolo p'as baptizandi p'ce
tere nō pōt. neq3 ex officio n3 ex
spālī mādato. nō. n. pōt esse mī
ster salus s3 p'minōtio. Unde sp' p'
sumēdū esset q' nō faceret intentiō
ne baptizandi sed recipiēdi. unde

nullo modo potest. **A.** Idem i. sū.
con. q. 28. et 29. **B.**

7 **C.** Et i. baptizate regat intentio
R. f. 3. **Tho.** i. 4. dis. 6. Sic Sed si
qñ pferet vba n̄ ad sit actualis in
tentio. dūmodo prius itenderit.
et cōtraria intentio nō interuenierit
sufficit ad baptisimū. Et ex his pa
tet q̄ furiosus et ebrius qñ oīd v
sū rationis carēt baptizare nō pos
sunt. qz non possunt habere inten
tionem. **A.** Idem in sum. con. q.
35. li. 3. ti. 24. **B.**

8 **C.** Et ples pñt unū baptizare.
R. fm **Tho.** i. 4. dis. 3. et i. 3. pte. q.
67. Pñt dūmo qlibet intendat to
tū facere. Sūt et unus ples sū dū
mō intendat facere baptizare oēs.
Neutq̄ tñ d̄z fieri sū maḡ necessi
tate. **A.** al. facientes peccarēt fm
De. ut i. sū. cō. eo. ii. q. 25. **B.** Et q
dē qñ ples baptizant si dicāt. nos
baptizamus. nō ē baptismus. f. 3. q
libet d̄z dicet. ego te baptizo. Qñ
āt unus baptizat ples dicēs. ego
uos baptizo. baptizati sūt. Et de
h̄ uide. j. baptismi. 4. §. 3. **A.** Vid
tur et **Tho.** sentire q̄ et si un⁹ bap
tizās dicat. nos baptizam⁹. nihil
fac. S3 pe. dic̄ puto uer⁹ q̄ bap
tizant si dicatur. uos baptizamus
quia modus exprimendi actum
non est de subā forme. et ideo cū
dicitur. baptizo uos. seruatur suf
ficienter forma eccle. Grater du
randus dicit. q̄ dicētes. nos bap
tizamus. non baptizam⁹. nisi fm
loquendi usum intendant plālem
numez p singulari ponere. et tūc
ille solus baptizat qui pri⁹ vba cō
plet mergēdo seu aquā infundēdo
Puto q̄ minor pars sit eligēda.
et de homi. petino. **B.**

Baptismus. iiii.

q̄ ad suscipientes. Et oēs teneat
ad baptismū. **R.** f. 3. **Tho.** i. 4. dis.
6. Quilz tenet et scificat⁹ i vto pp
tres rōes. p. qdē pp acgrēdū cara
cterē q̄ anumeret i pplō dei. et q̄
deputet ad p̄cipiēda sacra dīna
fo ut p baptismū pceptōnē passi o
ni xp̄iet corporaliter cōso. menur
tino pp bonū obie. qz pceptus de
baptismo oibus datum est.

C. Et in utero exis puer possit
baptizari. **R.** f. 3. **Tho.** i. 4. di. 6. Mō
pñt. qz tal deo not⁹ ē nō ecclie. nec
subijci p̄t opatōi mistroz ecclie.
Etñ dic̄ **Aug.** q̄ sic q̄ n̄ vixerit. nō
p̄t mori. ita q̄ nat⁹ n̄ fuerit. nō p̄t re
nasci. Mō d̄z at mīr scindi ut puer
possit nasci et baptizari. qz f. 3. aplz
n̄ sūt faciēda mala ut ueniat bona
Deberz at scindi si tā defūcta eēt.
ut. ff. d̄ ioffi. te. l. posthum⁹. Qñ at
appet aliqd̄ m̄brū et n̄ ē plene na
t⁹ expectāda ē tal egressio nisi mō
tis piculū im̄neat seu tīcat. Mā in
tali piculo egressa pte pncipali. s.
capite baptizari d̄z. Sec⁹ de alijs
pnb⁹. ut de manu et de pede. Quis
n̄ nōceat si ille ptes asp̄gāt aq̄ bap
tismali. qz dīna mīa n̄ ē artāda. Et
si postea nascat pl̄narie n̄ ē rebap
tizāndus f. 3. quosdā. Sed nihil pe
riculi accidit si ad cautelā baptize
tur sub hac forma. Si nō es bap
tizatus ego te baptizo et c. **A.** Idē
in sū. con. eo. ii. q. 32. **B.**

C. Quid fiet qñ nascet monstruz.
R. f. 3. **Tho.** i. qlibet. At certū ē cē
duas aias rōales. Aut nō. Certū
aut̄ ē si sūt duo capita et duo colla
et duo pectora. qz erūt p p̄ns duo
corda. et sic sūt baptizādi ut duo.

Et quis psonat q ples possint. si
mul baptizari dicendo . ego uos
baptizo. tunc in eos baptizari si-
gillatim. Si uo dubium est utrum sint
due aie. tunc pmo baptizandus e un⁹
postea pot alit baptizari dubie sic.
Si no ex baptizatus. ego te bap-
tizo. A Idem i su. co. eo. ii. q. 33.
Ubi etiam dicitur q tunc est dubium
si sunt duo capita distincta uel qd
simile. B.

3 Cetero i eo q e baptizand⁹ requirit^r
intencio et uoluntas. R. f. 3. De. Sus-
cipientiu baptismu tres sunt orie.
Quida eni nunq habuerut usum ra-
tōis. ut pmlu et ppenio furiosi. et i
his no requirit uoluntas. Quidā uo
aliqui habuerut. sz tunc no habeat.
et i his i neccitate sufficit anteceden-
s uoluntas. Itaq amēicos et dormien-
tes si an furia i dormitōz hēant p-
riā uoluntatē no recipiūt sacramētū
Si at habuerūt ppositū et hoc p-
signa aliq innotuit. tunc i articulo ne-
cessitatē debet baptizari et si furio-
sus tunc p diceret. Si tū neccitas tē
no sit. dz expectari lucidū iterual-
lū uel uigilia dormientē. Quidam
uo hnt usū rōis tūc cū baptizatur
et i his requirit pmo tēpōtō ad
pceptendū rē sacri. et intentio et uo-
luntas ad pceptendū sacramētū.
Nec tū requirit uoluntas absoluta
recipiēdi qd ecclia cōfert. sz qnq
sufficit uoluntas coacta. Et si sit co-
actio sufficiens et ex toto ab extra
ut cū aliq reclamās imergit uio-
lēter. talis nec sacramētum suscipit
nec rē sacramēti. Si at sit coactio
iducens. sicut minis ul flagellis.
ita q pot ipe eligat baptismū sus-
cipe q talia pati. suscipit sacfz sz
no rem sacri. Idēz Tho. i. 4. dif.

4. et 6. Siliter et Al. Sed et licet
phant. 45. dif. de iudeis. et extra
de bap. et eius effectū. maiores.
circa si. Al. Idem in sum. con. li. 3.
ii. 2. q. 36. B.

4 Cetero in eo q dz baptizari reg-
rat fides. R. fm De. In pml et i
nāliter stultis et h⁹ q se n pnt cre-
dere. no requirit fides. ppria sz suffi-
cit aliena. In alijs uo requirit fides
ppria. no qdē ad susceptōz sacri
q et sine ea recipet carach. sz qm
ad susceptōem rei sacri. i. g. c. Idēz
Tho. i. 4. dif. 6. Al. Idem in sum.
con. eo. ii. q. 37. B.

5 Baptismi iterari no dz. i. q. i.
qd quidē. Pena at iterantē sz le-
ges e decapitatio. C. ne scm bap-
mū. l. 2. Al. Ibi no dicit decapita-
tio sz ulaniū suppliciu. qd iporat
mortē qitercūqz iserat. B. Sed dz
canones uo tales no pnt pmoue-
ri sine sciēt rebaptizati sint siue i-
gnorant. et p q sciuerit rati ha-
buerit. dif. 50. pfirmādū. Al uo q
ignorāt rebaptizati fuerūt ut isan-
tes uel coacti absolute pnt pmoue-
ri fm quosdā de iure. Sed dz alios
qd tunc e d dispēlatōe. de cō. di-
4. eos. A. Al. incipit hos. Sz me-
lius facit. c. q bis. ea. dif. ubi dicit.
Qui bis ignorāt baptizati sūt. no
idigēt p eo penitere nisi q fm ca-
nones ordinari non pnt. nisi aliq
magna necessitas cogat. B. Itēz
clerici iterantes baptismū depo-
nendi sūt. ar. i dicto c. eos. et. c. q
bis. Laici uero excoicādi et pena
pleciendi grauiori. ut ibi. A. Ibi
nil dī de excoicātōe. sz d grauib⁹
penuētijs. B. Si dubitetur an ali-
qs baptizat⁹ fuerit. baptizem: his
uerbis pmissis. Si es baptizatus

nō te baptizo. si nō es baptizatus
ego te baptizo. In noīe p̄f̄is tē. d.
bapti. c. 2. **A.** Eodem mō faciēdū
ē qū dubitat p̄babiliter de collatō
ne aliorū sacramentorū. puta an sit
aligs cōfirmat⁹ vel ordinar⁹ t hu
iusmodi. ut in sum. con. eo. iun. q.
38. **B.**

6 **C**ū iudeus vel pagan⁹ petiit ba
ptismū. an statim baptizāndus sit? **R.**
Si periculū est in mora. vt q: bap
tizāndus tunc ne alij in fideles si
h̄tenserit inficiāt. uel cū aliū iped
ant. q̄ citi⁹ ē baptizād⁹ de p̄se. dis.
4. ne q̄ absu. Sed si periculū nō
iminet. tūc p̄ octo menses vel alio
termio arbitrato d̄z differri t iter
eathēcuminos teneri. d̄ p̄se. dis. 4.
iudei. t. c. se. **A.** Idē in sū. con. e.
ii. q. 41. **B.** De hac dilatione iter
habet. j. baptismus. §. 2.

7 **C**uid si q̄s nō baptizat⁹. p̄mo
ueat in sacerdotē t ep̄s. t postmo
dū celebrat t multos ordinar. **R.**
fm Tho. in. 4. dis. 24. Nō baptiza
tus nullū ordinē recipere p̄t. nec p̄
ficere. nec absolue. nec ēt ordina
re. Tñ pie credi p̄t q̄ q̄tū ad vlti
mos effect⁹ sac̄orū sum⁹ sacerdos
suppleret defectū. t q̄ non p̄mūte
ret h̄ na latef q̄ i piculū ecclie imi
net possit. **A.** Albricus. at dicit q̄
putat talē p̄ficē. nō i p̄tate sua s̄z in
p̄tate ecclie. Descēdit. n. nūc a v̄tu
te sp̄s sci vegetāns ecclesiā p̄tās
i illū ne ecclia decipiat. t illū excu
sat igno:ātia inuincibilis. vt i sū. cō.
li. 3. ti. 22. q. 8. Prīmū v̄f̄ verius.
Mā cū d̄ h̄ errore p̄luerit. talē or
dinari debent reordinari. ut i. c. 1.
extra de presbytero nō bapti. **B.**
De sicis accedētib⁹ ad baptismū
habet. j. baptismus. 7. §. 2.

Baptismus v.

q̄ ad ip̄a Altrū aliqd̄ ip̄s dei.
mianū sit ad baptismū **R.** fm Tho.
i 4. dis. 6. q̄ i baptismo duo p̄side
rant. s. suba sac̄i. t quātū ad h̄ n̄
ē aliqd̄ ip̄s dimianū. imo q̄libz die
t hora baptism⁹ celebrari p̄t. Ali
ud ē solēnitās. t q̄tū ad h̄ ēt h̄z
duplex ip̄s. s. sabbatū pasce t sab
batū p̄tecostes. **A.** Rō. h̄ ē. q̄ ba
ptism⁹ h̄z efficacīa ex duob⁹. s. ex
v̄tute sp̄s̄sci t ex passōe xp̄i c̄mō
ti aligs p̄figuraf p̄ baptismū q̄ cō
sepult⁹ xp̄o i morte. Ro. 6. ut i sū.
cō. li. 3. ti. 24. q. 29. **B.**

C Altrū baptism⁹ debeat p̄ aliqud̄
ip̄s differri. **R.** fm Tho. in. 4. dis.
4. **A.** Magl ē laudabile q̄ puer q̄ ci
tus p̄t̄ficet i bapticef. i. q̄ interim
puer mori possit t d̄naref. 2. q̄
demonēs nō habēt iatā potestātē
in baptizans sicut m̄ nō baptizato
neqz quātū ad nocumēta sp̄alia
neqz quātū ad nocumēta corpo
ralia. 3. q̄ i pueritia facili⁹ hō idu
cū t assuefci i his q̄ sūt xp̄iane re
ligōis t fort⁹ inheret. Adul⁹ autē
sicut dicit Tho. i. 3. pie. q. 68. n̄ statī
cū pueritū ē sac̄m h̄ p̄ferēdū. i.
qd̄ ne i talib⁹ ecclia decipiat. 2. ut
an baptismū de fide pleni⁹ instruant
3. pp̄ reuerentiā sacramēti. dum in
solēnitatibus precipuis. s. pasce t
p̄tecostes hoies ad baptismū ad
nitiunt. Si tñ plene eēnt instructi
aut si mori piculū imineret. statim
essent baptizandi. **A.** Idē i sū. cō.
eo. ii. q. 40. **B.** De differentibus
autē baptismū vsqz ad mortē. vid̄
j. ordinandus. §. 20.

Baptismus vi

quo ad rinū. Anū merito sit de ne-
cessitate baptismi. R. fm Tho. 13.
parte. q. 66. Qñ cōsuetudo ecclie
pant. vel qñ necitas incūbit ppter
defectū aq. vel ppter piculū pue-
ri de cui⁹ morietur. vel et qz sa-
cerdos non possit sustinere, bapti-
zandū pōt sine inersione baptis-
mus celebrari. Et ē sufficit si tñū
caput aspgat. Sz imergēdi psuetu-
do laudabilior est. Silī laudabi-
lius ē qz ter imergat qd sīgt fidem
trinitatē z triduum sepulture xpi.
Decm significatio non est de sba
sacri. in grauit peccatē q cōtra p-
suetudinē ecclie semel tñ imerge-
rent. Idem De. z Al. A. Idem i
sum. con. q. 14. z. 15. B

i Quid si de duob⁹ sacerdotib⁹
alī sit manch⁹ z alī mut⁹. vno p-
ferente z alio immergente. R. fz
Tho. in 4. di. 6. Non ē baptism⁹.
Idē Host. A. Quia ipsa vba for-
me onduūt q ab eodē debeat fieri
inversio z pñiciatio vborū vt in
sum. cm. co. n. q. 38. B

3 Quid significāt sacfalia q fiunt in
baptismo. R. fm De. in. 4. sen.
Quatuor sacfalia sūt ante baptis-
mū q significāt h mō. Exsufflatio
z inflatio significāt spūs mali ex-
pulsionē z boni introductionē. Sa-
lis inmissio. grām z sapientiaz. z a-
pctōz putredine pseruationē. Sa-
line cōtact⁹ ad aures z nares. sen-
sū spūaliū apitionē. Unctō olei i
pectore z inter scapulas. legis dei
amorē z deuotā subiectionē. Tria
qz alia sūt p baptismū. s. crisma-
tio i vñce q sīgt xpi grām i mēte.
ipositō cerei q sīgt fidei z mox ca-
ritatē. vellis candida q sīgt inocē-
tie restitutionē. Al. Idē in sū. con.

eo. n. q. 44. vbi etiā dicit. Nota q
licet pannū q ligant frontes cōfir-
matorū seu vestem que ponit i ca-
pūte baptizati iterato sumē ad idē
officiū. de cōsc. dis. 4. si quis vo-
luerit. in tex z glo. B

5 Quid i baptismo vel pfirmatōe
possit leuare vel tenē. q nō ē bap-
tizans vel pfirmat⁹. R. Nō pōt. d
pse. dis. 4. in baptismate. nisi in ne-
cessitate. qz tunc ē baptizār pōt z
de sacrosante leuare. Et de h ca-
su hēs diffuse int impedimēta matri-
monij. j. impedimētū. 6. s. pe. Reli-
giosus nō licet de baptismō leuaf.
Eide de h. j. impedimētū. 6. s. si.
De cathecismo patris z eoz re-
sponsis. habes. j. cathecismus.

Baptismus vij.

quo ad ei⁹ effectū. Quis sit ef-
fectus baptismi. R. fm Tho. in. 4
dis. 4. Paruuli quidē i baptismō
mundant ab originali. z dant eis
virtutes in habitu. sed nō i vsu. A-
dultis at sit remissio omnium pec-
catorū. nō solū originali. sed et ali-
orū z totius pene. Neqz requirit
alia penitentia. Lon. De. z magi-
ster sententiarū. A. Idē in sum. co.
eo. n. q. 16. Vbi et dicit q requirit
attritio. que tollit indispōtionē. s.
ppositū peccandi. z q malum ei
displicet fm De. z Tho. Alexan-
der aut de alcs sup 2. sententiarū
di. 37. q. 10. q incipit. Sciauo queri-
tur. z. q. xi. que incipit. Queritur
postea. dicit q cū adult⁹ venit ad
baptismū de necessitate dz dolere. z
penitere d oibus mortalib⁹ quoz
recondat. z enaz de venialibus in-
genē. z forte de maiorib⁹ vñalib⁹
pñicularit. dolendo q cōmissit seu

q̄ sit i culpa alicuius peti ēt uenia-
lis. Quod si nō fecerit. gratiā nō
recipit baptismalem. B.

1 **E**t sic fictio ipediat effectū baptis-
mi R. s. De. Qui fict? ē i h q̄ si-
lar se uelle cōferre uel suscipe bap-
tismi t nō intendit. effectū ei? ipedit
S. q. simulat se dispositū iterius
cū nō sit. ul? q̄ nō credit. ul? q̄ cū
pposito peccādi accedit aut cōre-
nit. sacrm nō reneret. ut i sū. cō. se-
quitur. Nō suscipit rem sacramē-
ti i deest gratiam. sed caracterem su-
scipit. Et ut dicit Augustinus. Con-
ualescere incipit q̄n fictio neraci p-
fessioe recesserit. Et baptismus q̄-
dē petā aū cōmissa delet quo ad
culpā t penā. s. cōmissa p baptismū
delet q̄ ad culpā. t h p accūs
quia magis delectur vñtē pñe.
cō. Al. t Tho. in. 4. dis. 4. Al. Idē
in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 17. t. 18. B.

2 **E**t effect? baptismi cōlis sit in
oib? R. s. De. Quāti ad caracte-
terē ipsiōne t pcorū t penarū re-
missionē cōlis effect? est. S. q̄tū
ad dēpssioez somitis t ifusionem
grē ē in cōlis. q̄ in cōlis pōt ēē dis-
posito volūtatis. In parulis tū
q̄ equalis ē dispositio. t effectus
cōlis erit. Cō. Al. t Tho. i. 4. dis.
4. Al. Idē in sū. con. e. n. q. 21. vbi
etiā dī q̄ ex pūlegio speciali po-
test plus dār vñ q̄ alteri. B. Ba-
ptismus non tollit irregularitates
bigamie. j. bigamia. §. 6. sed bene
tollit illaz homicidij. j. homicidi-
um. 4. §. 1. in fine.

Bellum j coiter. Ad hoc
q̄ bellum sit in
sū tria requirunt scdm Tho. fa-
se. q. 40. Primum. s. auctoritas
pncipis. q̄ priuata persona i iudi-

cio ius suū pōt pōsequi. Et intē-
lige principis. siue ecclesiastici. ut
q̄n pugnatur p ecclia. siue princi-
pis secularis. 23. q. 1. qd culpā t
q. 2. c. 1. Et. fmi Al. sufficit aucto-
ritas inferiorū dignitatum ad de-
fensioez sibi subditorum quando
quis al per iudicē se iuuare nō po-
test. Secundū quod requiritur in
bello iusto ex iusta causa. vt. s. illi
contra quos bellū mouet ex aliq̄
culpa h meruerit. Unde Aug. in
libro questionum. Iusta bella de-
bent diffiniri que vlciscūt iniurias
si gens vel ciuitas plectenda est q̄
vel iudicare neglexerit qd a suis i
pbe faciū est. vel reddere quod
p iniuriam ablatum ē. 23. q. 2. dñs
Tertio requiritur intentō recta. s.
qua intendit vel ut bonū promo-
ueatur. vel ut malū vitetur. Unde
nō licet fieri ex odio t h. sed pp
iusticiā t caritatē. ut i predicto. c.
qd culpā. t. c. militare. Sum alia
duo que ponūt a qbusdā regi in
iusto bello. videlz. Et nō sit perso-
na cui bellare non licet. ut cleric?
23. q. 8. clerici. Sed hoc est pp spe-
cialē phibitionē. ut dicif. j. bellū
2. §. 1. Itē ut fiat pro rerū repetitio-
ne vel patrie defensiōe t h. 23. q.
2. c. 1. Sed hoc reducit ad iustam
causam. Al. Idē plixius i sū. con.
li. 2. ti. 5. q. 45. vbi etiā dicitur fmi
glo. Ray. q̄ pnceps qui nullū hz
supiorē siue rex siue iperator aucto-
ritate ppria si iusta causa subfit
pōt mouere bellū tam cōtra subdī-
tos q̄ cōtra extraneos. Potest t
subdins suis dare auctoritatē mo-
uēdi bellū ptra eosdē t eodē mō.
Sed certe nullus ē pter papā. qui
nō habeat superiorē saltē ipsū pa-

pam. 96. dis. duo sūt. Ideo ad ipm
si pōt fieri p iusticia debet recurrere.
qz ab ipso etia iperator potest
indicari dēo. c. duo. **B**

Catuz sine pncipis auctoritate
p aliquō pncipalē bellū liceat i iu-
riaz repellere. **R.** De iure natura
li pōt qlibet vim vi repellere. dum
tñ in pñeti t cū moderamine in-
culpate tutele. i. q tutele illa mod-
rata t sine culpa sit nec sit ad iuri-
dam vindictā. s. ad ppulsandā i-
uriā. et de homicidio significasti
2. circa finē. Dico. ppulsandā siue
a se siue a socio. 23. q. 3. n. i ferenda
t. c. vli. **A.** Pro socio itellige quē
cūqz iniuriam patientem. vt ex di-
ctis caplis pōt colligi. **B.** t si qdē
vis seu iniuria sit i personam tunc
pōt vis repellī anteqm sit illata. Nā
licitum est occidere insidiantes. t
eum qui vult occidere. si aliter nō
pōt quis manus eius euadere. ff.
ad. le. acq. l. 4. t. **S. A.** Si autē ali-
quis post viz illataz psone repu-
tāt. nō videt repulsiō iurie. s. vi-
dicta que phibita est oibus. dicto
.c. significasti. Ideo tenet nisi vid-
rit iur. atēz paratuz denuo pcutere.
vt nōt glo. i dicto. c. significasti.
Abi ē dē q moderamen itelligit
si illud tñ fiat quo omissio violen-
tia repellī non. posset. t q si quis
modū excedat nō tenet si non fecit
ex proposito. ff. ad. l. acq. si ex pla-
gl. **S. tabernari.** Ray. dicit hoc ve-
rius quo ad sniam excoicationis.
qn iniuria fieret i personā ecclesia-
sticaz. Sed qñ ad aliā satisfactō-
nez de excessu vel quo ad peniten-
tiam vel irrigularitatez si pp reper-
cussionez mors secuta est tñ cre-
do q teneat. vt in sū. con. li. 2. u. **S.**

q. S. Sed dictus. **S. tabernarius.** nō
loquitur de excoicatione sed dē satisf-
factione illati dāni. ad quaz dicit
nō teneri reputiēdo excedere nō
ex pposito pp precedētem culpaz
inasoris. vt ibi. **B.** Si aut viz i fe-
ratur in rebus tñ illata t i ferē-
daz licet repellere. s. post illatam
dū tñ incōtinenti. i. puto sit illata
viz pūqz diuertat ad aliū actū. et
de resti. spo. olim causā. t i passā-
to. c. significasti. **A.** vbi dicit glo. q
itelligitur icōtinenti fieri et collecti
amicis. qd puto itelligēduz si ista
collectio fiat añ qz diuertat ad ac-
tus inipmētes. l. petens. **C.** de pa-
ctis **A.** posset diu durare t eē mā
publice secte. s. aliud videat dici i
sū. con. co. ti. q. 53. **B.** Gnālī autē
sciēdu ē q ad talia nō tenet. imo
pfecti eēt rntitē mī illō. **Abi.**
S. si qste pculserit i unā maxillā t c
Catuz p bellū vī violētiā liceat p
pria aucte rem iaz ablataz vel ina-
sā recuperare. **R.** fm Inno. t **Ido.**
Si h fiat icōtinent. certe l. put in
prio. **S.** dē nō ē. Si vō ex intuallo.
nō l. imo dē adiri iudex raptō d.
t ei aucte recuperari. Nā si aliqz
ppria auctoritate violētē recu-
pet enā rez suaz cadit a iure suo t
perdit eā. **A.** Facit ad hoc. ff. q me-
tus causa. l. extat. **B.** nisi forte nō
posset per iudicē eaz psequi vel re-
cuperare. vt nōt. i. dis. ius gentiū.
Quid si absqz auctōitate supio-
ris aliqz dānsicar accepit d reb?
dānsicāq. nūqd pōt remnē? Dicē-
dū. Si accepit absqz vīno. vt puta
qz inueni vī ali sibi ddit t h nō pec-
cauit. t pōt licite retinē vsqz ad va-
lorē dāni. ff. de pdi. inde. l. si nō for-
tē. **S.** si cētū. Nisi forte res q puenit

ad eū fuisset illi a raptore pmoda
 ta. C. de pmodato. l. pteru. vñ etiā
 deposita. C. dpositi. l. figs. Nam in
 his casib⁹ n̄ pōt retinē. Nec idubi
 tal vera sūt i foro iudiciali. S3 fm
 qsdā ē l3 talis peccet ⁊ pñiaz agē
 teneat. tñ i foro pñiali nō tenet ad
 restituēdē. In h̄ con. x. v. ⁊. ill.
 Et ad h̄ facit qd̄ dicit Tho. d. illo q
 furtive accepit rē suā apud alium
 i iuste detētā. vñ h̄. j. dpositi. §. vñ
 n. Al. dicit pñm ē i accipiēdo n̄ aūt
 i remēdo. al. n̄ posset ⁊ retinē ⁊ pe
 nitē. 14. q. 6. si res. Retinē aūt nō li
 ceret qñ sine alteri⁹ i iusto dāno vñ
 pñmi malo exēpio agerē possz
 ad Ro. 14. ibi. Si pp cibū ⁊ c. ⁊. 2.
 Col. 6. Memi dātes vllā offēso
 nē. vñ pōt stare ex dieb. j. dpositi.
 §. si. Posset ē i accipiēdo nō
 peccare. vñ qñ nō posset iusticiā in
 uenire fm. Inno. ⁊ i sū. cō. li. 2. ti.
 5. q. 45. ⁊. §. proximo. **B.**

4 ¶ Atq i bello liceat vñ i iudijs. R.
 fm Tho. fa fe. q. 4. In bello iusto
 l3 vñ i iudijs occultādo ab hosti
 bus ea p q volumus eos ipugnā
 q: ppositi n̄z n̄ tenemur eis api
 re. 23. q. 2. dñs. S3 nō l3 eos sic de
 cipere q̄ dicat. eis falsū vel n̄ fue
 tur eis pmissū. 23. q. 1. noli. Al. Idē
 in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 47. **B.**

5 ¶ Qui habet iustū bellū. suū fa
 cit q̄qd capit ab hoste vel ei⁹ au
 xiliatoribus siue subditis siue ali
 is quousq̄ sit sibi plene satisfactū
 de oī dāno ⁊ labore ⁊ operis tam
 sui q̄ suor. vel donec ipse hostis
 offerat se ad ius ⁊ velit satisfacere
 dis. i. ius gentiū. 23. q. 7. si de reb⁹.
 Ellra hoc aūt nō debet aliqd acci
 pere nisi forte esset talis hostis q̄
 propter heresim vel aliud h⁹ bōa

siua esset per edictū publicata. A.
 vel nisi bellū esset idictum a pñci
 pe q̄ supiorē n̄ habet. Tñc. n. n̄ mñ
 hostis. sed ē auxiliatorum in iuste
 iurantūz potest q̄ res ⁊ psonas
 capere. Et capti serui fiunt f3. In
 no. vñ in sum. con. co. ti. q. 45. B.
 Subditi vñ iuste bellantūz si in
 tali bello nō prestent dominis au
 xiliūz vel fauores nō sunt expoliā
 di vel in aliquo puniendi. Pacia
 n. suos mñ debēt tenere auctores
 extra de his q̄ fiunt a ma. c. q̄suu.
 1. q. 4. c. 1. Quod verū ē ē si dñs p
 dicto pñ in ipso iniusto bello vtatur
 rebus ipsozū ab eis ablati. Si
 militer nō sunt spoliandi clerici ⁊
 religiosi vel cōuersi. pegrini mer
 catores rustici cūctes ⁊ redēctes
 ⁊ in agricultura existentes. ⁊ aia
 lia quibus arant ⁊ semina porāt
 ē de treuga. in nouamus. 24. q. 3.
 si quis romperas. Porro tota p
 da q̄ obuenit de bello iusto. dñi ē.
 ⁊ ipse tenetur diuidere subditis f3
 pportioem ⁊ qualitatez psonarū.
 ut dis. i. ius militare. ⁊ notatur. 23.
 q. 5. dicat. Al. s. in glo. ⁊ idē notat
 glo. in dicto. c. ius militare. ⁊ cum
 omnibus pdictis cō. Albre. **B.**

6 ¶ Quid cum subditus mouet bel
 luz mandante sibi dño vel sequit
 eum nunquid tenetur restituere si
 q̄ ab hostibus accepit? R. Si bel
 lum sit iustum nō tenetur nisi iux
 ta edictum dñi sui. Si vero sit in
 iustum ⁊ ipse scit. tenetur q̄ plus
 debuit timere deum quā hominē
 Si vero dubitat vtrum sit iustum
 vel n̄. itē nō tenetur. 23. q. 1. quid
 culpatur. in si. Excusatur. in. prop
 ter obedientiaz dñi sui. l3 dñs pec
 cauerit si forte male precepit. A.

Con. Albius. Sed hoc potest i-
telligi vtz quousq; dubitat vnde
alia littera habet. interim nō tenet
illaz cuz sciuerit belluz esse i iustū
statim incipit esse male fidei: tē-
net restituere quod habet. ar. c. si.
extra d. prescrip. Si vero quod ac-
cepit cū iustū ē bona fide tenetur i
quāti ex illo sit factus lo conpletio:
C. de rei. vendi. l. certum. **B**

2 **C** S3 qrit an sic subditi mouētes
bellū excusāt i dubio ut nūc dēū
ē vtz siliū excusent amici cognati
stipendiarij t hui? **R**o. **M**o qā nō
excusat eos obedia. neq; i dubio
debēt se pmittere discrimini vt in-
uent aliquē i pēudiciū alteri? **l**4.
q. 5. deniq; **A**. **D**oc fuit dictū gl.
Rap. vt in sū. con. co. n. q. 46. Et
addit. **N**ec ē sile d aduocato quē
excusat bona fides quādiu credit
iustā esse cām quā fouet. l. in vīta
te sit iniusta. q. ibi ē iudex supior
q. cām exāinat t de allegatis iudi-
cat. In bello vō virib? co:porali-
bus nehoctū vincit. t nō p ratio-
nē diiudicat. **Con. Ell. vi ibi. B.**

8 **C** Quid si subdit? hz guerrā ptra-
dūm vel ecōuerso? **R**. **h**3. x. x. **E**n
vasallus comit? hz aliqd d comitē
fgrēda ē p. auctoritas fgris. Si at
comes hz aliquid d regem t rex
humiliter requisitus p ptes curie
nollet illi ius exhibere. credo q. si
ius suū defendat armis cū mode-
rānne n peccat. Impugnare vō
regē ppa auctoritate n hz. sed de-
nūciare hz pape q poterit excōica-
re t crescēte pūmācia dare auctē
monēdi d cū arma. vel. cōgrat co-
rā ipatore. si rex illi subit. t illius
auctoritate si optebit monebit bel-
lū. **Q**n aut rex hz cās d. ipatorē v

ipator d regē q nō subest illi. non
erigat? corā q qrimonia ponat nī
si papa. vt nūc dēs ē. **E**n pass? iur-
ria peccaret mouēdo bellū si aliū
offerret satisfactiōez. **E**n at comes
hz aliqd d subditi. nō pp b d3 fr-
bi ius dicē. s3 vel auctoritate iudi-
cis supioris gladiuz sumat vel ad
diocesanuz vasalli. recurrat. cui si
vasall? obedire recusauerit excōi-
cabit rōe petijt d iudi. nouit. **E**n si
p annū sic pstituerit. diocesan? ipm
t res ei? capiēdas expōet. ar. xi. q.
3. rur? t. c. q. q. s. t et d heret. ex
cōicam? **l**. 6. si vō dñs. **A**. **D**oc vl-
timū dēm fuit **D**ost. vt i sū. cō. li.
t. ii. 5. q. 48. vbi etiaz oia predicta
ponunt. **E**n nō solum subditos s3
t fges pī ep̄s iudicat. t p dñs ei-
us auctē poterit eos bellū moue-
ri. quia ei subsnit. extra de ma. t
obe. oēs t ibi glo. **B**

C De dānis t vastatiōib? q fuit i
bellis qz t cui teneat? **R**. **h**3. x. x.
q. g hz iustū bellū nō tenet d illis
dānis q ipse vel sui bona fide pu-
gnādo inulerūt. aut aquib? como-
de abstinere n potuerūt. Si at cras-
sādi aio maliciose inulit cū al? pos-
set sibi pfulere tñbif. t p pēfabunt
illa dāna cū dānis pp q belluz mo-
nū est scā diligēti pputatione hinc
ide. Suis vō hoib? iste q iuste bel-
lat n tenet d dānis q passi sūt ab ad-
uersarijs. qz tales subditi se t sua
tenent expōere p dño. **E**n dico q
dñs nō tenet nisi forte ipse fuerit i
culpa negligēt d fēdēdo eos. **T**al-
etia iuste bellās tenet oib? illis qz
vcauit de dānis si q receperit. nisi
venerint illi ex dbito del cā hūani-
tat? vel p sanguinitatē. **l**3. q. 3. nō in-
ferenda. t alijs caplis ibi. **Q**ui vō

h3 iustū bellū tenet prio ad v̄sarij
de oib⁹ dānis illarū. Tenet et suis
pprijs hōib⁹ de dānis q̄ receperit
ab ad v̄sario q̄ in se repugnabat. si
ipsi pprijs hoies inuerūt ipsū bōa
fide. aut si induci fuerūt ex ei⁹ p̄ci
lio. timore vel coactōe ⁊ de se non
erāt faciuri. Secus si mala fide in
uerūt illū. In q̄ casu nullā habent
actionē s̄ eū. Mā i re turpi nulla s̄
hūtur obligatio. In sti. mandati. §.
illud. ⁊. ff. mādati. si remunerādi.
§. rei turpis. ⁊. l. si mādaucro. §. q̄
eidē. A. In his iurib⁹ p̄z q̄ ex
quētes iustū mādatū h3 coacti v̄l
als induci nullā hūtur actionē cum
bon⁹ hō pl⁹ timeat p̄cū q̄ mortē
ff. q̄ me. cā. l. isti qdē. Sed istis in
ductis debet satisfactio fm modū
predictum solū in foro penitēciali
fm glo. Ray. ⁊ Al. ut in sti. cō. eo.
ti. q. 58. vbi ponunt etiā omnia p̄
dicta. B.

10 ¶ Mā qd dñi q̄ bellauerūt pūt cō
ponerē ad inuicē sup dānis q̄ eorū
subditi passi fuerūt. R. f3. x. Si
cōpositio fiat de p̄sensu dānicato
rū. Randū ē illi. A. Si confēsus ē
liber ⁊ debitores erāt parati satis
facere fm eorū posse. als nō f3 gl.
Ray. vi in sum. con. li. 2. ti. 5. q. 25.
Puto aut q̄ sufficiat liber consen
sus creditoris quo ad tollendā re
stitutionē. cū in re ppria quilibet
sit moderator ⁊ arbiter. l. i re mā
data. C. mādati. B. Als ille q̄ in
ste mouit bellū nō pōt p̄ suā cōpo
sitionē p̄iudicārē hominibus suis
quin ipse teneat eis de pprio satis
facere. nisi ipsi in culpa fuerint pa
riter cū eo. vi in p̄cedēti. §. dictū ē.
Qui at habuit iustū bellū. nō d3 p̄
ponere cū aduersario in p̄iudi

cū hominū suorū: f3 debet procu
rare q̄ eis ab aduersario damna
reddant. als si cōponeret ita q̄ ad
uersarius nō satisfaceret subditis
ipse teneret eis. Hoc intellige de
dānis incendioꝝ rapinarū ⁊ h⁹.
Mā de expensis satis cōsueuerunt
dñi auctoritate sua componere v̄l
pertransire. A. Hoc bene p̄cedit
ex iusta causa qñ. s. est ad vtilitatē
subditoꝝ als cōsuetudo non foret
rationabilis. quia esset cōtra p̄cep
tū diuinū quo phibet tolli vel re
tineri seu p̄cupisci alienū. B. Qd
etiā de prius dictis damnis cō.
cedi pōt si dñi ex probabili causa
viderint ea esse remittenda potius
q̄ carere pacis cōmodo ⁊ incurr
re belloꝝ pericula. Et cū in h3 casu
princeps vtiliter gerat negotium
subditoꝝ. ipsi subditi tenent ratū
habere. Si at ab initio cōtradicat
ne fiat cōpositio nisi restituas sibi
dānis non potest dñs ipsa damna
quietare. A. Mā gerens nego
ciū alterius eo inuito n̄ pōt aliqd
petere nisi pro bene gestis an̄ pro
hibitōne. C. de neg. ge. l. si. B. S3
bene potest desistere a bellādo. qz
sicut apud eum est auctoritas mo
uendi bellum. ita ⁊ desistendi. Cō.
Al. ⁊ Hosti. A. Idem in sum.
con. eo. ti. q. 59. B.

¶ Aliū liceat facere noua castra. ii
R. fm Inno. A. in. c. pisanis. de
quo. j. B. Non licet hoc facere cū
iniuria vel emulatione alteri⁹. vel
etiā incastellare vetera que non
p̄bant habitata. C. de edifi. priua.
l. 3. A. Hāc. l. allegat. Inno. licet
aliqui hic habeāt d̄ edifi. publi. f3
male. ⁊ ad p̄dicta meli⁹ facit. ff. de
operib⁹ pub. l. 3. ⁊. l. fa. C. d̄ fūdis

l. m. i. s. l. xi. quas Inno. ibides
allegat. B. Et ad hoc pot agē eps
ut destruant. uel in pslina formam
reducant ar. ex de iudeis. p. s. l. u. t.
A. Hoc verū q. n. e. p. i. interest ut in
casu. c. p. i. s. a. n. i. s. de q. loq. Inno. als
nō sicut de q. lib. et alio. Ideo seqt.
B. Et nō solū eps s. q. u. lib. et q. u. i.
haberet ibi reddi. Nā iuste p. n. i.
tandā diminutiōe sui patrimonij
q. s. q. agit. ar. ex d. resti. spo. p. i. s. a. n. i. s.
Idē Hosti. A. Predicta et notat
in sum. con. l. i. n. i. s. q. 60. B.

11 **C**lirū liceat bellare in seclis. R.
fm Tho. 2. fe. q. 40. Obseruantia
sesto p. nō ipedit ea q. ordinant ad
hoi. salutē et corporalē. vñ dñs
arguit iudeos dicens Jo. 7. A. Si
hi idignamini. q. totū hoīē saluū
feci in sabbato. Inde est et q. me-
dici pnt licite medicari in die festo
Nullo aut magis p. s. r. u. a. d. a. ē sa-
lus reipublice q. vñ hoīs. Hoc
at sit p. bellū. et ideo licitū est bella-
re i dieb. festis si nēcitas h. expos-
cit. Nā pp. festū i. nēcitate cessare.
esset d. u. i. c. i. a. r. e. S. nēcitate cessan-
te nō licet. q. tūc debēt hoīes vaca-
re spūalib. Con. Ray. A. Idē in
sum. con. l. i. n. i. s. q. 7. B. De faci-
cūb. et v. d. c. b. arma. vide. j. ne-
gonatio. s. si. A. Immo potius. s.
q. incipit. Quid de artificib. B.

Ellum ij. Quo ad

Clericis bellare nō licet. 23. q. 8. p.
totū. Et h. ē fm Tho. 2. fe. q. 40.
duplici rōne. Prima ē gnālis. q.
exercitia bello. p. i. n. g. e. t. u. d. i. n. e. s. h. n. t.
et mltū ipediūt p. i. e. p. l. a. t. o. e. d. i. n. o. r.
et laude dei. et orōe p. p. l. i. s. q. ad
offiū p. n. n. c. i. c. l. i. c. o. r. u. m. Secda ē spālis
q. clici ordināt ad altari. mīsteriū

i. q. sub sacro repētat passio xpi. j.
Cor. xi. Quonēscūq. māducabit
panē hūc et calicē bibet. mortem
dñi amīciabit. donec veniat. Et iō
nō cōpetit eis occidē l. effūdē sāgu-
nē sed mag. eē patos ad effusiōē
proprij sanguis pro xpo. ut imitēt
ope qd gerūt mīsterio. A. Idē i. s. i.
2. l. ij. n. i. s. q. Si. Sed nec pnt arma
portare absq. iusta cāputa si trāse-
āt p. loca piculosa ad terrore larro-
nū s. nō debeat pcutere ar. 23. q. 3.
maximū. et nōt. ex de vi. et ho.
cleri. clerici. i. A. In glo. Et subdit
q. al. portare n. dēnt. et si. 3. admōi-
ti nō desisterint. p. d. i. t. p. u. i. l. e. g. i. u. i. l. l. i.
cāonis. i. 7. q. 4. si q. s. u. a. d. e. r. e. et eē
d. sen. exco. i. audiēcia. et c. cōtigit.
2. B. Nisi forte vi. vi. repellēdo vi.
3. bellū. i. s. 2. et j. homicidiū. i. s.
6. 7. et 8. A. i. s. 8. m. l. d. h. d. r. s. po-
n. i. s. q. i. c. i. p. i. t. Et liceat clici. B.
Quid si clici. i. u. i. t. cū hūb. mltū
bellū. et p. s. e. c. u. r. ē alig. n. q. d. t. i. n. e. t.
restituē. B. fm. x. x. Si dāti sunt
ei ab eis q. b. l. e. u. i. t. r. a. p. e. p. d. i. l. l. d. t. e.
nē. Si at ipse rapuit. tenet ad resti-
tutiōz. d. a. n. i. f. i. c. a. t. i. o. q. d. e. s. i. s. i. t. a. l. i. o. q. u.
pau. p. i. b. Nā sic dñs ei. n. p. o. t. u. i. t. e. i.
dā. a. u. c. t. e. b. e. l. l. a. d. i. i. t. a. n. e. q. s. r. a. p. i. e. d. i.
Posset tñ retinē. et p. s. e. n. s. u. d. n. i. g.
iuste pugnavit si p. s. e. n. s. e. r. i. t. d. u. g. u. e. r.
ra durat. q. p. i. n. d. e. ē q. d. n. s. r. e. i. l. l. a. z.
ei d. d. i. s. s. 3. A. Idē i. s. i. 2. e. t. q. 50. B.
Clirū q. bellis mīstū possit fieri
clici. B. fm Ray. Si q. s. mīstū bel-
lo licito. nec i. s. s. i. c. i. t. nec mīlat. nec
cām. morē p. s. t. a. t. si alr sit idone. p. t.
p. m. o. n. e. r. i. nec i. d. i. g. e. t. d. i. s. p. e. s. a. t. i. o. n. e.
Si vō i bello illicito et ibi hoīes
sūt occisi et si n. p. i. l. l. u. i. e. i. p. u. t. a. b. i. t. p. p.
ter culpā p. r. e. c. e. d. e. r. e. et ita p. m. o. u. e.
ri non poterit. 15. q. i. c. v. l. u. arg. eē

d. cleri. p. cu. p. s. t. u. q. r. de homi. p. ti-
 nebat. A. con. B. off. r. hosti. ut i
 su. co. li. 2. ti. 2. q. 5. r. h3 hosti. ad se
 cū dū mēbruz melius facit. c. si qd
 post acceptū. si. dis. Et addit ray.
 Credo in q. cū talib⁹ possit epus
 dispēlare. dūmodo nec mors nec
 mēbri mutilatio fuerit subsequuta.
 ar. ex de cle. pu. in du. c. i. r. 2. gl.
 dicit. fuerit subsequuta per illos. li
 cet fuerit subsequuta p alios ut ibi. B
 3 **U**icū ē platis ecclesiasticis ob
 defensionē rex ecclie uel fidei iuo
 care cōtra uolētos brachiū secu
 lare r. hortari tales si quidē ut oc
 cidāt. uulnerēt. uel mūlēt. hoc ei
 ēē directe ad homicidiū. puocāt
 s3 ut eccliaz fidē uel patriā liberēt
 r. terrā ab infidelib⁹ occupatā. redu
 cāt ad xp̄s. r. sup h ēē facit fmissio
 nes magnas. r. h3 hic inde aliq oc
 cidāt. nō ē h plato iputādū. imo
 peccaret. nisi p tales se opponerz
 23. q. 5. de occidēdis ex de homi.
 postulasti. r. c. tua nos. 23. q. 3. ma
 ximian⁹. r. q. 8. igit. r. c. scit. r. c.
 oi. r. c. hortam. r. c. p. dē. Tho. ēē
 fa. se. q. 40. dicit q. ad clericos bñ
 pmet disponere r. iducef aliū ad
 bellādū iusta bella. r. h3 nō debeat
 exercere bella manu. ppria. in pos
 sē ierēē ut iuste pugnātib⁹ spiritu
 alr s3 ueniat suis hortatōib⁹ r. ab
 solutōib⁹ r. alijs spiritualib⁹ subue
 tōib⁹. A. Idē i su. con. li. 2. ti. i. q.
 49. B. Si psona ecclesiastica uo
 lenter occupat domuz alicuius r
 nō uult exire sine uolētia. uide. j.
 excoicatio. 2. §. 4. Et de ista mate
 ria ēē uide multa. j. irregularitas.
 i. r. 2. quasi per totum.

Ellum. iij. i qmz
 ecclias

inuoluit. Quid de illis qui i bel
 lo iniusto incendunt ecclias. an te
 neant ad emendatōz. B. fm. x. x.
 Si nō sunt icastellare r. icendunt
 ex pposito. incēdentes tenent ad
 emēdā. Si vō sūt icastellate aut n
 ex pposito incendūt. s3 casu. s. dū
 iuste illi bellātes prestāt operā rei
 līcite incendēdo machinas hostiū
 r. h⁹. nō tenent. Idē Al. A. Idem
 in su. con. li. 2. ti. 5. q. 63. ubi ēē de
 claratur illud huius. quod est dū
 incendunt castrum uel nullam q
 alias expugnare cōmode nō pos
 sunt. B.

1 **Q**uid de reb⁹ que capiunt de
 ecclijs. aut q sūt de bonis eccliarū
 seu cler. corā existētiā i terra ill⁹
 quē bellū agit. B. fm. x. x. Rap
 tores horū tenent ad restitutionē
 nisi ante plati ecclesiastici h fierz
 Idē Al. A. Idem in sum. con. co.
 ti. q. 61. B. Vel nisi essent uictua
 lia r. h⁹. ut in seq. §. A. Non in de
 bonis ecclesie uel clericoz. ut pōt
 colligi ex dictis. in dicta. q. 61. r
 etiam in. §. se. B.

2 **Q**uid si irruentib⁹ hostib⁹ con
 fugiūt ad eccliaz r. capiūt ibi. B.
 h3. x. x. Si tales cōfugientes in ca
 stellauerūt eccliaz. aut inde impu
 gnauerūt iustos hostes. nō debēt
 gaudē imunitate ecclie quaz ipi
 uolauerūt ide pugnādo. Sili si f
 ponāt ibi uictualia de qb⁹ sustētāt
 i pugnatoe hostiū. qz si rapiant a
 iuste bellātib⁹ nō peccāt r. n tenēt
 ad restitutōez. Idē Al. A. Idem
 i su. co. co. ti. q. 62. B. Ad h facit
 j. emunitas pfugientū. §. si.

Benedictio Bñ
 dic
 tōez simplicē pñ dare sacer-

doctores et pntes epo. 95. di. ecce. Sz non solemni ut premittendo. sit nomen domini te. ul' humilitate uos ad benedictionem te. 26. q. 6. ministrare. **A.** Hoc fuit dictum Ray. et eius gl. ut in sum. co. li. 3. ti. 27. q. 10. ubi etia dicit qd sacerdos no dz dicere. humiliare uos te. nisi calicem teneat aut corporalia aut patenam aut crucem aut tale qd fm glo. Dicit et ibi qd cu p'sbyter celebrat pntes epo dz sibi inuere an ipse uelit bndicere. Qd si uelit no bndicatur p'sbyt. Si at nolu p'sbyt bndicatur p'dicta simplici bndictioe. Nec erit et i pntia epi licetia alia exp'ssa epi. necia. qz h solo qd pmittit eu missas celebrare itelligit p p'se qns oia pmittit q ad missas spectat. ar. et de offi. dele. preterea. Et bndictio pntet ad missas. de p'se. di. i. missas. Et ad p'dca facit. c. cu ad celebradu. ea. di. ubi dicit qd ubi eps no fuerit. ppls bndictioz accipiat a sacerdote. Et sic pz qd ubi fuerit prior dz requiri ut dcm e. **B.** A. de de h. j. sacerdos. s. 3. De aq bndicta. u. de. s. aq bndicta. An bndicere sint secunde nuptie. uide. j. nuptie. s. 2.

Beneficium j.

coiter. Infra qd ips conserri debet uacans beneficium. **R.** Ecclesia sua ministeria seu beneficia ecclesie seu officia qlibet no debent uacare ultra sex menses. Alioqn si collatio pntebat ad epm deuoluit ad caplz. et conuerso. et si fuerit negliges p alios sex menses deuoluitur ad metropolitani et postea ad papam. et de p'ces. preb. nulla. Et itel ligas solu p illa mce. et de supp.

ne. pla. sicut uobis. Et si qs p'dictoru elapso tpe cōferat nihil ual3 extra de supp. ne. pla. c. si. Et incipit curre tempus p'dictu no a tpe uacatiois. sz a tpe scie seu noticie. et de cōces. preb. qz diuersitate. Et d' dictus sex mēfib' subtrahit ips suspensionis et peregrinationis. et requirit qd p sua culpam uel negligēciam distulerit. Secus si per ipotēciam iuris uel facti et ex culpa ptingentes nisi fuisset negligens i petendo absolutionē. ut nōf in dcō. c. qz diuersitates. Et si talia essent officia seu administra- tōes qru collatio pnteret ad regulares et ipsi negligenter diocessani supplere debent. no obstante si ipsi regulares fuerint exempti. ut in cle. qz regulares. de supp. ne. pla. Porro si fuisset ecclesia cathedrals uel et regularis. habebunt electores solu tres mēses. j. quos si iusto impedimēto cessante electio no fuerit celebrata. eligēdi potestas ad primū supiorē deuoluit et de elec. ne. p defectu. Et itellige cu alijs cōditōib' nūc s. dictis. **A.** Predicta fere oia notantur etia i su. co. li. i. u. i. q. 92. Et cu oibus p'dictis cō. **Alb. ricus.** **B.**

¶ Qui bz beneficium cu3 cura si recipiat fm iteru cu cura ipo iure uacat p'mu. et de p'be. de multa. et de elec. dudū et rethomagi. unde ex tunc cu talis nō sit platea i pia non pōt subditos i illa absoluer. nec aliqd tale facer. Et sili mō vacant et p'be de cāonicor et eoz dignitates. Nā lz nō hēant curā aiaz. an recipiēdo scdam uacat pia. vi i. d. c. de multa. et de cōces. preb. lras **A.** De dignitatibus seu perso

nanib' claz ē dco. c. de multa. De
 simplici vō pbedā ē dubiuz. Et vī
 idem p dcm. c. lras vbi dīc glo. q
 ep̄s pōt dispēsar circa bñficiā sim
 plicia. sed nō q in eadez ecclia hē
 at plura. Sed q hoc ep̄s n̄ possit.
 sūt op̄iniones f3 dñz Alnto. d bu.
 ibi. Tacere. 7 qdā alij dixerūt istaz
 vacatiōez solū obtinē i bñficijs cu
 ratis 7 dignitatib'. qb' vī obolare
 dcm. c. lras. Eū Boff. p li. c. dicit
 idē ē tenendū d pbedā qd de di
 gnitatib' cū scda pbedā recipit vt
 nūl' nō vī simplex bñficiuz vel vt
 stipendiū. vt i sū. cō. li. 3. n. 13. q. 9.
 Dñs Alnto. i dco. c. lras. videt hoc
 sentire vep i casu dci. c. lras. vide
 l3 qñ pbede pferūt i eadez ecclia
 7 alia ē annexa alicui dignitati seu
 officio. qd oio. phibet sine dispen
 satiōe pape. vi i. c. 1. ex de pñ. li. 6.
 Unde dīc. Quero an vacet pma p
 benda p receptiōem scde in eadē
 ecclia. R' q pma pbedā bñ vacat
 p receptiōez ppositurē. cui enaz. ē
 annexa pbedā fm. Inno. qz qd n̄
 pōt esse triplex in vna ecclia. vt d
 pñ. c. p' li. 6. In. c. vō d multa. de
 pbed. dīc f3 Boff. Boff. 7 Jo. an.
 7 Elm. q acceptiō scda pbedā
 i titulū vacat pma. qd pfirmat Jo.
 an. esse vep qñ pbede dant in ea
 dē ecclia. Sec' si i diu'sis. de quo i
 dco. c. lras. vbi vī casus 7 cū hoc
 trāsūt. 7 ita hoc vī tenendū. Itē p
 ma dignitas tē vacat p acceptiōez
 fe. qñ scda accipit in eadez ecclia.
 Ita vī colligi ex textu dci. c. d mī
 ta. 7 per dñm Alnto. ibi dū dicit. Nō
 q sicut pluralitas curatiōnū est in
 hibita. ita 7 pluralitas psoatuz 7
 dignitatuz sine cura in eadē ecclia
 B. Et tunc intelligitur qd recepif

se scdam 7 vacare pma qñ habu
 it ei' pacificā possessionem. vel p
 cū stetū qmū' hfer. ex de pbed. 13
 li. 6. Ad si forte per papaz fructus
 illius secundi essent ad rēpus con
 cessi alteri. nō vacat pma qz diu il
 le alter percipit istos. ex de pbed. si
 ubi a nobis. li. 6. Et de hac ē mā
 vide. j. §. 4. Et eodē mō vacat siue
 pditur pma bñficiuz si qd violent
 occupat scdm. vel se sciēter intru
 dat in eo ex. de pbed. euz qui. li. 6
 Et tales violētī seu iniqui occupa
 tores ipso facio si ius aliqd hābe
 bant in bñficio qd occupauerūt. p
 dunt illud 7 vacat vt i dco. c. cum
 q. Porro ille q h3 pferre dca bñfi
 cia vacāia debet ea pferre isra sex
 mēses. al' ptras pferrendi deuoluif
 ad aliū. vt i. 1. §. dēz est. Incurritur
 ēt alia pena nisi pferat isra dcm. tē
 pus videt q ipse tenet assignare i
 vilitatez ipsius ecclie vacāis d su
 is puenibus. nō d illis ecclie sue
 tātūz quātū a ipe ipsi' vacatiōis
 pceptū fuit a qcuqz dñtente ipsaz
 A. Hoc habet i dco. c. de multa ex
 de pbed. B. Et si ppu n̄ h3 pmet
 alia pena ad arbitriuz iudicis. 16.
 q. 6. illud. 13. q. 6. si res. vī repeten
 tur ab eo q pcepit. qz ipse tāq in
 uasor oēs fructus restitueret. c. enet.
 C. de rei vēdi. certū. A. Cum p dīc
 us con. Albricus. Et videtur q il
 le q pcepit fructus. pncipali' tēna
 tur euz sit pncipalib' malefactor.
 Nō pferēs vō i subsidū. ar. l. si. ff
 de eo per quem fac. erit. B.
 Quiqz casus si i qb' qd pōt abf
 qz dispēfatiōe duas vel plures ec
 clesias seu pbedas hfer. Pdm' est
 qñ ecclie sūt ita tenues q neutra su
 ficēt ad sustentatiōez. 10. q. 3. vmo.

et d. reli. do. q. monasterium. 2. si
 una pcedat ex alia. ex de eta. et q. li.
 ea te. 3. e. pp raritate clico. 2. i. q. i.
 clico. i. si. 4. e. si ecclia e annexa di-
 ginitati vl pbede. i. q. casu cu ipse te-
 neat i maior ecclia psonaliu deser-
 uire. teneat i ipsa parochiali habet
 idoneu et ppetuu vicariu. q. pgrue
 te heat de. puenit. 9. ipse ecclie po-
 tioez. ex de pben. extirpade. 5. e. si
 hz vna iutulara. et alia pmedata. 2.
 2. i. q. i. q. plures. Sz talis pmeda-
 de ecclia parochiali no pot fieri ni
 si ei q. augetur. 25. annu. et q. sit sac-
 dos. Et tali et non pot pmuti nisi
 vna. et p euidenti necessitate vel
 utilitate. et no durat nisi p sex men-
 ses. ex de elec. ne ho. li. 6. A. Pre-
 dicti qnqz casus ponuntur etiam
 sui. con. li. 3. u. 13. q. 4. Elbi enazd
 fm Ray q. gnaliter pmdatio nul-
 latenus dz fieri nisi sub sit iusta ca.
 vt q. non iuenitur prelatu idone-
 us vel aliquid simile. al. epi possit
 fraudes multas pmittere. Colligi-
 tur et expredicis q. ex pstatos qn-
 qz casus qd no pot habere plura
 bnificia sine disp. anoe. Sz qd dis-
 pensabit? Dic q. in bnificijs curas
 et dignitatibz sine psonatu vel q.
 in eadez ecclia habeant due pben-
 de. seu administratio aliq vel offi-
 ciu et pbede. sol. papa dispen-
 sat. vt patz ex dictis s. 6. 1. In reli-
 quis vo bnificijs simplicibz. vt no-
 tur i sui. con. eo. 2. i. q. 7. Jo. dixit q.
 epus pot dispensare i eode epatu hz
 no diuersis. et hoc propter iuris i
 possibilitatez. q. teneat vtiqz obe-
 dire. et ab vtroqz ordines recipe-
 qd ee no possit si bria mandarent
 Sed hac pplexuade sol. papa tol-
 le possit. q. dispensado vt ei pcede

re q. eligat cui voluerit obedire. vl
 a quo ordines suscipe. Hoff. ante
 dicit. Eleri. puto q. siue in eodem
 epatu siue i diuersis null. dispesa-
 re possit nisi papa. et sic curia te-
 net. Gl. vo Ray. ait. Credo q. epi
 pat dispensare no de iure scripto.
 sed de psuetudine sola qua. papa
 scit et n reprobat. et ideo prelatu
 approbare ea. Unde credo hodie
 de rogatu esse p bria p uendi
 ne illic. c. scōp. 70. dis. vbi phibet
 q. qd sit canonicus pbedat. nisi
 vni ecclie i q. pscript. e. iutular.
 lz ex dispensatioe epi vnus diuer-
 sis pcedere possit ecclijs. Lō. Ell. et
 Ber. et glo. Barro. bar. in dicto.
 c. scōp. 8. q. epi in talibus possit
 dispensare. addens. vel q. pot enaz
 dispensare q. qd heat bnificiu sim-
 plex. i. sine cura et psonatu cu alio
 qd habet cura animaz. Adisti. vo
 in. c. litteras. dicit q. si epi n possint
 dispensare in plitatie h. mo. pben-
 dari quo ad titulu. dicit m. pot q.
 possint dispensare ob prerogatiua
 meritorum q. teneat pma vel secu-
 dam tanqz bnificium et ponat vica-
 riu qui bene deseruiat et ppetue
 portionem habeat de pbede. ex de
 pben. exposuisti. et de cle. no re. cu
 ad hoc maxime qn i ecclia e talis
 psuetudo. vel statutu ex causa scm
 ex de psti. cu ocs. Et sic sentit Ado-
 sti. q. nec de iure nec de psuetudi-
 ne epi pot dispensare sine ca. Et bñ
 q. irrationabilis psuetudo no excu-
 sat sed gnat. ex de psue. c. si. Et vt
 dicit glo. Ray. et Ell. dispensatio
 et per papaz facta si fiat sine iusta
 causa no excusat q. ad deu. sed nñ
 quo ad ecclia militatez. et addit.
 Ell. pot. dispensans in eadez dam-

natione inuoluit cū eo cū quo dis-
pensat. Aduertēdū ē q̄ l3 ep̄s vel
alius sup̄ior p̄ferat vel p̄ferat be-
neficiū alicui. non p̄ hoc intelligit
dispensare nisi exp̄se disp̄set f3
glo. i dicto. c. lras. de p̄ces. p̄bē. Et
idem dicit Hosti. ut notat ibi dñs
An. de Bu. Ad hoc bñ facit cle. si
sumus. d. sen. exco. Quod p̄nto ve-
rū qñ ex ignorantia iuris vel facti
vel ex alia causa p̄cludit libera vo-
lūtas sup̄ioris. al' p̄cessio sp̄ intelligi-
tur facta cū oib' bñs sine q̄b' non
posset forū effectū. ff. de iuris. di.
indi. l. 2. 7. ex de offi. dele. p̄ica. B.

3. ¶ Quicūq; recipit dignitatem vel
p̄sonatū seu officiū vel bñficiū cui
aiā cura sit anexa si añ obtinebat
simile cū sit p̄uatu' p̄mo postq̄
possessionem habuit de secūdo vi-
per eum stent quo mūr' haberet te-
nēt absq; mora dimittere i manus
ordinarij i cui' ep̄atu h' fuerit. alio
qñ oēs tales etiā sc̄do ipso iure s̄
puati. 7. nō solū ad sacros ordines
sed et ad q̄cūq; aliud bñficiū fuit
ihabiles. Et oīa talia vacatura bñ-
ficia sedi aplice reseruant. Et si ali-
us disponat de eis nō valet Johā-
nes papa. 22. i cūuagati q̄ igit. Exe-
crabilis. A. Con. Albricus. 7. ad-
dit. q̄ in dicta extrauaganti cū su-
is declarationib' plenissime habe-
tur de bñficijs que nō p̄nt simul te-
neri sine dispensatione. B.

4. ¶ Qñ n. p̄dē dispensatio sup̄ plali-
tate bñficioz? R. Nō p̄dest qñ i-
petrans substatuit aliqd quantūcū-
q; modicu bñficiū. Qñ etiāz cō-
cedit v' q̄s duo bñficia curā aiāz
hūna possit simul h̄re: intelligit de
duobus p̄mis bñficijs post p̄cessi-
onē. A. Que. s. habuerit impetrās

vt. i. c. n. p̄t de q̄. j. B. Itē si man-
dat p̄uideri alicui de bñficio nō ob-
stāt q̄ h̄eat aliud. p̄ h' n̄ est disp̄-
satiū vt h̄eat abo fil. ex de p̄bē. non
p̄t. li. 6. Itē si papa motu p̄prio
alicui aliqd bñficiū obtinenti p̄fe-
rat aliud n̄ habita mentione d̄ pri-
ori. non p̄ hoc iualida est gr̄a. dū
mō exp̄mas i lra q̄ motu p̄prio p̄ce-
dit. Sec' si ad petitiōez aliu' gr̄am
facit. ex de p̄ben. si motu. li. 6.

5. ¶ Bñficiū n̄ vacās nulli p̄mitti
p̄t nec gn̄ali. vt promittendo cuz
potuerit p̄uidē. v' cū facias se ob-
tulit. aut sub quis forma vboz.
al' p̄missiones p̄dicte nec valent
nec obligant. ex de p̄ces. p̄ben. d̄
testando. li. 6.

6. ¶ Quib' clericis d̄beat p̄ordina-
to: ē tā de necessarijs q̄ de bñficio
p̄uideri? R. Romana ecclesia n̄ cō-
suevit cogere ordinato: ad pro-
uidēdū n̄ p̄stans i sacris. ex de p̄-
ben. ep̄s. 7. c. cum scdm. A. Con.
Albricus. B. Et nō hic q̄ si aliq̄s
ep̄us p̄mittit extraneo ep̄o. vt vice-
ci' i sua diocesi teneat ordinato:es
7 ipse p̄monit ad sacros ordines
aliquē n̄ h̄ntē titulū. ipse q̄ ordina-
uit tenet ei n̄c̄ia p̄uideri don ec̄p̄
eti v' aliū d̄ bñficio sit p̄uissū. Sec'
si ei p̄misit ordiāre certas p̄sonas
int̄ q̄s fuit aliq̄s sine titulo. Nam i
h' casu ep̄s q̄ p̄misit tenet talē ordi-
nato. A. s. ad n̄c̄ia ministrāda. do-
nec p̄ ipsū bñficiat' fuerit vti. c. si
ep̄us de q̄. j. B. Sili' 7 ipse tenet
talē ordinato qñ p̄mittit alicui vt
possit a q̄ voluerit ep̄o ad sacros
ordines p̄moneri. Nec oīa de p̄bē.
si ep̄s. li. 6. A. Dē n̄c̄ioz p̄uissio
nūc d̄z fieri qñ ordiat' sine titulo d̄
sua vel p̄na hereditate nō p̄t su-

7 **N**ecari. d. preben. eph. 7. c. nio. **B**
Cur ordiat ad nullū p̄monij
sui possit illd v̄dere l' dōar. R. fm
Ber. ex de pben. c. nio. l. 3. Aincē
nus dixerit q nō. tñ fm Lacre. ve
rius credo q sic. Ma 7 bñficio ec
clesiastico renūciare pōt. Al. Lon.
Albricus. 7 idem i sum. cō. li. 3. ti.
13. q. 14.

8 **C**aplin sede vacāte n̄ pōt cōfer
re ea bñficia q ad collatōem epi p
tinent. sed pōt admittere p̄ntatos
a patronis 7 eos istituere i bñficijs
i qbus fuerit p̄ntati. l. 3. ad eph si vi
ueret. p̄tinuisset. ex de insti. 7 si ca
plz. li. 6. Pōt et caplz eph dñficio
vel a bñficio 7 collatōe suspēso p
ferre p̄bedas q ad eph 7 caplz
cōit p̄ntet ē si eph iesse hēat i col
latōe tali tāqz p̄lar. Et idē pōt eph
si caplin sit suspēsu. v̄ singulariter
oēs sint excoicant. Al. s. maiori ex
coicatioe. vt i. c. si ad eph. de q. i.
B. S. si p̄tineret ad eph cū cōsi
lio capli vel assensu. defuncto eph
vel suspēso nō pōt caplin se intro
mittere nisi eph suspēsus fuerit i mo
ra de petēda relaxatiōe suspēsiōis
Abi autē de spālī cōsuetudine. Al.
vel statuto. dicto. c. si ad eph. B
bñficio 7 collatio ad aliquē cū cō
silio epi p̄tinet. sublatō eph de me
dio cū filiuz nequeat peti n̄ ē col
latio differēda. Similit̄ etiā si eph
egerit i remōis. ut q nō possit ei
presentia in breui h̄ri. ex ne se. va.
si ad episcopum. li. 2.

9 **B**ñficia 7 oēs dignitates vel p
sonat̄ vacātia in curia romapa n̄
pōt p̄ferri nisi p papā. Silir 7 cu
rialiū seu accedentiū vel redeūtiū
de curia si decedāt i locis vicinis
curie ad duas dietas legales. A.

Dietas legales sūt. 20. miliaria. pro
die. ff. si qs cau. l. i. 7 nō. gl. i. c. p̄n
ti. d. q̄ ifra. Sbiūgēs. 7 si modicus
ē sup̄essei n̄ icluderet sub loco. ff.
d. v̄bo. sig. l. 3. Ibi. n. d. q̄ si sit. 21.
miliaria faciūt duas dietas. Ep̄
fata icelligenda sunt nisi d̄dicti mo
rerent i loco. p̄p̄j domiciliū seu do
mus p̄p̄ie. tūc enī collatio nō ser
uat pape nisi esset curialis q l. 3. ha
beret domiciliū seu domū sue ori
ginis in loco curie. tñ ibi occasiōe
curie morabat. tūc ei refuat. Silir
ē si curiales moriant in loco vñ re
cedit curia v̄l i innere dñ curiaz se
querent quāticūqz locus vbi dēe
dūt ab ipsa curia sit remōis. dēo.
.c. presen. B. Oia hec ad papam
tñ p̄ntet nisi q p̄ mensē p̄nt ea
p̄ferre illi ad q̄ p̄ntet per seipsos
nñ. vel ip̄s agentibus i remōi p
suos vicarios gnāles qb̄ illud cō
missum sit i eoz diocētib̄ exātes.
vel nisi essēt ecclie parochiales 7
vacassent vacante sede aplica. aut
etiā si vacauerint añ. 7 papa p̄s
q̄ p̄ferre d̄funct̄ eē. Probat̄ h̄
oia ex d̄ p̄bē. l. 3. 7. c. statutu. 7. c. p̄n
ti. 7. c. si aplica. li. 6.

10 **S**i eph p̄ferat bñficiū alicui
absenti l. 3. nō fiat suū donec p̄sent
at. tñ eph nō poterit p̄ferre iter al
teri donec ille recuset. nec valeret
collatio. Secus si eph notificata
ipsa collatiōe assignet aliquē tñi
nū p̄petētes p̄sentēdi. 7 ille n̄ p̄sen
serit ifra tñmū pōt etiā consentire
qñcūqz. dūmō priusq̄ bñficiū ip
sū alteri p̄ferat. A. Et post istū p̄sen
sū n̄ poterit bñficiū alteri p̄ferri. vt
in. c. j. allegato. B. ex de preben.
si tibi absenti. li. 6.

Si paup̄ cleric̄ cui mādāt pui
d 4

deri d' bñficio iuxta ei' merita qut
nullū hēbat postea afficere. c. nō te
net ei' aplius ep's. pñdere. c. d' p
bē. si paup. li. 6. Bñficiari tenent
ad horas canonicas. 7 q' luer. uñd
j. hore. De bñficijs patrii n' habē
dis a filijs. uide. j. illegitim'. §. 4.
De resignatōe bñficij. 7 q' l' fiat.
uide. j. renunciatō. p. toni. De pñu
tatiōe bñficioz uide. j. pmutatio.
Ad materiā bñficioz satis pñet.
j. ecclia. 2. 7. j. prebenda.

Beneficiū. ij.

quo ad
fruct' bñficioz. Fruct' tpe ua
catōis debēt i utilitatē ecclie expē
di i futurū successorib' fidelit' reser
uari. al' i cathedralib' ecclijs. 7 in
regularib' 7 collegiis. si fiat d' p ca
pla pñer' 7 collegia i singulares p
sonas. ipi d' faciētes sūt suspēsi ab
officio 7 bñficio. A. q' cūqz. donec
plene restituerit q' qd de bonis p
ceperit a platis mortuis dimissis i
uacatōis tpe obueniētib'. ut i. c. j.
allato. B. Nō obstantib' pñlegijs
i pñuendib'. c. de elec. q. sepe.
li. 6. A. Abi sūt dī. Nō obstantib'
statut' iuramento pñfirmatiōe sedis
aplice aut alia q' cūqz firmitate ual
la. B. Itē filijs. phibitio sit gene
ralit' de oibus ecclijs ne bona ea
rū occupent a platis qbus subsūt
seu ad q' cū custodiā pñerēt. A. A
lit ab alijs qbuscūqz pñonis ecclie
sistit ad q' cū collatōz ordinatōez
pñtatōz. seu custodiā pñerēt digni
tates pñonar'. priorat' uel ecclie
uacātes. ut i. c. j. allegato. B. Ali
si de spāli pñlegio uel pñuendie.
pñscripta ul' alia rōnabili cā. Ali
epi 7 supiores sūt suspēsi ab igres
su ecclie. 7 alijs ab officijs 7 bñfi

cijs donec satisfecerit. c. de of. or.
pñti li. 6. A. Abi ē dī. Abi ex pñ
legio uel pñitudine seu alia d' cā
rōnabili sibi aliquis pñdictoz asse
rit bōa cōpetere supradicta. Hoc
de illis bonis solū dīz itelligi que
solutis debitis si qua sint. 7 his q
suerint necia p seruitoribus 7 mi
stris ac icibētib' onēibusqz ad no
uos reddit' supportādis pñgrue f
fuaqz ex ipis repta fuerit sup ec. B
Indulgentie de pñcipiendis fruc
tibus bñficioz i abñtia cōcessē p
sonis n' ecclasticis uel dignitatib'
sūt casse 7 irritē. extra de rescrip.
c. si. l. 6. A. Istud. c. ut patet intue
cti. loqut d' pñcessiōib' factis ate il
lam decre. exinde rō ostendit qd
non sunt faciende. B.

Si nactus iā pñcepti lanum est.
q' alienari pñt. uide. j. alienatio. §
1. S3 7 fructus q debent fēcipi pñt
locari ē si sint decime 7 alia cū d
loca. uestra. S3 hec locatio nō ex
tendit ultra tēpas uite locantis. qz
clericus i beneficio usufructuario
cōparat. 16. q. 6. illud. A. Nec su
it opinio Boff. ut in sū. cō. li. 1. ii. 2
.q. 2. Sed Anno. dicit q si locatio
sit nomine ecclie 7 utiliter. succes
sor tenetur. c. de solu. c. i. 7. x. q. 2.
hoc i'. 7. 12. q. 2. quicūqz suffragio
Secus si inutiliter. Si aut suo no
mine locauit nō intendens obliga
re eccliam. non tenet successor. s3
nec heres eius. s. manutene re lo
catōz q terminata est in uita locā
tis. Et ideo subdit Anno. Sic ne
qz heres usufructuarij nisi i qz uz
ad eū puenit. ff. locati. si qz domū
§. hic sibi iungi. Et hoc uerū ē i mi
stro uel plato ecclie. s. qd succes
sor tenet habere ratū. qd factū est

a predecessore. Sed in canonico p-
bedario secus dicimus. qz ille nu-
qz pot locare pbedā suā ultra tps
uite sue. licet de illa possit agere et
veniri sic legitimus administrator.
Dicit et ibi Inno. s. in. c. qrelā. ex
ne pla. vi. suas. qd ptract' init' cuz
plato ecclie. nō seruāq solēnitati
b' ipso iure nō ualet. seruāq vō so-
lēnitatib' ualet. l3 si cōtract' ecclie
sit inutil' possit petere restitutionez
i integum. Hosti. et dic qd iquātuz
pecunia uersa est i utilitatē ecclie.
ratū debet habere successor. l' red-
dere pecuniā. ar. ex de solu. c. 1. ut
i sum. con. dicta. q. 2. Hoc dictum
potest intelligi etiam si locatio nō
fiet nomine ecclie. uel si fiat a p-
bedario. al' locatio debet omnino
rata esse. ut ex predictis constare
potest. B. De hoc uide. j. locatio
j. si.

3 Canonici et alij bñficiati cleri-
ci qd inis officijs nō iter sūt. n pnt
pape cotidianas distributiōes nec
ualet p̄suetudo. A. s. oria. ut i. c. j.
allegatio. B. al' n faciūt suas eas et
tenet ad f̄stitutōz. nisi excuset eos i
firmitas uel iusta et rōnabilis cor-
poral' nēcitas aut euidēs ecclie uti-
litas. ex de cler. nō resi. c. i. li. 6. A
Ibi et subiūgit. i. distributiōibus
et p defunctoꝝ annuārsarijs lar-
giendis idē decernimus obseruā-
dū. B. Ad materiā istam pnt pti-
nere ea q dicunt. j. clericus. i. j. si.
et clericus. 4. p totum.

Beneficiū iij. qñ
iuste tenet. Qui n rite p̄se qñ
bñficiū aut dignitatē. ut ait Ray-
cū non iuret p ostiū est fur et latro.
nec h3 uia salutis nisi resignādo l'

si ē dispēabile petat dispēationē
ab eo q pot. et i utroq3 casu agat
pniam de cōmissio. Simile. s. bñ-
ficiū. i. j. i. A. Idem in sum. cō li.
3. li. 26. q. 20.

Cū autē male possidet bñficiū
uel dignitatē. utz subditi teneant
obedire ei. l' debiores rīdere. Di-
cēdū q l3 i foro iudiciali mltiplex
ēēt rñsio. in i foro p̄scie. si qñ sciat
q possessor ecclie uel dignitatē nō
sit uer' plat'. certe nō tenet ei obe-
dire nec soluere qd dignitati ul' ec-
clie d3. nec solūēdo liberaf. ar. ex
de iure iurā. etate. de sen. excō. ig-
nōi. A. Hoc uerū nisi qñ ēēt per-
soniam iur' o: dīne latā nec appel-
lōe suspēsa p̄dēnat'. tē. ii. d3 obec-
dire f3 Hosti. ut i sū. p. li. 3. li. 13. q
20. Et pōi ēē rō. qz solutō. l' qd sile
nō p̄tinet i se p̄cū. Et cū dictis i h
j. con. Albricus. B.

Cū qd male possidēs absoluit
ignorātes. Dicēdū q n. ex q nō ē
plat'. ex d pe. ois. et d pe. di. 6. pla-
cuit. Tñ i casu isto illi nō p̄r ēt. nō
qz iste absoluit possit. l3 p fidē qñ
hñt i sacro. ex d p̄sbyto n bapti. a-
p̄lica. et pp iustā cām ignorātie.
S3 in sanguis eozū regret ab his
qui gerebāt se ut prelātos et ipos
quātū i se fuerit p̄diderūt. ar. ex d
offi. o2. irrefragabili. De h. j. con-
fessio. 3. j. si. A. Con. Albric'. S3
ut habet i sum. con. li. i. n. i. q. mlti.
Hosti. sup. c. dudū. 2. de elec. uide-
tur sentire cōtra dicens. Talis de
cōsilio tenet confiteri et nō de ne-
cessitate. qz talis p̄sbyter uere ab-
soluit ex q curā tenet qd u. pbabi-
lis ē ignorātia. et ab ecclia tolera-
tur. Sed scient nō debet ad talē ir-
Et sic intellige decre. ois. Ad hoc

facit. qz cōs ignorantia et tolerātia
tribuit iurisdicōez nō habēti etiā
inhabili. ff. d. offi. p̄io. l. barbari.
Sed h̄ i humanis in qbus pcedit
fz humanā opimōē. Sec^o i reb^o
p̄scie. i. quib^o pcedit fm diuinaz
vūatē. Unde nō ver^o sacerdos ul
laten^o pōt absoluef. et ei confessus
cū scuerit tenet recōfiteri. ut et te-
net Inno. super idē. c. l3 referat et
aliā opimōē. et ut p3 in sū. con. in
dicta. q. vlt. Hoc idē sensu Hosti.
in sū. dū dixit qz a tali decipiūt aie
cū n̄ possit ligā nec soluef cū iudex
nō sit. et l3 aie iustaz cām habeant
ignorātie in ac si amisse essent reg
teur sanguis earū ab ipsis. **B**

Bigamia Multis
modis p̄
trahit bigamia. Prim^o qz i
ter alios p̄prie dī ē cū q3 successi
ue et diuētis t̄pib^o et duas habuit
vxoꝛes. et virāq3 cognouit. 21. q. i.
ap̄iat 2° ē qñ diuēsis t̄pibus h3 plu
res. vñā de iure et alteraz de scō. et
virāq3 cognoscat. et eo. nup. Sic
enī reputat bigam^o n̄ p̄pter sacri
defectū. s3 p̄p̄ intentionis affectu3
cū ope s̄bsecutio. ut ibi dī. 3° qñ h3
plēs eodē t̄pe. vñā dī iure. et alterā
de facto. uel ābas de scō. et cognos
cat virāq3. ut de cō. c. nup. l. corruptā
de scō. 31. q. i. quō et dī dīuor. gau
dem^o et. c. a nob. **A.** Istud. c. a no
bis meli^o facit. **B.** 4° qñ cōtrahit
cū vidua ab altero marito cogni
ta. 32. dis. sciatum. et 33. dis. mari
tū. Secus at si relicta fuisset virgo
34. dis. c. si. 5° quādo contrahit cū
corrupta a q̄cūq3 alio. siue cōtra
hat scien^o siue ignorāter et eam co
gnoscat dī. 34. curandū. et c. p̄cipi
mus. 6° qñ uxoꝛē p̄p̄ia cognoscat

scien^o vel ignorant postq̄ cognita
ē ab alio. dis. 34. si cur^o. et c. ca. l. e. 7°
qñ aliq̄s in ordine sacro p̄stituit. l.
post factā p̄fessionē in religiōe. d
facto et trahit cū corrupta et eo. a
nobis. 27. q. i. quotquot. **A.** Idem
etiam casus notant in sum. con. li.
3° ti. 3. q. 10. **B**

Qui v̄ginē deflorauit. et postea
in vxoꝛē eā duxit nūq̄d pōt p̄mo
ueri. **R.** Sic. qz nō diuisit carneni
suā in duas nec illa in duos. et. c.
debiū. 26. di. acutius. et ar. et q̄ si.
sunt le. tanta. **A.** Alij cōtra asserē
tes qz oportet qz mulier sit virgo
t̄pe qz p̄trahit matrimoniū ad h̄ qz
p̄bentes nō incurrāt irregularita
tē. 32. di. nemo. et exp̄sū videt. 30.
q. 5. q̄lis. v. virgo castra et despō
sata in virginitate et c. Et hāc opi
monēz Hosti. ut in sū. con. li. 3° ti.
3. q. 5. S3 vt ibi p3. primā t3 Ray.
Tho. et Pe. et Hosti. et Al. et sic vi
det cōior et tenenda. Et ad s̄ria dī
cūt qz d3 esse v̄go. i. non ab alio co
gnita. Dicit et Al. qz cū oīa p̄cedē
tia legitimē p̄sequens matrimo
niū. dicto. c. tanta. p̄sumit virgo h̄
casu q̄si v̄ginitate et c. desponsata.
Prima r̄sio efficacior ē. Secun
da. n. aliquando n̄ t3. Mā si deflo
ratio fuisset scā ab uxorato per se
quēns m̄fimoniū cū deflorata non
sit aliq̄ legitimatio. de cō. c. tāta. **B**
Quid si credit p̄trahē cū v̄gine
et iuenit corruptā. **R.** Non pōt p̄
moueri. cū sit marit^o corrupte. 32.
q. 5. ille. 15. q. i. c. si. **A.** Melius fa
cit. 52. dis. qui talq̄. Nec fm Ray.
excusat error nec uolētia. Lex. n.
p̄motōis factū requirit nō volūtātē
de cō. c. si. et c. ille at. **Id** Tho. Pe.
et Hosti. ut in sū. cō. li. 3. n. 3. q. 6. **B**

- 3 Quid si q̄s habuit nā uxorez nec cognouit. ⁊ postea dicit aliā v̄gi-
nē ⁊ cognoscit. econv̄so p̄mā co-
gnoscit ⁊ n̄ fam? R. n̄o repellit a
p̄motōe. ex eo. debuit. A. Idē di-
cas p̄ eandē rōem si aliq̄s ducat i
uxorē mulierē ab alio d̄spōsata ⁊
traductā nō. in cognitā fm Ray.
Tho. Pe. ⁊ Host. 34. dis. c. ult. ⁊
i sū. cō. eo. ti. q. 7. S3 ille casus est
clar⁹ ⁊ formalis. dei. c. d̄bitū. B.
- 4 Quid si maritus accusat vxorē
de adulterio. ⁊ pendēte accusatōe
vir ad p̄ceptū ecclie reddū debuit
uxorē. R. fm Ray. Tho. ⁊ Host.
Irregulari siue bigam⁹ censet. nā
irregularitas sepe cōtrahit solo fa-
cto. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 9.
Et addit Host. q̄ nō peccat i hoc
casu debitu nō reddēs cū vult pro-
moueri q̄ vxorē repellit per exce-
ptionē oriā ex adulterio. S3 Ray.
ait q̄ tenet reddere cū non debeat
eā spoliare possessōe sui corpis vs
q̄ ad sniaz. xi. q. i. quia res. 8. q. 4.
nōne. p̄cipue cū hoc sibi p̄cipit
ab ecclesia. Dicit Host. p̄t tene-
ri q̄n maritus offert se statim p̄batu-
rū cōmissū adulteriū. ut infra octo
dies vel circa. ar. c. solet. de sc. ex.
li. 6. Quidā in ut in de q. 9. patet
dicunt q̄ in hoc casu cognoscens
vxorē adulterā nō sit irregularis
cū nō agat s3 poti⁹ patiat. s. q̄ cō-
pellit iudice. Sed p̄rio dictuz p̄-
babili⁹ ⁊ tenendū videtur. B.
- 5 Quid de eo q̄ habuit vnā vxorē
ante baptisimū. ⁊ aliā post bap-
tismū. l. vtrāq̄ ante baptismū? R.
Irregularis est. dis. 34. si quis vi-
duā. A. Potius ē. c. is qui viduā.
B. Et. 26. dis. per totū. Silir ⁊ q̄
ante baptismū dimisit vxorem p̄

fornicatōne postea accepit eā. Mā
per baptismū n̄ tollit hęc irregula-
ritas. ut. clara p3 p Tho. in. 4. dis.
27. licet irregularitas hōicidij tol-
latur. vi. j. homicidium. 4. §. i. si.
A. Idē respectu p̄mū dicti in sū.
con. eo. ti. q. xi. S3 ⁊ secūdu dictū
colligitur ex eadem ratione. B.

6 Quare bigamus non potest p-
moueri? R. Tres sunt cause. Pri-
ma p̄pter defectū sacramēti. s. vni-
tatis ipsius. cū nō sit vn⁹ vni⁹. ex q̄
diuisit carnē suā in duas. 26. dis.
acutus. ex. eo. d̄bitum. Et hec est
p̄ia ⁊ realis cā. de qua hic. j. nūc
dicemus. Secunda causa ē p̄pter
dignitatē ordinis. 26. dis. vna. ⁊. c.
vlt. Terna ē p̄pter signū incōtinē-
tie. dis. 82. p̄posuisti. Ell. S3 ⁊ for-
tasse. An ⁊ Ambro. Quō erit hor-
tato: viduitatis q̄ ipsa cōiugia fre-
quētauit. A. Hoc habetur in dcō
.c. vna. B. Ad intellectuz aut p̄me-
cāe nō. q̄ i m̄rimonio attendit du-
plex sacramentū p̄ duplicē p̄iūc-
tionē q̄ ē i ipso. Prima ē p̄iunctio
aior. Scda corpoz. p̄ia s̄gt p̄iūc-
tiōne aie ad deū. scda s̄gt p̄iūctiō
nē xp̄i ⁊ ecclie q̄ fuit q̄m̄rimoniū
initiatū quidē in patriarchis ⁊ p̄-
phetis. ratum in tpe gr̄ e. s. in nati-
uitate xp̄i. cōsumatū in cruce. uel
ratū in cruce. ⁊ cōsumabit in glo-
ria. Itē secunda cōiunctiō s̄gt etiā
vniōne diuinitat⁹ ⁊ humanitat⁹ sa-
crām in vtero v̄ginis. 26. dis. acuti-
us. de pse. dis. 2. in xp̄o patet ex. eo.
debitū. Cū ergo tam p̄iunctio xp̄i
⁊ ecclie q̄ vniō diuinitat⁹ ⁊ hūanita-
tis nō sit nisi vnica. merito signifi-
cat in p̄iūctiōe p̄mi m̄rimony. S3
cū quis transit ad secundā recedit
ab vnitāte. ⁊ sic non potest signifi-

roez tigi 2lag. i dcō. c. acut⁹ i fi.
24. Adc in sū con l. 2. 2. 2. 2. 2. 2.

2. Jude în în. con. li. 3. li. 8. q. 2. B.
 Cătră liceat dispensare cū biga

8 **E** Bigami iure cōi nudati sūt oi
pūlegio clicalī t addiū foro secu
lari n̄ obstatē p̄suetudinē t eis sub
pena ex cōicatio. s ihibitiū ē desert

Lastemia fm Am
brosium

cit. ul' cū deo attribuit qđ ei n̄
puenit. uel cū ab eo remouet quđ
ei cōuenit. Nec tñ duo. 8. affirmatio
et negatio non difficiat spēm
blasphemie. **A.** Idē in sū. cō. l. 3. ti.
.34. q. 207. Sed **Tho.** fa fe. q. 13.
ar. 1. addit tñi modū uidelz cū at
tribuit creature quđ appropat deo
B. Et fz gen' suū ē pēni mortale
qz repugnat caritati dñe. Sz pos
set pūgē qz blasphemia absqz delibe
ratioe et ex surreptioe pcederet et
hoc dupliciter. p. io mō qz aliqz n̄
aduerit hoc quđ dictū esse blasse
miā ut cū aliquis subito ex aliqua
passione i uerba cōtumeliosa. pri
peret quoz significationē nō con
sideraret. tunc est peccatū veniale
A. Hoc puto uerū nisi hoc ei
frequenter accideret ex lata culpa
eius nō curando adhibere reme
diū. **Lata. n.** culpa equiperat do
lo. ff. de posui. l. quod nerua. et in
.c. ut animarū de consti. l. 6. **B.** et
modo qñ aduerit hoc esse blasse
miā cōsiderans signata verborū
et tunc nō excusat a pēti mortali.
sicut nec ille qui ex subito motu i
aliquē occidit. **A.** Idē in sū. con.
eo. ti. q. 208. Et puto a mortali nō
excusari blasphemū si nō recto aio
moueat lz ignoret sua uerba ipo
tare blasphemā. **Ad ut dictū. i.** Cor
i. 4. Si qz ignorat ignorabit et stul
tus in culpa sapiēs erit i pena. 38.
dist. 9 ca. **B.** Nec **Tho.** fa fe. q. 13.

De blasphemia in deū vel scōs q̄ p
prie dī maledictio vide. j. maledi
ctio. §. 2. r. 3.

Albella Elide. j. pe
dagui r vi
de. j. Italia. quia pro codez
accipiuntur vel quasi

Alix nō. d3 fieri d vi
tro ligno. ere. vl
auricalco. nec de cristallo.
aut lapide. sed m̄ d auro argento
aut stagno. de p̄se. dis. i. vasa. r. ca.
ut calix. De p̄secratioe calid r an
possit vendi vide. j. p̄secratio. §.

Alumniari
quid sit. p̄uacari r tergi
uerfari vide. §. accusatio. §. 4.

Anonica por
tio ē illud quod ecclesia p
p̄ia debet recipere quādo quis eli
git alibi sepulturā. De qua vide. j.
sepultura 3° per totum.

Anonicus Ai
de
j. p̄benda. r. §. beneficiū
r infra symonia. 2° r. 3°

Anonicatio
Nō licet aliquē venerari p
scō nisi fuerit canonicar^o auctorita
te romane ecclesie ex d̄ reli. r vene.
san. c. 1°. In q̄ qdē canonizatiōe. i.
ingr̄s de vita ei^o q̄ canonizad^o ē.
si fuit i laborib^o iust^o r mult^o si mo
rib^o cast^o r actib^o strenu^o. D3. n.
p̄ferti testificatiōe predicari r bo
ne fame preconijis non taceri. 6i.
dis. miramur. 12. q. 2. quatuor. Et
est maxie querēdū de simplicitate
r hūilitate. ex d̄ p̄sūp. ex studijs.
Itē queri solet an sustinuerit p̄se

cutōes. 7. q. i. ois qui geniebat. r
.c. ibi. Et an illas sustinuerit cū cari
tate. i. q. i. vid̄ q̄m̄. Inquirendū ē
enaz de miraculis factis in vita r
post mortē. Porro de martirib^o
nō sit tanta exanunatio. sed queri
tur m̄ de miraculis. r cā p̄p̄ter
quam passi sunt ar. de cōse. dis. 4.
cathecuminū. r. c. baptisui vice.
His rite paractis potest ad cāoni
zationē p̄cedi. A. Idē in sū. con.
li. i. n. 14. q. 25 vbi subiūgit. Ordī
nem r modum quo p̄suevit curia
romana p̄cedere in canonizatiōe
sanctorū perfectie ponit Hosti. r
Goff. super. ca. audiuimus. §. de
reli. r vene. sanc. B

Altru liceat porrigere oratiōem
ad aliquē nō canonizatum. R. fm
Inuo. Non negamus qm̄ nō lice
at porrigere p̄ces alicui defuncto
quē quis credit bonū virū. quia
dñs fidē orantis auēdit. sed facer
p̄ eo officiū vel p̄ces solēnes non
licet. ut in. i. §. dictum est. A. Lon.
Albricus. r Hosti. ut in sum. cō.
eo. n. q. 22. in fi. B

Aracter fm Dyo.
est signus
sancti coionis fidei r sancie.
ordinationis datū a terarcha. Et
fm modernos theologos Carac
ter est distinctio a caractere eterno
impressa aie rationali fm imaginē.
cōfigurans trinitatē creatā imita
ti creati r recreanti distinguēs a
non-figuratis fm statutis fidei. Et
qdē caractere non imprimitur per
oia sacra etiā noue legis. sed solū
per illa per que mancipatur quis
ad aliquod sacramentum spiritu
ale exercendum. sicut est baptis
mus. confirmatio r ordo. Nec

Tho. in 4. q. 4. B. Con. Albricus
B. De caractere et ordinis hēs
plura. j. ordo. 3. per totum.

Arce seu icarce-

liceat aliquē icarcerat s' dū
net R. f3 Tho. fa fe. q. 65. In bo
nis corporis tria p ordinē consi
ratur. prio quidē integritas corpo
ralis substantie. cui deminuti affert
p occisionē uel mutilatō em. fo de
lectatō uel quies sensus. cui oppo
nit vberano. uel aliud qdlibet sen
sum dolor afficiēs 3. mor. et vsus
mēbroz qui ipedit p ligatōem ul
icarceratōem. Et iō icarcerat ali
quē uel qualitercūq; detinere ē il
licitū. nisi fiat fm ordinem iustitie
aut ad penā. aut ad cautelā alicui
mali vitandi. et hoc l3 tñ iudici.
Verūtm detinere hoīem ad horas
ab aliquo ope illicito statim ppe
trando. cuiuslibet l3. sicut cū qd deti
net aliquē ne se pēpiter. ul' ne alit
feriat. Sed simplr alitū includere
vel ligare. ad eū ptinet solū qui h3
vlter disponere de acub. et vita al
terius. h Tho. Mā et priuata psoa
h faciēs fm leges morte puniē. C.
de priua. carce. l. vnica.

Aritas

tas seml
habita possit amitti. R. f3
Tho. fa fe. q. 24. Caritatē possu
mus triplr cōsiderare. prio mō ex
parte spūscī mouētis aīam ad di
ligēdū deū. et ex hac pte caritas in
peccabilitatez h3. q. ipossibile ē h
duo silcē vera. s. q. spūscūs velit
mouē aliquē ad actū caritatis. et
q. ipe caritatē amittat peccando.
Mā donū pseuerantie pputat inter
bñficia dei qb. certissime liberat.

geñq; liberat. ut dīc Aug. i li. de
pdeliatōe scōz. fo mō pōt pside
rari caritas f3 ppuā rōem. Et sic
caritas n̄ potest amitti. nisi id qd p
tiet ad caritatē rōez amittat. vñ ca
ritas nullo mō pōt peccare. sic ca
lor n̄ pōt frigidare. sic n. c iustitia
n̄ pōt bonū facere. ut Aug. dicit i
li. de sermōe dñi i monte. 3. pē pfi
derari caritas ex pte subiecti. qd
ē vñbile f3 arbitriū libētatē. et isto
mō caritas vie amitti pōt. n̄ at cari
tas pñe. q. ibi deus p essentia quō
tur que ē ipa essentia bōitatis.

Que sunt ex caritate diligēda?
R. f3 Tho. fa fe. q. 25. Quattuor
sūt vt ait Aug. i li. de doctrina xpīa
na. Anū qd sup nos ē. s. de. f3 qd
nos sum. i. s. i. qd iuxta nos ē. s.
pxius. i. hō vel angel. qm qd in
fra nos ē. s. corp. ppxiū. Et Idē i
sū. cō. li. 3. u. 34. q. 216. Idē addi.
Silt et corpus pximi cui exhibe
re debem. opa corporalia carita
tis. Matth. 25. f3 hoc pōt icludi i
eo qd sup dictū ē. nos debere dili
gere pximū iuxta nos. B. Et sūt
itelligēda hoc ordie. prio et p om
nibus de. deīn debemus diliger
nos ipsos. deinde pximū. vltio cor
pus nrm. Et tunc subdit sic idem
Tho. fa fe. q. 26. Mō ē m de neces
sitate caritatis q. hō propriū cor
pus exponat pro salute pximi.
nisi i cau quo tenetur eius prouid
re salutē. sed q. aliquis sponte se
offerat. pertinet ad perfectionē ca
ritatis. A. Idem in sum. con. eo.
ii. q. 217. Et hoc vltimum debet i
telligi quo ad salutem corporeaz
quia quis non obligatur expone
re regulariter propriū corp. p
corpore pximi sui. sed pro salute

lia vo bñficia nel dilectōis sīg q
q̄s exhibet p̄ticularit̄ aliq̄b⁹ q̄ ex
hibeat inimicū. n̄ ē d̄ nēcitate. nisi s̄z
p̄p̄atōz ai. ut. s. inuēt i articulo ne-
citat̄ s̄z illud. puer. 25. Si esurierit
inimic⁹ m⁹. ciba illū zc. S̄z h̄ face
re p̄ter nēcitat̄ articulū p̄tinet ad p
secūz caritatis p̄ quā aliq̄s cauet
nō solū uici a malo. s̄z uult uincē
i bono malū. qz. s. non solū cauet
ne pp̄ iuriā illatā p̄trahat ad odī
uz. s̄z et̄ intēdit̄ inimicū ad suū a
morē p̄trahet. A. Lō. his. Pe. ut
in sū. con. eo. ti. q. 214. B.

5 Cētrū inimicis uentā petēb⁹ te
neāur rēttet. B. s̄z Pe. 3. s̄nariū.
Ex iuriā l'dāno dato alicui solēt
i eo cui sit tria oriri. s. rācor i affec
tu. signa rancoris i effectu. z actio
iuris cōtra iniuriāntē. Primū tē
hō remittet̄ imo nūq̄ i corde h̄re.
A. Barth. 18. ibi. Sic z p̄f̄ meus
zc. B. Secundū tenet̄ homo re
mittere uentā ueraciter petēdi. i.
parato emendare fm̄ facultatem
suā. de quo potest̄ intelligi qd̄ d̄r
Luce. 17. Si reuersus fuerit ad te
dicens. penitet me. dimitte illi. im
mo et̄ si non petat. ut in proximo
s̄. dicium ē. A. Istud imo. nō uide
tur dictum Pe. ut pōt̄ colligi ex
habitis in sū. cō. eo. ti. q. 215. s̄z po
tius ei⁹ d̄cō aduersat̄. Et cū hoc di
cto con. Albricus. ut n̄ debeat ex
pectari petitiō z istud uidetur ue
rius. Nā si nō debet rancor teneri
i corde. similiter nec ab extra ostē
di in ope. quia nō solū a malo s̄z
et̄ ab omni sp̄e mali abstinēdum ē
.i. Thessalis. c. fi. B. Sed tertium
nō tenet̄ remittere nisi ille satisfaci
at. p̄ posse. ut. c. si q̄s cōm̄status.
90. dist. z nota. in. c. ad aplice. de

re. iu. li. 6. z in remissioibus dicto
rū iuriū. z ex de male. inotuit. cuz
cōcordātijs ibi positis. A. Hoc sa
tis clarū ē. qz legitime pōt̄ peti elli
matio iniurie et̄ ultra interesse re
rū. ex de imu. ec. qm̄ li. 6. nisi ex h̄
oriet̄ s̄ponderās scandalū respec
tu salutis aie uel corporis: qz i or
dinē caritatis hec p̄ferenda sūt ut
pōt̄ cōstare ex dictis. s̄. s. 1. B.

6 Cētrū opera bona extra caritatē
facta aliquid ualeant. B. secundū
Ray. Quāuis n̄ ualeāt directe ad
uitā eternā. tñ ualēt ad alia quicq̄.
prio. s. ad tolerab. lius iudiciū su
tur p̄ferendū de pe. dist. 3. si quis
aut. A. Ricardus sup. 4. s̄nariū
dist. 15. dicit q̄ bonū z p̄nia acta in
mortali sicut nō ualeat ad obtinen
dū regnū. ita nec ad remissionem
penaz. qz pp̄ illud nō minuet̄ p̄ca
p̄ peccatis prioribus debita. s̄z be
ne minore penā sustinebit i inferno
qz interim dū facit illud bonū ca
uet a malo. quoz occasiōe si face
ret. amplius puniret̄. Et ita dicit i
telligēdū dictū afferētū minorem
penā sustinēdā pp̄ bonū sine cari
tate factū. Sed p̄ira hoc uidet̄ q̄
legit̄ i uita patz q̄ cuidā sancto. pa
tri reuelatuz ē de quodā qui pp̄ lu
xuriā exclusus ē a paradiso q̄ pp̄
abūdātes elemosinas quas facie
bat liberatus ē ab incendio ignis.
B. z ad t̄p̄alem. p̄speritatē de pe.
di. 3. cauendū. 22. q. 2. si quelibz. 3.
ad hoc q̄ quis citius illustret̄ ad
p̄niam de pe. dist. 5. falsas in fi. 4.
ad assuefactionēz bonoz ope. si
cut faciebat oli beatus Iohānes
de cōsc. di. 4. nō regnabāt. 7. qz
diabolus nō h̄z i cō tāā potatem
q̄ntā haberet si bōa opa n̄ faceret

sicut Breg. refert i dialogo .li. 3. c.
7. de iudeo qui signatus erat signo
crucis q. demones nō poterūt ei
nocere. **A.** Aduertendū tñ q. fmu
neratio q. sit p. talib. opib. h. 3. Ri
car. i loco pallegato n. ē ex debito
iustitie. s. 3. solū ex dei clementia. sō
te ideo. q. q. ex p. tumacia p. deum
meret sui p. dūōem q. uō pōt extri
sec. aliqd mereri. **B.** Aliq. hō pos
sit deo satisf. acē p. opa ex caritatem
facta h. 3. j. satisf. factio. s. xi. Et pl.
ra de caritate h. 3. in se. s.

7 **C.** Aliq. opa extra caritatē extēnūz
vñq. valeāt. **R.** fm Ray. Opa vi
ua q. s. ca fuerūt i caritate mortificā
tur p. sequēs mortale penit. et si vā
sequal p. nia reuiuiscūt. Illa vō q.
nūq. viua fuerūt. pura q. i p. cō mor
tali facta sūt. v. uere n. p. n. q. mor
tua nata fuerūt. v. sus. Illa reuiuif
cūt q. mortificata fuerūt. Viuere n.
p. n. que mortua nata fuerūt. Con.
Tho. i. 4. di. 13. **A.** Predēm dixit.
Ray. i. ti. de pe. et re. s. itē circa idē
q. n. Tho. ē i. 3. p. te. q. 89. art. 5.
et 6. **B.** De p. fessioe s. ca ē carita
tez. vide. j. p. fessio. i. s. 3. Arum oc
casioe religionis sint p. termūen
da opa caritaz in parentes. vide. j.
religio. i. s. 7.

Alsus episcopo

pales. Illos casus a q. bus n.
pōt absoluerē sacerdotes parochia
lis. vide. j. p. fessor. i. s. 1.

Althecismus

et exorcismus. Althecismus
cismus p. uenientē dbeat p. cedē bap
tismi. **R.** fm Pe. i. 4. sic. Mā i ba
ptizādo regri opponet ea q. s. de
necessitate fidei que sūt tria. s. fidei

susceptio. et eiusdez p. fessio. et ipsi
us obf. uano. Et p. p. bec tria cathe
cismus iuentus est. quia i eo sit in
structio ad fidei suscepciones. sūt ē
respōsio ad fidei p. fessioez. et pro
missio ad fidei obf. uatiōem. Et q.
adulius p. se credere et p. mūtē pōt
regruntur hec ab eo p. seipsum. In
paruulo vō regrunt p. vicariū. s.
per patriū qui i p. sona paruuli re
spondz. Credo. Et sicut dīc. Tho.
duplex pōt esse sensus. Eluus cre
do. i. ego paruul. q. n. ad p. fectā etia
tez veniā credā. v. l. credo. i. ego pa
trin. op. erā dabo q. ille credat. **A.**
Iste sensus est magis p. uēiēs. Mā
tenentes ad baptismū fidei iussō
res sunt suscepti. de p. se. di. 4. vos
ante oia. **B.** Nec est ip. uenienē q.
patrinus p. paruulo p. mūtaz. q. de
illis ad que oēs tenentur. vñ. aliū
obligare pōt. Secus autē in his ad
que omnes n. tenent. Et si dīcis q.
patrinus sic obligat ad instruendū
paruulū de fide. R. dīc. Tho. q. n.
est ibi magnūz periculum quānū
ad modernūz ips. quia et parētes
pueri sunt xpiani et inter xpianos
nutriunt. Secus autē erat in pri
mitiua ecclesia. quia tunc diligen
tior cura habenda erat. Et similiter
nunc esset si parentes pueri essent
suspecti de infidelitate. vel si puer
inter infideles puerfatus esset. **A.**
Idem etiam esset si parentes essēt
suspecti in moribus. Nam suscipi
entes de baptismo sunt fidei iussō
res non solūz fidei sed etia morū.
vnde in dīc. c. vos eis dī. Ideo
semp. eos admonete ut castitatem
custodiāt iusticiā diligāt. caritatez
teneāt. Mā omnia symbolū et ora
tionem dīcam etia vos ipsi tene
c

te et illis quos excepistis ostēdite.
Dicta etiam in hoc. §. notantur in sū.
con. li. 3. ti. 24. q. 42.

Sed ad qd. pdest exorcismus?
R. fm. Pe. et Tho. i. 4. di. 6. Ha-
bet effectū in corpore et in aia. q. mi-
nuit potestatem dīmōis. ne possit tan-
tum in homine sicut pūs. ne baptis-
mum et alia bona impediat. S3 p
dicta pās totalit in baptismo tol-
lit. sicut Pharaō pūs flagellat⁹ ē
pplō n̄ egresso de egypto. et postea
totalit in mari rubro. qd ē figura ba-
ptismi. submersus ē. Al. Idē in sū. 2.
c. ii. q. 43. vbi etiam dī q. circa hūc
effectus cathexismi plēs fuerūt opi-
niones. Sed qd dēm est meli⁹ vī.
B. Quid significant sacralia alia
que sunt an baptismum in cathexis-
mo. vide. §. baptismus. 6. §. 3. per
cathexismum ipedit infirmum
hendum. §. impedimentum. 6. §. 2.

Autio. Moie cautōis
qn̄ simplr pōi-
tur itell̄ nuda pmissio. Sed
p cautōes idoneā siue sufficiētē i-
telligit fiduissoria vī pignorancia
vt notat et de pigno. cū p̄ter. A
In glo. B. De hac vide. §. abso-
lutio. 4. §. si. A. De h̄ etiam dī. §. ab-
solutio. i. §. i7. i additione.

Cecitas men- tis

Atq. cecitas mens sit pecca-
tum. R. fm. Tho. 2a 2e. q. 15. Gre.
31. moral. ponit cecitatez mens in
vitiā q. causant a luxuria. Ad cui⁹
vitiū intellectū ē sciēdū q. pncipium
intellectual visōis est aliqd itelligi-
bile pncipiū p qd hō itelligit alia
cui qdē itelligibili pncipio mens
hōis pōt itendē. Et q. ei n̄ itendat
pōt dupl̄ ptingē. Qnq. qdē ex hō

q. h3 volūtate spōtante se auerten-
tes a p̄sideratiōe tal pncipij. fm il-
lud ps. Mouit itelligē vt bñ ageret
Alio mō p occupatiōez circa alia.
que magis distrahūt quib⁹ ab ispe-
ctiōe hō pncipij aueruntur fm illd
ps. Sup̄cecidit ignis. s. p̄cupiscen-
tie. et nō viderūt solem. Et viro q3
mō cecitas mentis est p̄cū. S3 qn̄
est ex naturali defectu. vt in amentis-
bus n̄ est p̄cū. Al. Idē in sū. 2. li. 3.
ti. 30. q. 209.

Ensura eccle-

siastica. Moie cēsura tria cō-
phendūt. s. inēdēm. excoicatio. et
suspensio. et de vbo. sig. q̄rēti. Et d
singulis hōz vide. §. in vocabulis
pprijs vt. §. excoicatio. et. §. inēdēm
et. §. suspensio.

Cessatio a dīni-

nis Cessat quādoq3 i aliq. ec-
clesia a dīnis pp iniuriā vel offēsa
alicui de ecclia vel ecclie scām. Et
tūc posito q. etiā aliqs de canonis-
cis q. statuerūt cessatiōem a dīnis
ibi celebrare incurreret irregula-
ritatē. q. n̄ est inēdēm ordinarius.
vt dīc. Inno. et d. appel. dilecti fi-
lio decano. Et n̄ d3 cessaria dīnis
p capitulū collegiū vel aliquem
uentū alicui⁹ ecclie. nisi vocat⁹ oib⁹
put sē vocādi ad electiōem. et ni-
si deliberatiōe habita diligenti. et
p⁹ hec req̄sito vī clerico vel laico
cuiuscūq3 dignitatis aut p̄ditiōis
vī stat⁹ pp cuius iniuriā vel offen-
saz videtur cessatio faciēda. q. i-
iuriāz vel offensaz emēdet. et si no-
luēt emendare nō poterit cessari.
Qd si pcedat p̄dēo mō et cessetur
ex tunc taz pō eo q. cessat q̄ ei⁹ d

quē cessat. j. vnuz menses p se vl p
pcuratores. p̄tinuaf dieb⁹ ad sedē
aplicaz tenēt se p̄ntare. **A.** Immo
iter arripe. vt i textu. j. allato. vbi
etiā p3 q̄ debēt ita p̄tinuare. vt q̄
cito p̄modo poterūt se aplico cō
specui rep̄sent. **B.** cū actis r̄ mu
nitiis negocij. nisi p p̄cordiā ifra
dēm tps cessaret ipsa cessatio. Et
sic p̄tib⁹ venientib⁹. vel vna r̄ n̄ al
ia veniente ps culpabilis puniat.
Et nihilomin⁹ si ps q̄ cessauit n̄ ve
niet. nec mittēt. n̄ seruabil cessatō
nec valebit. eē de offi. or. q̄uis li.
6. **A.** Ibi dī. Partes isuper a di
nis cessante sup̄ascriptam tam in
cessando q̄ i veniendo seu i mittē
do ad sedez aplicaz n̄ seruante. nō
seruetur ipsa cessatio. sed ea n̄ ob
stante vt prius ipsa celebrēt. Et p.
p̄dictis albricus. **B.**

I Qui volūt cessare a dinis debēt
causam idoneā p̄scribere i instrum̄
to publico vel patentib⁹ liter⁹ euz
autenticis sigillis. **A.** s. p̄p̄ijs q̄n
hoc collegiuz facit. vel euz vno si
gillo vnus alterius autentici. vt i
textu. j. a legato. **B.** Et assignat il
li p̄ quem cessare iudēt. Ad si b̄ p̄
termiserint vel cā n̄ fuisset iudēta ca
nonica. restituent oia q̄ tpe cessatō
nis p̄cepunt de ecclesia illa vbi ces
satū est. r̄ q̄ p̄ illo tpe debent eis d̄
ecclesia n̄ p̄cipient. r̄ ei p̄ quē cessa
uerūt. d̄ dānis r̄ iurijis satisfaciēt.
Si vero cā fuerit iudicata canoni
ca. tunc illi qui occasionem d̄deft
p̄demnandi sunt ad oē iteresse ca
nonicis. Et ad certā quātitatez ta
xādaz ipsi eccleie in qua cessatū est
p̄uertendaz i cultuz diuinuz. extra
de offi. or. si canonici. li. 6. **A.** Ibi
patet q̄ dēa quātitas taxat sup̄io

ris arbitrio.

B. Qui ad aggrauatiōem cessatio
nis. imagines crucis. biē virginis
r̄ alioz s̄ctoꝝ r̄ irr̄uenter traciāt
prosternt v̄ticis. vel sp̄mis sup
ponunt. vel aliquid huiusmodi fa
ciunt. reprobantur. r̄ grauer sūt
puniendi extra de offi. or. si cano
nici. li. 6. Qualiter generalē ces
satiōem a dinis religiosi tenentur
seruare vnde. j. iterdēm. l. s. xi. q̄ i
cipit. Q̄n̄ sententia.

Cimiteriuz ^{habet} eadē
immunitatem quā ecclesia quo

ad oia capitula. que vide. j. emu
nitas eccleie r̄ emunitas p̄fugienti
um. Et hoc p̄ter q̄ i duobus casib⁹
s. q̄ nullus mortu⁹ debet i ecclesia
sepeliri. vt. j. emunitas eccleie. s. 2.
r̄ q̄ laici i choro eē nō d̄bent. hec
Ray. r̄ Hosti. **A.** Idem i sū. p. li.
l. ii. q. 6.

B. Cimiteriū pollutū esse censetur
q̄n ecclesia est polluta effusione san
guinis vl̄ senunis. Dico si sit conti
guū ipse eccleie. Et anteq̄ rep̄cilia
tū sit nō debet i eo aliq̄s sepeliri. se
cus si cimiteriuz ipsū esset remonū
ab ecclesia. Sed c̄uerso polluto ci
miterio n̄ ē polluta ecclesia. ne mi
nus dignum trahere videat ad se
maius dignuz. eē de pse. ec. si eccle
sia. li. 6. Et n̄ est cimiteriuz vnum
sed plura q̄n paries est i medio l3
sit ibi porta. **A.** s. q̄ iur de vno ad
aliud vt i p̄allegato. c. **B.** Unde
vno violato n̄ est violatū alter. vt
i d̄co. c. Circa consecrationem ci
miterij vide. j. consecratio. 4. p̄u
mo. r̄ 2.

Lauis ^{prout hi cū} mūtū est po
c 2

testas ligadi atqz soluendi q̄ ecclesi-
sticus iudex dignos debet recipere
et indignos excludere a figno ut
p̄. 4. s̄. i. n̄. i. r̄. et per glo. Jer. sup
Bar. 16. Ray. v̄o dic̄ q̄ claus
ij dicunt sciētia discernēdi i p̄m̄.
et p̄m̄ et p̄as ligadi atqz soluē-
di dis. 20. s̄. i. p̄. v̄o ut in sū. cō.
li. 3. li. 34. q. 171. dicit q̄ claus ē q̄
dā p̄as sp̄ialis sup nāliter a deo
data et infusa. nō inata nec acq̄sita
De oēs tēdūt ad idē. sed una ma-
gis declarat aliā. Diffinim̄. n.
Ray. oñdit q̄ p̄ati debet annexi
fina. Ista v̄o p̄. indicat a quo ē
hec p̄as. B.

i ¶ Quot s̄ claus. R. fm Tho. in
4. dis. 18. Quia p̄ clauē ut nūc dēz
ē. iudex d̄z dignos recipere. et indi-
gnos excludē. indiget iudicio di-
cretōis q̄ idoneitatē iudicet. et idi-
ḡz ip̄o acm̄ceptōis. et ad iurāqz
eoz p̄as q̄dā seu auctoritas f̄q̄ri
tur. Et f̄z h̄ due claus distinguit̄
Una q̄rū p̄inet ad iudiciū et q̄
absoluēd̄ ē. Alia ad ip̄az absolu-
tionē. Et hec due claus nō distin-
guūt i cēntia auctoritat̄. qz vtrūqz
sibi ex officio p̄p̄ent. s̄ ex p̄p̄atōe
act̄ q̄rū un̄ alii supponit. Hā clau-
is q̄ d̄z p̄as ligadi et soluēdi i-
mediate apit. s̄z q̄ d̄z scia discernē-
di. oñdit cui ap̄iēdū sit p̄ illā. De
his clauib̄ h̄et. dis. 20. s̄. i. A. Sed
ut p̄z i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 172. ray.
dic̄. Credo uer̄ ē q̄ n̄ ē nisi una
clauis q̄ ē p̄as siue iurisdic̄tio. di-
cunt t̄m̄ pl̄alit̄ claus pp̄ plures et
effect̄ q̄ sūt ligare et soluere clau-
des et ap̄ire. ad istar claus m̄alis
Et q̄ alicubi inuenī scia p̄iūcta p̄a-
ti. nō ē iō q̄ scia sit claus. s̄z qz ne-
cessaria est p̄atē habē. sicut lu-

cerna in tenebris ābulāti. ne al̄ se
quat quod ait dñs Math. 15. Si
cec̄ cecum ducit et c̄. Con. p̄. di-
cēs. In sole potentia h̄āfaciendi
et indurandi una ē i radice et due
i effectib̄. Sic una t̄m̄ est claus i
radice. s̄z due in effectibus. B.

2 ¶ Harū clauū seu h̄ claus vsus
ē ad ap̄iēdū et claudēdū fm p̄. de.
sic et claus m̄alis. s̄z differēt̄ qz
claus materialis p̄io et p̄icipali-
ter ē ad claudēdū. et ex p̄m̄ ē ad
ap̄iēdū. Claus vero sp̄ialis cō.
p̄io ē ad ap̄iēdū et secundario ad
claudēdū. A. Et fm eūdem p̄. de.
ista clausio sit tripliciter. Uno mō
quo ad culpā nō absoluēdo ab ea
Alio mō quo ad penā sensus ligā-
do t̄p̄ali penā. 3. mō quo ad pe-
nā dāni p̄ sniam excoīcatōis vt in
sū. cō. eo. ii. q. 173. Idē ē p̄t̄ itelli-
gi de alijs cēsuris. ex d̄ uer. sig. q̄
q̄renti. et s̄. cēsura. Et vt p̄z i. sū. p̄.
eo. ii. q. 172. dic̄ idē p̄. de. q̄ p̄as li-
gadi atqz soluēdi integrat̄ ex duo-
bus. s. ex p̄atē ordinis et ex pote-
state iurisdic̄tiois. Iurisdic̄tio ei
dat materiā p̄ima ergo p̄as cla-
uis ē essēntialit̄. sc̄da accidēntialit̄. B.

3 ¶ Soli sacerdotes h̄nt claus qz
fm Tho. i. 4. dis. 18. et 19. solis sa-
cerdotidib̄ data h̄ est p̄as a dñō
vbi ait. Quoz remiseris p̄a et c̄.
Joh. 20. Nec obstat q̄ soli petro
dēm ē. Tibi dabo claus regni ce-
loz. Math. 16. qz illud fec̄ dñs ad
d̄mōstrādū ecclie vnitatē vt oēs a
petro et successorib̄ suis accipe-
rēt sue p̄as origiē. 24. q. i. q̄cūqz
et c. logē. Et h̄z oēs sacerdotes ha-
bēt p̄atē clauū q̄tū ad ordinez.
nō t̄m̄ h̄nt vsū p̄as. qz desit eis
iurisdic̄tio q̄ n̄strat materiā. vñ q̄

nō h3 iurisdictionez sup subditos
pōt dici q3 q3tū ad h3 nō h3 vñ cla
uui. Sed tñ sacerdos mal' q3uis
su gfa puar' nullo mō puatur vñ
clauum i q3 ipse est agens pncipa
le sed instrumētale. hec Tho. simi
li Pe. 7 Ray. Al. Hoc itelligit d
sacerdote ab ecclia n abt'iso. q3
su mal' iñ vñ clauib' instrumētalit.
i. loco dī. vi i sū. 2. li. 3. n. 34. q. 174
7 175. vbi etiam oia predicta no
tant. De hoc. j. §. se.

4 **C**irca scismatici. heretici. excōi
cati. suspensi degradati. habeat vñ
clauum. R. fm Tho. m. 4. dis. 19.
Habent quidem vñm in se quan
tū ad essentiam. sed talis vñs im
peditur ex defectu materie. q3 tali
bus ecclia subtrahit subditos vel
simpliciter vel ad tempus. vñ quā
tum ad hoc pñati sunt vñ clauū.
Al. Con. Pe. vi in sū. 2. co. ii.
q. 176.

5 **Q**uid operetur vñs clauum?
R. f3 Tho. 7 Pe. vbi. §. Operat
instrumētaliter. disponendo ad gra
tiam 7 iustificatiōem. n aut pñci
paliter 7 immediate ipsam. gñam 7
iustificatiōem efficiendo. quia hoc
est sol' dei. Sed sicut ad mūdatio
nem originalis i baptismo v3 ab
soluio. ita ad emundatiōez actua
lis valet absolutio. Al. Idem in sū.
2. co. ii. q. 177. vbi addit fm Tho.
Qd si an absolutiōem sacerdotis
aligs non fuisset pfecte dispositus
ad gñam suscipiēdā. i ipsa pñessio
ne 7 absolutiōe sacrali gñam pse
qret si obicē n poneret. Idē Pe.
7 addit. q3 sufficēter pñuo datur
ibi augmentū gratie.

6 **Q**ualit p clauē sacerdotis
dicantur soluere vel ligare. R. fm

Ray. Trab' mōis. i. ligāt 7 soluūt
i. ostēdunt aliquē ligatū uel solu
tū a dō. Al. dñs Luc. 17. leprosof
p se pñi mūdauit. deinde ad sacer
dotes misit q3 iudicio ostēderent
mūdauit. Al. Immo vñ q3 n solum
onānt absolutū. sed et absolutū i
strumētalit m. ut. §. §. pñmo. Mā
l3 vera pñitio resuscitet pctōrē. re
manet tñ adhuc ligatus. donec si
pōt sacerdoti se pñtet. 7 ab eo fue
rit absolut'. M3 pñitio ab hac ob
ligatiōe n pñ libare. 7 de pe. di. i. n
pōt. 7 de pe. 7 re. c. ois. Al. 7 dñs
lazāz ab eo resuscitatu dedū disci
pulis absolutū. Jo. xi. B. 2. sol
uunt qñ a pctō sacraliter absolutū
7 ligāt ad pñiam pagendā. Al. In
sū. cō. eo. ii. q. 178. vbi h ponunt.
dñ q3 f' mod' ligādī ē cū satisfac
tiōe pñie iponūt penitētib'. solue
di vō cū aliqd dimittūt. uel p eam
purgatos ad sac'oz cōiōz admit
tūt. B. Al. Leo papa. Xps hāc p
posuit ecclie tradidit pñtē. ut cō
sitētib' pñie satisfactiōe daret 7 ē.
de pe. dis. i. multiplex. 3. ligant uel
soluūt p excōicationē. Et ad illos
oēs modos pōt pñenir illud. Qd
cūq3 solueris sup terrā 7 ē. quod
locū habet cū sacerdos iuste iudi
cat ligando uel soluendo. Al. Dia
pñicta plen' habent i sū. con. deā
. q. 178. B. De q mā qñi ad excōi
cationē uide. §. absolutio. 7. j. excōi
catio p totū. De absolutiōe pctōrū
7 pñia uide. §. absolutio. 6. 7. j. p
fessor. 7 pñessio p totū. 7. j. pñia p
totū. 7. j. pñctū p totū. Et pñictā ex
posuonem ligandi 7 soluēdi hēs
j. sacerdos. §. i.

Lericus j cōmū
ter Ad
c3

h. q. quis sit vere clericus non sus-
 ficit q. sit latus nisi h. eat aliquē o:
 dines clericatē v. l. saltē p. m. a. tōsurā
 ab eo q. dare pōt. **A.** Per p. m. a. n.
 tōsurā q. s. t. u. n. i. t. clericus ex de eta.
 7 q. l. c. u. p. t. u. n. g. a. t. **B.** T. n. q. d. i. u. h. z
 solū p. m. a. tōsurā vel minores o:
 dines pōt si volūit deferere cleri-
 catū. vi. s. ap. o. s. t. a. s. i. a. 4. s. 2. 7. 3.

C Clericus ornatur d. z esse duplici
 ornamento. i. interiori 7 exteriori. In-
 terius ornamentū p. s. i. s. t. i. t. i. v. i. r. t. u. t. u. b.
 q. b. d. b. e. t. e. e. z. o. r. n. a. t. i. c. l. e. r. i. c. i. 7 p. c. i. p. u. e
 sacerdotes atq. p. l. a. t. i. n. e. a. l. i. s. m. a. l. e
 sedētes i. c. a. t. h. e. d. r. a. c. a. t. h. e. d. r. e. i. u. r. i. a
 faciāt. 40. d. i. m. u. l. t. i. **E.** x. t. e. r. i. u. s. o. r. n. a. m. e. n. t. u. m
 n. i. z. p. s. i. s. t. i. t. i. i. q. m. o. r. i. i. c. e. s. s. u. v. i. n. o. n
 currendo s. z. m. o. d. e. r. a. t. o. 7 c. a. l. i. g. r. e. s.
 s. u. i. c. e. d. a. t. v. i. s. i. c. m. a. m. r. i. t. a. t. e. 7 c. a. l. i. t. a.
 t. e. i. d. i. c. e. t. m. e. n. s. 40. d. i. s. v. l. t. i. **N.** e. c. i.
 s. o. l. o. c. e. s. s. u. s. s. z. e. t. q. u. i. a. o. c. u. l. o. s. l. i. g. n. a. z
 7 o. i. a. m. e. m. b. r. a. d. b. e. n. t. c. l. e. r. i. c. i. s. u. b. f. r. e.
 n. o. c. a. s. t. i. t. a. t. 7 m. o. d. e. s. t. i. e. c. o. e. r. c. e. r. e. 6
 q. l. e. x. m. e. r. i. t. o. 32. q. s. n. e. c. s. o. l. o. 2. i. n.
 h. a. b. i. t. u. v. i. n. d. e. r. a. t. v. e. s. t. e. s. i. c. i. f. a. s. 7
 l. i. n. g. u. l. a. t. a. s. **A.** s. f. r. a. p. a. t. a. s. **L.** i. g. u. l. a.
 e. n. i. s. m. **C.** a. t. h. o. l. i. c. o. n. e. p. a. r. u. a. l. i. g. u. a
 7 p. s. i. m. i. l. i. t. u. d. i. n. e. pōt i. c. i. s. s. u. r. a. a. c. c. i. p. i
 v. e. s. t. i. s. q. i. m. o. d. u. l. i. n. g. u. e. s. o. l. e. t. f. i. e. r. i.
E. t. i. d. e. l. i. n. g. u. l. a. t. u. s. i. s. i. c. i. c. i. s. u. s. **E.** t. n.
 i. s. u. 2. l. i. 3. t. i. 7. q. i. v. b. i. h. e. c. o. m. n. i. a
 p. o. n. u. n. t. u. r. q. f. u. e. r. u. n. t. o. r. i. g. i. n. a. l. i. t. d. e. a.
R. a. y. d. i. **N.** o. d. e. r. a. t. v. e. s. t. e. s. i. c. i. f. a. s. i.
 l. i. n. g. u. l. a. t. e. s. a. d. m. o. d. u. z. i. o. c. u. l. a. t. o. r. u. z.
B. n. e. q. v. a. r. i. j. c. o. l. o. r. i. s. n. e. c. r. u. b. e. a. s.
 n. e. q. v. i. r. i. d. e. s. n. e. q. m. i. n. i. s. l. o. n. g. a. s.
 n. e. q. b. r. e. n. e. s. **A.** l. i. e. z. n. e. q. d. e. s. e. r. i. c. o.
 s. e. d. d. e. l. a. n. a. n. i. m. i. s. p. c. i. o. s. a. v. e. l. v. i. l. i.
 41. d. i. s. s. 1. **E.** t. p. r. e. c. i. p. u. e. i. h. a. b. i. t. u. d.
 b. e. n. t. s. e. p. f. o. r. m. a. r. e. q. u. a. n. t. u. m. p. n. i. i. l. l.
 i. n. t. e. r. q. s. v. i. u. i. t. s. e. r. u. a. t. a. s. e. m. p. e. r. h. o.
 n. e. s. t. a. t. e. a. r. d. i. s. 4. s. e. r. i. t. 7 d. i. s. 30. s. i.
 q. s. v. i. r. o. p. **A.** **N.** e. c. o. i. a. i. d. i. c. t. a. q. i. i.

sū. cō. vbi et addit q. i. habitu pōt
 cōprehēdi et tonsura q. comas 7
 barbā debent deponē. ex de vi. 7
 hone. cle. clericus. 1. **B.** Et nō. q. ex
 cā timorē pegrinationis. vel alia
 fili licitū est clerico habiū trāssor-
 mare. 21. q. 4. epi ex d. iii. 7 ho. cle.
 clerici. 2. **A.** In h. c. clerici. d. f. d. cā
 timoris. In d. cō. v. o. c. epi d. f. de cā
 pegrinationis. q. n. s. longo ipe am-
 bularēt. ut ibi d. f. **D.** e fili cā i. d. c. i. s.
 caplis nō d. f. **N.** e. c. e. t. p. u. t. o. q. cā p.
 grinatōis et lōgissime si cā timorē
 iusta nō adsit. d. b. e. a. t. i. t. a. h. a. b. i. t. u. m. t. r. a. s.
 f. o. r. m. a. r. e. q. c. l. e. r. i. c. u. s. n. o. n. a. p. p. a. r. e. a. t.
H. o. c. n. s. t. r. i. c. t. i. s. s. i. m. e. p. h. i. b. e. t. v. i. i. c. c.
 cōtingit. 2. ex de sen. exc. S. z. forte
 p. p. d. i. c. t. a. l. o. n. g. a. p. e. g. r. i. n. a. t. i. o. n. e. l. i. c. e. t.
 v. e. s. t. e. s. f. e. r. r. e. b. r. e. u. i. o. r. e. s. **E.** t. i. n. p. a. l. l. e.
 g. a. i. o. c. c. l. i. c. i. p. l. a. a. l. i. a. d. e. s. i. m. i. l. i. m. a.
 p. o. n. u. n. t. **B.** **Q.** u. i. c. u. q. z. a. t. c. l. e. r. i. c. u. s.
 v. g. a. t. a. v. e. l. p. n. t. a. v. n. t. v. e. s. t. e. p. u. b. l. i. c. e. s. i.
 n. e. c. a. s. i. b. n. i. f. i. c. i. a. t. u. s. e. s. s. u. s. p. e. s. u. s. e. s. t. a. f. r. u.
 c. t. u. m. p. e. c. c. p. t. i. o. n. e. p. s. e. x. m. e. s. e. s. **S.** i. n.
 e. b. n. i. f. i. c. i. a. t. u. s. 7 e. i. s. a. c. r. i. s. c. i. t. r. a. f. a. c. e. r.
 d. o. n. u. m. p. i. d. e. t. e. p. u. s. e. i. n. h. a. b. i. l. a. d. b. n. i. f. i.
 c. i. u. o. b. t. i. n. e. d. u. **S.** i. h. z. d. i. g. n. i. t. a. t. e. u. e. l.
 b. e. n. e. f. i. c. i. u. m. cū c. u. r. a. v. e. l. e. s. t. f. a. c. e. r. d. o. s.
 a. u. t. r. e. l. i. g. i. o. s. u. s. e. s. t. s. u. s. p. e. n. s. u. s. p. a. n. n. u. m.
 a. b. n. i. f. i. c. i. o. 7 p. i. d. e. t. e. p. u. s. e. s. t. i. n. h. a. b. i.
 l. i. s. a. d. o. b. t. i. n. e. n. d. u. q. d. c. u. q. z. b. n. i. f. i. c. i. u.
 e. c. c. l. e. s. i. a. s. t. i. c. u. u. t. i. n. c. l. e. q. n. d. e. v. i. 7
 h. o. n. e. c. l. e. 3. cōsiliū clericorum o:
 n. a. m. e. n. t. u. m. e. x. t. e. r. i. u. s. i. n. c. i. b. o. d. e. q. u. o.
 v. i. d. e. j. g. u. l. a. p. e. r. i. o. n. u. z. 4. i. n. p. o. t. u.
 d. e. q. u. o. j. c. b. u. e. t. a. s. s. 3. 7 j. s. o. b. u. e.
 t. a. s. s. 1. 7 2.

C Clericus habet deferre rasurā
 in modū corone. s. 7 tonsurā ca-
 pillorū ab isra. **L.** i. n. i. r. o. n. e. a. s. s. i. g. n. a. t.
T. h. o. i. n. 4. s. e. n. d. i. 24. q. z. c. o. r. o. n. a. e.
 s. i. g. n. u. z. r. e. g. n. i. 7 p. s. e. c. i. o. n. i. s. c. u. m. s. i. t.
 c. i. r. c. u. l. a. r. i. s. **I.** l. l. i. a. u. t. e. m. q. u. i. d. i. u. i. n. i. s.

ministerijs applicat. adipiscunt re
gia dignitate. et perfecti in virtute esse
debent. Copent et eis subtractio ca
pillorum ex parte superiori ne mens eo
rum temporalibus occupatibus a prepla
tione diuino retardetur. et ex inferiori
per totum. ne eorum sensus temporalibus
obuoluant. Conuersi et tondentur
per renunciationem temporalium sed non ra
dunt. quia non occupantur diuinis mi
nisterijs in quibus oportet eos di
uina mente contemplari. **Al.** Idem in
sum. con. li. 3. ti. 7. q. 3. **B.**

3 **C** In puuio clericorum sunt precipue
sex obseruanda que habentur di. 44.
communia. Et videlicet vita abstinentia
non mordeatur. Et putes non ir
rideantur. Et iama secularium non
recitentur. Et verba sacre lectionis
legantur et audiantur. Et cibis non
nisi ad sustentationem sumat. Et ut in
principio et in fine laudes deo referantur.
hec ibi. et c. pro reuerentia. **Al.**
In allegans iuribus nil dicitur istis
laudibus. sed eadez di. c. vi. si liceat.
ubi dicitur. Non oportet clericos vel
laicos religiosos ante sacra hora
diei tertiam iure puuio. nec aliqui cle
ricos nisi hymno deo eadem panem et
precibus gratias auctori deo inferri. **B.**

4 **C** Clericus dicitur in beneficio residere. et in
eo sua officia implere. Et illi qui non implent
sed voluptatibus vacant secundum **Al.** nihil
habent iuris in rebus ecclesiasticis. et si re
cipiunt tenent restituere. **Redditur** n.
ecclesie si stipendia funturi. Et si in
ra idixerint clericis personaliter residere
nisi. qui in multis casibus permittit abstinentiam
continue vel ad tempus. Tamen quicquid sit de so
ro pretenso vel sufficere ad salutem
si ipse sua cura et ipsius prouidetur quod ec
clesia de cetero officiet et populus sufficiet re
gat et ipse habere viuet et morum bonum

exemplum subditus ostendat. et ita dum per se ad
locum accedat. et de predictis cerasificet.
et quicquid per se officium exoluat. **Al.** Non
sic dicitur **Al.** si autem. Et per se diuini officium
diligenter exoluat. et ministerijs suis pos
sibilitate beneficii prouideat sufficien
ter. ut in sum. co. li. i. ti. 7. q. 29. Et ex hoc
vel colligi quod clericus ex his in mortali
teneat ad restitutionem preceptum ex
beneficio illo ipse quia non potuit benefi
cio debite deservire. nec diuini officium
diligenter seu prouident exoluere. prout
si sit in notoria. cum glibet preceptum et no
toria sit ipso iure suspensus. ut potest
colligi ex notatis in sum. co. li. 3. tit.
29. q. 3. et 5. Et idem videtur posse di
ci de illo qui ex indevotione et lata
negligentia nimis celeriter vel alio dis
soluit seu irreuerentiam officium. quia
sic non diligenter exoluit. et quia facit pre
ceptum ecclesie in. et dolentes. de ce
le. mis. **B.** Tamen in si per se punne
faciat. Reliquum vide. j. residentia. **Al.**
Ibi laus dicitur de hac residentia. Et
ex ibi dicitur potest patere quod non solum
tamen per se residere. sed etiam est necessarium in
beneficio curato. et quicquid etiam in alijs
B. De transitu clericorum de eccle
sia ad ecclesiam. vide infra transi
tus.

Clericus ij. ^{s. q.} cleri

a quibusdam actibus secularibus sunt re
moti. Non ei debet intercedere negocia
tioni de rebus vendendis et emendis.
et hoc est ne cler. vel mo. c. i. et 73. di.
fornicari. De hoc. j. negotiatio. §
fo. et §. ante. Item nec quoribus in
dicio seculari et si beneficii non ha
bent dum sunt in sacris. siue etiam sunt
in minoribus et habeant beneficiis. et
hoc nisi per se et miserabilibus personis
extra de postu. c. p. **Al.** Ibi etiam

c. 4

de p. ecclesia sua. B. Et. 36. di. pue
nu ucl nisi sua l' suor iuria. p. seqt.
4. q. 6. oibus. A. Ibi n. d. n. de i
uria p. pria. Sed et p. p. uinc. p. ot
agere i quacumq. h. o. c. ca. si n. c. i
tas i. uic. vi. i. c. cu. sacerdotis. ex
de postu. B. It. n. p. n. suscip. gu
bernatores alienar. rex seu p. cura
tores alienor. negotior. Bene at
p. n. suscipere tutelas a legibus im
positas. s. z. cur. a. orphanor. z. vi
duar. que i. defen. sum. A. Aut ea
rum p. sonar. que maxie ecclesiastico
idig. adm. n. c. u. l. i. c. j. allato.
B. Et et de l. n. i. a. e. p. o. z. gubernacu
la ecclesiasticar. rex. vi. m. d. c. per
uenit. Et vide. j. tutela. s. 3. z. 3. An
vero clericus possit exercere aliqd
artificiu. vel cultur. a. possessionum
z. huius. vide. j. negociatio. s. pe.
Et an possit exercere officiu. tabel
lionatus. vide. j. tabellio. s. 2.
1. Clerici no debent militrare in ta
berna. nec i ea comedere l' bibere ni
si ca. n. c. u. a. i. pegriat. 44. di. no
oportet p. z. c. nulli. z. c. clerici.
2. Clerici q. relicto clericali habitu
portant arma. si tertio moniti n. de
ponit. p. dunt p. uilegiu. clericale.
ex d. sen. exc. in audientia. Simi
liter et si non sint moniti z. inuiscet
se tyr. anidi z. eno. mutati. extra de
sen. exc. cum non ab hoie. p. n. m.
arma portat. modo quo d. s. bel
lum. 2. s. 1.
3. Clerici goliardi aut buffones.
Al. i. ioculatores. ut p. z. in tex. j. alle
gatio. z. glo. ibi d. i. c. q. p. u. m. i. e. vul
gare gallicu. fm vulgare tuscor.
B. Si hoc p. annu. exercuerint.
carent p. uilegio clericali. A. s. o. m.
ni ut in tex. p. dicto. B. Et eodem
mo si minori tpe z. admoniti non

desisterit. ex de vi. z. ho. cle. clerici
li. 6. A. Ubi p. z. q. requirit i. r. a. mo
nitio. B.

4. Clerici qui carnificiu. macella
rior. seu tabernarioz. offi. n. publi
ce faciunt. A. Personalr. ut i. c. j. al
legato. B. Si tertio moniti. A. no
minati ut ibi. B. n. desistat seu i. su
mat. z. si sunt iugati p. dunt p. uilegi
um clericale. A. oio ut ibi. B. Mo
coiugati vero q. i. cedunt ut laici per
dunt in p. sonis. A. S. z. si no i. cedant
ut laici p. dunt in reb. n. ut ibi. B.
q. d. in hoc agunt. A. In tex. cle. dio
cesanis. ad l. ram. sic d. Si moniti
ab his non desisterint aut ipa. ut p.
missum e. exercendo resupserint qn
cumq. iugati oio. Mo coiugati ve
ro i reb. z. si oio i. cedant ut laici
i p. sonis p. uilegiu. clericale q. d. in
p. missis i. stuerint eo ipo amittant.
B. De vita z. hone. cle. clerici li.
6. diocesanis. i. cle. e. ut. A. In pre
dicto. c. clerici. nihil de hoc ponit
s. z. solu q. dictu. e. i. p. cedenti. s. B.
5. Clericus iugatus si p. x. cum
uica z. uirgine z. deserat tonsuraz
z. vestes clericales retinet p. uile
gium clericale i duobus. s. q. per
cun. cum e. exco. catus. z. qd no
p. ot distrigi nec co. d. nari a iudice
seclari. nec civilr. nec trialiter. In
ceteris uero no retinet. It. si non
desert tonsura z. habitu i nullo re
tiet ex de cle. co. in. clerici li. vi. quo
clericus p. ot iudex esse vel iudica
re. j. iudex. 2. s. 1. z. vi. Et p. quos
actus clericus i mioribus p. dunt p.
uilegiu. clericale. vide. s. apostasia
4. s. pe. z. vlti. Et que negocia cle
ricis sunt i. t. dicta. j. negociatio i
tribus vltimis. s.

Lericus. iij.

.s. q̄s. tñ ad
cohabitatiōem clericorū ⁊ mu-
li erū ⁊ hōestatiē. Clerici nāq; nō
debēt hītare cū mulierib; .di. 32.
hospitoli. ⁊ di. si. legi. Nam co-
habitatiō ē aliqñ adulterij occasio
is. q. 2. diffinim⁹. Excipiūt inf. so-
ror. amita. mītera. A. Amita ē so-
ror p̄ris mītera vero m̄ris s; La-
tho. B. Et gnālī p lineā transuer-
salem oēs p̄sanguice q̄ sūt isra scōz
gradū. ar. di. si. cū oibus. S; p li-
neā ascēdētiū ⁊ descēdētiū vs; ad
q̄rū gdu. ar. c. d. p̄sā. ⁊ affi. n. d;.
⁊ di. 32. iter dixit. ⁊ di. si. cū oibus
⁊. c. volum⁹. Et ē rō q; i ist s sedus
naturale nihil p̄mittit seui cris sus-
picari. ex de coha. cle. ⁊ mu. a no-
bis ex d p̄sūp. cū i iuētute. A. In
a legatis iurib; n̄ clare mōstrat de
isto q̄to gradu ad hoc ppositum
s; tñ idē dicit Ray. ut i sū. cō. li. 3.
ti. 30. q. xi. Idē ē dīc gl. i. c. i. extra
d coha. cle. ⁊ mu. assignās aliā rō-
nem v; q; v; q; in ista linea recta
āplius possit extēd pmissio q̄ in
collateralī. Et bñ q; i lica recta qñ
to gradus ē distātiō. tāto ē antiq-
or p̄sona ⁊ minoris suspitiōis. ⁊ p
psequēs maioris pmissiōis. 32. di.
iter dixit. B. Et hoc itelligē n̄si ha-
beret secū pedisse quas l aliquas
mulieres suspectas. A. Ad hoc sa-
cit. si. di. legi. B. Porro ē cū p̄-
dictis clericis n̄ d; hē imodera-
tā familiaritatē ne cōtēpniblis ha-
beat. 33. di. quorū dā. P̄nt etiā ul-
tra predictos gradus habitare si
essent antiq ⁊ non suspecte dis. si.
scias. ⁊ i predicto. c. iter dixit. in
fi. A. P̄nt ē habitare aliq; affi-
nes ⁊ domesticas. si. di. cū oibus i

vbi ex cōcilio Carthagin. dī. Lūz
oibus ei clericis extraneis semine
nō cohibēt. s; sole m̄res anie ⁊ ma-
teriere. amite. sorores. ⁊ filie frat̄
aut soror. ⁊ quecunq; ex familia
domestica ex necessitate ē anteq̄
ordinarēt iā cū eis habitabant. ul
si filij eorū iam ordians parētib;
vxoies acceperūt. aut seruis n̄ hñ
tibus i domo quas ducant aliū de
ducere necūas fuit. h̄ ibi. Itē pōt
cohabitare vxor ipius clerici an
ordiatōez hita que caste regēda ē.
si. di. volumus. Qd̄ itell; qñ vxor
ē iā vetula ⁊ n̄ suspēcia vi i. d. q. xi.
⁊ i sū. cō. nōtur. Itē sciēdū cū nul-
la suspecta d; cohabitari ē stricū
sime cōsanguinitatis. ex de coha.
cle. ⁊ mu. c. i. vbi dī. Inhibēdū
quoq; ē vt nullus sacerdos semi-
nas de quibus suspitio pōt esse re-
tineat. s; neq; illas quas canones
cōcedunt m̄rem amita ⁊ sorores.
q; istigante diabolo. ē i illis scelus
ppetratū sp̄s. ⁊ ē i pedisse q; ca-
rūdem. S; si quā de his necessita-
tem habēt p̄byteri. habeāt i vico
aut i villa domū longe a sua cōuer-
satōe. ⁊ ibi eis que sunt necessaria
ministrēt. Prohibēdū quoq; ē
vt nulla scia ad altare p̄sumat acce-
dere. aut p̄bytero ministrat aut
infra cācellos stare vel sedere. hec
ibi. Sed vt habet in sū. con. dicta
q. xi. vidētur aliqui itelligē hūc
textū. quando consanguineas ha-
bent secum pedisse quas extrane-
as. S; certe dēre. pōderat suspi-
tiōezū solū pedisse quas. s; ē ipaz
p̄sanguicaz. ibi q; istigāt diabolo
⁊ c. Aln̄ ē si n̄ hēant secum extra-
neas. debet cōsanguinearū sus-
pectarū cohabitatio vitari. ut sup

hoc. e. sentit glo. dicens. Quod di-
citur h. uellige de suspectis clericis
iunioribus. et mulieribus suspectis
quod si suspecte sunt non debent secum ma-
nere. 34. dist. quorundam. Contra-
ria loquuntur de illis mulieribus
de quibus nulla est suspitio mali. It
fin. Boff. et Boff. eps et religiosi
indistincte non possunt cum aliqua et con-
sanguinea habitare. ar. deci. c. quo-
runda. et i. Alut. de sanctissimis episcopis
.s. episcopi. coll. 9. et de monachis. s.
cogitandi col. 1. Ray. vo dicit. Li-
cet h. m. et honestum esset. tamen non ob-
stant eis illa iura. quod c. quorundam
loquitur quod immoderata familiaritate
episcopus habebat cum filia cuius occasioe
vilis ac concupibilis a subditis habebat.
c. x. sane. loquitur de vxore episcopi
que oio debet intrare religionem.
hec in dicta. q. xi. i. su. con. Primum
verum. ff. Ma. d. religiosus expresse
habet. is. q. 2. diffinimus. De episcopo
x. in deo. s. episcopi. Et sic non dedi-
gnatur leges sacros canones inui-
tari. ita et sacrorum statuta canonum
principum constitutionibus adiu-
uantur. extra d. noui operis nuc.
.c. 1.

I **U**trum clericus incontinens et for-
nicarius sit suspensus et debeat in
officiis euitari. R. Quilibet p. mor-
tali peccato est suspensus quo ad se.
tamen talis non est suspensus quo ad alios.
nec debet in officiis euitari. nisi si
peccatum est notorium. ut quod d. anatus est de
illo. aut sponte suspensus est in iure.
Al. vel est non sponte. quod h. distinctio non
fit in. c. q. fin. j. allato. ubi est glo. di-
cit. quod h. casu condonatio debet fieri
p. siniam diffinitiuam. B. vel euiden-
tia facti que non possit aliqua tergivo-
satione celari. y. puta quod mulierem

mulierem suspectam tener publice. aut
quod appareret inde argumenta gradi-
entia super terram. extra de coha. cle.
et m. q. fin. Al. Ibi non dicitur signis
h. mori euidentie. s. h. ponit Ray.
ut in su. con. li. 30. q. 12. B. Et de
hoc habes. j. fornicatio. s. 2. Et ibi
de pena clerici qui duxit vxorem. s.
3. Al. ut a fornicario liceat acci-
pe sacra. h. j. ordinatus. i. s. 3. Al.
Super his et filibus hodie est facta
magis inuolutio p. concilium Constantiense
se. et postea Basiliense. an. q. fuoca-
retur. in q. Basil. p. alio facta sunt q.
dam constitutio approbante domino
Eugenio papa 4. quaz ego extra
xi de li. d. n. cardinali Juliano muli-
scie Sabine. qui vlgari dicitur sci age-
li. q. p. fuit deo consilio et muli. hac
p. lutione ondit in camera et stu-
dio suo Florentie. die. 2. decembris
1440. cuius tenor sequitur et talis.
Ad vitandam scandalum ac multa picu-
la subuemedum quod o. p. scientis ti-
moris statuit quod nemo deinceps a
coione alicuius i. sacrorum administra-
tione. aut alijs quibuscuq. dinis ul. e.
p. textu cuiuscunq. sine aut. c. iure ec-
clesiastice seu suspensionis aut. phi-
bitionis ab hoie vel a iure genera-
lit. p. mulgate teneat abstinere. uel
aliquem vitare. aut interdici ecclesia-
sticum obseruare. nisi siniam. phibitio
suspensio. uel censura humilimo di-
fuerint. vel contra p. sonam collegiuz
vel ymuerstatate ecclesiam aut locuz
certam aut certam. a iudice publica-
ta uel denunciata specialiter et ex-
presse. aut si aliquem ita notorie ex-
coicationis siniam. constiterit inci-
dusse quod nulla possit tergiversatione
celari. aut aliq. iuris suffragio excu-
sari. nam a coione illius abstinere

vult iuxta canonicas sanctiones.
Propter hoc in huiusmodi exco-
municatos suspensos interdictos seu prohibi-
tos non intenditur aliquo releuare
nec eis quolibet suffragari. **B.**

Clericus iiii.

Quoniam ad bona temporalia. Alii
clerici possint habere propriis. **R.**
Sic. i. q. i. c. p. Et si qua capitula
inueniantur. i. uel ligi debent. fin. sta-
tu. p. m. uel ecclesie. q. n. nihil propriis
possideant. vel de religiosis qui re-
nuntiaverunt propriis. Et in sicut ait
Tho. fa. fe. q. i. g. Clerici non sic de-
bent propriis possidere ut dum curant
propria defectum faciant in his que pri-
nent ad cultum diuinum. **A. Al.** non possint
dicere sicut cum effectu debet. pars
mea dominus. **Ad.** n. dicere non possint que
est dominum aliquid h. i. q. i. clericus. Et
ut dicit Tho. i. loco pallato. ille cum
deo alias partes habet cuius studium
diminuit circa ea que dei sunt dum in-
terdit his que mundi sunt. Et predic-
tum etiam notatur in sum. con. li. 2. u.
5. q. xi. **B.**

¶ Clerici possint facere testamen-
tum vel donationem in rebus. **R.** Si
habent de premonialibus. i. que sibi ad-
uenerunt aliunde. puta ex successione
vel donatione facta persone non intuitu
ecclesie. vel de illis que ipsi sibi per scrip-
turam vel huiusmodi artificium licite
quisierunt indubitanter possint de his fa-
cere testamentum uel etiam donare. i. q. 3. c. i.
et c. ex de test. ad hec. et c. ga nos.
Et si est huiusmodi locus si clericus sit in po-
testate patris vel aui constituitur. **L.** de
episcopis et clericis. Autem presbiteros. i. in alijs
personis secus sit. ut. j. peculius. De
rebus autem ecclesiasticis mobilibus et im-
mobilibus non possint clericus testari. sed

potest de mobilibus et fructibus preceptum in
egritudine constituitur dum in sit copiosus
mentis conferat pauperibus et religiosis
locis. et his que sibi honeste seruerunt
ut de c. ad h. et c. ex de testa. relatum
2. **A.** Hoc est potest clericus videlicet
donare de rebus mobilibus fructibus
et silibus ex iusta causa dum sanus est. dum
modo ipse. et de dona. ceterum. et c.
ad apostolicum. Et notatur in sum. p. c. ii.
q. 12. et de sanguine q. sibi honeste
seruerunt. de c. relatum. 2. de testa.
B. De consuetudine in clericis alicui
bi testantur de fructibus et rebus mobi-
libus ecclesie acquisitis. in de iure. p. est
ut in predictis capitulis et iuribus. **A.**
Et ut notatur in sum. p. de c. q. 12. fin. **Al.**
de huiusmodi rebus testari non est
illicitum. nisi quia in fauorem ecclesiarum
prohibetur. vnde et quia ratio suadet oppo-
sui credo ubi huiusmodi consuetudo est. quod de
rebus ecclesiasticis mobilibus possint
clerici facere testamentum. hec ille. **Ad.**
intellige verum nisi de sacris vasibus. Su-
per his. n. nulla non solum donationes
sed nec alienationes possint facere cle-
rici. i. q. 2. c. 2. Nisi forte haberent
superflua vasa. Nec ex alijs mobili-
bus posset debitis satisfieri. i. q. 2.
hoc ius. Et forte idem posset dici in
alijs ad diuinum cultum deputatis
ar. c. si. ex de testa. Immo idem est et
de alijs rebus. nisi forte consuetudo
foret quod clericus testaretur de mo-
bilibus que recepit ut stipendia pro-
naliam de alijs pro non potest testari ut
notatur dominus **Al.** in. c. relatum. 2. de
testa. et dominus **Dominicus** de secundo **Be-**
muniano. in. c. presenti. de offi. or.
li. 6. **B.**

¶ Quis succedit clerico ab inte-
stato. **R.** In bonis acquisitis per ecclesiam
succedit ecclesia. scilicet in alijs succedit

psanguineis secundum ordinem iuris quibus
 fuerint succedat ecclesia. 12. q. 5. c. si.
 A ponitur v. c. pe. quod incipit. quicquid.
 B. ex de succe. ab ite. 1. 2. 2. c. cum
 dilectus in fi. Et de hoc casu habes
 diffinit. j. successio. §. 2. A. Moie aut
 ecclesie. non episcopus vel successor clerici
 morientis ubi est collegium clericorum.
 sed cōis cōgregatio intelligit quod re
 rum illarum debet canonica distributio
 nem et curam habere. Ubi autem in lo
 co defuncti tunc unus est ordinarius
 is ea bona habebit. de c. c. relatus
 2. extra de testa. B

3 Quid si nesciat virum res fuerint
 ecclesie vel persone? B. Presumun
 tur oia esse ecclesie. Si tamen constat eū
 habuisse res que non erant ecclesie
 sed persone et dubitat de quibus presu
 mitur pro eo qui est in possessione
 rei de qua est questio. unde si per mor
 tem ecclesie inuenitur in possessione her
 edibus incertis pbanio. Sed si her
 edes sunt in possessione probabitur ec
 clesie ar. 12. q. 4. c. 1. 7. q. 5. c. 1. in fi.
 Et si possessio est oio cōfusa ul' p
 bati. vide. j. successio. §. 2. A. Ibi
 dicitur quod equalis deus fieri distribu
 tio inter ecclesiam et cōsanguineos
 seu heredes. nisi forte quod ex seruo
 factus sit clericus. tunc. n. fiet quod de
 extra de succe. ab ite. ca. 2. ubi h
 idem dicitur glo. et ut notat in sum.
 con. li. 2. t. 5. q. 13. Ray. etiam con.
 predictus de onere pbandi et quod de
 seruo factio clerico intelligat deum
 c. 2. ubi dicitur quod peculium decedentis deus
 diuidi in quatuor partes. quarum una
 episcopo. altera ecclesie tertia pauperibus.
 quarta parentibus assignetur. et si non pa
 rentes sint episcopus eam recipiat et in
 usum ecclesie diligenter distribuatur. B.

4 Quid si clericus sine plati quod bona

ecclesiarum presumunt in usus illicitos sint
 raptores. B. fin Ray. Clerici qui
 psanguineis aut poenitentibus. diuitibus
 meretricibus. hiliariis. et filibus
 bona ecclesiastica pauperibus de
 bita tribuunt. raptores sunt. quia quicquid
 habent pauperum est. 16. q. 1. c. si. Illa pau
 peribus debent. Et tales clerici te
 netur ad restitutionem omnium pauperum
 in vultu ecclesie. 12. q. 2. glia. 7. c. 7.
 si illi. Et peccat mortaliter non solum quod
 pauperibus subtrahunt. sed etiam quod turpi
 bus personis tribuunt. 86. dist. qui venia
 toribus. 7. c. donare. Et quod dictum est
 de psanguineis. intelligendum est f3.
 x. q. quod datur eis non ut pauperibus sed
 ultra statum conditionis eorum. A. Idem
 in su. cō. li. 2. n. 5. q. 14. Ubi quo ad
 diuites et potentes dicitur quod eis datur
 non propter aliquam causam licitam et honestam
 sed propter fauorem et pompam seculi.
 B. Sile ponitur per Tho. se fe. q.
 155. de episcopo. Dicitur. n. quod si distincta
 sint bona que debentur in usum ecclesie ab
 his que sunt pauperibus et ministris
 eroganda. et aliquid episcopus sibi retineat
 de his que pauperibus eroganda sunt.
 in usum ministrorum et cultum domini expen
 denda. non est dubium quod mortaliter pec
 cat et ad restitutionem tenetur. De his
 autem que sunt spiritualiter suo usui deputata
 peccat si immoderata sibi retineat et
 alijs non subueniat. sicut regit de
 bitum caritatis. Si vero predicta bona
 non sunt distincta. eorum distributio ei
 fidei committitur. Et si quid in modico
 deficiat aut superabundet. potest hoc
 fieri absque bono fidei detrimento.
 quia non potest homo in talibus particulariter acci
 pere illud quod fieri debet. Si vero sit mul
 ti excessus. non potest latere. unde videtur bo
 ne fidei repugnare. Et ideo non est abs
 que peccato mortali. Et idem iudicium

ē de bonis aliorū clericorū. ut pōit
idē Tho. i quodā q̄libet. A. Idē i
sū. cō. li. 2. n. 5. q. 16. ubi quoq; sub
dit. Nō ē q; platus tenet de bōis
amissis ecclie dolo et culpa lata et
leui fmi Ber. et Hosti. extra de of
fi. archi. c. ea que. B

5 **C**lericus siue prelati tenetur
de bonis ecclie siue amissis sua ne
gligentiā dolo vel culpa. siue lata
siue leui. Notatur extra de offi. ar
chi. ea. que. Idē Hosti.

6 **A**liqd clericus qui habet suffi
ciens p̄monii pōt viuere de bo
nis ecclie. R. secundū. Al. Si d̄ ser
uit ecclie pōt viuere de bōis ec
clesie eius. sed si nō deseruiat vel i
malos vsus expēdat mortali pec
cat. Lō. Host. Sile. j. decime. i. 5.
pe. A. Idē in sū. con. c. ii. q. 17. ubi
addit. Qd̄ at̄ dic̄ Iero. q bōis pē
ptū sustētari pnt. si qd̄ est pauperū
accipiūt. sacrilegiū incurrunt. i6.
.q. i. c. vlt. Intelligendū est ut dicit
Al. cū extrema necessitas pauperū
h̄ requirit. tunc. n. et sua tenent ero
gare. Host. dicit q; lx et similes au
dientias intelligunt q; de supfluo
debēt largas elemosynas facer. h̄
ibi. Et sic nō ē expectanda extrēa
necessitas. sed de bonis clericorū
et ecclie. pauperibus large subue
niendū ē. qd̄ maḡ consonat p̄dic
to. c. vlt. Al. nō ēēt differentia inter
clericos et laicos. et iter bōa ecclie
sic et bona ceterorū. cū in extrema
necessitate oēs de oibus bōis in x
ta eorū facultatē teneant. p̄rio sub
uenire. 59. dis. p̄sce. B

7 **A**n q̄ male recipiunt a persōis
ecclesiasticis teneant ad restitutio
nez; R. fmi Ray. Fornicarie et h̄
mōi turpes p̄sone tenent restituer

ipsi ecclie. nisi forte eis fuerit da
tū cā elemosine i sumā necitate. qz
tūc sūt debitū. 86. di. p̄sce. Idē
Host. Diuites vō et potētes q; rece
perūt p fraudes. minas. ipornūta
tes et h̄ tenent. Et clericus qui de
dit redimēdo uxationē suā excu
sat. et d̄ sumo. dilect. 1. Si vō non
sūt data pp̄ p̄dicta. sed ppter aliā
necessariā vel honestā cām. ut rōe
hospitalitatē aut elemosynā. non te
nent ar. xi. q. 3. qm̄ m̄lios. 42. dis.
quiescamus. A. Ponit exemplū
Ray. ut patz in sum. cō. li. 2. n. 5. q.
18. qm̄ p̄dicti diuites et potētes ca
su formito pp̄ aliquā cām necessa
riā vel honestā venerūt. et ipeditū
n̄ pnt reducere ad. p̄p̄ta. nec ibi iue
nit aliqd ad emēdū. vel nō hnt vñ
emāt et p̄curāt t̄pate cā elyne. B
Idē dicēdū si erāt bñ merui et ho
nesti viri p̄sertim. qz iā ipen derāt
ecclie seruitiū defendēdo. vel pa
trocinii i cā p̄stādo. aut elyas p̄se
rēdo et h̄. qz talib; ecclia tenet re
pēder. 12. q. 2. qm̄q; suffragio. et. c.
ecclesiasticis A. Al. in vi p̄z idē cā. q.
18. dicit q; ēt illi q; acceperūt ex ille
gitima cā restituere nō tenent. nisi
ipe clericus pp̄ h̄mōi donatōz fa
cius sit nō soluēdo. sicut ēt i vsura.
et h̄ exceptio eo q; extorsit p fraudē
vel minas aut uolētiā vel h̄mōi
hic ēt tenet si clericus sit soluendo
Si aut clericus n̄ sit soluēdo. tenē
tur ad restitutionē oēs q; illicite ac
ceperūt. h̄ ibi. Primiū dictū veri
r̄ q; siue clericus sit soluēdo l̄nō il
licite sit suscipiēs teneat ad restitua
tionē. qz illicita donatio rei ecclie
de iure n̄ t̄z. et de dōa. c. 2. B. Sz
si debeat fieri restitutio cum fiet. R.
Qñ non turpiter dederit sed timo

re vel h'mōi restituet eide q de
d u. Al' aucte supioris pueret i vti
litate ecclie vel paupibus erogabi
tur ar. 17. q. 4. si quis i atrio. Sas
cō. Tho. fa. se. q. 62. Al. De hoc in
d. q. 18. clarius d' fm Ray. sic. cre
do q' aucte iudicis p'ialis dbeat
fieri ecclie cui sio iniuriose ablauū
ē. ita q' illi eidē qui dedit nisi cum
turpiter dedit. tūc ei nō sibi s'z suc
cessori suo poterit fieri vel supio
ri vt dicit Hosti. Al' i vtilitate ec
clesie puerat. uel ēt eiusdem loci
paupibus si hoc expedit videbit.
eroget ar. dci. c. si qs i atrio. Hoc
vltimū. s. q' det paupibus dicit gl.
Ray. q' melius ē. s. cum indigent
paupes. vel satis abundet ecclesia
alio qui melius ē q' in vtilitate ec
clesie paupis puerat. Idem Al.
Sup eo vō qd dicit Ray. de aucto
ritate iudicis penitēntialis. gl. eius
dicit. si tñ super talibus disponēdi
hēant pōtate. B. De fructibus be
neficioz hēnt plura. s. bñficiū fo
per toni. Clericus non d'zreciper
ecclesiam de manu laici vt. j. ecclie
fia. 1. j. pe. Clericus an debeat in
rare coram laico. vide. 22. q. vlti.
nullus. Et habes ibi q' nō presu
mat iurare i m'ibus laici. Al. s. ad
petitōem cuiuscūqz layci. nisi fue
rit p' iudicem ecclesiasticū requisit'
ut ibi. B.

Adiutor

Quō et qñ ep's assumere
possit coadiutores. vide. j. vltiat'
corpore. §. 2. i. fi. 7. §. fi.

Cognatio Tri plex

ē cognatio qdā carnalis q
d' p' sanguinitas. Quedā spūal' q

d' p' paternitas. vel cognatō spūs
lis q' ex p' paternitate pcedit. Que
dā legalis q' d' adoptio. Iste co
gnatōes multipliciter ipediūt ma
trimoniū. 7 iō de eis require. j. i
pediūtū. §. 6. 7. 7. 7. s. adoptio.

Menda ec

clesie talis mēda n' p' sie
ri nisi p' modū qui d' s. beneficiū
prio. §. 3. in fi.

Ministere

alteri vices suas requir. j.
d' legare. 7. j. vicarius. 7. j. cōfessō
prio. §. pe. 7. anpe.

Immodatū

Comodare ē alicui rei ad
aliquē certū vsuz gratuita cōces
sio. Mā si merces iteruenit n' ē cō
modatū. s'z locatio l' alius p' ino
miat' s'z Hosti. 7. Gos. Al. Idē i sū.
cō. li. 2. ti. 6. q. 18. Et ē locatō qñ in
uenit merces pecunie. Hoc ei casu
si trāssert dñū ē uēditio. Si vero
n' trāssert ē locatio. vt i sū. d' ep. 7.
vē. p' toni. Et de locatōe 7 cō. i p'n.
Si vero n' iterueniat merces pecu
nie. ē s'ctus inominatus 'qui sit qua
drupliciter. videlicet. Do vt des.
Do vt facias. Facio vt des. Facio
vt facias. ff. d' p'scrip. ver. l. nāl. B.
Comodare pōt 7 ei p'modari
q' pōt 7 p'bere vt n' solū p'latu p'
comodare 7 ei p'modari. s'z etiaz
yconom'. q' is p'bere pōt. x. q. 2.
hoc ius potrectū. Por. o si pupil
lus p'modet n' ē obligatus. s'z alius
ei obligat. ff. d' ac. ep. 7. ven. l. iul.
§. antepe. Al. Idem in sum. cō. eo.
ti. q. 20. fm Hosti. 7. addit. Tenet
tñ pupillus i q'z n' locupletior fac

tus ē. Sic ⁊ si pſone n̄ ecclesie cō-
modatū fuerit tenet ecclesia iquātū
i vilitatē eius verſum ē. **B.** Pos-
ſumus ēt p̄modare non ſolū n̄ra.
ſz ēt aliēa q̄ poſſidemus. ff. cōmo.
l. cōmodare. ⁊. l. ita. **A.** Ibi dicit.
Ita vt ſi ſur vel p̄do cōmodauit
hēat cōmodati actionē. Aduerſe
dū tñ q̄ de bone fidei poſſeſſor n̄
ē dubitatio. **M.** Ale fidei vero poſ-
ſeſſori cōmodatū n̄ licet. imo p̄mo-
dādo furtū cōmittit. qz cōtrecta-
tio fraudulēta rei aliene inito dño
ff. de ſur. l. i. Silr ⁊ rē alienā furti-
do rapinā cōmittit. i. 4. q. 5. ſi qd.
S3 dñ poſſe cōmodare q̄ ad hoc
vt poſſit cōtra cōmodatariū agere
cōmodati. d. l. ita niſi ſorte cōcur-
rat dñs rei cū legis p̄batōibus.
Mā tūc ei oīo libera faciēda ē re-
ſtitutio. **C.** de ſur. l. i. ciuile. **B.** Mō
tñ lz nobis cōmodare ea q̄ nobis
ſunt cōmodata nū ad vſuz noſtrū
vl. j. §. 4.

2 **C.** Incomodato d3 reſtituires ip-
ſa di. l. ius aut naturale. Nec p̄ f
ſtitutio p̄texu alienius debiti retie-
ri. **C.** cōmo. l. ſin. Et n̄ deteriorata.
vt. j. de poſſu. §. anpe.

3 **C.** Quid ſi cōmodauit tibi rē ad cē-
tū vſum. ⁊ tu vteris ad aliūz. pu-
ta cōmodauit tibi equū vſqz ad cer-
tū locū ⁊ tu p̄cedis vterī? l. cōmo-
dauit eū vt ducēs ad villā ⁊ tu du-
xiſti eū ad bellū. l. rē quā tibi p̄mo-
dauit p̄modaſti alteri. **R.** i oibz p̄re-
dictis furtū p̄mittit. niſi qñ cōmo-
datarius credebat dñz p̄miſſurūz
⁊ erat iuſta cā credēdi. ff. de ſur. l.
gre. **A.** In hac. l. n̄ dñ niſi d̄ ſo. s.
qñ excuſat a furto. ſz p̄miſ. s. qñ te-
net rōne mutati vſus. p̄bat. ff. com-
modati. l. ſi vt certo. §. quīmo. ⁊. ff.

de ſur. l. qui iurata. Et i dubio p̄ſu-
mit dñs n̄ p̄miſſurus ⁊ iuratus. ff. d̄
ſur. l. qui vas. §. vetare. **B.** Itaqz
ſi i dictis cāibus res p̄iit vel deter-
riorata ē. ille qui p̄modatū ſcepit
idubitant tenet ad reſtitutionē. **A.**
Idē i ſū. cō. eo. ii. q. 19. **B.**

C. S3 nūquid aliter cōmodatari-
tñ ſi res p̄iit vel deteriorat. **R.** dñ
ſtinguēdū ē qz ſi q̄s accepit cōmo-
datū grā ſui tñ. vt frequētius ſolz
ſieri ip̄e tenet de dolo ⁊ culpa ſue
lata ſue leui ſue leuiſſima. c. eo.
c. vnico. qz i talibus talē diligētiāz
q̄lē i f̄b^o ſuis d3 adhibē. Nec hoc
ē ſufficit ſi res diligenti^o cuſtodiri
potuit. ff. de acti. ⁊ obli. l. i. §. is q-
qz cui. De cāu v̄o ſōmto q̄ n̄ acci-
dit culpa ſua. n̄ tenet ad reſtōez nī
ſi interuenerit pactū vel mora. s. f
ſimēdi. vt i. d. c. extra. **R.** dñ ſi p̄mo-
datū fuiſſet factū grātia dant tñ.
vbi grā p̄modauit vxori vt ad me-
ornatioz duceret. tūc p̄modatari-
n̄ tenet niſi de dolo tñ. vt. ff. eo. ſi
vt certo. **A.** In. §. interduz. vbi dñ
de dolo tñ. S3 **D.** oſt. dicit qz tenet
hoc cāu ē de lata culpa. vt i ſū. cō.
eo. ii. q. 21. vbi h̄ oīa notat. p̄ quo
factū qz lata culpa equipat dolo. ff.
depo. l. q̄ n̄ n̄ua. ⁊ ibi ē p̄z q̄ lata
culpa dñ qñ minozē curā adhibz
alienis q̄ ſuis. **B.** Si vero cōmo-
datūz fuerit grātia. utriusqz. tunc
tenet ſolū de dolo ⁊ lata culpa. ff.
eo. i rebus p̄rio r̄iſo. ad ſi. **A.** Im-
mo hoc cāu tenet ē de culpa leui.
vt nora. gloſa. in. d. l. in rebus. **B.**
Idem dicit **D.** oſt. vt patet in dic-
ti. q. 21.

C. Cōmodas tenet cōmodatario
ſi ei ſciēti p̄modauit vaſa vitioſa
p̄p quā cauſam vinūz ⁊ oleū effu

4

5

sum ē. ff. eo. l. in reb⁹. Itē si añ tps
renocauit pmodatū. ff. eo. i. pmo-
dato. Al. Tenet etiā de ipensis fac-
tis in rebus pmodatis fz modū q̄
habet i dca. l. i. reb⁹. §. pñt. vbi dñ.
Possunt iuste cause iteruenire. de
qb⁹ cū eo q̄ pmodasset agi debet.
veluti de ipensis i valitudine serui
factis. q̄ pp fugā regredi reducē
diq̄ eius cā facie essent. Nā ciba-
rioz ipense naturali rōne ad eū p-
tinent. q̄ vtendū accepisset. Sed
id qd de ipensis valitudinis aut su-
ge diximus. ad maiores ipensas p-
tinere debet. Modica enī ipendia
verū ē vt sicut cibarioz ad eūde-
z ptineat. Itē q̄ scīs vasa vitiosa p-
modant. si istū vinū vel oleū cor-
ruptū effusum ve est. B

Impaterni

tas. Regre. j. ipediunt. 6.

Communica^{re}

corpus xpi sumere. Quili-
bet fidelis postq̄ ad annos discre-
tionis puenit. cōicare tenet saltē
i pascate. nisi de cōsilio ppriū sacdo-
tis et pp aliquā rōnabilez cām ad
temp⁹ abstineat. et de pe. et re. c. ois
Al. Rōnabilis cā est ad faciendaz
debitā pparatiōem quā negligē-
t omisit. i. illd. i. l. xi. Probz
autem seipsū hō. et sic de pane il-
lo edat. Nō enī puenit vt q̄ multis
seu magnis pctis fuerit iuolū⁹ sta-
tiz et p⁹ pcessiōem accedat. sed sitē
pus panē debet plures ptereri. et
ofonib⁹ et ieiunijs et elemosynis
se mūdū et odoriferū reddē p q̄
to tpe suo sacerdoti q̄ ei⁹ nouit cō-
scientie secreta visū fuerit expidit
de pe. di. i. n̄ sufficit. et. c. in accusa

tionē. Nō est autē iusta causa dis-
serendi. quia dicat quis se n̄ posse
idulgere. vel n̄ vult alienū restitui-
ere seu aliud ad quod obligat fa-
cere. Nō enī nisi peniteat excōicā-
dus est. de. p. se. di. 2. si qs iurat. B.
S3 quātūz erag cōicans debet ha-
bere. vide. j. §. pñt.

Quicūq̄ euz psciētia pcti mor-
talis ad cōiōez accedit peccat mō-
taliter. i. l. xi. Qui māducat in-
digne. iudiciūz sibi manducat. Et
hoc ipsum ponit Tho. in. 4. dis. 9
et addit sic. Nō aliq̄ sit a pctō oio
imūis. n̄ pōt p certitudine sciri. j.
l. 4. Nihil mihi psciū sum. S3
in b̄ iustificatus nō suz. Pōt tñ de
hoc haberi aliqua pccā p̄cipue
p quā mō signa. sicut dicit Ber. p.
cum quis vba dei deuote audit vt
Joh. 8. Qui ex deo est vba dei au-
dit. 2°. cū qs p̄mptū ad bñ agēdū
se iuenit. qz p̄batio dilectōis exhi-
bitio est op̄is. vt dicit bñs Greg⁹.
3°. euz qs a pctis abstineat i futurū
p̄positū habet. 4. euz d̄ p̄teritū do-
let qz i his vera pnia fm Greg⁹. p
sistit. vñ si aliq̄ p h⁹ mōi signa scā
diligēt discutiōe sue psciētie q̄uis
forte n̄ sufficiēt ad cōiōē deuote
accedat aliq̄ pctō mortali i ipso re-
manente qd eius cognitiōem p̄ter
fugiat n̄ peccat. imo magi ex vi sa-
crām̄ti pcti remissiōem psequitur.
Al. cōn. p̄dicḡ Pe. vt i sū. 2. li. 3. ti.
24. q. 69. Ibi ē d̄ fm Al. q̄ talē
pctū de quo p̄ime dñm ē in p̄tri-
tione generali dimissū est l3 nō ita
plene sicut ea que in specie p̄fess⁹
est. Ibi ē d̄ secundūz Pe. q̄ p̄sci-
entia peccati mortalis pōt esse mul-
tiplex. Quia aut illa p̄cientia sur-
git ex certitudine sufficiēti. vt qz

scit se fornicatū. vñ. sili. Aut pbabi
vt qz morose delectatus est. 7 tict
affuisse p sensum mortalem. Aut
ex leui. vt hō scrupulosus q̄ timet
de leui delectatione ne fuerit pctm̄
mortale. In prio casu ad coionez
accedens peccat mortaliter. Siliē
in 2. Nam i primo cōtēnt. In 2.
discrimini se exponit. In 3. non.
Hoc itellige veruz si cōsciam scru
pulosam deponat seu illi n̄ cōsenti
at. ex de sen. exco. in q̄ finōi. Aliter
non debet accedere. quia q̄cqd sit
p̄sciam. edificat ad gehennā. ex
d symo. p tuas. 2. Et subdit Pe. si
aut n̄ habet qs p̄sciaz peccau mō
talis. aut h̄ ē qz p̄pauit 7 discussit.
preparatiōe sufficiēti diligentissime
p̄sciam suam examinando. 7 p pi
tos p̄sulendo aut pbabili p̄scienti
am suaz. s. pbabiliē examinando
7 p̄fitendo. aut negligent. In p.
casu nō peccat. s. remissione pctō
rū ēt si q̄ latet accipit 7 meret. In
2. n̄ peccat. s. tñ remissioez nō acci
pit nec meret. In 3. vō peccat mō
taliter 7 demeret. maxime si negli
gētia sit mag. h̄ ille. Et d̄z intelligi
fm̄ p̄dicta. s. q̄ meritū cōionis 7
effectus n̄ p̄datur pp quālibet leuē
negligentiā. B

2 Non sufficit volenti coicare q̄
sit solū prius imo si habet copā
sacerdotis qui eum possit absolue
re peccat sine cōfessione coicando
Si vō n̄ h̄z copiam. tunc si iminet
necitas coicadi vel celebrandi. vt
qz timet scādālū ppli vel iam ince
pit ministerium sacri. vel aliqs isir
mus annuit loquelā. 7 ē i p̄posito
p̄fitēdi q̄ cit? pōi. nō peccat coicā
do. h̄ Pe. 7 Al. Sile Tho. j. p̄scf
tio. 2. §. 5. 7 Ray. j. missa. §. 18. Al.

Idē in sū. cō. eo. ii. q. 70. 7 incipit
ministeriū sacri isra cāonē anteq̄ sa
cerdos cōficiat. ut p̄z in dcō. §. 8.
fm̄ Ray. Et sic vt videt post offer
torium. B

3 Quāuis exm̄ i pctō n̄ liceat cōi
care ut dictū est. §. 7. videndo in
corp? xpi nō peccat. Alū si iterdū
pp humilitatē abstineat a vidēdo
laudād? ē fm̄ Tho. i. 4. dīf. 9. Lō.
Al. dicēs q̄ pctōr nō d̄z vidē mul
to aspectu. s. eo viso p̄cutē peci? q̄
nō sit dign? eius aspectu. Berenci
vō fm̄ eūdē Tho. arcēdi sūt oio a
visōe. Al. Idē ē de oib? infidelib?
vt p̄z in sū. con. co. ii. q. 71. vbi etiā
supradicta nōnt. B. Sili nō pec
cat qs tangēdo cit timore 7 reue
rētia corpus xpi vt qz erigit hosti
as de terra 7 h? mōi. Aliter peccat
vt dīc Inno. Al. Idē i sū. con. eo.
ii. q. 72. vbi dī fm̄ Pe. q̄ peccatō
his casib? excusat pp nequātē. Et
idē Inno. i. c. qd̄ i te. ex de pe. 7 re.
7 addit q̄ idē ē si sacerdos pecca
tor alicui in necitate constituto. eu
charistiā tribuit. Nec vident itelli
genda qn̄ pctōr ē vere cōiit? cum
p̄posito p̄fitēdi. Al. est qd̄ sibi pos
sit iputari. 7 iō n̄ vī excusari. ut p̄
colligi ex dictis. §. 5. 2. B.

4 Arū nocturna pollutiō ipediat
cōionem seu celebrationē. R. fm̄
Tho. in. 4. dīf 9. q. 4. arti. 2. ad h̄
vt hō digne ad sacm̄ eucharistie
accedat. tria requirūt. prio. n. requi
rit munditia p̄scitē que nō nisi p
peccam̄ tollit. s. o requir̄ eleuatio
mēt̄ ad deū p actualē deuotionē
7 h̄ interduz sine pctō amittit ut p
mēt̄ hebetudinē uel occupationē
aut euagationē. 3. munditia corpo
ralis. Unde 7 celebrātes uel euaz

tractantes aliquod sacramentum per
reuerentiam lauant manus. Itaque
primo et principaliter peccatum impeditur.
ideuotio seu hebetudo mentis. 3.º co
poralis imunditia. Et hec tria quicquid
concurrunt in aliquam nocturna pollutio
ne quicquid duo ex ipsis quicquid unum non
Et secundum hoc homo magis vel minus impeditur.
Et ideo distinguendum est de pollutione que
potest multipliciter contingere. Et primo quod
dicitur contingit ex sola dispositione natu
re et non ex precedenti cogitatione
et tunc non est signum alicuius peccati. sed potest
hebetudinem mentis inducere. si scilicet cum ima
ginatione contingit. Imunditiam vero
corporalem habet. et ideo si necessitas vel de
uotio exposcat non impeditur. precipue quoniam
sine imaginatione accidit. tamen si per
reuerentiam quod abstinence. laudatur
est. quoniam talis dispositio non est peccata. 2.º
vero potest contingere ex precedenti cogi
tatione. Et hoc dicendum est quod cogitatio
huiusmodi turpius quicquid potest esse si
ne peccato. sicut cuius est cogitatio tamen vel
cum quis disputando de talibus ovis quod
loquens cogitet. Alioquin est cuius peccato
veniali. 8. quoniam cogitatio pertingit ad
affectum. et in sola delectatione fini
tur sine ulla deliberatione consensu.
Quicquid autem est mortale. 8. quoniam consensu
adiungitur. Et quod cogitationi tali de
propinquo est delectatio. et delectatio
non consensu. ideo in dubium venit potest. utrum
sequens pollutio ex peccato accidit
vel non. et an veniali. vel mortali.
Non ergo sic dubitatur de precedenti
consensu. ovis abstinendum est. Si autem non du
bitatur sed expressum inueniatur quod consensu non
cessisse et necessitas urgeat. aut si ali
qua ponitur causa. potest accedere aut etiam
celebrare. Quod si causa aut necessitas non
sit et tamen celebrat. non peccat mortali
ter sed venialiter. Alius tamen est ab

stinere per reuerentiam sacramentum.
3.º potest contingere ex cibo vel potu
cedenti. et tunc idem est iudicium
sicut de illa pollutione que ex tur
pi cogitatione processit. nisi tantum
quod non ita de facili contingit peccare non
taliter in susceptione cibi sicut in co
gitatione turpi. 4.º potest contingere ex il
lusionem. Et quidem si illusionis causa
in nobis processit. idem est iudicium quod
de cogitatione precedente. Si autem in
nobis causa non processit. imo potius tria
causa et frequenter accidit et preci
pue in diebus in quibus quod coiccare dicitur si
gnum est quod diabolus homini fructum eucha
ristie auferre conatur. unde in tali casu po
tentialiter fuit cuiusdam monacho vi in col
lationibus patrum legitur quod coiccare. Et
sic diabolus videns se non posse per
sequi ieiunium ab illusionem cessauit. Ge
neraliter tamen quod causa ex qua contingit non
potest utraque precipue de facili. tamen est sp
abstinere nisi necessitas iubeat. sed dicitur
abstinere usque ad. 24. horas. quod in
tali spatio natura que per corporalem
imunditiam et mentis hebetudinem est su
erat de ordinata. reordinatur. Alioquin
in suis. 2. li. 3. ti. 24. q. 73. ubi etiam dicitur
secundum Thome. quod pollutus nisi pollutio ha
beat ortum ex peccato mortali deberet
celebrare per alio quod in peccato mortali
ne ille celebrando peccaret mor
taliter.

B
Corpus christi a ieiunio tamen debet precipue
cipi. 7. q. i. nihil. de peccato. dist. 2. liqui
do. Quod in reuerentiam tanti sacri insti
tuti est nisi per necessitatem imminens mor
tis ne contingat sine viatico ex hac
vita transire. Est tamen sciendum quod duplex
est ieiunium. 8. nature et ecclesie. Ieiuni
um nature est quod importat purgationem et
cuius assumptum per modum cibi vel potus
et tale ieiunium regitur ad hoc sacrum

5

recipiendū. Nec refert utrū aliqd
nutriat vel n̄. aut p se aut cum alijs
aut cibi aut etiam medicine i q̄tū
cūq̄ pua q̄titate dūmodo sumat
p modū cibi vel pot⁹ n̄ l3 hoc sa-
c̄f3 accipe. Relige tñ cibi renanē
tis i ore si casualiter trāsglutiātur
non ipediunt sūptiōez h⁹ mōi sac̄fi
qz nō trāciunt p modū cibi t po-
tus. s3 p modū saluē. qd vitari n̄
pōt. Aliud ē ieiunius ecclie qd in-
stitutū ad carnis maceratiōez. t ta-
le ieiunius nō solut p p̄dicta. qz n̄
multū nutriunt. s3 magis ad alterā
dūz sumūt. A. Idē i sū. 2. eo. ii. q. 64.
vbi enā d̄r fm Tho. qz simi-
liter n̄ ipediunt coionez si casualit̄
sumat relige aq̄ vel vini qb⁹ os ab-
luit. dūmō n̄ trāciunt i magna q̄-
titate. B. Porro ecclia diem na-
turalē icipit a media nocte. t iō si
p⁹ mediā noctē alijs sūpsit aliqd
p modū cibi vel pot⁹ n̄ pōt ea die
h sac̄m sumere. Pōt vō si aū me-
diā noctē. Nec refert utrū p⁹ cibū
vel potū dormierit aut ē digestus
sit q̄tuz ad rōnez p̄cepti. Refert at̄
q̄tuz ad pturbatiōez men̄. quam
patiunt hoies pp ifonmitatem vel
idigestiōez. ex qb⁹ si mens multuz
pturbet hō reddit ineptus ad sūp-
tiōez h⁹ sac̄fi. h Tho. i. 3. pte. q. 80
A. Idē i sū. 2. q. 65. B. Dubiū oc-
currens sup sumptiōe a ieiunis vi-
de. j. eucharistia. 3. §. 6. i fi.

6 Cūtrū post scāz coionem liceat
statim comedre. R. fm Tho. i. 3. p-
te. q. 80. In susceptiōe hui⁹ sacra-
menti requiritur magna deuotiō q̄
quidem magis ipeditur p̄pter p̄-
cedentia q̄ p̄pter sequentia t iō
magis est institutum q̄ hoies ieiun-
ent ante sumptiōem q̄ post. De

bet tñ esse aliqua mora iter sumpti-
onē eius t reliquos cibos. vñ t
i missa oratio gratiarū actionis p⁹
coionem d̄r. t qui coicant suas p̄-
uatas orationes dicūt. A. Contra
h videt de 2. e. dis. 2. trib⁹. vbi. Cle-
mens dicit qz qui mane coicaue-
rit. vsqz ad sextā ieiunet. q̄ vero ter-
tia vl q̄rta hōa. ieiunet vsqz ad ve-
sp̄rā sic secreta sc̄ificatiōe eterna
custodiēda sūt sac̄a. Sed vt nota-
tur i sū. 2. li. 3. n. 24. q. 66. P̄e. dic̄
qz h̄ d̄creiuz loq̄t fm antiq̄ ipa qñ
raro celebrabāt nulle. Scd3 ergo
hāc rōnem P̄e. ēi hodie obtinet i
raro celebrantib⁹. vel i nō sepe coi-
cātib⁹. Puto ergo qz qñ pōt co-
modū fieri ēi hodie h̄ d̄creiū tbeat
fuari. Cōtrariū vō nō p̄cedit nisi
ex ideuotione. iō nulla potest con-
suetudine iuari. extra de consue.
c. fi.

7 Duo sūt mod⁹ manducādi cor-
pus xpi fm Aug. Un⁹ sac̄aliter t
sic boni t mali edunt. Ali⁹ spūali-
ter. t sic soli bōi mādneāt q̄ i vni-
tate xpi t ecclie quā h sac̄m signi-
ficat manēt. hec m̄gr. 4. sen. dis. 9.
A. Idem i sū. 2. eo. ii. q. 67. Et alii
dicuntur manere i vnitāte ecclie t
xpi q̄ ei cordiali fide t ope adhe-
rēt. 24. q. 3. de illis. t de p̄se. dis. 2.
credē. In q̄ etiā. c. p3 qz duplex est
mod⁹ māducādi spūalit̄. Un⁹ de-
uota fide tñ. vñde ibi d̄r. Qui cre-
dit māducat. Ali⁹ est fide t debita
sacramēti p̄ceptione.

8 Interdict⁹. suspēsus excoicar⁹
ēi i iuste. coicare n̄ d3 qz. i talibus ē
defect⁹ rei signate. s. vnitatē corp⁹
mystici fm P̄e. A. Id est ecclie. q̄
mystice d̄r cōpus xpi. ad Ro. i. 10.
ibi. Sic. n. i vno corpore t c. 2. 24.

q. i. Ubi sana fides. et huius corporis
 unitas habet quod fideles debent inuicem
 uniti fide et caritate in hoc sacro signa-
 tis. Unde et vocatur mysterium unitatis
 ex d. s. tri. et si. ca. c. i. §. una vo. Et
 predicti in h. §. co. Al. Et quod ad excōica-
 tos claret. Nam et minor excōica-
 tio separat a preceptione sacrorum. ex de
 sen. exco. c. pe. Et regulariter excōi-
 catio est iniusta timēda et obseruā-
 da c. xi. q. 3. c. i. et ex de sen. exco.
 p. tuas. Quo ad iterdictos dicendum
 quod et eis denegatur. nisi in articulo
 mortis. ex de spon. nō ē nob. p. iunctio
 .c. qd in te. de pe. et re. Quo autem ad
 suspēsos dicendum quod tunc eis cōica-
 tio negatur. quā a preceptōe sacrorum
 fuerit suspēsi. Secus si ab alijs. ut p. t.
 colligi ex notat in sū. con. li. 3. ti. 33.
 .q. 81. ad si. ubi p. 3. fm. Host. quod sus-
 pēso nō egreditur in ius sine date.
 et. §. suspēsus p. totū. S3 h. dictum
 De. fuit multū breue. qd ponit in
 sū. con. li. 3. ti. 24. q. 77. in si. **B**
 9 **E**t actus coitus in matrimonialis ipe-
 diat a coione. R. fm. Tho. i. 3. pte
 .q. 80. Coitus coniugalitatis si sit sine peccato
 puta cā. plis generāde vel cā red-
 dendi debitū nō aliter impedit nisi sic
 dictū ē de pollutiōe nocturna q. ac-
 cidit sine peccato. s. pp. in iudiciā cor-
 porale et mentis distractionē. In ta-
 li ergo casu ut dicit beatus Gre-
 gorius fuit suo iudicio relinquēdi. Al.
 Hoc habet in. c. vir. §. allato. B. S3
 q. voluptate domināte coniugi nūcce-
 tur phiberi d3 ab h. sacro. 33. q. 4.
 vir cū. ppria. Al. Idem in sū. co. e.
 ti. q. 75. Et addit fm. Al. sup. 4. sc.
 dis. 32. q. exigēs firmitate duem
 l3 moneri debeat ne accedat. si tñ
 oibus modis ex deuotione se ige-
 rat nō ē phibēdus. Bl. et in. c. ois

hō. de pse. dis. 2. dicit quod illud quod
 ibi dicitur de abstinendo ab uxore an
 coione. p. siluū ē n. preceptū p. dictū
 .c. vir. Sed certe videtur quod coione
 impediatur ois coitus in matrimonialis et
 in reddēdo. ut expresse habetur. 33.
 .q. 4. sciaus. Ubi Gregorius dicit. Sci-
 as frēs carissimi quod quicūq. uxori d-
 bitū reddit vacare nō potest orationi
 neq. de carnibus agni comedere
 d3. Qd vō dicit in dco. c. vir potest itel-
 ligi quā ois cōstaret quod in dco. coitu
 gs peuitus immunis foret ab ois vo-
 luptate et mēis habitudine. cuius
 dñi psumit. ut in dco. c. scias. et i. c.
 vir. ubi dicit. Licita ipsa adnuxio
 coniugi sine voluptate carnis fieri nō
 potest. Ergo si solū exactio. s3 et red-
 ditio in matrimonialis debet coione in-
 pedire regulariter vñ nisi forte nece-
 ssitas imineat. uel gs nimis frequēter
 reddere cogere. ne sēp vel nimis
 diu careat necessaria coione. Unde
 et cōsilium Libertanū dicit. Dis hō
 an sacrā coione a ppria d3 abstinere
 uxore tribus aut quatuor aut. 5. aut
 6. aut 7. diebus. de pse. dis. 2. ois hō.
 Et ut p. 3. in sū. co. dca. q. 75. Al. i. scri-
 pto. dis. 13. dicit. Ben puto quod sic sit
 faciendū si in alio coniugi inueniat debi-
 tū reddē coactus. et nō expectet et
 h. frequēter facere. eo quod aliter etiā illo
 tpe nō vult abstinē. ego coicare cō-
 cedere illi q. reddit iustus. et aliter nō
 qui extorquet debitū quā non ē ex-
 torquēdū. q. p. stat quod et illo tpe red-
 dere tenet si probabiliter timet de
 incōtinētia alterius. hec ibi. Sed 3
 ergo predicta intelligēda videntur su-
 per hoc dicta doctorū. B. Et fm
 Al. et post factā coione non licet
 eo die debitū exigere nec etiā ex-
 c. um reddere. nisi cū difficultate.

sed tñ pñariū nō puto eē mortale
Al. Idē in sū. con. li. 3. ti. 24. q. 76.
Et ego credo q aia h agentis ma
le se haberet z diuina grā arida re
maneret ob tantā irreuerētiā qz
pp̄ter deuotiōnē z reuerētiā tāti
sacramēti nō solū ab imūdiā tali
s; ē a māli cibo quantūz comode
fieri posset abstineri deberet. de p
se. di. 2. tribus. B

io **C** Altrū imūdiā pure corporalis
impediat cōiōnē. R. fm Tho. i 4.
di. 9. Cū ille cibus nō sit corpori
sed mentis magis in eius sūptiōne
pñiderāda ē imūdiā mētis q̄ cor
poris. Et iō distinguēdū ē de imū
diā cōporali. qz si sit ppetua siue
diuturna. tñ nullo modo pp̄ h
aliq̄s abstineri d; ne pp̄ munditiā
corpori pdat fructus mentis. sicut
accidit in leprosis z pñicibus flu
xū sanguinis vel seminis. Si āt sit
ipalis z facile pūgabīl tunc si ali
q̄s sit in mēte bene dispositus. siue
re nō. phibet. q̄uis posset ad tps
laudabilē abstineri pp̄ reuerētiā
tanti sacramēti. di. 5. ad eius. A.
Idē in sū. con. e. ti. q. 77. B.
De sacerdote autē leproso vtrum
possit celebrare vide. j. leprosus
.s. si.

ii **C** Altrū debeat hō corpus xp̄i fre
quenti sūere? R. fm Tho. in 4.
di. 12. Ea que i hoc sacro gerūt hñt si
multitudinē qz his que accidunt in
corporali nutrimento. qz enī sit q̄
cōtinua depñitio naturalis humo
ris per actiōnē naturalis caloris z
exercitiū labori. iō oportet frequē
ter corporālē cibū assumere ad re
stauratiōnē cōtinuē deperditōnis
ne pñitio continua mortē inducat
Sicut āt ex pñipia inata z occupa

tiōne circa exteriora sit deperditō
seruoris z deuotiōnis fm q̄ hō in
deu colligit. vñ oportet qz pluries
deperdita restaurent ne hō totalē
alienet a deo. S; tñ semel in anno
sumere necē ē. ut. s. s. i. A. Oliz āt
statuti erat qz ter in anno videlicet
i natali dñi. pasca. z pñecoste ho
mines cōicārēt. de pñe. di. 2. z si nō
frequētius. Nō faciētes autē inter si
deles nō habebant. ca. di. c. secula
res. In primitiua āt ecclesia quot
tidie cōicabāt. qz vigeat deuotiō
maior. vt notat in sū. con. li. 3. ti.
24. q. 119. B

C Sed vtrū q̄libet die sit cōicādū
R. fm Tho. i 4. di. 12. In recipiēte
sacramēti ista duo regrunt. s. d
sideriū pñunctionis ad deū qd fac
amor. 72.º. regrit reuerētia sacri
q̄ ad donū timoris pñiet. Primiū
incitat ad frequētiā sacri hui⁹ quo
tidianā s; secūdū retrahit. Ideo si
aliq̄s expñetaliē cognosceret ex
q̄tidiana sūptiōe seruorē amoris au
geri z reuerētiā nō minui tal' dēnt
q̄tidie cōicare. Si āt sentiat reue
rentiā minui z seruorē non multū
augeri debēt interdū abstineri. ut
cū maiori reuerētia z deuotiōe p^o
modū accederet. vñ q̄nī ad h vñ^o
q̄sqz relinquendus ē iudicio suo.
A. Nec fuit snia Augl. ut p; d pñe.
di. 2. q̄tidie. ibi. Dixerit q̄spā tē.
S; put cōiter accidit q̄tidiana sū
ptiō nō ē laudabilis vl vituperabi
lis. Vñ in dicto. c. q̄tidie i pñcipio
dicit Augl. Quondie eucharistie
cōiōnē accipe. nec laudo nec vitu
pero. Vñ tñ dñi dñi dieb⁹ cōicādū
horor. Et put notat in dñā. q. 119.
als i li. de mīllā. in fi. dñe qz mediū
tēner est bonū. s. aliqñ celebrat z

12

f 3

aliqñ dimittere. nisi officiū exigat.
ut in oī die celebret. De his aut qui
mulieres oī die cōicāt. videt mibi
q̄ acrit̄ rephēdēdi sūt. q̄ nūmo v
su faciūt vilescē sacm. ⁊ poi⁹ ex
leuitate muliez putat eē desiderari
uz q̄ deuotiōe nñ. In scripto autē
dis. 13. dicit. Preparat̄ se ad cōio
nē p̄ abstinētiā a coitu. ⁊ vidue si
ue i castitate viuētes n̄ dēnt. phibe
ri a cōione frequē. p̄cipue de mē
se in mēsem fm solēnitates maio
res q̄ iuste arcent̄ q̄ digni sūt. ⁊ i
pie agit qñ subtrahit eis cibis sa
lutaris. qui datus auget eis gra
tiam quā acceperunt. **B**

13 **C** Aliū liceat cōicāt pluries i die
R. fm Tho. i. 4. di. 12. Mo licz nisi
semel ut talē quātū ad vñā diē re
p̄sentet vnitas dñice passiōis. ⁊ ut
quātū ad aliqd reuerētia exhibea
tur sacro. Sacerdos aut qui nō so
lū p̄ se. s̄ ⁊ p̄o alijs celebrat cuz
sit p̄sona publica necessitate cogē
te potest pluries i die celebrare. vt
j. missa. §. x. **A**. Et dicitur in sum.
2. co. ii. q. 120. **B**

14 **C** Aliq̄ q̄s debet recipe cōionis sa
crāmētū. R. **A** proprio sacerdote
vl ei⁹ supiore. siue alio d ei⁹ licētia
Si q̄s vō religiosus absq̄ licētia
ppriū sacerdotis sp̄ali alicui daret
icurr̄it excoicationez. de q̄. s̄. abso
lutio p. §. 3. circa mediū. Qd si sa
cerdos ppri⁹ mal⁹ sit. an possit ab
eo recipi. habes. s̄. cleric⁹. 3. §. 2. ⁊
j. ordinatus. l. §. 3.

15 **C** Alium sacerdos possit dare cō
pus xpi ei quēscit eē i pctō mo rta
li R. fm Tho. i. 4. di. 9. Si pctm̄
ē occultū. puta p̄fessioem vl alē
secrete scitū. ⁊ ille in occulto pent.
dz ei negat ⁊ mōc eū ne i publico

petat. Si aut i publico petat. dz ei
dē dare. de p̄se. di. 2. n̄. phibeat. Si
vō pctm̄ est manifestū. tūc siue i oc
culto siue in manifesto petat. dbet
ei negare. Qd si dicat se p̄fessuz ⁊
absolutū. an credere ei dbeat. vid
j. p̄fessio. 3. §. x. q̄ incipit. Aliū sacer
dos parochialis ⁊ c. **A** Supradī
cta i hoc. §. habent etiam i sū. 2 li.
3. ti. 24. q. 78. **B**

16 **C** Aliq̄ cāu possit dari hostia
nō p̄secrata loco cōsecrate. R. fm
Tho. in. 4. di. 9. In nullo casu. n̄
q̄ in sacramento vitaris nulla dz
esse fictio. n̄ q̄ dñi manducās ado
ret qd māducāt. ut dicit Augl. Da
ret sacerdos ei materiā idolatrādi
vñ ⁊ decre. dicit in casu p̄simili. q̄
facta sunt abijcienda remedia que
vris sūt piculis grauiora. extra de
cele. mis. de homine.

17 **C** Aliū corp⁹ xpi debeat dari sus
pectis de crimie. R. fm Tho. vbi.
s̄. Triplex. ē suspitio. Quedā mo
lētā q̄ p̄ facto reputat. ut si iueniat
suspectus cū inspecta in eod lecto
⁊ hui⁹. ⁊ pp hanc causā sic p̄pter
peccatū mortale neganda ē cōio.
ita videlicet q̄ si talis suspitio. p̄ce
dit ex publica fama. nō debet cōio
dari neq̄ petēti publice neq̄ secre
te. S3 si tales suspitio sit soli sacer
doti dbet dari si petat i publico. n̄
aut in occulto si cut ante dictū ē qñ
crimen occultū sit ul publicū. s̄. §.
15. q̄. s̄. an pximū. §. Quedā vero
suspitio ē pbabilis. ut si iueniat so
lus cū sola tpe ⁊ loco suspecto col
loquētes ⁊ frequēnt pp hāc ergo
nō debet denegari. q̄ pena n̄ infli
gitur vbi culpa ignorat. Quedā ē
leuis. ut si appareāt aliq̄ signa nō
iñ oio certa ⁊ p̄pter hāc ē negari

q si turpiter dedit n illi. sed panpe
ribus. vel illi i cui? iuriaz data est
iuxta arbitriū ecclie restituenda ē
pecunia. vt i preallegato. c. n̄ sane.
Glo. vō Ray. dicit q illud qd hic
dī de restitutione facienda. ē vūm
i foro causar. In foro at pñiali sō
te magis est pñlium qz necessitas.
Scdm̄ Al. vō debet de h fieri sicut
de alio turpi lucro. cuius restitu-
tio qñ turpimdo est ex pte danqz
accipit. regulariter ē d pñlio. nī
si i casib? a iure exp̄ssis. vt i symo-
nia z filib?. Pōt ēt reddi ei q ip̄s
dedit. nisi aliud dterminaret ius in
sp̄e sic i symonia de q exp̄ssus ē q
pecunia symoniaca restituēda est
ecclie i cui? ignominia ē accepta.
Et h pñt colligi ex notaz i sū. con.
li. 2. t. 5. q. 19.

i. **Indēnatus**

Alrū p̄dēna? possit fugē vl
se dī dē. vide. s. accusat. s. 5.

en **Inditio**

qñqz apponūt i m̄fimonio
vide. j. m̄fimonii. s. p̄to. De p̄di-
tōib? q qñqz apponunt i qbusdā
p̄ctib?. vide ibidē. s. 5. Itē d p̄ditō
nib? q apponunt i sp̄s alib?. j. sp̄o
salia. s. si. z. j. ipeditūz. 13. s. 5.

i Si aliq possessio fuit data ecclie
sic ibi aliq apposita p̄ditione siue
mō. vt si aliqd fieret. Si n̄ fiat. n̄ p
p̄t h pōt renocari datio. nisi sic scā
fuerit. s. q cessate p̄ditione vel mō
renocari posset. ex de p. appo. ve-
ruz. Al̄ Doc̄ itelligit de p̄ditōe im-
proprie sumpta. videlz pro modo
Cōditio eni proprie suspendit da-
tiōem. sed modus n̄. Et p̄ditio sit
per si. modus vō per vt. sicut nōt

glo. i dēo. c. hūm. vbi ēt dicit q cō-
ditione non impleta nec valet do-
natio.

B Si possessio data fuit ecclie ea
p̄ditōe ne alienet. nūqd poterit ali-
enari? R? fm̄ Ray. Distinguen-
dū ē. Mā si ecclia cui datū seu relictu-
z ē hēat alias possessiones. n̄ pōt ali-
enari i aliq casu. Et sic ielligit. Au-
ten. de alie. z emphi. s. sciūmas.
Si vō ecclia n̄ habeat alias posse-
siones qz alienet. tūc istas alienare
pōt i casib? a iure pmissis de qbus
vide. s. alienatio. Mā p̄hibitio fa-
cta a donato. c. p̄ n̄ adiecta ē habē-
da tāqz turpis. Cō. Goff. Inno. z
Host. A. Idē i sū. p. lib. 4. u. 4. q.
fi. B. Luz n̄ stat p̄ eū ad quē p̄tinet
q nūqz p̄ditio impleat. haberi d̄bet
ac si impleta fuisset. ex de re. iuris. cū
stat li. 6.

Confessio

cōiter quid
sit? R? fm̄ Tho. i. 4. dif. 17.

Cōueniēssime diffinit ab Auḡ.
sic. Cōfessio ē p̄ quā morib? latens
spe venie aperitur. A. Cō. De. vt
i sū. p. li. 3. ti. 34. q. 30. Ad cui? itel-
lectu dīc. Mō q p̄fessio triplr sit.
Aut i foro aie iteri? corā deo. Aut
i foro pñie exterius coram dei vi-
cario. Aut i foro p̄tenoso coram
iudice. In prima p̄m̄ latens n̄ api-
tur. qz deo ap̄tū erat. In vltima
n̄ aperitur spe venie. In media vō
ap̄tū spe venie p̄m̄ latens. Al̄
p̄fessio sac̄alis que ē ps pñie p̄ue-
nient̄ describit p̄ materiā q ē p̄m̄
z p̄ actum qui est ap̄ire. z p̄ finē q
ē spes v̄cie. Pōt addi q iō dī spe
venie qz si alia de cā ap̄iat. p̄m̄ n̄
ē p̄fessio. Mā si ap̄iatur cā p̄siliū est
p̄sultatio. Si vō ex lascivia vl leui

tate. ē dissolutio. Si vō ad aliquē maluz sinez. est malignatio. Et ex his satis pz qz pēn qd dī nī spe veniescu ad ipetrāduz ventiaz nī pōt dici dēnī i psssiōe. nec tenent illd sacerdos secretum tenē. vt pz per Ray. sub ti. de pe. r. re. s. pōe qz aliqs. r p glo. eius. eo. n. s. d pena sacerdotis. sup vbo pēnī. Et qz nī ois q spe venie aperit pēnī pscqz veniaz. vtrū nī pscat sacerdoti ido neo ex de pe. r. re. c. ois. r d pe dis. 6. q vult. vel alidebite pscitur. de pe. dis. 5. falsas. r. c. fratres. Ideo Ray. sub ti. de pe. r. re. s. supradi cto diffinit vt seqt. B. Hel f3. ray. Confessio ē legiuma corā sacerdo te peccati declaratio. A. Et subdit Ray. i dco. s. 2. qz pssio dī quasi simul ex toto vel vndiqz fassio. nā ille pscit q totuz fatetur. Glo. sup vbo vndiqz. i. de oibz pēis q occurrūt memorie. r d circūstantijs eorūdc aggrauatibz i aliud genus peccati. vt si pēssio vel furtum in ecclia factū fuerit. qz h locz trahit ad sacrilegium. B.

Quot sunt cōditiones qz debet habere pssio? R. fm Tho. in. 4. dis. 17. Sexdecī sūt q i his vñibz p tinct. Si simplex humilis. pssio pura fidel. Atqz frequens. nuda. discreta. libēs verecūda. Integra secreta lachrymabilis accelerata. Fortes. r accusans. r sit parē pata. Quoz expositio talis ē. Sit simplex. s. vt nī recuet in cōfessioe nisi qd ad quātūatē pēi ptinet. Humilis. s. vt misere se r isfirmū pscat. Pura. s. ut recta sit pscitē intētio. Fidelis. i. vera r sine falsitate. A. In sū. cō. eo. n. q. 66. qd de sacer dote. dī fidelis. i. ut tā ipse pscitēs

qz sacerdos sit in fide catholica. r fm doctrinā ecclie fiat nī herenico rī. Itē qz fiat sub spe venie al non ualere. sic pnia Layz. q dixit Alba 102 ē inigtas mea qz ut uentā mēf ar. De pmo habet fm augi. de pe. dis. 6. qui vult. De 2. de pe. dis. i. quez penitet meli⁹ ea. dis. c. nemo. B. Atqz frequēs. illud ē d bñ esse pssiois. s. hō q frequē pscat. A. In dca qōne. 66. dī qz h duobus modis pōt itelligi. Ano mō vt si frequēter cadit i pēnī mortale. frequēter resurgat p penitentiā. d pe. dis. 3. septies. Alio mō vt eadē pe cata frequēter pscat. Aug⁹. Quāto pluribz pscitē qz sub spe vñe turpitudinē criminis. tāto facili⁹ pscit qz gām remissionis. de pe. dis. i. quez penitet. Non tñ ad hoc tenet quis nisi i aliquibus casibz Est etiam de consilio ista frequentatio fpectu venialiu ad qru pssionē secularis nō tenet nisi semel in anno. nisi fuerit i pēto mortali. ut notat Bōauētura i 4. dis. 17. B. Audat ut nī iuoluat obscuritatē vboz. Discreta. s. ut maiora cuz maiori pōdere cōscat. A. In dca. q. 66. dī. s. vt discretū querat sacerdotē sciētē ligare r soluere. de pe. di. i. quez penitet. Itē qz d3 distincte r sepati singula pēia pscit. B. Libens. i. spontanea non coacta. Verecūda. vt. s. erubescat r nō se iacet de pēis pp aliquā seculi vanitātē. Integra. vt. s. nō subtrahat aliqd de his que māifestāda sūt. Secreta. s. qz tum ad conditionē fori i quo de occultis pscit agit Lachrymabilis quo ad dolorem de pēto cōmisso. Accelerata. vt. s. non differat de die in diē sed statim vel qz ci.

tius pōt cōfiteat. **S**or. **q.** vi. s. nil pp
 verecundia dimittat. Et accusat se
 ipsū et n̄ aliu. Et sit parat pata. s. sa
 cerdoti. **A.** De his cōduōib⁹ lat⁹
 et clari⁹ dixi i quadriga. vbi ēt be.
 iō. reducūt ad. xi. iō h̄ om̄ino. **B**
 2 **C**ūq; cōfessio facia sine cōtritiōe
 et sine caritate valeat. ut puta q; nō
 dōl⁹ de oib⁹ peccatis. vel n̄ uult ab
 sinere ab oib⁹. **R.** fm̄ Tho. vbi
 .s. Cōfessio fm̄ q; ē act⁹ vni⁹ nō
 valet sine caritate q; ē principium
 merēdi. s; fm̄ q; p̄fessio ē ps sacri
 ordinat p̄fiteat ad sacerdotē qui
 h̄z clauē ecclie. et p̄ cōfessionē co
 gnoscit p̄sciam p̄fiteat. Scdm̄ h̄ ēt
 pōt ēē in eo q; non ē p̄ritus. q; pōt
 p̄ctā sua sacerdoti nota facere. et
 clauib⁹ ecclie se subijcē. et q̄uis
 tūc nō p̄cipiat absolutiōis fructum
 tūc recedēte fictiōe p̄cipe incipiet. sic
 et in alijs sacris. vñ nō tenet iterat
 cōfessionē ad quā fict⁹ accedit. s; z
 tenet postmodū fictiōē suā p̄fite
 ri. **Lō. Pe.** Et ad istā opinionē n̄
 solū p̄dicta rō facere vñ. s; et d̄ pe.
 dif. i. mensurā. s. nō ita. vbi d̄ q; n̄
 est necesse. ut q; sacerdoti semel. cō
 fessi fuerim⁹ d̄ nouo confiteamur.
S; Ray. et Doli. tenēt q; talis te
 net cōfessionē iterare. q; p̄or con
 fessio q; non fuit facta i caritate nō
 valet. Sed p̄mū vñ veritas ēē de
 de. et re. q; qdā. **A.** istud. c. non bñ
 h̄ probat. **S; p̄** p̄cordātia pōt di
 ci q; intantū valet p̄fessio nec o; illā
 iterari specialiter. i q̄tū dūret effe
 ctus ipsius exp̄ssionis vocalis q; ē
 ps sacri. al⁹ nō. **Mā** intelligētia die
 to p̄ ex cā ē assumenda dicēdi. et d̄
 vbo. signi. intelligētia. **En̄** dicēdū
 ē fm̄ gl. **Ray.** put ēt notat i sū. p. li.
 3. ti. 34. q. 66. q; in his casibus si il

le q; ē indebite confessus confiteat
 eidez sacerdoti cui prius et adhuc
 habeat i memoria p̄ctā sua q; audī
 aut nō tenet iterare cōfessionē. **S**
 at cōfiteat nono q; alias non audi
 uit eū. aut etiā p̄rio si oblitus ē. d; z
 iterū confiteri totum. **B**

3 **C**ūq; liceat i p̄fessōe dicere alie
 na p̄ctā. **R.** fm̄ Tho. in. 4. dif. 16.
Dō in p̄fessōe d; famā alterius cu
 stodire q̄tū pōt. sed suam p̄sciam
 an magis purgare debet. Et iō si
 circūstantia que ducit in cognitio
 nē persone sit de necitate confessō
 nis. vñ q; trahit i aliā speciem p̄cti
 mortalis. tunc d; confiteri sp̄m̄ si
 pōt occultando p̄sonā. Si at non
 sit de necitate cōfessionis d; dimitt
 tere. ne peccatū alterius p̄dat. uel
 p̄ctā luia cōfiteat alteri. aut sup̄io
 ri q; personā ignoret. **A. Lō. Pe.**
 et addit q; ēt q̄ circūstātia ē neces
 saria et n̄ pōt exprimi sine pericu
 lo alterius om̄inēda est. et sufficit
 p̄ctū dicere sine huiusmōi circū
 stātia. ut in sū. con. eo. ii. q. 67. **B.**
 Si tñ exprimat eā bona intentiōe
 nō ut p̄bat. sed ut p̄narius oret p
 eo ut secreto emēdet. nō peccat. s; z
 meret. 12. q. 7. h̄ videtur. **A. Lon.**
 glo. **Ray.** ut in sum. con. eo. tit. q.
 87. quero etiam. **B**

4 **C**ūq; liceat cōfessionē diuidere
R. fm̄ Tho. in. 4. dif. 17. Non licet
 s; integralit̄ d; q; oia vni sacerdoti
 cōfiteri. de pe. dif. 5. ca. i. circa fi. et
 dif. 3. sūt plures. **Mā** sicut in medi
 cina corporali o; q; medic⁹ nō so
 lū vñ morbū cōtra quē i medicinā
 dat d; cognoscit. s; et vniuersalit̄
 totā heterudinē ipsi⁹ infirmi. eo q;
 vñ morb⁹ ex adiunctiōe alteri⁹ ag
 grauatur. et medicina q; vni morbo

et petere alteri nocumētū p̄staret
Silli ē i p̄ctis. qz vñū aggrauatur
ex adiūctōe alterius. ⁊ illud quod
vñū p̄ctō ēē cōueniens medicina.
alteri incētiūū p̄staret. cū qñqz ali
qz p̄trarijs p̄ctis isectus sit. Et idō
de necēitate cōfessionis ē qz hō oīa
peccata cōfiteat q̄ i memoria hz.
alio qñ n̄ ē p̄fessio s̄z p̄fessōis simu
latio. ⁊ si qd nō habuit i memoria
⁊ postea rēcordat. suffic̄ qz h̄ p̄ctū
p̄fess̄ postea dicat explicite ⁊ alia
in generali dicēdo qz cū alia mul
ta cōfiteret h̄ obliu⁹ fuit. A. Et hoc
etiā si cōfiteat alteri p̄fessori. ut i
sū. con. eo. ii. q. 72. f3 eundē Tho.
Con. Pe. B

5 Quid liceat p̄fiteri p̄ aliā p̄sonā
uel p̄ scripturā. R. f3 Tho. vbi. s.
Quāuis ad p̄fessionē put ē actus
v̄tutis suffic̄t q̄lūcūqz fieret. f3 n̄
qz ē ps sacri hz dēfūnatiū actū. sic
⁊ alia sacra h̄nt dēfūnatiū mānī.
Et sicut in baptismo assumit illud
elementū cui⁹ ē maxime vsus i ab
luendo. ita i p̄fessōe ille actus assu
mit q̄ m̄arie p̄sueuim⁹ manifestat.
.s. p̄ p̄p̄tū v̄bū. Alij. n. modi idu
cti sūt i sup̄lemētū. In eo at qz est
mutus vel alteri⁹ lingue sufficit qz
p̄ scriptū aut nutū. aut iñt̄p̄etē cō
fiteat. qz nō exigit ab hoīe plus q̄
possit. S3 nō sufficeret si ipse dice
re posset. In absentia at p̄p̄ij sa
cerdotis. nō o3 qz p̄ scriptū fiat cō
fessio. s3 pōt ēt laico fieri. qz plus
p̄tinet ad necēitatē p̄fessōis act⁹ q̄
ille cui sit cōfessio. A. Ad p̄dicta
facit. c. quē penitet. de pe. dis. i. B.

6 Quid si sacerdos interroget cō
fiteam ⁊ ille n̄rdeat. R. fm. x. h.
Sufficit q̄tū ad ea d̄ qb⁹ interro
gat. nisi sit talis qz pot⁹ dimitteret

cōfiteri q̄ ore p̄p̄to p̄fiteret p̄ctū
Doc. n. de superbia ē. de pe. dis. 5.
.c. i. v̄sus si. De interrogatōib⁹ ēt
habes. j. p̄fessio. 2. s. pe. ⁊ vlti. A.
Predicta etiāz habentur in sū. 2.
eo. ii. q. 77. B

7 Quid liceat cōfiteri p̄ctā que qz
nō cōmisit. R. fm Tho. in. 4. dist.
21. Mō licet. Talis. n. si nō esset pec
catorz mentiēdo peccatorz efficitur
.21. q. 2. cum humiliatis.

8 Quid cū qz dubitat de aliq̄ p̄ctō
an sit mortale teneat illud cōfiteri
R. fm Tho. in. 4. dist. 21. Tenet alō
se piculo cōmunit si negligit cōfite
ri ⁊ mortalit̄ peccat. sicut qz aliqd
committit uel omittit in q̄ dubitat
ēē p̄ctū mortale. talit̄ m̄ dubitās n̄
d3 in cōfessionē afferere illud esse
mortale. s3 factū narret. ⁊ iudicio
relinquat sacerdotis. A. Idē i sū.
con. eo. ii. q. 79. vbi etiā subditur.
Qd at Greg⁹. dicit qz bonay mē
tiq̄ ē ibi culpā agnosceat vbi culpa
nō ē di. s. ad eius. itelligit f3 Tho.
nō esse de s̄ba actus. s. ut credat se
cōmisisse qz nō cōmisit. qz h̄ ē erra
re. sed intelligit de cōditōe act⁹ qz
semp ē in for̄itudine ne aliquis de
fectus sit expte sui. vt sup̄bia ⁊ va
na gloria aut h⁹ f3 illd̄ Job. 9. Ele
rebar oīa opera mea. Nec ēt p̄di
cia intelligēda sunt de dubio scru
pulofo qd repellendū ē ad sui pa
storis consiliū. extra de sē. exco.
inquisitioni. B

9 Quid de cōfessōe generali in q̄
qdā cōfiteat se cōmisisse oīa p̄ctā ⁊
h⁹. R. fm Ray. Dicas qz taliter p̄
fites loq̄ i p̄sona ecclie. uel qz fm.
Augl i vno p̄ctō possūt multa pec
cata notari. vel intelligit de generi
bus singulorum ⁊ non d̄ singulis

generuz quasi diceret. peccavi co
guatioe. locutioe. et ope. et omissio
ne. Mo tñ hoc sufficeret ad cōfes
sionē p mortalibus ad q̄ requiri
tur p̄fessio spāl. Con. Host. A. Jb
i sū. cō. li. 3. ii. 34. q. 80. B.

10 **¶** Et p̄ p̄fessionē gnālē deletur
p̄ccā venialia. R. fm Tho. m. 4.
di. 21. Duplex ē p̄fessio gnāl. Que
dā sacralis. qñ. s. aliq̄s i secreto p̄
fitef sacerdoti qdā q̄z meminit. et
alia venialia i gnālī. et tūc illa ge
neralis p̄fessio ex q̄tuor hz q̄ v3
ad remissionē p̄ccōz venialū i to
to vel i pte. s. ex p̄ritōe p̄fiteus. et
hūilitate p̄fessiois. et ex ofone sa
cerdotis i p̄tū ē qdā p̄sona publi
ca. et ex vi clauū. Alia ē confessio
gnālīs nō sacralis que sit publice
corā multis et cū multis. et h̄ hēt
eff. caciā ad dimissionē venialium
ex tribus primis. et n̄ ex vi clauū.
A. Et pp hoc nō subiūgit i prima.
et i p̄lectorio absolutio. nec satis
factiois iunctio. s3 solū ofo mise
reat. vti sū. cō. eo. ii. q. 156. vbi hec
oīa ponūt. Et vbi ē dī q̄ h̄ dimis
sio sit quo ad culpā et penā. B.
Con. Pe.

11 **¶** Et p̄ gnālēm p̄fessionē deleantur
mortalia oblita. R. fm Pe. De
nō requirit ab hoīe nisi qd pōt.
vñ cū peccata oblita spālī p̄fiteri
non sit in pōtate hoīs. sed gnālīter
tñ huiusmodi gnālīs p̄fessio cū p̄
tritōe gnālī delet p̄ccā oblita. Idē
Ray. A. Idē in sū. cō. eo. ii. q.
157. Et intellige de cōfessioe gene
rali sacrali que sit sacerdoti sine q̄
si fieri pōt p̄ccā mortalia n̄ dimit
tūt de pe. dist. 6. Agite. B.

12 **¶** Et requirat p̄fessio de peccat
an̄ Baptismū. R. f3 Pe. Triplex

ē p̄fessio peccator. Prima mental
que sit deo. et hec requirit a bap
tizandis adultis. Secunda vocalis
que sit hoī vti dei vicario. et hec d
peccatis an̄ baptismū non requiri
tur nec ātea nec post. A. Nisi a sic
te accedēbus fm eum. Pe. vti in
sū. cō. eo. ii. q. 145. B. Tertia que
sit homin tanq̄s sapienti p̄filiatio
pp cōsiliū aie. et hec requirit ex p̄
gruo non ex debito. A. Idē i dic
ta. q. 145. B.

13 **¶** Pudor p̄fiteudi multos rena
bit a p̄nā d̄ que f3 Ray. ē triplex
remediū. Prīmū ē rō naturalis.
Si ei n̄ erubuit peccare qd inho
nestū et nociuū fuit. nō debes eru
bescere qd honestū ē p̄fiteri et vti
le. Scdm ē rō dīne inuitōis cui ni
hil celare potes. Via ei nuda et a
pta sunt oculis ei vti hēt ad heb.
4. Tertiū ē p̄pauo future cōfusiōis
Maū. 3. Reuelabo pudēda tua et
ostēdā gētib⁹ nuditatē tuā et ignis
ignominia tuā. Et hier. 20. Con
fundent vehemēter qz n̄ intellexit
opprobriū sempiternū q̄ nūq̄
delebitur.

14 **¶** Sacerdos q̄ n̄ vult dare lñiam
suo procliano q̄ p̄fiteat alteri ni
si p̄ pecunia symonia cōmittit. sic
et Ray. refert. A. Hoc ponis vñ
fuisse dictū glo. Ray. vti i sū. cō. li.
prio ii. i. q. 36. B.

Confessio ij.

q̄r teneamur ad eā. Aliuz
sit d̄ ncēitate salutis. R. f3 Tho. i. 4.
di. 17. Cōfessio d̄ ncēitate salutis ē i
eo q̄ i p̄ctm actuale mortale cecidit.
Et pprie loquendo n̄ est d̄ iur
nālī. s3 dīno et nouo legl. Mā in le
ge veteri n̄ tenebāt hoīes ad p̄fēs

siones pccor spales et distinctas. s3 ad gnale et indistincta. ad qua te nebat p determinandoz sacrificioz. **Con. De. di. 17. Al. Idem i su. con. li. 3. n. 34. q. 31. et 32. Idem et Ray. in ti. de pe. et re. s. supradicto. vbi dicit et pbat contritioez pfectione et satisfactioez fore de pcepto legi diuine. Item Ricar. i. 4. di. 17. asserit pfectione fore de necessitate iuris diuini. adeo vt ad ipam dicat teneri et infideles. in eis no pceptu ecclesie. q3 pp eo et culpa eis inutilis foret. Glo. vo de pe. di. 5. i su. vt se tire q3 pfectio i spali n sit de iur diuino. et nouo. s3 verius e qd predici theologi dicunt sicut pot con stare ex his q latius posui i qdri. ga li. 2. n. 6. s. 2. B.**

i **¶** Atz papa possit cu aliq dispensat ne pfect. B. s3 Tho. vbi. s. Mo possit eo q ipse sacro et necessitate n pot tollere. sic nec noua sacra instituat. Snt ei ex institutioe dina. l3 dispesare possit de ipe vt. s. differret ultra annu. Al. Idem i su. co. eo. ti. q. 34. Et de ista dispensatioe circa tpus intelligedu e. iquantu respicit terminu constitutois ecclesiastice. vt. s. per hoc qs no iurreret pena. c. omis ex de pe. et re. Mo aut iquantu respicit terminu legis diuine. p qua quis vt ad confessione obligari statim habita pmoderate post caum mortalis culpe vt pot stare exposuis in quadriga li. 2. n. 7. s. 2. B.

2. **¶** Dis fidelis salte semel i anno tenet ex pcepto postq ad anos discretiois venerit pferri oia peccata sua. et coicare ex de pe. ois. et add qd dr. s. coicaf. s. i. Al. Anni discretiois quo ad pfectione indicantur cu e doli capax. vt notat glo. in. d.

c. ois super uerbo discretiois. **Do** li aut capax dr puer vel puella. 7. annorum et supra vt not glo. in. c. i. ex de dlictis pueror. Et sic puer vel puella. 7. anno obligat ad confessione. vt et notat i directoria li. prio ti. is. s. 65. B.

¶ Atz teneantur cofiteri peccata que manifesta sunt. B. fm Tho. et **De. in. 4. di. 17. Mo** sufficit aliqd esse notum iudici nisi sit ei notum in forma iudicij. Et ideo quauis peccata manifesta nota sint sacerdoti. q3 in n i forma iudicij o3 ea pferri. Al. Idem i su. co. c. n. q. 63. B.

¶ Atz ho statim teneat pferri. B. s3 Tho. vbi. s. Ad ppositu pferri ditenet qs qn et ad pferre tenet s. qn pcta memorie occurrunt.

Sed ad pfectione actuali faciendā tenet si debeat eucharistia pcepte. ad qua nullus post pccm mortale nisi cofessus d3 accedere. copia sacerdotis oblata et necessitate non vrgente. Al. Idem s3 De. si qs debeat sacz ordiem recipe l' h' moi. vt in su. co. li. 3. n. 34. q. 69. B. Sili et tenet si piculu mortis imiet. aliter n tenet ho ex pcepto ad statim cofitendum. q3uis piculosus sit differet Ex pcepto aut eccleie tenet saltē sel i ano. vt. s. s. 3. Al. De. aut vt patz i. d. q. 69. dicit q 'quis et tenet statim pferri rone pscie vt si dictat si bi pscia q statim teneat. Itē rone dubij vt si no sperat copia confesoy sibi amplius illo ano occurrere. vel si h3 caum de quo solus papa pi absolue. et h3 mo copia pccitenuj pape. Dicit et Tho. i qda qoe d qlibz q laudabile e q pccor pccs suu q citu pi pferre. Per accns at possz dilato ee meritoria dūmō

nō differat ultra anū videlicet si
ad hoc differat vt prudētiori cōfi
teat. l. deuotius pp sacrū tpus. Bl.
de pe. di. 5. in sū. dicit q si pēim ē
publicū tenemur statū p̄fiteri sub
obfōne pēti mortalis. Inno. vero
in. d. c. ois v̄r tenere idistincte ē in
pētis non publicis. q statiz tenea
mur cōfiteri hita rōnabili cōmo
ditate. Et subdit. Alij dicūt. S. S.
primū tutius v̄r. Idē qd Inno. vi
dei sentire Archi. in. c. ille rex. de
pe. di. 3. Bonauentura ē late hūc
passum tāgūt in. 4. di. 17. Et cōclu
sue sentit q religiosi teneat statiz
p̄fiteri. Et idē quasi sentit de cleri
cis qbuscūq. s. sub dubio. De
laicis vero asserit q teneantur sili
qñ adest talis oppōrtunitas q nū
q̄ rōabilr maior expectat. nec q
ad tpus. nec quo ad sacerdotem.
S. qz tps qd. agesimale v̄r eis ma
gis oportuni. v̄r q tps illud rōna
bilr possint expectari. S. hoc d. 3.
itelligi qñ p prius oportunitatē nō
hūt. Alis illud ē tps magis oport
uni ē quo primū pnt debite p̄fite
ri pp mor piculū. Un ipse bonauē
tura t oēs p̄sunt q post lapsunt
mortalis culpe q cin^o pōt quilibz
p̄fiteat quoz p̄siliū vanū foret nisi
esset de meliori. Un Iydozus i li.
2. de sūmo bono dicit. Cito corri
git culpa q cito cognoscit. tardius
aut sanat vuln^o q iā putrescētib^o
inhibus lōgo post tpe curatōib^o ad
hibet. Preterea t ipse Bonauen
tura inuit q religiosi ex vi sacri n̄
teneat pl^o q̄ laicis rōe occurrē
tis oppōrtunitat. Ergo t cū laicis
occurrerit oppōrtunitas. eod mō
tenet. Sic igit l. 3. verisilr religiosi
cin^o occurrat p̄fiteci oppōrtunitas

q̄ secularib^o clicis. t ipis clicis ci
tius q laicis in oēs ē laici cū eis p
grua oppōrtunitas occurrerit vi
dētur teneri ad statim p̄fitemdum
sicut t laicus ostēdit i quadriga.
li. 2. ti. 7. §. 2. B.

Cū teneamur cōfiteri circūstā
nas pētor^o B. fm Tho. in. 4. dist.
16. Nō sunt de nēitate p̄fiteci. nī
si ille circūstātie q ad aliū genus
pēti mortalr trahūt. qz venialia nō
sunt de nēitate cōfessōis. s. soluz
mortalia. Tñ t als circūstānas cō
fiteri p̄fessōis ē. sic t venialia pec
cata. Al. Bonauentura i. 4. di. 17. di
cit q circūstātiay pēti. qdā sūt
allemātes. qdā i aliud gēns trahē
tes. quedā illō i aliquo mō aggra
uantes. Circūstāntias i aliud gen^o
trahētes p̄fiteri ē necessariū. qz ge
nus pēti p̄fiteri o. Circūstāntias ve
ro allemātes p̄fiteri n̄ ē bonū. nisi
pp hoc vt satisfaciāt aliene iqsitōi.
v̄r vt p̄uideat ei^o scādalo t p̄urba
tōi vtputa si t̄ieat p̄fessōe ex h^o ac
cipe occasionē ad malū. l. si iūm di
minuit. vt sit i genē v̄mal. sic come
dere carnes i qdragesima pp iſur
mitatē. ita tñ q aliter n̄ sit gulositas
aliq. Et rō h^o ē qz i cōfessōe n̄ d. 3. se
pētor^o excusare. s. accusare. De cir
cūstāntijs at q aggrauāt s. genus
pēti n̄ variant ē itez doctores opio
diuersa. Quidā ei dicūt q pēitēs
tenet p̄fiteri. sed p̄ceptū affirmati
uum ē t obligat nō ad semp. s. p
loco t tpe. a. qñ eas cognoscit si
ue p se siue p inquisitōez alienam
Unde sapiēs t itelligens tenet cō
fiteri absqz iquisitōe. Simplex ve
ro tenet si ab eo iquirat. Alij dicūt
q nō tenet ad p̄fessionez harū cir
cūstāntiay tētiōe necessitatis. sed

S

de bono et equo. et quanto magis sapientis et perfecti sunt. tanto magis debeant eas distinctius explicari. Sed non tenentur ad hoc nisi forte ex propria conscientia obligentur. hanc opinionem credo probabiliorē. An dicendum quod confessio circumstantiarum in aliis generibus tractatim spectat ad confessionem quam ad necessitatem. Confessio aggravantium quod ad congruitatem. Confessio vero alleviantium potius facit incongruitatem. Et hoc intelligitur exceptis casibus predictis. Quod igitur rationes probantes circumstantias esse prescriptas sunt congruitatis quam ad aggravantes. hoc ille. Solum ergo de necessitate confessionis si circumstantie tractantes in alia specie seu genere peccati. et hoc consilium tenet deus. ut et non in suis. cō. li. 3. ti. 33. q. 81. l. 3 alij dicant et alio forte necessitas. quod dictum ut potest colligi ex notis in. d. q. 81. potest saluari quo ad illas quod l. 3 non tractant in alia specie. tamen sunt tales quod sine eis sacerdos non potest discernere quid sit actus vel ratio iurisdictionis. puta si iniuria sit illata in clericum vel silem personam. quod est casus papalis secundum qualitatem iniurie vel persone et de sen. exc. cum illo. Item quod sit dānū dānū quod quicquid episcopi retinent sibi restitutiones incertorum usque ad certam quantitatem. vel ut sciat cui debet fieri satisfactio et quod. et idem in similibus. Item confitens debet eas circumstantias prescribere si novit. vel si a confessore interrogetur. ad cuius officium ut principaliter pertinere de dictis circumstantiis interrogare ut sciat quod sit functurus officio. Circumstantie ergo pertinentes de necessitate et principaliter ad confessionem et si de his non interrogetur sunt quod tractantur ad aliam speciem peccati seu ad aliud particulare mortale peccatum. que possunt esse circa octo.

videlicet. Loditio rei. modus peccandi. locus temporis. numerus quantitas. inductio et accidens. sicut de his laudatur de i. quadragesima. li. 2. ti. 7. §. r. B.

¶ Atque homo teneatur confiteri venialia peccata? R. secundum Thome. ubi. §. Confessio ad hoc est necessaria ut penitus satisfactio accipiat secundum modum delicti. Peccato autem veniali non debet pena taxata. quia pena illa esset proportionata pene peccati mortalis a quo peccatum veniale infinitum distat. unde per solam contritionem iteriter peccatum veniale remitti potest. Sed an saltem semel in anno teneatur confiteri qui non habet nisi venialia. Dicitur quod damus quod in hoc casu propter preceptum ecclesie tenetur venialia confiteri. Alij autem dicunt quod sufficit quod presentet se sacerdoti. et quod se immunem a peccato mortali ostendat ut ad coior nem admitti possit. Preceptum. n. est ad obligandum illos qui habent aliquod quod confiteri debeant. An si alicui per gratiam collatum esset sicut beate virginis est collatum. ut a peccato veniali immunis esset. non teneretur ad illud preceptum. Ad hoc verisimiliter non potest contingere quod non inuenta nec inveniet nisi una virgo maria. Et. l. Joh. primo dicitur Si dixerimus quod peccatum non habemus ipsi nos seducimus. Unde et primum verius videtur cum est nescia quomodo aliquis audeat immunem a mortali se existiare infra annum. vel qualiter hoc valeat ostendere cum ps. 18. dicatur. Delicta quis intelligit et c. Et ideo sanus valde foret qui sic dicenti. et aliter non confitenti ministraret eucharistiam. Unde et Bonaventura in. 4. dist. 17. dicit quod congruum est maxime viris perfectis confiteri peccata venialia. regulis tamen non.

ē necessariū nisi i duob⁹ casib⁹ videlz pp dubiū ⁊ pp statutū. Propter dubiū videlz cū q⁹ p⁹bab. l^{it} dubitat de p⁹co vtz sit mortale vel veniale. Et ideo si n̄ penitet sicut d⁹ mortali. discrimini se p⁹mittit. Iō d⁹ p⁹fiteri sic iacet i p⁹scia ⁊ iudicio sacerdotis relinq⁹ vtz sit mortale vel veniale. Con. Tho. vbi. s. p⁹scfio. 1. s. 8. Segur i Bonaventura Prop⁹ ecclesiasticū statutū q⁹ tenet q⁹ ois fidelis tenet semel i anno p⁹fiteri. s. h̄ n̄ ē rōne vent⁹al. s. pp p⁹ceptū. Lō. Inno. i. c. ois. ex d⁹ p⁹. ⁊ re. Et ex h̄ p⁹ q⁹ religiosi tenent venialia p⁹fiteri semel vl⁹ bis i mense vel hebdomada. vel frequētius siue rari⁹ scdm suaz p⁹stitutionū formā qd̄ itelligendū v⁹ de venialib⁹. notabilib⁹. q⁹ ad p⁹scfioem spālem. Reliq⁹ vō vix vel nūq⁹ posset quis spāli⁹ter p⁹fiteri. cū q⁹si oi memento p⁹mittant. vñ v⁹ sufficere illa p⁹fiteri gnāl⁹ter. B. Qd̄ aut de veniali tenemur p⁹tritionez h̄re aliter n̄ remittit. vide. j. p⁹cm. 3. s. 3. ⁊ 7. ⁊ p⁹scfio. 3. s. 1.

2 **U**tz i aliq⁹ casu teneat q⁹ p⁹scfio nez iterare. R⁹ fm De. Iterare tenemur i quatuor casib⁹. Primus si sacerdos nō potuit absolue. Al. Quia n̄ hēbat iurisdicōem siue d⁹ legatā siue ordinariā. ex de pe. ⁊ re. ois. B. 2⁹ si nesciuit discernere 3⁹ si p⁹scfio n̄ fuit itegra. vt q⁹ scien⁹ter tacuit aliq⁹ mortale. 4⁹ si p⁹tem p⁹sit vel neglexit satisfacere. ⁊ oblitus ē satisfactiōem iunctā. Nam si sciret ⁊ iplē vellet. nō o⁹ eā iterare Al. Con. Ray. ⁊ Hosti. Ipsi tñ ponūt p⁹ q⁹to casu cū quis p⁹fite⁹ cūz idebita dispositiōe. Sed glo. ray. simplici⁹ cō. cū p⁹de. vi i sū. cō. li. 3

ti. 34. q. 70. Et q⁹ ad scōz casūz sciendū q⁹ ex eo quidā iferunt q⁹ p⁹pter ignorātiāz sacerdotis p⁹datur auctoritas absoluedi. Sed h̄ n̄ videt⁹ vñ q⁹ potestas clauū p⁹sistit i iurisdicōe ⁊ n̄ i scia. fm Ray. in n. de pe. ⁊ re. s. Item q⁹rit qd̄ remittit sacerdos. s. claus. s. 1. Sed dēz eoz pōt itelligi. qñ quis cūz possit sacerdoti idoneo scia ⁊ p⁹scia p⁹fiteri. tñ elegit ifufficientez. q⁹ v⁹ de p⁹pria nō curare salute. ⁊ sic ex sua mala dispositiōe p⁹scfio v⁹ deo nō grata ⁊ iualida. de. pe. dis. 6. q. vñ p⁹fiteri. Sed i quocūq⁹ casu si confessio facta fuerit ab ignorante. sacerdoni n̄ sufficienti p⁹ferum de multis seu grauib⁹ p⁹ctis obtium est p⁹scfio illā iterare. cū q⁹ p⁹modi tatez h̄uerit sacerdotis perit scia ⁊ p⁹scia. cūz ignorātia sacerdotis i p⁹scfione sit multū p⁹culosa. vt colligit ex dictis p⁹ Aug⁹. i dictio. c. q. vult. ⁊ p⁹ Ray. i dēo. s. Item q⁹rit. Quod ad tertius casū dicendū. q⁹ idē ē si q⁹ omiserit p⁹cm de q⁹ dubitauit vtrūz fuerit mortale. vi. s. s. primo. vel ei⁹ necessarias circūstātiāz. vi. s. s. s. Et n̄ solum si hoc fiat sciēti. sed etiāz si fiat ex ignorātia seu obliuōe precedente a p⁹ba notabili culpa. vt colligit ex nōis p⁹ gl. Ray. sub n. de pe. ⁊ re. s. Item circa p⁹ncipes. Ad h̄ ēt facit. q⁹ lata culpa egparat dolo. vt i. c. vi aia rum. de p⁹sti. li. 6. Et iō si q⁹ ex sua culpa ignorat q⁹ d⁹ p⁹fiteri seu eoz oblitus ē d⁹ de huiusmodi negligētia ex corde dolore ⁊ firmit⁹. p⁹ponē emendari. vt legitime valeat p⁹fiteri. vt nōt i sum. p. li. 3. ii. 34. q. 19. Qñ aut q⁹ sciēti⁹ter omittit aliq⁹ quid de p⁹ntentib⁹ necessario ad

p[ro]fessio[n]em. n[on] soluz a[n]nullat p[ro]fessio[n]es
 sed et nouu[m] p[ro]mittit p[ec]c[at]u[m] mortale
 vt. s. p[ro]fessio. l. i. §. 3. Q[uo] ad quar-
 tuz casuz e[st] sciend[u]m q[uo]d ex p[re]ceptu seu
 ex negligentia omittens facere iniuncta
 sibi p[er]iuram mortaliter peccat fm.
 Scoti i. 4. dis. 15. q[uo]d facit p[re]ceptu[m]
 vicarij dei. i. p[ro]fessoris. et etia[m] ecclesie
 vt. i. c. ois. d. pe. et re. B. Simuliter
 et fm quosdaz iterare tenet is qui
 p[ro]fessus e[st] no[n] p[ro]p[ri]us. ex[tra] i. p[ro]posi-
 tio n[on] deferendi p[ec]c[at]u[m] vt d[omi]n[u]m est. s.
 p[ro]fessio. l. i. §. 3. B. Et ibi de h[uius] pluri
 i additione. Et sic hic e[st] s[ecundu]m casu[m]. Et
 sex[us] adijciuntur i directione li. l. ii. 15
 §. 4. 7. 8. cu[m] p[ro]fessor i aliquo n[on] h[ab]et
 iurisdic[i]o[n]es. P[ro]p[ri]et[er] eni[m] tunc q[uo]d
 p[er] illo penitens recurrat ad h[ab]itum
 p[re]latu[m]. et ei illud ite[m] p[re]sentetur. ar.
 et de pe. et re. significauit. Et sic
 tres casus s[un]t ex p[ar]te p[ro]fessoris. et tres
 ex p[ar]te p[ro]fite[n]s. B. Hic n[on] scienduz
 fm Tho. i. 4. dis. 17. q[uo]d q[uo]s plu-
 ribus sacerdotibus p[ro]fite[n]s. t[ame]n p[ro]p[ri]us
 de pena ei remittit. tum ex erube-
 scencia p[ro]fessionis q[uo]d i[n] p[en]as satisf[acti]o-
 na[m] p[ro]putatur. n[on] ex vi clauum
 v[er]o toniens posset quis p[ro]fiteri q[uo]d ab
 omni p[en]a liberaretur.

S C S[ecundu]m v[er]o p[ro]fite[n]s teneat p[ro]fite-
 teri p[re]iora p[ec]c[at]a B[ea]t[us] fm Tho. i. 4.
 dis. 22. Directe q[uo]dem recidians.
 p[ec]c[at]a dimissa nullo m[od]o tenet nec i[n]
 g[ra]titudine nec i[n] sp[irit]uali cuiusq[ue] p[ro]fiteri sed
 i[n]directe. sicut illud sine q[uo] sciri non
 p[ot]est debitas satisf[acti]onis m[od]o te-
 net recidians notificare p[ec]c[at]a di-
 missa. q[uo]ntu[m] sufficit ad hoc vt sciat
 q[uo]d satisf[acti]o ei p[ro]p[ri]e possit iungi.
 vt si ipse frequet[er] lapsu[m] carnis pas-
 sus e[st] ex aliq[ua] occasio[n]e. illa occasio
 p[ro] satisf[acti]o[n]em p[er]cidatur. et s[ic] de
 alijs p[ec]tis. et ad h[oc] v[er]o sufficere con-

fessio dimisso p[ec]c[at]o i[n] g[ra]titudine. T[ame]n
 quicq[ue] ad alia sp[irit]alia o[mn]i de c[on]ced[er]e fm
 q[uo]d p[ro]fite[n]s viderit oppo[rtu]nu[m]. Non
 .n. p[ot]est i[n] his aliq[ua] certa mensura p[ro]fi-
 gi. B. Inno. i. c. ois. de pe. et re. sc[ilicet]
 ut q[uo]d recidians teneat p[ro]fessionem
 iterare r[ati]o[n]e i[n]gratitudinis. p[er] q[uo]d v[er]o
 facere illud q[uo]d d[icitu]r B[ea]t[us] Ath[anasius]. is. de f[ide]
 uo nequa[m]. et de pe. dis. 4. qui diui-
 ni. It[em] glo. Ray. i. ii. de pe. et re. §.
 It[em] nunq[uam]d semel dimissa p[ec]c[at]a dic[er]e
 q[uo]d recidians n[on] tenet dicet sp[irit]ualiter
 et disticte ea q[uo]d a[n]t[ea] p[ro]fessus e[st] sed suffi-
 cit p[ro]fiteri i[n] g[ra]titudine de illis exp[re]m[en]do
 i[n]gratitudinem suaz et dic[en]do. De
 uultis et magnis p[ec]tis moriant[ur]
 me liberauit d[omi]n[u]s p[er] p[ro]fessionem. et ego
 nihilominus i[n]gratus existens offendi
 di[um]. Et si forte nesciat exprimere
 aut n[on] exprimat nomen i[n]gratitudinis
 n[on] nocet. d[omi]n[u]m t[ame]n talia dicat v[er]ba ex q[ui]bus
 bus sacerdos i[n]gratitudinem possit i[n]
 telligere. Et id[em] n[on] i[n] s[ecundu]m co. li. 3. ii.
 34. q. 71. Hoc d[omi]n[u]m glo. videt[ur] i[n]telli-
 gend[u]m q[uo]d illa circ[um]stancia i[n]gratitudi-
 nis venit ad particulare p[ec]c[at]i sp[irit]us.
 N[on] alie circ[um]stancia regulariter n[on]
 s[un]t de necessitate p[ro]fessionis vt. s. §.
 5. Q[uo]d v[er]o i[n]gratitudo iducat p[er]icula
 re sp[irit]u[m] p[ec]c[at]i n[on] d[icitu]r Tho. i. 3. p[ar]te. q. 88
 arti. 4. dicens. Q[uo]d sequit[ur] o[mn]ia p[ec]c[at]a
 n[on] est sp[irit]uale p[ec]c[at]u[m]. sed per q[uo]d cu[m]q[ue]
 p[ec]c[at]u[m] mortale aliq[ua]s efficit d[omi]n[u]s i[n]gra-
 tus. ergo i[n]gratitudo n[on] est sp[irit]uale pec-
 catu[m]. B[ea]t[us] d[icitu]r d[omi]n[u]m q[uo]d i[n]gratitudo pec-
 cant[ur] quicq[ue] e[st] sp[irit]uale p[ec]c[at]u[m]. quicq[ue] aut[em]
 s[ed] e[st] circ[um]stancia g[ra]titudine p[ro]p[ri]us o[mn]e p[ec]c[at]u[m]
 mortale q[uo]d d[omi]n[u]s p[ro]mittit. Id[em] d[icitu]r
 .n. recipit sp[irit]u[m] ex i[n]tentio[n]e peccat[us]
 ut p[ro]p[ri]us i[n] q[ui] s. eth[er]ico. Ille q[ui] me-
 cha[n]t vt fure[m] mag[is] e[st] fur q[uam] mecha[n]t[us]
 Si igit[ur] aliq[ua]s p[ec]c[at]o i[n] p[re]ceptu[m] d[icitu]r et
 susceptu[m] b[ea]t[us] i[n] aliq[ua] p[ec]c[at]u[m] co[m]m[un]i-

est illud pccm̄ trahit ad spēm igrati-
 tudinis. ⁊ h̄ igratitudo peccat̄ ē
 spāle pccm̄. Et at̄ Aug. dic̄ i li. de
 nā ⁊ grā. Nō oē pccm̄ ē ex p̄ceptu
 ⁊ tñ i oī pccō de p̄ceptis i suis p̄ce-
 ptis. An̄ manifestū ē q̄ igratitudo
 peccat̄ qñq; ē spāle pccm̄ s; nō sp
 h̄ ille. Pz ergo q̄ fcidm̄s n̄ tene-
 tur recōfiteri. nisi in q̄m op̄ sit ad
 oñdēdū satisfactiōis debiti modū
 fm̄ Tho. ⁊ ad demōstrādū igrati-
 tudis modū fm̄ Inno. ⁊ gl. Ray.
 ⁊ h̄ qñ igratitudo ē spāle pccm̄. B
 De p̄cepto i medicos q̄ iducant i
 firmos ad p̄fessiōez. vide. j. medi-
 cus. §. 1. ⁊ ex de pe. cū infirmitas.

Confessio iij.

cui. f. sit p̄fessio. Et qd̄ ergu-
 larit̄ gl̄bet d; sacerdoti p̄fiteri. Maz
 sol̄ sacerdotib; ddu dñs p̄tātē ligā-
 di ⁊ solūēdi cū dixit Jo. 10. Quo-
 rū remiserit pccā remittunt̄ eis ⁊ c̄
 d̄ pe. dif. 1. vbi dī. Et h̄ intelligēduz
 ē d̄ moralib;. S; venialia nō q̄
 aliqs sacerdoti p̄fiteat. qz ipsa cō-
 fessio laico facta sac̄ale qd̄dā est.
 q̄m nō sit sac̄m p̄fectū. ⁊ ex ipsa
 caritate p̄cedit. ⁊ p̄ talia nō ē ve-
 niale dimitti. sicut ⁊ per tōsiōnē pe-
 ctōis ⁊ aquā bñdictaz ⁊ h̄. vt. j.
 pccm̄. 3. §. fi. h̄ Tho. in. 4. dif. 17.

¶ Atz necesse sit p̄fiteri p̄prio sa-
 cerdoti. B. h̄ Tho. i. 4. dif. 17. Cū
 sacerdos nō absoluat nisi ligādo
 ad aliqd̄ faciendū. ille sol̄ p̄t ab-
 solūē q̄ p̄t p̄ iperium ad aliqd̄ fa-
 ciendū ligare. iō o; q̄ h̄ p̄fiteatur
 p̄prio sacerdoti. Aliē. n. euz ab-
 solūē n̄ p̄t v̄l ligare. ex de pe. ois
 ⁊ de pe. dif. 6. c. placuit. Propus
 aut̄ sacerdos intelligit̄ q̄ ad hoc ois
 ille q̄ curā aie illi ordm̄ariā h̄ sic

papa. legat̄. ep̄s. sacerdos pochi-
 alis. A. Idē i sū. 2. li. 3. n. 34. q. 38.
 B. Sed nec parochialis p̄t ab-
 soluere ab oib; qz excipiunt̄ ca-
 sus ep̄ales. d̄ q̄b; h̄. j. p̄fessō. 1. §. 1.
 ¶ Atz p̄p̄ sacerdos possit vbiq;
 suū subditū audire ⁊ absoluē. B.
 fm̄. Hosti. Vbiq; p̄t sue itra ter-
 ritorii sue parochie siue ex. p̄nia
 .n. ē d̄ iurisdic̄tiōe volūtaria. ff. de
 offi. pcon. l. 2. An̄ ⁊ de loco nihil
 exp̄mit. ex de pe. ois. A. Idem in
 sū. 2. eo. ti. q. 35. in fi.

¶ Atz audiētia p̄fessionum cōmitti
 possit alii. B. fm̄ Tho. i. 4. dif. 17.
 Si aliqs idcirco n̄ possit audire p̄-
 fessiōez alius. qz n̄ h̄ iuri dic̄tiō-
 nē i ipsos q̄ audiēdi sūt. p̄t ei cō-
 mittere quēcūq; h̄nt iurisdic̄tiōez
 i ipsos qui audiendi sūt. vt per p̄-
 p̄m sacerdotē. siue p̄ ep̄m. siue p̄
 papā. Si aliqs aut̄ nō p̄t audire
 qz n̄ h̄ executionem ordinis non
 p̄t sibi p̄cedi vt p̄fessiones audiat
 nisi p̄ eū q̄ hoc impedimentū remo-
 uere potest. A. Impedit̄ i exco-
 m̄ne ordinū sunt. interdici. suspensi.
 vel d̄gradati. ⁊ excoicati. de q̄bus
 ex de clerico excoicato iudicio vel
 deposito m̄strāte. i rubro ⁊ nigro
 p̄ totū. Et for̄n̄ h̄nci ⁊ scismatici
 An̄ ⁊ i sū. 2. eo. n. q. 44. d̄r M̄ḡd
 i articulo necessitatis tenet̄ q̄ p̄fite-
 teri sacerdoti heretico scismatico
 vel sili. si nō p̄t inuenire catholicū
 B. fm̄ Ray. Credo q̄ nō. Inimio
 saluo meliori iudicio p̄fulerem q̄
 nullo mō p̄fiteret̄ ei. sed doleat de
 pccis. ⁊ qz tān̄ distulit cōfessiōem.
 ⁊ p̄fiteatur i corde suo ⁊ sufficit ei
 Tales. n. poneret̄ eum de facili in
 aliquo errore v̄l d̄spatiōe. sic pha-
 risei Iudā dicētes cū p̄fiteatur eis

peccatū. Quid ad nos. tu videtis
Ab. 27. et de pe. dis. 6. c. 1. vbi h
satis expse dicū i tex. et glo. Idē
credo de excoicatio excoicatione
maior. Na ē illi i articulo necessi
tatis n̄ est sciendum. Co. Post. et
Tho. Item eo. li. ii. 24. q. 2. nōl. q
ab hēncis scismancis vel excoicac
nullū sacm d3 recipi. nisi bap
m̄ i nēitate moris. catholico d3
ciēte. B. Et nō h̄ q si ē per p̄puz
sacerdotem p̄mittit nō pp hoc o3
q committatur tali q als hēat iur
isdictionē sup pplm. Suffic. n. q
hēat iurisdictionēz ip̄e q sacerdoti
p̄mittit Itē nō f3 Tho. q qñ alicui
sacdoti p̄mittit p̄ supiorē q possit
audire alienos parochianos. n̄ sit
p̄iudiciū p̄po sacdon. eo q iurisd
ictionis p̄as n̄ est p̄missa alicui i
suoze suuz. sed p̄utilitatez plēbis.
et ad honorem dei. Et idō si supi
orib⁹ plāis videat expedire ad sa
lutez plēbis et ad honorem dei q
alijs p̄mittant. i nullo sit p̄iudiciū
inferiorib⁹ plāis. nec tenet subdit⁹
itez petere licētiā a p̄prio sacer
dote. l3 Ber. i quadaz gl. dicat sic
A. s. i. c. ois. de pe. et re. B. q glo.
postea p̄ Clementē quartū tāq3 oio
falsa dānata fuit i quodā p̄uilegio
idulto p̄dicatozib⁹ et minorib⁹ qd
icipit. Quidā temē. et fuit determi
natū i eo q illi qb⁹ a supiorib⁹ cō
mittit p̄nt audire ēt parochialib⁹
sacdonibus p̄dicantibus et inuitis
Et hoc ēt tenet Jo. an. et de pe. si
ep̄s li. 6. A. Sag. p̄. predicis Pe.
vt in sū. 2. li. 3. ti. 34. q. 46. B. Et p̄
fessus sacdon hñi p̄missione a su
periori. vt dēn est nō tenetur cōfi
teri p̄prio sacerdoti illa pctā que
iā p̄fessus ē. cū dimissa sum. S3 p̄

Ratumū ecclie de p̄fessione faciē
da p̄prio sacerdoti semel i āno de
bet eo mō se habere. sicut ille q h3
solū venialia et illa p̄fiteri. vt qdaz
dicūt. vel p̄fiteri se a pctō mortali
imūnē. vt in c̄xugātū Job. 22. q i
cipit. Has electionis. A. Ibi dicūt
q p̄fessi religiosi seu sacerdotib⁹ q
bus fuit facta a superiore p̄missio
n̄ magis tenetur itez eadē pctā p̄
fiteri q3 si als illa confessi fuisset p̄
prio sacerdoti. Et i hoc approba
ta fuit snia. Jo. an. hoc affirmatis.
et reprobata opinio. x. v. et alioz
frium tenentuz. vt nōl i directōia
li. 1. ti. 15. § 27. Quia tamen p̄pus
sacerdos tenetur de eo reddere o
nem et ei sacra ministrare. tenetur al
teri p̄fessus salte3 semel i āno ostē
dere se p̄prio sacerdoti et declarā
re sc̄p̄fessum vt p3 ex notatis fm.
Pe. i sum. 2. dca. q. 46. Et p̄uio
q sufficiat notificare cuiusq3 p̄po
sue parochiali siue ep̄o siue alteri
q i. c. ois. et de pe. n̄ sit distinctio
de istis p̄p̄is sacerdotibus B
C. Et i aliq casu possit q3 p̄fiteri
alteri q3 p̄prio sacerdoti. B. scdm
Tho. i. 4. dis. 17. Si subdit⁹ scit sa
cerdotē p̄p̄inz hēticū cē. aut solli
citātem ad malū. aut fragilē. q3 ad
pctū qd q3 ei p̄fiteri est p̄nus. vel
si pbabilis estimat reuelatoz p̄fessi
onis v̄l si pctū de q q3 p̄fiteri d33
p̄ illū sit p̄missuz. i his casib⁹ et fili
bus i qbus pbabilis timet penitēs
ex p̄fessione faciēda piculū sibi v̄l
sacerdoti iminē. d3 recurrē ad su
periorē v̄l ad ipsū sacerdotē et pe
tē licētiā alteri p̄fiteri. quā si h̄re n̄
possit. idē ē iudiciū qd de illo q n̄
h3 copā sacerdotē. An magis d3
eligē laico p̄fiteri. Nec i h̄ trāsgre

disinadati ecclesie. qz pcepta iuris
nō se extendūt vltra caritatem. nec
ē su iuria sacerdoti. qz pūlegiū
meret amittere q pcessa sibi abni
tur pīare. *Al. ex de relig. l. 3. B. L. d.*
De. Al. Inno. 2. x. x. Et cōit ad
dūt q si nullo mō pōt hfe aliūz sa
cerdotē. 7 necitas imineat. pīteat
pctm in genere sine eo de q pōt
malū pūire. Al. Idē i sū. cō. li 3.
1134. q. 39. in pū. B. Post. quoqz
magis explicat. 7 ponit octo cas
in qb pōt qd audire pīfessionez al
teri parochialis pīo qn pīus
sacerdos oīo ē indiseret de pe. di.
6. placuit. Itā q vult pīfieri d3 qre
re sacerdotē q sciat solū 7 ligare
d pe. di. 6. q vult. S3 h d3 fieri cū
licētia. ex de pe. oīs. quā licētia si p
pīi sacerdos n vult dare pōt ipse
ad aliū ire. ex de relig. l. 3. Inadat ad
superiorē ut cū cōpellat. vel ipse li
centiā det ex de iurepīsonam nū
lū. Al. Tūc ē h fieri si pōt. n non
videtur necessariū. cū rōne ignorā
tie sacerdotis. videatur ipso iure
pcessa licētia pīfieri aliter. vt in. c.
placuit de pe. di. 6. Et ibi h sentit.
glo. 7 multo magis si pīus sac
dos ēēt manifeste vitiosus. cū ma
licia sit piculosior 7 grauior igno
rantia pp quod durī pūit. Vel
12. ibi. Ille at scru q pgnouit volū
tatez dñi sui 7 c. Et illa sūt gramo
ra que a deo grau pūit. vt dicit
Dicro. 24. q. i. n afferam. S3 si
pīus sacerdos esset hereticus
scismaticus vl excoicat. clarum est
q ab istis nō d3 pī lnia. cū etiā lo
cūto cū talibus phibeatur. xi. q. 3
cū excoicato. Idē ē videt si ēēt in
dicer seu suspēsus. qz nemo pōt pī
iuris trāsferre in aliū qz sibi ppetē

diuoscant. ut i. c. nemo. ex de re. iuri
li. 6. Sed si cā pp quam quis vult
alieno cōfiteri nō pcedit ex defec
tu pīi sacerdot. s3 alit. puta qz a
liqd cōmissū ē cōtra eū vel suos. 7
verisimiliter timet scādalu si ei fiat
fessio. d3 pī lnia. ut ex de pe. 7 re.
. c. oīs. ibi. Si qd at aliēo sacerdo
ti voluerit iusta de causa cōfiteri
pctā. licentiā prius postulet 7 obti
neat a pīo sacerdote. Et d3 sacer
dos credē petenti 7 alleganti sal
tē in genere iustā cām. qz nō est ve
risilē q cū fallacijs vadat ad pīas
ut dicit glo. i. de c. c. placuit de pe.
di. 6. Et si licentiā absqz rōnabili
causa denegetur. videt q sine alia
lnia possit ire ad aliū. qz nō d3 ce
di idiscretioni 7 pīerue plati. Et
pīuilegiū meret amittere 7 c. ex de
reg. l. 3. vbi si h pceditur cā melio
rande vite quāto forit cā recupe
rāde salut. qd magis ē necessariū.
Et 7 Luce. 15. Gaudū ē i celo ff
vno peccatore pīam agēte mag
qz s. 99. iustis q nō idigent pīa
Idem ē pīare. s. q. deberet pctā
licētia mō pīdicio qn cā esset ex de
fecu. pīi sacerdot pp pctm non
māifestū. qz ex eo mō d3 qd a iuris
dictiōe plati sui discedē. s. q. 4. nō
ne. B. 1. q. parochian transiit
domiciliū suū. nam tūc ille ad quē
transit iā nō est alien. s3 pīus. ex
de parochijs. c. fi. 3. qn qd ē vaga
būd. ff. de iudicij. l. hēs abnā. 4.
qn qd qrit domiciliū q se trāsferat
Itā 7 is sine domicilio ē. ff. ad mu
cipales. l. labeo. i. pū. 7. l. ei. 6. cel
sus. 5. qn qd deligt i aliena pochia
ex de rap. c. i. 6. q. 3. placuit. Si in
pctm oculū ē. 7 nō sit excoicat a
plato illi loci. pōt ē de h pīfieri p

de licētia p̄latorū suorū ad studium
 Tunc enī videt̄ eis data licētia re-
 cipiēdi sac̄ra ibidez. ut. j. §. p̄ximo
 Et q̄d dictū est in scolari. idē ē et in
 q̄cūq; alio. ut et dic̄ Immo. Qui etiā
 subdit. In oib⁹ in p̄missis tūc est
 q̄ et viatoris et alij semp a proprio
 sacerdote licētiā habēat specialē
B. 7.º tempore necitatis. ut qz infir-
 matur ad moriem vel debet intrare
 instū bellū seu mare et dēst p̄p̄us
 sacerdos ita q̄ etiam laico licet tūc
 p̄fiteri. de p̄. dis. l. quē penitet de cō-
 se. di. 4. sanctū. §. si ponat spem i ra-
 tū habitioē p̄p̄ij sacerdotis. h. **Do.**
 Sed iste casus. §. cōit n̄ tenet. quia
 ratiō habitio i talib⁹ n̄ h̄z locū. ex de
 re. iur. act⁹. li. 6. **A.** **Do.** **Do.**
 p̄t̄ ieligi q̄n ista ratiō habitio non
 refert ad futurū. si p̄latus p̄fiteatur
 p̄t̄nabit. sed sup̄ p̄nū qz p̄t̄nabitur
 ut p̄t̄ estimari ex aliqb⁹ p̄t̄nabit.
 ex qbus elicit̄ ipsius p̄latus tacit⁹ p̄-
 sensus. ut. j. §. 7. **Atz** vn⁹. Et fm̄ h̄
 videt̄ itelligendū q̄d dicit gl. Ray.
 ut notat̄ i s̄a. con. li. 3. ti. 34. q. 45.
 videt̄ q̄ sub hac spe rati null⁹ p̄t̄
 absoluerē alienū parochianū.
 et si de facto absoluat eū et nōmīe
 p̄lati sui. nō debet se gerere pro
 absoluto ante ratiō habitioē p̄p̄ij
 sacerdotis. nec ante intrat̄ ecclē-
 siā. nec in gerere se cōioni fidelū
 si erat excōicatus maior excōica-
 tione. aut ēt recipe eucharistiam si
 mortale erat p̄cū de q̄ cōfessus ē
 alieno sacerdoti. **B.** Addūt v̄lie-
 ri⁹ **Do.** et Ray. q̄ i oī casu i quo
 sacerdos p̄t̄ audire parochianū
 alienū consulunt q̄ et iungat ut se
 sacerdoti proprio representet. ar.
 ex de sc̄. excō. de cetero. et c. ea no
 f̄at. et c. q̄ de bis. i si. **A.** **Do.** si

p̄liciter dic̄. iungat. sed Ray. con-
 sult. unde ēt et glo. eius super ver-
 bo cōsulo. ait Ex quo magister di-
 cit̄ cōsulo ē argumētū q̄ nō tene-
 tur. qz ad cōsilia nullus tenet nisi
 obliget se ad illa. P̄t̄ dici q̄ quod
 ad simplicē rēp̄sētatōz oīno expe-
 dit salū semel i āno p̄p̄ statū ec-
 clesie. q̄ v̄o ad iterādū p̄fessionē
 ad accipiendū p̄niam nō v̄f̄ necē.
 ex q̄ semel fuit legitime absolutus
 ut. §. §. 3. nisi forte ipsi sacerdotes
 nullā haberent curā de suis paro-
 chialib⁹ v̄tū p̄fiteātur vel non. qz
 tunc illa p̄ntatio frustra fieret. Itē
 nisi i casu excōicationis. tūc. n. ab-
 soluto d̄z iungi v̄t q̄ citius pote-
 rit se p̄ntet ei a q̄ fuerat absolūd⁹
 ipsi⁹ mādatū hūilī receptur⁹ d̄co
 c. ea. nosc̄. cū reliqs. Et h̄ argumē-
 to idē videt̄ dicēdū de oib⁹ casti-
 bus sp̄alit̄ reseruat̄is pape seu ep̄is
 maxie circa iplēntum vel d̄p̄sē-
 tione voto. ut iungat̄ p̄fiteantur
 ut q̄ citius poterūt se representēt eis
 dem ad accipiendaz necessariā
 absolūtionem vel dispensationē
 ne i hoc a negligentia teneātur. **B.**
 Item dicunt q̄ nō debent confite-
 ri cuiq; sacerdoti sed ponus ei
 q̄ al̄ iurisdictionem h̄z. **A.** **Do.** n̄
 videtur necessariū. ut p̄t̄ colligi
 ex dic̄. §. §. 3. nisi forte q̄ ad sacer-
 dotes ad confessiones audiendas
 nō habilitatos. sicut p̄t̄ patiē ex
 positus i sum. 2. eo. ti. q. 40. vbi di-
 cit̄ fm̄ Ray. q̄ i casibus i q̄b⁹ p̄t̄
 confiteri alteri q̄ proprio sacerdoti
 nō p̄t̄ audire cōfessiones illi sac-
 dotes qbus n̄ ē data p̄as ab ep̄o
 exceptio articlō necitatis. Et duplex
 est rō. Una qz illi nō sūt modi dā-
 di iurisdictionē et qui al̄ nō h̄z. i.

pp hos casus. dicit glo. nō datur
iurisdicō illi q̄ al nō hz. Alia rō
est q̄ licet ipsi penitētes sint abso-
luti q̄ possint cōfiteri alijs q̄ p̄po
sacerdoti nō tñ isti sūt absolui q̄
possint audir. Itē p̄p̄i sacerdos
n̄ potuit dare talib⁹ iurisdicōem
seu potestātē talē. s̄ ep̄s solus pōt
illis q̄ sūt in suo ep̄atu non tñ alijs
qui sunt in alijs ep̄atibus. ar. i. q. 4.
1. puenit. 2. s̄. ecce in h. 2. s̄. h̄ idē
Glo. sup vbo nō tñ alijs. dic. Ego
credo sine iudicio q̄ pōt p̄mutē
etiā illis q̄ sunt i alijs ep̄atib⁹ ea q̄
p̄tinet ad iurisdicōnē volūtariā.
s̄ illos n̄ pōt p̄pellere ad suscipien-
dū p̄missionē eius. cū eis nihil p̄ci-
pe possit. S̄ certe Ray. n̄ loquitur
de p̄missione. s̄ de habilitatōe ad
audientia p̄fessionū. quā nō videt
posse p̄scri ep̄s nō suo clerico. sic
et ipsū ordinare n̄ pōt. 71. dis. si q̄s
cū supradictis. s̄. q̄ sacerdotes non
p̄nt audire confessiones nisi p̄ius
fuerint ab ep̄o instituti siue licētia-
ti Con. Goff. ut in dicta. q. 40. di-
cēs h̄ generalit̄ nō licē religiosis.
nisi ab ep̄o de p̄sensu sui p̄lati fue-
rint instituti. Con. etiā cū hoc glo.
Ray. Sed Goff. dic q̄ si q̄s h̄cat
l̄niam iudicis sui. q̄ sp̄alit̄ tali pos-
sit p̄fiteri. imo et si licētia h̄et in
genere q̄ possit p̄fiteri cuiq̄q̄ vo-
luerit. vel simplicit̄ q̄ alteri possit
p̄fiteri. in his duob⁹ casib⁹ si sub-
ditus recurrerit ad discretōrē siue
religiosū siue aliū. vel ex cā ad nō
ita p̄iū dū tñ p̄iū et honestū. secu-
re p̄fuet. et alius secū audiat. ar. ex
eo. ne p̄dilatione. Inra aut̄ q̄ p̄ se
inducit Ray. et Goff. intelligit Goff.
q̄ huiusmodi sacerdotes et re-
ligiosi volūt audire sine licētia iu-

dicis peccatori. vel sine l̄nia abba-
tis. nulla alia nēcitate istāte. Sec⁹
tñ i cāibus qui ad ep̄z p̄tinet. h̄ ibi
dictū hosti. ut mihi v̄f non p̄iat
p̄dicis. q̄ ip̄e loquit de sacerdoti-
bus ad p̄fessionē h̄iluat̄. Ray. ve-
ro et Goff. de nō habilitatis q̄ ha-
bilitari n̄ p̄nt nisi a proprio ep̄o d̄
p̄sensu sui p̄lati q̄n̄ habilitat⁹
ē religiosus. Et ex p̄dictis pōt p̄-
stare q̄ sacerdoti nō habilitato n̄
pōt cōmitti audiētia p̄fessionū. ni-
si p̄ eū qui pōt eū habilitare. B.
¶ An pegrini et romipote possit
p̄fiteri alieno sacerdoti? B. f. 3. v̄f.
Si acceperūt peram. et baculū a
p̄p̄iis sacerdotibus siue aliter de
eoz l̄nia iter arripit. p̄sumēdū
ē datā eis esse l̄niam cōfiteendi. A.
Ad hoc addit ip̄e. v̄f. d̄ eis q̄ cō-
miserūt i via. vel q̄ p̄ obliuionē di-
miserunt cōfiteri. aut et sciēt. dū
tñ de illis p̄pouāt p̄fiteri p̄po sac-
doti postq̄ redierint. S̄ forte h̄
posset intelligi de cāibus reservat̄.
Itā de alijs cū semel legitime fue-
rit cōfessus et absolutus non oz q̄
iter p̄fiteat. v̄tpz. s̄. abbas ad si. in
additōe. An et Inno. i. c. ois. ex b̄
pe. et re. dicit bis cāib⁹ simpli da-
tam esse l̄niam et n̄ addit hanc limi-
tatōez quā ponit glo. Ray. Segt
i gl. Ray. et et nōt i si. cō. co. ut. q.
39. Intelligo et talibus datā l̄niam
esse recipiendi eucharistia i pasca
Itē dicit Inno. in. d. c. ois. Et de
reliquis sacris puto q̄ sit intelligē-
dum de necessarijs cū rōe necessi-
tatis intelligat h̄ p̄missa et non ali-
ter. B. Si aut̄ sine l̄nia proprii sa-
cerdotis pegrinatur nō possunt
absolui ab alio nisi in necessitate.
Et idē ē de alijs negotiatoribus

et viatoribus. **Lō.** Inno. et Host.
A. Inno hec fuerit pprie deā nō
vō. s. Inno. et addit. Tunc ē sp
italib' lniaz a pprio sacerdote spā
lē h're. vt dicitur. d. c. ois. et p3 et i
d. q. 39. **B.**

6 **¶** **U**tr' p'egunās qui h3 crimē cū
absolutōez retinuerat sibi ep's. i pe
gūatōe possit absolui a simplici
sacerdote. **R.** f3. vō. **P**ōt absolui
maxie si istet ip's gūalis cōionis
vt in pasca. S3 d3 ei intūgi q' cū3
habuerit copīā sui ep'i itez p'steat
ei et ab eo recipiat p'nīaz de illo. h
vō. **A.** Idē i sum. cō. d. q. 36. post
principiū. **B.** **U**terius v'r q' si tāta
fuerit nēcitas q' iste potuit absolui
ab alio. non o3 q' itez p'steat l' ab
soluat. S3 m' si ē aliqd' satisfaciē
q' satisfaciāt. et etiā si ob dictā cā3
fuisse ex cōicāt'. et ab ip'o sacerdo
te fuisse absolutus. si postea nō re
pntat se ep'o reicidit in eandē snīaz
vt. s. absolō. 4. §. 1. Si vero n' fuit
nēcitas. nec absolutio valuit.

De q' necessitate dictū ē. s. §. 5. ver.
7. A. Ibi d' de nēcitate piculi mor
tis. Et sic videt' sentire q' istās ip's
coionis n' sit iusta cā q're q's possit
absolui ab alio sacerdote. et spā
liter de casibus ep'alibus. Et be
ne q' hoc nō uf' repiri n're canū
maxie cū coio possit differri ad tē
pus. ex cā extra de pe. et re. omis.
Et iteri pōt redire ad ppriū sacer
dotem. vel ab eo p' nūciū sen l'ite
ram l'niām postulare. qd' si n' facit
cū possit. videt' potius malicia q'
nēcitas. v'l' si aliquo insto ipedi
mō p'cederet ei' p'egiatō p' ānu3
efficit' for illi' loci. et ibi pōt reci
pe sacra. vt. s. §. 4. v. vi. **B.**

2 **¶** **U**tr' vn' sacerdos p'ochial' pos

sit audir' et absolue altū sacerdotē
R. f3. vō. **N**ō pōt sine l'nia supio
ris gnāli l' spāli l'nia exp'ssa l'iacua.
Mā et si ep's scū cōiter sic fieri et to
lerat. cō ip'o p'sumēdū ē tacite ap
probare et l'niām dare. Idē Host.
A. Idē i sū. cō. l. 3. ti. 34. q. 42. vbi
addit f3 Host. q' hoc n' mltū expe
dit fieri. Idē eadē rōe v'i alijs q'
p'stēt n' suis sacerdotib' suis sciēti
bus et n' d'icētib' cū possēt. ar. 83.
dis. error. et ex d' ver. si. itelligentia
Nulla m' p'suetudie p' i duci vt q's
p'ier voluntatē pprii sacerdot' pos
sit p'sessorē eligere. ex d' pe. et re. si
ep's. l. 6. **B.**

¶ **U**tr' liceat p'siteri laico. **R.** fm
Pe. **N**ō l3 nisi i nēcitate articlo
vt si i extremis agēs n' haberet sa
cerdotē. et tunc fm quosdā tenet
laico cōfiteri. S3 p'babilius et ve
rius ē q' n' tenet de nēcitate. Sed
de tali indicādū ē sicut de illo qui
n' h3 copīā p'sessoris. **A.** Et rō pōt
esse. q' solis sacerdotib' p'cessa est
pōtas ligādi atq' soluēdi. de pe.
di. 1. verbū dei. **B.** Et l3 laico con
fiteri n' sit de p'cepto. ē m' de p'silio
Con. vō. **A.** Idē i sū. con. co. tit.
q. 43. vbi pe. n' dicit q' n' liceat p'si
teri laico. s3 q' n' ē sufficiens nisi in
nēcitate. v'l' nisi respectu pe'io3 ve
malū. qd' puto itelligēdū nisi i ill
cāib' i q'bus venialia sūt de nēcita
te p'sessiois. de qua. s. p'sessio. 2. §.
6. in additōe. **B.** Et ita intellige
dicta **Tho.** s. §. 1. et 5.

¶ **A**n liceat i nēcitate p'siteri sacē
doti heretico. scismatico vel excō
nnunicato. l' sili. **R.** fm Ray. nullo
mō de pe. dis. 6. c. 1. S3 doleat de
peccatis. et q' n' distulit p'sessioez
et sufficit. **Con.** Host. et **Tho.** **A.**

- De hoc lat^o. §. 3. i. addit^o. B.**
- 10** **C**eterum sacerdos prochialis deat credere subdito dicenti se confessum alteri vi sic ei det eucharistia: B. §. 3. Tho. i. qdā qlibz. In foro iudiciali credit hoi se. et n. p. se. In foro at pñiali credit hoi p se et se. Si ergo sit impedimētū eucharistie tale qd ad for iudiciale pñiet. puta ex cōicatio. n. tenet sacerdos credere subdito quē ex cōicatu nouit. nisi ei de absolutōe cōstet. Si at sit impedimētū qd ad for pñie pñieat. s. pñim. tenet credē. et iniuste agi si eucharistia denegat. Lon. De. et Hosti. A. Glo. vero Ray. vi p. 3. in fin. cō. li. 3. ti. 34. q. 48. dicit qd n. tē ei credet et qd pñessus sit supiori et absolutus. nisi pñterit ei de hoc pñas supioris. vel alio mō legitio. Et subdit autor sūme. Sz b. ne pñia sint pñmissis. intelligas de pñis manifestis. vel qñ suū subdiū pñabilē hz suspectū. Mā de occultis n. hil pñt scire sacerdos nisi pñ ipum. Saz vñ posse dici qd n. teneatur ei credere et de occultis. L. 3. n. pñia occulta sint solū fori pñialis. tñ nō pñterit pñnet ad for iudiciale. tñ non pñtens debeat ab ecclia arce ri et ecclastica pñuari sepultura. et d. pe. et re. c. ois. Posset tñ credē re sūde digne et nñozate pñone. qz verisimilē hñmōi pñona nñ nñtref. ar. xi. q. 3. goipotentē. B.
- 11** **C**eterum scribis pñicatorib⁹ et minoribus liceat pñfessiones audire? pñ? Oli licebat eis ex pñilegijs. et spā luer ex pñstitutōe. Bñdicti. xi. que icipit. Inter cūctas qd hodie omia vacant. sz ad hoc qd possint audif oz qd mgt vel pñuicias pñicator vel coz vicarij. et gnāhs l. pñicia

les mīstri vel custodes mīoz pñio qdē accedat ad pñtia ordinarioz p se l. pñ alios fñes. et petat vi fñes q electi fuerit in coz ciuitatib⁹ et dio cesib⁹ pñfessiones audire valeant. et pñias ipōere. et penitētes absolue Post hñ dicti pñati ordiuz eligāt pñonas idoneas et pñtent l. pñtari faciāt dictz pñatis ecclāz vi d. ipoz lnia et gñ a possit audire. qñ pñtia nñ pp hoc poterunt audire i alio epau. A. Intellige nisi pñas dio cesis vbi fuerunt cōstituti. qz cū su voluntarie iurisdicciōis pñt vbiqz exerceri. vi. §. 3. ij. B. Et debet ip si electi i numero cē put vñuersi tas cleri vel pñli exigit. Et si pñati lñiam pñcesserint. tunc pñdicte pñoe offm dicti exequāt. Sz si dicti pñati ecclāz quēqz de pñtatis nñ ad mīserint. loco eius ponat alter. Si vero absolute dare lñiam recusa uerint cōcedit eis lñia auctoritate aplica. tñ i hoc nñ hñt plusqz sacer dotes parrochiales. A. s. habeāt de iure cōi. vi i ter. j. allegato. B. Misi ecclāz pñati aplius dat vel lent sibi hñ cle. de sepul. dudū. A. in. §. Statuimus. Et uelligūt de dio cesib⁹ i quibus sūt loca frat. vi d. pñiqs qñ ibi nō sunt loca. Et nñ i. d. §. dñ. Statuim⁹ aucte aplica. vi in singul ciuitatibus et dio cesib⁹ i qui bus loca frat ipoz cōsistere dñno scūt. et i ciuitatib⁹ et dio cesibus lo cis ipis vicinis i qbus loca hñmo di nñ hñt. mgt priores et c. Silr et vi ibi pñ fratres pñdicti non pos sunt deputari ad audiendum con fessiones per prouincias. sed per dictas tñ dio ceses. Item ibi dicit qd ista pñtatio debet fieri pñat loco nñ. Et §. 3. bñ. et i directoria. li. i. nñ.

13. §. 61. hic noie prelatoꝝ debem⁹ intelligere epos ⁊ eoꝝ loca tenētes de iure vel ꝑsuetudine. sicut sūt illi qui de iure vel ꝑsuetudine sed vacante ecclesiis regnūt. Et stricte hic accipit nomen plani. ⁊ sic ex d. of. ordi. si epos. ⁊ de tēpo. or. cū null⁹ li. 6. Large accipit ex de offic. or. cū ab ecclesiis. S3 quid si prelatus ꝑ ma oblatōe facta respondeat ꝑuialibus ꝑoribus vel ministris seu missis ab eis. nō eligat neqꝫ ꝑntes aliquos nobis. qꝫ nō admittimus eos. nūquid poterunt electi ꝑ eos sine aliqua alia ꝑntatiōe aucte pape ꝑfessiōes audire. R. In directoria eo. ii. §. 72. dñ qꝫ sic qꝫ in his qꝫ certa sunt. nō ē locus ꝑiecturis. ar. i cle. qꝫus d. appel. Nec refert an prius ꝫ posterius hoc denegēt. B.
12. C. S3 nūquid epos sine ꝑdicta solēnitare ꝑōt dictos religiosos ad ꝑfessiōes acceptare. R. Certe ꝑt cōmittēdo eis iurisdicciōes suā. vt. §. 4. A. Idē i directoria. c. ii. §. 73. B. Immo ē habēt ex ꝑuilegio Clementis quarti qꝫ si prelatus hoc cōcedant ꝑfessio ipa durat etiam ꝑ mortem ꝑlatoꝝ. donec ecclesijs ꝑuifum fuerit de ꝑastore.
13. C. Qui debent ꝑfiteri curiales. R. fm Hosti. papa ꝑōt sibi eligē quē cūqꝫ vult. Cardinalis absens causa legationis eodē modo ꝑōt sibi eligere. ar. extra de ꝑe. ne ꝑ dilatiōe. Si autē ē in curia cōfiteri d3 pape vel ꝑnario. Est tñ tutius qꝫ a papa lniām habeat. A. Et sibi eligere ꝑossit ꝑfessorē. cū talis pape subitu immediate. Et h^o dico excep⁹is epos qui oēs sunt i hoc ꝑuilegiati. d. c. ne ꝑ dilatiōe. ⁊ in sum. con. li. 3. li. 34. q. 57. B. Capellani.

vero ⁊ ceteri curiales qui sunt de familia pape ꝑfiteantur ꝑnario ⁊ non alijs. Si sunt cū cardinalib⁹ ꝑnt de lnia dñi sui qui curiam eoꝝ h3 de cōsuetudine curie ē aliqꝫ confiteri. ar. 6. q. 3. placuit. ⁊ ex d. ꝑe. ois. A. Idē in. d. q. 57. vbi ēt immediate subiūgit. Sed ⁊ ꝑnario pape ꝑnt oēs sū aliqꝫ lnia ꝑfiteri. B.

14. C. Qui debent ꝑfiteri plani. R. f3 Hosti. Patriarche archiept. epi oēs ēt inferiores plani exēpti ꝑnt sibi eligere ꝑfessorē ꝑuidū. ex d. ꝑe. ne ꝑ dilatiōe. A. Etiam si isti prelati venerint siue sint i curia romana. l3 quidā ꝑrius dixerunt fm hosti. vt in sum. dicta. q. 57. Et vi hēt cō. eo. n. q. 61. Ray. vidēt hoc limita re dicens. ꝑōt epos ⁊ exēptus eligere sibi ꝑfessorē. hoc autē intelligo nisi sit excoicatus maiori excoicacione. ar. ex d. cle. exco. n. i. c. si celebrat. S3 glo. eius exponēs dñ. s. ille qui eligit i ꝑfessorē. qꝫ tñ non ꝑossit cū absolucere sic ligatus. Si ei esset ligat⁹ minori excoicatiōe tñ ꝑossit cū absolucere ar. dicti. c. si celebrat. Itē fm glo. Ray. ⁊ in. d. q. 57. si aliqua ecclesia exēpta ē. nō ꝑp hoc singuli de collegio ꝑnt sibi eligere cōfessores. ex quo hñt abbate vel ꝑuorē l decanū cui subsunt. sed huiusmodi abbati vel ꝑuorē l decano ꝑfiteri debēt. vel aliqꝫ mādato eius. Si autē h^o mōi decanus vel ꝑꝑositus de ꝑluendie nō hēt curā aiay illay. nec ordinari⁹ nec ipa vniuersitas. nec alius nisi sol⁹ papa. nec tñ singuli ꝑossent sibi eligere cōfessorē qꝫ illud. c. ne ꝑ dilatiōe nō loquit nisi d. prelatus nñ. vnde in hoc cāu. recurrendum ē ad papam qui ꝑrouideat talibus

de cōfessore. **B.** Sed in sic elect⁹
n̄ hz potestare absoluēdi ab excōi
catōe maiori. vel a cāibus graui
ribus. l. 3. qdā p̄uū dixerint. ar. ex
de pe. si ep̄s. l. 6. **A.** Ibi dī q̄ con
fessor electus ex lnia ppriū ep̄i nō
pōt absoluere a cāibus ep̄o spālī
reseruatis. Iō n̄ pbat illud ad qd
allat. l. 3. q̄ p̄fessor electus a p̄dic
de lnia pape non possit se iromu
tere de reseruatis pape. de alijs at
sic. sicut t̄ sentit host. dicēs q̄ vbi
exēptus eligit. hz potatē elect⁹ p̄t
tēnarij pape. Si vero ali⁹ eligat.
hz potatē iudicis illi⁹ cui subestis
q̄ eligit. vt in sp̄ publica t̄ graua
excipias. vt in sū. cō. d. q. 61. Pro
istis publicis t̄ grauib⁹ intelligo ca
sus ep̄ales. p. d. c. si ep̄s. Ite vt p̄
i eadē. q. 61. glo. Ray. dicit q̄ ben
ficia p̄ncipiū late interpretāda sūt.
ff. de cōsti. p̄. l. si. Pōt dicit q̄ illd
c. ne p̄ dilatoē n̄ loq̄ nū d̄ absolu
tōe p̄cto. l. 3. et de absolutōe maio
ris excōicatiois. dū m̄ absolōne h⁹
modi sibi non reseruauerit papa.
vel nisi snia lata sit ab hoīe. q̄ tūc
ab ip̄o excōicatorē petenda ē ab
solutio. Et cū hoc v̄ p̄cordare sa
tis dictū hosti. supra positum. vt
t̄ ibi subdit. **B.** Alij inferiores p̄
lati non p̄t eligere sibi. nisi de li
cētia pape vel ep̄i vel ppriū sacer
dos. An t̄ abbas. t̄ quicūq̄ pla
tus si ep̄s nec exēptus. p̄titeri debz
ep̄o. monachi abbat vel fmi regu
le statuta p̄t̄ et p̄titeri ep̄o si ei sub
sunt. Decanus p̄positus thesaura
rius t̄ q̄libet canonicus t̄ sacdo
tes prochiales. t̄ familia ep̄i p̄t
iteri debēt ep̄o vel alteri de ei⁹ lnia
A. Idē i sū. cō. l. 3. n. 34. q. 57. vbi
dī et de prochia q̄ cōsiteri debz

ep̄o vel alijs cui sone subest. Item
de familia episcopi nihil ibi dī. l. 3.
in. q. 60. dī fmi hosti. q̄ familia
episcopi vel archiepiscopi sūt de
aliena diocesi. idē de illa v̄ q̄ de
familia alterius p̄ncipis laici. Si
vero sit in diocesi ppria tunc ei p̄
titeri dī. vel cui ipse mādauerit. l. 3.
et pōt pprio sacerdoti de cū⁹ pa
rochia ē p̄titeri. **B.**

C. Cui debēt p̄titeri reges t̄ alijs se
culares dñi? **R.** fmi hosti. Si rex
hz domiciliū p̄ncipale i aliq̄ cui
tate. illi ep̄o p̄titeri dī vel sacerdo
t̄m̄ sup hoc hiet p̄uilegiū. Iō
dicēdū ē de duce marchione t̄ oi
bus hñibus latis iurisdicōes in
diuersis ep̄anbus. S3 si hñt domu
cilia i diuersis locis. t̄ non appet
q̄ sit p̄ncipalus p̄t̄ p̄titeri ei i cu
ius parrochia morat̄. vel qd̄ tūc⁹
ē de lnia ep̄i eligant sibi p̄fessorē.
Aut si loca sunt in diuersis ep̄anb⁹
d̄ lnia vtriusq̄ ep̄i. **A.** vt p̄ i sum.
cō. eo. u. q. 57. hosti. aliter v̄ loq̄
dicēs sic. Imp̄ator t̄ imp̄atrix de
antiquissimā cōsuetudie p̄t̄et ca
pellanis suis qui hñt curā aiaz de
p̄suetudine nō rēprobata p̄ papaz
ar. ex de so. ppe. cū cōtingat. Ita
p̄a m̄ si vellet talē posset p̄suetudi
nē reprobare. Tutior ē via q̄ tales
p̄ se t̄ familia sua ip̄trem lniaz p̄
fessorē eligēdi nisi alio p̄uilegio
sint muniti. Rex si hz domiciliū
ppriū t̄ p̄ncipale i aliqua ciuitate
illi ep̄o p̄titeri dī nisi forte sec⁹ ob
tineat de p̄suetudine antiqua q̄ ali
cui ecclie hoc p̄uilegiū daret. v̄
nisi sup hoc haberet aliqd̄ p̄uiliū
sp̄ale. Et qd̄ dictū ē de rege. idē in
telligēdū ē t̄ de oibus habēnib⁹
latis iurisdicōes. t̄ in diuersis

15

ep̄atib⁹. siue si dux. siue marchio
siue comes. Idē dico de p̄cere si
ue barone si t̄nus ē q̄ sub se h̄eat
ciuitatē vel ciuitates. Si t̄m castra
habeat cōfiteri d̄z illi sacerdoti in
fra cuius parochiā p̄p̄iū ⁊ prin
cipale domiciliū h̄z. vel de ipsius
licentia alij ex. co. ois. Si t̄m baro
habeat domiciliū i diuersis castris
nec apparet quod sit principalis
fm̄ Host. ⁊ in sū. con. co. tit. q. 58.
v̄t q̄ possit cōfiteri cuilibet q̄ diu
infra parochiā suā morat. vel qd
t̄nus ē de licētia sui ep̄i eligat sibi
vnu cōfessorem. Qd si castra ⁊ do
milia sint i diuersis ep̄atibus ab
viro q̄ ep̄o licentia impetret. vel a
metropolitano. S; si sūt i diōsis
p̄uincijs recurrat ad p̄matē ul' ad
papā h̄ ibi. Videt t̄m q̄ l̄nia p̄mag
siue archiep̄i n̄ sufficiat. cū n̄ h̄eat
h̄c iurisdictionem erga subditos
suffraganeos. nisi dū visitat p̄uin
ciā. ex. de censib⁹. c. p̄petuo. li. 6. l̄z
debeat scire q̄s sit cōfessor ep̄i. ⁊ c̄
ipsū possit cōpellere ut sibi p̄fiteat
si suspēcti h̄eat p̄fessorē. q̄ ab ipso
de aīa eius rō exiget. v̄t ex. de offi.
ordi. pastoral. ⁊. c. irrefragabili. f̄z
Host. ⁊ in sū. cō. eo. ii. q. 64. Di
stingue tamen iter crimina publi
ca ⁊ occulta. v̄t idē Host. dicit sup
c. ne p̄ dilatare. h̄c ibi. Nec distin
ctio v̄t obtinere q̄ ad p̄cessū indi
cialē. in q̄ agit de manifestis t̄m n̄
q̄ ad p̄nialē i quo p̄cipaliter agit
de occultis. ut i. c. si. ex. d̄ simōia. B

16 Quid de his q̄ p̄ p̄te aīanent in
vna parochia. ⁊ p̄ p̄te aīmanēt
i alia? R. f̄z Host. Si se transferūt
aīo remanēdi. sūt parochiani illi⁹
Si at nō intēdūt relinquere dōici
liū antiquū. dēnt anquo p̄bro an

nig domicilij p̄fiteri. Et idē dicēdū
ē d̄ familiarib⁹ q̄ cū eis morant. B
Idē i sū. con. li. 3. ii. 34. q. 59. Et h̄
vident intelligēda q̄n apparet qd
domiciliū sit p̄ncipalius. Alis idē
foret h̄ dicēdū qd p̄ime dicitū ē
de baromb⁹ p̄pter candē rōnem.
nec nisi p̄ annū morarent i aliq̄ pa
rochia. Tūc enī oīo efficiunt de so
ro illius parochie. l̄z nō intēdūt
trāsferre p̄mū domiciliū. v̄t. s. 4.
c. 6. in additione. B

17 Nulla p̄suetudine pōt introduci
q̄ aliq̄s p̄ter sui superioris l̄niam si
bi possit eligere cōfessorē qui euz
possit soluere uel ligare. ex. de pe.
si ep̄is. li. 6.

18 Quid ep̄s pōt eligē d̄f̄ssores ⁊
fessores ⁊ sept⁹ variat? R. f̄z Host.
Host. Nō p̄sulo q̄ h̄ faciat q̄ diu pōt
h̄cē copīa illi⁹ quē eligit. Si t̄m h̄
beat d̄f̄ssores p̄fessores q̄b⁹ uel oīa
p̄ctā itegre cōfiteri. cōmēdād⁹ ē.
Sec⁹ si i fraudē h̄ facit. A. Host. n.
cēt de testādū. v̄t i sū. cō. eo. ti. q. 62.
vbi idē pontif. Vbi ē d̄f̄ fm̄ eūde
q̄ pōt alij i subsidij p̄fiteri. v̄t t̄m si
mortale sit cōfiteat illi quē eligit.
q̄ cito illi⁹ copīa h̄bit. Secus aut
est de venialibus. B. Et nota q̄ eo
ipso q̄ ep̄s p̄fiteat alicui videt ipsū
eligere. q̄ plus est factis ⁊ intēcio
ne mens eligerē q̄ s̄bis. ar. ff. de le
gib⁹ de q̄bus ex. de ma. ⁊ obe. lege
bat. is. q. 6. c. i. ad fi. A. Idē i sū. p̄.
co. ii. q. 63. B

19 Quid de cōfessōe facta sac̄do
ti q̄ nō de iure ⁊ beneficiuz. R. fm̄
Host. Tū talis sac̄dos nec sol
uere nec ligare possit decipiuntur
aīe ex. de parochijs. nullus. Et l̄z
aīe habeāt iustā causā ignorantie.
t̄m ac si amissē eēt regret sanguis

cap ab his qui eas perdere voluerit
Inno. addit. q. si q. ignorans a sa-
li penitentia accepit. et postea sciatur
d. ire ad sacerdotem vix et ei confi-
teri. et ab eo absolui. extra de pe.
omnis in principio. et ex de p. s. by.
no bap. veniens. Idem. s. beneficiu
3. s. si. A. Ibi de hoc laus dictus
est in additoe. Et q. dictum e
ponit Inno. i. c. dnd. 2. et de ele.
et postea subdit. Vel potest dici q.
iste intrusus vix absoluit q. diu to-
letat a superiore. s. q. 4. none. Gl.
bo i. dc. c. sentit q. tal. sacerdos n.
possit absolvere uel ligare l. excu-
sentur aie iusta ignorancia. et h. vide-
tur verius. ut tacui est in. s. si. preal-
legato. Et forte et talis sacerdos te-
netur defectum suu manifestare ad
satisfactione aiabus deceptus ut ac-
cipiant vera absolutione. et ut red-
dat ius alienu quod male usurpa-
uit p. quo facit q. dictu e. s. abso-
lutio. i. s. 12. nisi immineret piculu.
q. tunc forte non teneretur revelare
sed al. put posset satisfacere ex de
pe. et re. officij. Et eade rone idem
videt in oibus sine auctoritate ab-
solventibus de facto. l. 3. no affuerit
tantu peccatu. et q. nullu. cu no
scienter hoc egerit in tenetur noti-
ficare no vere absoluto q. citi co-
mode poterit. ut in cle. cupientes
circa principiu. de penis et in dc.
s. 12. A. De casibus confessionu
q. pertinent ad episcopum habes
j. confessor. i. s. 12.

Confessionis

celatio. Utru sacerdos i oi
casu teneat celare confessione. R.
Sec. 3. Tho. et Pe. i. 4. dis. 21. Sic
Ma i sacramens illud qd gerit ex

terius e signu eius qd gerit interu
unde sicut deus peccatu tegit inte-
terius sic confessor d. tegere exteri-
us. Et ideo t. q. violator sacri pec-
cat qui revelat. Per celationes et
hoies magis ad confessione attrahit
tur et simplicius p. fient. Unde et si
aliquod periculu futurum immineret. et h.
sciret solu p. confessione ut de h. ri-
co q. corruperet fide vel de n. imo-
nio illicito qd aliqui velint facere
vel aliquo magno dano spali non
pp hoc revelare d. s. 3. potius eos
q. confitent moneat ut obuiant et d.
sistant. et plato dicere q. rigilet su-
per gregem et huiusmodi sine ulla re-
velatioe. de pe. di. 6. sacerdos. et ex
de pe. ois. A. Idem in su. con. li. 3. ti.
34. q. 91. Et h. intelligenda sunt qn
qd confiteret vere. Secus si ficit ut
operet malu aliquod vel ut a con-
fessore impetret auxiliu vel consiliu
sup aliquo pcto. h. doc. n. non pot
dici fore auditu in confessione cu hoc
no sit confessio sed confessionis destru-
ctio. Ideo no vi q. sacerdos obli-
getur secretu tenere ut et Ray. sen-
tit in ti. de pe. et re. s. pone q. aliq.
et eius glo. co. n. s. de pena sacerdo-
tis. sup verbo peccatu Inno. etiaz
in dc. c. ois ait q. si confitens dicat
se ab aliquo pcto abstinere no pos-
se et dolet q. et hoc ptinet ad sigillu
confessionis. et non d. aliquatenus
revelari. ex. c. q. gda. subiugens.
Illos aut no credimus ut mistro
p. fiteri q. no ut peniteant. s. ut consi-
liu vel auxiliu ab aliquo accipiat
dicunt sibi peni suu licet dicant h. di-
co tibi in confessione vel in p. nia. cu
no sit vix q. dicant in p. nia vel dei
ministro cum aie consilium no re-
quirant. Et tales ben sunt cognedi

- sup hmissis ferret testimoniu. **B.**
1 **Q**ue sit pena reuelat p fessione
R. De iure antiq debet deponi ⁊
oib⁹ dieb⁹ vite sue ignominiosus
peregrinari. de pe. di. 6. sacerdos
Sed fm decre. ex de pe. ois debz
deponi. ⁊ ad agenda perpetuam
penitentia in artu monasterii detru
di. **A.** Glo. in dcō. c. ois dicit. **Do**
die h iponit q innuat q pēa. c. sa
cerdos sit sublata. Sz vrpz i sū. 2.
co. ii. q. 99. **Do** si. sup. eo. c. ois di
ci. Imelligas penitentia Gregorij
s. pegrinationē q diu ē i pnia tpa
li puta vsq ad septēniū vel decen
niū. vel plus vel minus fm q ē pe
nitētia limitata. 30. q. i. si qd sacer
dos. quo clapso. ē i monasterio d
trudēdus. ut ibi ppetuā agat pnia
vt dī i. c. ois. Et sic vni ius supple
tur p aliud. **I**dē dī **Do** si. ibidem
q hāc penā ordinariam patiet sa
cerdos si pñit i iudicio. Si aut
sacerdos neget pñitōnē nec ille p
bare pōt. nec sacerdos ēi pbat p
q aliū de puenerit ad ipsū. nec cui
cē possit ipsū parochianuz decrie
tunc arbitrarie puniet. 7. q. 2. si m
⁊. c. placuit. **E**idet intelligere **Do**
si. de crimine de quo sacerdos ac
cusauit vel infamauit parochianū
Und ⁊ subiūgit. Caneat ergo sibi
sacerdos ne parochiano ul alteri
deirabat. sicut nec vli q sibi ab al
tero deirabatur. 6. q. i. deteriores
⁊. 6. sequenti. **B.**
2 **Q**uid si iudex instat nel ingrat
an aliqd sciat de hoc p cōfessionē
siue alio mō? **R.** fm. x. h. Si sacer
dos non pōt alio mō iniquū iudi
cē declinare. rñdere posset nihil i
de scio. qz subintelligit vt hō. vel ni
hil scio p cōfessionē. qz subintelli

git nihil scio. s. nōi reuelādū. sicut
dī **Bar.** 13. De die at illo ⁊ hora
nemo scit neq angeli in celo neq
fili. Et subintelligit q filius nihil
scit. s. reuelādū nobis. **A.** **I**dem i
sū. co. eo. ii. q. 92. Et vt p3. co. ii. q.
91. **Tho.** ⁊ **Pe.** dicit q si ēi pbat
picipiat alicui dicē crimē alicui⁹ qd
solū scit p cōfessionē. nō tenet ei o
bedire. nec excoicatio i eū pp h la
ta teneret. nec i testē adduc⁹ tenet
aliqd dicere de h. ⁊ pōt iuraf q
nihil de h sciat. qz nō scit ut hō sz ut
deus **Cō.** his **Do.** Et i dīa. q. 92.
dī. **C**redo q h⁹ mōi qd qñ. s. exps
se qret de scia p cōfessionē p dē
nāda esset. ⁊ qrens tanq tyrānus
ad idolatriā vl ad aliud pñm mō
tale inducens obiurgandus. ⁊ ei
esset in facie resistenduz. **B.**
3 **Q**uid liceat sacerdoti reuelare
peccati qd aliter preter confessio
nē scit. **R.** h3 **Tho.** ⁊ **Pe.** i. 4. di. 21
Si alio mō scit. reuelare pōt. sz nō
debet dicere q andiuit in p fessioe
⁊ nihilominus ppter scandalum
dz abstinere quātū pōt. ⁊ d hoc nō
loquatur nisi necessitas inuineat.
A. **I**dē in sū. con. eo. ii. q. 93.
4 **Q**uid si abbas scit p confessio
nē peccati alicui⁹ prioris sibi sub
dia. cuius peccati prioriat⁹ occa
sio ē. **R.** fm **Tho.** dis. 21. **D**icēdum
q absq lesione consciēie pōt pla
tus impunitū relinquere pñm qd
scit vt deus nec vllū tenet adhibet
remediū nisi eo mō quo ad ipsū d
fert. **U**nde tñ i foro penitēiali dz
remediū adhibere monēdo ipsuz
vt resignet. nel pōt ex aliq alia oc
casōe absoluerē ipsū. ita tñ q ois
suspino de cōfessione iuitur. **A.**
Idē in sū. con. eo. ii. q. 94. vbi etiā

- idē faciendū in similibus dicif. **B**
- 5 **U**trū sigillū p̄fessionis se extēdat ad alia q̄ nō sūt de cōfessione. **R.** **fz** **Tho.** vbi. **s.** Sigillū cōfessionis di recte nō se extēdit nisi ad illa q̄ ca dūt sub sacramentali p̄fessione. sed indirecte ē illud qd nō cadit sub sacrali cōfessione ad sigillū p̄fessio nis ptinet. sicut sūt illa per q̄ possz p̄ctū dephēdi. nihilomin⁹ etiaz alia que interdū in cōfessione dicū tur nō p̄tinentia ad p̄fessionē sum mo studio sūt celāda. nū ppter scā dalū. nū pp p̄nitentē que ex consue tudine posset accidere. **A.** Idem in sū. con. eo. ii. q. 95.
- 6 **Q**uid cū aliq̄s dicit alicui secre tū sub sigillo cōfessionis. **R.** **fz** **Th.** in. 4. di. 21. Homo nō de facili d̄z recipe aliqd h̄ mō. St aut̄ sc̄ipiat tenē ex p̄missione h̄ mō celare ac si i p̄fessionē haberet. **Con.** **Hosti.** **A.** Idē in sū. con. eo. ii. q. 96. vbi d̄r q̄ p̄mittēs sic tenet q̄uis sub sigil lo p̄fessionis non habeat. Et sic ex his p̄z q̄ nō obligat ex p̄fessionē sed solū ex p̄missione. et ideo cogēte nēcitate bene poterit reuelaf. vt. **f.** . **s.** **s.** Sine necessitate aut̄ reuelās nō incurrit penā reuelantis cōfes sionē cū h̄ non habuerit i cōfessō ne. Sed bene posset peccare mor taliter rōne fracte fidei et menda cii p̄niciosi fm̄ notata per **Tho.** fa fe. q. ii. art. 4. **B**
- 7 **U**trū n̄ sacerdotes q̄ interdū sūt interpretes p̄fessionis teneant celare p̄ fessionem. **R.** fm̄ **Tho.** vbi. **s.** Sic Quāuis. n. pp̄rie sigillū p̄fessionis n̄ hēant tū p̄cipiū sūt i h̄ casu aliqd de actu sigilli cōfessionis. **Lō.** **Inn.** et **Host.** **A.** Idē i sū. con. eo. ii. q. 97. vbi etiā addit fm̄ **Hosti.** q̄

si p̄cōrē talis p̄dat l̄z n̄ hēat locū pena dei. c. ois. q̄ nec sacerdos ē. m̄ talis arbitrarie p̄tinet. c̄ de offi. dele. de causis in fi. Et idē ē q̄n ut sacerdos ē laicus audiret cōfessō nē i nēcitate. q̄ tenet celare sic et sa cerdos fm̄ **Inno.** i. dco. c. ois. **B**

8 **Q**uid si aliquis in confessione reuelat sacerdoti debita credita. v̄l d̄posita. et postea fiat publica in q̄ suo de p̄dictis. **R.** fm̄. **x. x.** Ad si quis hoc mō reuelat sacerdoti id quod habuit p̄ sūrtū. vel aliter cū peccato. sacerdos tenet celare. Si aut̄ absolute dixerit ea que d̄z vel q̄ sibi debent ēi sub sigillo cōfessionis nō d̄z recipere. Ad si recepit et si at inquisitio p̄ ep̄um vel aliū q̄ h̄z sup hoc potestātē tenet veritatem dicere. q̄ qui sic recepit. de hoc ca su nō cogitauit v̄l si cogitasset et p̄ misisset seu ēi iurasset nō reuelare. illicitū esset p̄missū vel iuramentū nec obseruandū in p̄iudiciū iuris alieni. Sc̄tus si iniuste et p̄tyrā nidē inquireret. q̄ tūc subterfuge re debet tacendo vel sophisticē res pondendo. **A.** **Con.** bis **Tho.** et **Host.** vt in sū. con. li. 3. tit. 34. q. 98. **B**

9 **U**trū confessio possit reuelari d̄ lnia p̄sentis. **R.** fm̄ **Tho.** et **Pe.** in. 4. di. 21. Dicere pōt nihilomin⁹ scandalū d̄z vitare. et in quātū pōt nō v̄ti tali lnia vbi scandalū timef. Ille quoq̄ cui sic reuelaf de lnia cōfiteus tenet illud celare. nisi for te peccator velit q̄ ille absolute et libē sciat. s. h̄ p̄ctū qd dēm ē. **A.** Idē i sū. p. eo. ii. q. 100. vbi etiā rō assignaf. q̄ p̄fessio celari d̄z ppter duo. s. propter sacm̄. q̄ quasi de essentia sacri ē confessionē celare

et propter scandalum. prius tollit per li-
centiam p[ro]fuerit. sed sc[on]d[u]m nihilomin[us]
manet.

Confessor j[ur]is et

bus possit absolue simplex
sacerdos. et q[ui] sunt casus ep[iscop]ales?
R[es]p[on]d[et]. De h[is] fuerit multe et varie opi-
niones diuersor[um] doctor[um]. A. q[ui] ali-
q[ui]d[am] referunt i[n] s[u]o. l. 3. c. 34. q. 50.
et ena p[er] Albriciu[m]. q[ui] et p[er]cordat
cu[m] oib[us] que ponunt i[n] hoc. s. B.
nec fuerit determinate vsq[ue] ad te-
pora B[enedicti]. xi. q[ui] declarauit q[uo]d
quatuor sunt casus ep[iscop]ales de iur[is].
l. 8. peccatu[m] clerici p[ro]pter quod incur-
risset irregularitate[m]. A. Gl. Ray.
in. s. It[em] nu[n]q[uam] parochialis. super
p[ro]p[ri]o. p[er] illam. de pe. et re. et in s[u]o.
2. dicta. q. 50. dicit hoc esse veru[m] q[uo]d
ad dispensatione[m] i[n] quo ad absolu-
tionem. Sed certe ista declaratio q[ui]
forte fuit post illaz glo. non videt[ur]
loq[ui] de dispensatione. sed de abso-
lutione. A. multi alij casus essent
ep[iscop]ales vt dispensatio voto[rum] et alio-
ru[m] multor[um]. B. 2. de ic[on]d[ic]arijs. A.
s. dolosis. et de m[er]itib[us] h[is] fieri.
siue i[n] h[is] dantib[us] p[ro]silij vel auxiliu[m]
Ma[gn]a et debet exco[m]municari. nec absol-
ui nisi p[ri]us d[omi]no cui intulerint resar-
cito s[u]m facultates suas. et intrent se-
p[er]u[er]i[us] ignem i[n] apposituros et de
b[ea]t[is] hierosolymis aut i[n] hispania p[er]
annu[m] i[n]tegru[m] i[n] dei seruicio p[er]mane-
re. Si quis aut[em] archieps vel ep[iscop]us
hoc relaxauerit d[omi]nu[m] restituat et p[er]
annu[m] ab officio ep[iscop]ali absteat. 23.
q. 8. pessima. B. 3. vbi e[st] idic[on]da
sol[em]nis p[ri]ma. de qua d[icitur]. j. p[ri]ma. 3.º.
A. Ista p[ri]ma idic[on]da est p[er] aliquo
delicto graui q[uo]d tota p[ro]mouit cui-
tate[m] siue locu[m]. 26. q. 6. c. si. Et id[em]

iste casus est ep[iscop]alis q[ui] dari op[or]tet
penitentia[m] sol[em]ne[m] et publicam ad
satisfaciendu[m] scandalo. p[ri]mi. di-
cto. c. si. Ideo simplex sacerdos e[st]
si ei ab ep[iscop]o p[ro]mitteret deberet q[ui]n
bono mo[do] fieri posset vitare intro-
mittere se sup[er] h[oc]. q[ui] co[n]ter circa ta-
lia no[n] po[ss]it simplex sacerdos neces-
saria et p[ro]ueniente[m] iducere penite[n]-
tia[m]. Et iter alia p[er]cia p[er] q[uo]b[us] idic[on]da
e[st] penitentia sol[em]nis et publica est
blasphemia dei vel sancto[rum] publice
p[er]petrata. extra de male. c. statum[us].
Ad cuius intellectu[m] d[omi]nus An[tonio]. De
bu. q[ui]ones aliquas s[er]m[on]as d[icit]. An
inferior ep[iscop]o absoluat a p[er]cio isto
Dic q[uo]d non quia e[st] de casibus ep[iscop]o
reseruat[is]. vt hic ibi p[er] ep[iscop]u[m] de q[ui]b[us].
j. de pe. et re. si ep[iscop]us. li. 6. q[uo]d
e[st] verum s[u]m d[omi]ni. de publico. de
oculto ois p[ro]b[us] p[er]ter absolueret po[ss]it
s[u]m eum. Siuus vo ep[iscop]us posset co[m]-
mittere i[n] ep[iscop]o. vt i[n] d[omi]no. c. si ep[iscop]us Ad
hoc. 26. q. 6. c. si. 2.º. q[ui]ro. An q[ui]s di-
cat publice blasphemare? Dic q[uo]d h[ic]
facit siue i[n] platea siue i[n] camera mis-
tis audientib[us] et ep[iscop]o referentib[us]. Ad
hoc. s. c. p[ri]mo et de excess. p[re]la-
inter dilectos. et c. q[ui] sit graue. et
ff. de v[er]bo. obligat[i]o. pal[ati]. Dum i[n]
id p[ro]fiteat[ur]. vel si negauerit. conuin-
catur de actu si p[ro]fiterit. Sec[us] e[st] si i[n]
p[ro]uincatur l[oc]o dixerit cora[m] plurib[us]
puta q[ui] illi s[un]t tales a q[ui]bus p[ro]uinci
no[n] po[ss]it puta furiosi vel pupilli s[u]m
d[omi]ni. vel sc[on]d[u]m eu[m] d[icitur] publica q[ui]
e[st] vulgatissimu[m]. et ex l[oc]o p[er]cio m[ul]tos
scandalizat. 26. q. 6. c. si. vt q[ui] fre-
quenter h[ic] p[ro]mittit. vel q[ui] notoriu[m]
iuris vel facti. de coha. cle. et mu-
v[er]a. It[em]. 3.º. Quid de clerico? Dic
q[uo]d i[n] h[is] locu[m] h[ic] p[ri]ma q[ui] no[n] debet pu-
blice p[ro]mitte[re] s[ed] al[iter]. ad arbitriu[m] p[ro]ut

de biga. c. i. r. 3. Itē. 4. Quid si h
dixerit ex calore iracundie vel ebrie
tate? Dic q nō hz locus h pena. p
vbi p̄sūperit. i. h. c. positi. 23. n.
forte peccernō i tāti. Itē. 5. An si
hic blasphem⁹ vult penitē i extremis
des ei ecclesiastica sepultura: Dicit
Vincen⁹. Si p efm lata ē pira eū
fina nō sepeliet al sic. Itē 6. Quis
habebit hāc pecuniaria penā. de q i
h. c. statim⁹. dī. Aliq dicunt q se
cularis iudex a clero q laico. p id
qō seq̄ iter alia coitatu statuta rē.
Alij pira q iudex ecclesiastic⁹ ab
viro q cū sit crimē ecclesiasticū. Dīc
Boff. q iudex laicus habebit pe
nā laici r ecclesiastic⁹ penaz clerici.
Et ad h d heret. excoicamus. r de
iudeis. ita qridā. Itē. 7. An idisti
cte. repellat ois dispēsatio i his pe
nis? Dīc Hosti. q sic. nisi ex mag
causa dispēsaret. vt si sit honorabi
lis psona quā nō decet publice pe
nitē r vult illā redimere magnis
elemosynis. Ad hoc de sen. exco.
mulieres. Et subdit. Itē oppono
q iponat alia pena i. Autē. vt non
luxurient s naturā. coll. 6. Solu
tio puni pena illa r ista. quia pu
nitur illo supplicio. r fm canōes
excoicat r cleric⁹ depōit. 22. q. j. si
qs p capillū. hec ille. B. 4. de ex
coicatis. de qb⁹ ē aliq p̄inent ad
papā. vt. j. dispēsatio. §. 6. r. s. ab
solutio. i. §. 3. A. Hoc ē regulare.
Quqz aut absoluit a maior exco
municatiōe ē inferioris epo vt. s.
absolutio. fa p totū r. s. absolutō
p̄mo i p̄ncipio. in additiōe. B.
Itē declarauit q quinqz sūt casus
de p̄suetudine approbat. Prim⁹
s. homicidiū volūtarij. A. Idēz v̄
mutilatione mēbroz Nam p hoc

p̄cto videt ab illo penitentia dāda
qui candez debeat icendiaris da
re r q nec mutillans nec mutilatio
nem fieri mandans nec p̄sentiens
debeat absolui. nisi satisfactiōe p
missa. 23. q. 8. si qmēbroz. b. f. fal
sarij. 3. vialatois ecclesiastice liber
tatis. A. s. qui iuste p̄sonas vel
res ecclesiasticas grauat. vt si quis
secularis iurisdictionem ecclesia
sticam impediret vel si vsurparet
sibi iurisdictionem super p̄sonas
vel res ecclesiasticas quod ms p
hibet eē de fo. ppe. si diligenti. B
4. vialatois ecclesiastice imunitatj.
A. hoc ē qui i ecclia seu i loco sa
cre vel i spacio priuilegiato i cir
cuitu ecclie. p̄mū i p̄sona seu i re
bus ostendit. 17. q. 4. si quis iuent⁹
vel aliter eius imunitatē ledit r ita
oē sacrilegiū videtur casus ep̄alis
B. s. forislegi. i. dinatōis vt. 26. q.
6. c. j. h i quadā decre. que incipit.
Inter cunctas. i. qua decre. multa
alia constituit de religiosis circa p
dicationes r p̄fessiones r sepul
turas. P. h p̄dicta decre. sūt re
uocata in Atenen. p̄cilio. r multa
noua circa hec statuta sūt. vt i cle.
dudū. de sepul. De p̄dictis v̄o ca
sibus nihil inouatū ē. Nā i p̄dicta
decre. B̄ndicti. xi. de his casib⁹ n̄
fuit facta p̄stitutio. Sed vt dicit ibi
ē solū declaratio. Unde dicēdum
v̄r q illi idem casus sūt hodie nī
si diceret q ipse falsū d̄clarauit qd
nō esset b̄n dictum. aut noua p̄stitu
tio seu p̄suetudo fieret. Possūt m̄
nihilominus epi i suis ep̄anib⁹ ca
sus p̄nt eis magis expedire vide
bī reservare. sicut r p̄nt p̄stitutōes
facere r multo magis h posset p̄ci
liū synodale vel puinciale a cui⁹ sc
b

tentijs religioſi nō pūt abſoluē. vt
 ſ. abſolu. l. 1. §. 3. circa ſi. **A.** De h in
 directoria l. 1. ti. 15. §. 76. ſic dicitur.
 Aliqd epi poterunt de die i diem
 nouos caſus p ſumtiōes ſuas re-
 ſuare. **B.** non vñ. qz poſſent totalit
 fructum gr̄e facie ſubus p̄dicatori
 bus ⁊ minorib⁹ abſorbē. ⁊ ipſo p
 p̄uilegiū dētricare. qd non l. 21.
 diſ. inferior. c. de hui. dilecti. ⁊. c.
 qu. ito. x. d. d. c. ſic dū m̄ n̄ appa-
 reat qz malicioſe h̄ faciāt. En diſti-
 gnas. Aut epi faciūt ſtatuta ſyno-
 dalia i qbus ſibi ſuam abſolutio-
 nē. ⁊ i hoc caſu curati abſoluē nō
 poſſunt. Sed p̄d. cū fr̄es bñ abſol-
 nū. qz ſtatuta p̄ceſſōi ſua renocā-
 tur. c. de ſepul. dudū. §. vlt. lib. 6.
 Aut faciunt ſtatuta excoicationē. la-
 ta ⁊ tūc fr̄es nō poſſūt abſoluē cū
 de p̄uilegijs religioſi. i. p̄uilegijs. l. 6. ⁊ ſic
 loquitur. x. d. h. ibi. Quod hic d̄ de
 excoicatione. idēz ē intelligitur de
 alijs ſc̄entijs ſtatutorū ſynodalium
 ⁊ p̄uincialium vt i dicta cle. religio-
 ſi. Itē quod d̄ de curatie. idē per
 eandem ratiōem intelligitur ⁊ d̄ ali-
 is non p̄uilegatis. Item i. §. p̄ce-
 denti videlz. 15. in directoria d̄ qz
 nec p̄ſuetudo que epi aliquos ca-
 ſus reſeruat dictis fratribus p̄eiu-
 dicat. cum p̄ſuetudines eoz p̄ceſſi-
 onibus p̄uarie penitus reuocent.
 dēa cle. dudū. §. nos creni. **B.** Et
 nota qz h̄ n̄ ſit mēſio de p̄mutatiōe
 votoz aut diſp̄ſatiōe icertoꝝ qz
 h̄ n̄ ſunt de p̄ſſiōe vel abſolutiōe
 Sz dicem⁹. j. votū. §. ⁊. i. reſtitutio
 6. **A.** Et p̄dicet patere pōt qz n̄ pūt
 oēs caſus ep̄ales bñ p̄cularit̄ ſci-
 ri. vnde bonū videt qz accipientes
 ab epiſ auctoritatē audiēdi p̄ſſio-
 nes faciāt ſibi ab eis declarari q̄s

caſus ſibi reſuāt ⁊ qd i alijs gnālē
 auctoritatē p̄cedant abſoluēdi. Et
 qz diſfert abſolutio a diſp̄ſatiōe.
 ſi volūt ſub aliq voto vel alijs poſ-
 ſe diſp̄ſare. de his faciāt fieri ſpā-
 lem mētionem. vel qd auctoritate
 epi poſſūt diſpenſare ſup oib⁹ ad
 ſoꝝ penitēte p̄tinentibus. **B.**
Quid ergo agēdū cū qz h̄z ali
 q̄ petā a qbus ille cui p̄ſtet nō pōt
 abſoluē? **B.** ſm Tho. i. qdā q̄libet.
 Sacerdos nō abſoluit aliquē niſi
 qui diuinitus credid abſolutus. **A.**
 vel ē de quo dubitat. Nec dubita-
 tionis facile pōt haberi certitudo
 ſi penitentiam petat. de pe. diſ. 7. ſi
 qz poſſimus. **B.** Sed poſtq̄z a deo
 eſt abſolut⁹. tenet adhuc ecclie p̄ſi-
 teri. Et qz diſp̄ſatio abſolutionis
 nō eſt tota p̄miſſa minori. tenet to-
 tū p̄ſiteri ei. ⁊ ip̄e d̄z abſoluere ab
 his a qb⁹ pōt. Deinde tenet ſm̄t-
 tere eū ad ſup̄iorē de reſiduo ab-
 ſoluēdus. ar. 33. q. 2. latorē. ⁊ c.
 de pe. ſignificauit. **A.** Idēz i ſū. 2.
 eo. ti. q. 73. **B.** Ceterz ſi inferior d̄ fa-
 cto euz abſoluit. ponit idē Tho. qz
 nō credit eū abſolutum. En excu-
 ſatur p̄ ignoratiā iuris. nō autēz
 ſacerdos cū hoc ius ignorare nō
 l. 3. **A.** Idēz i ſū. 2. eo. ti. q. 74. Sed
 certe poſſet eē qz qñqz minus ex-
 c̄ſaret p̄ſuens q̄s p̄ſſor. cū p̄ſſō
 n̄ teneat ſcire oēs caſus. imo i coi.
 nec nullū ſubſilia. vt nō i ſū. 2. li.
 3. ti. §. q. 2. ⁊ vniſquiſqz magis ob-
 ligetur p̄prie ſaluti q̄z aliene. de
 pe. di. 3. qui vult. **B.**
Quid ſi p̄ſuens ſit excoicatus ⁊
 nō poſſit abſolui a ſuo p̄ſſore nū
 qd abſoluet eū ab alijs pctis? **B.**
 ſc̄dm Tho. i. 4. diſ. 18. Sacerdos
 nullum excoicatum abſoluere pōt

a culpa nisi absolutus sit prius ab excoicatione. qz excoicatus nō est parueps sacroꝝ ecclie. **¶** Sed certe hoc intelligēdum videt qn cō sitens non foret paraus sollicitus et debite petere absolutiōem ab excoicatione. vel aliter nō bñ dispo situs. **¶** Et etiā excoicatus bñ dispo situs pōt absolui a pctis. Nam capax ē faci pnie. qd nulli negat. et excoicatoꝝ et heretico. et de heretico sup. eo. li. 6. **¶** Et ē capax absolutio nis. pp quod pōt absolui ab vna excoicatione et remanere i alia et de sen. exco. cū p cā. et nōt gl. in. c. officij. eo. ii. vbi dicit qz excoicat⁹ a plurib⁹ poterit ab vno qz singula riz absolui et vltima absolutio pstr mat oēs. **¶** Dic tñ qz vn⁹ nō dber ab soluere nisi absoluedus caneat qz se faciet absolui ab alijs. Et nō d3 denūciari absolutus. anteqm sit ab oibus absolutus. Et i dco. c. cu3 p causa. dicit qz excoicatus explu ribus causis pōt absolui ab vna et re manet ligat⁹ p alia. **¶** Idē etiā nōt. Ray. li. 3. sue sūme i tractatu de excoicatione. §. sed nūqd. vbi ēt sen tit qz si ēt excoicatus non exprimat omnes causas excoicationis tñ te net absolutio pro expreis. Et idē sentit glo. i. c. ex pie. et de offi. oz. Sed i dco. c. cū p cā. dic qd si ab soluēti n exprimat oēscāuse non valet absolutio tanqz surrepticia. **¶** Pōt dici qz si cāteaceant malicio se n valet absolutio. **¶** Sec⁹ si bōa fi de. sic et i pfectiōe pctōꝝ. p3 s pfectio. l. 4. **¶** Et ergo excoicat⁹ capax pnie et absolutiōis. et iō si ē bñ d if positis pōt a pctō absolui. **¶** Et t glo. Ray. i dco. §. sed nūqd. sup v bo ad illā. formās hāc qōnē rñdt

Dicit qdā qd n. qz manēt i excoi catione nō sūt ipendenda sacra ec clesie. **¶** Terr⁹ credo qz si nō sicut p cū. qn absoluat neqz ē i mora pctē de absolutiōis. neqz timet qz negli gentior fiat ad petēdā absolutiōez sup h⁹ mōi excoicatione. pp abso lutiōez iperata sup alijs pctis po terit eū pfectoz su⁹ absolue de alijs pctis. sic qn cōs remnet sibi absolu tiōē de aliqb⁹ criminib⁹ sacerdos parochialis pōt pfectē absolue de alijs. et postea cōs absoluat de illo qd sibi remmūt. et due pticula res faciūt vnā integrā et vna ē ppa ratoria ad reliquaz. **¶** Et iō i hoc ca su pōt coicare pfectoz talē excoica to. sic coicatoꝝ i receptiōe iuramēti an absolutiōē. **¶** Regularius tñ sic ret si absolueret ab h⁹ mōi excoica tiōe. et postea de ceteris pctis. cū excoicāto sit fort⁹ vinculu. **¶** Et b fuant qdā pfectozes. **¶** S3 benigni or ē pus dca sūia. fa tñ tenenda ē si timeatur qz propter h⁹ mōi abso lutiōē fieret negligētiō ad peten dum absolutiōem excoicationis. **¶** Credo et qz pfectiō nō teneat absol uere de pctis ante absolutiōez ex coicationis. hec ille. **¶** Hoc vltimū puto ver. nisi excoicati nō bi iter itereffet ipm absolui a pctis an ab solutionē excoicationis. **¶** Itā cum possit absolui vt postensū ē nō d3 pfectoz ipm notabiliter dāmficare cū ab ei⁹ dāno possit legitime ab stinere. **¶** Itā **¶** Balb. 7. dr. **¶** Dia q. cūqz vulis vt faciāt vobis hoies et vos facite illis. **¶** Sed quō ab soluere possit si n pōt recurrere ad eū a quo fuerit absolued⁹. vide. §. absolutio. 4. §. 1.

¶ Aliqd vn⁹ sacdos possit audire

re et alius absolue? *R. f. 3. v. 6. Mō*
qz sacz pnie diuidi nō pōt. sic nec
alia sacra ecclie. 23. dis. quoz iudā.
A. Idē i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 78. B.
4 *¶* *Atz sacerdos possit absolue: il-*
lā cū q peccauit? R. f. 3. v. 6. Mō d3
qz tollit erubescētia q ē maxia ps
satisfactōis. vnde d3 eā remittē ad
aliū sacerdotē. Sic notauit hug.
30. q. 1. sup. c. ois. A. s. circa p̄sby
ter grecuz et vxorem p̄p̄iā. et ha
bet in glo. dicti. c. ois. et in sū. cō.
eo. n. q. 66. B. Et idē de oi p̄cō i
quo sacerdos fuit p̄sentens v̄l co
operator. Si tñ in his cāibus absol
uat valebit absolutio. Con. Tho. i
4. di. 19. A. Idem in. d. q. 66. vbi
ē addit f3 eundē. v. 6. Nec ē 3. q
eps non pōt dispensare i symonia
cū eo p̄missa. qz disp̄satio ē digni
tatis absolutio necessitatis. Et idō
non tā facile quis amittit p̄tāre ab
soluendi sicut dispensandi. B. Atz
ehips qñ v̄sitat pōt audif cōfessio
nes subdiorz suffragancoz. et ab
soluere. et p̄nias imponere. extra
de censi. p̄petuo li. 6.
5 *¶* *Si eps cōmittit alicui vices su*
as circa cōfessioēs audiendas. nū
quid talis pōt circa cāus maiozes
et epales? R. Mō pōt nisi expresse
ei cōmittat. extra de reg. iur. in ge
nerali. et de pe. si epus li. 6. Is qz
cui cōmissū ē nō pōt p̄mutere alte
ri. extra de offi. dele. qñ aplica in
si. A. Idem in sum. cō. eo. tit. q. 51.
B. Et intelligas q nō pōt de iure
cōi. Sec⁹ qñ exprimit q possit ar.
eē de offi. dele. is cui li. 6. et p ea q
nōt ibi 30. an. A. S3 quid si dicat
eps p̄mitto vobis auctoritatē meā
i foro p̄niali. vt positis absolue
in oibz cāibus i quib⁹ possum⁹

R. fm glo. Ray. et in sum. cō. eo.
ti. q. 52. Licet qui oia dicit nihil ex
ciat. 19. di. si romanoz. nō tñ est
tutum pp huiusmodi p̄missioz ge
neralē vsurpare ea q a iure epo s̄t
reseruata sp̄aliter nisi certū sit q hu
iusmodi eps p h⁹mōi verba gnā
lia intenderit p̄mittere p̄alia. Et tñ
q in synodo sua eps reseruare cō
sueuit. satis credo q p huiusmodi
generalia verba p̄missa eē debeāt
intelligi. Absolutioēs tñ excoicatio
nū q fiunt a sacerdotibus p furtis
et dānis quoz ignorāt actores cū
n solū p̄tineāt ad for p̄niale. s3 q
ad quid spectāt ad for p̄tentiosuz
n sunt intelligēde delegari p h⁹mōi
generalia verba. et multo fortius
nec absolutioēs eoz qui in forma
iudicij excoicati sunt p p̄mātia
aut p re iudicata. aut p offensa qz
tūcunqz ēt generalr eps p̄mittat vi
ces suas quo ad for p̄niale alicui
nō pp hoc ille sine sp̄ali mādato
d3 mutare vota aut relaxare iura
mēta de quibus certū ē q possint
v̄l de quibus ē dubiū an possint li
cite obseruare. l3 de transgressioē
voti iam facta. et de piurio possit
p̄niam iniungere. h glo. Et subdit i
d. q. 52. In huiusmodi ergo p̄fessor
i dubio n̄ pcedat. s3 a suo epo cer
tificet i sp̄ali i quibus cāibus vult
sibi p̄mittere suā auctoritatē. et in
quib⁹ n̄. Sag v̄t posse dici q p̄ces
sio sic generalr accipiēda sic sic so
nat. Mā verba gnālia gnāl̄ sūt ac
ciēda. i. q. i. s̄t nōnulli. et eē de d
ci. ad audiētiā. p̄ferti i fauorē sa
lutis aīaz quo nihil ē fauorabili⁹
24. q. 3. si habes. et eē d pe. et re.
ne p̄o dilatoē. nisi forte fuissz ali
quid tale qd non fuisset delegans

verifit in spē p̄cessurus. eē de re.
tur. in gn̄ali. li. 6. Que aut̄ sunt ista
cūz sunt indeterminata satis v̄r re
linq̄ iudicio discreti iudicis ⁊ con
fessoris. eē de offi. dele. de cāis. Et
ad hoc ē faciunt q̄ dicta sunt. s. in
p̄cipio. i. vltima additiōe que inci
pit ex predictis. B.

6 C S3 v̄r officialis ep̄i hēat aucto
ritatē in penitētijs casuū ep̄aliū.
R̄ fm̄ h̄o d̄. n̄ h̄z nisi expresse pa
teat q̄ hoc voluerit ep̄s. ⁊ si h̄z ⁊
n̄ ē sacerdos d̄z alteri delegare eē
de pen. penitio. A. Idē in sū. con.
eo. n. q. 55. Et in. q. 56. d̄ fm̄ host.
q̄ cū ep̄s ad remotā regionem se
transfert. ⁊ aliū ep̄m vicariū gn̄a
lem reliquit talis vicarius p̄t oīa
sicut ille qui ip̄m instituit posset si
p̄ns esset. B.

7 C In articulo mortis oībus facē
doub⁹ ⁊ de oīb⁹ p̄cis ⁊ sentētijs
p̄cedit absolutio. ar. d̄ pe. di. i. que
penitet ⁊ eē de sen. excō. nō dubiū
A. Intellige nisi i executōe ordi
sue. ut ip̄ed n. v̄r. s. p̄fessio. 3. §. 3. ⁊
4. ad si. i. additiōe. De articulo aut̄
mortis ⁊ q̄l̄r nūc sit agēdū dictū ē
s̄ absolutio p̄io ad si. i. additiōe.
B. Quis sit p̄fessor curialiū vel p̄
latoꝝ vel regiū. vide. s. p̄fessio. 3. §.
i. 4. qui incipit. Cui debent ⁊ i duo
bus. §. sequentibus.

Confessor ij.

q. qd. dēat agē? Quid agē
dū p̄fessori si credat q̄ p̄fessus nō
faciat p̄niam aut aliud q̄ p̄mittit?
R̄. fm̄ d̄v. Mō d̄z pp̄ hoc exigere
p̄missionē siue voti vel iuramētū.
Sed sufficit si dicat se h̄re. p̄posi
tum faciēdi. ⁊ sic d̄z absoluerē sin
pluruer ⁊ sine p̄ditōe facta in pro

testatōe si suspectus h̄et q̄ si nō re
stituet q̄ abstulit. aut non faciat id
q̄ coniungit fructu p̄fessiois care
bit. A. Idē in sum. con. li. 3. n. 34.
q. 136. B. Excipiunt excōicati q̄ iu
rant. v̄r. s. absolutio. 5. §. ij. A. Et n̄
solū iurant. s̄ ē ante q̄z absoluant
p̄ius satisfaccere debēt q̄n sunt ex
cōicati p̄ notoria seu manifesta of
fensa. v̄r in. c. solet. de sen. excō. li.
6. ⁊ ē singulr̄ expressus i multis ex
cōicationū casibus. sicut illos dis
cussu p̄t parere. Sicut ē in alijs
casibus a iur̄ exp̄ssis. v̄r d̄ in. d. q.
136. l. 3. ibi sp̄at̄ nō ponat. v̄n secū
dus post predictū ē i incendiario q̄ i
iuste p̄ximū dānificauit incēden
do seu incēdi faciēdo vel hoc fa
cientibus p̄silū seu auxiliū in his
dādo. Itā ⁊ h̄ij nō vidētur debe
re absolui nisi p̄ius satisfecerint.
23. q. 8. pessimam ibi. Nec absolu
tur nisi p̄ius dāno cui intulerit s̄z
facultatē suā refarcito. ⁊ iuret se vl
terius ignē n̄ appositurū ⁊ c. 3. v̄r
cōtr̄ amutillante p̄ximū seu muti
lari facientem seu in hoc consen
tientem. Itā ⁊ tales equipantur p̄
dictis incendiarijs. Et ita v̄r q̄ ab
solui nō debeāt nisi p̄ius satisfacce
rint. 23. q. 8. si quis mēbroꝝ. 4. q. 5
manifestos raptōres ⁊ ecclie vio
latōres. qui nec absolui debēt. nec
ē ad p̄niam recipi in vita vel in mō
te. nisi p̄ius iuxta eorū facultatem
satisfecerint. v̄l de satisfaciēdo ido
neā cautōez dederint. eē d̄ rap. su
per eo. v̄bi d̄z. Statuimus v̄r qui
cunq̄ ex his qui violēter surrexe
rit i rapinā seu eccliaꝝ violatōem
māifeste fuerit d̄ph̄esus nisi p̄us ab
lala restituat si poterit. v̄l emēdan
di plenā ⁊ firmā securitatē secū

phie bñficiū ei penit' denegēt. Et
j. Qui at in sanitate obstinata mē-
te nō penituerit l' emēdauerit et in
morte securitatē p̄stare nequerit.
solēntas phie paz. p̄desse uidet si
cui credim'. S3 de p̄cō cōmūto via
tūcū n̄ neget. ita tūcū null' clerico-
rū sepulture illi' iter sit. nec ei' ei' yz
p̄sumat accipe. Qd si q' clericorū
l' p̄sbyterorū p̄tra h̄ in uia. l' i mor-
te penitēdas dare aut sepulture in-
teresse. uel eoz ei' yz accipere autē
ptauerint. seu h' mōi rapine p̄ci-
pes iūcū fuerint. ordinis sui dā-
nū irrecupabili patiant. et eccle-
stico bñficio careāt. hec ille. Est at
aduertendū f3 dōstū. in sum. cō.
li. ii. 16. q. 6. q' predicta intelligū-
tur qñ raptor seu uiolator eccle-
sie fuit monitus de restituendo. et p'
admonitionem diu in cōtinuacia
perseuerauerit. aliter dca pena nō
obinet. ut i. c. si. de sepul. et d rap.
c. in l' is. S' est contra manifestos
usurarios. qui nec absolui nec ad
confessionē admitti debēt nisi pri-
us satisfecerint uel de satisfaciēdo
idoneā cautionē p̄stiterint. et de
usuris. c. q' q' li. 6. ubi iter alia dō
Nullus manifestorū usurarioz te-
stānis iter sit. aut eos ad p̄fessōz
admittat seu ipsos absoluat nisi d'
usuris satisfecerint uel de satisfaci-
endo p' suaz iurib' facultatū p̄stite-
rint ut p̄mittit idoneā cautionem
Testāni ta q3 manifestorū usura-
riorū alit' facta. nō ualēt s3 sūt irri-
ta ipso iure. 6' uidet p̄tra sacrilegiū
d. q' aliqd abstulit de loco sacro
seu q' iuratus ē p̄sonis ecclesiastice
q' nō uidet absolued' si admonit'
p̄ns n̄ satisfecerit. 17. q. 4. si q3 iūcū
tūcū ubi d'. Si q3 domū dei mola

uerit. et aliq' sine l'nia illi' cui p̄mis-
sa esse dimisit inde abstulerit. uel
ecclesiasticis p̄sonis iuriā fecerit. do-
nec in p̄uēu admonit' leguie satisf-
faciat. sciat se coione esse p̄uātū.
Si uero post sam et tertā p̄uēu
nē corā epō satisfacere detractaue-
rit. sacrilegiū p̄uicūlo ab omnib'
obnoxio teneat ita ut fm apostolū
nemini fidelū miscatur. B

C An p̄fessōz teneat ad memoriā
r̄ducē p̄fessū p̄cā q' audiuit l' scit
eū p̄misse. R. fm. d. 3. Si scit ul'
h3 p̄babilē opinionē d3 ei ad me-
moriā r̄ducē. q' tūcū p̄tine cōfi-
tēs sup h' crassā hēat igno: antiā.
uel q' nō adhibeat debitā diligen-
tiā. A. s. ad recolēda sua p̄cā. ut i
sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 85. ubi hec nōn
tur. B. qd nō excusat.

C Si sacerdos hēat aliq's paro-
chianos surdos. cecos. mutos. ul'
furiosos. uel demomacos et siles
q's scit esse i p̄cō mortali quid fa-
ciat. R. fm Ray. Debet facere pos-
se suū ut inducat eos ad p̄niam se-
cundū q' ē possibile. Qd si nō pōt
p̄ficere. oret et faciet orari ut de'
illustret corda eorū. de p̄se. dis. 4.
solet queri. A. Idē i sū. cō. co. ii. q.
85. ubi ēr dicit q' licet sacerdos fa-
ciat tunc posse suū. n̄ est casus i q'
non excusatur. uidelicet si ex ne-
ghgentia sua p̄cessit h' modū cāus
h' ibi. Est etiam sciendū q' furiosis
seu amenabus i mortali exātibz
nullū pōt dari remediū nisi reb̄ta-
tur ad m̄tē. q' ipi et dormiētes eq-
perant. et intelligunt p̄fenerare i ea
de uolūrate et statu q' erāt imedia-
te ante dormitiōnē uel amētiā. q'
usq3 dormiētes exāstū seu amen-
tes et d' bap. c. maiores. ad si. 36

non restat pro eis nisi oio. **B.**
Tria s; **Al.** debet eē i cōfessioe
 .s. scia. discernendi inter peccati
 inquisito de eis causa. et dūcra
 pnie seu satisfacionis maneno.
Al. Idem in sum. con. l. 3. n. 5. q. 2
 ubi etiam dicitur fm eundē. **Al.**
 q. sacerdos non tenetur scire dis
 cernere nisi in coi. s. que sunt capi
 talia. et que mortalia coi. et que
 nemalia ex genere. Et sciens hec
 sufficiens reputat p tēpore h' ne
 cessitate ad p̄fessiones audiēdas.
 S; bñ puto q. h' nesciens peccat
 mortali audiendo. et eū inlituēs
 peccat adhuc plusq. ip̄e. et pmit
 tēs instanti ministrare mortali
 peccat si sua interest tales p̄hibet
 Pōt addi q. piculo sū ē et audire
 p̄fessiones nō habēt p̄petentē noti
 ciā casuū pape. et ep̄o. ut in cle.
 religiosi. de pū legijs. Et iō super
 his ignorantia p̄fessoris regularit
 dī inexcusabilis. ut s. p̄fessio. l. 9.
 i. ad fi. Sūl et nesciē cōpetenter
 opportuna cuiuslibet xp̄iano. uideli
 cet articulos fidei et sacra ecclē
 p̄cepta decalogi et opa caritat. et
 mōz deb. te p̄fiteri et penitendi.
 Mā **Barth.** 15. Si cec' ceco duca
 tū p̄stet abo i foveā cadiūt. Ad h'
 ē for' obligat q. obtulit se officio
 talis. n. tenet de oī ex acta diligen
 tia. ar. ff. de positi. l. 1. §. sepe. ubi dī
 q. h' obtulit se deposito tenet dī le
 uissima culpa. l. 3. alit nō teneret ni
 si de dolo et lata culpa cū recipiat
 ad utilitatē alteri' nū. Quī at nō i
 gerit se. sed regit' exaret ex cari
 ta e. satis nū qd nō tenet nisi iquā
 tū scit uel pōt comode scire. q. im
 possibilū nulla est obligatio. ff. dī
 re. iur. l. impossibilū. Et q. h' agitur

ad merā utilitatē alteri' sic et dpo
 siri et h' si ubi nō inenituita et iā
 idone' q. uelit et possit h' officiū ex
 ercere. Quo casu ē min' idoneus
 et i p̄dictis non istraci' si facit ex
 caritate. pōt se igerē. Mā qd nō est
 licitū necitas licitū facit. ex de re.
 iur. qd nō ē. Et i necitate ē lay
 co pōt fieri p̄fessio. de pe. dif. 6. q.
 vlt. Et h' p̄fessor h' casu nō tenet ni
 si iquā tū scit et pōt uel scire pōt.
 Mā n. sūt scire uel scire dberē
 ut i. c. fi. ex de iurijs. Si at h' mōi
 ip̄tus ē i casu necitans audiēdo
 dēphēdat peccatē q̄nib' inuolūtū
 p̄inde facit si ei p̄fuit qd de illis
 iter p̄stet p̄ito. uel ab eo p̄filiū
 postulet cū ei' copiam h' ē poterit
 ne sone ip̄e sup his i aliq. errane
 rit. Itē si magi p̄ius sp̄it scia et p̄
 scia et aliq. p̄ certo cognoscat se
 n̄ p̄petēt p̄iti. nullaten' se itromit
 tere dī ē regit'. aliter facit cōtra
 dictā ser p̄turā. Si cecus ceco tē
 Itē p̄ra iura de pe. et re. ois. et dī
 pe. dif. 6. q. uult. Si vō dubia de
 sua cōpetētī putia p̄ sciam seu expi
 entia. uel ē dubitat si alius p̄uioz
 repiat q. h' possit et uelit. excusat
 obia p̄lati. 23. q. 1. qd culpā l' pōt
 credere penitēt. si dicat se nō pos
 se habere p̄uioz. cū nō sit uerisile
 cū mēdacys ad p̄niam accedere.
 Itē in p̄fessore regit' p̄scia mltō
 magis q̄s scia. Et in dicto. c. q. uult
 dī pe. dif. 6. dicit Aug. Sacerdos
 itaqz cū ois peccator offerē. ante
 quē statuit ois languor. in nullo
 eo p̄ sit iudicandus q. in alio iud.
 care. p̄mptus ē tē. Et iō existens
 in mortali audiendo cōfessioe
 mortaliter peccat. Mā secundū
 Tho. et **Al.** et in sum. con. l. i. terno

ti. 22. q. 25. existēs i pctō mortali qñ
 cumq; in aliquo actu exhibet se ut
 ministrū ecclie mortaliter peccat.
 Et toties mortalit quōties hō mōi
 actū facit. Et iō ē si nō possit hēri
 cōfessō: scia t psciētia idonea d
 bēnt pēligē psciām. q; melior ē in
 sapientia cū timore q; apparēs sa
 pia. Ecd. 19. Et q; qñ sibi nequā
 ē. cui alij bon⁹ erit. Ecc. 14. Itē ip
 secū sōte supplere pōt psecūo cari
 tat. cū de reuū. c. nisi. §. p. defectu.
 sic p; in btō Nicolao t alijs mult
 S; psecū inocēte nō supplet scia
 S; h casu quāto ē maior tāto ē pi
 culosior. sic t bon⁹ gladi⁹ i manu
 furiosū. ut p; i demone q sic nūcu
 par⁹ ē a scia. En. i. Cor. 8. Scia in
 flat. caritas edificat. Sup quo gl.
 mēri sniaz fm Aug. dicit. Addue
 scie caritatē t vultis erit. Scia cuz
 caritate vtilis ē p se inflat i supbiā.
 vt demones q greco noie a scia sic
 sūt noiati in qb⁹ scia ē sine caritate
 Itē q; vt p;e patuit deficiēs scia
 pōt i casu nēcitāt sine peccato p;f
 sōes audire. S; nō deficiēs psciā
 t peccato v; anecū q ei peccandi
 occasionē prebet qñ pōt sibi aliter
 puidere. S; an possit fieri p;fessio
 exnti in mortali. v; q; non q; talis
 sacerdos. ui. §. p; peccat. t ei⁹ pec
 cato anecū q ei i actu pcti p;enit
 ad Ro. 1. In p;riū facit q; nemo
 suū d; vitat p;latū. l; pctōr ē nisi p
 us p;denatū. §. q. 4. nōne. De h sic
 d; i sū. con. li. 3. li. 22. q. 24. Tho. ait
 L; subdmis teneat rec; pe sacra a
 ministro ecclie ē exnti in mortali
 quousq; ab ecclia tolerat q adh ei
 obligat. t exceptio nēcitāt casu n
 foret mū huiusmōi iducē ad exe
 cutionē alicui⁹ act⁹ spectāt ad suū

ordinē durāte psciā q; dictus mini
 ster su i mortali quā psciām pōt d
 ponē q; i istāti pōt ex dīna gratia
 emēdari. h ibi. Nec qō pōt clari⁹
 solui p id qd i sili dicit Tho. fa fe.
 q. 77. arti. 4. videl; q; nō l; iduce
 re aliquē ad mutuādū s; vsura. tñ
 occurrēte rōnabili nēcitāte l; reci
 pere sub vsura a p;parato ad mēuā
 dū. Itaq; ex p;dictis p; colligi q; dū
 q; cogit a suo p;latō pōt ab eo re
 cipere ecclesiastica sacramenta. l;
 su in mortali si ab ecclia tolerat.
 Si n cogitur a p;elato t aliū pos
 set habere sacerdotē. non debet ei
 quē putat esse i mortali cōfiteri. v;
 ab eo aliqd sacm recipere. nec ip
 sū inducere ad exequendū aliquē
 actū sui ordinis. Si vō aliū sacer
 dotē hēre nō possit. pōt urgente rō
 nabili cā p;fiteri sacerdoti ad b pa
 rato ē i mortali exnti t ab eo alia
 recipere sacra. sed nullatenus d;
 ipsū ad hoc nōn dispositum indu
 cere. B

4
CAn interrogatōes sint faciēde
 in cōfessione. R. fm Ray. q; sic dū
 mō discrete fiant. de qbus habes
 plene. de pe. dist. 5. c. 1. t dist. 6. c. q;
 vult in principio. t vltra medium
 cū de pe. t re. ois. §. sacerdos aut.
 Et dēt esse interrogatōes p;cipa
 lit d; septē vitijs capitalib⁹ q sūt su
 pbia auaritia. gula. luxuria. inuidia
 ira. t accidia. A. P;dicta pleni⁹
 dicunt i sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 83. Et n
 solū interrogationes faciēde sūt d
 his vitijs. s; ē de articulis fidei. t
 de sacris ecclie. t de p;ceptis dca
 logi. t de opib⁹ caritat t de p;ria
 cōfiterendi. t de multis alijs de qb⁹
 laurus dixi in interrogatorio. B.
 Et de circumstantijs eorū que sunt

Quis. qd. ubi p. q. q. q. q. cur. q. q. o.
r. q. n. A. De istis circumstantiis clari
us d. in p. f. a. q. 83. Sed r. laius
dictum est s. confessio. 2. s. 5. in ad
ditione. B.

S. At p. liceat sacerdoti ingredi a cō
fiteute specificatōe p. s. o. c. u. q. p. e. c.
cauit. R. f. m. Ray. Sic cōfiteus nō
d. 3. specificat nisi ut d. s. p. f. s. i. o. i.
s. 4. ita nec sacerdos d. 3. interrogat
nisi ut ibi d. A. Idē in s. u. con. co.
ti. q. 87. B. An cōfessor religio
sus teneat facere cōfiteū cōfiteū
de d. c. m. i. s. habet. j. decime. i. s. 8.
A. Sed qd si cōfessori occurrat a
liquid de quo dubitat qd agere d.
beat? R. q. h. dubitatio aut p. cedit
ex uarietate opinionū docto. r. aut
ex sua impitā. In. i. casu d. i. c. glo.
Ray. in. de m. i. m. o. n. i. o. s. s. 3. nūq.
peccat uxores. sup. uerbo abstinē
dū. q. h. casu nō ē p. cipianda s. n. i. a
nec denegāda absolutio. s. u. i. a. tu
tior ē p. s. u. l. e. d. a. r. t. e. r. o. r. i. c. u. n. e. d. ex
p. i. c. u. l. o. Qd v. i. u. e. r. i. cū penitēs ex
aliq. p. b. a. b. i. l. i. t. o. n. e. a. d. h. e. r. e. a. l. i. c. u. i. u. s.
docto. r. i. s. n. o. t. a. b. i. l. o. p. i. n. i. o. n. i. u. o. l. e. s.
e. a. t. e. n. e. r. e. M. a. h. c. a. u. p. p. v. a. r. i. e. t. a. t. e. m.
p. r. u. d. e. n. t. i. u. d. o. c. t. o. r. p. f. e. s. s. o. r. p. s. u. l. e. d. o.
s. i. b. i. u. i. a. t. u. t. i. o. r. e. r. q. d. s. i. b. i. u. e. r. i. v. i.
f. 3. d. e. u. 3. s. i. a. c. c. e. s. c. e. r. e. n. o. l. i. t. i. l. l. d. s. u. p.
p. s. c. i. e. n. t. i. a. s. u. u. r. e. l. i. n. q. t. A. n. v. o. a. l. i. g. s.
nō h. 3. i. s. e. a. l. i. q. u. a. b. o. n. a. r. o. n. e. q. u. a. r.
m. a. g. i. s. d. b. e. a. t. o. p. i. n. i. o. n. i. v. n. i. q. a. l. t. e.
r. i. a. d. h. e. r. e. p. u. e. n. i. e. n. t. r. e. m. a. n. e. r. i. d. u.
b. i. o. p. p. q. d. s. i. d. u. b. i. u. s. s. i. t. s. u. p. a. l. i. q. u. i. u. r. p.
s. i. t. p. e. c. c. i. n. l. n. o. o. i. o. ē n. e. c. e. s. s. a. r. i. u. q. a. b.
i. l. l. o. a. b. s. t. i. n. e. a. t. r. d. e. i. l. l. o. d. e. b. i. t. e. p. e. i.
t. e. a. t. e. l. i. g. e. d. o. p. i. e. t. u. t. i. o. r. e. n. e. a. l. i. t. d. i. s.
c. r. i. m. i. s. e. d. i. s. p. o. n. a. t. u. r. s. p. e. f. f. i. o. i. s. 8.
S. i. v. o. d. u. b. i. u. s. nō s. u. p. p. n. c. i. p. a. l. i. t. s. f.
p. c. o. s. e. d. u. t. r. u. q. s. t. e. n. e. a. t. a. d. a. l. i. q. d. s. a.
c. i. e. d. u. s. n. e. l. d. a. d. u. s. e. u. p. e. n. a. s. u. b. e. u. d. a.

d. 3. benignior s. n. i. a. e. l. i. g. i. v. i. d. e. l. 3. v. i.
h. o. c. d. u. b. i. o. q. u. i. s. a. d. n. i. h. i. l. o. b. l. i. g. e. t.
M. a. i. n. d. u. b. i. o. r. e. g. u. l. i. r. p. r. e. o. d. a. n. d. a.
ē s. n. i. a. n. i. s. i. i. n. c. a. u. s. a. m. a. r. i. t. o. n. i. j. d. o.
t. i. s. s. e. u. l. i. b. e. r. t. a. t. i. o. n. i. s. v. e. l. t. e. s. t. a. m. e. n. t. i. q. u. i.
p. i. s. t. i. s. d. a. t. a. s. u. e. r. i. t. s. e. n. t. e. n. t. i. a. v. i. i. c.
s. i. e. x. t. r. a. d. e. r. e. g. i. u. r. r. i. n. c. c. u. m. s. i. t.
r. c. o. d. i. a. d. e. r. e. g. i. u. r. l. i. v. i. r. f. f. d. e.
l. e. g. i. b. u. s. l. b. e. n. i. g. n. i. u. s. n. i. s. i. f. o. r. t. e. e. s. t. 3.
a. l. i. q. u. i. d. f. a. c. i. e. n. d. u. m. q. p. o. s. s. e. t. f. a. c. i. l. i.
t. e. r. e. x. p. e. d. i. r. i. v. i. s. i. d. u. b. i. t. a. t. u. r. v. i. t. p. q. s.
s. i. t. e. x. c. o. m. u. n. i. c. a. t. u. s. r. p. o. s. s. i. t. c. o. m. i. o.
d. e. f. a. c. e. r. e. s. e. a. b. s. o. l. u. i. a. d. c. a. u. t. e. l. a. t. i. n. i. c.
e. i. ē c. o. s. u. l. e. n. d. u. m. p. t. u. t. i. o. r. i. p. t. e. q. h.
f. a. c. i. a. t. E. t. s. i. c. p. o. t. e. s. t. i. n. t. e. l. l. i. g. i. q. u. o. d.
d. i. c. g. l. R. a. y. r. p. o. i. t. i. s. u. c. o. n. l. i. 3. t. i.
33. q. 69. v. i. d. e. l. i. c. e. t. q. s. i. i. u. d. e. x. e. c. c. l. a.
s. i. c. u. s. d. i. c. a. t. S. c. i. a. s. t. e. e. e. x. c. o. i. c. a. t. u.
l. h. m. o. i. v. e. r. b. a. q. s. i. d. e. e. x. c. o. i. c. a. t. o. e.
p. v. b. a. t. a. l. i. a. a. g. a. t. i. f. o. r. o. i. u. d. i. c. i. j. n. o. n.
r. e. p. u. t. a. b. i. t. e. x. c. o. i. c. a. t. u. n. i. s. i. a. l. p. l. i. t. u. e. n. t.
d. i. t. i. o. e. e. x. c. o. i. c. a. n. t. v. i. q. s. s. e. p. s. o. l. i. t. u. s.
ē s. i. c. d. i. c. e. q. u. i. e. x. c. o. i. c. a. t. v. e. l. a. l. i. o. m. o.
I. n. f. o. r. o. a. u. t. p. n. i. a. l. i. e. l. i. g. e. d. a. ē i. d. u.
b. i. o. t. u. t. i. o. r. v. i. a. v. i. s. t. a. l. i. s. r. e. p. u. t. e. n. t. u. r.
e. x. c. o. i. c. a. t. u. s. r. i. m. p. e. t. r. e. t. a. b. s. o. l. u. t. o. 3.
E. t. i. d. e. p. s. u. l. i. t. h. o. s. t. i. i. h. i. s. r. s. i. l. i. b. u. s.
q. u. i. d. u. b. i. t. a. t. d. e. x. c. o. i. c. a. t. o. e. A. t. e. 3. q. d.
d. i. c. u. ē s. a. l. l. u. t. q. u. i. v. e. h. e. m. e. s. s. e. u. p. b. a.
b. i. l. c. o. i. e. c. t. u. r. a. e. s. t. 3. i. p. r. a. r. i. u. m. q. u. i. a.
i. s. p. i. c. i. m. i. o. b. s. c. u. r. i. s. q. p. ē u. e. r. i. s. i. m. i. l. i. o.
l. q. d. p. l. e. r. u. q. s. f. i. e. r. i. c. o. s. u. e. n. i. t. u. r. i. e. i. c. i.
s. p. i. c. i. m. i. o. d. e. r. e. i. u. r. l. i. 6. u. t. s. i. c. o. s. t. e. t.
a. l. i. q. u. e. s. u. i. s. s. e. e. x. c. o. i. c. a. t. u. s. r. d. u. b. i. t. e. t.
u. t. p. s. u. e. r. a. t. a. b. s. o. l. u. t. u. t. e. n. h. a. b. e. b. i. t.
p. e. x. c. o. i. c. a. t. o. d. o. n. e. c. d. e. a. b. s. o. l. u. t. o. e.
p. s. t. e. t. l. e. g. i. t. i. e. u. t. i. s. u. c. o. l. i. 3. t. i. 34. q.
48. A. t. e. s. i. s. i. t. p. u. b. l. i. c. a. s. a. m. a. d. e. d. i. c.
t. o. u. e. l. e. x. c. o. i. c. a. t. o. e. u. t. e. r. d. e. s. e. n. e. x.
c. o. c. u. m. d. e. s. i. d. e. r. e. s. s. 2. u. b. i. d. i. c. i. t. u. r.
Q. d. s. i. ē p. u. b. l. i. c. a. s. a. m. a. a. l. i. q. u. e. v. b. e.
r. a. s. s. e. c. l. e. r. i. c. u. q. d. n. e. c. e. p. s. n. e. c. a. l. i. u. s.
c. o. i. c. a. r. e. s. i. b. i. d. e. b. e. t. n. i. s. i. a. d. a. r. b. i. t. r. i. u. s.

epi de hoc se purgauerit vs ad cau-
telā absolut^o fuerit. Si aut prece-
dit dubitatio ex impetū p^offessoris.
tē q^orat p^offiliū p^ou. ex d^o p^oc. 7 re. ois
Qd si nō hīc pōt. remurat p^ouētē
ad p^offessorē scia 7 p^oscia prudēti-
rem. sicut medicus ipius d^o ad pi-
tiōrē egrotū remittere. ar. de pen.
di. 6. q. vult. Qd si nec hoc pōt fie-
ri. exigit a p^officiente q^o sit p^ou^o fac-
cere oē ad qd obligat 7 q^o rere dī
ligētē illud noscēt a p^ou^o m^o p^oof-
se. 7 p^oulat p^ouētē q^o m^o ē. 7 i du-
bio absolutōē sibi nō retineat. vi dic-
tū ē. s^o ip^o i q^ozū auctōitas sua se ex-
tendit absolut^o. de p^oc. di. 7. si q^o
positus. vbi dat absolutio penitē-
ti i extremis. l^o de eius salute peni-
tis dubitē vi ibi. 7 ea. q. c. nullus
fo v^o absolutio possit fieri p^olfam?
R. secūdu glo. Ray. 7 in sū. cō. li.
3. ti. 34. q. 77. q. non. Sed p^ois cō-
fiteo a p^ou^o facer^o pōt at solui
facit de p^oc. di. 1. q^o penitet. Ex
quo p^o q^o eodē mō nō pōt fieri per
nūciū. Itē nō pōt vnus audire 7 al-
ter absoluere. vi. s. cōfessor. i. s. 3.
Absolutio vero ab excoicauōe p^o
fieri ē i absentia. q^o ignorans 7 in-
uitus ab ea pōt absoluti vi in sū. p.
li. 3. ti. 33. q. 13. 7 s. absolū. i. s. 15.
3. an sacerdos debeat p^oio absol-
uere q^o p^ou^o i ponere? R. vi nōf
in directoria li. i. ti. 15. s. 124. q. nō.
q^o cum i p^ou^o ipositiōe appareat iē
ua pars p^ou^oal^o materie. i. satisfac-
tio q^otenus ē ex p^ote peccatoris. sū
qua saltē in affectu nō ē p^ofecū hui^o
modi sacm. nec pōt debita sōma
appōi p^o m^ost^oū donec ipa m^oā d^obi-
ta p^oio itegre sit pacta que in trib^o
p^ou^ost^oū. s. cordis p^ou^oitōe. ois p^oef-
fioe. 7 operis satisfactōe. ar. extra

eo. q^o qdani. Itō hunc ordinē d^o
p^offessor seruare in p^ou^oie sacro. p^oio
d^o audire p^offessionē. fo iponē pe-
nitētiā. 3. absoluere sacrali. vi i
cle. dudū. s. statum^o. de sepul. vbi
hōm. v^o. 7 Jo. an. h. ibi. Et er-
go q^o nisi ipositiō p^ou^oie p^ocedat ab-
solutiōem ipa absolū ē nulla. S^o
forte possit excusari si statū post ab-
solutiōem aūq^o diueriat ad extra-
neos acūs iponā p^ou^oia. Nam q^o
sit i cōtinuū v^o inesse. C. de pacē. l.
p^oetēs. Tūm tū ē q^o p^ocedat. et ex
predictis p^o3. B.

Infirmatio

electio^o. A q^o p^ofirmanda sit
electio? R. fm hosti. A. p^oio supe-
riorē. vñ epus p^ofirmat sibi subiec-
tos. c^o de elec. cū mōst^oerū. nisi a
ligis sit exēptus. c^o de p^ou^oie. cū ve-
nerabilis. Itē archiep^o p^ofirmat
ep^om ex d^o elec. cum dilect^o i s. 64.
di. illud. Archiep^om v^o p^ofirmat p^o
mas v^o p^oriarcha nisi ipē archiep^os
exēpt^o sit. c^o de elec. bonc. 7 c. ni-
hil. P^oriarchas vel exēptos p^ofir-
mat papa. c^o de elec. scriptū. v^o ē
legat^o d^o latē. c^o de elec. si abbatem
li. 6. A. vbi d^o q^o legatus de latere
pōt p^ofirmare electōes archiep^oz
7 exēptoz. 7 abbati exēpto i ep^oz
electo dare l^ou^oiam p^oennēdi. Et ab
alio eidē talis l^ou^oia dari nō pōt nisi
a papa. B. S^olt^o ēt papa p^ofirmat i
p^ou^oo. c^o de elec. venerabilē. A.
Idē in sū. cō. li. 3. ti. 26. q. 21. B.
Qual^o fieri debeat p^ofirmatio?
R. fm hosti. D^o p^oio fieri exami-
natio p^osonaz tā eligētiū q^o electi. c^o
si nihil oppōat. A. Fac^o c^o d^o ele. cū
nob^o oli. B. Cōsultū ēt s^olt^o v^o ip^oz
elēz ad p^o f^oat. 7 d^o is q^o ipedat ip^oz

pnt diligēter exq̄rat. et si ipedimē-
tū inuenit secreto ad renunciādū
educat. cū d̄ elec. dudū. fo. i. fi. et cū
de symo. p. tuas in fi. **A.** Non tū
ipm publicet vel ifamet f3 eundē
D.oli. vi. in fū. cō. co. ii. q. 22. **B.**
A. vō f3 allata et pbata pcedat.
A. S3 si in occulto sit ipedimēti et
ille mltas p pfirmatōe i manifesto
caueat q̄tū pōt ne faciat q̄ psciaz.
vtd̄ m. d. q. 22. **B.** **Mō.** et hic q̄ si
iter cetera q̄ obijciunt electo seu
postulato seu alr. pmouēdo ad di-
gnitatē opponat de eundē defec-
tus scie vel psonē. p̄rio d3 d̄ h̄ exa-
munatio fieri. Et si hoc inueniatur
flm opponētes excludunt ab oib̄
alijs q̄ opposuerāt. et ēt puniuntur
ac si in pbatōe oimū defecissent.
cū de elec. si for. li. 6.

2 **C.** Si pfirmatio fiat n̄ vocato ppe-
tore vel alio q̄ se vellet opponē
et n̄ discussio negotio irrita ē. Et
d3 fieri talis vocatio noiatum q̄n ē
coelect̄. v̄l apparet oppositor. al
generalr i ecclia i q̄ electio facia ē
vt si volunt se opponere appeant
i ppetenti termino pemptorie assi-
gnato. Et h̄ hnt locū siue electio
sit in concordia siue in discordia.
cū de elec. qm. li. vi. **Elr.** q̄ oppōit
electo aliq̄ crimen teneat se iferi-
bere. vide. j. inscriptio. §. 2. **Uide**
de his que pnt ipedire cōfirmatō
nē. j. de elect̄. in multis locis. et j.
ordinādns. p. totum.

Confirmatio

sacri sacf3 pfirmatōis r̄p̄
sit de nēcitate salutis. **R.** fm **Pe.**
Duplex ē nēcitas salutis. Quedā
p̄mēt ad esse. Et quedā ad bñ eē.
Et quidē fo mō. pfirmatō ē nēcia

nō p̄rio. **Mā** et sine ea pōt hō sal-
uari. Est aut nēcia pp spūalem pu-
gnaz ad quā adiunat hō p pfirmā-
tōem. l3 simplr n̄ sit sacf3 nēcitas
s3 nihilōm̄ cōtēpt̄ et d̄ anabilē.
Con. **Tho.** et **Al.** in. 4. di. 7. **A.** **Jd**
in fū. cō. li. 3. ii. 24. q. 45. **B.**

Que sunt de substantia pfirmā-
tōis? **R.** fm **Pe** quinq̄. Duo qdē
ex pte ipius sacri. s. materia cris-
mat̄. et forma v̄boz. Duo ex pte
mistr̄. s. dignitas pōnificat̄. et iur-
dictio. vñ ex pte suscipient̄. s. q̄ cris-
met in frōte. **Mā** q̄ pfirmatione
cōferat audana spūal̄ eundē sit in
frōte. **Lō.** **Tho.** et **Al.** vbi. 5. **A.** **Jd**
in fū. cō. e. ii. q. 46. vbi ē d̄ q̄ cris-
ma ē oleū cū balsamo ab epō sac-
tificatum. **B.**

Quis ē mīster cōfirmationis? **2**
R. Solus ep̄s de cōse. di. 5. man̄.
et c. nouissime. et c. vi. i. iiii. **A.** **Jd**
in. d. q. 46. **B.**

C S3 nūqd papa possit pmittere **3**
alteri? **R.** fm **Tho.** et **Pe.** l3 de h̄
sint opinōes pbabilī d̄ q̄ pos-
sit pmittere sacerdoti l3 non iferio-
ri. 95. di. p̄uenit. **A.** **Jd** ē i fū. cū. c.
ii. q. 47. **Con.** et **Alb.** vbi. 3. **B.**

Que sit forma cōfirmationis? **4**
R. fm **Tho.** et **Pe.** et **Alb.** forma
ē hec. Consigno te signo crucis et
confirmo te crismate salutis. In
nomine patris et filij et spiritus s̄c̄i
amē. **A.** **Jd** ē in sum. con. e.
tū. q. 48. vbi etiam dicat̄ secūduz
Al. q̄ omnia illa que. s. dicta sunt
de mutatione forme baptis̄m̄. co-
dem modo intelligenda sunt et de
forma cōfirmatōis. **B.**

C Atrum in sacro cōfirmatōis **5**
cōferatur gr̄a? **R.** fm **Tho.** et **pe.**
Gratia confertur non solū cōt̄ sic

in quolibet sacro cōfert grā emūdas a
pccō. **A.** l' a reliquis pccō. vt in sū.
con. e. n. q. 49. **B.** l' ē spiritualis
grā p quā qd deputat ad officium
scitaj. et idoneus efficit ad xpm p
fite dū. vnde et de grato facit magi
gū. **A.** Idē i dca. q. 49. **B.**

6 **Q**uādo debeat sacm pfirmatō
nis pferri. **R.** fm Tho. et Pe. Si
b' xpianis. Mā et pueri puenient
pferat qz minus hnt fictōis. et viris
et mlierib' qb' cōis ē pugna spūa
lis. Itē muf. qz l' n' vbo. signo in
possūt pferri. Itē morientib' qb' l' z
subtrahat pugna. n' pgiūt ad pmiū
militantiū. et iō pueniēter accipiūt
xpiane militie signū. **A.** Idem in
sum. con. eo. n. q. 50. **B.**

7 **U**trum pfirmatio possit iterari.
R. f3 Aug. et oēs theologos. Nō
pōt. eo qd imprimat effectū indeli
bilē. de pse. dis. 5. dictū. et c. de ho
mine. **A.** Idē i sū. cō. e. ti. q. 51. vbi
ē idē dī de sacramento baptisimi
et ordinis. et qd alia qmior sacramē
ta pnt iterari. **B.**

8 **U**trum cōfirmatio pferri debeat
ieiuniis et a ieiuniis. **R.** f3 Al. Sic
pp reuerentiā sacramenti. de pse.
dis. 5. vt episcopi. et vt. c. ieiū. Tū
necitate melius ēēt cōfirmari post
prandium qd si epō discedente et
huiusmodi quis non possit confir
mari. **A.** Idem in sū. con. eo. ti. q.
52. **B.**

9 **U**trum alius debeat tenere ali
quē ad pfirmationē. **R.** fm Tho. i.
3. pte. q. 72. Propter hoc aliquis
ad pfirmationē accedit. qz se hēre
robur standi non presumit. Ideo
qz ab alio debz teneri. Nec differt
vtrum vir vel mulier teneat. S3 n
cōfirmatio qm est de ratiōe sacra

menti nō debet tenere. sed si ptra
ritū fiat peccat. Sed n' ppter hōc ē
irritū sacramentū. de pse. dis. 4. c.
in baptismo. **A.** Con. Al. vt i sū. p.
eo. ti. q. 53. **B.** Et vide. j. impedimē
tum. 6. §. pēuul.

10 **U**trum vxor possit in confirmatō
ne tenere maritū vel ecōuerso. **R.**
Non qz cōtrahit cognatō spiritua
lis. et ē impedimentū matrimoni
et cōiugalis actus. Item n' d3 quis
tenere pprū filiū vel fratrē. aut so
rorē. quia sufficit inter tales vinctu
lū carnale. **A.** Idē in sū. con. dicta
. q. 53. **B.** Quō āt confirmatio ipe
diat matrimoniū. vide. j. impedi
mentum. 6. De crismate. s. qd. est
materia confirmationis. habetur
. s. baptismus. 2. §. 3. et j. oleum sā
ctum.

De sanguini

tas vide de hoc. j. impedi
mentū. 5. per totum.

De conscientia.

Utrum conscientia erronea
obliget ad faciēdū aliquid vel di
mittēdū. **R.** f3 Pe. Credens se te
neri ad aliquid et non faciens in
currit cōtēptū. Et faciēs illud qud
putat peccatū peccat. Qnd gl. sup
illud Ro. i. 4. Omne qd non est ex
fide pccatū est. dicit sic. Omne qud
fit contra cōscientiā edificat ad ge
hennā. Itē Luc. x. Si oculus tu
nequā fuerit totū corpus tuū tene
brosum erit. Manente ergo consci
entia erronea homo pplexus est.
non tū simplicis. quia pōt et debet
deponere conscientiā talem p se vs
p alterius consiliū. Cō. Tho. i. fa
. q. 19. art. 5. et 6. **A.** Idem in sū.

con. li. 3. li. 32. q. fi.

Consecratio j.

S. epoz. 7. 8. De sōma psecra
tōis epoz diffuse 7 copiose tracta
tur. 7 hñt epi i ordinaris suis. 7 d
ipsa. 23. dis. q. epi. 7 dis. 75. ordina
tōes. 7 eē de sacra hñc. cū venissz.
Et d3 fieri i die dñica nñ. dcō. c. o.
dinatōes. Nec est necessarium pti
nuare ieiuniū a sabbo. i. q. i pcedē
ti sabbo incipiēs ieiunare non cōe
dat quousqz in dñica fuerit ordia
r. Nā 7 in ipsa dñica añ prandiū
intelligit ieiunus esse. Al. Nec fue
rūt dca Ray. vt sū. cō. li. 3. tit. 22. q.
33. 7. 31. 7 in hac etiā additur q. d3
fieri hora tertia. **B.**
Cōsecratio epoz vltra tres mē
ses p^o cōfirmationē differri nō d3
nisi ex cā. 75. dis. 8. i. A. In h. 8. nō
d3 p^o cōfirmationē. s3 p^o electōez.
7 ita s3 Ray. ut p3 in sū. cō. dca. q.
31. Sed potius videt q. cōputatio
fiat a tpe cōfirmationis. Nā p3 p
secrari nō pōt. Idco illud tēpus n
d3 cōputari. sicut nec tps suspēso
nis i collatiōe bñficioz ut i. c. q. di
uersitatē. eē de concess. pben. An vt
patet in dca. q. 31. glo. Ray. dic q.
a tpe cōfirmationis sit ista cōputa
tio. sic nō vit Augl. ea. dis. qm. Et
nisi fecerit ista dictū tps se cōsecre
ri cōione puatus expectabit adh
p duos menses. infra quos si non
purgauerit morā. cedit metropo
litani iudicio. nec ibi alibi postea
consecrabit. Et si nisi fuerit impe
dimēto legitimo impedit. dcō. c.
qm. 7 dis. 75. qm. Pōt aut itelligi
dictū Ray. qñ electus fuisset negli
gēs ad petēdā cōfirmationē. Nā
7 tēpus suspētionis in collatiōe be

neficioz cōputat negligentī petet
absolutionē. ut nōt gl. in dcō. c. q.
diuersitatem. 7. 8. beneficium. j. in
principio. **B.**

CA q cōsecrent singuli plari? R.
Papa psecrat ab epō hostiē. q.
i h vicē metropolitani obinet. l. et
a q vult. dis. 23. i noie dñi. A. Ibi n
sic d3. s3 ita. Quia sedes applica cū
ctis in orbe itaz pferit ecclijs. atqz
iō sup se metropolitani habere n
pōt. Cardinales epi. metropolita
ni pculdubio vice fungunt q vñ
l3 electi antistitē ad aplici culmis
apicē pñebāt. Et ita a dicti epis cā
dialib^o d3 papa cōsecrari s3 Ray.
7 in sū. con. c. ti. q. 29. nisi forte ex
psuetudine l ex ipsius electi dispo
sitione aliud pcederet. cū papa sta
tim post electionē hēat oēm plen
itudinē ptat. dcō. c. i noie dñi Et ita
pōt intelligi qd d3 de epō hostiē
fi. 7 fuit dictū Boff. ut i dca. q. 29.
B. Primates vō 7 metropolita
ni psecrari dēt a trib^o epis eoz
suffraganeis. oib^o alijs suffragāe
is psonalit aduenientib^o. nisi eēnt
necitate ipediti. 7 tūc pñtiāt per
lras. 64. dis. q2. 7. 66. di. archieps
7. c. porro. 7 dis. Si. q in aliq. i fi. 7
eē de tēpo. o2. si archieps. Et l3 ita
sit de mero iure hodie m de pñe
ndie q null^o archieps. pñarcha
pñas psecrat nisi a papa l ab alio
de mādato ei^o. ar. 24. q. i. pudēda.
A. Hoc fuit dcm Ray. ut p3 i sū. p
clu. c. ti. q. 28. S3 ei^o glo. dicit q. n
credit q. h^o mōi psuendo sit gnāt.
B. Qd si ab alio forsitā psecraret
paz pdesset. q. añqz possent se ar
chiepos vel patriarchas noīat 7
plura alia facē oportet q palliuz
a papa hñent. nisi forte hñe possēt

a patriarcha. De q̄ m̄a vid. j. palliū
 z. j. patriarcha. §. 2. A. In his lo-
 cis p̄ q̄ illud palliū n̄ pōt p̄ferri
 nisi a papa s̄ ab vno de q̄m̄or p̄n-
 cipalib⁹ patriarchis. vj. Cōstātinō-
 politano. Alexandrino Anioce-
 no. z. Hierosolymitano. B. Ep̄i
 v̄o si sūt exēpti sūt dēnt a papa ul
 ab alio de eius m̄adato cōsecrari.
 A. Con. Al. B. Si nō sunt exēpti
 debēt p̄secrari ab oib⁹ alijs suffra-
 ganeis. z. auctoritate metropolita-
 ni. vel si nō oēs p̄nt cōuenire saltē
 a tribus ep̄is iussu archiep̄i vel ab
 archiep̄o cū duob⁹ ep̄is cōsecrent
 alijs p̄ l̄as cōsentieb⁹. dis. 64. p̄
 toni. A. Hoc fuit dictū Ray. ut in
 sū. con. eo. tit. q. 27. B. Et nō h̄ q̄
 ternari⁹ numer⁹ ep̄orū ē de s̄ba cō-
 secrationis. vñd z si a pauciorib⁹
 p̄secraret̄ nihil ageret. ut nōt̄ Hu.
 in p̄dcō. c. p̄o. 20. A. Hoc ē t̄z gl.
 i. c. ep̄i ex de tēpo. or. z et gl. Ray.
 ut i dē. q. 27. q̄ ēt dīc̄ notasse Hu.
 in dē. c. p̄o. 20. Qd si nō esset mō
 nisi vnus ep̄s vel duo nō posset cō-
 secrari ep̄s donec aliud constitue-
 retur a papa. vel moxmo papa ge-
 neralis eccl̄a posset mutare hanc
 formā. s̄ ab aplis institutā. z stame-
 re q̄ vn⁹ ep̄s solus vel duo p̄secre-
 ret̄ ep̄m. vel si nullus eēt ep̄s q̄. s.
 p̄byteri p̄secrarent eū. Si aut̄ nec
 ep̄s nec p̄byter eēt. nūc dīc̄ dinuz i
 p̄lorādū iudiciū esse qd fieri dēat.
 B. Et vnus dictor̄ triū ē p̄cipa-
 liter cōsecrans. qui oportet q̄ totā
 p̄secrationē p̄ficiat aliter nihil agi-
 tur. A. si vn⁹ partē vnā facit. z ali-
 us partē aliā. vel si vnus ep̄us ma-
 nū iponat. z simplex p̄byter vel et̄
 ali⁹ ep̄s b̄ndictionē infundat dē. q.
 27. B. Alij duo sūt q̄si coadiutor̄s

tū oēs p̄nunciare debēt. qz oēs con-
 secrāt. hec Auḡ. Et Lō. Goff. A.
 Innio h̄ v̄ potius fuisse dictum
 host. Auḡ. at z glo. Ray. dicunt
 q̄ cū tres ep̄i cōsecrent ep̄m pōt p̄-
 cedi q̄ q̄libz illoz p̄secrēt. s̄ n̄ sol⁹
 .i. cū alio sacrat. Et q̄ sūt ibi tres
 actōes. s̄ vna sola passio i cōsecre-
 to. sicut i trib⁹ hoib⁹ ferentib⁹ lapī
 dē res sūt actōes iserētib⁹. s̄ vna
 passio i lapide. ut i dē. q. 27. Cōue-
 niēt⁹ v̄ dictū ho. qz saltē munctō
 manū z capitis p̄secrādī cū sacro
 crismate n̄ pōt fieri nisi p̄ vnū alijs
 assistētib⁹. ut ex d̄ sacra. vñc. c. vno
 i p̄cipio. B. possūt at̄ sūl ab eod̄
 plures ep̄i p̄secrari. ex de p̄se. ec. l̄
 al. cū sis. A. Ibi d̄. Mouer̄ q̄ plu-
 ra in eadē eccl̄a altaria. z plures
 ep̄os sūl poter̄ p̄secrare. B.

¶ Ubi singuli p̄clati sunt p̄secrā-
 di. B. Papa in sua eccl̄a si fieri
 pōt alī q̄cūqz ēt extra urbē. dis. 23.
 in noīe dñi. Patriarcha v̄o prias
 z metropolitanus debent cōsecre-
 ri in p̄prijs ecclesijs. nisi necessitas
 aliud inducat. A. vel consuetudo
 approbata ēt in p̄secrationē pape
 fm glo. Ray. ut in sū. p. c. ti. q. 32.
 B. 24. q. i. p̄denda. ex de tēpo.
 or. si archiep̄s. Ep̄s aut̄ d̄z p̄secre-
 ri vbi elegerit metropolitan⁹ dis.
 51. c. vlt. in fi. A. Nisi aliud obseruā
 dū sit de consuetudine approbata
 fm glo. Ray. ut in dicta. q. 32. vbi
 ēt d̄ f̄z Ray. q̄ si ep̄s fuerit p̄secre-
 tus in alia ecclesia q̄ metropolita-
 na z sine metropolitani licentia d̄-
 bet se presentare metropolitano
 suo. j. tres menses a tempore con-
 secrationis. dist. 65. cū longe. B.

Consecratio ij.

8. ecclesie. vel reconciliatio eius. Ecclesia a solo epō pōt psecrari. d. 2. se. di. i. nemo. Nec epō pōt h alteri delegare nisi epō. sicut neqz reconciliatio. c. eo. aqua. Et pōt psecrari tā in diebus dñicis q̄ p̄natis. c. eo. tua. Nec debet consecrari sine missa. de conse. dist. i. c. 2. 7. c. de fabrica. in fi. **A.** Idem i. sū. con. li. 3. tit. 24. q. 48. scdm. **Dost.** subdēdo. Et dixit **Batians.** s. q. missa esset de sba consecrationis. **Dug.** vero dixit contra. **Mā** f3 ipsum si epus consecret. 7 p̄sbyter dicat missam. ecclesia consecrata erit. hec ibi. Puto q. attendenda sit consuetudo que est optima legum interpretes. ff. de legibus si de interpretatione. **B.** Et si epus non p̄nuit dotem ecclesie competentē qñ primariū lapidem posuit d3 in consecratione supplef. / quia ad h tenet fabricatō 7 eius heres. c. e. cum sicut. i. q. 2. placuit. Si ecclesia in alieno solo sit constructa vel cōsecrata vide. j. ecclesia. i. §. i. **B.**

i **P**resumit ecclesia consecrata quando de hoc aliqua scriptura apparet uel in instrumēto dotatiōis uel in libro ecclesie. uel in colūna uel in tabula marmorea 7 h. vel ēt sc̄ appareat vnus testis de visu l' de auditu. de p̄se. dis. i. solēnitates dedicationū. **A.** Ibi non d3 aliud nisi q. solēnitates dedicationū fiant p̄ singulos annos 7 q. si certa scriptura vel testes nō appareant d3 psecratiōe ecclesie consecret. Et idē ea. dis. c. ecclesie. Et in p̄dicta dixit **Ray.** allegās ēt ad h. 24. q. 2. sane p̄serunt. ibi. In sacris dicuntur scripserunt. Et fm glo. eius dicitur si colūne ecclesie. ut in sū. con. e. ti.

q. 150. Sed glo. in dicto. c. sane dicit q. dicitur tabule dicuntur a dicto dicit. Dicit ēt q. ibi est ar. q. si lapide vel colūna inueniat scriptura. fides est ei adhibenda. **B.** Et intelligas tales p̄bationes semiplenas sufficere. ubi non esset hoc contentio p̄ quas tolleretur ista probatiō. ut q. fieret inde alteri p̄indiciū. c. eo. proposuisti. 7 c. d. adulē significasti. **A.** Ista capitula parū vident facere ad hoc. dictus tñ in se videt verū. q. cū de alteri agitur p̄iudicio. regulariter requiritur plena probatiō. ut in. ca. cum sint c. de re. in. l. 6. Et q. dicuntur in hoc. §. fuerunt dicta **Ray.** 7 **Inno.** ut in dicta. q. 150.

Tres casus sūt in qbus ecclesia psecrata d3 reconcsecrari. **P**rimus si ecclesia cōbusta fuerit ita q. p̄ietes sint cōbusti vel dirup̄i seu notabiliter decrustati. vel i toto uel i maiori pte. de p̄se. dis. i. ecclesijs. Secus si solū tectū exusti fuerit. c. eo. lignis. f. si quociqz mō tota ecclesia vel maior pars distructa vel dirupta ē. Si vō parietes successine fuerint repati. eadē ecclesia intelligit. Et iō sufficit si tñ reconciliet cū aq̄ exorcizata 7 cū solēnitate misse. **A.** Hoc casu fm **Dost.** 7 in sū. p. dicta. q. 150. nō ē eius exp̄ssū de reconciliatiōe. mitius tñ 7 deuoti⁹ est q. fiat. **B.** Secus si tota fuit primo distructa ēt si ex eisdē lapidib⁹ reedificata fuerit. consecranda. n. est. de p̄se. dis. i. de fabrica. 3. casus est qñ dubitat an fuerit consecrata nec apparet aliqua probatiō d3 his que dicta sunt supra. §. proximo. **A.** Idem in sum. con. dicta. q. 150. li. 3. tit. 24. 7 notat glo. in. ca. p̄o

- posuisti. et de p[ro]fane ecclesie. **B.**
- 3 **C** Sūt alij casus i q[ui]b[us] ecclesia non
d[icitu]r recōsecrari sed recōciliari. pri-
mus est p[ro]p[ter] homicidiū vel ēt enor-
mē sanguinis effusione ibi p[ro]missa
ē de p[ro]fane. ec. p[ro]posuisti. Secus de
leui. vt si casu sanguis de naribus
emittatur et si q[ui]s vngue aliquātu-
lū excoiet et sanguinē emittat. 2°.
p[ro]pter adulteriū vel seminis effu-
sione. et de adul. significasti. 3° si
excoicatus i ecclesia fuerit sepultus.
de p[ro]fane. di. i. ecclesiaz. et eo. p[ro]fultuisti
A. Idem etiam ē si i ea fuerit sepl-
tus paganus vel infidelis. tūc. n. n[on]
solū corpora extumulanda sunt et
abijcienda. sed et parietes radēdi
et ei[us] uigna. d[icitu]r. c. ecclesiam. et. c. se.
Et similiter d[icitu]r fieri q[ui] fuerit ibi se-
pultus excoicatus fm **Hosii.** et in
dicta. q. 150. **B.** 4° si ecclesia ab ep[iscop]o
publice excoicato p[ro]secrata fuerit.
A. vel etiā b[en]dicta. vt i d[icitu]r. q. 150.
vbi ē h[ic]idē d[icitu]r de cimiterio vel alio
q[ui]cuq[ue] sacro a tali excoicato cōse-
crato vel benedicto. **B.** Nam fm
Hosii. si corpus mortui excoicato
pollu ecclesiaz. nullo fortius vbi ip-
sa p[ro]secratio p[ro]ficiat p[ro] os et man[us] ex-
coicati. **A.** Secus tū est i sacra-
tis que i[n]insecus operant[ur] fm eun-
dē **Hosii.** vt i d[icitu]r. q. 150. ad si. vbi
etiaz hec oia nōnt p[ro]pter id quod
dē m[ortui] ē de leui effusione sanguinis.
Sed ad h[oc] facit q[uo]d nōt glo. et d[icitu]r. sē.
exco. c. cū illo 7. §. nos tū sup[er] vbo
effusionem. **B.**
- 4 **C** Quid si de lapide cadente d[icitu]r ec-
clesia aliquis occidat. aut aliquis
furiosus ibi se occidat. **R.** **Hosii.** ē i
his casibus recōcilianda ex q[ui] nō ē
sanguis p[ro] p[ro]fane effusus. nec fuit
mala volūtas ad violētiā. s[ed] for-

mit[ur] cas[us]. **Hosii.** et **Hugo.** **A.** Idē
i sū. 2. li. 3. ti. 23. q. 151. **B.**

C Quid si i ecclesia aliq[ui]s vulneret
letaliter et postea i domo sua mo-
riatur **R.** fm. **H.** et **Hugo.** recon-
ciliari d[icitu]r. **A.** Ibi dicit[ur] mortu[us] vbi
mortis causā accepit. Si v[er]o ē ex-
tra ecclesiam vulnerat[us] sit. et i ecclesia
postea moriat[ur]. nō erit ecclesia viola-
ta nec recōciliāda. **A.** Idē i sū. cō.
co. ti. q. 152. **B.**

C Quid si i ecclesia martyr occidit[ur]
R. fm. **H.** **Dicitu]r** q[uo]d q[ui] p[ro]p[ter] hoc
ecclesia nō ē recōciliāda q[ui] h[oc] mōi
sanguinis effusio ecclesiam nō pol-
luit. sed potius p[ro]secrat. **A.** Idem i
sū. 2. eo. ti. q. 153. **B.**

C Quid per seminis effusione recō-
ciliāda ē ecclesia? **R.** fm. **H.** **P**ro
adulterio q[uo]d ē et fornicatione. d[icitu]r. p[ro]fane.
dis. i. ecclesiaz. et eo. c. si. **P**ro p[ro]p[ter] pol-
lutionē aut nocturnā i somnis nō
oportet. Si aut vir vxorem ibi co-
gnoscat credo q[uo]d idiget recōcilia-
tione. Et ita tenet **Jo.** et iterum **Jo.**
an. **A.** Cōtrariū v[er]o autem tenere
glo. fm **Hugo.** i d[icitu]r. c. ecclesiaz. S[ed]
primum v[er]o verius. ar. c. vir. 33. q.
4. Unde et i sū. 2. eo. ti. q. 154. dici-
tur q[uo]d **Hugo.** v[er]o loqui de recōsecre-
tione. **B.** Sill[er] recōciliāda ē p[ro]vi-
tio sodomitico ibi p[ro]missa. **L**eterū
non v[er]o recōciliāda. **A.** s. de necē-
tate. sed de p[ro]fano. v[er]o i dicta. q. 154.
B. q[ui] h[oc] mōi sunt occulta. Satis
2. **Hosii.** q[ui]tū ē i sūma vel i sūia.
A. q[ui] l[ocus] h[oc] h[oc] i diuisis locis diuersi
mode locutus sit. tandē hoc tenu-
it q[uo]d p[ro] occultis nō sit necesse eccle-
siam recōciliari. vt patet i dicta. q.
154. **B.**

C S[ed] q[ui]s p[ro]t ecclesiam recōciliare
R. fm **Ray.** Ep[iscop]o p[ro]p[ri]os p[ro] se vel p[ro]

aliū ep̄m. Et p̄t vn̄ aquā b̄ndicē
et aliū recōciliare. Per simplices
v̄o sacerdotes nō p̄t. etiā si sit cō
suetudo. et eo. c. aqua. **A.** Idem i
sū. 2. eo. ti. q. 155. **B.** Sed fm̄ In
no. ex p̄missione pape sacerdotes
simplices possunt eccliam recōci
liare. aq̄ in prius p̄ ep̄m b̄ndicta.
A. In. sic dic̄ i d̄co. c. aqua. **A.** I
m̄ aut q̄ papa plurib⁹ ep̄is idul
sit q̄ per simplices sacerdotes pos
sent recōciliare ecclias. aqua tñ p̄
us per ep̄m benedicta. **B.**

9 **Q**uid si quis celebrat i ecclia. se
minis vel sanguinis effusioe pol
luta? **R.** etiā si scienter i ea celebrat
nō pp̄ hoc est irregularis et̄ de sc̄.
exco. is q. li. 6. Tñ talis grauit̄ pec
cat. vt ibidem d̄. **A.** Dicitur. n. ibi
q̄ ē p̄ temeritate h̄mōi puniend⁹
B. vide hoc diffuse. j. infdictum.
4. s. pli. **A.** Ibi d̄ de pena celebra
tis i loco phibito. **B.**

10 **Q**uid fiet si ecclia nō p̄secrata
fuerit seminis vel sanguinis effu
sione polluta? **R.** Debet aqua ex
orcizata p̄ sacerdotes lauari ne di
ne laudis organa suspēdātur et̄ q̄
citius p̄secrari. et̄ eod. si ecclia. **A.**
Ibi nō d̄ q̄ dic̄ia ablutio debeat
fieri p̄ sacerdotes. nisi i glo. q̄ h̄ ibi
nōt. Idē ē tenet gl. Ray. vt in sū.
2. eo. ti. q. 156. dicens q̄ aqua hec
p̄fici p̄t p̄ simplices sacerdotes et̄
ialis ecclia p̄ eos lauari sine m̄ada
to ep̄i sp̄ali. ar. in d̄co. c. si ecclia qz
dic̄ q̄ debet prius lauari. quod n̄
fieret si op̄oeretur m̄adati ep̄i ex
pectari. Alij tñ dicūt vt ibi p̄z q̄ au
ctoitas ep̄i est necessaria i hoc ca
su. qz sicut nec̄ia est auctoritas ep̄i
ad hoc q̄ ecclia edificet et̄ ibi ce
lebrant diuina a p̄cipio. de cōse.

dis. i. nemo isra dicūt q̄ necessaria
est auctoritas ep̄i quo ad rep̄cilia
tionē eius postq̄ saliter ē polluta.
hec ibi. **Hoc v̄t iutius. B.** Nec ē
pp̄ hoc ecclia interdita nec q̄ ibi ce
lebrat irregularis est. et̄ si p̄secrata
fuisse. vt in p̄ximo. s. dictum est.
A. Ij **H**osti. dixerit p̄rariū vt p̄z i
d̄ca. q. 156. **B.**

Ecclia p̄cipue p̄secrata vel ora
toria monasteria et̄ h̄. nō debent
reueri ad sc̄larē habitationē et̄ p̄
phanos vsus. io. q. 3. q̄ semel. et̄. c.
q̄m. 17. q. vlt. q̄sti. et̄ d̄ reli. do. ad h̄
A. In h̄. c. d̄ de hospitali. qd̄ nul
laten⁹ d̄z mūdatis vsibus deputa
ri cum sit locus religiosus. **Hec** et̄
omnia notātur i sū. 2. eo. ti. q. 160.
fm̄ Ray. **B.**

Dnssecratio iij

.s. altaris. **Alia** ē p̄secratio ec
clesie. **Alia** altaris. Et iō vna sine
alia p̄t fieri. et̄. eo. c. 1. Altaria si
ne reliquijs p̄secrari nō debēt. de
conse. dis. i. placuit. et̄. c. n̄ op̄oeretur
Et p̄t ep̄us i eadē ecclia plura si
mul altaria p̄secrare. et̄ eo. cū sis.

Altare qm̄ sit reconsecrādū. **R.**
fm̄ **H**osti. Reconsecrādū ē si mota
rupta seu enormiter destructa sit ta
bula eius supior q̄ d̄ mēsa p̄cipue
i angulis sine cōmb⁹ i qb⁹ p̄cipue
solet fieri altaris p̄secratio. **A.** Ista
enormis destructio debet ēē talis
q̄ iducat deformitatē arbitrio ep̄i
indicandam fm̄ **H**osti. et̄ In. vt
i sū. 2. li. 3. ti. 24. q. 150. **B.** Item si
motus fuerit aligs de lapidib⁹ p̄n
cipalibus supitis mensam p̄tingē
tibus. Nam i illa coniunctione prec̄
pue itelligit̄ esse altaris p̄secratio
extra. co. ad hec. et̄. c. qd̄ i dubijs

qđ qđā itelligūt qñ sup quatuō co
lūnas est altare. ⁊ vna mota sit. **A.**
Hoc fuit dēm glo. Ray. vi i dicta.
q. 150. **B.** Secus est de alijs lapi
dibus stipitis siue parietis qui nō
p̄tingunt mētā. qz p̄pter illorū
mōtionē n̄ ē altare recōsecrādū
A. Idē ē ēi si lapides tāgerēt mē
sam. dūmō nō essēt de p̄cipalib⁹.
vi i dicta: q. 150. **B.** Similiter non
ē recōsecrādū si tota mensa cuꝝ
sibi adherentibus trāsserāt sic. nec
p̄secrat altare p̄stante. Item recō
secrādū ē si s̄ gillū lapidis q̄ si
gillant reliq̄ fractū sit vel dūmā
m̄. cū eo. c. l. ⁊ c. qđ i dubijs. ⁊ de
p̄se. dis. i. si motū. **A.** Idem enā ē
si dicm̄z sigillū fuerit motū. dictio.
c. qđ in dubijs. ⁊ i dicta. q. 150. **B.**
Si at altare intantū augmētet q̄
amittat p̄iorē formā. recōsecrādū
ē. qz forma ē esse rei. ar. 10. q. 2. hoc
ius. Lon. Inno. ⁊ Ber. **A.** Gl. h
dictū ē c. c. l. Secus si additio vel
diminutio nō tollit formam. f3 gl.
Ray. ⁊ in dēa. q. 150. vbi oīa q̄ dēa
sunt i b. c. notant. **B.**

2 **A.** Altaria i qbus degradat⁹ ⁊ hui
usmodi celebrant⁹ nō debent p̄
pter hoc recōsecrari nec recōcilia
ri cū d. sacra. ite. a nob. **A.** Ibi ni
hil dicitur de recōciliatione. f3 so
luz de recōsecratione. Idem in p̄t
itelligi ⁊ de recōciliatione cū non
sit iure cōtū qz hoc casū recōcilia
tio fieri debeat. ar. c. 18. qui. de sē.
exco. li. 6. **B.** De altari vide qđā
alia supra altare.

De consecra. iiii.

s. cimiterij. Alia ē p̄secra. ro
ecclie. Alij cimiterij. Si ergo cimi
terij fuisset pollutum effusione sa

guinis vel seminis. vide. s. cimate
riū. s. si. Ceterū si i cimiterio corpo
ra fidelū defunctoꝝ sepulta sūt ab
excoicatis scismatice vlt i fidelib⁹
⁊ h⁹ mōi. non p̄p̄ h debet exhumā
ri. cū de sacra. ite a nobis.

C. Cimiteria non p̄secraia i qbus
corpa paganoꝝ vel hereticoꝝ seu
excoicatoꝝ sepulta sūt non debēt
p̄secrari de p̄se. dis. 1. eccliam i3 cō
pora sepulta ibi debēt ide p̄ri⁹ eijci.
A. ⁊ pietes ⁊ uigna radi. ⁊ tunc si
apta fuerint poterūt p̄secrari. dictio
c. eccliaz. **B.** Si aut p̄secrata fue
rāt prius. eodē mō corpa p̄dicta i
de eijcienda sūt si discerni p̄nt aliē
nō. cū de sepul. sacris. ⁊ ipsa cimi
teria rep̄ciliāda sunt. sic de ecclia
bēz ē s. p̄secratio. 2. s. 4. circa finē.
A. Idē i sū. p. l. 13. ti. 24. q. 159. fm.
Hosli. Et addit. corpora aī scōꝝ
nemo presumat trāsserre sine lnia
p̄cipis vlt ep̄i. de p̄se. dis. 1. d loco
vbi dicit glo qz p̄ p̄ncipe hic itelli
git papa. Et vñ ē si cōpora tra
dua sunt p̄p̄rie sepulture. al sine
auctoritate alicui⁹ p̄nt trāsseri. f3
glo. ibi. Dicit ē Hosli. qz idē vide
tur de ossibus alioꝝ fidelium. ff. d
rei. ⁊ sumpt. su. l. ossa. **B.**

De consecra. v. s.

Alia p̄secra. ⁊ vasorum. Ac
stes sac̄dotum ⁊ ministroꝝ. palle
altaris ⁊ vasa sacra ⁊ oīa similia
non debēt p̄uerti ad vsū laicorum
f3 si q̄ sūt vetustate p̄sumpta. p̄buri d
bent. ⁊ cineres i ecclia reponi. 19.
q. 3. que semel. ⁊ c. qm̄. de p̄se. dis.
1. altaris. **A.** Ibi dicit. Altaris pal
la. cathedra. candelabrum. ⁊ velū
si fuerint vetustate p̄sumpta icēdio
dantur. qm̄ non licet ea que i sa

crario fuerunt male tractari. sed in
cedio iradatur vniuersa. Lineres
qqs eoz i baptisterio iferant. vbi
nullus transiui habeat. aut i piete.
aut i fossis panimetoꝝ iacent. ne i
trocuntu pedibus coinquinentur.
Itē vt patz in sū. 2. li. 3. t. 24. q. 160
sū Ray. idem etiā ē de pelu in q
diaconis ad cuius officiū spectat
cum ministris hūilibus abluat cor
poralia intra sanctuariū. Idem ē
dictu de velaminib⁹. Et sū glo. et
palla dī vestis qua altare copit.
Itē dī corporale vbi corpus dñi
cum inoluū. Velum autem ⁊ cor
naz possumus nosare pannū q sū
altare dependet. vel qd in quadra
gesima extenditur ante altare vel
ea que dependent ad parietes ec
clesie. Dic etiā qd ex hoc patet
qd corporalia nō sunt abluenda p
laicos aut mulieres etiam monia
les de iure. s. de p̄suetudine fiat
rium. Itē i. c. ligna. de p̄se. d. i. dī
Ligna ecclesie dedicata nō debent
ad aliud opus vngi. nisi ad aliam
ecclesiaz. vel igni oburēda sūt. v. ad
profectu monasterioꝝ fratribus.
In laicoꝝ opa non debent admit
ti. vbi dīc gl. qd dicta ligna p̄nt po
ni i locis honestis. s. i capitulo vel
dormitorio vel fili. sed nō in coqna
vel vnicis pastinadis ⁊ h⁹ mōi. Et
idē dī in dca. q. 160. B. Si qd nō
sunt p̄sumpta seu reparentur fma
nente suba. nō oportet iterato p̄se
crari ē s. p̄tes plures reficiant. Se
cus si forma tota silfoluatur. Ell. ⁊
Ber. A. Hoc notat glo. et de p̄se.
ec. vel al. c. qd i dubio. Nec dicit.
Ell. vel dicta glo. si tota forma siml
soluāt. Sed Ell. dicit si forma sol
nat siue mutetur. Et ē ar. ad hoc qd

dī de reparatione ecclesie. vt in sū.
2. eo. n. q. 171.

Et si vasa sacra possint vēdi. B.
p̄p necessitatem possunt vendi i ea
de forma alteri ecclesie. sed p̄fracta
possūt vendi cuilibet. de p̄se. d. i.
ligna. A. Melius facit. 10. q. 2. hoc
ius. vbi nō dī p̄fracta s. p̄lata. Et
forte qd ad hoc idē iponant. B.

Consecratio ^{vir}
^{gi}
num. De hac infra virginum
p̄secratio.

Consecrator.

Quis possit ēē p̄seruator? B. Ep̄i
⁊ eoz superiores. aut abbates seu il
li q i cathedralibus vel collegiis
ecclesiis obtinent dignitates vel p̄so
natus. Alij non p̄nt esse. Nec ali
qs p̄t esse p̄seruator sui p̄seruato
ris. nec aliqs p̄t h̄re p̄seruatores
euz q ē sub sua iurisdictione domi
nio vel districtu ecclesiastico v. l. p̄ali
exceptis regib⁹ vel reginis. cū de
offi. dele. hac p̄stitutione. li. 6.

Et p̄seruatores nō p̄nt p̄cedere
s. aliquos extra ciuitates vel dioce
ses in qb⁹ fuerint deputati. nec p̄nt
aliqs curare v. l. ra vna dictaz a fine
illoꝝ diocesis. cū de offi. dele. hac
p̄stitutione li. 6. A. In. s. i. vbi etiā
dī q illi p̄seruatores nō debēt eni
am p̄cedere nisi i ciuitatibus seu
locis insignibus vbi possit peritoꝝ
copia haberi. B.

Et p̄seruatores nō possūt p̄mitte
re vices suas exceptis citationib⁹ ⁊
sniap denūciationibus nisi aliud
eis p̄las p̄mitteret. ⁊ tunc p̄mitte
re possent infra loca in quib⁹ fuerit
deputati ⁊ p̄sonis p̄dictis i. l. s. cū
de offi. dele. hac p̄stitutione. lib. 6.

i 2

21. §. 2.º B.

3 **C**ōseruatores n̄ p̄nt se itronitte
re de alijs q̄ de manifestis iniurijs
et violentijs. extra de off. del. statui-
mus li. 6. Qd̄ si de alijs siue q̄ ida-
ginē iudiciālē requirunt se itronisse
runt. s̄ suspēsi p̄ unū annū ab offiō.
et p̄ q̄ hoc fieri. pcurat icurrit sen-
tētiā excoīcatōis a q̄ nō pōt absol-
ui. nisi p̄ti grauate satisfaciāt de ex-
pēsis. vt i dicta decre. hac p̄stitutō
ne. Nec p̄cessus valet qz excedit fi-
nes mādati. ex de rescrip. cū dilec-
ta. Sciēdū tñ fm̄ Inno. A. In dic-
to. c. statui.º. B. q̄ lz principalr
n̄ habeāt iudiciālē indaginē i no-
torijs tñ hñt. qz oīa illa sine qbus
eorū iurisdicō n̄ posset explicari
iūelligūt eis esse cōmissa. ff. de iur.
om. iudi. l. 2. Unde cōseruator pōt
citare et p̄uincias punire. ex de of-
f. dele. d. cāis. ff. si q̄s ius di. l. i. Item
si maleficiū ē notoriū alijs et n̄ in-
dici oz q̄ super hoc probationes
querat et cogat testes. 2. q. 1. i p̄-
mis ex de testibus. c. 2. A. Meliº
facit extra de testibus cog. c. i. et p̄-
toruz. Et vt nōt Inno. vbi. s̄. dicit
q̄dam q̄ testes qui inducūt super
notorio debēt dicē facit ēē noto-
riū. et si querat quō scit. pōt rñdes
qz ego p̄ns fui et vidi qñ publice i
platea multis p̄ntibus fecit illud.
Immo plus v̄t q̄ si ēt dicat. Ego
non vidi qñ fecit maleficiū. s̄ vidi
qñ ductus fuit corā iudice. et inter-
rogatus de maleficio nō negauit
vel p̄fessus fuit. s̄ q̄ sic publice fe-
cerit. Quidā dicunt idē ēt si corā
multis p̄stet. Itē si dicat sic. Ego
nō vidi qñ fecit maleficiū. s̄ vidi
eū fugientē vel latitantē pp̄ hoc. et
nullo mō se excusantē. nec suberat

ed quare se nō excusaret. vel quia
de hoc cū aliquibº transegit. ff. ex
quibus ca. isa. irro. l. a. hletas. §. si.
et. l. se. et sic ē multa talia inueni-
t. Alij it̄ dicit. h̄ ille. It̄ dicit
pōt intelligi i his que n̄ sunt noto-
ria p̄ sniaz vel p̄fessionē in iure ul
p̄euidentiā facti vt in. c. si. extra d.
coha. cle. et mu. B. Itē qz ēt i no-
torijs aliquis ordo necessarius ē.
ex de iureiur. ad n̄am. Itē si reº
p̄stet factū. s̄ dicat q̄ vsus fuit iu-
re suo in hoc cāu admittit p̄batio-
nes. Aliiter enim nō pōt explei iu-
risdictiōem sibi p̄missam. Similr
oz q̄ p̄cedat ad inquisitionē qñ fa-
ciū quidē ē notoriū. s̄ nescit q̄s fe-
cerit. Itē ad repellendā iniuriam
pōt inuocare brachiū seculare. sicut
et alij iudices ex de off. oz. c. i. et. c.
quī in p̄lexis. i. si. A. Et ad h̄ p̄fas
secularis tenet. Al̄ p̄seruator pōt il-
lū excoīcare cū h̄ sit accessorius ad
offiū p̄seruatoris. 23. q. 5. administra-
tores. Ber. et i. s̄. cō. li. 2. ti. 5. q.
157. vbi h̄ oīa notat. B. Itē si reus
qui fuerat p̄dēnatus et excoīcatus
p̄pareat infra annū et dicat se velle sa-
tisfacere. cognoscit p̄seruator d̄ qñ
tūte dāni et h̄ mōi. hec Inno. A.
et si nollet actor q̄ de hoc cogno-
sceret. p̄seruator retū absoluer. vt i
d. q. 157. Et cū p̄dictis in hoc. §. sa-
tis v̄t p̄cordare Albricus. B.

4 **C**ōm p̄seruatoris expirat mor-
te p̄cedentē quo ad negocia n̄ cep-
ta. vt ex de offi. dele. hac p̄stitutōe
li. 6. Intellige nisi aliud exprime-
ret in suis l̄is.

5 **S**i reus negat maleficiū et actō
velit p̄bat esse notoriū. p̄seruator
cognoscere h̄z. aliter iūile esset of-
ficiū eius. qz quilibet posset negat

¶ Nam et quilibz iudex pōt cogno-
scere an sua sit iurisdicō. ff. de iu-
di. si q̄ ex aliena. Sifr si reus cō-
fiteret maleficiū sz diē n̄ esse noto-
rium. q; p̄ eius p̄fessionē factū est
notorū. vt et de coha. cle. et mu.
vestra. A. Melius e. n. c. si. et ideo
in sum. con. eo. n. q. 154. De noto-
rio vide. j. notorium.

6 ¶ Postq̄ p̄uator aliquē iniuriā
torē citauit et eū ob cōtumaciā
excoicauit. si p̄stat postea eū iniu-
riari fuisse sz non manifestū ēē. nū
quid vere erit excoicatus? R. fm̄
Inno. Non q; iurisdicōez nō hz
nisi de manifestis vt dictū ē. s. 4.
A. Albricus dicit q; hoc cāu erit
vere excoicatus fm̄ Inno. in. c. nua
et de coha. cle. et mu. l3 quidā s.
¶ Puto distinguēdū q; si snia sit la-
ta super negotio principali nō t3.
cū nō sit notorū. nec ad p̄seruato-
ris iurisdicōem ptineat. Et ita p̄f
intelligi qd̄ dicit in isto. s. et i. sū. 2.
li. 3. n. s. q. 156. Si vero sit lata p̄p̄
ptumaniā non p̄parendi. snia tenz
q; ad eū ptinet cognoſcē an sua sit
iurisdicō. vt. s. s. pxi. Et ita intel-
ligat dictū Albr. B.

Institutio

De hac materia vid. j. lex

Consuetudo

ē ius qddā moribz institutū

¶ An et diē p̄suetudo q; in cōi vsu ē
di. i. consuetudo.

i ¶ Cōsuetudo iducit p̄ binū actuz
s. q. 2. ita nos. A. Non in efficax
cū debeat esse rōnabilis et p̄scrip-
tat vt in. c. fin. et de p̄sue. nisi forte
actus illi essent p̄manētis tpe legi-
timo ad p̄scriptiōez de quo. j. B.

Et tunc cū p̄p̄s icipit aliquid obſ-
uare ea mente vt de cetero sit con-
suetudo. al. n̄ ar. ff. de inuer. actuz
pua. l. vlti. Et vbicūq; ius deficit p̄
suetudo vni hz legis dis. i. p̄suetu-
do. Intellige dūmō n̄ sit iniq; vt a
iure reprobata. A. g. di. mala cuz
se. et d. c. si. B. Sifr et p̄suetudo i
terpretat legē. et eo. cū dilect. A.
Mel. ff. d. leg. si d̄ interpretatōe. B.
¶ An p̄suetudo p̄iudicet iuri? R.
Cōtra legē diuinā vel naturalē
nulla p̄ualet p̄suetudo extra eo. c.
vlti. 32. q. 7. flagitia. Sed cōtra ius
positiuū p̄ualet dūmō su rōna-
bilis et p̄scripta. vt extra in pre-
allegato. c.

¶ Sed q; dicit rōnabilis? R. fm̄
Inno. Rationabilis dicitur ois p̄
suetudo que non reprobatur sz su-
stinet a iure. vt et notat et d̄ p̄sue. c.
vlti. A. Dost. aut dicit. Anrum cō-
suetudo sit rōnabilis vel nō relinq̄
iudici. cū nec certa reglā possit tra-
di. ar. et de offi. dele. de causis. nū
sū. con. li. 2. ti. s. q. 206. Nec satis p̄
cordat cū p̄cedēt. q; oē irratiōna-
bile. phibet ius. ff. de legi. qd̄ non
tōe. et dis. i. c. p̄suetudo. Sz q; illd̄
nō pōt spāliter in oibus determinā-
ri relinquitur iudicio recti iudicis
dicto. c. de causis. B.

¶ Sed quāto tempore p̄scribitur
seu firmat p̄suetudo. R. vt Dost.
ait. Scdm̄ canonistas requirit tps
40. annorū. et de elec. cumiana. et
et de cens. olim. A. Melius facit
et de p̄scrip. audis. Et dicit Dost.
q; oēs canoniste dicunt expectan-
dū tēpus. 40. annorū ut in sū. con.
eo. n. q. 207. Sed hoc d3 intelligi
cum agitur de p̄scriptione ali-
cuius rei seu iuris ecclesiastici. vt

C Que si est differentia inter con-
suetudine et prescriptione. **R.** In
dubio. Sex possum differentie assi-
gnari. Prima qz pscriptio locum
habet i rebus mobilibus et immobilibus cor-
poralibus et incorporeis. ex d pscripti-
onibus. et c. se. Consuetudo vero i cor-
poralibus tantum. et in futurum iuris-
dictionibus. electionibus et huiusmodi. Secunda
qz pscriptio accipit singulari et pua-
ro. s. consuetudo non accipit magistri quod
illa. Tertia qz i pscriptioe exiguntur
l. et bona fides. ex de pscripti. si dili-
gent. s. in consuetudine non recipit titulus
s. solum ipsi. ff. de usuris. l. cum de ires
et de heredi. ff. de legi. de qbus. et di-
a. consuetudo. **Q**uarta qz pscripti-
o et privilegium non coarrent. ex de
fide iurati. ter dilectos. s. ceteri et
ex de pscripti. veniens. S. consuetudo
et privilegium bene coarrent. ex. e. cum
dilecti. et ex de verbo. sig. abbate.
Quinta qz pscriptio proprie est exclu-
sio actionis sue petitoris. s. consuetudo

Contentio viri sit
pecca-
ti mortale? R. fm Tho. fa se
.q. 38. Si accipiat contentio fm
q. importat impugnacione verita-
tis & inordinati modum. sic e pec-
catum mortale. & hoc modo diffi-
nit Amb. contentiune dicens q. e
impugnatio veritatis cu confiden-
tia clamoris. Si autem contentio
dicatur impugnatio falsitatis cu
debito mo acrimonie. sic contentio
est laudabilis. Si autem cum inor-
dinato mo. sic pot est veniale pec-
catum nisi forte tanta inordinatio
fiat in contentendo q. generet ex
hoc scandalum. Unde aplos cu di-
xisset. 2. Thimoth. 2. Noli contende-
re vobis subdit. Ad nihil. n. vale e
nisi ad subuersione audientiu. A.
Idem in sui. co. li. 3. u. 34. q. 26. vbi
et dr fm eundem Tho. q. contendere e
contra aliquem tendere. Et sicut dis-
cordia contrarietatem quandam i-
portat in voluntate. ita contentio
quandam contrarietatem impor-
tat in iudicio. & q. debemus modus
contendendi auerendur si conue-
nit personis & negotio. B

Contractus ^{fm}

ē vltro citroq obligatio ex vo-
luntate pui surgēs. ut epno. vendi-
tio. locatio. pducio. mutui. et filia
Quasi contractus ē obligatio q̄ q̄s
obligat alicui ex aliquo offō vl' ta-
cto licito et honesto. l3 nō interue-
nerit exp̄ssa voluntas viriusq̄ vt
tutela vel cura aut negotioz alicō
rū gestio et h' mōi. Itā q̄uis pu-
pill' hñs tutorē. aut pubez sine tu-
toris hñs curatorē. vel ille cuius
ignorant' gerit q̄s negotiū exp̄s-
se p̄terit. nihilominus tutor. cura-
tor. et negotioz gestor obligant q̄
p̄terissent. Idē Al. Al. Idē in sū. cō.
li. 2. n. 5. q. 91. ad fi. Sed de his lati-
us hētur in Insti. de obli. p. to. cū
mult. se. n. et i. d. obli. q̄ ex quasi
pirac. nas. p. to. B. De piracibus
sub cōditione et huiusmodi vid. j.
matrimonium. s. 5.

Contritio ^{qd sit?}

^{R. fm}
De. in. 4. dist. 17. Contritio a
magistris sic diffinit. Contritio ē do-
lor voluntarie assumptus p̄ p̄ctis cū
pposito p̄fiteri et satisfaciendi. Itā
sic i materialib' aliqd cōteri d̄r q̄n
totalit' i minimas ptes redigit. ita
cor hois cōteri d̄r q̄n affectus p̄cti
fm oēm sui p̄tē i eo totalit' cōfrun-
git et p̄fecte a peccato resilit. Et q̄
talit' resiliō dolor qdā ē. iō cōtri-
tio p̄ dolore tāq̄ p̄ p̄p̄iū gen' dif-
finit. Addit at voluntarie assumptus
tāq̄ differētia ponēs i genere mo-
rali. Et addit p̄ p̄ctis. tanq̄ mū spe-
cificans loco vltie differētie. Hec
est ergo diffinitio p̄p̄ctis contri-
tionis in q̄m ē actus vniū. Sed vt
ē pars facti p̄ncipie sic d̄r q̄ addatur

aliqd p̄ respectu ad alias ptes. et
iō addit. cū p̄posito p̄fiteri et sat-
faciendi. Con. Tho. ibidē. Al. Idē
in sū. con. li. 3. n. 34. q. 17. a

¹³
Que differētia ē inter contritionē
et attritionē. R. fm Tho. in. 4. dist.
17. Sicut i corporalib' attritio esse
dicitur q̄ aliq̄ mō sit cōmunita. l3 nō
p̄fecte. Contritio q̄n oēs p̄cti sūt et
p̄fecte trit' sūt. sic i sp̄ialib' attritio
significat quādā displicētia v̄ pec-
catis. l3 nō p̄fectā. Contritio aut p̄-
fectā displicētia. Al. Idē in sū. cō.
eo. n. q. 18. Et ista perfecta displicē-
tia ipozat sūmūz dolorē et ex toto
corde. Unde et Ray. in tit. de pe. s.
18. sequit' qualis d̄r esse. aut q̄ con-
tritio d̄r quasi sūt et ex toto tritō. q̄
idē cor ad luerā quasi terit et sci-
dit p̄remū angustia et dolor. ira
et indignatione q̄ concepit contra
ipsa peccata. Unde dñs p̄ p̄phaz
Joel. 2. Scindue corda v̄ra et nō
vestimen a v̄ra. Itē p̄. 50. Sacrifi-
cū deo sp̄s cōtribulans cor con-
tritū et humiliatū deus nō despici-
es et c. Pūge igit et p̄cute cor tuū
si necē fuerit. sp̄s clausus et lācea
et alijs q̄bus ipse xps fuit p̄ te p̄i-
cus in cruce h' ille. Tāto. n. q̄s do-
lore d̄r quāra ē grauedo p̄cti. Gra-
uedo ē vniū p̄cti mortalis nū. est
fūna et infūna. cū sit contra sūmū
et infūmū deū. ar. in Insti. de mu-
rijs. s. atrox et cū de sen. exco. cū
illoz. s. nos m. Unde et vniū solū
excludit a sūmo et infūno bono et
mūit ad infūmū māli. de pe. di. 5.
frēs. Et sic ē p̄p̄ vniū solū p̄ctū
mortale deberet q̄s sūme et infū-
te dolere p̄p̄ qd si fūderz lachryas
ad cālnatē aq̄ mar. cōdigne dolo-
re nō posset. D̄r ergo q̄s cognoscē

q̄ nō posset ēi p uno p̄cō quātū de
beret dolere. ⁊ si nō pōt qd̄ d̄z spe
ret i mīa dei faciēdo qd̄ pōt. i. ex
toto corde dolendo. Et tāto maḡ
quanto plura ⁊ graviora cōmittit
p̄cā. Joel. 2. Cōuertimini ad me i
toto corde uestro ⁊c. ⁊ de pe. dis.
i. quem penitet. B.

2 **E**t regat cōtritiō d̄ q̄libz p̄cō
mortali. R. fm̄ Pe. in. 4. dis. 17.
Q: i oī p̄cō mortali ē actualis aū
sio uolūtāt̄ a deo ad p̄cū. Et p̄ria
p̄trarij curant. Oportet q̄ i oī re
missione p̄cī mortalis sit actualis
anersō a p̄cō ad deū que qd̄ p̄tri
tio appellat̄. De p̄cis iū obliq̄ suf
ficit contritiō gnālis cū conatu ad
recordādū ⁊ dolēdū. Nec solum
de p̄cō obliuio d̄z q̄s i gēnere dōle
re. s̄ ē de obliuione eiūsdē q̄ ex
negligētia p̄tingit. A. Hoc vltimū
dictum de dolore obliuionis fuit
Tho. qui con. p̄dicans sū cū Ray.
ut in sum. con. eo. ii. q. 19. B.

3 **E**t sp̄ialis contritiō d̄ quolibz
p̄cō regat. R. fm̄ Tho. i. 4. dis. 17
q̄ q̄tū ad p̄ncipiū p̄tritiōis. a. cūz
q̄s de p̄cis suis cogitat ⁊ dōlet. ⁊
si nō dolore p̄tritiōis saltē dolore
attritiōis. sic opz q̄ sit sp̄ialis d̄ sin
gulis p̄cis q̄ q̄s i memoria h̄z. S̄z
q̄tū ad terminū q̄. s. ē dolor iam
grā i formā. suffic̄ q̄ sit una cōis
cōtritiō de oībus. Tūc. n. mōis
agit in v̄tute oīuz dispositionū p̄
cedētiū. A. Idē in sū. cō. eo. ii. q.
20. ⁊ ut ibi patz circa hoc clariū
loq̄t Pe. sic dicens. Deus nō req̄
rit ab hoīe ip̄sibile. s̄z possibile.
Aut ergo pōt haberi cōtritiō sp̄a
lis siue ante siue p̄. ⁊ tūc r̄gritūz
Aut n̄. ⁊ tūc dico q̄ sufficit gnālis
Nā i mōmēto pōt hō p̄ueni. ⁊ i

mōmēto n̄ pōt hō p̄fiteri de singu
lis. s̄z postea si tēpus h̄z de his p̄fi
teri d̄z. Gnālis iū cōtritiō d̄ q̄ dicit
Aug. i li. de p̄nā. Penitētiē opz si
nil d̄ olere de oī crimine. h̄ ē dis
positio ad grām imēdiata. Nam
dolere de uno p̄cō siue alio n̄ suf
ficit ad salutē. Et ex his patz q̄ suf
ficit cōtritiō gnālis ⁊ ē nēcia q̄ p̄
ticularis nō sufficit. sed postea si
facultas adest. deuenire necesse est
ad sp̄alē. sicut opz uenire ad sp̄a
lez cōp̄ recognitionē. ⁊ p̄fessionē
de pe. dis. 5. consideret. B.

4 **Q**uot ⁊ q̄ sunt cause inductive
p̄tritiōis. R. f̄z Ray. Sex. P̄ria
ip̄a p̄cōp̄ recognitiō. Isa. 38. Re
cogitabo tibi oīes ānos meos i
amaritudine aie mee. Secūda pu
dor. q̄ ad cogitāōz sequit̄. p̄b. 12.
Putredo in ossib̄ eius q̄ p̄fusiōe
res dignas gerit. Terna p̄cōis ui
litas. Hier. 2. Quā uilis facta es
nimis iterans uias tuas. Quarta
timor extremi iudicij ⁊ tormenti
i. P̄c. 4. Impt̄ ⁊ p̄cō ubi appa
rebunt. Ro. 6. Stipendia peccati
mors. Quinta dolor. s. de amissio
ne patrie celestis. Apoc. 3. Tene
qd̄ habes ut nemo accipiat coro
nam tuam. Silr dolor de offensa
dei. Nec dolor debet esse acer. q̄
offendim̄ deū creatorē acro: q̄
patrē nostrū celestē. acerrim̄ q̄ ⁊
nostrū redēptōrem qui nos pro
prio sanguine liberauit. Sexta sp̄s
que est triplex. s. uenie qua p̄cā di
mittunt. gr̄e qua bona operamur.
⁊ gl̄ie qua remunerabimur. Apo.
3. Ego sto ad ostium ⁊ pulso. si
q̄s audierit uocē meā ⁊ aperuerit
mihi ianuam introibo ad illū ⁊ ce
nabo cum illo. ⁊ ille mecum. A.

Idem in *su. con. eo. ii. q. 21.* ubi h' ali-
quātulū lauius ponunt. **B.**

5 **¶** Post h' q'rit. *Etz dolor contri-*
tiōis debeat ēē intellectualis l' sen-
sibilis. R. fm Tho. i. 4. dis. 17. Sic
dic' Criso. unūq'q' p' q'scūq' cās
nascit' p' easdē dissoluūt. ex de re.
tur. c. i. Lū g' p' actū uolūta-
tis sufficiēt' possit nasci. sufficiēt'
ē p' solū actū uolūtiat'. s. p' displi-
cētiā z dolorē q' tñ ē ex pte n'ra
pōt' tolli. Et cū h' mōi dolorē h'fe
sp' sit i p'tate hoīs. nō at h'fe dolo-
rē sensibilē iō deus n' regrit dolo-
rē sensibilē de cōtritiōis nēcitātē s'z
ē de cōsp'ctōe. Lō. Hosti. A. cō.
ē Tho. ut i su. con. eo. ii. q. 22. De
bet ē hō ad dolorē sensibilē z la-
chrymationē conari. ut p' p' Aur-
g'. de pe. dis. i. quē penitet. Et si n'
pōt. de h' ipō d'z dolere z uelle po-
tius moriē z oīa mala subisse quā
uni p'cō cōfēssisse. z disponere po-
tius moriē z q'libet mala i futurū
tolerare q' p'cō. amplius cōfē-
ssare. 32. q. 2. ita nē. B.

6 **¶** *Altrū cōtritiō possit esse nimia*
R. fm Tho. i. 4. dis. 17. Dicēdū q'
cōtritiō ex pte dolor' q' i rōe ē. s.
displacētiā p'ci i q'ntū ē offēsa dei
nō pōt' ēē nimia. sic nec amor cari-
tatis dei q' intēso displacētiā p'ci i
tendit. S'z q'ntū ad dolorē sensibi-
lēz pōt' ēē nimia. sicut ē exterior
corp'is afflictio. ut ieiunū z hui'
mōi. In his ei oīdus debet accipi
p' mēsurā debitā p'seruatō sub-
iecti. Propter q' d'z Ro. 12. Rōa-
bile obsequiū uest'rū. A. Idem in
su. con. eo. ii. q. 23. B.

7 **¶** *Alz in cōtritiōe regrat maior*
dolor de uno p'cō q' de alio. R. f'z
Pe. ubi s. De p'cis i cōi iquādum

sūt offēsa dei d'z ēē maior dolor
de maiori p'cō habitualē q'dē nō
actualiter. Sic ē i sp'ali d'z ēē ma-
ior dolor de maiori p'cō eo q' h'z
maior ē rōnē doloris. Dolor q'qz
sensibilis. p'ualitatis cōueniēs ē
ut sit maior. nō tñ ē necessariū. qz
maiori offēse maior pena debet.
Lō. Tho. ibidē. A. Idē i su. con.
eo. ii. q. 24. ubi ē d'z quo ad dolo-
rē sensibilē. l'z sit cōueniens q' sit
maior tñ nō ē nēcēss. qz ē sine eo
pōt' esse uera contritiō. B.

8 **¶** *Alz post remissionē p'ci debe-*
at de eo ēē cōtritiō. R. fm Tho. in
4. dis. 17. Dolor contritiōis r'ndet
culpe ex pte auersionis ex q' ip'a
culpa quandā infinitatē h'z. Et iō
uera cōtritiō d'z saltē in habitu sp'
manere. A. Lō. Pe. ut in su. con.
eo. ii. q. 25. Et ad h' de pe. dis. i. nō
ita. ubi dicitur. Lingua cordis n'
carnis apud uerū iudicem p'ci iu-
giter confiteri debemus. B.

9 **¶** *Altrū cōtritus dēat pot' uelle*
esse in inferno q'z peccare. R. fm
Tho. in q'libet. Cōtritiō tenet ex ca-
ritate pl' diligē dei q'z seip'z. Pec-
care at est facere p'tra deū. Pena
at sustineē ē cōtra seip'm. Iō op'z
q' cōtritiō quālibet penā p'ligat cō-
pe. sed tñ descēdere i sp'ali ad hāc
penā uel ad illā nō tenet. i mo stult-
te faceret si q's seipsum uel alium
sollicitaret sup' h' mōi p'icularib'
penis. Lō. Inno. A. Con. Al. ut i
su. con. eo. ii. q. 26. ubi ē d'z f'z An-
sel. in li. de similitudinibus. q' q's
d'z magis eligeē ēē in inferno sine
culpa q'z i paradiso cū culpa. B.

10 **¶** *Alz p'ci remissio sit cōtritiōis*
effectus. R. fm Tho. in 4. dis. 17.
Cōtritiō pōt' dupliciter cōsiderari

Uel iſtū ē pſa facti. uel iſtū ē actus
 ſtans. ⁊ uirō qz mō ē ca remiſſio
 nis pēti. ſz diuerſimode. qz iſtū
 ē pſa facti coopat ad remiſſionem
 pēti iuſtali. ſicut ⁊ alia ſacrā. In
 qm aut ē actus ſtans ſic ē qm cā
 mōlis remiſſiois pēti ſicut ⁊ mate
 rie diſpoſito. Et addit hoſti. qz l3
 i pſitōe dimittat pētm qm ſu cū p
 poſito pſuēdi ⁊ ſanſſaciēdi. ſi tam
 poſtea tpe debito n ſeqt pſeſſio ⁊
 ſanſſacio pētm qdē dimiſſūz non
 reddit ſz mortali peccat q dimittit
 Et ſic itellige d pe. di. i. magna A.
 Idē i ſū. 2. co. ii. q. 27. Lō. et p dicit
 Ray. iii. u. de pe. ſ. 19. q incipit qli
 ter. Refert in ibi a i quos dicere q
 ſicut tribus mōis deū offēdimus.
 corde ore. ⁊ ope. ita tribus mōis eſt
 nēcio ſanſſaciēdi. alſ n dimittitur
 pētz. ar. d pe. di. 3. pſecta. Auctori
 tates at illoz q dicit pētm dimitti
 ſola cordis pſitōe. aſſerūt itelligē
 das eē cū articulo nēciat excludit
 oris pſeſſioēz ⁊ ſanſſaciōem. Alij
 xpo dicit p ditionali fieri remiſſio
 nē p cordis pſitōez ar. de pe. di. 3.
 ſane i ſi. dicit in Ray. q pſa opio
 uidelz q p pſitōez remittat pētz
 ē celebrior cū xitas inqat p3 per
 exēplū Lazari quē pſo ſuſcitauit
 dñs quā a diſcipul ſolueret. Joh.
 xj. Itē p Jo. leproſos. q i via aūq
 uenirēt ad ſacerdotes mūdant ſūt
 Luc. 17. ⁊ ps. 31. Dixi pſuebō ad
 uerſus me iuſtinā meā dñō ⁊ tu f
 mi iſti ipſitate pēti mei. dicit. i. ſir
 miter i aio ppoſui. ſi ille. Puto at
 q ⁊ due alie opimones pſcite ſal
 uari poſſint. Nam l3 pſitō pōat ve
 re pſitū i ſtatu ſalutis. in pp illam
 n p fieri ſimplex remiſſio cū con
 tritus adhuc remācat iuxta poſſe

ad pſeſſionē obligat. Eū quomz
 fuerit p ſacerdotē in pſeſſione ab
 ſolutus n vſ plene dimiſſus. vſ p3
 in Lazaro q l3 fuerit reſuſcitāt a
 dñō. adhuc in erat ligatus quomz
 ſuit p diſcipulos abſolutus Joh.
 xj. Jo plena remiſſio n vſ dāt aū
 pſeſſionē niſi ipſibilitas illā pēti
 ma excludat. Eū i li. de paradiso. ⁊
 de pe. di. i. nō pōt. dicit Amb. Mō
 pōt a pēto iuſtifiā quicqz niſi ſue
 rit pētm aū pſeſſus. B.

¶ Atz cōtrario poſſit delere toniz
 reati pene. ſ. ſm. Pe. vbi. ſ. pſi
 tionis intentio pōt attendi duplici
 ter. uel ex pte caritatis q cauſat diſ
 plicētiā pēti. uel ex pte doloris q
 i ſenſitua excitat. ⁊ uirō qz mō pē
 ti itendi pſitio q tota pena ſinit
 tereſ. niſi omnia in pſeſſio ⁊ pnie
 iuncte expleto requit pp pceptū
 ⁊ et pp incertitudine. qz. s. n ē qz
 certus q ſua pſitino fuerit ſuffici
 ens ad toni reati tollendū. Idem
 Tho. vbi. ſ. A. Idē in ſum. con.
 co. ii. q. 28.

¶ Ontumatiā

Triplex ē ontumatiā. Nam
 alia ē in nō ueniendo ad iudiciū
 Et hec triplex. pſo mō qm pēpio
 rie citatus uenire pēnit. ſo mō qm
 malicioſe ſe occultat. 3. qz ipedit
 ne citatio ad eū puenit poſſit. De
 qbus eē. vſ lue n pſeſ. qm frequēt.
 Secūda ontumatiā ē qm citatus ad
 iudiciū uenit quidē. ſz n uult iuri
 parere. uel aū ſinitā cāe examina
 tōem ontumaciter recedit. xj. q. 3. cer
 num. Tertia qm offenſa eius ē mā
 ſeſta ⁊ inſus a iudice n uult emen
 dare. eē de ver. ſig. ex parte in ſi.
 ¶ Aliquid aliquo cau lue n cōte

II

stata possint ꝑ cōsumacē testes re-
cipi ⁊ ad suam diffinitūā pcedi?
R. sic. ex aliqua spālī cā. puta si qō
moneat sup alicuius electiōē. ⁊ h
ne pp longam morā ecclia patiat
in spūalibus ⁊ ipalibus lesiōē.
Itēz si moneat qō super copula
maritali. ne viro vel mulieri soini
catōis occasio pbeat maxie cuꝫ
ppinquitans gradus opponitur
diuina lege. phibitus. extra vt lre
nō cōtel. qm̄ frequenter.

Contumelia

⁊ punitiū. Dic priō qritur
qd sit punitiā? R. fm̄ Tho. fa fe
q. 72. q. punitiā imponat deho
noratōēz alicuius p verba siue p
facta. aut quicqd vini significādi
h̄z. Differt at a punitio i hoc quia
p verba punitiōsa repñtat ppe
defectus culpe. Sed p punitiū rep-
sentat generalr quicunqz defect⁹ si
ue culpe siue pene. vnde si aliquis
dicat alteri iniuriōse cū esse ecclū
cōmūm quidē dicit sed non con-
tumeliā. Si autē dicat q si fur non
solum punitum sed et punitiam
infert. Sepe tñ vnum p altero pōi-
tur. A. Idem in sum. con. li. 3. ut.
34. q. 38. B.

i Cūqz punitiā siue punitiū sit pēz
mortale? R. fm̄ Tho. fa fe. q. 72.
pprie ⁊ p se vtrūqz horz pēz mō-
tale ē non minus q̄ furtū vē. rāpi-
na. Non. n. homo minus amat su-
um honorē q̄ rem possēssam. Si
tñ aliqs punitiū vel punitiā dixe-
rit nō aio dehonēstadi. s̄z pp cor-
rectōēz vel aliqd h̄mōi dicit pui-
tiū s̄ punitiāz p se s̄z p accidens.
vnde hoc pōt esse qñqz vēiale pec-
catū. qñqz sū pēio. A. q. 73 Tho.

ibidem. sicut licitū ē aliqūē verbe-
rare vel i rebus dānificare cā di-
scipline. sic et pōt aliqs alteri quem
corrigere d̄z x̄bū aliqd punitiōsū
dicē. ⁊ hoc mō dñs discipulos vo-
cauit illos. Luc. vi. Et aplos Ba-
lathas insensatos. Gal. 3. Tñ sic
dicit Aug⁹. i li. de sermone dñi in
monte. raro ⁊ ex magna necessi-
tate obiurgatōes sunt adhibende
i qb⁹ n̄ vt nobis s̄z vt dño seruiat ille-
mus. B. In q̄ m̄ ē nēcia discre-
tio vt hō modēratē talib⁹ x̄bis vīa-
tur q̄ possz ita graue esse punitum
q̄ p icautelā. plani auferret hono-
rē ei⁹ ꝑ quē p̄fēri. ⁊ tunc possz hō
peccare mortālī ē si n̄ hēdēt dño
noratōēz alteri⁹. sic ē si q̄ icauit
aliū ex ludo punitiōis graui ledat.
Cū liceat cā correctiōis punitiū
dicere? R. fm̄ Tho. fa fe. q. 72. Si
cū licitū ē aliqūē verberare vel i
rebus dānificare cā discipline. ita
et pōt aliqs alteri quē corrigē d̄z
aliqd verbū punitiōsum dicere. Et
hoc mō dñs discipulos vocauit
stultos. Luc. vi. Et apostolus
Balathas insensatos. Gal. 3. Tñ
vt dicit Aug. ex magna necessitate
obiurgatōes sunt adhibende. in
qb⁹ n̄ vt nobis s̄z vt dño seruiat ille-
mus. A. Idēi sū. cō. co. n. q. 239. ⁊
h̄ sans p̄r p̄phēdi et dicens. s. s.
p̄ximo pcedenti. B.

Cūqz hō dbeat punitiā sibi il-
latas sustinē? R. scdm̄ Tho. vbi. s̄.
Sicut i alijs iurijs sic ⁊ i vbi cō-
tumeliōsis tenemur h̄fe arimū p
patū ad toleratiā si expēdiōs fue-
rit. Qñqz tñ opz ut cōtumeliā re-
pellam⁹ ppter duo. priō qdē ppē
bonū ei⁹ q̄ punitiā infert ut eius
audacia exprimat. ⁊ d̄ cetero alijs

nō accēptet. **A.** Juxta illd p. 6. 16.
Rūde stulto iuxta stulticiā suā ne
sibi sapiēs videat. Et hoc qñ veri-
silliter pōt pdesse. al' secus. vnde et
ibidē immediate pmitit. Ne rūdeat
stulto iuxta stulticiā suā ne efficiar-
is ei filis. **B.** 2. pp bonū multorū
quoz pfectus p pumelias nobis
illatas ipeditur. **A.** Unde Greg.
sup ezech. omel. 9. dic. **Q.** Di quorū
vita in exēplo imitatiois ē posita d
bē si possūt detrahētiū vba cōpel-
cere ne eoz p dicanonē audiant q
audire poterant et in prauis mori-
bus remanentes bene viuere cōte-
nant. **R.** Dec enam notant in sū. con.
co. n. q. 240. **B**

Chorea

Etz chofa
et h'moi la
di sint licit. **R.** fm **Al.** m. 4.
dis. 16. **Q.** Quis mōi ludi f3 se nō sūt
mali qz bñ fieri pñt. S3 triplici de
cā possūt fieri mali. 1. si fiant ad p-
uocandū libidinē et h'moi. 2. si nō
cōueniunt psonē vt clericis siue re-
giosis aut alijs h'moi. 3. si fiant nō
pgruo tpe. tristitie uel pnie. Si vō
fiāt ex cā alicui' honeste leticie et
a psois secularib' et pgruo tpe ac
alijs debis circūstantijs nō ē illicitū.
vide. j. ludus et ioc'. **A.** **Al.** plu-
ra et clarius loquimur ut statim pa-
tebit. **B**

Q. Aliū ducētes illicitas choreas
peccēt mōtalit. **R.** f3. **X.** Credo
q sic siue in festis siue i pfectis si b
faciāt cā incitadi ad libidinē se ul'
alios. aut si choreas ducāt d psue-
tudine. **Uñ** **M.** iero' i quadā omel.
Nō credo viro si dicat se illesū eua-
sisse a spectaculis talium. cū Dauid
ex eo q vidit Bersabee lauātem
se ad libidinē puocauit su. Si at

aligs vel aliq non corrupta intēis
ne aliqñ inuiscat se h'modi chore-
is. tene q i pcedenti. **S.** **df.** **Al.** Dic-
tus. **X.** **X.** clari' loquitur. **Uñ** asserit
chorizantē corrupta intēōe pecca-
re mortalit et filit chorizantē de cō-
suetudine l3 et nō faciat corrupta i-
tentōe. subiūgēs. Si at aliq l' ali-
qua raro et sine aliq corrupta inten-
tōe se inuiscat h'moi choreis. nō
audeo dicere q sit peccatū mōta-
le. sed nec audeo enī uel eā excusaf
vel assecurare a pctō mortali cū in-
gerat se piculo puocandi alios ad
libidinē. et ipso facio videatur ap-
probare choreas. et exēplo sui au-
ctoritatē alijs filia faciēdi pstarē.
vt i sū. con. li. 3. n. 34. q. 281. **I**deo
glo. **R.** ay. sic loquit. Quis mult' p
currētib' pñt choree aliqñ excusa-
ri. ideo illas pñt nō dānat. sed qz
vt plurimū et qz sp occurrūt oppo-
sita et multo p pctōz occasiōes pp-
terea pñctos excusare nō audet.
Uñ vt sciat qñ possūt excusari et qñ
nō. sciendū est fm **Al.** vbi. s. et i sū.
con. co. n. q. 280. qz qñqz pcurrēti-
b' ad choreas pōt excusari. **Pri-**
mū q sit debito tpe. s. gaudij sic in
nupijs uel tpe victorie vel libera-
tōis hōis vel patrie. vel i aduentu
amici de fra loginq. **Secd3** q sit cū
honest' psonis de qb' nō oriat p-
suprio mali. n cū leccatoribus vel
cū leccatricibus. **Tertii** q fiat a p-
sonis secularib'. qz monialibus et
monachis et clericis qz in alijs d
bent occupari oēm choreā putat
eē illicitā. **Quartū** ē q hōesto mō-
fiāt n gesticulatōib' nimis in hōe-
stis vel inordinat'. **Quintū** ē q can-
tus excitās in talib' et musica nō
sit de illicitis. sed de morib' vel de

beo. Predictis possunt et alia ad
di uidelz rectitudo inicitiois. Unde
et idē Al. dic vbi. s. q. p̄cipua cau
sa qua chorea sit illicita ē mala in
tēto ut qñ sit ad ostendendā vel p
uocandā libidinē. sicut fere mō in
q̄ oēs exercēt. Secunduz q̄ n̄ fiat
t̄p̄e tristitie seu p̄nie. fm̄ eundē sic
d̄f. Eccl. 22. Musica in luctu ipor
tuna ē narratio. Et hoc mō dicit i
terdicat penitenti ne sit in ludis. qz
dū penitet t̄p̄o est flendi. Tertiū q̄
nō fiat t̄p̄e deuotioni deputato. ut
p̄z ab aduentu vsqz ad epiphaniā
a quo ē solēnitās nuptiarz. p̄hibet
34. q. 4. non oportet. Quartū con
ueniētia loci. Nā nullo mō licz ta
lia agē in locis sine oratorijs q̄ so
lūmodo d̄purant ad diuina. Ma.
21. Dom⁹ mea domus orōis voca
bit. Et d̄f. 42. oratoriuz. vbi dicit.
Oratoriū h̄ sit qd̄ d̄r vt ibi nec q̄
q̄ aliud gerat aut credat q̄ qd̄ di
uinis laudib⁹ cōueniat. Ad idem
d̄f. ea. i. oratorio. Et sic requisita ad
excusationē choree sunt nouem.
P̄nt at̄ reduci ad sex. videlz recti
tudo inicitiois. rōabilis cā ut p̄pter
nuptias et h̄ mōi. Itē p̄ueniētia
t̄pis et loci. Itē p̄ueniētia p̄sone et
modi. Et his cōcurrētib⁹ p̄nt cho
ree excusari. al̄ n̄. An̄ et Lud. 6. d̄f
De vobis q̄ ridetis nūc. Sed cer
te p̄dicta oīa ut plurimū i choreis
occurrūt in p̄trariū ita q̄ ē multa
mortalia p̄ctā in eis cōmittunt. vi
delz sinistra intentio. Nā et vt ip̄e
alias dicit. fere oēs mō exercēt tri
pudia ad ostendēdū seu p̄uocādū
libidinē. Itē. 2. defecnis cāe. qz se
pe sunt sine aliq̄ rōnabili cā. s̄z pp
libidinē vel vanitatē vel leuitatē.
Itē. 3. incontinētia t̄pis. qz vt plu

rimū sunt in t̄p̄e p̄nie et t̄p̄e deuo
tiori uel solēntiori sicut est a. 70. vs
qz ad octauā pasce in quo p̄hibet
ē solēnitās nuptiarz. 33. q. 4. nō oī
vel alijs similibus t̄p̄oribus. Itē
4. in cōueniētia loci. Sepe. n. sūt i
locis ad diuinū cultū deputat. Itē
5. in cōueniētia p̄sone. qz non nū
qz intermiserunt religiosi vel mōis
les seu clerici. et frequētius sūt cū
p̄sonis inhonestis leuitibus uel sus
pectis et cū mulieribus ornatiue
retrictis p̄paratis ad capiēdas aīas
p̄b. 7. Itē. 6. in cōueniētia modi.
qz vt plurimū sūt gestibus lasci
uis et dissolutis. Itē cū sono seu cā
tu inhonesto et ad luxuriam seu
ad aliud p̄cni p̄tinent. Ele ergo
istis tripudiantibus uel delectabi
liter aspicientibus seu astantibus.
86. d̄f. vident. uel qualitercūqz cō
sentientib⁹ ad Ro. 1. ibi. Digni sūt
more et c. Itē non resistentibus cū
possint. 83. d̄f. erro. 4. q. 7. n̄ egli
gere. B

Directio <sup>s. p̄u
nitio.</sup>
quā p̄latus h̄z facit. Dabz
.n. corrigere delicta subditoz n̄ ex
odio. sed ex caritate. 86. d̄f. odio.
Qd̄ si negligit grāiū peccat et gra
uiter puniēdus ē. Talis. n. canis i
pudicus dicend⁹ ē potius q̄ ep̄s
83. d̄f. nemo. et c. erro. et c. nihil
Nec circa hoc d̄z esse remissus. qz
dū vni parit indigno ad contagi
um p̄uocat vniuersos. Facilitas
.n. venie incentiuū tribuit delinq̄n
di. 23. q. 4. ē iniusta. et c. se. Itē nō
d̄z esse crudelis v̄l seuerus. 45. di.
13 et p̄b. 30. Qui nimis cūgit eli
cit sanguinē. Et siue plectendo si
ue ignoscendo hoc solum bene

agitur ut ultra hominum corrigat. 23. q. 5. p. d. l. Justitia. n. in minima multum destruit si una sine alia teneat. 45. d. l. disciplina. **¶** Delictum autem d. nimia minima quod de minima severitate reddet rationem. 50. d. l. ponderet in fi. 26. q. 1. n. l. alligat. **¶** Nam et leuiter castigat reuerentia exhibet castigant. **¶** Asperitas autem uimie increpatione nec correctionem recipit nec salutem. 45. d. l. cum beatus.

¶ Quod si platus in corrigendo excedit modum. **R.** Si ex caritate corripit non exigit a subditis ueniam postulare. 86. d. l. q. n. Si autem ex odio. teneat tunc iniuriarum. ff. ad. l. acq. l. quod admodum. §. municipales. **A.** Aliter incipit. §. ingratum. **B.** Facilius in peccatis et casu platur quod alijs quod i cura rei familiaris uix potest uitari peccatum. 25. d. l. q. l. **A.** Hoc est neque quod peccatum procedit ex nimia occupatione cure. **Sed** si ex malignitate. tunc. n. platur grauius deliquit. et durius sunt puniendi quod alio et transgressionibus debuerunt obuiare. 11. q. 3. precipue. **B.**

¶ Alijs debeat cessare a correctione timendo ne ille fiat deterior. **R.** f. 3. Tho. fa. fe. q. 33. Correctio plures a platis non est diminuta propter turbationem ei corrigi. tunc quod et si spore propria emendari non uelit. corrigendus est per penas ut peccare desistat tunc est quod et si incorrigibilis sit. punitur de bono cum dum seruat ordo iusticie. et unum exemplo alij deterret. **Sed** eius autem est de correctione fraterna. ut f. correnio. 2. §. 1. et 5. **A.** Idem in sum. con. li. 3. ti. 9. q. 8. **B.**

¶ Alii peccato possit alius corrigere. **R.** f. 3. Tho. ubi s. Correctio peccati net ad aliquem inquam in eo inget re cum rationis iudicij. **¶** Item autem non tollit

quod remaneat in peccato aliquid d. recto iudicio. **¶** Et si in hoc potestibi competere delicta subditos corrigere et arguere. **Sed** in peccatis peccatis ipedi mentem affert propter uia. pro quod ex peccato suo indigna reddat ut aliquem corrigat precipue si manus peccati promissit hoc ex scandalo quod sequitur inde si peccati corrigentis sit manifestum. quia uidetur quod non corrigat ex caritate. sed magis sui ostentatione. 3. propter superbia corrigentis quod sua peccata puniendos seipsum proximo perfert. **¶** Itaque si peccator cum humilitate corrigat non peccat. 13. p. h. uel in conscientia frigit. uel saltem in sua condemnabilem se ostendat. **¶** Idem in sum. con. co. ti. q. 7. **¶** Ubi etiam dicitur quod sic intelligendum est illud Ro. 2. In quod alius iudicasset ipsum peccatorum eadem. n. agis quod iudicatus. **¶** Et intelligo hoc cum humilitate. i. est cum uera recognitione et proinde suorum peccatorum. aliter non potest esse humilitas ubi est diuine uoluntatis rebellio. **¶** Numeri. 15. ibi. **¶** Alia que per superbiam et cetera. **¶** Item quod persistens in peccato oio remanet indignus officio iudicandi. **¶** Alii Gregorius omel. 20. **¶** Durus quippe est ut quod nescit tenere moderamina uite sue iudex uite fiat aliene. **B.**

¶ Qualiter procedendum est in correctione cum multitudo est in scelere. **R.** f. 3. Tho. fa. fe. q. 108. **¶** Quia tota multitudo peccat de eadem debet sumi iudicia. uel quantum ad totum sicut egypti submersi sunt in mari rubro persequentes filios israel. et sic sodomites uniuersali perierunt. **¶** Uel quantum ad magnam multitudinis partem. sic per Exo. 32. in pena eorum quod adorauerunt uitulum. **¶** Quia deo spiritus multorum correctio debet seueritas uindictae exerceri in paucos aliquos principaliores quibus

celi terreſt. Sic dñs Numeri. 25.
inadavit ſuſpēdi pñceps ppli pñ
pñ multitudinis. Si autē tota ml
tudo peccavit. ſ. pñe tñc. ſi pñt
mali ſecerni a bonis dñ in eos ni
dicta exerceri ſi ſine alioz ſcāda
lo pñt fieri. alioquin pñdñ ē ml
titudini. ⁊ dñrahēdñ tñeritati. Et
codē mō tolerādñ ēēt peccatū pñ
cipis ſi ſine ſcandalo multitudis
pñtiri nā poſſet. niſi forte ēēt pñt
tate qđ magis noceret multitudi
ni uel ſpñali uel ſpñali qđ ſcādālū
qđ uniceſ. **A.** Ad h. ſo. diſ. ut pñt
meret. Et con. pñdñt **Al.** ⁊ **Rav.**
ut i ſū. cō. li. 3. u. 33. q. 8. ubi ēēt addi
tur fm **Rav.** qđ ſi pñt qđ faciunt
auctoritate defendunt qđ non ſit
pñt. tunc nō dñ. ⁊ tales dormire
ſeuernas diſcipline. qđ ēt heretici
pñt dici. de pe. diſ. 6. c. i. in ſi. diſ.
ſo. dño ſcō. diſ. 82. plurimos. Et
fm glo. **Rav.** idē uidet ſeruādum
circa publicā ſdicatorz pñra delin
quēte multitudinē uel pñcipē. qđ
dñ ē de correptione. **B.**

S Quattuor ſūt cāe diſſimulandi
⁊ nō corrigēdi delicta ut pñt **Al.**
Prima cū mali ſunt occulta ita qđ nō
pñt diſcerni a bonis. Secunda cū
multitudo ē tāta qđ nō poſſit exur
pari ſine ſciſmate ecclie uel cū nō
pñt fieri qñ boni inoluerēt. ſ. qđ ui
de ſ. ſ. pño. Terna qñ pbabiliſ p
ſumit de emēdatōne. ut qđ peccat
ex iſirmitate uel ignorātia ⁊ nō ex
obſtinatā malitia. Quarta ſi exer
ciādō bonos pñt ecclie. tñc. n. to
lerādñ ſūt ne boni ocio torpeſcāt.
Probat hec. 44. diſ. cōmeſſano
nes. ⁊ ſo. diſ. ut pñt meret. 23. q. 4.
iſa pñas. ⁊ c. cū qſq. **Lō.** **Rav.**
A. Idē in ſū. con. dñ. q. 8. ubi cir

ca quarta cām addit fm eūdem
Al. qñ tales talit. pñt ecclie qđ nō
obſunt. tñc. n. pñdñ de cā tolera
ri pñt. iuxta illud. ps. Dñs oñdit
mihi ſup inimicos meos ne occi
das eos. Et **Judicio.** 2. dñt dñs.
Nō delebo gentes qđ dimiſit. Jo
ſue ut in ipſis experiar iſrael hibi
⁊ dñt pñt ita qđ nō obſunt. ſ. qđ
plus pñt. pñto uix poſſe diſcerni
niſi a deo. **B.** de mā iſta plura ha
bes. j. pena pñ. Item. j. percutere.
Itē de pñmelijs ⁊ cōiūijs cauſa
correptionis dictis. uide ſ. cōmme
lia. ſ. 3. De pñitōe an dimittēda
ſit. pñter ſcādālū uide. j. ſcādā
lū. ſ. 6. De correptione qđ pñtatur
doctorib⁹. uide. j. excoicatio. 2. ſ.
2. circa medū. ⁊ j. locatio. ſ. 5. ⁊
j. magiſter. i. ſ. ſi.

Correctio ij ^{ſ.} fra

terna. Correctio fraterna ſ. **B.**
Tho. ſa ſe. q. 33. i pñcepto eſt. Sed
qđ pñceptū eſt affirmatiuū nō obli
gat ad ſp. ſ. pñ loco ⁊ tpe. Ali omiſ
ſio ei⁹ uno mō ſit meritorie. ut qñ
qđ opportūnū tēpus igit. uel de
ipſi metuit ne deteriores ſiāt. uel ad
bonā uitā alios impediāt ⁊ h⁹
mōi. 2. mō omiſſiſ. ſ. cū peccato
mortali. ſ. cū formidat iudiciū uel
gi ⁊ carnis cruciatio ſeu pñptō
dñ tñ hec ita dñent in aio qđ ſine
caritati pñonāt. **A.** Et h uideſ cō
tigit fm eūde **Tho.** ibidē. arti. 2.
qñ aliqđ pñſumit de aliqđ deliquēte
pbabiliter qđ poſſet eū a pñō fra
here. ⁊ tñ pñi timorē ſ. cupiditatē
pñermitit. **B.** Tertio mō eſt uenia
le qñ timor ⁊ cupiditas traditiōem
facit ad corrigendū delicta ſiſis
nō ita tñ qđ ſi conſtaret ei qđ fra trē

posset a pctō retrahē dimitteret. p
pter timorē ⁊ cupiditatē qui i aio
p̄posuit caritatem vt dic. Aug. A.
Idē i sū. 2. li. 3. ti. 9. q. 3. B.

3 **U**trū oporteat q̄rere q̄s corrip
amus. R. fm Tho. vbi s. Dicēdū
q̄ illa bñficia q̄ nō d̄bent certe pso
ne sed coiter oib⁹ siue sint spalia si
ne spūalia nō oportet nos q̄rere eti
am q̄b⁹ ip̄dam⁹. sed sufficit q̄d i
p̄dam⁹ eis q̄ nobis occurrunt.
alio q̄n efficemur exploratores
uite aliene. Illud. p̄v. 24. Ne que
ras impietatē in domo iusti. An pa
tet q̄d nec religiosos oportet exire
claustrū ad corrigēdum delinquē
tes. A. Idē i sū. 2. eo. ti. q. 4. vbi ē
d̄f q̄d qui h̄z spālē curaz alicuius
debet eti q̄rere ad hoc vt eū corri
gat de peccato.

Utrū p̄ceptū de correctione fra
terna se extēdat ad oēs. R. fm Tho. fa
se. q. 33. Duplex est correctio.
Vna que est acius caritatis ⁊ est p
simplicē admonitiōē. ⁊ h̄ p̄tinet
ad quēlibet caritatez habentē siue
sit subdūus siue platus. Est et alia
correctio q̄ ē ac⁹ iusticie. q̄ n̄ solū
sit p̄ admonitiōē ⁊ s̄z et iterduz sit
p̄ punitiōē vt ali⁹ timētes a pctō
desistat. ⁊ h̄ p̄tinet ad solos platos
A. Idem i sū. 2. eo. ti. q. 5. vbi etiā
patz q̄d prima que pprie d̄f cōre
ctio fraterna tendit ad emendatio
nē fr̄is delinquentis. Scda vero q̄
proprie d̄f correctio iusticie tendit
ad bonū cōe. quod nō solū procu
ratur per admonitiōem fr̄is. sed
et iterdē per punitiōem: B.

3 **U**trū subditi teneant corrigere
platos. R. fm Tho. vbi s. Subdi
ti nō tenent nec debēt cor. igere p
latos correctione illa q̄ ē iusticie p

cohortiōē pene. Tenent autē cor
rectione illa q̄ est caritatis. si i eis
aliquid ē corrigibile. ita tñ q̄d nō cū
pterua sed cū māsuetudie ⁊ reue
rentia. A. Quia. i. ad Thimoth. 5.
d̄f. Seniores ne increpaueris sed
obsecra vt patre. nisi imineret pe
riculū fidei. Tē enī ēr publice eēnt
plati a subdij redarguendi s̄z tho.
ibidē. ⁊ i sū. 2. li. 3. ti. 9. q. 6. Und ⁊
paulus qui erat subditus. Petro.
propter imminens periculū scādali
cūca sin em Petrum publice re
darguit. ⁊ Pet⁹ hūiliter ⁊ parie
ter correctionem recepit. ad Gal.
2. vbi ē glo. Aug. dic q̄d Petrus
maiorib⁹ dedit exemplū q̄d si i ali
q̄ deliraret. nō dedignarent ab ise
rioribus corripī. Et n̄ solum ob pi
culū fidei. sed pp et iordinatos mo
res q̄n essent publici ⁊ scandalosi
deberēt dure ⁊ publice plati rep̄
hēdi. 2. q. 7. Paulus dic.

4 **Q**uo ordine pcedendū sit i cor
rectione fraterna? R. fm Tho. fa
se. q. 33. Peccata publica s̄z aplz
i. ad Thimoth. 5. sūt publice arguē
da. In pctis t̄o occultis locū h̄z q̄d
dicit in euangelio dñs. Si pecca
uerit i te frater tuus ⁊ c. A. Math.
18. B. Mā si te ostēdit publice co
ram alijs. non soluz i te peccat sed
etiā in alios quos turbat. A. Vides
aut q̄ pctā debeāt dici publica nō
solū si oibus sed etiam si multis no
ta sint. put i pallato loco dic Tho.
de ip̄seph. q̄ vt habet. Gen. 37. ac
cusauit fratres suos apud patrem
de crimine pessimo. Dicit Tho. q̄
q̄uis nō scribat d̄z tñ credi q̄ Jo
seph prius fr̄es suos monuerit q̄
accusauerit. vel q̄ penū erat publi
cū saltem iter fr̄es. An pluralit lo

quēdo dī. Accusant fratres suos
Et sic Tho. sentit posse penā dici
publicā q̄ ad dñicationē siue ad
monitionē faciendā. Et si notum sit
tñ aliqb. Itē q̄ ad p̄scianē necē ē
p̄cedere monitiōem i accusatiōe
sic et in denūciatiōe. B. Hēz q̄ i
occulis p̄cis pōt p̄petrari. p̄ximo
rū offēsa. iō distinguēdū ē. q̄ si h̄
mōi occulta p̄cā sūt i nocuētuz
p̄ximoz vel corpale v̄l spūale pu
ta si aliquis occulte tractet quō ci
uitates tradant hostib. vel si here
ticus priuatiz hoies a fide auertat
d3 q̄s statim ad denūciatiōē. p̄ce
dere. nisi forte aliqs firmiter esti
marēt q̄ p̄ admonitiōē secretam
statim posset h̄mōi mala impedire.
Si v̄o sūt talia p̄cā que sūt solum
in malū peccantis et eius i quē pec
cat. vel q̄ ledit ab eo vel salū ex
sola noticia. tunc d3 si pōt sic emē
dare frēm vt sania ei p̄seruet. et sic
de necitate p̄cepti est q̄ secreta ad
monitiō publicā denūciatiōem
p̄cedat. A. Nisi forte ex manifesta
denūciatiōe vel correctione alicui
us dñici secreti v̄isili publicā vti
litas resuleret. sicut Act. 5. Pe
trus penū occultum Ananie et sa
re p̄ingis. manifestant ipsos publi
ce sine alia admonitiōe redargu
endo de fraude p̄cij rerū venditaz
q̄ sciebat ex dicta correctione vti
litate publicā f̄sultare. Unde et ibi
dem dī q̄ dicti ananias et Saphira
a Petro redarguti statim moriui
sūt. ex quo magis timor factus est
in omni ecclia et i oibz qui audi
erant. Et iō Aug. vt et refert tho.
ibidē arti. 7. dīc q̄ ex gestis scōrū
possumus agnosce q̄liter p̄cepta di
uine scripture sūt intelligenda Itē

n̄ est necē secretā admonitiōez p̄
cedē denūciatiōē generalem q̄
quq̄ ex aliqua cā sit. sic Bath.
26. de Iuda dñs dixit. An v̄m
me traditurus est. B. Et h̄ secreta
admonitiō d3 vel semel vel pl̄ies
fieri q̄s diu spes de correctione ex
ea. p̄babilē h̄c. Cū aut iā. p̄babi
lē cognosce possumus q̄ secreta ad
monitiō n̄ valet. p̄cedēdū est v̄lter
ri q̄stūcūq̄ p̄cā sit occultū ad te
stū iductiōez. nisi forte. p̄babiliter
estimaret q̄ lē ad emēdationē s̄is n̄
p̄ficeret. q̄ tūc a correctiōe cessan
dū ē. Itē q̄s tñ testes iducant fm.
Aug. p̄ci. oñdi d3 p̄lato vt ē signi
laris p̄sona. A. Hoc ē v̄uz q̄n h̄ re
gret a p̄lato ad quem p̄tinet cū oī
sollicitudine scire facta subditoz.
Mā nō pōt esse p̄storis excusatio
si lup. oues comedit et postor. nes
cit. vt i. c. q̄. ius. ex de re. iuris. Itē
q̄n h̄ ē salubri. Et si nō regret. A. n̄
debet p̄ci dñiciare p̄lato cum n̄ sit
f3 ordinez euangelij. vt p3 math.
is. Et Tho. ibidem arti. 8. dīc q̄
p̄cedēdū est ad testū iductiōem
nisi p̄babiliter estimaret ex hoc. p̄
ximū deteriorari. q̄ hoc casu pos
set q̄s correctiōem penit. omittē
v̄l secrete dñiciare ei q̄ ad emēda
tiōez. p̄ximū sit magis idōe. v̄z suō
p̄lato p̄fessōri vel sili. Et fm hanc
difficūtiōez dīc debē intelligi dēz au
g. i regula vbi dīc q̄ penū p̄ci d3
dñiciari p̄lato q̄s testib. n̄ vt iudi
ci sed vt p̄uate p̄sone q̄ plus pōt p̄
desse q̄ alē. Et ad hoc bñfacit dēm
Aug. 22. q. 5. h. v̄i. et fm Tho. in di
cto. arti. 8. testes adijciuntur trib.
rōnib. P̄ima fm Hiero. vt pec
canti ostendat q̄ dignū correctiō
ne egerit. Secunda iuxta Aug.

i regula vt possit dilectū .pbari cō
tra se nō emendantiem. Tertia fm
Criso. ad .pbādū admonitiōes fo
re facias. Pōt addi ⁊ etiā ad h̄ vt
testes peccantē simul moneāt. Iō
euāgelii dīc. q̄ si nō audierit cos
⁊ c. **B.** Et si sic nō corrigat. in pu
blico ē pūncēd⁹. Ad si platus p̄ci
pei aliqd̄ h̄ hūc ordinē. nō ēēt ei
obediēdū. q̄z obedire oportz deo
mag⁹ q̄ hoib⁹. Iō qn̄ plar⁹ p̄cipit
vt sibi dicat qd̄ q̄s sciuerit corrigē
dū. itelligēdū est saluo ordine cor
rectionis fraterne siue p̄ceptū fiat
ad oēs coīf. siue ad vnū spālī. Et
n̄ solū n̄ est obediēdū s̄z ēt p̄cipiē
do peccaret. quia ipse n̄ iudex oc
cultoz s̄z de⁹ sol⁹. Hoc dico nisi i
q̄tū p̄ aliq̄ indicia p̄ctā manifestāt
puta p̄ famiā. p̄sūptiōes ⁊ h̄mōi
tūc enī pōt plar⁹ p̄cipere sic ⁊ iudx
ali⁹ iuramētūz exigere. **A.** sup. veri
tate dicēda fm Tho. ibidē arti. 7.
B. Item nō. q̄ p̄dicta solēntatē ⁊
ordinē nō oportet fuari nisi i gra
uib⁹ p̄ctis. q̄z lenia nō derogāt sa
me. Enī ⁊ religiosi in capitulis se
p̄clamiāt p̄missio ordine nō fuato.
A. s. i delictis leuibus etiā secre
tus de qb⁹ plati i capitulis lūis pu
blice redarguūt subditos q̄z talia
sūt q̄ non d̄rogāt fame. q̄z tales de
nūciatiōes pot⁹ debēt dici reme
moratio oblitaz culpaz q̄z acensa
tiones seu denūciationes. s̄z Tho.
i dēo arti. 7. Ex p̄dictis pōt colligi
q̄ denūciationes gnāles fieri pūt
sine secreta admonitiōe. Idez ēt
est i denūciationib⁹ p̄ticularibus
respectu certe p̄sone. qn̄ p̄ctā sūt le
uia ⁊ non diffamatoria. ⁊ sūt si s̄
grauia ⁊ publica. Et idē qn̄ sūt oc
clia ⁊ p̄iculosa corporali v̄l spūa

liter. qb⁹ p̄ secretā admonitiōnem
p̄uideri n̄ pōt. vel si ex correctiōe
seqr̄etur versilī publica ⁊ reputa
bilis vilitas. In his ergo oib⁹ ad
denūciatiōez n̄ regitur secreta ad
monitiō. In alijs vō casib⁹ qn̄ pec
cati ē graue ⁊ diffamatoriū. d̄bet
oīo secreta p̄cedē admonitiō. q̄ in
ter solū ⁊ solū semel ⁊ plures d̄z
fieri q̄usq̄z p̄babilis spes emēdari
onis p̄ secretā admonitiōez possit
h̄ri. Si vō dēa n̄ sufficiat admoni
tiō addi debēt testes boni ⁊ idōei
q̄z n̄ comode pūt h̄ri q̄ sūt cum ad
monitore demonstrēt culpabili suū
errore ⁊ p̄ctm̄. ⁊ de emēdaciōe ad
moneāt. Et si nō vult emēdare de
nūciat plans ecclie coraz qb⁹ testi
ficabunt d̄nūciatore d̄bitas fecisse
admonitiones ⁊ monitiū noluisse
emēdare. Et p̄dicta sūt diligenti no
tanda vt a manifestatiōe d̄fectuum
p̄ximi sciat q̄sq̄z refrenare lingua
⁊ si manifestare necē ē nouerūt ma
nifestādi ordinem vt n̄ icurrat nō
tale p̄ctm̄ ⁊ obliget p̄ximo ad r̄sti
tutiōem sanie ⁊ totū iheresse. Itaz
fm Tho. fa se. q. 62. arti. 2. si q̄s d̄
ordinem p̄dctm̄ manifestet pecca
catū alteri⁹ ēt v̄m. ostendit iustici
am ⁊ caritatē p̄ximi ⁊ tenet ad re
stitutionē q̄z n̄ fieri pōt sine mēda
tio. ⁊ si non pōt famiā restituere. d̄z
diffamatio recōpensatiōez facere i
pecunia vel alio modo. **B.**

S Si sciam de aliq̄ aliō ipedimē
ta vel crimina q̄ etiāz ille q̄ p̄misit
ignorat. an debeat p̄cedere ad cor
rectionē fraternā ⁊ dicere ei. vbi
grā. Scio aliquē p̄cussisse aliū ⁊ i
de mōtm̄ fuisse quē p̄cussor nescit
⁊ video p̄cussore i officio sacerdo
tali celebrare. Itē si scio aliquē m̄

ministrare et non fuisse ordinatum ri-
te vel non fuisse baptizatum et huiusmodi
Item si scio aliquem excoicatum ignorare
iter ordinatum. Item si scio aliquem hunc
in uxore quam de iure habere non potest. aut
ecclesiam per alienam symoniam vel tene-
re alienam. R. fm. x. x. si tales labo-
rati crassa et supina ignorantia que non
excusat eos. teneor eis dicere si co-
modus possunt et maxime si credo eos
corrigibiles esse. si si laborant igno-
rantia probabiliter credo nihilominus
quod teneor eis dicere veritatem non quod ipse
peccet sed per piculum vel damnum alie-
num et iniuriam sacrorum. Nam non ordinatus
celebrans decipit audientes. et qui tenet
re proximi cum damificat. h. et filia di-
co si talis persona sit persuasibilis. se-
cus si non sit. si timeatur de scandalo.
Tunc. n. sufficit si dicas plato. non de-
nunciando vel accusando sed simpli-
ter notificando si forte remedium
inveniens possit adhiberi. A. Idem
in su. 2. li. 3. ti. 9. q. 10. B. De eo qui
habet uxorem quam de iure habere non
potest. habes adhuc. j. impedimentum
1. q. 8. 7. 9.

6 **S**ed quod si predicta vel aliquid predi-
ctorum probare possim. nunc quid teneor?
R. fm. eundem. x. x. Non nisi forte sit
periculum aliorum. puta si aliquis sacra-
mentum ministrat et eos decipit. tunc enim pro-
bare teneor. A. Idem in su. con. e. ii.
q. xj. ubi etiam patet quod si non assit pi-
culus aliorum. tenemur probare eo ca-
su qui tenemur ad fraternam correctio-
nem. videlicet cum verisimiliter possumus
proficere ut ex predictis patet. B. ut
correctio fraterna sit dimittenda pro-
pter scandalum. vide. j. scandalum
1. q. 9.

De corpora sacerdotum

vide. j. reliquie.

De corpore vel cor- poralia

non sunt ablumenda per laicos aut
mulieres et simoniacos. cum potest
habeat ablucere pertinet ad officium diaconi
cum huiusmodi ministris. de pse. dis. i.
nemo De eius consecratione vide. s. 2.
seccatio. s. A. Et in deo. c. nemo. idem
de lauandis alijs panis ad divi-
num cultum deputatis. et quod dicitur huius
pelvis nova nulli alij usus deputata nisi
si ad lauandum panes ad cultum domini
ci altaris deputatos et pertinentes et
quod debet dicitur panem lauare iter sacra-
mentum. Syndonem quoque finis glo. ibi est fa-
vestis sacerdotalis dicitur foris lauare
Dicuntur glo. ibi. Non die huius dero-
gatus est consuetudine generalis. Ego autem
puto quod huius consuetudo in quantum pertine-
at divinam irreuerentiam nec deroget
nec excuset. ex de pse. c. si. Item
corpale non dicitur fieri de serico nec de
panno iuncto. sed de panno lineo
puro ab episcopo consecrato. sic corpus
domini in syndone munda linea seplum fu-
it de pse. dis. i. psulto. Item corporalia
et ad divinum cultum deputata debent
tunda teneri extra custodiam. eulka. reliquie
ubi dicitur. Precipimus quod ubi orato-
ria vasa ministerij. corporalia et vestimen-
ta predicta. scilicet mistro et palle altaris
ut ibi munda et nitida conserventur. Mi-
nis. n. ut absurdum in sacris sordes
negligere quod dedecet in prophetis. B.

De vitia

an possit ordinari vel ministra-
re vide. j. vitia corpore.

De christi.

vide. s. coicare. et. j. eucharis-
tia. et satis etiam. j. missa.

Rimen Criminis

appellatō
aliqui cōplecti oē pccū. ali-
quē illud solū qd ad dānationē sus-
ficiat. 25. §. qd at. A. Non est. §.
criminis. 7. §. al. at. S3 ppe appel-
latōe crīs intelligit mortale. Unde
omel. 21. Greg^o dicit. Hoc iter pec-
catū distat 7 crīm. qz oē crimē pec-
catū ē. nō oē pccū crīmē. Et. j. In
q videlz criminū 7 pccōz distictōe
pensandum ē. qz nōnulla pccā ani-
mā polluit. crimina extinguit. B.
Crimina qdā sūt enormia iter q
tria. s. heresis. homicidiū volunta-
riū 7 symonia i ordie 7 bñficio ē
p^o pñiam ipediūt pmouēdū 7 dij-
ciūt iā. pmouē siue sint occulta siue
māifesta. i. q. i. vñū ē ēē d hñf. qñ
qs. 7. c. statuti. li. 6. ēē d tēpo. or. q
sūt 7 de sym. tāta. Et d his vid. j.
enormia. 7. j. dispēatio. §. 6. 7. 7.
A. Et qd h dē de hōicidīo volūta-
rio idē ēē de n volūtarīo qñ casū
pccatū culpa. ēē de hōi. cōtinebat.
Sec^o si culpa n pccatū. e. ti. c. ex lris
1. 7. 2. B. Alia vō enormia ocella
p^o pñiaz n ipediūt pmouēdū nec
deiciūt iā pmouē. vt i pdicto. c. q
sūt. A. Suadendū. n. ē pp talia ne-
qs faciat se ordinari ēē p^o pñiam.
S3 in ex q sūt occulta nō sūt peni-
t^o phibēdi. ēē de tēpo. ordi. ex te-
nore. B. Sunt 7 alia crimina me-
diocria i qbus distingue qz aut sūt
māifesta aut occulta. Si manifesta
ēē repellūt. pmouendū 7 deiciunt
iā pmouē. A. Hoc ē neq an pñiaz
ū post sic in. c. fraternitatis. 34. dis-
p3 7 ēē de coha. cle. 7 mulie. cleri-
cos. vbi clerici publici pccubinarij
nō deiciunt nisi moniti fuerint cō-
munices 7 in illo. c. fraternitatis. fa-

it. p motus q publice hñerat pccubi-
nā. nisi aliqd delictū sequeretur infa-
mita iuri vel facti. h. n. nō tollit per-
pñiam qñ ēēet publicū. puta pñiri-
u3. falsū testimoniū adulteriū. 7 si-
milia. dicto. c. quesitus. Et hec pñt
dici mediocria respectu illoz que
deiciunt ēē si sint occulta. 7 respec-
tu illoz q post pñiam nō deiciunt
ēē si fuerint publica. B. Et itellige
qñ sūt manifesta p sniaz vel pñessio-
nē in iure vel evidētiā facti. vt i. c.
qñtū. Qd si sūt manifesta solū p sa-
mā indicit purgato q pñta absol-
uet. 7 si in ea defecerit deponetur.
ēē de adul. significasti. 7 ēē d pur-
ga. ca. ex tuaz. Si vō h^o mōi crimi-
na sūt occulta. pñt tales pñt pñiaz
remanere in susceptis 7 pmoueri
ad supiores ordines. ēē de tēp. or.
ex tenore. 7. c. qñtū. A. Hoc pleni-
us notat i sū. 2. li. 3. ti. 29. q. 3. B.
C An si aliqs solus scit crimē alte-
ius teneat reuelat prelato. B. Nō
teneat. etiā si iurauit denūciare nisi
posset pbare. Nam esset proditor
criminis. 2. q. i. si peccauerit. 7. q.
7. pleriqz 7. 6. q. 2. si tñ nisi vllz re-
uelare secreto cuz prelatus secrete
hēat co rugere criminosos. ar. 12.
.q. 5. h. vñ. Debet quoqz iudicat ta-
libus q magi pñt prodessē qz obedē
siue eum corrigēdo siue p eo oran-
do. Mā ad talē denūciationē qui
libet teneat. vt in dicto. c. h. videtur.
Et vide. §. correctio. 2. §. 5. 7 in se.
7. j. familia. §. 3. A. Ibi non ē nisi
vñus. §. B.

Contra crimina procedit qñqz
p accusationē de qua vide. §. accu-
sare 7 accusat^o. qñqz per denūcia-
tionem vel inquisitionem de qui-
bus habes. j. inquisitio. §. primo.

Quisq; vo n̄ agit directe p̄tra crimē
s; p̄ modū exceptionis. de quo ha-
bes. j. inscriptio. §. 1. 2. De cor-
rectione et pena criminū habes. s.
correctio. et. j. pena. 1. Ad materia
cris pōt p̄ncē. j. p̄cni. et. j. vitium.

Risina .s. baptisim⁹
et. §. si. et. j. o
leum sanctuz.

Ruce signat⁹

De indulgentia cruce signatorum
vide. j. indulgentia. §. an epenuli.
et se. De vito cruce signator vide
infra votum. §. 2. 6. et. 7.

Lapidus nō ē or-
dinad⁹
vide. j. ordinandus. §. xi.

Lirialis Liriales
quoq; p
hibentur ordinari. vide. j.
ordinandus. §. 15.

Liriositas fm
Th.

fa fe. q. 167. ē vitū circa in-
o: dinatū appetitū cognitionis. A
pōt ē dici curiositas supnacuz
studii ad aliqd pagendū. Unde et
idē Tho. fa fe. q. 169. art. 2. dicit
q; artifices o: namētoz peccāt iue-
niēdo supflua et curiosa. B

Querit ergo vtrū vitū curiosi-
tatis possit ēē in cognitōe intellec-
tiua. R. fm Tho. vbi. s. Veritatis
cognitio de se bona ē. s; pōt ēē ma-
la rōne alicuius consequentis. sex
modis. s. in q̄tū aliquis de cogni-
tōe veritatis supbit. fm illud. i. Co-
rin. 8. Scia inflat. Vel i q̄tū hō⁹ co-
gnitione veritatū vit ad peccanduz
Vel in q̄tū p̄ studiū minus vtile re-
trahit a studio qd ei ex nēitate in-
cūbit. Vel in q̄tū hō studet discere

a quo nō l; sic q̄ futura a demoni-
bus pquirunt. Vel in q̄tūz appetit
cognoscere veritatē circa creaturā
nō referēdo ad debitū finem. s. ad
cognitionē dei. Vel in q̄tū aliquis
studz ad cognoscēdū vūtatē. s. faci-
tatē pprii ingenij. Eccl. 3. Altiore
tene q̄sieris. et fortiora te ne scruta-
tus fueris. Et in plurib⁹ opib⁹ ei⁹
ne fueris curiosus. Et istis modis
vitū curiositatū in pte intellectua ē.
A. Idē i sū. 2. 1. 3. 11. 34. q. 276. B
Curū curiositas possit esse circa
sensitiua cognitionē. R. fm Tho.
fa fe. q. 167. q; studiū circa sensibi-
lia cognoscenda dupliciter pōt ēē
vitiosuz. Uno⁹ inquantū cognitio
sensitiua nō ordinat ad aliqd vtile
sed potius auertit. A. s. ab vili m-
deratione sic Aug⁹ in. x. confes. cō-
fiteri culpā suā q; libenter vidit ca-
nē currentē p⁹ leporē. q; vt ibidem
dicit. Nec vana a bonis cogitationi-
bus impediūt. ut in sū. con. e. ti. q.
277. B. Alio mō inquantū cog-
nitio sensitiua ordinat ad aliquod no-
xium. sicut inspectio mulieris or-
dinat ad concupiscendū. et inquit-
sio eorū que ab alijs sūt ordina-
tur ad detrahendū. Et sic est curio-
sitas vitū. Si quis autem cogni-
tionem sensibiliū intendit ordina-
re ad necessitatem sustentationis
ad studiū intelligende vūtatē. sic ē
vtilis studiositas. A. Idem i dic-
ta q. 277. vbi ē addit. Ex quo p; q;
inspectio spectaculorū vitiosa
reddit inquantū per hoc fit hō p-
nus ad vicia vel lasciuie vel crude-
litas p ea que ibi representantur.
Unde Criso⁹ dicit q; adulteras et
inuerecundas constituunt mentes
tales inspectiones. B

Amnificatus

an possit accipere sibi de re
bus dānificantibz habet. s. bellū. i. s.
4. r infra depolui. s. vl.

Ebitum coniu

gale. Et rui alē coniugū statū p
cto mīmonio tenet ad redduōez
debitū. R. fm Tho. in. 4. di. 32. Nō
tenet statim. s. dat tps duoz mēsi-
uz pp tria. i. vt possit deliberare d
transitu ad religionē. 2. vt pparent
q sūt nēcāria ad nuptiaz solēnitatē
3. ne vilē habeat maritus datā quā
n suspizant dilatat. Con. Al. Nō
sti. vō dic q magis parat debē sta-
tui tēp' arbitrio iudicis infra quō
transcat vel cōiugi adhereat. Silē
. j. vōi. s. 4. r. s. Idē Ber. A. s. i
. c. ex publico. et de puer. cōm. Et
Nōsti. r Ber. loquunt de volēte
intrare religionē cui l3 videat sta-
tui terminus duoz mēsiū in dco
. c. ex publico. dicunt tñ illud tpus
potius ēē arbitariū. Sup eo vō q
nō asserit se velle intrare religionē
nullū tps vī statuti. Elū fm Pde. r
in sū. con. li. 2. n. 2. q. 34. talis tenet
si petat statū reddere debitū. cuz nō
hēat exceptionē legitimā ad repel-
lendu h ibi. Puto q legitima sit ex-
ceptio vt nñ tps cōcedat qm sit
necessariū ad ppatōnē r ad obser-
uantia cōsuetaz r honestariū solē-
nitatū r cerimōiaz. q. i. ad Corl
i4. dī. Dia honeste r fm ordinez
siant in vobis Et fm h pōt itelligi
dictū Tho. r Al. r id qd seqt. B
Nā r fm. x x. mortaliter peccat
q an bndictionē nuptialē vxorem
cognoscat in loc vbi est cōsuetum
bndictionē adhiberi. h dicit glo.

Ray. in ti. de mīmonio. s. Itē nō
q mīmoniu. vbi dicit h esse vtrā
qū fieret sine dispēsatōe r iusta cā.
Et idē dic si obmittant alie pfuete
solēnitates cū Nūg nōuerit. 24. q.
2. cū iniciat. q si qs cognoscat spō
sā anqz eā traducat pnia vnus an
ni est et indicēda. f3 quosdā cano-
nes pniales q non habentur i cor-
pore canonum.

CAn rōne infirmitatis vel ipotē-
tie excuset pūnx a redduōe debiti
R. fm Tho. vbi. s. Arx. n h3 pīa-
tez in corpore viri nisi sahia suba
sue psonē. vnde si vltra exigit non
ē pūnx debiti s3 iniusta exactio. r
pp hoc non tenet. A. Con. Pde.
r Al. in sū. con. eo. ti. 2. q. 35. B.
CAlrū peccet q se facit impoten-
tē ad reddendu dbitū. R. f3 Tho.
in. 4. di. 32. Si factus est impotēs
ppier redduōnē pcedētē mulier
nō h3 ius vltierius petendi. Si at
factus ē impotēs ex alia cā. tunc
aut illa cā fuit licita ut ieiunū mod-
ratū r huiusmodi r tunc n peccat
aut illicita r tūc peccat r peccat
vxoris si in fornicationē labit aliq
modo imputat sibi. Et iō qm pōt
debet dare operā vt vxor contine-
at. Idem Al. A. Idem in sum. cō.
eo. ti. q. 36.

B
CAtz pūgalis actus sit pūm. R.
fm Ray. Si pūgunt cā suscipien-
de plis nō h3 culpā s3 pūm meri-
tū de q. j. mīmoniu. i. s. 7. i. Corl.
. 7. Si nupserit virgo non peccat
Gen. 8. Crescite r multiplicamini
rē. Si vō pūgunt cā reddēdi de-
bitū adhuc non ē pūm. i. Corl. 7.
Arx. vir debitū reddat. A. In
his ergo duob' casib' n ē pūm. q
vtrā ē si rectitudo intētiōis postea

aliquaten⁹ n̄ m̄ntet. **B** 2 q̄ in execu-
 tōe ip̄i⁹ ac⁹ nulla voluptatis dele-
 ctatione teneat. Sed vt dicit Gre-
 g⁹. 33. q. 4. vir cū pp̄ia. valde dis-
 ficile ēut stans in igne nesciat arde-
 re. Pōt at̄ p̄ungē ex singulari do-
 no dei 7 non aliter. An̄ 7 ibidē di-
 cit Greg⁹. Ip̄ia licua admixtio 7
 iugis sine carnis voluptate fieri n̄
 pōt. ideo a sacri loci ingressu ē ab-
 stinendū. **B**. Si vō cā remediū. ut
 q̄ punire nō p̄nt sic ē peccatū ve-
 niale. Aug⁹. Incontētie maluz est
 q̄ vir cognoscit vxorē ēi vltra ne-
 cessitatē procreandi filios. s̄ 7 ibi
 est nuptiarū bonuz 7 illud malū su-
 veniale pp̄ bonū nuptiale. **A**. Ali-
 qui dixerunt h̄ casu nullū ēē p̄ctū
 vt nōt glo. in. c. q̄cqd. 32. q. 2. 7 gl.
 Ray. in ti. de n̄fimonio. s̄. s̄ nun-
 qd h̄ tria. sup̄ vbo veniale. S̄ ut
 dicit glo. Ray. ibidē. h̄ exp̄sse ē p̄ctū
 cū Aug⁹. 25. dis. s̄. criminis. vbi in-
 ter alia p̄ctā venialia dicit. Quonīs
 excepto filioz desiderio uxorem
 suā cognouerit. Et ibi sentit gl. dū
 dicit sup̄ vbo desiderio. Supple.
 7 cā reddēdi d̄bitū. q̄ dicat excep-
 tis his duob⁹ casib⁹ in vsu n̄fimo-
 nij sp̄ peccat saltē venialiter. 7 ita
 ē v̄tas. vt nōt in sū. con. li. 4. tit. 2.
 .q. 37. **B**. Et est intelligendū h̄ fm̄
 Tho. qn̄ q̄s ita pp̄ voluptatē cōtu-
 gi misceat q̄ sistat infra limites ma-
 trimonij. videlz q̄ cū aha hoc nō
 faceret. Nā tunc ē veniale. Secus
 si excedit fines matrimonij ita etiā
 q̄ si nō esset sua vxor faceret idēz.
 tūc ē mortale. Nā adulter ē in suā
 vxorē amatō ardētior. Nihil. n. se-
 dius ē q̄ vxorē amare quasi adul-
 terā. 32. q. 4. origo. **A**. Idē ē dicit
 glo. Ray. in dicto. s̄. s̄ nunqd sup̄

vbo fecti⁹. Et h̄ ē indubitabile. qz
 sola intentio ad mortale ē mortale
 Math. 5. Qui vidit mulierē 7 c.
 Ex quo bene inuestigandi appare-
 bit q̄ facilius ē religioso iter regu-
 lariter viuētes oimodā castitatem
 seruare q̄ cōiugibus in vsu mari-
 monij a mortali se custodire. qz re-
 ligiosus abest ab icentiuo luxurie
 7 contra ip̄sū habet multa 7 cōn-
 nua remedia. Coniuges vō sūt se-
 cus libidinis. ignē. 7 ad cā incēti-
 ua multa h̄nt. 7 ignis accensus so-
 let ardere q̄d cūq̄ lignuz apponat
 7 sic mens cupidine accēsa nō so-
 let respicere q̄litate p̄sone. 7 vtruz
 liceat vel nō adeo ut nō sit tuta ma-
 ter cū filio 7 filio. vt in. c. i. c̄ d̄ co-
 ha. cle. 7 nu. Unde 7 Eccl. 19. d̄f.
 Vinū 7 mulieres apostataz faciūt
 etiam sapientes. Et ideo valde dis-
 cretū 7 timorant oporēt esse con-
 iugē. ut cū accensus ē cupidine nō
 transgrediatur terminos n̄fimo-
 nij saltē intentione. **B**. Qd̄ si q̄s
 vxorē p̄pter sanitatē corporalem
 cognosceret. non excusat p̄ctō. qz
 querit sanitatem per id quod ad
 hoc non ordinatur. sicut qui per
 sacramentum baptisni corpora-
 lem sanitatem quereret. ut ponit
 Tho. in. 4. di. 32. in solutōe cuius-
 dam argumenti. **A**. Idē in sū. cō.
 co. ti. 2. q. 37. 7. 38. Addit ē Ray. i
 dcō. s̄. sed nunqd q̄ usus n̄fimo-
 nij cā sanzande libidinis est p̄ctū
 mortale. Et vt dicit ibi gl. eius. idē
 notauit Aug⁹. 32. q. 2. s̄. his ita. Et
 hoc dictum Aug⁹. referi glo. 30.
 in. c. q̄cquid. super verbo. adulte-
 rio. ea. causa. 7. q. Et dicit Aug⁹
 esse differentiam iter coitū causa.
 incontinentie. 7 causa libidinis

splēde. qz i p. casu puenit h agēs a
 uolūtate. ⁊ pon. nult sic peccare
 qz fornicari. In 2. casu puenit uo-
 luptatē. ⁊ puocat eā manib' ul' co-
 gitationē. uel uiedo calidis ⁊ icenti-
 uis ut plures possit cū uxore coif-
 Alij n' dicūt in h casu eē nū uenia-
 le ut dīc glo. i dco. c. qcqd pp. i. lō
 apli. i. Cor. 7. Propter fornicatōz
 unusqzqz uxore suā hēat ⁊ unaqz-
 qz suū uir. S3 pramū dēnū uidet
 rōnabilib'. qz coif' iter coniuges
 solū ē i duob' casib' licite permis-
 sus. uidelz pp' filioz p'creationē.
 ⁊ debui redditōz cū debua hone-
 state ⁊ ipis ⁊ loci ⁊ mōi. In iūo
 at ē a mortali excusar'. uidelz cum
 sit cā uitāde fōnicatōis. d. c. qcqd
 Restat g' q' i alijs cāib' stet sub p-
 hibitōe fornicatōis. que h3 culpā
 mortālē. cū sit p' sexū pceptū deca-
 logi. Exo. 20. Itā qn regula ē pro-
 hibitua. oē intelligit p'hibitiū qd
 nō ē spāliter concessū. ut in cle. exi-
 ui. de r'bo. sig. Hoc ē satis uidet
 pbari Thob. 6. ubi angelus Ra-
 phael dixit ad Thobiam filiū Tho-
 bie Audi me ⁊ ostēdā tibi q' sant
 qb' p'ualet pōt d'moniū. Itā nāqz
 q' cōiugii ita suscipiūt ut deū a se
 ⁊ sua mte excludāt. ⁊ sui libidi ut
 uacēt sic equ' ⁊ mul' i qb' n' ē itelle-
 ct' h3 p'atē d'moniū sup eos. h' ibi
 Equ' ⁊ mul' n' unū edui aliq' mō
 i nālī. l' alias mōstruoso. s3 ad ipz
 nullo fine rōabili cū careāt rōe s3
 libidine dilabūt. Et sic q' ad hūc si-
 nē l' suscipiūt m'fimoniū l' eo unū
 daf i p'atē diaboli. ē si nullā aliā
 i honestatē uel actualit' uel intētiōā
 lī exerceāt. Etia includit i h' mor-
 tale. Itā ppter ueniale nemo daf
 in p'atē diaboli. maxime usqz ad

mortē sicut dānt insti. ut i dco. c. 6.
 Thob. Nullus ē enī ita iustus qui
 careat ueniali. Job. 1. Si dixerī.
 m' qz peccā nō habem' ipsi nos se-
 ducimus. Predictis at uidet ob-
 stare dictū Aug. i glo. sup prici. c.
 7. i. ad Cor. ubi ait. Cōiugalīs cō-
 cubit' generādī grā non hab3 cul-
 pā. Cōcupiscētiē uo satiādē. s3 m'
 cū pinge h3 culpā pp' thori fidem
 nēciālē. S3 ad h' dicēdū q' ibi sanā-
 de d3 itelligi. i. iplende qn ab ea p'
 uenit ad exordiniā fornicatōnē
 uitandā. qz m'fimoniū p' filioz p'
 creationē daf ē in remediū ifirmi-
 tatis ad illicitos cōcubit' euitādōs
 32. q. 2. qcqd. Itā at ad iplēmētūz
 uoluptatē. Itā. 32. q. 4. c. liberoz
 dicit. hiero. Liberoz ut diximus
 in m'fimoniū opa cōcessa sūt. uo-
 luptates at q' de meretriciū capiūt
 āplexib' in uxore dānate sūt. Con-
 stat at q' amplexus i meretricib'
 sunt cā implende uoluptatē. ⁊ h'
 dānat cū uxore glo. tñ ibi dīc. In
 uxore dānate sūt. i. puniēde pp'e
 ueniale. Sed h' glo. extorquet lit-
 terā qd fieri regulariter nō d3. ff.
 de le. 3. l. non aliter. nec fundat su-
 per aliqua auctoritate. Itē nō ob-
 stat illud apli qd allegat a glo. i. d.
 c. qcquid. uidelz. Propter forni-
 catōnē ⁊ ē. ut s. qz fm glo. ibi. v-
 xor d3 accipi a nolente castitatē f-
 uare. ppter fornicatōnē nō saturā-
 dā sed uitandā. B.
 C' Atz uir teneat reddere debitiū
 uxori nō petēti. B. s3 Thob. ubi s.
 Dicēdū q' uir nō solū tenet redd-
 re qn uxor exp'sse petiit. s3 et qn p' si-
 gna hoc apparet. Itā tñ idē iudi-
 ciū ē de peniōe uiri. qz mlieres ma-
 gis solēt uerecūdari de petitiōe de

biti q̄ uiri. Idē Pe. et Al. A. Idē
i sū. con. li. 4. ti. 2. q. 40. B.

5 **U**ir uir debeat uxore auertere
ne petat. R. fm Tho. in. 4. dis. 22.
Dicēdū q̄ nō o3 hoc facere nisi p
p̄ aliquā rōnabile cām et tūc etiā
non debet cum magna instantia a
uerti propter pericula que possēt
iminere. Al. Con. Al. ut i sum. cō.
eo. ti. q. 41.

6 **U**ir peccet p̄nges exigēdo uel
reddēdo debiti i solēnitatibus et
ieiunijs. R. fm Ray. Exactus de
bet reddere nisi caute et sine peri
culo posset differre. Exigere tamē
nō debet i p̄dictis t̄pibus. i. Corl.
7. Mollet fraudare inuicē nisi for
te ex consensu ad t̄ps ut uacet o3 o
ni. Nā p̄pter dies processiois et
ieiunij conuenire non debent. qz
etiam a licitis abstinēdū est ut fa
cilius impetrari possit quod po
stulatur. 32. q. 4. xpiano. Idem di
citur de t̄pibus festiuis. 33. q. 4. q̄
tenscunq̄. Al. Idem etiam de ipe
aduentus. Unde Amb. in sermōe
de aduentu. et 33. q. 4. fratres. dic
Fratres non solum debitis ab oi
inuindicia abstinere. sed etiam ab
uxoribus. p̄prijs studiosissime cō
tineatis. Nullus o3 uxori sue uir
gatur. Idē uidet de filiabus t̄pib⁹
uidelz ad deuotionē seu ad peni
tentiā deputatis. in q̄b⁹ p̄ter phi
bet solēnitas nuptiarū sic i aduentu
uidelz a septuagesima usqz ad oc
tauā pasce. et p̄ tres dies an ascen
sionē usqz ad octauā p̄t̄b. 33. q. 4
nō op3 et ex de ferijs. capellanus.
Et aliqui dicunt his t̄pibus usum
m̄rimoniū nō eē prohibituz. Pōt
intelligi nisi put i filib⁹ t̄pib⁹ p̄fertiz
cū d̄ ipe aduentus et processiois q̄

ē an ascensionē sit p̄ticulariter exp̄t
sum. d. c. ffes. et c. xpiano. B. Ita
q̄ q̄ reddit illis t̄pibus nō peccat
sz qui exigit aliq̄ infirmitate puta p
cupiscentia ductus sine p̄tēptu tē
poris seu eccliaſtice exhortatiōis.
venialit̄ nū peccat. Con. Tho. A.
Hoc vltimū dictū v̄t fuisse n̄ Ray.
sz Pe. cū q̄ p̄cordat Tho. et glo.
Raymon. v̄t i sū. cō. e. ti. q. 42. vbi
ē idē d̄ fm Aug. addēt q̄ q̄ cā
satiade libidinis petit debiti sēp
peccat mortalr. sz plus i illis die
bus d̄ q̄b⁹ p̄tēptū dictū ē. Et ut ex
p̄dictis pōt patere fm oēs his t̄pi
bus n̄ excusat vsus m̄rimoniū a mō
tali q̄n fieret in p̄tēptū t̄pis seu ec
clesiaſtice ordinatiōis. Cōtēnet̄ at
v̄t q̄s si pōt sine magna difficulta
te abstinere et exigit seu libēt̄ red
dit. Nāz nihil aliud v̄t esse p̄tēpt⁹
q̄ n̄ curare agē q̄s o3. An Bat.
6. d̄. Aut vniū sustinebit et alter p̄
tēnet. Super quo Aug. v̄t et ibi re
fert Tho. Null⁹ sere p̄scia p̄t̄ odif
se deū. Cōtēnit aut. i. non timet eū
dū quasi de eius bōitate secur⁹ ē.
Itē ad Ro. 2. An diuinitas bonita
tis eius et patiētie et lōganimitatis
p̄tēnis. Sup q̄ glo. m̄gri sniarum.
hic aut p̄tēnt q̄ non sic v̄nt ad pe
nitētiā. Et Bñd. in li. 2. d̄ sūmo bo
no. Volūtati q̄ppe p̄priū dñi nol
le scire. qd ē aliud quā velle deuz
supbiēdo p̄tēnere. Et multo plus
ē nolle facere. cū sit facere finis sci
endi et in faciēdo consistat omis
salutis effectus. Bath. 7. Nec q̄s
videtur excusari si his t̄pibus exi
gat seu libēt̄ reddat cā. plis. An
Amb. sup primā ad Corl. et 33. q.
4. si causa dic. Si causa procreā
dorum filiorum ducat uxor. non

multū ip̄s p̄cessū uidet ad ip̄s usū
q̄z et dies festi et dies p̄cessionis.
et ip̄arō cōceptus et prius iuxta le
gē cessare usū carnis his debere
ip̄ibus demonstratur. B.

7 **¶** Atq̄ licet debitū reddere in lo
co sacro. R. fm Tho. et Pe. ubi
dicitur debitū sit reddēdū oī tpe. n̄ tñ
sile ē de loco q̄z locus pollui pōt
ita ut idigeat recōcilatione. n̄ aut
ip̄s. Itē q̄z debitū fddēdū ē salua
sp̄ debita honestate q̄ i talib⁹ exigi
tur. An ēi nō op̄z q̄ statim i publico
reddat debitū. A. Idē i sū. cō. eo.
n. 2. q. 43. ubi etiā dī fm Al. q̄ si a
li⁹ loc⁹ h̄fi pōt. nō tenet reddere in
loco sacro. Si nō pōt ali⁹ loc⁹ h̄fi
tūc reddat cū dolor cordis. et etiā
si exigit cū planctu non credo q̄
peccat mortalit̄. Cō. glo. Ray. et
addit q̄ si ali⁹ loc⁹ h̄fi pōt peccat
mortalit̄ q̄ i loco sacro debitū red
dit. Dicitur ēi Tho. et Pe. uer⁹ est.
q̄z satis uidet ridiculū et absonū
q̄ i loco dīno cultui deputato lice
at aliq̄ casu tale qd agere. Quis ei
hoc auderet i camera uel audito
rio magni regis. Quāto min⁹ de
beret audire i palatio et auditorio
regis celestis. Oratorii. n. h̄ debet
ēē qd dī ut ibi nil aliud gerat nisi
qd dīnis laudib⁹ cōueniat. 42. dīf.
oratorii. Et ideo ppter reuerētiā
talis loci nullū negociūz seculare
q̄nticūqz parū et honestū in eo
geri dēt. An et Bath. xi. dīf. quōd
dñs nō sinebat ut q̄sp̄ transferret
nas p̄ tēplū. Si ergo talia hōesta
in se fieri i templo nō debēt quāto
minus illa ihonesta et q̄ sūme de
rogant dīne reuerēne. et ihōestāt
imo uiolāt locū. q̄z i ecclesia pollu
ta sanguine uel senie dīne laudis

organa suspēdit. et de p̄se. eccle.
uel al. c. si. et de sen. exco. is g. li. 6
p̄pterea ut dī i. c. decet. de imu. ec
cle. eo. li. q̄cūqz dīnū officiūz p̄nt
urbare uel oculos dīne maiestatis
offendere. ab his locis dēnt eē. p̄
sus exnea. ne ubi p̄cōp̄ ē uenia po
stulāda. ubi peccādi dēt occasio
dephēdāt peccata cōmitti. Quan
tū ēi sit absonū uel cognare in tali
loco licere debitū cōiugale redde
re. p̄z q̄z ex eo q̄ q̄ alibi loco con
gruo reddiderit debet ab ingressu
eccleie abstinere. 33. q. 4. uir. B.

8 **¶** Atq̄ liceat debitū reddere uel
exigere tpe p̄gnationis. R. fm
Pe. Si pōt eē sine periculo abor
sus reddi dī. et ēi pōt sine mouali
p̄cō exigi. q̄z usus n̄rimoniū n̄ tñ
i officiū s̄z ēi in remediū. Si nero
ēi piculū nec exigi dī nec reddi.
q̄z in matrimonio p̄cipalior ē in
stīutio i officiū quā i remediū cō.
x. x. A. Idē i sū. p. li. 4. n. 2. q. 44
Et ita qñ nō iminet periculū. non
exigere tali tpe ē p̄siliū. et ita intelli
gat. c. si causa. 33. q. 4. et qd ibi dī ē
glo. S̄z in omisso h̄cōsiliū nō uid
tur sine p̄cō ueniali. cū uxore iam
grauida debitū peti non possit mi
si rōne icōtinēne. q̄ saltē includit
p̄c̄m ueniale. dīf. 25. §. alias at. pre
sertim cū illo tpe ēi causa prolis i
hibeatur usus n̄rimoniū dēcō. c. si
causa. et 32. q. 4. origo. B. Sed
utrū liceat p̄p̄m an purificationē
uide. j. purificatio post p̄m. A.
Ibi nō uidet plene de h̄ dīci. sed
ibi erit hoc tangendum. B.

9 **¶** Utrū liceat debitū reddere uel
exigere tpe mēstruorū. R. fm Tho.
in. 4. dīf. 32. Fluxus mēstruorum
pōt eē inālis qñ est inordinat⁹ et

quasi continn^o. et in tali casu non
est prohibitum petere. alioqui opo-
teret quod uir quasi perpetuo abstine-
ret. Sed quoniam est naturalis prohibi-
tum est mulieri petere. Si autem
uir petat distinguendum est. quod si pe-
tu sciens de eam amere precibus et moti-
tis. non tamen ita efficaciter quod ex hoc possit
ei esse occasio incidendi in alias da-
nabiles corruptelas. Si vero igno-
rater petat. tunc mulier potest aliquam
occasionem pretendere uel infirmita-
tem allegare ne uir debitum petat.
Si tamen non desistat de muliere debitu
reddere petenti. Passione autem sua
non solum est tutus uiro indicare. ne ex hoc
abominatorem concipiat. nisi forte
uxor de uiri prudentia presumat. **A.**
Ad intelligentiam predictorum sciendum
est. **Mico.** de lyra sup. 15. **Leuit.** quod
menstruum est quedam sanguinis fluxus
quem mulieres a tempore quo sunt idonee
ad generandum usque ad ipsam sterilitatem
solent quilibet mense pati. nisi infirmi-
tas hoc impediret. Et de prohibitione talis
temporis habet **Leuit.** 20. ubi dicitur.
Qui coierit cum muliere in fluxu me-
struo. et reuelauerit turpitudinem
eius. ipsa quoque aperuerit fontem sangui-
nis. sui interficient ambo de medio
populi sui. Et de hoc loquitur **Aug.** 5. dis.
ad eius. De hoc quoque dicitur in 1. cor. 11. q.
46. secundum per. sic. Circa hanc materiam
diuersi diuersa dicunt. Quidam. n.
dicunt quod exigere est in uoluntate coniu-
gis. sed reddere de necessitate iuris.
Primum uidetur. **Moses.** prohibere te-
pe menstruum. **Leuit.** 20. sed non secundum.
Alii dicunt quod a petitu imminet picu-
lum suspitionis. probabili de fornicatione
aut non. Si sic de reddendo. Si non reddi
non debet. quod preceptum morale est et non
cerimoniale seu figurale. Alii di-

cunt quod aut passio est naturalis. s. deter-
minatio ipse coniugens. et tunc non debet exi-
gere reddere. Et quicunque sciens exi-
git reddere uoluntarie peccat mor-
taliter. quod tunc concipere potest et concipere con-
sueuerit semper membrum donati leprosi
et huiusmodi. Aut passio est in naturalis. et tunc
saltem debet reddere. quod tunc non potest semper
concipere. Sed in his opinionibus priora sunt
curiosiora et color per. glo. ubi Ray.
in ii. de matrimonio. §. si nunguid pec-
cat uxores. si uero abstinendum. dicit
De ipse menstruum non dicit **Aug.** 5. dis.
ad eius. quod si mulier quod uir qui exigit
debitum sciens ipse menstruum peccat
mortaliter. quod preceptum de non coeundo
tempore illo morale est. sic dicunt et hodie
multi theologi. et uidetur expresse habere
ex glo. **Iero.** sup. **Ezech.** 18. et ex
glo. sup. **Leuit.** 15. 18. et 20. Dicit et
Aug. quod qui reddit exactum debitum hoc
tempore non peccat potest tamen negare si non pro
nisi uideret exigentem fornicationis
periculum imminere. Dicit et quod mulier
tenet reuelare menstruum uiro suo si
exigat ab ea debitum. et est si non exi-
gat. ne forte ad exactionem ipsius
mulieris reddat ei nihil scilicet de men-
struo. Hoc puto intelligendum quoniam non
timet de scadalo secundum **Tho.** ubi s.
Sequitur in glo. Alii dicunt quod exigere in
menstruo debitum etiam sciens non est peccatum
mortale iter coniugis. sed tamen uentale
Prima tamen opinio uidetur uerior et
magis consonat auctoritatibus sanctorum
In talibus si forte periculi non est precipitan-
da sententia. nec deneganda absolutio si
noluit coniugare tempore menstrui absti-
nere. sed uia tutior est consulenda. et
terrore incutiendum ex periculo glo.
Saluo meliori iudicio inter omnes
predictas opiniones illa uidetur uerior
quod dicitur quod quoniam hoc passio est naturalis tamen

petitio q̄ redditio phibet. q̄ vt
 s. p̄ceptum super hac phibitō
 ne morale ē. Nā oīs moralitas in
 dicat vsū m̄mōnij illo t̄p̄e ces
 sare debet q̄n filij p̄nt t̄ solēt mō
 bosi vel leprosi generari. Et cū sit
 morale obtinet ēi hodie sicut t̄ ce
 tera moralia fm̄ oēs theologos.
 Ad petitiō t̄ redditio phibita v̄t
 Lemij. 20. vbi d̄r q̄ ambo coenn
 tū t̄p̄e m̄st̄m̄ interficiatur. Itēz
 si phibet petitiō p̄sequēter ad red
 dendū aliter non obligat. t̄ cū nō
 obligetur reddēdo v̄t p̄sentur pec
 cato petēns. t̄ sic in eadē se enipa
 ligare. ad Ro. p̄. De eo aū q̄ gl.
 tāgū qd agēdū p̄fessor sup̄ cāu sic
 dubio. latius dictū ē. s. p̄fessor. 2.
 s. 5. in additiōe. B.

10 **¶** Alz vir cognoscēs vxorē suaz
 alr q̄ mō naturali peccet mortalr
 p̄. fm̄ Tho. in. 4. di. 31. in exposi
 tiōe l̄fe. Alz iugis ē natura ē du
 plex. vel q̄n debitu vas p̄termittit
 l̄debit mōus a nā statū q̄nt ad
 sitū. Et i p̄ qdē sp̄ ē p̄ctz mortale.
 q̄ p̄les seq̄ n̄ pōt. t̄ sic totalr na
 ture intentio frustrat. S3 in fo non
 sp̄ ē p̄ctm mortale vt qdā dicūt. s3
 q̄nq̄ pōt esse signū mortalr p̄cupi
 scētie. i q̄ q̄to magis a nāli dispo
 sitōe recedit. tāto ē grāuī. Q̄nq̄
 ēt pōt sine p̄cto esse. vt cū disposi
 tio corporis. alium mōz n̄ patit. t̄
 eodē mō excusat s3. v̄v. p̄p egritu
 dinē l̄ p̄p piculū suffocādi feni in
 vtero aut aliā cāz rōnabile. A. Et
 dic̄ idē. v̄v. i loco d̄ q̄. j. q̄ his cāi
 bus vir n̄ peccat mortalr. l3 tantus
 esset q̄ h̄ret cā v̄t sororē i b̄m̄ modi
 cāib̄ q̄ sic cā cognosceret. Et ad
 p̄dictū cāus maiore ielligētiā sciē
 dū q̄ Al. i. 4. di. 31. t̄ in sum. con.

eo. tū. q. 47. ait. Alz dicē q̄ n̄h̄t
 eoz q̄ facit. maritus cū vxore sua
 to vase debito fm̄ se ē p̄ctm mōta
 le. s3 pōt esse signū mortalis cōcu
 piscētie. q̄n. s. n̄ sufficit eis modus
 quē nā determinat. Et aūt hoc me
 li⁹ itell̄at q̄s. s. sit modus nāl. t̄ q̄s
 plus l̄m̄n⁹ ab illo mō nālī deuiet.
 Ad. q̄ debet modus quē nā do
 cet ē vt mulier taceret i dorso. vir aūt
 i p̄tre icūbat ei. Et sic facili⁹ p̄cipi
 unt mulieres nisi p̄ actis ipediāt.
 Ad. q̄ at duratio ab illo ē latētia
 lis p̄cubir. t̄ maior sedēns. t̄ ad
 hoc maior statū. t̄ hoz maritū
 q̄ ē retro more iūnto. Et iō q̄n
 dā hūc mōm vltimū dixerunt esse
 p̄ctm mortale qd̄ mibi n̄ pl3. Et p̄
 dictis tria notāda s̄t. Prīmū ē q̄
 agēs cū vxore cū vas nāle. idubi
 tāter sp̄ peccat mortalr s3 oēs t̄ ē
 grauiūmū mortale. And. 23. q. 7.
 adulterij. dicit Aug. Alz q̄ ē con
 tra nām execrabilr sit i meretrice.
 s3 execrabilr i vxore. Ibi ēt dic̄ q̄
 vsus ē nāz grāuior ē icēstu mater
 no. Sed3 ē q̄ nihil eoz q̄ facit ma
 ritus cū vxore seruato vase debito
 fm̄ se ē p̄ctm mortale. Et ex h̄ dic
 to occasiōē capiūt lasciu ihone
 sta plima quasi liceret pagendi. t̄n
 vt p3 ex p̄dictis n̄ affirmat h̄ Tho.
 s3 dicit i illo cāu n̄ sp̄ ē p̄ctz mortale
 vt qdā dicūt q̄si dicat. Hoc nō
 audeo dicē ego. Ad. t̄n h̄ dictūz
 in certo cāu saluari. de quo statim
 j. Tertū ē q̄ modus inatural. l3 i
 vase p̄po. pōt esse signū mortalis
 p̄cupiscētie. Sic ergo q̄nq̄ ē signū
 mortalis. q̄nq̄ venial. Signū ve
 nialis ē q̄n subest aliq̄ causa excu
 sans s3 nō sufficiens. vt q̄ forte sine
 piculo nō pōt alr agere cū vxore.

et hoc ipsum agit propter incontinentiam seu
 vitia ordinariam fornicationem.
 quo casu non deest saltem veniale. 25.
 dist. 8. al. at. et tanto grauius quanto plius
 discedit a modo naturali et excuset a modo
 tali propter subsistentem causam. Signum autem
 mortaliter versus quoniam nulla rationabili subsiste
 te causa solus causa voluptatis agit. Et ta
 to est maius signum et peius quanto est mi
 nus naturalis. Et hoc versus sentire gl.
 Ray. in ti. de matrimonio. 8. si nun
 quid hec tria. super verbo sedius. ubi
 ait. Nunquid peccat mortaliter vir si
 cognoscat uxorem non consueto modo. dum
 in hoc faciat in vase naturali? R. Ne
 do si iudicio quod si hoc faciat causa
 solius voluptatis amplius sic querere
 de peccato mortaliter. Si vero subsi
 steret iusta causa sic agendi et scien
 ter semel non effundit non peccaret mor
 taliter. 13. nisi esset in his causis ut dic
 ti sunt est enim tenere ut sororem. subdes.
 Mo est 3. 32. q. 7. adulterij. quod ibi
 dicitur intelligit de alijs in naturam co
 gnoscendum uxores aut exordina
 rie polluentibus aut causa libidinis sa
 turade. et sine causa hoc facientibus. B.
 II **E**t vir teneat reddere debitum
 uxori quam accusat de adulterio lute
 pedente? R. 32. Ray. Autem est notori
 um illa esse adultera. aut non. In
 primo casu nec reddere nec exigere
 debet aliter mortaliter peccat. nisi for
 te ipsa velit abstinere a peccato adul
 terij et penam agere. tunc ei ipse pre
 cam sibi reconciliare. 32. q. i. c. i. Et
 ex sequentibus causis. ex de diuor.
 significasti. et extra de adulterio. si vir.
 A. De isto peccato dicet. 3. 13. B.
 In hoc casu. scilicet cum non est notorium de
 bet penam reddere. Sed 32. Tho.
 in. 4. di. 25. vir quanto sibi constat de
 fornicatione uxoris non tenetur debi

tum reddere aliter non solum iuraret
 irregularitatem bigamie. sed et gene
 raret sibi iudicium accusandi. Et
 hoc sententia vult. A. Potest. et primum
 dictum intelligi quoniam vir compelleretur
 a iudice adulterio nondum probato.
 quod debet obedire ex quo potest sine de
 trimento salutis agere. xi. q. 3. c. 1.
 Nisi forte velit adulterium inconti
 nenti seu infra paucos dies probare
 ar. c. solet. de sen. excus. li. 6. B. Ne
 runt in hoc casu uxor debet diminui si i
 iudicio ecclesie non potest. imo est si de
 bitum reddat impulsus auctoritate
 ecclesie. 13. irregularitatem iuraret. non
 sibi generat iudicium accusandi.
 Et de hac materia habes. 3. matri
 monij. 8. 9.

C. Vir propter fornicationem uxoris non
 solum non tenetur ei debitum reddere.
 sed et potest eam diminui. nisi in septem
 causis quas habes. 3. matri monij. 8. 9. x.
 C. Si nunquid peccat vir mortaliter
 exigendo debitum ab uxore permanen
 te in adulterio? R. 32. q. 1. si quis uxorem. Si aliter pri
 gum scienter exigit debitum a reli
 quo permanente in adulterio siue oc
 culto siue manifestato peccat morta
 liter quod facit contra constitutiones ec
 clesie. A. Extra de adul. si vir. Et per
 dicta notat glo. Ray. in ti. de ma
 trimonio. 8. Item pone quod vir. super
 verbo si vir. Et addit etiam peccat
 reddendo si celebratus est diuor
 tius iudicio ecclesie. aut si publice
 moratur in adulterio. Si neutrum illud
 sit non peccat reddendo. quod ad hoc te
 net. Si autem propter incontinentiam et fragi
 litatem carnis exigit debitum peccat
 mortaliter. quod facit contra constitutionem ec
 clesie minus tamen peccat cum adulterium
 occultum est. Alij dicunt quod ipse tenetur

inredī a copula carnali excusat ex
gētē i hoc cān. quoz snia ē bēigni
or. l3 forte n̄ verior. glo. 7 idē nō ē
i sū. cō. li. 4. ti. 2. q. 49. Aliqui n̄ n̄
iprobabilr vidēt asserere. q̄ si ab-
stinētia a reddēdo seu exigēdo de
bitū non corrigit adulter. s3 pon⁹
ad deteriora puocat vel aliter in-
unliter scādala opat. q̄ licite pos-
sit 7 reddi 7 exigi qz ordinatio ec-
clesie facta ē nō ad introducēdum
s3 ad remouēdū scādala. 7 cessan-
te cā cessat effectus eē de appel. cū
cessante. Et intelligētia dictozū ex
cāis ē assumenda dicēdi. extra de
ver. sig. intelligētia. Itē pōt peti d
bitū 7 reddi si adulter seu adulte-
ra egerit pniām. d. c. si vir d adul.
Et in. c. si quis vxorē. 32. q. i. dī q̄
vir abstineat a m̄rimonio adulter
donec impleat satisfactio criminis.
Itō qz post satisfactioēz pnie non
meret vocari adultera. Et glo. sup
verbo expleat. dicit v̄ saltē ichoel
Nā si voluerit eā sibi recōciliare
ē infra spūs pnie. ab ea pōt exige-
re dbitū. eē de fur. ex l̄is ex de eo
q̄ cogno. p̄san. vxor. sue. c. veniēs.
Et l. d. c. si vir. dī q̄ vir n̄ d3 sepe f
cipe peccatricē. S3 i. c. quēadmōz
eē d iuzū. dī q̄ vir pōt dimittere
vxori peccātū non solū septies. sed
et vsqz septuagies septies s3 euan-
gelicā v̄itatē. Mat̄h. 18. Glo. i. d.
c. si vir. sup v̄bo. sepe dicit. Bari-
tus sp p̄ ei parcē si vult 7 eā reci-
pere p⁹ pniām s3 euāgelicā v̄itatē
s3 ecclā n̄ iterecedat p ea ex q̄ aliq-
n̄cs ei peccit. ne videat ei dā. pec-
cādū lniaz. Et ad frozē dī ē hoc i
gl. S3 certe i. c. si vir. n̄ dī d̄ itēces
siōe ecclē. s3 de receptōe viri. Nā
sanis v̄f posse dici q̄ sp vir p̄ fci-

per eā p⁹ verā pniāz. 7 eo cān pos-
sit ēt p ea cā iterecedē. In p̄m n̄
v̄f nec auctoritas nec rō. Nō eim
h̄ dā lnia peccādū. cū p̄suppōanr
vā pnia. Si ei i h̄ videret dari lnia
ad peccādū. nec marito eā recipe-
liceret. qz p̄sonis esset turpitudis
32. q. i. si crudelis. Nā autē sepe pec-
cauit. nō ita facit ē recipienda. s3
vigilāter. ne forte n̄ sit vere p̄cūēs
Et ita pōt intelligi dicūz. c. si vir.
Rō autē ē. qz sepe peccās seu reci-
diuans p̄sumit verā pniām n̄ h̄re
de pe. di. 3. irriso. Itē glo. in. d. c.
si vir sup v̄bo reus. dicit q̄ nisi ma-
ritus denūciat adulterā ad pniām
mortalr peccat. 2. q. i. si peccauerit
7 dicto. c. quēadmōz. gl. Forte id
si vxor n̄ denūciat adulterū si pōt
qz vxor non ad iparia iudicat. d.
c. si quis vxorem. B.

14
Aliquid p̄iunx pp adulteriū a
se p̄missum itatū p̄dit ius exigēdi
debitū. B. fm Ray. v̄f q̄ sic saltē
quo ad iudiciū aic qz peccando i
legē m̄rimoniū reddit se indignum
7 iō n̄ d3 petere nisi purgata cl̄pa
Reddere n̄ tenet exacms. A. Idē
i sū. con. eo. ti. q. 50. vbi ē dī q̄ l3
adulter ipō iure amittat ius petē-
di debitū. si tū petat 7 adulterum
sit occultū d3 sibi reddi qz secūdlū
gl. Ray. v̄icqz p̄iunx duplex ius
h3 in reliquo. s. ius exigēdi. 7 ius
q̄ sibi exigenti debitū reddatur.
Primū amittit fornicādo s3 non
scdm. Sic 7 plar⁹ ius n̄ h3 ipandī
aliq̄d illicitū v̄l de quo dubitat an
sit illicitū. subdit⁹ tū d3 ei obedire
in dubio illicito. 7 hoc ius h3 pre-
latus i eo. l3 n̄ h̄eat ius iperandi.
s3 peccat ipando i h̄ cān. 23. q. i. qd
culpat gl. Hoc puro vez nisi cau-

sa. phibens exactionem perneret
 vranqz pte. tunc ei et si sit occultus
 reddi nō d3 vt in c. inquisitōi. ex d
 sen. excō. Itē qn qd cogit iudi-
 cialiter. al' secus. s. qz n tenet redd
 re et si impedimentū sit scerētū. Et
 sic pōt itelligi qd dicitū ē. s. 6. ad
 si. in additōe. B. Sic et tenetur q
 cognouit sanguineā vxoris. sed
 nūqz exigere pōt. ex de eo q cog.
 p san. vxoris transmissē. A. Ibi dī
 q q cognouit suā puignā ex vxo
 re pmozua. et ducta alia legitima
 vxore cū puigna publice ad pec-
 candū redijt. nō pōt debiti petē
 et exactus d3 cū graui cōdis dolo
 re reddet. et si pmozia secūda d3
 sic sū spe piugij ppetuo manē. B
¶ Qui dicit cū aliqua clādestine.
 et postea cū alia publice nunquid
 exactus a priā tenet ad redditiōes
 debiti. R. fm. x. d. Credo q non
 tenet si ē i loco vbi p̄suetū ē q aī
 carnalē copulā adhibeat benedic-
 tio nuptialis. A. Idem puto etiā
 si non sit p̄suetus. et reddi nō possit
 sine scādalo. cum ab omni specie
 mali abstinendū sit. i. ad Thessal.
 v. lē. B. Et sibi ip̄tetur illa que clā-
 destine contraxit et ingressit se peri-
 culo. Credo tñ q si fa relicta tran-
 seat ad alias ptes cū prima in qui-
 bus sine scandalo possunt adhibe-
 ri solēnitates debite. vel si de solē-
 nitibus nō ē p̄suetudo possit ei co-
 habitare. Et si sic fecerit licitum ē
 A. De hoc lanus dicitur in sū. cō.
 li. 4. ti. 2. q. 63. vbi p3 fm aliquos
 q iste non tenet recedere a secūda
 h3 ei non debeat debiti reddere.
 vt vadat cū prima. et sibi ip̄tetur q
 clādestine dicit. Quod puto intelli-
 gēdū qn a fa non p̄t recedere sine

scandalo siue sp̄ mali. ex de vi. et
 ho. cle. cū ab oi. et p̄ciū ē. Alias
 bene tenet recedere. et possit hoc
 agere p̄p̄ia auctoritate. vt in dic-
 ta. q. 63. fm glo. Ray. et addit nō
 ē contra q solei dici q uir non de-
 bet dimittere vxorem sine iudicio
 ecclesie. Hoc enim intelligendū
 est qn inter eos in impedimentum
 aliud q sit ligatio matrimonij p̄-
 cedentis vel q sit votum solenne.
 propter q impedimentum nō pōt
 p̄miseri cū ea sine peccato mor-
 tali. In quo tam cāu sicut notauit
 Aug. 35. q. 9. multo p. et si p̄cep-
 ta ecclesie non tenet obedire q̄tū
 ad reddendū debiti. tñ in cohabi-
 tatōe et necessario p̄ exhibitōe ten-
 tur ei obedire. et sine ordine iuris
 non d3 h denegare vxori cui d̄ fac-
 tose copulauit. sec⁹ ē vbi qd dicit
 infimonia cū duab⁹ d̄ p̄m̄ succes-
 siue. qz cū eo ip̄o q p̄traxit cū pri-
 ma teneat ei cohabitare et necia ex-
 hibet. q̄tū ad h n̄ ponit se obliga-
 re secūde. vnde tenetur redit ad
 p̄mā. iudicio tñ eccle si h possit fie-
 ri. Si aut n̄ possit qz forte veritas
 p̄bati nō pōt. credo sine p̄iudicio
 q auctoritate p̄p̄a h pōt facē. imo
 tenet p̄serti si prima n̄ fuit i culpa.
 s. si ignorauerit uis q est circa clā-
 destina infimonia fm Aug. Qui
 etiā dixit q cū aliq p̄traxit clāde-
 stine cū priā. et p̄ea manifeste cū
 secūda. priō d3 obedire p̄scie quā
 eccleie excōicātū. Si tñ pōt utrāqz
 exhibē. credo q fa exhibere tene-
 tur qz ea q pōt facere sine p̄cō ten-
 tur ei facē ad p̄ceptū eccle. nec ea
 d3 ei sine ordine iudiciario d̄nega-
 re. Et eo dē mō c̄do q si aliq p̄
 p̄fessionē leguie faciam in mona

sterio exeat de facto et pbat matri
monium d facto i facie eccle si po
stea reuertat ad cor. pot reuertu ad
religionez auctoritate ppria et po
ti tenet seg psciam de pscioe fa
cta ab eo i religioe qd obedire pla
to vl eccle pscipien manet cu vxore.
Ide credo i opposito cau. s. cu
qs p mrimoni legitime dci et p
sumatu i vita vxore transit ad mo
nasteriu et ibi facit pscioez. qz i h
casu no obstante phibitione plati
aut excoicanone eccle. auctori
te ppria pot reuertu ad vxore et ad
h tenet nisi ab vxore pntentia pfi
tente possit iniam remanedi i reli
gione ipetare. aut nisi ipsa fuerit
fornicata. q preteriti fornicatio
nis possit ea repellere. i q casu pote
rit ibi manet ea i vita. h oia gl. B
De hac ma vide plura. j. mrimoi
u. 7. p totti. De debito reddedo le
proso. vide. j. leprosus. s. 1. et 2.

Ecanus

De offi cio dca ni. vide. s. archidiacon.

Ecime

coiter. De cima eps oium bonoz iuste acqstoz deo d bita. ex co. ma nob. A. M. p qta e sic vba sonat. s. decia fm Ray. et Host. vt i su. 2. li. 1. ti. 15. q. 1. B. Decimar qda sunt psonales et qda sunt pdiales. Personales si q dbent ex negociatioe vel artificio. seu scia. militia aut venatioe. et h. Prediales vo sunt que pueniunt ex ipsis predijs. vt ex co. ad aplice. et c. pastoralis. et ex de parochijs. c. vlj. Sz de qbusda dubiu videtur vtz sunt pdiales vel psonales. vt d agnis et alijs scribis aialiu q i pas cuis sunt. Et pot dici q sint nuxte

cu ptim a pdijs veniat vnd viuunt aialia. ar. ex co. c. pmissu. et sic sunt prediales. partz vo proueniunt a psona. i. a custodia psonarum. et sic vident psonales. A. Nec suez dicta Hosti. l. 3. quod vltimu ment bru diuersi diuersa dixerint vt i su. 2. co. ti. q. 2.

B. Atz de decimis deduci possim expese. B. Prediales decime dari debet idistincte no deducit expesis nec et illis q sunt p fructib col ligedis. ex co. cu hoies. A. Unde nec semet deducenduz e fm Host. et Hosti vt i su. 2. li. 1. ti. 15. q. 3. B. d psonalibus vo distinguendum e qz si surgit ex rebus ia decimans deducunt expese. aliter no. ex co. pastoralis. De lucro aut aduocatio nis fm. x. no debet expese dedu ci. A. sic q locat opas suas no deducit expensas. vt in dca. q. 23. vbi Nec oia notant.

B. Quando dbent decime dari? B. Prediales dbent dari statim qn fructus percipiunt et anq sepef ide census vel tributiu vl h moi. Et si prio sca fuerit talis separtio nibilomin decima integra dada e. A. qz sic rustic tenet decimare qd sibi remanet. ita dñs h qd de acerno ideciaro accepit. vt i dca. q. 23. B. Extra co. ma nobis. et c. cu no sig. Personales aut pnt dari sine am. ar. ex de pigno. ex lris. A. In isto. c. nibil d de hoc. sed i dca. q. 23. nota. fm Ray. q psonales pnt dari in fine ani. vt sic maior utilitas pueniat eccle. qz si per minutias solueretur. ar. p. c. ex lris. Ides die hosti. et addit. Atz si an annu velit qs soluere no video q possit resutari qz hoc iure no est expressum. Lo.

Inno. vt ibi. Et posse dici q̄ facto
lucro statim quis solucere teneatur
Nam fm Tho. fa fe. q. 87. arti. 1.
qd sine tēporis determinatiōe debet
nisi statim soluat obligat ad p̄cisi
Posset ēt solutio retardari i q̄m
p̄cernat vtil. tatē ecclie. vt dicitur die
ti doctores. B

- 4 **C**eterū optima debeant dari p̄ de
cimis. B. Agnos pullos vitulos et
h̄mōi n̄ teneatur q̄ dare optimos
nec deteriores s̄z mediocres vel sic
trāseūt sub v̄ga pastoris. A. De h̄
sic d̄r Luit. vlt. Diuini d̄cimarū
bonis et onis et capre q̄ sub pasto
ris v̄ga transeūt. q̄cqd decimū ve
nerit scificabit d̄no. B. Indignus
est ei dare d̄o qd̄ dedignat h̄o d̄r.
49. c. vult. 16. q. 5. oēs decime. A.
Idem i sū. 2. li. a. n. 15. q. 23. fm In
no. Host. et Hoff. B.

- 5 **C**eterū debeāt solui i vica vel p̄dio
an debeāt deportari ad ecclias. B.
fm Host. P̄d̄t dicit q̄ i h̄ debet ser
uari p̄suetudo. et de sepul. ceruifi
cari. A. Idem i sam. 2. co. ii. q. 24
vbi cū d̄r q̄ expense p̄o colligē
dis fructibus n̄ d̄ducunt fm Host.
sed si sup̄ p̄dictis n̄ appareat p̄
suetudo puto q̄ decime debeāt p̄
tari ad eccliam. q̄ q̄n est specialis
et certus creditor regulariter debet
a debitore requiri vt ei d̄bitū p̄sol
uat fm Tho. fa fe. q. 33. arti. 2. ad
fi. B.

- 6 **C**eterū dare decimas sit p̄ceptum
B. fm Tho. fa fe. q. 87. Decime i
veteri lege debebant ad sustentati
onēz ministroz d̄i. Malach. 3. In
ferre oēm decimationem i horreū
meū vt sit cib⁹ i domo mea. Ande
p̄ceptū de solutiōe decimarū p̄tim
q̄dem erat morale iducit rōe na

turali. p̄tim aut iudiciale ex diuina
institutione robur h̄ns. Ratio autē
nālis dicit vt his q̄ d̄u no cultū
ministrat ip̄e ppl̄s necessaria mini
straret. 1. Cor. 9. Quis militat suis
sup̄p̄dijs vnq̄z? Determinatio aut
certe p̄tis introducta est ex institutiō
ne diuina. q̄ tribus leuistica diuinis
mīsterijs inācipia possēssiōes nō
habebat. et sic erat iudiciale p̄tēs
ad eq̄litatez iter hoies fm p̄duōes
illī⁹ ppl̄i p̄seruādā. s̄z et pueniebat
cū ceremonialib⁹ q̄tū ad aliquā si
gnificatiōem. A. Sic et oia antiq̄
legis facta fm illud. i. ad Cor. ii. x.
Dia i s̄ gura p̄tingebant illis. Qui
eni decimam dat q̄est p̄fectionis si
gnū eo q̄ denarius est numerus p̄
fectus quasi primus limes nume
roz vltra quez numeri n̄ p̄cedunt
sed reuertunt ab vno nouē pubus
reseruatis. protestat quasi i quodā
signo ad se p̄tinere imp̄fectionē p̄
fectionem v̄o que erat futura per
xpm esse expectandam a deo fm
Tho. i. dicta. q. 87. arti. 1. vbi ponū
tur et oia que i hoc. s̄. p̄tinent. B.
Est autēz differentia iter ceremoniā
la et iudicialia p̄cepta. quia cere
monialia illicitū est obſnuare ip̄e
legis noue. Iudicialia v̄o et si nā
obligant ip̄e gr̄e. m̄ p̄nt obseruari
sine p̄ctō et ad eo p̄ obseruatiāz ali
qui obligant si statim auctoritate
eoz quoz est leges p̄dere. sicut si
nūc aliquis p̄nceps statueret vt q̄
furatus fuerit onē reddat quatuor
ones vt leg. i. Exo. 22. eius subditi
tenerent obseruare. ita et iā deter
minatio decime p̄tis ē instituta au
toritate ecclie ip̄e noue legis vt. s̄.
non minus ppl̄s noue legis mīni
stris noui testamenti exhibeat q̄

ppl's veteri legis ministris veteris te-
 stamti. cui tñ pplus nunc leges ad-
 matores obliget in illud Math. 5.
 Nisi abundauerit iusticia vsa 2c. 7.
 Et ministri noui testamti maioris sūt
 dignitatis q̄ ministri veteris. vt pro-
 bat aplus. 1. Cor. 3. Sic ergo ad
 solutiōez decimarū hoies tenet p̄ti
 qdē ex iure nāli. p̄m ex institutiōe
 eccl'ie. q̄ tñ pensatis oppo: unitati
 bus tporū 7 psonarū posset aliā p̄e
 dterminaf. A. Hec Tho. i dco ar-
 ti. 1. vbi ē dicit q̄ pceptū de solutiō-
 ne decimarū in q̄stū ē morale dat a
 dño Math. 23. Vbi dignus est enī
 operarius cibo suo 7c. Et ab apo-
 stolo. 1. Cor. 9.

7 De solutiōis decimis p̄fessores
 religiosi tenent facere p̄sciam p̄fi-
 tēbus. Qd si scienter omiserit. su-
 spensū sunt ab officio predicationis
 donec faciāt si p̄mode p̄nt. 7 si iu-
 rum predicationis sūt excoicati. A. hoc
 est vñm si ab eccliarū rectorib⁹ vel
 eorū loca tenētib⁹ fuerint requisiti di-
 cti p̄fessores ad hanc p̄sciam faciē-
 da. al n̄ subijciunt huius p̄ne. vt col-
 ligit ex tex. cle. cupientes. j. allato.
 7 nō i directoria li. 2. ti. 2. §. 66. 7
 ti. 6. §. 30. B. Illi autem religiosi
 q̄ dicunt aliq̄ vt a solutiōe decima-
 rū retrahāt audiētes excoicari sūt
 ipso facto. A. Siue hec dicāt i pre-
 dicationib⁹ siue alibi vt retrahāt
 a solutiōe decimarū eccl'is debi-
 tarū. vt i dca. cle. cupientes. B. Ite
 pceptū grauissimū sūt p̄dicatōri-
 b⁹ q̄ i prima dñica quadragesime
 7 quarta 7 vltia. 7 i festis ascēsiōis
 dñi p̄hecostes. natiuitatis sancti.
 Joh. baptiste. assūpnōis 7 nati-
 uitatis bñe. Marie. audiētes ifor-
 mē si fuerint requisiti q̄ decimas

soluat. Sed p̄dicta n̄ extēdunt ad
 religiosos q̄ decimas p̄cipiūt. A.
 Ipsi. n. n̄ icurrunt dicias penas qz
 soli n̄ p̄cipientes solēt i p̄dictis de-
 linquere. fm glo. i tex. de quo statū
 super verbo. percipientium. B.
 Nec omnia in clemen. cupientes.
 de penis

8 Et i decimis excuset p̄suetudo
 de n̄ soluēdo. R. h̄z Ray. 7 host.
 Decime personales nō diuino iu-
 re sūt p̄diales. sed p̄cepto hoies de-
 bent. Ma 7 Leuit. vlt. tñ de p̄dia-
 lib⁹ fit mētio. Cōsueudo autē ius
 humanū tollit vel i toto si ē gnālis
 vel i p̄te si ē p̄icularis. dis. 1. p̄sue-
 tudo. vnde vt q̄ p̄suetudo p̄naria
 a culpa liberet nō soluētes illas.
 Ma nēcio ille decime soluēde sūt q̄
 debent ex lege diuina vel loci cō-
 suetudine a p̄phara. s. p̄diales. ex-
 co. i. aliqb⁹. A. In h. c. n̄ sit aliqua
 mētio de p̄sonalib⁹ vel p̄dialib⁹ s̄
 soli q̄ ille decime sūt nēcio soluē-
 de q̄ debent ex lege dīna vel loci p̄-
 suetudine a p̄phara. Cū p̄dictū tñ q̄
 p̄suetudo excuset i p̄sonalibus cū.
 Ray. 7 host. 2. Host. 7 gl. Ray.
 vñsū. p. li. 1. n. 15. q. 41. B. Sam⁹
 p̄siliū esset soluē ē p̄sonales vel
 sibi remitti facere. A. Hoc sū dī-
 ctū Ray. q̄ vt p̄z i dca. q. 41. p⁹ p̄di-
 cta subiūxit. Hoc tñ diffinire non
 audeo. q̄ p̄suetudo excuset nō sol-
 uentes decimas p̄sonales. Sanus
 p̄siliū ē vt soluērent vel saltem
 auctoritate ep̄i 7 eccliarū q̄b⁹ cēnt
 p̄soluēde erogaret quilibet vel sū
 vel p̄ quondianas elyas i vs⁹ pau-
 perū. 7 q̄ idē facere d̄ decimis q̄s
 retinuit p̄cūq̄ ipib⁹. vel peteret sal-
 tē a p̄dictis p̄sōis remitti i iurū dei
 7 elye. Glo. ei⁹. ait Bñ dīc p̄siliū

q: nō ē necēz h fieri. cū p̄suetudo
reuerā i hac pte excuset. h ibi. Et
dicendum q̄ p̄ceptum decimarū
hodie iurānū ē de iure diuino cui
p̄suetudo non d̄rogat iq̄m ē mo
rale. videlz iq̄m p̄cernit necessa
riaz subuētiōem ministrantium i
diuini. ⁊ ideo nulla p̄suetudine v̄r
excusari q̄n q̄s iux̄ facultates suas
siue exp̄dijz siue ex lucro p̄sone
teneat subuēire idigentis minis
trantium sibi sp̄alia. q: ad h ob
ligat ex lege diuina Barth. x. ⁊. i.
ad Cor. 9. ⁊ patet ex habij. s. s. 6.
in additiōe.

9 **Q**uid d̄ illis q̄ ex antiqua p̄sue
tudine nullam d̄cimam soluūt? R̄
fm Tho. 2. 2. q. 87. Dicendum q̄
lz ecclia possit regere decimas in
laudabiliter n̄ requirit eas i locis
vbi sine scandalo requirit n̄ possēt
pp̄ dissuetudinem vel aliam cām.
nec tñ illi qui nō soluant i locis il
lis sūt i statu d̄anationis. nisi forte
pp̄ obstinationem. habentes volū
tatem n̄ soluendi. A. Nec itelligen
da sunt d̄ decimis iure d̄ino debi
tis. nam i alijs plene excusat p̄sue
tudo. vt. s. s. p̄rio. B. v̄l pōt dici
fm. x. x. q. q̄n nulla d̄cima solui t
videt q̄ d̄ni predioz breui manu
soluerint ecclie d̄cimas ⁊ eis d̄im
ceps ecclia redonauerit. A. Hoc
idē ē cum snia Tho. s. posita. Itā
⁊ Tho. inuit illos iterum absolui
ex tacita remissione. Sed vt p̄z in
sū. 2. eo. ii. q. 42. iste. x. x. addit q̄
ficta obtinuit ē a tpe cuius nō ex
tat memoria excusant q̄ nil vel mi
n̄ soluit q̄ d̄cima sit. Nec p̄nt au
toritate p̄p̄ia qui sustinuerit h̄ p̄
sue iudicem vel successoris eorūz
aliqd pl̄ solito exigē. aut de reb̄

d̄ qb̄ n̄ p̄sueuerūt d̄cime solui de
nouo aliqd exigē nec d̄ni predioz
vltia soliti tenent aliqd soluē. nisi
ecclia ad iopiā redigat. vel nisi au
toritate d̄ni pape hoc fiat ex certa
scia reuocāz p̄dēaz p̄suetudinē.
A. p̄ ē tñ q̄ sola p̄suetudo n̄ liberat
d̄bitore d̄cimarū i predictis casib̄
sz p̄posino v̄l remissio facia ab ec
clesia exp̄resse vel tacite siue p̄sūp
te ex h̄ q̄ p̄ tātū tpus pacifice susti
nuit q̄ aut nil p̄ d̄cima solueretur
aut nun̄ q̄ d̄cima gl. Ego puto q̄
i d̄cimis q̄ n̄ sūt d̄ iure d̄ino p̄ficien
do excuset. Et n̄ tā longa d̄imō rō
nabilis ⁊ p̄scripta. ex de p̄sue. c.
fi. In his rō q̄ sūt d̄ iure d̄ino nul
la p̄suetudo excusat. vt. s. s. p̄rio.
nisi put hic dic̄ Tho. Et fm h̄ etiā
pōt itelligi d̄cm. Inno. q̄d nūc seq
tur. B. Adoro Inno. ex eo. i. aliq
b̄ dicit q̄ i eo q̄ n̄ soluant d̄cime
vel min̄ plene. nulla p̄suetudo va
let. 16. q. 7. quicūq̄. Sed tñ sz Ado
sti. sup. c. statum̄ ex d̄ transac. cō
posui iter p̄sonā ecclasticaz ⁊ lai
cū sup̄ aliq̄ pte seu quota d̄cime fa
cia d̄ p̄sensu superioris p̄elati. va
let. A. Con. glo. Ray. vt i sū. cō. li.
1. ii. 15. q. 42. Sed Inno. i. c. venera
bilis. de con. vii. vel i vii. ⁊ i sum.
con. eo. ii. q. 43. dicit q̄ nec p̄posi
to nec pactum pōt valere i remissi
one d̄cimarum q̄d pōt itelligi q̄n
h̄ fieret sup̄ d̄cimis oīo d̄bitis ⁊ si
ne rōnabili causa. vt. s. alienatio.
vel q̄n fieret volūtate n̄ libera sicut
regit̄ ad remissionem faciendam
vt nōt i sū. 2. li. 2. ii. 5. q. 5. al̄ p̄posi
tio ⁊ pactū super d̄cimis bene va
let de p̄sensu sup̄ioris. vt clare d̄r
i dicto. c. statum̄ de transac. B
Que su remuneratio fideliter

soluētū decias? R. fz Ray. Quā-
druplex ē. Prima ē abundantia
fructuū. Secūda sanitas corporis
De h s duabus. Aug. Si decimā
dederis. nō solū abundantia fructuū
num. fz et sanitatē corporis consecū-
ris. 16. q. i. decime. Tertia ē remus-
sio peccatorū. Quarta celestis regnū
De his duabus. Aug. ibidē. Qui
p̄mū ppare aut peccatorū indulgen-
tiā desiderat pmereri. reddat deci-
mā. et de nouem p̄tibus elynā stu-
deat dare paup̄ibus. Ecōtra q nō
dat punit p opposita. Malach. 3.
Quia mihi nō reddidistis decias
et p̄minas idcirco fame et penn-
ia maledicti estis. Itē Aug. vbi. s.
Qui decias dando et terrena et ce-
lestia possis pmereri. p aūma du-
plicē b̄ndictōez fraudas. A. i. frau-
dando tibi subrahis. vt in sū. con.
c. ii. q. 45. B. Nec ē dñi iustissima
psuctudo vt si tu illi deciam nō de-
deristi ad decimā fruoceris. Da-
bis ipso militi qd n̄ vis dare sac-
doti. Itē Aug. vbi. s. Nō deus p̄
mū postulat fz honorē. et q digna-
tur totū dā decimā a nobis dignat
fcipe. nec sibi fz nobis pculdubio
pfuturā. Nec oia i p̄dicto. c. deci-
me. Mā et antiq p̄fcs copijs oib⁹
abūdadāt q: decias dō dabāt. mō
āt h tollit fise⁹ q n̄ accepit xps. 16.
q. viij. et c. maiores.

Decime ij A qd
decime
dari debeāt? R. decie dari
debēt ab oib⁹ laicis. 16. q. 7. decias
et co. a nobis. Itē clerici tenēt da-
re decimas nō de ecclesijs sed de
suis rebus. et co. c. ij. et c. a nobis
de conse. di. s. quadragesima. A.
Hoc nōi glo. in. d. c. ij. et ibi i tēx.

p3 qd clerici debēt soluere decias
p̄sonales his a qd recipiūt sacra.
Clerici viuētes in cōi sicut et reli-
giosi non tenēt soluere decimā de
labouribus seu nutrimentis suis pro-
p̄ijs. 16. q. i. decimas. B. Itē reli-
giosi tam exempti q nō exempti de
terris et possessiōibus acquisitis et
acgrēdis tenēt itēqz soluere decias
illis qd eedē possessiōes et terre
fuerāt deciales et. e. statuto. s. ceter
li. 6. Itē et leprosi tenēt ad decias.
Si tñ sint cōiter viuētes non tenēt
d horū et nutrimentis aialū. vbi et
telligit fēma et d eccle. ed. c. 2. A.
Vbi nil dī de senibus. fz solū d hōj
et nutrimentis aialū inter q ille in-
terp̄at fer⁹. Et cū eo. cō. Alibi cus
B. Et o a p̄dicta intelligas de iure
cōi. Secus aut si q aliud haberēt
ex privilegio. A. Nec ēi notantur
in sū. con. li. i. ti. 15. q. 12. B.

Utrū iudei teneātur dare decias
R. Personales si tenēt dare deci-
mas cū nō recipiant ecclesiastica sa-
cramenta nec audiāt diuina imo nec
sint de corpe eccle. ff. d. cēt. fōma
s. si vero qs. A. Idem in sū. con.
eo. ti. q. 15. B. Secus de prediali-
bus et co. de terris. Et de hoc ca-
su hēs j. iudeus. i. s. pe.

Utrū clerici teneātur dare decimā
uel pecuniā pape legrent? R. n. fm
Tho. fa fe. q 87. Dicen q i veteri
lege dabant p̄mitie sacerdotibus.
decie aut leuit. et qz sacerdotibus
leuite subdin erāt dñs mādauit le-
uit vt ip̄i loco p̄m t a v3 soluere
pōtūci sūmo sacerdoti decimā d
cime. Tñ nunc eadē rōc tenēt cle-
rici sūmo pontifici dare decimam
si exigat. Naturalis at rō dictat vt
alli q hnt curam de cōi statu pū

deat. unde possit exequi ea q̄ per
tinet ad eōdem salutē. **A.** Idem in
sum. con. co. iiii. q. 16. **B.**

3 **¶** Si q̄s vēdit aceruū añ dciarōz
quis tenet ad decimā? **R.** n. **E**ter q̄s
tenet. **E**l ditor qdē pp doliū quem
cōmisit. **7** ēi q̄n h̄z p̄m̄z q̄ succe
dit loco rei vēdite. ar. 12. q. 2. mōe
mus. ff. de pet. h̄r. si **7** rē **7** p̄m̄m
Emp̄tor vō tenet. q̄ res transit
ad eū cū onere decimaz. ex. e. pa
stōalis. 12. q. 2. c. **A**ugustino. **E**t ita
ecclia potest petere a quo maluit
si tam obnuet tab vno l. berat. c.
alter. **A**bsit. n. q̄ ecclia suū recipiat
cū augiūo. h̄ **R**ay. **7** **T**ho. vbi. s.
Addu. ar. **R**ay. q̄ si emp̄tor suū bo
ne fidei q̄ **7** postea soluit decimā
vēditōr tenet ei. **A.** Idem in sum.
con. co. n. q. 17. vbi ē addit scdm
Ray. q̄ si ēptōr suū male fidei. vē
ditōr non tenet ei nisi exp̄ile dictū
fuerit **7** cautū. s̄z tñ vter q̄s d̄z ager
pniam de dolo **7** quasi de furto.
q̄ piractianerit decimā inuito do
m̄m̄. **I**n foro aut p̄niali iur̄us ē
si emp̄tor p̄soluit decimā q̄ vēdi
tor sibi d̄stinauit. nisi forte in cau. s.
si ēptōr nō inuenit deceptus in re.
q̄ bñ valet adhuc p̄m̄. **S**3 gl. e.
dicit. **A**r. q̄busdā. p̄babilr q̄ **7** si
res adhuc valet p̄m̄ soluta d̄cia.
tñ i foro p̄niali vēditōr tenet ēptō
ri restituē id qd soluit ecclie dñm̄ i
p̄tractu absuerit fra. **7** doli. nec
deceptus fuerit vltra dimidiū iusti
p̄m̄. glo. **I**doc v̄z i foro iudiciali
In p̄niali vō tenet q̄s restituē ē
pp d̄ceptōz minore dñm̄odo nō
valde p̄nā. vt. j. emp̄tor. §. 1. **B.**

4 **¶** Quid si aliq̄s violēter vel furti
ue rapuit aceruū de arca rustici añ
solonē decimarū. nūquid tenebit

rusticus? **R.** **E**d decime statim eod
lectio fructibus debeat dari. 16. q.
.i. decie. c. co. cū hoies. ergo si nō
soluāt statim cū p̄pet̄er solui p̄m̄
rusticus ē i mora. quare piculum
sp̄ciat ad ip̄m̄. **7** sic tenet. **S**3 tñ
si soluerit dabit ei ecclia actiones
suas p̄ra raptorē. **S**i vō n̄ erat ad
h̄ i mora. **7** violēter sibi ablatū
ē nō tenet. s̄z ager ecclia p̄ra ip̄m̄
raptorē. ff. loca. l. si in lege. §. item
p̄lir. **E**t s̄lir si al quo mō s̄c̄dos
fuit in culpa vel cā more. q̄ non
tenebit rusticus. **A.** Idē in sum. p̄.
co. n. q. 18. fm̄ **R**ay. q̄ ē addit. **E**t
hoc teneas p̄ reglā q̄ semp̄ poste
rior mora nocet ei p̄ quē sit. ff. de
picu. **7** cōmo rei vend. l. illud. **E**t
tō si ecclia fuerit i vltima mora ru
sticus n̄ tenet soluere decimaz de
sublato s̄z tñ d̄ residuo. nisi in cau
s. si pp̄ moram ecclie sine cui. l. nia
n̄ audebat rustice tāgere fructū. nec
ip̄osuerat fructus quos al̄ p̄posuit
set in locū secuz iūc q̄q̄d al̄ p̄orat
cedit i piculū ecclie ad min. usq̄ ad
p̄plem̄ū d̄cie. l. si p̄l. l. n̄ aspo. a.
tū ē quātū valet d̄cia. **E**cclia. n. nō
d̄z pet̄er lucrū cū dāno alioz. 12.
q. 2. s̄fnitans. **I**nmo fm̄ glo. ei. si
de p̄suetudine ul̄ p̄stimmōe aliqua
n̄ h̄cebat rustico tollere **7** reponē
fructus suos nisi d̄ lnia ecclie. si ec
clesia fuit i mora dandi lnia. ec
clesia tenebit rustico ad restituēz
totū d̄m̄. h̄ ibi. **S**3 certe videt q̄
p̄lar. q̄ fuit i mora seu alter **7** nō
ecclia teneat. nisi forte tota ecclia
fuisset i culpa. q̄ delictū p̄sone i
d̄m̄ nō d̄z redūdare ecclie. c. d̄
re. iur. d̄licia. li. 6. **B.**

¶ Quid si aliq̄s longo tpe rece
pit vel tenuit decimas. **7** nūc vēi.

ens ad satisfactionem postulat sibi remitti qz aliter oporere ei medi care? R. f3 Ray. Si sacerdos videt istu comitui z pces suas vti tuate dz ei tãq paup remittit unde viuat cũ h idē ei p' ea daf debet. i6 .q. i. qm. A. Et addit Ray. q hoc pōt facē eps. sine cōsensu capituli. cũ sic decime ad ecclesiā reuertant eē de his q si. a pla. sine p sen. c. cũ aplica. Et con. Inno. z Host. ut in sū. con. co. ii. q. 39. S3 Host. addit Imponet ei ei vt in totū satisfaciatur si ad fortunā deuenerit pinguiorē. vt eē d solus. Odoardus. ff. d. ces. bo. l. 3. B. x x vero addit q ē si dines sit pōt ei grati dimittere vl in totū vel in pte. ex quo vult in posterū abstinere z ecclesiam restituere iuri suo. A. Et h pōt eps i h ca su. s. dare s remittit fruct' pceptos pp vilitatē ecclesie parochialis fm eūdc. x x. vt i dea. q. 39. Et ego h puto vez q ad excusationē remittent' nō q ad liberationē ei' cui sit remissio. cũ sit potēs restituere z n sit pat' pui dz ad h q remissio valeat. vt. s. bellū. p. s. x. i adduone .i. Si vō sit parat' nō pōt ei fieri remissio i d anū ecclesie. cũ. ut. s. p3 ē paup qn sit ei remissio dz iniugū q si venerit ad facultatē restituat. nisi forte fieri liberalis remissio su p decimis non solutis pp diffictu dinem. vt. s. decime. i. s. s. z. 9. qz vt ibi p3 non solū remissio s3 enaz taciturnitas prelati excusat oēs debite paratos. B

Decime. iij. Cui z quibus dari debeat decima persona lis. R. fm Host. Jure cōi danda ē ecclesie parochiali siue baptismali.

vbi qz audit dūa z recipi sacra 16. q. i. questi. s. i. Predialis vero dāda est ecclesie infra cui' parochiā p dū sitū ē. ex de paroch. c. vlti. z ex. eo. qm. 16. q. i. si qz laic'. i3. q. i. s. i. Et hoc nisi aliud obtineat d cōsuetudine. ex eo. c. i. z. 2. c. pmissi. z. c. ad apostolice. vel nisi p scri pte sint fm Host. Ray. z Tho. A Idem in sū. con. co. ii. q. 3. Et quod dicitur de consuetudine intelligendū est quo ad prediales. Mā p sōa les sēper dant illi ecclesie vbi ecclesiastica picipiant sacra. vt in dictio. c. ad aplice. ex. e. B. De mixt' vō decimis de qbus dictū ē. s. decie .i. s. 2. dicendū fm Host. q si apparet consuetudo seruanda ē si n apparet. tunc si aialia pascuntur p tūuo i p dīs pprie parochie ei' q dñs ē z curā eoz gerit indubitat illi parochie soluende sunt. Si vō pascat p dīs parochie aliene videtur q diuidi dbeant inter ecclesiā vbi pascunt z ppria ar. ff. de le. 3. q saltū ex de testa. relatum. s. vlti. Ray. vō dicit q si aliquis pascat pecora i vna parochia. z h3 ouile in alia q' de lacte fetu z lana debz dari decima ecclesie vbi sūt pascua. ar. ex eo. pmissi. Con. Tho. fa fe. q. 87. Sed fm Allānū si continue iacent in vna parochia. z cōtinue pascūt i alia. decime diuidi debēt. z idē si p medietatē anni pascunt i vna parochia z p medietatē i alia h Ber. ex eo. ad aplice. Consuetudo tñ in talib' ē tenēda. A. Idem dñ in sū. con. co. ii. q. 3. S3 si p suetudo n appareat. satis videt equa opinio Host. coniugēdo eā cū dicto Ber. z Allān. cum iste decime partim sunt prediales z partim p

sona'es. vt. s. decime. i. s. l.

Sed cui soluet decimas psona
les reges et principes? R. s. Inno.
Epo soluet in cuius diocesi hnt pri
cipale domicilium. et si i duab' dio
cesibus hnt diuident iter illas. A.
Idem in su. con. li. i. ti. i. s. q. 4.

Cui d. bnt decima venationis
piscandis. et h' m'oi. R. s. Inno.
Tales decime psonales sunt. q' ope
hois veniunt. Unde dade sunt ecclesie
vbi p'cipiunt ecclesie allica facta. A.

Idem in su. co. de a. q. 4. et subiungit
fm eundem. Et h' intelligo vera vbi
libere q's piscantur nullo p'cio dato
nec p'ie piscandis. q' si inde dare
p'ciu ul' p's. tunc b'n videt q' de illo
p'cio vel parte dade essent decime
ecclesie baptismali. q' no ex ministe
rio hois s' ex aq' et terra pueniunt.

Idem dico de venat'oe et h' m'oi. It
videtur q' si aliquis capiat pisces in
mari et portet i stagnu et ibi viuat
aliquot dieb'. q' decima debeat in
d' h're ecclesia i c' parochia est stagnu
Idem v' de bestijs reclusis. Alij di
cunt q' sunt decime psonales. et q' da
de sunt ecclesie vbi p'cipiunt ecclesiasti
ca facta. h' ibi. Unde posse dici ut
ex p'd c'nt p'oi colligi q' si dicta aia
lia reclusa viuat p'cipaliter ex tra
vel aq' sine labore hoium p'ineant
ad p'diales. Si vo viuunt et cu labo
re hoium p'ineant ad mixtas et de
ipsis fiat q'd. s. dictu e de mixtis. B.

Quid si arborē excisaz in silua
quis portet ad locu vbi multu pl'
valeat? Dicendu fm Inno. q' soluz
decima ecclesie vbi e silua. deducit
exp'ns q's fecit i trasferendo. A. Id
in su. con. in dicta. q. 4. vbi et pon
tur et id q'd dicitur in. s. fe. B.

Quid si pascua p aialibus an

nuatum vendantur. R. fm Inno.
Decima precij soluetur ecclesie vbi
sunt pascua. Et si dñs fudi pascuatur
grauis pasci bestias in fundo. cum
herba qua euellit bestia traseat cu
onere suo. s. decime. dñs bestie te
nebit dare et decima valoris her
be. ff. de vsufructu. si vsufructuarius.

Ista lex n' v' haberi i illo ti. vñ
puto q' velit allegare. l. si vsufruc
tus. 2. s. l.

Quid si quis tenet decimas i feu
du. nunqd pp h' recipiet decimas
noualium? R. fm Ray. no s' debent
ecclesie parochiali. q' h' m'oi p'ces
siones et p'ilegia arada sunt non
amplianda ex. co. tua nisi forte sint
religiosi et ex p'iuilegio decimas
p'cipiant. q' p'cipiet et noualium. ex
co. ex p'ie. 3. A. Idem in su. con. li. i.
ti. i. s. q. 5. vbi et ponitur quod dicit
in. s. fe. fm eundem Ray. Host. et
Inno.

Quid si ipi religiosi non ex p'ile
gio decimas alicuius ecclesie p'eci
piebat. s' ex p'scriptione. tunc deci
me noualium no eis sed ecclesie sol
uende sunt. ex co. cum contingat.

Cu concedit a papa aliquibus ut
noualium decimas recipe valeat. p
port'oe q' veteres eos contingit. non
intelligit de illis noualium decimis
q's ip'e h' m'oi impetrandis alijs possi
debat. nec etia h'z locu nisi solum
i locis i q'b' ipi impetratores vte
res hebant. et p'ea tm port'oe. Qd si
impetratores t'pore impetrandis
possidebant decimas veteres i totu
v' vltra medietate. no excedit idu
tu vltra medietatez noualium. nisi
fuerint cistercienses vel cartusien
ses. It' si p h' m'oi p'cessiones ecclesie
parochiales adeo granaret q' no

possent comode sustentari et iura
epalia soluere. pvideat p ordina-
rios q b possint. Itē qvis forte a
religiosis exēpē et alijs fiat infeu-
datōes decimarū. **A.** s. a laicis re-
tēat et recognoscendo laicos ab
ipsis religiosis se i feudū detinere.
in. c. statuto. de q. j. **B.** nō l3 post
talē infeudationē sic de sacro p̄sūp-
tū h3 modi decimas de manib3 lai-
coꝝ recipe abiq3 diocessāo: rā affē-
su. et ille nū decime p̄nt talit de ma-
nib3 laicoꝝ a religiosis acqri q aū
lateranēse concilii i feudū ppetuo
fuerūt cōcesse. et diocesani faciant
iusticiā parochialib3 ecclījs de de-
cimis q3 religiosi habēt nisi agat
de rebus exemptis. Nec oia p̄edi-
cta habētur ex. co. statuto li. 6.

8 **C** Alrū decime il ap̄ rez de qb3 an-
tiq̄us nō p̄sueuerūt dari debeant
illis q eas hnt in feudū. vel eas re-
cuperauerūt. aut ecclīe. **R.** s3 **Ray.**
Et det q milites q alias decimas
p̄cipiūt possint illas petē. eo q eis
terra illa ab antiquo fuit decimalis
et vna eademq3 res non debeat du-
plici iure cēseri. ex. co. cum in ma.
Vel forte verū ē in monasterio vel
ecclīa. **A.** **Ray.** n̄ dīc. vel forte. sed
dīc. Id v̄ez ē i monasterio vel ecclī-
fia s3 i laico forte sec3. vt i sū. cō. e.
ti. q. 7. Veritas ē. n. q. c. cū i ma. lo-
quit nū de monasterijs et ecclījs
B. Sec3 in laico. qz n̄ d3 eas reci-
pere. sic nec decimas noualium. ar.
ff. de p̄bē. emp i lege. An p̄sulēdū
ē q soluant parochiali ecclīe. Idē
Host. **A.** Idē i sū. cō. de cā. q. 7. **B.**

9 **C** Qu dū decimas non soluit et
nūc vult solūē. non d3 solūē illis q
ex sola p̄scriptōe hacten3 decimas p-
ceperūt. s3 ecclīe parochiali s3. x. x.

A. Idē i de cā. q. 7. vbi addit scdm
Ray. Per h nō p̄losoq3 ep̄os ma-
le facere q oēs decimas noualium
sue diocesis et alias q̄scunq3 p̄nt a
milib3 recuperare sibi vsurpāt. qd
nō licet de iure nisi cū illa noualia
uel alia n̄ sūt infra terminos alie
ius parochie. l. nisi alia cam rōna-
bilē oīdāt. ex. co. cū i ma. et. c. qm̄.
Idē **Host.** dicens. Sic ē v̄tas q
nec de noualib3 nec de recipiētib3 a
laicis d3 ep̄s remē nisi suā canoni-
cā h̄ est q̄ten3 p̄cipiebāt de antiquis
et de his p̄cipiat. et si nil p̄cipiebat
ep̄s de antiquis ad min3 sua quar-
ta fraudari non d3. ex. co. qm̄. Ibi
et hoc notat glo. **B.**

C Quid si sit cōsuetudo q vna pa-
rochia. **A.** i. vna ecclīa vel aliq3 pa-
rochia vt i sū. con. c. ti. q. 48. **B.** re-
cipiat decimam de blado. et alia d
vino. et terra q reddebat granum
mutet. et reddat vinū. et ecōuerso
q ecclīa p̄cipiet decimā. **R.** s3 **Ho-**
sti. Illa q p̄cipiebat de blado. p̄ci-
piet de vino et ecōuerso. qz l3 muten-
tur q̄litates t̄re nō t̄n s̄ba. ex. co. cō-
missū. s. sic. **A.** Idē i de cā. q. 8. **B.**
C Alrū decime p̄scribi possint. **R.**
A. laicū nō. ex de p̄scrip. cām. et de
h. j. p̄scripno. s. j. S3 a clericū si pa-
rochia hēant p̄scribi p̄nt. ex de p̄-
scri. d. q̄tia. Religiosi q3 si n̄ hnt
parochiā ipsas p̄scribē nō p̄nt. qz
nec possidere. i6. q. i. placuit. Hoc
p̄uo v̄ez de p̄sonalib3 q dant rōe
factoꝝ q religiosi ministrare nō hnt
nisi obineāt parochiā. **P̄**redialis
at licet p̄nt h̄re et possiderē. i6. q. i.
. c. si. S3 si hnt. tūc rōe parochiaz
ipsas q̄q3 p̄scribūt. ex. co. cū p̄un-
gat et. c. cū i ma. Et nō h̄ q ep̄us q
dīc se p̄scripsisse decimas i alio ep̄s

in o3 q alleget et pbeu hmla. qz
coe e cu. nisi tan ipis alleget pre
scriptio c' drij meoria n extat ex d
pserip. li. 6. A. Ibi et d' q' ei q rez
pseribit ecclesiastica si sibi no e p
riu uis coe uel pira ipsu p'p'rio n
habet. suff. cu bona fides al' cu bo
na fide requiritur etiam titulus. vt
predictum est. B

3 **¶** Si consuetudo p'cipiendi decima
fuit p'scripta in vno p'dio alicuius
parochie. n' exte'dit p'pter hoc ad
aliud p'ediu qd de nouo colit et
eo. cu contingat. ff. de pacis. si vn.
. §. ante omnia.

3 **¶** Quid de clericis q hntes suffi
cien p'rimoniu l' aliquos redd' p're
cipiunt decimas. R. fm Ray. Si d
seruiunt ecclesie. et p'cipiunt decimas n
vt eas i malos vsus sz ipios p'ntat.
no peccat. alie sacrilegiu comittit
i6. q. 1. qm. l. q. 2. passor. A. Idem in
su. con. li. 1. ti. 15. q. 9. vbi et addit
fm Hosti. q' si cleric' n' facit serui
tiu ecclesie vt dz vel notori' fornicat
toz sit laic' no tenet ei dare decima
sed p'ximo supiori. et q' ille dz in
utilitate illi' ecclesie decima couer
tere. subdes q' id qd dic' d're. tua
nobis et. eo. s. q' no obstat nequi
tia clericoru intelligitur de occultis
B. Sile. s. cleric'. 4. §. penult.

4 **¶** Quid si epi uel religiosi de co
suetudine vel p'iuilegio p'cipiunt
o'es decimas alicui' parochie. vtz
b no obstante debeat p'sbytero co
p'etens portio assignari. R. Sic ex d
pben. extirpade. §. cu igi. et de de
cimis. statuo. li. 6. r. s. in. 7. §. dic
tu est. A. Idem in su. con. eo. ti. q.
xi. fm Host. B

Decime. iiii. d q

decime debeant dari. R. fm Ray.
De oib' fructib' itaq' arbor' hor
toz nutriment' ai aliu. lacte. lana s'co
ligno. piscatoibus. vena oib' affi
cj. p'soib'. molendinis et ad ueniū
balneis. fullonijs. lapidicinis. me
tallarijs Ite d' negocijs et artificib'
et ceteri bonis. Lita de ipe. de con
se. dis. §. qdrages. ma. i6. q. i. decie
tributa. et q. 7. q'cunq' recognoue
rit. et c. o'es decime. et. eo. commissu
et c. nuncios. et c. no e in p'tate. et ge
neraliter de oi lucro licito. in l' d'o.
dic' et Tho. A. Idem in sa. con. li. 1.
ti. 15. q. 19. B

¶ Quid si in eade terra eode ano
diuersa semina seminantur. R. De
oibus decima debet dari. et eo. ex
p'te canonico. ti. A. Idem in sum.
con. eo. ti. q. 20. B

¶ Sed nunqd de rebus donatis
vel legatis vel successiue acquis.
A. iure successionis. vt in su. con.
eo. ti. q. 21. B. debeant dari decie
R. fm. x. p. Allanus dixit q' n. qz
ex his m' que naturaliter uel deo
perib' suis qs acq'sierit tenet solue
re. pbabilius m' vt notasse Aug.
i6. q. i. decime. s. q' legatarius et do
natarius teneatur dare decimaz de
re donata et legata licet decimata
fuerit a donatore vel legatore. fili
tamen si succedat patri. cu oia pa
tris quodammodo p'tineant ad ipsuz n
teneatur ea decimare si decimata. s'
a patre. sed heres extraneus bene
teneatur. A. Idem in su. co. dea. q. 21.
Tamen vt ibi patet. Inno. recitan
do dictas opiniones. non videtur
multu vna alteri p'ferre. ideo pu
tarem in hoc standum fore cosue
tudini que est optima legum inter
pres. ff. de legi. si de interpretatio

ne. B.

3 **S**3 vir de illis acquirat te-
neat qd dare decimā? R. f3 Host.
Prediales decime in districte sol-
ui debēt a possidēte p̄dia siue pos-
sessore iusto siue iniusto. nec soluz
a catholico s3 ē a iudeo heretico
et scismatico vel pagano. ex eo. de
terris. Et hoc qd datur rōe p̄edio
rū. ē si terra seminata fuisse semine
furfuro vel h̄mōi. Con. Ray.
et Tho. de p̄sonalibus vero disti-
guunt vtrum quis teneat ad restitu-
tionē. vt in furto. rapina. symonia.
usura. ludo. iniusta exactione. et mu-
sta snia. iniusto bello. et huiusmōi.
qd tunc nō d3 dari decima nec re-
cipi. Si vero non teneat qd ad re-
stitutionē. vt in merencio. histrio-
ia et similib9. tunc si ex p̄cio noto-
rio questus puenit. ecclesia non d3
recipere ne videat p̄ciū approbat.
Et. Licet ecclesia non debeat recipere
m̄ ipse teneat dare. vt in sū. cō. li. i. ti.
15. q. 22. fm Inn. et hosti. Et addit
Host. Cōsulo qd mētrix et histrio
inde faciant esynam ex quo ecclesia
non recepit vt sic deus citius eos
extrahat a p̄cio. Et fm Ray. et In-
nō. si tales ad p̄niam puerant. p̄
ecclesia ē decimas p̄teritas recipere.
qd fm Greg. nō d3 despici in eo qd
fuit. s. p̄cio. qd id icipit esse qd nō
fuit. dist. 50. ferrum. Con. Tho. B.
Sec9 si occultū esset q̄uis platus
h̄ sciret ar. 3. q. 5. xp̄iana. 6. q. 1. si
oia. Idē Tho. fa se. q. 87. Et Idē
m sū. cō. d. q. 22. B.

Decime v^o q̄ ad

Et laici aliquo cāu absq̄
p̄cio possint in feudū decimas h̄re?
R. fm Ray. a ip̄e lateranensis p̄-

oij celebrati sub Alexandro pa-
pa nullo mō possunt decime laici
p̄ferri. nec valet talis collatio seu i-
feudatio ex eo. phibem9. Immo
ē deponendi sunt transgressores.
ex eo. q̄uis. Et si ins p̄cipiendi
fructus ip̄ales decimarū fuit laico
p̄cessus in feudū an dicitur p̄cilū.
et laicus bene viuat et defēdat ec-
clesiam si ē bonus vasallus. p̄t ex-
cusari. aliter i periculū aie t3 Host.
vō dicit qd a ip̄e nullū anteriori.
Et. a ip̄e Urbai pape vt i tex. j.
aliato. B. Vō potuerūt decime lai-
co concedi. sicut nec mō p̄nt ab a-
lio q̄ a papa. vt in p̄stitutione feudo-
rū ep̄m vel abbatiem. Et addit qd
Ray. forte non viderat illā p̄stitu-
tionē. Et Idem i sū. cō. li. i. ti. 15. q.
25. vbi ē p̄ qd Ray. post p̄dicta vi-
det finalit̄ tenere qd nullo ip̄e po-
tuerunt decime dari i feudū laico
sine p̄uilegio sedis aplice ob cām
rōnabile p̄cesso. Host. et hosti. di-
cunt qd hodie non p̄nt p̄cedi deci-
me ēi q̄ ad fructus ab alio q̄ a pa-
pa ex iusta cā nisi ad ip̄s non in-
perpetuū. ita. s. qd non transeāt ad
h̄rdes. Ibi ē dicit Ray. qd ē quā-
do papa p̄cedit decimas laico intel-
ligit quo ad p̄ceptōz fructuū. nō
quo ad p̄prietatē qd illud ē quod
dā ius sp̄iale qd puenit deputatis
diuinis obsequijs et nō laicis. Dñs
Barthas de hispania sup hoc d. ē
Ante debemus ponere cāns idu-
buabiles. Prim9 qñ p̄cessio h̄uit
originem ante p̄cilū lateranense.
c. phibemus ex de decimis quod
fuit edictū et p̄mulgātū anno dñi.
Mclxxxix. fm cronica3 martinia-
nā. vt ē refert Jo. an. scdus casus
qñ post dictū p̄cilū fuit facta con-

cesso per papam seu eius auctori-
 tate. His enim duobus casibus si de
 eis constat. nemini in dubium vertitur
 quin laicus et eius successores pos-
 sint tenere tale feudum decimarum
 sine pco. 3° casus est dubitabilis quoniam
 non constat de auctoritate pape nec de
 origine pcessiois in titulum feudi. vi-
 delicet an pcciliu lateranense vel post
 tunc est dubium an laicus possit tenere
 tale feudum sine pco. Et Hosti. ap-
 te tenet quod non in sum. con. eo. ii. d.
 decimis. §. et vix prescribi. x. quid
 si laicus. et in. c. quis de decimis
 p plures rationes quas ibi ponit. Et
 Jo. an. repetit in. c. cum aplica. d.
 his que si. a pccila. Idem tenuit
 Archi. et Jo. mo. in. c. 2. §. illos d.
 decimis li. 6. et p easdem rationes et
 motiva. Jo. an. 13. dicit si in iur. in p-
 trarium memoria non existat. et de h
 sit cois opinio quod fundat sup tali a-
 tiquitate. Et h per tex. c. i. de p-
 scrip. li. 6. et c. sup qbusdaz. ex de
 ver. sig. Hoc 13 dictus Jo. an. in
 oibus dictis locis. et maxie in. d.
 c. cu aplica. Possessio ei tam diutur-
 ni temporis fudata sup tali cois opinio-
 ne hz istar pcessiois aplice. vrin
 dictis iuribus. et pccipal auctori-
 tatis. l. hoc iure. §. adductus. ff. de
 aqua con. et esti. et d. aq plu. ar. l. i.
 §. si. et l. 2. §. idē labeo. et l. si. c. ti.
 cu filibus. h ille. Aduertendum quod te-
 der rei si extat memoria quoniam nemo
 supest q sciuerit facta fuisse vel qui
 audierit ab eo qui sciuit. vt in dco
 §. idē labeo. Notandum et quod pdicta
 iura de possessioe tam longa vident
 loqui de rebus pscriptibilibus. De
 cime vero a secularibus pscribi non
 pnt. vt. s. decie. 3. §. xi. unde nulla
 pccitudine introduci pot quod late-

petat recipe quod dant ratione diuino
 ruin obsequio cum sit deus diuinus
 vt expsse hnt in. c. hac pccitudine
 x. q. i. et l. 6. q. i. c. si. Item et quoniam iseu-
 datio sit auctoritate pape reguntur
 quod fiat ex iusta causa vt dicunt prefati
 doctores. videlicet quod iseu danti faciat
 vel fecerint p decentem recompensa-
 tionem ecclesie spualeni vel spuale.
 vt. s. dixit Ray. cum nec ipsi clerici pos-
 sint vti rebus ecclesiastici iuris sine
 debita recompensatioe. nec et papa.
 An scis Greg. 13 esset papa loque-
 do de se et alijs. omel. 13. die. Pde
 semuscuius danatiois sit suu labo-
 re hic pccipe mercedē laboris. Ec-
 ce ex oblatioe fidelium viuimus. sed
 quod p aialibus fidelium laboramus.
 Illa in nostris sup edum summus quod
 p redumdis pccis suis fideles ob-
 tulerunt. nec tam pccia eadem vel
 ofonis studio vel pccatiois. vt di-
 gnū est isudamus. Item pcessio pape
 scp intelligit ea pccioe vt p hoc ec-
 clesie non pccitur suis necessarijs. vt
 in. c. statuto. §. vbi aut. ex de decis
 li. 6. Ex predictis ergo pot colligi
 quod si p iseu datioe deciaz eccle d
 fraudatur suis necessarijs non va-
 let. Si non priuantur tunc si non
 fiat ex iusta causa et decem recompen-
 satioe. silr non valet. Si adest iusta
 causa et pape auctoritas valz. Si
 deest auctoritas pape. tunc si con-
 stat fuisse sacrum ante pcciliu latera-
 nense. valet. al non. Item hz Inn.
 et in dicta. q. 25. in su. p. li. i. n. 15. sic
 non licet decimas pcedere in seu-
 dum. ita nec in emphiteosim. nec
 in locatioe ad longu tps. Nulluz
 enim tractum super eis mure dz
 ecclesia per que fiat vel feudum vel
 alienatio que sit per dictos contra

et de re. eccle. nō alie. nulli. Ad
firmā at 7 certū tps pcedi pnt. et
de loca. 7 pduc. c. 2. B.

i **C**laic⁹ tenens ab ecclesia deci-
mā i feudū possit ipm feudū i alui
laici trāsferre. R. fm Ber. Si ab
annū 7 licite teneat sat uidet qd d
psensu epi possit fm similitudinē ali
op⁹ feudozū. nec dī epi i feudū il-
las tē dare. et d sen. c. 2. Si pō lai-
cus nō i feudū s3 de facto teneret d
cimas nec i laicos nec in clericos
trāsferre pōt. et de psensu epi. et
de his q sūt a pla. cum aplica. A.
Dec nōt glo. i. c. phibem⁹. et d d
cimas. ut p3 i sū. cō. eo. n. q. 26. Cū
pdict⁹ cō. glo. Ray. 7 hosti. i dco
c. phibem⁹. l3 dicat alioz opinio
nē tenentū q nō possit tale feudū
trāsferri tutiorē esse. Dec indēnt
sic posse pcedari uidet q si con-
currāt p dūōes dicte s. p rime p s
um de iusta cā 7 debita recōpēsa-
tione ualeat. al non. ut potest cōsta-
re ex ibi dictis. B.

2 **C**laic⁹ quālibz decimā sibi i
feudū pcessas possit dimisso iure
feudi liberā de psensu epi i locū f
ligiosū simplr trāsferre. R. Doc
uidet pcedē decre. et de his q sūt
a pla. cū aplica. sup quā Inno.
dic sic. Nōndū hic q renouatio i-
telligit fieri ad eccliā nō solū si ad
illā fuocet ad quā de iure spectat
sed et si ad qūq3 aliā. 7 ita s3 qd
dā pōt epi decimas q tenent ab
una ecclesia pferre alteri. qz modi-
cū dānū sit eccleie a q tenebātur. 7
magis ē lucz illi cui pferūt. Sed
mel⁹ placet q dicta decre. loq de
decimis q tenent i feudū ab epi s.
Nec mirū qd dic q admonēd⁹ ē
feudatari⁹ q restituat eccleie paro-

chiali. q: h stellagēdū ē si epi a q
tenent i feudū psensu auferi ab eo sen-
dū suū. Itē nō ē mirādū si dic po-
t⁹ q restituat eccleie parochiali q
alteri. qz res d facili reddit ad naz
suā. Credit enī q qn epi illā deci-
mā dederit i feudū suū accepta ab
ecclesia parochiali p aliqua uniuare
epatus. A. Qd licet. Iō pon⁹ dēt
ad eandē redire. imo si epi nollz
cōsentire supior debet eū aliqñ
coger. et de iure paro. nullus. s3
eū dē Inno. ut in sū. cō. eo. n. q. 30
ubi et ponit que i h. s. hñtur. B.
Nā si ab alia ecclesia q parochiali
tenebatur. A. Illud uerbū paro-
chiali non ē Inno. nec bñ sonat.
qz idē ē et si tenebat ab ecclesia po-
chiali. sed dum dī ab alia ecclesia.
subaudi. s. quā epali ut pōt colligi
ex dictis Inno. in dco. c. cum apli-
ca. B. nō sufficeret cōsensus epi
ut illa perderet feudum suum. nisi
magna causa subesset. argu. extra
dere. eccle. non alie. c. i. A. Idem
in dicta. q. 30.

3 **C**laic⁹ rustici soluendo decimas
miliub⁹ q possidēt eas excusant a
solutione 7 a pco. R. fm Ray. Si
rustici sciūt l credunt milites aucto-
ritate eccleie licet petere uel reci-
pe. excusant. pserūt cū ecclesia nec a
rusticis petat nec miliub⁹ pdicat.
Si vō sciūt q illicite decimas fci
piūt. nō liberant. si tñ p metū sol-
uerēt excusant i pie. 3. q. 5. ita ne-
et qd metus cā. sacris. x. x. vō dī
cit absolute q rustici libant 7 non
peccāt soluēdo. A. Doc nō dicit
absolute x. x. s3 ubi ecclesia nō petat
a rusticis. s3 pmitit tolli a miliub⁹
ut i sū. cō. eo. n. q. 33. B. Nisi pla-

erret eis h' mō eccliaz defraudare
A. Dicitur eis placere qñ possint
contradicere et non curant. quia
error cui non resistitur approbat
83. dist. error. B.

4. **E**t ecclesia possit ab aliquo iusto
possessore redimere decimas absqz sy-
monia. B. fm Ray. Pōt dici qd
redimere possit dñ tñ fiat auctoritate
epi. q' multū excusat i talib'. et de
pben. nisi. et de re. pnu. q' situm
Adē Hoff. et hosti. 83. et. x. ad
dñ qd si pothialis ecclesia uelit re-
dimere h' mōi decimas. nō ē necia
auctoritas epi. tñ q' cuiuslibet licitū
ē redimere ius suū. tñ q' non dat
tpale. p spūali s'z nñ tpale. p ipali. s'
p fructib' decimar. nā ius spūale
percipiendi decimas remanet sp pe-
nes eccliaz. et eadē rōe miles licet
peccet nō tñ cōmittit symoniā. A.
Adē i sū. cō. l. i. ti. 15. q. 34. B. 23
hosti. Prius dicat. A. s. qd laicus
cōmittit symoniā qui nō uult de-
cimā male detentā dimittere nisi
detur sibi pecunia ut nōrat i sū. p.
li. i. ti. i. q. 68. qd pōt intelligi quo
ad symoniā mentālē. s. si intendit
uendere aliqd spūale fm eundez
. x. x. Qui ēt dicit q' si alia ecclesia
q' pothialis. i. ad quā ptinent de-
cime uelit h' mōi decimas redime-
re. necessaria ē auctoritas epi. Et
credo q' sufficiat auctoritas epi si
ne p'sensu capituli qñ redimuntur
decime laicis in feudū ppeuo cō-
cesse. sicut sufficit i gratuita p'cessi-
one. ut ē de his q' sūt a pla. cum
aplica. Et h' casu iur' ēēt q' oīa po-
nerēt i manu epi. et postea ep's ali-
qd dari faceret laico ab illa ecclesia
ar. et de preben. nisi in si. et de re.
pnu. ad questiones. ut in sū. cō.

dicta. q. 34. B.

Et ecclesia possit ab aliquo i-
usto possessore decimas i pign' re-
cipe B. fm Ray. Ecclesia decimas
q' sibi debentur pōt utiqz i pign' re-
cipe. nec tenet fructus cōputare i
sortē. Et eodem mō dicendum si
q' possessiones de fructib' decima-
rū fuerit emptæ ab illo possessore
s. q' illas pōt recipere i pignus. et
nō tenet fruct' cōputare in sortem
Illa res q'cuqz emptæ de pecunia
ecclesie ipi ecclesie acquirunt et h' di-
co si ecclesia nō de facili pōt eas
aliter recuperare. et de his q' sūt a p-
latis. cū aplica. Porro decimas
q' alteri ecclesie debent nō debet ec-
clesia i pign' nec aliter a laicis re-
cipe. et cō. iter dicim'. A. Adē in
sū. cō. l. i. ti. 15. q. 35. B.

Defunctus ^{De}

fragilis pro defunctis uide
j. purgatorii. et j. suffragii. Item
de defunctis uide. j. mortuus. et j.
sepultura.

Egradatio ^{Du}

plex
est de gradatio. Quedā eni
ē vbalis. s. deposito ab ordinib'
seu gradib' ecclesiasticis eoz q' sūt i
sacris ordinib'. Et h' faciēda est a
pprio epō assente sibi canonico
numero epoz. A. s. ad min'. 12. in
degradatōe epi. In p'sbyterij 6
6. In diaconi. 3. et p'sequēt in sub-
diaconi tondē. et ppri' ep's eoz
15. q. 7. felix. et c. se. et in. c. dgrada-
tio. j. allato. B. Si vō deponen-
dus non ēt in sacris. sufficit snia
pprii epi sine alioz p'ntia. Quedā
vō dgradio ē actual' sine solem-
nis q' debet sic fieri. Cleric' degra-

Quid idem sacris uestib⁹ habēs in
manib⁹ uas uel aliud istrumētū seu
ornamētū ad ordinē suū spectans
ac si deberet i officio suo solēniter
missas ad epī pūtiā adducat. ⁊ tē
calix liber seu quis alia res q̄ i or
dinatōe ab epō fuerat ei tradita si
gularit⁹ auferat⁹ icipiēdo ab eo q̄
ei ultimo datū fuerat. sic gradatiz
pcedēdo usqz ad primā uestez q̄
tradit⁹ i collatōe tonsure ⁊ post ra
dit⁹ ul⁹ tondet⁹. Poterit autē uir ep̄s
uerbis aliquib⁹ ad terrore opposi
tis illis q̄ i collatione ordinis pla
ta sūt h⁹ modo uel fili. Auferimus
tibi uestē sacerdotalē ⁊ te ordine
sacerdotali priuam⁹. ⁊ sic de alijs
⁊ ultimo dicēdo. Auctoritate dei
oipotētis patris ⁊ filij ⁊ spiritus
sci ac nra tibi auferim⁹ habitū cle
ricalē. ⁊ deponim⁹ ⁊ degradam⁹
⁊ spoliām⁹. ⁊ exiuim⁹ te oī ordine
⁊ beneficio ⁊ privilegio clericali
Declomina eē de penis. de grada
tio. li. 6.

Sacerdos uel alius clericus in
sacris cū p⁹ heresi fuerit sc̄lari cu
rie relinquēd⁹ seu degradād⁹. **A.** I³
sc̄lari curie nō relinquēd⁹. s³ ppe
tuo deponēd⁹. ut i tex. j. allegato.
B. poterit fieri p⁹ solū suū ep̄m cō
uocatis abbatibus ⁊ alijs p̄latis
⁊ religiosis ⁊ l⁹atis sue diocesis
sicut expedire uidebit⁹. eē de h⁹ f⁹.
q⁹ n⁹ li. 6.

Qualit⁹ cleric⁹ degradat⁹ ppter
heresim l⁹ h⁹ mōi tradi debet pote
stati sc̄lari. **R.** Eius degradatō pū
tiptatē celebrāda ē. q̄ facto dicet⁹
ei ut i suū forū recipiat degrada
tiō. ⁊ sic intelligit⁹ tradi. s³ p eo dēt
ecclesia intercedere. **A.** efficacit⁹ ut in
tex. j. allato. **B.** q̄ nō mouat⁹. eē

de vbo. fig. nouūnis.

Nō oīs d⁹ gradat⁹ tradēd⁹ ē po
testati sc̄lari. s³ solū i trib⁹ casibus
Prim⁹ i crie hēsis. eē d⁹ heres⁹. ad
abolēdā. s³. i. ⁊. 2. nisi in cōtinenti
ad pniām redire uoluerit. eē d⁹ he
res⁹. excoicam⁹. s³. dānari. **A.** Ibi
mōi q̄ sūt ppetuo carceri mācipā
di si redire noluerit p⁹ q̄ fuerint d⁹
phēsi. **B.** 2⁹ casuū ē i falsario l⁹az
dñi pape. eē de cri. sal. ad falsario
rum. 3⁹ casuū quīs deponit⁹ ppe
calūniā quā intulit suo epō. xi. q. i
si q̄s sacerdotū. **A.** Idē casus nō.
in sū. cō. li. i. n. s³. q. lo. fm **H**osti.
Sed in dco. c. si quis ponit⁹ plura
alia. d⁹. n. ibi. Si q̄s sacerdotū uel
reliquoꝝ clicoꝝ suo epō fuerit in
obediens. aut ei insidias parauer
it aut cōmuniā aut calūniā uel p
uitia intulerit. ⁊ conuinci poterit.
mox depositus curie tradatur. ⁊
sc̄piat qd̄ inique gessit. **B.**

Degradat⁹ f³. x. v. si fuit in sa
cris bndicere tenet horas canoni
cas. q̄ nō liberat⁹. sed obligat⁹ re
manet ad ea q̄ sūt oneris. **N**ō tamē
dicat dñs uobiscū ⁊ filia uerba q̄
ad dignitatē ordinis pūnt⁹. **A.** Idē
istū. cō. li. i. ti. 7. q. 13. ad si. ubi etiā
d⁹ fm eundē. x. v. q̄ etiā idē ē in
degradato bñficiato quādin tenet
bñficiū l³ nō fuerit in sacris. ⁊ q̄
degradat⁹ l⁹ suspēsus nō d⁹ officia
re ecclesiaz. **B.** Degradatū ep̄s nō
pōt restituere. j. ep̄s. s³. 6.

Electatio

fus i delectatōne p̄ci mor
tal⁹ sūt p̄c̄i mortale. **R.** f³ Tho. fa
se. q. 74. **A.** Ibi nil uidetur de h
dici. sed aliqd tangit. fa se. q. 154
arti. 4. ⁊ p̄ia se. q. 83. **B.** Dicen⁹

idū q̄ sic. sicut ⁊ theologi cōt̄ dī-
cūt. Mā ⁊ Aug⁹. dicit. 12. de tri. mīa
te q̄. ppter pcā cogitāōis ē sine
uolūtatē p̄ficiēdi s̄z cūz uolūtatē
oblectādi ior⁹ hō dānabit. Qd̄ enī
aligs cōsentiat i talē delectationēz
nil aliud ē q̄z q̄ p̄fētiat q̄ affect⁹ su⁹
sū inclinā⁹ i fornicationē. Nullus
.n. delectatur nisi i eo qd̄ ē cōfor-
me appetitui eius. Et notandūz h̄
q̄ ut dicit idē Tho. delectatio mo-
rosa n̄ dī fm diuturnitatē t̄pis. sed
ex eo q̄ rō deliberans circa eam i
moratur. nec eā repellit. tenens ⁊
uolens libēter eā q̄ statim ut antin-
gunt animū respici debuerūt ut di-
cit Aug⁹. 12. de tri. mī. Idē in sū.
con. li. 3. ti. 34. q. 2. ubi allegat h̄
Tho. dicere in prima parte. s̄e. q.
84. arti. 8. Et ut ibi p̄z p̄dicē. ⁊. Al.
⁊. Idē. in aliquo. clari⁹ loquendo
dicit q̄ nō solū ē peccatum morta-
le q̄ nō exp̄sse consentit sed etiā
q̄ nō exp̄sse dū negligit reprimere
mor⁹ pci ⁊ manet talis cōplacē-
tia post sufficientē deliberationēz
⁊ aiaduersionēz periculi. B. De
tacibus ⁊ osculis ⁊ h̄ modi. uō
i. luxuria. s̄. si.

Delegare est nices
suas al-
teri cōmittē. Querūt g⁹ an
ep̄s possit delegare ⁊ cui. B. fm
Ray. ⁊. x. x. Distingūēdū ē q̄ qdā
sūt q̄ p̄tinet ad ordinē ep̄alē. sicut
p̄secratio uel recōciliatio eccliarū
ordinatio clicoz ⁊ similia. ⁊ ista
pōt ep̄s delegare nū ep̄is. ex d̄ of-
fi. or. q̄ sedē. ⁊ d̄ p̄se. eccle. aqua.
Qui ē metropolitā⁹ post p̄suma-
tionē an pallij receptionē p̄t ep̄is
p̄mittē p̄secrationē suffraganei sui
ex de elec. suffraganei. Sūt alia

qdā q̄ p̄tinet ad iurisdictionē. s̄c.
ē audientia causarū ⁊ absolutio
pcōz ⁊ h̄. Et ista indubitan⁹ pōt
alīi delegare. ut in dcō. c. aq̄. ita tñ
q̄ criales causas clericoz cū agūt
ad depositionē nō pōt delegat⁹ nī
si in casu. s̄. si incipet abesse ppter
ecclesie sue necessitatē uel aliā ma-
gnā cām. ⁊ tñ cōmitteret nō diffi-
nitionē cāe. sed cognitiōnē tñ. ar.
ff. de offi. eius cui man. ē. iur. li. 1.
C. de ped. ind. l. 2. nisi cōmitteret
d̄. finitōz totius cāe alteri ep̄o. qd̄
pōt facerē fm qdā cū nō sit ei inhi-
bitū. Sūt ⁊ alie cā q̄ h̄ nō sūt cri-
minales. m̄ ppter carū excellētiāz
nō d̄z eas delegare. nisi i cā nēcia
⁊ multū iusta impeditur. ut ē cā ma-
trimoniij ⁊ filies. ex de cōsan. ⁊ as-
si. ex l̄ris. in fi. A. Et tunc ē debet
cōmitti idioz uel leuib⁹. s̄z l̄ris
⁊ grauib⁹ p̄sonis ut pōt colligi ex
dicto. c. ex l̄ris. fm eundē Ray. ut
in sū. con. li. 3. ti. 32. q. 5. ubi notant̄
etiā oia q̄ in hoc. s̄. ponuntur. B.
Non d̄z etiā delegare p̄t ē dis-
pensandi cum irregularibus. nec
absoluendi eos q̄ manus uolen-
tas iniecerūt in clericos in casib⁹
sibi iure p̄cessis. ut de pueris ⁊ mu-
lieribus ⁊ filibus. ⁊ h̄ delegare
nō debeat. pōt tñ cū nō sit ei phibi-
tū. A. dū tñ cōmittat discretis ⁊ bo-
nestis fm glo. Ray. ut in dicta. q.
5. B. Inimio de percutientib⁹ cle-
ricos conceditur. ex de offi. or. di-
eis. A. ubi p̄z q̄ hoc p̄cedit nō. so-
lum ep̄is. s̄z ēi oibus quibus ex of-
ficio in certis casib⁹ cōpetit dicta
absolutio. B. Alias vō cās mio-
res etiā sp̄iales. ut de decimis de-
ture patronatus ⁊ filies pōt dele-
gare non tñ laicis s̄z clericis tñ. ex

de iudi. decernim⁹. r. c. q^{to}. Pe
cunarias v^o cas p^ot. imo forte idi
stincte debet delegare. nec d³ ipse
i talibus occupari. ar. xi. q. i. te q^{de}
Sed vtrū delegat⁹ possit alteri
cām subdelegare. R^o nō p^ot. nisi i
tribus casib⁹. Primus est si lis est
corā eo prestata. r. sic intelligit c^o d^o
sen. r. re. in. cum. Bertoldus. ar.
C. de p^ocura. l. neq³ tutores. 2° ē q^o
vniuersitas causaz alicui⁹ ville vl'
castri vel ecclesie est alicui⁹ delegata
m^o. n. p^ot vna cām subdelegare. ff.
de iudi. cū p^otor. 3° si ē delegatus a
papa vel a p^oncipe. tunc. n. p^ot totā
cām indistincte vel ptem ei⁹ alteri
subdelegare. c^o de offi. dele. q^onis
r. c. sup. q^ostionū. r. c. pastoral. Pl
le tū cui papa p^omittit i q^ostionē vel
p^ouisionē eccl^{ie} d^o p^olans seu alijs
ministris. q^o in h^o casib⁹ idultria
r. fides p^osone cui p^omittitur eligi vi
det. n. p^ot hoc alteri subdelegare.
Itē nec ille p^ot subdelegat⁹ cui pa
pa p^omittit p^odicare crucem. excoi
care vel absolue aliq³ dispensare
cū irregularibus vel inuigē p^onias
q^o nō p^omittit sibi iurisdic^o. s³ cer
tū ministerium. Salua semp aue
toritate legatorum sedis aplice. c^o
de offi. delega. q^o apostolica. A.
Idem i sū. p. li. 3. ti. 31. q. 6. B. Et
saluo si haberet sp^oale mādātū sub
delegadi. v^o nōt. Johā. an. c^o de
offi. dele. is cui. li. 6. A. r. i dicto. c.
is cui. expresse colligit vbi d^o q^o is
cui p^omittitur a sede aplice vt p^ou
deat certe persone de beneficio in
certa ecclia diocesi vel prouincia.
p^ot hoc alteri subdelegare. Sec^o si
ei p^omittatur vt prouideat ecclesie
de p^osona. tunc enim nō p^ot subde
legare nisi subdelegandi habeat

speciale mandatum.

B.
S³ nūqd e^os p^ot delegare his
q^o sūt de alieno ep^oatu? R^o. fm. x. v.
Delegare p^ot ea q^o p^ouēt ad iuris
dictiōem voluntariā. s³ n. p^ot eos p^o
pellere ad suscipiendū eius p^omissi
onem. cuz eis nil p^ocipe possit. A.
Idem i sū. p. li. 3. ti. 34. q. 40. B. S³
n. p^ot eis delegare ea q^o p^ouēnt ad
iurisdic^oem p^otenno sumi. q^o h³
locum nisi i alieno ep^oatu. A. Ad h^o
c^o de p^olti. vt aiaz. s. l. l. 6. B. De
iudice delegato r. eius officiali
bus. r. an possit aliqd recipere. h³
j. iudex. l. s. 4. r. 5.

Enunciatio.

Duplex ē denunciatio. Una q^o
sūt plato n. tanq³ iudici sed tāq³ sin
gulari p^osonale fm exigentiā corre
ctiōis fraterne. De hac vide. s. cor
rectio. r. A. Et ibi patet q^o ista sit et
prelato tanq³ iudici. nō ad p^ouimen
dum. sed ad emendādū denuncia
tum. B. Alia ē denunciatio q^o sūt p^o
lato tanq³ iudici vt ingrat⁹ p^ouinas
Et de hac vide. j. iquisitio. p. totū.
r. s. crimen. s. fi.

Epositum

Quōt⁹ q^o de
positum reddi d³? R^o. Reddi
d³ ipsa res deposita ad petitionez
r. voluntatē deponētis. q^o m. fallit i
4. casibus Primus cū quis gladi
um d^oposuit. deinde furio sus sac^o
ipsū reperit. 2. q. 2. neq³ s. 2° si d^opo
nēs fuerit deponētis. Itaz oia bo
na sua publicant. ff. eo. bona fides
3° q^o fur d^oposuit. r. cū d^ono ipetitō
ne p^ocurrit. vt i p^odicta. l. bona fides
r. 12. q. 1. cū deuotissima. 4° q^o fur
deposuit apud illum cui subripuit
vel apud proprietarium. vt proba

tur per eadez lura. **A.** in dicta. l. bo
na fides. ad fi. et idē notat i. sū. cā.
h. 2. ti. 6. q. 23. **B.**

i **C** Depositori l3 p voluntate sua de
positū reuocare. ex eo. bona fides
Et ut Inno. ibi nōt. et p pactuz ap
posituz. qz pōt penue. ff. eo. l. i. **A.**
Ibi hoc clare habet i. s. pli. **B.**

2 **C** Contra depositū nō ē locus ppe
sationi. s. i totum. vel deductioni.
s. p. pte. l3 ppenfatio admittatur i
alijs si cā est ligda ita qz faciles exi
tū habere credatur. ex eo. bona fi
des. **A.** Et ibi p3 p gl. qz et in alijs
nō sit compensatio spēi ad pecuni
am. nisi qn spēs vi equi vel quid si
mule dari nō possit a debitorē et due
nrentur ad estimationem. **B.**

3 **C** Atqz depositarius teneatur satis
facere deponēti si res apud eū pe
at. **B.** Tenet si pmissit dolum vel la
tam culpam. v. puta si depōis apd
me seruum vincum et ego mīa du
ctus soluo eū. ff. eo. si hominē. Itē
qn depositarius res suas habz sal
uas et depositas amittit psumitur p
ipsum. qz suas clausit i archa et de
positas nō clausit. Sed et tenetur et
de leuissima culpa si sit in mora vel
si obtulerit se deposito. vel si rece
perit aliqd. p custodia. **A.** Hoc ca
su cum dēus pternat pmoditatez
vriusqz. nō videtur qz teneatur ni
si de leui tñ. et sentit glo. i dicto. c.
bona fides super vbo. de culpa et
expresse dicit Goff. vi i sū. 2. eo. ti.
q. 14. **B.** Aut si grā depositarij si
at depositū. De casu et fortuito te
netur. si pactum culpa vel mora p
cesserit. Nec oia ex eo. bona fides
A. Predicta et oia notantur in di
cta. q. 24. fm Hosti. **B.**

4 **C** Ecclesia nō tenet dō deposito ni

si qn depositum fuerit factum pla
to et pueni vel capimlo pntibus et
recipietibus. aut nisi in qzūm locū
pleniorē. ex eo. c. l. **A.** Hoc fuit
dictum Hosti. vi i sū. 2. dicta. q.
24. **B.**

C Atqz depositario liceat vi re de
posita. **B.** Depositarij vīdo pmit
tū furtū. ff. de p. di. fur. qz furtuz. Et
hoc itelligit qn ē expresse. phibituz
ne viatur. aliter nō pmittit. si tñ puta
uit dñm pmissurum. **A.** Etia3 si mi
nus. phabiliter hō putauit fm Hosti.
vi i sū. 2. li. 1. ti. 6. q. 25. p. l. q. re. i
allegatā qz ad hoc bñ facit. Si tñ nō
habuerit cām putandi psumitur p
eum. ff. de fur. l. qui vas. s. vetare.
vbi dī. Vetare aut dñm accipim?
eum qui nō psumit. **B.** vi. ff. de furtū
l. q. re. Itē itellige nisi depōatur qd
punct pōdere numero vel mensu
ra et nō obfignetur. Nec. n. excedū
tur fines depositi et trāfertur dñm
et sic vi pōt. Si vō obfignatur vel
claudimur. eo ipso vī. phibuisse ne
depositarius viatur. nisi pitarum
diceret expresse. vi. ff. eo. l. l3. s. rei
et l. die. s. qz pecuniā. et l. qnais. **A.**
Nec fuerunt dicta Hosti. cu3 quo
p cor. Goff. et Bonal. in dicta. q.
25. **B.**

C Quid si res deterior reddat. **B.**
reddita non vī. ff. eo. l. i. s. si res. **A.**
Hoc itellige qn deterioratio facta
est culpa depositarij. et non al. vi.
s. s. 3. **B.**

C Heres depositarij tenet de pre
cio rei depositae. ignoranter ab eo
vēdit. imo et si nō sit heres nihilo
min⁹ ab eo id qd psecutus ē etior
q̄tur. ff. eo. l. i. s. vī. et l. 2. et 3. **A.**
Addita. l. 4. vbi dī de non herede
qz putabat se heredē eū vēdidit. **B.**

8 **U**trum peccet qd suū apud aliū
depositū vel ēi iuste dēntam furti
accipit. **R.** **fz** Tho. **sa** **fe**. q. 66. **U**
le qui furtim accipit rem suā apud
aliū dpositā grauat dpositariū
qz ille tenet ad restituendū vel ad
ostendendum se innoxium. Unde
manifestū ē qd peccat q tenet ad
reuelandū grauat dpositariū. **A.**
Hoc puto vtz nisi ipse dpositari
us sciēt accēpisset i depositū rez
alienā. vel si dño probanti rem su
am dnegasset restituere. **f. aut** dber
vt. **5.** i principio. **U**ts. **n.** casibus d
positariū furti pmitit t tenet ad
restituēdē. **C.** **De** furt. **l.** ancille.
Iō b casu idē indicādū d dposita
rio quod de ipso fure. **B.** **Q**ui vō
furti accipit rem suā apud aliū
iuste dēntā. peccat quidem. non
qz grauat eū q dñet. nec tenet ad
restituendū aliqd. **A.** nisi esset p dē
nata. **N**ā pōt pp hoc p dēnari ad
amissiōem rei sue. vt. **5.** bellū. **l.** **5.** **2.**
B. sed peccat p eōdem inlicitiā dū
ipse sibi vsurpat sue rei iudiciū iu
ris ordine ptermisso. t iō tenet
reo satisfacē. **A.** **f.** in foro iudiciali.
vt dēm ē. **B.** **E**t dare operā vt sed
dalum. pxiūmōz si inde ortum est
sedetur.

Erisio **U**trum derisio
sit spāle pec
catū. **R.** **fz** Tho. **sa** **fe**. q.
75. **D**icēdū q sicut aliqz puitādo
litendū dēpñē cōuitati honorē. t
detrabēdo diminūere famā. t su
surrādo tollere amicitiā. ita irridē
do litendū q ille q irridet. erubesc
cat. **E**t qz hic finis ē dissimulatio ab
alijs. ideo et ā peccatū derisionis
distinguit a dictis peccatis. **A.** **I**dē
i **li.** **3.** **li.** **34.** q. **242.** **B**

Utrum derisio sit peccatū mortale. **R.**
fz Tho. **vti.** **5.** q. cū aliqz malū
alicui psonē vel dfectum i risū vel
ludū ponit. derisio dñ. t si qdez b
fiat inqstū malū ē paruum **fz** se
sic derisio ē veniale. Sed qñ acci
pit qñ pūz rōne psonē. sic aliqū
irridē ē eū oīo pūpendē t tā vilez
estimare de ei^o malo n̄ sit curandū
sz su qñ p ludo habēdū. **A.** **fz** cūso
let hñ dfectus pueroz t **R**ultoz
fz m̄ eūdē Tho. **B.** **E**t sic derisio ē
peccatū mortale t grauius qz pūnie
tia. qz pūneliosus videtur accipe
malū alterius seriose. **I**rrisio aut
siue illusio i ludū. t ita videtur cē
maior: pēpñe t dehonozatio. **E**t
fz m̄ b ē graue peccatū t tāto grauius
quāto maior reuerētia dēbet pōe
q illud. **E**ñ grauissimū est irridē
dñ t ea q dñi sūt. **2.** ē grauius irri
sio parēū. **3.** derisio iustoz per q
hoies ēt a bñ agēdo ip edūtur. **A.**
Idē i **li.** **2.** **eo.** **li.** **243.** **B**

Esperatio **U**trum sit
peccatū
R. **fz** Tho. **sa** **fe**. q. **10.** **E**t
ca deū vera estimā iō itellect^o ē q
ex ip^o pueni hominū salus t
venia peccatozib^o dat sedz illd eze
ch. **is.** **N**olo mori peccatoz sed
vt puerat t viuat. **F**alsa autēz opī
mo ē q pēiōi penitenti veniāz de
neget. vel q peccatores ad se non
puertat p grām iustit cātez. **E**t iō si
cū mor^o spēi q pformiter se habet
ad estimatiōez veraz. laudabilis ē.
ita oppositus mor^o. **s.** desperatiōis
qui se pformat estimatiōi false de
deo ē vitiosus t peccatum. **E**t de
hac materia hñ. **j.** psumptio circa
mediū **De** desperatiōe inqstūm
est vnum de impedimentis penitē

ne. vide. j. penitencia. 4. c. 1. A. Idē
quod in hoc. c. nōtur i. sū. 2. li. 3. n.
34. q. 22. **B**

Detractio.

Detractio. **Detractio.** **Detractio.**
fm Ray. sunt qui vīā et bo
nos mores alioz corūpere vīnī
nuere nituntur.

Detractio fm Tho. fa. se. q. 73.
differt a contumelia dupliciter. 1. qdēz
quāti ad modū. pponendi verba
qz. s. contumeliosus manifeste dicit ali
quē loquitur detractor occulte. 2. qdēz
tūm ad finē intentum siue quāti ad
nocumētum illatū. qz. s. contumelio
sus deroat honori detractor facit
Et dicunt vba de ractionis occulte
nō simpliciter sed p compariōem
ad eū de quo dicunt. qz eo absēte
vel ignorante dicunt etiam si eo
multis alijs dicant. **A.** Contumelio
sus aut i facie dicit hominem loquitur etiā
si solus sit pns. fm eundem Tho.
vī sū. 2. li. 2. n. 5. q. 197. **B**

Quot modis detractio? famam
alicuius diminuit. **B.** fm Tho. vbi
s. Detractio: h agit dupl. cit. qnqz
quidem directe. qnqz vō indirecte.
Directe qdupliciter. 1. mō qn falsū
alieri iponit. 2. qn pōt suis verbis
adargat. 3. qn oculū reuelat pec
catū vbi corbus cālenis. signis
scu ē in scriptis. que appellantur li
belli famosi. De quibus vide. j. li.
bellus famosus. **A.** Sine etiā verbis
artificiosis fm Ray. vī dīa. q. 97.
B. 4. qn id qd ē bonum dicit in a
la intētiōe factus. In directe vō
dupliciter. s. vel negando bonum
alieri. vel in alio se reticendo.
A. Idem in sum. con. lib. 2. ti. 5.
q. 193. **B**

Cur detractio sit peccatū mortale
B. fm Tho. fa. se. q. 73. Dicendum
qz qz iter res ipales fama videt p
ciosior. et p ei defectū hō ipeditur
a multis bñ agēdis. iō detractio p
se loquēdo ē peccatū mortale. **A.**
Lō. Ray. Et dī detractio p se pec
catū mortale fm eodē qn dīrahēs
litendit ad demigrādā famā ei? cui
detrabit. vī in sū. con. co. ti. q. 199.
vbi ē bñtur oīa que i b. s. ponunt
B. Cōtingit vī qnqz q aliquis p
fert verba p q fama alieriū dimi
nuat et nō ē detractio formaliter lo
quēdo. vī si pferat pp aliquod bo
num vel necessarium cū debet cir
cūstantijs. et sic nō ē peccatū. vī patet
i dīficiatōe vel accusatōe. Si aut
qferat ex animi leuitate vel ppter
aliqd nō necessarium. non ē peccatū
mortale. nisi forte verbo qd dī sit
adeo graue q nō bñtiter ei? famā
ledat. et pēpue in his q pment ad
honestatē vite. qz hoc ex ipso gene
re vboz hz rōnē peccatū mortalis. et
tūc aliquis ad restitutiōem fame
sue et alieri? rei. **A.** Propterea dī
p. 24. Cū detractorib? ne cōmī
scent qm repere surget p dīo eoz
et ruinā vīrūqz quis nouit? Sup
q glo. Hoc spāluer vitio. s. detrac
tionis p dīficiatōi pene genus hu
manum. Et Aug? in mensa sua.
Quisquis amat dictis absenti car
pe vitā. Hanc mensa idignam no
uerit esse tibi **B**
Sed qualiter detractor restituet
famam? **B.** fm Tho. fa. se. q. 62.
Dicendum q aliquis pōt alicui fa
mā auferre tripliciter. 1. mō vūm dī
cedo et iuste. pūa cū aliquis crūā
alicui? p dī seruatiōe debito ordie
m 2

et tunc non tenet ad restitutionem fame.
 2.º modo falsum dicendo et iniuste puta
 cum aliquis imponit crimine alteri quod non
 fecit. in audientia multorum et tunc tenet
 tur famam restituere considerando falsum
 dixisse et iniuste. 3.º modo uerum dicendo
 sed iniuste. puta cum aliquis perducit crimen
 alteri contra ordinem debitum. et tunc
 tenet ad restitutionem quantum potest sui
 mendatio tantum. utpote quod dicat se ma-
 le dixisse. uel quod iniuste cum diffama-
 uit. uel si non potest famam restituere. de-
 bet ei aliter recompensare. sicut et in
 alijs iniurijs. Probatur h. 5. q. 1. q.
 da. et 14. q. 6. si res. A. Con. Al.
 De. et Ray. ut in su. co. li. 2. ti. 5. q.
 201. ubi est additum secundum Ray. quod resti-
 tutio fiet hoc modo uidelicet ubi publi-
 ce dicit uerbum uel canit lena per se
 uel per alium uel est ubi piccit libellum
 famosum necnon in alijs locis ubi
 intelligeret illum propterea que hactenus
 infamatum occasione sui dicti uel facti
 uel signi publice et simpliciter reco-
 gnoscat errorem suum et culpam. et pro-
 posse remoneat uel saltem alleviet
 sic infamiam. ar. ex de purga. ca. in
 sollicitudines. §. precipias. Idem ho-
 st. Dicit in quod huiusmodi publica recogni-
 tio facienda est nisi ex tali recogni-
 tione publica ille infamatus amplius in-
 famaret. Et secundum glo. Ray. intelli-
 genda sunt h. 8. si audet huiusmodi facere.
 Secundo si non audet propter potentiam uel
 crudelitatem aduersarii. Addit Ray.
 Tenet et secundo proponere de iniuria
 et humiliter uenire postulare. Idem
 host. Et secundum glo. Ray. oportet ue-
 nire postulare in propria persona si
 audet. aliter saltem per interpositam
 personam. B.

5 Ceterum peccet aliquis audiendo de-
 tractorum. R. f. 3. Th. fa. fe. q. 73. Si

aliquis detractores audiat absque re-
 sistentia. uel detractor consensu uel
 sit princeps peccatorum. Et si quidem in-
 ducat eum ad detrahendum uel saltem
 placeat ei detractio propter odium
 ei cui detrahatur. non minus peccat
 quam detrahens. et quicquid magis. Si ve-
 ro ei peccatum non placet sed ex timore uel
 negligencia uel ex uerecundia quidam
 omittit repellere detrahentem et ostē-
 dere quod ei detractio displiceat. tunc
 peccat quod est multo minus quam de-
 trahens. et plerumque uenialis. Quicquid
 etiam hoc ipsum peccatum mortale est ut
 ex officio inquit ei detrahentem cor-
 rigere. uel ei propter aliquod picu-
 lum inde consequens uel propter radice
 quod timor humanus quicquid potest esse peccatum
 mortale. De quo uide. j. timor. §. 1.
 Detractio in quo differt a susurra-
 tione. uide. j. susurratio. A. Idem quod
 in hoc. §. habetur in sum. con. li. 2.
 ti. 5. q. 202. B.

Iaconus

An
 licet
 ad diacono corpore domini de-
 ferre ad infirmum et eum coiccare. R.
 fm. x. x. Non nisi in extrema necessi-
 te absente episcopo et presbytero ut dis-
 93. diaconi. Nam in necessitate est potest
 presbytero potest diaconus iussus eu-
 charistiam populo dispensare ut dis-
 93. diaconi. A. Bonus est. c.
 potest. Necessitas autem est quando presbyter
 est seclusus uel aliter impotens hoc facere
 secundum eundem. x. x. ut in su. co. li. 3. ti. 1.
 27. q. 11. B. Et sicut ibidem notat
 Hug. est absente presbytero si tanta
 sit necessitas. quod iussus presbyteri ex-
 pectari non possit. non est expectandum
 Quod si presbyter diacono etiam in ne-
 cessitate prohibeat et expressa causa. ut quod
 forte usurarius. l. aliter penitus est q

petit colonē. obediendū ē ei. aliē
nō. **A.** Idē idē. q. xi. ubi ē dī q
laicus i nulla necessitate nec seipz
nec aliū coicare d3. **B.** Nam ⁊
Tho. i. 4. dī. 13. dī q diacon⁹ lz
possit sanguinē i calice dispēsare.
sic adhuc i quibz dā ecclīis diaco-
nus dispēsat ministris sanguinez.
nō d3 in corp⁹ xpī dispēsare. qz nō
h3 man⁹ pīccra as ad tangēdum.
⁊ h. intellige nisi de mādāto pres-
byteri uel epī uel pībytero longe
posito i casu necessitatis. ut dī. 93
pūte. Quō diaconus habeat pui-
derē lonone corporalis ⁊ hui⁹
modi. uide. s. corporale.

Dignitas Digni-
tas ec-
clesiastica fm Inno. ⁊ ho-
sti. ē quedā peminētia i gradu. Et
qī p eodē sumit dignitas ⁊ psona-
tis. ut archidiaconatus. ⁊ primi-
ceriat⁹. ⁊ decanar⁹ ⁊ h⁹. **A.** Hosti.
ē dī qd ista dignitas aliqn uoca-
tur custodia. ⁊ aliqn ministerium
Et Inno. dī qd semp p eodē su-
mit psonatus ⁊ dignitas ut i sum.
cō. li. 3. n. 13. q. 17. **B.** Et intelligitur
ēē dignitas uel psonar⁹ fm institu-
tionē uel p̄suetudinē ecclīe. Nam
posset ēē qd aliqs i aliq ecclīa ex-
erceret off cū archidiaconi co-
gnoscedo de cāis clericor⁹ ⁊ de a-
lijs. nō in ē reputādn ob hoc esse
i dignitatē nisi uocet noie q digni-
tatē sōat. Qd si uocet aliq noie dī
gnitatē uel psona in dignitate p̄si-
tuta reputet. lz nullū ministerium
dignitatē faceret. reputādn est in
dignitate. diūmō ppetuo eā obtie-
at ēē de sta. mo. c. 2. s. si. **A.** Hoc
fuit dictū Inno. qui intelligit ista
q ad dispositionē. c. de multa. ēē

d pben. ut p3 i dicta. q. 17. Demā
aut. c. de multa. est tactū supra be-
neficiū. l. s. 1. ⁊ tangitur hic i. s.
se. **B.**

C. Armo pōt hfe siml ples ecclīa
sticas dignitates. nec etiam plura
beneficia curā aiarum hīta uide
h. s. beneficiū. l. s. 2.

C. Dignitas sine cura ab eo q iaz
20. ānos p̄pleuit. ex dispēsatione
epī pōt haberi. ēē de cia. ⁊ quali.
permittimus. li. 6.

Scire debet quilibet
enā prelat⁹
quicūqz nō solū a maiori s3
ē a minimo. dū in erudito. Unde
dī. 38. Null⁹ ep̄s p̄pī opprobrijs
senectutis i nobilitatē generl a pu-
lis eruditis ⁊ minimis si qd forte
ē uilitatē ac salutis igref negligat
Qui enī rebellis uinit ⁊ discere at
q3 agef bona recusat magis dia-
boli inibz quā xpī ēē oñdī. ⁊ po-
t⁹ i fidelis quā fidelē ēē mōstratur.
Uñ ⁊ Aug. ait. Ego senex. a iuue-
ne ⁊ ep̄s tot ānoꝝ a collega nōdū
anniculo pat⁹ sum doceri. 24. q.
3. si habes. Ad materiā docendi
facit. j. magister. p⁹ ⁊ magister 2⁹
⁊ j. sciētia. ⁊ j. studium.

Disciplina corre-
ctiois
siue punitiois quā prelat⁹
qñq3 iponūt n d3 esse usq3 ad effu-
sionē sanguinis. ar. ēē de rapl. i ar-
chiep̄atu. ⁊ fm. x. x. itelligi dēt d
effusioe enormi. **A.** Idē i sū. cō. li.
i. n. 4. q. 6. **B.** De correctione p-
latoꝝ uide. s. correctio. p⁹

Discordia vtrū sit
pctn
mortale. **R.** s3 Tho. fa fe
q. 37. Qñ aliqs sciēter ⁊ ex inten-

m 3

tunc discordat a bono dno et a bo
 no pximu i q d3 pntre. ho. e pmi
 mortale ex suo genere pp pirarie
 ta e sua ad caruare. l3 pmi mor
 h disco: die sint pca uenialia ppt
 ip ectione act. Sed cu inteno ali
 quoz e ad aliqd bonu qnd punit
 ad honorē dei uel ad utilita e pxi
 mi. in un^o existimat h esse bonum.
 ali^o aut h3 pmaria opinione non e
 pmi. Al. q: talis discordia e p acci
 deo. et q: p cordia que e caritas ef
 fecit e uno uolun au nō opinio
 nū h3 eundē Tho. ut in su. con. l. 3.
 u. 34. q. 226. ubi e notant q et hic.
 B. nisi h^o discordia uel sit cu erro
 re circa ea q sunt de necessitate sa
 luis. uel si panacea indebit adhi
 beat. Ex quo et pater q discordia
 qnq3 e ex pco un^o nū. qnq3 e cu3
 pco un^o u q3. puta cu uerq3 dille
 tur a bono alterius et diligit bonu
 propi^o ut inde. j. l. i. gumi.

Dispensatio ^{scdm}

Rai. e iuris relaxatio. vñ uocatur
 uuln^o. q: vulnerat ius cōe. 23. q. 4.
 ipa pietas. et a si. Hosti. q3 dicit
 sic dispensatio e rigoris iuris p eu3
 ad que pccat mifericors et canonice
 facia relaxatio. ut colligit. i. q. 7.
 §. nisi rigor. et c. se. A. Idē i sum.
 cō. l. 3. u. 19. q. 1. ad si. B.

i Sed nūqd dispensatio est ius.
 B. fm Ray. Dispensatio fm q est i
 dispensante est ptas sine act^o ptas
 a iure cōcessus. Sed fm q e i co
 cū q dispensat e s c est ius priuati
 i. lnia uel pmissio quedam alicui
 facta pira rigore iuris. sed nō e i^o
 cōe. ar. 32. q. 2. intersector. et c. in
 adolo scēna. Con. Hosti. A. Idē
 in sum. con. cō. ti. q. 2. B.

2 **Utrum dispensatio sit necessaria**
 in occultis. B. fm. x. x. In occultis
 in quibus potest dispensari. dis
 pensatio necessaria est non propi
 o. posit. onem uitandam. qz occul
 ta pca uindictam non habent. sed
 quia de eo super quo d dispensatur
 est accusari quis non potest. arg.
 et de fil. pby. ex tua. Alioqui enī
 post pactā penitentiam possit ac
 cutari. ar. 33. q. 2. admonere. 15. q.
 5. pbyter. A. Idē in sum. con. i. d.
 q. 2. in si. B.

5 **Dispensatio aliq e debita aliq**
 phibita aliq pmissa. Debua e cū
 multo p i can da n tunc. dis. so. ut
 pnter. Laue in ne decipiaris i
 scandalo. iud. j. scandalū. Itē de
 bua est dispensatio rōe ipis. uel pso
 ne. uel pietatis. uel necessitatis. sū
 utilitas ecclie. uel euentus rei. Et
 de singulis horz ponit. i. q. 7. §. ni
 si rigor. et c. et §. se. usq3 ad. §. ec
 clie. A. Idē et sequentia in isto. §.
 fuerūt de a Ray. ut p3 in su. con. l.
 3 u. 29. q. 10. Et glo. Ray. exēplif
 cat euentū rei de laicis. pmons in
 epos d factio. ut dicta. q. 7. et c. exi
 giū. S3 in pōt pstare ex allegans
 iuribus oia pdicta reducuntur ad
 tria uidelz ad cām necessitatē sine
 utilitatē. i. q. 7. et si illa. seu pietatis
 in cū propi pietate3 d spēsatur cū
 corpore uiuat s uel illiterans ut ē
 mancat i suis ordinib^o ad quos in
 debite fuerūt assumpti. i. q. 7. hi q
 Et pdicta causant qnq3 ex psona
 uel tpe seu loco siue accidentibus
 alijs ut ex dictis iuribus pōt pstat
 B. Et breuiter ubiq3 subest iu
 sta cā. dispensatio debita e. di. so.
 dno scō. v. deinde. et v. ecce. et c.
 pñderādū. Et l3 ex cāis pñceg dñ

pensario debita sit et peccet statim
no dispensando. ut ē. ar. 2. q. 5. q. 7.
to. in si. in subditū nō hnt ius petē-
di nisi forte supplicando. Dispensi-
satio vō prohibita est ubi cuiqz non
pōt fieri sine manifesta de colora-
tōe ecclie. Itē ubi cuiqz non ē iusta
cā dispensandi. l. q. 2. tali. r. c. r. si-
silla. et de elec. in omni. §. multa. r.
§. si. Dispensatio vō pmissa ē aliqui
i casibz. ut dis. 50. si qz p̄bpter. r. m̄-
ris casibz qd iura p̄mūū dispensa-
tione. **A.** In dicto. c. si qz p̄bpter
di. Si qz p̄bpter aut diaconus in-
uenit fuerit aliqd de ministris ec-
clesie uenidisse. qz sacrilegi cō-
misi placuit cū in ordinatōe ecclie
sacristica non haberi. in iudicio in
epi dimittendus est si in suo debe-
at recipi gradu. **B.**

4 **Q**uid si eps idistincte dispensat
B. fm Ray. Si hoc fuerit accu-
satus punitur ē pena depositōis.
dis. 51. c. l. in si. r. c. q. in aliquo. in
f. S3 hosti. dicit qz h forte locum
h3 si cōmunitas in corrigibz sit
r. ppter h su p̄sū. r. m̄iaz suspē-
siōis p̄tens ē in sua p̄mūcia
p̄tuerat. ar. et de p̄ben. graue. §.
nolētes. Vel p̄dicta. c. p̄m̄telligi
qñ eps dispensat i eo qd de iure nō
pōt. **A.** Idē i si. cō. co. n. q. 11. Et
fina hosti. benignior uidet r. tenē-
da. ff. de legi. l. benignus. **B.**

5 **D**ispensatio in multis cāibus
epis. prohibita ē. p. qdēz i homici-
dio. dis. 50. m̄ro. Et intellige suū
iusto sine iniusto r. quociqz fiat
ut si qz iudiciā sanguinis dicat
uel scribit aut chirurgiā exercet aut
iudicet sanguinis auctoritatē et
habet r. i oibus similibus si inde
mors fuerit subsequa uel etiā mu-

tilatio membrū. q notant Inno. r.
hosti. et de cle. pu. in du. c. 1. Quz
nullo ei talū pot eps dispensare in
officio. Seco qz clericus possit esse i
bñficio. et de cle. pu. in du. c. 2. **A.**
ut et secus si mors uel mutilatio non
interuenit. ut i pallato. c. 1. De ista
materia uide plura. j. irregulari-
tas. l. 2. i symonia ordinis sine bñ-
ficij scient p symoniā acq̄sū. uide
j. symonia. 7. in. §. ultimus. §. 3. in
illo q cū cēt suspēsus interdictus ul
exco. car. dānabili i gessit si dimis-
et de sen. r. re. iu. cū eterni. r. et de
sen. exco. cū medicinalis. li. 6. 4.
in clerico q excoicatus i p̄cilio ac-
cedit ad iudiciū p̄cipis p̄empto
iudice eccl̄astico. 21. q. 5. si qz eps
5. in bigamo. et de bigamus. c. nu-
per. r. c. si. uide. §. bigamia. §. 8. 6.
in clerico nō ordinario ministrante
de q uide. j. ordinatus 3. **A.** ubi
p3 qz eps nō pōt dispensare qz talis
ascendat ad supiores ordine. sed
bñ q uat ordine iā suscepto. **B.**
7. in clerico p salui promotio. uide
j. ordinatus 2. **A.** ubi patet qz hoc
intelligitur quo ad illū qui scient
sic ē promotus. r. in ordine sic susce-
pto sine dispensatione ministrant
Tūc. n. nō pōt dispensari qz ulterius
ascendat nisi p papā. sed in or-
dine suscepto ad h pōt dispensari p.
ep̄s. **B.** 8. in illo qui ordine furti-
ue suscepit. uide. j. ordinatus. l. §.
4. **A.** Ibi nil aliud dicitur nisi quo
dicatur furtive ordinatus. De dis-
pensatione autem dic fm Ray. in
sum. con. li. 3. n. 22. q. 4. quia aut
fuit prohibitus ab episcopo seu
ab alio prelato sub interminatio-
ne anathematis. aut non. In prio-
casu poterit condigna satisfactio

ne pmissa cū eo vt in susceptis ministris ordinibus ephs dispensare. Et si ministraverit religionē et i suscipiendis postq̃ aliquāto ipse i ea fuit laudabilr p̃versatus. In fo ca su poterit cū tali et in seculo remanente post p̃dignam satisfactionē tam in susceptis q̃ in suscipiendis ordinibus dispēsare. ex de eo qui s̃ar. ordi. susce. c. 1. **H**ostie. aut sup eo. c. aut. **Q**u. cqd̃ dicatur hic cum s̃ar. tunc ordinato et si non sit exco- municatus nisi aliquā religionem ingrediat et romana ecclesia de faci li non dispensat. Concedit tñ **D**o st. in. c. 2. eo. si. q̃ ephs dispensat in hoc casu i minoribus ordinib⁹ nisi vt in iusta p̃rio sensu. d. c. p̃rimi.

B. 9. cū quis fuerit ordinatus et ip̃a vel ab alieno epho. et an dispē sationem ministraverit fin q̃sdā. ar. extra de sacra. nō ite. c. i. di. si. sollicitudo. Sed verius ē q̃ dioce sanus cū tali poterit dispensare. vt 9. q. 2. lugdunē. ex de tēpo. ordi. cōsultationi. **A.** In hoc. c. dicitur q̃ ephs pōt dispensare cum ordiāg et ip̃a p̃rio eis p̃nia imposita cō- perēt in susceptis ordinibus. Se cus ē ergo in ordinib⁹ suscipiēdis vt et nō. j. ordo fo. s̃. que pena.

B. nisi forte fuisset sibi interdicta executio et postea ministrasset vt dicitur i. x. si q̃s excoicatus ordies suscepit. ex de sen. exco. cū illo: ut p̃rio n̄so. Et eodem mō si suscepit ordines existens apostata a reli- gione. extra de apost. c. si. **A.** Ibi d̃r de religioso recipiente in apo- stasia ordinē sacrum. Secus ergo vt de ordinibus minoribus nisi i apostasia dimississet habitū. tunc ei esset excoicatus. ex ne cle. vel mo.

vt periculosa li. 6. **B.** In predi- ergo cāibus ad papā p̃ncti dispē satio nec dispensat facilius. vt ē in homicidio voluntario. in symōia et bigamia. Et vide et. s̃. se. a. de ca sibus papalibus.

Sunt alij cāus dispensatōis ad papā p̃nctes. in q̃bus raro imo nūq̃ dispēsat. **P**rimus q̃n q̃s sciē ter se baptizari p̃miserit. his. de 2 se. di. 4. eos. et c. 9 bis. et idē si ig- rāter. et postea cū sciuerit ratū ha buerit. **A.** Si vero nō habuerit ra tum pōt p̃moveri. i. q. 4. placuit fm aliquos de iure. s̃z alios d̃ dis pensatōe qd̃ iutius ē. de 2 se. di. 4. qui bis fm **R**ay et in sū. cō. li. 3. n. 24. q. 7. et in. d. c. qui bis. vbi patz q̃ rebaptizatus ē si nullam culpā p̃traxerit erga rebaptizandē. tñ n̄ pōt ordinari nisi magna necessitas cogat. **B.** Silr qui bis sciēter re- cepit eundē ordinē. i. q. 7. saluber rimū. Idem ē intelligas de recō- firmato. ar. 68. di. c. i. et de conse. dis. s̃. c. dictum. **A.** Idem in sum. con. d. q. 7. **B.** 2. cū quis. ad sub uertēdum fidē se fecerit ab hereti cis ordi nari. i. q. 7. p̃ueniētib⁹. 3. cū quis ordinē ita q̃ symonia iterueniat taz ex pte ordinati q̃s ex pte ordinati. 9. q. 1. ab excoicāg i. q. 1. si q̃s ephs. **A.** Hodie vō non pōt dispensari nisi p papam quali tercunq̃ ordiatio fuerit scā symo niace vt i eūagā. **M**artini q̃nti q̃ icipit. **D**anabile. et i alia **E**uge- nij q̃nti q̃ icipit. **L**ū detestabile. **B.** De his cāibus sūt x̄sus. Sine bis ordo dei siue baptismus receptus. Siue vt vertatur fidei status ordo petat. Vel siue p̃stet vtriq̃ symon opet. **A.** si dispensetur spes irrita. p.

6

sus habentur.

2 **C** Sed pter p̄dictos cāus qui sūt irregularitatum inducunt sunt ad huc alij cāus i gbus dioecēsani dispensare n̄ p̄nt. vt q̄ vni ecclie duo p̄ter p̄sint. 21. q. 2. c. pe. nec q̄ vnus hēat pla b̄nficia cū cura. ex de preben. de nul. 2. nisi i cāib⁹ quos habes. s. b̄nficiū. 1. §. 3. Itē nō p̄nt dispensare cū illegitime natis nisi ad minores ordines t b̄nficiū sū cura. ex de fil. p̄sby. is qui li. 6. **A.** Abi ē t̄p̄z q̄ filr ep̄s nō pōt dispensare cū talib⁹ erga b̄nficia dignitatis seu p̄sonatis. **B.** Itē n̄ dispensat cū eo q̄ ē suspēsus i p̄calio pp̄ i iustam b̄nficioz collatōez. extra d̄ p̄ben. graue. in fil. Itē nec. in alijs cāibus sp̄alr sūmo pōtifici refuag de gbus vide. j. papa. §. 4. t seq. **A.** Potius v̄f. §. 3. ē t̄m eius p̄putatōez. **B.**

3 **C** Itē ep̄s possit dispensare cum eis q̄ patiunt defectū i etate. **R.** fm Jo. an. Qd̄ alijs possit p̄moueri ad ep̄an̄ si n̄ p̄pleuerit. 30. annuz. solus papa dispētare pōt. ex de elec. cū nobis olim. §. si. Sed q̄tuz ad alias dignitates si t̄n sint sū cura p̄nt ep̄i dispensare cū eis qui p̄pleuerit. 20. annū. ex d̄ etā. t qua. p̄mutimus li. 6. vide. j. vicarius. §. 4. **A.** Ibi nil de hoc dici v̄f. **B.** Quātū x̄o ad prochiales eccl̄as nō p̄nt. vt idem Jo. dixit ex de elec. l3 canon. li. 6. **A.** De hoc lan⁹ dcm̄ ē. s. absolō. 1. §. 2. v̄. t̄ē. i additōe. Silr ēi ep̄s n̄ pōt dispēsar cū ea etate ordinū. vt nōi glo. in cle. gnālem. de etā. t q̄li. **B.**

9 **C** Itē ep̄s possit dispētare cū eis q̄ patiunt defectum i ordine. **A.** Hoc ē q̄ rōe ordinis eis deficien

us n̄ p̄nt eligi ad aliqd̄ offiū seu dignitatē eccl̄asticā. sicut ē regulr q̄ abbas d̄z esse sacerdos. ex de etā. t qua. c. 1. **B.** R̄ fm Jo. an. li. 6. In ep̄anibus solus papa dispēsat. ex de off. leg. q̄ translatōem. t de excess. prelā. sicut venire. Sed quo ad alia pōt ep̄s. ex de etā. t qua. p̄terea. **A.** Ibi d̄r. Licet ad regimē parochialis ecclie n̄ d̄beat aliquis nisi subdiaconus sit ad minus ad mutū dispensatōem t̄n i minoribus ordinibus p̄stituti p̄suerūt assumi dū t̄n sint q̄ in breui t̄p̄e possint i p̄sbyteros ordinari. **B.** t. c. tuaz. **A.** Ibi d̄z q̄ p̄pter instantez necessitatē pōt in abbate assumi ēi in minoribus ordinib⁹ p̄stitui. **B.** De dispensatōe ep̄oz vide. j. ep̄s §. 5. De dispensatōe in legibus t p̄stitutōib⁹ vid. j. lex. De dispēsatōe i votis. vide. j. votum. §. De dispēsatōe incertorum. vide. j. restitutio. 6.

Inuatio ^{quid sit t} quot eius spēs. t plura d̄ hac mā vide. j. fornicatū p̄o.

Inuortium. ^{Si cut} ponit Ray. diuortū multipliciter haberi fieri. Nam aut dirimit matrimonium totum. ita q̄ vel vterqz coniugum p̄trahere pōt vt in maleficiat. vel saltem alter vt in frigidis. Aut dirimit in parte s. quo ad mutuā seruitutē cōingalis debiti seu cohabitationis ita tamen q̄ neuter eorum contrahere pōt. sicut in his qui sepantur pp̄ adulterium cōmissum vel causa religionis post carnalē copulā. Nam si q̄n copulā carnalē alter coniugum

fieret religiosus. alii dñe posset vi-
 de. j. impedimentū. l. 9. 2. **A**l. ydē in
 sum. cō. l. 4. t. 19. i principio. **B**.
Quā v. r. pēat diuorū allegans
 frigiditātē suāz quō procedet. **B**.
 fm̄ hōit. **E**it hoc pponēda debz eē
 maior annis. 18. qz in hoc casu re-
 putat plena pubertas. **E**t si quidē
 mulier hoc ipm̄ confitē dabit a iu-
 dice tēpus arbitrarū. ut vni⁹ men-
 sis aut triū aut anni p qd̄ simul mo-
 rent z postea iurabu vir se n̄ posse
 cognosc. re mulierem nec moueri
 ad appetitū conu. **A**l. Nam si ali-
 quonēs moueret lz non posset pfi-
 cere. nō eēt nāter frigidus. lz p
 maleficiū ipōit. ut n. i. cō. l. 4.
 t. 16. q. 6. vbi hōia nō ant qd̄ hā-
 bent. **B**. **M**ulier vō iurabu qd̄ nū-
 qd̄ aliquo mō pcepit ipm̄ ad hō mo-
 ueri. z vterqz p diligētā adhibu-
 it ad hō. z uterqz habetū sep em. p
 pinq̄uos seu vicinos bone fame q
 iurauit se credere q illi iurauerūt
 verum. z sic diuorū celebrabit. z
 mulier nubet i dñō lz viro manda-
 bit ne aliquā ducat. **E**t si duxerit.
 z cognouerit reus periuu hēbit.
 z prius infumōiū repandā erit.
 ita m̄ qz vxor pō i eū repellē pp p
 nūssū adulteriū. ar. 32. q. 1. de bene-
 dicto. z. q. 6. nihil iniqui⁹. **H**oc di-
 co nisi vxor qñ fuit cōfessā frigidit-
 atē fuisse p̄cia fraud. s. qz si hoc
 fuisse non posset nūc eū repellere
 ar. ff. ad. l. iul. de adul. si vxor. §.
 iudex. z. §. si. **Q**uō si mulier negat
 frigiditātē viri z asserit se ab eo. co-
 gnitā. puto standū vbo mulieris.
 qz nō videt q asserēt nisi vep esset
 eo q p̄nd eū sibi faceret. s. de ha-
 bēdo impōitē viri. **I**ē cū rea ut
 z si nihil p̄bauerit absolūenda ē.

vi. 6. q. vii. xxi. **A**lio qñ multi in-
 currēt puritū ut possēt separi ab
 vxore. **A**l. **H**oc verū nisi forte ma-
 ritis conuincat mulierē p aspectū
 corporis. ut dñ in sū. cō. in dicta. q.
 16. **S**i aut mulier diuorū uz petat
 pp er frigiditātē viri. z vir h̄ fac-
 iat. fiet. ut. §. n. p̄mo. §. z celebra-
 bit diuorū. **S**ed si vir postea euz
 alia piraxera ambo p̄uges re p-
 uirg habebunt z p̄nia muneta ad
 puorā cōnubia reuertent. vt eē de
 fri. z male. laudabilem in si. **Q**uō si
 vir negat se frigidū z asserit se co-
 gnouisse vxorē. standū ē vbo viri.
 qz caput est mulieris. eē de despo.
 ipu. p̄nebat. z. 33. q. 1. si qz accepe-
 rit. **N**isi forte mulier p aspectū cor-
 poris. p̄bet se v̄gine. eē de p̄ba. p
 posuisti. **Q**ue p̄batio debet caue-
 fieri per duas vel plures matrōas
 honestas z de h̄ pentas. eē de fri.
 z male. c. si. ff. de ven. in p̄i. l. i. qz h̄
 res occulta est. z quia manus z o-
 culus obstetricū qñqz in h̄ fallit. z.
 q. 1. nec aliqua **S**i si mulier nō al-
 legaret frigiditātē viri. lz ponus
 diceret eū secū seu castramz fuisse
 siue defectū mēbri patientē anteq̄
 eā cognosceret. z sic diuorū p̄te-
 ret vir vō h̄ negaret. certe n̄ opor-
 teret stari dicto viri eo qz probari
 posset p aspectū. **A**l. **P**redicta etiā
 nōnt deā. q. 16. i sū. p. l. 4. t. 16. **B**.
Quā si p virū uel mulierē petat
 diuorū. tūm pp aritudinē mulie-
 ris. **B**. **E**ocabunt matrōne fide di-
 gni atqz p̄te z iurabunt q diligē-
 ter inquirent z referent an sit arta
 z an p̄ssu fieri mater. z si dixerit
 q nō sit arta. non procedunt ad di-
 uorū. n̄ autē dixerint q sit arta z
 quod non possit fieri mater. incō

tinenti pot' diuortiu fieri. et dabitur
 viro lnia contrahendi cu alia. s3 mu-
 lieri cotinenda indicet. vt ex de fri.
 et male. fraternitatis. et rnsio. Si tam
 post diuortiu mulier inueniat qui
 possit h' scias referare. et pabatur
 pmu mfrimouu. qd vtz sunt enaz
 si vir acceptit. alia. ar. i. predicto. c.
 fraternitatis. A. Ibi videt casus ex-
 pssus qui pno: vir erat filius illi q a
 peruit. Si ata piori viro pp dis-
 paritate no poterat cognosci. sine
 graui piculo no e ei reddeda l3 p
 pntitudinē secūdi reddita sit apta
 a. i. uenō. glo. in deo. c. fraternitatis.
 sup vbo fili. Con. Boff. vt i hū. cō.
 li. 4. n. 16. q. 5. l3 ibi referant diuer-
 se alie. op. mōnes dicentū mulierē
 debere restitu. i. q pnt intelligi qn
 primus erat vel dubitat vtrū sit si-
 milis. 2. Sec' si pnt q pp dispari-
 tatē psonē a. i. non poterat cogno-
 sci ut dictū ē. Et de hac mā d' lau'
 .j. impedimentum. 15. B
 Quid si perat diuortium. ppter
 maleficiū. vt q vir pot' cognoscet
 alias et nō uxore. B. Debet. i. con-
 fiteri ne forte h cōngat ppter ali-
 qd pntū eoz. 33. q. 1. si p forarias.
 et sub recepto sacro inuigat eis vt
 anul cohabitēt et bona fids operā
 dēt ad debuit carnale. et lic p trien-
 nium simul habitabūt. A. nisi for-
 te tā hab. tauerint. tūc non videtur
 necessariū dari trienniu. l3 aliquis
 ali' termin' arbitrat' ad pntēdū.
 et alia debita remedia adhibenda
 dicto. c. si per forarias. et ex de fri.
 et male. c. si. B. Quo pacto ueruz
 accedent ad epm iurantes q sicut
 promiserant fecerunt. et nō pome-
 rūt pūgi. et tūc adiuncto sacramē-
 to ppinquoz. ut dictū ē. s. 2. cele-

brabst dierotum. et dabitur vriez
 lnia pbedi. ex de fri. et male. c. vi.
 et in deo. c. si per forarias.

Sed qualis intelligenda ē pd cia
 cohabitatio triennij. B. Sufficit q
 p maiore pte anni cohabitēt. et q
 bona fide operā dēt. ar. ff. de aqua
 con. et est. l. i. s. duo. et s. qd autē.
 Ad si infirmitate vel alio casu ipe
 diat videt tempus restitutiū. ff. de
 iur. actus pū. l. i. s. 2. et se. A. Hoc
 fuit dictū host. ut patet in sū cō. li.
 4. n. 16. q. 17. Tū in. c. si. ex de fri. et
 male d' q debet cohabitare p cō-
 tinuū trienniu. Ibi etiā dictū gl. q
 filii p trienniu debet cohabitare qn
 ppter frigiditā ē petitur diuortiu.
 Sed h est verū si frigiditas prius
 probari non possit. ut expresse d'
 eo. ti. c. laudabilem. B

Quid si alter cenugū non vult
 cohabitare. B. Deas excoicaduz
 per quez stabit. et cau. ionē idoneā
 exigendā. ut cohabitent. ar. ex ut
 lue nō ptes. qn. s. vlt. uel distringat
 p curia secularē. ex de iudi. cum n
 ab homine. Idem fiat si cohabi-
 tent et non attemptant. A. Idem i
 sum. con. eo. ti. q. 18. fm host. et gl.
 Ray. B

Quid si ecclesia decepta p ali-
 quas falsas probatōnes uel huius-
 mōi celebrat diuortiu et postea uir
 factus est sacerdos deinde ppterū
 ē q ecclesia fuit decepta. nunquid
 iste sacerdos restituat uxori ei re-
 perenti. B. f3 Ray. Si nō pōr idū
 ci ad cōiūctā. fiat ut dicitur. j. ma-
 trimoniū. 8. s. 14. qui incipit quid
 si post latā. A. s. q restituat q: etiā
 monachus restituat sibi et teneb'
 iur iste debitum reddere uxori pe-
 tenti. sed non debet exigere quā-

quod in se est solentis aut votū ut
et notat in sū. con. li. 4. tit. 19. q. 4.
B. Et si posito predicto casu mul-
lier quidē non repetat virū. nūqd
vir poterit vxorē repetere? **R.** fm
x. v. Mo. q. vir p' actu ordinis sus-
ceptionē preiudicauit sibi. **A.** Idē
in sum. con. eo. ii. q. 5. **B.**

7 **P**one q' mulier credēs dinor-
tū iuste celebratū ingressa est mo-
nasteriū an cōperta veritate de in-
iusto dinortio poterit virū repetere
iā in sacris ordinatū vel factū mo-
nachū. **R.** fm. x. v. Mo. q. falsa cā
nō impedit votū monachatus. arg.
ex de voto. magna. et de cōv. iiii.
ex pre. **A.** Idē i sū. p. e. ii. q. 6. **B.**

8 **P**one q' duo fratres duxerūt
duas sorores seu cōsanguineas. et
inter alterū et vxorē fertur dinor-
tij nisi app' cōsanguinitatē. queritur
virū alter debeat ppter hoc sepa-
rari ab vxore sua. **R.** fz Ray. Mo
q. res inter alios acta alijs non p'
iudicat. ex de fide instru. inter dile-
ctos. Sed q' iūm ad carnis copu-
lā distinguo. q' si alter iugum scit
esse impedimentū inter se et vxores
non exigit debitum neq' reddat.
Si vō credat ex cā probabili. red-
dat fz nō exigit. Si autē credat ex
aliq' cā temeraria reddat. et si pōt
diminuat erroneā cōscientiā. et sic
exigat. ex de sen. exco. inq'sitōi. **A.**
Con. predicti Tho. et Pe. ut i sū.
con. li. 4. tit. 21. q. 2. **B.**

9 **E**trū vir et uxor in cā dinortij
indicādi sint parit. **R.** fm Tho. et
Pe. Ad paria iudicant. q' sicut li-
cet viro dimittere vxorē ob causā
fornicationis. ita licet vxori virū
dimittere. 32. q. 1. si quis vxorem.

10 **P**ost latā sententiā dinortij et se-

parato thoro pp' adulteriū vxoris
si vir fornicet nunquid mulier pōt
terit viz repetere. **R.** fm Ray. Ju-
dex ex officio suo d's virū cogere
redire ad vxorē suā. ar. ex de iure
iur. tua nos. et ex de dinor. ex l'is.
Idem Tho. Et vide hunc casū. j.
matrimonium. 8. §. 15. qui incipit.
Pōe q' lata. De materia dinortij
multa haberi pōt ex impedimētis
m'rimonij vide. j. impedimētū. Di-
uortio facto apud quē fili' nuturi
debeat vide. j. filius. §. 3.

Dector uel docere. ut
et supra discere.

Dolus Quid est dolus
aut lata culpa et

h'. **R.** fm Docti. Dolus ē in-
diosa machinatio. ut si cōmodata-
rius surripit fecit rem cōmodatam
. ff. de dolo. l. i. Lata culpa ē nō in-
telligere qd oēs intelligūt vel sciūt
ut si cōmodatarius dimisit rē com-
modatā in placā et fuerit ablata et
ipse dicat q' non credebat q' acci-
peret. Levis culpa est desidia siue
negligentia. ut Insti. q. mo. re. con-
trahit ob. §. i. ut si cōmodatari' re-
posuit rē cōmodatā in camera sua
et recessit relicto ostio aperio. Le-
uissima culpa ē q' aliquo mō pōt p-
uideri. ff. ad. l. acq. l. si putator. et
So. di. hi qui arborē. ut si cōmoda-
tarius rē quidē in archa reposuit.
fz nō firmavit. **A.** s. cū clauē. ut in
loco de quo stat. **B.** Ad si fecisset
sur non surripisset. Latus forni-
cis est qui nullatenus pōt p' uideri
sicut incēdiū. ruina. naufragiū. ra-
pina. ut. L. cōmo. l. i. **A.** Idē i sū.
con. li. 2. tit. 6. q. 22. **B.**

Dolus in aliq' cōtractu duplit' it

uerit. **M**ā qñq; dat cām cōtractu
pna dolo te induxi vt vēderes qđ
alias nō eras venditur⁹. ⁊ tūc nō
tenet p̄ctus. ff. de dolo. l. eleganter
l2. q. 2. q; q; ep̄s. in fi. Qñq; dolus
incidit in cōtractu. vt q; eras vēdi
tur⁹. s; p̄ doli te iduxi vt minori p̄
cio vēdēs. ⁊ tūc tenet qđ p̄traci⁹.
s; satisfaciendū est de dolo. iii. ff. d.
ac. emp. ⁊ ven. l. Julian⁹. Et nō h̄
q; emptor bone fidei non tenet de
dolo mediatoris s; ipse mediator
vt in p̄dicta. l. eleganter. ⁊ ff. de pse
nens. l. 2. ⁊ 3. nisi i subsidiaz qñ. 8.
mediator deficeret ul' nō posset. vt
in dca. l. eleganter. **A.** **M**eli⁹ facit
l. fi. ff. de eo p̄ que fac. erit. vbi dī
q; qñ dolosus nō ē soluedo. nō est
equū q; q; lucret ex dolo aliēo cū
dāno alierius. Et oīa p̄dicta notāf
etiā in sū. cō. li. 2. n. 8. q. 8. fm Hof.
⁊ Hof. vbi etiam ponit qđ statiz
sequit. **B.** Itē nō fm. x. x. q; i mo
nachatu ⁊ infunio ē si dolus
det cām cōtractui nibilonunus 13
qui doli allegat doli pbare d3. vt
habes. j. locatio. §. 6. in fi.

Domicilium .

Qñ dicat q; trāsire domi
cilii ita q; facit sit de iurisdictione
alteri⁹. **R.** fm Hof. Puto q; fm
ius canonicū q; cū ad aliā paro
chia trāsit ⁊ hospiciū p̄stituit expli
cādo sarcinulas suas ⁊ se ip̄o re
cipit aio remanēdi statim sit paro
chian⁹ illi⁹. cū de parochijs. c. vl.
⁊ ex de decimis. ad aplice. **A.** Idē
in sū. cōn. li. i. n. 16. q. 13. **B.**

Dominica dies

Die dñicū p̄stat inter sūmas ⁊
p̄cipuas festiuitates p̄neri. **Exo.**

20. **M**onento vñ dñe sabbati sanc
tifies. **D**ñicani. n. colere debem⁹
p̄pter honorē ⁊ gaudiū resurrec
tionis dñice. de ple. dif. 3. c. sabbat
to. Nulla opatio in illa sancta die
agatur nisi tñ hymnis ⁊ psalmis
⁊ canticis spūalib⁹ dies illa transfi
gatur. de cōse. dif. 3. ieiunia. Item
tāta ē excellētia h⁹ diei q; in nullo
alio die pōt ep̄s cōsecrari. dif. 25.
q; die dñico. vbi ēi subduir q; q̄
qd insigne a deo ē cōstitutū i terris
in huius diei dignitate gestū ē. In
hac mundus sumpsit exordiu. In
hac per resurrectionē ⁊ mors inte
ritū ⁊ vita accepit principium. **A.**
Nec fuerūt dicta Ray. vt p3 in sū.
con. li. i. n. 12. q. 3. **B.**

Atrū obseruatio diei dñice sue
cedat loco diei sabbati. **R.** secundū
Th. fa. fe. q. 122. **N**ō succedu ex vi
p̄cepti sed ex constitutiōe ecclesie
⁊ constitutiōe populū xpiani. **I**ō
non est ita arda phibitio opandi i
die dñico sicut fuit in die sabbati s;
qdā opa cōcedūt q; die sabbati p
hibebantur. sicut decoctio ciborū
⁊ alia h⁹ mōi. de pse. dif. 3. puenit
in fi. Et in qbusdā opib⁹ phibitis
facilius dispensatur in noua q; in
veteri lege. Quia ēi fm hosti. i sab
batis maxime operari debem⁹ ne
videamur iudaizare. **A.** Idē i sū.
cō. li. i. n. 12. q. 6. **E**idē ergo q; dñi
ca nec aliqd festū hodie sit ex pre
cepto diuino. ⁊ sic vacat tertium p̄
ceptū decalogi. **M**emēio ⁊ c. **S**;
ponus dicendū est q; non vacat.
Mā l3 esset quo ad specialē diem
sabbati cerimoniale. est tñ morale
q; tū ad hoc q; aliquis dies ebdo
made depuret ad diuinū cultū fm
Mico. de lra super. 20. cā. **Exo.** ⁊

alios theologos. Qui et pueniens
 valde fuit ut scilicet an xpi aduentu
 cui vacabat gra deputatus fuerat
 ad festandū dies vacatōis qñ de
 cessauit opari. ita et post aduentu
 xpi. et in ipse quo dñs opatus est
 saluē nřaz deputaret dies magni
 fice opatōis. Et h̄ scriptura nō de
 clarauerit exp̄sse quis sit dies. n̄
 satis declarant tacite et sufficiēter
 demonstrādo magnalia opa que
 fecit dñica die. In illa. n. ichoanis
 mundi. Gen. 1. X̄ps resurrexit a
 mortuis. de ple. di. 3. sabbato. In
 eo spūs sanctus datus est aplis. et
 breuiter q̄qd isigne cōstitutum a
 deo. i. huius diei dignitate ē gestū.
 25. di. c. q̄ die dñico. Itaqz ecclia
 non statuit hūc diē ut ex se. s̄z poti
 us ex auctoritate diuine scripturē.
 Ita q̄ pueniēter a deo dñi statuit.
 Bō ē ecclia in. c. 13. c̄ de ferijs. diē
 q̄ ē scriptura noui testamenti pre
 cipit diēni sepumū. Claret aut qz
 hoc non pōt intelligi de sabbato.
 de ple. di. 3. p̄uenit. ergo itelli d̄
 dñico. d. c. q̄ die dñico. Et ita diē
 dñicus qui hodie subrogatus ē lo
 co sabbati p̄cipitur ex lege diuina.
 Qui aut dicere videtur q̄ non sit
 ex lege diuina p̄nt intelligi quo ad
 exp̄ssam declaratiōem. qz non pre
 cepit exp̄sse s̄z tacite et sufficiēter
 ut ostensum ē. Et si dñica diuina
 lege p̄cipit. multo magis festiuita
 tes maiores dñica quas enume
 rat glo. in. d. c. 13. de ferijs. videlicet
 natiuitatē dñi epiphaniā. pascha
 resurrectiōis. ascensionē dñi. et p̄
 tecosten. Pōt addi et dies veneri
 scā videlicet dies p̄p̄ius passiōis
 qz multo plus p̄fuit p̄ nobis mōi
 q̄ nasci. et maius op̄ n̄ rep̄tur de

na fecisse q̄ qd illa die fecit tantū
 in semēto p̄ nobis rec piendo
 passiōez. Et quia ē super opere
 illius diei fundat salus totius mū
 di sine qua oēs alie festiuitates su
 stratorie forent. Itē qd diēni ē nō
 esse hodie ita aram obseruantiaz
 dñice sicut olim sabbati d̄z intelli
 gi vep̄ quo ad cerimonialia. sicut
 erat non ambulare vltra vnū mi
 liare in sabbato. Act. p̄. vel quid
 sile. q̄ i se p̄tinebat p̄ figurā futu
 roz q̄ aliud. Quo bō ad mōalia
 videlicet ut intēdatur dñis obse
 quijs et ad dei honorē et nřam sa
 lūtē p̄sentibus. artius nūc obliga
 mur q̄ olim ex veteri testō. cū no
 uum testm̄ maiorē regrat iustitiā.
 Mat. 5. ibi. Nisi abundauerit ius
 titia vřa et c. An Aug. i quoddam
 sermone dicit. Sup̄ h̄ oia p̄tella
 mur ut oēs dies dñicos ad eccliaz
 veniā ut diligentius scripturas q̄
 sibi legāt audiat. et ipso die scō pau
 satōem habeat. Si ei iselices iudi
 in tāra deuotiōe celebrant sabbatū
 ut in eo nulla opa terrena exerce
 ant q̄to magis xpiani in die dñi
 co soli deo vacare vel deprecari
 p̄ aie salute debent et ad eccliaz p̄
 nenire. B. de mā dñice et aliaz se
 riā. i. festoz. vide. i. serie.

De minus tē

poralis aliquoz. De que
 stis et alijs quas dñi t̄p̄ales a
 diis exigunt. vide. i. callia.
 An in aliquibus casib⁹ possit dñs
 a subditis exigere vltra p̄fuitū vel
 cōe statuti. B. f. R. 27. et B. off.
 Pōt. Et p̄rio qdē. p̄ defensioe ter
 re sue. Ad hoc ei tenet oēs nō so
 lū s̄ rebz. s̄ et laborare coꝝpora

inter. ut sic seipſos ſaluent. 23. q. 3.
 ſortitudo eſt de imm. eccle. perue-
 ni. Itē ſi vult dñs ire in exercituſ
 indicium ab eccleſia vel principe ſ
 hereticos vel paganos nec ſufficē
 ad expenſas pōt a ſubditis petere
 moderatū auxiliū. Itē ſi in bello
 ex pāe ſua iuſto ſuit captus ab ho-
 ſtibus nec ſufficit ſe redimere abſ-
 qz graui dāno. Itē ſi vult ire ad
 principes p obuinēdo priuilegio p
 tectōis ſpālīs p ſe et ſubditos. et nō
 pōt omode expenſas ad hoc neces-
 ſarias facere. et ſi aliqua alia ſiſis
 cā emerget. puta qñ maritat filiā.
 Mā acquirit ſibi affines et amicos.
 aut qñ facit filiū nūlū aut accipit
 quod erat feudū ſuū vel nouū feu-
 dū acquirit. **A.** Nec exēpla ſuēt
 glo. Ray. addens qñ cū talia vi-
 deantur reſpicere omōdū ſubditos
 rū nō credo qñ dānandi ſint q ta-
 lia recipiūt vbi pſunt vel pſuēt
 ē dū mñ ſcipiāt vſ qñ pſunt l' cō-
 ſuetū ē. Et ſi aliqd pſuēt ē et ad az-
 burū ex qñ pſuēt cū moderamē-
 ne exigat. **Con.** et tā cū Ray. qñ cū
 glo. in p'dictis cāis **Al.** **Con.** et tāz
 Tho. in genere. et **Boſt.** addens
 qñ ſtatim ſequit de pſecutiōe viarū
 et pontiſ. et depauperatiōe. et iuſta
 cā. ſubdens. Secus ſi egeret dñs
 ex cauſa iniuſta. ut in ſum. con. li.
 2. ti. 5. q. 35. **B.** vel ad reſectionem
 pontiſ. et viarū. vel qñ ſine culpa
 depauperatus ē vel obligatus. dum
 tñ ſemp moderate et non ad gra-
 uamen erigat. **lo.** q. 3. vñio. circa
 mediū. et de cenſ. cū aplis. 5. p-
 hibemus. 22. q. 5. de forma ſidelitatis.
 Ad ſi qñ pſat pendat leuatiō
 vel alijs maioribus deinde p' p-
 hoc a ſubditis magis extorqueat

qñ impendant. teneant extorcare
 ſumere. et tantū de pauperib' extor-
 gare. **Supior** ē cū ſuerit de hoc
 querela depolita ſi in hoc negli-
 gens ſu- rit canonice ſubiaceat vl-
 nioni. et de imm. eccle. qñ pleriqz.
 Quā vō dñs ſu iuſta cā extorqueat
 a ſubditis tenet ad reſtitutiōes. ſim
 Ray. vñ ſi velit ludere vel vl' ra vi-
 res ſuas ad vanitatē expendere. l'
 ſi in bello qñ ex pte ſua iniuſti erat
 cogat ſe redimere. tunc ſi qñ p eū
 vel eius officiales a ſubditis exac-
 tum ē et ad dños ipſos puenit tñſ
 reſtituere illis a quibus exactus ē
 ſi ſouit. al' in p'as cās vel in utili-
 tatē cōm. Si autē ad eos non per-
 venit. nihilominus debent officia-
 les ſuos ad ſi iuſtōes compellere
 et eos punire. **Con.** Tho. in eplā
 quadam ad duciſſam Lotringie
 et Brabantie. **A.** Idem in ſum.
 con. eo. n. q. 36. **B.**

Quid ſi ſubditū hñt uſuarium
 in aliquo nemore et dñs auferat eiſ
 nunqd tenet ad reſtitutiōem. aut ſi
 alius abſt. ut eis aliqd mīqd ſuſ-
 ſicit ſi ſanſſat a dño illorū. **R.** 53
 x. Tales ſubditū ſua ſunt ſeruſ
 qñ nihil habeāt. p'p'riū ſed peculū
 ſi qñ hñt ē in p'ſa dñi. ut reuocet
 qñ nolu- rit. et ipſm uſuarium hñt
 pro peculio dñs. pōt reuocare. **I**
 tē ē de dānis eis illatis ab alio iuſ-
 ſicit ſanſſieri dño. Si autem tales
 ſubditi ſunt qñ nihilomin' hñt res
 ſuas proprias. tunc nec dñs pōt
 eis auferre uſuarium. ne de dānis
 eis illatis pōt dño ſanſſieri. **A.**
 Et ſi eſſent tales ſubditi qñ eorū
 dñs poſſet de pſuetudine quācumqz
 qñ vult de bonis eorū cape. qñ i ra-
 libus reſtringēda ē h' mōi abuſio

et extorsio potius quam laxanda fin
ciude. x. v. vt i. l. i. p. li. 2. ti. 5. q. 42.
B. De tallijs et gabellis et peda-
gijs quas et que dñi siue pñmunita-
tes quqz exigit vide. j. pedagium
et. j. talia.

Donatio j. ^{intervi}

quod sit? R. fm Hosti. Est lici-
tere rei nullo iure cogente mera libe-
ralitate facta collatio. A. Idem i. l. i.
p. li. 1. ti. 15. q. 72.

B. Quis potest donare? R. fm Ho-
sti. Donare potest pñfamilias et dñs
rei. Nō ergo seruus nō filiusfamilias
ff. eo. l. fili. Item nō minor. 25. an-
nis. C. si maior fac. ra. ha. l. vlti. Et
multo min⁹ pupillus q alienari ni-
hil potest sine tutoris auctoritate. ff.
de acq. re. do. l. pupill. Item nec
monachus. vel puerus. 54. di. ab
bau. De clericis an possint dōare
hñ. j. s. pñ. Item nō potest donare qui
nō est cōpos mēf. vt furiosus. nec p-
dignus. ff. de cura. su. l. Julian. sed
nec is cui alienatio p legē interdita
ē. vt qz pñmisit crimen lese maiestatis
C. ad. l. iul. ma. l. vlti. vel hereticus
est. C. De heresi. l. manicheos. A.
Ibi solum dñ de qbusdam hereti-
cis. Sed eo. ti. l. gazaros. dñ de oi-
bus. Nō tñ sit executio hui⁹ snie ni-
si fuerint p eccliaslicos iudices he-
renici iudicialiter pñnciati. vt. i. c.
cum scdm. d hereticis li. 6. B. Item
nec pñdñatus d publico crimine.
lz ante sniam donare posset. ff. eo.
l. post pñtractum. et. l. donationes.
s. vlti. A. Idem i. l. i. p. li. 1. ti. 15. q. 73
Potest etiam filiusfamilias aliquā
donare. vt in dicta. l. filius. ff. d do-
na. vbi dñ. Fili⁹familias donare nō
potest nec si liber am peculij admiu-

strationem habeat. nisi iusta rōne
motus donet. vñ nisi expresse ei sit
pñssu donare. vel nisi ex pñona h
colligat. vt si ē filius senatoris vel
alicui⁹ alterius dignitatis. Tūc ei
nisi filio specialiter donandi facul-
tas adimat. pñssisse vñ dum ei li-
beram dat peculij administratōez
Potest etiam donare d castrensi vel
quasi castrensi peculio iter viuos
et mortis cā. cum de eo etiam testi-
factionem habeat. Et exceptus his
casibus filiusfamilias nō potest donare.
Et si cui pñmissus ē donare nisi spe-
cialiter etiam mortis cā fuerit dōa-
re pñmissum. nō potest mortis causa
donare. hec ibi.

B. Qui possit donari? R. fm Hosti.
Quilibet nisi per legē phibeatur si-
ue sit pñsens siue sit absens. not⁹ vñ
ignotus. Item patris. et filiosa. di-
co exneo. Item filiosa. et filiosus. est
i pñtate patris non valet facia dōa-
tio. s. 3. pñalescit p emancipationē.
C. eo. l. sine. A. Hoc verū ē nisi fue-
rit reuocata. vt i dicta. l. sine. B. vt
de. j. s. an pñ. Item nec iter virum et
vxoē valet. vide. j. s. 6. 7. et. 8. Item
nec miles potest donare meretrici. C.
de dona. iter virum et vxo. l. si an-
cillam. A. Idem i. l. i. p. li. 1. ti. 15. q.
73. B. Immo etiam quilibet phi-
bet donare meretrici. 86. di. q. ve-
natoribus. Si tñ donauit repetere
nō possum. vñ ubi nō. A. qz i pari eā
turpitudinis potior ē pñdino possi-
dentia. ff. d pñdi. obtur. cau. l. si ob-
turpē. s. porro. Fallit i milie q potest
reuocare donatōnem quam fecit
focarie. Et si talis prohibitio do-
nādi est erga milites īrenos fori⁹
erga clericos fm Hosti. vt in dñā.
q. 73. B. De dādo siue donando

adulatorib⁹. vide. s. adulatio. §. si.
De dādo histrionibus. vide. §. hi
strio. A. Aduer⁹ edū etiam q⁹ non
pōt donari iudicib⁹ siue recto⁹ rib⁹
qbus certum salarium p⁹st⁹ tutū est.
Al⁹ punit dans et recipiēs. vi. l. si.
C. ad. l. iul. repe. nisi esculētū v⁹l⁹ po
culētum mera liberalitate oblatū.
q⁹d paucis dieb⁹ p⁹sumi possit. c⁹ d
referip. c. statuti. §. i. sup. li. 6. B

3 C Donano mul⁹ de causis reuo
cari pōt. h⁹cipne modis illis q⁹b⁹ li
bert⁹ sit seru⁹. vide. §. libert⁹. §. 2.

4 C Arz donatio facta sub p⁹ditōne
sit idē q⁹d facta sub mō⁹. B. Mō. nā
illa q⁹ sit sub p⁹ditōne. puta si tale
quid fiat vel sit non tenet nisi ex
te conditioe. sed illa q⁹ sit sub mō⁹
puta vt tale quid fiat. itanz tenet s⁹
non ex⁹te illo pōt reuocari. C. De
dona. sub mō. l. i. et. 2. A. In his le
gibus d⁹ solum de donatione sub
mō. S⁹ co. ii. l. si. d⁹ de donatione
sub p⁹ditōne. B. Et idē dicēdum
ē de v⁹ditōnib⁹ et h⁹ p⁹racib⁹. Et
vide d⁹ h. §. i. m⁹imonū. §. 2. 6.

5 C An p⁹uges sibi inuicem donare
possint. B. q⁹ nō. Nec valet dona
tio. qn potius p⁹hibita ē tā iure ca
nonico q⁹z civil. c⁹ co. donatio. et
ff. e. l. i. nisi i cernis casib⁹ q⁹a habes
i se. §. h⁹uius at⁹ p⁹hibitiōis sunt. 4
cause. Prima ē ne p⁹ amore alter
cōiugū n⁹ obtēpando donatiōibus
faciliter spoliaret. ff. eo. l. i. A. Ibi
d⁹. Hoc aut⁹ receptū est ne mutuo
amore inuicē se spoliaret donatiōi
bus n⁹ obtēpantes sed p⁹fusa erga
se facultate agētes. B. Secūda ne
melior i paup⁹tatē icidēt deterior
ditiō fieret. ff. eo. l. 3. Terna ne for
te cōiuges itenti ad acq⁹rēdum sibi
p⁹ donationes n⁹ essent studiosi libe

ros h⁹ndi vel educandi. ff. eo. l. 2.
Quarta ne amor honestas et debi
ti exhibitio q⁹ d⁹bēt esse iter p⁹uges
p⁹cio p⁹culari viderent. ff. eo. l. 3. Et
sic iter eos donatio n⁹ valet et si fiat
p⁹ iterpositā p⁹sonam. ff. eo. l. si spō
sus. §. gnāliter. A. Hic. §. nō videt⁹
h⁹ri i hac. l. 3. h⁹ dictū p⁹batur b⁹i ea
l. i. p⁹icipio. B. Nec valet iter eos
remissio alicui⁹ debiti aut assigna
tio cuiuscūq⁹ debitoris. q⁹z hec oīa
donationes sunt. A. Nec probant⁹
i dicta. l. si spōsus. vbi etiam h⁹i in
p⁹incipio q⁹ donatio iter spōsaz et
sponsū valet. et nota. et i sū. p. li.
l. ii. 15. q. 76. B.

6 C Sūt tñ casus qbus donatō iter
p⁹uges valet. Et p⁹io quidē si is q⁹
donauit p⁹mansit i eadem volūtatē
vsq⁹ ad mortē. Mā huius donatō
morte donatoris p⁹ualescit. c⁹ eo.
donatio. Itē valet donatio si alter
n⁹ sit inde paup⁹ior. l⁹z alter fiet diti
or. vt si marit⁹ heres ab aliq⁹ istitu
tus nō adeat vt vxori substitute lo
cū faciat. Itē eodez mō valet si alē
nō fiat ditiōr l⁹z alter fiat ide paupe
rior. vt si vir dōauit vxori ad emē
dum vnguenta et h⁹. vt i dicto. c.
donatio. et ff. eo. cū hoc status. A.
Beli⁹ v⁹l⁹ facere eo. ti. l. si sponsus
§. p⁹st. et. §. si. et. l. se. B. Sed et dōa
tio iter sponsū et sponsam valet
vt i dicta. l. cum hic status.

7 C Quibus modis donatio facta
iter virū et vxorē renocat. B. Pri
mo quidē renocat exp⁹ste p⁹pniam
ff. eo. cū hoc stat⁹. §. i. A. Et ibi pa
tet q⁹ d⁹z attendi sup⁹ma siue vltima
voluntas q⁹n pluries mutant itētiō
nē. B. Itē renocat si res donata
per donatorem alienetur. C. eo. l.
si marit⁹. A. Ibi hoc n⁹ p⁹bat. s⁹ in

dēa. l. cū h stat. §. si marit. Abi pa-
 tet q n solum alienando vñ tacite
 reuocare donationem. sed etiā pi-
 gnori obligando nisi expñse aliud
 ostendat. B. Item si premoriatur
 ille qui donatōnem accepit. ex eo.
 donatio. Item si diuortium fiat. vt
 i dicta. l. cū h stat. §. diuortiu. A.
 Et ibi p3 q h vñ ē qñ diuortiu
 fit ex displicētia. Secus si fieret cū
 bona grā. vt si fieret cā religionis.
 Itē sec⁹ si post diuortiu mrimoni-
 u3 restaurat. vt ibi. B. Itē cū so-
 cer nunciū diuortij mutū nūruī cui
 donauerat. vt in ea. l. cū h status. §.
 si socer. A. Dia q hñt i hoc. §. fue-
 rūt dicta Hoff. vt p3 i sum. 2. lib. 1.
 ti. is. q. 77. Et p dicta nō solum ob-
 tinēt iter virū et vxorem sed et inter
 socerū et generū seu nūru. et iter
 soceros q copulatos i mrimonio
 i ptate hñt. ea. l. cū h stat. §. o. o. B.

8 **E** p3 et fili⁹ q est i eius ptate sibi
 donare nō pñt eo q p3 et filius qñ
 vna sūt psona. C. de impu. et alijs
 subst. l. 1. vñ. Fallit tñ i dote et dōa-
 tione pp nuptias quā p3 filio et fi-
 lie donare pōt. Itē fallit cum filio
 famul. eū in castra p3 donat mo-
 bilia. Itē valet si p3 remittat filio
 vsū fructū quē h3 i reb⁹ illius adue-
 tijs. Itē valet si fiat ob alimēta. h
 Hoff. A. Idē i sum. con. eo. ti. q.
 78. vbi et dī f3 eundē q quicquid
 dī de donatōib⁹ iter virū et vxorē
 phibitis. idē pene itelligas de do-
 nationib⁹ iter patres et filios. B.

9 **E**struz sacerdotes parochiales
 et alijs clerici sine plati possint dōa-
 re. B. Quāti ē de patrimonialib⁹
 sine de suis ppijs aut q p aliquaz
 hēditatē vel alio mō iūtu persōe
 acq̄sierint. donare hñt. ex d suc. ab

ues. c. 1. S3 et de fructib⁹ bñficiorū
 suorū donare pñt quedaz modica
 fm eorū statu. s3 tñ tenent et debent
 donare paupib⁹ pñs et honestis
 qz quodāmo bona clericorū sunt
 pauper. Et psonis ihonestis do-
 nare nō l3. vt. s. 3. §. dictum est. Et
 ad istā materiā facit. s. clericus. 4.
 §. 5. A. Et fm ea q ibi et hec dicunt
 vidētur itelligenda que notant in
 sum. 2. li. 1. ti. is. q. 79. s3 ibi videat
 dicta lanoza poni fm Hoff. Ibi
 et dī fm Hoff. q i donatione rei
 modice nō requiratur pñsus vel
 filii clerico. Et ad h facit et co.
 ceter. Itē q ep̄s ad pstruēdū mo-
 nasteriū pōt pferre quinquagesimaz
 bonorū sue ecclie. Idē edificatōez
 bo alterius ecclesie. solū cētesimā
 iz. q. 2. bone rei. Nec requirunt
 pñsus. cū semel a iure pcessus sit
 Et si plures donationes fecit q ex-
 cedat quinquagesimā vñ cētesimā
 licet diuersa circa hoc dēa sint a di-
 uersis. meli⁹ videtur vt excedens
 reuocet. et nō oēs fm eundē Hoff.
 Itē dēa quinquagesimā vñ cētesimā
 nō d3 dari qñ esset i graue dānum
 ecclie. ex eo. ad aplice. Itē etiā et
 i rerū donatōe d3 antēdī rōnabilis
 psuetudo loci. ex eo. ceterum. B.

Etruz prelati eccliarum donare
 possint. B. Dicēduz q possint qdā
 modica. iz. q. 2. terrulas pñsiderata
 tñ rei donate quantitate et loci con-
 suetudine et de dona. ceteruz. De
 hac materia vide. s. clericus. 4. §.
 fo. et. 5. Quānum ecclijs donari
 possit. vide. j. ecclia. 1. §. 6.

Donatio ij a. cā
 tis. Donatio cā mori ē euz
 qz magis vult se hñe qñ eū cui do-

nat. magisq; cū cui donat q̄s here-
dem suū. ut. ff. d. dona. causa mor.
l. i. 7. Insti. de dona. §. 2.

In q̄ differt donatio cā mortis
a legato. R. Donatio cā mortis ad
instar legato redacta ē. ut idēz iu-
ris sui i. vtroq; ut Insti. d. dona. §.
2. Differt tñ i. quibusdā. l. q. lega-
tū semp tradat ab herede s; dona-
tio cā mortis qñq; ab hēd qñz a te-
statore. Itē si quis accusat testamē-
tū ut falsū. amittit legatūz. sed non
donationem cā mortis. Aliter si ex
aliq; cā rescindat testm. 7. dona cā
mortis. ff. eo. l. si aliq; 7. l. si debi-
tor. Al. Idem i. sū. con. li. i. tit. 15. q.
50. fm glo. Ray. qui ē dicit q; alie
sūt differētie q̄ solēt nōri. C. de do-
na. cā mor. i. sūma 7. i. lā. **B**

2 **R**euocat donatio cā mortis si
donatē peniteat. vel si liberat ē de
pīculo in q̄ erat vel si dīciat cōdi-
tio sub qua donatio facta fuit. ff. si
cer. petat. l. nō oīs. Itē si donatari-
us p̄us dēdat q̄s donator. ff. eo. si
filio. 7. l. se. 7. si. Al. Idem i. sūm. 2.
ti. q. 75. fm Hosti. q; etiāz addit q;
idē ē 7. si non adimpleat cā sub q̄
donatio facta ē. 7. q; predicta vera
sunt nisi sic datum fuit ut statim tran-
seat dñūm nec reuocari possit. q;
talis donatio iter uiuos facta cen-
setur. Et ex quo facta est nec cōdi-
tionem nec modum nec penitētiā
sine cā admittit. Ex cā tñ reuocari
pōt ut pp supueniēte filio 7. natiui-
tatē. l. 7. q. vlt. q̄cūq; **B**

Donatio iij .s.

nuptias. Donatio pp nup-
tias ē qd spōsus spōse dōat qñ ab
ea dōtē accipit. et de dona. iter vi-
rū 7. vxo. c. nup. Al. Et ibi p; q; idē

ē et si spōsus donat qñ non accipit
dōtē. q; siue accipiat dōtē siue nō
illud qd donat sic vocat. Unde 7. i.
dictio. c. nup. i. si. dī. Illud te nolu-
mus ignorare q; vxo dī dare dō-
tem viro. vir aut vxo donatiōem
facere pp nuptias. **B**. Quamvis
aut donatiōis pprium ē q; si pacis-
cat marit⁹ de dote vel pte dōtis lu-
crāda vxore p̄mouua. talem p̄tenti-
d; lucrari mulier de donatiōe pp
nuptias p̄mouuo viro et d. dona-
tio virū 7. vxo. donatio. §. sanc. 7.
C. de pac. puen. l. ex morte. Al. Elbi
ēsparet q; etiāz si diuerse sint quā-
titates maioris vel minoris dōtis
7. donationis propter nuptias q;
etiāz tunc equalitas de necessita-
te requiritur in quota 7. nō in quā-
titate. 7. q; si pactio cōtraria facta
fuerit. non ualet. Et subdit. Eadez
custodiri censemus siue pater q; si
ho siue mater siue ipse dūctur vxo-
rem sui iuris p̄stare siue q̄libet ali-
us pro eo ante nuptias donatio-
nem nupture dederit. Sili quoq;
modo pater pro filia siue mater si-
ue ipsa pro se sui iuris p̄stituta siue
q̄libz ali⁹ p ea vxorē ducto dōtē d-
dit seu p̄miserit qñ 7. alio p ea of-
ferēte dōtē ipa eā p se uī offer. Qd
adeo verū est ut ipsa ab alio pro
se oblatā dōtē in lucrum suum re-
poscat. nisi forte is qui eaz obtulit
statim. i. tpe obligatiōis seu p̄mif-
sionis stipulat⁹ vel pactus sit ut si-
bi dos p̄dicta reddat. hec ibi. Ho-
die aut d; q̄litas esse nō soluz in q̄-
ta sed etiāz in quantitate. ut i. Alu-
ten. de equali. do. §. i. coll. 7. Itēz
in dicto. c. donatio. dī. Sane solu-
to m̄rimonio sicut dos ad mulie-
rem. ita donatio propter nuptias

redit ad virum. nisi d consuetudie
secus obtineat. **B.** Donatio prop
pter nuptias alienari nō pōt. vi. j.
dos. §. 3.

DS ē q̄ dat viro a mu
liere ponere qd
d m̄rimonio sustinet. An tā
diu durat q̄ diu t m̄rimoniū. sed
eo soluto soluit. qz sine eo esse nō
pōt. ff. d. in re dotiū. l. 3. Et ē dos q̄
si ppriū p̄rimoniū mulieris. ff. d. nu
no. l. dñiqz. §. 3. vix. i. si. S3 q̄ diu
stat m̄rimoniū. dñiū dotalium ē
penes virum. vnde t contra volū
tatez viri non potest inde eniaz ele
mosynam facere. vi. j. elemosyna.
.2. §. 3.

Quor sūt spēs dotis? **R.** Due.
Mā alia pfecticia. alia aduēcticia.
Pfecticia dos ē q̄ a p̄re p filia
vel ab auo. p̄nepte. vel ab alio no
mine eoꝝ seu de bonis eoꝝ datur.
ff. de iure do. pfecticia. Aduēcticia
vō ē quā ipsa mulier dat pro se v̄l
alius a patre vel auo. siue sit frater
siue sit alius quis. Item dos alia e
stimata alia iestimata. Si estima
ta datur. tam lucrum q̄ damnum
pertinet ad maritū sicut ad rei ep̄
tozem. **A.** Estimatio. n. inducit ep̄
tionem. ut in. l. plerunqz de qua. j.
B. Si vero iestimata. dānum t
lucrum pertinet ad mulierem. ff.
de iure do. plerunqz. Fructus tām
ptinent ad maritūz pp onera m̄ri
monij. An fetus dotaliū pecorum
ad maritū ptinet. qz in fructibz cō
putantur. sic tamen ut suppleat de
morta capita ex iam natis scibz
vt in dca. l. plerunqz. **A.** Idem in
sum. con. l. 4. ti. 25. q. 2. **B.**

Pactū patri factū a filia dū nu
ptiū tradere q̄ dote cōtenta nullū

ad bona paterna regressus habet
improbat lex civilis. Si in iuramē
to nō vi nec dolo p̄stuto fir matum
fuerit. seruari debet. extra de pac.
c. q̄uis. l. 6.

Dos t dōatio pp nuptias aliēa
rinon pōt ēt p̄sentente vxore. ff. d.
fun. do. l. lex iul. a. **A.** Ibi nil aliū
d̄r nisi q̄ alienatio phibita mari
to phibet t sponso. Sed hoc bñ
d̄r in. c. cū pt ngat. j. allegato. **B.**
Nec valz alienatio nisi vxor iura
uerit non d̄uenire. extra de iurim.
c. cum cōtingat. t de iure iurando
c. licet. l. 6. **A.** Hoc ē vez q̄ sine
vi vel dolo sponie p̄stūm fuerit
iuramētum. vt in dictis. c. **B.**

In quibz cāibus maritus lucrat
dotem? **R.** Lucrat ex pacto vt si
paciscat de tota dote vel eius par
te post vxoris mortē lucranda. vi.
C. de pac. puen. l. ex morte in pri.
t in aug. ibi posita. **I**g lucrat ex le
ge. vt si pp adulterū mulieris fiat
diuortū mulier dotē amittit. c. d.
dona. iter vix t vxor. plerūqz. **A.**
Abi ē pz q̄ idē ē q̄n pp fornicatō
nem ipa p se sine alio iudicio re
cesserit. Et q̄ his cāibus amissio
h3 locū nisi postea recōciliata fue
rit viro. In dicto c. c. plerūqz. pz
q̄ idē q̄ in dote ē ēt i dotalicio. qd
fm glo. ibi ē illud qd mulier lucra
ret ex pacto de donatōe pp nupti
as. vel q̄ p dotalicio intelligūtur
pascuales. **B.** Itē mortua vxore
iustata t deficiētibz liberis t p
pinquis vir succedit vxor. t lucra
tur dotē t econuerso. vi. C. vnde
vir t vxor. l. i. In alijs aut cāibus
dos ad mulierē. t donatio ppter
nuptias reddit ad vix. nisi sec⁹ ob
tineat de p̄suetudie approbat. c. ē

de dona. inter viri & vxor. c. doatō
§. sanc. **A.** Nec oia notant in sū. p.
h. 4. n. 25. q. 5. fm Ray. & glo. eius
qui et exprimit fm ius civile mul-
tas alias cas ex quibus maritus
pōt ipse repudiare vxorē & do-
tē lucrari. vt in auct. vt liceat ma. &
auct. §. q. vero colla. 3. Et subdit.
Nota m q quicquid dicat lex ista
vir non potest dimittere vxorem
nisi pp fornicatōem. **B.**

9 **C** Done q pp adulteriū vxoris
facta separatōe thori mulier dotem
auulit. non aut pbata p sanguinita-
te sepant oio. nūquid poterit muli-
er dotē repetere? **R.** Non. **Maz** lz
nō appareat q n fuerit matrimo-
niū. mulier in bilominus puniēda
ē pp intentiōez cū ope subsecuto.
et de biga. nup. & c. vlt. & et vt p h
ceteris deliquit m anserat & ne
excoget falsa pbatio m matrimo-
niū. h. **Doct.** Lan. **Goff.** **Ber.** &
Ja. **A.** Idē in sum. con. eo. ii. q. 6.
lz vt ibi pz. **Tac.** dixerū dū. **B.**

6 **C** Qui restituenda sit dos? **R.** Si
dos fuerit a pte pfecta. nunc si in
mrimonio filia pmoiat. dz dos
reddi pti. **C.** so. ma. l. dos a pte.
A. Hoc vez ē qn filia erat tēpore
mortis sub pōtate pti. Secus si
erat emancipata. vt nō. ibi gl. **B.**
nisi si mulier reliquerit liberos. qz
tunc lz de iure dōberet pti. m d p
suetudine remanet penes liberos
vt notat in. d. l. dos. **A.** s. i glo. qui
dā et intelligunt hoc esse de iure.
ar. l. post dotem. ff. so. ma. **Alij** cō-
tradiciunt. Sed priā opinio pualz
vt nō. an sum. con. eo. ii. q. 7. vbi et
nōnt oia que in hoc. §. habēt. **B.**
Si vero vir pmoiat. tunc tal dos
patri & filie reddenda ē. **A.** **Alex** ē

qn filia ē in pōtate pti. **Aliter** et
dāda soluz filie vt videt colligi ex
l. 2. j. allegata. & ex glo. in. d. l. dos
nisi pti fuerit ipse dauomo stipula-
tus eā sibi reddi vt dī. j. **Quā** vero
filia ē sub pōtate pti. tunc sit quōd
dictum ē. s. & qd sequit. **B.** Ita m
q nec pti aliter q ex voluntate fi-
lie eā petere pōt. ff. sol. ma. l. ij. **A.**
Ebi et pz q filie nec filia pōt petet
sine pte. Et dī filia patri pntire
qn scit & nō cōradicit. vel qn effec-
ta fuerit demens. **B.** Qd si pti nō
vuiat vxori reddenda ē. vt ibi. Si
vero dos fuerit a quocunqz alio
pfecta. tūc si pmoiat vxor. ad hī
des eius pertinebit dos. Si pmo-
riat vir dos ad vxorē reditu. In-
tellige hoc nisi ille qui dedit fuerit
stipulatus dotē sibi reddi. **L.** d. rei
vxor. ac. l. vnica. & ff. so. ma. l. quo-
tiens. §. l. **A.** Hoc vez ē qn stipula-
tio facta ē ipse quo dos data vlt. p
missa fuit. Secus si postea. cū ius-
tā questus sit mulieri. dicta. l. post
dotem. ff. sp. ma. **B.**

7 **C** An restituenda sit dos? **R.** Si dos
pstitit in rebus. s. mobilibus. resti-
tuenda ē statim soluto matrimonio
Si xō immobilibus dz restituenda
aut. **C.** de rei vxor. ac. l. vnica. §. cū
aut. **A.** Idem in sum. cō. eo. ii. q.
8. fm Ray.

8 **C** An semp maritus in cāu resti-
tuende dotis ppellat reddere sio-
tum? **R.** n. **Bar.** in restituenda
dote non pdenatur nisi in qmz sa-
cere pōt. s. habita rōne ne egeat si
nō dolo versatus ē. **L.** de rei vxor.
ac. l. vnica. **A.** §. cū aut pūctia. l.
in pdenatione. ff. de regu. iur. **B.**
Et debet cautiōez exprimere q si
ad meliorē fortunam peruenerit
n 3

soluet residui. Hoc etiam p̄iūte
guā transit ad filios eiusdē infimo
ny. ut. ff. solu. ma. l. maritum. **A.**
Mel⁹ facit. ff. co. ti. l. etiā. In. l. n.
maritum. nil aliud dī nisi q⁹ h⁹ p̄uī
legit nō transit ad heredē. **B.** S³
h⁹ heredi cōneo nō ē p̄stādū q⁹ tale
būstōū p̄sonale ē et cū p̄sona extin
guit. **A.** Hoc dī. ff. so. ma. l. quia
q⁹ seq̄t immediate p⁹ dictā. l. maritū
Et oīa q⁹ h̄nt in h. s. nōnt etiā in sū.
con. co. ti. q. 9. fm Ray. Aduertē
dum etiā q⁹ si marit⁹ pacisceretur
q⁹ posset pueniri vltra q⁹ facit pos
sit ē⁹ bonos mores. et nō valet pa
cium. ff. solu. ma. l. alia. s. p⁹. **B.**

9 **E**ltz maritus uel ei heredes in
restituenda dote possint detrahē ex
p̄sas. **R.** Exp̄sas nccias. n̄puta
q⁹ domum refecit et h⁹. retinet pōt
ut. C. de ipe n. i re. dota. sac. l. i. Ex
p̄sas vō volūarias ul voluptuo
sas p̄dī etiā si voluntate mulieris
facte sūt. ff. solu. ma. l. i volun arijs
A. Ista lex ē pon⁹. ff. de impen. i
re. dota. sac. Et qd h̄t i h. s. suū di
cium Ray. n̄paret in sū. con. in di
cta. q. 9. **B.**

10 **Q**uid si marit⁹ tenet de dote et
h³ alia debita. **R.** Mulier pro do
te h³ obligata oīa bona viri itantū
q⁹ p̄fert oībus creditorib⁹ non ha
bētib⁹ exp̄ssam p̄p̄tēcā. Et hoc nī
si alit⁹ p̄o⁹ sit i sū iure. ut quia petit
dote p̄cedētē. ut. C. q⁹ po. in pi. ha.
l. si. vide. j. restituo. 2. s. 5. Sed in
donatione p̄pter nuptias nō p̄fert
mulier creditorib⁹ nisi posteriori
bus. **A.** Hoc idē colligit in dca. l.
si. in si. Et idē qd in h. s. dicis nōtur
in sū. con. li. 4. ti. 25. q. xi. **B.**

11 **E**tia cōstāt infimomo mulier
pōt recuperare dote. ut qn vir vergit.

ad inopiā. **L.** de iure do. l. vbi. **A.**
Ibi ē dī q⁹ non debet mulier hoc
casu dote alienare s³ p̄seruare pro
sustētiōe sui et mariti et filioz. **B.**
Pro delicto viri nō debet vxō
dorem amittere. ex de pig. ex lris.
et si cōmisit crimen lese maiestatis
. **L.** ad. l. iul. ma. quisquis.

Possessōne pignozata genero
p dote fructus nō debēt cōputari
sorem si gener sustinet onera mā
rimonij. extra de vfur. salubriter
vide hoc. j. vfura. l. s. 16. qui icipit
Pone quidam gener.

Qui h³ cognoscat de infimo
mo. h³ cognoscere et de dote tāq⁹
de accessōis et de dona. inter vir
et uxo. c. i. 2. et 3. ff. de iure do. l. 2. et
3. **A.** In his. ll. nūde hoc dicitur.
sed ad hoc bene facit. l. 2. ff. de iur.
om. iudi. **B.**

Abia Vtruz dubia
sint in melio
rē partē interpretāda. **R.** s³
Tho. fa se. q. 60. Dicēdū q⁹ sic. vt
dicit glo. super illud Ro. 14. Qui
nō manducat manducat nō iudi
cet. Nā ex h⁹ q⁹ aliq⁹ h³ malā opi
nionē de aliquo absq⁹ sufficiēt cā
iniuriat ei et cōtēnū ipsū. Null⁹ at
d³ alui cōtēnere vel nocumentum
qd cumq⁹ inferre absq⁹ cā cogente.
Et iō vbi non apparet d³ malicia
alicuius manifesta idicia debem⁹
eū bonū h̄re interpretando id qd
dubū ē in meliōrē ptem. Et meli⁹
ē q⁹ aliq⁹ frequenter fallat h̄ns bo
nā opinionē de aliquo malo hoīe
q⁹ q⁹ rari⁹ fallatur habēs malā
opinionē de aliquo bono. q⁹ ex h⁹
su iniuria alicui. nō autem ex. i. et
de re. in. estote. **A.** Idē in sū. cō. li.
3. ti. 34. q. 13. **B.** In dubijs via tu

tior est eligenda. et d. homi. ad au-
dientiam.

Duellum est singu-
lari pug-
na pro probatione veritatis
ita videlicet ut qui vicerit probasse in-
telligat. et si non vicerit defecisse in
probatione putet. Et dicitur duellum qua-
si duorum bellum. Dicitur etiam monoma-
chia. i. singulari pugna. **A.** Idem
etiam in fin. con. li. 2. n. 3. q. 1. f. 3. Ray.
Dof. et Goff. Et addit Ray. Dicitur
etiam vulgo in quibusdam par-
tibus iudicium eo quod ibi iudicium dei
expectatur. **B.**

Duellum facere non est licitum. 2. q. 5.
monomachia. Nam est contra preceptum
in illud. Non temptabis dominum deum tuum
Deut. 6. et Mathe. 4. Contra quod
nullo modo faciendum est. 2. q. 2. qui-
tur. Item expressum prohibetur lege secu-
lari. L. de gladiatoribus. l. unica.
li. xi. Con. in hoc. Goff. et Dof. et
Tho. fa. se. q. 15. **A.** imo. 95. arti. 8.
Et hoc fuit principale dictum Ray. ut
p. 3 in fin. con. li. 2. n. 3. q. 2. Et addit
Ray. Nec obstat quod crimine lese ma-
testatis crimine perductionis appella-
tur. quia illud non ideo dicitur quod in illo cri-
me suum admittendum duellum putat quodam ma-
le intellexerunt. sed quia perduelles dicitur
tur hostes. vult ergo dicere crimine
perductionis. i. crimine hostile. ff. de
f. bo. sig. l. quo nos. **B.**

Curia in duello consuetudo generalis
aliquem excuset. f. 3. Ray. et ho-
sti. Nulla consuetudo vel verius cor-
ruptela potest aliquem excusare. quia di-
turnitas temporis non minuit penam. sed
auget. et de symo. non satis. et c. cum
in ecclesie. Peccat ergo omnes mor-
tali si differet. Grauius. n. peccat qui
suscipit eam propter quemcumque meritum.

Attenuat autem penam eius multum propter
culam reus vel persone. 32. q. 5. ita ne.
ex quod meretur causa sacris. Item autem qui
se suscipit et qui offert et iudex qui
differt vel auctoritate prestat. Item ille
qui ex officio dat consilium auxiliatur
saniori. Item sacerdotes qui dant bene-
dictionem sibi alicubi est consuetudo.
omnes dico longe peccant grauius.
Et si contigerit ibi homicidium omnes
sunt irregulares. 17. q. 4. omnes. Si
ergo clerico offerat duellum. nullo
modo suscipiat. nec per se nec per alium lo-
co sui. quia de iure debet deponi. et co.
c. l. 2. **A.** Potest tamen episcopus cum illo dis-
pensare dominum ex duello mors vel
mutilatio secuta non fuerit. de co. c.
1. **B.** Sed cum episcopus defendere vel
ecclesia de cuius iurisdictione est ex de
so. cope. c. l. 2. et xi. q. i. c. l. 2. **A.** Con-
tra etiam predictis Dof. ut in fin.
con. eo. n. 3. **B.**

Aliquid sunt irregulares clerici
qui afferunt reliquias adiurandum pu-
gnantibus in duello? f. fm. x. x.
Ray. videtur sentiri quod sic. quia videtur
coadiuvare ad hoc quod duellum fiat. sicut
illi qui dant benedictionem. **A.** Ibi tamen
videndum quod si tales clerici solum affe-
runt reliquias ad iurandum ita quod eis
non afferentibus nihilominus fieret
duellum non sunt cooperatores nec
videntur esse irregulares. aliter sic. **A.**
Veritas est quod non potest negari quin
aliquo modo sint cooperatores. Et cum
bellum sit iniustum merito incurritur ir-
regularitatem. ut potest colligi. s. bel-
lum. 2. s. 2. **A.** et idem. x. x. dicit quod non
est securum dicere contrarium. ut p. 3 in fin.
con. li. 2. n. 3. q. 4. **B.**

Quid de episcopis. abbatibus et capi-
tulis et clericis qui a seculari domino co-
gunt aut subire duellum aut res eccle-

nasticas perdere. Item qd de epis et
 laicis huiusmodi iurisdictiones spales et
 in corpore curijs inducant et inducant duellum.
 R. fm. x. x. In oibus huiusmodi casibus
 si plati seu clerici offerunt seu susci-
 piunt duellum aut per se aut etiam per
 alios de eorum mandato. aut per ea in-
 dicant. aut aliquam auctoritatem spe-
 cialiter prestat. peccant mortaliter. Et si
 si quas mors sunt irregulares. Si
 autem ista fiat per yconomos vel pro-
 positos seculares administratores p-
 latorum sine spali mandato. plati qd
 peccant mortaliter tolerando. non
 tamen credo qd incurrant irregularitatem
 ex quo super hoc spalem auctorita-
 tem non prestat. l. p. p. p. b. l. uis suis
 qd iusticiam faciat in tali vel tali causa. qd
 in tali generali mandato non intelligit
 aliquid mandari de duello. et in huiusmodi ca-
 sibus si rex vel ipsonam ecclesiasti-
 cam compellere ad duellum aut auferre
 ei bona sua debet episcopus se invicem viri-
 liter adinuare. Clericus autem dicitur ponere
 omnia mala tolerare qd tali malo pre-
 iure. Et omnia predicta intellige eodem
 modo de iudicio ferri candentis et a-
 que bullentis. in quibus oibus tempta-
 tur deus propter quod prohibita sunt expressis.
 2. q. 5. m. enam. et c. consulaisti. et ex
 de pur. vnl. c. viij. A. Idem in su.
 con. eo. n. q. 5. Et addit ab eodem
 x. x. Credo etiam qd in publicis p-
 dicationibus poterit innuere secularibus
 rusticis. et plebibus dum tamen manifeste et
 modeste et quasi per modum copassionis
 dicat eis qd qd faciunt non sunt statim
 salvandorum. et preteritum in his locis
 ubi super hoc credunt iuris ignorantia
 laborare. qd ta episcopus et abbatibus et
 ceteris ecclesiasticis personis non est to-
 lerabilis quicquid sit de secularibus. B.
 Pena pugnatum in duello fm

Ray. e. depositio si erat clericus. Et
 si mors de vel mutilatio subsequi-
 ta fuerit. non poterit episcopus cum talibus dispen-
 sare in officio. s. i. beneficio sic. B. ost.
 vo dicit qd non poterit. Et posset dici qd
 non poterit dispensare in aliquid novo
 beneficio. s. i. in retinendo habitum ad
 sustentationem. A. S. certe in. c. 2. ex
 de cle. pug. in du. d. qd poterit cum tali-
 bus super habendo beneficio dispensare. Et
 ita dicit Ray. Nec contradicere ho-
 sti. dicit. n. qd cum talibus ad beneficiu
 huiusmodi curam aiarum non dispensabit infe-
 rior papa. ut p. 3 in su. co. eo. ti. q. 6
 ubi et dicit qd beneficiu super quo fue-
 rit dispensatum tales habere poterunt ut ti-
 tulu fm B. ost. Scdm alios vo ha-
 bebunt tamen ut stipendiu sicut laicus
 et extra ecclesiam. 32. dis. si qui vo. Et
 h. videt uerius qd beneficiu datur pro-
 pter officiu. 16. q. 1. generalit. Unde
 cum non possint un officio non videt
 qd possint in titulu habere beneficium
 B. Qd si nec mors nec mutilatio
 fuerit subsequuta et si sacerdos vel
 clericus in duello occiso vel spon-
 te suscepto amisisset parte digiti s.
 non tanta qn sine scandalo posset ce-
 lebrare quantumcumque fuerit gravis
 excessus poterit episcopus cum tali post pac-
 tam penam dispensare ex eo. c. 1. et 2.
 A. Hoc e. uerum fm eundem Ray.
 si aliter necessitas vel utilitas h. ex-
 poscat. ut in dicta. q. 6. B. De pu-
 gnantibus in torneamentis. uide
 j. torneamentum.

Brietas

vtrum sit
 peccatus
 mortale. R. fm Tho. fa fe.
 q. 150. Immoderatus usus uini pot-
 est tingere tripliciter. p. mo ita qd uter
 nesciat potum esse immoderatum et iebri-
 are potest. Et sic ebrietas potest esse

sine peccato. et sic dicitur. Hoc credit homo
 quoniam aliquis precipiat ponere esse immodera-
 tum. non tamen estimet posse inebriare.
 Et sic potest esse cum peccato veniale. **A.** **M.**
 si hoc casu ebrietas sit frequens seu
 assidua. tunc non est mortale sed **Aug.**
 25. dist. 8. al. autem dicitur. ebrietas est. Et ut
 notum in summa. con. li. 3. ti. 4. q. 2. assiduitas
 ut dicitur **Aug.** facit ebrietatem esse
 peccatum mortale non propter solam itera-
 tionem actus. quia multiplicatio ac-
 tus venialium non auget in infinitum
 sed quia non potest esse quod homo assidue
 inebrietur quoniam sciens et volens ebre-
 ritatem incurrat dum multoties expit
 fortitudinem vini et suam habilitatem
 ad ebrietatem. Et melioratio est
 secundum **Alex.** de ales. super 2. sen. dist. 3.
 q. 6. quod cum homo habet sufficientem tempus
 deliberationis tenet reprie re mo-
 tus veniales ne procedat regnum
 peccati siue dominium. Ad quod pro diutur-
 nitate vel assiduitate computat peccatum
 mortale. sed per manifestum dat intelligi
 occultum. scilicet ipse premissis rationibus.
 Idem etiam sentit **De.** ut patet. s. d.
 lectatio. ad si. in additioe. **B.** itio
 modo quoniam quod bene aduenit potum esse imo-
 deratum et inebriantem et tamen magis
 nult ebrietatem incurrare quam a
 potu abstinere. Et talis proprie dici-
 tur ebrius. et sic ebrietas est pecca-
 tum mortale.

i) **Q**uid cum alicui dat imoderatum
 potus sibi causa medicine ad
 provocandum vomitum. **R.** secundum **Tho.** fa-
 ste. q. 150. In hoc casu non est peccatum quia
 talis potus sibi potus sano est super
 fluous non tamen infirmo. sed propter
 hanc causam non debet potus dari usque
 ad ebrietatem. quia tunc non excusa-
 retur a peccato.

2) **Q**ue pena clerici qui ebrietati de-

seruit. **R.** secundum **Ray.** Penam est quod si est
 episcopus presbyter vel diaconus et am-
 monitus non desistat. deponatur
 Si vero est subdiaconus vel infra aut
 est laicus. coione puer vel vberetur
 35. dist. episcopus. et c. an oia. 15. q. 1. sane
 de vita et hone. cle. cleri. et c. a cra-
 pula. in si. **A.** **Con.** **Doct.** ut in su-
 con. li. 3. ti. 4. q. 4. **B.** Et non quod habet
Doct. idem est hodie de subdiacono
 no quod de diacono. vide. j. lud.
 alee. s. 4.

Ebrietas unum excuset hominem a
 peccato quod committit. **R.** secundum **Ray.** Si
 quis in ebrietate incidit sine culpa sua
 et sit oio alienatus mente certe excu-
 sat. 12. q. 1. sane. Secus si culpa sua
 inebriatur. aut non oio alienatus fue-
 rit. **A.** **Doct.** casu cum quis ebrietatem
 vel aliam demenciam incurrit culpa sua
 dicitur aliquis excusatus a tanto et non a
 toto. Alii autem dicunt quod excusatus a to-
 to. si nullum habet iudicii rationem. Et ut
 notum in summa. con. li. 3. ti. 3. q. 17. hoc est
 probabilius et verius. Et consentit
 cum hoc **Ray.** videtur posse dici quod quod
 bene excusatur penitus ab eo quod fecit in
 oio demencia. sed non a causa am-
 tie. per qua debet puniri. Et utriusque vi-
 detur probari in dicto. c. sane. 15. q. 1.
 et ibi glo. Tamen per delicto est in omni
 moda demencia facio ad cautelam
 penia iniungenda est. sed leuior ad in-
 te reuerso. s. q. 1. si quis insanuens
 et notatur in summa. con. in dicta. q.
 17. **B.**

Sed nunquam ebrius potest trahere infirmum
 monui. **R.** secundum **Ray.** Si ita ebrius
 est quod oio careat usu rationis. non potest.
 quia deest ei sensus rationis sine quo
 non potest esse infirmum. Secus si
 usum rationis habet. **A.** Idem in summa.
 co. li. 4. ti. 2. q. 27. **B.** Quod ebrietas

impedit ordinandos uide. j. ordi
nandus. §. 3.

Ecclesia j. coiter

Ecce
fia si undata fuit in alieno
solo qd fiet. R. fm Ray. 7 hosti.
Si dñs soli laic⁹ erat 7 hoc sciuit
7 n̄ dicit. sibi iputabit 7 ecclesia li
bera fmanebit. ar. 54. dis. si seru⁹.
Si vō ignorauit. ecclesia qppe rea
nebit pstructa 7 libera nec efficiet
latco consualis. s. ille m̄ q pstruxit
tenet dñm seruare indemne uel et
ep⁹ si ponēdo primariū lapidez
uel postea i psecratione ecclesie fuit
negligēs. A. s. in exaninatiōe do
tis uel māsī. ut i sū. cō. li. i. ti. 14. q.
15. nbi et hnt oia que in h. §. ponū
tur. B. de cōse. dis. i. nemo. 14. q.
nlt. cōpimus. dis. 70. scōp. Si vō
solū erat alterius ecclesie uel col
legij ecclesiastici debet ei restitui
h mō q ecclesia cōstructa fuit sibi s̄
dita quo ad uis psonatus. 12. q. 2.
aplicos. 17. q. 4. questī.

Ecclesiam nemo edificare pōt
nisi auctoritate diocesani q debet
ponē p̄mariū lapidē. crucē figere
7 cimiteriū dsignare 7 et petē do
tē sufficiētē assignari. sine q psecra
ri n̄ dz. de p̄se. dis. i. nemo. 7. c. pla
cuit. Et hodie quidē sufficit q affi
gnat. p dote un⁹ māsus. l. unū p̄di
um sufficiēs. p una pari bōum to
talit liberu. ex de censi. c. i. A. Et
ibi glo. nō q māsus dī quantitas
terre q sufficit duob⁹ bobus ad la
borādū in anno. B. Talis tamen
ecclesia donec in hac paupertate fue
rit non tenebit ad hospitātem ser
uandā nec ep⁹ aliqd p̄soluendū
nisi iquānt pōt. A. Hosti. cuius h
fuerūt dicta dicit q nō tenet talis

ecclesia ad iura ep̄alia p̄soluēda. nē
si forte aliqd noie cathedrauci. qz
n̄ pōt. ut i sū. cō. li. 3. ti. 24. q. 48. B.
donec pueniat ad pinguiorē for
tunā. ar. ex de p̄sue. cū dilectus. B.
Beli⁹ uidet facere dñm. c. primū
in si. de cēsi. ibi. Et si aliqd ampli⁹
habuerit. inde senioribus debini
seruitiū impediāt. B.

Exēpti nō pnt pstruere oratori
a sine ecclesias uel capellas i locis n̄
exēpt⁹ sine diocesano p̄lnia. uide
j. exēpt⁹. §. 6. De oratorijs at pri
uatis uide. j. oratoriū. Ecclesie qñs
nō debent reueru ad secularē ha
bitationem habet. s. consecratio
ecclesie. §. si.

Quis tenet ecclesiaz cū idiget re
pare. R. fm Hosti. Si fabrica hz
portione deputatā. de illa repari
dz. 10. q. 3. unio. Et si nō sufficit tē
rector 7 alij i ea bñficiatū p̄ferre d
bēt ex eo. c. i. 7. c. de his. 16. q. 1. si
monach⁹. In q casu stādū ē dispo
sitiōi ep̄i 7 maioris p̄tis capituli.
ex de his q sūt a ma. pte ca. c. si.
In qbusdā ēt regiōibus laici h̄ s̄
ciūt expēsis suis. Et ubi p̄suetudo
ē tenentia i ea p̄cipiāt sacra ecclesia
stica 7 audiāt diuina. 16. q. 7. gēu
qz. 7. c. 7 h̄ dixim⁹. 7. c. filijs. Et
cōpellēdi sunt talē p̄suetudinē ser
uare. ex de symo. ad aplicam. Si
talit p̄suetudo non rep̄tur. quar
ta. p̄uētū q quondā a sanctis patri
bus fabrice deputata est ad h̄ tene
tur. ita ut qui eam p̄cipiunt soluat
non obstāte ulla p̄scriptiōe seu
cōsuetudine. sed post rep̄ationem
reddibit quarta ad illos qui eā p̄
cipe p̄sueuerūt. Sic intelligit. 12. q.
2. de redditibus. 7 usqz ad. c. statui
mus. A. Idem in sum. con. li. 3. ti.

24. q. 161. B.

4

Quanti ecclesie donari pot. R. Donari pot. in infinitum absq. alia infirmitate. in autem. de no. alie. ant. p. mu. re. eccle. §. si mun. coll. 2. Ma. ceteris personis no. lz donare uel recipere ultra quinquaginta solidos nisi pcedat infirmitas et nisi in certis casib. C. de dona. l. si qs. p. redemptio. A. ubi pz q. ista infirmitas no. e. necia in his q. donantur pro redemptione captiuoz. It. qn. magistri militu. donant militib. It. qn. donat. pro refectione domus his quoz. incedio. uel ruina dom. corrupte sit. It. in donatione ppter nuptias usq. ad quantitate. dot. ut. C. de dona. Anten. eo. de cursu et not. glo. in. l. sancim. C. de doa. Que donatio pot. a uiro fieri etia. post praciū infirmitatum. ut. l. cu. multe. C. de dona. Sifr. non. vi. ne. cessaria infirmitas e. in his q. datur pro quacūq. pia. ca. Ma. die. dñs. Vnde oia. q. habes et da pauperibus Math. 19. B.

5

Relictū ecclesie uel ad alias pias cas in testamento et minus solēni uolūtatē facto tenet. ex de testa. cū eēs. et. c. relati. Ma. in tali legato sufficiūt duo aut tres testes ut ibi dī. A. Sed in dicto. c. cū eēs. uide tur et regri pntia pbyteri. Ad cur. intelligētiā qrit ibi dñs. An. d. bu. Quot testes requirāt de iure civili in testamēto. Et Rndet q. septem sz in codicillis. §. nisi q. i. testamto rusticoz sufficiūt. §. C. de testa. l. si. Et subdit. Quero et an testn corā duobus nñ testibus nō assistere pbytero parochiali ualeat. R. Dicunt doc. q. illud testn ualeat qñ ad legatū in pias cas. sed islyz n

pys cas nō ualeat nisi assit pbyter cum duob. testibus. Et sic illd. c. dz itelligi fm. c. se. Et illud collat uidet place doc. q. p pntiam pbyteri tollit pntio falsitatis. Et die Specu. q. si interessent tres alij testes sine pbytero nō ualeret testn It. dī. dī. Et si adest alius pbyter et nō suus. q. a solennitate legali nō dz recedi nisi iquātū e. expressum in iure canonico. et q. iste tex. regit pbyterū suū ergo dempro. pbytero suo remanentis in dispo. sitione iuris civilis. Et ista e. cois opinio. Sz mihi uidet q. h. testa. mēti ualeat i pntia duoz. testiu sz ne ad pias cas siue ad qñq. ant. ta dispositioe h. c. qd nō loq. dispositiue corrigēdo ius civile sz de clarādo irraditatem iuris ciuil. Ma. psupponēdo uolūtatē defuncti i pntia duoz. testiu. pnt. esset et cōtra ius naturale q. illud testamtu nō executioni daret. Et q. cō. ues pfulunt aie. ergo q. pnt. esset nō exequi uolūtatē defuncti d. iure civili et canonico exeg. dz. It. si oia. alia iura deficerēt tūc p uiaz denūciationis euāgelice deberet exeg. Nec obstat q. hic dī corā pbytero suo q. h. n. dicit ministerio iuris. sz q. de facto sic accidit. It. p rōne decre. pbatur qd sufficiūt duo testes. quia in ore duoz. uel irui et c. Nō obstat etiam qd dīcūt legisse qd illa puetudo est rōnabilis. s. qd. §. uel. 7. testes requirant i testamento ut sic fraudibus ob. uiet. q. hoc e. uerū quādo estz dubiū de uolūtatē defuncti. sed qñ eēt certū. ut i casu hui. c. nūc dico qd duo testes sufficiūt. hec ille. Et pbatio duoz. testiu idoneoz vī

uoluntate defuncti oio reddere cer-
ta. ut in dicto. c. cu esset. 7 in. c. se.
Pater et ex pdictis qd qualicum-
q3 pset p certo de uoluntate testa-
toris oio debz seruari in foro con-
sciencie si legitima e. qz no pot tra-
ueniri sine pco. Sz i foro iudicia-
li regrat duo idonei testes ideo. 13
q. 1. c. ultimo. di. Ultima uoluntas
defuncti modis omnibus conser-
uetur. B.

6 **¶** Quicqd empm fuerit de pecu-
nia eccle. ci' erit. 14. q. 1. c. 1. 7. q. 5.
futu. Quod adeo uerū e qd si cle-
ric' h'eat pecuniā de pbenda siue
ecclesia sua 7 inde emat p'diū lz il-
lā pecuniā potuisset dare alijs iut
in pietatis. n' h' dare pot p'diū. qz
statū acq'sitū fuit eccle. siue epni fu-
it noie eccle. siue noie alieno cū de
pecu. cle. c. 1. 7. c. iquirēdū Et p'p'i
hoc nō pot h' cleric' illud alienaf
Eodē mō si qs de pecunia eccle.
quā habuit furto nel rapina seu d'
posito possessionem sibi emit qz
ecclesie sit ut dictum ē. A. Nec sue-
runt glo. Ray. ut p3 in sum. con.
li. 1. ti. 14. q. 7. B.

7 **¶** Ecclesia p alienis d'bitis non
pot obligari nec ei' possessiones.
Et si qs obligauerit ē suspēsus ab
administratione tpaliū 7 spūaliū
cū de solu. c. 2. Poterit tū h' snia p
epm relaxari. qz papa h' sibi n' reti-
nuit. cū de sen. exco. nuper. Sz n'
d3 h' facere nisi idēntan eccle. cō-
sulat. ar. cū de vbo. sig. cū oliz. A.
Beli' facit eo. n. ex pte. p' Et idē
qd i b. s. nōt i sū. con. in dicta. q.
17. ad fi. Et additur qd b. p'ea sus-
pēionis nō cōprehēdit epōs. cūz
de ipis nō fiat spūalis mēto. cū de
sen. exco. qz p'iculo sum. li. 6. B.

8 **¶** Quicunq3 de nouo in ecclesijs
monasterijs seu in alijs pijs locis
usurpantes regalia. i. collectā q' su-
rōne regis uel imperatoris seu tribu-
tum regi debitū fm 30. an. siliter
usurpantes custodiā seu guardiā
titulū aduocatōis uel defensionis
q' pprie sūt noia patronat' ipsoz
locoz 7 vacantū bona occupant. 7
clerici aut monachi ipsoz locoz.
A. Ac etiā certe p'sone eozundem
locoz. vi in. c. gnālī de q. j. B. qui
h' fieri pcurant. ipso facto incidūt
in excoicationē. Clerici aut q non
opponūt se talib' nihil dēnt p'ape
de puenit' ipsoz locoz. A. pro-
tpe q' p'missa sine p'radictōe debi-
ta fieri p'miserūt. vi in tex. de q' sta-
tiz. B. cū de elect. generali li. 6.

9 **¶** Cleric' q' ex collatione laici re-
cipit ecclesiā uel tenet si monit' nō
renunciauerit. A. i. resignauerit in
in. c. relatū. de quo. j. B. ab offō.
b'nficio suspendēdus ē. Et si p'uiat
p'seueret. deponendus est laic' vō
excoicandus cū de iure pa. p'terea
7. c. relatū. A. cōiunctio. c. si at. xi.
.q. 3. 7 cū de iudi. cum non ab ho-
mine. B. ecclesiariū vacantū bōa
non debēt ab alijs occupari. s. b'nf
ficiū. 2. s. 1. Qualiter res ecclesie ali-
enari possint. vide. s. alienatō. De
ecclesia 7 eius cimiterio. j. emuni-
tas. De p'iuatis oratorijs habes
.j. oratoriū. 7. j. emunitas ecclesie
.s. 6. De ecclesia violata aut cōse-
cranda. vide. s. cessatio. 7. s. con-
secratio 2°.

Ecclesia ij. s. pa-
alis. Collatōes de ecclesijs
parochialib' his q non attigerūt
25. annū ipso facto nō valent. Et re-

vel q assumit fieri sacerdos infra
annū a tpe cōmissionis. aliter pua-
tus est ea. Sic tenetur psonaliter re-
fidē. In h tñ epus ex cā dispēsare
pōt ad tēpus ex de elec. l3 canō. ii.
6. Et nō hic q l3 tñ de anno tran-
sierit q talis nō possit ad sacerdo-
tū pmoneri. non tñ vacat ecclesia
ipsa nec pōt cōferri alteri nisi post
elapsū annū. q quidē ann⁹ incipit
tūc postq possessionē illius pacifi-
cā habuit. vel p eū stent quo min⁹
haberet. nec currit si iusto impedi-
mēto deierit ordinari non potuit.
Alioqn si sic priuatus sit ecclesia ipa
restitu non pōt. A. s. pro ea vice.
vrijn. c. cōmissa. de quo. j. B. Itē
nota q si recepit eā non intendens
esse sacerdos s3 ut per annū habe-
ret fructus tenet ad restitutionē Si
militet et ille q ptulit ei quē nō cre-
debat pmonendū ad sacerdotiū
tenetur ecclesiam ipsam seruare in
dennem. Nec omnia ex de elec. p
missa. h. 6.

I Epī pnt dispēsare q q obtinēt
parochiales ecclesias insisterēdo stu-
dio nō teneant pmoneri infra an-
nū nisi ad s3 diaconatū. ad quē si nō
fuerint pmoti. puati sunt vt in pxi-
mo. §. de sacerdotio dictū ē. Ad sa-
cerdotiū vō non tenebunt vsq ad
septeniū. et interim pūdeatur ec-
clesie per vicariū. et elapso septen-
nio. j. annū debēt fieri sacerdotes
Alioquin incurrunt dictā penam
ex de elec. cū ex eo. li. 6.

Si ad ecclesiā parochiale pre-
sentet q nō ē in sacris duz tñ alit sit
idoneus et possit infra statutū tps
ordinari admittēdus ē ex de ist. si
is li. 6. Et tñ fm Joh. an. talis non
pntatus nō posset in tali ecclesie in-

stitui. ex de et. et quali. pterea nisi
dispensatue vbi.

Lectio. i. cōter qd sit.

B. Electio put hic sumit ē
alicui⁹ psonē ad dignitatē vocatio
vi colligit ex eo cum in cunctis. §.
qz pp. A. Hoc sunt dictuz Boff. et
addit. Quāvis vbi eligē ad mul-
ta se habeat. Nā dī aliq eligi ca-
nonicū. ex eo cū ecclia vultana.
Dī ēt eligi arbitet. ex eo. i. causis.
In his et filibus dī fieri electio la-
rato vocabulo sicut et poma dictū
tur eligi de canistro. Post. vō dīc
q vt h descriptio pueniat noiatiōi
et postulationi sic describe. Electio
ē alicui⁹ psonē idonee ad dignita-
tē vel fraternaz societatem seruata
forma canonica facta vocatō. Col-
liguntur hec ex eo. cū iūctis. et. c.
cū ecclia vultana. et. c. qz ppter
et ex de arbi. cū olim. vt in sū. con.
li. 3. ti. 26. q. 1. Et dīc posse addi q
non ē solū vocatio ad dignitatē vī
fraternitatē sed ad ministerium ali-
cui⁹ officij. sicut cū eligunt arbitri
ad eligendū. dco. c. in causis ex. e.
vel ad regimen hospital. dco. c. cū
olim de arbi. et idē filib⁹. B.
Ad quē pertinet electio de iure
cōi. B. Spectat ad collegiū etiā si
duo solū vel tres fuerint. ex. e. c. i.
ex de consue. cum dilectus. 63. di.
Adrian⁹. A. c. Adrian⁹ par ad h
facit. s3 fac ad hoc q qnq laici ad-
mittunt ad electionem et precipue
pncipes p pace tenēda et vt defen-
dāt ab oppressōibus fm Boff. ut i
sū. con. eo. ti. q. 2. vbi etiā ponit q
hnt in isto. §. s3 Bonal. et Boff.
B. Sed si clerici non sint in ecclia
ut collegiū s3 ut singulares psonē

tunc superior: prouidebit per se uel ad presentationem patroni si quod sit. et dicitur in re pa. pastoralis. Et electio quod deus non solum ad collegium priuilegiis sed plerumque de consuetudine uel privilegio alieni vocant. et ex eo. cum ana. Et non quod est in quasi possessione eligendi eligere potest et si postea possessionem amittat et de iure pa. consultationibus. et c. cum propter. et ex eo. querelam. Item eligere potest platus et quilibet clerici cuiusque compromissum fuerit. ut habet in. electio. 2. per totum.

¶ Quis non potest eligere. R. Non potest eligere excoicatus maiori excoicatione ut non est de appel. consuetudine. i. A. in glo. que ibi dicitur quod excoicati suspensionem nec eligere nec eligi possunt. B. Secus si minori. et de elec. exco. mi. c. vii. Item nec suspensus. et dicitur consue. cum dilectus. Item nec interdictus ex eo. cum inter. Item nec ille qui scienter celebravit in loco interdicto. et de se. exco. is q. li. 6. Item nec illi quibus interdictum est eligere absque superioris licentia et ex eo. c. vii. Item nec illi qui in ea uocatione elegerunt scienter indignum. et ex eo. cum in ecclesiis. et c. innotuit in fi. Item tales sunt ipso iure ea vice eligendi priuilegiati. Et idem dicendum si peccauerunt in postulando. et c. e. scriptum. Et hoc uerum est quando facta noia tunc sequitur electio uel postulatio. Secus si non sequitur. quia tunc non est propter priuilegiatum ex eo. primo li. 6. A. Ibi dicitur. Perpetue sanctionis oraculo declaramus quod scienti electionibus nominantes indignum propter suffragium in scrutinio prelatum nisi adeo i eo persistere quod ex uotis eorum cois electio subsequatur neque eligendi potestatem priuilegiat. Item pro eo quod indignum nominando scienti priuilegiatus suas

agunt a deo et apostolica sede puniri mereant. B. Item eligere non potest qui peccauerunt in electionis forma. quia dicitur priuilegiari iure eligendi. et ex eo. q. pp. A. De talibus ibi dicitur. Eligendi ea vice potestate soluent. B. Item nec illi qui neglexerunt usque ad lapsus temporis uide. j. s. pxi. A. Predicti etiam canones non sunt in sum. con. li. 3. ti. 26. q. 3. fm Goff. et Bonal. et Hosti. Et addit Hosti. Item qui per laicale abusu sum elegerunt. et ex eo. q. s. ibi dicitur. Quisquis electioni d se facit per secularis potestati abusu sum sentire presumpsit d canonica libertate. et electionis modo careat et ineligibilis fiat. nec absque dispensatione ad aliquam eligi valeat dignitatem. Qui uero electionem habet quam ipso iure irritam esse censent presumpserint celebrare ab officiis et beneficiis penitus suspendantur per triennium. eligendi tunc potestate priuilegiati. B. Item non possunt eligere pupilli. nec et in locis regularibus qui non sunt professi tacite vel expresse. sed neque pueri. et de elec. ex eo. li. 6. Item in cathedralibus collegiis secularibus vel regularibus ecclesiis uocem non habent qui non sunt subdiaconi nec in eligendo nec in alijs factis capituli et si ab alijs liber procedat. ut in cle. ut hi qui. de et. et quali. A. Ibi et addit. Non obstantibus quibuslibet consuetudinibus vel statutis. Sed in cle. ut hi non loquuntur nisi quo ad clericos qui declinent ordinari ut potest colligi ex tex. et glo. dicte cle. Unde laici et pueri de iure non admittantur ad electionem simul cum clericis ut in. c. ex eo de elec. li. 6. in f. glo. i. eo. c. ex eo. ex consuetudine prescripta laici conuersi deberent admitti sed non seculares. ut i. c. massa

na. ex de elec. Laici vero p[re]fati ad
mittuntur et de iure cōi q[ui] in d. c. ex
eo nō excluduntur nisi laici cōuerſi
non autē laici p[re]fati fm glo. in d. c.
ex co. et in dicta cle. ut hi qui. B.

3

Infra q[uod] ip[s]us d[icitur] fieri electio?
In ecclesia cathedrali vel regulari
h[ab]ent electores ip[s]i t[er]m[in]i m[en]ſium iſtra
q[uod] si iuſto impedimento ceſſante nō
elexerint ad p[ri]mū ſup[er]io[re] d[icitur] uol
uiſ. ut ex eo. ne p[er] deſectū. Deu[er]o
bent electores p[re]ſtare electionem
electo. et petere p[re]ſenſus eius iſtra
octo dies poſtq[uam] p[ri]m[us] p[re]ſt[et]. Alio
quin negligētes excludūt a p[re]ſecu
tōe p[re]ſenſus. et ſunt ſuſpenſi p[er] tres
ānos ab o[mn]ib[us] b[e]n[e]ficijs ip[s]ius ec
cleſie. ex eo. cupiētes. §. c[on]tra p[er] li. 6.
Electus v[er]o tenet p[re]ſenſu iſtra mē
ſem a p[re]ſentatōe. aliter p[re]ſentatus ē iuſ
electōis. niſi forte ea ſit electi cōdi
tio q[uod] nō poſſit p[re]ſenſu abſq[ue] l[et]ia
ſup[er]io[ris]. Quo cāu tenet elect[us] vel
electores petere l[et]iam cāua celer
tate quā ſup[er]io[ris] abſentia vel p[re]ſentia
parit. Et ſi nō habeat ex t[em]p[or]e ad elec
tōem aliā p[re]cedant. Quilibet etiā
electus poſt p[re]ſenſum iſtra tres mē
ſes tenet petere p[re]ſentatōem. aliter
irrita ē electio ex de elec. q[ui] ſi li.
6. niſi petēda ſit p[re]ſentatio a papa
q[ui] tunc electus tenet iſtra mēſem
poſt p[re]ſenſum. vel ſi nō fuerit ei elec
tio p[re]ſentata iſtra mēſem a nouit[er] itez
arripe verſus curiā. et ſic petet cō
firmatōem ac negociū p[re]ſequi. ut
in d. c. cupiētes. In alijs vero ec
cleſijs d[icitur] p[ro]uideri iſtra 6. mēſes
aliter eodē p[re]dicto mō ad p[ri]mū
ſup[er]iorem deuoluūt. ex de p[re]ben. de
multa. et de p[re]ſen. p[re]ben. nulla. Et h[ic]
et h[ic] §. b[e]n[e]ficiū. l. §. i.

4

In quo loco d[icitur] fieri electio?

Pōt fieri in ecclesia vel in capitulo
vel ſi loco honeſto et maxie iux
ta p[re]ſuetudinē. ex eo. in cāis. Sed
t[ame]n p[re]cipue electōes ep[iscop]o p[re]ſolent in
eccleſijs fieri. ex eo. q[uod] ſicut. Sed ex
cā et ex ciuitatē poſſent fieri. 23. di.
in noie d[omi]ni. A. Doſti. aut ſimplici
ter dicit q[uod] i hoc ſeruāda ē p[re]ſuetu
do. niſi ex aliqua cā alibi fieret.

Ad ſi p[re]ſuetudo nō apparet. tunc
non ē viſ. ubi fiat. dūmodo ſit lo
cus clerico et honeſtus. ut in ſū.
cō. li. 3. tit. 26. q. 6. Electio autē ep[iscop]i ſi
fieri pōt d[icitur] fieri i ecclesia cathedra
li. ut expreſſe d[icitur] ex eo. q[uod] ſicut. et
dicit Doſti. ut in d. q. 6. B. Et non
d[icitur] fieri ante ſepulchrā p[re]deceſſoris
ex eo. bone memorie. Et t[ame]n ſi fie
ret valeret. A. Hoc ſentit glo. i. d.
c. bone ſup[er] verbo tractatū. Et ho
ſti. et ibidem ut in ſū. con. co. ii.
q. 7. B.

Omnes electores q[ui] i ciuitate ſūt de
bent ad electōem vocari verbo vel
ſcripto vel p[re]ſueto ſigno campane
Ite q[ui] ſunt i hor[um] ciuitatib[us]. ar. ff. de
p[re]cur. l. i. A. p[re]ſentia. l. §. B. Ite d[icitur]
vocari o[mn]es qui ſunt in p[re]ſentia per
l[et]as vel p[re]ſentatōem. ex eo. corā. Hoc
dico fm p[re]ſuetudinē obſeruādum
A. Inno. dicit q[uod] vocādi ſunt non
ſolū p[re]ſentes in c. l. et ex ſi ſciūt eſſe
circa caplm. q[ui] ſi al[iter] fieret eēt ma
i[us] q[uam] o[mn]i i electionib[us] ē v[er]u[m]da
Cōſilio et q[uod] docet et ſi ſunt in ciui
tate. ar. ff. de p[re]cur. l. §. niſi forte an
tiqua p[re]ſuetudo excuſet vel certaz
formā det. Doſti. et putat p[re]ſuetu
dinē eſſet ſeruādā i vocatōe abſen
tium niſi mora verat p[re]ſentia. ut in
ſum. cō. d. q. 7. B. Et ſi vocati ad
p[re]petentē t[er]m[in]u[m] eis a vocātib[us]
aſſignatū non veniāt non oportet

cos vltius expectari. et eo. cum
inter. et c. cum nobis. **A.** Hoc fuit
dictum **B.** addens. quod durum est
usque ad finem termini expectare. s.
ad finem trium mensium. cum mora in e-
lectionibus sit danosa. et eo. cum
inter vniuersas. **B.** osti. vero dicit quod
in hoc casu si due partes sunt partes et causa
coarta. omnis assignet. putat hanc finem
veram. quod tunc dicitur ab eis saltem vni de
collegio promittere vices suas et c.
quod per. Si vero due partes abites sint
vel non assignet causa putat veram finem
I. qui dixit expectandos esse usque
circa finem trium mensium. Dicit etiam
B. osti. quod scrutatores debent ire ad in-
firmos qui sunt in ciuitate et ingre-
re vota eorum sicut aliorum personarum. **M.**
et prius est quod in hoc. ff. de pecu. l. 5.
Nec enim necesse ipsos in collatione
vel in alijs que sequuntur regere.
sed sufficit consensus in scrutinio habitus
Ponit etiam isti vni de collegio vices
suas promittere. quod sunt impediri. Sed
prius dictum. s. quod ad eos vadat. vbi
expeditur. **L.** Innoc. vbi in sum.
con. dicta. q. 7. **B.**

S. **C.** An elector absens possit consti-
tuere procuratorem? **R.** Si iusto im-
pedimento teneat. potest vni vel pluribus
committere vices suas. dum tamen
cuiuslibet insolidum. et erit melior con-
ditio occupantis. Quod si ambo procur-
runt et petant admitti. non admittetur am-
bo. sed is quem capitulum vel maior pars
elegerit. Et si non concordent. admit-
tetur ille qui in promissione prius noiauit.
At si nullus sit insolidum non va-
let. Quoniam autem procurator vnum
noiauit per se. et alium nomine eius qui comisit
nihil agit. nisi de certa persona ha-
buerit speciale mandatum. quod tunc alium
nomine suo potest noiare. Porro si

nullus collegio vult esse procurator
non potest absens nolente capitulo ex-
traneum deputare. Non potest etiam per litteras
exprimere votum suum. Nec omnia ex hoc
electi. si quis iusto. l. 6. **A.** Dicitur etiam
procurator nullatenus potest istum cessare
te impedimento vel loci congruitate
et de elec. quod propter. s. illud. vbi
dicitur. Illud autem penitus interdictum
est ne quis in electionis negotio
procuratorem constituat. nisi sit absens
in eo loco in quo debeat aduocari. ius-
toque impedimento detentus veni-
re non possit. super quo si opus fuerit si-
dem faciat iuramento. **B.**

C. Si quis electorum contemptus nec vo-
catus ad electionem fuit. ad petito-
nem eius cassanda est electio. potest tamen si
vult eam ratam habere. et eo. quod sicut

C. Atque elector possit renunciare vo-
ci sue. **R.** Sic. **M.** glibet potest renun-
ciare iure quod sibi competit. An et quod
postea sit per alios ipse non poterit
pugnare. Si tamen talis accedat electi-
one nondum facta admittendus est
in omnibus que circa ipsam restant facien-
da. et eo. ecclesia vbi. l. rursus. **A.** Ibi
non videtur clare hoc dici quod talis debeat
readmitti. Tamen cum predictis con-
trarius. Sed quod quis posset renun-
ciare iuri suo hoc clarum est. C. de pac.
l. si quis in prescribendo. **B.**

C. Quot sunt forme electionis? **R.**
Tres. Nam aut sit per scrutinium aut
per promissionem. aut per communem in-
spirationem. Et qui in predictas for-
mas eligere attemptauerit. ea vice
dicitur eligendi potestate privari. extra. c. quod
propter. **A.** Ibi dicitur. Statimque ut
cum electio fuerit celebranda personis
omnibus qui debent et volunt et prius modo
de interesse. assumant tres de colle-
gio fide digni qui secreto et singul

latim vota cunctoꝝ diligēter inquirat & i scriptis redacta mox publicet i cōi nullo prius appellationis obstaculo interiecto vt is collatioe habita el gā i quez oēs vel maior & sanior pō capituli pſentit. Vel sal tē eligēdi pſas aliqbꝝ viris idoneis pmittat qui vice oīum ecclie vīduate provideāt d pastore. Aliut electio facta nō valeat nisi forte cōi ter esset ab oībus quasi per ispirat ionem dei absqꝝ vitio celebrata. Qui vō p predictas formas eligē acceptauerint. eligendi ea vice pſa te pſent. Et uia electiones qꝝ clande stinas reprobamus. statuētes vt qꝝ cito electio fuerit celebrata solē niter publicetur. **B.**

10 **Q**uā pceditur p formas scrutinij debēt eligi tres scrutatores q in se creto exquirāt vota singuloꝝ. Et ipsi qdē prio debēt seipſos d suis vo tis exanunare. deide alioꝝ vota se creto & singillatiz ad hoc qꝝ qlibz libetꝝ dicat qd sibi vſ. An si exa minatio publice fieret. nō seruaret forma nec valeret electio. etiam si oēs pſentent. ex eo. i. genesi.

11 **P**er quē vota scribentꝝ. p ta bellione. vel qd meliꝝ ē vnꝝ d scru tato ribus vidētibꝝ alijs pſcribet & postea publicabit. Et si qꝝ electoꝝ vellet d dicere scripture nihilomi nus ei stādū ē. ar. ex de testi. co. pre terea. §. si. **A.** Hoc fuit d cū Hof. qui ēt dicit qꝝ dicta vota poteūt scri bi per tabellionem etiam i sacris p epm pſtatuū. l. 3. Inno. dixerit p ta bell. onē laicum. vt i sū. 2. l. 3. n. 26 q. 7. **B.**

12 **Q**uid si electores pauci sunt? **R.** fmi. Inno. Si sunt tñ tres. duo ex eis scrutabunt tertium. & sic p

cedent ad electionem. Si vō sunt duo tñ. vnus scrutabit aliū. Qd si vnus tñ. & ille solus vocans testi bus expmet votū suū. & eliget & publicabit. **A.** Con. **Albricus. B.**

13 **I**n electionibus vota icerta & pditionata non valēt. & debēt hſi p nō adiectis. puta pſentio i quez talis pſentū. vel si. Petri hſe non potero pſentio i. Johanne & filia ex eo. i. electionibꝝ li. 6. **A.** Ibi dſ. In electionibus & postulatioibus ac scrutinijs ex qbꝝ ius oīū eligen di vota pditionalia alternatiua & i certa penitꝝ reprobamꝝ. statuētes vt hꝝ votis pro nō adiectis habiſ ex puris cōsensibꝝ celebrat electio vocē illoꝝ qui nō pure pſenserint ea vice i alios residere. **B.**

13 **P**ublicato scrutinio electores nequeūt variare voces. l. 3. faciēda ē collatio & electio celebranda. Il le tñ qui n pſentit pōt pſent i eam qui aliter eligēdus ē. Aliut n pōt ad aliū accedi. ex eo. audist. §. 1. & c. ecclia vſa. §. pars vō. **A.** cōmū cto. c. publicato. eo. n. **B.** Qd si p vim facti scrutinij nullus possit eli gi. poterūt procedere ad secundū & tñz scrutinij donec alijs eligi possit. **A.** Cum predictis i hoc. §. con. **Albricus. B.**

14 **C**ollatio pdicta q dꝝ post publi canonē scrutinij fieri triplex est. s. numeri ad numerū. zeli ad zelum. meriti ad meritū. vt ex eo. i. genesi. Si tamen vna pars eligētiū fue rit duplo maior. nō pōt ei opponi extenuatio zeli vel meriti. ex eo. si quādo li. 6. **A.** vbi etiam subdiur Si quid aut opponere voluerit q votū illius cui opponit nulluz red dēt ipſo iure id eis nō intelligimus

hereditum. **B.** Quid si oēs i vnu? p
uentat. nihilomin⁹ facienda ē col
latio nō d numero sed d electorib⁹
vtr. s. aliq⁹ sit pemptus vel aliq⁹
affuerit cui⁹ vox nō sit computan
da et h⁹. Et si hac collatione facta
nullum occurrit dubium ad electi
onem. pcedat. alioqui discutiamur
plene. et eo. cum terra. Alij dicūt.
q vbi oēs i vnam psonam concurrūt
valet electio et si collatio sit omīssa
A. Hoc vñ satis. pbari et eo. quia
pp ibi. nisi forte et c. Nam i electio
ne nō sit collatio nisi numeri. zeli
et meriti. dco. c. i. genesi que nō pōt
loci hīc i electione vniformiter p
cordi. De alijs aut facienda vñ dis
cussio an scrutionū vel i pfirmā
tione. dicto. c. q. propter. et eo. n. c.
auditis.

15 **B.** In numero eligētum n videtur
pputari elect⁹. qz nullus pōt elige
re seipz. et eo. cum ana. **A.** Hoc. c.
par ad h facit. sed melius extra de
Insti. cū ad nostrā. et d iure. pa. p
nostras. **B.** I. aliqui hoc locuz ha
beat qñ pcedit per viam pponis
si. vt. i. electio. z. s. 4.

16 **C.** Facia collatōe eligi dīz is i que
maior pars et sanior capituli p sen
serit. et maior ps dicei numero. Cū
talie sit eligendus si placet vobis
ipsum cōter eligamus. Et si p sen
serint. tūc is q priorē vocem hz in
capitulo surgēs dicz. Ego pro me
et p toto capitulo eligo talem et c.
Et oēs acceptabunt. Quid si minor
ps vel n oēs p senserunt. dicet. Ego
pro me et p illis q meū p senuit
eligo talem et c. Nec ex dēre. q. p
pter. et eo. **A.** Con. Albr. c. **B.**

17 **C.** In oī electiōe siue postulatiōe
si dicat. Ego eligo postulādo siue

postulādū aut i postulādū. vel po
stulo eligēdo siue eligendum aut i
eligendum nihil agit. Sili nec sū
hac forma. Eligo et postulo prout
mel⁹ pōt d iure valere. nisi qñ. pba
bilē dubitaret vtrū qz sit eligēdus
vl postulādus q casu sic postulat⁹
vel electus teneat vnam nū dērmī
natā viā acceptare. **A.** Ipe p sesus.
Et f dēdi ad aliā postqz vnaz ele
gerit sibi licētia est penitus heredi
cia. vt i. c. de quo statim. **B.** et de
postu. c. p pmo. li. 6.

18 **C.** Electio semp debet fieri per vba
numeri singularis. siue fiat p scruti
nium. siue fiat p p pmissuz aliter
n valet et eo. sicut. li. 6.

19 **C.** Collige que sūt de suba forme
electionis p scrutiniuz prio qdē q
electores pgregent. Itē q. scruta
tores assumant. **A.** s. de collegio
eligētum. et eo. q. pp. et dicit ho
st. i. sū. con li. 3. n. 26. q. 7. ad si. vbi
etiam nō. qz hic ponunt. **B.** Itēz
q i secreto vota exgrant. Itē q vo
ta scribant. Itē q scripta i cōi pu
blicent. Itē q fiat collatio. Itēz
qd sequatur electio de illo in quez
maior pars et sanior capituli p sen
serit. Nec oīa et eo. q. propter. **A.**
Ibi et dī qd vota i scripīs f dacta
dbent in cōi publicari mor. i. nul
lo actu drio iurmentente. vt nōf in
dicta. q. 7. Et etiam i dicto. c. quia
pp. vt q cito electio fuerit celebra
ta solēnt publicē. pgregatis ele
ctoribus surgat vnus et annunciet
pplo puocato vt moris est ad elec
tionem factam Si in ista publica
tio omittitur nō est p hoc electio
cassanda fm Anno. Alij in dicunt
aliter fm Host. vt in dicta. q. 7. Di
cunt. Inn. vtriusqz videt. vt potest

colligi ex dicto. c. qz pp. Inimmo si
 picuū iminēt. talis publicatio n̄ ē
 faciēda. ar. 23. dis. i. noīe dñi ibi.
 Qd si prianoz atqz inqz tē. Trez.
 Inno. i. c. qz pp. et eo. dicit qd p-
 curate: istitutus ad eligendum d3
 hīe spāle māda n̄ ad iuranduz in
 aiam dñi qd credat qd ipe electio
 nis erat bona fide. s. sine fraude i-
 fra fines qui deputati sunt ad voca-
 tiones electionū. et qd iusto ipedi-
 mento tenet quare electioi iteresse
 n̄ pōt mō. et credit vel dubitat qd
 eodē ipediūto tenebit ipe quo ele-
 ctio faciēda erit. Et hoc dī h. Et
 d3 expmēre ipediūtu et fines. Ad
 n. i. suo iuramēto d3 exponē verba
 iuris. Et subdit. Illud aut placz qz
 nō possit qz p̄stare pcuratozem
 ad eligēdū nisi et det ei p̄tates iurā-
 di i aiaz suā. qz n̄ venit istruct. Et
 ide seqretur absurditas. qz v̄l opō-
 teret caplm̄ congregatum expectare
 quousqz nūcūs iret et rediret ab
 eo. vel v̄l alium terminū assigna-
 re electioni. q̄ absurditas in simili
 casu tollit. 63. dis. cū lōge. ar. ad h
 ea. dis. optaū. Item v̄l qd p̄ p̄li-
 tū iuramētu si ali⁹ cui vox ei⁹ p̄cin-
 dicare velle probare qd dñs ipe
 electionis erat i eo loco vñ vocari
 n̄ dbeat. vel qd nō deuebat iusto
 ipediūto qd n̄ sit audīendus ar.
 ff. de dolo. qd si differente. nisi for-
 te aliud d̄ eas in spūalibus vbi re-
 uocat q̄qd sit p̄ obzpnōem eniaz
 post suā. et de rescrip. dilect⁹ si
 li⁹ abbas. et c. ostiū. et c. ad an-
 dīcū. Qd si n̄ exigat iuramētū
 p̄dētū a pcuratore. tūc de cetero
 nō p̄t neqz de loco neqz de impe-
 diūto excipe. qz hīc excepōem
 videt remississe caplm̄ qñ sibi iura

mentū remissit. Et si dicat qz cap-
 tulū deceptū fuerit ignorātia facti
 que etiā p̄missimos fallit. ff. de iur.
 et fac. igno. l. 2. puta qz credebat
 aduersario hoc asserēt dicit ei qz
 supina sunt eius ignorantia. qz ius
 in talibus p̄uideri qz possint exige-
 re iuramētū. B

C Quā p̄tās eligendi deuoluit ad 10
 aliū. R. In cathedra libus ecclīis
 si infra tēp⁹ triū mensū non eligāt
 deuoluit ad primū supiorē. Qd si
 infra alios tres mēses nō elegerint
 deuoluit ad aliū supiorē. et sic vsqz
 ad papā. Si v̄o eligūt sciētē indī-
 gnū et sic sint p̄uati iure eligēdi ul
 p̄uent p̄ suā qz nō seruāt debita
 formā. ad papā deuoluit. In infe-
 rioribus aut ecclīis semp ad pri-
 mum supiorē deuoluitur. et co.
 q̄qz. li. 6. De hac materia vide s
 3. et s. bñficiū p. s. p.

C Cassanda est electio illi⁹ q̄ regis 21
 m̄s anteqz esset elect⁹ p̄sensū electioi
 de se faciēde. qz p̄sumitur abinō-
 sus. et e. cū p̄ penā. et c. officij.

C Quā maior pars capituli deliquit 22
 electio deuoluit ad pauciores. vt
 nō. et de postu. c. 2. Itē deuoluit et
 ad vnum pp̄ oīum aliorū delictū.
 et s. dis. si forte. et co. bone. A. In
 his. c. non bñ h. pbat. sed i victo. c.
 2. de postu. h. nō glo. et v̄l hoc in-
 telligere qñ electores peccauerūt
 i eligendo. dignū. Sec⁹ si ex cōiē-
 pti aliquoz ex hñtibz voces. qz
 tūc n̄ deuoluit p̄tās eligēdi ad p̄-
 p̄tēs. qz nō iñ i hoc peccauerūt eli-
 gētes. iō sufficit qd h̄ casu cassetur
 electio. P̄d̄ dicit qd hoc verum ē
 ante qz eligētes sint priuati p̄ iudicē
 iure eligēdi. nam pp̄ p̄tē fo: me
 nō sūt ipso iure p̄uati sed p̄ mandī

ex eo. q. pp. et ibi h. sentit Inno. su-
p. vbo puent. dicēs q. facta p. uua-
tione p. iudicēz ppter pētū forme
tūc p. rās deuoluat ad nō culposos
nec puatos. Idē i. sū. cō. li. 3. ti. 2. 6.
.q. 7. dī. Itē nō q. si aliqui peccāt i
eligēdo p. tra formā. i. nō delinquē-
tes ēt si sit minor pars cadit ius eli-
gēdi ēt si vnus solus sit. et hoc vel
p. sniam superioris fm q. dā v. fm
altos ipso iure. Alij m. dicūt aliter.
s. p. rā opinio ē magi approbāda.
h. ibi. Aliqui ēt dicebāt q. si maiō
ps deliquerat tūc p. rās non deuol-
uebat ad pauciores quorū dicunt
nō pbatū nec ē rationale. ut p. x
p. Inno. in dicto. c. q. ppter. An
v. dictū ē bñ deuoluit p. rās etiā ad
pauciores ipso iure. sed p. iudicēz
p. rās lata puationis snia. et sic pōt i
telligi assertio dicentū q. h. d. 3. fie-
ri p. sniaz superioris. B. Qd si oēs
deliquant deuoluit ad superiores
siue ad papā. vt dictū est. s. s. q. est
hic ante proximū.

23 **E**lectiones clandestine repro-
bant. ex eo. q. ppter. et dicunt clā-
destine que in cameris per occul-
ta puēcula sunt. 79. dī. c. 2. et c. si
transitus. Silī et ille q. s. i. se electio-
res secretas tenent cū celebrate de-
beant solēniter publicari. vt i. dco.
.c. q. ppter. A. Idem in sū. cō. dic-
ta. q. 7. ad fi. B.

24 **Q**uis pōt eligi. B. Eligendus ē
doctior et sanctior cuius pparatio
ne ceteri grex dicant. s. q. i. 3. ergo
et q. sit de infimonia legitimo na-
tū et etatis legitime. ex. e. cū i. cūctis
Mā epō d. 3. eligi. 30. annoz cōple-
toz. Inferiores vō p. lant et alij qui
curā debent h. rē aiaz rectū q. at-
tigerint annū. 25. A. ut in dco. c. cū

in cūctis. B. Aliter eligentes sunt
illa vice eligendi p. rāte p. uati. s. s.
20. q. i. cipit. qn p. rās. Subdiacon⁹
q. 3. pōt in epm eligi. ex. de eta. et q. li.
a mulis. Itē qui ad vnā dignitatē
reputat dignus si postea eligat ad
aliā debet reputari dign⁹. A. s.
ad equalē vel minorē. ut pōt colli-
gi ex. c. de q. stari. B. 74. dī. gesta.
Fallit qnq. Mā 3. qnq. q. s. toleret
in officio minori nō m. ppter h. in
maiori tolerari d. 3. ind. gnus. 12. dī.
nos cōsuetudinem. Abbas q. 3. exē-
ptus bñ pōt eligi siue in epm siue i
abbatē eiusdem regule et habitus.
sed nō pōt trāsire siue inia pape v.
legati de latere si sit in puincia. ex.
eo. si abbatē. li. 6. Religiosus q. 3.
3. nō exp. s. p. fessus qn etiā nouit⁹
eligi pōt ad epātū. ex. eo. nullus li.
6. A. Siue eligat in secularibus si
ue in regularib⁹ ecclīis. ad planā
tū siue vel alterius religionis nō nī
si exp. s. p. fessus. ut ibi nullus autē
religiosus pōt eligi in abbatē uel p.
latū alterius religionis uel habit⁹
Qd si sec⁹ actū fuerit eo ipso est irri-
tum et inane. vt in cle. 1. ex. eo. B.
De clericis alteri⁹ diocesis vtrū pos-
sint eligi. vide. j. postulatio. s. 3.

25 **Q**uis nō pōt eligi. B. Excoīcar⁹
maiori excoīcatōe. extra de appl.
p. lūti. 1. Itē nec excoīcatus mino-
ri. q. si sciēter electus fuerit cassāda
ē eius electio. ex. de cle. exco. m. si
celebrat. A. Et ibi glo. dic q. si etiā
ignorant eligat excoīcatus minori
non valet electio. q. ignorantia eli-
gentū nō facit ipsū habitē et si sciē-
ter talē eligerēt p. uarēt iure eligē-
di. ex. de elec. cū in cūctis. B. Itē
nec suspēsus nec interdictus nec q. i
terdictū non seruauit. ex. de postu.

.e. i. r. c. cū dilectus. **A.** Hoc. c. cū
 dilectus nō ē in n. d. positi. s. de p. sue
 tudine. **B.** Itē n. d. eligi p. s. a. cui
 aliqd. obfistit de impedimentis cir
 ca ordinandos de q. b. h. f. j. ordinā
 dus p. totum. Itē nec is q. ppter vi
 tū p. s. o. e. semel reprobat. fuit. talis
 enī nec ibi nec alibi eligi p. t. e. c.
 sup. eo. Secus autē si castata fuerit
 electio ppter vitū. p. c. s. lū. q. r. tē
 nō impedit p. mōtio ei. enā in eadē
 ecclesia. vt in d. c. o. c. sup. eo. r. c. inno
 cent. **A.** Enā prima vice. vt in d. c. o.
 . c. innotuit. **B.** v. o. duo electi fue
 rint r. n. r. u. s. p. v. n. o. s. a. ē electio neu
 ter ē eligend. p. r. i. a. u. i. c. e. c. o. c. o.
 siderauimus. r. h. ut discordia vi
 tet. Si autē alī istoz cōter eligat de
 f. c. i. t. r. o. r. i. o. p. s. i. r. m. a. t. e. c. c. o. c. u. i. t. e. r.
R. tenore. vt in sū. con. li. 3. ti. 26.
 q. 5. vbi ē predicti casus notat. **B.**
 Itē nō pōt eligi e. p. s. f. q. i. a. alligat.
 est alteri ecclesie. sed pōt postulari. f.
 a. p. a. p. a. e. c. de positi. c. si. Itē i. p. l. a.
 tū religioso p. n. o. n. pōt eligi nisi ex
 p. s. s. e. p. s. e. s. s. u. s. a. l. i. i. n. v. z. e. l. e. c. t. i. o. e. c. c. o.
 nullus li. 6. Nec ē aliqd. q. sit alte
 ri. r. e. l. i. g. i. o. n. i. s. v. e. l. h. a. b. i. t. u. s. v. t. i. c. l. e.
 c. u. r. o. n. i. e. x. t. r. a. e. o. Itē null. r. e. l. i. g. i. o.
 sus pōt eligi si r. a. n. i. u. t. d. e. o. r. d. i. n. e.
 mendicantiū ad non mendicantes.
 vt habet. j. religio. s. s. si.

26 **C.** Elect. post cōsensū p. i. u. g. i. f. s. p. i. a.
 lū ecclesie viduare. vt ē. e. o. c. u. i. u. t. e. r.
 canonicos. ē. d. e. t. r. a. s. i. t. e. r. c. o. r. p. a. l. i. a.
 . s. i. r. c. i. t. Itē electio gignit confir
 mationē. ē. c. o. n. i. b. i. l. c. o. n. f. i. r. m. a. t. i. o.
 dat administrationē ē. c. o. t. r. a. s. m. i. s.
 sam. De confirmatione vide. s. c. o.
 firmatio electorum.

27 **C.** Si electus a. n. p. s. i. r. m. a. t. i. o. n. ē. a. d.
 ministret remouēdus ē ē. c. o. c. u. i. t. e. r.
 nisi in sūmo pōtifice q. in eligēdo

p. s. i. r. m. a. t. d. i. s. c. i. z. i. n. n. o. i. e. d. n. i. v. e. l. n. i. s. i.
 sic administranti parcat. ē. c. o. n. o.
 s. i. v. e. l. n. i. s. i. p. r. i. n. c. i. p. a. t. a. d. p. a. p. a. **A.** o. p.
 firmatio. vt i. c. de q. j. **B.** r. s. u. v. a. l.
 de remor. a. s. e. d. e. a. p. l. i. c. a. **A.** videlz
 v. l. r. a. n. a. a. l. i. a. p. s. i. t. u. t. u. r. i. c. c. n. i. b. i. l.
B. Quia tales si sint i. p. c. o. r. d. i. a. e. l. e.
 c. t. i. a. d. m. i. s. t. r. a. r. e. p. o. t. ē. t. a. n. i. t. a. i. n. g. n. i.
 b. i. l. p. e. n. i. t. a. l. i. e. n. i. e. n. t. n. e. c. p. o. t. e. i. s. c. o.
 m. u. t. i. a. d. m. i. s. t. r. a. t. o. s. u. b. n. o. m. i. n. e. p. c. o.
 n. o. m. i. a. t. u. s. v. e. l. p. c. u. r. a. t. i. o. n. i. s. r. h. u. i. t.
 m. o. d. i. n. e. c. i. t. o. i. o. n. e. c. i. p. t. e. n. e. c. i. s. p. u.
 a. l. i. b. u. s. n. e. c. i. n. t. p. a. l. i. b. **A.** d. s. i. s. u. s. c. e.
 p. e. r. i. n. t. p. u. a. n. s. i. n. t. o. i. u. r. e. e. l. e. c. t. i. o. n. i. s. i. p.
 s. u. s. ē. c. o. a. n. a. r. i. n. e. l. i. 6. **A.** Ibi d. f.
 Cū itaq. nō sit malitijs indulgēdū
 sancim. ut null. de cetero admini
 strationē dignitatis ad quā elect. ē
 p. r. i. u. s. q. c. e. l. e. b. r. a. t. a. d. e. i. p. i. o. e. l. e. c. t. i. o. p.
 s. i. r. m. e. t. s. u. b. p. c. o. n. o. m. i. a. t. u. s. v. e. l. p. r. o. c. u.
 r. a. t. i. o. n. i. s. n. o. i. e. a. u. t. a. l. i. o. d. e. n. o. u. o. q. s. u. o.
 c. o. l. o. r. e. i. n. s. p. i. a. l. i. b. v. e. l. i. p. a. l. i. b. p. s. e.
 l. p. a. l. i. u. p. p. t. e. n. e. l. i. t. o. t. u. g. e. r. e. v. e. l. r. e.
 c. i. p. e. a. u. t. i. l. l. i. s. e. i. m. i. s. c. e. t. p. s. u. m. a. t. o. e. s.
 i. l. l. o. s. q. s. e. c. f. e. c. e. r. i. n. t. i. u. r. e. s. i. q. d. e. i. s. p.
 e. l. e. c. t. i. o. n. ē. q. s. u. i. f. u. e. r. u. d. e. c. e. r. n. e. n. t. e. s.
 e. o. i. p. s. o. p. u. a. t. o. s. E. t. i. d. e. z. q. d. i. n. h. s.
 nō. i. n. s. u. c. o. n. l. i. 3. ti. 26. q. 12. **B.**

28 **C.** In religioso acgratius electio
 nis ē. o. r. d. i. n. e. s. u. i. **R.** Nulli religio
 so p. d. i. c. a. t. o. r. m. i. n. o. r. h. e. r. e. m. i. t. a. r. i. z.
 r. q. r. u. l. i. b. z. m. e. n. d. i. c. a. n. t. i. u. ex electio
 n. e. p. o. s. t. u. l. a. t. i. o. e. p. r. o. m. i. s. s. i. o. e. s. e. n. v. o. c. a. t. i. o. n. e.
 a. d. p. l. a. t. u. r. ā. ē. s. u. i. o. r. d. i. n. e. i. n. d. i. s. c. o. r. d. i. a.
 f. a. c. t. a. i. u. s. a. l. i. q. d. a. c. q. r. i. t. n. e. c. i. p. s. e.
 p. s. e. n. t. i. r. e. p. o. t. ē. t. h. a. b. i. t. a. l. i. n. i. a. ē. c. o. q.
 r. u. d. ā. l. i. 6. r. d. z. i. n. t. e. l. l. i. g. i. d. i. s. c. o. r. d. i. a.
 q. e. s. s. e. t. s. i. u. e. d. e. i. u. r. e. s. i. u. e. d. e. f. a. c. t. o. v. t.
 i. c. l. e. e. t. i. q. d. c. i. r. c. a. **A.** Ibi nō clare
 h. p. r. o. b. a. t. s. z. a. d. h. f. a. c. i. t. q. z. c. u. i. d. c. o.
 . c. q. r. u. d. ā. d. i. c. a. t. d. e. d. i. s. c. o. r. d. i. a. d. e. b. z.
 i. n. d. i. s. t. i. n. c. t. e. i. n. t. e. l. l. i. g. i. ē. d. e. d. e. c. i. m. i. s.
 a. d. a. u. d. i. c. t. i. ā. **B.** S. e. d. r. a. l. i. j. s. r. e. l. i.
 o 3

glossis nō acgrit suis in electionib⁹
nec consentire pñt si fuerit electi a
minori pte mīcro. ut i dco. c. quoz
dā. Et nō q si religiosus electioñi
de se facit ad pñationē aliquam ex
sui monasteriū seu eccliam n̄ peti
ta lnia ⁊ obiecta cōsenserit. pñsus
n̄ valet. ⁊ electio ipsa virib⁹ vacua
tur. Itē nō q placitū religiosoz irre
gūl cōuentib⁹ pñt huiusmōdi licen
tiā dare. ex eo. c. si religiosus. li. 6.
Nō aut valet lnia q pcedit p suu
ra electioē quā fieri ptingēt. ut i cle.
cū pcessa. ex. c. Nec aliqs religio
sus pōt pñci alīq ecclia q clero ca
reat ⁊ pplō xpīao. ut i cle. pluriq
ex eo.

29 **Q**uid si due electōes fiant? R. s. 3
Nō si fil ⁊ icōmētū fuit puta qz i
scrutino diuisa sūt vota. nīc illa v3
q meliorib⁹ ⁊ maiorib⁹ m̄ris ad
muat ex. co. c. l3 i fi. ⁊ c. dudū. Si
vō elec oēs fuit ex iñuallo ⁊ pma
fuit rite facta. illa v3. imo et si pma
annullāda sit fa nihilomin⁹ cassa
ri d3 ex. e. bone memorie cre. nisi
grā fiat. sic qdā itelligūt ex. co. bōe
mēorie magi. Siliū et cassāda ē fa
et si pñia nulla fuerit pp cām nō dū
patēt ex. co. pñderat. ⁊ c. audij.
Ad si pñia ex cā notoria nulla fuit
valebit fa rite facta. ex de supplē.
negli. pla. c. si. ⁊ ex eo. venerabilē.
⁊ s. si. Al. Idē i sū. cō. li. 3. n. 26. q.
8. vbi et subdit. Nō etiam q sola
notatio nō pñtat impedimētū equē
ti electōi. v3 ex. c. q siē. qz p sim
plicē notatiōē nullū ius acquirīt
notato. Sec⁹ tñ fm Berabidē in
glo. denominatiōe i scrutino post
publ canonem. qz nīc nec variare
pñt extra eo. publicato.

30 **S**unt casus in quib⁹ electores

iterū pñt eligere. ut puta si electus
nō vult pñtere l p⁹ pñsū renun
ciat iuri suo uel morit l pp occul
tū ei⁹ vitū irritat. Et his casib⁹ ha
bēt electores iēgrū tēpus a dñs sen
su vel renūciatiōe v3 morte seu irri
tatiōe. ac si vocati noua esset dum
modo nihil egerint fraudulenter.
ex eo. si electio. li. 6.

31 **D**uas electiones. in vna ecclia
de se facias nemo potest psequi. s3
vñā tñ eligat. ex eo. ut q3. li. 6.

32 **Q**uicūqz grauant clericos uel
alias psonas ecclesiasticas ad q3
spectat electio. A. In aliqbus ec
clesijs mōasterijs aut alijs pijs lo
cis. B. p eo q rogati seu al induc
ti cū p quo rogabātur siue induce
bant eligere noluerint vel pñgni
neos corū. aut ipsas ecclias seu lo
ca bñficijs seu alijs bonis spolia
do seu al iuste psequēdo. excō. ca
ti sūt ipso scō. ex. e. sciāt cū. li. 6.

33 **Q**uid si q3 aliquē ex odio ele
git. R. tenet ei ad oē dñm qd inde
ei accidit. dis. 74. honorat⁹. ⁊ L. si
ppier inimicitias ei ratio facta sit
l. vnica. li. x.

34 **C**irca electiōes monialiū nō q
nulla d3 ad electiōez admitti nīi
12. annū pegerit ⁊ pñssa fuerit ta
cite uel expñse. nec i abbatissam l p
onissam. vbi p pōnissam gubernāf
eligi pōt nisi p⁹. 30. annū ⁊ nisi fue
rit expñse pñssa. Item nota q cū
p scrutiniū pcedit. illa electio q a
duab⁹ pñb⁹ fuerit celebrata nō ob
stante appellatiōe partis alterius. p
missa diligēt examinatiōe si aliter
iūcta fuerit canonica pñmet. ⁊ bñ
dicēda bñdicat. Al. Bñdicēda est
pñmata i abbatissam. ut i. c. idēti
tatiōe de q. j. B. Si aut nulla electiō

est a duobus p[re]s[ent]ibus celebrata. tunc n[on]
obstante q[uod] sit publicat[i]o s[er]uamur
aut ena ad elect[i]o[n]e[m] p[re]cellu[m] p[re]s[ent]e alie
nominales anq[ue] ad act[i]o[n]e[m] c[on]tra eos di
uer[si]t[at] ad illa[m] accede[n]t[em] q[uod] a maiori nu
mero e[st] electa. Et si p[er] h[oc] p[er]ueniat ad
duas p[re]s[ent]es p[er]met[ur] ut p[re]dictu[m] e[st] sed
nihilomin[us] si ea sic p[er]firmata p[er] q[uod]
fuerit i[n] administrat[i]o[n]e. poterit alie
opponere i[n] modu[m] denunciatio[n]is l[icet]
curat[i]o[n]is ut a dignitate remoueat[ur]
Ad si ad illa[m] q[uod] a maiori p[ar]te electa
e[st] alie nolit accede[n]t[em] vel n[on] tot q[ui] ascē
dāt ad duas p[re]s[ent]es. tunc sup[er] obieciō[n]e[m] q[uod]
faciē[ur] p[er] alia[m] s[uper] alijs q[ui] s[un]t i[n]grē
da p[re]s[ent]e et sine strepitu iudicij p[er] su
periorē i[n]grat[us] anq[ue] p[er]firmet[ur]. s[ed] ip[s]a
interi[us] t[em]p[or]alib[us] et sp[irit]ualib[us] admittet[ur]
ita t[ame]n q[uod] de rebus monasterij nihil
alienet nec moniale recipiat. Si q[ui]
v[er]o a maiori p[ar]te electa v[er]o no[n] i[n]ta
fuerit n[on] valet. nec p[ot]est ad ea p[re]dicō
mō accedi. Itē nō q[uod] nūq[ua]m i[n] electiō
nō monialiū d[icitu]r fieri collatio zeli
ad zelū i[n] me[n]t[em] ad meritiū. s[ed] soluz
numeri ad numeriū. Si v[er]o p[re]cedit
p[er] forma[m] cōpromissi si minor p[ar]s se
opponit electe nihilomin[us] p[er]firmet[ur]
et b[en]edict[i]o d[icitu]r p[er] n[on] obsta
te. Si aut[em] maior p[ar]s se opponit differ
tur cōfirmatio donec de obieciō[n]e et
alijs fuerit i[n]q[ui]sit[i]o. s[ed] iteri[us] admittit[ur]
bit ut p[re]mittit[ur] nisi p[ar]s opponētiū fu
erit duplo maiō q[uam] tūc n[on] admittit[ur]
bit s[ed] expectabit[ur] huius euētiū. Itē nō
q[uod] si i[n] h[uius]mōdi electiō[n]ibus p[er]gerit
ad curia[m] appellari d[ebet] cause exp[re]s
si s[ecundu]m modu[m] cōstitut[i]o[n]is. c. vi. cir
ca. c. eo. li. 6. A. Ibi d[icitu]r. P[ro]uidē
mus si q[ua]n[tu]m aliq[ui] electiō[n]ib[us] postulatiō
nib[us] p[ro]visionib[us] se opponit[ur] p[ro]po
nēdo aliq[ui] electiō[n]is postulatiō[n]is
seu p[ro]uisiō[n]is forma[m] aut p[er]sonas eli

gētū vel electi s[ue] illi[us] cui p[ro]uisiō
erat faciēda l[icet] facia[tu]r et p[er] h[oc] cōage
rit appellari appellātes i[n]strumen
to p[ub]lico seu l[icet] s[uper] appellatiō[n]e
p[re]secus o[mn]ia et singula exp[re]s[s]at q[uod] i[n]
forma[m] itēdūt obijciē[ur] ul[ter] p[er]sonas co
ra[m] p[er]sonis autēti[us] aut p[er]sona q[uod] sup[er]
h[uius]mōdi p[ro]hibeat[ur] v[er]u[m] corpa
li p[ro]uisiō iuramēto q[uod] credūt ea que
sic exp[re]s[s]at eē v[er]a et se posse p[ro]bare
Alio q[ua]n[tu]m tā opponētes q[uam] ipe appl
latiō[n]is i[n] p[ro]p[ri]o modu[m] adherētes eis
obijciēdi aliq[ui] q[uod] nō fuerit i[n] huius
mōdi l[icet] i[n]strumēt[is] exp[re]s[s]a p[ar]tes
sibi nouerint itēdiciā. nisi postea
for[san] aliq[ui]d emerferit ul[ter] sup[er] antiq[ui]
supuenerit. p[ro]bādi facultas aut ali
q[ui] i[n] opponētiū n[ot]iciā d[icitu]r nouo p[ro]ue
nerint q[uod] appellātes appellatiō[n]is
ipe verisim[il]i[ter] ignorare p[ot]uerunt et
ignorauerint sup[er] h[uius]mōdi at[que] ignorā
tia et supuente facultate. p[ro]bādi
fidē p[er] p[ro]p[ri]u[m] p[re]standū corpa[li] faci
ā iuramēti h[uius]mōdi adijciēdo iuramēto
eodē q[uod] ad ea p[ro]bāda credūt se suf
ficiētes. p[ro]bationes h[ab]e[re]. hec ibi. nō
distincto siue appellet ad curia[m]
siue ad aliū. B. S[ed] n[on] deberet ipse
ire. q[ua]n[tu]m p[ot]est p[ro]curatores p[re]stare.
Itē nō q[uod] hi q[ui] euocant ad dirigen
das moniales i[n] electiō[n]ib[us] nisi absti
neāt ab h[uius] p[ar]te q[uod] iter eas oriri poss[un]t
circa h[uius]mōdi discordia l[icet] nutiri. exco[m]m[un]ica
ti s[un]t et o[mn]ia p[re]dicta h[ab]ent locū et ap[ud]
mulieres q[ui] viuūt q[ui] canonisse. A.
i. q[uod] v[er]u[m] ut i[n] secularib[us] eccl[esi]is ca
nonici seculares. de cō. c. idēti[us] i[n] v[er]b[is]
B. Exceptio de p[re]fess[i]o[n]e. q[uia] tales n[on]
p[re]stent h[uius]mōdi o[mn]ia. c. e. idēti[us] i[n] v[er]b[is] li. 6
De p[er]firmat[i]o[n]e electiō[n]is h[ab]et. s[ed] p[er]fir
mano electo p[er] totū. De electiō[n]e
pape. vide. j. papa. s. i. De hac m[an]u
vide. j. postulatiō[n]e. et fac. s. acceptio

Lectio ij. .s. p. cō

Eligēdi ptās pōt alicui ali-
qbus pmut. ex eo. cū iucteri. s. cō
petēt^o cōmitti i numero ipari. ex
eo. in cāis. t. c. cū dilect^o t. c. cum
i iure. Et uni cōmitti pōt et nō pla-
to. ex de renū. post trāslationē. p.
rūso. Nec regit qd bi qbus pmut-
tūtur sint de collegio ex eo. causaz
q. Sed in hac cōmissiōe si un^o
dissentiat nō seruat forma nec ua-
let. extra eo. quia ppter. **A.** Et ibi
h notat glo. **B.** t. c. cum dilectus
Nec. n. cogit qd renūciat iuri suo
inuita. ex qd mer^o causa abbas. t.
.c. ad audiētiā. Itē nō qd re. integra-
tis ptās reuocari pōt. ex eo. i cāis
A. Et ibi patet qd nō dī res integra
qū cōpromissarij ad electionem i-
ceperūt pcedere. **B.**

1 **E**lli i qd ptās eligēdi pmittitur
pnt de psona cuiusq loci puidē
ar. 63. dis. l. eccl. t. c. reathia. Tutus
tū t meli^o qd de ipsa ecclia eligāt
ex eo. qd sic. t. 13. dis. i noie dñi. **A.**
c. qd sic. modici uidet facere. s. bñ
c. in nomine dñi. **B.**

2 **N**ō ualet pmissio sub hac forā
ut qd qstū uotis i secreto illū eligat
i quē plures pserit. **A.** Partū
cōpāteē minoz. l. pseritētes ma-
iorē ptē capli nō atigāt. ut in. c. de
q statim. **B.** ex eo. si cui. li. 6. s. bñ
ualet si ei cōmittit ut illum eligat i
quēz maior ps capli pserit. ex
eo. cū expediat. li. 6.

3 **E**n ppromissarij pnt eligē unū
de ipsis. **B.** Si h hī ex forma cō-
pmisi pnt alit nō. ex de foralegijs
c. ulē. t. ex eo. cum ana. **A.** c. cum a-
na. parū facit ad h. s. bñ nōt glo.
i dco. c. ulē. t. ex eo. cum i iure. **B.**

4 **S**ive pmissū sit uni siue plibus
electio dī fieri pōba nūeri singula-
ris. alit nō ualet. ex eo. sic. li. 6. t.
de re iudi. cū ab uno. li. 6.

5 **C**ōpromissari^o si nō eligit infra
tps electōis a iure statutū. ad supi-
orē ptās deuoluit. Si vō eligat in-
dignū siue sciēt siue ignorāt eli-
gēdi ptās reuertit ad electores ni-
si sciēt electionē factā ratā habe-
rēt. Et eodē mō reuertit ad eos si
eligit idoneū. t. ille nō consentit.
Porro p. pmissari^o qū eligit sciēt
idignū nō punit^o ppromittētes nisi
ratā hūerint. s. ipe suspēsus ē triē-
nio a bñficijs q obtinet i illa ecclia
quā sic eligēdo offendit. t. hoc nō
hīz locū nisi ppromissari^o tēps ex
eo. si ppromissari^o. li. 6. **A.** Ibi ē
p3 qd dicta suspēsiō sīl nō obtinet
nisi cū peccat i electōib^o epoz t
supioz ipoz. t. subdit. Et idē i illi
us bñficijs ē cēsendū q alicui elec-
tionē postulationē aut pmissionē i-
pugnās i pbatōe deficit ei^o qd obi-
cit i psonā. s. qd triēnio sit suspēsus
a bñficijs q hīz i ecclia offensa. **B.**

De elemosina. j.

cōit. Scdm Tho. fa. sc. q.
32. qdā elemosine sūt corpales. s.
sepriē opa mie. uidelz esuriētē pas-
cē. potat sitietē. uel hī nudū. recol-
ligē hospite uisitare infirmū. redi-
mere captiuū. t. sepelire mortuū
vñ vsus. Aīsto poio cibo redimo
tego colligo cōdo. Sūt t alie. 7.
spūales. s. docē ignorātē. pfulere
dubitantē. corrigē peccatē p solari
tristē. remitte offendēt suppo-
re onerosos. t. p oibus orare. vñ
vsus Consule castiga remitte sola
re ser ora. In q vsu cū dī cosule. i.

tellige p̄sulef ⁊ docē. **Al.** Idē i sū .
cō. li. 3. ti. 8. q. 2. **B.** Et qdē elemo-
syne spūales absolute loquendo
nichiores sūt q̄ corporales. p̄ qui
dē qz illud quod exhibet nobili⁹
ē. s. donū spūale qd̄ p̄minet cor-
porali. s. rōne eius cui subuenit .
qz spūs nobilior ē corpore. 3. quā
tū ad ipsos actus qb⁹ subuenit qz
spirituales actus sunt nobiliores
corporalib⁹. Potest tū contingē
qz corporalis elemosyna p̄feratur
spūali in aliquo p̄ticulari cāu pu-
ta si q̄s fame deficeret pon⁹ eēt pas-
cēd⁹ q̄s docēdus. **Al.** Idē i sū. con.
co. ii. q. 3.

i **E**ltz dare elemosynā sit i p̄cep-
to. **R.** fm **Tho.** 2a 2e. q. 32. dicēdū
qz sic. omittēs. n. h. facē eternaliter
punit ut p̄ **Barth.** 25. **E**surīui. n.
⁊ nō dedistis mihi māducare ⁊ c.
Et h̄ itelligēdū ē fm qz recta rō re-
q̄rit. fm quā p̄siderat aliquid ex p̄-
te dātis. s. ut id qd̄ i elemosynis e-
rogādū ē nō sit necessariū ei s̄ sup-
flui nō solū respectu sui ipsius sed
ē respectu alioz quoz cura sibi i-
cūbit. qz prius o3 qz unusqz sibi
ipsi ⁊ suis provideat ⁊ de residuo
paupib⁹ subueniat. **E**x p̄te quo re-
cipiētis requit qz nēcitate hēat. alio
qn nō eēt rō q̄re elemosyna ei da-
ret. s̄ cū n̄ possit ab aliquo uno oi-
b⁹ nēcitate h̄nib⁹ s̄bueniri. n̄ ois ne-
cessitas obligat ad p̄ceptū. s̄ solū
cū is qz nēcitate patit sustētari non
pōt. tē locū h̄z qd̄ **Ambrosi⁹** dicit
Pasce fame moriētē. si n̄ pueris
occidisti. sic g⁹ dare elyam de sup-
fluo ē i p̄cepto. ⁊ sibi dare elyam
ei q̄ ē i extrema nēcitate. alit dare
elyam ē i p̄silio. sic ⁊ d̄ qlibet me-
riori bono dāt p̄silio. **E**t dico qz su-

p̄flua de nēcitate p̄cepti sūt erogā-
da. qz s̄ istius sūt q̄tū ad p̄p̄rieta-
tē. tū ē alioz sūt q̄ ad usum. s. illo-
rū q̄ ex eis sustētari p̄nt. **Al.** **Basi-**
li⁹ Si fateris ea tibi diuinū. p̄ue-
nisse. an iust⁹ est de⁹ ineq̄lī nobis
res distribuēs. cur tu abūdas ille
vō mēdicat. nisi ut tu bone dispen-
satōis merita p̄sec̄ris ille vō pau-
tie brauijs decorē. est famelic⁹ pa-
nis quē tu tencis i archa nudi tūni-
ca quā i cōclau p̄seruas discalcia-
ti calce⁹ ḡ penes te marcescit indi-
gēt argētū qd̄ possides hūatū. q̄
circa tot iuriaris q̄ dare ualeres
⁊ h̄ idē dicē **Ambro.** 47. dis. sicut
hi. ⁊ qd̄ p̄dictū ē qz nō sit dān ne-
cessariū. indicādū ē fm qz p̄babi-
lī estimari pōt. **N**ec o3 qd̄ p̄sile-
rent oēs casus qz p̄nt p̄ger i futur⁹
s̄ o3 iudicari sup̄flui ⁊ necessariū
s̄ ea qz p̄babilī ⁊ uerisilī occurrit
Al. Idē i sū. con. li. 3. ti. 8. q. 4. ubi
ē addit fm eundē **Tho.** qz tūc in-
telligēd⁹ ē casus extreme necessita-
tis qn apparēt p̄babilī signa ex-
treme nēcitatē future nisi ei subue-
niat. ut cū aliq̄s uidet aliq̄s iporē-
tes ul⁹ pigros ad s̄bueniēdū ⁊ pau-
perē idigētē cibo ⁊ potu ⁊ alijs ui-
te nēcarijs nec sibi posse satisfacē
n̄. n̄ expectāda ē ultia nēcitas. qz
tūc forte n̄ posset iuuari nā fame l̄
siti cōsūpta. h̄ ibi. **I**tē uidet quod
nēcitas elye nō sit solū respectu ex-
treme nēcitatē idigētē s̄ ē alterius
Mā ⁊ i alijs nēcitatib⁹ uellz qz sibi
rōnabilī subueniri. sic g⁹ ⁊ ip̄e in
q̄tū pōt o3 alijs s̄buenire. **Barth.**
2. ibi. **D**ia q̄cūqz uultis ut faciant
uob hoies ⁊ c. **Et. i.** **Joh. 3.** Qui
hūerit substantiā mūdi hui⁹ ⁊ ui-
derit fratrē suū necessitatez habe-

re et clausit viscera sua ab eo. qđo
caritas dei manet in illo. Unde et
Ricard. sup. 4. iniarū dī. 15. dīc. cū
pceptū de elemosyna sit affirmati
uū qđus obliget ad sp. nō tñ p sp
sz p loco et tpe. pñderāda ē. n. fact
tas hñs et miseria indigēns. Si
.n. hō hēat aliqd qđ nō sit necessa
riū sustentationi sue nature nec illo
rū qđ tenet. puidere sic uxori filijs
seruis et ancillis et sit cā nēcītatis
seu nōbilis idigēns ex pte illi. cui
dādū ē qđ imueat pñabilia signa
extreme nēcītatis tē hñs tenet ex pce
pto subuenire idigēti. Si vō hō
hēz aliqd supflūū nō tñ sustentatio
ni nature sz ēi decēte sui status te
net de illo elyam facere indigēti
bus ēi si nō iueniant qđ eēnt pñuūti
i nēcītate pñdicta. Et si pñres occur
rāt idigētes quib⁹ oib⁹ subueniri nō
possūt tēnetur ceteris paribus ma
gis indigentibus subuenire. **B.**
¶ Et elya debeat dari de neces
sario. **R.** sz Tho. fa. q. 32. Ne
cessariū dī duplici. Elno mō sine
qđ aliqđ nō pōt ēē. et de tali necessa
rio elyna dari nō debz puta si aliqđ
i articulo nēcītatis pñstatur solū habe
re unū posset sustentari ipse et filij et
aliqđ ad eū pñcētes. de h. 4. elyam
dare ēēi sibi uitā sbrabē. sz si for
te tal casus imineret ut subtrahen
do sibi daret alicui magne pñone
p qđ ecclia sres publica substētarē
tur cerre p talis pñone liberatōe se
ipsū et suos laudabilr piculo mor
tis exponeret. cū bonū cōe sit. ppo
pñferēdū. Alio mō dī aliqd neces
sariū sine qđ nō pōt pñuementantatā
figi fm statū l pñuonē. pprie pñ
ne uel aliarū qñū sibi cura icūbu
de h. mōi ergo dare elyaz ē bonū

et non cadit sub pcepto sed sub
consilio. **A.** Idem in sum. con. li.
3. ti. 8. q. 5. Et intelligenda sunt fm
ea que dicta sunt. s. s. proximo. in
additione. **B.**

¶ Quib⁹ pon⁹ elya dāda sit. **R.** sz
Tho. fa. q. 32. sic Aug. dīc in p.
li. de doctrina xpiana. Illis qđ nō
bis magi sūt pñicti magis pñdes
debemus qđ eis qđ quadā forte no
bis adueniūt. Est tñ circa h dīcere
rōis rō adhibēda sz differētiā cō
iunctiōis scitatis et vultuag. Mā mul
to sāctiori magis idigētiā paupū
et magi vñli ad cōe bonuz. eēnt ma
gis elemosyna dāda qđ pñone ppi
qñi maxie si nō sit multū pñicia c.
cura spālis nob imueat. et si neces
sitate magnā nō pñat. **A.** Id. si sū.
2. eo. ti. q. 6. vbi ēi p3 qđ ceteris pa
ribus magis pñictis ē cū subue
niendum. **B.** Et vide. s. aduoca
tus. s. pñi.

¶ Et i elya pñonēdus sit pñ inf
delis cñneo fideli. **R.** fm Ricard. In
exhibitione nutrimentū pñferēdus ē
pñ l3 i dilectiōe pñonēdus sit extra
ne⁹. ar. 3. dī. c. dī. c. 1. Pñceptuz
.n. dñi ē Exo. 20. Honorā patres
tuos et matrē tuā. Nullū. n. bñficiū ē
tātū sicut pñuū. iō pñtes i recōpen
sādis bñficijs sūt oib⁹ alijs pñferē
di. nisi nēcītās ex alia pte pñpōdret
vel aliqđ alia pñditio. puta cois vñli
tas ecclie vñ rei publice. Aliqđ i ex
trema nēcītate magis eēnt filij de
serēdi qđ parētes. **Lō. Th. fa. q. 32.**
A. Lō. ēi Goff. et Dof. et Pe.
ut i tñ. con. eo. ti. q. 7. vbi enā p3 qđ
h fuit spāle dictū Tho. cū pñcorda
tur **Pe.** videlz qđ filij magis dese
rendi sūt qđ parētes. **B.**

¶ Elemosyna paupib⁹ dāda est. **q**

suis m^{ai}b⁹ laborat n^{on} p^{oss}it. 82. d^{ist}. 5.
 .i. Ma^gis f^{er} leges q^u laborare p^{oss}it et
 se imiscet elye. redigit iⁿ futur^{um} im-
 paris. C. de medi. uali. l. unica.
 li. xi. **B.** Ibi aliter d^{icit} sit. Licitus
 q^{ui}s in publicu^m q^{ui}st^{us} incerta mendici-
 tas uocauerit iⁿ p^{ec}us exploremur i
 singulis et integritas corpor^{is} et ro-
 bur ano^m p^{er} atq^{ue} inertib⁹ et absq^{ue} vl-
 la debilitate. Dicit glo. ibi. s. q^{ui} sic
 se gerit q^{ui} n^{on} h^{ab}eat ar^{tem} cu^m h^{ab}eat
 et q^{ui} sint debiles cu^m sint fortes. q^{ui}
 nol^{unt} laborare s^{ed} medicando sine
 labore minere. seq^{ue}nt. miserandis ne-
 cessitas isera^t. ut eo^{rum} q^{ui} d^e quos te-
 net cod^{ic}ino seruilis. p^{ro}duo^r studio
 suis et diligens d^{omi}n^{us} iⁿ p^{ro}se^{que}nt. eo^{rum} v^{er}o
 quos moralit^{er} sola libertas p^{ro}se-
 q^{ue}nt colonam p^{er}petuo sulcia^t. glo. di-
 cit^{ur} iⁿ autem. de q^{ui}sto. s. si v^{er}o coll.
 6. ubi d^{icit} q^{ui} serui d^{omi}n^{us}. liberi operi
 publico m^{ai}scipant^{ur}. Sed h^{ic} l. cori-
 git f^{er} q^{ui}sd^a. ibi in his q^{ui} in sacra
 urbe rept^{us} q^{ui} cu^m eis min^{us} sit agen-
 da. Vel h^{ic} loq^{uit} de his q^{ui} faciunt se
 d^{omi}ni egros apponentes herb^a ul^{ter}
 aliud p^{er} q^{ui} p^{ro}tumescat. ibi n^{on} sic de
 liquit s^{ed} solu^m singu^{li} paupertate seu
 debilitate glo. v^{er}itas est q^{ui} d^e ibi de
 rep^{er} iⁿ urbe ipiali. It^{em} glo. s^{ed} rubri-
 ca dicit q^{ui} medicat^{es} ualidi mise-
 ris et ueri debilib⁹ pan^{em} auferu^{nt}.
 et de talib⁹ cu^m p^{oss}it allegat glo. sup^{er}
Matth. dic^{it}et. Iusti feceris si iu-
 ste pet^{er}it coirexeris q^{ui} si ei dedit^{ur}.
B. Cu^m at aliq^{ui}s idiget et ponit di-
 stributor elyaz p^{oss}it et sibi accipe si
 cut alijs admiⁿⁱstrat **Tho.** fa fe. q. 32.
6 **C**u^m ely^{as} hoib⁹ malis d^{omi}na d^{omi}na sit
 p^{er} fm **Tho.** i. 4. d^{ist}. 1. Dicendus
 f^{er} **Aug.** q^{ui} sic diligendi s^{un}t hoies
 ut eo^{rum} non diligant erro^{res} et q^{ui}
 exhibito b^{en}eficij dilectioni cor^{re}

det. iⁿo peccatori ad sustentat^{us} na-
 ture d^e ely^{as} dari si indigeat. cu^m p^{er}i-
 piamur nobis et b^{en}efacere inimicis
 sed ad sou^{er}edu^m eo^{rum} malicia n^{on} de-
 bemus aliquid dare eis. Unde si
 constaret q^{ui} eo q^{ui}d aliq^{ui}s dari pec-
 catum abuterentur n^{on} deberet eis
 dari nisi necessitas extrema expos-
 ceret. **A.** Idem in sum. con. li. 3. n.
 8. q. 8. **B.**

Cu^m ely^{as} sit d^{omi}na ab^{un}d^{an}tia. p^{er} fm
 fm **Tho.** fa fe. q. 32. D^{icit}et cu^m q^{ui}
 b^{en}edicta ely^{as} dupli^{ci} p^{oss}it p^{ro}side-
 rari. p^{ro} q^{ui}dem ex p^{ar}te d^{omi}n^{us}. s. cu^m q^{ui}s
 dat q^{ui} est multu^m fm p^{ro}portionem p^{ro}-
 prie facultatis. et sic laudabile est
 ab^{un}dant^{er} dare. **Tho.** 4. Si mul-
 tu^m ubi fuerit abundant^{er} tribue^{re}. **Al**
 et d^{omi}n^{us} Lucas. 21. laudauit uiduaz
 q^{ui} ex eo quod decrat illi totu^m incu^m
 que habuit misit obseruans iⁿ his
 que dicta sunt de ely^{as} facienda de
 necessarijs s. s. 3. 2. potest conside-
 rari ex p^{ar}te eius cui datur et sic est a-
 bundans duplici^{ter}. Uno modo q^{ui}
 suppleat suffici^{en}ti^{er} eius idigentia^m
 et sic laudabile est ab^{un}dant^{er} tribue^{re}
Alio mo^{do} ut ab^{un}d^{an}t ad sup^{er}fluitat^{em}
 et hoc n^{on} est laudabile. s^{ed} est meli-
 us plurib⁹ idigentib⁹ n^{ec}essaria elargiri
 In h^{ic} est p^{ro}sideradu^m est q^{ui} q^{ui}d^a eg^{er}-
 tes delicatorib⁹ cibis et uestib⁹ id^e
 get q^{ui} alijs. ut **Tho.** subdit ibid^e. **A.**
 Idem iⁿ su. co. eo. ti. q. 9. **B.**

Quid si q^{ui}s furat ab usurario et
 h^{ic} mo^{do} ut elemosina ide^m faciat. p^{er}
 fm **Ray.** Dico furtu^m com^{mu}ni. **Al**io
 ei faci^{en}da s^{un}t mala ut ueni^{an}t q^{ui}can-
 q^{ue} bona. 14. q. 5. fo^{re}.

Cu^m de illicite acq^{ui}sit ely^{as} pos-
 sit fieri. p^{er} fm **Tho.** fa fe. q. 32.
 Aliq^{ui}d p^{oss}it e^{ss}e illicite acq^{ui}situ^m tripli-
 cu^m. p^{ri}mo mo^{do} q^{ui}n id q^{ui}d illicite acq^{ui}s

tur debet ei a quo acquisitū ē. et h
sine n̄ trāsserat dñiū vt in rapina et
furto. sine et trāsserat vt in vsura. et
d talibus cū q̄s teneat ad restōez n̄
pōt elyna fieri. 2.º mō ē aliquid illi
cite acquisitū qd̄ ille q̄ acquisit non
pōt retinere. nec tñ debet ei a quo
acquisit. q. 8. s. iustitiā ē datū. et s̄
iustitiā fuit acceptū vt in symonia
vbi vterq̄ s̄ legē dei agit et iō d̄z
h̄ i pias cās erogari. Et eadē rō in
silib⁹ i q̄b⁹ dāno et acquisitio ē p̄tra
legē. 3.º mō ē aliquid illicite acquisitū
n̄ qd̄. q. ip̄a acquisitio sit illicita. sed
q. illd̄ ex q̄ acqrit ē illicitū. et i his
qd̄ trāssert dñiū nec p̄petit repeti
tio. sic p̄z d̄ eo qd̄ mulier acquisit p̄
meretriciū. et h̄ p̄pe vocat turpelu
criū. tal̄ ei mulier turpis agit et p̄tra
legē. s. i eo q̄ accipit inultē n̄ agit
nec p̄tra legē. vñ q̄ accipit retineri
pōt. et ei de eo elyna fieri s. n̄ obla
tio publica ad altare. A. In illud
Deut. 23. Mō offeras mēcedē pro
stibuli et c. B. Et hanc distinctōez
pbat Aug. 14. q. 5. n̄ sane. in fi. A.
Idē qd̄ in hoc. s. notat i sū. 2. li. 2.
ti. 8. q. 21. Et ad p̄dictoꝝ intelligen
nam sciēdū q̄ qñ turpido est ex
p̄te dāns et accipiens reguli i foro
pniali n̄ cogit q̄s erogare v̄l resti
tuere nisi ad h̄ fuerit iudicialr cō
dēnatus vel sibi a p̄fessore fuerit i
iunctū. p̄ satisfactōe peccati. v̄l nisi
a iure sit p̄ncipaliter exp̄ssum vt in
symonia ex q̄ reguli restitutio est
faciēda eccl̄e in cuius iuriā acce
ptū ē. Et h̄ p̄nt colligi ex notat p̄z
glo. Ray. i ii. de rapio. s. nunquid
de fornicarijs. super x̄bo restitue
re. et s. circa p̄dagia. sup̄ x̄bo te
nef. Et qñ erogatio necessaria faci
enda ē vocat ponus restō seu satisf

factio. et qñ in paupes faciēda sit.
et d̄ vsuris cū tu. S. qñ erogatio
n̄ ē necia vocat p̄pue elyna. iuxta
illd̄ Thob. 4. Ex tua s̄ba fac elynā
et qñ restō non ē necessaria facien
da certe p̄sone semp pōt dari pau
pibus. d. c. cum tu. S. aliquñ datur
vt satisfactio. aliquñ vt elyna. vt p̄z
ex p̄dictis. B. Et de ista m̄ vide
j. restō. i. s. an̄pe. De acquisitis p̄ lu
dū alec. vide. j. ludus alec. De ma
teria et elyne habes et plura. j. sag
factio. s. 5. et vlti.

Emosina. ij.

q̄s pōt facē eā. Et p̄ fligio
sus possit facē elynā? B. f. Ray. n̄
q. nihil h̄z dif. 54. abbati. et 1. q.
1. n̄ dicat. et d̄ illa. mo. cū ad mōa
steriū i si. Si aut̄ mōach⁹ administra
tōem h̄z. pōt et d̄z facē elemosynā
imo q̄cqd̄ sup̄est in pias cās ero
gādum ē. 1. q. 1. q. tua i si. 86. dif.
n̄ satis. vltra mediū. nisi forte talis
esset administratio q̄ q̄cqd̄ sup̄est
refundat ad monasteriū v̄l aliquē
sp̄alem vsum. vt i q̄busdā priorari
bus. Itē si mōachus videt aliquē
idigere ad moriē. d̄z dare. q. in h̄
cāu oia sunt cōia. 67. dif. sicut hi.
Nec obstat si abbas p̄diceret. q̄
d̄z magis obedire deo q̄ hoibus
Con. Tho. fa fe. q. 31. et in. 4. dif.
15. addens q̄ circa extremā necessi
tatē monachus aliquid modicū da
re pōt ab̄nte abbate sub spe ratiha
bitōis. A. Con. et Host. in sum. 2.
li. 2. ti. 8. q. 26. vbi h̄nt oia que in h̄
s. dicuntur. B.

Quid si mōachus de voluntate
abbatis vadit Romā l̄ē i studio nū
quid pōt facere elynā? B. f. Ray.
sic. Mā corpo q̄ dedit sibi iniam

etiam nel standi. intelligit ei pcessisse
iniam faciendi ea q honesti scolares
et pegrini solent facere. ar. d. of. d. l. p.
terea. ff. de iurif. om. ind. l. 2. et ff. d.
ind. si logius. ita tñ q moderate fa
ciat. ff. ad mace. ut si fili. §. qd dñ
Con. Hostie. et Tho. in. 4. dis. 15.
A. Con. et Albricus. vi in sum. 2.
eo. ii. q. 27. B.

2 C. Augd vxor pot facere elynā sine
inia viri. R. fm Ray. si vxor habz
res pafrenales. i. pprias pter dotē
vbi hñmōi pafrenalia d p̄suetudie
locū hñt et vxor^l st. pot d illis etiā
iūto marito elynam facere. C. de
pac. 2. hac lege. A. Et ibi patz q h
bōa pafrenalia q st pter dotē non
solū de p̄suetudie sz et de iure pri
nēt ad vxorē. hñc tñ iuri possz d
rogari p p̄raria p̄suetudinē sic cō
tingit i aliquibus partibus. fm Gl.
Ray. vi in sū. 2. eo. ii. q. 28. B. Itē
si vxor ē lucrosa ita. s. q exhibita
dbita gubernatōe dom^o opib^o suis
lucres pot d h facere elynā. nec itelli
go d ducēdas expēsas vic^o sui qz
vir tenet ad oia ei onera pp dotē.
et et pp obsequiū ab vxore exhibi
tū. A. Hoc vñ fuisse dictū. Albrici
s. q vxor ex dco lucro pot facere
elynā. vt pz i. d. q. 28. B. De reb^o
quoqz viri vt de pane vino et hui^o
modi q d approbato more solent
ad dispēsatōez vxoris punet p̄ et
dz facere elynas. moderate tñ et fz fa
cultates viri et maiorē smiorē m̄
tūdie et nēcitatē pauper. et dz si
bi forma^l p̄sciaz q non displiceat
marito. l3 aliquñ. phibūit. qz qñqz
phibēt vt tēperēt vxoris n a toto
l3 ab excessu. Pot et sibi forma^l
p̄sciaz ex miseria paupis cogitās
q si marit^o viderit illū placēt ei q

sibi facere elynā. Si at oio dictat si
bi p̄scia q viro displiceat depōat
eā si pot. et si n pot deponere n dz
dare. h dico nisi videret eū idigēt
ē ad mortē. Et qd dixi d reb^o viri
intelligas et d reb^o dotalib^o. nā illa
rū dñū penes vir^o ē. C. de rei ven.
dote ancillā. C. de iure do. i rebus
Lō. holi. et Tho. fa fe. q. 31. et in
4. dis. 15. A. Lō. et Albricus. vi pz
in. d. q. 28. vbi et dñ fm Gl. Ray. q
simul et latēter de elemosynas
moderatas p se et p viro suo viri
luer gerendo cōnegociū nō pec
cat qzuis credat q viro displiceret
si sciret. et sufficit i b cāu q nō ve
niat p̄tra phibitōez mariti. et q eū
n scādalizet. B. Sz an vxor exñs
i m̄rimonio vō possit pūder filiis
qs habuit ex prio. vid. j. vxor. §. 2.
C. Augd filius familias p̄ elynā
facere. R. fz Ray. Si hz peculium
castrēse vel qñ pot. nā qñtū ad ill^o
p̄familias censet. ff. ad mace. l. 1.
De peculio vō p̄secutio et aduen
ticio pot si credit p̄rem p̄missurū.
alr n qz p̄secutiū et qd ex eo ac
grit p̄ris ē. aduēnticiū vō ē p̄ris q
ad vsūfructū. vi isti. p. q̄s p̄so. no.
ac. §. 1. Si tñ eēt i scol^o d lma patris
vel i pegriatōe possz d p̄secutio et
aduēnticio elynā dare. ar. ff. d. ind.
si logius. et ff. ad mace. Itē si filius
fa. §. qd dñ. Quid at sit peculū ca
strēse et hñmōi vide. j. peculū. A.
De his peculij. et de his et q sūt i
hoc. §. hēt i sū. cō. l. 2. n. 8. q. 31. B.
C. Atuz seruus vel ancilla possit
facere elynam de rebus domini?
R. fm Tho. in. 4. dis. 15. Serui an
cille et famuli qzuis sint libere cō
ditionis non possunt elemosynas
dare de rebus dominoz sine coz

plu. mñ panē t b'mōi q n̄ iherit
sensibile nocuū. Si ē ipse samu
lus sit dispensator rex nō m̄ ponit
dispensator: q̄i potestāte aliquā t rē
dñi hñs. s̄z quasi tractās eā ad vi
uatē dñi. De p̄cio aut̄ sui seruitij p̄
stat q̄ pōt eleosynaz dare. A. Idē
in sum. con. eo. ii. q. 32. B.

Emphiteosis

q̄dē? R. Emphiteosis gre
ce latine melioratio dī. A. initio
ei p̄ hunc tractū viles q̄dā terre p̄
cedebant. q̄s recipiēs meliorab at
t meliōatōes sue erāt q̄ postea p̄
missū ē de fertilib⁹ t fructuosis t
plūstū i rebus soli tñ. A. Hoc fuit
dictū Hosti. vt p̄z in sū. 2. li. 2. ii. 8.
q. 39. in p̄cipio. B. Qd t iuxta
vulgare q̄dā dī dāto ad linellū.

1 **Emphiteosis** n̄ aliter contrahit̄
nisi scriptura interueniente. L. eo.
l. i. Itē p̄ cōfessuz dñi t emphiteote
i b. s. vt statī dñs aliqd̄ p̄re accipi
at. s. qd̄ inter eos p̄uenerit. Itē vt
de cetero singulis ānis p̄uentū ca
nonē soluat. vt in sū. loca. 6. ad co.
A. Idē i sū. 2. d. q. 39. vbi ē p̄ponit̄
fm̄ Hosti. q̄ in. 6. se. hēf. B.

2 **Cōrah.** f̄ aliqd̄ ad t̄pus. i. vsq̄
ad. 10. vel. 20. ānos. i q̄no ē succe
dit h̄s vsq̄ ad ipm̄ t̄ps. aliqd̄ cō
trahit̄ ip̄perpetuū. t tūc n̄ aufertur
emphiteote vel ēt h̄f dībus ei⁹ q̄
din soluerent canonē.

5 **Possessio** eccle n̄ pōt de nouo
dari i cōphiteosim p̄petuo cē de re.
eccle. alie. nulli. A. Ibi p̄hibetur
gnāl̄ oīs alienatō rei imob̄lis ec
clesie. Ibi ēt nōi dñs An. de bu. q̄
locatio dī alienano qū ē ad decēz
ānos vel vltra. A. Si in possessio
ip̄a p̄us erat emphiteotica t p̄ue

nūt libere ad eccleaz. bñ poterit da
ri in emphiteosim alteri ēt p̄petuo

A. Hoc n̄ p̄batur. B.

4 **Quid** si nā h̄ tractus? R. fm̄
Hosti. De nā huius tractus ē vt
si p̄trahētes aliqd̄ paati s̄ id obser
uet. t si nihil paciscāt d̄z p̄sio sol
ui nisi res ex toto perierit. Quidā
ēt intelligūt si septē p̄tes p̄ierit.
Alij uellīgūt si tñ medietas p̄ierit
qd̄ equi⁹ ē ar. ff. de usufruc. ēt p̄is
A. Ibi ēt dī q̄ i dubio p̄is appel
lationi intelligit̄ dimidia. Itē cū iu
ra dicāt q̄ ex p̄us d̄ p̄ditione non
liberat̄ emphiteota intelligit̄ de di
midia tñ. vt vsq̄ ad istā p̄tē in nul
lo liberet̄. s̄z vltra medietatē d̄per
ditio n̄ liberet in totū. sed p̄rata.
ar. l. q̄ de tota. ff. de rei ven. t secū
dū hoc pōt teneri p̄ia opinio B
Itē d̄ nā h̄ tractus ē vt liceat em
phiteotā repellere si p̄ trīēniū i se
cularib⁹. vel p̄ biēniū i ecclesiasticis
n̄ soluerit p̄sionē. lo. q. 2. h̄ ius. 6.
q̄ rē. nec tenet dñs eccl̄ie regere. q̄
dies statuta p̄ dñō it̄pel̄ at. L. e.
l. 2. 6 si aut̄ nihil. Repellet aut̄ fm̄
q̄sdā p̄pa auctoritate. fm̄ alios q̄
verit̄ ē p̄ iudicē. Idē Inno. t h̄ n̄
si celeriter satisfaciāt s̄z q̄ dī ēt d̄
loca. t p̄duc. pp. i si. t dico celerit̄
i. anq̄ pariat se trahit̄ ad iudiciū.
Alij in al̄t̄ errorū. illā celerē satis
faciōez. A. Glo. i. c. si. cē d̄ loca. dī
cit q̄ h̄ celeritas ad modiciū t̄pus
refert̄ post biēniū respectu ipsius
biēniū i h̄ adiectō pl⁹ ad modiciā
p̄ritatē refert̄ respectu p̄ritatē noia
te. ff. d̄ x. signi. d̄ adiectio. Et illud
modiciū p̄siderabit̄ iudiciū arbitrio
ex q̄ d̄terminatū n̄ ē iure. 6. d̄ offi.
d̄le de cāis. Dñs v̄o An. de bu.
ibidē dīc q̄ n̄ solū canonē infra

blentū pūatis ē ipso iure sꝫ cōez sē
tētiā doc. ⁊ qꝫ reguli executōe scā
a iure nō admittit purgatio. sed h
ex gfa ⁊ spālter admittit dūmō si
ar celeriter subdēs qꝫ dī celerit sa
tiffieri qñ icōnnē i purgat morā
sine aliq iudicio ⁊ spōtānee. si g
expectat iudiciū nī vī celeriter satis
facē. h ille. Et ergo qꝫ pꝫ vocatōz
ad iudiciū nī possit purgari dicta
mora. an hō sic dūmō isra mōicū
tꝫs arbitrariū. B. Itē pōt emphi
teota ius suū alteri vēdere in pūm
regisuo dñō ⁊ pposito pꝫio qmz
reuera iuenire pōt dñs ei si ppare
velit cuiuslibz ēptori pponēdꝫ ē. sꝫ si
līniam dat vēdi pōt qñ ēt si taceat
lapsis a denūciatōe duobꝫ mensi
bꝫ vēdi pōt ēt sū pſensu dñi dūmō
nī psonis pꝫibitū vt sunt persone
potēiores vel alie qñ si solūēdo.
ar. ff. qñ satisda. cog. l. 2. ⁊ illū qdez
cui sic vēdit mī dñs suscipe. ēphite
teota vō si secꝫ fecerit ius suū amut
tit. De his oibꝫ nō ēt d loca. ⁊ p
duc. vōmūt. A. idē qꝫ hēf i h. s. hēf
ēt i sū. cō. li. 2. n. 8. q. 40. B.

¶ Etz emphiteota possit ius suū
donare sine pſensu dñi? R. sꝫ. B. Do
sti. pōt ēt dñō irregisuo. L. d fūdis
l. i. li. xi. insū. locatū. s. adeo. Sone
similit ēt pōt pignori dare. Idem
Inno. ⁊ Ber. A. Doc tāgit gl. ēt
de loca. c. si. ⁊ idē qd in h. s. hētur
l. sū. cō. eo. ti. q. 41. B.

¶ Quid si emphiteota soluit cēsu
pūmō anis. l. 3. an cessauerit a solu
tōe p. x. ānos vel plures. nūqd pē
expelli? R. A. sꝫ. sꝫ nūqꝫ ē. L. de iure
emphite. l. pe. A. Itā. l. par. facit.
Idē mī nōt i sū. p. e. ti. q. 42. sꝫ hōf.
p. l. pe. L. de apoc. li. x. Idē etiam
nōt glo. in. c. si. de loc. Additū qꝫ

hoc vep ē i pūato ⁊ i ecclesia non
collegiata qñ eius rector recepit
canonez. nī at i collegiata qñ p̄latꝫ
recepit censuz sine pſensu capituli
nisi postea capitulū pſēfissz. Et ibi
nōt dñs Ant. de bu. qꝫ ex hoc pōt
argui qꝫ qñis delictūz p̄lati nō
noceat ecclesie. in dñicūz collegi
bñ nocet. vt ē glo. nō. de ordi. cog.
. c. 2. ⁊ de do. ⁊ in. c. pe. ⁊ i regu
la. delictū. Itē ēt delictū vniꝫ recto
ris p̄iudicat ecclesie qñ hꝫ solūmō
vniꝫ rectorē Secꝫ aut in ecclesia col
legiata. Refert etiā ibi Bar. i. l. 2.
C. de iure ēphite. liminare p̄dicta di
cēdo qꝫ si dñs emphiteoteosis rece
pit. p tpe p̄terito p̄fionē tūc p hāc
receptionē sibi nō p̄iudicat. qꝫ pōt
ipse vniꝫqꝫ petē. s. p̄fionē ⁊ expl
fionē ergo p receptionē vniꝫ nō vī
renūciare alteri. Si vō recepit pē
fionē p futuro sine p̄fistatōe tūc
sibi p̄iudicat. Dñs Ant. ⁊ gl. ibi
siliē ⁊ p̄fian doc. vidēt ibi sentire qꝫ
ē receptionē p̄fistatū p̄fionē p̄iud
icat nisi fiat cū p̄fistatōe. s. in do
minū Ant. Pōt p̄cōdari qꝫ si pē
fio recipiat p tpe qñ dū ēphiteo
ta ceciderat a iure suo si p̄iudicat
cū illi debeaf sū ⁊ iꝫ sūsequēs expl
fiois vt d ē Bar. Qd si recipiat. p
tpe quo ēphiteota iā ceciderat a iu
re suo p̄iudicat sine p̄fistatōe cū iā
nō p̄fio p re sꝫ ois fructꝫ ⁊ res ei
debeaf. C. d rei vē. certū. iō tūc i re
cipiēdo sibi p̄iudicat nisi p̄fistet sꝫ
dñi Ant. de bu. 2. ēt dēō ōriatur
dñs Ant. dicēs qꝫ recipiēs censū
p tpe futuro sūe p̄fistet sine nī sēp
sibi p̄iudicat nec p̄fistatō ipsi i ali
quo iunat nā illa p̄fistatio ē ōris
factio. qꝫ nō ē possibile qꝫ p̄fistat re
cipiat p anno futuro ⁊ qꝫ possit ēā

expellē. ar. c. cū. **Ab.** de pñi. Pōt
dici qd h̄ vep̄ ē recipiēdo noīe pñi
oms. s̄z si pñet qd n̄ recipit p pñi
siōe s̄z p pte sui debiti n̄ pñdicat.
cū h̄ scī n̄ pñet. pñstatiōi. t̄ ita i-
telligit dēz **Bar.** Itē gl. i dēo. c. si.
et de loca. tenet qd dñs possit ēph̄i
teotā n̄ soluēte expellē iuris aucto-
ritate et sine auctoritate iudic. dñs
Anto. refert **Bar.** dicē i. l. 2. C. d̄ iu-
re emph̄i. qd dñs h̄z pñtē turbādī
s̄z n̄ expellēdi emph̄uotā n̄ soluē-
tē canonem. s̄ra biēniū qz ēph̄iteo-
ta h̄z possessiōem nālem s̄z dñs ci-
uile. s̄z p viā iudiciū bñ possit. t̄ il-
lud credo vep̄ nisi ex dīctiōe passi-
onis nālis pñgēt repl̄sio dñi a sua
ciuili quā tenet aio. nā tūc dñs pōt
se dīcedere t̄ icōnēnēti emph̄iteo-
tā expellē a sua nāli. ar. l. clā possi-
dē. §. q ad nūdinās. ff. d̄ acq. pos.
t̄ et d̄ pba. l. 3. cām. Itē gl. i dēo. c.
si. dic qd pp sterilitatē rei ēph̄iteoti-
ce n̄ minuit pñsio l̄z minuat pp ster-
ilitatez rei locate. vt et de loca. c.
pl̄i. Et vt nōt dñs **Anto.** i dēo. c. si.
idē dicūt **Specu.** t̄ **Ja.** de arc. t̄
Ly. t̄ **Bar.** subiūgēs rōnē. qz i lo-
catōe pñi qd annuatū exoluit dat
respectu fructuū q pñcipiūt. t̄ qdā
mō v̄ i ea tacita emptio fructuū.
ergo si dēcipit vltra dimidiā iusti p-
ciū pōt petere remissiōez n̄ at ē sic i
pñti emph̄iteonico. qz ibi nihil da-
tur p respectū ad fructū sed i reco-
gnitiōe dominij. Secus si census
et magn⁹ rōne fructuū. qz tūc bñ
debere fieri restitutio fructus.

Emptio et venditio.
cū pure sit vē-
ditio etiā sine scriptis de re que de-
gustatiōem n̄ exigit. oē piculū spe-

ctat ad ēptorē excepto casu publi-
cationis t̄ nisi paciū mora vel cul-
pa seu callidas iteruenerit. Idem
de emolūto. **A.** Idem i sū. cō. li.
2. ii. 8. q. 7.

Quid si dol⁹ dat cām pñti? **R.**
n̄ tenebit vēditio. vt s̄. dol⁹. §. 2.

Utrū liceat aliqd vēdē pl⁹ qz ua-
leat vel emere minori pñcio. **R.** fm
Tho. fa se. q. 77. Dicēdū qd cari⁹
vēdēre aut vili⁹ emē rē qz valeat ē
ē iniustū t̄ illicitū nisi res q vendit
cedat i dītrūntum vēditoris q mltū
re illa idiget. nā i tali casu iustū p-
cium ē vt non solum respiciat ad
rem q vendit. sed etiā ad dānum
qd vēditōr incurrit ex vēditōne. t̄
sic licite pōt vendere pl⁹ qz valeat
fm se. qz uis nō vendat pl⁹ qz vale-
at ipsi venditori. Qd si emptor iu-
uetur ex re quā emit. sed venditor
n̄ dānificat carēdo re illa nō d̄z eā
fructūdere qz vilitas q alti accrescit
n̄ ex vēdēte. s̄z ex pñtiōe ementis.
Null⁹ aut d̄z vēdēre aliqd qd nō est
suū. Qd at lex hūana hac i eqlita-
tē totalit̄ n̄ phibet. Dicēdū qd lex
hūana multa pmittit ipunita. Et i
hoc casu pōt solū qn̄ ē magn⁹ ex-
cessus. puta si aliqs sit decept⁹ vlt
dimidiū iusti pñciū. tunc. n. cogit ad
restitutionē. **A.** i. vt q restituat res
vel reddat pñti vel q emptor sup-
pleat qd deest iusto pñcio. C. de re-
scin. vēdi. l. 2. **B.** Lex aut dīna ni-
hil ipunitū relinqt. vñ fm dīnā le-
gē illicitū reputat si i emptiōe t̄ vē-
ditōe nō sit obseruata eqlitas iusti-
cie. t̄ tenet iste q pl⁹ h̄z recōpēsāt
ei q dānificat⁹ ē si sit notabile dā-
nū. qd iō dico. qz iustū pñtiū rez qn̄
qz n̄ ē pñctalit̄ dīterminatū. s̄z mag
i qdā estīatiōe pñstū ita q modica

additio vel diminutio n̄ videt̄ tol-
lere eq̄litate iusticie. De hac et̄ mā
nōtur. 10. q. 2. b̄ ius. vbi d̄r. A. nō i
tex. sed i gl̄. B. q̄ i venditōe pl̄ of
ferat q̄ res valeat. ecclia n̄ d̄ plus
recipe sed tñ iustū p̄ciū. l̄ lex di-
cat q̄ p̄bētes p̄nt se iuicē d̄cipe. A.
ff. de mino. l. i. cāe fa. §. pli. B. nā
ecclia i suis p̄racib⁹ n̄ d̄ dolum
facē. ex d̄ dona. p̄uas. A. Idē qd̄
i b. §. nōt i sū. 2. eo. n. q. 9. B.

3 Cūtrū negociādo liceat cari⁹ ali
qd̄ vēdē q̄ emptū sit. B. fm̄ Tho.
fa fe. q. 77. Nihil phibet lucrum
ordinari ad aliquē finē necessariū
vel hōestū. ⁊ sic negociā licita red-
dent sic cū aliq̄s lucrū moderatū
qd̄ negociādo q̄rit ordinat ad do-
m⁹ sue sustentatiōez. vel et̄ ad subue-
niēdū idigētib⁹. aut et̄ cū aliq̄s ne-
gociatiōi itēdit pp̄ publicā utilita-
tem. ne. s̄res necessarie ad vitā pa-
trie d̄sint. ⁊ lucrū expent̄ n̄ q̄si finē
s̄ q̄i stipēdiū sui labōl ⁊ sic p̄t q̄s
cari⁹ vēdē q̄s emit. A. Propter p̄-
dictā vitū vitat̄ itentiōis vt nego-
ciatio nō dicat̄ illicita ex itentiōe n̄
tñ ex his pōt res pluris vendi vt
pōt colligi ex dict̄ eiusdē Th. ⁊ ex
his q̄ notat̄ i sū. 2. li. 2. ti. 8. q. 15. nā
n̄ licet rem carius vēdere q̄s fuerit
empta. nisi fuerit mutatum p̄cium
rōne forme ip̄is v̄l loci fm̄ doc. ⁊
nōt d̄ns p̄e. d̄ ancho: ana. i. c. 1. d̄
vsuris li. 6. ⁊ iter mutatiōes forme
v̄l etiam posse p̄phendi si q̄s eme-
rit merces i magna q̄ritate ⁊ min-
tim vēdat. solēt enī res i magna q̄-
ritate cōiter meliori foro vēdi. B.
Sic̄ et̄ si ip̄se i aliquo meliori aut
rem aut et̄ q̄ p̄cium rei mutatur ē
fm̄ diuersitatē loci vel ip̄is. vel pp̄-
piculū cui se exposuit trāsserendo

d̄ loco ad locū. v̄l et̄ ferri facien-
dū tñ moderate. vt Ray. addit. A.
Idē fm̄ Tho. habet i sū. 2. dicta. q.
15. B. Et de hac materia habet. j.
vsura. 3. §. 9.

4 Cūtrū vēditio reddat i iusta pp̄ d̄
sectū rei vēdite vel et̄ pp̄ latentem
eius bonitatem. B. fm̄ Tho. fa fe
q. 77. Circa rē q̄ vēdit̄ triplex d̄se
eius p̄siderari pōt. p̄rim⁹ qd̄ ē s̄z
specie rei. vt puta si vēdit̄ aurical-
cū p̄ auro. aut vinū mixtū aq̄ pro
puro s̄z d̄sect⁹ ē fm̄ q̄ritatē pōdris
v̄l mēsure. vt si q̄s v̄lat scit̄ d̄ficiē
tī pōdere v̄l mēsurā. 3⁹ d̄sect⁹ ē ex p̄-
te q̄litas. puta si aial ifirmū vēdat̄
q̄si sanū. i his trib⁹ casib⁹ si q̄s vē-
ditor scit̄ offēderit fraudē p̄mittit
⁊ illicita ē vēditio ⁊ ad restitutiōez
tenet̄. Si v̄o eo ignorāte aliq̄s p̄-
dictoz defectūz i re vendit̄ fuerit
vēditor qd̄ ē n̄ peccauit tñ cū ad e⁹
noticiā puenit̄ tenet̄ d̄mū reppē-
sare emptori. Et ex his p̄z q̄ illici-
tū est vēdere aurū vel argētiū alchī-
micū p̄ vero. q̄ n̄ ē adeo puz sic̄
v̄ez. nec h̄z oīo easdē pp̄ietates
sic̄ p̄p̄ietatē letificādi. aut q̄ valet p̄-
certas ifirmitates ⁊ h̄mōi. Si aut̄
p̄ alchimiā fieret v̄ez aurū n̄ cēt il-
licitū vēdere p̄ v̄o. q̄ nihil probi-
bet artes v̄t aliq̄b⁹ nālīb⁹ cāis ad
pducēdos naturales ⁊ veros effe-
ctus. sic̄ Aug⁹ dic̄ i li. de tri. de his
q̄ arte demonū fiūt. Et qd̄ d̄ez est
de venditore. itelligēdū ē et̄ ex p̄te
emptoris vt qñ venditor crederet̄
rē suā min⁹ p̄ciosā esse q̄ sit. vt pu-
ta vēdit̄ aux p̄ minori p̄cio q̄ cre-
dit̄ ē auricalcū aut aial sanū qd̄
putat ifirmū. nā emptō si h̄ cogno-
scit iuste emit ⁊ ad restitutiōez tenet̄
A. Idē qd̄ i b. §. h̄re i sū. 2. li. 2. i.

p

8. q. xi.

3 **C**um veditor teneat dicere vitium si tradit. *R. fm. Tho. vbi s. Aléditō q rē vitiōsā vēdēdā expōit ex h ip so dat ēptōr dāni vī piculi occasi onē. dāni qdē si pp h' mōi vinum res sit mioris pcy t ipse d pcyo nil minuit. piculi at n pp h' mōi vitū usus rei reddat ipedit' l' noxi' pu ta si qs vēdat alic' equū claudicā tē. p vloci. l' domū rumosā. p firma v' cibū corruptū aut venenosū. p bono. An si h' mōi vitia sint occul ta t veditor n negat. ē dolosa t illi cita veditio t veditor teneat ad dā ni respēctatōez. Si vō vitū sit ma nifestū. puta cū equ' sit monocul' vel vsus rei. t si n ppetat vni pōt p petere alteri. t veditor pp h' mōi vitū subtrahat de pcyo qm o3. n teneat ad manifestādū vitū rei. qz forte pp huiusmodi vitū emptor veller plus subtrahere qz esset sub trahendū. vñ veditor pōt licite vi tū rei reuocare. *A. Idē i sū. 2. eo. ti. q. 13.**

6 **Q**uid si aliquis portans merces ad locū vni scit multos se seq' cuz silibus qd si dicēt n posset merces suas adeo care vendē? *R. f3 Tho. fa fe. q. 77. Aléditōr q vedit rē fm pcyū qd inenit nō videtur pira in sticiā facē si qd futurū ē n dicit si in diceret vel de pcyo subtraheret ab undātiōis esset vtiqz. q'uis ad h n videat teneri ex iusticie debito. *A. Idē i sū. 2. eo. ti. q. 14.**

7 **Q**uid de mercatorib' q inter se pueniunt vt certo pcyo vendāt. *R. fm Tho. Pactū illicitū ē. t sili si quis in ciuitate ipetraret vt sibi so li vendēre liceat. Qd si qs h' mōi officiūz exerceat d3 fm leges suis*

bōis expoliari t exilio ppetuo dā nari. t sili pcedentes puniri. *A. i. officiales q pōicta monopolia cō cedūt vel n puniūt. vt i. l. d q statiz. B. C. d. monopo. l. vna. A. Ibadf* Subemus ne qs cuiuscūqz vestis aut pūcis aut pecunū v' cuiuslibz alteri' ad victū vel ad quēcūqz vsū pūctis speciei vel cuiuslibet ma terie p sua auctoritate vel sacro tā elicto aut i posterū eliciēdo rescri pto. aut pragmatica sanctiōe. i. cau sali seu statutaria ordinatiōe. pra gmanis .n. ē causa. ide pragmatic' .n. causati' v' causidici' fm Latho licō. Segt. vel sacra nfe pietat' an notatiōe monopolū audeat exer cē. Ne ve qs illicit' habi' pūctiōi b' pūret aut paciscat vt species di vsoz corpōz negociatiōis n mio ris q' iter se statuerint uenūdet. edi ficioz qz artifices alioz qz di vsoz opēz pfectiores t balnearios pe nitus arceātur pacta iter se ppoē re. ut ne quis qd alteri pmissum sit op' impleat vt inuenciā alteri solli citudinē alē itercipiat data lnia uni cuiqz ab altero ichoanū t derelictū opus p alterū sine aliq' iore dis pēdy iplere. si qs at monopolium ausus fuerit exercē. bonis ppijs spoliat'. p puitate dānet exiliū. *B* **Q**uid de ill' q uendere nec emē nonerūt nisi cū mendacijs piurijs t iuramentis. *R. fm Ray. Quoti ens causa decipiendi piuram l' mē tūnt peccant mortali ē. t tenentur ad restitutionem. A. s. inquātū de cipit. primū. ut dicit glo. Ray. nō distinguit nūz dēcepti i modico nec magno. vt i sū. 2. eo. ti. q. 18. B. Si at qs ignorantē dic' falsū credēs di cē neq' uel ē si dicit sciēter nō ites*

dens nocē p̄tino s̄ se idēnē fua-
re. nec p̄p̄ h̄ rē ampli⁹ debito sup-
uēdat. tale mēdacium pōt dici uenia-
le. si tñ iurat uel piurat peccat mor-
tali. uide. j. piurū. A. Idem i sū.
p. dēa. q. 18. ubi additur q̄ dicti ta-
les debēt p̄ter restitutionem iduci
ad largas elyas faciēdas p̄ aiab⁹
illoz de q̄z rebus l̄z ignorāt forte
aliqua habuerūt. Ibi ē dī secūdu
Hosti. q̄ l̄z Ray. dixerūt mendaci-
um ex q̄ alter n̄ dānificat ueniale
tñ ex q̄ assiduez de p̄suetudine q̄s
mētū n̄ mortale. sicut z ebrietas
si sit assidua mortale ē. 25. dīf. s̄. ali-
as. Itē ē de mēdacio p̄suetudina-
rio uidet sentire Tho. fa. fe. q. uo.
arti. 4. Item ut p̄z i dēa. q. 18. glo.
Ray. dic̄ q̄ mercator de suis mer-
cib⁹ pōt accipere moderatū lucr̄ qd̄
ad arbitriū boni iuri limitandū
ē. q̄ n̄ ē deiminatū quātū i singulis
solidis aut libris aut marchis acci-
pe liceat de lucro. Con. Tho. Ho-
sti. aut̄ dic̄ q̄ ad h̄ q̄ mercatores si-
ne oī fraude officia sua exerceant
bona fide. p̄sulerē talibus q̄ d̄ l̄nia
epi sui sciēt quātū pōt lucrari i mē-
sura bladū z uini z silibus uel quā-
tū pōt p̄lta q̄z emerēt p̄ libera vē-
dē i recōp̄tatiōe labours z expēsa-
rū. z si sic vēderēt sine mēdacio ip-
sos credere ēē i iuro. Ibi at̄ n̄ faciūt
sine piculo vix euadunt. B.

¶ Quicqd̄ aliqs emerit noie suo
ē de pecunia aliena emptori acq-
ritur nō ei cuius fuit pecunia. C. d̄
rei vendi. si ex ea. nisi in q̄busdāz
casib⁹. Itā q̄cqd̄ emis de pecunia
ecclie ipsi ē. vi dī s̄. ecclia. 1. §. 7.
Eodē mō si tutor l̄ curator de pe-
cunia minoris emerit sibi ipsi p̄di-
um. nā minor vendicare poterit il-

lud. ff. qñ ex facto m. l. 2. Idem de
militē si de pecunia sua ali⁹ emerit
p̄diū. C. de rei vendi. si vi. p̄ponis
Idē i marito z vxore. q̄z si ali⁹ eoz
al. qd̄ emerit de pecunia quā ei al-
ter donauit poterit ille c⁹ fuerit pe-
cunia illud uulit vēdicare. ff. d̄ do-
na. iter virū z vxor. l. vxor. marito
A. Ibi p̄z q̄ h̄ vī vep̄ l̄ qñ vxor
vel vir q̄ accepit donū efficit n̄ sol-
uēdo. Et idē casus q̄ hñt in isto. §.
nōnt i sū. p. li. 1. u. 14. q. 17. B.

¶ Virū liber hō vel p̄pus fili⁹ vē-
di possit. B. fm̄ Hosti. Ad hñt so-
lū q̄ p̄ vendere pōt filiū nēcitate
sanis vrgente. ita tñ q̄ si restituat
emptori p̄cium siue a filio siue ab
alio q̄cuq̄z z qñcuq̄z ipse fili⁹ i in-
nuitatē pueniat. i nullo aut̄ alio ca-
su l̄z p̄ filiū vēdere. B. Ibi et̄z
nō vrgēte nēcitate sanis nō l̄z ven-
dere filiū. A. Idē i sū. p. li. 2. u. 18. q.
17. Et p̄dēa. p̄bant in. l. i. z. 2. C. de
pa. q. si. di. ex his que ibi habent i
tex. z glo. Itē liber hō efficitur f-
u⁹ si paciatur se vēdi ad p̄cium p̄-
ticipandū. Insti. de iure. perso. §.
serui. B. Ad materiā emptiōis z
vēdiūdis pōt p̄nere multa q̄ hēs
j. negotiano. De his q̄ emunt ad
certū terminū. z de his q̄ emūt vi-
nū bladū vi carius vēdāt. z plura
h⁹ mōi vide. j. v̄sura. 3.

Emunitas ec.

eclesie. Emunitas ē p̄uilegi-
ūz eccliaſtice libertas vel p̄sonarū
vel rez ad eā p̄tinētiū. Et dī emūi-
tas q̄si ē munita. 1. officia. a q̄b⁹ s̄
imunes. vt. j. patebit. A. Hoc fuit
dēz ray. vi i sū. p. li. 1. u. 14. q. 1. B.

¶ Quā emunitatē h̄z ecclia cōte-
crata. B. f̄z Ray. H̄z p̄zio v̄ nali⁹

p. 2.

ide p vi abstrahat nisi in casib⁹ q̄s
vide. j. emunitas p fugiētū. §. i. Itē
ea q̄ i ecclia posita sūt nec p vi nec
p furtū auferēda sūt aliē sac. legū
p mittit. 17. q. 4. quib⁹. A. Al. incī
pit. si q̄s iudic⁹. B. Itē q̄ null⁹ mor
tus i ecclia sepeliat nisi epī abba
tes aut digni p̄byteri aut et fideles
laici. 13. q. 2. nullus. Et intelligūt q̄
dā de illis laic⁹ q̄ miracula faciūt.
Alij intelligūt d̄ fidei idignitate p
stūto sicut comite t̄ r̄ge. A. Hoc
fuit dictū Host. q̄ et addit q̄ sic de
facto seruat vt in sū. con. eo. 11. q. 2.
Gl. at̄ i dicto. c. nullus intelligit tex
tū illū generaliter sic sonat. videlz
q̄ ois xpianus possit sepeliri in ec
clia nisi exp̄sse in pctō mortali mo
riat vel ei spāliter sepultura dene
get. t̄ ita hodie seruatur sed de iu
re aliud v̄t. An t̄ p sepeliendīs cō
porib⁹ videmus cimiteria separat̄
ab ecclia cōstituta. B. Itē emuni
tatē hz ecclia q̄ in choro n̄ debent
morari laici cū clerici et̄ de vita t̄
hone. cle. c. i. de cōse. di. 2. sacerdo
tū. Itē q̄ i seculare habitaculū de
cetero nō cōuertat. de cōse. di. 1. li
gna t̄ in. s. c. se. et̄ de reji. do. ad h̄.
A. In his et̄. c. p̄z q̄ sicut nec uia
sa ecclesiastica nec coruine nec ve
stimenta nec cetera ornāmēta dēnt
pollui cōmūis nupiarū vel alijs
secularib⁹ vsib⁹. Dicit m̄ gl. Ray.
vt p̄z i dca. q. 2. q̄ si legatus aplice
sedis uel ep̄s uel archiep̄s recipet
ab ep̄o vel caplō alicui⁹ ecclie vel
monasterio. bñ possit ornari do
mus ecclesiastica i q̄ recipet corui
nis t̄ ornāmēt⁹ ecclie. B. Itēz q̄
nō possit v̄di pp aliquā necitate i
Pluten. de alie. t̄ ep̄bi. §. t̄ qm̄ col.
9. Itē q̄ i ea placita secularia non

sūt faciēda t̄ maxie de cā sangui
nis et̄. c. c. 1. t̄. c. cū ecclia nec fiat
ibi parlamenta nec negociatōnes.
t̄ p̄cipue nūdinariū. nec strepitus
iudicioz seculariū nec p̄cessus iu
dicū seculariū. t̄ snie i dicē loel p
late ip̄o iure nō valēt. et̄. co. decet
domū li. 6. A. Ibi d̄r. P̄cessus
iudicū seculariū ac spāliter plate
snie i eisdē loel oī carcat roboz fir
mitat⁹. B. Itē q̄ ibi non fiat ludī
theatrales cū laruis t̄ silib⁹ ihone
stis. et̄ de vita t̄ hone. cle. cū dco
rē. Sec⁹ v̄o de hōestis t̄ deuot⁹ re
p̄sentatōib⁹. ut rep̄ntare p̄sepe dñi
Hecodē magos t̄ cetera h̄mōi q̄
magis iducūt ad deuotiōē q̄ ad
vanitatē. Et q̄ talia possint fieri. ē
ar. de conse. di. 2. semel. t̄ di. 4. q̄
ris. circa fi. Mā t̄ qdlibet festū ē si
gnū p̄teritarū rerū. 75. di. qd̄ die.
A. Idē qd̄ nōtur in h̄. §. habetur i
sū. con. dicta. q. 2. B.

Utrū ecclie nō cōsecrate hēant
p̄dictas emunitates. R. fm̄ Ray.
Habet et̄. c. ecclie. Hoc aut̄ intelli
gendū si auctoritate ep̄orū suoz
sūt. edificate ar. et̄ de reli. do. ad h̄
Et vbi ep̄s posuit primū lapidē t̄
edificate sunt vt consecrent. Con.
Anno. t̄ Host. A. Idē in sū. con.
eo. 11. q. 7. B.

Utrū cimiteria habeant emuni
tatē. R. fm̄ Ray. t̄ hosti. Habent
eandē quā ecclia. vt dictū ē. s. cimi
terium. §. i. A. nisi in duobus ca
sibus vt ibi in sum. con. eodem.
11. q. 6. B.

Utrū ecclia iterdicta p̄ilegiū
emunitatis reuineat. R. fm̄ hosti. t̄
Host. Dicendū q̄ sic. Hec eni re
uerētia deo debet q̄ non delinquit
nec enā ecclia sua. ideoq̄ nō p̄dū

- 3 **P**rilegiū. q. culpa non committit. **A.**
Idē in sū. con. eo. ii. q. 8. **B.**
Circa puata oratoria domoz ha
beat prilegia emunitatis. **R.** f3 ho
sti. 7. **W**off. q. nō. **H**odie nāq. qd
ē oratorū cras poterit ēē camera.
A. Idē in sū. 2. li. i. ii. 14. q. 9. **B.**
- 6 **Q**ue ē emunitas psonaz ecclie
R. fm Ray. **N**ō debēt fatigari an
garijs 7 pangarijs. i. furiūb⁹ pso
naz 7 rez. **C.** d. epis 7 cl. ois. 7. l.
psbyteros. ii. q. 2. eccliaz. **I**n necel
sitate tñ vt si ciuitas ēēt obfessa nō
d3 pati ecclia suos rusticos aliquo
defendi prilegio a custodia 7 h⁹.
imo d3 eos cōpellere. ex cō. pūit
A. Idē in sū. con. eo. ii. q. 16. **B.**
- 7 **Q**uā emunitatē h3 ecclia circa
res piales. **R.** i. quidē q. ecclijs do
nari pōt in infinitū. vt dictū ē. s. ec
clia. i. §. 4. **I**tē q. reliquz ecclies
ēt mun⁹ solēnter v3. ut. s. ecclia. i.
§. 5. **I**tē q. i ecclia transfert dñum
rei solo pacto. cū alijs psois sit ne
cessaria traditio. **C.** de sacrosan. ec
cle. ut iter diuinū. **A.** **I**bi ē p3 q. d
est 7 circa hospitalia 7 circa pces
sa in redēptionē captiuoz. **B.** **I**tē
q. qd emptū fuerit de pecunia
ecclie ad eā d3 reueri. ut. s. ecclia
. i. §. 7. **I**tē q. nō valet alienatio rei
ecclesiastice nisi i casib⁹ q3 habes
. s. alieatio. §. i. **A.** Idē ē casus no
tant in sū. con. eo. ii. q. 17. **B.**
- 8 **T**pales dñi q subdi3 inter dicūt
ne plā3 sine psois eccliesiasticis qd3
vendant vel emant ab eis vel ipis
bladū molāt coquāt panē aut alia
huiusmōi obsega exhibē psumāt
eo ipso sūt excoīcati. ex. c. eos li. 6.
- 9 **Q**ue ē emunitas pdioz ecclia
sticoz. **R.** fm Ray. **N**ō debēt gra
uari sordidis mūerib⁹. ut cald co-

quēde. arene fodien de cloace pur
gāde 7 silib⁹ q vilia sunt. i6. q. i. §.
nouaz. **A.** **A**licipit. nouellaz. **B.**
Ad honesta vō munera sic sūt tri
buta ordinaria tenēt ēt pdia ecclie
siaz. 13. q. vlt. tributū. **S**allit tñ i do
mib⁹ atrijs 7 hor3 iuxta eccliesiaz
posi3 7 ēt i māso i q ecclia dotata
ē. **A.** **A**lij dicūt i quo ecclia sita est.
vt i sū. con. eo. ii. q. 18. vbi ēt notāt
oia q hñtur i h. §. **S**3 potius vt in
telligēdū de manso dotis vt videt
posse colligi ex de censu. c. i. ubi ēt
glo. dic q māsus ē quātitas tre q
sufficit duobus bobus in anno ad
laborādū. **I**n dcō etiā. c. i. d3 q si
nullū nihil d3 solui d3 scimus 7 ob
latōib⁹. **B.** d3 qb⁹ nullū d3 dari tri
butuz de alijs. sic nisi exp3se fuerit
remissū ab eo q potuit. **M**ā res ad
eccliesiā transiit cū onere suo. 13.
. q. vlt. fm canonicā ex de cēsi. san
citi. 16. q. i. si q3 laic⁹. **S**i vō sūt ex
traordinaria 7 de nouo supindie
ta nō tenēt. i6. q. i. placet. **A.** **M**isi q
ten⁹ antiq⁹ tenebant ad supindie
ta. q. transiūt cū onere suo f3 glo.
Ray. 7 in dcā. q. 18. in sū. con. **B.**
Siliter nec ad ea q subito inuigū
tur nisi f3piciāt ad pias causas. vt
q. pnceps mouet exercitū contra
sarracenos vel hereticos. vel q. pe
nit ad constructionem pontiū vel
aliā similē eām. **I**n talib⁹. n. si ne
cessitas exposcat debēt dñi seculia
res non auctoritate ppria accipet
s3 humilit⁹ ab epō 7 clericis postu
lare. 7 illi visa nēcitate poterūt cō
ferre. ex eo. nō minus. 7 ex d. cēsi.
cū apls. **S**3 hodie nihil conferre
debēt i auxiliū pncipiū nisi p3ulio
papa. ex eo. aduersus.

Circa laici possūt hospitiiū exigē

ab ecclesia. R. fm host. Hospitium
exigē violēt et tanq̄ ex debito nō
pnt. ex. eo. c. l. 42. dis. gescam. ca-
ritatiuū tñ denegandū nō ē. Dicit̄
Jnn. q. si qs in recognitiōe bñfici
orū suozū reseruasset sibi hospitū
i aliq̄ ecclesia illud debetur. is. q. vlt.
Eleutheri. S3 nō l3 tali irrūpere
violēt domos ecclesie rōe alicu-
p̄ iur̄ sibi debiti. alit̄ sacrilegiū cō-
mittit. 12. q. 2. nulli. Et eadē rōe nō
pōt tollē ide necessaria hospitium
violēt igrediēdo. A. Quia ēi fm
eūdē Jnn. ex eo. c. l. i. p̄dicto cāu
nulla dom⁹ nec aliq̄ res debet hāc
seruiri. vel ēi ad h̄ sūt obligate s3
ecclesia ē obligata ad h̄ et psonalis
actio nō realis cōpetit p̄ ecclesiā
Sec⁹ tñ de ep̄o vel abbate vel alio
hāte iurisdictionē i ecclesia. aliqua
q̄ posset aliū inq̄ irratē violēt ex-
pellere et domū irrūpere. Et idez de
possessor alicui⁹ ecclesie q̄ plac⁹. Se-
c⁹ de abbate respcū domoz capel-
le sibi subiecte q̄ capellā n̄ possidz
l3 i ea ius subiectōis hēat. ar. ff. ad
l. acq. quēadmodū. §. i. et. 2. Et oia
ēi q̄ sūt i h̄. §. habent enā in sū. cō.
li. l. n. 14. q. 19.

II **Q**uid si possessio aliq̄ sū dōis
tenebat albergū facē alicui et ipsa
postea pūit ad ecclesia. R. fm host.
Ecclesia tenebit aut rei futū ex-
hibē aut ipsā possessionē vēdē. Id
Jnn. A. Idē i sū. cō. e. n. q. 20. B.

II **Q**ue pena violatiū ecclesie emu-
nitatē. R. fm host. Qui aliq̄ mō
ecclesias violant seu psonas vel ab
ipsis recipiūt violenti seu usurpant
bona ipsarū. sacrilegiū cōmittit et
excoicādi sūt. 17. q. 4. null⁹. et. c. si
quis deinceps. In cert̄ etiā casib⁹
excoicādi sūt ipso iure. vt incēdia

rius et effractor ecclesie. xi. q. 3. ca-
nonica. 17. q. 4. oēs ecclesie. ex d. se.
exco. p̄questi. Violator q̄s ecclesia
stice emunitatē nō solū pena spiri-
tuali vt dictū ē punit. s3 etiāz pena
pecuniaria qñq̄ maiori qñq̄ mīo-
ri. 17. q. 4. q̄s q̄s. et. c. si q̄s p̄tūmax.
Nec arbitrio iudic̄ relinquēda ē
et d3 dari p̄sone vel loco cui facta
ē iniuria vel cui⁹ emunitas est viola-
ta. ex de sen. exco. parochianos. et
.c. se. ex de sen. exco. parochianos
et. c. se. ex de symonia. de h̄ aut. 17.
.q. 4. si qs in atrio. A. Hoc fuit di-
ctū Ray. dicēis q̄ l3 pena pecūia-
ria sacrilegiū diuersimode in diō-
sis. c. ponat̄ credo tñ q̄ hodie p̄ca
illa arbitrio iudic̄ relinquat̄. Do.
tñ expm̄ p̄ticularēs pena fm diū-
sa iura. n̄ i sū. con. eo. n. q. 21. B.
De pena eoz q̄ d nouo submitūt
sibi guardiā vacatiū ecclesiar. vi-
de. s. ecclesia. l. §. pe. Qd̄ ecclesiasti-
ce p̄sone nō tenent ad talias ēi rōe
suarū possessionū. j. tallia. §. si. A.
Nisi forte tales possessiones p̄ pri-
us fuissent huiusmodi tallijs subi-
ectē. q̄ trāseunt cū onere suo. s. §.
.9.

Adunitas cō

fugitiū ad ecclesiam. Null⁹
ad ecclesiā cōfugiēs inde p̄ viz ex-
trahi d3 p̄ter q̄ in casib⁹. puta si il-
le q̄ cōfugit ad eā sit public⁹ latro
.s. q̄ stratas publicas infidijs et ag-
gressōib⁹ obsidet. Sicut et si sit no-
cturn⁹ agroz populator. s. q̄ de
nocte agros d̄poplat. i. vastat cō-
burnit. tales ip̄sone pnt extrahi. 17. q.
.4. sicut. ex. c. iter alia. A. Et de tali
b⁹ videt̄ intelligēdiū qd̄ p̄ceptū dñs
Exo. xi. Si qs de idultria occide-

et primum suū et per insidias. ab
 altari meo euellēs cū vi monatur
 fm Ray. cui? fuerūt dicta oīa q̄ in
 isto. pñ. hñt. ut i sū. cō. l. i. n. 14. q.
 2. Itē glo. in dco. c. sicut. 17. q. 4.
 dicit q̄ l3 leges plures alias p̄sōas
 excipiāt ab hac emunitate vt hōi-
 cidās adulteros et raptōres virgi-
 nū. in fm ius canonicū excipiunt
 solū p̄dici videlz publicus latro.
 et nocturnus populator egrorū.
 vñ et in hac pte legi derogatū ē et
 statū ē decretali. vt notat i dca. q.
 2. ad si. idē ē dicendū est de sequē-
 tibus. **B.** Itē si q̄s in ipsa commisit
 maleficiū sperās se ab ecclia defen-
 di q̄d semp p̄sumit nisi cōtrarium
 p̄bet nō debet per eccliam defēdi.
 ex eo. imunitatē. **A.** Ibi ē idem di-
 citur de delinquēte in cimiterio. s3
 de dicta p̄sūptōe nihil dī. sed fuit
 dictū glo. Ray. ut patet in dicta. q.
 2. **B.** Itē si confugiēs sit seruus. q̄
 si p̄stita a dño cautione de ipunita-
 te nō uelut de ecclia exire iur? cō-
 pellit et reddīt dño. 17. q. 4. **A.** Ibi
 cōstitutū ē. ex eo. inter. **B.**
Quid si cōmisit maleficiū i vna
 ecclia nunq̄ defendit cōfugiēdo
 ad aliā. **R.** s3. x. x. **Mō.** q̄ cū vna
 sit ecclia i toto orbe. iux illud Can-
 nic. 1. Vna ē colūba mea. l3 sint mlti
 te p̄culares ecclie. qui iniuriā fa-
 cit vni. facit et oib? l3 forte de con-
 suetudine apud aliq̄s aliē obserue-
 tur. **A.** Forte putantes q̄ sicut mi-
 nor vñ p̄uilegio suo cōtra alium
 minozē. ita vna ecclia contra alias
 fm eundem. x. x. ut in sū. con. eo.
 n. q. 3. **B.**
Quōd d3 defendi malefactor: qui
 ad eccliam cōfugit. **R.** q̄tūcūq̄ gra-
 ue delictū cōmiserit p̄ter ea que in

duob? p̄ximis. s. dicta sūt. debent
 ei rectores eccliarū saluare vitā et
 mēbra. et poterūt cū petēti p̄cederē
 recepta sup illi? impunitate idōea
 cantōe. s. vel iuratoria tñ. 17. q. 4.
 id cōstitutū ē. vñ etiā fideiussoz i a et
 penali si timeat q̄ ille q̄ petit n̄ beñ
 obseruet iuramentū. ar. cñ. de rest.
 spo. ex trāsmilla. et c. lras. s. si. **A.**
 Hic ē iurib? patet q̄ si non possz
 sufficiēs cautio p̄uideri nō solū n̄
 d3 petēti restitui s3 ab eo potius a-
 moueri. **B.** Sup eo dī q̄ inique se-
 cit. aliē legitime puniēdus ē ex eo.
 iter alia. s. si liber. **A.** Et ibi dī q̄
 talis cōfugiēs dānari n̄ d3 ad mor-
 tē vel ad penā. **Uñ** et glo. ibi super
 vbo puniēdus ē pecuniariē dūmna-
 xat vel alia satisfactōe p̄ter penam
 corporalē. **B.** Porro talis q̄ dūm-
 ē i ecclia nō soluz nō extrahēd? ē.
 s3 et nec molestād? nec vestis. nec
 vicinalia denegāda. **L.** de his qui
 ad ecclie. p̄su. l. p̄nū. s. 1. **Mō** si q̄s
 trascecerit. sciat se maiestatis crimi-
 ne irretitū et sic vltimo supplicio
 puniendū. **A.** De h i dca. l. p̄nū sic
 dicit. Decernimus nullos penit?
 cuiuscūq̄ p̄duōis de sacrosanctis
 ecclijs orthodōxe fidi expelli aut
 tradi cōfugas. nec p̄ his venerabi-
 les c̄ps aut religiosos p̄conomos
 exigī q̄ a p̄fugl dbeāt eos q̄ h emo-
 liri aut facē aut nuda saltē cogita-
 tōe atq̄ tractam ausi fuerint tēpta-
 re capitali et vltia supplicij aiad v-
 siōe plectēdos. Et de crimie maie-
 statis dī eo. n. l. 2. **B.** Hic aut liber-
 tatē h3 p̄fugiēs ad eccliam. et ex. eā
 isra. 30. passus. 17. q. 4. q̄s q̄s. et c.
 diffiniunt. **A.** Et si ē ecclia maior. i.
 matrix. et isra. 40. passus. 17. q. 4.
 sic. et nō. in sū. concl. li. i. n. 14. q. 2

fm hosti. cui⁹ et fuisse videt oia qⁱ i
b. s. hnt. ut ibi. B. ut ad requisita na
ture exeant obis locis. ita m qⁱ si ac
cedat ad alias domos. ut i deo. c.
diffinit. A. s. ad domos extrane
as. ut in ipo. c. diffinit. ibi absq³
domo extraneaz receptaculo t^r
e. B. Hoc vo p^rilegiu de. 30. pas
sib⁹ no hnt capelle qⁱ snt infra ambi
tu muroz i castris. ut i deo. c. qⁱ s⁹
A. Ibi d^r. Capelle qⁱ snt infra ambi
tu muroz i castelloz no ponunt in
hac. 30. passu observatione m in
su. co. dea. q. 2. id^e d^r de existentib⁹
i. ambium muroz nulle nel cui
tatis. sed forte pot^r intelligi de qua
ciuitate. B.

3 Quid si iude⁹ pagan⁹ hereticoica
r⁹ p^rugit ad ecclesias. m qd defed^r.
B. f. 3. x. v. De iudo t pagano sa
tis credo qⁱ sic. Co. Inno. t ber.
p. l. i. C. s. his qⁱ ad eccle. p^ru. De
excoicato at qda dubitat cu sit ex
ecclesiam numero t merito. Et sub
dit ipe. x. v. Credo qⁱ id^e debeat
e^r iudiciu de utrisq³. p^ruo m i b co
sueiudine approbat^r e^r tenenda.
A. Id^e i su. co. li. i. n. 14. q. 5. ubi et
addit. fm hosti. qⁱ si iude⁹ q obli
gam^r xpiano confugerit ad eccle
siam no recipiur quousq³ debua
reddiderit vniuersa. B.

4 An defendat p^rugies ad palatium
epi. B. Eod^e mo defendit sicut co
fugiens ad ecclesiam. 17. q. 4. id co
stitutum⁹. qd intelligit qda qn pala
tiu e^r p^ruicuu eccle. m p^rdicu. c. no
distinguit s³ absolute loq^r de do
mo epi. A. Et ita absolute videtur
intelligendu. s³ e^r tenere videt ray.
ut i su. co. co. n. q. xi. t firmat glo.
i deo. c. id. p^rstitutum. B.

5 Quid si q⁹ p^rugiedo ad eccle

sia obuiauerit sacerdoti potati co
p^r xpi t ei adhereat. m qd defede
tur. B. fm hosti. Sic qⁱuis n sit ex
p^ru i iure. m qlibet catholic⁹ b so
ue d^r. Ma t mulier qⁱ tetigit sibi na
uestimenu xpi salua facta e^r Barth.
9. s³ t fm leges statua p^rfecti sal
uat hoiem si ad ea p^rugerit.

6 Quis p^ruidebit de exp^rsis ei qⁱ
ad ecclesia p^rugerit. B. Ecclesia p^ruid
bit. C. de his qⁱ ad eccle. p^ru. l. p^ru
i si. sicut t rector carceris p^ruide
bit captiuis. C. de epis. audi. iudi
ces hoc notat. 17. q. 4. diffinit. A.
s. in glo. t id^e in su. co. co. n. q. 12.
sed in dicta. l. presentu. non bene b
probat^r. B.

7 An imminere p^rsecutioe hostili ho
mies. cu familijs t reb⁹ possint se
i ecclesia recipere. B. Eccleie cu oibus
suis ornamento debet teneri m^rde
nec debet ibi comuna fieri uel hoies
iacere aut suppellectilia sua mitte
re nisi p^rpter hostiles incurfus aut
icendia repentina seu alias nece^rta
tes urgetes. sic m qⁱ nece^ritate cessan
te m^rde res in loca p^rstina reporten
tur. ex de custo. eucha. reliq³. dis.
42. c. p^rli. t vlt. A. Id^e in sum. co.
co. n. q. 13. B.

8 An i ecclesia possit fieri p^rpugna
cula t ide pugnari i hostes. B.
fm Ray. Mo d^r ecclesia in castella
l^rmuniri ita qⁱ inde fiat guerra uel
recipiat qⁱ guerra facit t p^rcipue
p^rdones. alit p^rp^r meti paganoru
hereticor⁹ piratar⁹ siue p^rdonu p^r
muniri. t p^rnt ibi h^re recursu non
solu clerici s³ et laici t defendere
ecclesia t qⁱ ea sit. ar. ex de custo. eu
cha. reliq³. 14. q. 6. si res. t. c. hi qⁱ
ita m qⁱ cessante nece^ritate i castella
tio cesset. A. Lon. Al. Inno. t ho

sti. die in hosti. q. cū scūbit necitas
illa icastellano d3 fieri auctō matre
epi. ut i sū. cō. eo. ti. q. 14. B. Et fa
cit ad b s. bellū. 3. §. si. A. Predic
tis et addendū q si q3 i ecclesia
facit tumultū seu impetū d3 fm le
ges occidi. C. de his q ad eccle. cō
su. l. 3. ubi dī. Denūciam nob oi
b' ut i sacrosancē ecclīe et i alijs
qd ē uenerabilib' locis i qb' cū pa
ce et qete ppetit celebrari abstinea
tis ab oi sedutiōe. nemo pclamatiō
hib' utatur. nemo moueat tumult
ū aut impetum pmutat uel cōuen
tūcula collecta multitudine in qua
libet parie ciuitatis uel uici uel cu
iuscūq3 loci colligere aut celebra
re conet. Mā si quis aliqd p leges
a qbusdā sibi met estimet ppetrari
liceat ei ad iudicē et legitimū po
stulare presidium. Sciāt sane oēs
q si q3 p huius edicti normā aut
agere aliqd aut seditionē mouere
temptauerit. ultimo supplicio sub
iacebit. B.

Normia q sūt. R.
fm canones dicūt duplici. i.
mō illa q ad normā pnie plene re
duci n pnt qn sp remaneat aliqd
de pena. nā et ipediūt ordinis exe
cutiōz et bñficij retentiōz. A. s. etiā
p'pniām. ut i iurib'. j. allegat. B.
Talia sūt tria. s. hōicidiū. So. dis.
miroz. i. q. 7. si q3 oēm. de conse.
dis. i. c. 1. Itē hēsis i q p'vuln' sana
tū remanet cicatrix. i. q. i. uentum.
Itēz symonia i ordine. ex d accu.
i q'sitiōis. et ibi p3 q idē ē symonia
i bñficio. i. si q3 adept' essz ordinē
uel bñficiū per symoniā ut ibi. A.
De his etiā uid. s. crimen. §. 2. B.
fo mō dicunt enozmia qz dispen

sationē nō recipiūt ut symonia in
bñficio. i. q. i. erga. et 2. q. vli. p3. b
etiā mō dicunt enozmia oia illa
delicta q iducant ifamiā ciuile. i.
ex qb' q3 remanet ifamis etiā p'
pniām. ut i iurib' de qb' statim. 3.
q. 7. §. p. orio. et 2. q. 3. §. hinc colli
git. A. Idem q i b. §. notat i sum.
con. li. 3. n. 31. q. 7. B.

Enozmus i iuria in clericū dī qn
ad mutilationē mēbrū seu effusiōz
sanguinis. s. p'vuln' illatū. pcessuz
fuerit aut si i ep'm l' i abbatē p'puz
man' uolēta iecta sit. ex de sen. ex
co. cū illoz. aut etiā dī enozmus ex
arbitrio homi uiri et circūstāijs lo
coz tēporz et psonaz. ut Insti. de i
iur. §. atrox. A. De his laus dic
tū est s. absolutio. 2. §. si. in additio
ne. B.

Discopus. Utr
stat?

epoz sit psecutor q stat' reli
giosoz. R. fm Tho. fa. fe. q. 134.
In oi gnē sp agēs est pstant' pati
ente. i. genere at pfectiōis epi fm
Dionysium se hnt pfectiores reli
giosū vō ut pfecti. quoz unum pti
net ad actiōnē. alterū ad passiōnē
An et manifestū ē q status pfecti
onis poti' ē in epis q i religiosīs
si m status epoz pfectiorie agatur
nihil est miscrius aut periculosius
ut. j. negotiatio. §. 3. in fi.

Utrū liceat epātū apetere. R.
fm Tho. fa. fe. q. 135. sicut dicit
Aug' 19. de ciu. dei. Locus supe
rior et si amistret ut decet. m inde
center apperitur. A. Bētur etiā
g. q. i. q epātū. B. Coniūgit enim
ipsū appetere ppi altitudinē gra
dus ad quē sequit reuerentia ho
nor et sufficiētia tpatū et b modo

appetere illicitum est. et pertinet ad cupiditatem et ad ambitionem sed appetere propriam potestatem per se laudabile est. in premissis potestatem suam uidetur esse quod aliquis potestatem appetat ad hoc subdistinguitur. potestatem in fine premissarum quilibet appetere talia opera facere si cum iungeret in tali officio esse habet. Thoma. Qualia autem deberet esse opera episcoporum et quod quod appetere debet. scilicet ostendit Gregorius in pastoralibus. multa de his tractatis. scilicet in quodam generali dicitur ibi sic. Sit rector cogitatio mundi. actio precipua. discretio in silentio. utilitas in verbo. singulis pro passionem sociorum. penitus contemplatio in spiritibus. internorum curam exteriorum occupatio non minuens exteriorum. prout enim internorum sollicitudinem non relinquens.

2. **¶** Et episcopalis dignitas liberat a potestatis humili uel ascripticia. **R.** Ab utraque liberat et dignitas sacerdotalis. **dis. 54.** si seruus sciencie. **A.** Ibi nihil dicitur de sacerdotali sed de episcopali tantum sic. episcopalis. non ordo liberat a fortuna humili ascripticia sed non a curiali seu officiali. Et gl. super verbo episcopali. dicitur et sacerdotalis scilicet. **ca. dis. ex antiquis.** et dictum. **c. si seruus.** ut ibi patet est lex leonina. **B.** Et secundum canones et a curiali. **dis. 54.** ex antiquis. **A.** Ibi non uidetur dici nisi de seruilis. **Sed glo. in deo. c. si seruus.** super verbo curiali dicitur. Secundum iura canonica hoc non tenet. quia cum ordo liberet a fortuna humili forma. a multo fortius a curiali. **B.** Et quantum ad hoc non tenet. **c. illud.** si seruus sciencie. uerum nec seruus nec ascripticius nec et curialis ordinari debet nisi secundum discretiorem quam habet. **scilicet. si seruus.** per totum. **A.** uidelicet quia non debent ordinari nisi per suum fuerit a seruilis ascripticia uel curiali conditione absoluti et ab alijs irregularitatibus

bus sint immunes. ut notatur in secundo. **con. li. 3. ti. 16. q. 2. B.**

3. **¶** Intus episcoporum et presbyterorum quod ad appellatos quicquid non sunt differentia quia isti et illi dicebantur presbyteri et episcopi sed in fine differentia realis. unde et in primuua ecclesia soli apostoli presfirmabant. **Act. 8. A. i. p. man. ipositoem spiritui sancti dabat.** ut ibi. quod iposito designatur per presfirmatos seu confirmatos. et ideo soli episcopi sunt qui uice apostolorum presfirmant. ut est de sacramento. **c. vno. §. p. fratris. B.** Erant etiam quidam presbyteri qui dicebantur coepiscopi de quibus presbyteri dicitur. **q. amoti sunt. 68. dis. §. hi uero. et c. se.**

4. **¶** Episcopus dispensare potest in ordine nisi expressse sibi prohibeatur a iure. **dis. 82. presbyter. et de pe. dis. 6. c. i. i. si. est de sen. exco. nup. circa si. ad id ff. ex q. cau. ma. l. nemo. §. quod eis. et hec color doctorum finis habet. **Ber. et no. 50. dis. si quis presbyter. et unde. §. dispensatio. §. 6. p. totum. A.** Hoc intelligendum est nisi si aliquo crimine episcopus denegat absolutum. nam tunc consequenter multo magis intelligitur denegata dispensatio. extra de sen. exco. cum illorum. uel nisi si in iure sit simpliciter pena expressa et nihil de dispensatione dictum. tunc non est contra ius dispensandum sed iuri parcendum et pena expressa irroganda. **ex de offi. de le. de causis. B.****

5. **¶** Episcopus non potest restituere depositum sine degradatum sed tantum papa. **dis. 50. c. i. et 2. Na nec presbyter potest illud restituere quem dannaui. ff. de questi. l. i. i. si.**

6. **¶** Episcopi et superiores nullam suam pensionem nisi iuridici iuribus ipso iure nisi de eis et expressse dicatur. **ex de**

sen. exco. q. piculosum. li. 6.

2 **E**ps i tota sua diocesti iurisdic-
tōz hz ordinarā. vñ p p se t p alii
i quolibz loco nō exēpio p tribu-
nali sedere cās audire. t psonas
ecclesiasticas cū opozuerit capere
carceri. deputare. t c. officia. 2l.
q ad ipsius spectat officiū. ut in. c.
de quo stat. B. libere exerceat et
de offi. ordi. cū eps. li. 6. S3 quō
possit i diocesti aliena h facere. ut
de. s. absolutio. i. §. 6.

3 **E**ps q i aliq loco hz iurisdic-
tōe ipalē quali exēq. B. f3 Ray.
Debet pstinere iudicē secularē q
cās audiat pcpue sanguinis cui
pōt t d3 pcpie q vnicuiqz faciat
iusticiā. Qd si iudex iterrogat. eū
i spālī qd agēdū de tali q. s. penā
sanguis meret pōt rñdere. cōsule
iurispitos. t caueat ne ppter suaz
rñsioz directā l i directā iudex itel
ligat q dbeat eū sanguine punire
De h casu h. f. homicidiū. 2. §. i.
t homicidiū. 4. §. 3. A. Idē i sū.
cō. li. 2. ti. i. q. 53. ubi ē d3 fm glo.
Ray. q hoc casu pōt eps rñdere
t ei pcpie q puniat reū fm quot
ius dictauerat dūmō nō expmat
qd puniat eū ad sanguinē uel ad
mortē. sic nōt hugo. dis. 3. ois aut
lex. Et addu Ray. qd tal' plat' nō
d3 ē pntialit iiteresse cāe sanguis.
nec executōi snie sanguis nā cito
posset icidere i cām depositionis.
et de excels. pla. ex lris. ubi d3 de
epo. q inessuit suspēsiōi cui' dā suz
t iudici qrēti ab eo pñliū rñdrat
malū ē si sic euadat. t mādāt pa-
pa q cedat epam aut moueat. Et
dic gl. ray. q ob h n d3 inesse exe-
cutōi i snie i talib' qz uidet inesse
rāqz pñtās auctoritatez. alit at ubi

aligs puar' ex sola curiositate inē-
est talib' nō icurrit irregularitatē.
Subdit enā Ray. q si nō apparz
casus de scō t iterogat eps ut ali-
us cleric' q pena eēt iustigenda pro
furto t homicidio t pñlib' possz
dicet tal' uel talis f3 leges. B. S3
bñ pōt delegare alicui etiā spālī
sup aliq maleficio ut hōicidio t
hui' mōi i iurisdicōe sua cōmissio.
ut inq̄sita ueritate iusticiā exequa-
tur. nec ppi securā penā fieret ir-
regularis. et de cle. nel mo. eps. li. 6
2l. Et ibidem d3 de quocunqz a-
lio plato seu clerico ipalē iurisdic-
tionem obtinente. B.

Epi debent hre yconomos. 9.
q pñt reb' eccle. t uicedños. 8.
q pñt reb' epi. t talco n debet ec-
laici f3 pbati clerici eiusdē eccle
89. dis. nolum'. t. c. qz i qbusdaz.
t. c. iudicanti. 2l. Idē i sū. cō. li. 3.
ti. 13. q. 18. fm Ray. q etiam addi.
Itē n d3 dispēsatōz rex eccle con-
mūtē ppinqs l' fauore hūano t i-
honeste sibi pñct. qd si fecerit pre-
cat t debet excoīcatōi anue sbita
cef. 89. dis. decent. Quidā in itelli-
gūt h d mal' ppingz. nā si bōi sūt
uidet ēt alijs pferendi. qd uer ē
q ad sustentatōz nature. h ibi. 3b
etiā v? quo ad admistratōz qñ sūt
boni. cū h casu eēt rō phibitiōis
nisi forte oriet scandalum ex suspi-
tione. B. Et qd epi pñt qñqz a s-
ditis moderatum auxiliū exigere
uide. s. dñs. §. 2. 2l. 2l. B. h i. c.
cum aplus. §. prohibemus. et de
censi. B.

Epx eps possit indicare inedi-
ate de subditz prelatoz q sub eo sūt
nisi gradati ad eū deferat. B. fm
2l. 2l. 3 sup hoc a diūsis diuer

sa notata sunt. dico p̄suetudinē cui
libet ecclesie obseruanda q̄ iurisdic
tionē tribuit. Idem Goff. A. Idē
in sū. cō. li. 1. ti. 27. q. 5. B.

11 **E**pi singuli i suis diocesib⁹ et sic
p̄silio metropolitani p̄nt plina vt
Ray. ponit puta p̄secrare virgines
sūt et ecclesias ordinare clericos. eri
gere altaria i ecclesia p̄secrata. nā i n̄
p̄secrata sacerdos hoc p̄t. vt. s. al
tare. s. si. Itē crisma p̄ficere. bap̄ti
zatos p̄firmare recōciliare solēni
ter penitētes. lras formatas seu cō
mēdaticias clericis dare h̄ oia. 63
di. q̄uis de p̄se. di. i. null⁹ p̄sby. 81
di. c̄tneus. Itē p̄nt inter subditos
iudicare. vt. s. s. pxi. Item anathe
matizare cū solēnitate de q̄ h̄eū
r. q. 3. debent. A. s. qz debēt assiste
re. l. sacerdos cū cādelis accen
sis vt ibi dī. B. Itē diuidere vnā
ecclesiam i duas. et duas vnire. vnā
subijcere alteri et nouas ecclesias
erigē. et hoc qdē ex cā p̄nt facei
nō aliter. et nihilominus requisito
p̄sensu illoꝝ quoz ierest et q̄ for
san ex hoc ledi p̄nt et q̄nqz eoz p̄
sensu nō obtento. Ray. dicit regu
to cōsensu illoꝝ quoz ierest et si
forte n̄ obtento. vt in sum. p. eo. ti.
q. 7. vbi et ponūt oia q̄ i isto. s. h̄nt
B. c̄ de exces. pla. sic. et d̄ eccle.
edifi. ad audiētiā. x. q. 2. c. vl. l. 2. q. 2
placuit. Itē p̄nt ep̄alē synodū cele
brare. 38. di. q̄n. Itē reuertens ab
heresi recōciliat. c̄ de h̄r. ad abo
lēdā. A. Intellige hoc fm Glo.
Ray. et in. d. q. 7. quo ad dep̄hen
sos. i heresi qz occultos hereticos
credit absolui posse p̄ simplices sa
cerdotes nisi ep̄s loci retinuerit si
bi talū absolutōez. h̄ ille. S3 cer
te hodie iste cāus est papal' et q̄ ad

ocellos. vt p3 i ānali p̄cessu curie
B. Itē cāonē late sine q̄ ad suam
diocesim p̄dē. 30. q. 4. null⁹. 2. B. lra
q3 alia q̄ difficile eēt n̄iare cū ep̄s
p̄ordiator sit i cūeg. 25. di. p̄ccus.
13 **E**t ep̄s p̄cipalr debeat inten
dere cure pastoralī vel multiplica
nom̄ tp̄aliū? R. fm Tho. i q̄libz so
licitudo p̄lati p̄pa et p̄cipua d3 eē
circa gregis custodiā. orādo. p̄di
cādo. sacra dispētando. et sua iux
qd̄ res exigit erogādo. multiplica
tio aut̄ tp̄aliū p̄t exerceri oppor
tunitate se offerēte sue sp̄ialiū no
tabili dāno. et sic p̄iū ē multipli
care ea ad eccle vtilitatē. Qd̄ si op
portunitas n̄ se offerat nullatenus
l3 ei seipm distractōi ingerē et secu
larib⁹ occupare cū ip̄edim̄to nota
biti. Idem et Tho. fa fe. q. 185. A.
Idē in sū. cō. li. 3. ti. 34. q. 289. B.
Ad m̄āz istā p̄t p̄tine. j. sollicitudo
13 **E**t licet ep̄o pp̄ aliquā p̄secu
tōem deferere gregem. R. f3 tho.
fa fe. q. 185. Vbi subdit⁹ sal⁹ exi
git p̄sone pastoris p̄ntiam. nō d3
pastor suum gregēz deferere nec pp̄
aliqd̄ ip̄modū tp̄ale nec pp̄ aliqd̄
p̄sonale piculū iminēs cū bon⁹ pa
stor aiani suā teneat ponē p̄ ouib⁹
suis. Si x̄o subdit⁹ salutē poss3
sufficiēter i abīna pastoris p̄ aliuz
p̄uideri. tūc licitū ē pastori pp̄ ali
qd̄ eccle ip̄modū vel pp̄ p̄sone pe
riculū corp̄alr gregem suū deferre
et hoc ip̄m colligit. 7. q. 1. scisci
taris. A. Idē i sum. p. eo. ti. q. 288.
B. Posset et deferere plebez pp̄
ip̄ius maliciā. vt. j. renūciatio. i. s.
fo. x. Quarta ē. De cāibus p̄sec
sionū q̄ p̄tineāt ad ep̄m et q̄ ad sa
cēdotes. vid. s. p̄secor. l. s. l. Quō
ep̄s t̄nt dat⁹ paupib⁹. s. clic⁹. 4. s. s

Antepo ē senex uel isirm⁹ qd agē
dū, vide. j. viciat⁹ corpe. s. si.

Quitas qd sit vrb
j. ius. s. l.

Eucharistia j.

cōit ⁊ d ei⁹ forma. Et qf. i.

Atq eucharistia sit sacfz. R. scdm
Pe. i. 4. di. 8. Est sacfz ⁊ mō cōi
cū alijs sacfis s. scificādo seu cau
sādo scitatē. ⁊ mō spālī. s. pūnēdo
totū scitatē auctorē. ⁊ pp h excellē
tissimū ē oīuz alioz sacfz p. Idēz
ib. A. Id i sū. p. li. 3. n. 24. q. 54. B.

Eatq sacfz eucharistie sit vnū. R.
s. Pe. ⁊ Tho. vbi. s. vnū qd ē est
vnitate pfectōis. qz ad ei⁹ integritatē
plura regnūt. sic ⁊ dom⁹ pfecta di
cūt vna. n aut ē vnū vnitate iduifi
bilitatis vel pūnitatis. tū qn plura
liter dī. Perficiāt i nobis qd dñe
tua sacfz qd cōtinent ⁊ huiusmōi
intelligitur illa pluralitas solū ma
terialr. A. Idem in sum. con. dca
q. 54. B.

Que ē forma sacfz eucharistie
R. fm. Tho. ⁊ scōs vbi. s. h ē for
ma cōsecratōis panis. Hoc ē enī
corpus meū. cōiunctio aut ei. non
ē de suba forme. tū apponit dī fm
vsum ecclie q vsus a bō Petro
initū sumpsit. Qd aut pmut. ac
cipite ⁊ māduate ex h oēs. per
nei ad vsuz sacfz. ⁊ n ē de substan
tia forme. Forma at psecratōis sā
guinis. h ē. Hic ē ei calix sanguis
mei noui ⁊ eterni testamti miteri
um fidei q p vobis ⁊ p multis ef
fundet i remissionē peccatorz. A.
Idē i sum. p. co. i. q. 55. vbi ē addi
tur ⁊ sentit Pe. q tū illud sit de
suba forme. h ē calix sāguinis mei
Et idem dicit Alberius i li. d mul

sa. Al. aut dīc. forma verborz hēc ē
⁊ nō pl⁹. h ē corp⁹ meū. ⁊ h ē san
guis me⁹. de p. se. dīc. ⁊. qz corpus.
S3 ut p3 i dca. q. 55. Tho. dīc qz
cōditiōes adiecte ad subaz uel pdi
cati sūt de integritate locutiōis ali
cui⁹. Id alijs p. babil⁹ dīcūt q totū
qd seqt ē de forma. cū totū h quod
addit nō sit locutio p se. s3 sit deter
minatio p. dicati. h ibi. Alij xō sen
tire videntur q totū sit d suba vsqz
ad. vñ ⁊ memores. cū totū videat
cōnexū. ut hī in directoria li. 19.
s. b. n. de sacfz eucharistie. Puto q
ps tuū sit eligēda cū de homi. ad
audiētiā. uidelz ut nō fiat adoratio
sanguinis nisi pacf vbi vsqz ad.
vñ ⁊ memores. Si xō alijs dco
tū h est calix sanguinis mei. ul h ē
sanguis me⁹. ⁊ alijs omīssis. p. ces
serit adulterioza hēatur pro cōse
crata. B.

Quid si mutent iste fo. me. R.
fm Albertū in li. de nūssa. Mō d e
bēt mutari aliter n p. fieret ēt si cū
dē sensū hēc videat. Sillr n debz
alīqd dīminui. qz si dicat. h ē meū
remanet ideterminatū qd meū sit.
Et si dicatur h ē corp⁹ n signat pro
p. tū corp⁹ xpi. Et si aliqd addat
q significatōes n mutet nec errorē
iducat. nihilominus sit psecratō. vñ
si dicat. h ē corp⁹ meū dilectū vel
scm. tū q h sacfz valde icrepād⁹ cēt

A. Idē i sū. p. eo. ii. q. 56. B.

Qualr sit xps i h sacfz. R. fm
Tho. ⁊ Pe. in. 4. di. x. Xps idē q
de v. gine nat⁹. ⁊ p nobis passus ē
i h sacfz p. nect. ⁊ sic ē ibi vñ xps
ita ē ēt ibi sub sua quātitate. s3 non
vñ ea occupādo locū. sic ēt non
vñ claritate sua illuminādo aerē
Itē pōt esse sū i plib⁹ locis i qntuz

plura idiuina. i. plures paces tras
substancia i ipm. Itē i qualz parte
hostie ē cor xpi ē i mima. s. q̄d diu
manet spēs panis aut vini. **A.** An
plures hoies diuersis pubus vni
hostie cōicari pnt. vt in sū. 2. eo. ii.
q. 85. vbi ē hnt oia q̄ i h. s. dicūt.
B. Et idē dicens q̄d diu manet i sto
macho sub dictis spēs. Et eodez
mō qn hostia psecrata diu seruat
tur dūmō spēs panis n̄ mutet. alr
p. **A.** Gl. in in. c. nō ille. de psc. dis.
2. dicit q̄ spēs panis et vini bñ va
dunt i corpus. Et subdit. S3 nun
qd ē ibi sacm? Et rñdet n̄. qz tam
diu ē ibi sacm q̄d diu ē ibi corpus
xpi. s3 q̄d diu b̄ sit. i. vsqz ad quē lo
cū pcedat p gulā nescio. s3 l3 non
sit sacm dñ ē i corpe. si tñ quis vo
nit illd cū veneratōe ē suandū qz
sacm fuit. **B.** Itē lex ex x̄ute sa
crām̄ sub spē panis sit tñ cor p?
et mī sāguis sub spē vini. tñ pp nā
lē pconitantiā sub vtraqz spē est
cor xpi. s. fin corpus et aiām et
diuinitatē qz h̄ tria separata n̄ sunt.

5 **C** Et xps in sacro eucharistie ali
qn videat oculo cor palī. **R.** scdm
p̄de. et Tho. vbi. s. In spē q̄dez p
pria n̄ v̄. ibi s3 tñ qn illa spēs pa
nis circūfundit qbusdā accidenti
bus carnis vel pueri q̄ n̄ sunt ppe
accidentia corporis xpi. vñ q̄bus
ibi exp̄ssiori signo videat. n̄ tñ v̄ i
specie ppria. **A.** Idem in sum. 2.
li. 3. ti. 24. q. 86. **B.**

6 **Q**uid agēdū sit qn cor p xpi sic
appet in alia spē. **R.** n. s3 Tho. vbi
s. Cū vñus huiusmōi sacri sit per
māducatōez. iō qn apparet in spē
pueri vel carnis cruetate vel fili. n̄
h3 rōem cibi nec assumi d3 ab eo
qui sic apparet. **Qd** si oib̄ appare

ret. d3 est reliquis poni. **A.** Idem
in sum. 2. e. ii. q. 87. vbi subdit. **3d**
dicit Albricus i scripto. Et si sic ap
pareret sacerdoti in altari i missa.
dicūt qdaz q̄ d3 itez celebrare. et
corpus xpi sumere. qz fm canōes
q̄ psecrat ē sumere d3. de cōle. dis.
2. relati. Et si fo h̄ acciderit iezno
celebrare d3 et sumere. Quidā aut
dicūt q̄ in tali casu sufficit spiritua
lis māducatio. nec pp h̄ efficitur
trāsgressōz p̄stutōis ecclie. qz ad
ea q̄ frequētius accidunt leges ap
rantur. **B.**

C Et x̄ute x̄boz possit sacer
dos quātūcūqz mām psecraf. **R.**
fm Tho. in. 4. di. xj. quātitas pua
vel magna nihil ad hoc facit. sed
tñ ipa forma. p̄ noie demonstratuo
v̄tes oñdit q̄ mā psecranda d3 ē
corā sacerdote. vñ sacerdos exis
i domo sua n̄ posset psecrare pa
nē q̄ ē in altari aut ē in foro neqz
totū vinū q̄ ē in celario. s3 q̄ntacū
qz sit quātitas panis vel vini q̄ p
ponit corā sacerdote possz ab ipso
piecrari. **A.** Dūmō quātitas sit su
mibilis ab oibus. vt in sum. 2. eo.
ii. q. 108. fm Eundē Tho. Unde et
Alex. de ales sup 4. in mā eucha
ristie. q. q̄ incipit psequēter q̄ v̄tz
v̄ data x̄bis et c. dic. **R.** sū p̄iudi
cio q̄ n̄ ē data x̄r̄ v̄bis pueritēdi
elefita cūm scūqz q̄ntitaz. s3 soluz
mō alicui q̄ntitatis. s. quā rōabilz
puerteret iezno ordinata. dico in
iērdēz ordinatā q̄ p̄fōmis ē aliq̄ mō
iērdēi ecclie. ecclia āi nullo mō ien
deret psecrare totū panē q̄ ē i foro
s3 solū q̄ possit sumi q̄ fidelib̄. **Di**
cit ei hug. Ex quo qdlibet sacm
qd p̄stutōem celebrat irritū de
putat. Et n̄ mihi v̄ b̄ tñ non assero

¶ In hoc sacro requirit intentio cōfi-
ciēdi ut sumat i vsuz. nec suffic ien-
tio cōsecrandi simplr s3 requirit i
tentio cōsecrandi ut sumat in vsuz
qđ videt ex forma tradita a domi-
no dicente. Accipite et mādurate
et ē. vñ sicut intentio dñi dantis for-
mā cōficiēdi fuit ut sumaret. ita ē i
tentio ecclie et d3 esse vñmuseu⁹ q3
sacerdous. Quia igit si aliqz intē-
deret cōsecrare totū panē q ē i fo-
ro. nullo mō cōformaret ientōem
suā ientōi ecclie. dico q n cōsecre-
ret. et. j. S3 p h oppo. Ponat q
aliquis intenderet cōsecrare solū
ut posset corpus xpi aliquo loco
collocatū honorare et venerari et
n̄ ut sumeret in vsu. nūqd nō cō-
secraret. R. sine iudicio q sic. qz
intēdens circa veneratōez corpo-
ris xpi spūalr sumit. s3 n sacramēta
liter. hec ille. B. Quia ē si sacer-
dos intenderet cōsecrare non ad
sumēdū s3 ad vtendū in beneficijs
ad dirisionē nihilominus psecra-
tum esset. A. Hunc dicto p̄tatur
Alex. de ales. ut p̄tine panit. sūl
et Pe. dicit q sacerdos pōt cōse-
crare quāticūqz mām diūmodo
intendat psecrare ad vsuz et alimē-
tū fidelū. s3 dimittēdo hāc ientio-
nē nō pōt. qz deest intentio faciēdi
qđ facit ecclia. ut in sum. con. d. q.
108. Idē Al. vñ i suo p̄pēdio theo-
logie dicit. Sciēdū q n solū requi-
tur ientio psecrātus. s3 ē ientio il-
lud sacrm iſtimētis vñ si sacerdos
aliquis staret i foro et sup oēs pāes
pferret xboz formā ē cū ientōe
psecrandi. nō fieret ibi trāsubstan-
tiatio. et h n esset pp defectū vñtis
vboz cū vna vice sacerdos poss3
psecrare tot hostias q tot mūdo

sufficeret si eēt nēcitas ecclie. s3 pp
defectū ientōis illius q h sacrm
iſtituit q h itēdū q cū tali ludibrio
et stulticia fieret psecratio. s3 p vi-
litate et nēcitate ecclie gnālis vel
pucularis. B.

¶ Atz si aliq hostie ex obliuione
remanent i altari aut si aliq p̄s vi-
ni et sacerdos p̄ficiat nūqd sunt cō-
secrate. R. s3 Al. in li. d. missa. H3
qz de eis nō itēdit. et fm Aug. iſti-
mentōe i sacro nihil agit. A. P̄se-
dicta vera sūt etiā si gutta vel p̄les
gutte vini adhereat pedi calicis.
ut i sū. 2. co. ti. q. 109. B.

¶ Quid d accidētib⁹ q vidēt in h
sacro. R. fm Tho. et Pe. i. 4. dif.
12. dicēdū q suba pāis et vini p⁹ cō-
secratōem nō remaneāt accidētia
q ibi apparēt sine vidēt. sicut di-
uina subsistūt sine subo. sic ei iſme-
diat⁹ ducunt in corp⁹ xpi qđ sub
eis p̄tinet retinēt ē modū agendī
et p̄uēdi quē prius habebāt. und
fractō et diuisio fuit in sp̄bus et
in corpe xpi. A. Idē i sū. 2. co.
t. q. cxj. vbi etiā dīr q h ē cōis iſtia
heologoz. ad h ē cū de sū. tri. et
fid. ca. c. i. §. vna vō. ibi trāsubsta-
ntiatis pane i corp⁹ et vino i sangui-
nē p̄tate diuina. B.

¶ Eucaristia ij.

q ad ei⁹ mām. Que sit mā
h⁹ sacri. R. s3 Th. i. 4. di. xj. Abā
p̄tens ē panis tritice⁹ et vinū vi-
ne. cui⁹ p̄cipua cā ē iſtō dina. sed
et qz h duo p̄cipue i cibuz et potū
veniūt p̄ueniētib⁹ p h cibū et potū
spūalem māducam⁹. A. Lō. Pe.
ut in sū. 2. li. 3. ti. 24. q. 88. B.
¶ Atz possit p̄fici de p̄ae facto d
spelia vel farre. R. s3 Pe. De cō i

lina doc. nō pōt p̄fici nisi d̄ p̄de tri-
 ticio. tū qz ipse dñs comparauit se
 grano tritici. Joh. 12. tū qz ipse
 c̄d̄it celebrasse i pane triticeo z sic
 istituisse. tū qz vsus ecclie traditus
 ab aplis qui p̄ntes fuerūt habet vt
 i solo grano triticeo celebret. l3 q-
 dā p̄trarium sēnant de spelta z far-
 re dicētes q̄ ip̄es fr̄uīti ē. A. Idē
 in sum. 2. eo. 11. q. 89. z addit. Al.
 autem i scripto dicit sic. Absqz du-
 bio frumentum genus ē. z n̄ speci-
 es gram. z habet sub se triticus z
 speltam. vnde spelta frumentum ē
 z de ipsa p̄fici pōt corp⁹ dñi sicut
 de tritico. z hoc nulli dubium est
 p̄sideranti granum cum grano z
 panem cum pane. sūt ergo triticū
 z spelta non vnius speciei s3 vni⁹
 generis p̄ximi qd̄ est frumentum
 z sunt vicine valde species. z idō
 partū distant i spicaz formatōe. s3
 quasi nihil distāt i forma granoꝝ
 z colore z sapore panis. B.
 1. Quid si grana alterius generis
 ad mixta sint tritico? R. fm̄ Pe.
 Al. z Tho. Si tanta ē p̄mixtio q̄
 trahat ad altam speciem. vt qñ ap-
 positū ē p̄dominans. vel etiaz ad
 speciem mediā vt qñ est equalis vtr⁹
 i vtroqz mixtibiliū. tūc nō pōt p̄fi-
 ci. qz mutata ē sp̄es panis tritici.
 Secus si n̄ ē tanta additio qñ ma-
 net sp̄es. qz tūc p̄fici pōt. A. Idē i
 sū. 2. eo. 11. q. 90. z additur. Qñ at
 mutata sit species vel nō cognosci
 pōt ex accidētibz. vt ex colore z
 p̄cipue ex sapore. Accidētia. n.
 magnā p̄tē p̄ferūt ad cognoscēdū
 qd̄ qd̄ ē fm̄ p̄līm i li. de aia. B.
 3. Quid si panis fieret aqua rosa-
 cea z h̄mōi. R. fm̄ Pe. Dicūt q-
 dam q̄ posset p̄fici qz aqua i pane

n̄ remanet. Alij dicūt q̄ n̄. qz p̄tes
 p̄ncipales panis q̄ ē materia h̄ sa-
 cram̄ti sūt aqua naturalis z farina
 H̄ac opinionē eē p̄babil. orē dicē
 Tho. in. 4. dis. xi. A. Idē i sū. 2. e.
 11. q. 102. B.

4. Quid cū hostia p̄secrāda tā diu
 sicut q̄ incipit corūpi. R. fm̄ Tho.
 i. 4. dis. xi. dicendū q̄ si sit tāta cō-
 ruptio q̄ species panis nō reman-
 net tūc nō pōt ex ea p̄fici. Si autē
 sp̄s manet sit aliqua dispositio ad
 corruptionē. pōt p̄fici quāuis gra-
 uiter peccet p̄ficiēs ex tali scientia p̄-
 pter irreuerētiā sac̄i. z q̄ speci-
 es imānet pōt cognosci ex h̄ qz p̄-
 tinuitas n̄ est soluta nec alia accidē-
 tia oīo ablata. Idē. Al. A. Idē in
 sū. 2. eo. 11. q. 91. B.

5. Quid p̄fici possit i serm̄ato. R.
 fm̄ Tho. vbi s̄. Sic. sed p̄fici non
 debent nisi i azimo. z q̄ cōtrafacēt
 grauius peccaret agēs cōtra statu-
 tū z p̄suetudinē ecclie. A. Cō. p̄.
 z Al. vt i sū. con. co. 11. q. 94. vbi
 ēt ponit oīū qd̄ i h̄. s. h̄. B. Ad-
 dit at Tho. iterū p̄te. q. 64. q̄ cū
 cōsuetudo cōficiēdi i azimo rōna-
 bilior sit grecis n̄ peccaret p̄ficiē-
 do i azio q̄ p̄uerēs ecclie sue rui-
 6. De quo vino possit p̄fici. R. s3
 Tho. z Pe. i. 4. dis. xi. Dicēdum
 q̄ tñ de vno vitis. qz i eo z xps p̄-
 fecit. z h̄ solū p̄prie vini ē z p̄mu-
 nus ē i potū sumitur. A. Idē i
 sū. con. co. 11. q. 95. B.

7. Quid p̄fici possit de aceto z hu-
 iusmodi. R. fm̄ Tho. vbi s̄. Si vi-
 num ē s̄m oīo aceti. nō pōt cō-
 fici. qz differunt vinum z aceti s3
 cut vinum z mortuum fm̄ p̄h3. s.
 metaph. sed si vinum sit quasi i via
 accēscendi. idē est iudiciū qd̄

de pane qui est i via ad corruptio-
nem. s. q. pōt p̄fici. peccat tñ p̄fici-
ens pp̄ irreuerētiā sacri. Lō. Al.
7 addit q. si vinū ē putridū adō q.
vini naturā p̄didit n̄ pōt p̄fici. Si
aut̄ n̄ sit corruptum sed i via ad cō-
ruptionem. p̄fici ēdem pōt sed pp̄
reuerētiā sacri n̄ est assimilūz. A.
Si haberi de facili aliud pōt sed
eundē Al. vt i sū. 2. eo. ti. q. 96. B.
Et idē ē dicēdum de vino multuz
pōtico seu acri. A. de h̄ sic dic̄ idē
Al. Si aut̄ i vino cū sapore vinoso
ē sapor aromatic⁹ vel pōtice⁹ vl̄ su-
picus vel sapor acer ex min⁹ p̄fec-
ta digestiōe vini pōt fieri p̄secuo
q. remanet species vini. vt i dēa. q.
96. vbi ē subdit. Et nō fm̄ Th. 7
De. q. si hostia p̄secrata tamdiu
seruaret q. corūp̄et sp̄s panis n̄
esset ibi amplius corp⁹ xp̄i. ita silr
d̄ sanguine si tādiu suaret q. sp̄s il-
le videret i acenī. Sec⁹ aut̄ esset qñ
ad h̄ ēē i via ad corruptiōem. B.
8. C. Anū p̄fici possit de agresto. R.
fm̄ Al. 7 Thō. i. 4. dif. xi. Non q.
adhuc nō h̄z specē vini. s. tñ ē in
via generatiōis. A. Con. De. vt i
sū. 2. li. 3. ti. 24. q. 97. B.
9. C. Anū p̄fici possit de musto. R.
fm̄ Thō. 7 De. vbi s̄. Sic q. cō-
pletā h̄z specē vini. n̄ tñ est facien-
dū de multū recenti pp̄ ipuritatē
A. Hoc vez nisi necuas imineat.
vt i sū. 2. eo. ti. q. 98. B.
10. C. Anū aq. debeat apponi vino 7
quāta. R. fm̄ Thō. 7 De. i. 4. dif.
xi. Aqua apponit̄ n̄ tāq. de necua-
te sacri. q. 7 sine ea p̄ficere. s. tā-
q. de bñ ec̄. s. pp̄ significandēz vni-
onis ppli ad xp̄m. Aq. n̄ mltē po-
puli multa. Apod. 17. Grauer in
peccare q. scient om̄iteret aq. ap-

positiōem. q. agēt 7 p̄stitutōez ec-
clesie. 7 q. dñs apposuisse credit.
Debet aut̄ apponi adeo paz vt in
vinū totaliter p̄uertat. al̄ n̄ p̄ficere
A. Et ideo de auiuo seu aquanco
n̄ pōt p̄fici q. nō ē vinū s. aqua ali-
quātilū vinata. vt i sū. 2. e. ti. q. 99
B. Et n̄ d̄z apponi aqua rosacea
vel alia artificialis. Si tñ appone-
ret nihilomin⁹ p̄ficere. Mā ipsa i
vinū p̄uertet sicut aqua natural̄
A. Idē i sū. 2. eo. ti. q. 101. B.
11. C. Quid si apponeret aqua qñ ad
h̄vinū ēē i dolio. R. s. Th. vbi s̄.
Nō sufficeret q. h̄ nō significaret
aliquid. s. oz vt innēte oblatiōe ap-
ponat ad facim. A. Idem i sū.
2. eo. ti. q. 103. B.
12. C. Atz i terris vbi n̄ ē vinūz possit
p̄fici cū aqua rubea i q̄ loc⁹ ē pan-
nus vino rubeo iunct⁹. R. s. Thō.
i. 4. dif. xi. Nō q. illud ē magis aq.
rubea q. vinū. Et h̄ d̄mat d̄ p̄se.
dif. 2. cum dē. Quid ergo fieri illis
terris vbi vinū nō pōt haberi. R.
Nō ē aliqua terra ad quā nō pos-
sit tātum portari de vino q. tñ suf-
ficeret ad celebrādū. Vel fm̄ Al.
dicēdum v̄ q. de hoc p̄sulēdus es-
set papa. cuz pp̄ itollerabile d̄m̄
animaz qd̄ icurr̄ ex sacramēto. d̄-
secu d̄sp̄sādum videret vt cōp⁹
xp̄i absq. vino p̄ficere. q. corpus
non ē sine sanguine vt d̄m̄ ē. s. en-
charistia. l. s. s. A. Idē i sū. 2. e. ti.
q. 105. B.
13. C. Atz i encharistia possit aliq. li-
quor p̄miseri sp̄bus vini. R. fm̄
De. i. 4. dif. 12. Si addit res alicri-
us nam̄ 7 maioris v̄tutis. trāma-
tat sp̄m̄ vini i se. 7 si cōlis v̄tutis
trāsmutat v̄tutē i naturam tertiā
7 sic viroq. mō desinit ibi ec̄ sp̄s
q

vini. et per consequens sanguis christi. Si
 vero sit minoris virtutis transmutat in
 naturam spiritus vini. Item in sub panis
 illis ad quas liquor additus penetrat
 cum non sint ibi accidentia sine subiecto
 distincta esse sanguis christi. Quod si liquor ad-
 ditus sit ei de nature et maior tunc ad
 omnes divisiones spiritus pervenit et per
 mutationem totaliter soluit. et sic incipit esse
 alius liquor et sanguis christi ibi esse desi-
 nit. Et ideo si equalis sit. Si vero sit
 minor. tunc non pervenit ad omnes divi-
 siones spiritus. Sub panis ergo illis ad
 quas vinum additum pervenit distincta esse
 sanguis. cum iam accidentia non sint si-
 ne subiecto. et permutatio spiritus que erat
 sine subiecto. soluta sit. Sub panis vero
 illis ad quas non pervenit in seipso san-
 guis satis contra. Thoma. ibidem. A. Idem
 in secundum. contra. eo. ii. q. 113. Et additur
 etiam. De. Puto in quo si non est nimis
 notabiliter excellens quod addit. pro
 dubium toto liquore ipso tantum sacro
 videndum est. Et quod in primo casu videlicet quod
 apponit liquor alterius speciei ma-
 ioritas consideranda est non tantum quod
 nature sed et virtute.

Acharistia iij

quo ad ministrum. s. sacerdo-
 tem et eius missam. Et quod per verum sacer-
 dos consecras spiritus debeat sumere. R.
 secundum Thoma. i. 4. dist. 12. Dicendum quod sic.
 ut de consecratione. dist. 2. relatum. Tenens autem
 sumat quantum celebrat. quod ipsum sa-
 cramentum in substantia plenitudo sue signi-
 ficatio. s. accipit. Et intellige nisi ipse
 distat per violentiam. infirmitatem. mortem
 aut aliquid huiusmodi. Quod si plenus mis-
 sas celebrat. totum in volumine percipiet per
 fusionem et non in prece. quod tunc non esset
 incipit. nec alia missam posset ce-
 lebrare. ex de cele. miss. ex pre. Quod

si sacerdos per consecrationem infirme-
 tur et non habeat aliam hostiam nihilominus
 non dicitur alius sacerdos hostiam dividere
 et unam partem ipse sumere et aliam infirmo
 dare. A. Idem in secundum. 2. li. 3. tit. 24. q. 122
 ubi est per quod idem est si alius quam
 quod infirmus ad mortem. et non reperiret
 nisi una hostia consecrata in missa. B.
 Item autem et quando liceat plures missas
 in die celebrare. habetur. j. missa.
 s. x.

Quis possit perficere sacramentum eucha-
 ristie. R. secundum Thoma. i. 4. dist. 13. Solus
 sacerdos potest. Num est si fuerit he-
 reticus scismaticus. excommunicatus. aut de-
 gradatus. si celebrat perficit quantum ad
 suam perfectionem. Laicus vero quantum ad
 quantum sanctus celebrando nihil agit. Lo.
 dist. 21. A. et De. A. et ceteri theo-
 logi. contra. vii in secundum. 2. eo. ii. q. 123. B.

Et plures sacerdotes possunt
 simul eadem hostiam consecrare. R. A. re-
 netur quod non. Sed probabiliter videtur quod sic se-
 cundum Thoma. i. 4. dist. 13. ubi dicitur quod se-
 cundum morem antiquam ecclesiarum sacerdo-
 tes quando ordinantur celebrant episcopo ad
 representandum quod quando dominus hoc sacramentum insti-
 tuit. et partem consecrandi discipulus de-
 dit. sicut cum eis cenavit. sic episcopus simul
 cum ordinatis presbyteris celebrat et
 tunc omnes debent intentione referre ad
 illud instans in quo episcopus verba profert
 et sic est una missa consecratio. A. Con-
 tinuo. vii in secundum. 2. eo. ii. q. 127. Sed videtur
 ibi per quod dicitur quod sine iudicio me-
 lioris sententia dicendum videtur quod plures sa-
 cerdotes simul non possunt nec debent simul
 unum perficere hostiam. quod per certo secundum
 Augustinum. iura sunt sacra. Adhuc autem
 vanum est pluribus facere quod melius ab
 uno potest fieri. vanum autem nihil in ope-
 ribus nature et multo minus in operi-
 bus gratie. Et quod aliqui plures sacerdo-

tes assistunt pape h fit pp obsequi n
pp psecrandez. Et si obijcet q illi
assistentes faciunt signa et dicunt vba.
Dicendum q iudicio meo fieri no
dz nec et fit. q iuria fieret sacro.
Et si obijcet de sacerdotibz d nouo
ordians q illi assistunt p celebrat
epo. Dicendum q illi vba n pnuciat
sed assistunt pp reuerentiam sacri et
pp doctrina. et io signa faciunt ad
imitandez epi vt dicitur signare. h
ibi. Pro h et fac. q illa cena facta
cu discipulis sans repntat i coione
qua accipiunt ordinati absqz alia p
secrande. cu discipuli tunc no cose
craverunt. s3 soli coione accepit.

3 **¶** Quis miter possit sacri eucha
ristie dispensare. R. s3 Tho. i. 4. di.
13. Sol^o sacerdos e dispensator. pp
us. vñ laic^o n dz et i necessitate aliquē
coicare. qz h n e sacri necessitas. dia
con^o at quo possit. not s. diacon^o.
A. Idē i sū. 2. co. ii. q. 136. B. Re
ligiosus dispensans corpus xpi in
curru excoicationem. de qua videi.
s. coicare. s. is. q. icipit a quo.

4 **¶** Ut vno sacerdote deficiente i
missa debeat p aliu suppleri. R. se
cundum Tho. i. sua pte. q. 83. Si sa
cerdos morte aut infirmitate graui
occupet an psecrandez corpis xpi
n dz q p aliu suppleat. Si vo pse
crando corpe an psecrandez sangui
nis vel et psecrato viro qz dz missē
celebratas p aliu expleri. 2. q. i. ni
hil. A. In sū. 2. co. ii. q. 59. dz q se
quēs sacerdos dz ichoare vbi pri
m^o dimissu fm Pe. et Tho. si sciat
Si aut nescit dz a capite incipere.
Et sic inuit q l3 an psecrationez n
su necesse missam suppleri. in pōt
Et ad pdictoz maiore declaratio
nem in sū. 2. co. ii. q. 60. sic dī nō.

fm All. in li. de missa. circa si. q. si
sacerdos an canonē i missa dei ei
at aliq casu. nīc p certo ali^o sacerdos
dz recipere et totus rite pater. qz
ea q an canonē i missa sunt. nō sūt
de sacramenti psecndē sed potius
de ppli instructione. Si aut i cano
ne dñficiat factus iā aliqb^o signis s3
hostias oblatas. an tñ nāstāntia
tionē. vñ mibi q alius sacerdos n
ab inuio debeat missam remeipe
s3 pon^o vbi ille dimissus dz suppleat
qd omisū ē. et pp duas cas. qruni
vna ē ex pte sacri. alia ex pte ppli.
Ex pte sacri qz quantum ex illis si
gnis suba panis et vini nō nāstāntia
tionē. tñ ex ipa materia et verbis et
signis recipit sanctitatē ex q efficit
magis idonea quā i corp^o xpi nā
substantiē et h n ē repetēdū sup illā
hostiā ne iuria fiat vñm verborū
q tāqz nihil hnt qñ tēp verba ea
dē s3 hostiā uerū iur tāqz pōra ver
ba a pōri sacerdote dēa nullā vñ
tē habuissent. Lā at ex pte ppli
est. qz pplis ex h mun^o vba et signa
canonis appētiaret si videret ea tā
facile repen qī pus dicta viderent
anullata. 2. 3. n. signa illa nō tran
substantiēt tñ passionē xpi in myste
rio repēntat. et passio xpi in mīqz
irrita dz reputari. Si at sacerdos
i ipsa platōne vboz q sunt forma
sacri deficiat vbis iam in pte pnū
ciatis saluo iudicio snie maior p
sulerē q illa hostia p reliquiis i
altari pfluaret et missa alia celebra
ret. S3 Inno. in. c. p sbyr. ex de sa
cra. ne. dicit q in h casu ali^o sacer
dos dz icipit ibi. Qui p dicit q p
teret et ē. Dicit. n. ibi Inno. q si qs
intra cōficiēdū sacrm eucharisti e
dum est in vbis illis. s. hoc est cor

p^o meū deficiat ali^o icipiata capi-
te. s. ibi. Qui pridie &c. Et ideo di-
cum^o i baptismo. Ideo idē putarē
si dubitaret virū p^o am^o sacerdos p^o
pleuerat vba p^osecratōis ut ē tunc
reincipiat ibi. Qui pridie &c. qz nō
intelligit ueritū qd ambigit ēē fac-
tū. ex de p^ody. n. ba. apostolica. **B**

S **Q**uid si sacerdos post consecra-
tionē corp^ois s; an cōsecrationē san-
guinis p^ociat vinū aut aquā non
esse in calice. **R.** fm Tho. i terna p-
te. q. 83. Debet statim apponere &
cōsecrare. Si vō post oīa cōsecra-
tōis verba p^ociat q^o aqua desit. d3
nihilominus pcedere. qz apposi-
tio aque non ē de necessitate sacri.
Nullo at mō d3 aq^o vino iā conse-
crato misceri. Si vō post ipsā con-
secrationē p^ociat q^o vinū nō fuit ap-
positū si qdē p^ociat b an sūptiōez
corporis debet deposita aq^o si ibi
fuerit ponere vinū cū aqua & resu-
mere a verbis cōsecrationis sāgui-
nis. Si vō b p^ociat p^o sūptiōē cō-
poris d3 apponet aliā hostiā itez
sil cū sanguine cōsecrandā. & in fi-
ne sumere hostiā iterū consecratā
& sanguinē nō obstat etiam si pri-
us sumpsit aq^oā que erat in calice
qz pceptū de p^ofectione sacri ma-
ioris est ponderis qz pceptū qz b
sacramētū a ieiunio sumat. **A.** Idē
in sum. concl. li. 3. ti. 24. q. 60. ad fi-
nem. **B**

6 **Q**uid si sacerdos nō recolit se
dixisse ea q in p^osecratione eucharis-
tie dicunt. **R.** fm Tho. in terna p-
te. q. 83. non debet ex hoc turbari
non. n. qui multa dicit recolit oīūz
que dicit. Si tñ sacerdoti cōstat p-
babilitate se aliqua omisisse. si qdē
non sum. de necessitate sacramenti

nō d3 resumere inutando sacrificiū
ordinē. sed d3 vltim^o pcedere. Si
vō certificet se omisisse aliqd eorū
q sunt de necessitate sacri. s. fo. maz
cōsecratōis. d3 resum. ipsa forma.
& cetera p ordinē reiterari. **A.** Idē
i sū. con. eo. n. q. 61. Sicut et si q^o
ex lapsu lingue vel impita omite-
ret vel mutaret vel nō beñ p^oerret
aliquā syllabā a pte post nihil ē ue-
randū ar. de p^o. di. 4. retulerūt. **B**
Quid si pp frigus vel ex negli-
gentia hostia dilabatur in calicē. **R.**
fm Tho. vbi. s. Qd solū minima
ps hostie mittat in calicē b respicit
corpus xpi multū. & ideo huius
modi p^oternissio nō facit impec-
tiōē sacri vt pp b sit necesse aliqd
iterari. **A.** & siue dilabatur an fractio
nē siue p^o qz siluer nec omisio fra-
ctionis facit ip^ofectionez sacri ut
in sum. con. eo. n. q. 62. fm eundez
Tho. **B**

8 **Q**uid si sacerdos infra missam
admit hostiā trinceā nō ēē uel cor-
ruptā. **R.** fm Pe. Dicēdū q si an
cōsecrationē aduerit remota illa
hostia aliā ponat & a canone rein-
cipiat. Si vō post p^osecrationē idē
faciat ponēdo aliā hostiā & eā su-
mēdo s; & nihilomin^o postea p^omā
hostiā illā sumat aut alijs sumēdā
iradat aut reuenter. reseruet. Si
vō aduerit postq^o sūperit i isto
casu variant doc. **A.** Idē Pe.
& glo. Ray. sentiūt q hoc casu sa-
cerdos nō celebraret. qz ieiunius
nō ē. ut i sū. cō. eo. n. q. 93. **B.** Tho.
tñ i terna pte tenet q d3 pōere aliā
hostiā & p^osecrare & sūcere. qz pcep-
tū de p^ofectione sacri maior ē pōderi
qz pceptū q a ieiunio sumatur. ut
& s. s. 6. dictum est.

9 **Q**uid si musca faranea i calice
cecidit aut venenu i mixtu fuerit
.R. fm Tho. in terna pte. q. 83. Si
sacerdos h an psecratione dephē
derit dz calix ablui ⁊ aliud vinuz
poni. Si vō aliqd hor p' cōsecra
tionē acciderit dz aial caute capi ⁊
diligēter lauari ⁊ cōburi ⁊ ablutō
i sacrariū nuti. A. sū cū cineribus
fm eandē. Tho. vi i sū. con. e. ii. q.
107. vbi ē ponunt oia q in hoc. s.
habent. B. Qd si venenū ibi ē d
phēderit nullo mō dz sumet nec
alys dare. ne vne calix i moriē uer
tat. s. dz diligēter i vasculo pserua
ri. ⁊ ne sacm remaneat ipsecu dz
vinū apponi. ⁊ sacerdos dnuo re
sumere psecrationē sanguinis ⁊ sa
cramēti pficē. Hil. n. abhoiabi
le assumi dz occasiōe h' sacm. ar. d
pse. dif. 2. si p negligētiā. A. Et ibi
h notat glo.

10 **Q**uid significāt diuisiones hostie
q's sacerdos facit. R. fm Tho. i. 4.
dif. 12. Triplicē hūc significatiōē.
A. i. qdē significāt diuisionē que
fuit in corpe xpi p ei' passionē. 2. di
stributionē fēdētiōis p diuersa mē
bra ecclie. 3. signat q i co: pof xpi
mystico. s. in ecclia qdā ps adhuc
ē i hoc mūdo ⁊ eius tribulatiōib'.
⁊ h signat ps comesta. Illi at q iā
sūt in celo i corpe ⁊ aia ut xpus ⁊
bra vgo significant p ptē missam i
calice. qz iebuant ab ybertate do
m' dei. S3 illi q sūt i celo sola aia
⁊ expectat gliam q ad corpus. sili
ter ⁊ q sūt i purgatorio signat p ptē
illā que oli fm pmutuā eccliam
seruabat vsqz ad finē misse. A. Et
l3 hodie nō seruet remanet tñ ead
significatio ptiū ut i sū. con. e. ii. q.
112. Et ad predicia facit. e. triforme

de conse. dif. 2.

Quid agēdū si stilla sanguinis
cecidit ex. R. Si p negligentia
aliquid de sanguine ceciderit. si qdē
sup tabulā. lingua lambat ⁊ tabu
la radat. S3 si n fuerit tabula loc'
ille radat ⁊ cōburet ⁊ cinis iux' al
tare pdes ⁊ sacerdos. 40. diebus
peniteat. Si vō ceciderit super la
pidē altari sorbeat sacerdos stillā
⁊ iux' dieb' peniteat. Si vō sup
limbēti altaris ⁊ ad illud limbēuz
sti la puenerit. 4. diebus peniteat.
Si puenerit usqz ad tertiū. 9. dieb'
pēteat. Si vsqz ad quartū. 20. die
b' peniteat. ⁊ abluat iux' vicib' li
theamini que stilla tūgerit calice
supposito. ⁊ aq' ablutōis iux' altari
pdat. de pse. dif. 2. si p negligentia.
Possz ē sumi a sacerdote nisi. pp
ter abhominatiōez dimitteret ut
ponit Tho. i terna pte. Et ut idem
dicī. 4. dif. 13. cautū ē vips illa lin
thei seu palle p' ablutionē abscein
datur ⁊ cōburatur ⁊ cinis in alta
ri condat. A. Idē dicit etiā in ter
na parte.

Quid si q's eucharistiā vomerit
.R. Si sit laic' ⁊ ppter ebrietatē vl'
voracitatē vomerit. 40. dieb' peni
teat. Eici vō vel monachi p'sbyte
ri seu diaconi. 20. diebus peniteāt
eps vō. 90. Si vō cā infirmitatis
euomerit. 7. dieb' peniteat. de pse.
dif. 2. si q's p ebrietatē. Et dz vom
itus cremari ⁊ cineres iux' altari re
cōdi. vi. s. i. primo. s. dictū est. De
missa ⁊ ei' celebratiōe hēs plura. j
missa. De eucharistia q ad sumētes
h' s. cōicare. Et vtrū a malo mini
stro liceat accipe eucharistiā ⁊ sa
cramenta. vide infra o: dinatus. i.
.s. 3.

Eucharistia.

iii. q. 123 ad eius effectum.

Quia si principalis effectus eucharistie. R. s. 3. Tho. in. 4. dis. 12. Pro prius effectus est conversionis hominis in christum ut dicat cum apostolo. Tuus ego sum non ego vivit vero in me christus. Gal. 2. Et ad hunc sequuntur duo effectus. s. augmentum virtutis et restauratio deperditorum pro peccatis venialibus et alios precedentes defectus. A. Quia si idem dicuntur. De. 7. Al. sed sub diversis verbis ut in sum. con. li. 3. ti. 24. q. 114.

1. **Q**uoniam peccata venialia possunt impedire effectum sacri eucharistie. R. s. fin. Tho. in. 4. dis. 12. Sed hoc ut sacrum hoc plene effectum suum habeat oportet quod assit actualis devotio. et quia interdum actualis devotio impeditur potest absque mortali peccato. potest effectus huius sacri impediri ut quod aliquis augmentum gratie non persequitur nec tamen reatum mortalis peccati scilicet forte reatum venialis. quia ipsius accessus illi in omni veniale peccatum impedit effectum huius sacri sed solum illud quod tollit actualis devotionem quam in hoc sacramento requiritur. A. Idem in sum. con. li. 3. q. 115.

2. **Q**uoniam per hoc sacramentum deleatur venialia. R. s. fin. Tho. vbi. s. Sic. Non tamen omnes quod per omnia venialia deleantur sed hoc mensura devotiois. Posset tamen esse feruor tantum quod omnia venialia deleat. Idem. De. A. Idem in sum. con. e. ti. q. 116.

3. **Q**uoniam per hoc sacramentum deleantur mortalia. R. s. fin. Tho. in. 4. dis. 12. Non deleat mortalia nisi obliuio. unde quod dicitur. Sit ablutio sceles. dupliciter potest intelligi. s. quod vel de re ablucit in qua

tamen ea impeditur. vel de his que non sunt in hominis scientia vel memoria. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 117.

Eactio que fit aliquando a dominis vel a presbyteris laicis vide. s. dominus. s. 1. et. j. talia per totum. Itc. j. pedagium.

Excoicator Dicitur.

de excoicator. l. dicens. ali

quod de eo quod potest excoicare sine de ipso excoicatore. Alii sciendum quod excoicatione a iure potest facere quicumque potest in prelatu. ut papa in vniuersa ecclesia et singuli episcopi in diocesis suis. 16. q. 2. vbi. s. in. 24. q. 3. corripit. Item excoicare possunt eorum officiales. s. illi et omnes prelati inferiores que collegii presunt. ut abbates et non benedicti. dum tamen fuerint firmi. et siles. et de simo. sic tamen et de offi. ordi. cum ab ecclesia rui. A. Hoc verum quod ad istos inferiores prelatos collegii presidentes nisi contraria consuetudo vel dissuetudo repugnet. ut in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 50 vbi hoc notant fin. Ray. et Hoff. B. Itc. videtur quod archidiaconus possit excoicare sed non sit presbyter. ar. dis. 25. perlectis. et de offi. archi. c. i. et de appel. rephensibilis. Solus tamen episcopus potest excoicare cum illa sollemnitate que habetur. xi. q. 3. debet. A. s. q. debent ei assistere seu circumstare. i. sacerdotes cum candelis accensis. ut ibi. B. Alii autem prelatum collegii ecclesie que iurisdictionem habet super subditos sine prelati sollemnitate excoicare possunt. Sacerdotes vero parochiales excoicare non possunt nisi vbi esset consuetudo que etiam tribuit iurisdictionem. 9. q. 3. conquestus. Con. Hoff. Tho. et Ali. A. Hoc fuerunt dicta Ray. principaliter. ut patet in dicta

.q. 50. Ubi etiam additur fm Mo
 sti. q. sacerdos ex q. curā hz in no-
 torijs habet potatē excoīcandi pre-
 missa amonitōe. 7 in oibus his q.
 sine libelli oblatōe expediri pnt cē
 de clādesti. de pō. cū inhibitiō. Et
 sic intellige capitula q. de hac ma-
 teria loquunt. 7 h. nisi forte cōsue-
 tudo cōtraria vel superioris inhibi-
 tiō. s. epi ipediat. In occultis vō vl'
 q. requirit iudicialē indaginē nō
 pnt excoīcare nisi cōtraria p̄sue-
 do vel spāls delegatio sine p̄cessō
 eis p̄ indulgeat. Hā 7 capituli d.
 p̄sueiudine vl' indulgētia excoīcat
 7 interdicit. cē de rescrip. ex p̄te d.
 can. 7 de p̄sue. cū inter vos. Et sic
 dicit intelligēdā sniam Ray. Itē
 enā nō sacerdos pōt excoīcare 7
 absolue q. ad forū cōtentiosū. sed
 i p̄niali sol' sacerdoti. S3 ad potatē
 excoīcandi requirit iurisdicō ec-
 clesiastica ordinaria vel delegata
 fm p̄de. 7 in iū. cō. eo. ii. q. 51. vbi
 ē nō. fm Bar. bñ. q. hec potestas
 posset cōmuti etiā laico p papam.
 sed non per ep̄m.

i **C**irum excoīcatio lata ab aliēo
 ep̄o possit rata hēri a p̄po. R. fm
 Bar. 7 Ber. Mō q. a p̄ncipio nō
 la fuit. A. Id i sū. p. e. ii. q. 52. B

2 **C**irū p̄ntis possit excoīcat' ēē
 territorij sui. rñ. fm host. Ep̄s cē
 suā diocēsis 7 h' modi p̄lati cē ter-
 ritorij sui nō pnt ea q. sūt iurisdic-
 tōis cōtētiōe. A. nisi de cōsensu il-
 lius in cui' territorio ē fm eūdem
 host. p. c. ep̄s. 9. q. 3. ut i sū. con.
 .e. ii. q. 53. B. Un q. q. nō ē excoī-
 cādus sine cāe cognitiōe. xi. q. 3.
 nemo. iō talis nō pōt excoīcat' nec
 sedē p̄tribunali. nec aliqd dispōe
 re. 9. q. 2. ep̄m. 7. c. se. Et intellige ni

si in q̄nā dictū ē. s. absolutō. i. §. 6.
 A. In deā. q. 53. dī Quidā uero
 asserūt q. ex suā diocēsis exns ep̄s
 pōt excoīcat' sic Paul' excoīcavit
 Corinthiū absente 7 irreglū. cē d.
 appel. cū sit romana i sū. qd pōt cō-
 sedi in notorjs. q. nec illa requirit
 cāe examiationē. 9. q. 3. §. si. 7 de cō-
 .e. cū su. Ibi ē dī q. ep̄s exns cē.
 pōt denūciare excoīcatū. q. p hōc
 s plius n ligat. Itē q. si legamus ex-
 coīcavit aliqū dū erat i p̄uicia n
 pōt enā absolue postqz exiit p̄uic-
 ciā dimisso offiō. Secus si exiit re-
 uersurus q. tūc pōt fm q. p̄dictū ē
 de alijs ordinarijs.

Cirū elams q. in aliq loco hz nū
 tpalē iurisdicōnē n ppter h' pote-
 rit excoīcare. ar. cē de offi. or. di-
 lectus. A. Idēi sū. cō. li. 3. ii. 33. q.
 54. fm hosti.

Cirū excoīcare nō pōt excoīcatus q.
 cūq. Unde nec hereticus. nec sc̄i-
 manic'. nec apostota a fide. 24. q. i.
 audium'. 7. §. si at. in sū. Itē nec in-
 trusus. nec suspēsus a iurisdicōne
 12. q. 2. alienatōes. 7. c. p̄carie ex d.
 p̄cess. p̄bē. q. Itē nec ille q. viola-
 uit iterdictū. cē de excē. p̄la. c. si.
 A. Ibi nō bñ videt hoc probari.
 in idem dī Albac' 7 host. circa
 iterdictū hominis. ut in sū. cō. li.
 3. ii. 33. q. 73.

Excoīcatio i.

quid sit. R. Excoīcatio ē a q̄li
 bet licita cōtione 7 legitimo actū
 separatio. xi. q. 3. §. euidenter. A.
 Hoc fuit dictū Ray. ut p3 in sum.
 con. li. 3. ii. 33. q. 32. Et inde inquit.
 Adā dī excoīcat' ab esu ligni. vñe
 dicente domino Gene. tertio Vi-
 dete ne forte sumat de ligno vite.

dicto. §. evident. Con. Hosti. et
 Hoff. Sed i directoria. li. 3. i. 2. in
 principio. dicitur quod h diffinitio non pro-
 habet minor excoicationem. Unde
 ibi sic dicitur. Excoicatio est a pncipatio-
 ne sacramentorum exclusio a coione
 fidelium separatio. dicitur. §. euidenter.
 et extra de excep. a nobis. Sed hec
 diffinitiones uidentur pncipales. An
 satis uidetur quod p generali diffinitione
 possit dici quod excoicatio est a coio-
 ne seu consorcio fidelium separatio. xi. q.
 3. ois. Sed quibus pncipaliter et quibus
 uult finem suas species de quibus statim. Et
 ad hunc sensum potest reduci prima
 diffinitio Ray. intelligendo eam dis-
 iunctiue et non copulatiue. B. Tu-
 ius pncipaliter due sunt species. una que
 separat a sacris et ab ingressu ecclesie et
 a coione fidelium. et h dicitur maior ex-
 coicatio uel anathema. Alia que separat a
 sacris tantum. A. uidelicet a pceptis pnci-
 palibus. nra collatoe. Peccat tamen ta-
 lis excoicatus conferendo ecclesiastica
 sacra. s. ab eo collata vniuersis non ca-
 ret effectum. ex de cle. exco. nu. si ce-
 lebrat. B. Et hec dicitur minor. Et de
 utraque h. 3. q. 4. Angeliruda. et ex
 eo. si que. A. fin Ray. et in sui. co.
 co. ti. q. 33. species excoicationis quasi in
 finite sunt. Quot. n. sunt species coionis
 tot sunt uel esse possunt species excoica-
 tionis. Sed de predictis duabus fre-
 quenter tractat ecclesia. et i dubio cum
 noiat excoicatio intelligitur de maio-
 ri. d. c. si que. Item excoicationem a
 lia est iuris. s. qua quis incurrit ipso
 iure delicto commissio. ut si quis iniici-
 at manus uoluntas i clericum. 17. q. 4.
 si quis suadere alia est iudicia. s. que ir-
 rogat a iudice pntem habere p processum
 iudicialium. ex eo. nup. Et quis possit
 excoicari maiori excoicatione dicitur

et. s. c. primo. Minori autem excoica-
 tio excoicatur pntem non solum episcopi sed et
 alij plati ecclesiarum inferiores s. Ray.
 et i sui. con. eo. ii. q. 55. B.

In quibus casibus incidit quis maiore
 excoicatione ipso facto. R. i. multum
 Nam excoicatio a qua solus papa absol-
 uit iurrit i. 13. causibus que omnes habet
 s. absolutio. i. §. 3. Sunt et alij causus
 pluri. Primus cum quis incidit i here-
 sim iam damnatam. 24. q. 1. c. i. et 2.
 Aut noua heresim ptingit. ex et he-
 res. ad abolenda. 7. c. excoicamus
 Aut e credens receptator uel fautor
 hereticoz. ex de heres. sicut ait. A
 Dic casus et sequens et est quatuor hodie
 uidentur papales. ut p3 i processu ana-
 themat. B. 2. cum quis asserendo dicit
 romanam ecclesiam non esse caput omni-
 um ecclesiarum. nec ei tamquam capiti obedi-
 endum. dis. 19. nulli fas. 3. quod rectores
 ciuitatum faciunt exactioes indebitas
 i clericos et ecclesias et ammoniti non
 desistunt. ex de imu. ec. non minus
 A. Et ibi p3 quod etiam est filius snia
 fautores eorum. nec debent absolui
 donec satisfecerint ppetenti. B. 4.
 est cum quis non electus a duabus pub-
 licis malum gerit se p papa. ex de e-
 lec. licet. A. Et ibi p3 eadem est snia
 si eos qui p papa ipsum recipiunt sed
 ut predictum est ille causus hodie est papa-
 lis. B. 5. cum quis magister uel scolarius tra-
 ctat cum aliquo contra Bononiam. de pduc-
 tione hospitiij irrequisitis inquisitis. ni-
 si tempus conductiois fuerit elapsum ex-
 tra de loca. ex scripto. A. Ibi p3
 quod iste causus est contra magistrum et sco-
 lares qui i ciuitate Bononie sunt sup-
 conductis domibus aliorum uide-
 licet scolarium finem glo. Idem possit
 forte intelligi etiam de magistris qui
 super hospitibus in lesione uel sui

dicitum habitatiū audent tractare
 nisi pri⁹ p⁹stulerit ip⁹s p⁹ductionis e
 lap⁹si. uel inglini i hoc fauorē suū
 prestulerint t⁹ consensū. **B.** 6⁹ cu⁹
 monachi. canonici regulares. ar
 chidiaconi. decani. p⁹positi. pleba
 ni. cātores. t⁹ alij clerici p⁹sonauz
 hñtes. aut etiā q⁹cunq⁹ p⁹byteri au
 diāt leges uel phisicam. **A.** nisi re
 ligiosi s⁹fra duoz mensium spaciū
 ad claustrū redierint. t⁹ alij clerici
 infra dictū spaciū a p⁹statis destue
 rint. ut in. c. de quibus statim. **B.**
 extra ne cle. uel mo. nō magnope
 t⁹. c. sup specula. **Sec⁹** si habēt pa
 rochiale ecclesiam in⁹ t⁹ nō sūt
 p⁹byteri ex ne cle. uel mo. statimuz
 li. 6. **A.** Et ibi nōt glo. t⁹ dñs i⁹de.
 de anchorano. q⁹ qñ parochiales
 sūt p⁹byteri incurrit dictā sniam
 nō rōne eccliarū s⁹ ordinis. p⁹ dic
 tum. c. sup specula. **B.** 7⁹ cū q⁹ p⁹
 ticipat excōicato i crimine pp qd
 excōicat⁹ ē dando ei auxiliū p⁹siliū
 uel fauorē. ex eo. si p⁹cubine. **A.** q⁹
 eodē uinculo ligat cū excōicato.
 d. c. si p⁹cubine. t⁹ eo. ii. c. nup. §. in
 fa. **Añ** nō uidetur iste casus p⁹ticu
 laris s⁹ regula gnālis. **B.** 8⁹ s⁹ oēs
 q⁹ fecerint statuta s⁹ libertatē ecclie
 t⁹ scriptores eoz filij t⁹ p⁹ates t⁹ p⁹
 sules t⁹ rētores t⁹ p⁹siliarios loco
 rū ubi talia statuta seu ēt p⁹suetudi
 nes edite sūt uel fuate. t⁹ q⁹ seruare
 fecerint. t⁹ illos. q⁹ fm ea iudicaue
 rint uel in publicā formā redege
 rint iudicata. ex eo. grauem. t⁹ . c.
 nouerit⁹ s⁹ illos q⁹ inu⁹it ordiatōi
 bus uel alienatōib⁹ a scismaticis
 facti. ex de scismati. c. i. **A.** Ibi d⁹
 q⁹ res ecclie a scismaticis. alieate
 debēt ad ecclia sine ullo onef reu
 ti. t⁹ si q⁹ p⁹traif p⁹sūperit excōica

tionē icurrūt. **B.** De casus oēs ex
 iurib⁹ mag⁹ antiq⁹s collecti sūt. **A.**
 Sūt i dicti iurib⁹ t⁹ alij casus. **Uñ**
 d⁹cim⁹ ē i. c. qñ. de offi. ordi. ubi. p⁹
 hibet q⁹ i eadē ciuitate sint plures
 ep⁹i. S⁹ si pp diuersitatē hñtatiū p⁹
 pri⁹ep⁹s nō pōt oib⁹ d⁹seruire. pōt
 t⁹ d⁹ q⁹ ad b⁹ aliu ep⁹m sibi uicariū
 p⁹stutere forte grecū q⁹ ualeat ibi
 grecis t⁹ hñtatiū ministrare. q⁹ uic
 cari⁹ p⁹ oia d⁹z ē obediēs t⁹ s⁹biect⁹
 p⁹ncipali ep⁹o. Et subdit. **Uñ** si q⁹
 alit se igesserit. excōicatois se no
 uerit mucrone p⁹cussū. d⁹c glo. Et
 ita ē canon late snie. xi. ē i. c. c⁹icis
 ex ne cle. uel mo. ubi d⁹z. **Iubem⁹**
 ēt subinterminatōe anathatis ne
 q⁹s sacerdotū offiū hēat nice cōig
 aut p⁹supositi seculari. Si q⁹s at s⁹
 h uenit p⁹sūperit t⁹ monit⁹ enī da
 re noluerit excōicatoī subiaceat.
 D⁹c gl. Sic u⁹ canon late snie. 12⁹
 casus ē i. c. excōicatoī. ex de rap.
 ubi d⁹z. Excōicatoī subdāt q⁹ romi
 petas uel alios xpianos. p⁹nego
 ciatōe u⁹ alijs honestis cāts i na
 uigio uectos aut cape aut reb⁹ suis
 spoliare p⁹sumūt. Illi ēt q⁹ xpianos
 naufragiū patiētes q⁹b⁹ fm regulā
 fidei p⁹silio esse tenent dānata. cu
 piditate spoliāt reb⁹ suis nisi abla
 ta rediderint excōicatoī se noue
 rint s⁹biacere. D⁹c gl. Et sic qui
 p⁹tra hoc faciunt sunt ip⁹o iure ex
 cōicati. Et h⁹ uerum ē quo ad hñc
 ultimū casū. q⁹ vō ad p⁹mū ē canō
 serēde snie. ut ex ip⁹o tex. p⁹z Et nōt
 ibi dñs Anto. de bu. cū Joh. an.
 ubi enīam dicit s⁹ Jo. an. quod p⁹
 rate ter in anno excōicantur ex o⁹
 pape. **B.**

**Eodē mō sūt alij casus excōica
 tōnū q⁹ hñtur i. li. 6. de quib⁹ duo**

sunt pmentes ad papam. ut de cuius est.
absolutio. i. §. 3. **P**rimo de quicquid
quod est secrete uel mutuo scriptura
uel nunciu alicui cardinali quoniam si re
elusi occasione electiois pape. ex de
elec. ubi piculū. Et de dñis rectori
bus et officialibus qui inuēte dicta e
lectione non seruaret dicta pstitutio
ne. **A**. vel non faceret obseruari. d.
c. ubi. **B**. 2. de his qui grauat alios
quod cum per quod rogabat noluerunt elige
re. uide s. §. electio. i. §. 33. qui incipit.
Quicquid. 3. et quicquid usurpates cu
iustitia natiuitate ecclesiarum. seu in alijs
pys locis occupant bona ipsorum et
clerici et alie persone corūde loco
quod si fieri pcurat. ex de elec. gnali.
Ad hoc et casu hēs s. ecclesia. i. §. pli.
4. et de electoribus ad regimē urbis
romane et de electis et fautoribus qui se
cerit pstitutione sup h facta. ex
de elec. fudamēta. **A**. Certe abso
lutio istius vñ reseruari pape p
ter q̄ in more articulo. Et non solū p
p̄fatos s; et p̄ obediētes dictis offi
cialibus electis illeguie seu assūptis. ut
i de cō. c. fundamēta. §. q̄ si secus. et §.
cōreptores. Et h̄ coiter sp̄ accidit
quoniam ad obediētiā aplice sedis Ro
mane nō ē. **B**. 5. de his qui uocant ad
dirigēdas moniales i electioib⁹ ni
si abstineāt ab his p̄ quod possit i eis
discordia oriri uel nutiri. ex de e
lec. idētiuitatib⁹. 6. de his qui pcurat
q̄ pseruatores dati intronunt
se de his qui nō licet. uide s. pserua
tor. §. 4. 7. de his qui absolutionem
ab aliq̄ excoicatione l' reuocatōe ei⁹
aut enā suspēionis et interditi ex
torquet p̄ uim uel p̄ metu. **M**a nec
ualet absolutio. et iurrit noua ex
coicano. ex de his qui ui. absolutio
nis. 8. de eo qui fingit fraudulenter

casu p̄ quē alijs index uadat uel
mutat ad aliquā mulierē pro testi
monio. extra de iudi. mulieres. **A**.
Ibi nō vñ notari h̄ casus nisi quoniam si
ctio sit ad h̄ ut index psonalit accē
dat. **B**. 9. de his qui p̄fatos uel co
rū clpa seu alias psonas ecclesia
sticas cōpellūt ad submittēdū lai
cis. uel alienandū bona imobilia
seu iura ecclesiarum. et fili laici qui uis
pāt sibi illicite huiusmodi nisi mo
niti desisterint. ex de re. eccle. h̄ p̄
sultissimo. **A**. Ibi dat ista snia p̄ il
los qui coegerit p̄fatos uel capla ec
clesiarum aut alias psonas ecclesiasticas
submittē eis ecclesias ipsas cōmissas l'
bona imobilia seu iura iparum reco
gnoscedo ab ipsis ea tanq̄ a supe
rioribus se tenere seu ab ipsis eadez
aduocādo. put i qbusdā pub⁹ dñs
aduocare. uel ipsos patronos uel
adnocos ecclesiarii seu bonorum
iparum ppetuo aut ad ipsos nō modi
cū statuendo. **M**a cuiuscūq; sit
cōditiōis aut status qui ad h̄ coe
gerit excoicationē iurrit. nisi h̄
fuerit cū p̄sensu capli et aplice se
dis lnia spali. et tūc occasioe illoz
laici ultra id quod ex natura piractu
um iporum uel adhibita i illis lege
pmitit aliqd nō usurpet. Qui vñ
secus egerit nisi amoniti ab huius
mōi desisterint relinēdo ea qui tali
ter usurparēt coipso sniam excoi
cationis iurrit. et ex tūc ad suppo
nēdū terrā iporum si op⁹ fuerit eccle
siastico interdicto libere pcedat
h̄ ibi. **B**. x. quicquid ab ecclesijs uel
psonis ecclesiasticis per se uel per
aliū noie suo uel alieno. p̄ psonis
uel rebus quas nō cā negociationis
deseruit uel deferri faciūt seu trans
mittūt. exigūt aliqd pedagūz seu

quidagū. ex de censi. quāq. li. 6.
Et de h casu h. j. diffusus peda-
gū. §. si. xi. de his q impediret offi-
cū delegati uel cuiuscūq. iudicis
ecclesiastici. ex de inu. ecc. qñ quez
casū diffusus hēs. j. uide. 2. §. 5.
12. de dñis q ibibent subditis ne p
fons ecclesiasticis uendāt 7 hu ul-
modi. uide. j. cūmūtas. §. 9. 13. de
religioso q temē ubiqz habitū
sue religionis dimittit uel accedit
ad studia nisi a suo plato cū pñlio
maioris pñs pñt sibi lñia sit con-
cessa. 14. de doctorib. seu magis
q sciēt illos religiosos q dimiserūt
habitū docent leges nel phisicam
Predicti duo casus habēt extra-
ne. cle. uel mo. ut pñculosā. A. Ibi
dicūt. Districus inhibem⁹ ne de
cetero aliquis quācūq. religionē
tacite uel expñte. pñssus i scolis nī
alibi temē habitū sue religionis
dimittat nec accedat ad quā su-
dia. li. ap. nisi a suo plato cū pñlio
sui conuentus uel maioris. partis
eiusdē sibi eundī ad studiū licētia
primū sit concessa. Si qñs at. 7. j.
Doctores qz seu magis q religio-
sos habitū suo dimisso leges aut
phisicā audientes sciēt docē aut i
scolis suis pñpserit retineē. fili eo
ipō sint snia innodati. Sup q Jo.
an. i nouella dīc. Nō puto q d mē-
te cōstitutōis sit q monach⁹ i cella
sua dimittēs habitū uel dñ balneū
iret occulte uel iacēs sine habitu
ligetur hac constitutōe. Alī pauci
inueniūt nō ligati. Sed qñ exhi-
bet se pñpserit hōiuz sine habitu
ul ī habitu laicali clerici seculari
sine iusta cā. nūc liget. Et ad h fac-
pñcipiū decre. qd vult ipō 7 uaga-
tōi. pñdere. B. 15. qñqz hereticos

ul credētes nel receptores uel de-
fensorēs l' fautores eoz sciēt ira-
deret ecclesiastice sepulture. ex d lx
ref. qñqz. li. 6. A. Et ibi enā p3 q
locus ubi tales sepulti fuerūt. d3 p
pena sepultura carere. B. d quo
absoluēdo uide. j. heretic⁹. 2. §. 2.
16. qñqz rector seculari uel qñ
q3 officialis eius cognosceret de
erie heresis aut captos liberaret l'
diocesanorū nel ingluoz officiū
impediret. ex de heretic. c. inquisi-
tio. A. Ibi p3 q iste casus ē pñra
rectores quosqz ipales qui co-
gnoscerūt indicāt de erie heresis l'
captos p heresim relaxāt sine lñia
ul mādato epī uel inquisitor. aut r-
cusant implere executionē eis. p h
modi erie a diocesano uel inquit-
toribus iunctā. put ad corā spec-
tat officiū. ul alit officiū epī ul inq-
tor. sniam ul pñssū drecte uel in-
directe impedire pñpserunt. Et si in
excoīcatōe pñāserint p annū aio p-
tinaci. uelut heretici sūt pñmādi.
B. 17. est d his q p assassinos quē
q xpiani interfici. pñmāuerūt uide
6. assassin⁹. 18. d clericis q manife-
stis usurarijs domos locāt l' alio
titulo pcedūt. ex de usuris. c. usu-
rarij. uide. j. usura. 4. §. 4. 19. de
his q pcedūt reprobis 7 psonas
ecclesiasticas spāliter sine generalit'
ex de iurur. 7 si. A. Et ibi p3 iste
cāus ē pñra pcedētes reprobis 7
clericos uel eoz bona. l' generalit'
pcessas extendentes ad eos. q p-
cessionē l' extēsiōnē nisi renouaue-
rit isra mēses a tpe pcessiōis l' extē-
siōis. singularis psona excoīca-
tōz. 7 uniuersitas interdiciū incurrit.
ut ibi. B. 18. si dñs uel rector ipa-
lis nō fecerit obfari ea q statim

his vel canonicis regularib⁹ q^o nō
hñ administratiōez ⁊ trāfferūt se
ad curias p^{ri}cipū sine l^{ia} p^{ri}ator⁹
suoz vt dñū aliqd isterant suis p^{ri}-
latis aut monasterio. vt de sta. mo.
nei agro. A. §. q² vō. vbi d^r. p^{ro}-
hibemus ne monachi aut regula-
res canonici adm^{is}tratiōez aliquā
ñ hñtes ad curias p^{ri}cipū absq³ li-
cētia sp^{ali} p^{ri}ator⁹ suoz se cōferre
p^{su}mat. Qd si vt suis p^{ri}at⁹ aut mo-
nasterijs dñū aliqd isterāt ad di-
ctas curias se p^{er}ferre p^{su}mpserint.
excoicatiōis sniam eos icurre^{re} vo-
lum⁹ ip^{so} scō. Et dist^{ri}cte ibidē in-
iūgūt p^{re}lat⁹. vt ip^{so} a curiar⁹ ac-
cessu. ⁊ q^uib⁹lib⁹ vagatiōib⁹ ⁊ dis-
cursu diligēter p^{er}secūt. B. 4° de
mōachis q² istra septa mōasterij sū
l^{ia} arma tenēt. vt in. d. c. ne i agro
A. J^un. §. p^{re}late. vbi post dēn. §. q²
vō. imediate subiūgūt. P^{re}late q³
snie monachos. j. septa monaste-
rij sine l^{ia} abbatū suoz arma te-
nētes d^{er}min⁹ subiacē. Et vt pōit
i directoria l. 3. n. 2. §. 254. dīc. vō.
q² h^{ic} istelligūt de p^{ri}uue tenētib⁹ q²
si dñū isterūt septa arma portāt secū
ñ ista aīo nocēdi. vel secuz istus reti-
nēdi. nō istat q² tenere ē ex p^{ro}-
p^{ri}o cū effectū. ex d^{er} cle. n^{on} resi. relatiū
Et h^{ic} ē istelligūt ist d^{er} suo mōasterio
ñ de alio. cū ñ pōset h^{ic} l^{ia} sui
aobas⁹ ex^{ter} territorij sui. ex d^{er} p^{ri}st.
vt aīaz l. 6. Et noīe armoz ñ solū
scuta. gladios ⁊ galeas istelligim⁹
s^{ed} ē istultos ⁊ lapides. ff. de x. sig.
armoz. siue sint defensiōis siue in-
uasiōis. ar. ex d^{er} homi. c. sic dignū
§. ist h^{ic} ē. B. 5° d^{er} his q² istepedirent vi-
sitatores mōialū vel cāonicarū.
A. s. seculariū. vt in cle. de qua. j.
B. Aliū mōiū destitit. vt de sta.

mo. attendētes. A. q² vt ibi p^{er} ex-
coicatiōez icurrunt ñ obstātib⁹ qui
bulciūq³ p^{ri}uilegijs statutis vl⁹ p^{ri}ue-
tudinib⁹. Et istelligūt de monialib⁹
q^uib⁹scūq³ vt d^r i directoria co. n.
§. 255. B. 6° ē d^{er} q^uib⁹sdā mīlicib⁹
q² begnine vulgār nūcupant. fili⁹
⁊ religiosi q² eas isto statū fouēt.
A. vel ad talē statū adducūt. vt in
cle. de qua statim. B. vt in cle. de
reli. do. cū d^{er} quib⁹sdā. vide. j. reli-
gio. l. §. fi. 7° de his q² sciēt^{er} p^{ri}ra-
hunt mīmonia i gradib⁹ p^{er} sangui-
nans vel affinitans. phibitus vel
cū monialib⁹ vel p^{ri}hētes q² sunt re-
ligiosi siue moniales aut clerici in
sacris vt de p^{ri}sa. ⁊ affi. eos. A. J^ubi
ē p^{re}cipit ecclīaz p^{re}lat⁹. ut p^{re}-
fatos tādiū nūciēt excoicatos scū
a suis faciāt subdūis nūciari. dōcē
suū humili recognoscētes errorē
separēt ab isticē. ⁊ absolutiōis ob-
tinere bñficiū mereāt. B. 8° d^{er} isting-
suozib⁹ hereticoz q² p^{re}teritū offi-
ciū istingitōis q^uib⁹scūq³ modis illic^{it}
pecuniaz extorquūt vel sciēt^{er} bo-
na ecclīaz ob delictū clericoz fū-
co ecclīe applicarēt. A. Et istaz ⁊ iō
fortius si fūco seculari. vt in cle. de
qua. j. B. Nec p^{ri}nt absolui nisi in
moris articulo donec illis q^uib⁹
extorsērunt plene satisfecerunt de
pecunia. A. Sic extorta. vt i cle. de
qua. j. B. Nullis p^{ri}uilegijs pacis
aut remissionib⁹ sup^{er} h^{ic} valituris vt
de here. nolētes. A. Et ibidē dicit^{ur}
de p^{ri}uissarijs istingitōz seu ep^oz
vel capituloz sede vacante q² p^{re}-
dicta agerent. B. 9° Potestates.
capitanei. rectores. p^{ri}sules. iudices
⁊ p^{ri}siliary. ⁊ alij officiales q² statu
ta faciunt scr. bunt vel dictant. per
q² q² p^{er}pellat soluc⁹ vsuras vl⁹ solu

tas n̄ repetere. **A.** vel q̄ solute nō
restituāt plene. vt in cle. de q̄. i. **B.**
z q̄ f̄z ea indicat. **A.** vel alr̄ q̄līcū
q̄ sciēter indicare p̄sumpserint q̄
vsure soluāt vel n̄ plene restituāt.
vt i. d. cle. **B.** z q̄ h̄nt sup̄ h̄ p̄oratē
nūi statuta ip̄a deleuerint. **A.** infra
tres mēses. vt i. ca. cle. **B.** vel si ea
p̄sumpserint obseruare. **A.** vel cō
suetudines eor̄ effectū h̄ntes. vt i
tex. de quo stat. **B.** vt de vsur̄ ex
grati. x^o de religiosis mēdicātib⁹
q̄ domos ad habitādū vel loca d̄
nouo recipient. ul' recepta mutarēt
seu alienarent. ut d̄ penis cupien
tes. **A.** Et ibi p̄z q̄ idē ē ē si dicta
loca seu domos dimitterēt se ad a
lia trāfferendo. Et h̄ nisi p̄dca fiat
de sedis aplice lnia sp̄ali plene z
exp̄sse faciente de phibitōe huius
modi mētiōem. Per hoc tñ non
phibet illis qui uitā heremiticā
vel solitariā duxerint eligēdā d̄ li
cētia maior̄ suor̄. qui cellas man
siones. seu habitacū i heremus pos
sint acgrere ac mutare. ē d̄ excess.
prela. cū ex eo li. 6. z notat in di
rectoria. li. 3. n. 2. §. 263. Et in. d. c.
cū ex eo. exprimit vitā heremitica
seu solitaria vbi n̄ sit hoium habi
tatio de p̄p̄quo. **B.** xi^o de reli
giosis q̄ dicūt aliq̄ vba vt retrahāt
audiciēs a solutōe decimar̄ vt in
d. c. cupientes. **A.** §. illos ē. siue di
cta vba dicāt in p̄dicatōe vl' alibi
vt ibi. **B.** 12° de religiosis q̄ consi
tēb⁹ sibi nō faciūt p̄sciam de d̄cis
soluēdis q̄ sunt suspēsi ab officio
p̄dicatōis donec si q̄mode p̄nt fa
ciam eis p̄sciam. Et si iteri p̄dicāt
excoīcari sūt. vt i. d. c. cupientes. **A.**
in. §. z q̄. vbi p̄z q̄ h̄ locū h̄z quā
dō dictū religioni sciēter omiserit

facere p̄sciant. z si fuerint requisiti
z n̄ al. vt ex ip̄o tex. colligit. vbi di
cūt q̄ religiosi teneāt cerus ip̄ib⁹
iso. mare pplm de solone deciarū
si ab ecclia rectorib⁹ vel vicariis
aut loca tenētib⁹ eorūdem fuerit
requisiti. Et immediate sub eodem
p̄textu sequit̄ quo ad p̄fessiones.
Nec non z his quor̄ p̄fessiones
zē. Hoc ē notat in directoria li.
3. n. 2. §. 266. z n. 6. §. 30. **B.** 13° de
religiosis q̄buscūq̄ q̄ non serua
rent iterdictū qd̄ seruat mat̄rix ec
clesia. Et illū cāum plen⁹ vide. j. i
terd̄z. l. §. xi. q̄ incipit. Quā suia zē.
14° de s̄ibus nūonib⁹ qui ip̄e in
terdictū reciperēt ad diuina fies vl'
sorores de ierno ordie q̄ p̄nētes
vocāt ē d̄ sen. excō. cū ex eo. **A.**
Et iā si sup̄ h̄ h̄i vel isti fies nūo
res vel iterij ordinis p̄uilegijs q̄
buscūq̄ nūmū fuerit. Nec ab ista
excoīcatōe possūt absolui ab alio
q̄ a papa. vel satisfactōe p̄missa a
locoz ep̄is qui auctoritate aplica
in hac pte ip̄o iure fungunt vt ibi.
B. Alius. cāus b̄ndicti pape. xi. in
cēnaganti q̄ incipit. Quia vt nulli
hēt. j. papa. §. si. de opponētib⁹
lis electi i papam. **A.** Item. 15° est
i cle. vna de sequel. pos. z fruc. vbi
dicūt. Ad p̄p̄cedas ligatū mali
tias diffinim⁹. vt vna p̄ possessorē
diffinitua lnia sup̄ b̄nficio apud
sedē. d̄taxat aplicam in penitōio
vel possessorio p̄mulgata b̄nficiū
ip̄m ē si dignitas vel p̄sonas exi
stat z curā h̄eat aiaz a possessorē
humilimo di dū in trīenio pacifice
antea possēsi ab eo n̄ fuerit p̄ loci
ordiarū apud aliquā p̄sonāz ido
neā sc̄q̄lret qui plenā de ip̄o z d̄
bitā curā gerens. id qd̄ fructibus

illius debitis eius de supportandis
oneribus superesse contigerit illi
restituatur qui finalem in causa vic-
toriam obtinebit. Si quis autem se-
questrationem huiusmodi impe-
dire vel fructus sequestratos quo-
q3 mō psumpserit occupare excō-
municatōis sniaz incurrat ipso fac-
to. a qua nisi prius impedimento
amotō et occupatis p eam fructi-
bus restituens nullatenus absolua-
tur. Item qdā alius cāus excō-
municatōis vñ in c. religionis. de
reli. do. li. 6. §. quosdam ordines
mendicantū reprobatos q nō vidē-
tur hodie repertiō de illo dicit n̄
curio. Alij sūt i qbusdā extranaga-
tibus de quib3. j. vsus clauuū. i. §.
fi. B.

4 **U**bi dī sub pena excōmunicatōis n̄
h3 vim late snie s3 cōmunicatōis. vt
C. cōmunicatōes epīstas. A. Ibi dicit
pminatōes epīstolas pragmata sub
scriptōes auctoritate rei iudicate
nō h̄re. B. Et nō. extra de saguta-
rijs art. A. s. in glo. B. Et hunc
cāum ēi h̄es. j. sagutaris. §. 2. A.
Et p3 in sū. p. li. 2. n. 4. q. 2. Quidā
dicit q h̄mōi vel filia verba h̄nt
vi late snie. S3 cōiō: et verior opi-
nio ē q h̄eant tñ vim pminatōis.
Post. vero et Aug. dicunt q qñ
sit pibitio a lege. i. a canōe h̄ vba
h̄nt vim cōmunicatōis 30. dis. p. to-
tū. Qñ aut a iudice n̄c ē canō late
snie. dū iñ iudex h̄ vba pferens h̄
intendat. Con. glo. Ray. Et addit
Post. Puto q iudici in hoc cre-
dendū sit qñ dicit q sic vel sic iten-
derit. s3 anteq̄ hoc declarauerit
puto excusatū illū qui sniam n̄ ser-
uauit. cū pbabilr credere potuerit
q pminatio nū esset. B.

5 **S**ciētis p statuta ordinatio nū
A. qñcūq3. ut i. c. de q. j. B. nō
ligant ignorantes. nisi ignorātia
fuerit crassa aut supina. ex de cōsti.
ut aiā. li. 6. §. 2. j. lex. §. 5.

6 **A**trū sola p̄suetudo absq3 snia
ul p̄suetudōe redat aliquē excōmunicatū
B. Non qñ ille nō ē mod⁹ serēde
snie excōmunicatōis. A. Post. aut dīc
q p̄suetudo approbata reddit ali-
quos ipso iure excōmunicatos q alio n̄
essent. Ray. in super h̄ dīerimiat.
s3 gl. eius ait. Renera sine p̄suetudōe
ne tacita vl exp̄ssa n̄ pōt p̄suetudō
aliquē facē excōmunicatū. s3 itelligēdū
ē ex q papa et prelati eccle. tales f̄
putat excōmunicatos. p̄suetudōem sup
hoc editā esse. Et ita lata ē p̄suetudō
vel snia vera vel p̄sūpta. vt in sū.
con. li. 2. n. 5. q. 10. B.

7 **Q**uibus ex cāis snia excōmunicatō
nis sit ferenda a iudice? B. n. Tres
cāe pnt esse. P̄ia est p̄minatio vt
qñ aliq3 fuerit vocat⁹ siue amoni-
tus p iudicē trib⁹ edictis l'vno p oi-
b3 et ipse sit p̄uax siue iobediens.
Scda qñ q3 p aliq certo dāno vl
offensa. p qñ vult satisfaccere excōi-
cat. Et pbāl p̄dicta duo. ex vt li-
te n̄ p̄f. qñ frequēt. xj. q. 3. certe
ex d̄ x. sig. ex p̄te. Sup illis cāib3
dicit Tho. i. 4. sniaz dis. 18. Null⁹
d3 excōmunicari nisi p p̄cio mortali.
Et qñ i dānificādo aliquē ēi cōpa-
luter siue i reb3 corpālīb3 aliq3 mō-
rali peccat. iō. p dāno sp̄iali eccle-
sia excōmunicare pōt. S3 q3 excōmuni-
catō ē grauissima p̄caz n̄ d3 illigi ēi
p p̄cio mortali. nisi q3 p̄uax fue-
rit. vel n̄ veniēdo ad iudiciū vel in
de snie snia recedēdo. vel determi-
natōi iudicis n̄ parēdo. tñ. n. post
q̄ mortuus fuerit excōmunicari debet

A. i. pōt. Et p̄dicta s̄nt p̄bant i iuri
bus p̄allegari. **B.** Tertia cā siue
modus excoicationis ē qñ p̄sona
ignorāt sed excoicat i generali. vt
qñqz f̄rtū fecit nisi restituat. vñ q
scit nisi reuelet. cñ eo. a nobis. Cui
āt debeat reuelare hēs. j. reuelatō
. §. 1. **A.** Veritas est q̄ p̄ oī pecca-
to mortali a quo quis nolit corri-
gi pōt excoicari etiam maiori ex-
coicatione. xi. q. 3. nemo ep̄o. ⁊
p̄cipue p̄ p̄umacia p̄tra legitimā
obediētiā. xi. q. 3. si aūt vob. nō
distincto vtrū p̄ modica vel maḡ
cā fiat obediētia. vocatio. seu am-
monitio. qz sp̄ ē ibi p̄umacia que
ē crimē maximū ⁊ gen⁹ idolatrie
j. Regis. 15. ⁊ i sū. 2. li. 3. t. 33. q. 54.
vbi etiam ponit quō etiam minor
excoicatio pōt iudice irrogari p̄
p̄umacia. ⁊ sūl etia loco pene ad
tempus iſtigende tā i foro iudicia-
li qz penitentiali. **B.** Pro pecca-
to vō alterius nemo pōt excoica-
ri. 24. q. 3. si habes.

S. **C.** Quō debeat fieri excoicatio
sua. **B.** Debet p̄mitti triplex mo-
nitio vel vna p̄ tribus. aliter ē iu-
sta ⁊ iudex ē suspēdus p̄ mēsez ab
igressu ecclie. cñ eo. sacro. Et d̄bet
hīc tēpō p̄ p̄uenientia iternalla ni-
si facti necessitas aliud suaserit. Et
d̄z fieri in scriptis p̄mentib⁹ cām
excoicanōis. aliter excoicans est
suspēsus nō solū ab igressu ecclie
sed et a diuinis p̄mēciis. q̄ si qdē
exeq̄l. irregularis efficit. nec nisi p̄
papā poterit cū eo dispensari. cñ
eo. cū medicinalis. Sed he pene n̄
tāgūt ep̄os cū nō fiat sp̄ilis mētio
de eis sicut d̄z. vt d̄s. ep̄s. §. 7. De
hoc etia casu habes. j. interdictum.
l. §. 6. **A.** Ad p̄dicto ⁊ clariorem

intellectū sciēdum q̄ iste ē mod⁹ ⁊
forma p̄cedendi ad excoicanōes
prio nāqz d̄z p̄cedere rōnabilis ⁊
manifesta cā. cñ eo. sacro. vbi d̄ p̄-
lato d̄r. Laueat diligēter ne ad ex-
coicanōem cuiuscūqz absqz mani-
festa ⁊ rōnabili cā p̄cedat. 2. d̄bet
p̄mitti monitio. Et i d̄co. c. sacro
d̄r. Prohibemus ne q̄s i aliquaz
excoicanōis s̄ntiani nisi competēti
āntimonitōne p̄missa ⁊ p̄ntib⁹ p̄sōis
idoneis p̄ q̄s se necesse fuerit possit
probari monitio p̄mulgare p̄fesu-
mat. Et si p̄sūpserit etiam si iu-
sta fuerit excoicanōis s̄ntia igressū
ecclie sibi p̄ mensem nouerit inter-
dēm. alia nihilomin⁹ pena mulctā-
dus si visū fuerit expedire. Et itel-
git hīc de monitione i rina scdm
glo. 53 i sū. 2. li. 3. ti. 31. q. 56. nōt.
q̄ p̄petēs monitio d̄r ad arbitriū
iudicis siue i rina siue vna p̄ tribus
maxie i notorijs. 24. q. 3. d̄ illicita.
Et h⁹ monitiōes siue tres siue vna
p̄ tribus debent fieri cū p̄petētib⁹ i
ternallis aliq̄z diez. nisi facti ne-
cessitas aliud suaserit. extra eo. cō-
stitutiōem. li. 6. 3. s̄ntia excoicanōis
d̄z ferri i scriptis. ⁊ scripture copia
dari iſtra mensem requirenti. cñ e.
cū medicinalis. li. 6. vbi dicitur.
Quisquis excoicat excoicanōem
i scriptis p̄ferat. ⁊ cām excoicanō-
is expresse cōscribat pp̄ quā ex-
coicatio p̄feratur. Exemplum vō
huius scripture teneat excoicator
tradere iſtra mensem si fuerit reg-
simus. sup̄ qua requisitione fieri vo-
lumus publicū iſtumentū vñ l̄fas
testimoniales p̄fici sigillo autenti-
co consignatas. Et si dicta forma
confusa non fuerit i s̄ntia tenet.
sed excoīunicatus de facili absol-

uitur et excommunicas ad iteresse p
denatur et ad alias penas. dicto. c.
sacro. et c. cum medicinalis. vbi
dicit. Si quis aut iudici huius consti-
tutionis temerari exierit viola-
tor. p. mensem unum ab ingressu ecclesie
et diuinis se nouerit suspendum. su-
perior vero ad quem recurrit suam
ipsam sine difficultate relaxans. la-
tores excoicatio ad expensas et ad
omne iteresse p. d. et. et aliter puniat
ad aduersione p. digna. ut pena do-
cente discat indices quod graue sit ex-
coicationum suarum sine maturitate
debita fulminare. Et hec eadem i
suspensionis et interdici sententias vo-
lumus obseruari. Lencat autem et c.
Ite. 4. quo ad formam requiritur co-
gruitas verborum. An putet in su. 2.
li. 3. n. 33. q. 68. sic p. suauit ferri snia
excoicationis. Propter tale cano-
te vel tales excoico vel excoicam
in scriptis. Huiusmodi ergo verbis
vel equipollentibus uti dicitur excoi-
cans. et satis colligitur in dicto. c. cum
medicinalis. Ar. etiam ad hoc. 2.
q. 6. s. diffinitiva. vbi dicit. Diffinitiva
quod snia que absolutionem vel p.
demnationem non p. tunc pro nul-
la habet. Unde et. Ray. dicit. Non
approbo p. suauit dicitur quod d. a. sim-
plicium sacerdotum dicitur deni-
ciamus tale excoicatum. et nunc ex-
coicauerunt eum prius. nec illa verba
sunt apta ad excommunicationem. Et
glo. Ray. dicit quod re vera h. verba
non sunt apta ad excoicandum. Et l.
talitudo euitand. sit ab illis quibus sit d.
nunciatio o. q. non est ipsorum iudi-
care vtrum sit excoicatus necne. in si
de hoc agatur in forma iudicii non re-
putabit excoicatus p. h. verba nisi
al. p. h. excoicatus. B

Cum index dicit excoico illuz vel
talia verba intelligit de excoicandoe
maiori est eo. si quem.

Si epus excoicat oes qui fuerint se-
cerint. nunquid subditi eius talia co-
mittentes extra suam diocesim sunt ex-
communicati. R. Mo. ut est de costi.
ut aiaz li. 6.

Utrum alieni qui offendunt in diocesi
illius qui in generali excoicauit. icidant in
ei excoicationem. R. Sic. Ma. ei
subditi sunt ratione loci ubi offendunt.
A. Hoc tenet glo. i. c. a nobis. l. est
eo. B. nisi ignorauerit. ut dicitur est
hic. s. 7.

Quid si metropolitanus exis in
diocesi sui suffraganei veniat p. ra-
sniam ab eo latam. R. fm. Hosti.
Sicut snia vel canon non ligat. p. se-
retem. sic nec p. ferens superio. e. pu-
ta metropolitanum. p. p. m. est d. ma.
et obe. qui inferior. et est eo. a nobis.
Con. Tho. m. 4. dist. 18. A. l. 3. du.
dixerit hoc casu metropolitanum li-
gari in snia hominis s. iuris. ut in su. 2.
li. 3. n. 33. q. 59. vbi est inuitur scdm
Hosti. q. al. epus vel archiep. cui
non subest epus qui promulgauit sniaz
b. ligaretur. Sed et dicitur Hug.
v. def. posse saluari quod p. prius me-
tropolitanus p. ciparet euz subdi-
to suffraganei in crimine damnato.
tunc. n. videtur ligari snia iuris. est
eo. si p. cubine.

Quid si index dicat. excoico
vnum de illis duobus. s. s. x. x.
Credo sine p. iudicio quod ille est excoi-
catus de quo index intellexit. Si tamen
non potest sciri. neuter vitand. est. Si
mulier nec excoicatur si vaga fue-
rit ei i. i. u. A. Mo. magis se refe-
ret ad vnum quam ad alium. cum non interderit
vtrumque ligare. ideo neuter est ligatus
r

vt i sū. 2. eo. ii. q. 70.

14. **Q**uid si dicat excoico te si appel-
las si preparaueris appellare? R.
fm Hosti. Eideur q non teneat
snia cū qlibet oppresius appellat
possit. vñ talis snia videt itolerabi-
le errorē punire. ex eo. p. mas. s.
nos igit. A. Idē i sū. 2. eo. ii. q. 79.
Et additur. Hosti. in dicit purarius
Hoc dēm Hosti. videtur posse itel-
ligi qñ appellatio esset inhabita vel
respectu appellationis frivole. ex
de appel. vi. de iuris.

15. **Q**uid si dicat p̄lar. habeo te p
excoicato r h. nūqd vere erit ex-
coicatus. R. fm. x. x. Si per talia
verba agatur i foro iudicij nō spu-
rabitur excoicatus. nisi aliter p̄stue-
rit de intentione excoicantis. vt qā
sp̄ solit. ē ita dicē r h. In foro aut
p̄niali eligenda est minor via. s. vt
putet. se excoicatum r absolūtiōē
petat. Idē Hosti. A. Et dic Hosti.
Non facio vim vtr̄q. iudex dicat.
excoico te. vel scias te excoicatum.
vel te excoicatum cognoscas. vel
hēas seu geras te p̄ excoicato vel
reputes te excoicatum. vel alia qñ-
q. vis dūmō voluntatem r p̄fsum
iudicis de p̄nti exprimant. sic r ali-
as simile dī extra de spō. si iter vi-
rū. r de spon. duo. c. i. Et voluntas
iudicis sp̄nialis oīo seruāda ē pro
lege. xi. q. 3. audi. Et fm glo. Ray.
quicquid dēm est de verbis dīmer
simode platis cum snia excoicanti-
onis p̄fertur. Idē itelligēdum est
si sub eisdez verbis qñ ab excoica-
tione absoluat. Lon. Hosti. vt in
sū. 2. li. 3. ii. 33. q. 69.

16. **Q**uid si dicat excoico te r ab-
soluo te. R. fm. x. x. Si voluit iu-
dex simul excoicare r absolue. nō

potuit r nihil egit. Si aut voluit ex-
coicare r postea absolueret. vtr̄q.
valuit. A. Idē i sū. 2. e. ii. q. 71. Et
ex his patet q excoicatio regulari-
ter tenet ē nullo ordine seruato. vt
r clarius nōt eo. ii. q. 73. Et eodez
mō tenet absolutio quātūcūq. sim-
pli r isolēnter data. r hoc nisi ali-
quo casu aliud p̄ncipaliter exp̄ma-
tur. q. generi p̄ ipēm derogat. vi. i.
c. generi. de regu. iur. li. 6.

Quid de duob. qbus mādauit
ē vt aliquē excoicent. r vterq. eoz
eodē mōmēto dic excoico te si ille
nō excoicauit? R. fm Aug. Al-
q illorum iudicium excoicat q. in-
ter o eoz ē q ille excoicet. A. Idē
i sū. 2. eo. ii. q. 72.

Quid si is q sniaz gnālē. p̄mul-
gauit mortē vel amouet. nūqd qui
postea p̄faci est excoicatus. R. s3
Hosti. Non nisi diffiniendo statue-
rit. ff. de offi. p̄fec. vr. li. i. s. si. vel ni-
si a successore exp̄sse p̄firmet. ex d
loca. c. i. r de offi. le. c. i. A. In hoc
c. i. nihil de h habet. sed pou. co.
ii. c. si. vbi h̄t q p̄sumo legatū du-
rat ē post ei. officium. Et idem qd i
h. s. nōt glo. ex eo. a nobis primo
r i sū. 2. eo. ii. q. 60.

Quid d illis qui excoicanti ordi-
nes recipiūt. R. Si sciētes se excoi-
catos receperūt. a susceptis ordi-
nibus sūt in p̄petuū deponēdi. A.
Hoc vñz si sunt clerici sēlāres. Si
vō iā sūt effectū religiosi sūt suspen-
si ab executione suscepti ordinis r
officij. vt i. c. cū illoz. de quo. j. B.
Si vō nō recolētes sēm pro quo i
excoicantiōem iciderunt. vel sēm q
deficiēs s̄iuris ignari nesc ebant
se excoicatos. tunc cū talib. si sunt
sēlāres. archiep̄i vel ep̄i dispēlare

ad pnt absq; mādato sed s aplice
 Si vō sūt regulares. abbates ipō
 rum p^o inuictam pnam et pactaz
 poterit cū eis diupēsare nisi grane
 fuerit et notabile scē. vel q secerit
 adult^o fuerit vel discret^o. vt violent^o
 obliuione et ignoratiā psumatur
 Probant h oia ex eo. cum illorū
 Cleric^o excoīcatus quō teneat
 dicē horas canonicas. vide. j. ho
 re. §. 8. qui incipit. Anrum clericens.
 Quid vō fiet de fructibus ecclesie
 clerici excoīcati. R. fm Ber. dēt
 assignari alicui qui celebrat pro eo
 donec ipse est excoīcatus. ex de ap
 pel. puenit. Ad si iniuste fuisset ex
 coīcatus recuperabit fruct^o sibi sub
 latos. et q. 5. sup. cā. Idem Ray. et
 Boff. Si vō iuste. nō pōt. C. de re.
 iudi. cum allat. li. 12. Ad h fac ex de
 sen. exco. sacro. A. Possēt in sibi
 in h casu etiā fructus restitui d gā
 C. de re. iudi. si pendia. fm Boffi.
 q etiam addit. Ad in de sacili fieri
 nō d3 ne pēnat rigor ecclesiastice di
 scipline. vt i sum. 2. li. 3. ti. 33. q. 83.
 Itē tunc excoīcatus non pcepit fru
 ctus bñficiū qñ est in mora absoluti
 onis pēte. aliter sic fm Ray. ar.
 c. q2 diuersitatē. ex de pces. prebē.
 vt i sū. 2. eo. ti. q. 81. vbi etiam nōt
 q illud qd dēm ē de excoīcato. cir
 ca hāc receptionem. fructuum. itel
 ligēduz. ē etiam i suspēso a bñficio
 ex de elec. cū i cunctis. §. clerici sa
 ue. Et fm Inno. i. c. pastoralis. ex
 de appel. idem est de suspēso ab
 officio mī. Sed Boffi. li. itelligit
 qñ ex graui cā suspēsus est ex de
 pur. ca. iter sollicitud. nes. Secus
 si ex leui cā. puta pp scandoluz po
 puli vel isanniaz solam. nec diu ste
 ti pūmar. Idem Boff. vt in dēa.

q. 81.

Atz snia excoīcationis lata sub
 pditione liget ante q̄ exiet pdino.
 R. fm Boffi. Non ligat. extra de
 appel. pterea. 2. et ex eo. a nobis. l.
 Ande et si pendeme pditiōe appel
 lect tenet appellatō. A. et ipedit effe
 ctum snie pditione etiam postmo
 dum adueniēte. vt i dēo. c. pterea.
 fm eundē Boffi. et i sū. 2. eo. ti. q.
 75. A. Sed si pure snia fert nō fle
 uat p appellationem. ex de appel.
 pastoral. Trāsseri in cause cogni
 onē i supiorē. ex de se. exco. per
 mas. A. Idē i dēa. q. 75.
 S3 qd si pēdēte pditione desi
 nat etie ei^o subditus. R. Tenet snia
 nisi appeller. ex de foro ppe. c. plit.
 ex de offi. dele. gratū. et c. relamz.
 Idem Inno. A. Idem i sū. 2. c. ti.
 q. 77.

Quid si dicat iudex. excoīco te
 si habes res furuias nungd p ap
 pellatiōem suspendet. R. fm Boffi.
 Non suspendet si h3 res illas.
 si in occultū ē ecclesia nō iudicat de
 occultis sed apud deum ligatus ē
 A. Idē i sū. 2. eo. ti. q. 78.

Quid si dicat. excoīco te quia se
 cisti furui et in falsū est. R. h3. x. v.
 Inno. et Boffi. Tūc ē dicē q ex
 coīcatio teneat. vt. xi. q. 3. c. 1. et c.
 si cphs. q2 nō est error iolerabilis ex
 pressus. et cā l3 sit falsa non est im
 possibilis. Ande pfulēdum ē q ab
 soluat ad cautelā q ad for iudicia
 le: sed quo ad deū nō est ligatus ni
 si forte ex pēptu. A. Cōtēnt autēz
 dī qñ excoīcationez nō seruaret añ
 q̄ dēlare i iusta vel nulla. et eo ex
 eo pēptu etiaz snia nulla fieret ali
 q̄ tenet. vt nō: glo. in. c. p mas
 sup vbo. puenē. ex de sen exco. Ali

q̄m dicit q' b casu excōicatio ex
cā falsa lata nō liget. vt in sū. cō. .c.
n. q. 74. Pro q' bñ sac. q' iura pmi
piora sūt ad absoluedū q' ad obli
gandū. vñ. c. cū sint. de re. iur. li.
o. S3 absolutio ex falsa cā facta nō
valet nisi aliud cōstituerit de mente
absoluentis. vt in. c. officij ex d. sē.
exco. 7 nō i dicta. q. 74. ergo mī
to fortius nec excōicatio qd pōt
cedi nisi aliud exp̄sse p̄staret d' mē
te excōicant. Et in h casu pōt intelli
gi p̄ia opinio. 7 ē q' nō p̄stat ma
nifeste de falsitate cāe 7 nullitate
snie. tunc. n. l3 forēt nulla tñ. serua
ri d3 vt p̄oostensum est. B

25 Quid si iudex precipiat alicui d
bñori q' soluat isra certū terminū
alio qñ sit excōicatus. vñū creditor
possit terminū progare. B. f3 In
no. 7 host. Mō pōt progare q̄m
ad sniam excōicatoris nisi iudex
consentiat p̄rogatōi. 7 tñc si ad
ueniēte fo termino nō soluerit itez
ē excōicatus. qz terminus vñ pro
gat' cū accessores. ar. ff. de p̄ca. l3
7 si manēte. Si tñ p̄sona i p̄rio re
putat sibi vt satisfactum. cessat tota
excōicatio. Al. Idem in sū. con.
li. 3. n. 33. q. 76. B

26 Excōicatus q' p̄tēnit sniaz suaf
7 ingerit se cōioni fidelū ē si snia
erat forsitan iusta. sit iusta. s. qz pp
p̄tēpū pōt iuste excōicari. xi. q. 5.
. s. cū ergo. 7. s. huic. Et talis etiaz
tard' absoluet. xi. q. 3. q' iubere.
Eñ talib' p̄sulēdū ē q' si sciant ius
tā sniam. ipsā diligenter obseruēt.
Al. Gl. in. c. p̄tuas sup' vbo p̄tēnē
dicit q' pp cōtēpū snia q' al' erat in
iusta l' nulla reperet. Et iō fm Rat.
7 in sū. con. eo. n. q. 73. ad si. taliter
excōicatus d3 hūmilitat sniam ob

seruare 7 se excōicatori p̄sentat of
ferens canonicā satisfactionē si in
aliquo offendit. 7 sic illant' petat
absolūtiōē. Si ita fecerit erit ei ad
meritū. al' si cōtēnere peccaret mō
talit' ex. c. per tuas Lō. Tho. 7 ho
st. Itē pōt p̄ponē q̄rimoniā d' ex
cōicatorē corā superiore. ex. eo. sa
cro. vt ibi.

27 In qbus casib' snia excōicatio
nis nulla est ipso iure. B. In qnq3
p̄sumus ē si ille q' milit eā non ha
bebat de h p̄tāem. vt qz nō erat e'
iudex. xi. q. 3. snia. Al. Melius ex
de pe. 7 re. ois. B. vel excōicatus
vel h'. Al. Istud huiusmodi decla
rat' p id quod habet. s. excōicator
ad si. 7 in sū. cō. li. 3. n. 33. q. 73. vbi
d' fm Ray. q' idē qd de excōica
tis est ē de intrusis 7 suspensis 7 a
iurisdicōne alienis. qz tales excōi
care non possunt ar. l2. q. 2. aliena
tōes. 7. c. p̄carie. 7 de p̄ces. p̄bē. qz
Si tñ crimē. corā oculū esset tole
rāda esset illorū snia l3 nulla q̄d u
crimen esset oculū 7 illi toleren t
ab' ecclia. ar. 8. q. 4. nonne. 7. 3. q.
7. s. tria. vbi d' q' si seruus dū pu
tat liber ex delegatione sniaz dixe
rint 7 postea in seruitute de p̄ben
sus sit snia. ab eo dicta valet. Item
ad h ex de iure pa. cōsultatōibus.
vbi d' q' p̄ntatio facta ab eo q' ha
bebat. p̄ patrono valet. Intellige
si possidebat ius patronatus. 7 nō
alit'. vt dicto. c. consultationibus.
Sequitur in sū. con. Cū p̄dicit cō.
Host. De. 7 Tho. Addu ā. Th.
quod suspensus a iurisdicōne non
pōt excommunicare. Suspensus aut
ab ordine nū non pōt ea que sunt
ordinis sed pōt ea que sunt iuris
dicōnis. 7 econuerso. si sit suspē

sus a iurisdictione et non ab ordine si ab
 viroque neutrum potest. B. 2. quoniam elata
 post appellationem legitima. 3. quoniam
 nec in tolerabilem errorem. Et duo
 casus habentur ex eo. per mas. In quo
 b. casibus ille qui eos proponit et si non
 petat absolutionem deus audiri. uti di
 cto. c. p. mas. Sed et si ad cautelam
 petat absolutionem non debet dene
 gari quibus adversarius eius vel ex
 coicator se opponat nisi diceret cum
 excoicatum per manifesta offensam. quia
 tunc dabitur sic dicenti terminus octo
 die. et si probaverit non absolvet nisi
 si preter emendam vel det cautionem de
 parendo iurisi offensam. proponatur
 dubia. Si in pendente probatione per
 mas. alius qui sic fuerat excoicatus
 deus curari in illis omnibus qui ut auctor
 in iudiciis attemptaverit. Extra in
 dictum pro in officiis. electionibus po
 stulationibus et alijs legitimis ac
 tibus deus admittit ex eo. solz li. 6. Ad
 si appellationem super his non fuerit pro
 secutus vel debuit infra tempus statuti
 a iure vel a iudice et ipse fuerit ex
 coicatus notatus et expresse. dicto lap
 so ipse deus denunciari et tamen a iudicia
 libus quibus et iudicialibus actibus remo
 ueri donec de ipsius finis docuerit
 nullitate ex. c. licet li. 6. A. De tpe
 appellationis habet ex de appel. cum
 sit ubi dicitur quod si ante finem vel post
 fuerit appellatum habet moti appellantis
 annus indulget. aut ex necia et cui
 denti causa biennium. nisi forte iudex a
 quo appellatum fuerit finem loco de
 statuta et personarum et negotiorum qua
 re precessu tempus fuerit moderatus
 infra quod si is qui appellauerit causa ap
 pellationis non fuerit persecutus. te
 nebit finem si post finem appellauerit
 et a causa sua cecidisse videtur nec apostoli

super eodem negotio audiet appellat.
 h. ibi. Hoc fallit in finem excoicationis
 his que post lapsum dicti tempus non ra
 tificat. et potest eius nullitas allegari
 dicto. c. 13. B. 4. casus est quoniam aliquis
 excoicaret maiorem excoicationem il
 los qui excoicato participarent non
 in crimine sed in locutione et in alijs
 casibus quibus incurrit minor ex
 coicatio. Ita talis finis non valet nisi per
 missam trina monitione vel una. per tri
 bus. et nisi exprimantur notatus ip
 si amouendi ex eo. statuti. et c. co
 stitutione. li. 6. A. h. etiam casu sumi
 luter non valet finis excoicationis vel
 interdicti dicto. c. statuti. Et i di
 ctis tribus monitionibus tunc una. per
 tribus debet adesse aliquorum dierum
 competentium intervalla. nisi facti neces
 sitas aliud suaserit. dicto. c. presumptio
 nem. B. 5. est quoniam prelati interdiceret
 suis subditis nec exponeret suis su
 perioribus aut apostolice sedis legatis
 vel inquisitoribus. A. a sede apostoli
 ca deputatis vel alijs quibuscumque
 personis per quas ad predictam noti
 ciam valeat pervenire. ut in deo. c. quia
 de quo. j. B. statum ecclesiarum
 suarum sive monasteriorum et de hoc
 ferret finem excoicationis. ex de offi.
 ordi. quia plerique li. 6. A. ubi patet quod
 casu talis finis non valet. si licet nec iter
 dicti vel suspensionis. Idem est casus
 non in finem. con. li. 3. tit. 33. q. 73. fm
 Host. et addit alii videlicet si quis ex
 coicetur a delegato per intentionem dele
 gantis ex de preben. c. si. B.
 Curum excoicatus obligatur sibi ali
 que contrahendo. R. Host. dicit quod
 non. A. Dicit. n. Host. quod excoicatus
 contrahendo potest conditionem suam facere
 deteriore non meliore. et ideo obliga
 tur alteri et non obligatur sibi alium

28

ut in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 84. B. S.
 verius vñ q. Inno. dicit videlz q.
 oēs pñatus nūc cū excoīcatō nō
 solū ignorāter sed et sciēter et etiā
 durāte excoīcatōne tenent. et ex
 eis quidē agit q. excoīcatū. ipse at
 durāte excoīcatōne agere nō pōt
 Poterit tñ post absolūtiōē etiā
 de pñatu nūc dū erat excoīcat⁹
 xi. q. 3. qm̄ multos in si. c. e. si vō.
 Con. x. x. A. Idem in lū. 2. dicit
 q. 84. Et ut nōt eo. lū. q. 133. glo.
 Ray. dicit q. in h. distinguēdū est
 q. fñalis est pñat⁹ q. ex illo trāsū
 alteruter in pñatē alterius t3 con
 tractus. ut cū q. dāt se in arroga
 tiōē alicuius excoīcati fñi illud.
 Arrogo q. finis ē sed h3 meus esse
 necesse. vel qñ q. vendit se in fñū
 vel pñatū in fñomū cū pñona
 excoīcata. Et in his casibus pñta
 liter pñentes sibi inuicē cōicare tē
 pore excoīcatōis sicut cū alijs ex
 coīcat⁹ recipit in monasterio ad
 pñfessionē aut recipitur ab excoīca
 tis. credo q. possint sibi inuicē cōi
 care fñi q. excoīcat⁹ regularibus
 solet ab alijs fratribus cōicari. In
 alijs cōtractibus distinguēdū q. si
 pñat⁹ nō obligat se ad cōicādū
 cū excoīcatō tpre excoīcatōnis. l3
 peccet mortaliter pñatendo tñ t3
 pñat⁹. ut si q. vendat et vēdē
 do tradat aliqd excoīcatō pñio sta
 ti tradito. Si at obliget se ad cōicā
 dū cū excoīcatō tpe excoīcatōis vñ
 in casu nō cōcesso non t3 pñat⁹
 vñ si q. iuret excoīcatō q. vēdet ei
 aliqd aut locabit aut seruet ei aut
 faciet aliqd ei q. illicitū est qd ei p
 mittit tpe excoīcatōnis. Nō si in
 rasset q. post absolūtiōē aliquas
 opas ei faceret obligaret. l3 pecca

ret sic iurando.

B. 29
 Cū excoīcat⁹ possit intrare
 ecclesiā. R. fm Ray. Excoīcati ex
 coīcatōne maiorū siue occulti siue
 manifesti nō debēt intrare ecclesias
 q. dū sūt excoīcati. Et intelligitur
 fm. x. x. ad orandū siue dū agant
 ibi dīnā officia. Secus si solū intrāt
 ad trāsēdū p. ea. A. dū tñ nūc non
 celebrent ibi dīna ut dicit idē. x. x.
 B. aut si ad audiēdū pñcationē
 q. audita statim exeant. ex eo. rñso.
 A. Idē i sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 66. vbi
 ē addit fm Ray. Et idē intelligat
 de interdicto et suspēso ab ingres
 su ecclesie. ar. 33. q. 4. vir. cū pñia
 et. 1. dī. clerico. in si. Dicit tamen
 glo. Ray. Secus esset si cēt suspē
 sus ab officio tñ vel interdictus a
 sacris ecclesie. q. tñ possit orare in
 ecclesia et audire ibi dīna. Dicit et
 glo. q. ex h. p3 q. excoīcat⁹ l3 oc
 culte peccat si intrat ecclesiā l' alio
 rū cōioni se ingerit. l3 qdaz dicant
 fñi et male ut credo excusantes
 talē p h. q. dicunt q. nō tenet se red
 dere nōbile de excoīcatōe occultis
 qd faceret si vitaret cōionē aliorū
 q. cū alijs nō debeat eū pñdere vi
 tando eū in publico. multo fortius
 nec ipse tenet se pñdere. ut dicunt.
 Sed nō est h. q. nō ē in pñate alte
 rius cū corrigere talē cū vitādo s3
 in pñate ipsius ē se corrigē et abso
 lutiōē impetrare h. ibi. Nec ratō
 glo. non militat nisi in obstinator.
 Dicta terea l3 q. peccauerit in vno
 nō tñ d3 peccare in alio. s. pñedo
 delictū suū in malū exēplū et scan
 dalū pñmū qd peccatū ē d. pe. dī.
 S. pñderet. vnde n. puto q. debeat
 se pñdere. tñ q. dū est in mora pñē
 de absolūtiōe peccat cōicando cū

alio est peccat ex propria culpa. sic
et in simili dicit Ber. in meditatio-
nibus de peccatore qd peccat si do-
cet et si non docet. B. Utrum excoica-
tus possit recipi ad religionem. vide
c. absolntio. 3. §. si.

30 C Anuistias uel collegii excoica-
ri non possit. qd possit utitur innoxios
et eo. romana in si. li. 6.

31 C Utrum excoicatus possit ampli-
us excoicari. B. fm Ray. Potest siue p
eadem causa siue pro diuersa siue ab
eodem iudice siue a diuersis. 3. q. 4.
Engeltrudā. xi. q. 3. excellētissim⁹
li. q. 1. de viro. A. Con. et alij do.
comuniter. ut in si. con. li. 3. ti. 33.
.q. 80.

32 C Quis est effectus maioris excoi-
cationis. B. fm Host. prius qdē ut
nullus cum eo pncipet neqz loquen-
do. neqz orādo. saluādo cōicādo
comedēdo vel bibēdo. xi. q. 3. sicut
et in trib⁹. c. se. Item qd non possit eli-
gē se eligi ut nōt. ex de appel. consti-
tut. A. 1. Et ibi glo. dicit idem et in
suspensio. Et notat in si. con. li. 3.
ti. 33. q. 81. vbi et dicit de alijs subse-
quentib⁹ excoicationis effectibus.
B. Item qd nullū beneficiū eccle-
siasticū acquirere possit. ex de cle. ex
co. mi. postulatistis ex de era. et qli.
cū bone in si. A. Similiter non valet il-
lud licet retinere. nisi fuerit cū eo
misericorditer dispensatū. cū illud non
fuerit canonice persecutus. ut in dic-
to. c. postulatistis. Et fm gl. ibi ex q
non dicitur a qd debeat dispensari vtrū relic-
ta potestas dispensandi episcopis. ar. ex
de sen. exco. nuper. Et f3 dñm An-
to. de bu. ibidē. hanc glo. 13 Host.
et Inno. ex de tēpo. ordi. dilectus
x. v. vō i specu. de delegato. §. nē
epop. parariū dicit in excoicato pp

ceptū sedis aplice Host. dicit qd
si etalis excoicatio a qua absoluit
possit episcopus. tunc episcopus poterit dispensa-
re. Si non etalis. solus papa pote-
rit dispensare. ar. ex de offi. ordi.
.c. pastoralis. et de sen. exco. a no-
bis. 2. Itaqz fm Host. ille poterit
dispensare qui potest ab excoicando
absolvere. et non alius. Et p h⁹ bene
vtrū facit. ex de sen. exco. cū illorū.
ibi. Dispensandi facultate se nouerit
non habere. qd⁹ est absolutio talium in
terdicta. B. Item ut qd diu excoica-
tus est de beneficijs suis nihil precipiat.
extra de appel. pastoralis si. Host.
dico qd diu est in mora absolutionis
petere aliter si ex de concess. pben.
qd diuersitate. A. Hoc fuit dictum
Ray. ut in si. con. de c. q. 81. ubi et
p3 qd idē est in suspensio a beneficio. ex
de elec. cū in cunctis. §. clerici sane
Et fm Inno. id dicto. c. pastoralis
idē est in suspensio ab officio nū. Sed
host. h⁹ intelligit qd ex graui causa
suspensus est ex de pur. ca. inter sol-
licitudines. Secus si ex leui causa pu-
ta ppter scādalū populi uel infā-
miā solā nec diu licet pñiari. Con.
Host. B. Item non potest pñiari p-
curator. ex de pba. post cessiones
nec et potest pñiari. A. nisi ad se d⁹
sendendū. ut i. c. intellexim⁹. ex de
iudi. B. Quin imo si qd cōitas ali-
quē pcuratorem instituit et ipse excoi-
catus iter pñiuites fuit vel rector
vel principalis et expressus. A. s. in
lris pcuratorij. ut in. c. de q. j. B
uel eius auctoritate factus esset p-
curator. vel si ipsa cōitas sciendo
ipsū talē vna cū eo pcuratorem fecis-
set non valeret. ut ex de pcura. c. si.
Si in excoicato sit reus bene potest
iudicio se defendere et ad h⁹ procurare

tore p[ro]stinere. ex de iudi. intellexi-
 mus. **A.** ubi n[on] glo. q[ui] si n[on] p[er] p[ro]
 curatore h[ab]e uel fidel[em] rep[re]s[en]t[are] p[ot]
 r[ati]ficare et p[er] seip[su]m. **B.** Secus si sit
 actor uel r[ati]ficat[i]o[n]is. ex de p[ro]ba. p[er]
 cessione. **A.** Melius facit ex d[icitu]r ex
 cep. cu[m] iter. **B.** It[em] p[ro]stitutiones et
 sine q[ui] feru[n]t ab exco[m]municat[i]o[n]e uel d[icitu]r ip[s]i
 m[an]dato sunt irru[n]t ip[s]o iure et nul-
 lo unq[ue] t[em]p[or]e ualeb[un]t ex de iuu. ec-
 cle. aduersus. **A.** Hoc fuit dictum
 Ray. ut p[er] i[ur]i. co. de ca. q. 81. Et ad
 du glo. Ray. q[ui] si detegit exco[m]muni-
 cat[i]o[n]em alit[er] post finem reuocari s[an]ct[i]a. ex
 de re iudi. ad p[ro]ba. d[icitu]r. et q[ui] hunc iu-
 ri derogat p[er] p[ro]p[ri]a p[ro]suetudinem
 q[ui]um ad p[ri]ncipes et magistratus
 et balu[n]ds eor[um] exco[m]municatos q[ui] faci-
 unt obfua[n]t s[an]ct[i]as l[ite]ras ab ip[s]is t[em]p[or]e
 exco[m]municat[i]o[n]is. q[uo]d in fieri n[on] d[icitu]r. h[ab]
 glo. **B.** Et breu[iter] exco[m]municat[i]o m[ai]o-
 ri est ois legitimus actus interdic-
 tus. ut dictu[m] est. s. s. i. It[em] exco[m]muni-
 cat[i]o n[on] susp[en]ditur p[er] appellat[i]o[n]em
 sequent[em]. ex de appel. p[ro]p[ri]alis.
 It[em] quicunq[ue] e[st] exco[m]municatus e[st] ab offi-
 cio et b[en]eficio susp[en]sus. ut i[ur]i de co. c.
 p[ro]p[ri]alis. s. si. v[er]u[m] n[on] p[ot] b[en]eficiu[m]
 p[er]ferri. ex d[icitu]r excess. p[ro]la. t[ame]n in q[ui] diu
 tolerat ualeat q[uo]d sit ab eo ut si p[ro]u-
 deret alicui eccl[esi]e uel si p[ro]firmaret
 alicuius electione[m]. ar. 8. q. 4. n[on]ne
 6. q. 4. c. 1. et 3. nisi esset notorium
A. uel aliter p[ro]b[ari] posset q[uo]d esset
 publice exco[m]municatus s[an]ct[i]m hosti. cui[us]
 hec fueru[n]t dicta. ut p[er] i[ur]i. co. de ca.
 q. 81. **B.** It[em] exco[m]municatus sicut et q[ui]
 libet susp[en]sus si sci[en]ter se igerat di-
 uinis. sit irregularis. ex de cle. ex-
 co. aplice. nec cu[m] eo disp[en]sari p[ot]
 nisi p[er] papam. ex de sen. et re. iudi.
 cu[m] et[er]ni. et ex eo. cu[m] medicinalis
 li. 6. Exco[m]municatus q[ui] si ip[s]e clericali

q[uo]d rescriptu[m] sup[er] alio articulo q[ui]
 appellat[i]o[n]is uel exco[m]municat[i]o[n]is
 non ualeat. extra de rescrip. ip[s]o
 iure. li. 6.

C. Quod exco[m]municato l[icet] baptizare? 33
 R. h[ab]et. x. d. durā. Si exco[m]municat[us] pa-
 ratus solēniter baptizat irregula-
 ris efficitur. Secus si aliter i[n] necē-
 tate h[ab]et facit. sicut et de malo muni-
 stro dictu[m] e[st] s. baptism[us]. 3. s. 3.

C. Iudices s[an]ct[us] p[ro]pell[en]di s[un]t ab 34
 eccl[esi]asticis iudicibus repell[en]t ex-
 co[m]municatos ab agendo p[ro]p[ri]at[i]o[n]e
 et testificat[i]o[n]e i[n] curijs suis. ex co. d[icitu]r
 cernimus. li. 6.

C. Quādo recto[r] aliq[ui]s fuit exco[m]municat[us] 35
 p[er] eo q[uo]d fecit i[n] suo regimine si po-
 stea amotus sit nihilomin[us] exco[m]muni-
 cat[us] e[st]. q[ui]n[iam] e[st] successor ei[us]. **M.** A[ut]em
 q[ui] d[icitu]r eccl[esi]e satisfacere p[er] his q[ui] sta-
 tuit uel i[n] q[ui]bus succedit. ex d[icitu]r i[n] iuu.
 eccl[esi]e. aduersus. **A.** Ibi d[icitu]r d[icitu]r exco[m]muni-
 cat[i]o[n]e q[ui] irrogat ratiō[n]e exco[m]municat[i]o[n]is
 seu oneris eccl[esi]e seu clericis ide-
 bite i[n]iuncta. Et q[uo]d de successore
 d[icitu]r e[st] i[n]telligit nisi satisfecerit i[n]tra
 mensem. ut de co. c. aduersus. quod
 p[ro]p[ri]telligit de eo q[uo]d uersu[m] e[st] i[n] p[ro]p[ri]a
 an[im]i uel co[n]suetudinis utilitatē. aliter non
 e[st] ratio q[uo]d debet teneri. I[n]telli-
 git. n. de successore i[n] dignitate. ut
 p[er] ex tex. ibi cu[m] succedat i[n] onere
 q[ui] substituitur i[n] honore. et ex ibi n[on]
 na p[er] Inno. q[ui] e[st] ibi uidelicet i[n] de co.
 c. aduersus. dicit q[uo]d h[ab]et locu[m]
 n[on] q[ui] q[ui] succedit i[n] regimine illi[us]
 qui e[st] exco[m]municatus ex p[re]dictis ca[us]is
 uel p[ro]pter libertatem eccl[esi]e. **Sec[us]**
 est si ex causa alia uel p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
 etiā p[ro]p[ri]u[m] uel co[n]suetudinis esset exco[m]municat[us]
 uel interdictum. q[ui]a tunc successor n[on]
 esset exco[m]municatus. hec ille. De exco[m]muni-
 cat[i]o[n]e p[ro]p[ri]a libertate eccl[esi]e. s.

rōne statutorum seu edictorū uel
consuetudinū introductarū p
tra dictā libertatē ecclie ⁊ quomō
dicta excoīcatio trāsīt ad successō
res officiū nisi predicta fecerint a
boleri. hī ex eo. grauē. ⁊. c. nouēit
B. Prīuilegia quorundam ne
possint excoīcari restringunt. ut. i
interdictum. i. §. 9.

Excoīcatio. ij.

s. de pccantibus clericis.
Tales. n. excoīcati sunt nec nisi a
papa absolui possūt. 12. q. 4. si q̄s
suadēte. Et de hac materia. uide. s.
absolutio. 2. p. totum.

Sūt caus i q̄b pccantē clericus
nō ē excoīcatus. p̄io quādo igno
rabat q̄ esset cleric⁹. puta q̄ comā
nutriebat. ex eo. si vō. fo i clicis q
nō serūt habitū clericalez nec ton
surā nec aliqd de clericatu ondūt
si t̄io amoniti nō se correxerūt. ex
eo. p̄iugū fo. **A.** Et sufficit q̄ amo
nitio fiat nō solū ab ep̄o. sed etiā
a q̄cūqz p̄p̄io pl̄ato. extra eo. i au
dicta. ubi dī gnāliter de pl̄atis p
p̄ijs. ⁊ nō i directoria li. 3. n. 2. §.
54. **B.** 3. i clerico q̄ p̄cepto habi
tu fert arma. ⁊ terno amonitus n̄
se correxerūt. extra eo. i audiētia
Et etiā si nō sit monitus s̄ imisce
at se tyrānidī. extra eo. cū non ab
hoīe. **A.** Et ibi h̄ nōt glo. ⁊ Inn.
extra eo. c. nō dubiū. ubi idē dīc d
clerico seditōz ⁊ iusta guerrā sa
ciēte. extra eo. p̄p̄dīm⁹. **B.** 4. in
clerico exercēte negocia secularia
⁊ itēz si amonit⁹ fuerit ut dcm̄ est.
extra de vi. ⁊ hon. cle. c. si. **A.** 3b
i sū. 2. li. 3. n. 33. q. 35. Et in. d. c. si.
sic dī. **B.** Adāmus q̄tenus si tales
tertio a te moniti ab h̄mōi nō resi

puerint s̄ p̄termittis diuinis offi
cijs negoc. anōmbus istuerit secu
larib⁹ cū facio ip̄o p̄uilegiū abij
ciat clericale. tū q̄min⁹ dū h̄z se
ip̄licant de suis facultatibus statu
⁹ ⁊ p̄suetudinibus patrie subiaccāt
nō defendas eosdē. Et sic hoc ca
su uidet̄ perdi p̄uilegiū i rebus
m̄i. Pro hoc etiā fac̄ cle. i. de uita
⁹ ⁊ hone. cleri. **B.** 5. i clerico p̄iuga
to si nō deferi habitum. ut. s. cleri
cus. 2. §. si. **A.** Idem ē etiā si nō ser
ret tonsurā ut in. c. uno. de cle. cō
iu. li. 6. **B.** 6. in clericis busomb⁹
⁹ ⁊ etiā macellarijs. de quib⁹ ha
bes. s. clericus. 2. §. 4. ⁊ 5. **A.** null⁹
qui non ex ira sed iocose se percu
tiunt. extra eo. c. i. §. in magistro q̄
m̄ hoc fac̄ leuiter ⁊ cā discipline.
extra eo. cū uolūtate. §. si. 9. in eo
q̄ in p̄tinenti uim ut repellit ip̄ate.
extra eo. si vō. i. §. 2. x. cum quis
inuenit clericum turpiter agentēz
cū uxore matre sorore uel filia p
pria. ut in. d. c. si vō. §. nec ille. xi.
si fiat a p̄elato uel de mādato ei⁹
causa correctōis. ut in. d. c. cū uo
luntate. ⁊. c. ex tenore. Et si nō si
at cā correctionis tā uerberās q̄s
p̄cipiēs icurrit excoīcationē. extra
eo. uniuersitatis. **A.** dī si cā s̄nbest
pōt clericū capere ⁊ carcerare ēi
per laicū. extra eo. si clericos. li. 6.
A. 13. nō dū appareāt incorrigibiles
ut ibi. **B.** Sed p̄cussio non dī sic
ri p̄ laicum alioqui iterū ambo in
currerent excoīcationē. ut i. d. c.
uniuersitatis. nisi cleric⁹ aliq̄s ess̄.
a deo incorrigibilis q̄ aliter capi
⁹ ⁊ corrigi nō posset. extra eo. ut fa
me. 12. in turbante diuina officia.
quē p̄sbyter uel ali⁹ ad quē spectat
pōt cyce de ecclia. ex eo. uenies. ⁊

e. cu uoluntate. §. si q vo. Similiter
cu qd rōne officij qd i ecclia obu-
net pcurat clericū aut ēi cū senior
cā deuotōis h faciat. aut dñs aut
parēs siue ppiqu⁹ q familiā corri-
git. Nec oia in h. 12. dñs. dicitur itel-
lige cum sint in minoribus ordini-
bus. ut in. c. cū uoluntate. §. si. A.
Ibi sic dñs. Si q vo rōne officij q
i ecclia obanēt aut ēi clerici alij hz
mores zelo deuotōis pueros aut
adolescentes in minoribus ordini-
bus pstitutos turbantes diuinū of-
ficiū. et hi qui obicū prelationis l'
magistrū subditos et scolari cor-
rectionis cā leuiter forte pculserit
excoicationis suam nō incurrit.
Qd et de his dicendū ē qui aliq̃s
de familia sua uel ppinge inferio-
rū graduū. i. ordinū minorum hz
glo. ibi. Segt. Simili mō ut cōhi-
beant ab insolentijs suis et scientia
bonisqz moribus iformēt dñe-
rū corrigēdos. h. ibi. Et ut nōt in
directoria li. 3. ti. 2. §. 70. q ad pla-
tū et magistrū nō distinguit utruqz
correcti sint in minorib⁹ ul i sacris
Sed qd si pncipalis mgt phiteat
sub mgtro uel alij cui pmitit aliq̃s
pueros docēdos ne pcurat eos
et taliter phibitus eos pcurat. nū
qd icidit in canonem. §. fm glo.
Ray. et i sum. con. li. 3. ti. 33. q. 35.
Credo q non. qz nō pōt mgt p. p
hibitionē h⁹ mōi auferre ei bñfici-
um iuris p qd pcedit docēnd⁹ cor-
rigē qd docēt. B. 13. si cleric⁹ dpo-
situs sit uel degradat⁹. et de indi-
cā nō ab hoie. et ex de pe. degra-
datio. in fi. li. 6. A. Si tamē cleri-
cus su de posuit uel degradat⁹ et nō
sit traditus curie scilari. nō obanet
hic casus. Nā talis pūlegiū ren-

net in memoria officij pccerit. ut
nōt in sū. cō. d. q. 35. B. 14. qd cle-
ricus trāssert se ad actū pcurat pira-
riū. ut puta erat in minorib⁹ et fac-
tus est miles uel bigamus et hui⁹
84. dis. quisquis. A. Idē in d. q.
35. ubi etiā addit ali⁹ casus uidelz
de illis q ptra phibitionē diocesa-
ni publice factā recipiūt admini-
strationē scilariū personarū. et
ne cle. uel mo. c. 1. ibi Aug. papa
Lucen. epo dic. Saedonb⁹ et cle-
ricis suis dñūtes publice nemini
nistri laicorū sūnt. nec in reb⁹ eo-
rū pcuratores existāt. qd si pmo-
dum facere psumpserint et occa-
sione ipi⁹ administrationis ppter
pecuniariā cām dephēdant i frau-
dē idignū est eis ab ecclia subue-
niri p quos pstat in ecclia genera-
ri scandalum. B.

CS qd si qd nō ob sui mittionē
sz ob tutionē patris. matris. uro-
ris. familie. filij. uel ēi extrancorū
clericū ledat. §. fm Inno. Talis
nō incidit i canonē. ar. ff. qd me-
cā. isti quidē. §. si. Nā et socij inu-
ria. ppulsanda est. 13. q. 3. sortitu-
do. et c. non iserēda Quidā tamē
diciūt qd hoc ē uerū de defensione
illarū solimō psonarū p. qd intelli-
git nobis iniuria fieri. ut Insti. de
iniurijs. §. paut. A. idē qd i h. §. re-
ciat in sū. con. d. q. 35. Et primū di-
cū Inno. uidelz quod idē sit in
repulsione iniurie cuiuscunqz ui-
detur uerius. ut nōtur in directo-
ria li. 3. ti. 1. §. 90. B.

CS qd si psona ecclesiastica do-
mū occupat alicui⁹ et nō uult exire
sine uolētia. §. fm Inno. Eijciēs
nō icidit i canonē. ut colligitur ex-
tra de resu. spo. olim cām. et extra

de homi. significasti. **A.** Hec uer-
ē si fiat impunctū. et cū moderamur
ne inculpare uideat. ut colligitur ex
ter. et glo. dicti. c. olim. et ibi etiam
p. Inno. ad si. **B.**

4 **Q**uid de nō defendētib⁹ cleri-
cos cū possint. **R.** Sauer uidentur
q: cū possint mālisseto facinori de
sunt obuiare. ex eo. quāte. Intel-
ligas tñ q: solū illi excōicant se ad
quos officii pūnet defendere ar. 13
q. 5. administratores. 2. q. 4. forte.
et c. ē iusta. **A.** Dñs Antio. de bu.
i. d. c. quāte. l3 aliud ibi glo. uidea-
tur sentire dic quod cōis ē opimo
q: incidat i canonem patiens uer-
berari clericū. et dolo se nō prohi-
bēs siue habeat uerberitatē i. pta-
te siue nō. Et idē notat fm Hosti.
i sū. 2. li. 3. n. 33. q. 34. Sed quid d
pueris. **B.**

5 **Q**uid si clericus uolēs alicui sa-
tisfacei spōte subijci se uerberib⁹
R. f3 Ray. Ipe cleric⁹ d3 excōica-
ri et uerberas ē excōicatus. Talis
.n. iectio et si nō sit uiolēta ē in in-
iuriosa saltē ordini clericali i cui⁹
sauezem canon ille promulgatus
ē. ex eo. pūgit. i. In h pcor dant
q: oēs. **A.** hāc excōicatōez icurrit
enā cleric⁹. uel filis persona irato
aio pūctēs seipsū. q: facit iuriam
ordini clericali siue religioni. Itē
q: si ē non l3 offendere alium uia
nec seipsū. 24. q. 5. si uerū l3. ubi
h tenet Archi. et nōtur in directo-
ria. li. 3. n. 1. §. 120. **B.**

6 **S**ed qd si mgr l'plar⁹ ex ira pec-
nit. **R.** fm. x x. Mō icidit i canonē
ex q: cā correptionis h fac. et si de
coiractione nō cogitet acta. si tam
h3 hūc finem in habitu suffic. nec
distinguo utrum sit in sacris uel n

sacris. extra eo. cū uoluntate. q: in
cāu correctionis que sit a mgr o l'
plato indistincte loquit. Qd si pri-
cipalis mgr phibeat mgr o iserio-
ri ne pcutiat. si percunat non uide-
tur q: incidat. q: non pōt principa-
lis magister auferre beneficiū in-
ris per qd pceditur corrigere pos-
se quos quis docet.

Sed qd si officiar⁹ i ecclia plar⁹
magister. dñs dom⁹. uel p sangui-
nei excedat modū i corrigendo.
R. fm hosti. Msi ex pposito tira-
to aio multū excedant. nō credo
q: incidant i canonē q: solū mō do-
lū psequitur. qd colligitur. 17. q. 4. si
q: suadete et ex eo. c. i. Et uolentia
.n. nō pmutat sine dolo. et h etiam
innuit principū. extra eo. cū uolū-
tate. Co. Ber. 1. x x. **A.** Idem i
sū. 2. d. q. 35. **B.**

Quid de illo q: clerico ludente
grauiter tñ pcutus cū aio uidicā-
di grauitatē repercutit. **R.** fm. x x
Ex q: aio uidicte et nō iocosa le-
uitate repercutit. induc i canonem
A. l3 sine deliberandē repercutat h
non facinus si plene deliberass3
nisi tāta esset surreptio q: se nec ui-
dicare nec iniuriari intemperet tē
.n. non incideret fm eum. x x. in
sū. con. li. 3. n. 33. q. 100. **B.** Sed et
si iocose pcutus a clerico grauit
repercutit sed in eum iocosa leuita-
te et sine dolo. non incidit. **A.** l3
grauiter repercutiat et cum ira q: ui-
det ea p dmo ludentium q: grauit
pcutus pcutorē suū grauitatē rep-
cutere pōt ne inferior uideat i illo
ludo aut minus strenuus f3 eū dē
x x. ut in sū. 2. eo. ii. q. 201. **B.** Si
nulliter etiam nec sacerdos qui pu-
erum clericum impotente ludet

secutatus non inuadendi
suo vel huius ne videlicet. *Al.* s. p. p. i
solens pueri repellenda. ut in l. i.
con. co. ii. q. 202. *B.*

9 *Q*uid si aliquis non mittit manus in
clericum s. ipse aut aliquid effundit
sup. eum. aut claudit ei hostium. vel po
nit custodes ad capiendum eum si de
domo exeat. vel ei equitanti caput
habenas eq. vel rupit cingulum sel
le vel munis et terroribus arreat eum
vel facit ire quasi capti ad iudicem.
R. fm. Ray. et alios cōter. Dñs
tales si excoicant. nec refert an inj
ciat q. manu in eum. aut in re sibi ta
luer coherere aut re de manu eius
rapiat. aut vestes quibus iduus est
scindat. Secus si si solo metu co
gat ut se redimat. l. v. sibi aliquid det
Ita tal nec in psona nec in res si
bi coherere mitti manu. *Al.* Idem
in l. i. co. li. 3. n. 33. q. 203. et in direc
toria li. 3. n. 2. §. 114. cū se. *B.*

10 *Q*uid si aliquis arreat clericum
asportare res quas ei fuerat furat. et
per violentiam auferat ei. *R. fm. v. v.*
Non credo quod incidat in canonem si
res illas ei auferat. dñi ē in asporta
do anq. asportas se recipiat ad lo
cum determinatum. secus si ex iterual
lo. quoniam non habet ius sibi dicere. *Al.* Idem
in l. i. co. eo. ii. q. 205. *B.*

11 *Q*uid si quis inueniens clericum tur
piter agere cum vxore. matre. sorore
vel filia. eum mulat vel occidit. *R. fm. v. v.*
Et si posset dici quod tali par
ticipat ad excoicationes. eo quod decre.
et eo. si vero non distinguit inter aro
ce iniuriam et non atrocem. nihilomi
nus non licebit ei occidere. et d. pe.
c. 2. *Al.* Non. et sup. hoc dicto. c. si
v. o. dicit quod fm. canones non habet eni
primere si aliud fieri potest ut in l. i. 2.

eo. ii. q. 35. *Al.* et p. q. idem. v. v. ali
ter pcludit q. s. possum su. Dic enim
quod cum prefata decre. si v. o. non videretur
excusare nisi eos qui simpliciter ma
nus iniungunt violentias in tales. et
distinguit in hostium qui clericos vul
nerat et eos qui sunt in vuneribus eos le
dunt. videt tunc dicendum quod eorum ta
liter mulantes vel occidentes inci
dunt in canonem. Dicit et quod illud quod
i. d. c. si vero. ponit de clerico tur
piter agere. putat non esse restringen
dum solum ad coitum s. et ad amplexus
et deoscularos et quoniam aliquis p
parat se ad opus carnis. Si tamen non
in loco suspecto s. in publico talia
faceret. sicut aliqui sunt in ludo. aliud
esset. quod verberas incidet in cano
nem. Cum autem posset per signa quod clericus
iam expleuit faciem credo quod si talia
sunt signa et tamen propinqua nego
cio quod posset turpitudine coitus ubi
de pletum non ē excoicatus statim ver
berans talē si sunt de psonis psonis.
Si autem non sunt probabilia signa nec
icōmmentum post semper verberat s. post
quod iam clericus ad alia diuertit et
a loco discessit. incidit in canonem. *B.*
12 *Q*uid si viri maritus sic inueniens cleri
cum possidet tenet iuu. *R. fm. v. v.*
Potest tenet virum. s. clericum et vxore
re sine excoicatione doce aduocet te
stes. ff. de adul. capite. et d. sen. exc.
c. si v. o. alicui. §. si. Idem *Ver. Al.*
In illa. l. capite. dicit quod ista detentio
non debet fieri ultra. 20. horas. p. i. i. a. s.
Et idem quod in h. §. notat in l. i. 2. li. 3.
li. 33. q. 25. vbi et dicit fm. Inno. i. d.
c. si v. o. quod noie magis intelliguntur
oēs ascendentes et nomine filie oēs
descendentes. In collateralibus vero
vel affinis dicit quod non audet
extendere. Alii autem dicunt quod simpli

alter psonas noiatas hoc priuilegiū
non excedit. Et hoc dicit Hosti.
ibidē nūus eē. Dē tibi fm Hosti.
et Hosti. in eo. c. si vō. q. nonine
vxois intelligit h' ē sponsa d' pnti
et q' fm Hosti. intelligit d' matre
filia vel sorore tā legitima q' etiaz
nāli. s. non de adoptiua. B.

13 Quid d' illo q' ordiat cū vxore
sua vt clicus vocet ad turpitudiez
et sic verberat eū. R. fm. vō. Cre-
do q' tam vir q' vxor icidunt i ca-
nonē cū puocauerint. A. Idem i
sum. con. d. q. 35. B.

14 Quid d' mulere q' pcutit sacer-
dotē impetentē eā de turpitudine
R. fm. vō. Si solū vōbis ipetatan-
cidit in canonē. Si aut tangit int-
tā. et illa se defendens cū modera-
mine inculpate tutele eum pcutiat
nō credo q' incidat. Securi' tñ ē
q' faciat se absolui ad cautelā. A.
Idem in. d. q. 35. B.

15 Quid si qs irar' vadit i clericū
elevator pugno ense vel asta quasi
pcurus. R. fm Ray. Nō icidit
q' manuz nō iniecit. Idē Hosti. et
Soff. A. Idē in sum. con. li. 3. ti.
33. q. 207. B.

16 Quid de illo q' psequit clericū
fugientē et clericus sine pmissione
cadit et ledit? R. s. vō. Nō credo
q' incidit. Sec' si ipe fugiēs et āsi
eoactus pcepit se in aquaz vel in
altud piculū se igerit vt euadat qz
tunc psequēs icidit in canonē. A.
Idē in sum. cō. eo. ti. q. 206. S. si
bñ penset viriusq' cāus h'v' ratio
diuersitatis cū in vtroq' lesio cau-
set a psequēte. et iō v' in vtroq' lo-
cū h'be excoicatio. ar. l. n. pnt. et l.
de quibus. ff. de legi. B.

2 Quid si qs accipiens clericuz p

capillos et h' dicat nisi esses cleri-
cus percuterem te? R. fm. vō. Si
animo iniuriādi iratus h' facit ere-
do q' icidat. aliter non. A. Idē
in sū. cō. eo. ti. q. 210. B.

18 Quid si qs furto accipit corri-
piam a clerico q' cinct' erat vel ve-
stē qua erat indut' R. fm Hosti.
Nō videt excoicatus. qz minia ut
nulla ē violentia psonē. eo q' non
sentiat. A. Idē in sū. cō. li. 3. ti.
33. q. 209. Et in directoria li. 3. ti.
2. §. ii. 4. cum se. B.

19 Quid si verberet cōuersus? R.
fm Hosti. Si tales sūt pueri q' se
et sua tradiderūt deo et totalit' tran-
slati facti sūt ecclesiastici. sine eccle-
sia sit regularis sine seculari. tales
debent gaudere ecclesiastica libertate
i. q. 4. quisquis. Secus si esset cō-
uersus remaneus in domo sua p-
pria tāq' laicus. et de pūilegiis. ut
priuilegia. 6. p. A. Idē i sū. con.
eo. ti. q. 34. Hoc etiā tenet gl. in. c.
non dubitū. et eo. B.

20 Quid si verberet nouitius? R.
Verberans excoicatus est. et eo.
religioso li. 6.

21 Quid si qs credens verberare
clericū verberat laicuz? R. secōm
Ray. Nō ē excoicat'. Hoc dico p
p' lram canonis q' exigit actū cū di-
cit. si qs iniecit man' violēas in
clericū. A. Con. Hosti. et addit. s.
q' diu psciam habet lesam d' se p-
excoicato gerē quousq' sciat veri-
tatē. ut in sū. con. eo. ti. q. 211. B.

22 Quid de eo q' verberat clericum
credēs eū laicū? R. fm Hosti. Si
talit' errauit in psona. vt qz volens
percutere Tūū laicū. pcutit. Seius
clericū. cū vtrūq' cognoscit. tūior
ē snia q' incidit. Nā i clericū man'

violentas iniecit. *B. T. cre. et glo.*
Ray. tenet. *San.* quod dictum potest in
 telligi quod peccatus non fuit in crasso
 sed in suo errore. ut satis potest colligi
 ex deo cor. ut in *su. 2. co. n. q. 212.*
 sic in *su. p. 3. et in se. casu. B.* Si autem
 erravit in qualitate. quod de isto quod est
 clericus putabat quod esset laicus. *Ma*
videbat eum in habitu laicali. et non
gerentem se per clericum non incidit. ex. e.
si vero? *Secus* autem si vidit eum in habitu
 clericali et per clericum reputabat. quia
 tunc incidit in canone. *Al.* *Al.* si hoc
 casum putaret ludo tale habuit esse
 assensum et haberet credendum probabile
 casum secundum *gl. Ray.* si et dicit quod si du
 bitat utrum sit clericus vel laicus inci
 dit in canone cum in dubio teneat
 vitare periculum. Si autem non posterius
 sit laicus vel clericus dicit quod si ita as
 sectus est vel commotus quod et si sciret eum
 esse clericum. nihilominus peccaret
 enim. incidit in canone. Si autem non
 peccaret non incidit. ut in *su. 2. de a*
q. 212. B.

3 *Quid* si aliquis clericus parum facit
 aliquid flagitiosum teneo violenter zelo
 dei ne illud faciat. *R. n. fm. et v.* Si
 tale teneo modico tempore inuitum et
 renitente circa in iniuriam percussio
 nis. non credo me incidere in cano
 nem. *Sanis. Lon. Inno. et Hostie.*
Al. *Al.* modicum tempus puto deter
 minandum in quantum seu per quanto ex
 pediat ad obviandum peccato. *ar. e. er*
ror. 83. di. Aliq. et casu licet peccare
. s. obmotus sui vel alio. ut. s. 6.
2. B. Idem dicendum est secundum *Inno.* si in
 peruenientibus inimicis clericus tenet
 ne incideret in manus eorum. quod tali non
 irrogat iniuriam sed potius salus pecu
 rat. *ar. 44. di. cum beatus.*

4 *Quid* de illo qui mandatur manibus

inijci in clericum. *R. fm Ray.* Si se
 quatur effectus. id est mandans quod is qui
 mandatur incidit in canone. et e. mu
 lieres. *s. si.* Quod si mandator misit
 ad reuocandum mandatum. tunc di
 stinguendum. quod si mandatarius ante
 reuocatum peruenisset ad eum. verba
 uir. uterque est excoicatus. *Al. Glo.*
Ray. dicit. si mandator sufficie
 ter peruenit. et est in caritate. Nullus
 ei excoicatus. in caritate ius ligare in
 tendit vinculo excoicationis. quia si
 inuitum esset. id est talis ab homine possit
 excoicari. qui aliquando inuitum ligat.
 ut in *sum. co. l. 3. n. 33. q. 215.* Dicitur
 in *Ray.* cum quod percordat alij doc.
 d. quibus. *j.* verius videtur. quod preces
 sit culpa mortalis et eius occasio
 damni irrogat. id est de sententia penam
 extra de iniurijs. c. si. *Ad hoc etiam*
extra de bonis. c. si. l. 6. B. Si ve
 ro reuocatio prius peruenit non est
 excoicatus mandator. *ar. ex de pro*
cu. ex insinuatione. et c. in nostra. et
in predicto. e. mulieres. in si. Lo. ho
sti. Ber. et Hoff. Eadem quoque et solus
 potest fieri de eo qui consulit clericum re
 berari si eius consilio fiat. *Al. Idem*
in su. co. d. q. 215. B.

15 *Quid* si mandans clericum oberari
 prius quam oberet decedat. *R. s. 3. Do*
sti. Si notorium sit. et talis in fine non
 fuit absolutus vel signa penae non ap
 paruerint. huiusmodi per excoicationem nec
 de sepeliri in cimiterio. *Al.* In hoc
 casu *Hoff.* dicit quod mandans est excoi
 catus nisi mandatum reuocauerit an
 te mortem. cum intelligat tunc in eadem
 voluntate decedere. *Glo.* vero in
 c. mulieres. ex eo. dicit quod non est ex
 coicatus. quod morte mandatoris sol
 uit mandatum. si mandatum. licet causas.
Hosti. pro ut per in *su. cen. co. n. q.*

26. ait. Tu dicas q̄ quo ad sniaz
istius eccle nullo mō ligatur sub
terra. s̄. dñi ē sup̄stes tñi. 24. q. 1. qd
cūqz. Etiam si hoc notum sit et
aboluit nō fuerit i tñe. vñ signa
pñie nulla apparuerint. hñ dñ. p
excoicatio. nō ex vi snie eccle mili
tantis s̄ rōe pñi notorij. vñd nō
ē sepeliendus i cimiterio. Secus si
signa pñie apparuerint. B.

26 Quid si nō mādauit s̄ qd sc̄m
ē ratū habuit. R. Si iniecit ē ma
nus in clericū noie tuo s̄ sni mā
danū. et tu ratū h̄ habueris. excoi
catōem incurris. Si vero non fuit
facta noie tuo. peccas hñdo ratū.
sed non incurris excoicationem.
ex eo. cum quis. li. 6.

27 Quid de illo q̄ dicitur q̄ vel
let vindicari de tali clerico. et sic il
li verberant eū. R. fm. vñ. Si ea
dixit aīo. puocandi eos et ipi ob
h̄ moti fecerūt eñ noie dicēis. ipe
dicens nihilominus icidit in cāo
nē. A. Idē in sum. 2. c. ii. q. 28. Et
forte idē ē et si non dixit eo aīo. cū
dicēdo fuerit in culpa et debuit co
gitare h̄ enēre potuisse. ar. c. si. ex
de homi. li. 6. B. Si iudex layc⁹
malefactorē capium detineat et
ipe se clericum dicat. vide. j. iudex
2. §. 3.

Excoicatio iij

de excoicatione falsarioz. Et
qdē cū q̄s p se vñ p aliū falsas lras
pape cū fautorib⁹ suis. vñ sc̄ienter
vñ eis est excoicat⁹. ex de cri. fal.
ad falsarioz. B. cuius absoluto
reseruat pape p̄terq̄ i mortis arti
culo. eo. ii. c. dura. B. Et si q̄s h⁹
falsas lras se hñe cognoscit isra. 20.
dies aut destruat eas. aut resignet

si penā excoicationis voluerit ena
dere. vt extra de cri. fal. dura. B. s̄
intelligēdū ē solū qñ aliq̄ cāu littere
ad eum puenerunt. Secus si fue
rit p̄scius. q̄ tunc indistincte ē ex
cōmunicatus. Clerici quoqz falsa
rij debent degradari et tradi secu
lari potestati puniēdi. vt i. d. c. ad
falsarioz.

Quid si quis vñ talibus lris
ignoranter. R. fm. Hosti. non ex
cusat. q̄ p alios inuestigare debuit
ar. 37. di. §. vñ. Si tñ falsitas erat
ita latens q̄ non bñ p̄cipi poterat
et ipe adhibuit diligētiā quā potu
it nec p̄cepit. excusat⁹ ē alioqui. nō
ex de homi. Johānes. 2. c. vñ. ff.
de redibi. ac. l. i. Et nō. q̄ p̄cepit ē
q̄ i lris papalib⁹ nec i magno nec
i modico audcat q̄s apponē ma
nū et vnam lram vel vnum pñciū
corrigēdo alioqñ manū apponēs
sniam excoicationis incurrit que nō
pōt ēt cūra sedēi apostolicā flax
ari. hec per sniam in curia latant

Excoica. iij.

de excoicatione incē
diarioz et effractorz eccle. Om
nis enim incendiarius ecclesie vñ
loci religiosi. vel cimiterij vel spa
tij privilegiati in circuitu ecclesie
ē excoicatus ipso iur sed anteq̄ su
denūciatus potest absolui ab ep̄is
copo. postq̄ vero denūciatus ē
sue nominatum sue in generali.
puta denūciatus excoicatos oēs
illos qui tale icēdiū fecerunt. tales
solum a papa possunt absolui. ex
eo. tua nos. et capitulo conquesti.
A. Quod autem dictum est de in
cendiarijs. intelligas etiam de ef
fractoribus quod similiter sunt ex

cōicari a papa absoluēdi. Et sic
 idem intelligēdum est de effractori
 bus cūm erij et alior locorū eccle
 sic adherētiū de qbus p̄rie dēz
 est. *Uñ i directiona li. 3. ii. 2. §. 22. dē*
q̄ sicut violator eccleie excoīcatus
est. sic et violator claustrī eccleie ad
herētiis. ar. ff. de rei ven. q̄ religio
sis. et c. de indi. quanto. Et scdm
glo. Ray. et i sum. p. h. 3. ii. 33. q. 34
fractor eccleie iudicandus ē q̄ do
lo malo aut p̄ iuriam violenter v̄l
etiam latenter parietem fodit aut
fenestram vitream fregit. aut sera
turaz. aut hostia. aut cardines. aut
vecies dñi tenēt hostia firmata. aut
ipm tecū eccleie. B. Et idem dicit
q̄dā cū q̄s p̄ violētiāz i ecclesia mul
tū enormia p̄mittat. vt diruendo al
tare v̄l frangēdo crucem vel enor
miter tractādo corpus xpi. et filia
Locedūt tñ q̄ isti nūc dēi p̄ ep̄s p̄nt
absolui. A. Hoc pōt intelligi veruz
nisi fuerint denunciati. vt p̄tactum
ē. Nā violator eccleie ip̄o iure icur
rit excoīcationez. xi. q. 3. canonica
et filiter raptor eccleie. i7. q. 4. oēs.
Et idem v̄l dicēdum de talibus q̄
de effractoribus. vt pōt colligi ex
notatis in dicto. §. 22. vbi de his si
mul sic d̄r. Raptores ecclesiarum et
violatores sūt excoīcati. dēo. c. ca
nonica. et c. oēs. et c. eo. p̄ q̄sti. Et
dē violator eccleie sūe raptor q̄ ip
sam ecclesiam frangēdo hostia. capi
endo res suas vel inuadendo puile
gia sua non custodiendo vel cor
rūpendo offēdit. de qbus. i7. q. 4.
per totū. vt nōt Hosti. eo. ii. d̄ vio
lanone. §. 1. Et. j. Qd̄ si iherētes viz
i ecclesia et res q̄ iura sūt spoliātes ex
coīcati sūt multo fortius ipsa hoīes
verberātes. quia maior est violen

tia corporū q̄z rep. ii. q. i. p̄cipim⁹.
 quod probatur manifeste extra e.
 cum p̄ causa. vbi hoc notat Hosti.
 Et adde. quod dictum est. §. se. vbi
 dē de incendiariis. q̄ postq̄ fuerint
 denunciati non possunt absolui ni
 si per papam. Et sic idem intelligit
 de supradictis. Et subdit. Alij autē
 q̄ alit̄ offendūt ecclesias vel bona ea
 rum diripiunt n̄ sūt ip̄o iure excoī
 cati. sed excoīcandi. i3. sacrilegi in
 dicentur. Con. glo. i h̄ dēo. c. cano
 mica. et c. omnes. B. De casibus
 istis et de hac materia vide supra
 absolutio primo. §. 3. et j. incendi
 arius.

Excoīcatio v.

de statuentibus s̄ libertatē
 eccleie. Nam omnes tales sunt ex
 communicati cum diuersis fauto
 ribus. vt s̄. excommunicatio. i. §.
 2. b. g.

¶ Anrum heremite et reclusi itelli
 gantur hic noīe eccleie. R. fm. x. x.
 Non nisi subiecerint se alicui reli
 gioni approbate. Cō. Inn. et Ho
 sti. A. Con. etiam Albricus. Pu
 to hoc intelligēdum de heremitis
 seu reclusis qui ab ecclesia nullā ha
 bent approbationē tacitam vel ex
 pressam. cū regulariter sit ihibituz
 nouā religionē seu nouū ordinem
 adinuincere. vel habitū noue religi
 onis assumē sine lnia sedis aposto
 lice. vt i. c. religionū. de reli. do. 2. i.
 6. Al̄ heremite bñ gaudēt p̄uile
 gio clericari. i6. q. i. qui vere. et ibi
 glo. Silr mulier iclusa. xi. q. i. d̄ p
 sona. Et notat dñs Anto. de bu. i.
 c. nullus. ex de foro p̄pe. vbi etiam
 dicit q̄ generaliter oēs p̄sone q̄ re
 gularit̄ viuūt sūt ecclesiastice p̄sone.

h3 n̄ faciāt. p̄fessidēm. ⁊ gaudēt pri-
uilegio clericari. vt nōr glo. ⁊ tex.
i. c. idē m̄n̄tatib⁹ ad. si. de elec. li. 6.
⁊ nōm̄r. 12. q. vlt. c. si. ⁊ de maio. ⁊
obe. c. dilecta. in. glo. pl̄i. qd̄ fac. di-
cit ip̄e p̄ istis resuatis ⁊ marib⁹ ⁊
mulieribus dic̄ etiam ibi qd̄ h̄nt p̄-
sate p̄sone p̄dēm p̄uilegium qd̄ diu
sic viuūt. etiam si non itēdant p̄pe-
tuo sic viuere.

3 **C** An p̄dēa pena sit extēdenda ad
illos q̄ attēptāt al. qd̄ p̄ p̄nculares
p̄suetudines aliquaz eccl̄iaz vt qz
volūt cognoscē de oib⁹ p̄cibus iu-
ramētū interpositiōe vallatis. R. fm̄
x. x. Mon. Con. Inno. ⁊ Hosti.
A. Idem i. sū. 2. li. 3. ti. 33. q. 34. x.
itē statuarij. vbi declaratur qd̄ h̄ pe-
na solū obtinet circa p̄uilegia p̄-
cessa eccl̄ie vniuersali siue a dō. si-
ue a papa siue a principib⁹. nō aut̄
qn̄ sic sit p̄ specialia p̄uilegia p̄-
cularium eccl̄iaz de quo etiam in
.6. se. dē.

5 **C** Que sūt illa q̄ faciēdo sit p̄tra
libertatem eccl̄ie. R. f3. x. x. Plu-
ra. vt qd̄ decime ⁊ oblatiōes ad cle-
ricos spectāt. 16. q. i. reuertimini.
Item qd̄ eccl̄ia sit libera ⁊ sola res
eccl̄iasticas administret. 96. dis. si
imperator. Item qd̄ de sp̄ialibus
ius p̄deret iudicā pōt. A. Et ista
sūt p̄cessa a deo. vt p3 i iuribus al-
legatis ⁊ multa alia p̄uilegia q̄ p̄-
tinent i nouo ⁊ veteri testam̄to. vt
dē i dēa. q. 34. B. Qd̄ p̄cib⁹ cle-
ricū sit excoīcat⁹. 17. q. 4. si q̄s sua-
dēre. Qd̄ i legatis ad p̄as cās sus-
ficiāt duo testes. et de testa. relati.
1. A. Et hec p̄cessa sunt a papa. vt
p3 i iuribus allegatis. B. Silt ⁊ si
fiat p̄ generalia p̄uilegia eccl̄ie
ab imperatoribus data que in iuf

ctulli p̄tinentur. n̄ aut̄ si sp̄aliē ali-
cui eccl̄ie vel eccl̄ijs data sint. Lō.
Inno. ⁊ Hosti. A. Idem i sū. 2. di-
cta. q. 34. vbi ē additū fm̄ Hosti.
qd̄ cōstitutio que irrogat hanc ex-
cōmunicatiōem. videlicet. c. no-
uerit. extra de sen. exco. modo li-
gat omnes statim ⁊ non post duos
menses. qz iam dudum fluxerunt
illi duo menses de qbus sit mēsiō
i dēo. c. nouerit. ifra quos talia sta-
tura debēt d̄leri de capitularijs ad-
ditū qd̄ alij ponūt duos m̄ses p̄
publicatiōem. i. postq̄ i singulis
locis hec p̄stitutio fuerit publicata
Sed cum Hosti. p̄cordat Inno. i
dicto. c. nouerit. videlz vt statim li-
get. Et dicunt omnes qd̄ hec p̄stua-
tio frequēter publicanda ē ne q̄s
possit ignorantiā allegare. Itē
dicūt qd̄ qui ignorat statum h̄ n̄
incidit in excōicationem que non ē
nisi pro magnis criminibus infligē-
da ⁊ i p̄sumacez. xi. q. 3. nemo ep̄o-
rum. Et subdit i dēa. q. 34. Et hoc
benign⁹ ē. Intellige nisi ignoran-
tia crassa fuerit ⁊ supina. et de p̄st.
vt aiaz. li. 6. Segtur. Itē addit ho-
sti. qd̄ statuarij ⁊ scriptores statuto-
rum statim ligātur. nec excusatio-
nem h̄ie p̄nt i toto. 13. qn̄qz excusēt
a tanto. P̄tates autē p̄sules ⁊ re-
ctores p̄nt habere qn̄qz excusatio-
nem q̄ntum ad obfuationem seu d̄-
lectionem statutorum predictōrū q̄
ignorare p̄nt. Ex q̄ vō certificati sūt
⁊ obedire negligunt. p̄sumit eos
ligat. qd̄ ad arbitriū boni viri refe-
rēdum ē. qn̄. s. scire p̄ouerūt v̄ n̄
vel impedire ne seruent. Consultarij
āt ita dēnu ligat si p̄sentiant i deli-
cio fm̄ Inno. ⁊ Hosti.

Excōicatio vj.

de p̄icipatiōe cuz excōicato.

Ubi sciendū q̄ ē q̄dam p̄icipatio
illicita q̄ qdē pōt. p̄ungere q̄dru-
plicat. i. s. q̄n q̄s p̄icipat cū excōi-
cato i eodē crimine pp qd excōica-
tō ē. s. dando p̄siliū. auxiliū vl
favorē. ⁊ talis icurrit eādē sēten-
tiā. ex eo. si p̄cubine. ⁊. c. nuper.
Et itellige p̄siliū sine q̄ nō erat fa-
cturus. ex de homi. sic dignum. §.
q̄ vero. **A.** P̄ap̄ fac. Uñ videtur i-
telligēdum de p̄silio etiam si aliter
fuisse factur⁹. q̄z nihilomin⁹ p̄ci-
pat i crimine vt nōt in directoria
li. 3. ti. 2. §. 125. ⁊ tenet Inno. ex eo.
nup. cum q̄ etiam videtur transire
dñs Anto. de bu. **B.** 2. q̄n quis p̄ci-
pat qdē in crimine mortali sed
nō i illo pp quod excōicatus est. ⁊
talis mortalit̄ peccat. sed nō icur-
rit eādē s̄ntiā sed icurrit mino-
rē excōicatiōem. **A.** Con. Inno. i
dēo. c. nup. **B.** 3. q̄n p̄icipat ei i di-
uinis. s. recipiēdo eū ad diuina of-
ficia seu eccl̄astica sac̄ia vel ad ec-
clesiasticā sepulturā. ⁊ talis qdē
i nō sit irregularis vt ex eo. is qui
li. 6. peccat tñ mortali. ⁊ ē vald̄ p̄-
pinqu⁹ irregularit̄. Nā ē ei iter-
dictus igr̄ssus eccl̄ie donec d̄ trās-
gressiōe h⁹ ad arbitrium ei⁹ cur⁹
s̄ntiā p̄iēpsit satisfecerit p̄petemer
ex de p̄uile. c. ep̄o p̄. li. 6. **A.** Et ibi
sentit. Archi. vt ⁊ ponit Jo. an. in
nonella. q̄ dēn. c. videtur solum
h̄re locū in celebrantibus excōica-
tis ab hoiet n̄ a iure. pp verba ibi
posita ad arbitrium ei⁹ ⁊ c. **B.** Et
si postq̄ ē sic iterdēns igerit se di-
uinis i suo officio sicut prius irre-
gularis efficit. Item si decedat sic

iterdictus nō d̄z i cimiterio sepeli-
ri. ex eo. is cui. li. 6. Sed h̄ caue q̄z
si sepeli h̄eticum. dic vi. j. heretic⁹
2. §. 2. Itē si sepeliat excōicatus pu-
blice. dic vi. s. excōicatio. i. §. 3. in
p̄ncipio. **A.** His. n. locis p̄z q̄ in
istis casib⁹ maior excōicatio ipso
s̄co irrogatur. Silr ⁊ si q̄s cleric⁹
sciēter ⁊ spōse recipiat ad diuina ex-
cōicatus iudicialiter a papa. ex̄ie.
significauit. ⁊ p̄z. s. absolutio. i. §.
⁊ in additiōe. **B.** Qd si talis p̄ci-
patio in diuinis sit p̄ metu. vt q̄z
tyrannus cogit metu mortis sacer-
dotem sibi celebrare. beatus esset
sacerdos scdm Hosti. si se ad mar-
tyriū p̄pararet. **A.** Perus. n. ⁊ si cul-
pā attenuēt simplr nō excusat. 32.
q̄. s. ita ne. tñ fm. x̄. x̄. ⁊ Aug⁹. bñ
excusat metus q̄ caderet in p̄stātē
virū. **A.** In sū. 2. li. 3. ti. 33. q̄. 175. re-
fert dēn Hosti. sed eo. ti. q̄. 165. dē
q̄ scd̄a op̄inio videtur humanior
⁊ verior cū casus necessitatis excu-
set i talib⁹ ⁊ etiam casus vilitatis.
qd minus ē. h̄ ibi. Primum tñ dī-
ctum pōt itelligi q̄n q̄s ex metu pa-
ratus esset p̄sentire etiam p̄ciō. tñc
eni non esset excusabilis. dēo. c. ita
ne. **B.** 4. q̄n p̄icipat nō i crimine
sed i loquēdo vel secū quando vel
comedendo ⁊ h⁹. vt dēn ē. s. ex-
cōicatio. i. circa finem. i. §. Quisief-
fectus ⁊ c. De talib⁹ p̄icipante dicit
Tho. i. 4. dist. 18. q̄ q̄dam dicūt q̄
peccat mortali. Et subdit. Sed h̄
videtur valde graue q̄ hō. p̄ vno
h̄bo leui q̄ excōicato loq̄t mortali-
ter peccet. ⁊ ipsi excōicantes multū
laq̄um dānationis inijcerent. qd i
eos rector q̄ref. Jo. pbabili⁹ videt
q̄ nō peccet mortali cōicando nī
si in crimine vel i diuinis vt dēn est

vel i p̄ceptu ecclesiastice discipline.
qđ intelligit decre. videlz p̄ prohibi
tiōem supioris. ex de cle. exco. mu
si celebrat. Iđ si aliquis p̄tinacit ex
cōicatis participat. excōicari pōt
maiori excōicatione. qz mortalit̄
peccat. Idem Al. 7 De. Al. Et vt
p̄z i sū. 2. lib. 3. ti. 33. q. 165. p̄cedit.
2. etiam Hosti. Dicit. n. qz q̄ sim
pl̄r cōicat excōicato p̄tra p̄hibiti
onem canonis. venialiter peccat
nisi h̄ faceret i p̄ceptum canonis
Sed si h̄ facit p̄tinaciter p̄tra p̄hi
bitiōem iudicis gnāliter v̄l spāl̄it
sibi scām. cū p̄ h̄ casu excōicādu
sit. patet qz mortalit̄ peccat. ar. ex
eo. in nouella Inno. statum. lib.
6. vbi d̄r i si. Alter aut̄ in p̄cipan
tes excōicatio plata nō teneat 7 ē
Inno etiam nunc nouo iure ne
cessaria ē amonitio notatim ex p̄
sa. vt i nouella Greg. d̄cāmi. ex e.
p̄stitutioem li. 6. Satis etiam 2.
Boss. p̄ d̄z. c. si celebrat. i si. quod
7 Hosti. adducit. Et ad. c. sacris.
ex d̄r his que vt. Tācre. dicit qz loq
tur de p̄cipate i crimine. Et tho.
7 De. r̄ndent qz loqur de p̄cipi
pante i diuinis. 7 qz dici pōt qz sic
neq̄qz mortale p̄m̄ ita nec venia
le d̄z hō p̄mittere metu mortis eo
mō debiti q̄ debēt venialia vitaris
Con. etiam directoria li. 3. ti. 33. §.
148. vbi iter alia d̄r qz p̄cipas cū
excōicato non peccat mortalit̄ ni
si i tribus casibus. p̄rio si p̄cipat
excōicato in crimine. ex eo. nup. §.
i sa. 7. c. si p̄cubine. 2. si p̄cipat
postq̄ monitus fuerit ex eo. statui
mus. li. 6. 7 qz metus cā. sacris. 3. si
p̄cipat i sacris. xi. q. 3. rogo f̄z hu
g. Et adde quartū si ex studio v̄l p̄
tēptu participet reputans excōica

tionē trusa §3. Host. ex e. qz i dubi
is. 7 Jo 7. Archi. xi. q. 3. rogo. B
Sed nunqd delegat pōt excōi
care maiori illos qz in locutione 7
h̄ p̄cipant excōicatis ab eo. B.
Idē 7 sic excōicati d̄bent petē ab
solutionē ab eo v̄l a d̄legare vt pu
ta papa. ex de offi. dele. p̄terea. 7
c. significasti. 7. c. prudētia. i si. In
telligēdum tñ qđ ipsi p̄cipantes
non p̄nt excōicari nisi cum illa so
lēnitare qđ d̄r. s. excōicatio p̄rio. §.
27. ḡicipit. In quibus casibz suia
x. q̄rtus casus. Et ē sciendū qz ex
cōicatio non ransit i terna3 p̄sonā
vt p̄z ex sequēti. §. circa medium.
Sunt 7 alij casus in q̄bus quis
licite participat excōicato p̄rio q
dem qñ aliq̄s loq̄t ei i his q̄ p̄nēt
ad absolutiōem 7 salutē aie. l̄z alia
verba i cideni iterponat vt magis
p̄ficiat. Et p̄ hūc ē modū p̄dicato
res qz apud excōicatos in p̄dica
tōibus 7 p̄fessionibus quasi gerūt
causas eoz q̄ ab ipsis expoliam su
erant possūt elemosynas licite ac
cipe ab ipsis excōicatis. p̄sertim si
aliter i locis illis non valent sustē
tationē h̄fe. ex e. cū voluntate. Et
de h̄ p̄dicatozibz vide. §. istitutio
§. §. si. 7 hic. §. §. p̄. Item Greg. xi.
q. 3. qñ multos subtrahit a mīno
ri excōicatione p̄iures cōicantes
videlz uxores. filios seruos. ancil
las. seu mancipia rusticos 7 serui
entes. ac omnes alios. s. ei⁹ famili
res 7 subiectos qui non adeo cu
riales sunt ut eorum p̄silio seclera
p̄petrentur. 7 eos qui ignoranter
excōicant cōicant siue illos qz excōi
cant cōicāt. Quicūqz aut̄ orator. i.
cā oīōnis vadens aut pegrin⁹. aut
uiator i terrā excōicatoz deueniūt
f 2

vbi nō possint emere vel nō hēnt.
vnde emanat dat lnam ab excōica
tis accipiendi.

3 **E**t nō q̄ circa p̄dictas persōas
distinguentū ē iter illos q̄ an̄ erāt
obnoxij sine obligati excōicaf. ut
vxoꝝ filij. serui. ⁊ isti tenent eis sic
prius tenebāt. Qui vō non erant
eis obnoxij nec ēt nūc sūt s̄ pnt cū
eis cōicare put ⁊ qñ necesse fuerit
ē. eo. iter alia. **A.** Idem in sū. cō.
li. 3. ti. 33. q. 25. Con. ēt Inno. i. dco
.c. inter alia. **B.** De ista mā nō ver
sus. Et le. lex. humile. res ignora
ta. necesse. Nec anathema qdē fa
ciunt ne possit obesse. **Aule. i.** p̄p̄
vtilitatē excōicati vel ēt p̄cipāis
vi statū dicet. **Lex. s.** n̄imōij excu
sat. **Humile. i.** serui ⁊ filij excusant
Res ignorata. i. qñ nesciuit eū ex
cōicant. **Necesse. i.** p̄pter necessita
tē cōicās excusaf de qbus plures.
⁊ varias questiones. vide hic. j.

4 **V**tilitas ergo excusaf a p̄cipa
tōe excōicatoꝝ. ⁊ h̄ pōt duplex eē
Mā pōt eē vtilitas excōicati. vt qñ
quis loquit ei de his q̄ p̄tinent ad
eius salutē vt dictū ē in. p̄ximo. s.
vñ ⁊ ad p̄dicationē adnūci p̄. ē.
eo. r̄nsio. i. responso. Itē pōt eē vti
litas ex p̄te p̄cipantis. ut cū petit
ab excōicato qd ei debet. vt in. c. si
vero ē. eo. Unde ⁊ si nolū soluef
pōt in iudicio cōueniri. alter ex de
licto suo cōmodum reportaret. ē.
de iudi. intelleximus. Posset etiā
loqui licite de salute anime sue p̄
prie si ē necessitas ⁊ nō posset h̄re
recursū ad aliū q̄ p̄sulat ei. hec fm
x. x. **A.** Idē in sū. con. li. 3. ti. 32. q.
127. vbi ēt d̄r fm eundē. x. x. q̄ ne
cessitate iminēte possū petef ab ex
cōicato consilium ēt sup t̄palibus

Pro quāta at̄ necessitate vel vtili
tate liceat hoc agere. arbitrio bōi
viri limitandū dicit ⁊ hoc de con
silio. Secus at̄ de p̄fessioe quia ēt
in casu necessitatis non licet excōi
cato confiteri. vt nōtur in sū. con.
li. 3. ti. 34. q. 64. vel aliud sacfz ab
eo recipe p̄ter baptismū morte im
minente ⁊ catholico deficiente. vt
nōtur eo. li. ti. 24. q. 8. **B.**

Excoꝝ excusaf a p̄cipatōe cum
viro. s. qñ de m̄rimonio cōstat. xi.
.q. 3. qñ multos. S̄z nungd econ
uerfo excusaf vir p̄cipado vxo
ri. Dicas q̄ siue vir siue mulier ex
cōicatonī subdaf p̄p̄ m̄rimoniū
illicite tractū non l̄z participare.
s̄z si alter eoꝝ excōicatus sit p̄p̄ ali
ud delictū. nūc vterq̄ excusaf quo
ad redditiōē debiti. **A.** ⁊ ēt quo
ad p̄titionē non solū debiti matri
monialis. s̄z ēt alterius. cū ēt ab ex
cōicato debiti p̄ti possit. ē. de in
di. intelleximus. **B.** Sed in alijs
vir nō excusaf eo q̄ d̄z cogē vxoꝝē
vi faciat se absolui. ar. 7. q. i. sic hec
hosti. **Goff. ⁊ Ray. A.** Idē in sū.
con. eo. ti. q. 129. ⁊ in directoria li.
3. ti. 2. q. 135. **B.**

Sed quid si vir vocz excōicantū
ad mēsa. nungd ⁊ vxoꝝ poterit ad
ipsā mensaz comedere. **R. s̄z. x. x.**
Credo q̄ non tñ poterit comedef
ad aliā mensam in eadē domo ita
remotā q̄ merito posset dici q̄ nō
comedant simul. **A.** Idē in sū. 2.
eo. ti. q. 130. **B.**

Aliū filij excusant a p̄cipatiōe
patris. **R. fm. x. x.** Filij qui sunt i
patria p̄tate. vel etiā emancipati
q̄ sūt cōmēsales p̄tē ⁊ ab eo habēt
necessaria excusant. alijs vō nō. **A.**
Idē in sū. con. eo. ti. q. 131. **B.**

C Itē vt. s. dicitur ē excusant serui. auculle. rustici. seruicēs. et alij sub iecti qui non adeo curiales sunt vt eoz p̄silio scelera ppetrent. Nā tales p̄sone ante sniam astrictē erant ad familiare obsequiū. et sic etiam nūc tenent. et cōicare p̄nt ex eo. int̄ alia. Qd̄ intelligit fm̄. x. x. qm̄ ipi an̄ excōicationē dñi obligauerūt se seruire et seruitiū intrauerūt. Si aut̄ post eius excōicationē intrauerunt. distingue. qz si ignorauerunt et postea sciunt. nō tenent discedē cū dāno suo. Si vō scierūt a p̄ncipio. tenēt discedē nisi necessitas eos p̄pulsisset qz si erent de ei⁹ familia. Et qd̄ dicit de rusticis intellige qd̄ colūt terrā suoz dño p. Et fz cū dē. x. x. extendit et ad illos qd̄ dicitur medietarij et qd̄ p̄pulturā recipiūt certā portione fructuū. Nā et possunt cōicare quāntū oportet p̄pulturā et huius rōnē. Idē intelligēdū ē fm̄ host. de nutritib⁹ et fili b⁹ qd̄ si a dño p̄cederēt nō h̄erent vñ vincerēt. ar. ex eo. si vere. vbi excusāt qd̄ cū excōicāz nauē pueniūt de trāsfretādo p̄saracenos. A. Idē i sū. 2. li. 3. n. 33. q. 131. et q. 132.

C Sed nūqd̄ p̄fcs et dñi excusāt si p̄ncipiant cū filijs suis excōicāz? R. fm̄ Ray. et. x. x. Dicit qd̄ qd̄ sic. Sed tūc⁹ ē dicere qd̄ n̄ excusāt. qz tenebant corrigere suos minores ne inciderēt in cām anathētis ar. 27. q. 1. de filia. Idē Goff. et host. Tñ fm̄ Tho. i. 4. di. 18. ad min⁹ debent eis cōicare i his i qb⁹ obligati sūt. qz sic inferiores obligati ad obsequiū supior. ita et supiores ad p̄uidētiā inferior. A. P̄nt enaz p̄ntes cōicare filijs excōicans qm̄ ab eis alimēta sumerēt. vt nōt i sū.

2. dēa. q. 131. B. Et eodē mō videt̄ dicendū de seruis excōicāz qd̄ dñō subsūt. Idē in sū. con. dicta. q. 132. B. Seruis et mercecenarijs non p̄nt cōicare fm̄ hosti. nisi sine magno incōmodo eos vitā non p̄nt Et idē de socijs hūnibus aliquid cōc. Con. Ber. A. Idē in sum. 2. eo. n. q. 138.

C Nūqd̄ armiger vel seruicēs militi p̄nt cōicare cū illis excōicans cū qbus dñs suus cōicat. R. fm̄. x. x. Non p̄nt lz excuset cōicando dño suo excōicato. vt dictū est. s. 3. et 8. A. Et idē ē in filiabus fm̄ eundē x. x. vt in sū. con. eo. n. q. 141. B.

C Sed nūqd̄ vasalli p̄nt cōicare dñis suis excōicans. R. fm̄. x. x. De h⁹ modi vasallis nōuit hug. qd̄ absoluti sunt ab obsego fidelitatz qd̄ dñs illoz est excōicatus. et debent ab eo abstinē. ut. 15. q. 6. nos factoz. tenent in ei⁹ f̄ddē tributa et p̄siones. nec peccant sic cōicādo ei lz soluant in p̄pria p̄sona. qz necessitas ē vt quidā dicunt. Et idē s. 3. 27. qui incipit. Quid si teneoz A. Idē in sū. con. eo. n. q. 136. vbi ē subdit fm̄ eundē. vñ. Sed qz tota d. e videmus fieri p̄rarū p̄nt dici qd̄ illud. c. nos scōp. loquit in eo casu cū aggrauat snia p̄nobile excōicatum. et p̄cipit in penā ei⁹ vasallis suis qd̄ nō obediāt ei. et tunc tenent cū vitare. sicut dicit Aug. fz eius snia securior ē h̄ ille. Et seq̄tur i dēa. q. 136. Ambigue de h̄ loquimur Juno. et host. ex de dolo. et p̄m. in. c. veritat. qz quidā dicūt qd̄ absoluti sūt ab executōe fidelitatis durāte excōicationē dñoz. Alij at̄ dicunt qd̄ non nisi sententia aggrauet. h̄ ibi. Puto posse dici qd̄

- pra. pcedat qñ vasalli pñt a cōiōe
dñorū excoīcatorū cōmode abstie
re p. c. nos scōp. al. pcedat secūda
cū in h casu nēcitas t ē vilitas ex
cuset. xi. q. 3. qñ multos. t supra
§. 4. **B**
- 12 **C** An possit vendi aliquid seruie
ti excoīcato. vel ab eo cūm? **R.** fm
x. v. Si emat vel vendat noīe ex
coīcan n̄ est p̄rahendū cū eo. sicut
nec cum excoīcato. Secus si noīe
suo aliquid tale faciat dñi n̄ non in
fraudem. **A.** Id in sū. cō. li. 3. ti. 33
q. 14. **B**
- 13 **C** Posito q̄ aliq̄s videt aliquem
afferentē victualia de mercato pu
blice excoīcato. nūquid tenebit il
lū vitare? **R.** §. 3. v. v. Propter h̄ so
lū q̄ video eos afferentes talia nō
teneor illos vitare. nisi aliter inote
scat nūbi q̄ ibi ea emunt. De re
bus at̄ ep̄s ibi glibet pōt comedere
t vñ si n̄ fuit i culpa emēdi. **A.** ma
xiē vt in sū. c. n. q. 193. vbi h̄ po
nunt t sic n̄ denegat de nēcitate usq̄
dictarū rerū ē si fuit in culpa. **B.**
- 14 **C** Quid si presbyter locauit opas
suas alicui dño t dñs excoīcatus
ē? **R.** §. 3. host. Si tpe locationis ex
coīcatus erat n̄ valuit locatio. Si
vō postea fuit excoīcat⁹ caueat ne
ei seruiat i dimis. ex eo. significauit
A. enā si ep̄s sit. q̄ i h̄ ei n̄ ē obedi
endū fm eundē host. vt in sū. con.
eo. n. q. 142. **B**
- 15 **C** Utrū excoīcat⁹ peccet si ingerat
se coīom aliorū? **R.** fm Ray. Sic
6. q. 2. si tñ ex d̄ cle. ex. m. illd̄ cir
ca finē. Et quidē excoīcat⁹ ēt alios
excoīcatos vitare d3. Idē host. **A.**
Idē in sū. con. eo. n. q. 167. **B**
- 16 **C** Utrū si excoīcat⁹ intret eccliaz
aliq̄ exire teneant? **R.** fm Ray. Si

manifestū est eum esse excoīcatū.
aliq̄ exire tenent vel pcurare q̄ ille
exeat. xi. q. 3. sic apli. 24. q. 1. c. ois
q̄. Si vō ē occultū. tūc q̄ scūt exi
būt secrete t caute ita q̄ n̄ sequat
manifestatio si pñt aliq̄ n̄ exhibūt. 6.
q. 2. si tñ. **A.** Clari⁹ ad h̄ ex eo. cū
n̄ ab hoīe. **B.** Occulte nāq3 excoī
catus occulte debet moneri ut exe
at. **A.** Sed si n̄ vult exire tūc fiet q̄
dictū ē §. 3. Host. t in sū. con. eo. n.
q. 171. **B.** Con. Host. Si at̄ excoī
catus ē in ecclia nō cā o: adi sed p
alio negocio. n̄ video q̄ in eadez
ecclia orare n̄ possim. vt Inno. ait
A. In. c. nuper ex eo. Alij tñ 3 t
his videt magi p̄sentire hosti. ibi
dē vt t notat in deā. q. 171. **B**

17 **C** Quid si qñ excoīcatus intrat ec
clesiā sacerdos iā incipit missam?
R. fm Ray. Si est occultū. n̄ deb3
dimittere officiū. t. q. 1. nihil. Si vō
est manifestū. moneat eū publice.
vt exeat. t si quidem non vult exi
re t sacerdos nōdū inchoauit ca
nonē d3 dimittere ar. 24. q. 1. ois q̄
A. Puto q̄ hic canon accipiat
ab offertorio vltra ut p̄ colligi ex
dictis. s. eucharistia. 3. §. 4. in ad
ditione. **B.** Si vero prius q̄ ille
intraret ecclesiam vel prius q̄ sa
cerdos eū videret iā canonē icho
auit. d3 sacerdos pcedet i officio
simul cū eo q̄ assistit ei. **A.** i. ad mis
sam seruit. vt p3 in sū. cō. li. 3. ti. 33.
q. 1. 72. vbi h̄ ponuntur. **B.** ita tñ
q̄ finito canone t sumpto sacram̄
to ante q̄ dicat post coionē mone
at illū vt exeat de p̄le. dis. 2. relatu3
Con. Host. t Host. Qd si non vli
exire potest cum sacerdos eijcere
etiam si clericus sit. **A.** Dūmō tan
tā p̄tatem habeat q̄ sine effusione

sanguinis hoc facere possit. ar. ex eo. veniens. aliter pōt recurrere ad brachiu seculare q̄uis videat ibi effusione sanguinis imminere. ar. ex de honu. postulasti. fm Hosti. et i dicta. q. 172. B. Et si non pōt eijci. in sacristia rediens dicat post coionem et ofones que restabant.

18 **Q**uātrū aliqui possint cē i iudicio corā iudicibus excoicatus. B. fm v̄b. Si sunt de iurisdictione illor et vocati ab eis stant iuri v̄f esse casus necitatis. Similit̄ et si corā eis pueniūt iniuriatores suos. Mā et i h̄ n̄ solū ē necitas sed et tali coicāt in his q̄ p̄tinent ad salutē aie. s. red dē vnicuiq̄ ius suū. aliter ap̄ietur via libertatis raptoribus. A. Si at̄ i alijs casibus q̄s coicet huiusmōi iudicibus et rectoribus excoicatus puta comedēdo vel filibus n̄ excusat. q̄ non sunt de psonis exceptis fm cum. v̄b. et in sum. con. eo. ti. q. 137. B.

19 **Q**uātrū clerici possint coicari ep̄o suo excoicato. B. fm Hosti. Non q̄. d̄f. in reatus. ex de exce. pla. c. si. nisi forte essent ei⁹ seruitio sp̄u. ti. q̄ tūc eodē mō p̄nt sicut alij seruiētes. Idem. v̄b. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 139. B.

20 **E**t qd de monachis cū abbas est excoicatus. B. fm v̄b. Credo q̄ p̄nt coicare ei. q̄ quasi de familia sūt. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 140. B.

21 **Q**uid si ille qui clericū vberavit tā pposuit cū eo vel ēt vadit p̄ absolunone uel si nōdū ē denūciatus. B. fm Ray. in oib⁹ p̄dictis casib⁹ cū vitare tenemur q̄libet cū nūdū sit absolutus ex. e. cū desideres et. c. a nob. et. A. p̄iuncto. c. cū n̄ ab

hoīe. e. ti. B. Luntū tñ ad curias p̄ absolutōe v̄dipōt et recipi pōt et coicari in his q̄ ad viam p̄tinent.

Quid si excoicatus iā iuravit stare mādato ep̄i et ep̄s coicat ei. nūquid p̄ h̄ ep̄s intelligit cū absoluet. B. fm Ray. Mō imo incidit in minore ep̄s et alij coicantes ex eo. cū det deres. Mā ēt si papa salutat aliquē excoicatu vel p̄cipat ei non intelligit cū absoluet. vi. s. absolutio. i. d. xi. q. icipit. Papa et c. Et intelligēdū q̄ ep̄s icidu coicādo etiā si ille fuerit excoicatus ab ipso ep̄o cui nec ipse coicare pōt nec alijs dare liniam coicādi ei q̄n incidat i excoicacionē minore. ex eo. nup. xi. q. 3. excoicatus. A. Con. Hosti. et glo. Ray. vi. i. sū. p. co. ut. q. 161. B.

Quid si ep̄us coicet in crimine cum illo quem p̄pter illud crimen excoicauit. B. fm Ray. Eandem sniam incurrit. et ligat non sua sententia s̄ iuris. ar. ex eo. nup. et a superiore optebit q̄ absoluat. Con. Hosti. et Inno. A. l. 3. Ber. et Bos. dixerint q̄ hoc casu incurrat ep̄us solum minorem. aliter ligaret sua sententia quod non pōt fieri. cum nemo possit sua sententia ligari. ar. ff. de arbi. l. pe. et de iudi. l. Julia n̄. S. Ray. Inn. hosti. Jo. mo. et Archi. dicūt q̄ ep̄s incurrit maiorem. et q̄ ligatur non sua sententia. sed iuris. licet occasione sue sententie. et q̄ sic intelligitur. xi. q. 3. sic a pl̄i. cū tribus. c. sequentibus. et ex eo. si p̄cubine. Dicit etiam hostiē. q̄ vtrāq̄ incurrit. s. maiore et minore. Sed si q̄s excoicasset aliquē cū oib⁹ q̄ dedissent ei auxiliū ad aliqd faciendū. et ipse excoicator sue rit de illis auxiliatorib⁹ nō ligatur

q: nō pōt dici q: talis sit ligatus iure s; a se nñ. qd eē nō pōt. q: ne mo pōt se absolue l' pdenare. s; supior nñ. 21. dis. iferior. eē de maio. t obe. cū iferior. fm Inno. eē co. cū i dubijs. t Jo. mo. t archi. eē co. statum. li. 6. Et p. host. ut i rectoria. li. 3. n. 2. §. 12. ubi h oia nōnt. Et co. 11. §. 128. dī q: pōt sciri excōicatorē picipare cū excōicato i cric. ut si eps excōicauit suū p sanguineū uel amicu p rapina scā muli quē forte odio habz t latē fauet raptori t pncipat cū eo. uel ipm recepat. l' cognouit mulierez quā excōicauerat. ppter fornicatō nē. eē co. si p cubine. fm hosti. B.

24 **E**t sit orādū p excōicat. B. f; Tho. i. 4. dis. 18. Pro excōicato orari pōt q̄uis nō iter orōnes q̄ p mēbris ecclie sūt. t m fructū n picipiūt q̄dū i excōicatōe manēt s; orat ut dei eis spūs pnie ut ab excōicatōe soluat. A. Idē i sū. cō. li. 3. n. 33. q. 169. ubi clari h pōnt Et dī q: p excōicato orari pōt i p uato sed nō publice iter orāōes que sūt p mēbris ecclie. Ibi dī ē q: suffragia ecclie q̄ pro tota ecclā sūt. excōicato nō p sūt. Et hosti. dī q: pro excōicato nō est orādū spāluer. Intellige publice. Nam p heres i genere orat i parascue ecclia. hec ibi. B.

25 **Q**uid si iudex mādāt sacerdoti q: demiciet aliqū excōicatu. nū qd nisi l'is tenet eū uitare. B. fm x. Si ille q mādāt ē iudex ordi nari sacerdos d; eū psumere excōicatu. Idē dico de iudice dlega to nisi pbabili dubitē de ei auctoritate. A. Idē i sū. 2. co. 11. q. 179 ubi ē subdit q: idē. v. v. nō credit

h' modi mādātū seu l'as mādātū sufficere ad pbādū esse excōicatu si p' modū deducat res i iudiciū t ille neget se eē excōicatu nisi ali o modo de excōicatione p suerit. h' pūo itelligendū qn ageret p iudicē excōicantē seu mādātē denū ciari corā supioze corā q d; iudex iusticiā cāe t iudiciū oñdere. eē d sen. exco. sacro. Al in dubio stādū ē l'is iudicis. extra d pba. p' cessi onē. Segf. Si at iudex mādāt sa cerdon q: aliqū excōicet. nō tene tur eū uitare publice uel puati do nec eū excōicauerit. B.

Et p' tractu m' cum excōicato teneat de iure. B. fm Ray. Si p' trahēs nō obliget se ad cōicandū cū excōicato l; peccet nūc cōican do in p' tractu. tū tenet p' tractus. ut si quis uendat t tradat rem excōi cato t statim precius recipiat. Si vō obliget se ad cōicandum cum excōicato in casu non p'cesso non tenet p' tractus. ut si promittat l' etiā iuret q: uēdet ei aliquid aut loca bit. Et uide s. excōicatio. p' circa si. §. Et excōicatus obligz. A. Et ibi latus in additione. B.

27 **Q**uid si teneor iuramēto p'alicui soluere in certo termino t ille ue rim excōicat. B. fm Ray. Mō de beo soluē. is. q. 6. nos scōz s; dēo deponere i ede sacra. t sic utiliter aget ei' negotiū ut p h cict' nemiāt ad satisfactionē. Sed tū ueri' v; q Inno. dīc sic. Si qs cū iuramēto p' misit aliqd dare excōicato. p' su lin' ei q: det. Mā t seruient tenet seruire ei ut p' misit. xi. q. 3. qm mul tos. A. Sed certe ibi solū uidetur dici de obligatōe pcedēte ex qdā dō estica seu sāliali puerfatione

scu neccitate. Un ut pz i sui. 2. eo. ti.
q. 34. Hosti. tener primā cū Rai.
z addit q' deposuio in eade sacra
dz fieri. nisi forte supior piumacia
excoican exigēte absoluerit me in
obseruatione iuranti q' dū fuerit
sic ligar'. q' facē pōt ecclia. ut patz
is. q. 6. iuratos. z extra d' iur. iur.
vniētes. z de pe. c. si. Sz gl. Ray.
ait. Pōt dici q' n' tenet soluet' uel
dponē q' dū ē i excoicatōe qz sub
uelligit iacite i iuramēto uel obli-
gatiōe si talis pmanerit cui liceat
coicare. ar. 2. q. 2. ne d' qz. Et sub
dit. Credo uerū q' si ex auaricia n'
ex zelo iusticie differt solue peccat
q' ad deū. lz n' punit q' ad eccliaz
sic hebrei q' ex cupiditate bōa egyptioz
exporantēti peccauerūt. Qui
at pp obiam h' fecerūt. meruerūt
Segf. j. Ray. Et si uis tener pri-
mā opinionē. s. q' solutio deat' he-
ri excoicato. p'fulo q' ueniat debi-
tor cū testibus ad domū excoicati
z dicat. Sins mihi testis q' ego
pono h' pecuniā qz debeo. sibi l' nu-
mero eā uxori sue l' filio suo l' ba-
iulo accipiēti noie ipi'. z ipō p'ite
z n' p'radicēte. z sic liberabit. Et
h' casū fm glo. lz quātū ad uerita-
tē idē sit qn soluit alteri noie suo
ac si sibi solueret. n' ē quātū ad spe-
cie facu z opinionē hoīuz z exti-
orē supficiē. sic excoicac' p'pellit
rñdet p' pcuratorē. extra de iudi.
iteilexim'. Sz p'dictū p'siliū repro-
bat hosti. duplici rōe. pria ē qz sit
fra' canonib' p'ncipatōz p'hibenti
b'. Sic enī n' debeo ei soluere. sic
nec ali' noie suo. Itē tal solutio n'
liberat me nisi ratū haberet. z ex
sua fieret uoluntate. ex d' iureiur.
eate. Et n. pcuratorū nisi ad h' spā

lit dar' sit n' recte soluit. Idē addit
Ray. Et dicit q' si ipse faci' ē hēne'
l' al' hostis z psecutor ecclie. pau-
perum puillozum uiduarum uel
aliarum miserabilium personaz
z ppter h' ē excoicatus tunc nullo
modo est ei soluendum. sz est faci-
endū iuxta secundā opinionē. ui-
deiz de deposuione. n. i casū. s.
si pagani uel hostes reipublice ve-
nirēt i forte brachio ad patriā de-
uastādā. z ipse excoicat' se oppōe-
ret ex aduerso pugnā p' pria. tūc
ei eēt soluedū ei. z uasalli z curati
sui dēret cū seq. ar. xi. q. 3. Julian'
ubi dē q' cū Julian' precipet xpia-
nos acie pducere p' defensiōe rei
publice obediēbant ei. hosti. dicit
h' uerū eē si eēt dñs frē. uel si n' eēt
ali' q' posset patriā desēder ali' n'
eēt ei obediēdū nec soluedū. B
¶ Quid si qz recipiat munū ab
excoicato. nū qd tenebit reddere
istūno durāte adhuc excoicatōe
si pducē aliqd ab eo p' p'cio fddē
ido tpe excoicatōis z h' mōi. B.
fm hosti. Qui p'hit cū excoicato
obligat ei q' ad nālē obligationē
ex q' solū sit n' pōt p'pen. sz n' quo
ad ciuilē obligationem ex q' actio
nascit' z p' pen. z iō n' dz ei redde-
re nisi p' absolutionē. A. Idē fra'
Brucardus in sua sūmula. ut in
sū. 2. eo. ti. q. 135. z h' dependet ex
dictis. s. s. pximo. B
¶ An possit aliqd recipi ab excoi-
catis. B. fm. vñ. Oratores pere-
grini uiatores z siles i necessitate
p'stūni recipe pnt. z dē hic oratō q'
locū aliquē cā oratōis uisitat. Idē
Inno. z hosti. hoc ipm tacitū ē s.
§. 3. A. Idē p' fieri de acimo iude-
oruz. ut i necessitate emat z come

28

29

dat. fm eundē. vñ. ut i sum. 2. eo. ii. q. 15. B.

30 **¶** Atq; excoicatus possit aliqd dari. R. f3. vñ. Pōt cā hūanitatē et i sustentationē. s. qñ idigēt. Nec expectanda ē ultima ueritas. Et etiā si excoicatus peccat hospitū n̄ tenet aliqs expectare dōec ab alijs oib⁹ sit repulsus. Et h̄ intelligo solū quo ad nēcia uite. ut alimēta. uestes et hospitū. Sec⁹ si petat alia uerēilia ut securi. fossorū et h̄mōi. xi. q. 3. qñ multos. A. Idē ē intelligēduz ē de ceteris sine qb⁹ uiuere nō pōt ut possint excoicatio dari. An et in tñ possit idigēt dicē securi et fossorio et silib⁹ q possēt ei dari. qd arburio bōi niri limitādū ē fm eum vñ. Tho. et dic q i cāu i q hō ex pceptio caritatē tenet. coio n̄ phibet ut i sū. 2. li. 3. ti. 33. q. 154. B.

31 **¶** Quid d illo q amico suo excoicatio ueniēte comedē ad domum suā dimittit ei domū et clanes. l. p. mittit eū cōedē sepati. nūqd intelligit picipare excoicatio. R. f3. vñ. Si h̄ fac i fraudē ut sic eū n̄ offendat s3 fauorē ei⁹ acgrat icurrit minore excoicationē. Si at fac forte qz timet ne ille uiz iferat n̄ icurrit. Si vñ facit qz putat eū idigēt hospitio uel alimtis pōt eū cā hūanitatē recipe scā de h̄ p̄stationē. A. Et h̄ ne uel receptus credat fieri ppter aliud. et aliq q h̄ uiderit scādaltzetur fm eundē. vñ. ut in sū. con. eo. ii. q. 155. B.

32 **¶** S3 nūqd ab uxore uel familia excoicatu possum⁹ aliqd fcipe. R. f3. vñ. De bonis p̄p̄is uxoris l. familiar l. si noie suo dderit recipe possum⁹. n̄ at de bonis coib⁹ aut d bis q dant noie mariti. aut dñi et

suo fil. nisi forte a marito pcessus eēt uxori q suo p̄prio noie possit dare. A. Ita tñ q h̄mōi pcessioes nō sūt fraudē canonis ut qñ excoicatus sciēs q nihil recipet ex pte eius dat licentiā seruienti suo uel uxori dādū mibi aliqd de suo Et si dubitatur utrū noie suo uel mariti seu dñs uel utriusqz si sine licentia aut cum licentia dei. tenēdū ē certū et diuidentū incertuz ne recipiens pmutat se discriminat fm eundem. vñ. ut i sū. cō. eo. ti. q. 150. Possēt et ēē tāta nēctas ut ē ab ipō excoicatio possit fcipe elya cum aliūde nō pōt subueniri. ut in sum. cō. eo. ti. q. 146. B. Non tñ oz multū iformare et instruere talē uxore aut familiā q dent. et h̄ ppter notā cupiditatē euadendam. **¶** Quid si hospitatus sū i aliq domo ad m̄sā et supueniat et igerat se excoicatus nūqd teneor surgē. R. f3. vñ. Si ē publice excoicatus. surgei teneor n̄ ostāte qñqz scādalo Si vñ ē occultū et n̄ possū sine ei⁹ nota. n̄ teneor surgere. A. Immo h̄ casu teneor n̄ surgere. fm eū. vñ. ut in sū. 2. eo. ti. q. 176. B.

34 **¶** S3 an supueniente publice excoicatio ego teneor exire d domo R. f3. vñ. Mō. A. Dū tñ possū habere locū sepatū ita q n̄ oporteat me coicare i aliq cū eo. et ex h̄ nō timeā scādalu infirmorū. fm euz vñ. et in. d. q. 176. B. Immo etiā l3 sciā aliquē publice excoicatum receptū ēē i aliq domo possū ibi hospitari si tante capacitatis sit q possū eius coionē uitare. A. et scādalu silit. ut dictū ē. et p3 in ea. q. 179. B. Mā l3 mibi cū excoicatio i eadē camera comedere s3 n̄ in ea

de msa. filii nec i eod lecto iacef
A. Sed nec i eadem camera nisi
 neccitate uigere. ut p3 Inno. i. c. mu
 per. ex eo. c. h. fuit dictu originale
 ubi sic dic. Nota q nō dico: coi
 care excoicato l3 ego t ipe sim?
 i aliq dōmo ego p meis negocijs
 t ipe p suis. Sed si ego t excoi
 catus fil haberem una cameram
 coem. bñ l3 mihi cū excoicato eē
 i eadē camera t iacere t cōedere
 l3 n i eadē msa uel i eod lecto q
 h n pōt eē sine nolūtaria coione.
 Ibi ēt dic q si excoicat? sit ex eccli
 am t audiat missa. Rati sacdos d3
 cessare nisi icipisset canonē misse.
 t oēs aliq debēt recedere pter sco
 larē seruientē misse. **B.** Qd si ue
 niā iuntat ad aliqd festū uel puui
 um t iuentā ibi aliqū excoicatū
 publice tencor recederē. nec dbeo
 ibi epulari l3 sedeat ad aliā msa
 q: oēs talit ueniētes ad festū uel p
 uuiū sū iuicē cōicare dicēdi sū. **A.**
 Idē i sū. p. li. 3. n. 33. q. 177. **B.**
 35 **Q**uid possū recipe lras excoi
 cati uel ei mittere siue ēt nūcios l
 encenia. **R.** fm. vñ. Sic notauit
 hug. nullū eo p l3. nisi i casu i quo
 l3 ei loqui. Cū tñ scribitur n est sa
 lutandus sed loco salutationis so
 let dici. Spiritum p filij sanioris
 Ande t q vbo salutatur ab excoi
 cato nō debet eū resaluare l3 pōt
 dicere. Deus emendet uos t h?
 mōi. **A.** Idem i sū. p. eo. n. q. 143.
 t in directoria. li. 3. n. 2. §. 146. **B.**
 Quāt munus ab eo scient recipit
 l3 non liceat tamen non tenet red
 dere. l3 iducendus est q in pios
 usus puertat. uel etiam q bñface
 ret si ad rñborē inducendū excoi
 cato remitteret. **A.** ēt si ignorantez

fcipisset. ut i sū. p. eo. n. q. 148. **B.**
Quid si aliq assurgat l reuerē 36
 tiā exhibeat excoicato aut ei salu
 tān se iclmet aut moueat labia q
 resultās eum. tñ nihil dicat. **R.** fm
 vñ. Mō icurrit excoicationē. pe
 ne. n. n sūt extēdēde l3 restrigēde
A. Idē i sū. p. eo. n. q. 145. l3 in di
 rectoria. d. §. 146. d3 q hō loquit
 n solū vbo l3 ēt mutui t signis. p
 q sac. 26. q. 6. q recedūt. ad si. t sic
 p dicta n uident licere. **B.**
Utrū familiaritas aut pudor ex 37
 cuset pncipātes excoicato. **R.** fm
 vñ. Dicēdū q si ē familiaritas q
 expmīt i illo. c. qñ mltos. qd etiā
 pōit h s. §. 3. excusat pncipātes. al
 n. **A.** Idē i sū. p. eo. n. q. 166. **B.**
Utrū igrātia excus3. **R.** fm. vñ. 38
Quā p babil ignorātia sci excusat
 ex de cle. exco. m. aplice. t ex eo
 significauit. l3 ignorātia uirū n ex
 cusat nisi illos qb l3 i ignorat. ut
 pueros n dñ doli capaces. **A.** t ēt
 oēs q nec p se nec p pios potuerūt
 scire. presertim miores. 25. ātis t
 mulieres. ff. de uirū t fac igrā. l. re
 gula. nisi igrātia fuerit crassa t su
 pma. ex de pñ. ut aia p. li. 6. **B.**
Dī at q ignorat scñ ut q n pñat
 ei q iste fec tale qd puta clicū vbe
 rauit. q: nec ipse uidit. nec ē fama
 ita publica q oio debeat credi. uñ
 de de h. j. §. 44. q icipit. Sed qd
 si est publica. Mā t si ab adūsa:io
 audiat uel leui fama. n d3 sibi d h
 formare psciam. 22. q. 5. h uidetur
 t extra eo. cū dñderes. t. 2. q. 1. c.
 i. t. xi. q. 3. nō solū. 3° at dī igrat
 utputa si ne sciebat q ille quēz ui
 dit clicū vbbasse ēt excoicar q igr
 rātia ut dñ ēt n excusat. Quid at t
 qñ ignorātia excuset a pco hco. j.

- ignorantia. §. 2. B. Cō. p̄dicti Hoff.
 et Hoff. vi i sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 154.
 S3 viden ē qd dicat scire aliquē
 eē excoīcatū. B. fm Ray. et Hoff.
 et in sū. 2. cō. ti. q. 180. Dī qd h sci
 re cū vī illū ē verare eliciū cāu n
 p̄cesso uel sili. vel erat p̄ns et audi
 uit ferri sūiam vel ipam publice d
 nūciari. vel ipemet excoīcat? vī p
 lar? excoīcatū maxie si sit eps dixit
 ei. l'ab alio cui merno credēdū est
 h aduirt l'est publica fama ipz esse
 excoīcatū. Secus si audiuit ab ad
 uerario l'a leui fama. Hoff. et scōz
 Ray. q n ē. pbabil' ignorantia si ig?
 ref q scit a vicis. aut cū ē ipochia i
 i q aliq ē eo tpe publice denūcia
 tus excoīcat? aut si dicat se ignorat
 se sūiam ppriy epi. vī quōd publice
 scz ē i puina. li. q. 2. q. et hūanis. 16
 dis. qd dicit. Adeo in qd possz eē
 remot? a suo epo l'a loco publica
 tōis snie. et tā recēs possz eē publi
 catio q pbabil' possz eē ignorantia.
 Hoff. at ē. pbabil' hz leges si ig?
 ref qd publice pmulgatū ē et scm
 ex q lapsi sūt duo m̄ses. i aug. vi sēe
 noue p̄stitu tōes. circa p̄ncipiū. Et
 addit gl. Credo ē q iudex q indi
 cat ex p̄sumptō. b? qnqz iudicaret
 aliqua crassaz ignorantia eē. et per
 p̄ns illū eē excoīcatū vbi de? q de
 h videt vītātē iudicaret pbabilem
 ignorantia et illū n eē excoīcatū. B
- 39 Quid si scia aliquē hitu eē ex
 coīcatū s3 actu n aduerto et coīco
 ei. B. f3. v6. Si h faciā subito et n
 aduerto. credo q n pecco nec ex
 coīcatōez icido. A. Idem in sum.
 cō. cō. ti. q. 181. B.
- 40 Quid vītādū sī illi d qz excoīca
 tōe dubitatio ē. A. Hoff. facti qz de
 eo p̄xime dicitū ē. s3 iur' pp varie

tatē opintonū. vt i sū. 2. li. 3. ti. 33.
 q. 194. B. B. fm Tho. i quolibz.
 Dubitatio d excoīcatōe aliqz aut
 p̄cedit sūiam iudiciū. aut segt. Si
 p̄cedit puta q nōdū ē declaratum
 p iudiciū p̄sensuz n sūt vītādū qusqz
 certo iudicio terminet. S3 si post
 p̄cōdē iudiciū dēterminatōz adhuc
 abiguū sit magl' stādū ē snie iudiciū
 et illi vitandi sunt. A. Si sic fuerit
 iudiciū. duplici rōe. p̄rio qz iudi
 ces solliciti dīscutiētes negocium
 plen? p̄nt p̄cepe vītātē et si sint mi
 nus p̄nt qz alij q p̄funtorie p̄side
 rant et exordinarie. fō qz hoc est
 ibi magnū nocumētū vilitatē cōis
 stat? hōiuz si snie n statet. s3 qlibet
 p suo libito vellet snie calūniā ige
 rere. qz si litigia essent iurminabi
 lia. et iō i tali cāu magl' ē stādū snie
 iudiciū. nisi sit p appellatōez suspē
 sa. f3 eū. Tho ut. i. d. q. 194. B.

41 Quid si audiui ab aliq dicente
 d seipo q sit excoīcat? nūqd tene
 or eū vitat. Dicen fm. v6. si audi
 ui ab eo in confessione non tene
 or eū vitare. qz n scio iic hō s3 sic d
 us. et ne p̄fessio reddat odiosa.
 Idē Hoff. l3 Aug. p̄riū di xēt. A
 Qui? dēz p̄t itelligi qz dbeo vitare
 qm possū sine scādalo ei? ne dē ei
 occasiōem peccadi et igerēdi se
 iur' phibitōz alioz cōiōi. iō dbeo
 d h euz i secreto monē. ar. 6. q. 2. si
 tñ. et ex d of. ord. si sacerdos. et
 qn scio al? qz p p̄fessionē et i p̄fes
 siōe. B. Si at qz ex p̄fessionē se ex
 coīcatū. dic f3 oēs eū vitat tene qz
 solū i ocello nisi eēt excoīcatū pu
 blice. A. Idē i sū. 2. cō. ti. q. 188. B.

42 Quid si audiui ab epo uel alio
 eius plato seu ei? prochiai sacer
 dote q tal sit excoīcat? B. f3. v6.

Si aliquis predictorum dicat mihi dñu
ciando sniam ⁊ tal' ē cāus de quo
solet fieri excoīcatō. A. i. pteat ad
iurisdicōem excoīcatōis. vt pz i lo
co d quo. j. B. debeo ei credere.
cum vitare. Sec⁹ si dicat mihi cōi
locutione qz n̄ teneor credere nec
cum vitare. A. Hoc vtz si dicat se
excoīcasse pochanū alienū aūere
supioris. tē ei n̄ teneor ei credere. si
pbabilr dubitē de mādato. pferri
si h̄ dicat i cōi locutōe. Tātē ē pos
sent iūmicitie esse inter ep̄m vel sa
cerdotē ⁊ parochianū suū quē di
cit se excoīcasse ille ep̄s vlt' sacēdos
qz nō teneret credere vlt' vitare illū
nisi alio mō q̄z p vbu3 illi⁹ p̄staret
mihi de illa excoīcatōe f3 eū. v̄t.
⁊ i sū. p. e. ti. q. 195. Itaqz ē i p̄mu
ni locutōe v̄t credēdū p̄lat' d̄ f̄di
tis suis ⁊ circa p̄tinentia ad eoz iu
risdicōem nisi i cāibus predic
tis. B.

43 Quid si prelati vel sacerdos
parochialis dicat mihi qz vidit pa
rochianū suū aliqd faciēte pp qd
incidit i excoīcatōez n̄ at ē publicū
nūqd teneor eū vitare. R. n. f3. v̄t.
Sive credā sive nō. n̄ teneor eum
vitare nec i publico nec i occulto
q̄tū ad vitandū piculū mior' ex
coīcatōis. ⁊ multo minus. si dicat
mihi a' i'. tñ si credā n̄ debeo me i
gerere cōiōni illi⁹ si possū sine scā
dalo. ⁊ h̄ ne dez illi mām peccādi
dum mihi se cōicā. A. Istud pōt
hodie pcedere qñ n̄ ē necē vitare
nisi publice excoīcatū vt pz. s. cli
e. 3. ad si. i. addit. S3 oli erat ne
cesse vitare ē i occultū. s3 i occulto.
vt ē eo. cū n̄ ab hoie. ē si sciaf ex
coīcatū p delatōem p̄lati vel si
de digne p̄sone. vt. s. s. 39. in addi

tionē. B.

44 Quid si ē publica fama s' au
dio a sūddignis aliqū ē publice
excoīcatū. R. f3 Ray. Si publica
fama ē qz ip̄e sit excoīcat⁹ publice
vel qz notorie fecit aliqd pp qz ic
dit in matorē excoīcatōez. teneor
eum vitare. Sillr si audio a sūo di
gnis qz eū audierūt denūciari. vel
qz viderūt eū notorie fecisse aliqd
ex quo icidit i excoīcatōez teneor
ingrere veritatē ⁊ interi cū vitare
⁊ in publico ⁊ i occulto donec cē
tificatus fuerim. A. Ad hoc facit
ē eo. cū d̄sideres. s. secūde. ⁊ de
reg. iur. ispicimus li. 6. B.

45 Quid si Parisi⁹ audim aliqū
publicari quē postea inuenio. Bo
nonie vbi d̄ hoc nihil scit. R. scō3
v̄t. Dicūt qdā qz teneor eū vitare
vbiqz pōt tñ bēigni⁹ dici qz si pos
sū facile p̄bat excoīcatōem. vt qz
hēo testes vel ista. teneor vitare.
aliter n̄ nisi in illa diocesi. A. s. vbi
ē publicatio. scā. s3 f3 eū. v̄t. ut i lo
co de quo stat. B. ar. ē q̄ ma. ac.
pos. cū in tua. A. Idē i sū. p. li. 3. ti.
33. q. 392. B.

46 Quid si audim aliqū excoīca
ri vel vidi incidere in excoīcatō
nē. postea nō vidi nisi post annū
nūqd teneor eū vitare. R. f3. v̄t. Si
hō ē tal' qz credat timorofus ⁊ qz f
uabat excoīcatōez ⁊ modo n̄ h̄nat
possū credē eū absolutū. ar. ē de
offi. oz. ex pre. Si v̄o n̄ ē tal' d̄beo
eū vitare. si oculū ē ocellie. si ma
nifestū publice. A. donec constite
rit vel pbabilr p̄sumat de ei⁹ ab
solutōe. vt in sū. cō. eo. ti. q. 191. B.

47 Quid si sacerdos videat aliqū
qñ nūssa d̄f audire eā stādo ex ⁊
nolētē iuraf nūqd d3 p̄sumē eū ex

cōicant. et sic eū vitare. R. f3. v. v.
 Nō ē cā sufficiens quare deat talē
 reputare excōicantū vel interdicitū.
 Si tñ ē ppius sacerdos q tenetur
 cognoscere vultū pecoris sui d3 i
 grere ab eo. et ei vt meli⁹ pōt p̄sulē
 48 **¶** Atz p̄dicatōes possit passiz ex
 cōicant p̄cipare. R. f3. v. v. Elemo
 sinas qdē pnt accipe tpe et occasio
 ne p̄dicatōis l' p̄fessionis. vt h. s. s.
 fo dictū ē. et si aliunde possint sibi
 puidere fm quosdā. qz vt dic ho
 sti. illa p̄fessio ē ex eo. cū voluntate
 spālī pp p̄dicantes scā fuit. Nam
 tpe nccitatis ē sine cā p̄dicatōis l'
 p̄fessionis pnt recipe. xj. q. 3. qm ml
 tos. S3 pter cām nccitaz et preter
 nūc dictas cās p̄dicatōis et p̄fessio
 nis nō debent recipe ab excōicant
 et siliabus. A. s. ab opp̄sitorib⁹ pau
 per et dissidentib⁹ vt in. c. statū allaz
 B. dis. 90. oblatōes. et. c. eoz. 17.
 q. 4. mīroz. Lon. Ber. A. Idem i
 sū. p. li. 3. ti. 33. q. 157. B. Tūm tñ vi
 det fm Inno. A. in. c. cū voluntate
 ex eo. B. s. qz occasiōe p̄dicatōis
 si aliunde sibi puidere pnt n̄ possint
 ab excōicant recipe. A. Ad v̄f itelli
 gēdū nisi refutatio ipediret fructū
 p̄dicatōis cū p̄ fructū ei⁹ possint et
 xba non p̄tētia iterponi vt apd
 excōicatos magis pficiat p̄dicatō
 d. c. cū voluntate. Et sic pnt p̄co
 dari. videlz vt elyne n̄ recipiāt ab
 excōicant. nisi i nccitate sustētatōis
 vel p̄fectus p̄dicatōis. B. Ad cā
 dem quoqz mēā n̄ debēt comedē
 fm vtrosqz. A. Neqz ē si al' pnt sibi
 puidere f3 gl. Ray. vt in. d. q. 157
 B. Ad et si p̄dicatores non profi
 ciāt qdū tñ sperāt pbabilr d̄ pro
 ficiēdo recipe pnt. vt. ff. d̄ neg. ge.
 f3 an vltro. A. et al' n̄ fm gl. Ray.

et host. vt in sū. p. eo. ti. q. 158. Et
 cāus ergo p̄dicatōis n̄ l3 ab excōica
 to elynā recipe. Et vt nō. in sū. cō.
 eo. t. q. 146. Inno. in. d. c. cū volū
 tate. sentit qz legatū possit icipi ab
 excōicato. nisi sit scz ad hoc vt ore
 tur p̄ aia eius. dicēs qz l3 mortua
 ria q̄ pro aia dant nō sunt f̄cipien
 da ab excōicato cū p̄ eodē orādū
 nō sit. tñ si non p̄ aia l3 sicut alteri
 puato excōicat⁹ aliqd leget ecclie
 illud recipe pōt qz nec testari pro
 hibet excōicat⁹. Lō. Pe. d̄ Sāp
 sona. S3 hostie. sentit p̄m. h. ibi
 dēz host. pōt itelligi qn l3 lega
 tū n̄ esset scz p̄ mortuario. tñ ē sc̄m
 vt al' oret p̄ aia excōicant. qd nō l3
 nisi fuisset mortuus cū signis p̄nie
 et absolutus ē post mortē. vt in. c.
 a nobis 2. d̄ sen. exco. al' at bñ pos
 sit recipe legatū ab excōicato. quia
 post mortē excōicant cessat cā tal' p̄
 hibite coionis et receptōis. s. ciuf
 correcno. ex eo. cū medicinal. li. 6.
 S3 p̄ q̄nta nccitate l3 recipe elyas
 ab excōicato. Glo. Ray. vt p3 i. d.
 q. 146. dic. Nō credo eē restrigen
 ad extremā nccitatē l3 suffic ad ex
 cusatōez qz idigeat. et n̄ possit cō
 mode et de facili h̄fe nccia aliud
 In directoria at li. 3. ti. 2. s. 145. d̄
 qz aliq̄ ē sustinēda icōmoditas vt
 ecclīastica seruet iustitia. 19. dis. in
 mēonā. Et vtz nccitas sit maḡ v̄f
 indicādū arbitrio supioris. ex de
 off. dle. de cāis. Et tñ in transen
 tibus res dilatōez n̄ capit. quisqz
 suo iudicio relinquit. xj. q. 3. qd p̄
 dcessor. Itē an licebit mihi hospi
 tari in dōmo excōicant ipō abntē.
 aut sumē ide nccia aut vinū ad ce
 lebrādū missā. R. f3 Gl. Ray. et i
 sū. cō. eo. tñ. q. 151. qz nō licet nisi

recipiat et recipiat ab uxore s' d' ipe
 sator eius s' q' d' dictu' e. s. s. 33.
 It' n' q' d' licebit mihi hospitari l'
 n'cia recipe i domo excocati qua
 iuenio s' n' custodia. R. s' gl. Ray.
 et in s' u. 2. eo. ti. q. 152. Si ex p' s'iden
 tia amicitie h' facio. n' l' q' sic quo
 d' a' n' d' h' o' cu' eo et obligo me ad
 a' t' d' o' t' a' et ei coico. al' si c' f' d' o' ei dis
 plicere cu' scierit furtu' vel aliud
 p' c' m' p' m' i' t' o' s' excocatoez m' uo
 re n' o' i' c' u' r' r' o' . It' q' d' d' illo q' solut'
 e' s' f' i' b' o' dare cert' s' u' m' a' singul' sep
 t' i' m' a' n' i' s' . et cu' sciret q' i' b' r' e' u' excoc
 municaret rogauit vnu de amicis
 q' dicta s' u' m' a' daret s' f' i' b' o' p' d' i' c' t' q' v' s' z
 d' u' f' n' o' c' a' s' t' m' a' d' a' n' u' p' m' i' t' t' e' s' se ei
 sup' h' s' a' t' i' s' f' a' c' t' u' r' . n' u' q' d' s' f' r' e' s' s' c' i' e' n' t' e' s'
 h' d' e' b' e' r' e' t' recipe illa s' u' m' a' z' ab
 illo. R. s' m' glo. Ray. et in s' u. con.
 eo. ti. q. 149. Si s' f' r' e' s' h' n' p' c' u' r' a' n' e'
 runt. nec peccabunt recipiendo ab il
 lo amico date noie suo. nec ille pe
 cabit q' ita sibi p' u' i' d' i' t' i' s' u' m' p' p' o'
 motu et pia i' t' e' n' t' i' o' e' s' c' i' e' n' s' q' s' f' r' e' s'
 n' i' b' i' l' r' e' c' i' p' e' r' e' t' ab eo t' p' e' excocica
 t' o' i' s' . Si aut' p' c' u' r' a' t' i' b' o' s' f' r' i' b' o' e' s' s' z' h'
 s' e' z' i' l' l' i' c' i' t' u' m' e' s' s' e' t' . l' z' ille amic' p' p' r' i' o'
 noie daret. et s' f' r' e' s' i' n' h' o' c' c' a' u' s' a' c' e'
 rent fraud' e' c' a' n' o' n' i' q' p' h' i' b' z' coica
 ri cu' excocicaz. s' u' t' ei fraus canonu'
 vel legi. cu' salua' s' u' p' s' i' c' i' e' l' i' e' p' a' d' i'
 u' e' n' t' o' e' z' a' l' i' q' u' a' d' o' l' o' m' a' l' o' p' r' a' i' n' i'
 t' e' e' i' u' s' v' e' n' i' t' . s' f' . d' e' l' e' g' i' . l' . p' r' a' l' e' g' e'
 M' o' . e' t' s' c' d' z' M' o' s' t' . et i' s' u' . 2. eo. ti. q.
 154. q' l' z' i' d' i' c' t' u' s' c' a' i' b' u' s' p' u' t' a' i' v' i' a'
 t' o' r' e' et p' e' g' r' i' n' o' et s' i' l' i' b' o' coicari pos
 sit excocicatis. s' t' t' n' e' t' i' n' i' l' l' i' s' q' u' t' u' m'
 b' o' n' o' m' o' f' i' e' r' i' p' o' t' e' r' i' t' e' u' i' t' a' n' d' i' . v' t'
 p' z' e' x' m' e' n' t' e' d' i' c' t' o' r' u' i' n' i' u' r' i' u' . s' . x' i' . q' .
 3. q' u' i' m' u' l' t' o' s' . et e' x' e' o' . i' n' t' e' r' a' l' i' a' . et
 c' . cu' v' o' l' u' n' t' a' t' e' . et s' p' a' l' i' i' n' . c' . s' i' v' e' f'
 i' n' s' i' . It' e' v' t' p' z' i' n' d' i' r' e' c' t' o' r' i' a' l' i' . 3. u' .

2. s. 145. i ca' h' e' s' s' i' s' p' o' t' e' s' t' u' s' e' x' c' o' i'
 car' r' e' c' i' p' i' . e' x' d' h' i' . i' n' f' i' d' e' i' . l' i' . 6. It'
 i' u' d' e' x' e' x' c' o' i' c' a' t' o' r' e' q' u' i' p' o' t' v' t' i' u' u' e' t'
 i' q' u' i' s' i' t' o' r' e' s' p' r' a' h' e' r' i' c' o' s' . n' e' c' i' n' g' r' e'
 t' e' s' i' c' u' r' r' u' n' t' e' x' c' o' i' c' a' t' o' e' z' . e' x' d' e' h' r' . s'
 f' i' d' e' n' t' e' s' . l' i' . 6. B.

Al' t' i' o' n' o' t' a' d' u' q' c' u' i' c' o' i' c' a' m' u' s' 48
 v' i' u' o' c' o' i' c' a' z' d' e' b' e' m' o' et m' o' r' t' u' o' . e' x'
 d' e' s' e' p' u' l' . e' x' p' t' e' . 2' o' n' i' s' i' p' m' o' r' t' e' a' p'
 p' a' r' e' a' t' q' r' e' e' i' i' v' i' t' a' c' o' i' c' a' d' u' i' n' e' r' a' t'
 p' u' t' a' s' i' p' m' o' r' t' e' p' u' i' c' a' t' d' h' r' s' i' . 24.
 q' . 2. s' a' n' e' 2' o' et p' t' e' r' c' a' u' m' d' t' o' r' n' e' a'
 m' e' t' o' . d' e' q' u' o' v' i' d' e' . j' . t' o' r' n' e' a' n' t' u' m'
 s' . 3. It' e' n' o' t' a' d' u' e' p' i' r' a' c' u' i' n' c' o' i' c' a'
 m' u' s' v' i' u' o' n' e' c' m' o' r' t' u' o' c' o' i' c' a' r' e' d' e'
 b' e' m' o' . e' x' d' e' s' e' p' u' l' . s' a' c' r' i' . M' o' c' s' i' l' r'
 n' i' s' i' a' p' p' e' a' t' q' u' a' r' e' . e' i' i' v' i' t' a' c' o' i' c' a' d' u'
 f' u' i' s' s' e' t' . e' x' e' o' . a' n' o' b' i' s' 2' o' et e' x' d' s' e' p'
 u' l' . p' a' r' o' c' h' i' a' n' o' .

Excocica° vij.

de m' i' o' r' e' x' c' o' i' c' a' t' o' e' . M' e' c'
 e' x' c' o' i' c' a' t' o' e' q' s' e' p' a' r' a' s' a' c' r' i' s' p' e' c' i' p' i' e'
 d' i' s' . A' . e' x' d' e' c' l' e' . e' x' c' . m' i' . s' i' c' e' l' e' b' r' a' t'
 B' . q' q' d' e' q' a' d' d' e' u' m' p' r' i' g' i' t' q' c' i' t' o'
 p' e' t' z' m' o' r' t' a' l' e' p' m' i' t' t' u' r' . x' i' . q' . 3. a' u' d' i' .
 M' a' t' a' l' e' u' c' h' a' r' i' s' t' i' a' et c' e' t' a' s' a' c' r' a' r' e'
 c' i' p' i' t' i' s' u' i' d' a' n' a' t' o' e' z' . e' x' d' c' o' h' a' . c' l' e' .
 et m' u' . c' . s' i' . S' z' q' a' d' e' c' c' l' i' a' m' i' n' f' l' i' g' i' t'
 m' i' o' r' e' x' c' o' i' c' a' t' o' i' p' o' i' u' r' e' . et p' h' i' b' e' t'
 s' a' c' r' a' . p' o' q' d' e' t' p' n' c' i' p' a' l' i' c' u' c' o' i' c' a' t'
 q' s' e' x' c' o' i' c' a' t' o' . v' t' t' r' a' c' t' a' t' u' e' i' n' p' r' i' o'
 c' . s' . e' x' c' o' i' c' a' t' o' . 6. 2. cu' q' s' s' a' c' r' i' l' e' g' i'
 u' m' p' m' i' t' t' u' r' . 17. q' . 4. m' i' o' r' . A' . M' e'
 l' i' u' s' v' r' f' a' c' e' e' a' . q' . c' . s' i' q' s' i' n' u' e' t' . i' b' i'
 D' o' n' e' c' i' p' u' c' t' u' a' d' m' o' n' i' t' o' et c' . A' l' i' .
 q' u' i' t' n' s' a' c' r' i' l' e' g' i' u' i' c' u' r' r' i' t' i' m' a' i' o' r' e' z'
 u' t' s' i' i' n' i' u' r' i' a' i' r' r' o' g' e' t' i' p' s' o' n' a' e' c' c' l' i' a'
 s' t' i' c' a' . e' x' e' o' . n' o' d' u' b' i' u' . u' e' l' s' i' i' c' e' d' a' t'
 u' e' l' f' r' a' g' a' t' e' c' c' l' i' a' m' . e' x' t' r' a' e' o' . p' a' s' t' i' .
 u' e' l' s' i' l' i' a' a' g' a' t' d' e' q' u' o' . s' . e' x' c' o' i' c' a' t' o'
 4. B' . 3' o' cu' q' s' e' n' o' t' o' r' i' u' s' f' o' r' n' i' c' a'
 t' o' r' . e' x' t' r' a' d' c' o' h' a' . c' l' e' . et m' u' . c' . v' r' a'

4. cū q̄s ē symoniac⁹. eē de symo.
tāta. **A.** hodie iste casus ē excoīca-
tio maior ⁊ papalis. vī p̄z p̄ extra
uagantes. **B.** Martini q̄nī. vnam q̄
icipit. **B.**ulte. ⁊ aliā q̄ icipit. **D.**a-
nabile. ⁊ Eugenij q̄rī. q̄ icipit. cū
destabile. **B.** S. cū q̄s icipit eccle-
siā de manu laici. 16. q. 7. si q̄s de-
inceps. ar. ad idē. eē de elec. q̄s q̄s.
A. Et tā laic⁹ dans q̄ cleric⁹ reci-
piēs nisi emēdauerit d̄z maiori ex-
coīcatōe feriri. eē de iure pa. prete-
rea. **B.** 6. f̄z q̄sdā. q̄n q̄s i bello iu-
sto seu ⁊ xp̄ianos exerceret artem
balistarioꝝ seu sagitarioꝝ extra d̄
sagitta. artem. **A.** Ibi male vī pro-
bati cū ibi nil aliud dicat nisi q̄ di-
ctā ariē sub anath̄ phibemus nisi
forte intelligat rōne notozietatis q̄
talis ars cōter notozie exerceat. ⁊
ois notori⁹ pctōr icurrat minorem
excoīcatōem. vi. j. v. 9. **B.** 7. i dis-
sidentibus ⁊ paupeꝝ op̄ssorib⁹.
manifest⁹ raptorib⁹. publicis vsu-
rarijs ⁊ meretricib⁹ q̄ large dicunt
excoīcati i q̄tū oblatoēs eoz ad-
altare n̄ recipiūt. **A.** Adde. ⁊ q̄ cū
denegat eis ecclesiastica sacra. siē ali-
is pctōrib⁹ de q̄ statim. **B.** 8. i ill⁹
qb⁹ negat ecclesiastica sepultura. **A.**
de qb⁹. j. seplūra. 4. i p̄ncipio. **B.**
vi q̄ moris i torneamento. q̄ non
sepeliūtur i cimiterio cū si penitue-
rit. vide. j. torneamentum. 6. 3. Et
idē posset dici de eo q̄ nō p̄fiteretur
semel i anno. eē de pe. ois. 9. i q̄li-
bet notorio pctōre. dis. 88. neq̄. ⁊
dis. 95. illud. 13. q. 1. p̄ obcūb⁹. **A.**
⁊ ibi glo. **B.** d̄ p̄se. dis. 2. p̄ dilecti-
one. **O.** cū casus p̄dictos pōit. ray.
⁊. Anno. ⁊ filz p̄cordāt q̄ i p̄dict⁹
casibus absolui pōt q̄libet a p̄po
sacerdote. **A.** De p̄dictis tangitur

i sū. 2. eo. 11. q. 69. vbi etiam d̄z fm
glo. Ray. q̄ ad q̄ntū casū q̄ illi iu-
ri derogat i multis p̄tibus p̄ p̄rias
p̄suetudinē. Reges. n. ⁊ p̄ncipes i
aliq̄bus ecclijs dāt decanat⁹ ⁊ ali-
os p̄sonat⁹ ⁊ p̄bēdas ⁊ illi qb⁹ dāt
nō istumunt p̄ ep̄m. h̄ glo. Sed h̄ p̄
suetudo n̄ ē fūada nec excusat cū
sit mala. g. dis. mala aut⁹ p̄suetudo.
imo poti⁹ grauat. Nam cū sit ⁊ ec-
clesiasticā libertatē iroducit maio-
rē excoīcatōem ⁊ obfuentes vel
obseuari faciētes. eē d̄ sen. exco.
nouerit. **B.** Nec obstat etiā si ip̄e
sacerdos sit excoīcatus minori ex-
coīcatōe. eē eo. duob⁹. **M.**ō at pōt
q̄s absolui ab alieno. eē eo. nup. ⁊
dico. p̄p̄m fm **D.**ostu. i. oēs q̄ pōt
illū a pctō absolui. **I.**dē **T.**ho. i. 4.
dis. 18. **A.** **I.**dē i sū. 2. e. ti. q. 91. **B.**
Infligi ēt pōt minor excoīcatō ab
ep̄o ⁊ cū a q̄cūq̄ iudice ecclesiastico
inferiori. extra de offi. ordi. cum ab
ecclia. **A.** fm Ray. ⁊ oēs vi i sū.
2. li. 3. ti. 31. q. 55. **B.** Et h̄ siue pro-
p̄uacia. vi. 5. q. 2. p̄nti. ⁊. xi. q. 3. au-
di. siue etiā p̄ alijs culpis. **A.** **S.**ac̄
17. q. 4. miroꝝ. **B.** Item siue sim-
pliciter. **A.** 1. ad tēpus idetermina-
tum. siē i. c. in actione. de q̄ statim.
B. vi de pe. dis. i. i actione. siue ad
tēpus. **A.** s. determinatū. vi i. c. de
q̄ seq̄t. **B.** 86. dis. tanta.
Q.uis ē effect⁹ minoris excoīca-
tiōis. **R.** p̄ncipalis effect⁹ ē q̄ talis
remouet a p̄ceptiōe saciōz. ⁊ si se
imisceat mortaliter peccat. non tñ
iurrat irregularitatē etiā si cele-
brat. Peccat ēt p̄ferendo sacia. s̄z
ab eo collata nō carēt virtutē effec-
tu nec phibet eligē. nec ea q̄ rōne
iurisdicōis sibi p̄petūt exercē. Si
tñ talis sciēter elect⁹ fuerit. erit ei⁹

electio irritanda. et de cle. exco. mi. si celebrat. **A.** Et nōt i sū. 2. eo. n. q. 81. **Glo.** Ray. dicit colligi ex p̄dictis q̄ excoicatus minori pōt excoicare et absolueret. Itē q̄ si ignorāter fuerit electus valet electio si p̄babilis fuerit ignorātia. Si autē crassa et p̄ferat tali b̄nficiū. idiget dispensatione ad h̄ q̄ possit illud retinē. Et idē dicit se credere de interdico ab ingressu ecclesie v̄l officio dīno. De irregulari tñ q̄ recipit b̄nficiū dū ē irregularis putat q̄ ipetrata dispensatione sup̄ irregularitatem nō indigeat dispensatione alia. Nec ē sile d̄ excoicatio vel suspensio snia iuris l'hois. Mā irregularitas non ē nisi q̄ddā impedimētum ex defectu sacri vel canonica institutione pueniēs. h̄ ibi. Sz certe eadē v̄l rō in irregulari q̄ t̄ i interdico vel suspensio. q̄ sili ē inhabilis ad executionem officij suscepti tpe irregularitatis sine dispensatione et eo. cū illoz. Et istarō videtur pōderari i dēo. c. si celebrat ibi. Pro eo q̄ ad suspensionē eoz eligi t̄ ē. Et q̄ pp̄ officij dat b̄nficiū et d̄ p̄bē. cū fm̄. Itē gl. i dēo. c. si celebrat. dicit q̄ si excoicatus minori eligat et ignorānt nō valet electio. q̄ ignorātia eligenti nō facit ip̄z habitile. Et si scient tales eligerēt p̄uarēt iure eligendi. extra de elec. cū in cunctis. **B.**

2 **C.** Atq̄ excoicatus minori possit intrare ecclesiaz. **R.** fm̄ Ray. Non v̄l intrado peccare q̄ nō ē remor nisi a sacris. vñ t̄ forsan pōt intrare ad horas et dicē cū alijs dū tñ non ad missā aut si ad missā nō ad osculū pacis q̄d ē q̄si loco coionis a qua sine dubio separ̄t. et de cle. exco. mi. si celebrat. **A.** Nos passus dicit.

latius examinat. Et q̄ ad ingressu ecclesie. v̄l p̄z i sū. 2. li. 3. ti. 33. q. 169. Ray. et Host. dicūt q̄ talis excoicatus tñ facit si non intrat añq̄ sit absolutus. Si tñ intraverit cū orandi. p̄sertim v̄l dicit Ray. ecclesiam nō p̄secratā. non v̄l peccare quia nō ē remotus nisi a sacris imo for̄e pōt intrare ad horas dū tñ nō ad missam Sz primū securi ē. Et tñ videt p̄cordare Host. dicēs q̄ pōt audire divina p̄ter missā. sed securi facit si ex duotione abstineat. ar. 5. dist. ad et. **Glo.** v̄o Ray. dicit. Credo sine p̄iudicio q̄d t̄ nūlle poterit ierelle dū tñ ibi nō cōicet. q̄ minor excoicatio non separat nisi a p̄icipatione sacroz q̄ i sola p̄ceptione p̄sistit. et d̄ cle. exco. mi. si celebrat. **Hugl.** tñ nō aut. xi. q. 3. si in iure q̄ ab introitu ecclesie separat. q̄d non credo. Sz tñ credo q̄d hūmilitatē excoicatus pacē nō debet recipere cū alijs post agn̄ dei. q̄d osculū illud succedat loco eucharistie. h̄ ibi. Sed h̄ ne scio q̄ iure p̄bet. Quo v̄o ad secundum si talis excoicatus possit cum alijs dicē officij i choro. et an alij debeāt ip̄z admittē. v̄l p̄z i sū. 2. e. ti. q. 170. Host. distinguendo dicit q̄d sic q̄ ē excoicatus q̄ casualit v̄l ex negligentia coicavit excoicatus. Sec̄ si ex p̄ceptu. q̄ pp̄ p̄ceptū mor tale ē si occultū ē suspensius ē q̄s q̄ ad se. et sic notorius ē p̄cept̄ puta q̄ h̄ fecit p̄ inhibitionem sibi publice scāz p̄ iudicē et h̄ non pōt alij qua tergiversatione celari. et vitari d̄z et vitari. et de coha. cle. et m. e. v̄ra. et c. si. Itē Host. addens dicit Laudo tñ v̄l p̄us faciat se absolui q̄s suū officij i choro cū alijs p̄sequat. **Glo.** v̄o Ray. dicit q̄d l̄z sit

notoria huiusmodi excoicatio qz in
non est suspensus quo ad alios. nul
lus tenet eius officiu vitare. qz no
est puatus seu suspensus ab execu
tione sui ordinis. sz in a picipatio
ne sacroꝝ qz i sola pceptioe pstitit.
et de cle. exco. mi. c. si. h. ibi. Pot
dici qz pmiu deꝝ pcedit n roe mi
notis excoicationis notorie. sz ro
ne delicti. Idem eni mortale no
toriu iducit suspentione quo ad se
et q ad alios. vt not i su. p. li. 3. ti. 29
.q. 3. Quo. m ad vitacionem hodie
aliqua inouata sut. vt p. 3. s. cleric.
3. ad k. i additione. B. Excoicatio
nis absoluto videt s absolutio. 5.

Excusatio

Que ex
culpa siue a pca habet. j. pca. i. s. 3

Exemptus

Qui
so exemptos et allegant pri
legia. requisitum ab ordinarijs ostē
dere tenentur. A. s. totum priuile
gium qd asserunt se a sede aplica
habere ipsia ordinarijs. aut i loco
pgruo et securo aliquibus alijs pri
uilegijs viris omni suspitione care
tibus ad hoc per dictos ordinari
os deputatis. j. terminum ppeten
tem pro facti qualitate ipsorum or
dinarioꝝ vel delegatorum suorum
arbitrio moderadi iusto impedimē
to cessante. vt i. c. cu psona de quo
.j. B. et tradere transcripta arti
culoz de qbus fuerit controuersia.
Qd si ad exemptionem allegat sola
pscriptionem debent de h facere
fidem. Si vero allegat vtriusqz tūc
si priuilegiu ad plenu non sufficiat
sed in cam prebeat pscribendi. te
nent pscriptione pbare. A. videlz
40. anno p et allegatu priuilegium

exhibere per modu predictum vt
i eo. c. B. Et pbatioe pendere no
turbent. A. cu rone priuilegij sint in
possessione exemptionis non vio
lata. n clandestina. no pcella preca
rio. de qua fide cora eisdem fecerit
vt ibi. B. Qd si no allegat et exij
bent tale priuilegiu quod causa p
scribendi pbeat. A saltem vt ibi. B
diocesani vrant iure suo. ex de pu
uile. cum psona. li. 6.

Exempta ecclia. et monachi. vel
canonici. vel pueri. et ppetuo ob
lati intelligunt exempti. A. siue sint cle
rici siue no. vt i. c. de quo stat. B.
No at psby q parochianoꝝ cura
h3 quo ad ea q ad ipsam cura pti
net. nec ipsi parochiani. ex de pri
uile. p exemptione. li. 6.

Si exempti canonici alicui ec
clesie non pp h sunt exempti clerici.
sz bñ everso. A. s. q exempti clicis
intelligunt exempti tam canonici q
alii clerici. deo. c. p exemptione. B.
sz ipa ecclia n e propter h exempta.
A. in euto casu. siue priuilegiu pce
dat canonicis siue clericis. vt i tex.
de quo statum. B. ex de priuile. per
exemptionem. li. 6.

Per monasteriu seu p h mōi
locu exemptu intelligi dz tā de ipo qz
de cimiterio et donub' monasterij
et theatris. horz et arcis et q sit in
eccliaz. ar. 12. q. 1. ncia. et c. nulla.
17. q. 4. diffiniunt. A. Idē i su. p. li.
2. ti. 5. q. 166. circa finē. B

Exempti qstuciqz gandeāt libēra
te nihilomin' pnt pueniri corā or
dinarijs rōne delicti siue pncis
aut rei de qua deos agit. nisi dlic
tū sit pmissū i loco exempto. vel de
mo ibi sit mrit. vel ibi sit ipsa res li
tigiosa. Itē nō pnt pueniri vbi dō

miciliū hāt si alibi delinquant vel
p̄būm vel res ipsa existat. nec etiā
p̄nt diocesani illo p̄ vbi domiciliū
hāt remittē exēptos si pueniāt ad
locū vbi deliquerūt vel p̄xerūt vel
res p̄sistat. c. de p̄uul. volētes. li. 6.
saluis que dicunt i se. §. Et h̄ ē sciē
dū q̄ qdā sūt p̄uilegiati ita q̄ nec
rōne delicti vel p̄cūs vel rei p̄nt p̄
ueniri. vt p̄dicatores minores et ci
stercienses.

§ **Exēpti** n̄ p̄nt p̄struē oratoria v̄l
capellas i locis nō exēptis sine lnia
diocesanoꝝ nec i sic p̄struē nec tē
pore iudicij i casib⁹ n̄ exēptis. A. s.
i iure. vt i. c. auctoritate de quo. j.
B. celebrare vel facē celebrari aliē
p̄ ordinarios p̄pescāt. Et si p̄p h̄ p̄
suatores eoꝝ ferrēt snias p̄ ordia
rios n̄ valet. c. de p̄uul. auctozita
te. li. 6. In locis ē. exēptis nō p̄nt
exēpti p̄dicta facere nisi de lnia v̄l
p̄uilegio. A. sedis aplice sp̄ali. si
cui p̄z in tex. q̄ sequit. B. vt i dicto
c. auctoritate.

6 **Exēpti** n̄ debēt assumē lites suo
rū h̄ oīum. A. liberoꝝ vt i dicto. c.
auctoritate. B. ē. cēsualit. c. de p̄
uile. auctoritate. li. 6.

2 **Legat⁹** de latē fm Ber. bñ pōt
cognoscē de cāis p̄ exēptos. q̄ p̄
p̄uilegiū eximunt a p̄tate ep̄oꝝ et
h̄ mōi. sed n̄ pape vel legatoꝝ ei⁹.
Sec⁹ tñ de alijs legatis. Notātur
h̄ de offi. lega. q̄ trāslationem. A.
in glo. Et eo. ti. c. 1. dicit glo. q̄ le
gatus d̄ latē quo ad h̄ intelligit siue
sit cardinales siue alijs de latē dñi
pape missus. Mō aut si sit legatus
rōne loci seu dignitat. vt archieps
cantuariensis. de quo d̄ i dicto. c.
1. et similes. vt et nōtur i sū. con. li.
2. li. 5. q. 166. ad fi. **B**

Monasteria montaliū etiā si sūt
exēpta d̄bēt singulis annis per or
dinarios visitari. vt i cle. anēdētes
de sta. mo.

Exorcismus.

vide. §. cathecismus

Expositus

Si p̄
v̄l ali⁹

eo sciēte vel ratum h̄nt filium ul
patronus. libertū uel dñs suū i san
tē vel aliq̄ p̄dicto p̄ lāquidū cui⁹
cūq̄ etatis exposuerit vel si alicui
eoꝝ alimētia ip̄te negari p̄iugerit si
li⁹ h̄ ipso a patria p̄tate liberat⁹ ē.
libert⁹ sit igenu⁹ et suus liber. Isti
quoq̄ q̄ hos suscipiūt n̄ p̄nt p̄p h̄
i eoꝝ p̄sōis ius aliq̄d vēdicare. c.
eo. c. vnico. A. s. de isāub⁹ et lan. ex
po. B. Quid at sit patronus liber
tus. vel i genu⁹. hēs. j. libert⁹. §. 1.

Extrema vn.

ctio. De ea dicitur. j. vncio
extrema.

Alsum

Quere. j.
mēdaciū

De falsarijs v̄o litteraꝝ pa
paliū. vide. §. excoicatio. 3

Alma

Quāuis p̄ici
paliter sit cu

randam de bona vita. nihilomin⁹
q̄tūm quis potest curare debet d̄
bona fama. et ne proximi d̄ eo scā
dalizentur. Nec habentur multū
plene. xi. q. 3. iter verba. A. et clari
us. 12. q. 1. nolo. B. et j. scādali. §.
fi. Sama quō restituēda sit ab eo q̄
aliquem ifamauit. habet §. de ira
ctio. §. plī.

Amilia

Quō pat
familias

d̄z regē et corrigē familiā suā. B.

ē p̄suetudo p̄t̄ ex de arbi. dilecti.
Semie q̄nūq; deo sacrate va-
 ria t̄ pallas sacras aut vestes quib⁹
 dño ministrat p̄ungere nō debent.
 v̄licetū circa altare deferre dis. 23.
 sacratas. t̄ de p̄se. dis. 1. vestimenta.
 Semina quō t̄ q̄n possit eē testis vi-
 de. j. testis. 1. §. 3. Semine nō p̄nt ad
 iudiciū trahi p̄ionalit̄ i vlla cā que
 iure n̄ exp̄mit. s; nec religiose ēt si
 p̄sentat̄ vide. j. iudicius. §. 3. t̄ 4.
 Al. i. q̄ incipit mulieres ad iudiciū t̄
 se. B. t̄ j. testis. 1. §. 3. De clausura
 monialiu t̄ q̄ nō liget̄ nisi p̄ pec-
 ratores vid. j. monialis. De muli-
 g. nō p̄nt femine ēt abbatisse vide
 s. abbatissa. De ornatu q̄z secula-
 riū mulieruz habes. j. ornatus.

Serie dicunt̄ q̄n serie
 eo q̄ p̄stāt vaca-
 tionē ab his q̄ i foro. s. iudi-
 ciali agi p̄sueverūt. Et dicūt serie
 q̄ festine. Al. Idē in sū. con. li. i. ut.
 12. q. 1. fm Ray.

Seriaz q̄dā sūt tēporanee. q̄dā
 rep̄tine. q̄dā solēnes. Tēporanee
 sūt q̄ dāt p̄ fructib⁹ colligēdis. t̄ si
 duoz mēsiū gr̄a messiu t̄ vinde-
 miaz. Al. quoz mēsiū vn⁹ ē p̄ mes-
 sivus. t̄ alius p̄ vindemijs. ut i sū.
 con. co. 1. q. 2. vbi ēt notat̄ qd̄ in oi-
 terra dādē sunt serie p̄ messib⁹ ēt
 si nō crescit ibi annona. qz oēs cōi-
 ter grano indigent t̄ h̄nt necē sibi
 p̄ aliq̄ tpe. puidē. Sed pro vinde-
 mijs non dabunt̄ nisi vbi sūt vinee
 vel saltē vbi est cōis vsus vini. B.
 Et fm diuersas regiones citi⁹ aut
 tardius indicunt̄ t̄ p̄comzant̄. ff. e.
 p̄sides. t̄ d̄ offi. procō. si in aliq̄
 In his nō p̄t̄ fieri processus iudi-
 cialis nisi de assensu p̄uū. ex eo. cō-
 quest⁹ isf. Rep̄tine vō serie sunt

q̄s īperator idicūt p̄p̄ victoriā quā
 secu. vel qz vxorē duxit. vel ei fili⁹
 nat⁹ ē. t̄ huiusmodi. Et dicunt̄ re-
 p̄tine. qz rep̄tē seu subito inducū-
 tur. Et null⁹ p̄ter p̄ncipē eas indice-
 re p̄t̄. L. de fef. l. a nullo. B. Idē
 in sū. con. d. cta. q. 2.

Serie vō solēnes seu festine sūt
 q̄dā p̄cipue solēnitates. s. Natalis
 dñi sci Stephani. sci Iohis euan-
 geliste scōp̄ Innocētiū. sci Silue-
 stri. circūcisionis. epiphaniaz. t̄
 septē dies dñice passiōis. t̄ resurre-
 ctionis cū septē sequētib⁹. roga-
 tōes etiā trib⁹ dieb⁹. ascensio dñi.
 penthecostes cū duob⁹ q̄ sequunt̄
 festiuitates oēs virginis gloriose
 Al. s. q̄ erant tpe. c. p̄questus. ex. e.
 vbi h̄ ponūt p̄ Bre. nonū. B. nat̄
 uitas Iohis baptiste. 12. ap̄loz sci
 Laurencij. dedicatōis b̄ti Michae-
 lis. oñz scōrū. sci Barth̄mi ac die-
 bus dñicis. t̄ ille festiuitates q̄s sin-
 guli ep̄i in suis diocesi⁹ cū p̄p̄lo
 t̄ clero duxerūt solēnit̄ celebrādā
 Al. q̄ vicinis tñ circūmorātib⁹ in-
 dicēde sūt nō gnāl̄ oib⁹. vi. i. ca.
 p̄nūciādū de q̄. j. nisi forte illis q̄
 ibidē. p̄ illo tpe morarēt. qz forētes
 t̄ q̄cūq; bonas loci vbi se rep̄t̄
 suetudines fuare dēnt. dis. 8. q̄ 5 t̄
 dis. 12. illa aut̄. Et h̄ intelligit̄ de sc̄is
 auctoritate ecclie romane canoniz-
 cat̄. qz ep̄s nō p̄t̄ p̄ se aliq̄e factū
 canonizare. ex de reli. t̄ vne. s. a. e.
 1. qd̄ t̄ nō i sū. con. dcā. q. 2. B. d̄
 p̄se. dis. 3. p̄nūciādū. t̄ ex eo. cō-
 quest⁹. Itē statuit Eusebi⁹ qd̄ festū
 iuētōis sci cruc̄ gnto nonas maij
 solēniter celebrēt̄ d̄ p̄se. dis. 3. cruc̄
 Al. Idē etiā seruandū ē de festo
 exaltatōis fm glo. Ray. t̄ i dcā. q.
 2. qd̄ p̄t̄ p̄cedere vbi h̄ obiner̄d

consuetudine. al' non videt iure ca-
ueri. **B.** Itē festū de corpore xpi. vt
in cle. si dñm. de reli. et vene. sanc.
Et nō hic q' inter p'dictos dies sūt
qdā q' de sacro nōn festant qm ad
cessationē ab opib' sed vident ab
rogari p' p'triā p'suetudinē q' eis
habet locū. cū non ita sint de p'cep-
to dei sicut ē dominica et maiores
illa. Itē at dies sūt tres dies roga-
tionū. Quidā ē nō seruāt oēs sep-
tē dies passionis. et ē per totā octa-
uā pasce. **A.** Hic patet q' septē di-
es dñice passionis p'cipiant i. c. cō-
questus. cū eo. non solū ad vacatō-
nē fori iudicialis vt qdā voluerūt
dicere. sed et ad cessationē ab opib'-
b' l' consuetudo sit in cōtrarium.
Paret et hic q' dies dñica et maio-
res illa sunt de p'cepto dei. d' quo la-
tus dictū ē. s. dñica dies. s. i. i ad-
ditione. Itē q' consuetudo nō excu-
sat qm ad festa iur' dñi et bñ q' nō
la p'suetudo vel ē humana p'stitu-
tio pōt valere s' ius dñi. g. dis. ve-
ritate. et. ca. si p'suetudinē. et. 25. q. 1.
sunt qdā. Quo vō ad festa iur' po-
tius excusat. s. 3 d' latius distingui.
Aut p'suetudo ē rōnabil' introducta
forte ob aliquā rōnabilē nēcessitatē
tacētib' p'lat' ecclie et excusat. Mā
rōnabilis p'suetudo viz legi h'z dis.
i. c. p'suetudo. Si vō p'suetudo nō
sit rōnabil' q' nō ē introducta ex ali-
q' rōnabili cā. s. 3 pon' ex auaritia l'
deuo tōis tepiditate. put cōi solet
p'ungē. p' se nō excusat inio potius
guat ex de p'sue. c. si. et dis. g. c. ma-
la. Et iō p'lati iur' posse debēt cona-
ri talē p'suetudinē abolē. et si nō pnt
ad penit' euitādū laudabil' taceāt
.4. dis. deniqz. et p'lat' tacētib' nō ce-
lebrātes dicta festa excusant. dum

mō nō sint p'uinad p'positi ipsa nō
celebrādi et si a p'lat' p'percent. sic
i fili dic' Tho. erga solutionē deci-
mar' fa. fe. q. 87. ar. 1. Et forte q' ad
festa gnāl' p'cepta regit auctori-
tas pape h' ē q' sciat et toleret con-
trariā p'suetudinē. Et nō videt suf-
ficere taciturnitas ep'i. cū non hēat
ptatem s' legē supior' et p' p'ns non
possit tollē festa ab ecclia gnāl' in-
troducta nisi forte pp taciturnitatē
ep'i subdin at iusta ignorātia excu-
sent. Quo vō ad festa p'iculāia lo-
ci taciturnitatē sufficē puto ep'i pro-
prij. P'edic' ē fest' p'cept' adde d'
dicationē c' cūq' oratorij. ut i deo
.c. p'ncipiādū de p'se. dis. 3. Qd pu-
to itelligēdū qm ad loca ip'si ora-
torij. **B.** Sūt et alia festa p' cōsuetu-
dinē introducta tot' ecclie. sic sci
Micholai. et forte alia. **A.** Et iō sūt
obseruanda cū p'suetudo sit. tacita
lex et p' lege hēat si rōabil' sit et sa-
luti p'ficiat dis. i. c. p'suetudo. Et ea-
dē rō ē d' p'suetudinib' p'icularib'
respetū p'iculariū loco p. ar. de c. c.
p'ncipiādū et. ff. d' rei v'edi. l. q' d' to-
ta. Un' et festū sci Bartholomei f'z
diuisas p'suetudines diuisis dieb' ce-
lebrat. ex de obs. ieiun. p'siluz. **B.**
De die dñico spāl' et qd ē agen-
dū i fest' hēas. s. dñica dies. et. 7. q. 8.
et se. De festo p'ceptōis bñe Marie
v'ginis dicēdū fm Tho. i. 3. pte. q.
.27. q' l' romana ecclia ip'sū nō cele-
brat tolerat tñ p'suetudinē aliq' ec-
cliaz illd festū celebrānū. Un' cele-
bratas nō ē totalr reprobanda. S'z
nec pp h' q' festū p'ceptōis celebrat
dat itelligi q' i sua p'ceptōe sūcū scā
s'z q' q' tpe fuerit scificata ignoratur
celebrat festū sancificatōis ei' po-
n' q' p'ceptōis i die p'ceptōis ip'si.

3

De faciēdo festū trinitatē p̄suetu
do tenēda ē. c. eo. qm̄. **A.** Ibi etiā
dī q̄ alicubi celebrat̄ infra octauas
p̄tecostes. et alibi i dñica an̄ adue
tū. **B.** Hodie tñ ex mādato Johā
nis pape. 22. sit p̄ vniūsalē ecclesiā.

4

Ite nō q̄ festa aplo p̄ euāgelista
rū et 4. doctorū p̄ncipaliū. **A.** vidēz
Jeronimi. Ambrosij. Augustini.
et Grego. ij. vi. i. c. gliosus. de q̄. j.
B. dēnt sub duplici officio p̄ vniū
sas ecclesias solēnē celebrari. c. de
reli. et vene. i. a. gliosus. li. 6. **A.** Ali
q̄ h̄ intelligunt q̄ ad officiū tñ. sed
q̄gruēn̄ videt̄ intelligēdū q̄ ad oīa
Mā de aplis clari ē q̄ sūt p̄cepta.
vi. s. s. 2. Idē ergo dī intelligi de fe
stis euāgelistarū et p̄fatorū doctorū
q̄ equiperat̄ ibidē aplis et de q̄b̄
i. tex. dci. c. sit sermo simul cū apl̄s
sub vno p̄teritū et p̄struētū v̄borū
Nec ē verisile q̄ solū p̄ duplici of
ficio fuisset facta tā longa decretal
p̄cipue cū h̄ postponat̄ tā in rubri
cis breuiarij q̄ i decref̄ seu decre
talib̄. Itē q̄ i dcō. c. gliosus in
dicat ecclesia eos iter oēs scōs figu
larit̄ dēri honorari. Itē q̄ h̄ dictō
solēnē q̄ ponit̄ in. dcō. c. glios̄ s̄ḡt
celebrationē oimodā et vacatōez
ab opib̄. vi. in. c. crud. de p̄se. di. 3.
ibi solēniter celebrari mādant̄ Et
oēs intelligūt in h̄ significari oimō
dā celebrationē. Et qd̄ i dcō. c. gli
osus addit̄ d̄ offō duplici. sit ad au
gmētū et nō ad diminutionē solē
nitat̄. Et ita cū sup̄ h̄ pluries cōm
lissim cū p̄uētis doctorib̄ asseru
erūt dicta festa euāgelistarū et doc
torū obfūnādā fore q̄ ad oimodam
celebrationē sic et aplōz. S3 forte
alicubi p̄suetudo excusaret̄ fm̄ di
functionē positā. s. s. 2. v. et nō in

additione.

B

Quā debem̄ festū icipe. **B.** Quā
tū ad festationē a vespa in uesperā
c. c. oēs. **A.** et de p̄se. di. 3. p̄mun
ciādū. Et fuit originale diciū scrip
ture. ut p̄z Lem̄. 23. **B.** Et itellige
vesperā. i. sero. **A.** i. ab ultima p̄te
diei p̄cedēz seu vigilie videt̄ ime
diatē p̄. 24. horā vsq̄ ad vltimāz
p̄tē diei festi. qd̄ et pōt patē p̄ id qd̄
h̄f̄ Beñ. i. vbi dī. Factū ē vespe et
mane dies vn̄. Et fm̄ Mico. de ly
ra. ibi scriptura loq̄t̄ d̄ die nālī q̄ ē
24. horāz. Artificial̄ vō ē q̄dū sol
ē sup̄ ir̄. a. cui p̄mā p̄tē videt̄ m̄ae
ponit̄ p̄ tota die. et primā p̄tē noct̄
quā vocat̄ vespe p̄ tota nocte. Et
dicit idē Mico. In vespe cōplem̄
dies artificialis. Itē fm̄ scripturā
et scām ecclesiā festū icipit imedia
te p̄ occasū solis diei p̄cedēz vsq̄
ad occasū solis diei festi. **B.** Tñ fe
storū iūm̄ et finis iux̄ corū q̄litatē et
diūrsaz regionū p̄suetudines huiari
dī et sic magnitudo ipsoz exigit p̄
us icipe et tardī terminari. c. c. qm̄
A. Hoc diciū aliḡ male p̄pēdunt
ipsū allegātes diminutūne dicētes
q̄ p̄ p̄suetudinē pōt̄ minui festū cū
in clare p̄stet q̄ loq̄t̄ n̄ diminutūne
s3 augmētatiue dicēdo. p̄us incipe
et tardī iminari et n̄ dic̄ tardī ic
pe et p̄us iminari. Itaq̄ p̄suetudo n̄
p̄t̄ minuire festū nisi eēt de ill̄ q̄b̄
p̄suetudo derogare pōt̄ s3 modū
dci. s. s. 2. v. et nō. i. additōe. Itē dī
at̄ p̄suetudo festū augē p̄ter q̄ i dñi
ca c̄ solēnitās n̄ dī icipe an̄ occasū
sol̄ diei sabbati ne videam̄ iudai
zare. ut i. c. p̄nūciādū de p̄se. di. 3.
Et ex p̄dict̄ claf̄ pōt̄ colligi q̄ nlla
p̄suetudo pōt̄ excusare laborātes i
sabbō p̄ occasū solis. Et idē ē de

S

labor: alib' i dieb' pcedēbus festa
 maiora q' dñica. cū ut s. p. in hoc
 fiat pira ius diuinū. **B.**
Q. q' abstinēdū sit in festis. **R.**
 Et hoies meli' possit vacat' diuis
 debet abstinē q' oī tpe fuit. i. nō
 solū a p'is sed et a mechanic' et a
 griculis: et h' mōi. ut nec merca
 tū fiat nec placitū. nec aliq's ad pe
 nā iudicet n' ad mortē. nec iuramē
 ta fiat nisi p' pace. hoc m. s. abstine
 a iuramē' et si honestū sit non est
 neciū. **A.** Sans v' posse dici q'
 q' ad iudicialia iuramēta de q' v' f'
 log. c. i. et eo. sit pceptū. i. alijs v'o
 p'siliū. ut magis abstinēat in festis
 q' i alijs dieb'. h' ē q' maior necē
 tas urgeat. In eodē. c. d' ē q' i se
 sto iurāt nō solū p' pace s' ē p' alia
 necitate. ut dic' ibi glo. puta p' fide
 p' obediētia. et p' fama. **B.** Et qd'
 a p'dict' abstinēdū sit h' de p'se. di.
 3. rogatōes. et eo. oēs. i. s. q. 4. c.
 1. 2. et 3. Et nō. q' his dieb' p'cess'
 iudiciali' nō tenet et si fiat de p'sen
 su p'ui nisi nēitas urgeat uel pie
 tas suadeat. puta si cēt cā debiliū
 p'sonaz. et eo. p'q'st'. **A.** Et ibi gl.
 dat exēplū necitaz dicēs. Si esset
 res tpe p'itura ut ubi res celeritatē
 desiderat. **B.** Et multo minus d'z
 q's his dieb' facit aliqd qd' de se ē
 p'cū. q' magis peccat i festo q' in
 alijs dieb'. **A.** An et fm Thico. de
 lyra Exo. 20. Qui p'mittit adulic
 riū uel aliud p'cū mortale i festo.
 fac' p' duo p'cepta. et p' illud qd' ue
 rat qd' agit. et p' pceptū de scificatō
 ne festi. An cū circūstācia p'ci q' tra
 hit i aliā spēm sit de necitate p'se
 siōis necē ē et hāc cōstācia ipis p'si
 teri. d' q' lat' d'cū ē s. p'sessio. 2. s. s.
 i additōe. P'cū ai uēiale nō rūpiū

festū fm Tho. fa. se. q. in. arti. 4.
 Nihilomin' et a p'cō uēiali d'cū
 diligēt cauē oī tpe p'fui i festa. alit'
 dispōimū discrimi. Eccl. 19. qui sp
 nit modica paulatī d'cider. Et dūc'
 dū q'z q' i maiorib' solēntiū n'
 lomō l'z piscari. In dñic' v'o dieb'
 l'feriorib' et n' l'z nisi cā urgeat et cū
 l'nia. et tē fiat porno paupib'. et de
 ferijs. c. 13. Et sic colligit' q' ubi cū
 q' iusta cā cogit opari i festis si pōt
 fieri d'z a p'lat' p'cū l'nia. q' ipi h'nt
 iudicat' si ē iusta cā. et d' offi. dle. d'
 cāis. Et d' lucro paupib' pōno d'z
 fieri. Et q' d'cū ē i piscatōe. idē cā
 d' rōe pōt dici i aucupatōe. maxie
 q' ibi hoies mag' occupāt currēdo
 l' aliū faciēdo. et sit mag' i publico
 q' piscano. Itē q'z oē op' fuisse p'
 hibet i festo. L. cūq. 23. et s. s. 6. Et
 sic ē f'gla phibitiua. An oē illd' uel
 ligat' phibitū q' n' ē sp'at' p'cessū. ut
 d' i cle. ex. i. d' r. sig. Itē uēatō for
 u' phibet q' ē oī tpe v' phibitū. s. 6
 dis. q' uenatorib'. et c. q' uenatori.
 et c. uidēt. et c. Esau. et c. qd' p'dest
 et c. an putat'. Ad c' intelligētā gl.
 i. d. c. q' uenatorib'. s' v'bo. uenato
 rib' d'c'. Itō q' ē uēatō opp'fina et
 h' ē illicita. s. di. 6. c. vlt. i. s. his ita
 ubi d'z. Lep' Menroth cē robust'
 uenator: corā dño. i. hoīz opp'fō
 et exictor. De h' h' s. x. Seq'
 Quedā arenaria. qdā saluosa. A
 renaria ē cū q's pugnat i arēa cum
 bestia dēata et ad h' locat opas su
 as. et hāc q' exere' peccat mortali
 et q' eā aspici. et q' eā exere' ē i'fatis
 nisi g'ra uirū expiēdar. ff. d' post.
 l. i. s. itē senar'. De hac loq' h. c. et
 duo seq'ntia. et 3. q. 7. s. tria. Sal
 uosa ē q' sit i siluis et salub'. et h' li
 cita. ē m' ē illicita ex tpe ut i q'dra

gesima et diebus ieiuniorum. s. e. an pu
 tag. Sic ex persona. q. clerico n. e. li-
 cita et si paup. sit f. 3. q. d. 24. d. 1. q.
 r. d. a. q. pot. alit. uictu. q. r. e. n. a. talis
 faciat cistas et calatos et rena. d. p.
 d. 1. s. n. u. q. 3. Laico licita e. ob nece-
 ssitate. p. pellib. et carnib. n. ob uolu-
 tate. et h. de ea q. cum clamore sit.
 Ponere a. laqu. uel recte sine stre-
 pitu et clamore et canib. l. 3. et cle-
 ricis. cu. et monacho liceat texere
 linu. p. capiendis piscib. de p. se. di.
 5. n. u. q. 3. De saluosa log. f. eo. E-
 sau. et duo. se. c. h. glo. Quod glo.
 dicit n. li. licet uenari in diebus ieiunio-
 rum. s. b. audic. d. u. g. multo min. festo
 ru. i. q. b. foru. p. uenit ab opib. fuili-
 b. abstineri. cu. mercata et filia no.
 phibeat ieiunij q. n. inhibet i. se-
 stis. ut s. f. 6. Sic n. v. licu. sonare
 uel cantare in festo nisi honeste et
 cu. roabili ca. al. et oi. tpe v. phibi-
 tu. An i. c. donare. s. 6. d. 1. d. 1. glo.
 Quid de citharis et alijs q. suis v-
 tui instrum. nu. qd. e. licu. audire l-
 tagere ea. uel talib. p. sonis. aliqd.
 dare. Et qd. ad uoluptate uel lu-
 xuria no. q. deu. morib. stimulat
 q. uocib. ppl. d. lectat. 92. d. 1. i. f. ca.
 S3 ad laud. dei b. n. l. ob alia iusta
 causam. puta recreationis. q. de-
 bilis est uel infirmus. B
 2 Quid agend. aut qd. liceat i. festis
 R. S3 q. intendere mag. dinis ut
 hymnis psalmis et cantic. spualib.
 d. p. se. di. 3. ieiunia. A i. his p. phed. i.
 et o. o. q. o. o. oi. tpe saluti n. f. est
 neia Lud. is. S3 sp. orare et nu-
 q. d. f. i. e. i. o. e. d. p. cepto p. cipue i. se-
 sto. v. n. i. su. p. li. 3. n. 37. q. ii. 9. not. f. 3.
 theologos q. o. o. e. d. neitate p. ce-
 pti sic et q. cu. q. aliud ad salut. neia
 u3 et d. i. cu. p. n. i. c. i. s. p. cepto d. scifica

toe sabbi. v. n. et p. cipit q. i. festo mis-
 sa integra salte. n. 3. ad b. n. d. i. c. i. o. 3. sac-
 dos. i. clu. s. u. e. audiat. d. p. i. d. i. f. 1. o. e. s.
 fideles. et c. nullas. B. Sic p. dica-
 toib. v. i. u. b. et regularib. discipuli-
 nis. ex. de. u. i. et bone. cle. cu. de. cor. e.
 et d. sta. mo. cu. ad mo. asteriu. f. 3.
 L3 et doc. e. talia v. bo. l. scripto i. se-
 sto. Ma. et i. sabbo circ. p. cilio fiebat
 et sacrificia. A. Id. i. su. p. li. a. u. i.
 12. q. 7. f. m. Ray. Et sic. iter. cetera
 debem. att. edet. p. d. i. c. a. t. o. i. et h. f. m. i.
 dig. e. n. a. oi. tpe itelligo. e. d. p. cepto
 p. s. e. r. t. i. i. festo. q. ut. p. x. i. e. p. a. u. u. o. c. i. l.
 lud. e. d. p. cepto qd. e. ne. c. a. r. i. u. m. ad sa-
 lute. a. i. e. et p. 3. q. p. d. i. c. a. t. o. v. b. i. d. e. i. e.
 ita ne. c. e. s. s. a. r. i. a. ad salut. a. i. e. s. i. c. u. t. c. o.
 p. a. l. c. i. b. ad salut. co. r. p. i. s. Ma. c. i. b. a.
 a. i. e. e. v. b. i. d. i. Deut. 8. et math. 4. p.
 p. t. e. r. q. p. i. c. u. l. u. p. d. i. t. o. i. s. i. m. i. n. e. t. n. s. o.
 l. u. n. a. u. d. i. e. n. t. i. s. ex ne. g. l. i. g. e. n. t. i. a. v. b. u. z.
 d. e. i. a. u. d. i. t. u. i. i. m. e. m. o. r. i. a. n. r. e. t. i. n. e. n. t. u. t.
 p. 3. p. G. r. e. g. o. m. e. l. 8. u. b. i. d. i. c. i. t. E. l. e. r.
 b. a. d. e. i. q. a. u. r. e. p. e. r. c. i. p. i. s. m. i. t. e. r. e. t. i. n. e. t.
 L. i. b. e. i. m. e. n. t. i. s. e. s. t. s. e. r. m. o. d. e. i. et q. i. c. i.
 b. a. c. c. e. p. t. i. s. s. t. o. m. a. c. h. o. l. a. n. g. u. e. m. e.
 r. e. i. j. c. i. t. q. n. a. u. d. i. t. f. m. o. i. u. e. r. e. m. e. o.
 r. i. e. n. o. t. e. n. e. t. s. 3. q. s. q. s. a. l. i. m. e. n. t. a. n. o. r. e. t. i.
 n. e. t. h. p. s. e. c. t. o. i. u. t. a. d. e. s. p. a. t. E. t. e. r. n. e.
 g. m. o. r. t. i. p. i. c. u. l. u. f. o. r. m. i. d. a. t. e. s. i. c. i. b. u. z.
 s. e. c. e. x. h. o. r. a. t. o. i. s. n. o. a. c. c. i. p. i. s. s. i. v. b. a.
 u. i. t. e. i. a. l. i. m. e. n. t. a. i. n. s. t. i. t. u. e. i. m. e. o. r. i. a. n. t. e.
 n. e. t. h. i. b. i. S. i. c. g. a. u. d. i. e. n. t. i. a. v. b. i. d. e. i. e.
 s. a. l. u. t. i. n. e. c. e. s. s. a. r. i. a. et p. n. t. e. r. d. e. p. c. e. p-
 t. o. A. n. et i. d. c. o. e. s. d. p. se. di. 1. d. i. q.
 o. e. s. f. i. d. e. l. e. s. q. p. u. e. n. i. u. n. t. i. d. e. b. e. t. p. u. e.
 n. i. r. e. i. s. a. c. r. i. s. s. o. l. e. n. i. t. a. n. t. i. b. a. d. e. c. c. l. i. a. z.
 a. u. d. i. u. s. c. r. i. p. t. u. r. a. s. a. p. l. o. z. et e. u. a. g. e.
 l. i. u. p. r. o. q. b. s. c. r. i. p. t. u. r. i. s. v. i. i. t. e. l. l. i. g. e.
 d. a. p. r. e. c. i. p. u. e. i. p. a. p. r. e. d. i. c. a. t. i. o. p. e. r.
 q. u. a. e. x. p. o. n. u. n. t. p. p. l. o. i. p. s. e. s. c. r. i. p. t. u. r. e.
 A. n. et s. t. a. t. i. i. c. s. a. c. e. r. d. o. t. e. q. d. i. m. e. d. i.
 a. t. e. s. e. q. f. p. d. m. c. o. e. s. d. i. S. a. c. e. r. d. o.

te vbi in ecclesia faciente q egressus d
oratorio fuerit. excoicet. Et ex h
v inuere q h sit mortale. cum ex
coicatio n irroget nisi p elpa mō
tali. xi. q. 3. nemo epō. Itē de p
se. dis. i. q. dic. dī. Qui die solēni o
mīssio ecclie puentu ad spectacula
uadit excoicet. Claret at. qz omī
tū pūctū ecclie qn ad mīssā t ad p
dicatōz ad qz oēs debēt pūctū n
ueniūt. B. s. ut ponit Tho. fa fe
q. i. n. phibet qz facere opa q pū
net ad puidentiā neōz t az sibi
qz pūctis. sic fuādo psonā. lres
seu qd cūqz aliū dānū uītādo. A.
Mō in qd pūctat i cessatōe luci.
aliceret mercari. qd uep n ē. ex
eo. c. i. Nec cū omīssioe dīno p q
b pūctat i tēdēdū ē. ut statū pōn
sū ē. B. math. 12. Quis ex vob hō
q hūerit unā ouē t cecidrit sabo
i foueā. nōne tenebit t leuabit eā
Immo ē i l. p necessitate bellare
En t machabei i sabbo pugnātes
excusant. 23. q. 8. s. nulla. A. Be
h ex de iur. qd n ē. de q hēur p
math. 2. De quo ē iud. s. bellū p
s. si. B. Itē f3. v. si iacēt i l. sege
tib i agro. aut femis i prato imune
at tēpēstas pnt ide remoueri. A.
Si dubitē t timeatur q deē res
corrūpat ul multū deteriorēt fm
cū. v. ut i sū. p. li. i. ti. 12. q. 9. B.
Itē n credūt peccare mortali car
nifices t pincerne q pparāt uītua
lia ut seqnti die uēdāt si pū nō po
terāt pmode pparare aut ppara
ta fuare. B. Idē i. d. q. 9. fm euz
v. Et pōt dici q h uep ē si ciba
ria sūt neēia p die festo. aut p die se
quēti i q n poterāt pgruo tpe ppa
ri. al non licet cū sit opus seruale.
Leuig. 23. B.

CS3 qd de his q pcellūt a dñis
ut opent i festis. R. f3. v. Si u
sto metu inducū h faciūt uidēt pp
ter necessitatē excusari. al nō tenēt
obedire nisi i licitū t honestis. A.
Idem in sū. con. dicta. q. 9. B.

Quid de his q debētes dñis ve
cturā blado pfferūt i dieb festis
R. f3. v. Non excusant nisi alia
neēitas eos ad h pcellat. Tecto is
m mercū t aluūtū aut psonarū
ad loca rēora cū aliū n possint sū
gū i cōmodo credo excusari. t si
mīl de uiatorib t curforib. A.
Idē in dicta. q. 9. B.

Atq i festis liceat scribere. R. fm
v. Mō l3 scribet i aliq grādī. ut
de qterno i qternū. s3 scolaub lec
tōes suas notare t sermones t i
lectōibus libros corrigē. Mō at
l3 circa pdicta locare opas suas t
p pūcio facēt. A. uel ē t pducēt ad
h opas alienas fm. v. ut i dca. q
9. B. s3 nū spūalia t sine pūcio.

Quid de barberijs t minutori
b t serratorib eqz. R. f3. v. Si
i festis hoc faciūt pūctat p ne
cessitatē eoz qb seruūt. credo qd
pnt excusari. Sec si pp cupiditatē
lucris. S3 t illi q de talib regunt
eos excusant si alit nō poterāt si
bi pmode pūctat. alio gn n excu
sant. A. Idē i sū. p. d. q. 9. S3 quo
ad barbarosores nō uideo q cā oc
currere rōabilis t excusabil pos
sit coiter quare nequeat post festū
differri. B

CS3 qd d molēdinis. R. fm. v. v
In molēdinis ad uētū uel ad aqz
q absqz mag opa hoīs exercēt. cū
do seruādā pūctat i rēgiōis n
phibitā a plag. Molēdia vō cū
tūctis debēt gescē. Mā t iūctia

macare iussa sūt sabbo. Exo. 20. **A**
Certe idē vñ de quocūq; molēdi-
no. Mā l; aliq nō regrāt magnū
laborē hoīs regrāt in iuge mini-
steriū ⁊ occupatōz. ⁊ sic diuinum
cultū ⁊ duononē ipediūt. ⁊ cū re-
gula sit phibitua ⁊ h n̄ replet per
missū pstat ex sup̄dictis n̄ licere nisi
rōabilis ariet necessitas. **B.**

13 **Q**uid de eūib⁹ ad mercata q̄
sūt i festis. **R.** fm. vñ. Si aliq; h
faciat nō p̄suetudinarie sed p̄ suo
necitate. n̄ credo q̄ peccet mortali-
ter. Sec⁹ si p̄suetudinarie seu lucrā
di cupiditate. ⁊ maxie strahēdo
se a dimis. aut ēi si huiusmōi mer-
cata phibita sint a p̄laus illi⁹ loci
siue forsan. excoīcata. **A.** quo cau-
enā si aliq; d̄ aliena dioceſi ueni-
rēt iciderēt i excoīcatōz rōne deli-
ti fm. eū. vñ. ut i sū. 2. li. i. ti. 12. q. 12
B. Mercata tñ q̄ ex qdā necita-
te sūt de incinalibus ⁊ necessarijs
ad diē aliquē nō credo illicita eē.
dū tñ pp h nō subtrahāt se a dīno
officio. **A.** Idē in dcā. q. 12. Et hoc
pōt itelligi uer⁹ p̄ quodiāis neci-
tātib⁹ occurrētib⁹ qbus nō pōt aliē
puideri ut sunt taberne l' hospina
p̄natoribus ⁊ p̄ pegrinis necio
ābulātib⁹. uel ēi icolis aliē necia
n̄ hñtib⁹. q; n̄ hñt nec alijs ipib⁹
p̄nt sibi puidere. ⁊ sp̄ qñ h agunt
nō pp cupiditatez s; pp necitatez
egenitū hñt. ⁊ de lucro panperi-
bus porcio dēur. cē de ferijs. c. li
cet. ⁊. 6. 6. xi. **B.**

14 **Q**uid de ill' q̄ dieb⁹ festinis p̄
elya tñ arāt agros paupū uel faci-
ūt opa cor⁹. **R.** fm. vñ. Mō credo
q̄ dñi dieb⁹ aut maiorib⁹ solēni-
tatib⁹ liceat. **A.** Glo. i. c. 13. cē co.
dicūt q̄ maiores solēnitates sē na-

tuitas dñi ephra. resurrectio dñi
⁊ ascēſio. ⁊ pentecostes. S; gio.
R.ay. ut p3 i sū. 2. eo. ti. q. xi. vocat
solēnitates maiorē festa xpi. ⁊ biē
v̄gims. ⁊ p̄cipue diē dñice passio-
nis ⁊ ap̄loz petri ⁊ pauli. Sed h
gl. qñ ad festa beatissie v̄gims ⁊
petri ⁊ pauli. pōt itelligi nō q̄ sit
de iure dīno. s; q̄ i eis min⁹ liceat
opari. **B.** De minorib⁹ at festi sic.
j. ⁊ añ octauas pasce ⁊ p̄silibus
credo q̄ liceat seq̄ p̄suetudinez re-
giōis. Ad hoc at q̄ licet hñt o3
qd pp illa n̄ subtrahāt se a dimis.
⁊ qd talia n̄ faciāt pp affectōz car-
nalē aut spe remuneratōis. sed pp
deū. ⁊ qd paup̄tas illi⁹ hoc exigē
videat. **A.** Idē i sū. 2. d. q. xi ubi
addit hñt. vñ. qd o3 etiā qd illa
p̄uētudo sciēt tolerē ab ep̄o. ⁊
si dubitet ur̄ ep̄s talia sciāt ⁊ susti-
neat. recurrere o3 sacerdos loci
ad ep̄m. ut s; h̄ certifice ab eo. qd
puto itelligēdū qñ dubitat. ut; cō-
suetudo sit legitime p̄scripta al. p̄-
suetudo circa h̄mōi festa satis p̄
se excusat. ut p3 5. 6. 2. vñ. ⁊ nō. **B.**

15 **A**n liceat opari circa edificatiō-
nē eccliarū ⁊ h⁹. **A.** undelz locoꝝ
sacroꝝ ⁊ ad op⁹ missioꝝ paup̄z
ecclie. ut i sū. 2. d. q. xi. **B.** fm
x x. Credo qd liceat p̄cipue ad
op⁹ missioꝝ paupū qñ hñt reddi-
t⁹ sibi sufficētes. ita in qd h̄mōi la-
bor n̄ sit usq; ad ultimā fangatōz
uel ne pp hoc dimittat nullā ⁊ h̄
mōi dīna. **A.** q; nō d; dimitti mis-
sa q̄ ē obligatōis ⁊ id ad qd q; te-
net pp id ad qd nō tenet fm eūde
x x. ⁊ i. d. q. xi. Abi ēi dicit qd h
casu illud opari pōt fieri ēi i preci-
pūis festiuitatibus si non sit phi-
bitū uel cōsuetudini loci p̄i n̄. **B.**

3

C Sz nūqd filia succedit i feudū.
R. fm hosti. Mō nisi d pcto vl q
libet p ditione feudi l nisi filia post
mortē pñs f demerit feudū a dño
aut dñs inestitut eā d bñficio pñs
pp pñs amorē. vt i pñmōe f red
uici quē admōz feudū ad filiā pñi
net. c. 1. A. Idē in sū. p. eo. n. q. 61.
ubi ē idē qd dñs d filia dñs d oi ple.
ex seieo sexu d scēdēte r q si feudū
sit femineū tunc fm quosdā succe
dit filia pñi r nñi i feudo. B.

4

C Sz p quē pōt fieri inestitura seu
di? R. fm hosti. Fieri pōt taz a seia
q a masculo ēt minore. 25. anis. si
feudū sit venus. Si xō sit nouum
non pōt a minore fieri nisi supu
bes r iurauerit n pñenire. Inue
stire aut pōt qlibet enam seruū nñ
si dñs ignorauerit cū seruū. Pōt
ē qz inestire r inestiri tā per se q
p alium. vt p pcuratorē. A. Idēz
in sum. p. eo. n. q. 62. B.

5

C An feudatari hēat pñare iura
mentū r quale. R. fz hosti. In oi
feudo stant scā inestitura regrit iu
ramētū fidelitatis nisi ex pacto re
nūssi sit. A. Idē i sū. p. e. n. q. 59.
B. Et hz fieri his xbis r filibus.
Ego talis iuro ad sacra dei euāge
lia q ab hinc i antea ero fidelis ta
li sicut dz esse vasallus dño. nec id
qd mihi sub noie fidelitatis cōmis
serit pādā aliq ad eius detrimētūz
me sciēte. Et h sufficit. Et nō. q va
sall obligat dño fm q pñtū ē r
fm. q feudū nā r cā regiōis ipñs
vicinaz pñetudo regrit. qb de
ficiētibz poterit vn iur scripto. A.
Idē i sū. cō. li. 1. ti. 15. q. 57. B. Cōi
ter aut obligat vasall dñs i pñibz
prio ne sit ei i aliqd dññi d cōpōr
suo sz vitabit r ipēdier. 2. ne id qd

dominus facile intendit. r facile
pōt fieri reddat ei difficile vel ipof
sibile. s. latēter p pcurando. 3. ne
reuelet secretū suū alicui marie
qui possit obesse. s. nec illa p q
minus tutus fieret. 4. ne sit contra
eius iustitiā vel honestatē. s. impe
diendo de honestatē filia vl vxo
rē. maculādo ei famā dco scō vel
psensu. A. Etā tacito vt dissimulā
ter audiēdo vba ifamie pñra dñm
facio xō vt p libellū famosūz. vt
in sum. p. eo. n. q. 63. vbi h oia no
tāt. B. 5. ne aliqd dññi i ipñalibz
ei faciat vel vtilitates ipēdier. 6. vt
fidelr ei pbeat pñliū quo ad xbi
r auxiliū. s. d rebus r pñona sua.
Probāt h i li. feudoz d forma fi
delitaz. c. 1. r. 22. q. 5. de forma. ex
d iur iu. ego. Itē lz vasall nō deat
esse pro alijs pñra dñz suū. ex d po
sta. c. si. n. p se r sui s hoibz pñ pe
tere r dñdē ius suū. ar. ex d iure
iur. penitio. A. Idē i sū. p. d. q. 63.
Ubi ē addit q idē hosti. ponit a
liā formā iuramēti fidelitaz. vidlz
Ego Titi iuro sup scā dei euāge
lia q ab hac hora in ātea vsqz ad
vltimū diē vite mee ero fidelr ubi
Bayo dño meo pñ oēz hoiez exce
pto ipatore vel fge. Vasallus. n. 5
oēz hoiez dz dñz iuuare ēt pñm
r filiū i cā iusta nisi pñra aliū dñm
antigorē. An r in sacro illū exci
pe dz. Et notādū q i pñdictis oibz
dñs dz fidelr suo vicē reddere. vt
i. 5. 7. dicat. A. Hoc clare hēur in
c. de forma. 22. q. 5. B.

C Quibz ex cāis amittit feudum.
R. fz hosti. prio qdē amittit si va
sall fuerit clic l religiosus. qz nec
tales succedūt i feudo. 23. q. 8. §. 1.
2. amittit si heres vasalli sitit per

6

annu et die quod non petuerit a domino inue-
 stituram feudi. sicut et si ipse vasallus per
 mortem domini non petierit ab heredibus domini
 ut in li. feudo 2. in quibus causis feudum amittit.
 c. 1. Et si hoc verum nisi ipse vasal-
 lus fuerit minor annis. 14. quod talis non
 cogitur fidelitatem facere. Item nisi sit
 miles. quod hoc per terminum annu et mese
 Item nisi iusta causa impedierit. ut in li. fe-
 do 2. de prohibita feudi alie. plothar-
 riu. quoniam iter domini. Et intelligit iusta
 causa. ut per mortem vel capitales ini-
 micicias vel alia iusta absentia. textus
 amittit cum vasallus tribus vicibus coram
 patre et hoc mori regis fidelitatem in-
 rare noluerit quoniam dominus pater sit fa-
 cere investituram. 1. si vasallus ifeuda-
 uerit feudum alia lege quam ea qua ipse
 habet. si tale vasallus feudum suum non
 perit. 5. si vasallus interfecit suum patrem ger-
 manum vel germani filium aliquid com-
 misit quod parricidii nomine puniatur
 ab hoc ut tota hereditate habeatur. De pa-
 riciis habetur. 5. parricidia. 6. si vasal-
 lus dimittit dominum suum in periculo non mori
 tui nec ad mortem vulneratum. Sicut
 per aliam iniquitatem ignominiosas que enume-
 rantur in li. feudo 2. quibus moris feudum amittit.
 l. c. 1. et 2. 7. si vasallus sciens ne-
 gauerit feudum vel pre aut peditioem
 eius. Secus si ignorans. Quod si vasallus
 non vult ostendere de parte feudi presumere
 tur quod totum teneat in feudo. 8. si va-
 sallus feudum alienauerit. et si quando per
 pre alienauerit. illa pre amittit. et li-
 bere ad dominum reuertetur nulla prescrip-
 tioe obstat. Nec poterit vasallo si
 post factam alienationem alienauerit seu-
 duz ipsi nisi ignorans alienassit. 9. si
 vasallus dominus accusauerit. aut si testis
 non est ipsi in causa non criminali sed et civil-
 i tulerit. 13. quod si dixerit quod in civilibus potest
 et si vasallus vocatur a domino quod secum va-

dat in expeditioe publicam puta voca-
 tur ab ipso iure ut lectum veniat Romam
 per suscipienda corona et hoc non vene-
 rit. nec alius per se domino suo acceptus
 miserit. vel ei stipendia nuntie non
 dederit. A. hoc omnia notant et in li. 2. li.
 1. u. 15. q. 64. B. Et quod quando per fide-
 litatem non seruata amittit feudum. non in-
 telligit ipso iure sed per sententiam. Si vero
 alienatum fuerit ipso iure perditur. ut in
 no. dicitur. Nec omnia. Hosti. probat in
 li. u. d. feudis. A. Hosti. quod quibus ad
 hunc causum versus simpliciter dicitur quod am-
 sio feudi sit per sententiam. sed Innocentius dicit
 quod in causa alienationis sit ipso iure. ut
 no. in li. co. co. u. q. 65. B.

7
 C. Quod dominus amittit ius quod in feudo
 habet. B. fm Hosti. Sicut vasallus amittit
 feudum per culpa. ita dominus per peccatum
 te feudi. ut in li. feudo 2. si de feudo per
 trouersia fuerit. c. dominus amittente.
 Dominus ei vasallo de vice repedere.
 ut in li. feudo 2. de forma fidelitatis. c.
 i. si. et si non repederit. merito cessabit
 tur maleficium. A. al maleficium. et tunc
 ad idem. sed clarum. B. ut est ille qui de va-
 sallum deprehensus fuerit per fidem. 22. q. 5.
 de forma. 95. di. esto subiectum. et de
 iure iur. puenit. Et talis est puenit iure
 quod hoc in vasallum et feudum transit ad
 superiorem. Non intelligas tamen ipso iure
 sed per sententiam. A. Idem in li. 2. d.
 q. 65. B.

8
 C. Quid si dominus moriens presens filios
 reliquit nunquam vasallus iurabit fide-
 litate omnibus. B. fm Hosti. Non puto.
 quoniam vasallus non cogitur per vno feudo
 presens habere dominos maxime in comitibus
 ducibus. marchionibus. quod hodie
 diuidi non possunt. A. Idem in li. 2. co. ut.
 q. 67. Abi est addit fm Hosti. quod
 nec potest dominus sine voluntate vasal-
 li feudum alienare. Idem est in generali

alienatione vasalli non continent
nisi hoc noianz dictū sit. Et subdit
Aliqui tñ volunt dicere q equali
vel minori dño pcedi pñt. A. Sed
si vasallus moriēs ples filios reli-
quit oēs debent iurare fidelitatez
si feudū indiuisum hñt. Sed si ex
diuisione totū feudū ad vnū pue-
nerit. ille solus iurabit. A. Idem i
sum. 2. li. 1. 1. 15. q. 66. B.

9. **¶** Atz vasallus possit feudū refu-
tare. B. fm Hosti. Pñt et sñ vo-
luntate dñi. 7 p' hñ tenebit serui-
dñio. verūt nñ dz eum offendere.
A. Idē i sñ. 2. eo. ii. q. 68. B.
Quidā dicūt q nñ pñt ipm refutar
iurto dño. vt. L. de acti. 7 obli. l. si
cut inuō. Pñmū vñ verius si ipse
7 loco debito repudiet. alr pñ. A.
Dictū Hostiē. formalr hñ i. c. vno
de vasallo q pñt iurtoez lotharij
feudū alienauerit. B.

10. **¶** Atz filius repudiās hñditatem
pñs possit frñc feudū. B. fz hos.
Hñ. fz aut totū dz retinere aut to-
tū repudiā. nisi forte enñ dñs tāq
d nouo bñficio iueñiat agnatis. cō-
sentētib. A. ic ei bñ retinet feudū
sine aliq onere hñditario. vt i tex.
j. allato. vbi et idē dñs d agnatis re-
pudiātib. hñditatē. qd et nō. in sñ.
2. eo. ii. q. 69. Et dicūt agnati q p
virilē sexū descēdunt. Cognati ve-
ro q p femineū fm hug. B. Agna-
ti vñ bñ pñt aliqđ feudū retinere
repediata hñditate. vt in pñtutōe
Frederici. an agnat' vñ filius dñic
ti repudiās hñditatem possit feu-
dū retinere. c. si pñgerit.

11. **¶** Atz feudū possit p vasallū lega-
ri ecclie. B. fm hosti. Si feudū fuit
de camera dñi 7 ad ipm datuz nō
pñt legari. nec et hñs succedat. sñlī

et ecclie non pñt legari si de nā
feudū ē q vasallus. seruiat i. pñua
pñona. A. Et i tali nñ succedat cler-
cus et si fili' sit fm hosti. 7 i sñ. con-
co. ii. q. 71. B. Si vero sit pñmum
7 pñuū. tunc pñt aia legari. A. si
pñuū p aliū seruiat. d. q. 71. B.
nisi consueudo repugnet. A. Idē
d. q. 71. B.

¶ Atz ecclia possit recipe pignus
feudū q laic' ab ea iz. Ita q non
pñt fructus in foriē. B. fz In-
no. Dicūt qdā q pñt dñmō durā
te pignore nñ recipiat seruiatū feu-
dū q tunc solū vñ ē qñ ipi fruct'
nñ mltū excedūt valozē seruiatij. alio
qui esset pñra mādātū dei. ex dñ seu-
dis. c. i. Vel dic fz eundē q hñ dñe
talit' 7 sñles loquunt qñ. feuduz il-
licite a laico detinet 7 recupari nñ
pñt. Lō. Hosti. 13 aliqui aliter dix-
runt vt in sum. cō. eo. ii. q. 38. B.

¶ Ides. Atz oēs te-
neāt hñe fñ-
de explicitā. B. fz Tho. fa

se. q. 2. Dicēñ q maiores ad qñs p-
tinet aliis erudite tenēt hñe pñcio
re notuā d credēdis q inferiores
nihilomīus tñ oēs tenēt fidē hñe
explicitā d mystēijs xpi pñcipue q
tū ad ea q cōit i ecclia solēnizāt 7
publice pponūt sic d icānatōe pas-
siōe 7 hñmōi. fz al' sñales pñd'atō-
nes tenent aliq magis l'minus ex-
plicitē credere fm q cōpetit statui
7 officio uniuscuiusq.

¶ Atz teneāt oēs explicitē credē
trinitatē. B. fm Tho. vbi. s. dicēñ
q qz mystēriū xpi explicitē credi
nñ pñt sine fide trinitatis vt qz filius
dei carnē assumpsit 7 de spū scō
cōceptus fuit. iō post ipus gñe te-
nēt qubet ad explicitē credenduz

¶ Etz pfectio fidei fit necēia ad salu
tē. B. f. 3. Th. fa. sc. q. 3. Cū psteri fit
dem pūcat ad pceptum affirmā
tium. ideo nō sp nec i q̄libet loco ē
de necitate salutis. sed i aliq̄ loco t
rpe. q̄n. 8. aliq̄s iterrogat⁹ d̄ fidei
taceret credere vel nō habere fidē
vlq̄d fides nō ēēt vera. vl̄ aliq̄ pp ei⁹
tacturnitatē taueret a fide. Etz
cū ifidelibus fit disputandū de fidē
habes. j. ifideli8. §. 3.

Ellij eni sūt nāles ⁊ legitimij

vi. q. de vxorib. p. c. 1. t. 1. legiti-
 bes. j. legitimus. Alij nales tñ. vi. si-
 lii p. cubi. e. q. de soluto t. soluta. c.
 vxor. c. possit nasci. Alij iñt legiti-
 mi tñ. vi. adoptiui. Alij spurij qui
 de adulterio vel incestu vel al. p. leges
 dñato coitu nascuntur. A. v. l. alias
 vulgo p. cepti. q. patrē de mōstrare
 n. pñt. ff. de sta. ho. l. vulgo. Et p. di-
 eta. c. nōt. gl. i. c. t. a. c. e. q. si. sint le.
 D. nōt. q. q. i. sū. 2. li. 4. n. 34. q. i.
 B. Extrā filiusfamilias possit face-
 re elyaz. vide. s. elyaz. 2. §. 4. Et vix
 aliquo mō d. reb. p. rīs accipe v. l. ex-
 pendere habes. j. peculiū.

C Apud quē filius debeat nutri-
ri. factio dimortio? **R.** Item **D**ost. Si
fil⁹ minor sit triēnio. regularit^r ve-
rū ē q^d d³ cē penes matrē. si maior
penes patrē s³ iudex examinat d³
apud quē p^omodi⁹ moret. nec post
triēniū alēdus ē apud matrē et ex-
pēsis p^oia. **A.** D³ dicē. v^t tñ p^o triē-
nium apud matrē alēdus sit expē-
sis p^oia. v^t p^o3 i sū. 2. li. 2. tit. i. q. 61.
vbi h^o notant. **B.** C. so. ma. l. i. **A.**
Immo pot⁹. dimortio factio apud
quē liberi mo. vel educari debe. l.

l. 7 ibidē i Auten. si p̄. d̄. Si p̄
cām diuorij p̄stiterit. apud matrē
ad sc̄as nuptias non veniēt libe
ri nutrant p̄ris expēsis. Si v̄o eō
apud patrem. m̄ris locupletis ex
pēsis. si p̄ minus idone' s̄c. i. i. c. n.
apud matrē locupletē nutriat quē
admodū filij locupletes cogūtur
matrē egēte alere. Qd̄ aut̄ de alē
da m̄re egēte et filijs idigētib' edi
ctū ē. l. q̄q̄ i oib' ascēdētib' et de
scēdētib' p̄sonis utriusq̄ nature p̄
cipim' obfuarī. B. si in alē p̄ugū
cēt isid̄ elis et puer in minor' etate
debet dari fideli. non obstāte qd̄ i
digeat m̄is obsego. vt ponit tho.
i. 4. dīf. 39.

¶ **A**ltz malitia pena nocet filio ⁊
ecōvso R. f3 Ray. Nō nocet q̄ ad
deū. l3 nocet infidum quo ad pe-
nā tpālē. dif. 56. nūq̄. ⁊. c. nasci. 6.
q. 1. si qs. Et d̄ hac māhēs. j. pēa. l
§. 7. Itē malitia pēnū iducit p̄sūpti-
onē s̄ filii. dif. 56. si gens angloz.
t cō malitia filii iducit p̄ parentū.

¶ **E**n filij nales aliquo mo succedat pñ? R. Si pñ h3 filios alios legitimos vel nepotes. nñ h3 ei dare vel relinquere naturalibus corꝝ matri vnā vnciā ⁊ non vltra vel soli ꝓcubine semī vnciam. ⁊ nō vltra. C. de nālibus libe. l. mīe. Si at non habet alios filios legitime ꝑscendentes sed habeat ascendētes tūc legitima ꝓte relicta ascendēbꝫ reliqui i'er nāles distribuere pōt. Qd si nec ascendētes nec descendētes hēat tūc h3 ei istūc nāles isoli dñ hēdes. C. dñ nāli. libe. Auten. l3. En itellaro vō quō naturales succedāt. vide. j. successio. §. pñ. dbēt quoq3 nāles pasci arbitrio bōi vñ rī ē si legitimī extant ⁊ succedant

ant si pinge vna alij sint heredes
et ipsi prestant idē patri si opus sit
vt in dicta. Auten. l. 3.

- 4 **Q**uid de spurij? R. Spurij. s.
qui ex dānato coitu sūt fm leges.
A. videlz cū muliere quā qs non
posset hēre i vxorē rōne p sanguini
taq. affinitatis. religionis vel alte-
rius matrimonij. seu cū qs hz plu-
res vel ēt duas pcubinas fil. vt in
dicta Auten. l. 3. B. oī prsus bñfi-
cio excludūt. C. de naturali. l. 1. Au-
ten. l. 3. Sz tñ iter est epi facē q vīqz
pntū talib⁹ liberis nēcia submini-
stret fm q suppetāt facultates. eē
de eo q duxit i ma. quā pol. cū ha-
beret. Et i h mīn⁹ agit ius canoni-
cū q civile. De filijs ex adulterio
vide. s. adulteriū. Itē de h⁹ mōi vi-
de. j. illegitim⁹. De filijs at nutriti-
dis et alijs expositis vide. s. exposit⁹
Filijs excludunt ab hereditate pa-
tris i tribus casibus. vt. j. heredi-
tas. §. 2. Cuius parens pditionē.
s. liberā vel seruile sequitur fili⁹ vid
j. seruus. l. §. 3.

Lagella in qbus
et quō sint satisfactoria hēs
j. satisfactio. §. 7. Itē de his habes
j. pena. l. §. 5.

Fornicatio vī
cē
genus c⁹libet illiciti coit⁹ et
tñ spālī intelligit i vsu solutaz. Stu-
pū vō ē ppe illicita vginū dflora-
tio. Adulteriū ē thori alieni. i. vxo-
ris violatio. de quo ē hēs s. adul-
terium. et. j. impedimentum. §. 3. A.
Pons vī. §. 2. B. et sequētib⁹
Incest⁹ ē psanguinearū vel affiniū
abusus aut ēt sanctimonialiū. Ra-
pius ē cū puella violēter et p et⁹ vel

pentū volūtatē educit. ut corrup-
ta i vxorē hēat. 36. q. i. §. cū 3. g. A.
Et ibi de p dicit spēb⁹ dī. B. vel
ē vt hēat i pcubina. eē de rapto.
cū cā. vide de h. j. raptor. 2. A. pē-
dicta posuit Ray. in ti. de rapto. §.
nō. et glo. eius ibi q ēt sup vbo in
vxorē. dīc q rap⁹ qz pntū si qs
repiat aut ēt semel abutaf muliere
renitēte. vt. 36. q. i. §. ex hac. Et dī
renitente. qz si ipsa p sēniente. n̄ ēt
rapius. sz stuprū vel simplex forni-
catio. Si vō ptra volūtatē pntū ra-
piet vt ēt vxor vī pcubina. eē rap-
t⁹. l. 3. rapta p sēnsisset. B. Pret hōs
oēs ē pntū p nām. A. Et de isto iā
git Th. fa fe. q. 154. arti. xi. B. Et
d grauitate c⁹libz dēoz hēs. j. lu-
xuria. §. 1. Addūt qdā sacrilegiū d
q filr. j. luxuria. §. 1. A. De isto sa-
crilegio Tho. loqf fa fe. q. 154. ar-
ti. x. vbi dicit q manifestū ē q etiā
luxuria scdm q violat aliqd ad di-
uinū cultū pūpens pūnet ad speci-
em sacrilegij. Ex quo dictio colligi-
tur q h sacrilegiū pūntur respe-
ctu loci et persone ad quod etiam
facit. 17. q. 4. si quis inuentus et qd
notat glosa. de pe. di. §. confide-
ret.

Simplex fornicatio i clerico pu-
blice tenēte pcubinam iducit dpo-
sitionē dico si ammonitus nolit se
cōrigē. Itā talis pzo qdē monit⁹
debet suspēdi a bñficijs et si se non
correxerit dbet perpetuo ab eis re-
moneri siue sit i sacris. eē. d coha-
cle. et mu. sicut. siue n̄ i sacris. vt ibi
dem. i. c. si aut clerici A. Et ibi vī
innat q ad predicta requirat tria
admonitō. B. Quod sit tale crīmē
sit notorium. suspensus est ipso iu-
re vt dictum est s. clericus. 3. §. 2.
u.

Si vero sit publicum et fama infamia, ita quod merito talis habeat suspitio quod scilicet datus genere est. Et si non appareat accusator erit purgatio indicenda. In qua si defecerit aut se purgare non uerit canonice punietur. ex de coha. cle. et mu. tua. Et talis iterum non debet in officiis euitari. An autem sit audientia missa vel officium clerici fornicatoris. tenendum est quod dicitur s. clericus 3. §. 2. A. Et ibi laicus de hoc in additione. B. Et. j. ordinatus. l. §. 3.

¶ Que pena clerici in sacro ordine qui aliquam ducit in uxorem? Debet prius in ordine et beneficio ecclesiastico. et mulier si erat libera debet redigi in seruilitatem ecclesie dis. 32. eos qui si acil la debet vendi dis. 4. q. da clericus et filij ide nam redigunt in seruilitatem ecclesie. 15. q. vli. c. multe. Item talis clericus est excoicatus ipso facto. ut s. excoicatio. l. §. 4. v. 7. Et non quod quicquid clericus in sacris separat ab ea quam duxit in uxorem. debet eam aburrare. s. quod de cetero non accedet ad eam nec comedet nec bibet cum illa. nec in eadem domo manebit nec in alio loco nisi in publico quod mala suspicio esse non possit nec loquitur cum ea nisi coram idoneis testibus et certa necessitate. A. et in ecclesia vel in alio publico loco. ut in su. 2. li. 3. titulo. 30. q. 13. ubi h. non est fin. Ray. B. 35. q. 6. ab isto die. ex qui cle. vel vo. ex littera rui. in si clericus habet suspectus quod forsitan iuramentum non fuaret. non debet exigi sed per sententiam iudicis vel suspensionis vel aliorum h. modi est proferendus ex de coha. cle. et mu. clericos. A. Idem in deca q. 13. in su. 2. fin. Ray. et Host. q. et addit quod non est aliquid iungendum

alicuius iuramentum de cuius transgressione verisimiliter timeat. Ibi etiam dicitur fin. Ray. quod si ducta esset ante lazar filij sui paruuli. non venderetur sed reiruderetur in monasterio ne propter eius absentiam filij eius percant dis. 34. fraternitatis. subiungens. Vel itellige illud. c. quod non praxit cum ea matrimonialiter. B. De materia fornicationis plurima habes. j. luxuria.

Raus et do^{lus}

cui patrocinari non debet. 30. q. 1. dem. ex de rescrip. ex tenor. Fraus sit legi quicquid alicui prohibetur una via. vult sibi licere per alias vias. ex de priuile. q. 10. et de pces. p. ben. plurimus. A. vel cum quod saluus est bis legis sententias eius circumuenit. ff. de legi. l. contra legem. et dicitur c. q. 10. B. Ad fraudem peruenire possunt que habentur. s. dolus. et s. astutia.

Rigiditas

quod impedit matrimonium. vide. j. impedimentum. 15. quasi per totum

Anus

De expensis funeris. j. hereditas. §. 6. et j. sepultura. l. §. 7. et j. restituito. §. 5. Item de iuramentibus funeri vel moribundo. j. sepultura. l. §. 8.

Artum

est contractatio fit aliene mobilis et corporalis fraudulosa iure domino lucrificandi gratia siue ipsius rei siue etiam usus possessionis re. vi. ff. de l. i. A. Ista siue diffinitio Ray. que et ponit in su. 2. li. 2. u. 6. q. 1. B. Contractatio ponitur in predicta diffinitione quia

sine ea non est furtum etiam si iter-
 ueniat voluntas vel vbum. **A.** Fac
 ff. eo. l. i. §. i. **B.** in p. solam volun-
 tatem erit transgressio alterius pre-
 cepti. s. illius. Non p. cupisces rez
 p. m. i. u. Rei aliene ponit i. diffi-
 nitione q. in re p. p. a non p. m. i. t. f.
 furtu. Intellige nisi ali. habeat i. re
 illa aliqd. ius puta ille cui res erat
 pignozata vel comodata. **A.** et fecit
 in ea viles exp. sas. vi p. i. iurib.
 j. allatis. **B.** ff. eo. si res. §. i. et l. si
 is qui rem. i. p. in. **A.** Immo pot.
 in fin. **B.** Idem Tho. fa. fe. q. 71.
A. Mobilis et corporalis d. q. in re
 bus immobilibus. vt i. agro vel i. cor-
 poralibus vt s. i. actiones et futu-
 res nō p. m. i. t. f. furtu eo q. talia nō
 possunt detari. **A.** ff. eo. le. vum. i.
B. Fraudulosa d. q. si aliquis ef-
 debat rem esse suam que non erat
 vel si erat sua credebatur q. etiaz ab
 eo. qui habebat ibi ius posset acci-
 pere. non p. m. i. t. f. furtum l. 3. al. as te-
 neatur. **A.** videlz quia p. d. i. ius qd
 habebat in re. et si nō habebat ius
 aliqd. p. demnabitur ad restitutōez
 rei. et insuper ad estimationez illi.
 ex eo q. voluit ius sibi facere. vt in
 tex. de quo statim. **B.** in Insti. de
 vi. bo. rap. §. q. tamen. et §. se. In-
 uito dño. q. si credit dñs p. m. i. s. u.
 rü et subest iusta causa credēd. nō
 tenet. Secus si nō subest. ff. eo. si is
 qui rē. **A.** In dubio. n. p. r. e. u. m. i. t.
 dñs inuitus. ff. eo. l. qui vas. §. ve-
 tare. **B.** Et dñs inuitus etiam si
 videatur rez auferri q. nō p. r. a. d. i.
 cat. ff. eo. l. p. l. **A.** Ibi videtur col-
 ligi q. hoc verum ē qñ rōne timo-
 ris vel etiā verecūdie nō d. d. i. t. al.
 non d. d. i. c. e. n. d. o. cum potuerit vide-
 tur p. s. e. n. t. i. r. e. ar. c. erro. 83. dis. et c.

p. s. e. n. t. i. r. e. **B.** Si autem putauit fa-
 cere inuito dño et in dñs vult. furtu
 quidem facit qñ ad intentionez. s. z
 nō tenetur ad restitutionem nec dñs
 pōt petere obstante sibi sua volūta-
 te. ff. eo. iter oēs. §. p. l. **A.** Hoc fal-
 lit in. l. si quis suo. L. de furtis vt
 p. s. u. a. d. e. s. seruo vt tollat rem a dño
 et seruus tollit eā dño etiam p. m. i. t.
 tēte cui prius denunciavit tenet fur-
 u et serui corrupti. **B.** Lucri faciē-
 di grā. q. si q. s. alienā ancillam ra-
 puerit nō causa lucri sed libidinis nō
 p. m. i. t. f. furtu. ff. eo. verum. **A.** 2. al.
 icipit certum. **B.** Ipsius rei vsus
 possessionis re. q. nō solū p. m. i. t.
 furtu q. rei dominiū vult sibi lucra-
 ri. sed etiā qui vult in re ipsa lucra-
 ri vsu et possessionē. dis. so. q. sa-
 crū. ff. eo. qui iumenta.

Quot sunt spēs furti. **B.** Due.
 Mā aliud ē manifestū. s. illud in q.
 fur. deprehendit prius q. veniat ad
 locū destinatū. **A.** siue deprehendat
 ab eo cui res ē siue ab alio. ff. eo.
 l. 3. **B.** Aliud nō manifestū cū quo
 fur non deprehendit. ff. eo. l. 2. et 3.
 I. ē nota q. quedā remanēt i. noie
 generali qdā i. spāli. veluti sacrile-
 giū qd ē furtu rei sacre. **A.** seu etiā
 nō sacre. sed de loco sacro siue ēt
 de ecclia. vt i. c. qd ergo. de quo. j.
B. Peculatus qd ē furtu de re pū-
 blica. 23. q. 4. qd ergo. Abigeatus
 qñ q. s. dispergit gregē et ide furat.
A. ff. de abigeis. l. i. §. i. **B.** Plagi-
 um qd d. furtu hois. s. qñ scienter
 q. s. libez hoim vendit vel emitt. ff.
 de plag. l. i. et 4. Et eodē modo si
 alienū frum sollicitauerit vl. aspō-
 tauerit. **A.** i. ad aliā regionez furtu
 ne duxerit. L. de plag. l. i. et nōtur
 i. s. i. 2. l. i. 2. si. 6. q. 2.

2 **Q**ue pena furti? R. Pena fur-
ti variat fz q varie de ipso agitur
Ma 7 si agat crialliter. i. ad penam
cris. nō ē pp b fur suspēdēdus aut
demēbrādus fz aliū puniēd⁹ vide
lz vt susligetur vel exulet l' alio mō
put iudici videbit. 7 b simplici fu-
re. s. q. occulte 7 sine armis deligt
L. co. Autē. sed nouo iure. A. Sz
hodie in multis locis ē simplex fur
suspēdit de psuendie. fm gl. Rai.
7 dicit. Al. q hac psuetudinē facit
rōnabilē nēcitas pacis cōis 7 fre-
quens incorrigibilitas experta h⁹
malitie hoīum. vt in sū. con. e. n. q.
.3. B. Si at plus ē q fur vt qz cu3
armis vel ē sine armis violenter
aggredis in domibus vel in itinēf
vel i mari. nūc acrius pcedet ptra-
cū. ff. de pe. l. capitaliū. §. crassato-
res. 7 §. famosos. Itē si qs palam
surripit 7 ē famosus. Dēs ei tales
furcis suspēdunt. A. dcō. §. famo-
sos. vbi ē dī q debent suspēdi i
loco delicti. B. Qd si nō ē famosus
punit ea pena de qua dī. j. raptor
.i. §. i. Quidā ē taliū fm leges qn
qs licite absq iudice occidit. vt. j.
homicidiū. i. §. 2. ex de homi. si p-
fodiēs si sō agat ciuilitē pena fur-
ti manifesti est quadruplū non ma-
nifesti ē duplū. A. vt in Insti. d ob-
li. que ex delict. nas. §. pena. Et ibid
§. si. patet q istud duplū seu qdru-
plū exigitur vltra rem sublatā. Et
b pena pōt peti ē post annū. vt in
Insti. de ppe. 7 ipali. ac. §. furti. Et
si egit aliqz criminalitē potē ite-
rū agere ciuilitē 7 ecōuerso. L. qn
ciu. acti. pui. cri. l. vnica. 7 ff. co. l.
fi. Et hoc intellige in foro ptenuo-
so. sed in foro pscie qn qs sine lre
vult restituere sufficū restituēf sim

plū cū in dāno. fm Tho. 7 Al. A.
Idē in sū. con. dcā. q. 3. qz nisi fue-
rit facta cōdēnatio in foro pñali si
debet pena. vt notat glo. in c. frat-
nitas. 12. q. 2. B. Et quidē plura ha-
bes. j. circa restitutionē restituop
tōū. Itē specialiter de pena. j. re-
stitutio. 3. §. si.

3 **U**trū in re pua cōmittat furtum
sic in magna. R. Sic. qz i furto nō
qd ablatū ē. sz mēs furātis antēdīf
14. q. 4. c. vlt. Et hoc intelligēdū ē
qn volūtas ē talis q ē maiora sub-
trahēt vel qn ex ablatōe parue rei
dñs intelligit grauari. A. p opposi-
tā volūtātē. i. qz ei nō placet. vt cō-
stat ex his q sequit. B. Mā sic dīc
Tho. fa fe. q. 66. Si aliquis furti-
ue res minimas accipiat p qs hō
nō reputet sibi nocumētū. inferri
7 ille q accipit possit psumere nō ēē
p volūtātē dñi excusat. aliter fur-
tū ē sp pñi mortale. qz ē p dilectio-
nē pximi cui infert nocumētū vñ
in talibus minimis si habeat quis
aium furandi 7 inferendi nocumē-
tū pximo ē pñi mortale vt Tho.
ibidē dicit. A. vñ 7 furtū committi
pōt in vna gallina. ut in Insti. d re-
rū dñi. §. gallinaz. Ubi ē dicit gl.
q cōmittit i vno ouo. Sed 7 si pu-
tet qs ē cū volūtātē dñi recipe ista
minima. 7 postea constat sibi de p-
ria voluntate restituat q accepit. 7
penitus excusat. al non vt i. c. pec-
catum de re. iur. l. 6.

4 **Q**uicūqz vñ re apud eū depo-
sita s're ei cōmodata ad aliū vsum
vel vñ pignof furtū cōmittit vt di-
cū ē. s. depositum. §. 6. 7. s. cōmo-
datū. §. 4. 7. j. pignus. §. 7.

5 **Q**uid si mulier fecit furtū sine a-
te mñimū siue post 7 vir pñci-

patit. aut vir fecit et vxor principa-
uit. nungd habebit vxori de rebus
cōibus satisfacere. R. f. 3. x. x. Elbi
d. p. iudine regionis vir et vxor
cōcant sibi credita et debita ex cō-
tractu vel maleficio. si res furtiua
adhuc existit i eorū potestate vxor
pōt illā restituere et cōtradicente
marito. A. Idē et esset si inter eos
nō foret talis cōmunio. Mā quicū
qz habet rē furtiua d. illā dño resti-
tuere. L. e. in cūl. B. Si at cō-
sūpia est pōt vxor si expresse vir nō
contradicat negocia mariti geren-
do et se liberando estimationē re-
stituere de cōibus bonis phibente
at marito nō credo qz debeat facere
huiusmodi restitutionē cū nō hēat
administrationem rerū sed marit.
Si nō restitueret de bonis cōibus
bona fide non credo qz esset ei in-
iungenda penitentia quasi p mor-
tali. A. aut qz peccaret mortali si
hoc fiat latenter et sine aliorū scan-
dalo. cū hic non sit fraudulenta p-
tractio nec aio lucrandi fm eundē
x. x. vt in sū. cōn. li. 2. n. 6. q. 12.

6 **C** Contra quez datur actio furti?
R. fm Host. Cōtra furem etiā si i
pubes sit dūmō sit doli capax. ff. e.
l. impuberē. Pater etiā agit cō-
tra filiū suū si peculiū castrense ha-
beat. al nō eēt iudiciū inter eos. ff. e.
l. ne cum filio. Eodem mō ager si
lius si pater ei aliqd subapiat d pe-
culio castrensi. A. Facit. ff. eo. si qs
vxori. §. sed et si filius. B. Itē vir
ptra vxorē vel ecōuerso non agit
furni matrimonio pstante. sed dat
actio in facu. sed q ei opez tulerit
furti tenet. ff. eo. si qs vxori. et L.
rerū amotaz. l. 2. Itē dat actio fur-
is ptra eū qui deduc opē vel p filiū

ei q furtū fecit. ff. e. si is qui. §. si tu.
A. Hoc verū si furtū secutū sit. ut i
sū. con. eo. n. q. is. B. Et tam ipse
qz etiā q receptauit ad restituendū
tenet. vt. j. restitutō. 3. §. 2. dicit. A.
Et ibi patet. qz qd dictū ē de confi-
lio obtinet etiā qn ex eo verisimili-
ter dānti secutū est. B. Autū peccz
qrem suā apud aliū depositā vel
etiā iniuste detentā furtim accipit.
require supra depositum. §. vl-
timo.

Quid si qs furat pp neccitatem
famis vel frigoris. R. Si est extre-
ma neccitas nō peccat. sed vñ iure
suo. de pse. dis. §. discipulos. vnde
pōt occulte subtrahē. vt dicē Tho.
fa fe. q. 66. non nñ p se sed et pro
alio. Māz in tali casu oia sunt coia
dis. 47. sicut hi. Ad si non sit extre-
ma neccitas peccat quidē. s. ppter
neccitatem attenuat peccatū. Et in
tali casu intelligit penitentia q im-
ponit. ex de fur. si quis p neccitatem
ie. A. Idēz in sū. con. eo. n. q. 8. f. 3.
Ray. et Tho. Aduertendū tamen
qz furans in extrema neccitate
nō peccz. si tñ deueniat postea ad sa-
cultatem puro q obliget ad resti-
tutionē. sicut et qui cessu bonis. L.
de his qui possunt ce. bonis. l. i.
ita tñ qz nō teneat nisi inquātū face-
re pōt. ff. de cessu. bo. l. 3. Et in hoc
vel simili casu intelligit facere pos-
se deducto ne egeat. ff. de re. indi. i
condemnatōe. Aliqui tñ dicunt qz
furāt etiā in extrema neccitate si
rem nō restituat d. imponi qz peni-
teat per tres ebdomadas dicio. c.
si quis per neccitatem. Sed illd. c.
nō intelligitur in extrema neccesi-
tate fm Tho. fa fe. q. 66. arti. 7. et
fm Ray. in titu. de furtis. §. Item

quid si alijs furat. et fm Inno. et
gl. in dicto. c. si qs et s. patuit. Sz
inquam dicit ibi glo. q. intelligi
necessitate non magna. dz intelligi
respectu necessitatis extreme. sz be
ne al magna. q. vt ibi patet fur no
cogit p. se restituere. sz vel penue
tia agere vel restituere. vnde dicit
ibi. Si reddiderit no cogatur ieu
nare. qd no concederet p. necessita
te parua. al nullus cogeret medica
re. Sed et iste si deueniat ad facul
tatem tenet p. se restituere. sic et de
furat in extrema necessitate dictu est
Et similiter si fuerit furat. exm in ta
ta necessitate sic et ipse. q. in pari cau
sa potior dz ee conditio possidendi. ff.
de condi. ob tur. cam. l. si ob turpez
. s. porro. et maxime dñi. Al furas
in necessitate et no extrema. sz magis
cogit p. se restituere. dco. c. si qs. Et
q. no e determinati. qliter intelli
gatur illa necessitas magis. relinquitur
arbitrio boni iudic. ex de off. dle.
de causa. B. De restitutioe facien
da vide. j. restitutio per totum.

Quid si quis fures xpianos dete
tos a paganis vt eos liberet? R. fz
Ray. et Host. Si e temp. guerre i
uullo tenet. 23. q. 2. dñs. et q. 8. vt p
dem. Si vo est ips treuge tenet ipsi
pagano restituere non hoim pp
piculu aie sz estimatione. Similiter et
tenetur d alijs ablat. ar. 23. q. 1. no
li. A. Hoc et casu dicit Ray. Cre
do ipsi furante nullo mo peccasse
ptum ad hoim que furat e si re
cta habuit intentione. imo potius
meruisse dumo al satisfaciatur vt in
su. con. eo. ii. q. 9. Ego vo puto q
et ad nullam satisfactionem teneat qñ
paganus xpianu iniuste detinebat
qd e regulare. vt in rubrica. L. ne

xpianu macipiu hereticus vel pa
ganus vel inde habeat vel posside
at et in l. vna ibi posita. et 54. dist.
mancia. B. Si m pagani copu
lerat eu ad circucisionem. vel idola
tria. vel aliqd mortale pctm. tunc
ille penitus liber factus est. et sic fu
ras eu no peccat. sz meretur. ar. di.
54. nulla. A. Idem in dca. q. 9. B
C Aliqd xpiano q detinet a sarra
ceno liceat furari ei? R. fm Host.
Si iste xpianus du esset treuga fran
geret eam et sic erat in culpa et fuit
captus. nec ei iminet piculu nece
tatis. no licet furari. sed tenet ad restitui
tionem. Ma talis iuste detinebat. A.
Sed no pro seruo. ut p3 ex dict. s.
. s. primo. B. Si at iniuste detine
bat. unqz tpe belli captus est uel i
mineat necessitas. non tenet ad re
stitutionem. A. cu talem teneat sara
cenus pascere. vt in su. con. eo. iii.
. q. xi. B. Anum liceat furari ab
vsurario vt elemosyna demur. hcs
. s. elemosyna. i. s. 9.

Loria uana ^{appet}

titus inanis glorie sit mortale
peccatum. R. fz Tho. fa fe. q. 132.
Pot ee mortali dupliciter p. mo
rone materie. puta cu aliquis glo
riatur de aliquo falso qd piratatur
dine reuerencie. A. sicut Ezech. 28.
Pira pncipe tyri dr. Eleuati e cor
tuu. et dixisti deus su. B. vel
cu quia bonu ipale de q glia pfert
deo. A. Hoc at fit cum circa illud
plus attendit qz erga deu vel dina
qz illud dr qz pferre circa qd plus
laborat vt dr p Greg. 47. dis. ocs
B. seu cu qs pfert testimoniu ho
nu testimonio dei. A. videlz cu qs
verecundat consueti seu sequi quod

de^r p^r sacra scriptura docet pp^r hui^{us} ani op^{er}is onē hoīum q^{ui} quos dicit Lūc. 9. Qui me erubuerit et simo- nes meos. hūc filius hominis eru- besceat cū venerit in maiestate sua et p^ris et sancioz angeloz. B. 2. mō ex p^rte ipsius gloriant^r q^{ui} inuentioez suā refert ad gloriā tāq^{ue} ad vltimū finē ad quē ordinat^r ēt virtutis opa et p^r quo nō p^rtermittit etiā q^{ui} sūt cō- tra deū. His ergo modis ē mortu- le aliter. non. A. Obscurū ē h. Ad- cui^{us} intelligētiā sciēdū q^{ui} sub gnā- li diffinitione pōt dicit^r q^{ui} vana glia ē inuis delectatio. Vanū. n. adē est qd^{am} inutile. i. Reg. 12. ibi Nolite de- clinare post vana et c. Et gliari sepe capis in scriptura p^r delectari Jer. 9. ibi. Mō gliet sapiens et c. Et ad Gal. vii. Tibi at absit gloriari ni- si in cruce et c. Et ista inuis delec- tatio aliqū est simplex et aliqū nō simplex. Simplex est qū venit sine appetitu honoris. Et hoc casu aut talis delectatio est sup^{er} eo qd^{am} ē mor- tale. aut nō. prio casu absq^{ue} dubio ē peccatū mortale. q^{ui} consensus nō solū in actū mortalis. s^{ed} et i solā de- lectatiōem est mortale. ut nōt Tho. 2a 2e. q. 154. arti. 4. 2. casu nō deest peccatū. Mā quodlibet vanū appe- tere vitiōsū est. ps. 4. Et qd^{am} diligit vanitatem et nōt Tho. 2a 2e. q. 132. arti. 1. Non puto tū q^{ui} sit mortale. nisi interueniat magna libido siue inēti relaxatio. Mā ut notat Bo- nauentura sup. 4. 2. sniāz di. 16. pec- catū veniale p^r magnā libidinez sit mortale. Mō simp^{lex} ē qū veniēti appetitu honoris seu reuerēcie. et h^{oc} casu si p^rcedit ex quodā mētis sub- reptiōe vel maxia p^ruitate cōcupis- cēcie ē veniale. q^{ui} ut dicit Beda sup

ep^{istola} Jac. 1. 2. di. 8. criminis q^{ui} ex humana infirmitate p^rmutant^r vena- lia sūt. Et ex subreptiōe seu maxia p^ruitate p^rcupiscēcie v^{bi} illi p^rcedit vana glia cū ē sup^{er} re pua. tūc enim v^{bi} sit deliberat^r p^rensu rōis nō adest delectatiō rei pue. Mō tū er- ga re pua deliberat^r p^rens^{us} adesse cū malicia. et tūc nō erit subreptio mētis seu p^ruitas p^rcupie. s^{ed} malicia mētis. Nec refert q^{ui} sit re pua. q^{ui} de^r cor respicit nō manus. 14. q. 5. si qd^{am}. Et fac qd^{am} de mētis est. s. furm. 8. 3. Procedit et vana glia ex mag^{is} p^rcupie p^ruitate sup^{er} re mag^{is}. ut qū sup^{er} illa deservit hōi nō q^{ui} sit honor. Diffi- cile. n. ē tū. et si rō nō p^rsentiat aliq^{ui}te- n^{on} nō delectari. Et sup^{er} illud. 1. ad Thessal. 2. Mō q^{ui} hōibus placētes s^{ed} deo dic^{unt} gl. Aug. Et si cuiq^{ue} fa- cile ē laudē nō cape dū negat diffi- cile tū ē ea nō delectari dū offertur Si vō vana glia cū appetitu hono- ris p^rp^rij seu reuerēcie nō veniat ex dicta subreptiōe seu p^ruitate. s^{ed} ex deliberato p^rsensu. v^{bi} mortale. Mā h^{oc} casu ē appetit^r p^rp^rie excellēcie. q^{ui} appetit^r ē spēs sup^{er}bie. v^{bi} p^r 3. 2. sē- tētiāz di. 42. c. ex sup^{er}bia. v^{bi} d^{icitur} q^{ui} sup^{er}bia ē amor p^rp^rie excellēcie. et iōistud aliqū vocat inanis glia p^r inuile delectationē quā p^rmet. Et omel. 24. diē Greg^{orius}. Nemo q^{ui}ppe vestimēta precipua nisi ob inanem gloriā q^{ui}rit v^{bi} et honoratilior ce- teris ē videat. Aliqū vō p^rp^r amo- re p^rp^rie excellēcie vocatur elatō seu sup^{er}bia. 1. q. 4. ois. ibi. Omne q^{ui}ppe qd^{am} nō p^rpter nēcitātē suā et c. Sup^{er}bia vō cum venerit ex delibe- rato p^rsensu peccatū est mortale. v^{bi} notat Tho. 2a 2e. q. 162. arti. 5. Sic ergo vana glia hoc casu que ex s^u

bia ē. p̄m̄ ē mortale. ⁊ etiā graue
q̄ v̄i. p̄cedere a radice infidelitatis
An Aug. 5. de ciuit. dei. c. 14. dicit
Tā ē h̄ uultum inimicū pie fidei si
maior i corde sit cupiditas glie q̄
dei timor uel amor. ut dñs diceret
Joh. 5. Nō potest credē gloriā
ab iuicē expectātes ⁊ glia q̄ a so
lo deo ē n̄ q̄rētes. Maior v̄i esse
cupiditas glie q̄ dei timor l' amor
q̄ h̄uic glie q̄ ex deliberato p̄se
su adheret. q̄ dñs hoc. phibz Je
re. 9. ibi. Nō glieuit sapiens ⁊ c. ⁊
Math. 5. ibi. Quēdū ne iusticiā
v̄iāz ⁊ c. Et iō p̄faciēdo v̄i illi glie
p̄ dilectōz adherē. ⁊ a dīna recedē
caritate. Greg. omel. 23. Qui adh
p̄ illicita desideria desinit deū pro
fecto n̄ diligit. q̄ ei i sua uolūate
p̄dicat. Et eadē rōe p̄ h̄uic p̄sensuz
v̄i abieciō dei timor. Ecd. 2. Qui ti
m̄ ē dñm i gr̄ē q̄ b̄i placita sūt illi
Et tāto erit graui⁹ hoc p̄m̄ q̄to
fuerit sup̄ re uitiōsa. f̄us. Si. Quid
glia i malicia. f̄z. Mico. de lyra
q̄i dicat. pessima ē ista glia q̄ p̄pe
est illoz q̄ peccāt ex certa malicia
⁊ habitu. Signū. n. habū⁹ gnāi ē
delectatio i ope. ut dī. fo. ethicoz
p̄pter qd̄ dī. p̄v. 2. Letāt cū ma
le fecerint ⁊ c. Et ad p̄dicta facit q̄
ponit Alex. de ales sup̄. 2. sniarū
ubi dicit. Inanis glia aliqñ ē mor
tale. aliqñ ueniale. Mā manis glia
qñqz. p̄cedit ex subreptōe. qñqz ex
deliberatōe. Et uerū aliqñ ē circa
res q̄ iducūt maximā p̄nitatē. ⁊ ali
qñ n̄ circa h̄mōi res. Elementis gō
dicet cū ē p̄p̄ subreptōz. uel p̄pter
maximā p̄cupiscētiē p̄nitatē. In
mū gō doctor iste. qd̄ extra exp̄s
sos casus uana glia sit mortale. q̄
cū aliqd̄ d̄ uno negat. p̄nt de alie

p̄cedit. 15. dis. q̄lis. Et clarū colligi
tur ex p̄dictis. Et fm̄ hoc pōt̄ itelli
gi qd̄ dicit Tho. fa. fe. q. 132. ar. 3.
uidelicz qd̄ si amor humane glie
q̄uis ut ianis nō repugnat carita
ti. neqz quo ad id de q̄ ē glia. neqz
quāu ad itemōz gloriā q̄rēns. nō
est p̄m̄ mortale sed ueniale. Et
illud qud̄ dicit Tho. fa. fe. q. 169.
ar. 2. uidelicz qd̄ si mulier ornar se
ex qdā leuitate uel etiā uanitate. p̄
pter iactantiā quādā. nō sp̄ ē p̄m̄
mortale. sed aliqñ ueniale.

Radus p̄san

guinuat q̄uo d̄beat p̄puta
ri. ⁊ quo ip̄ediat infimōmū regre
j. ip̄edim̄tū. 5. De affinitate. j. ip̄e
dimenim. 14.

Aerra

q̄uo ⁊ qñ sit
licita ul' illi
cita. de hac mā h̄es. s. bellū p̄ totū

Ala

virū sit peccatū
mortale? q̄ f̄z
Tho. fa. fe. q. 148. Dicēdū

qd̄ si delectatōi gula ihereat hō tā
q̄ fini. p̄pter quē deū p̄tēnt patis
p̄tra dei p̄cepta agē ut delectatio
nes h̄mōi affeāt. sic est p̄m̄ mor
tale. Si vō i gula sit iordīnato f̄z
ea q̄ sunt ad finez. utpote q̄ nimis
p̄cupiscit delectatōes ciboꝝ f̄z nō
p̄p̄ hoc faceret aliqd̄ p̄ legē dei.
sic ē ueniale. A. Doc d̄cū minus
clarū est. f̄z. clarū ponet i. s. se. sup̄
sp̄b̄ ei⁹. Sed hic sciendū est fm̄
Tho. fa. fe. q. 148. ar. 4. ⁊ i. sū. cō.
li. 3. ti. 4. q. 7. qd̄ gula est iordīnata
comedendi p̄cupiscētia. Al. put
ponit i sūma de uitiis. gula ē iordi
natis amor fm̄ gustū. Et sic etiā i
cludit ebrietates. B

Qd̄ sūt sp̄s gule. B. secunduz i

Tho. vbi. s. Greg. 20. li. moral. po-
nit. s. spēs q̄ nōn ē h̄ v̄su. Prope
laute nimis ardēt studiosē. A. h̄
dē cū Greg. posuit ē de p̄se. dis. s.
q̄nq̄ mōis. B. Prope. i. q̄n q̄s p̄
uenit horā debitā. A. autē. q̄n q̄rit
cibos p̄ciosos. Mis. q̄n excedit in
q̄ntitate. Arde. ut q̄ n̄ seruat mōz
debitū. s. trāsgredit ex desiderio
edendi. Studiosē. q̄ q̄rit cibos ni-
mis accurate p̄patos. A. De his
spēs? t̄ q̄le p̄cū i eis p̄stāt. laus
dē i sū. p̄. eo. ti. q. s. Et quo ad pa-
mā spēs sciendū est ut ibi nōt. q̄ si
hora p̄ueniat ex aliq̄ necitate i fir-
mitatē. l. itineris. uel alic̄ h̄ mōi n̄
lū est p̄cū. t̄ etiā q̄n voluptas est i
cā adhuc n̄ est p̄cū mō. tale n̄ ul-
le cibi appetit̄ sit adeo imodera-
t̄ q̄ h̄o ip̄s seq̄ret etiā si esset p̄ p̄-
ceptū dīnū. l. si iduceret ad soluē-
dū ieiunij sub p̄cepto ab ecclia in-
stitūtū. l. si p̄p h̄ faceret aliq̄s frau-
dez p̄cepto. sic faciūt illi q̄ mane i-
cipientes p̄trahūt m̄sā usq̄ ad ues-
pā t̄pe ieiunij. Glo. etiā. 25. dis. s.
al. at. sup. v. Quotiens q̄s alijs iei-
unantib̄ t̄c. v. i. asserē q̄ t̄pe p̄cep-
ti ieiunij ex p̄cupiscentia an̄ horā
comedē sit mortale. Quo ad fami-
spēm sciendū. ut t̄ dē in dē. q. s.
q̄ lauta p̄curatio si fiat ex necita-
te i firmitatē. uel p̄stine p̄suetudinē
est p̄cū. cū hoc etiā p̄cedat. fieri i
monasterio. al. p̄cū est p̄p excessū
cupiditatis. sed n̄ est p̄cū mortale
nisi nimis sit effrenata cupiditas
q̄ subuertit rōnis iudiciū uel nisi
q̄s uescat t̄pe ieiunij cibis illicitis
sine necitate t̄ dispensatōne. sic q̄
cōederet carnes i q̄dragesia. Quo
ad triā species dicendū. ut nōt ibi
dez. q̄ nimicias cibi t̄ pot̄ accipi

tur s. p̄portōz sumenē cibū. q̄ q̄
uni est p̄u hoc alit̄ est multū. ut
dicit p̄hs i ethic. An ip̄atia nō h̄z
mediū rei s. p̄portōis. Et sic p̄dic-
tū ē q̄d ebrietas q̄ p̄cedit ex electō-
ne tali q̄ q̄s d̄lectatōz pot̄ p̄ponit
bono dīno t̄ bono rōis. est p̄cū
mortale. ita dico idēz d̄ excessū tā-
to i cibo q̄d ip̄e filis est ebrietatē.
Et ab ap̄lo vocat̄ p̄mellatio. cū di-
cit Ro. 14. Nō i p̄mellatōib̄ t̄ e-
brietatib̄. Quo ad triā spēs. ibi d̄
dē q̄d ardor n̄ s̄ḡt q̄libz auiditatē
t̄ d̄lectatōz i cibo q̄ uel nullus est
p̄cū si est ex sola nā. uel est uenia-
le p̄cū si tali d̄lectatōi rō plusquā
oz liberet. s. significat igneā auidi-
tatē. q̄ q̄s p̄ponit oib̄ h̄ d̄lectatō-
nē. ut Esau q̄ p̄p unā escā uendi-
dit p̄mogenitā. vñ t̄ a b̄ndictōe f̄-
pbat̄ est. Heb. 12. Patet ergo hoc
esse mortale p̄cū. Quo ad q̄ntit̄z
spēs dē ubi. s. q̄d studiositas q̄ est
p̄cū mortale. est studiositas diui-
tis epulonis. q̄ epulabat̄ quotidie
splendide. q̄n. s. ani. t̄o. i. p̄leat cir-
ca appatū ciboz q̄ studiositas est uhe-
mens applicatio ai ad aliq̄d. ut di-
cit. Tullius i rethorica. p̄t in q̄nq̄
eē p̄cū uenialem l. etiā nullū p̄cū. s.
cū h̄ req̄rit i firmitas. uel p̄suetu-
do uel h̄oestas alic̄. P̄d̄. n. rex i
appatu ciboz excellere rusticū si-
cut i alijs sine p̄cō. B

Quid si q̄s sumat potū uel cibū
nocuū. B. Si q̄d h̄ faciat ut sibi
nocuū inferat seu mortem non
peccat i gula. s. alit̄ grauit̄ peccat
i odio sui. p̄prij corp̄is. Si v̄o ex
nimio appetitū. i gula peccat. t̄ ma-
gis si sciāt nocuū q̄ si igr̄et. A.
Et s. Immo. t̄ i sū. con. li. 2. ti. 1. q.
39. si q̄s n̄ crederet mortēz cibū

seu potū. lz crederet ifirmitates ex
illo roborari. n̄ peccaret mortalr
I ad min⁹ n̄ ita gūi. Pōt. n. h̄ fieri
ppatio gūioz asilicōis q̄lis ē affli
ctio suis. ad min⁹ gūe q̄lis ē afflic
tio febris. Qd̄ h̄ cau n̄ peccaretur
mortalr. pōt itelligi q̄n nocuimus
foret pūi. Al̄ cū n̄ pū offenderet
caritatē q̄ tenet dil̄ gē corpus suū
ur a deo seruiat. ut ibidē dī f̄z cū.
Inno. n̄ uidet a mortalr posse ex
cusari. Jō p̄ illa v̄ba. nō peccaret
mortalr. subiūxit. Inno. ul̄ ad mi
nus n̄ ita grauē sic supior uidelz
q̄ sumu rē mortiferā. Sēq̄t i d. q.
39. De seruitozib⁹ aut̄ r̄ ministris
dicēdū v̄ q̄ peccāt si dāt aliq̄ no
ciū ifirmo ex certa scia uel ipro
babili ignorātia. In sanitate at̄ di
cū. qd̄ n̄ tenet aliq̄s unū medi
cinalr. q̄ oīa sūt sana sanis. S3 r̄
nīc si sciēt accipet sine cā aliqd̄ no
ciū vnde mors ei eueniret. uel in
firmitas q̄ subtrahēt eū a seruitio
dei. dicū. q̄ peccat. Lu Inno. 2.
hosti. Et itellige q̄ casu q̄s pecca
ret uel uenialr i mortalr fm̄ nocu
mū q̄uitatē. ut possētū ē. B.

5 **U**ltimo nō quod de cibis dicit
Aug. Diligenti q̄t atēdēdū ē. qd̄
loco r̄ tpi r̄ psonis pueniat. ne te
mere flagina rephēdam⁹. Fieri. n̄
pōt ut sine aliq̄ uino cupidinita ul̄
uoracitatē p̄cio cissimo cibo sapiēs
utat. insipiens at̄ fetidissima gule
flāma i uilissimū olus ardesca. r̄
sanus q̄s maluerit more dñi pisce
nesci q̄s lenticula more. Esau. aut̄
ordeo more iuniorū. dis. 41. q̄s q̄s
Que req̄rēda sūt i p̄uūis clicoz
uide supra cleric⁹. i. §. 4. De gula
enam uide infra sobrietias. r̄ sup̄
ebrietias.

Abitus

An liceat
cleric⁹ hī
tū irāformaf. m̄d. s. clic⁹. i.
§. 2. Et an liceat fligios. m̄d. s. ope
stasia. 4. §. i. A. In io io illo. c. n̄ v̄
d̄ flig. ob aliqd̄ dici. B. r̄ apostas
ia. 5. §. i. r̄ si. A. Nec ibi ille casus
tangi uidetur. B.

Ebetudo sen

sus. Hoc unū f̄z Breg. 13.
moral⁹ orit ex gula. Et f̄z Tho. 2.
se. q. 15. h3 rōnē pci i quātū ē volū
taria. ut p3 i eo q̄ ē ita affectus cr
ca corpalia qd̄ de spūalibus subri
luer discūtē fastidit uel negligit.

Ereditas

diuidit i
12. p̄ces
q̄ appellat. 12. uncie. r̄ h3 ista
noīa. Sextas. i. sexta ps hēduat. 8
uncie. Quadrās. i. q̄ta ps 8.
tres uncie. Triēs. i. tertia. ps. 8. q̄u
or uncie. Quicūs. i. q̄nq3 uncie. se
mis. i. dimidietas hēduat. i. sex un
cie. Septūs. i. septē uncie. Bes. i.
ocio uncie. Dodrās. i. nouē uncie
Dextrās. i. d̄cem uncie. Deuns
idest un decim. uncie. Appellandē
vō assis i pōdētis. 12. uncie p̄uicē
Nec i Insti. de h̄f di. illi. §. h̄f di
tas. A. Ibi p̄dicta uocabula ponū
tur r̄ dī q̄ tota h̄f di tas uocat assis
sed de pondere nil dicitur. B.

6 **B**ona d̄fictioz ad h̄f des duol
uunt. ēt illoz q̄ dānan fuerit. C. d̄
bo. dā. Auten. bona. A. Et ibi p3
q̄ h̄uēz ē q̄ ad ascendētes r̄ d̄scē
dētes. Ex latē vō usq3 ad tertium
gradū. Et subdis. Erōres vō cor
dorē r̄ donatōz an nupias f̄cipi
ant. Si vō sūi sine dore accipiant
p̄tē legib⁹ diffinūa siue filios habe
ant. siue n̄. dic̄ glo. i. quātū ex mo3

lucrarent. **Seqt.** Si nemine p'di-
ctoꝝ habeat q' deliquit. eoꝝ b'oa
fisco sociat. **B.** i trib' in caib' filij
et excludit ab h'rditate p'ris. p' q'
de si p' fuit h'ne. q' bona heren-
coꝝ s'it ip'o iure p'sc'ata. ex de he-
reucis. cu' f'z. li. 6. 2. si comisit cri-
me lese maiest'at. 6. q. i. si q's. 3. si
erat p'ron' uel habebat aliq'd ius
sue feudn' i ecclia q'd deberet trāsi-
re ad filios. t' ipe ihersec uel muti-
lauit rectorē uel clicū ill' ecclie p-
dit oē ius t' oēm dignitatē quā in
ea h'bat. t' nihil puenit ad filios
ex de pe. i. q' b' dā. **A.** Ibi dicit In-
no. In sacri p'cilij approbatōe ita
tuim'. q'ten' si p'roni. ul' aduocati.
aut feudatarij. seu uicedm'. t' alij
b'nficiari alie' ecclie. p' se uel p' ali-
os occidere ul' mutilare rectorem
uel clicū altum ip'i' ecclie ausu te-
merario p'supserint. p'roni ius p'io-
natis. aduocati aduocatiā feuda-
tarij feudu. uicedm' uicedm'atuz t'
b'nficiari b'nficiū. p'f' amittāt. dicit
glo. t' denoluāt ad eccliaz cui scā
ē iuria. **Sequit.** Et ne minus uin-
dicte q' excessus memoria. proge-
tur. nō solū de p'missis nihil pue-
niat ad h'rdes. sed et usqz ad quaz-
tā generationeꝝ posteruag' talium
i clericoꝝ collegiū nullatenus ad-
mittātuz. nec i domib' regularibus
alicuius prelationis assequāt ho-
nozem. nisi cum eis fuerit dispen-
satum. glo. ait. Cum nō d'termine-
tur a quo possit dispensari. dicit
Joh. q' eps pōt dispēsare ex q' pa-
pa spālit sibi nō rennuit absolutō-
nē. ar. de sen. exco. nup. Et subdit.
Donestuz esset q' nullus eps sine
lnia pape dispēsaret cū talib' ad ti-
more alioꝝ. **B.** Pnt q's filij per

patrē exheredari certis ex cāis q'
habent i Auten. ut cū. de ap. cog.
§. causas. t' nō. ex de iureiurā. qn
tauallis. **A.** Ibi glo. notans cās
exp'ssas in allato. §. causas coll. 8.
dicit. Si filius manus parentibus
intulerit. si graue iniuriā eis fece-
rit. si eos criminaliter accusauerit
de cā que nō sit aduersus principē
uel rē publicā. si cū maleficus con-
uersat. si malefic' efficiamr si ui-
te parētū fuerit insidiarius. si uxo-
ri uel concubine eius se imiscuerit
si ex dlatōe filij g'uita dispēdia pa-
rentes sustinuerit. si p' p'sona ul' de-
bito ei' inq'stū potuit fideiuber' no-
luit. ut ex h' p'arces liberet ab iclu-
sione. t' filij regni a parētib' fide-
iubere noluit. ut p'z i. d. §. cās. **Seq-**
tur i glo. Et h' ad filios masculos
tm' p'inet. s. de ista fideiussione ut
in eo. §. cās. **Seqt.** Si p'hibuit eos
facere testamētū. si p' uoluntatem
p'ntū. imo et p'ier uoluntatē ut in
eo. §. seqt. iter arenarios aut mios
p'seuerauerit cū p' nō fuerit illius
p'sessionis. si filie luxuriosā nitam
egerit cū p'etes uellent eā p' posse
dotare. t' nō neglexerint eā mari-
tare usqz ad. 25. annū. **Aln. n.** hanc
etatē si fornicata fuerit uel sine cō-
sensu p'ntū se maritauerit uel etiā
p' dictā etatē suo se p'uxerit et per
infimonitū sine uolūtate p'ntū v'f'
iusta cā ex h'rdatōis. ut in dcō. §.
cās. **Et ibi glo.** **Seqt.** Si p'ntib'
furiosis debitā curam nō impēde-
rit. Et hoc obtinet nō solū in filijs
s'z et i q'buscūqz alijs q' pnt ab inte-
stato succedere. uel et q' i testamen-
to sūt h'rdes instituti. q' p'dci nō soluz
pnt exheredari. s'z et a q'cūqz ex neo
i scrip'tj admoneri ut eos pcurare

festinet. Si aut p^h attestatōem ne-
 glexerit. et exneⁱ sua domo furio-
 sum susceptū sup^{nt} suis v^l p^pis
 vsq^z i fine vite sue pcurauerit. eius
 d^z h^l e successiōez euacuata istu-
 tōe ipoz q^z curā neglexerūt. ita tñ
 v^l ceta testi capla i sua maneāt fir-
 mitate. d. s. cās. Abi et glo. dicit.
 Quid si nō faciat testamētū nec ali-
 qs exneⁱ eū pcurauerit. B. Liberi
 vel agnati sⁱ h^l des. s^z pōt eis au-
 ferri h^l duas. v^l ff. d. his q. v^l idig.
 l. 3. Vel dic q^z i h^l cāu sicut et i seqn
 ti eis deneget h^l duas ex suo dlic-
 to. i hoc ergo v^l iclinari glo. et h^l
 v^l v^l p^p eandē rōez cū cāu seqn
 ti d^z q^z stant. Segt i glo. d. ci. c. quita
 vallis. Si pentē d^z carcē educē ne-
 glexerit. B. Intellige. i. d^z captiui-
 tate siue fuerit i carcere siue nō. v^l in
 d. s. cās. v. si vñū. Abi et d^z q^z si p
 liberoz negligētiā i captiuitate d-
 cesserit. illos ad successiōez ei^z nō
 patimur venire. q^z nō festinauerint
 eius redēptōez eū pcurare. s^z oī
 bus liberis i h^l negligētib^z res vni-
 uersas ab eodē derelictas ecclē ci-
 uitas ex q^z oīf applicari. inētāio
 .s. sub publica attestatōe celebran-
 do. ne qd ex ei^z facultatib^z pcreat.
 ita v^l quicqd exinde ad eccliam p-
 uenerit captiuoz redēptionibus
 pficiat. h^l ibi. Idez et v^l in filibus
 cās. videlz q^z qñ fuerit subuennio
 i reliqs magnis necitatib^z denega-
 ta subtrahat negligētib^z. et succes-
 siō i pias distribuaf cās p^p eandē
 rōez. ff. de legi. l. n^l pñt. Ad h^l et fac
 ff. de his q^z b^z. v^l indi. l. 3. vbi dicit
 q^z i dign^z indicat^z e successiōe mlie-
 ris a q^z fuerat istum^z q^z p negligē-
 tiam et culpā suā id egu v^l mulier
 moreret. Dicit gl. n^l adhibēdo me

dicū. B. S^z tñ n^l h^l pentib^z liberos
 i libis pentes ab h^l ditate sua ipel-
 lere mōachos scōs qñuis dñ laici
 fuerāt in cām igratitudis iciderit.
 19. q. vl. c. fi. Id h^l des. j. religio p^zio
 s. 12. q. icipu. Atz religiosi et c.
 ¶ Atq^z ad qñ g^z durat succes-
 siō i h^l ditate. B. n. Mō terminat in
 quarto gradu. sic q^z ad ipedimētū
 mīmonij. s^z durat vsq^z ad d^z cū
 35. q. 5. ad sedē. Al. Abi q^z ad succes-
 siōes n^l v^l fieri aliqua grad^z d^z mīa
 tio. s. vsq^z ad quē nūm^z d^z cermi-
 net. s^z pōt ideterminare. Et sic in i
 finitū qñsq^z mēo na hū d^z cognā-
 tōe possit. et filr et diffusi^z pōt i m-
 si. d^z gradi. cog. p totū. Un^l et i sū.
 2. li. 2. n. s. q. 119. d^z q^z admittūt co-
 gnati i finitū. ex quo grad^z antinen-
 ne pbat. Ad g^z alig dicunt d^z d^z cio
 pōt itelligi d^z eo q^z vix ē q^z mēoria
 vltra extēdat. Et v^l p^z i. d. c. ad se-
 dē. mīū variat pputatio respectu
 successiōis et mīmonij. Mā i ma-
 trionio s^z s^z i p^zio. et filij eoz in
 2°. In successiōe s^z s^z i p^zio. et filij eoz in
 4°. et sic de re-
 ligis v^l ibi. B. Et q^z quō succedat.
 vide. j. successio. De h^l dū substōe
 vide. j. testm. fo. s. fo.
 ¶ Atz h^l des teneāt ad d^z bita de
 fūcti. B. h^l des qdē fm leges nō
 tenētur d^z maleficio testatoris. nisi
 i qñ ad cū puenit vel nisi cū testa-
 tore fuerit lis ptestata. tñ fm cano-
 nes et scd^z psciaz h^l s^z glibet tene^z
 ad oīa debita siue fuerit ex p^zciu. si
 ne ex maleficio. vel q^z. et siue res p-
 uenerit ad h^l dē siue n^l. siue lis fue-
 rit ptestata siue nō. 16. q. 6. si epm.
 et ex de pigno. ex pñtū. et de solu.
 c. 1. et de vsuris tua nos. et d^z rap. i
 litteris. et de sepul. c. vlg. et de sen^z

exco. a nobl. 2°. Hoc intellige si hē
ditas sufficiat. vt. j. in. §. primo dī
Lō. i hoc oēs canoniste. A. Idez
in sum. cō. eo. ti. q. 91. B.

4 **Q**uid si hēditas n̄ sit sufficiēs
ad oīa dēbita. B. scōz Ray. Credo
q̄ i iudicio aīe ēt n̄ fecit iuentari
um n̄ tenet nisi q̄ntū sufficit. Distin
guo tñ inter legata et debita. q̄ de
bita tenet sine diminutōe soluere.
De legatis vō si tot sunt q̄ n̄ fma
neat ei legitima pōt detrahē suā
legitimā. et itē quartā fm̄ quos
dā si fuerit institutus heres. Id̄ ho
sti. et vl. A. Idē in sum. 2. cō. ti. q.
92. vbi ēt dī q̄ iuentariū ē scrip
tura quā d̄z hēs ichoare f̄z leges
isra. 30. dies a morte testatoris. vl̄
postq̄z scit se hēdem institutū. et de
scribere ibi oīs res defuncti sub
testib⁹ et d̄z illā p̄ficere isra. 60. di
es vel itra annū si remote sunt res.
et tē n̄ tenet creditorib⁹ vltra id qd̄
iuentū fuerit d̄ hēditate. Al̄ si non
fecerit iuentariū tenebitur i solidū
C. de iure deli. l. scim⁹. B. Et d̄ le
gitima hēs. j. legitima.

5 **Q**uis ordo tenēd⁹ i soluēdo cre
ditorib⁹ aut legatarijs. B. f̄z Ray.
Si creditores et legatarij siml̄ ve
niāt. p̄rio ē satisfaciēdū creditorib⁹
S̄z si veniāt sepati. liberatur hēs
soluēdo p̄ illū ordinē quo venerūt
dū tñ nihil faci ardo. Et credito
res p̄mōz veniētes n̄ debēt ique
tare hēdē nisi remāserit ei d̄ hēdi
tate. f̄z hñt ius suū saluū d̄ legatari
os. S̄z si heres scit vel credit siue
dubitat q̄ hēditas non extēditur
vltra debitā. siue fuerit ex p̄actu
siue ex maleficio vl̄ q̄ nihil d̄z da
re legatarijs donec satisfecerit. Et
idē modus tenēdus ē in satisfaciē

do p̄rio creditorib⁹ p̄oribus et ius
p̄orib⁹ d̄ quo hēs. j. restō fo. §.
5. 4. et 6. A. Et si hēs hūc ordinē
mutauerit p̄rio. s. soluēdo legata
rijs vel secundarijs creditorib⁹ p̄us
q̄ p̄orib⁹ n̄ absoluit hēs i foro
p̄scie nisi b̄ faciat ignorāt r̄putās
. s. hēditatē ad oīa soluēda sufficē
uel nesciens hunc esse p̄orē cre
ditorē f̄z Al. et Host. vt in iū. con.
li. 2. ti. 5. q. 94. vbi ēt dicit gl. Ray.
q̄ sic p̄iores seu p̄iores credito
res ab alijs p̄uenti n̄ debent ique
tare hē dez. ita nec illos q̄ ab eo e
merūt res quāz p̄cia i legata ul̄ si
deicommissa vel alios creditores p̄
cesserūt. vt in. l. sancim⁹. j. allata.
Mā i hac. l. p̄z creditorib⁹ p̄orib⁹
b̄ seruati ius d̄ legatarios. et ēt cō
tra alios creditores inferiores q̄ p̄
ab hēdē accepit. B. Et nō. q̄ hēs
p̄t d̄ducere an̄ oīa expēsas sūeris
et ēt. al̄ necrias quas fec̄ cā hēdita
tis. vt i restō iuentario et h⁹. Et bre
uiter qñ debita totā hēditatē hau
rūt. hēs d̄z ēt immnis a lucro. siē
et a grauantine. C. de iure delib. l.
sancim⁹. §. et si p̄fata. cū sequenti
bus. Itē nō. qd̄ l̄z oblō testatoris
trāseat ad hēdē. n̄ tñ piculū purij
et h⁹mōi q̄ n̄ p̄nt excedere singula
rē p̄sonā. Idē host. et Al. A. Idez
in sum. con. d. q. 94. vbi ēt in hoc
ponit exēplū d̄ fractōe voti q̄ non
transit i hēdez. B.

6 **Q**uid si p̄les sint hēdes. quō te
nent ad dēbita l̄ legata. B. Regulē
tenet gl̄bz hēs p̄ hēditaria parte
C. de acn. hē. l. 3. A. Pon⁹ est. l. 2.
q̄icipit p̄ hēditarijs. B. Excipiū
tur quicqz cā. p̄rio si aliqd̄ sit i ob
ligatōe faciendi l̄ n̄ faciēdi. tñ enī
gl̄bz tenet i solidū. ff. de uer. ob. i

executōib⁹. §. 2. vt. si testatō promi
 sit se aliqd op⁹ factur⁹ vel pmissu p
 se ⁊ p hēdē n̄ fieri q̄ mius p fundū
 suū ire liceat. h̄ glibz hēdū isolidū
 obligat. ⁊ cāus ē si res que d3 re-
 stitui i solidū possideat ab vno. C.
 d. hēf. acti. l. ij. ⁊. ff. pmo. l. s3 mibi
 §. heres. 3. i aliuus legat⁹ qñ p vo-
 luntate defuncti vel iudicis vel ab
 vno i solidū. vel a plib⁹. p pub⁹ de
 signat⁹ penit. ff. de ali. leg. l. 3. 4. si
 testator ab vno hēdū legauit cre-
 ditori hēdūario p̄pensandi aio. tē
 ille hēf on⁹ sustinebit vsq3 ad q̄ti-
 tatē legati. A. videlz vt hēf soluat
 sibi itegz legatū. vel si creditor no
 luerit legatū hēf soluat sibi d̄ por-
 tione sua tāta q̄titate ad quāta3 a
 scēdit legatū vt in. l. que statim se-
 quit. B. ff. de leg. 2. l. cū ab vno. §.
 in expēsis funeris vxoris que nō
 tñ astringit hēf des p hēdūarijs
 p̄mōib⁹ s3 ē vt p portōe que
 puenit ad eū de dote vxoris. A. vt
 putat⁹ ad eū pueniunt centū. ⁊ in
 hēdūitate ducēta sūt. ipe vir tenetur
 p terna. ⁊ hēf des p duabus pub⁹
 vt in. l. veluti. de qua. j. B. ff. de re
 li. ⁊ sump. fine. l. aliquoties. ⁊. l.
 veluti. A. P̄dicti ē cāus notan-
 tur in sū. con. li. 2. ti. §. q 95. f3 ray.
 ⁊ Hosti. B.

2. **Q**uid si hēf ē pupillus. nūqd
 pōt differri debitoz solutō p̄textu
 pupillaris etatis. B. n. vt. L. de ac-
 ti. heredi. l. sub p̄textu. i.

3. **P**one q hēf vel executōes no
 lūt solūē que testator in pios vsus
 legauit. nec satisfacere creditorib⁹
 vt dixit. qd fiet. B. p ep̄m loci p̄e-
 missa monitōe ad h̄ cogēd. ff. c. de
 testa. ma nobis. ⁊. c. Iohes. ē
 si a testatore id cōtingerit iudici.

Ma ⁊ si defici⁹ phibuerit ne ep̄a
 se itromittat tal phibitō n̄ v3. ut in
 d. c. ma. Hēf des quos testator tene-
 tur istituere. vide. j. testm. 2.

Erēmīta.

Erēmī-
 ta vita seu solitaria sit per-
 sectioz q̄ p̄gregatōis religio. B. n.
 fm Tho. fa se. q. 138. Vita social
 necessaria ē ad exercitiū p̄fectōis.
 qz mutuo se instruant vbo ⁊ exē-
 plo ⁊ correctōe q̄ ad p̄fectōez per-
 ducūt. Solitudo autē p̄petit iā per-
 sect⁹ q̄ alioz regimie n̄ idigēt. Sic
 ergo illud qd iā p̄fectū ē p̄eminet
 ei q̄ ad p̄fectōez exercetia vita so-
 litaria si d̄bite assumat p̄eminet
 vite sociali. Si tñ absq3 exercitio
 p̄cedenti talis vita assumat ē peri-
 culosissima. nisi suppleat p̄ dīnā grā
 Cū fligiosi mēdicātes possint
 vitā heremiticā eligere. B. p̄nt de
 lnia suoz maioz ⁊ cellas siue ha-
 bitacula in heremo siue locis vbi
 non sit hoium habitatio de p̄pin
 quo p̄nt acgrere ⁊ ēt mutare. ex d̄
 excess. pla. cū ex eo. li. 6.

Eretic⁹. j. 10 cōit

Eretic⁹ ē qui de fide falsas opi-
 nionē inuenit vel inuētā seq̄t. ⁊. 4. q.
 1. hec ē fides. ⁊. q. 3. h̄tuc⁹. imo etiā
 q̄ circa fidē dubius ē. ex eo. c. i. Et
 itelligēdū ē esse dubiū cum qui de
 terminate i dubietate persistit. Se-
 cus de illo q̄ tēptat d̄ fide cū dolo
 re cordis. Item hereticus ē ille q̄
 male sentit de ecclesie sacramētis.
 A. s. aliter sentiēdo de baptismo
 p̄ciop p̄fessōe. eucharistia mario-
 nio. ⁊ de reliquis sacramētis q̄
 predicet ⁊ obseruet sacrosācta rō-
 mana ecclesia vt in. c. de quo stat⁹

B. extra eo. ad abolendam. 3.º qui male sentit circa veritatem scripturæ sacre. 24. q. 3. heresis. 4.º qui aduersus romanam ecclesiā agit. et eius dignitatē a domino traditā auferri conat. 12. oēs. **A.** Ibi dicit q. romane ecclesie p. uilegium ab ipso oīum sūmo ecclīar. capite traditū auferre conat. p. culdubio i heresiz labit. **B.** Quāq. vero sed n̄ ita. pprie dicit hereticus quilibz excōicac. 4. q. 1. Qd̄ at. Silr et sy moniac. 1. q. 1. q. 1. **A.** Idē ē cā. nō. in sum. con. li. 1. ti. 5. q. 1. Aduē iedū quoq. q. ille dicit heretic. q. i dubijs puniēti ad salutē non vult acquiescere declaratōi dñi pape. 24. q. 1. h̄ ē fides. Silr heretic. ē q. pti naciter affirmat exercere vsuras n̄ eē pccz. vt in cle. ex. graui. d̄ vsur. Itē notā q. l3 q. ex ignorātia habeat opionē h̄rūcā n̄ ē h̄rūc. si re fert se ad itellēz ecclīe. l̄ subijci se ei.º correciōi. ex. d̄ sū. tri. et si. ca. dā nam. ad si. Itē n̄ ē h̄rūc. q. snie sui error. n̄ p̄iacit adhēt. s3 q. r̄i cauta sollicitudie v̄itatē. par.º corrigi eū i nenerit. 24. q. 3. dixit apls. **B.** **Q**uid. ppe fac h̄rūcū. **R.** 3. pe. ad rōez h̄rūci duo p̄currūt. Anū ē in rōez. s. h̄rūcis inuēti. **A.** s. error er ga credēda. vt p3 i sū. con. e. n. q. 2. vbi ponit q. in isto. s. h̄rūc. **B.** alter i voluntate qud̄ ē heresis cō plēmentū. vt q. p̄naciter a fide d̄ uat. Et talis pprie d̄ hereticus. **Con.** Tho. in 4.º addens q. li q. s. errāet i h̄is ad q. explicite credēti nō tenet. nō ē h̄rūc. vt si q. s. puta ret Jacob fuisse p̄fem Abrahæ et h̄mōi et cū cognoscit h̄ esse d̄ veritātē fidei et scriptur. credit ei. silr et circa ea d̄ q. bus iter doctores sūt

opinionēs. d̄ oec p. ecclīā determi natū sit ut id. Tho. ponit i p̄ma. .q. 3. **A.** In excuset scolāis qui tenet opionē sui doctoris h̄s. j. opinio. **C**ūq. heretici sint vitadi. **R.** pos sum et debeo eos mōere et indu cere vt ad verā fidē redeant. In a lijs non l3 eis cōicare. q. excōica ti sūt. 43. dis. In mādatis. **A.** Cla rius v̄l facere. ex de here. excōica mus. p̄uincio. c. cūz voluntate. de sen. excō. **B.** Etz aut cū eis v̄l cū alijs infidelib. sit publice disputatū habes. j. infidelis. 5. 3. **C**ōm̄ inquisitiōis hereticor. pdu rat post mortē sūmi pōntificis etiā quo ad negocia nō cepta vel que nōdū emerferūt. ex eo. ne aliq. li. 6. **A.** Et ibi p3. q. h̄ itelligit q. p̄mis sio scā ē a papa. **B.** S3 n̄ p̄nt. pce dere p̄ra eos et supiores. nisi in l̄ris sit exp̄ssū. Si in aliqd̄ de eis i telligerint debēt pape nūciare. ex eo. li. 6. inquisitores. **A.** Et ibi p3. q. ad istā d̄nūciatōez tenēt. **B.** Item nō p̄nt nec debēt se itromutare de dinatōib. seu forilegijs. **A.** Al̄ eni d3 tales relinquere suis iudicibus puniēdos. vt i. c. accusatus d̄ quo j. **B.** Nec de qōib. vsuraz. et cō tra illos quib. restōnez vsuraz in p̄nia. p. heresi iunxerūt. et illi se et sua ad hoc obligauerūt ex eo. ac cusatus. s. sane. et. s. se. li. 6. **A.** Dī stricte in tenēt iqsitores procedere p̄ra p̄naciter affirmātes exerce re vsurā nō esse p̄cim. vel p̄ra dis famatos vel suspectos d̄ huiusmo di tāq. p̄ra h̄rūcos vel diffama tos seu suspectos de h̄rūci. vt i cle. ex graui de vsuris. **B.** **C**ōtātes seculares. **A.** q. b. cūq. officijs sūgāt. vt i. c. excōicam.º de

q. j. B. debet moneri. et si si neces-
se est compelli per ecclesiasticam censuram. A.
s. per metropolitanum et ceteros pro-
uinciales episcopos. ut ibi. B. oēs he-
reticos ab ecclesia denotatos de suis
puncijs exterminare. et cum de no-
uo quis eligitur in parochiam perpetuam seu ipa-
le de hoc iurare. Et si per suam negli-
gentiam aliquis talis dominus fuerit excoica-
tus. et non satisfecerit. j. annum de-
terminari pape ut ipse oēs vasallos et
a fidelitate ipsius denunciaret abso-
lutos. et iram suam catholicis exponat
occupandam et illi si expedire vide-
bitur a sua dignitate deponat. ex co.
excoicamus. s. moncantur.

S **A**rchiepiscopi et episcopi qui circa extirpa-
dos hereticos fuerint negligentes
debent deponi et alij substitui qui hoc ve-
lint et possint. ex co. excoicamus. s.
si. A. Ibi dicitur Adjicimus in super ut gli-
bet episcopus vel archiepiscopus per se aut archi-
diaconum suum. vel alias honestas
idoneasque personas bis aut saltem se-
mel in anno pro parochia in qua sa-
ma fuerit hereticos habitare circue-
at. et ibi tres plures boni testimonij
viros vel et si expedire videbitur to-
tam viciniam iurare compellat quod si quis
ibidem hereticos sciverit. vel aliquos
occulta puenticula celebrantes seu a-
coci perversatione fidelium vita et mori-
bus dissidentes. eos episcopo studeat in-
dicare. ipse autem episcopus ad penitentiam suam
provocet accusatos. qui nisi se ab obie-
cto reatu purgaverint. vel si per pur-
gationem exhibitam pristina fuerint
relapsi per fidem. canonicè puniantur. si
vero ex eis iuramentum religionem ob-
stinatio dānabili respicientes iuraf-
sente noluerint. ex hoc ipso tam hereti-
ci reputentur. Nolunt igitur et manda-
mus. et in virtute obediēcie precipi-

mus. ut ad hoc efficaciter exequenda
episcopi per dioceces suas diligenter ingi-
let si canonicè voluerint effugere
vltionem. Si quis. n. episcopus super expurga-
do de sua diocesi hereticos punitis
sermone negligens fuerit vel remissus
cum id cernis indicijs apparuerit ab
episcopali officio deponatur. et in locum ip-
sius alij substituat idoneus qui velit et
possit hereticam perfidiam punitare. B.
Sed quia ingredi sunt heretici?
R. Si papa dat certam formam. illa
tenenda est. Aliter autem qui per accusatorem
inquisitionem et denunciationem. Itaque te-
netur diocesani per se vel per alios saltem
semel in anno querere hereticos ubi sa-
ma est eos habitare. et illos quos cre-
dunt aliquid de hoc scire debent compelli
iurare. ut idicent si quos habent suspe-
ctos per occulta puenticula vel alia
signa. ex co. excoicamus. s. adjicimus
Suspecti si vocati perstiterint. et sperant
de correctione. poterit ei iniungi penitentia salu-
taris si autem negat. et in sit infamatus i-
dicet ei purgatio. quam si non perstiterit
excoicabitur. et usque ad satisfactionem
indignam ab omnibus evitabitur. Et si per
annum sic steterit. extunc velut here-
ticus procedetur. ut in dicto. c. excoi-
camus. s. qui autem.

2 **Q**uali pena hereticus puniatur? R.
Quadrupli. s. excoicatione deposti-
tione. reprobatione et militari persecu-
tione. Excoicatione. quia ois hereticus
sive occultus sive manifestus est ipso
surre excoicatus. 24. q. 1. c. 1. et 2. ex e.
in abolenda. A. clari ex eo. excoi-
camus. 1. et 2. B. de depositione quia
indistincte sive clericus sive laicus cuius
papa vel ipso vel quilibet alius de-
ponit ab omni dignitate. 40. dist. si pa-
pa. 4. q. 1. qui pro pace. A. Ibi dicitur
Qui pro pace ecclesie sunt. si digni.

tate aut cingulū militie habeāt nu-
 dent eis. Si aut pūati sūt. si qdem
 nobiles sūt suaz subaz pscriptioez
 pariant. Si aut ignobiles n̄ solum
 corpe vberent sed et exilio ppetuo
 castigent. **B.** et ab oi officio et bñfi-
 cio expoliari. Et si cleric⁹ sit dz de
 gradari. et demū qlibet talis dz re-
 ling arbitrio sc̄laris p̄tāz aiadu-
 sione debita puniēd⁹. s. crenatiōe.
A. De ista crenatiōe n̄ v̄t i iurē bñfi-
 de p̄suetudine **B.** nisi p̄tinuo post
 dephensionē erroris ad eūdem ve-
 lint reuerti. et errorē suū adiuare
 et satisfactionē exhibē. **A.** Quid cō-
 tinuo de p̄suetudine ab al. qb⁹ obf-
 uatur de p̄ia sessiōe iudicis a p̄ia
 die qua examināt h⁹ cā. ita ē q̄ h̄
 faciat spōte. et non pp̄ metū. p̄batō
 nū et cruciatū fm̄ **Gl.** Ray. et i sū.
 2. li. 1. ti. 15. q. 4. vbi h̄ notat scdm̄
 Ray. **B.** Et sic redeūtes debent p̄-
 petuo carceri detruē et eo. excōi-
 canus. 2. **A.** si q. vbi d̄r q̄ si post
 q̄ fuerint dephensi redire voluerit
 ad agēdā penitētiā p̄dignā. in p̄-
 petuo carcerē detruant. Et sic hoc
 nil d̄r de illa p̄tinua et spōtanea re-
 uersione. s. dz eo. ti. c. ad abolēdā.
 vbi ē dz de p̄inatione ab officio et
 bñficio. **B.** Et nō q̄ ē sūt reliquē-
 di iudicio sc̄lari q̄ dephēsi fuerint
 incidisse i abiurataz heresim. vt. j.
 heretic⁹. 2. s. 5. et duob⁹ sequētib⁹
 et hic. s. an̄ p̄li. 3. punit rerū ablatō-
 ne. qz bona eoꝝ oīa ipso iure sunt
 p̄fiscata. sed in excusio ipius p̄fiscā-
 tionis vel bonoꝝ occupatio nō dz
 fieri p̄ncipes sc̄lares anq̄ p̄ iudi-
 cē eccl̄iasticū sn̄ia sup̄ eo dē crimine
 fuerit p̄mulgata. et eo. cū fm̄. lib.
 6. **A.** Et si tales erāt clerici eoꝝ bōa
 p̄fiscant eccl̄ie cui deseruiēbāt. Et

idē si erant laici eccl̄ie i tpali iuris-
 dictione subiecti. Alioꝝ v̄o laicoꝝ
 bona p̄icibus. et eo. excōicamus
 et dis. 8. q̄ iure fm̄ Ray. et i sū. cō.
 dēa. q. 4. **B.** 4. punitur militari p̄-
 secutione. qz si aliter non pōt fieri.
 manu armata sūt ab eis bona oīa
 auferenda. De pena credēium he-
 retico. et fautoꝝ habes. j. s. 12. q̄ in-
 cipit. Quam penam et c.

¶ Quid si hereticus habeat filios
 catholicos nūqd illi saltē habebūt
 bona p̄is. vel p̄tem? **R.** Nō v̄t ha-
 bes hic. s. p̄cedēti. et s. hēditas. s.
 2. **A.** Nōc. p̄bat et c. v̄genus. **Qd**
 .c. corrigit. l. manicheos. **L. e.** q̄ p̄-
 mitebat p̄sanguineos catholicos
 succedē hereticis. qd̄ vetat in dēo.
 c. v̄genus. Quod v̄t intelligendum
 qn̄ p̄ publice p̄dicauit cōtra fidez
 catholicaz vel publice professus ē
 vel defendit errorē. vel coram pla-
 to suo p̄fessus est. vel cōmictus. aut
 sn̄ialiter p̄dēnatus. et de v̄bo. sig.
 sup̄ qbusdam fm̄ Ray. et i sum. 2.
 li. 1. ti. 15. q. 7. **B.**

¶ Qualiter at cleric⁹ pp̄ heresim
 d̄gdar⁹ dicat tradī p̄tāi sc̄lari hēs
 s. d̄gradatio. s. 3. Et an ois d̄gdā-
 tus sit tradēd⁹ habes ibidē. s. 4.

¶ Quid de vasallis hereticorum.
R. Absoluti sūt a debito fidelitaz
 homagij et totius obsequij q̄cūqz
 lapsis manifeste i heresim aliquo
 pacto quacūqz firmitate tenebant
 astricti. et eo. c. vlt. Idē de vasall⁹
 dñōꝝ q̄ sūt negligētes p̄ hereticos
 vt. s. 6. s. dictum est.

¶ Quā penā icurrūt credētes. re-
 ceptatores defensores. et fautores
 hereticoꝝ? **R.** Quilibet talis est ex-
 cōicatus. et si nō satisfecerit isra an-
 num ex tunc ipso iure c̄isamis nec

8

9

10

11

x

ad publica officia seu pſilia nec ad eligēdos alios ad h^o. nec ad testio-
nium d^z admitti. nec pōt p̄dere te-
ſtamentū. nec ad alicui⁹ hereditatis
ſucceſſionē accedere. Null⁹ q³ eis
ſup q̄cūq³ negotio ſed ipſe alijs co-
gūſcendere. Si iudex eſt eius ſinia
n̄ valet. Si aduocat⁹. non admittit^r
eius patrocinū. Si tabellio. non
valent eius iſtrumenta. ⁊ ſic iſſimū
lib⁹. Si v^o ſit cleric⁹. ab oī officio
⁊ bñſicio d^z deponi. Et illi qui ta-
les poſtq̄ fuerint ab ecclia dñota-
ti euitare p̄ceperunt. debēt excōica-
ri. Probant^r h̄ oīa eē eo. excōica-
mus. l. ſ. credētes. Itēz oēs clericī
q̄ talib⁹ exhiberēt eccliaſtica ſacra-
vel tradere eccliaſtice ſepulture
aut elyas ſeu oblatōes eoz recipe-
rēt. debēt p̄uari ſuo officio ad qd
nūq̄ reſtituentur ſine idulio ſedis
apoſtolice ſpali. Similiter ⁊ regu-
lares quoz ēt priuilegia i illis lo-
cis. A. i. diocēſi vt. j. ſ. ſane. B. nō
fuentur eis. vt i dēo. c. excōicam⁹.
ſ. ſane clericī. Et nota q̄ ipi credē-
tes heretici ſunt dicendi. eē eo. ex-
cōicamus. 2. A. ibi dī. Credentes
eoz erroribus hereticos ſimiliter
indicamus.

12 ¶ Si heretici p̄uertant. nunqd re-
ſtituētur eis vel eoz filijs bona. B.
Nō ſed ipſo iure omnia p̄ſcāta ſi
eē eo. vergentis. ⁊. c. cum ſm. li. 6.
A. niſi eis ad cor reuertentibus ⁊
abnegantibus hereticorum cōſor-
tium miſeri aliquis voluerit dicto-
c. vergentis. Et p̄nto quaſta miſe-
ricordia poſſit haberi ab eo ad
quem bona per p̄ſcationem de-
nolunt. de quo. ſ. ſ. 7. ad finem. i
additione.

13 ¶ Qualiter heretici ad fidē rede-

untē recipi debēt. Reſpondeo.
debēt ad arbitriū ſui ep̄ſcopi ab-
iuraf errorē. ⁊ q̄ firmiter tenebūt
fidē catholicā. i. q. 7. q̄nēs. ⁊ de
ſe. diſ. 2. ego Beringarius. eē eo.
ad abolēdā. A. Et d^z iſta abiurato
⁊ p̄miſſio fieri p̄ ſcripturā. ⁊ pu-
blice vel p̄uate ſm q̄ crimē fuerit
publicū vel priuātū ſm Ray. ⁊ in
ſū. 2. li. l. ii. ſ. q. 14. B. Qd ſi p⁹ ab-
iurationē vel poſtq̄ ad arbitrium
ep̄i ſe purgauerint. vt dēn ē. ſ. 7.
dephēſi fuerint in abiuratiā. here-
ſim recidiſſe. iudicio ſeculari ſunt
ſine vlla penit⁹ audiētia relinq̄ndi
vt i. c. ad abolēdā. A. Hoc vep cū
poſt h⁹ abiurationē ſeu purgatio-
nē d̄phēdūt i herēſi p̄ſcāci reuidēti
az. aut p̄ p̄ſſiōez p̄p̄iā l⁹ p̄ teſtes
i q̄ n̄ p̄ciur eis nec q̄ ad vitā nec q̄
ad bona. Si at ab q̄ h⁹ dephēſio
ne occulte recidāt ⁊ occulte penitē-
tes reuertant ad eccliaz p̄ciur eis
q̄ ad vtrūq³ ſm glo. Ray. ⁊ i dēa.
q. 14. vbi ēt dī ſm Al. occultos hē-
ticos abſolui poſſe p̄ ſimplices ſa-
cerdotes niſi ep̄s loci retinuerit ſi
bi taliū abſolutiōes. S3 h̄ clāp eſt
p̄ p̄ceſſū annalē curie q̄. nūc pape
reſuat caſus iſte. In dēa ēt. q. 14.
nōt ſm Inno. q̄ hēnci ēt i extrēis
agentes non reconciliant ſine ſolē-
nitate p̄miſſa ſi adeſt ſacultas. Si
aut ad eā neceſſitatem venerint q̄
p̄ſiteri nō valeāt. p̄ceſſerūt tñ ſigna-
p̄nic tūc etiā ſine p̄miſſa ſolēnitate
recōciliabunt. Lex. n. q̄ aliud ſta-
tueret i hūana cēt. Con. Moſti. i. c.
a nobis. 2. eē de ſen. exco. vbi cōp-
dēa tāgūt Inno. Aduertēdū q̄q̄ q̄
ēt cū reuertētib⁹ n̄ parit quo ad
bona ⁊ vitā. n̄ ſunt penitē p̄nic ⁊ eu-
chariſtie ſacramenta denegāda eē

eo. super eo. li. 6.

14 **C**um cu redcūb⁹ ab heresi dis-
pensari possit. **R.** Jure qdē cōta-
les ex quo recōciliari sūt ad laicaz
cōinem recipiunt. i. q. 7. c. 1. Adhi-
bet ēi qñqz circa eos qdruplex dis-
pēsatio. s. sēplena. vt solū recipiāt
i ordinib⁹ an h oia suscep⁹. i. q. 1. si
qz heretice. **A.** Jbi dī. Hoc p ma-
gno bñficio hab eāt si adempta oi-
spe. p̄motionis. i q̄ inueniuntur or-
dine p̄maneāt. **B.** plena vt possit
sacerdotes fieri. l. q. 7. p̄ueniētib⁹.
plenior vt possint eē epī. l. 2. dī. nos
p̄suetudinem plenissima vt etiā ad
superiores dignitates promoueri
possint. 23. q. 4. ipa pietas. **A.** Idē
i sū. 2. li. 1. li. 5. q. 15. fm **H**ost. Ray.
et **B**oss. **B.** Aliū planis heretic⁹
habeat p̄tatem spūalē. vide. j. scil-
ma. §. 3.

Hereticus ij.

A. p̄ libru sextū. **P**ira s̄ he-
reticos habē i. 6. de qbus qdam i
precedenti. c. iam dēa sūt scdm q
regrebat materia. Illa vō q̄ restāt
nūc erūt dicenda.

1 **Q**uicunqz hereticos credentes
receptatores defensores vel fauto-
res eoz scīenter p̄sūperint ecclia-
stice tradere sepulchre exēcūati s̄
et nō debēt absolui nisi p̄p̄ia ma-
nibus publ ce eximunt⁹ et p̄iciāt
corpora damna⁹ et. Et locus ille
p̄petuo carcat sepultura. eē eo. q.
cūqz. li. 6.

2 **H**eretici cum oibus sanctorib⁹
modo dictis. **A.** s. credentibus re-
ceptatoribus. defensoribus. et fau-
toribus eoz vt i dēo. c. q̄cunqz. **B.**
et ipoz filij vsqz ad scdaz generati-
onē ad nullū eccliaasticū beneficiū

seu officiū publicū admittāt. Illū
irritū ē. eē eo. q̄cūqz. Et intellige. p
lineam paternā. nam p̄ maternā
non puniunt nisi vsqz ad primum
gradum. extra eo. c. statum. **A.**
Jbi ē dī. Hoc sane de filiis et ne-
potib⁹ hēncoz. credētib⁹ et alioz
h⁹ q̄ tales eē vel etiā tales dēcessisse
probantur. intelligendū ē vt nō at
illoz quos emendatos eē constite-
rit et reincorporatos ecclie vnitati et
pro culpa h⁹ ad mandatum ecclie
penitentiam recepisse quam ipi tā
p̄fecerint vel humiliter p̄secutioni
eius iſistant vel parati fuerūt ad re-
cipiendū eandem. **B.** Jte oēs vi-
ri eccliaistici qui ad p̄ces talium
receperunt dignitates vel bñficia
eccliaistica priuati sunt. et si recepe-
runt scīenter nō debent i posterum
admitti ad talia vl̄ similia. Jte filij
talium p̄sonarum non sunt i potesta-
te paternā. sed sunt sui iuris. vt i di-
cto. c. quicunqz.

3 **Q**uid si qdam dū in egritudine
decūberent p̄nerunt hereticos et
solatros vt ab eis scdm p̄suetudi-
nem eorum p̄solationem recipient
A. per manus ipositionem. vt i. c.
filij de q. j. **B.** et sic dēcesserūt. sed
modo filij vel heredes volūt p̄ba-
re q̄ ipsi defuncti sane mēis effe-
ctu suscep̄erint vl̄ post p̄dū lo q̄lā
nunq̄ audiri debent. **R.** Si tales
duz viuebāt erant diffamati vel su-
specti de heresi. vel si p̄stuerit q̄ ip-
si sane mēis exītes p̄nerūt here-
des nō d̄bēt admitti. alio q̄n admit-
ti p̄nt ad p̄bandū nō p̄ uxores fili-
os familiares aut aliquos de suis
sed p̄ testes fide dignos et fidei zela-
tores. eē eo. filij li. 6.

4 **I**lli q̄ post abūrationē erroris

vel postq̃ se pprijs antistitis exami-
natōe purgauerint dphēsi fuerint
i obiuatā heresim recidisse q̃uis
sine vlla penitus audientia relin-
quēdi sint iudicio seculari. si tñ pe-
nitentie signa in eis appareāt ma-
nifesta ⁊ penuerint humiliē sacra-
mēta penitētie ⁊ eucharistie n̄ sunt
denegāda ex. eo. sup. eo. li. 6.

§ **I**n inquisitione criminis heresis
ē excōicari ⁊ participes atq̃ socij
criminis ad testimonium admittū-
tur. p̄sertim in defectū aliarum p-
bationū contra hereticos. creden-
tes fautores ⁊ defēsores eoz. si ex
numero testū aut personaz tā de-
ponentium q̃ contra quos depo-
nit qualitate ⁊ alijs circūstantijs n̄
falsa dicere p̄sumantur ex. eo. in fi-
dei li. 6. Similiter illi admittuntur
qui super facto heresis iurauerūt
dicere vritatem tā de se q̃ de alijs
⁊ eā celādo piurauerunt ⁊ postea
velint corrigere dictū suū contra se
⁊ alios si manifestis indicijs appa-
ruerit tales non leuitate aut odio
sen pecunia sed zelo fidei velle re-
uelare. ex. eo. accusatus li. 6.

6 **P**residentes regimini alicui⁹
loci. lz sint excōicati. vel de facto ⁊
nō de iure iurisdictionē habeant.
ad regimōnē ordinarioz vel dele-
gatoz ipsoz aut inquisitoz. A. n̄
valentū sine iore dispendio l̄ ne
gocij periculo recursū habere ad
superiores qui legume in locis ip-
sis possint iusticiā exequi. vi in. c. p̄-
sidentes. de quo. j. B. possunt ⁊ d-
bent contra hereticos. credentes.
fautores. ⁊ receptatores ⁊ defēso-
res eoz suū officiū exercere. ⁊ illi
q̃ regunt eos nō incurrūt aliquaz
iniam. in dictis p̄sidentib⁹ p̄pter h̄

in alijs nullū ius est concessū vel p-
missū. ex. eo. p̄sidentes. li. 6.

Suspect⁹ d̄ heresi ⁊ ad h̄ citat⁹ 2
⁊ quia nō comparēt excōicari⁹ ē. si
excōicationē p̄ annū sustin⁹ ex tñc
est velut hereticus condēnand⁹. ex
eo. cum coniunctia. li. 6.

Accusar⁹ de heresi vel suspect⁹ 8
vehemēti suspitōne q̃ heresim i iu-
dicio abiurauit. ⁊ postea cōmittit
in ipsā censet relapsus lz antea ip-
sū h̄sis crimē nō fuerit plene pba-
tū. Sed si leuis suspitō fuit n̄ d̄ iu-
dicari relapsus sed aliter grauit⁹
puniri ex. eo. accusatus. li. 6.

Qui in vna heresis specie siue i 9
vno articulo vel sacramento erra-
uit ⁊ postea abiurauit simpliciter
h̄sim si postea errat in alio elaps⁹
ē indicāndus. ex. c. accusatus lib. 6.

Ille de cui⁹ lapsu in heresim an 10
abiurationē p̄stiterat vel nūc p̄stat
si postea h̄sicos recepit de ducat
vel associet. eis donec munera siue
mittat l̄ fauorē impēdat q̃ excusari
non possit. A. seu ēt visitet. dicto. c.
accusatus. B. iudicari d̄ relapsus
ex. eo. accusatus. li. 6.

Quid si q̃s p̄ receptatōe hereti- 11
coz. A. vel ēt p̄o defensioe seu fa-
uore. de c. c. accusatus. B. ⁊ nō q̃
cēt h̄tic⁹ sub obligatōe bonoz in-
gitorib⁹ se astrinxerint ad recipiē-
dā p̄niam. ⁊ ea iniuncta ⁊ nō pacta
decesserit. R. Logi debēt heredes
i bonis ad cōplendū. A. Etenī ē si
sit p̄nia in bonis ipalib⁹ iniuncta p̄-
ficiens ad salutē. vi ibi. B. Secus
si talis solū se obligauit ad penuen-
tiā quā inq̃sitores vellēt iniungere
⁊ eandē iniuncta decesserit ex. eo.
accusatus. §. si v̄o. li. 6.

Nūquid p̄ mortē heretici pote 12

runt occupari bona ei⁹ si de h⁹si nō fuerit in ei⁹ vita declarati. **B.** Poterunt si postea declaret. **ex. eo. accusatus. li. 6.**

13 **C** Sacerdotes qⁱ instruūt h⁹ricos de celāda vitate et h⁹. debēt pena debita castigari. Religiosi et h⁹ci sūt grau⁹ puniēdi alijs. **ex. e. accusatus. li. 6.** **A.** s. si. vbi d^r. Sacerdotes et alij clerici qⁱ negociū in gⁱtionis instruēdo citatos hereticos uel eorū credētes de celāda vitate uel dicēda salutare seu eos inde vite liberādo inuēti fuerint impedif cū nō sit dubiū ipsos ea facē in fauorē heretice prauitatis p^r inquisitores a talibus cōpesci p^r et pena debita castigari tanq^m p^r captione p^rsonarū qⁱ alⁱ put culpa exegerit delinquentis. Religiosi et sūt imuratiōis pena. i. carcerationis. **ex. eo. c. pe.** Sequitur vel alⁱ grauius puniēdi qⁱ seculares si inueni fuerint in heresi vel similibus delinxisse. **B.**

14 **C** Statuti loci p^r q^d impediret negociū inquisitiōis h⁹ricorū nō valz. **A.** siue impediat directe siue indirec^te. **ut in. c. statuti. de qⁱ. j.** **B.** et d^rni. **A.** uel alij gcunq³ rectores. **ut ibi.** **B.** tenent illud exhibere. **A.** dioce sano loci uel eius vicario seu inqⁱstitorib⁹. et h⁹ sine more dispēdio. **ut ibi.** **B.** et corrigere. **A.** i. oio reuocare si necesse fuerit. uel saltem eatenus moderari qⁱ p^r illud inqⁱstionis processus nō impediat uel aliquatenus retardet. **ut in. c. q^d sequitur. B. ex. eo. statuti. li. 6.**

15 **C** Inquisitores in ceteris p^ruitijs p^r pcedere simul uel sepati put negocij utilitas suadebit. **ex. eo. ut officij. li. 6.** **A.** Et ibi p^r qⁱ h⁹ obtinet qⁿ in aliquibus locis sunt plu

res deputati simul.

B. **C** In examinatioe testiū p^r a h⁹ricos. **A.** i. sup crimē heretice ipsiq³ p^rtingentib⁹. **ut in. s. v⁹ de qⁱ. j.** **B.** dēnt interesse due religiose p^rsone. **A.** et discrete. **ut ibi.** **B.** et si p^r fieri p^r publicā p^rsonā p^rscribi testiū dicta. **ex. eo. ut officij. s. verū. li. 6.** **A.** Et ibi patet qⁱ si p^rsona publica comode nō p^r haberi ista p^rscrip^tio d^r fieri p^r duos viros idoneos. **B.** Et q^d religiosi qui fuerint notarij. **A.** in seculo **ut ibi.** **B.** et alij qⁱ bus iniunctum ē. **A.** a sede ap^rlica tabellionatus officij. et tpe religionis rōne negocij inquisitionis cōtra hereticos **ut ibi.** **B.** tenent ad p^rscribendū. **ut in dicto. c. ut officij.** **A.** si fuerint p^r dictos inquisitores requisiti **ut ibi.** vbi etiam patet qⁱ hoc negotio etiam clerici possūt exercere tabellionatus officium licet ipsi uel etiam p^refati religiosi sint in sacris. **B.**

17 **C** Inquisitores si opus fuerit possunt inuocare auxiliū brachij secularis et contradic^tiores per censurā ecclesiasticā compellere. nō obstantibus p^ruilegijs cōcessis quibuscūq³ p^rsonis uel religiosis uel vniuersitatibus. **A.** cuiuscūq³ conditionis dignitatis uel gradus religionis uel ordinis specialiter v⁹ generaliter sub qⁱcunq³ forma verborum concessis uel in poster cōcedendis. et possunt sic compeller^e etiam appellatioe postposita. **ut ibi.** **B.** Nec ēt constitutio de duab⁹ dietis. **A.** s. **ex. de rescriptis.** nonnulli ubi cauetur ne qⁱ p^r litteras apostolicas possit trahi ad iudiciū vltra duas dietas **ex. suam diocesim.** **B.** **ex. eo. ut officij. li. 6.**

18 **O**es rectores locorum requisiti a
diocesanis vel eorum vicariis seu ab
inquisitoribus teneant iurare serua
re et seruare facere constitutiones
contra hereticos, fautores et defen
sores eorum et eorum filios et nepo
tes. A. a sede apostolica promulga
tas ac et approbatas. dicto. c. vi of
ficium. B. Et qui iurare noluerit.
et seruare habetur ut infamis et he
reticus et fautor et de fide suspectus.
nec debet haberi. p. dno. nec ad ali
quod officium publicum ulterius assumi
et ea que interius rector fecerit nul
lam habent firmitatem. c. x. co. vi of
ficium. li. 6. in fi.

19 **D**ebent omnes rectores in hoc ne
gocio parere diocesanis et inquisi
toribus. nec aliquo modo debent co
gnoscere de hoc crimine nec cap
tos liberare et h. A. i. diocesano
rum inquisitorum iudicium finiam seu
processum directe vel indirecte ipedi
re ut in. c. qd sequit. B. Aliiter sunt
excoicati. et si sustinuerint per annum
A. aio p. naci ut ibi. B. Eodem na
ri debent tam heretici. extra. co. vi in
quisitorum li. 6. A. vbi et idem statu
tur p. oes q. scienter i. p. dices dede
runt consilium auxilium vel fauorem. B.

20 **C**oncessum est inquisitoribus co
mittere citationes et denunciations
finitas. Itz auctoritas aduocandi
peritos. A. prout expedierit ut eis
assistat. et i. ferendis h. i. i. p. beant
consilium opportunum. ac q. eis super
his humiliter pareant in virtute obedi
entie iniungendi. ut in. c. commissi. d. q.
j. B. Et clerici et populum loci. put. vi
derint expedire negotio fidei. Itz
precedendi p. illos qui in p. uicia co
rum commiserunt ipsi. crimen heresis
et si ad aliam se transferant. Itz fa

ciendi sibi assignari a quocumque li
bros in quibus esset aliqui processus
contra hereticos. A. vel alia scripta i
quibus inquisitiones facie et p. ces
sus p. quoscumque auctoritate sedis
aplice vel legatorum eius habui co
tra hereticos committit ut ibi. B. et
circa hereticos incarceratos una
cum plaris quibus subsit pena eorum
mitigandi vel mutandi. Itz p. naci
vel priuatos nunciandi dignitatem
vel alijs beneficijs ecclesiasticis et
officijs publicis et honoribus oes
hereticos et fautores. A. et creden
tes. receptatores et defensores co
rum ipsorum quocumque filios et nepotes
ut ibi. B. Sunt autem diocesani requi
rendi. A. vel eis absentibus eorum
vicarij ut ibi. B. et de eorum consi
lio faciendum nisi ipsi scienter ta
libus contulissent. A. s. dicta bene
ficia prefatis hereticis seu compli
cibus tunc eniz ipsi diocesani ul
eorum vicarij non sunt requirendi. sz
potius a suo iudice puniendi. ut i
tex. qui sequit. B. extra. co. vi co
missi. li. 6.

Contra christianos qui efficiuntur
iudei vel redeunt ad iudaismum et
si infantes i. mem. moris esset bap
tizari. p. cedendi est sicut contra he
reticos. Similiter et contra eorum fauto
res. A. tanq. contra fautores. rece
ptatores hereticorum et eorum defen
sores si prefati fuerint de hoc con
fessi aut p. xpiano vel iudeos co
uicti. ut in. c. de quo statim. B. c. x.
co. contra li. 6.

Propter heresim maritorum non
consentantur dotes uxorum nisi cum
eis scieter p. xissent. A. i. q. tunc scie
bant illos esse hereticos. ut i. c. qd
sequit. B. c. x. c. de eorum. li. 6.

23 **Q**uando negociū heresis com-
mittit alicui vel aliquibus generalit
i cerus locis nō adinut episcopis
auctoritas eoz ordinaria vel eūā
delegata si cā habeant. Et vterqz
ēt de eodē facto inquirere possūt
cōter vel diuisim. Et si diuisim p-
cedant tenent cōicare sibi inimicem
processus. et per virosqz sunl snia
pferatur nisi alter alteri deferat.
Ad si in sententia nō pcedāt ad se-
dē apostolicā mittant. A. vterqz ne-
gociū sufficiēter instruant. vt in
.c. quod sequit. B. cū eo. per hoc
li. 6. A. Ibi ē dī q si ordinaria
seu delegata epī potestate pcedāt
illū in pcedendo modū obseruēt
quem inquisitores possunt edēt
per iura cōia vel speciales cōces-
siones seu ordinatiōes sedis apo-
stolice obseruare. B. Ad ē vnus
sine alio nō possit ad sententias p-
cedere vide expressius. j. heretic.
3. §. 1. Et intellige q pdictā cōica-
tionē pcessuū opo: tet fieri qn ni-
hil aliud restat agēdū nisi q snia p-
mulget. Ad si alter non possit cō-
mode pcedere nisi visis actis alte-
rius tūc semel nū cōicatio tribuat
vt in extranaganti. Benedicti. xi.
que incipit ex eo.

24 **H**ereticis appellatio inhibita
ē cū eo. ut inquisitor li. 6. A. Et si
in liter proclamatio quib⁹ nō ob-
stantib⁹ rectores seu officiales tē-
porales cōdēnatos hñicos et sibi
relictos statim debent recipere et in-
dilate aiaduersionē debita punire et
idē est et de credentibus ac eoz
receptoribus fautoribus et desē-
sionibus. vt ibi. B.

25 **I**n negocio heresis pōt proce-
di simpliciter et de plāo. A. ab sqz

aduocato et iudicio p strepitum et
gura. vt in. c. statuta. de q. j. B. et si
piculū esset nō noians accusatori-
bus vel testib⁹ publice nisi coram
aliquibus p. ouidis picipiendo de te-
nēdo secretū. et h⁹. A. s. corā dio-
cesano. vel eo absēte ipsi⁹ uicario
qn inquisitores pcedūt. Qn vō pro-
cedu ep⁹ corā inquisito ab⁹. si ha-
beri possit cōmode copia eozū dē
ac nihilomin⁹ siue ep⁹ siue inquisi-
tores pcesserint aliqb⁹ alijs pldis
puidis et honestis iurisqz pēritis
quos ad hoc vocari et eis totū pro-
cessū sup q deliberandū est seriōse
manifestari ac integraliter explica-
ri. et de ipsoz consilio ad sniam vl⁹
ad condēnationez procedi d3. Et
ep⁹ vel inquisitores possūt indice-
re secretū prefatis quib⁹ sit reuela-
tio. et in eos si archana consilij seu
processus sibi sub secreto ab eis dē
patefacta preter eoz p licentiā alijs
patefecerint ex cōicacionis senten-
tiā quā ex secretū violatiōe ipso fac-
to incurrāt si eis expedire videbit
promulgare. sic tñ q inquisitores
epum vel episcopus inquisitores
nō excōicent hac de cā. s3 ipsi ex di-
stricto pcepto iuris ad secretū h⁹
tenent. Et in his ex pcepto taz ep⁹
q inquisitores debēt purā et pui-
dā intentionē habere ne ad accusa-
toriū vl⁹ ad testū noia supprimēda
vbi est securitas piculū esse dicāt
nec in eozū dē discrimen se curita-
tē asserāt vbi periculū immineret su-
per q eozū dē cōsciētie onerant vt
ibi. B. S3 cessare piclo publicē.
vt sit i alijs iudicijs. cūe. statuta. li. 6.

Hereticus in
sequant cōtra hereticos sunt
x 4

sequunt cōtra hereticos sūt in cle-
mētis. p^o qdē q tā epō q in-
quisitor unus sine alio pōt curari et ca-
pe et iure custodie mancipare. **A.**
ponendo et i cōpedib⁹ uel manid⁹
ferreis si ei uisum fuerit. nec non
ingrere contra illos de qbus p h⁹
negocio f3 deū et iusticiā uidet
expedire. ut in cle. multoz de qua
j. **B.** S3 deputare duro carceri et
q magis ad penā q ad custodias
uideat. uel tormētis exponere uel
ad sniam pcedere nō pōt epō a-
ut eius sup hoc delegato. aut epā
li sede uacante delegato. capituli si
sui ad inuicē copā possint habere
infra. g. dies postq se regierint.
A. et si secus pūptā fuerit nullū ē
et irritū ipso iure. ut ibi. **B.** Pōt
tñ glibet pdictoz cōmittere alteri
uices suas uel per literas signifi-
care suum pñlium et assensum et
eo. multorum.

i **¶** Quilibet carcer uel murus hē-
ticoz debet esse cois epō et iquisi-
tori et debet hēre duos custodes unū
quē uolet epō et ei. puidet. aliter
quē uolet iquisitor et ei. puidet.
et uterqz eoz pōt hēre sub se unū
fidelē ministrū. et illius loci erunt
due clauēs. **A.** diuerse et p quoli-
bet cōclauī carceris. ut in dca cle.
multoz. **B.** quarū unus custodū
unā et alī aliam tenebit. et poterit
officiū ministrādi carceratis pmit-
tere suo ministro. et tenent pdicti
custodes añqz exequant officium
corā eis a qbus assignant iurare
tactis sanctis euangelijs q i custo-
diā oēm diligētiā quā poterūt ad-
hibebūt. et q alicui incarcerationē
nihil loquet unus nisi alio audie

re et q ipis caceratis fideliter con-
ferent. pñtionē quā ipi rec. piunt
ex ordinatōe cōi. et qd a parentib⁹
uel alijs psonis cōfert eis dē nisi e-
piscopi uel iquisitoris uel suoz cō-
missariorum ordinatio refrigeat
Et eodē modo iurabunt pdicti
custodū ministri et corā ei. dē. ut i
cle. multoz. et eo. **A.** Ibi et subdi-
tur. Et quia sepe contingit epōs
pprios habere carceres sibi et di-
ctis iquisitoribus nō cōcēs. distri-
cte precipimus ut custodes ad in-
carceratoz pro dicto crimine cu-
stodiam p epōs ul' sede uacante p
capitulū deputandi et eoz mini-
stri corā dictis iquisitoribus ul'
substitutis ab eis prestet simile iu-
rumentum. **B.** Moiarū iquisito-
ris corā epō cū iquisitore uel
substitutis ab eis iurabūt suoz offi-
cium fideliter exercere. Et idem si
et de alijs personis necessarijs ad
dictum officiū. ut in dicia cle. mul-
torum et eo.

¶ Epi et iquisitores uel substituti
ab eis malitiose aut fraudelēter nō
imponant alicui crimen heresis.
nec q alicui ipsos in executōe of-
ficij sui impediunt imponant ali-
quod falsū. Qd si epī cā odij grē
uel amoris. uel lucri. uel comodi
temporalis omiserint pcedet. **A.**
contra iusticiā et conscientā su-
am ubi fuerit pcedendū sup hu-
ius prauitate. ut in dicia cle. mul-
toz. **B.** ul' al' quē uicē impōnē
do ipam heresim. uel q impediāt
suū officiū. si episcopi sunt ul' su-
pra peririū incurrunt suspē-
sionem ab officio. si inferiores sunt
excomunicati. a qua snia non nisi
per papam absolui poterunt. **A.**

preterquā in mortis articulo . et
tunc satisfactione premissa nullo
in hac parte privilegio suffragan
te. ut in tex. q sequitur. **B.** In cle.
multorum. c. eo.

3 **Inquisitor** nō pōt eē nisi anige
rit. 40. annuū. Et tam ipse q̄ p̄mis
sarij deputati non possunt pecuni
am extorquere. nec scienter eccle
siarum bona ob delictū clericorū
fisco eccleie applicare. aliter sunt
excōicati. Quē casum uide plene
s. excōicatio. i. §. 4. **A.** Et ibi de h
dicum est in additione. **B.** et in
cle. uolentes. c. eo. Nullus autē
inquisitor potest procedere cōtra
officiale aliquem uel nuncium
romane curie. ut in extrauaganti
Johānis. 22. que incipit. **Luz** ff.

Ermofrodit

Numquid talis ordinari pōt.
R. Si magis uergit in sexū uirilē
q̄ femineū pōt recipere caracte
rē. si econuerso nō pōt. 4. q. 3. te
stes. 6. Itē hermofroditus. S3 tñ
in utroq3 casu non debet ordina
ri. ppter deformitatē et mōstruosi
tatem. ar. 36. dis. illustrator. et .49
dis. c. ult. Si dō equaliter inualef
cit in eo sexus uirilis et femineus
characterem recipere non potest
fm. 66. **A.** Idem in sum. con. li. 3.
li. 23. q. 2.

Ironia per. h. scri
bitur. Alio
tamen in lētera. **J.**

Istrio utrum offi
cium histrio
num sit licitum. **R.** s3 Tho.
fa fe. q. 148. Tale officiū q̄ ordia
tur ad solatium hominibus exhi
bendū. nō ē illicitum fm se. dūmō

non utantur aliqb3 vbiis uel factis
illicitis et non adhibeant ludum
negocijs et temporibus indebitis
Unde et illi qui moderate eis sub
ueniūt nō peccāt. s3 iuste faciūt mer
cedem ministerij eorum eis retri
buendo. Si qui vō superflue sua
in talibus psumunt uel largiuntur
ill' q illicitis ludis utuntur. peccāt
quasi eos in peccatis fouentes. **A.**
Con. Al. et addit quod si aliquis
etiam malis histriionibus parce
dat. ad conseruandam famam su
am ne a talibus uiuperetur. non
credo talem peccare mortaliter.
ut sum. con. li. 2. ti. 5. q. 22. **B.** De
histriionibus habes. s. clericus. 4.
§. 5. et s. cōicare. §. 10. qui incipit.
Anum corpus xpi debeat dari hi
striionibus.

OMICIDIUS j.

cōiter qd ē. **R.** Est hōis occi
sio ab hoie facta. Et p̄mittit nō so
lum facto sed etiam uerbo. Et uer
bo tripliciter. s. precepto consilio
et defensione. i. defendendo ho
micidiciū suis uerbis ab illis q vo
lebant ip̄s retrahere uel impedir
ut. 50. dis. si q̄s uiduā. de pe. dis. i.
periculose. Factio vō cōmittit q̄
tuor modis. iusticia. neccitate. cū
et uoluntate. **A.** Glo. Ray. dicit.
Defensioe. ut cū aduocat' defēdit
reū i causa criminali. ubi accusa
tor sinō pbauerit. tenet ad penā ra
lionis. ut in sū. con. li. 2. ti. i. q. 2. Et
eo. ii. q. 21. dicitur fm Ray. Defen
sioe. i. dissuasioe. ut si quis dissua
dendo retrahit a bono proposito
hoies uolētē aliū a morte libera
re. Et gl. ei' dicit hoc itelligēdū qñ
corrupta mētione sit. Itā si mater

filium uolente liberare aliquem a periculo mortis retrahat l'ouliadeat q' tunc ne ille ibi officiat. u' parū uel nihil peccat. Et fm Ray. 7 in d. q. 2. est et homicidū ipuale quo q's ipualiter 7 quadā iuris fictioe occidit. quod fit. 5. modis. Quidēdo. 1. Jo. 3. Qui odit fratrem suū homicida est. Itē detrahēdo. de pe. di. 1. homicidioz. Item male cōsulendo seu suadendo. ea. di. c. noli putare. Itē nocēdo. ea. di. homicidū. u' dē q' ois iniqu' mortus ad nocēdū fratri p homicidio pputat. Itē in cū sub. rahēdo. 86 di. singulis. 7. c. pascē. B.

1 **C**ū occidere aialia sit peccatū R. fm Tho. fa. fe. q. 64. Non q' nullus peccat utēdo re sua ad hoc ad quod ē ordinata. Generaliter autem plante 7 aialia ppter hominē sūt ordinata. A. Idem i sū. con. li. 2. ti. 1. q. 3. B.

2 **C**ū liceat iudici occidere malefactorē 83. R. Th. fa. fe. q. 64. Si cut pro salute totius corporis peccatur laudabiliter putridam membrū sic malefactor 7 corruptius alioz occidit ut bonū cōe pseruet. Si tū hec occisio fieret a iudice l' ministro luore uindictē l' delectatōe fundendi humanū sanguinez l' ille iuste occidat nihilomin' iudex mortaliter peccat similiter 7 minister. Et eodē modo si faceret hoc iuris ordine nō seruato. 23. q. 4. §. plū. 7. q. 5. miles. 7. c. cū mīster. 7. c. lex eterna. 7. c. officia. 7. c. cū homo. 7. c. q' malos. A. Idē in sū. cō. eo. ti. q. 4. B.

3 **C**ū liceat pruitate persone malefactorē occidere. R. fm Tho. fa. fe. q. 64. Non licet. sed illi nū cui

conatus cura cōmissa est. sicut p'cipi habenti publicā auctoritatez nō aut priuato. 7 multo amplius neqz clerico. Itā clericis pmutū munitur nōue leg. si qua nō de terminat pena occisionis uel mutilandis corporalis. 7 ideo ut sint idonei mīstri debēt a talibus abstinere. A. Hoc intellige nisi fieret ad repellēdam uiz cū moderamine inculpate tutele. ut in cle. si furiosus. de homici. B. de muliere in adulterio deprehēsa utrū possit occidi. uide. j. impeduisti. 8. §. vlt. de adulterio. uide. j. lex. §. 7. v. 4.

4 **C**ū aliqua necitate liceat occidi hoīem. R. fm Tho. fa. fe. q. 64. Illicitū quidē ē q' hō intendat di recte occidere hoīem ut seipm defendat nisi ei q' bz publicā auctoritatē. A. 7 et priuato si nō excedat limites defensionis legitime. deā cle. si furiosus. Ideo sequitur. B. Potest tū uim ut repellere cum moderamine inculpate tutele. Et si preter intentionem defēdētis ille occidatur non peccat.

5 **C**ū liceat occidere furem. R. S. ar. nocturn' si nō poterat discerni q' ad furandum 7 non ad occidendum uenisset. nec aliter poterat deprehendi. potuit occidi. aliter non. ē eo. si perfodiens. ff. de sicca. l. furem. A. Ibi dicitur furē nocturnum si quis occiderit. ita demum impune fore si parcere ei sine periculo nō potuit. B. Furem uero diuinū non licet occidere nisi se telo defendat. quia tunc plus est quam fur. ut in dicto. c. si perfodiens. Latronē etiam isidiā tem ituribus fm leges cuiuslibet li

et occidere. similiter et nocturnū
pplatorē agroꝝ. C. qñ licet uni se
sine iudice undi. l. 1. et 2. De gb⁹
duobus uide. j. laico.

6 **C**ur liceat clericis occidē suū
inuasoꝝ. R. Clerici quidē possūt
sicut et laici uni ui repellere. defē
dēdo se et sua. ar. ex de homici. si
gnificasti. Et hūc cāsu uide. s. bel
lū. l. 1. §. 2. et extra de sen. exco. dilec
to. l. 6. A. Ibi hoc clare habetur
Abi ē dīctū qd pōt et debet glibet
propulsare iniuriā et a uicino et
pꝛimo. B. Ad si clericus ita iua
datur qd aliter moriē uiuere nō po
terit nisi occidat uel mulier inua
soꝝ. hoc faciēdo nō est irregulari
in cle. si furiosus. ex eo. Et eodem
modo nō ē irregularis si occidat
furiosus aut infans aut dormiēs.
ut ibidem dicitur.

7 **C**ur grauius peccet q occidit
iustū qz qui occidit pꝛōꝝ. R. fm
Tho. fa. re. q. 164. Sic qd duplici
ratione. p^o qz nocet ei quē pl^o de
bet diligere. et ita magis agit con
tra caritatē. fo qz iuriā infert ei q
ē minus dign⁹. et ita magis agit
contra iusticiā. 3° quia pꝛuat cōiūtes
maiori bono. 4° qz spnit deū. Lu
d. x. Qui uos spnit me spnit. A
Idē i sū. con. l. 2. n. 1. q. 18. B.

8 **C**ur homicidiū sp sit mortale
R. fm Ray. homicidiū uoluntari
um mortale ē et enorme. dis. 50. si
quis uolūtariē. A. Ibi dī. Si qd
uolūtariē homicidiū fecerit. ad ia
nuā catholice ecclie sp iaceat. Dīc
gl. i. hōis statū. Segl. Et cōio
nē in exitu uite sue recipiat. Dicit
gl. Supple si mori ante finitū tē
p^o pnie. qz p^o ips pnie licet cōicat.
ut 36. q. 6. si qd de corpe. Segtur

Si at nō uolūtate s; cāu aliq ho
miciū fecerit. pꝛ canon. 7. amf
agē pñiaz iussit. 2° canon. 5. mada
uit. B. nisi fiat iuris pmissiōe ut i
iudice et in eo q se defendit et sua
li bello iusto. 23. q. 1. qd culpaf. A
Idē i sū. cō. eo. n. q. 20. B

9 **C**ur glibet teneat liberaꝝ pꝛi
mū ab iusta morte cū pōt. R. Dī
cendū qd ex debito caritatē glibet
teneat reppellē a pꝛio iuriā si pōt.
An amb⁹. Qui nō repellit iuriā a p
ximo si pōt tam ē i uino q ille qui
facit. 23. q. 3. n. iherēda. et c. se. et c.
onidit. et q. 5. reos. Nec est scētia
Ray. v. b. et Tho. fa. re. q. 60. In
h m sic pōt. v. b. diuinitas ē notāda
qz ille q hz publicā piatē teneat de
fendere et cū armis si opoz. A.
et se et mortu exponē fm eūdē. v. b.
ut i sū. cō. eo. n. q. 32. ubi h notant
B. Dū m speret q possit. Perso
ne vō puatē sigdē solo vbo possit
hōiem liberare. aut et facto s; sine
piculo psonaz suarū tenent. ita m
q cū moderamine iculpatē tutele
ut Tho. addit. S; nō credog i h
casu teneat qd exponere se corpo
rali piculo. ut au. v. b. et glo. 83. di.
i prim. A. gl. ibi dicit q teneor da
re pecuniā ne ali⁹ iniuste occidat
h qdam dixerint hoc uerū esse de
piatē. Itē dīc q medicus d; pot⁹
gratis curare et suis sumpub⁹ q
pmitit ifirmū mori. nō solū pau
perē s; et diuitē. Dicit et q pōt et
iuitū curare et postea a potēte uel
ei⁹ h f dīb⁹ cure debite adhibite se
lariū petē. et si ifirm⁹ moriantur. B
10 **C**ur teneat qd dat pecuniā ne
ali⁹ occidat. R. glo. 83. dis. i prim.
pōt de h duas opniōes. una ē q
glibet teneat alia ē q solū piatē. Et

clericus expresse contradicit. arg.
ex d. symo. math. S3 si expsse hoc
phibeat sec^o e ar. ex d. symo. sicut
tuis. 7 e expssus i. c. petr^o ex d. ho.
dum^o ex cōde b. faciat. alio qn i p
spectu dei cadit cū tacite cōsentiat
homicidio. B. Et idē dicēdū ē si
mādaui. Cō. Host. Et eod^o mō di
stigne si iste qdē cui p̄sulū ē nō oc
cidit s3 ipse occidit. A. l3 aliq dixe
runt hoc cāu n̄ esse irregularitates
vt nō. in sū. 2. eo. ii. q. 7. B.

2 Quid si aliq p̄suluit homicidi
um fieri 7 anq̄ seq̄ret effectus re
uocauit. R. fm Inno. Si expresse
7 sine vlla fictione phibuit m̄tis
ē ab homicidio. ar. ex d. symo. si
cut tuis 7. i. q. 4. qz p̄sulatus. ita tū
q si nō firmiter credit q reuoca
tio locū habeat tenet indicare illi
q sibi caueat. A. Idem in sum. 2.
d. q. 6. Ubi ēr dicit fm eūdē q ista
indicatio debet fieri caute ne p̄dā
quisq̄. 7 q si anteq̄ reuocet cōsi
liū p̄cedat. ēr postq̄ p̄sulens iam
penituerat irregularis efficit. B.

3 Quid si quis mādaui homici
diū fieri noie suo 7 ante effectum
reuocauit. R. fm Inno. Idem q
de p̄sulente nunc dictū ē nisi qd h
sufficit reuocatio n̄. s. q. ēr si nō i
diger illi q sibi caueat. non sit irre
gularis qz ex eius dicto nil agitur
A. Dic clarius. Ratio diuersitatis
ē. qz ille cui p̄sulit agit pro se. 7 iō
plus requirit ad remouēdū effec
tum p̄sulij qui cōcernit ipm op̄erā
tē. sed mādatarius agit pro māda
te. ideo sufficit q ei constet de con
traria voluntate mādantis. nō so
lū expresse sed ēr tacite. vt si p̄ce
z iniret cum occidēdo vel parēte
lam vel aliā amicuā contraheret

sciēte eo cui mādatū erat de occi
dendo secūdm eundem Inno.
7 in. d. q. 6. B.

4 Quid si qz mādaui aliqū vez
berari ihibens expsse ne occider
tur vel mutilaret. 7 ille nihilomi
nus mutillet vel occidat. R. Mān
dator irregularis efficit. qz māda
do in culpa fuit. 7 qz hoc euenire
posse debuit cogitare. ex eo. is q
li. 6.

5 Quid si aliquis suadeat alicui
quō exponit se periculo pro p̄ria
l' iure suo. R. fm Inno. Mō ē irre
gularis ē si iste cui p̄sulit ē mona
tur. 23. q. 3. p. mēbus. 7. c. se. 7. q.
8. igit. 7. c. se. S3 si sciret cū veris
similiter moritur irregularis fiet.
Idē Host. A. qz ordinata caritas
ē q qz plus diligit cor^o p̄ sui q
ali^o scd3 eūdē. Inno. 7 i sū. 2. li. 2.
ti. 1. q. 8. 7 q sū ē plus diligit cō
pus p̄ximi q bōa fortune. 86. di.
passe. Idē hoc qd dictū est si sciret
cū 7 ē intelligendū ē qn suasio ēēt
facta p iure suo quo ad bona for
tune. vel ēr p defensiōe aliquorū
p̄ticulariū. secus si p defensiōe pa
trie seu rei publice maxie fidei 7
ecclie. nā h cāu l3 ēr imūerē p̄icu
la 7 seq̄ret mors n̄ irrogat irre
gularitas cū hoc cāu ēr ad p̄latos
ecclie p̄tineat facere suasioes vt. s.
bellū. 2. s. fi. Et si qz suadet a
licui q dubitāter se morti expo
nat p honore xpi l' pro fide l' pro
statu ecclie n̄ sit irreglari ēr si mors
seq̄t. qz xps p nobis mor u^o ē 7 sci
martyres p ecclia scd3 Inno. 7 in
sū. 2. eo. ii. q. 9. Et hic seq̄t. B.

6 Quid si suadeat q idubitanter
expōat se morti p xpo vel ecclia
R. scdm Inno. Non sit irregu

laris et si sequat mors. qz xpa mo
te subiit p nobis. Idem Host.

7 **Q**uid de illo q volenti fugit ini-
micos pp timores mortis pfuluit
q remaneret et q pcuraret paces
et remansit. et occisus e? R. fz. v. v.
Si ille qui pfuluit habuit proba-
bile cam credendi q illi n iminet
periculū. puta qz inimici illi a do
erant p sanguinei vel anuci q nie
rito potuit psumere q eos posset
cohibere non e irregularis. aliter
sic. A. Et idē si etiaz potuit haberi
dicta psumptōez. n fuit negligēs in
interuentōe. qz hoc cau ex culpa
sua seqt homicidiū. et iō fuit irregu-
laris. et de homi. tua nos. Et col-
ligit ex dictis i sū. p. eo. n. q. xj. vbi
hec norant. B.

8 **Q**uid si aliqs pfuluit q ism^o
verteret vt cuius moriret. R. scd3
x. v. Si ex tali transuersiōe cuius
morit. irregularis e q pfuluit et q
fecit. nec pōt p epm dispensari lz a
pcto absolui possit. A. Idem i sū.
p. eo. tit. q. lo. vbi et addit q si ex
hac ca n cin^o morit n iurrit irre-
gularitas. fz sufficit penitere d pec-
cato et mala intentōe. Nec e psumē
dū q si h^o transuersiōes fiant fz for-
nilegiū vetulaz. sic qn facit appōi
securim ad caput moriens vl ali-
qd h^o frinoli fieri vt cin^o moriat v
intē tales hēam hec forniclegia. agi-
tū d3 pnia de peccato. B.

9 **Q**uid de illo q dissuadet homi-
cidiū fz nihilominus associat ho-
mici dā vt eū si oportet defendat.
R. fz Hosti. homicida e. nec pote-
rit pmoueri. et sic intellige q dē-
fione pmutat homicidiū. et d cle.
pu. i. du. hñic. A. Idē i sū. cō. eo.
n. q. 34. B.

Homicidiū iij

de casuali homicidio. s. qd
pter intentōem fit. Vbi distinguē-
dū e sic. Aut ei is q se casuale ho-
mici dū dabat opaz rei illicite. aut
licite. Et si qdē licite puta r epabat
domū l icidebat arborē ppriaz et
h^o. et adhibuit oēs diligētiā quaz
potuit. et tū cau pugit hōicidiū. ta-
lis nullā culpā neq penā icurrat.
lz forte ca^o oēs foruitos n pūde-
rit. et eo. Iohes. et. c. qdā vt assens
fz si diligētiā n adhibuit tenet. sū-
et tenet idistie si dabat opaz rei il-
licite. Iō qz si clic^o exercitatioe vel
vcatōe iaculū minat. et sic aliū p-
mat irregulari effici. qz talia opa
debēt ab eo eē penit^o alia. so. dis.
clico. A. Idē i sū. p. li. 2. ti. 1. q. 19.
fm Ray. Host. et Host. B. Sū-
et si aliqs ludo pijcit lapidē d ali-
quē. et ille volēs deliare ipigit in a-
liū lapidē et mortu^o e ille. pector
irregulari efficiis e. qz lud^o noxi^o erat
mittē lapidē. et ita e i sū. p. li.
fuit dē3 in. et ho. vt p3 i. d. q. 19. B.
Quid si aliqs h3 ceruū l leonē
q aliquē occidit. R. fz Immo. Mō
vī irregularis dūmō maliciā l cul-
pā i morte n hñerit. ar. so. dis. bi. q
arborē. et. c. sepe. A. Idē i sū. p. li.
2. ti. 1. q. 28. vbi et p3 q aliq h itelli-
gunt d lata culpa aliq xō et d leui
Et si e aliqd qd possit iputari tenē-
ti dicta aialia. et hoc videtur pba-
bilis et tutius. naz in dicens. c. hñ
qui. et sepe. dicitur simpliciter de
culpa et non restringi ad latā. B.
Quid d custodiētib^o isfirmos q
ad eoz petitōez vocaueri muto: e
vi munnēt eis sanguinē vel dederit
eis vinū vel n bū custodierūt eos

ita q̄ ip̄i mortui sunt. Rn. fm. v̄b.
In omnibus talibus vbi bona si
de fiant non d̄z aliq̄s de facili seu
p̄ulosam habere p̄sciaz nisi sit cui
dens culpa aut negligēcia dissolu
ta et si h̄eat deponere debet. A. ad
p̄siliū boni viri fm. eundem. v̄b.
B. Si aut̄ lata culpa fuit vel negli
gentia dissoluta et certum sit q̄ in
de mors p̄uenerit irregularitas et
tracia ē. A. Idem ēt esset si proba
biliter dubitaret fm. iudiciū medico
rū fm. eundē. v̄b. et in sum. cō. eo.
ii. q. 41. B.

3 Quid de parētibz in q̄z lectis
puuli filij iuenerūt mortui. R. scdm
Ray. si mors interuenit graue co
rū culpa p̄cedente atq̄ negligēcia
grauis ē p̄nia inuigēda et d̄ pe.
et re. q̄sūtū. Si aut̄ leuis culpa p̄
cessit. nō tā grauis p̄nia ē iponēda
et d̄ his q̄ si. occi. d̄ infantibz. A. ibi
d̄r de p̄nia triū ānoꝝ. q̄z v̄n̄ d̄z p̄
agi i pane et aq̄. Et fm. gl. Ray. et
i. sū. p. eo. ii. q. 57. q̄n p̄ntes filios
sp̄ote opp̄mūt maior ē eis p̄nia in
uigēda q̄ p̄ alio homicidio. Si
āt cāu et graui culpa p̄cedēte p̄nia
s. vel. 7. an. ē iponēda. Si aut̄ leuis
culpa p̄cessit p̄nia triū ānoꝝ id ē
da ē. Addit host. q̄ i h̄ cāu si culpa
sit occulta et p̄nia d̄z esse occulta.
si nō māifesta et p̄nia d̄z ē māi
festa. Et q̄ maior p̄nia ē inuigēda
si i lecto suffocēt q̄ si i cunis et ma
ior sacerdoti gr̄eco q̄ latino. d̄cō
c. q̄sūtū. d̄ pe. et re. B. Si aut̄ nul
la p̄cessit negligentia vel culpa de
iure non sunt puniēdi. ar. c̄t̄ d̄ ho
mi. ex l̄ris. in ad cautēlā p̄p̄ ambi
guitatē duplicitatē ē eis aliq̄ p̄nia i
uigēda. ar. 23. q. 5. ex cōicatoꝝ. et
34. q. 2. i lectū. Cō. host. et addit q̄

admonēdi sunt parentes ne pue
ros tēnerēs secūm vno lecto cōl
locent ne forte opp̄māt. 2. q. 5. con
sultisti.

Homicidiū. iiii

De p̄ea et irregularitate homi
cidaz scōz Ray. sic teneas. Si ho
micidiū p̄mittit x̄bo. s. p̄cepto et
filio vel defēsiōe p̄ea ē irregulari
tatis q̄ ē post paciā p̄niam ipedit
p̄mouē et d̄scit p̄mouē. dis. so.
si q̄s viduā. Et itellige defēsiōe
q̄n homicidā d̄scit dissuadēdo
eis q̄ volebāt d̄scendere occisus. si
in corrupta intentōe h̄ fecit. nam si
nū filium volētē liberare aliquē
a morte retrahit. q̄z timet ne filius
occidat. p̄p̄ vel nihil peccat nec
ē alius p̄sanguis uel amic⁹ ia
li intentōe dissuadens aliquā irre
gularitatem incurrit.

De pena v̄o homicidij scō cō
muni distingue. Nā quatuor mōis
pōt p̄mitti. et p̄rio quidē si ē p̄mis
sum p̄ iustitiam et recto p̄cessu et in
tētiōe n̄ p̄mittit culpa s̄z p̄on⁹ faciens
meret. nihilomin⁹ in irregularitaf
d̄h̄t. q̄ filij ipedit p̄monēdū et d̄ij
cit p̄mouē. si. dis. aliquātos. A. ni
si sū. s̄z hoc sc̄m an̄ baptisimū. Nā
p̄ baptisimū tollitur ista irregulari
tas sc̄cūdū Ray. et cōiter et alios
doctores. l̄z Bananus dixerit nō
tollit nisi illā que ē sequela peccati
vt in sū. p. eo. ii. q. 21. B. Quicūq̄
ergo i tali cāu fuerit iudex aut ad
uocatus siue p̄ actore siue p̄ reo.
s. cūz actor obligetur ad talionē.
q̄z agēdo p̄ reo agit p̄tra actorez
A. S̄z snia Banā i qui excepit ad
uocatus rei teneri. posset vbi de p̄
suetudine accusatoꝝ non teneretur

ad penas talionis vel sanguinis. f.3
 glo. Ray. 7 i dicta. q. 21. B. Item
 assessor official testis notari⁹ iniaz
 scribēs vel pferens. fili 7 qui scri-
 bit attestaciones. vel legu eas duz
 publicant. A. seu in examine cau-
 se. vt i dca. q. 21. B. Item q scripse-
 rit vel dictauerit lras pro tali vin-
 dicta sāguinis oēs irregulares ef-
 ficiunt. dis. so. si quis. 7 dis. si aliq
 tos. ex ne cle. vel mo. sententiā. A.
 Nec dca fuerunt Ray. cul. 2. Bo.
 7 Hosti. vt i dicta. q. 21. B. Et itel-
 lige per illum modum qui dī. j. Ir-
 regularitas. l. §. 1. 2. si homicidium
 factum sit necessitate. tunc si neces-
 sitas euitabilis erat. ad maiores or-
 dines non ascendet. immo nec in-
 susceptis toleratur. nisi ex magna
 dispensatione A. Alij aut vt Hos-
 dicunt q de iure cōi post peractaz
 penitentiam pōt exequi officium
 ordinis iam suscepti. pro quo vis-
 tur facere. so. dis. de his clericis. 2.
 vbi dī q post pactam penitentiaz
 officio 7 cōiunctioni reddat. Sed
 hoc pōt itelligi per dispensationē.
 que etiam non dī fieri sine magna
 causa. Alias de tali dī. so. dis. de
 clericis primo. q multum sibi cō-
 sulit si ab officio recesserit. Ideo p-
 mum tenent Ray. Ber. 7 Hosti.
 vt i dicta. q. 21. B. Si autem fuit ne-
 cessitas prozsus euitabilis. no in-
 currit irregularitatem. vt dicunt ē
 s. homicidium. l. §. 6. 7. 8. A. s.
 qui icipit vtrum aliqua. cum duo-
 bus sequentibus. qui videntur ali-
 qui quotan. B. 3. si sit homicidium
 casuale. distingue vt s. homicidium
 3. §. 1. 4. si homicidium sit volunta-
 te spontanea factum siue in opere
 siue etiam in vbo vt in prin. huius

§. dictum est talis non solum non
 debet promoueri. sed 7 in perpetu-
 n3 debet deponi. ex eo. sicut dignū
 7 in dco. c. si quis viduam etiaz si
 paganum interficiat siue saracenū.
 so. dis. clericum. 7. c. de his clericis
 7 extra eo. c. pli. Et cum tali nūq
 dispensatur in ordine vel officio.
 so. dis. miro 2. Et etiam si sit occul-
 tum ministrare in ordine suo non
 potest. ex de tempo. or. c. vli. Po-
 terit autem cum tali dispensari in
 bñficio ex d cle. pu. i du. c. 2. Si q
 tamen aliquid predictorum an ba-
 ptismum pmississet. non impediretur
 post baptismum. dis. so. si q post
 remissionē. 7 dis. si. aliquāos. cō.
 Inn. Hosti. 7. x. Irregularitas
 vō bigamie non tollit p baptismū
 vt. s. bigamia. §. 6. 7 s. baptisimus
 4. 7. 7

¶ An p̄lar⁹ vel cleric⁹ q de malefa-
 ctionibus suis qrelā deponit apud
 iudicē secularē. 7 emendā penit ubi
 fieri 7 pvideri ne talia psumat. iur-
 rat irregularitatē si iudex mortem
 iherat iusticia exigente? B. Non. si
 ptestat⁹ ē exp̄sse q ad penā sāgu-
 nis n̄ itēdit. ex eo. plag. li. 6.

¶ Quid si p̄lar⁹ hñs iurisdictionē
 temporalē iniungat officiali suo vt
 sup tali vel tali maleficio veritatez
 ingrens iusticie debitum exequat.
 7 baiulus sup hoc ad penā sāgui-
 nis pcedat. nūqd p̄larus irregula-
 ritatē incurrit. B. Mō. ex ne cle. vel
 mo. c. eph. li. 6. Eundē casuz vide
 s. eph. §. x.

¶ Atz oēs qui iherūt vindicte sā-
 guinis fiāt irregulares: B. fm. vō.
 Mō dūmō nec auxilium nec p̄siliū
 nec auctoritatē p̄stulerint. Idē In-
 no. A. Hoc tamen clericis est ex

pecc. phibitū. cū ne cle. vel mo. scē
tiāz. Sz et alij q ex curiositate iter
sunt huiusmodi vindicte vel vbi aliq in
terfici i duello. multū grauer pecc
cant fm eundē. x. x. et i. sū. 2. li. 2.
ti. 1. q. 22.

5 **Q**uid si quis percutit mulierez
pignatē vel dat ei venenū vt faciat
abo: sū? R. fm Ray. Si pcept^o iāz
erat format^o et mulier pp pcussōez
abo: sū fecit homicidiū fuit. aliter
nō ē homicidiū q̄tuz ad irregulari
tatē. sz ē homicidiū q̄tū ad pniā
fiē et q dat vel accipit venenū ne fi
at pceptio. A. vel ēt ne fiat gnāno
cū eo. si aliq. Idē enāz nōt in sū.
2. eo. ti. q. 29. B. Qd si dubitauit
abo: sū fuerit ex illa pcussōe vel
virū fuerit iam formatus dicēduz
q si pbabilr dubitat l' credū dbet a
ministerio et promotione abstine
re periculo se pmutat Si autē teme
rariā habet opinionem. deponat
eam si pōt. et sic poterit ministrare
et promoueri aliter non. A. Idēz
i sū. 2. eo. ti. q. 30.

6 **Q**uid si plures i pugna fuerunt
vbi aliqui interfecti sunt. nec pōt sci
ri a quibus nūquid omnes sūt ho
micide vel irregulares. R. Si bel
lum fuit iniustum tunc q̄tū ad pec
cantū homicide sunt qui percusser
unt et qui cum voluntate occiden
di venerunt lz non percusserit. Si
militer et illi qui venerūt vt i opoz
teret prestarent occisoribus auxili
u. Itē non sunt inuines a culpa q
cum possent tū liberauerunt. 23. q.
vlt. si quāmo. 2. q. 3. non iserēda et
c. vlt. cū. eo. sicut dignum. Si vō
bellū sit iustum. non peccant nisi sit
ibi corrupta iustitia vel persōa cui
bellare non lz vt clericus. Porro

q̄tum ad irregularitatem omnes
repellendi sunt qui sūt ex parte in
iuriāntium. Silr et qui erant ex p
te iuriānt accipientium si illi erāt
clerici et sic illicite mouerunt arma
dis. St. si q̄s post acceptū. cū de cle.
percut. p. sententium. et c. continen
tia. A. Glo. Ray. dic. vt et nōtur in
sū. 2. e. ti. q. 31. Hoc itelligo qū cle
rici erāt i culpa. vt qz volūtariē et si
ne nēcitate mouerūt arma. Si. n. d
fenderent se vel socios nēcio lz ali
qs eēt interfectus a defendētibz ex
altera parte. reliqui q non interfecis
sent nec interfectores iunissent non
eēt irregulares. lz voluntatez iter
ficiendi habuissent. qz lex pmo
nis scm regit. nō volūtatem. 15. q.
i. si qs nō iratus. Nō obstat. dis. si.
si qs post. qz itelligitur i milite qui
sepe iter fuit bello vel officiali. Ibi
dī. Si qs post acceptū bapismiuz
militauerit et clamudem suscepit
ac cigulum ad necādum fideles ēt
si grauiā non adnuserit si ad clerū
admissus fuerit diaconū non acci
piat dignitatē. Ecce ergo casus i q
aliqlis incurrit irregularitas lz q̄s
nō peccauerit. nec enā factū secutū
uerit sz solū ex acceptiōe officij cū
frequentatiōe. Seq̄t i gl. Nō obstat
cū de cle. percut. p̄ntū. vbi sacerdos
q i quodā p̄flicu vbi aliq interfecti
sūt fuit ex pte violētiam repellētū
et p̄ecit lapidē et lz neminē pcusse
rit. in suspensio est accelebratione
missaz p biēniū. qz ad tempus fuit
suspensio pp ambiguum duplici
tatis. Et con. cum his. Inno. vt in
sū. 2. dē. q. 31. Videtur enā q in
hoc casu clericus nō suspēderet ad
aliqō tēpus si iraret religionē. vt i
c. p̄nientia. cū de cle. percut. B.

Quod si quis sine laicus siue clericus in bello iusto percussit quendam sed non letaliter neque animo occidendi. nec etiam hoc animo venit nec alios provocauit. tunc nec de occisione tenetur nec ordinem recipere prohibetur. Item alij occiderint. ex eo significasti. scilicet quod si discernitur. Item ibi patet quod hoc verum est quod quicquid percussus potest discerni. aliter irregularitatem omnino incurrit quod qualitercumque percussit. ut ibi. B. L. 3. Inno. Hosti. et Bos. Et addit Inno. quod si animo occidendi fecit tunc quantumcumque leuiter percuteret tenetur. quia auxilium mortis prebet. Idem Ber. A. Idem in sum. 2. de ca. q. 31.

7 **Q**uoniam non qui liberat a morte cum possit sine irregularis. ut puta aliquis iudex qui reum non liberat. aut diues qui non pascit fame morientem et sequitur mors. B. 3. x. x. Item tales grauissime peccant. non tamen sunt irregulares. quia lex promotionis factus regit. Item q. 1. si quis non iratus. A. Idem in sum. con. lib. 2. tit. primo. q. 33.

8 **Q**uid si clericus non occidit tamen vulnerauit. B. Si venit ad truncationem membri irregularis est sicut et de homicidio ita quod solus papa dispensare potest postea ex ne cle. in no. clericis. et ex eo. is q. li. 6. De hac est irregularitas prela habeo. item irregularitas per totum

Homicidium

de homicidio vel mutilatione sui ipsius. Et quod occidit seipsum peccatum mortale est ut probat Thoma. 2a 2ae q. 64. quadrupliciter primo quod dicitur quod est contra naturalem inclinationem qua unaqueque res nititur seipsum conservare quantum potest. 2. quia est contra

caritatem qua tenetur quis se diligere. 3. quia est iniuria coitatis quia quilibet homo pars coitatis est. 4. quia talis in deum peccat sicut qui alienum seruum interfecit peccat in deum. Ideo hoc nullo modo licet. ut puta ut miserias presentis vite quis euadat. Nam finis omnium terribilium est mors secundum philosophum. Item propter vindictam alicuius peccati non quia malefactorem occidere non licet nisi solum publice potestati. sed etiam quia admittit sibi necessarium penitentiae tempus. et ad hoc facit. scilicet homicidium. 1. si. A. in eo se occidentibus denegatur penitus ecclesiastica sepultura. et ofo. 23. q. 5. placuit. B. Item licet mulieri seipsam interficere ne ab alio corumpatur. B. fm Thoma. 2a 2ae q. 64. Non quia non debet in se committere crimen maius ut vitet minus crimen alienum. Non enim est crimen mulieris si ei violentia inferatur. Et iterum. Fornicatio vel adulterium est minus peccatum quam homicidium proprie sui ipsius. quod etiam est periculosissimum. quia non restat tempus ut per penitentiam expietur. A. Idem in sum. con. eo. tit. q. 15.

2 **Q**uoniam liceat alicui occidere se ob timorem ne consentiat in peccatum. B. fm Thoma. ubi dicitur quod non sunt facienda mala ut veniant bona. vel ut vitentur mala preferantur minora et minus certa. Incertum est autem an aliquis in futuro consentiat in peccatum. Potens est enim deus hominem quantumcumque temptatione superueniente eripere a peccato. Tamen ut dicit Augustinus primo de ciuitate dei. excusant. Samson et quidam alij ex familiari consilio spiritus sancti. A. Idem in sum. 2. eo. tit. q. 16. et 17.

5 **Q**uid de his q seipso mutuant
 R. Non lz nisi sicut dcm est s. ho-
 micidii. i. s. si. Et si qdez talis mu-
 tilatio fiat ex ipanenna alicui' isir-
 mutans aut etiam si credebatur se ob-
 sequium prestare deo. vt puta vt ca-
 ste viuerent. nihilominus repellunt
 a promotione et deiciuntur. pmo
 u ex de corpo. vitia significant qz
 tales homicidie sui iudicant. dis.
 55. si quis absciderit. et dis. 33. ma-
 riu. Secus est si membrum ideo
 absciditur a se vel ab alio. qz e cor-
 ruptum corpus. vt dcm est s. in.
 s. preallegato. A. Tamen et hoc ca-
 su adest lz non pcuti sed irregulari-
 tas si ex abscissione iducatur defor-
 mitas seu ipotentia ad executioez
 ordinis. vt i sum. p. co. ii. q. 42. vbi
 hec notant. Potest etiam epus di-
 spesare cum eo q se abscidit putan-
 do se obsequium prestare deo vt via-
 tur ordine pus suscepto absqz al-
 taris ministerio. i. vt no mistret ad
 altare sed i alijs. vt dco. c. significa-
 uit. de corpo. vitia. et ibi glo. B

De canoni

ce. Atz clerici teat ad horas
 canonicas. R. fm. x. x. Idcirco a
 laicis dati sunt redditus clericis vt
 ipsi i officio vices laicor suppleat.
 Et ideo beneficiati tenentur ad ho-
 ras non solu ex statuto eccleie sz et
 ex obligatione iusticie. Et quia or-
 dinem sacrum nullus debet pserf
 nisi bnficiato vel ei qui ad suuz pa-
 trimoniū loco ecclesiasticorum red-
 dituum voluerit ordinari. vt extra
 de preben. cum fm. et c. episcop.
 ideo quilibet habens ordinem sa-
 crū enetur ad horas canonicas.
 quia ecclesia ordinando ipsum iten-

dit eum ad hoc ministerium obli-
 gare. A. Idem in sum. con. li. i. n.
 7. q. 18.

B
 Atz clericus non dicendo ho-
 ras peccet mortaliter. R. fm. x. x.
 Qui ex aliq necessitate fm formaz
 eccleie non dicit puta pp defectum
 visus vel isirmitatem vel paupiatē
 vt quia libro caret. f. copiat tamē
 equiualens per psalmos et ofonē
 dñicam non peccat mortaliter. Max
 quia diuerse eccleie diuersas habēt
 moduz officij. patz q non pceptū
 circa determinatum modum. A. s.
 spālē ad quē oēs teneant. vt in dca
 .q. 18. Sz bn vnusqz tenetur ad
 modū sibi dterminatū. nisi ex legi-
 timā cā vel pūlegio excuset. vt in
 cle. si. de cele. mis. B. Sū nō pec-
 cat mortaliter qui verba qdem di-
 cit sz ad illa non attendit. qz enz de
 dicēdo horas pceptū sū deuere po-
 suuo. nō refert nisi ad ea q sub iu-
 dicio hūano cadere pnt. et ista sūt
 q exercent p act' exteriores. n̄ aut
 iteriores. A. Certe etiaz de iure di-
 uino debem' deuote et attente ora-
 re et psallere. p. s. 2. Exultare ei cū
 tremore. et ps. 46. Psallite sa-
 piēt. Zie et ins posuim se extēdit
 ad iteriora i foro pñali. vt i. c. pñ-
 suluit. extra de vsuris. Unde vi pz
 i. c. dolentes. extra de cele. mis. hoc
 preceptum extenditur et ad iterio-
 ra. Zbi eni omnibus clericis phi-
 bendo extrinsecas vagationes et
 precipiendo attentionem dñ. Nec
 igitur et similia sub pena suspensio-
 nis ihibemus districte precipien-
 tes i virtute obedientie vt diurnuz
 officiū pariter et nocturnū qñ eis
 deus dederit studio se celebrēt pa-
 riter et deuote. B. Sed et si dicēs

officiū aliqua verba pretermittat. non oportet q̄ propter hoc a capi te resumat disturbādo officiū imo ē si dicēdo in choro cum alijs ex aliqua necessitate intermiserit psal mū vel lectionē vel aliquid h^o et n̄ aliter possit omissum supplere nisi subtrahendo vocem ab ad iutorio chori melius ē pertrāsire q̄ officiū chori diminuire. Et si is q̄ tenet ad horas ex industria et negligē tia sola omittat mortaliter peccat extra de cele. missa. dolentes. Se cus at si ex obliuione vel alia neci tate. A. in f. 3. x. n. et in dicta. q. 18. non sunt torpeccata quot sūt hore omisse. q̄ totū officiū diuinū vni^o diei ē vnum totū integrum ex su is partibus. et ideo precepto vno p̄cipit. et transgressor non transgre ditur nisi vnum preceptum et hoc tanto amplius quāto plures par tes eius omittit et subdit. Bene tū pcedo q̄ plurib^o vicibus omissio vni^o officij plura facit peccata mō talia. q̄ totū hoc integrale p̄cipi tur quotidie adimpleri. B. Dicere autem missam quotidie non est preceptū. nec ē quotidie audire q̄ nec est sp̄ possibile. A. Dum at impedimentum rationabile non adest satis ē inconueniens missas n̄ audire vbi quotidie celestis rex de celo veniendo assistit vt nos su pno et cōno et angelorū alimto ficiat et saluifera perita pcedat ac p̄cā di mutat. Et n̄ solū dēn^o cauēne ex negligētia missa aliq̄ die omittāus f. 3. et sup hoc ipso vt nobis pcedat posse fieri instanter orare. iuxta il lud dñice de p̄catōis. panē nostruz et c. B. c. m. c. qm. d. privileg. li. 6. d. q̄ nō deccēpos et superiores abs

q̄ cārōnabili vllā diē transire i q̄ non celebrent seu missam audiant vt designet. quia maior necessitas debet adesse ad excusationē taluz q̄ aliorum. B. De materia missę vide. f. missa.

Quid si clericus sit p̄bendar^o i . 2
duabus ecclesijs. A. Intellige ex legitima cā et dispensatione. vt in sū. con. eo. ii. q. 19. vbi hec norant. q̄ al hoc non posset fieri. vt. s. bñ ficiū. i. f. 2. in additione. B. cuius officium dicit^o R. fm Tho. in q̄li bet. Sufficit quidē q̄ semel officiū dicat fm cōsuetudinē aliquarū ec clesiarū in q̄b^o hz p̄bendā. Et videtur q̄ dēat dices officiū illius eccl sie in qua habet maiore gradū q̄ uis forte in alia pinguiore obtine at p̄bendā. A. puta si in vna sit d canus et in alia simplex canonic^o Qd si i vtraqz fūit si plex cāonic^o debet dicere officiū dignioris eccl sie q̄ uis in minori ecclesia opulē tiore habeat p̄bendā. quia tempo ralia nullius momenti sunt spūali bus cōparata fm eundē Tho. et i dicta. q. 19. B. Si vero vtraqz ec clesia paris est dignitatis et ipse sit absens potest eligere quod volue rit. Si presens fuerit debet se con formare cum illis cum quibus cō uersatur. A. Idē in dicta. q. 19. B. 3
Utrū liceat clerico matutinas di cēt de sero. R. f. 3. Tho. in quolibz. Hic est consideranda intentio ei^o qui preuenit tps. Si enim hoc facit vt quicquid somno et voluptati vacet nō est absqz peccato. Si vero facit propter necessitatē honestatū occupationum. licite potest dicere de sero matutinas. et in alijs horis tempus preuenire. sicut hoc ē q̄

qz in solēnibus ecclesijs fieri solz.
A. quia melius est deo vtrūqz red-
 dere. s. et debitas laudes et alia ho-
 nestia officia q̄ per vnū aliū impe-
 diatur. fm̄ eundē Tho. et in sū. cō.
 eo. ii. q. 20. **B.** Nam etiam ppter
 hoc cōsulit p̄sbytero q̄ de mane
 dicat oēs horas vsqz ad vesp̄as
 inclusiue ex de cele. mis. c. i. S3 ho-
 re in ecclesia tpe suo dici debet. vt i
 de cō. c. i. **A.** Clarus in cle. i. d. cele-
 bra. mis. vbi dī. In cathedralibus
 regularibus et collegiatis ecclesijs
 horis d̄buis deuote psalms et alijs
 cōueniēter et debite celebret diur-
 nū et nocturnū officiū. si dei et apli
 ce sedis indignationē evitare volue-
 rint. Et hoc ipsū intelligēdū videt
 nisi rationabilis necessitas seu cā
 aliud suadeat. vt et hoc eodem. s.
 p̄dictum est. **B.**

4 **C.** Sed q̄ ē hora dicendi matu-
 rinā? **R.** Diuersarū ecclesiarū diuer-
 sa p̄suetudo seruatur. tñ si p̄prie dici-
 mus. matutinū est quarta seu vltia
 vigilia noctis. videlz post tres p̄tes
 noctis vsqz ad aurorā. Unde fm̄.
 Papiā. Du. et Isidorus etymol. 4.
A. Batumū est inter abscissum ten-
 brarū et aurorē aduētū. Et sic etiā
 sonāt v̄ba tñ cantata. ut est illud.
 Nox p̄cessit dies antē appropinq̄
 uit. et iterū q̄ in fine matinarū. Lu-
 cis aurora rutilans coruscat. Sed
 qdā s. qz et Dauid surgebat vt cō-
 fiteret media nocte. ex de cele. mis.
 .c. i. in fine. Prīmū autem verius
 videt. vt in. e. e. in p̄nci°. **A.** In dic-
 to. c. i. clarius videt dici de media
 nocte quā de alia hora. Puta tñ i
 hoc p̄suetudine rōnabile seruandā
 et qd̄ magis p̄ficiat diuinis obse-
 quijs. ar. ii. dī. illa. **B.**

5 **C.** An clericus existēs i scolis te-
 teneat dicē offiū mortuorū? **R.** fm̄
 Tho. in quolibet. Offiū mortuorū
 in ecclesia quandoqz dī ordinarie
 sicut pertinet ad officia ecclesie sū-
 cur sit i die aiay. et sūuer i qualibet
 ecclesia ē de hoc aliq̄ sp̄ alis p̄suetu-
 do vt q̄ dicat semel in septimana.
 vel sic. et ad tale offiū tenet clericus
 b̄nficiatus i ecclesia et in solis exis.
 Si v̄o dicat offiū p̄prie aliquā
 cām emergentem non tenet ad h
 clericus i scolis existens. **A.** Idēz
 in sū. cō. eo. ii. q. 21. **B.**

6 **C.** Sed qd̄ cū monach⁹ p̄ficiat ec-
 clesie parochiali. quid offiū seque-
 tur. **R.** fm̄ Host. Seruabit consue-
 tudinē eccle. ad quā transiit. ar. ii.
 dī. illa. et. 41. dī. quisquis **A.** Idēz
 in sū. cō. eo. ii. q. 22. **B.**

7 **C.** Quid si q̄s p̄termissa vna hora
 dicat sequēte. **R.** fm̄. v̄v. Credo
 q̄ sufficit q̄ caute suppleat illd̄ tñ
 quod ommissum est et agat peniten-
 tiam de negligentia. P̄nia quoqz
 de ommissis horis arbitraria ē sicut
 et alie. vt. j. p̄nia 2. s. 2. **A.** Inno. in
 .ca. primo extra de cele. mis. dicit
 q̄ satis est conueniēs q̄ sacerdos
 qui imponit penitentiam de pec-
 cato omissionis officij iungat pe-
 nitentiam i quo omittens deliquit. s.
 i dicendo eadē officia ommissa. S3
 si hoc n̄ crederet ei proficere. mu-
 tabit i aliam p̄niam. Idem etiā sen-
 ti. **A.** vt patet in sū. cō. li. i. tit. 7.
 .q. 18. **B.**

8 **C.** An clericus excoicatus tenea-
 tur dicere horas. **R.** Si est excoi-
 catus minori. nō ē dubiū q̄ opor-
 tet et debet dicere p̄ modū quē ha-
 bes s. excoicatio. 7. s. 8. Si v̄o ex-
 coicatus est maiori dicēdum scdm̄

Hoff. q. tenet quidē dicere sed nō in ecclesia vel cū alio. aut quasi in offō suo sed solus & quasi p modū orōnis. **A.** i. vñ nō dicat dñs vobiscū. vt in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 174. vbi hec notant. **B.** xi. q. 3. si qd ep̄s dā natus. & c. se. **Mā** cū obligatus sit ad hanc seruitutē et de cele. mis. c. 1. p. ex cō. canonē nō liberat ab ip̄sa. 16. q. 1. legi. **Ide** Hoff. & Ray. **A.** Item fm glo. Ray. & in sū. cō. li. 1. n. 7. q. 18. tenetur ad horas cōmunicas et degradatus si fuit in sacrif ordinibus. q. tenet ad ea que sunt oneris & nō honoris. **Ide** de degradato bñficiato q̄dū tenet bñficiū Degradatus et vel suspensus non debet officiare ecclesiā. & cū solus dicit horas aut cū alijs nō officiādo ecclesiā non debet dicere dñs vobiscū. vel similia vba que ad dignitatē ordinis ei⁹ p̄tinet. **Ite** fm Inno. in. c. 1. et de cele. mis. infirmi excusant a dicendo offi. & forte etiā ab audiendo si talis est infirmitas in qua directe vel occasionaliter si bi obesset vel obesse timeret si celebrationi diuinorū interesse. **Ibi** et videt sententia q. q. omisit offi. ex infirmitate nō teneat ad aliquid. sed q. omisit ex culpa tenet ad satisfaciendū p peccato omisiōis. i. ad redicendum omissum vel aliud p eo vt preactum est.

9 **C**lerici & religiosi cōmorantes cū cardinalibus aut cū ep̄is. **A.** i. cū quibusdā pontificib⁹ gratiā & cōtionem sedis aplice habentibus vt in cle. dignū. de qua. j. **B.** pnt se coaptare illis i diuinis officijs nec ad alia mnt vt i cl. dignū d cel. mis.

Spīralitas

Clericus sine ordinadus d ebz eē hospualis. ppter multa que habet. j. ordinandus. §. 7.

Amilitas **Arz** **hōd**

beat se oibus p humilitatez subijcere. **B.** fm Tho. 2a 2e. q. 161. Dicendū q. in hoie duo pnt psideari. s. id qd dei. s. qd p̄tinet ad p̄fectionem. & id qd est hois. s. qd quid p̄tinet ad defectū. **H**umilitas at p̄pue respicit reuerentiā qua hō deo subijciunt. & id q̄libet hō fz id qd suū ē d̄z se cuiuslibet proximo subijcere q̄m ad id qd est dei i illo. **S**z absqz p̄iudicio humilias pōt dona que quis accipit p̄ferre dōis q̄ alteri apparent collata. **A.** Ita tamen q. ex his se nō maioris meriti existimet sed obligationis. iuxta illud Greg. omel. 40. Cum augentur dona. rationis etiam crescunt donorum. Item vt in his nō gloriatur. alias in speciem incidit superbie qua diabolo comparatur. **Unde** Greg. 23. moral. c. 16. In hac arrogantie quarta specie grebro humanus animus labitur vt id quod habet habere se singulariter gloriatur in qua tamen diabolice similitudini vicinus appropinquat. **A.** Similiter etiam hoc non requirit humilitas. vt aliquis id quod suū ē in seipso subijciat ei quod est hominis in altero. alioqn oportet q. quilibet reputaret se maiorem peccatore quolibet alio. **P**otest tamen aliquis reputari aliquid boni in proximo quod ipse non habet vel aliquid mali esse in se quod in alio non est. & sic absqz falsitate potest se credere & pronūciare omnibus viliorem secundū

desectus oculos quos in se reco-
gnoscit ⁊ dona dei que in alijs la-
tent. **A.** **Con.** **El.** vi in sū. con. li. 3.
ti. 33. q. 274. Et iō ppter quodcum
q; peccatū quod in pximo vidm⁹
non debem⁹ nos ip sos illi in no-
stra exultatione pferre, ppter bo-
nū quod pōt in illo latere ⁊ q; so-
te in nobis ē maius vel simile pec-
catū vel saltē omnino esse pōt. **Uñ**
Beda in omelia sabbati terne do-
minice in quadragesima. Euenit
sepe vt qui homicidā publice pec-
cantē indicat. peius odiorū maluz
quo ipsi in secreto depulsantur nō
sentiant. Qui fornicatorē accusant
pestem supbie qua de sua castitate
extollunt ignorant. Qui ebriosuz
cōdēnant virtus inuidie quo exce-
dunt ipsi nō videant. Quid ergo no-
bis i h⁹ periculis fmedy. Quid re-
stat saluus nisi vt cū peccantē ppi-
cimus aliū, mox inclinemus deor-
sū. i. q; deiectione nostre conditiōe
fragilitatis simus si nos diuina pi-
etas nō sustēret hūilit̃ inspiciam⁹. **B.**

Iactantia quid sit.

R. **secun-**
dū **Tho.** fa fe. q. 122. Iactātia
pprie imponat q; hō verbis se ex-
tollat dicēdo de se aliqd qd supra
se est. Hoc at contingit dupliciter.
Quāq; n. aliquis loquit̃ de se nō qdē
supra id qd ē in se sed supra id qd
de eo hoies opinant. Quāq; vō lo-
q̃tur de se supra id qd est in se fm
rei veritatē. Et in isto secundo mō
magis proprie iactantia consistit.
q̃uis viro q; modo dici possit.

Uñ iactātia sit mortale pecca-
tum. **R.** fm **Tho.** ubi. s. Iactantia
pōt dupliciter cōsiderari. p̃mō f3
se. **El.** i. in quātū est quoddā mēda

ciū. **B.** ⁊ tūc est mortale peccatuz
qñ aliqs iactāter pferit qd est p̃ra
gloriā dei. **Ezech.** 23. **A.** imo pōt⁹
28. vbi qd sequitur dī p̃ncipes
tyri. **B.** Elenatū est cor tuū ⁊ dixi
sū. deus ego sū. **Uel** ē contra cari-
tatē. pximi sicut cū quis se iactādo
proūp̃it in contumelias aliorū. vt
Lud. 18. Non sū sicut ceteri hoies
raptores. iniusti. adulteri. velut ē
hic publicanus. Sed si nō sit con-
tra gloriā dei vel caritatē pximi
est peccatuz veniale. fō modo po-
test cōsiderari iactantia fm suam
cām. Et si quidē procedit ex super-
bia vel inani gloria tali que sit pec-
catū mortale. ⁊ ipsa erit mortale. al-
terū veniale. Si vō sit propter ap-
petitum lucri videt̃ p̃tinere ad p̃xi-
mi deceptionē vel damnum. ⁊ sic
magis ē peccatū mortale. S; nec
hoc semp. q; pōt esse tale lucrū ex
quo alius non dānificatur. Quod
ironia que est p̃traria iactantie qñ
q; est quedā iactantia. vide. j. **Tro-**
nia. s. i.

Ieiunium Triplex

ē ieiuni-
uz. **Primū** corporis a cibo
materiali. **Secūm** afflictōis a gau-
dio ipali. **Tertiū** volūtatis a pecca-
to mortali. **A.** De his duobus vl-
timis dī de p̃se. dist. 5. ieiunū. **B.**
Est sciendū q; p̃mū ieiunū dñs in-
stituit in paradiso s; postea sanasce-
uit. 40. dieb⁹ ⁊ noctibus i deserto
Math. 4. ⁊ **Luce.** 4. **A.** De in-
stitutione nō **Gen.** 2.

Uñ ieiunū sit semp laudabile
non. **R.** fm **Tho.** in. 4. dist. 15. In
trib⁹ casibus non est laudabile ne-
q; etiā licitū. **Uñ** p⁹ qdē p ieiunū
subtrahere quod ē necessar. nō ṽte

nō licet. sicut nec seipm interficere
sz hoc ē ualde modicu. quia nam
ra modicis cōtēta ē. Itē nō lz sub
trahere qd est necessariū fm ea q i
cūbūt faciēda ex offō uel ex socie
tate eoꝝ ad quos q̄s cōiūit. Hoc
n. cēt de rapina hostiā offerre. Itē
tertio nō d̄z esse tanta abstīnētia q̄
hō ab opib⁹ utilioribus i pēdiatur
Itā t lz ad ea nō teneat i discreti
tū erit tale ieiunū t nō licitū. Sz
abstīnētia siue ieiunū laudabile
ē qn̄ p̄t ip̄s caro dimīuitur a suo
roboꝛe ita q̄ facili⁹ spūi subdatur
nec p̄pter h̄ accelerat moꝛs q̄ ex
abūdantia plures moriuntur quā
ex defecū. *A.* Idem in sum. con.
li. i. n. 12. q. 14. *B.*

2 *C.* Itē ieiunū cadat sub p̄cepto
R. fm Tho. fa. fe. q. 147. Dicēdū
q̄ ieiunū q̄stū ad necessitatē coer
tionis peccati uel satisfactionis in
pn̄ia uel ad eleuatiōē mentis ad
spūalia. sic in cōi cadit sub p̄cepto
legis. nē. Sed determinatio tēpo
ris t modi ieiunandi cadit sub p̄
cepto iuris positiui. quia ab eccle
sia sic ē statutū. nec tamen quilibz
trāsgrediēs peccat mortaliter sed
tū qui trāsgredit ex cōtēptu. l. sic
q̄ ipēdiat finis quē itendit legisla
tor. Sed qui ex cā rōnabili fran
git ieiunū. n̄ peccat mortaliter nec
est trāsgressōꝝ p̄cepti. *A.* Idem i
sum. cō. eo. n. q. 15. *B.*

3 *C.* In q̄b⁹ dieb⁹ tenet q̄s ieiunare
R. Quāntū ex p̄cepto tenet q̄dem
p̄mo totā quadragesima. t cōse.
dis. 3. non licet. t. c. non oportet. t
c. placuit. Idē de quatuor t̄pibus
dis. 76. statum⁹. Itē in uigilia
nauitatis dñi. ex. e. c. i. *B.* Itē in ui
gilia pentecostes. ut nōt dis. 76. ne

cessario. *A.* in glo. t. c. s. *B.* Et in
uigilia assumptionis beate v̄ginis
ex. eo. c. i. Itē in omnibus uigi
lijs aploꝝ p̄ter q̄s Philippi t ia
cobi q̄ uenit ipe pascale. t Johā
nis euangeliste q̄ uenit infra octa
uas natuitatis. ex. eo. consiliū. De
festo etiam beati Bartolamei cō
suetudo seruanda ē. non d̄ ieiunā
do. q̄ hec est iam finis t uniuersa
lis. sed de die celebrandi festum
ut in dcō. c. consiliū. Itē ex uniu
sali ecclesie consuetudine p̄cep
tū ē de uigilia beati Joannis bap
tiste. t omnium sanctorū. t ut In
no. ponit sancti Laurēti. Qd si a
liqua dictarū solēnitatum uenerit
in fa feria. uigilia ieiunabit i sab
bato. ut in. c. consiliū. Similiter d̄
ieiunijs que ep̄i i suis epanibus in
dicūt. de p̄se. dis. 5. ieiunia. t dis. 3.
c. 1. *A.* Scdm Inno. sup Rubrica
de obser. ieiū. translatio ieiunij p̄t
ē ex alia cā fieri q̄s cū festum oc
currit fa feria. Dicit. n. ibi. Nota
q̄ lz ieiunia non debeant cōmuta
ri uel redimi sine cā tū cum cā pos
sunt cōmutari. sicut d̄ q̄ in quib⁹
dā lucis Francie ubi sunt ecclesie
sancti Quintini non ieiunat i uigi
lia omniū sanctorū sed tertia p̄ce
dente die. *B.* Sunt t alia ieiunia
non de p̄cepto sed de consilio si
cut de aduentu. ut in dcō. c. p̄siliū.
A. Inno. ubi s̄. uidet dicere q̄ ie
iunū aduentus sit etiā de p̄cepto
ubi ē p̄suetudo. *B.* Itē in quarta
t sexta feria t sabbato. de p̄se. di.
3. ieiunia. t. c. sabbato. *A.* In dcō
c. ieiunia. d̄ q̄ non ieiunans q̄rta
feria uidet cū iuda tradere xp̄m t
nō ieiunās sexta feria uidet cū cru
cifixoribus crucifigere. Et sic h̄ ie

iunia non uident de p̄silio sed de
p̄cepto. Qd̄ p̄t p̄cedi ubi ē p̄sue-
tudo. ar. 12. dis. illa autem. Mā ut. s̄
pater i obligatōe ieiunioꝝ ē p̄sue-
tudo opatur. Consuetudo uero p̄-
traria non excusat non ieiunātes
in iugilijs ap̄sōꝝ ⁊ in alijs solem-
nibus ieiunijs. In alijs uero sic
nisi p̄latus aliud inuigat fm̄ l̄do-
sti. ⁊ i sum. cō. eo. ti. q. 16. ad fi. B
Item rogationes. de conse. dis. 3.
rogationes.

4 **C**et̄ liceat ieiunare i dñica. R̄
fm̄ Tho. fa. fe. q. 147. Dicendum
q̄ die dñica ieiunare non puenit
q̄ dies est lencie. Unde si quis iē
ieiunaret quasi faciens contra cō-
suetudinē populi xp̄iani non esset
a peccato immunis. licet ieiunius
de se sit laudabile omni tempe. A.
Qd̄ dī hic intellige qm̄ cum scan-
dalo alioꝝ ieiunaret. uel ad quan-
dam ceremoniale obseruantiaz
quā illa die faciebant pagāi ieiunā-
tes. Et̄ ⁊ ppter h̄ idem statutu
fuit ēt deseria quinta. de p̄se. dis. 3
ieiunium. Sec̄ si ieiunaret ratiōe
simplicis abstinentie. uel aliquo f̄-
ligio respectu. uel per se uel per i-
positōnem sup̄ioris. sicut sit in qn-
ta feria in qua ieiunamus ex debi-
to i ieiunijs statutis. de conse. dis.
3. n̄ 13. ⁊. c. n̄ oportet. Unde ⁊. 76.
dis. c. unā. dicit̄ Iero. Unam oī
tempore ieiunare possemus. Qd̄
i actibus ap̄sōꝝ diebus peneco-
stes ⁊ die dominico apostolum
Paulum ⁊ cum eo credentes se-
cisse legimus. B.

Que hora sit cōpetēs comedē
di. R. f3 Tho. vbi s̄. Cōueniēs est
hora nona. A. Pro hoc sacu de
p̄se. dis. 1. solent. B. Nec illam oꝝ

stricte p̄siderare s̄ sufficit grossa
est. matio. s. q̄ sit circa horam illā
Nec multū nocet si ex aliqua cā a
liquāulū hora illa pueniat. uel si
forte. ppter ifirmitatē uel etatē uel
aliqd̄ h̄ tali hora comedere ced-
ret alicui in magnum grauamen.
Nam esset cū eo i ieiunio dispēsa-
dum. uel ut aliquantulum p̄cūci-
ret horam. A. Idem in sum. con.
li. 1. n. 12. q. 32. B

6 **C**Aq̄bus cibis ieiunantes debēt
abstinere. R. fm̄ Tho. fa. fe. q. 147.
In ieiunio quadragesimali inter-
dicuntur uniuersaliter oua ⁊ oīa
lacticinia. In alijs aut̄ ieiunijs di-
uerse p̄suetudines sunt quas q̄s
seruare debet fm̄ mores eoꝝ iter
quos conseruatur. 76. dis. unam
Esus aut̄ carnuū generaliter in oī
ieiunio prohibitus est q̄ gn̄aliter
magis delectabilis ⁊ ad humore
luxurie magis coopat. Et̄ ⁊ i sex-
ta feria necessario ē abstinendum
a carnibus. ⁊ et̄ in sabbato fm̄
quorūdā p̄suetudines. ex eo. p̄siliū
Lō. Mōsti. A. Con. et̄iam Inno.
ut i sū. con. eo. ti. q. 33. Et reugula-
riter i oī ieiunio nisi consuetudo
excuset utendum est cibis quadra-
gesimalibus. de conse. dis. 3. rogatō-
nes. De cibis v̄o quadragesimali-
bus Greg. 4. dis. denique. ita dīc
Par ē t q̄ his dieb̄ a carne aialiu
abstinemus. ab oīb̄s q̄s q̄ seintia
trahūt carnis originē ieiunemus
a lacte uidelz casseo ⁊ ouis. Ceter
piscuū esus ita xp̄iano reliquit. vt
h̄ ei ifirmitatis solatuz non luxu-
rie pareat incēdium. Deniq̄ qui
a carne abstinent. nequaquā sup̄tuo-
siora marinaz beluaz puīia p̄e-
paret. Vinū q̄s ita biber p̄mittit̄

q̄ ebrietatē oīo fugiamus. alioqui
reſtat uroīa que corpiſus libet ſilz
faciamus. **B**

7 **C**Arz p^o potū ſoluat ieiunū. **R.**
ſz **Tho.** ſa ſe. q. 147. Ieiunantes
n̄ phibent plures bibet. qz potus
ſumit magis ad alterationez cor-
poris ⁊ digeſtionez ciborū q̄ ad
nutritōez lz aliq̄ mō nutriat. **P**nt
tñ imoderate bibentes peccare ⁊
meritū ieiunij p̄dere. ſicut ē ſi im-
moderate i una cōeſtione cibum
aſſumāt **Con.** **Inno.** ſiue pot^o aſſu-
mat ante cibū ſiue poſt. **A.** **Idē** in
ſū. **con.** eo. ii. q. ii. **B**

8 **Q**uid de p̄fectiōib⁹. **R.** ſz **Tho.**
ubi ſ. **P**er cōſectiōes ſeu electua-
ria nō ſoluit ieiunū ſicut nec per
alias medicinas. niſi q̄s in fraudē
ea ſumeret in magna q̄titate per
modū cibi. **Con.** **Inno.** **Tho.** tan-
git hoc i dicta. q. 147. arti. 6. ⁊ nil
dīc de p̄ſectiōibus ſed tñ de elec-
tuarijs. ⁊ dū aſſumunt ſolū cā me-
dicine. Et h̄ idem poſſet intelligi
de cōſectiōibus ⁊ alijs que nō
i fraudem aſſumerentur. p̄ medici-
na al^o nō. **Al.** **Al.** dicit q̄ cū ſp̄z
⁊ electuariorū ſoluit ieiunūz niſi
ſiat cā neceſſitatis. ut p3 in dicta.
q. 31. **Inno.** ē ſup **Rubrica** de ob-
ſer. ieiun. dīc. **Electuarijs** aut̄ deli-
catis nō credimus q̄ aliter liceat
uti niſi ſic alio cibo delicato. **A.** **Be-**
dicinā aut̄ p̄ remouēda infirmita-
te uel fugienda accipelicit ſū pec-
to in die ieiunij. ſed p̄ ſeruanda
ſanitate ubi nō eſt ſignū infirmitas
non credo. Ecce ergo q̄ nō ē diſ-
ſerentia inter electuaria. cōſectiō-
nes ⁊ alia. niſi inq̄tū aſſumantur
pro uera neceſſitate infirmitas. im-
mo quāto ē cibus delicatior ſiue

precioſior. tāto minus licitus tpe
ieiunij. diſ. 4. dē m̄q3. ut p3 etiam i
dē. q. 31. **Al.** dīc q̄ potus an̄ prā-
dū ſoluit ieiunū ſz poſt nō. niſi ſi
at imoderate p̄ter neceſſitatē. **Sz** ut
pōt colligi ex **Inno.** ubi ſ. ēca iſtā
potationē q̄tū ad h̄ ut liceat ante
uel poſt prandium attendenda ē
conſuetudo. **B**

9 **C**ū q̄ etate tenet q̄s ad ieiunan-
dū. **R.** ſm **Tho.** ſa ſe. q. 147. Quā-
dū aliqui ſunt in ſtatu augmenti
nō tenent. s. uſq3 ad ſinē tertij ſep-
tēnij. i. 21. anni. **C**ōueniens aut̄ ē ut
ē in hoc tpe ſe ad ieiunandū exer-
ceant plus uel minus ſm modum
ſue etas ⁊ poſſibilitatis. **A.** **Q**ūq3
tñ magna tribulatione imminēte i
ſignū penitentie artioris ē pueris
ieiunia inducunt. ſicut ⁊ de iuue-
nis legitur **Jone.** 3. **Domine** ⁊ iu-
menta non guſtent quicq̄ neq3 a-
quā bibāt ſm eundē **Tho.** ibidez
B. **Mouit.** q3 ⁊ iuniores religi-
oſi ſm. v̄b. ſup ſoluēdo ieiunio iu-
xta diſcretionē p̄latorum ſe gref
debent. **A.** **Inno.** aut̄ ubi ſ. dicit
q̄ ad ieiunandum tenent oēs ſa-
ne mentis. ⁊ doli capaces potētes
ieiunare. cū ipi peccare poſſint ⁊
peccata deſlere. c̄ de delic. pue. c.
i. **D**iſp̄ſatue tñ cū ipubribus ⁊
ē maiori etate poterit diſpenſari
ut ab indiens ieiunij abſoluātur
Et h̄ uidē iurijs. lz ſuper h̄ paſſu
diuerſi diuerſa ſeuant. **B**

10 **Q**uid de p̄grinātib⁹. aut̄ m̄
tū laborantib⁹. **R.** ſm **Tho.** ubi ſ.
Si peregrinatio ⁊ labor comode
diſſerri poſſit aut̄ diuinū abſz de-
trimēto nō ſunt. p̄pter h̄ ecclie ie-
iunia p̄termittenda. **S**i aut̄ imi-
neat neceſſitas ſtauz p̄regrināti

et magnas dietas facendi uſ etiā
multū laborandi . et ſimul cum h
nō poſſint ieiunia obſeruari. non
obligat hō ad ieiunādū. Videtur
tū in talibus recurrēdū eē ad ſu-
prioris diſpēſatōem. niſi forte ubi
ē nō cōſuetū. q. prelati diſſimulan-
tes annuerēdū ē. **A.** Idē in ſum.
con. eo. ii. q. 18. ubi etiam additur
ſm eundē Tho. q. qui nolūt p-
ducere oparios niſi frangāt ieiuniū
nō ſūt inuēſes a p-ō. niſi forte ſu-
cā neceſſaria q. ſeſtinationē opis
expoſcat. Itē q. ex parte opantē i-
tentio maioris lucri nō neceſſarij
a p-ō non excuſat ſi ieiuniū fran-
git. Ibidē etiā dī ſm glo. Ray. q.
ppter ieiuniū ſeruandū q. nō co-
gitur mendicare cū nō conſueue-
rit al' mendicare. **B.**

ii. **Q**uid de cursorib' quor' uſus
ē dñis necari'. **R.** ſm vñ. Si non
pnt ſimul currere et ieiunare excu-
ſant. Secus qñ morant uel modi-
cū vadūt. **A.** niſi forte imineret eis
grādis viatio quā nō pnt pſicere
ſoluāt ieiuniū paucis dieb' añ. ſm
eū. xñ. vi i ſū. p. eo. ii. q. 20. **B.**

i. **Q**uid de ſuitoribus nobiliū.
R. ſz. xñ. Si tales ex cā pueniāt
horā comedendi. nō credo q. pec-
cēt. ſi ſi p-ibant modicū dico añ
horā vt quaſi propter p-ūuatōem
tp is totū poſſit poſtea reputari q.
vna menſa. Sicut etiā nec peccāt
q. p-ſtāt cib' os dñor' ad cautela
veneni. imo et h' caſu lz etiam p-
ſtare carnes dñor'. Nec iterū pec-
cāt q. qñqz ſurgūt de mēſa vt por-
teint vinum. encenia et h'. **Con.** In
no. **A.** Et addit. Idem credim' de
medicis p-ſtantiſſimis medicinaſ
Et in hiſ caſibus credimus q. mo-

nachis licet p-ſtate carnes. Et
cō. Hoſti. ut in ſū. p. eo. ii. q. 21. **B.**
Et idem dicit. vñ. de ſeruitoribus
et lectoribus mēſe inter religioſos
dū in cum lnia. **A.** Idē in ſum. p.
eo. ii. q. 22. **B.**

Quid de paupib' et mendican-
tib'. **R.** ſm Tho. ſa ſe. q. 147. Si
pnt h're tantus ſimul q. ſufficit ad
unā comēſtionē. nō excuſant a ie-
iunio. ſi nō pnt excuſant. Simili-
ter et qñ propter p-cedētem inedia
ieiuniū nūc ſerre nō pnt. **A.** Idē
in ſū. cō. eo. ii. q. 26. **B.**

Quid de mulierib' pregnatib'
ſeu lecratib'. **R.** Si neceſſitas de-
bilitans corporis ipediat eas. nō
tenētur ad ieiuniū. imo ſi creditur
p-ſtate de periculo earum uel
abor' ſu. non ſolū pnt ſz etiā tenent
ſoluere ieiuniū ſicut. vñ. ponit. **A.**
Et idē ſi timeat de periculo pueri
lactantis. ſm eundē. vñ. ut in ſum.
cō. eo. ii. q. 24. **B.**

Uxor' ppter phibitōez
uor' debeat dimittere ieiunia. **R.**
ſm Inno. **L**3 dimittere debeant
uora. **A.** i. ieiunia ſeu abſtinentias
uor' uas. 3. q. 5. manifeſtum. **B.** n
tū ieiunia. **A.** s. indicia ab eccleſia
ut in ſum. con. eo. ii. q. 27. ubi hec
nōnt. **B.** niſi forte q. ppter ſcāda-
lum uitandū ſacerdos diſpenſare
poſſet. **So.** diſ. ut pſtueret. ex de
cle. exco. m. latores. **Con.** hoſti.

Quid de infirmis et debilibus.
R. ſm. vñ. Excusant. ſz p. quanta
debilitate. arbitrio boni uiri ſtādū
ē. Idē i ſenib'. **A.** Hoc ſuit dictuz
Inno. vi i ſū. cō. e. ii. q. 25. **B.**

Uxor' ſup ſolutōe ieiunij ſit petē-
da diſpēſatio. **R.** ſcōm. xñ. Si p-
ſtat de cā propter quā ſoluēdū ē

ieiunium non est necessarium ut petatur dispensatio preteritum ut dicitur Thoma. consuetudine interueniente. Si autem dubium sit utrum sit causa necessaria. A. siue dubium sit sibi sive alijs sed cum vult. ut in sum. 2. co. n. q. 28. B. tunc petenda est dispensatio ab episcopo loci si modo potest haberi aliter a proprio sacerdote. A. Hosti. dicit quod ista dispensatio non sufficit nisi simpliciter sacerdos est ex iusta causa nisi summa necessitas immincat quod ad episcopum sine periculo haberi non possit recursus. Et est causa sufficiens ad dispensandum ut dicitur infirmitas. nature debilitas. ciborum carissima seu penuria. paupertas. periculum laboris et periculis nimis a mense ut patet in seruientibus mensis nobilium et huiusmodi ut in dicta. q. 23. B.

18 **C**um ieiunia possint redimi. R. secundum Innocentium ieiunia ecclesie non possunt redimi nisi causa vel necessitas ibi sit. sed ieiunia voluntaria possunt et si ne ulla causa redimi. A. s. que sub sit in ieiunante dimissio aliter sit vtile sed eundem ut in sum. 2. co. ii. q. 29. ubi et patet quod et hoc causa ista redemptionis facienda est auctoritate superioris. B. et intermissi. A. De ista intermissio ne non dicit Innocentius. ut patet in d. q. 29. quia ut puto ipse loquitur de voluntarijs respectu originis seu necessarijs respectu executionis forte ratione voti. Iohannes dicit quod ad hanc redemptionem necessaria est auctoritas superioris. Sed bene credo quod si ieiunium adeo esset voluntarium quod ad illud nullo modo quis obligaretur quod posset iterum. B. Ieiunia autem que in penitentia imponuntur. redimi possunt auctoritate superioris. A. Dum in ex iusta causa et discretie secundum Ray. et in sum.

con. li. 3. ti. 34. q. 133. B. extra de voto. c. si. A. potius in c. i. ut patet in tacenti et etiam in dicta. 19. B. Et dicit. 82. presbyter in sum. Si de ieiunio fuit votum quomodo possit redimi vel mutari. vide. j. notum. 5. per totum.

19 **C**um ieiunium factum in modo tali. possit. R. secundum Al. Quantum ad vitam eternam non potest. sed tamen valde precipue quantum ad tria. s. obedientiam mandati. ad quod quis tenetur sine obligacione ecclesie siue confessoris penitentiam iungente. Item quia quantum ad calitatem ieiunii optime disponit. 3. quod magis finem diuine gratie facit. A. Idem in sum. con. eo. i. q. 34. B. Ad quid valent bona opera extra caritatem facta. habes. s. caritas. s. si. A. ponit. s. p. B.

20 **C**um ieiunans teneat dare in elemosynas quod sibi restat. A. i. quod per abstinentiam reseruatur. iuxta illud Gregorius. Hoc quod tibi per ieiunium subtrahis alteri largire. B. R. secundum Al. Ad. Sane votum qui videtur dicere quod sic. intelligunt de consilio vel in diuitibus qui viderint fratres suos necessitatem habere. A. quod tunc si claudunt viscera ab eo in veritate in caritate non ieiunant. i. Iohannes. 3. secundum eundem Al. et in sum. con. li. i. ti. 12. q. vlt. B. Ieiunium quattuor commitari debent sed Ray. s. largitas. Iero. 2. Quod manducaturus eras si non ieiunares da pauperibus ut ieiunium tuum sit saturitas anime non maris super lucem. Item lenia Math. 6. Cum ieiunans nolite fieri sicut hypocrite tristes. Item hora competens. i. Reg. 14. Ionathas qui preuenierat horam ad iudicatus est morti. Item mensura. Aug. 2. Mens auiditate

ciborum laxata perdit orationis
virutem.

¶ De diuersis intentōib⁹ ieiunan-
tium nota versum. Abstinet eger e-
gens cupidus gula sumia virtus.
Abstinet eger qz non pōt comedere.
vel pp medicinā. Egens qz nō
h̄z quid comedat. Cupidus ne ex-
pendat. Gula. i. gulosus ut postea
auidius comedat. Simia. i. hypo-
crita vt laudet. Virtus. i. virtuosus
vt mereatur.

Ignorantia.

vt sit p̄c̄m. Rn. fm Tho.

¶ I. fe. q. 16. Ignorantia eoz que q̄s
tenet scire. s. sine qbus non pōt de-
bitum actū exercere peccatū ē pp
negligētiā. Dēs aut tenet scire
cōter ea que sunt fidei ⁊ vniuersa-
lia iuris p̄cepta. Singuli aut ea q̄
ad eoz statū vel offiū spectāt. S̄z
ignorantias. q̄ q̄s nesciat ea q̄ sci-
re non pōt cū non sit ex voluntate
nostra non ē p̄c̄m. S̄lt̄ non ē ēt
peccatū ignorantia eoz q̄ q̄s licz
posset scire non tū tenet. sicut theo-
remata geometrie. A. i. regulas. a
theoro. ras. qd ē videre s̄z Laib.
B. aut quedā p̄ingentia particu-
laria. A. Idem in sum. 2. li. 3. n. 32.
q. 16. vbi d̄r ēt q̄o nulla ignoran-
tia inuincibilis ē p̄c̄m. ⁊ q̄ igno-
rantia inuincibilis d̄r que studio
supari nō pōt ⁊ q̄n q̄ ignorantia ē
p̄c̄s ignorans non sp̄ ē in p̄c̄o. s.
actuali. sed solū q̄n ē ip̄us acquitē
di sciam quā h̄re tenet fm eū Th.
Qd pōt intelligi nisi intentio cōti-
nua esset obliqua. s. negligēdi ne-
cessaria scire. B.

¶ Ignorantia facti non iur̄ excu-
sat ex d̄ reg. iur. ignorantia. li. 6.

¶ Aut dicti intentōez. tene vt in se. §.
¶ Atz ignorantia excuset a p̄c̄o 2
R. scd̄z. v̄v. Duplex ē ignorantia q̄
dā ē iuris. vt si nescit furū ēē p̄c̄s
Quedā ē sci. vt si nescit hanc rem
quā accepit ēē alienā s̄z putat suā.
Ignorantia aut iuris aut oīo ē inu-
cibilis ⁊ inuoluntaria. vt qz. s. ali-
quis sine culpa sua scire non pōt.
sicut in infantib⁹ vel amentib⁹ a na-
tūrate. ⁊ tūc excusat a toto. Et eo-
dē mō si aliq̄s de aliq̄ cāu dubitat
p̄suluit p̄tos. a quibus tū habuit
aliter q̄s veritas se haberet. excusa-
tur pp talē ignorantia. nā in se scē
qd potuit. Si v̄o in hac inuincibilē
ignorantia incidit culpa sua tūc aut
hoc fuit p̄ opus licitū. vt si per vi-
gilias vel abstinentiā deuēt ad am-
itiā. ⁊ tūc excusat a toto ēt si seruo-
ris excessus p̄c̄m veniale fuerit.
Aut fuit p̄ opus illicitū ⁊ tūc d̄r q̄
dam q̄ excusat a tanto. l̄z nō a to-
to. ar. d̄t. 50. sepe. 15. q. 1. §. s̄z hoc.
Quidā aut dicunt q̄ peccatum se-
quens excusat a toto si nullus h̄z
vsum rōis. Et hoc p̄babil⁹ ⁊ v̄c̄i-
us. 15. q. 1. aliquos. ⁊ c. se. A. Se-
cūdum canones tū oninib⁹ talib⁹
si liberati fuerint ē p̄nia imponen-
da. s̄z lenior q̄s si sani tale qd p̄mis-
sissent. 15. q. 1. si q̄s ī amēs. Et h̄ sit
ad cautelā. vt in sū. 2. eo. titu. q. 17.
vbi ēt d̄r fm gl. Ray. q̄ habētib⁹
vsum rōis quo ad ea sine q̄b⁹ non
ē salus. nulla ignorantia. ē inuinci-
bilis simpliciter ⁊ oīo. qz si non i-
ueniret hoīem a quo doceret vn-
t̄o docēt eū nisi staret p̄ ip̄um. B.
Si v̄o ignorantia iuris sit vincibi-
lis ⁊ volūtaria. tē si fuit affectata i
nullo excusat. imo est sp̄ale p̄c̄m.
Si v̄o nō sit affectata. s̄z solū qz

neglexit addiscere. excusat a tanto
 si n̄ a toto. **¶** Dec de ignorantia iuris
A. Idem in. d. q. 17. Tñ scien q̄ h
 itelligēdū ē fm modū negligentie
 vt tanto minor sit excusatio quāto
 maior fuerit in addiscēdo negligē
 tia intāni vt lata negligētia eq̄pet
 dolo. vi. ff. de pos. l. q̄ nerua. et d
 p̄st. vt aiaz li. 6. **B.** Si vō sit ig
 rantia facti hoc pōt esse dupliciter
 illā vel ignorantia ē cā agendi. ita
 q̄ si sciret illā circūstantiam q̄ tra
 hit in peccatū nō faceret et se fecis
 se dolet. et hec excusat a toto si tñ
 debita diligentia premissa fuit. q̄
 si p̄missa non fuit. excusat soluz a
 tanto. **A.** et qñq̄ a nullo. videlicet
 si ignorantia fuerit crassa et supia
 d. c. vi aiaz. **B.** Vel ignorantia est
 comitās actū. s. q̄ et si sciret circū
 stantiā p̄c̄i nihilominus faceret.
 et h non excusat. **¶** Concō. predictis
¶ De. et Tho. i scripto. et in. l. ff. q.
 76. **A.** Idē i sum. p. eo. ti. dicta. q.
 17. **B.** At p̄ ignorantia excusetur
 q̄s a stantis ordinarij habes. f.
 lex. s. s. et s. excōicatio. l. s. 6. Et
 vtrū excuset scolaris qui tenet sui
 doctoris opionē. vide. j. opinio.
¶ Ignorantia crassa et supia d̄ p
 metaphora hois crasse et supini q̄
 nō videt etiā ea q̄ corā eo sūt. **A.** I
 q̄ talis ē largus et dissensit et sic
 huiusmōi ignorantia magna et lata
B. sicut q̄ publica et manifesta di
 cit se ignorare cui non facile credi
 tur. 16. dis. quod dicitis.

Legitimus.

Illegitime nati multiplici
 sunt. Illā alius d̄r maner ille pro
 prie q̄ nar̄ ē de scorto. Alius spuri
 us vel notus q̄ de adultera. **A.** In

sum. p. li. 3. titu. 19. q. 1. d̄r fm glo.
 Ray. q̄ spurius d̄r natus ex p̄cu
 bina. p̄ spurcia incōtinentie. Mo
 tus vero natus de adultera. **¶** Vide
 em̄ filius esse de m̄rimonio cū nō
 sit. sicut et notas febres dicimus q̄
 vere quartane et h̄mōi vidēt et n
 sunt. **S.** veruas ē q̄ ex adulterio
 natus d̄r et spurius. vt in. c. tanta.
 ex qui si. sint le. **B.** Alius nālis q̄
 de soluto et soluta. et tales oēs pro
 hibētur ordinari. q̄ p̄ antiquā le
 gē maneres phibiti sunt intrare
 tēplū dei. **A.** vsq̄ in decimā gene
 ratōez. **S.** ilr et spurij in. c. per ve
 nerabilē. d̄ q. j. et in. d. q. 1. **B.** De
 utro. 23. ex de elec. inouit. et ex q̄
 si. sint le. p̄ venerabilē in si. **¶** Causa
 at phibitōis triplex ē. s. dignitas
 clericalis. q̄ huiusmōi vilibus cō
 ferri non d̄z. et de excels. p̄ela. in
 ter dilectos. Item detestatio p̄mi
 criminis extra de hereti. v̄gēis.
 Item q̄ tales filij solent esse imi
 tatores p̄mi sceleris. 6. q. 1. si quis
 cum nullo. et dis. 56. si gens. In
 secularibus tñ dignitatibus tales
 non semp phibētur. ff. de decu. l.
 spurij. et l. gnāliter. s. spurios. **A.**
 Et in hoc. s. p̄ q̄ si ille illegitim⁹
 habeat p̄p̄torē legitime natum
 ei p̄fertur in offō dignitatis. Et su
 pradicta oia habent in sum. p. d.
 q. 1. fm Ray. host. et Goff. **B.**
¶ Quid si illegitimi p̄ ignorantiaz
 p̄moti fuerint. **R.** f. 3. host. In hoc
 cāu fm oēs p̄babilis ignorantia ex
 cusat ar. l. de testa. l. 1. et ff. de off.
 p̄to. l. 3. **¶** Ipe vero si veritatē nouit
 in conspectu dei cecidit q̄tūq̄
 occultū sit. et de tēpo. or. c. si. Si
 nihil sent excusatus ē. **A.** Idem in
 sum. con. eo. ti. q. 1. **B.**

2. **E**S nūquid filius dz credere v
bis marie cui filius su. R. sz hos.
Prima facie credēdū ē matri. ex
de proba. p. mas. et de presump. af
serie. et. c. lias. §. i. veruntū non co
gitur credere. ar. L. de testa. l. nec
professio. A. cum ipe fuerit cōter
habitus pro legitimo. vt pz in sū.
2. d. q. i. B. Si sz hz psciam impe
tret dispensatōez q̄ in hoc cāu sūz
facile obineri debet.

3 Quid de filijs sacerdotū quos suscepit de legitima vxore ante sacram ordinē. Rn. Rn. Ray. Tales de ius cōi p̄moueri p̄nt ad oēs ordines et dignitates. nisi in illa ecclesia in qua patres eorū immediate fuerunt p̄lati vel canonici vbi n̄ p̄nt canonicari vel p̄moueri. A. Verum ē ad easdē dignitates et p̄bendas quas patres eorū tenuerunt. Ad alias aut ē in eadē ecclesia poterunt et canonicari et p̄moueri. sicut dicit expresse Ray. vt in sum. 2. eo. ii. q. 6. et viuētibz eorū p̄sibus. et i eadē ecclesia i suo offi. manētibz. ex d̄ si. p̄sby. ad h. et p̄ i iuribus que sequūt. B. ex eo. ad h. et c. ad extirpandas et c. ad abolēdā. Et de talibz p̄t intel ligi. 56. di. 5. sed hoc. Idēz host. Ber. et goff. Et addit Goff. Nō. q̄ cum pater habuerit personatū vel vicariā p̄petuā in aliqua ecclesia filius immediate ip̄um vel ip̄sam habere non p̄t. ex c. quoniā et c. ad extirpandas. Itēz si pater habuerit p̄sonatū filius n̄ p̄t h̄re vicariā. nec econuerso. extra eo. Michael. et c. p̄stuit. A. Istud econuerso intelligit q̄ si p̄r habuit vicariā p̄petuā filius immediate p̄sonatū habere non p̄t. vt in. d. c.

Similis. Et d rō qz ppetuus vica
rius curā hz ecclie cuius vicarius
exstet. ex de offi. vica. ex pie. fin.
cundē Bost. vt in. d. q. 6. B. Qd
si filius dispensatus succedat pī.
ff utius bene poterit postea succe
dere pī vt ponit Bost. qz i hoc n̄
succedit pī immediate. Sed secus
si prius habuisset ipam eccliaz so
lū de facto. Al. s. primus frater qz
tunc secundus non poterit succede
re. vt pz in sum. 2. eo. ii. q. 9. B.

Porro ad neprocs h phibitō nō
extēdit vt Ray. ponit. Idē Doff.
et Doff. El. Idē i sū. p. c. ii. q. 8. B.

Cum donec q̄ aliquis hñs vxores ca
viuente sit sacerdos. ⁊ postea ex
ca generat filiū nūquid ē legitimus
R. scđz. Host. si vir factus ē sacer
dos ignorante vel inuita vxore si
lius non indiget dispensatōe. ⁊ 7. dis.
si vir. ex de puer. pu. quidaz. ⁊ c.
placuit. Sed si vxor p̄sentat q̄ vir
ordinares vel sciens non p̄radixit.
tūc filius illegitimus ē ⁊ dispensatō
ne indiget. ex c. lias. 77. de. eps. 32.
dis. seriani in fi. ar. 54. dis. si seruus
⁊ 7. q. 1. agathosa. Innoc. Host. ⁊
Ber. vidēmr sentire q̄ indistincte
talis dispensatio idiget. A. Dic h
clarius. Mā vt p̄ in sum. 2. co. ti.
q. xi. Ray. dixit simpliciter q̄ talis
filius ē legitimus. maxime si vxore
p̄dicente vel ignorante vir fuerit
ordianus. Host. vō 3. e. q̄ sit ille
gitimus. Et Inno. ⁊ Ber. sentiūt
cum Host. Glo. Ray. dicit q̄ iste
ē legitimus quo ad successiōez h̄di
tatis n̄ quo ad ordines ⁊ ecclesia
stica beneficia. Host. vō hos doc
tores cōcordando distinguit vt. 5.
⁊ eius distinctio satis enaz confo
nat iuribus allega. in quibus cla

re pstat q̄ nec p religionē nec p ordina-
tionē pōt vir separi ab vxore inuita vel ignorante.

S **Q**uid si nato aliquo de illegitimo coitu postea pater p̄xit cum matre. **R.** si tpe p̄ceptus pater poterat eam h̄re in vxore et postea ducit legitimum ē filius. et ad oēs actus legitimos admittet. **A.** et etiam ad hereditatez fm Ray. vt i sum. cō. eo. ii. q. 10. **B.** etiam si post natiuitatē filij mater nupserit alteri quo mortuo p̄traxit cum isto. vel econuerso pater duxit aliam qua mortua duxit istam. **Sec̄** aut si tpe cōceptus nō poterat ēē n̄fimonium iter ip̄os. qz tunc lz sublato ip̄edit mēto duceret illaz. nō legitimatur fili. c̄ q si. sint le. tanta. i. **Auten.** q bns mo. na. effi. le. coll. 6. circa p̄ncipiū. **A.** Idē i sū. 2. dicta. q. 10. f3 Ray. **Goff.** et **Hoff.** Et addit ray. **Qd** dixi in p̄rio casu legitimatus talē quo ad oēs actus legitimos videt q̄ fallat i ep̄atu ad quē nō poterit talis p̄moueri absqz dispensatione pape vt p3 scdm vnā l̄ram c̄ de elec. innotuit circa p̄ncipiū Idē recitant **Goff.** et **Hoff.** f3 magi ap̄ probāt q̄ talis dispensatione non indigeat etiam in hoc casu. et hoc in fauorem prolis. c̄ qui si. sint le. ex tenore et qui ma. ac possunt. videtur in fi.

6 **Q**uis pōt disp̄sare cū illegitimo **R.** Ep̄s pōt dispensare q̄tum ad ordines minores et b̄nficiū sine cura. aliter non. nec ad dignitates aut p̄sōatus nisi papa. extra e. is q li. 6. **A.** Ibi etiam patet q̄ etiam si per papā fuerit cū tali dispensatione vt possit b̄nficiū curatū obtinere intelligitur soluz de vno. **B.** Quod

si a papa dispensationē obtinuerit et postea impetrauit q̄ duo aut plura b̄nficia cū cura possit habere tacuit aut p̄dē effectū. nō valet h̄ secūda gr̄a. c̄ e. si is cum quo. li. 6.

7 **Q**ue dispensatio est circa illegitimos? **R.** fm Ray. Si tales irant monasterium. de iure cōi possunt p̄moueri ad oēs ordines. 56. dis. §. 1. c̄ eo. c. 1. Religionis enī igressi tollit irregularitatē sicut et igratitudinem. 19. q. vlt. nō liceat. **Ad** plationem t̄m nō p̄t p̄moueri absqz dispensatione. vt i dco. c. 1. **A.** s. pape f3 quosdā. cū hodie illegitime nati absqz dispensatione sedis aplice nec ad dignitatem nec ad p̄sonat. aut alia beneficia curam h̄ntia debeat admitti. extra eo. nimis. **Alij** dicunt q̄ cum talibus religionem igressis p̄t ep̄i disp̄sare q̄ possit p̄moueri i abbates non autem i ep̄os. **Et.** ad. c. nimis. dicunt q̄ intelligitur de remanentibus i seculo. ut i sum. 2. li. 3. n. 19. q. 1. **Sed** certe i dco. c. nimis nec in. c. 1. eo. ii. fu h̄ distinctio. **Unde** nec nos distigue re debemus. ff. de offi. p̄resi. l. 3. et extra de deci. ad audientiam. **Unde** primuz verius videtur. **B.** Si v̄o remanent i seculo. nec ad ordinē. nec ad platurā p̄t absqz dispensatione p̄moueri. vt ibi d̄f. **Sed** circa eos quīqz adhibet dispensationē magna videt3 vt ordinentur et isti manent i eccl̄ijs. alijs a paterna dico si sunt filij p̄sbyteri. **Alij** vero i q̄buscūqz eccl̄ijs. ar. c̄ eo. p̄sentiū **Ma**ior ur̄ ē i paterna. aliquo t̄m medio. extra eo. ex transmissa. maxima vt i paterna. nullo tamen medio. c̄ eo. ex tua. **A.** Idē i sū. 2. dicta. q. 2. **B**

S Quid si cū illegitimo dispense
quo ad ordines et bñficiū ecclia
stici. **R.** Si ab epō facta sit dispen
satio. nō extēdit nisi ad ea q̄ pōt. s.
vt i. 7. s. dēz ē. Si vō papa poterit
p̄moueri ad parochiale eccliaz n̄
ad p̄sonatum vel rectoriaz ad quā
per electionem procedi cōsuevit.
extra de p̄ben. c. vlt. Adem in sū.
con. eo. ti. q. 14. fm Ray. Goff. et
Hosti.

9 Quid legitimat⁹ q̄ ad act⁹ ecclia
sticos sit p̄ hoc legitimat⁹ ad actus
seculares. **R.** De h̄ sunt multe opi
niones. Probabilior tñ videt op̄i
nio. Inn. dicēis q̄ q̄ legitimatus
fuit ab aliquo p̄ncipe seculari vel
ciuitate. intelligitur legitimat⁹ quo
ad oēs actus sēclares i terris q̄ legi
tūm subfint. qñ etiam i alijs trīs
quo ad secularia nisi sint talia que
essent i alteri⁹ p̄iudiciū. Nam nec
i alijs terris succedet ab intestato qz
sic auferent bona heredibus d̄fun
cti. Sed talis non intelligitur legiti
matus ad ordines. qz h̄ nō ē de iu
risdictione iudicis laici. Si vō le
gitimatus fuit ab epō i q̄sum potu
it. q̄ ad nūiores ordines et bñficia
sine cura. etiam i alia diocesi pote
rit p̄moueri ad p̄dēa. qz hoc ē
de iurisdictione ecclīastica et i nulli⁹
p̄iudiciū. et multo magis si a pa
pa. Sed talis non ē legitimat⁹ quo
ad actus seculares nisi i terris que
tēporaliter pape sunt. Satis con.
Ber. et q̄ si. sint legi. p̄ venerabilē
A. In sū. con. e. n. q. 15. diuersa sup
his dēa ponuntur. Et dñs. Anto.
Bu. sup dēo. c. p̄ venerabilē. lan⁹
et clarius p̄dicta tangit sic q̄ q̄daz
ē legitimatio plenissima per quaz
delet fundamētum vitij a quo sur

git differentia legitimatiōis et ille
gitimatiōis. et hāc solua papa fa
cere pōt. qz solus disponē pōt sup
m̄rimonio. Quedā est legitimatio
plenior q̄ integrat ad iura p̄moue
nature nō disponēdo i vitij et hāc
pōt et papa et impator fm illa que
ad eos spectāt. Quedam ē plena.
vt dispēsatio cū eo in aliquo effe
tu legitimatiōis nō ex toto integrā
do. adhuc illam p̄nt viriqz. Adde
et et inferiores. vt pōt colligi ex p̄di
ctis. Seguitur. His visis si q̄rat an
papa possit legitimare i terris ipe
rij. dico sic. Aut papa vult dispone
re i matrimonium et prole futurā
et non dubito q̄ pōt etiam i terris
imperij. qz suam principaliter est
disponē de matrimonio. Et sic intel
ligo que dicunt Jo. an. et Hosti.
Ideo omnes filij qui producunt
hodie de m̄rimonio vltra quartū
gradum etiam i terris imperij sūt
legitimi et omnes etiā qui nati sunt
ex pupillo et minore. et ex d̄benub⁹
sine consensu patris et ex rectore p̄
uincie cū subiecta. Aut papa vult
legitimare disponendo in radicez
matrimonij quo ad prole iam p̄
ditam. et tunc dico q̄ in oibus casi
bus in quibus legitimare pōt dis
ponendo i radicez matrimonij q̄
in oibus illis casibus pōt legitima
re i terris imperij. si tamen legitiat
icipiendo a radice matrimonij. et
in oibus casibus i quibus non pōt
vel nō vult dispēsare icipiendo a
radice matrimonij. i omnibus illis
legitimat quo ad terras suas et nō
imperij. Videamus ergo quando
pōt icipiendo a radice matrimonij
Ideo si vult dispōere legitimādo
natum de rapto p̄sensu m̄rimonia

li iter parētes et nō video q̄ possit
illam non possz facere q̄ esset ma-
trimonium absq̄ cōsensu cum sit
naturalit̄ de essentia illius. lz possit
fingere consensuz stante dubio ex
de ipon. is q̄. Et si dicatur. Prin-
ceps fingit p̄sensum ubi non ē. vt
l. i. l. de rei vxo. acti. dico q̄ illud
i possumus et non i sacramentalibus
Nam talia sacramentalia habent
formam facti naturalem et exigit
veram essentiam p̄sensu. in q̄bus
non video q̄ papa aliquid possit.
ubi cui p̄ forma veritas exigitur si-
cūo non opatur. Con. Jo. an. Aut
vult legitimare productos ex ma-
trimonio quo ad formā suā essen-
tialit̄. i. ualide tñ p̄ resistētiā iu-
ris. et si resistētiā esset iuris civilis
quia ad ipsum nō spectat de matri-
monio. dico q̄ posset legitimare.
q̄ hec fictio posset trahi retro cum
nō haberet aliquod p̄cipiū resistēt̄
q̄d validū esset. quinimo ex q̄ solū
ius civile resistēt̄ filij ab ipso princi-
pio eēnt legiti. Aut matrimoniu
validum quo ad formāz rudē
extrinsecam hēbat impedimentum
canonici vel diuini. Nō facio inē
ista differētiā h̄. Et adhuc nō cre-
do q̄ posset legitimare. disponen-
do in radicem matrimonij. q̄ ex q̄
matrimoniu habuit resistētiā iu-
ris civilis ē impossibile q̄ fictio ope-
tur resurgēdo in finem ut retro.
q̄ def. ē i extremo a quo s. co. tāta
ff. de sena. l. paulus. al. l. senatores
En credo q̄ h̄ legitimatio non va-
lēt. vt trahēs radicē a matrimonio
sz bā pōt valere vt legitimatiois
collatura de nouo. Nū vō dispōit
i radicem matrimonij. aut proles
ē p̄dita ex m̄imonio q̄ an ius ca-

nonicum resistat m̄imonio vel le-
gitimatioi. plis. pōt esse dubitatio
pbabilis. Et dico q̄ h̄ casu pōt le-
gitimare disponēdo i m̄imonioz
et dēclarando legitimatē. p̄pter
dubiū matrimonij q̄d est ei subie-
ctū. et ad enitādaz p̄plexatē itāte
dubio. et q̄ ex quo nō h̄z claraz re-
sistentiam iuris potest retrahē
fictio ad p̄ncipiū legitimatiois et
q̄ p̄ dubiū probabile casus est
suppositus pape vt de maioribz
vt p̄z i hac decre. p̄ venerabilem. v̄
rōnibus igitur tē. Et sic pēdē e du-
bio et q̄dū latet impedimentū vi-
dem⁹ q̄ papa ex colore matrimo-
nij auctoritate ecclie prolem legiti-
mat. de clan. despon. cūz inhibitiō
et s. co. puenit. et vbi libet. Andē h̄
casu legitimatē i terris imperij. quia
disponit i radicem matrimonij ad
hoc. s. co. tanta. Nam nulli dubiū
q̄ legitimatio que fit ex illo cān ex
solo matrimonio etiam dēpta q̄
cumq̄ solēnitare dotalium instrumē-
torum quam requirit lex habiliat
et prolem legitimat etiam in terris
imperij. Et sic de sacro p̄suli. Au-
tine. Nūq̄ papa intendit legitimare
solum cōferendo iura legitimatag
non disponendo i radicem matri-
monij vel q̄ nō vult vel q̄ non po-
test. quod patz ex p̄dictis. et tūc cla-
rū est q̄ i terris ecclie pōt legitima-
re ut hic. v̄. rōnibus igitur et ē quia
in istis exccet iura imperij. Aut vult
legitimare in terris imperij. et tūc
aut vult legitimare sibi supposituz
vel supponendum ratōe clericat⁹
qui eo q̄ se legitimat propter cle-
ricatū. dicitur clericus saltez mēte
iū nō. de trāsac. ex l̄ris. Et dico q̄
pōt et legitimare secūo clericatu

legitimus est quo ad temporalia
et spūalia et quo ad omnia. ut p3 ex
vna allegandōe h. Nec obuiat qd
ex hoc pūdicetur nō supposito ne
dicat qd sit legitimus et illegitimus qsi
monstrū. Aut vult legitare non
suppositum nec supponendū de
primo. Et tunc aut vlt legitare
cū consensu illius qui supiores nō
recognoscit et sic est in quasi posses
sione libertatis. Et talis pōt legit
mari ut h. et rationibus. Aut i frs
illius qui supiores recognoscit. ut
imperatorem. et casus videt h. et
rōnibus. qz nō possit. qz hēc qd sūt
supmū imperij ut legitare. non
possunt fieri sic p sensu superioris.
ut vult hēc decre. que non ē alibi in
hoc. Et h qd papa non legitmet
in terris imperij qd ad bona tpalia
tenet Bar. et Ly. Sed si vis tenet
qd h pās sit prorogabilis in habē
tē similem ptatem sicut dicimus in
his que sunt meri imperij. ut dici
de so. comp. c. si diligenti. credo
qd non possit facē papa istā legiti
mationem circa subiectum iperio
nisi vbi pserēt oēs qbus preiudi
cat. qz talis iurisdicō nō pōt pro
gari ad pūdicū eoz. Et h tenet.
Jo. an. dicens qd papa h in terris
eccleie pōt libere. i. sine alicui9 sūdi
ctione. In terris vō subiectis ipe
rio non pōt qn ptradicare possit is
cui sit pūdicū nō i spe sed i re. i. q
iā possidet hereditatē. Sec9 si solū
speret. Et h m. Hosti. solo pte req
rēte dū viuūt pōt fieri legitimario.
eo aut in morbo pſentientib9 illis q
bus iā de lata est hēditas. alio. et
qd ad feudalia pſentiente dño feudi
nō obſtate ptradicōe hñtū spez
tū. S3 in i eoz pūdicū fieri non

dz sine cā. Jo i dubio si fiat alio n
expſſo nō autē dī ad preiudicium
agnatoz spem habētium nisi pſen
tiāt vel papa aliud exprimat. Cir
ca impatorē vō subdit qd aut itē
dit legitare disponēdo sup ma
trimonio et icipiēdo a radice. Et
dico qd nō pōt quia hoc est solius
pape. Et sic leges que dicunt qd ex
māmonio subsecuto legitimantur
filij nisi fuissent approbate p cano
nes non credo qd valerent. Et p h
patet qd nō pōt facere plenissimam
legitimationē que vitiū dleat ori
ginale. Aut vult legitare colla
tue conferendo iura legitimitatis
et quo ad spūalia credo qd nō pos
sit. Ideo puto qd legitimat9 ab im
peratore non possit ordinari nec be
neficiari nisi aliter dispenset. Et h
tenet Jo. an. et Archdi. Aut vult
legitimare quo ad tpalia et hono
res et hereditates. Et dico qd pōt i
terris iperij sicut et olim poterat.
In terris autē eccleie an possit. dica
Aut legitimat legem generalē con
dendo. Et dico qd vir9 legis se ex
tendit ad existētes i terris ecclesie
nō ex virtute legis solū s3 ex gnālī
approbatiōe eccleie. dis. 10. si i ad
iuto r. nō qd facit canon. ex q lex nō
repugnat canonī quā papa appro
bare censet. eo qd nō improbat. ut
dixi de iudi. nouit. Non puto tñ q
tales essent legitimati quo ad spiri
tualia. ppter naturā materie q nec
directe nec indirecte supposita est
ptatū laici. Aut vult legitare per
rescriptum. et credo qd non possit i
terris ecclesie. nisi eo modo quo s
dictū est papam posse i terris iperij
Ibidē etiam tangit qd impatō pōt
legitimare vt s. dcm est etiaz ante

coronationē s; Jaco. de arena. 7
Jo. an. Trē dicit q; hēns potatē legi
timandi ab imperio. pōt vbi pōt
imperatoz s; m verba privilegij. 7
vbi non pōt. minus pōt habēs po
testatem ab eo. Et similiter dico. d
habētibus potestatem a papa. In
habente potestātē ab imperatore
tenet Bar. in. l. preses. ff. de offi. p
si. q; non possit legitimare in terris
ecclesie q; aliis a proconsule non
pōt extra puinciam sibi decretam
iurisdictionem ēt voluntariā exer
cere. Puto etiam inquit q; habēs
potestates a papa vel a principe n
possit legitimare ad iudiciū al
terius etiam respectu spei quia ta
les concessiones intelliguntur sine
alioz p̄iudicio de p̄uile. pasto
ralis. cū similibus. hec ille. Qui ēt
ibidē multa alia prosequit de hac
materia. B. Quibus autē modis il
legitimus legitimet. habes. j. legi
timus. §. 2. Et virū malitia paren
tis debeat nocere illegitimo siue
cuiusq; filio. habes. s. filius. §. 3.
Ad materiā illegitimoz potest p̄i
nere supra filius. 7 infra legitimus.

Licite

Quot modis
dicitur illicite acquisitum 7
quādo restitui debeat vel in elemo
synam dari possit habes. s. elemo
syna. i. §. si. 7. j. restitutio. i. §. ante
penul.

Immunitas

Dei
muni
tate seu emunitate ecclesie aut
confugientium ad ecclesiam. vide
s. emunitas. i. 7. 2.

Impedimentū

p̄io cōter. Circa impedimē

ta matrimonij p̄iio agemus de i
pedimento in genef. 2. de impedi
mento erroris persone. 3. de impe
dimento conditionis. 4. de impe
dimento voti. 5. de impedimento
cognationis carnalis. 6. cōsangu
initatis. 6. de impedimento cogna
tionis spūalis. 8. cōparentitatis. 7.
de cognatōe legalis. 8. adoptōis
. 8. de impedimento criminis. 9. d
dispari cultu. x. d violentia seu me
tu. xi. de impedimento ordinis. 12.
de impedimento legationis ad a
liam uxorem. 13. de publice hone
statis iusticia. 14. de affinitate. 15. d
impotentia coeundi. 16. de matri
monio contracto contra interdic
tum ecclesie. 17. de impedimēto fe
riarū. De predictis impedimentis
sunt versus in quibus explicantur
sunt predictū ordinē. sic. Error: con
ditio. voti. cognatio. crimen. Cul
tus disparitas. vis. ordo. ligamen
honestas. Si sis affinis. si forte coi
re ne quibus. Nec sociāda vetant
connubia. iuncta retrahant. Ecce
sic vntū. nec non tempus feriarū.
Impediunt fieri. permittunt facta
teneri.

Que impediūt matrimoniū iaz
contractum? R. 12. sunt que impe
diunt non solum matrimonium 7
trahendum sed etiam dirimunt cō
tractum. que 7 continentur in p̄i
mis tribus versibus positus in p̄xi
mo. §. Et intelligas q; dirimunt cō
tractum si precesserunt matrimoni
um. Si autem superueniant p̄ma
trimonium rite factum vt affinitas
vel crimen 7 h. non dirimunt. A.
etiam si non sit subsecuta copula
carnalis. vt in sū. con. li. 4. ti. 3. q. i.
B. p̄ter vnū votū. s. religionis cū

effectum. quando quis contracto q^d
de n^o m^o nio sed ante carnale co
pula religionē ingrediur. ex de p^o
uer. p^onga. verum. 7. c. ex parte. 2.
A. Ibi d^r clare q^d p^otracto m^o nio
legitime p^o verba de p^onti in nul
lo p^o casu dissolui et si vnus p^otra
hentū efficeret hereticus. vt viuē
te fliquo alter ad secūda vota trās
nugret. nisi vnus religionē ingre
diat. B. 7. de spon. cōmissum. Ex
pectari tū debet vsq^z ad p^osessionē
vi ponit Tho. in. 4. di. 27. A. 1. quo
usq^z religioni enā in genere sit sal
tem tacite obligatus. vt si noluit vi
tā absolute mutare infra q^d tēpus
b^onficiū ingrediētis nō est alteri p^o
ferendū sine eius assensu. vt in. ca.
beneficiū. de regu. li. 6. B. Mā an
non dirimitur et fm. Pe. Simile
habes. j. votū. 4. §. 5. in fi. Aduer
tendū q^d per susceptiōē sacri ordi
nis dirimit vt quidā dicere volue
runt. sed s^ortum declaratū ē hodie
in quadā cōuaganti. Jo. 22. que in
cipit. Antiquē.

2. **Q**ue sūt illa que impediūt m^o nio
m^o nio p^ohendū sed tū nō dirimunt
contractū. B. p^orio quidē sunt duo
p^odicta in p^orio. §. 8. p^ohibitio eccle
sie 7. tempus feriariū. de quib^o d^r
j. impedimentū. 16. 7. impedimen
tū. 17. Item sunt quedā crimina d^r
quibus habet. j. impedimentū. 18.
§. 1. Itē impediunt matrimonium
contrahendum sponsalia que sūt
p^orius cum alia contracta d^r quo. j.
sponsalia. §. 8. Itē impedit cathe
cismus qui precedit baptisumus. ut
habetur. j. impedimentum. 6. §. 2.
Item impedit votum simplex. de
quo infra impedimentum. 4. §. p^o
nio 2. 2.

3. **U**truz aliqua consuetudo impe
diat m^o nio cōtrahendū vel di
rimat contractū. B. fm. Host. si cō
suetudo ē approbata p^o papam ne
matrimonium cōtrahat. 7. vt cōtrac
tū seperetur certe impedit 7. diri
mit. dico in quibuscūq^z casib^o hoc
posset facere canonica cōstitutio.
ex de cōgna. spi. c. i. 7. c. super eo.
ex de p^osan. 7. affi. q^d dilectio. Mā
approbatio pape habet vim con
stitutōis. Sed si p^osuetudo nō sit p^o
ipsū approbata nec reprobata tūc
ad euitandū scandaluz q^d forte se
queretur faciendo contra eā impe
dū contrahendū sed non dirimit
p^otractū. Idem Ber. 7. Inno. A.
Idē in sū. con. co. ii. q. 2.

4. **Q**uid agendū quādo doctores
discordant circa impedimentum
matrimonij. B. fm. Host. Abicun
q^z doctores per glosas suas dicūt
solui matrimonium si non inducant
ius expressum contrarium dicenti
adhereas extra d^r testi. licet ex qua
dam in fine. A. Idem in sum. cō.
eo. ii. q. 3.

5. **Q**uid si ecclesia precipiat ali
cui coniugiū cohabitare cū altero
7. ille cui precipitur sciat esse impe
dimētū. B. fm. Aug. In hoc casu
q^ortum ad reddendum debituz nō
tenet obedire. tū in cohabitatione
7. necessario p^o exhibitione obedire
debet 7. nō negare ei cui de facto se
copulauit. A. Mā obedire debet i
q^ortū p^ont sine peccato. vt in. c. inq^osi
nomi. ex de sen. exco.

6. **Q**uō āt m^o nio sit ingredū
an sit aliquod impedimentum. B.
Debent banna publice in ecclesijs
p^o p^obyeros p^oponi. ut infra cōpe
tētē terminū q^d sūt impedimentuz

pponat et si apparuerit probabili
 lia pectura contra copulā futurā i
 terdicat exp̄sse donec p̄ster qđ si cū
 debeat aliter si p̄heret sine bānis
 aut post p̄hibuōes et exiterit ipe
 dimentuz. vt puta gradus p̄hibiti
 tūc filij dicent illegitimi. et nō excu
 sabunt ppter ignorantia p̄parentū.
 Sacerdotes q̄z q̄ tales conuictio
 nes inhibere cōtēpterint vel reglā
 res q̄ interesse p̄sumpserit p̄ trēmū
 ab officio suspēdāt. Qui vero fal
 sū impedimentū maliciose obiece
 rit. canonicā non effugiet vltionez
 eē de clan. despon. cuz inhibito.
 In aliquibus vero locis nō sūt hec
 bāna sed solū p̄trahunt sponsalia
 solēnter et publice multū ante ma
 trimoniū. et interim pōt manifesta
 ri an sit impedimentū. De matri
 monio qđ sit sine bānis et clande
 stine aliqd habes. j. legitimus. §. i.
 et §. de bituni. §. si.

7 **Q**uid si aliquis audiuit ppetuū
 impedimentum esse inter se et vxo
 rem nunquid tenetur iquirere. R.
 fm. x. Si audiuit a fide dignis
 et non suspectis. cū non debeat eē
 negligens siue saluti. tenet inquirere
 veritatem aliter est affectata igno
 rantia que non excusat. et si concipiat
 probabilem opinionem de di
 cto alicuius non debet exigere de
 bitum l. reddet teneatur. A. Idē
 in sum. con. li. 4. n. 21. q. 2. B. Se
 cus si ita inuenerit veritatem q̄ eē
 impedimentum haberet pro con
 stanti tūc enim nec exigere nec red
 dere debet. A. facit eē de senten.
 exco. inquisitio. B. Porro qui
 tale impedimentū audit a viro fide
 digno et iurato. aut compatre suo
 aut a p̄p̄uo sacerdote. aut publica

fama non ita tenet credere q̄ pec
 cet mortaliter si non credat sed ve
 nialiter. sicut et peccare pōt qui ni
 mis de facili credit. A. Idem in
 sum. con. eo. ii. q. 4.

8 **Q**uoniam peccat sacerdos vel
 alius quicūq̄ sciēs impedimentū i
 sinuādo h̄ alteri coniugū vel ab ob
 seu a ter alteri. R. fm. x. Si pro
 bari nō pōt. dicendo agit indiscre
 te. nisi credēs q̄ audicā paratū sit i
 hac pie p̄tor p̄silio obedir. Si
 vō possit p̄bati et sciat h̄ sacerdos
 parochial vel alī coniugū tenet solē
 nī ad diuorciū agē nisi de cōi con
 sensu velint et possint cohabitare
 tanq̄ germani. A. Idē in sum. con.
 eo. ii. q. 5. et 6. B. Istū et casuz ha
 bes. §. correctio. 2. §. 6.

Impedimentū

2. de errore p̄sone. Scienduz
 p̄rio q̄ nō oīs error impedit m̄ri
 moniū s̄z solū error p̄sone et cōdi
 tionis. Cuius rōne assignat Tho. i
 4. dī. 30. dicēs q̄ oportet q̄ erro
 qui m̄rimoniū. impedit sit alicuius
 eoz quē sunt de essentia m̄rimōij.
 Ip̄sū aut m̄rimonium duo inclu
 dit. s. personas que cōiungunt. et
 muniā p̄tatem inuicē i qua m̄rimo
 niū consistit. Prīmū tollit p̄ erro
 re p̄sone. Secundū p̄ errore p̄ditō
 nis. q̄ seruus non potest p̄tate sui
 corporis libere alteri tradere sine
 consensu dñi sui. h̄ Tho. Itaq̄ si
 sit error p̄sone nullus est consens.
 Mā qui errat n̄ consēnt. ff. de iuris
 dic. om. iudi. si per errorem. et er
 rantis voluntas nulla est. L. s. iuri
 et fac. igno. l. cum per testamentū.
 et l. nō idcirco. Et sic nullū est con
 iugiu. ut puta si Johannes d. cat

se esse Petri. Sed error fornice
 et qualitas non excludit consensum. ut si
 mulier nubat pauperi quem credit di-
 uitem. vel si quis contrahat cum corrupta
 siue inhonesta quam credit virginem
 tenet matrimonium. 29. q. 1. his ita. **A.**
Glo. Ray. in de errore persone su-
 per verbo virgo. dicit quod Augustinus. notat.
 22. q. 1. raptum quod si quis desponsa-
 uerit de suuero corruptam quam credi-
 dit esse virginem. coperta postmodum
 veritate ante carnalem copulam. non
 est compellendus presumere matrimonium
 cum ea. quod per hoc impediret eius primogenitum
 ad ordines ecclesiasticos. **B**
¶ Quid si quis dicat se esse filium re-
 gis cum non sit? Dicendum secundum Tho-
 m. 4. dist. 30. quod error nobilitatis in
 contrariis huiusmodi non euacuat matri-
 monium sicut nec error qualitatis.
 Si error nobilitatis et dignitatis
 reducat in errorem persone. tunc impe-
 dit matrimonium. An si consensus nul-
 lis ferat in ista persona directe er-
 ror de nobilitate ipsius non impedit
 matrimonium. Si autem directe intendit
 consentire in filium regis quicquid sit ille
 tunc si alius presens ei quod filius regis.
 est error persone et impedit matrimonium
 Et eodem modo videtur dicendum si quis dicat
 se primogenitum et non est. **A.** Ad intel-
 ligentiam predictorum per Ray. et in su-
 con. li. 4. tit. 3. q. 4. sciendum quod ad hoc
 quod alius vel aliqua dicatur errare
 in persona oportet quod per visum. audi-
 tum vel famam habeat aliquam noticiam
 illius persone absens quam credit istam
 personam. quod in ignotum penitus nec as-
 sectum nec sensum dirigere possumus.
 An si nullam noticiam habeat mulier
 de persona absente non errat in ea. sed
 decipit in personam. Clerici gratia. Si ali-
 quis Anglicus rusticus veniat ad ali-

quam mulierem nobilem dicens se esse
 filium regis Anglie. et contrahat illa
 cum eo credens eum filium regis. non
 impedit matrimonium quod non fuit er-
 ror persone sed potius qualitas. Hoc
 exemplum non videtur placere Hostie. quod
 cum ubique habeat noticia regis An-
 glie saltem per famam. videtur quod hic sit er-
 ror persone nec in personam personam sed
 in personam filij regis Anglie consenti-
 re videtur. An inquit. Intellige hoc quod non
 exprimit aliquam certam locutionem
 per quam habeat noticia patris et filij per
 consequens. puta dicit se esse filium
 regis vel comitis in genere non dicit
 cuius. vel si specificat nulla habet
 noticia filij neque patris. Item per
 glo. Ray. et in su. con. eo. tit. q. 6. si
 aliqua scit aliquem multos habere
 filios quorum in nullus est notus et. et
 unus eorum mentis se esse primogeni-
 tum et ista consentit in eum propter speciem
 successoris bonorum per non est error
 persone sed fortune siue relationis. s. primo-
 genitus. et ideo non impedit matrimo-
 nium. **B**

Impedimentum

3. de errore conditionis. Ad
 primum quod si libera mulier contrahat cum
 seruo vel liber cum ancilla sciens. et
 matrimonium. 29. q. 2. si quis liber. et c.
 si quis ancilla. et duobus sequens. Si vero
 ignorat. nullus est matrimonium. 29.
 q. 2. si quis ingenuus. et c. si femina
 habet postquam sciuit eius additionem
 senserit in eum vel in eam verbo vel fa-
 cto. ut per carnalem copulam. ut in dictis
 c. si quis ingenuus. et c. si femina
 et extra de coniug. ser. et c. proposuit. et
 c. ad nostram. **A.** hoc videtur esse quod liber
 per certo sciuit seruitutem. vel si ex his
 que audiuit habuit probabile de ea

opinionem. tunc enī si exīgat ab ea debiti nō pōt postea eā relinq̄re. Si āt habuit lenē aut temerariā cui credi nō debet nō iudicatur. ei. ar. ex. de sen. ex. inquisitiōi. cum ēt utubant. p. ignorante habēdus sit. C. de cōdi. inde. l. vlt. ut nōi glo. Ray. in n. de impedimēto conditionis. **B**

i **Q**uid si ille q. p. traxit cū ancilla quā putabat liberā sit seruus. nūqd erit mīmoniu. **R.** fm Ray. l. 3. error seruili p. ditiōis impediāt et dirimat ut dciñ ē. nō tñ dirimit si sit error paris p. ditiōis uel melioris q. sua. Mā si fu. ignorās p. trahat cū ācilla quā credit liberā nō decipit nec h. 3. q. ei obijciat. ar. 32. q. 2. p. totū. et ex d. diuor. significasti. et multo minus decipit si p. trahat cū libera quā credebat ancillā. **Lō.**

De Al. Bo. Th. et In. Si tamen mulier ignorasset seruitutē uiri nō esset mīmonium. ut in. l. 8. dicitur ē. **A.** Idē in sū. p. li. 4. ti. 4. q. 1. **B**
2 **S**ed nunquid error conditionis libertine uel ascriptionis uel originarie impedit mīmonium si ē conditionis seruili. **R.** fm. x. b. Non sicut notauit **Dug.** 26. q. 2. i. prin. q. omnes tales sunt liberi. l. 3. ad quādam operas plus ceteris teneantur. Idem **hosti.** **A.** Idem in sū. con. eo. n. q. 2. **B**

3 **Q**uid si q. ignorans contraxit cū ācilla quā dñs uiro ignorante postea manumisit. nūquid coīpo ē mīmoniu. **R.** fm **Hosti.** Mō q. talis cohabitāt quidē mulieri sed h. ex p. consensu facit. qui cū fuerit erroneus nō fuit effectus mīmonij. **Lon. Tan. Goff. Immo. et Ber.** **B.** Alij dicunt q. ipa manu

missa statim ē mīmonium. q. sublati est impedimēti. Quorū sniaz glo. Ray. credi ueriorē ut in sū. con. eo. n. q. 3. Pōt dici q. si p. stet libera p. sonam penitusse huius mīmonij anq. altera fuerit mānissa nec ex p. se nec p. coniecturas appareat de reuocatione dicte p. nie p. cedat p. ma opinio. q. an mānissionē p. sensus nō fuit ualidus et post manumissionē nullus affuit p. sensus. Si vō de dicta p. nia n. p. stat p. cedat secūda opinio. Māz semel p. sensit in mulierē ut i. liberā et ex quo nō cōstat de reuocatione in p. sensu intelligit p. seuerare. ut i. c. maiores. ad si. ex. de bap. Et l. 3. a principio nō fuerit libera. suffic. q. nūc sit libera. Mān cessante eā impedimēti. cessat et impedimētus ex. de appel. cum cessante. **B**

4 **Q**uid si liber p. traxit cū ancilla ignorāter et illa durante ignorantia p. traxit cū alio non ignorante p. dictōz ei. **R.** fm. v. b. tenei mīmoniu cū 2. cum nullū fuerit primū. **A.** Idē i. sū. cō. eo. n. q. 4. **B**

Quid si libera ignorans cōtraxit cū seruo et postea scita seruitute nihilominus vlt. ē cū eo et ille vlt. discedere. **R.** fm. v. b. D. 3. cōpelli ad cōsentendū. Si tñ p. dēte compulsionē p. heret cū alia l. illa cū alio teneret mīmoniu. ut **hosti.** ad d. **A.** Idē i. sū. cō. eo. n. q. 5. Et ad p. dicta facit. c. i. ex. de eo qui dux. i. ma. quā pol. p. adul. **B.**

6 **Q**uid si q. cōtrahit ignorāter cū ancilla. sed postq. sciuit exegit ab ea debiti. nūqd postea poterit ab ea separi. **R.** fm. v. b. Si ex his que prius audiuit habuit probabile opinionem de seruitute ei

et nihilominus exegit debitum non potest eam relinquere. ut in. i. s. dicitur est. Si habuit opinionem leuē et temerariam. nunc non obstat quod exegit debitum. poterit cum vita certius sciverit separationē petere. ex de sen. exco. inquisitioni. Ita dubitans. ignorare habet. C. de condi. inde. l. ult. A. Idem in sū. con. co. ti. q. 6. B

7 **Q**uid de illo qui mouit contra uxorem questionē conditoris. et illa li dependente petit debitum. R. fm Tho. i expositione littere quarti sententiarum. dis. 36. Si non ē certus de fuitute uxoris debet reddere debitum ad mandatum ecclesie sine suo iudicio. et in hoc casu cognoscit eam ex primo consensu non ex nouo. Si autē constat ei de seruitute uxoris uel probabiliter presumit. non debet ei reddere debitum etiam si ecclesia precipiat. quia uel sibi preiudiciū faceret si eā affectu uxorio cognosceret uel fornicaretur et mortalitē peccaret. A. Salua reuerentia nisi euidenter et manifeste cōstet propter probabilem suspitionē impedimentū non debet denegare debitum. ex de sen. exco. inquisitioni. ibi. A. ex cū scia pulsat animum ex credulitate probabili et discreta quibus non euidenti et manifesta. debitum quidē reddere potest. sed postulare non debet ne in alterutro. uel contra legē coniugij uel contra iudiciū conscientie mutatur offensam. Et per predicta potest concordari diuersitas opinionum que referunt. in sū. co. eo. ti. q. 7. B. De matrimonio seruorum uide. j. seruus. 3. per totū.

Impedimen

tū. 4. de impedimento uoti. Aliud uotū de continentia impedit matrimonium. R. Duplex est uotū. Quidā ē solēne quod. s. fit per suspensionē sacri ordinis. aut per possessionē expulsum uel tacitam factā alicui de religionibus approbans. et tale uotū impedit matrimonium contrahendum et dirimit tractum. Aliud ē uotū non solēne s. simplex. et hoc si fiat de non contrahendo uel de castitate. et hoc impedit matrimonium contrahendum. et quanto manifestius est emissū tāto maior debet pena transgressor. non tamen dirimit matrimonium tractum. extra eo. quod uotū li. 6.

Et de hoc uide in sequenti. s.

Quādo debeat intelligi quod uotū simplex impedit matrimonium contrahendum. R. fm Ray. In tantū impedit quod si ille qui fecit tale uotū postea perstiterit iuramentū alicui quod eā ducere et de uotū implere et agere prius de iuramento illicito. ex. qui cle. uel uo. rursus. Idem hosti. Quid si prius iurauit et postea uouit. in hoc casu fm hosti. et Host. pualet iuramentū. Potest tamen intrare religione ut extra de spō. commissū. Quid si per tale uotū contrahat per uerba de presenti. non poterit cognoscere uxorem sine peccato mortali. quia adhuc potest intrare religionē. Postquam uero cognouit tā factū ei esse illicitū non reddere debitum. Tamen si petat non debeat reddere tenet siue petat expresse siue interpretatiue. quod dico quia aliter esset nimis onerosū uxori si oporteret spiritus expresse petere. hec Tho. in. 4. di. 38. A. Con. his De. ut in sū. co. li. i. ti. 8. q. 21. B

Quid respondendum cum persona que se cu uotū simplex querit an possit

matrimonium trahere. R. fm ho-
sti. Debet rñderi qd nō. Et si ultra
querat dicēs. qd si traxero. nun-
quid tenebit matrimonium. non dñ
rñdere. aliter peccat. qz dat occasi-
onē mortaliter peccādi. A. aut mē-
tū. An talibus aggrauādū ē pecca-
tum qd pmutū in trahēdo. et ca-
uēdū ne deat occasio trahendi
fz eund. hosti. in sū. con. eo. ii. q.
22. B. De uotis multa alia habes
j. uotum. per totum.

Impedimen

tū. s. de cognatōe carnali

Hic prio sciēdū ē qd triplex ē co-
gnatio. s. carnalis que dicit cōsan-
guinitas spūalis que dī cōpater-
nitas. et legalis que dī adoptio.

i **Q**uid ē consanguinitas. R. fm
Ray. Est uinculū psonarū ab eo-
dem stipite descēdentium carnali
ppagine trahentū. Et dico stipitez
illā psonā a qua aliqui duxerunt
originē. An et cōsanguinei dicant
qz de uno sanguine pcedentes. A.
Con. et alij. doctores. ut in sū. cō.
li. 4. ii. 6. q. 1. B

2 **C**ōsanguinitas at hz tres line-
as. i. pcedit triplici ordine. Prio
nāqz linea dī ascēdētiū. ut pat̄ au-
et huius. Secunda descēdētiū. ut
filius. nepos. Tertia collateraliz
ut fratres et fratrum filij q et pa-
truales dicunt. Nec eadem intelli-
ge in feminis. ut in matre et ama
in filia et nepie. et duabus sorori-
bus et filiabus earum. A. Idem in
sū. cō. eo. ii. q. 3. fm Ray. et alios
doctores. B

3 **Q**uō cōputat gradus sanguini-
tatis. R. In linea ascēdentium uel
descēdentium. quolibet persona

addita alicui facit gradū. An pat̄
et filius sunt i primo gradu. nepos
in 2.º. pñepos in 3.º. Sed i linea col-
lateralium aliter cōputantur fm le-
ges et aliter fm canones. Mā fm
leges in computādo debem⁹ reb-
ti ad stipitē. s. ad cōem psonam et
ita duo fratres sunt in 2.º gradu. et
filij duorum fratrum sunt in 4.º gra-
du. Mā cōputant oēs psonē. s. as-
cendendo usqz ad stipitē. et inde
descēdendo. Sed fm canones in
linea collateralium si oportet fuer-
ti ad stipitē. quin potius p se duo
fratres sūt i prio gradu. hōz filij
in 2.º et ita ulterius. et de consan. et
affi. tua nos. et extra de testi. l. 3. ex
quadam. A. melius. 35. q. 5. ad se-
dem. B

4 **U**sqz ad quem gradū phibetur
et nō tenet matrimonium. R. fz Jo.
an. Inter ascēdentes et descēdē-
tes puto ppetuā phibitionem. A.
Alij dicūt solū usqz ad quartū gra-
dū etiā in linea recta sic. et in trans-
uersali. Alij at tenent primā dicen-
tes qz si adam uideret nō posset
trahere cū aliqua muliere. Et hāc
uidēt sequi Pe. et hosti. ut i sum.
con. eo. ii. q. 5. B. Sed in collateralibus
ē usqz ad quartum gradum
cōputando fm canones. et de cō-
san. et affi. nō debet. qñimo si aliq
psonē attinent sibi ex una parte in
primo. 2. uel. 3. gradu et ex alia pte
in. 5. bñ poterūt trahere. qz in cō-
sanguinitate semp ē standū remo-
tio: i psoe. et de pson. et affi. c. ulti.
A. Mā esset pñetudo q fieret a
gradu stipiti pñiori. nunc. n. illa
oio fuāda sūt et quo ad impediē-
dū et diruēdū nñmonū. ut i. c. q
dilectio. de pson. et affi. B. Et nō

fm hosti. q. l. 3. sanguinitas q. m. 3.
ad matrimoniu p. h. d. u. terminet i
4. gradu nec etiā cōmutat incestu
in ulteriori gradu. tñ quātū ad suc
cessionem hereditatis durat usqz
ad decimū gradū. ut habes. s. h. r.
ditas. §. 3. A. Et ibi de hoc dictum
est in additione. B

Adpedimen

tum 6. de cognatōe spūali
q. cōiter ē compatermitas. Ubi sci
endum q. cognatio spūalis pue
nit ex h. q. q. s. fert sacm baptis
mi seu pfirmatiōis uel suscipit suū
tenet illū cui tale sacm pferit.

i Inter quas personas p. r. a. b. i. t.
cognatio spūalis. R. Inter bapti
zatiū et eū qui suscipit. Itē iter bap
tizatiū et filios suscipiētis. Hoc di
co siue sint legitimi siue illegitimi.
Secus si essent adoptiui. qz tales
filij suscipiētis legitime copulan
tur baptizato siue suscepto. ut In
no. ponit. A. super Rubrica de
cogna. spi. B. Itē contrahit inter
baptizatiū et uxore suscipiētis si an
susceptionē cognita fuit ab eo. Itē
inter suscipiētem et parētes bap
tizati. Et h. cognatio ipedit et diri
mit matrimoniu p. contractū. Et
q. dixi de suscipiēte. itellige d. bap
tizate. et idē de sacro cōfirmatiōis
ex eo. nedū. li. 6. In alijs sacramt.
nulla cognatio spūalis causat. ex
eo. q. m. li. 6. Per cathecismum
vō contrahitur spiritualis cogna
tio q. tñ impedit contrahēdū sed
nō dirimit contractum. ex eo. per
cathecismū. li. 6.

2 Quid si plures sint suscipiētes
R. phibet ne fiat. de cōse. dis. 4. nō

plures. et similiter in pfirmatione.
A. ut in. c. c. non plures. B. Si tñ
fiat cū oibns p. r. a. b. i. t. cognatio spi
ritualis. A. impediēs et dirimens.
ut in. c. q. d. seguit. B. ex eo. q. m. li. 6.
Sed tñ isti suscipiētes bñ pnt
p. here iter se. qz nō prohibētur. ut
Inno. ponit. A. Con. Hosti. ut in
sū. con. li. 4. n. 7. q. 3.

3 Quid si quis baptizat seu tenet
ad baptisimū p. r. u. m. filium. R. s. 3.
Tho. i. 4. di. 42. Si vir vel mulier
hoc fecit i articulo necessitatis seu
p. errore nō impeditur exigere seu
reddere debui ex eo. si vir. Si u
ro fecit p. fraudē. impeditur exige
re sed tenetur reddere. Qd si uir
q. s. fuit in fraude neuter pōt. exiger
s. uir q. tenet exact. reddet. ut ho
sti. ponit. A. Glo. Ray. eo. n. §. vl.
super. v. contracto dicit q. etiā q.
fecit in fraudē non p. dit exactionē.
qz nō reperit inf. phibitū pro quo
videtur facere dictū. c. si vir. ex eo.
Sed p. mū dictū cum Tho. tenet
videtur Pe. Hosti. et Hosti. ut in
sū. cō. e. n. q. 2. B. Et addit q. meli
us esset q. uir q. cōtineret. Eodem
ē modo si vir teneat aliquē filium
vxoris sue vel vxor filium mariti
sui. si ex igno. rātia. excusatur. si ex
malicia sua fraus non debet ei pa
trocinari. nec p. p. ter hoc pōt. debi
tū subtrahere s. non pot. exigere.
Con. Pe. et Ber.

4 Quid si spūalis cognatio p. cedat
ad nepotes et vltiores. rñ. Non
qz nō habet gradus. filia quippe
mea spūalis s. non possit cōtrahere
cū filio meo. potest tñ cōtrahere cū
filio filij mei. ar. 30. q. i. c. i. A. Hoc
dixit Inno. sup. Rubrica ex de co.

gna. spūali. qđ ⁊ notatur in suz. 2.
dicta. q. 3. B.

5 **E**t si aliquis possit successiue
hēre i vxores duas p̄matres. Rn.
Pater ex dictis in. §. 2. q. si prima
tua vxor tenuit filiū alterius anq̄
cōmiseris illi. poteris habere il-
lā alterā. Si vero tenuit postq̄ fu-
it a te cognita. nō poteris scđaz ha-
bere. eo q̄ p̄pater eius factus es.
Si āt alia mulier tenuit filiū vxor-
is tue quē de alio viro habuit. il-
la mulier ē cōmater vxoris tue s3
tua nō. siue illa tenuerit anteq̄ in-
ter vos esset carnalis copula. siue
post iō poteris illā hēre. Et filii si fi-
lius tuus quē de alia genuisti ab a-
liquo suscipiat. tunc suscipiens est
p̄pater tuus nō aut vxoris tue. And
si cāus tue mortis eueniret. suscipi-
ens posset p̄trahere cuz illa q̄ fue-
rat tua vxor. vt Innoc. dicit. 30. q.
4. Qui spūales. A. Idē in sum. 2.
eo. ii. q. 10. B.

6 **E**t si aliquis cognouit aliquā
fornicariē. ⁊ postea sit p̄pater ali-
cui⁹ alteri⁹. puta leuat aliq̄ d̄ sa-
cro fonte. nūqd ēt illa mulier for-
nicaria sit p̄mater. R. fm Tho. in
4. dis. 42. Dicēdū q̄ sicut p̄pater-
nitas transit in vxorem que a viro
fuerat p̄r cānalr cognita eo q̄ iā
effectū s̄ vna caro. vt. 30. q. 4. si qs
ex p̄iugio. pari rōne v̄r transire ad
aliā mulierē carnalr cognitaz q̄-
nis n̄ sit vxor. Idem sentit glo. sup
dicto. c. si qs dicens q̄ p̄ fornicari-
um coitū acqrit p̄paterinitas. quia
vna caro efficiūtur. 32. q. 4. in eo.
Nam ⁊ affinitas acqrit p̄ fornica-
riū coitū. 35. q. 3. de incestis. ⁊. c. n̄
eam. et de eo q̄ cognō. con. disce-
tiōē. Tenet igit p̄ vero q̄ p̄pater

nitās p̄trahit. vt p̄batur p̄ predcā
iura. l3 quibusdā mirabile videat
Ideo tenēdū q̄ sic cui dicto 30.
an. con. in. 6. A. Vere mirabile ē
dictū h̄. vt ex peccato ad honora-
bili oriaf parentela spūalis sic ex
glacie calor. Et si hec foret mere-
trix publica esset mater spūalis si-
ue p̄mater quasi oīum de ciuitate.
⁊ multa valde forent n̄mōnialia
illegitima p̄p m̄lias q̄ iugiter sūt
fornicatōes. cū tñ vt p̄stat edictum
de n̄mōnio sū p̄hibitorū vt q̄
libet admittat qui spāl̄r n̄ p̄hibet
Nec in hoc cāu apparet aliquā p̄-
hibitiōē a iure fieri. Nec obstat q̄
carnalis copula sit cā arāsmutēdi
p̄paterinitatē de viro ad vxorē ⁊ e-
cōuerso. qz illa non ē cā solū sed ⁊
sacm̄ m̄mōnij. An non reperit
aliqđ ius dicturas hāc transmissiō-
nē fieri nisi in ipō m̄fūnōio. ⁊ ita
ēt affirmat glo. Ray. vi ⁊ p3 i sū.
con. li. 4. 1. 7. q. xi. Silr ⁊ alij vi p3
per glo. in. d. c. si qs ex coniugio.
Puto tñ q̄ p̄ rei grauitatē ⁊ doc-
toz varietatē sup hoc non sit pre-
cipitanda sentētia. sed potius dñs
papa p̄sulendus. B.

7 **E**t si leat contrahere m̄fūmōi-
um cū sorore filie mee spūalis. R.
Quāq̄ cū filia mea spūali non li-
ceat vt dictū ē. §. 2. aliter essent se-
pandi. 30. q. 1. de eo. 33. q. 2. si quis
cū matre. a p̄iugio tñ sororis non
oportet abstinere. s3 p̄cedit. 30. q.
3. illud ēt. A. Idem in sum. concl.
eo. ii. q. 13. fm Ray. B.

8 **E**t si ille qui baptizauit aliquā
posito q̄ sit laicus vel in minorib-
us ordinibus possit contrahere
cuz illa. R. Non. quia filia sua spi-
ritualis est. ⁊ si contraheret dirimū

dum esset. et eo. ne dum. li. 6. Sili-
ter nec ille que p'sbyter baptizauit
p'ot ducere filia carnale ipsius pre-
byteri. et eo. c. vl. nec filius p'sby-
teri p'ot illam ducere qua presby-
ter ille baptizauit. Et idē de crismate
seu p'sfirmante dicēdū per predic-
ta iura. Secus de sacro p'nie aut a-
lijs sacramtis. vt. s. §. 2. dictum ē.

9 **C**ūz filij duoz p'patorz possint
matrimonialit copulari. R. Sic. si
ue sint genui an p'patermitatez siue
postea. exceptio solū illa p'sona per
quā p'patermitas ē p'tracta que nū
q' p'ot copulari alicui filio p' sui pa-
tris spūalis. 30. q. 1. sup quibus. et
c. pitacū. et c. non oz. et et eo. c. i.
A. nisi p'suetudo ecclie que scāda-
lū g'ret aliter se h'et. vt et de co.
spūa. c. i. Et hoc cāu seruāda ē for-
ma p'suetudinis tam in p'rahēdo
q' in dirimēdo. et nō solū ecclie p-
prie s; et metropolitane vel aliaz
circūpositaz. eo. nu. c. sup eo. vbi
et p'z q' temp ē honestū et conuēiēs
ab huiusmodi coniugijs abstine-
re non aut ē necessariū nisi rōe p'sue-
tutinis vt dictum ē. B.

10 **C**ūz pater possit p'rahere cum
illa quā fili' eius leuauit. R. P'ot
vt nōt. 30. q. 3. illud. A. In gl. que
et dicit q' sequit. Rō aut ē. q' vt p-
tactū ē edictū de m'fimonio ē pro-
hibitiuū. vt qui spāl' nō. phibet
admittat vt notat Ray. in tit. de i-
pedimento ditionis. §. 1. B. S; filius non p'ot contrahere cuz illa
quam pater leuauit. vt ibidem d'f.
et in. §. pri. p'cedenti habes.

11 **Q**uid si aliquis vult esse parin'
A. Velins puto dicere. non vlt
esse iō singit. B. et simulat se rāge-
re puerum sed non tangit et rīdet

verba solita. R. fm. v. Non effi-
ciatur parinus nisi tangat ipsuz ie-
nendo seu leuando de sacro fonte
Et simile dicendum de p'sfirmatio-
ne. A. Idem in sum. con. eo. tit. q.
21. B. Si vero teneat et non respō-
deat. credo q' nihilominus effici-
tur p'pater. si intendit agere vt ver'
parinus. A. i. illud qd agi parin-
us etiam si non intendat esse cō-
pater. vt patet in sum. con. eo. ti. q.
22. vbi hoc clarius ponitur. B.
Nam responsio non ē de substan-
tia cōpatermitatis.

Cūz aliquis possit fieri cōpater
alteri' p' pcuratorē. R. Si loqua-
mur solū q' ad effectū n' eru du-
biū. q' ad talē effectū p'mittēdū ul'
tenēdū ēi p' pcuratorē q's rīdere
p'ot. S; si loquamur quāti ad ve-
rā p'patermitatē et cognatōez spūa-
lem. non p'ot p'rahi p' pcuratores
ut ponit archi. p. l. post mortez. ff.
de adop. A. Ibi dicit. Neq; adop-
tare neq; arrogare quis absens.
neq; p' aliu huiusmodi solēnitatē
agere p'ot. B. Et qd v' p'ra extra
de. p'cu. c. fi. li. 6. A. Ibi d'f q' m'ri
monū p'ot p'rahi p' pcuratorē
h'ntē ad hoc spāle mādātum. B.
soluit fm cū p' id qd nō. et de p'se.
eccl. a qua. A. Ibi d'f q' ep's nō p't
p'mittere recōciliatōez ecclie sim-
plici sacerdoti. et sic quod cohēt
p'sone non p'ot p' alium adimpleri
Ad quod et facit. c. fi. et de offi. d-
le. Expressio aut consensus p' quē
p'rah t' m'fimonuz bñ p'ot fieri p'
alium. d. c. fi. de p'cura. B. Idem
Jo. an. in quadam questione dis-
putata.

Cūrum in pluribus actib' sacra-
mentalibus requirant plures pa-

trini. R. In cathecismo baptismo
 et confirmatio unus. et idem patrinus
 esse potest si necessitas cogit. sed non
 est consuetudo romana quin potius per
 singulos actus singuli suscipiant.
 de pfe. di. 4. in cathecismo.

14 **C**um ille qui est baptizatus possit
 aliquem suscipere in baptismo. vel qui
 non est confirmatus possit tenere in con-
 firmatione. R. fm Tho. Pe. Mo. qz
 talis non est in ecclesia cuius persona
 gerit tenens ad sacra. de pfe. di. 4. i
 baptismo. Et si de facto siue in ne-
 cessitate leuat vel tenet seu est bap-
 tizat non debet aliquam spiritalem cogna-
 tionem. Et h addit Al. qz si alter co-
 iugum est baptizatus tunc per eum non tra-
 nsit cognatio ad non baptizatum. Idem
 in confirmatione. Al. Glo. in d. c. i bap-
 tismate. idem dicit quo ad suscipien-
 tes. s. secus dicit esse in baptizate.
 Glo. et Ray. dicit qz huiusmodi co-
 gnatio spiritualis contrahitur et inter in-
 deos. quoniam unus tenet vel suscipit fi-
 lium alterius in baptismo vel con-
 firmatione. ut in sum. con. co. ii. q. 5.
 Albricus simpliciter con. cum po-
 tuit in hoc. s. Dubium est. 10 puto qz
 tutor potest eligere. B. Quid si bap-
 tizatus teneat filium non baptizatum
 seu infidelis. bene contrahit paterni-
 tatem vide si. confirmatio sacra. s. pe.

15 **C**um religiosus possit fieri patri-
 nus vel pater. R. Prohibuitur est
 abbatibus et monachis pater de
 baptismate suscipere vel baptizare.
 et h. 16. q. i. placuit. de pfe. di. 4. non
 licet. Idem intelligendum est de omnibus re-
 ligiosis et canonicis regularibus
 ex de postu. ex parte. Mo. ei est reli-
 giosis comatres facere pro familia-
 ritate quam solet inde puenire. Al. Idem
 in su. 2. co. ii. q. viij. B.

Impedimen

tum. 7. de cognatione legali que
 fit per adoptionem. Abi sciendum quod per
 adoptionem pueniunt tres species legalis
 cognationis. Prima est ascendens et
 descendens. quam attendit inter patres
 adoptivos et filium seu filiam nepo-
 tem vel neptem et huiusmodi adoptivos.
 et hoc indistincte impedit matrimonium
 quoniam pater adoptivus non potest contrahere
 cum filia adoptiva. nec et cum adopti-
 va nepte et h. 30. q. 3. ita diligere.
 Al. et post emancipationem. in insti. de
 nup. s. ergo. B. Secunda species est
 collateralium. s. inter filium matris na-
 turalis et adoptivum. et hoc impedit
 matrimonium quod dum sunt in potestate
 patris eiusdem. Ea vero soluta. s. mor-
 te patris vel emancipatione filij naturalis
 adoptivum non impedit et c. l. 30.
 q. 3. post susceptum. Tertia species est
 si legalis affinitas inter patrem adop-
 tantem et uxorem filij adoptivi. filium
 inter filium adoptivum et uxorem patris a-
 doptantis. et hoc impedit utrumque
 matrimonium. quoniam pater adoptivus
 nunquam potest contrahere cum illa que fuit
 uxor adoptivi filij et post emanci-
 pationem. ff. de ritu nup. l. nam adop-
 tivus. Al. incipit adoptivus. B. in
 insti. de nup. s. l. et ij. Si filius a-
 doptivus post mortem patris adop-
 tivi non potest contrahere cum illa que
 fuit uxor adoptivi patris. ut in d. l.
 adoptivus. Al. Quia si animam fuisset
 emancipatus. ut ibi. Et de iudicis et
 species habet in su. 2. li. 4. ti. 8. q. 8. B.
Cum quid filius adoptivus potest contrahere
 cum filia illegitima patris adoptivi. R.
 fm. d. r. Credo sine iudicio quod sic
 et quod filius illegitimus potest contrahere cum
 filia adoptiva sicut notat Aug. 30.

q. 3. in prin. Nā illegitimus filius
vel filia non ē in patria potestate.
A. Inst. de nup. §. pe. B. Cō. Ho
sti. 7 Inno. A. Idem in sum. con.
eo. n. q. 9. B.

2 **E**tz adoptiu⁹ qui non transit i
potestate patris adoptantis possit
contrahere cū filia legitima ipsius
adoptantis. R. De hac qōe varie
sunt doctorū opinionēs. Dicit tani
pōt q cū iura canonica indistinc
te loquātur de adoptione non di
stinguendo inter simpliciter adop
tatiū. s. qui nō transit in potestate
7 arrogatiū qui transit inuēit q q
tum ad hoc idē ius sit in viro qz ca
su. s. q nō possit nisi adoptio pū
dissoluat p emancipatiōez q emā
cipatō qntū ad aliquid hz locū ē i
adoptato. s. non transeat in pōta
tē. L. de adop. l. pe. §. si aut. A. vid
licet quo ad successiōez ab intesta
to que dat adoptiuo tali nō eman
cipato. s. non datur emancipato vt
ibi. 7 sic ipedit mīmoniu⁹ cum a
doptato siue transeat in pōtatē suā
nō. Hoc 13 Host. 7. v. v. in spe. S3
Inno. 13 q n ipediat qn adopta
tus non transit in potestatem. vt 7
nōt dñs An. de Bu. ex eo. c. vno
7 idē dicit Hug. vt in sum. con. c.
ti. q. 10. vbi n pferē aliq istaz opi
nionū. Sili nec per dñm An. vbi
s. ideo non videtur precipianda
sententia. B.

3 **Q**uid si adoptiu⁹ durāte adop
tiōe contrahat cū filia legitima adop
tantis. nūqd soluet mīmoniu⁹. R. n.
fm. v. v. Quidā dixerunt q nō sed
ueri tenen qd Hug. nōuit. s. q sol
uat ex eo. c. vno. A. Ibidē dī. quā
diu durat adoptio inter tales nup
tie p̄sistere n pnt. s. primā 13 Spe.

In fa aut. s. q magis mīmoniu⁹
soluatur cōmuniter magis viden
tur inclinari doctores vtridē nōt
dñs An. de Bu. q ēt dicit q pmp
nū ē dare remediū. s. dissoluendi a
doptionē qua dissoluta poterit cō
stare mīmoniu⁹. B.

Etz nūqd due p̄sōe q ab eodez
sunt adoptate p̄nt iter se p̄rabē?
R. fm. x. v. Pnt cū nūq̄ rep̄at
phibitiū. sic 7 duo spūales filij ali
cui⁹ p̄rabere pnt. 7 spūales euz a
doptantis. Con. Hug. 7 Ber. A.
Idem in sū. 2. eo. ti. q. xi. B.

Etz inter p̄fem adoptantem 7
patrē adoptati siue matrē aliq co
gnato contrahat. R. n. fm Tho. 7
Pe. Nulla. A. Idem in sum. cō.
e. n. q. 13. B. De materia adoptio
nis 7 arrogationis habes plura
adoptio.

Impedimen

tum. 8. de impedimento crīs
Sciendum primo q quedā crīa
ipediūt mīmoniu⁹ contrahēdū s3
nō dirimūt cōtractū. 7 sunt septē
Primū ē incest⁹. 32. q. 7. si qz vi
duā. 7. c. qui dormierit. 7. c. p̄cub
uisti. Secūdu ē de illo q interfecit p
priā vxorē. 33. q. 2. admonere. 7. c.
infectores. Tertiu qn quis rapu
it sponsaz alterius. 27. q. 1. Itamū.
Quartū qn quis ifidiādo mīmo
nio p̄priū filiū de sacro fonte le
uauit vt posset puare vxorē d̄bito
coniugali. 30. q. 1. de co. Quintū qn
qs interfecit sacerdotē. ex de pe. 7
re. qui p̄sbyter. Sextū ē solēmiter
penitēs. 33. q. 2. de his. 7. c. antiqui
Septimū ē si qs mōialē i vxorent
scienter accipiat. 27. q. 1. hi q. Dēs
predictos cā⁹ ponit Ray. Pe. 7

Hos. preter ultimum quez solus
Hos. addit. L3 aut h z forte mlia
alia impediant shendum. si tn tume
tur de iconinencia dz eis eps pcede
re licentia nubedi. ar. 33. q. 2. antiq.
z. c. i adolescentia. z extra de eo q
cogno. p san. vxo. sue. c. ex lris. Et
fm q addit. v. v. A. s. ad prime
dem qd fuit Ray. vi i sui. con. li. 3.
ti. 9. q. 1. vbi hec notant. B. sufficit
licentia proprii sacerdotis. imo d
psuitudine non seruatur iste rigor
petendi licentiam.

1 Que sunt crimina que dirimunt
mrimoniū tā pēuz. B. Solū duo
Primū ē. Si q mulier machina
ta fuit i mortem alicui⁹ vxoris z ip
sam cū effectu occiderit aio habē
di virū illi⁹ i suuz. z similiter si qs
machinatus fuerit z cū effectu oc
ciderit virū alicui⁹ vt habeat eius
vxorē. tales si p̄xerint ppetuo sūt
sepandi. 31. q. 1. si qs viuentē. Vel si
qs interficit suā vt ducat illā cū qua
mechaf. h Tho. i. 4. dis. 31. Idem
itellige si qua occidit p̄prium vīz
vt ducat illū cū quo mechatur. A.
Idem i sum. con. eo. ti. q. 2. scdm.
Ray. z gl. eius. B. Qui casus fm
quosdam itelliguntur solum si dū
esset primū p̄giū eo q ambo vi
nerent fuerat pmissū adulterium.
A. Hoc dixi glo. Ray. z Hos. vt
p̄z i dca. q. 2. B. Sed verior videt
opi. Imo. z Hos. dicērium q so
la machinatio mortis cum effectu
sufficit ad dirimendum mrimoni
um l3 n̄ iternenerit adulterina pol
lutio. ex de puer. i. si. laudabilē. A.
Ibi. n. nulla sit mentio de adulteri
na pollutiōe. B. Hoc ē p̄mum cri
mē dirimēs mrimoniū. Secūdū
ē adulteriū. z hoc qñ adulterātes

sibi prestant fidem. p̄mittendo seu
iurando q shent siue de facto cō
trahant. Et itelligēdum si viuēte al
tero cōiuge fuisset iter illos adulte
rino commixtio. siue fuerit ante di
ctā p̄missionem vel cōtractuz siue
post. Ad si adulterina pollutio p̄
us vel post nō iteruenerit nō ipedi
tur mrimoniū. ex de eo q cog. c.
vli. A. Ibi d̄r. S̄ide data promissū.
Sed tn sub noie fidei itelligit etiā
nuda promissio. Et huiusmodi. p
nussio est quasi quedam despon
satio de futuro. fm glo. Ray. z in
sum. con. dca. q. 2. B.

2 Quid si quis occidit maritum
adultere non eo aio vt vxorem ei⁹
habeat. l3 i bello. vl casu. vel odio
B. fm Imo. Non dirimūt mairi
moniū postea piractū. nisi ad hoc
iterficeret vt eam duceret. extra de
cōuer. i. si. laudabilem. circa si. A.
Idem i sui. con. dca. q. 2. B.

3 Quid si qs p̄cepit mādauit vel
cōsulerit interfici z itersecus est. B.
fm. v. v. z Hug. Idem ē ac si iter
fecisset. S3 si non mādauit aut cō
sulerit. l3 postq̄ fuit itersecus ratū
habuit. Dicēdum q l3 al i malefi
ciji rati habitio retrahat z mā
dato equipet tamen pp hoc nō di
rimūt mrimoniū sequēs. Idem
Lau. z Ber. A. Idem i sum. p. di
cta. q. 2. B.

4 Quid si qs vxore viuentē de fa
cto pirabit cū adultera. B. Distin
guēdum ē. qz aut ista sciuit euz ha
bere aliam vxorē. aut nesciuit. di
co vsqz ad mortē prime. Si g⁹ qñ
eā duxit. p̄a sciuit q hēbat aliaz. n̄
pōt euz illo i mrimonio eē. Si vō
prius nesciuit z nē mortua iā priā
vxore de nouo scit. i p̄tate ignorā

tis ē matrimonium ratificare vñ
uorū petere. extra de eo q̄ dux. i
ma. quā pol. c. l. t. c. veniēs. ita tñ
q̄ si p̄ q̄ scit carnali copule con
senserit nō poterit diuorū petere.
ar. eē de coniu. ser. c. pposuit. t. c.
fi. Qd si ab initio qdē fuit ignorās
sz p̄ia viuēte sacra ē p̄scia. non d̄z
pati q̄ cognoscat a viro. al i ppetu
uum m̄fimonū ipediret. ar. eē de
p̄scrip. c. fi. in fi. t. c. p̄l i fi. 34. q. 2.
si virgo. eē de secun. nup. dñs. 119.
itelligendum ē si p̄mū m̄fimonū
verū fuit. aliū nō p̄stat ipedimētū
scdō. eē de spon. veniens. t. de ma
tri. cōtrac. p̄tra iter. ecc. ex l̄is i fi.
A. Idem i sū. con. eo. ii. q. 3. B.

S. C Sed qd si mortua iā p̄ima vir
ñ cognoscat carnalit istā scdaz ad
ulterā q̄ secū p̄traxerat. ignorāter.
sed ip̄e ducat tertiam. R. fm̄ Hos.
Debet manere cū tertia q̄uis po
stea etiā cognoscat scdā. eē d̄ eo
q̄ dux. i ma. quā pol. c. veniēs. Mā
p̄ma viuēte p̄sensus habitus cū se
cūda nullus fuit. t. sic non ipedit
sensū tertiē qñ etiā si post mortē
p̄me carnaliter cognouerit scdā q̄
fuit ignorās istā habuisse vxorez
t. nunc etiā ignorās ē ip̄e vir p̄
trahat cū tertia. adhuc cū tertia re
manebit. eē d̄ elec. bone memorie
2. eē d̄ p̄iu. ser. pposuit. c. fi. A. idē
i sū. con. eo. ii. q. 4. t. 5. B.

Quid si q̄s vxore viuente cōtra
xit t. p̄cubuit cū duab⁹ vel plurib⁹
iscijs. R. fm̄ Hos. Locust est gra
uificationi. q̄ quācūq̄ certificataz
de morte prioris p̄io cognouerit
post mortem legitime illā tenebit.
extra de eo qui dux. ima. quā pol.
veniēs. A. Idem in sum. con. c.
ii. q. 6. B

CSz qualiter itelligit infcia. R. fm̄
Hos. An habet iustam cāz igno
randi vt q̄ vir de remons veniēs
asserbat se nō h̄ie vxorē eē d̄ spō.
cū aplica. Iō aut̄ iscia non p̄mittit
adulteriū. quia non p̄mittitur sine
dolo. ff. ad. l. iul. de adulg. l. p̄l. 34.
q. 2. i lectū. A. Idem i sū. p̄. eo. ii. q.
7. vbi ē additū fm̄ eundē qualiter
filiū etiā legitima viuente suscep
ti legitimi eēsent. si tñ scdū matri
monium i facie eccleie sit scit⁹. Se
cus si clam. B

S. C Atz liceat vxorē adulterā occi
de re. R. fm̄ P̄e. t. Th. in. 4. dis.
37. Hoc pōt cōtingere dupliciter.
Uno mō q̄ p̄ iudiciū iudicis. p̄cu
rat occidi. t. hoc lz facere amore
iusticie nō luore vindicte. Non tñ
lz hoc fieri i iudicio eccliaſtico sed
ciuili. Scdō mō q̄ eē iudiciū oc
cidit eā vel facit occidi. t. h̄ nūq̄
lz fm̄ legē diuinā. lz aliquo casu p̄
mittat fm̄ legē ciuile. vt qñ inuenit
vxorē i actu adulteriū. tunc. n. lex. p̄
pter ieiunietum nō punit. A. Idē
i sū. cō. eo. ii. q. 9. B. Et itellige h̄
dictum Tho. q̄ lex non punit. s. q̄
non punit morte sicut alia homici
dia. sed tñ punit satis acrif. vt. ff. d̄
adul. l. si adulteriū. s. si marit⁹. A.
alicipit. s. imperatores. t. ibi dicit
q̄ si occisor erat humilis seu vilis
p̄sona damnatur ad opus p̄petuū
si aut̄ honestior i isulam relegatur.
B. Atz aut̄ viro liceat occiderē a
dulteriū. vide. j. lex. s. 9. In foro p̄
scie tales nihilomin⁹ p̄nitiendi s̄
Atz magis peccet q̄ occidit vxorē
q̄ qui occidit matrem habes. j.
vxor. s. p̄l.

Impedimen^{tu}_{9.}

de dispari cultu. s. qñ fidelis cōtra
hui cū ifideli vt iudeo vel pagano.
A. vel heretico fm Ray. 7 i sū. 2.
li. 4. ti. 10. q. 1. vbi hec notant. 7 dī
in. c. caue. qđ sequit. sed de h. j. s.
pli. B. Nam tunc nullum est ma-
trimonium. 28. q. i. s. ex his 7. c. ca-
ue. Unde Exo. 34. 7 Deut. 7. phi-
buit dñs dicēs. Non accipies vx-
orem filijs tuis de filiabus alienige-
narum ne traducant eos post dōs
suos. Sed tñ sponsalia bñ possunt
contrahi cum hac pditione si ifide-
lis puertat. 28. q. 1. nō opōt. Nec
etiam Tho. 7 Pe. i. 4. dis. 39. A.
simul cū Ray. vt i dca. q. i. B.

I. C Sed nūqd iter ifideles pōt esse
matrimoniu. R. fm Tho. i. 4. dis.
39. Inter ifideles pōt eē matrimo-
niu iqtum est ordinatum ad plez
fm pfectionem nature nō aut inq̃-
tum est ordinatum ad ipsam fm p-
fectionem gratie. 7 iō matrimoni-
um qdem ē. s. n pfectum. An ifide-
lis cognoscens vxorem nō peccat
si pp bonum plis aut illius fidei q̃
tenetur vxori debituz reddat. Idē
26. dis. deinde.

2 C Atq cōiunx cōuersus ad fidem
possit remāere cū vxore ifideli. no-
lēte puerti. R. fm Tho. vbi s. Fide-
lis cōuersus pōt cum ifideli rema-
nere sub spe puerfōis si eā i ifide-
litate obstinatz non viderit. 7 bñ
facit cōmanēdo. Et de h ē p̃siliuz.
Apli. i. ad Cor. 7. Mō tñ tenet sed
pōt dimittere eam ēt sup̃a velut ei
cohabitare sine p̃meltia creato-
ris si cōuertu nō vult. A. Cō. Ray.
vt i sū. con. eo. ti. q. 2.

3 C Quid si iudei vel pagani cōtra-
xerūt cū cōsanguineis fm rursu su-
os. nūqd post puerfionem potest

remanere. R. fm Tho. i. 4. dis. 39.
Si p̃traxerint i gradibus dinia le-
ge phibitis Leuit. 18. tunc siue vī
q̃ siue alter ad fidē cōuertat. n pnt
i tali matrimonio pmanere. Si at
p̃traxerint i gradibus phibitis
p statutum ecclesie. pnt cōmanere si
vterq̃ puertat. vel si vno cōuerso
sit spes de cōuersione alterius. A.
Idē i sū. cō. eo. ti. q. 4. Et facit eē d
diuor gaudemus

4 C Quid si ifideli qui puertat ha-
beat plures vxores. R. scdm Th.
vbi s. Non fuit verum matrimoni-
um nisi cū prima. qz eēt p̃tra leges
nature. An si talis cū oibz vxori-
b⁹ puertat pōt cū prima cohabita-
re. 7 alias d3 abijcē tāq̃ penit⁹ ex-
traneas 7 si p̃ma puerti nollet. nō
pp hoc ē matrimoniu cū aliq̃ ista-
rum. sed pōt cū aliqua istaz d no-
uo p̃trahē fm modū q i sequenti.
6. s. dī. A. Cō. Ray. Mos. 7 Ber.
vt i sū. 2. eo. ti. q. 5.

5 C Quid si ifideli repudiata p̃ma
vxore aliā duxerit 7 puertat. R. s.
Tho. i. 4. dis. 39. Dicēdum q̃ spū-
dium vxoris est p̃tra legem natur.
An ifideli non l3 repudiare. 7 idō
si puertat postq̃z ip̃e vna repudia-
ta alteram duxit. idem ē iudiciū
sicut de illo qui plures simul vx-
ores habebat. qz tenet primaz quā
repudiauerat accipere si conuertit
voluerit 7 aliam abijcere vt dcm ē
i primo. s. A. Idem i sū. con. e.
ti. q. 5.

6 C Quid si ip̃a cōuertu noluerit. R.
fm Tho. vbi s. Si ip̃a ifideli vlti
cohabitare viro fidei sine p̃ume-
lia creatoris 7 sine hoc q̃ ad ifide-
litate iucat. pōt qdem vir fide-
lis ab ea discedē. sed discedēs nō

pōt aliā accipe. Si autē h̄ vxor infidelis nolit ei cohabitare. vel nō sine p̄mellia creatoris aut si ad infidelitatem p̄trahere nitat i his tribus casibus vir f̄ delis discedēs pōt alteri p̄ matrimonium copulari. **A.** Idem ē si vellet eum trahere ad q̄d cunq; mortale p̄c̄m̄ extra d̄ diuor. gaudem⁹. §. qz autem. vbi p̄stera subdit. Qd si cōuersi ad fidez et illa cōuersa se q̄tur. anq̄z p̄p̄ cas p̄dictas legitimam ille ducat vxorem. eam recipere cōpellit. nec poterit diuoluisse obijcere fornicationē p̄ eo qd̄ nupsit alteri nisi fuerit al fornicata **B.**

2 **C** Si nūqd̄ l3 viro ad fidem conuerso vxore existente in infidelitate emittē votū p̄nētie. **R.** fm̄ Tho. i. 4. dis. 39. Si post cōuersionem viri sit aliq̄ p̄babilis spes de p̄uersione vxoris. nō d3 vir votum p̄nētie emittere. nec ad aliud m̄fimonium transire. qz vxor difficiliter cōuerteret sc̄iens se sic p̄uata ēē. Si autē nō sit spes de conuersione pōt ad sacros ordines vel ad religōez accedē p̄us regita vxore qd̄ puerat. tūc si postq̄ vir sacros ordines suscepit vxor conuertatur. non est sibi vir suus reddēdus sed d3 sibi iputare q̄ i penā tarde conuersionis sue p̄uata viro suo. **A.** Idem i sū. con. co. ii. q. 10. **B.**

8 **C** Si alter iugium p̄uertat. proles quem debent sequi **R.** fm̄ Tho. in 4. dis. 39. Si p̄les puenerit ad etatem p̄fectā libere poterit seḡ parēte quē voluerit. Si at ē i minori etate. tūc d3 dari fideli. nō obstante qd̄ indigeat m̄fis obsequio ad educationem. Hoc idē h̄t s̄. fili⁹. §. 2. **A.** Idem i sū. cō. eo. ii. q. 12.

C Quid si vterq; cōingū tpe cōtra 9
cti m̄fimonij erat fidelis. nunc alter labit i infidelitatez. **R.** fm̄ Ray. Alter nō pōt cōtrahere. Nec distiguo virū iteruenerit carnalis copula vel nō. nā in vtroq; casu fidelis tunc tenet p̄m̄ere. **A.** Idem i sū. con. e. ii. q. 13. et facit extra d̄ diuor. quanto. **B.**

C Quid si catholic⁹ p̄trahit cū heretica baptizata. nunqd̄ tenet m̄fimonij. **R.** s3 Tho. i. 4. dis. 39. Verum ē m̄fimonij q̄uis peccet cōtrahēdo si sciat h̄cā. nō tū p̄p̄l3 m̄fimonij dirimit et econuerso si aliq̄s cathecumin⁹ s3 nōdum baptizat⁹ cū aliq̄ baptizata p̄traheret nō ēet verū m̄fimonij. Idē **Pe.** **Al.** et Ray. **A.** Idem i sū. con. co. ii. q. 14. et 16. **B.**

C Atz infidelis vni⁹ ritus possit p̄trahē cū infidelib⁹ alteri⁹ rit⁹. **R.** s3 Tho. vbi s̄. Pōt. nisi p̄ aliqd̄ ius positiuū eoz p̄hibeat. qz tunc cult⁹ disparitas ipedit m̄fimonium. **A.** Con. **Pe.** vi i sū. con. eo. ii. q. 15 **B.** De m̄a infidelium multa h̄cō. j infidelis. cū alijs ad q̄ remittit.

Ad pedimen

tū. x. De violentia siue metu.

Ubi p̄sciendū qd̄ violentia siue metus ex sui natura etiā sine p̄stitutio ne ecclie m̄fimonij. excludit quia excludit p̄sensum. **A.** sine q̄m̄ matrimonij ēē nō pōt. vt i sū. con. li. 4. ti. xi. q. 1. vbi hec notant fm̄ Ray. **B.** Et qdem quid sit vis habes. j vis. §. 1. Et quid sit metus. j. met⁹. §. primo.

C Virū coactio ipediat m̄fimonium. **R.** Duplex ē coactio. Quedaz absoluta q̄ sit p̄ vim. et ista non h3

psensu animi in que nō cadit coactio. Sz pōt eē coactio ad copulā carnis vel aliud extrinsecū ad qd trahit psona inuita. ⁊ talis coactio qñ nō psentit in mīmoniu nō efficit illd. Quedā aut coactio ē pditō nata. ⁊ ista sit per metū qñ. s. quis psentit timore alic' mali. Sup quo sic distinguit. Duplex ē mei'. Qui dam cadit in pstantē viz. ⁊ ille excludit matrimoniu. ex eo. platū. ⁊ .c. ad audientia. ex de spon. venies 2. Quidā vō metus ē insufficiens. s. q nō cadit in cōstantē virū. ⁊ ille n̄ excludit mīmoniu. ff. e. neq timore. A. Idē in sū. con. eo. n. q. 3. B. Quis autem est metus qui cadit in constantē virū habes. j. metus. s. 2. A. Positis ibi adde ⁊ vincula tionē que dī metus cōstantis. ff. e. .l. neq timore. Aduertendū etiā q talis metus dī cadere in vnum q nō dī cadere in aliū ⁊ minor me tus magis excusat feminā q virū. ⁊ sic iudex fm diuersitatē psonarū vel locor iudicabit qualis sit metus vel violentia. ⁊ sic virū mīmoniu sit aliqd vel nullū. vt notat in dca. q. 3. vbi et dī fm Hostien. q si filia timore mortis patris i ali quem consentiat q verus est q nō sit matrimoniu. quia non ē liber consensus. licet quidam contrariū dicant. B

2 Quid si qs in captiuitate cōtrahat matrimoniu. B. fm Host. Si captus est ab hostibus. seruus factus est. vñ non aliter pōt cōtrahē nisi sicut seruus. de q. s. impedimē tū. 3. Si vō captus ē vt cogat ad tale matrimoniu cōtrahendū. nō valebit ar. ex de pcura. accedens. Si vō ex alia cā detinetur. bene pōt p

trahere. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 4. Et de hostibus itellige. s. bel lū. i. s. s. in additione. B

3 Quid si mulier post cōsensū coactū morā trahat in domo mariti? B. s. x. Si mulier que allegat metū steterit p annū ⁊ dimidium cū marito. aut et minori tpe dū in tñ sit q iuxta arbitriū boni viri p standū sit p consensu. nō debet pō stea audiri. ex de spon. ad id. Cō. Host. ⁊ Ber. ⁊ cōponit ab eis v sus. Effuge. cū poteris ne psensisse puteris. ar. ad h. ex de spon. psulta tioni. A. Idē in sū. con. e. ti. q. 5. vbi etiam ponitur quod dicitur in. s. proximo sequenti. B

4 Sz quid si post psensū coactus carnali cognoscit? B. s. De. Si habuit opporunitatē reclamandi psumit tacite consentire in mīmo niū. Qd si coacta fuit per viz abso lutā siue metū sufficientem non est mīmoniu. sed si nō fuit sufficiens tūc in iudicio qdē exteriō psumi tur p mīmonio. si tñ vere nō psent nō est matrimoniu.

5 Quid si ad cōsensū coactū appo nit iuramentū. B. fm De. Tale iuramentū in foro quidē iudiciali dicec nō fuisse obligatoriū. tñ i foro p scie psulendū est q impleat iuramē tū. vel saltē p superiorē ipetret ab solutionē. Con. x. x. ⁊ Aug. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 6. B

6 Quid si cōsensus coactus saltē ex pte cogēs faciat matrimoniu. B. fm Tho. in. 4. dis. 27. Dicendū q nō. qz matrimoniu claudicare nō pōt. Si tñ postmodū cōsentiret coactus esset mīmoniu dūmō cogēs adhuc in suo consensu maneret. Secus si mutauit volūtatē. A.

Co. gl. Ray. et Pe. et addit Pe.
q si prius pſentes poſtmodū vult
diſſentire. cum aliter velut cōpellet
per eccleſiam. pſumit. n. manet in
eodē pſenſu. vt ei licet variare con
ſenſum. vt in ſū. con. eo. ii. q. 7. Et
ad hoc facit. c. i. ex de eo qui dux. i
ma. quam pol.

2 **C**ū pater poſſit cogere filios
ad cōtrahēdū. R. f3 Pe. Nō pōt
neq3 gnāliter neq3 in ſpālī euz aliq
q3 i niſimōnio regit pſenſus ma
xime liber rōne ppetue obligatōis
q ibi cōtrahit. ex de ſpon. requiſi
uit. Non tñ pp h parentes temere
iurant niſimonia filiorū. q3 ex na
tura ipſius contractus intelligitur
iſta p dno. s. ſi liberi conſenſerint.
et ipſi parētes obligātur ad indu
cendū eos. A. Idem in ſū. con.
eo. ii. q. 8. et 9.

Impedimentū

xi. de impedimento ordinis.
Abi ſciendū q clerici in minorib9
ordinibus niſi ſint religioſi qui cō
tinētū pſentit licite pnt cōtrahere
diſ. 32. ſi qui vō. et c. ſeriatim. ex d
cle. pin. c. i. 2. et 3. Si vō ſunt in ſa
cris cōtrahē non pnt. et ſi cōtraxe
rint ſepabit matrimonii. diſ. 32. ſi
quis eo. ii. et c. lectores. et c. erube
ſcant. et c. placuit. ex qui cle. vñ vō.
c. i. et 2.

i **C**ū ordo poſſit ſupuenire ma
trimonio. R. f3 Pe. Coniugat9 ſi
ordinet cōſentiente vxore. ſuſcipit
ordinē et executionē. et ſic ipſa cū
eo ſi ē in ſacris. intelligit cōtinētū
pſiteri. A. facit. c. ſeriatim. 32. diſ. B.
Si vō neſciētē aut non pſentiente
vxore. recipit qdē caracterē ordi
nis ſ3 nō executionē. A. Hoc vey

in eccleſia occidentali. ſecus in orien
tali. vt in ſū. con. li. 4. ti. 12. q. 2. B.
In nullo aut caſu ordo ſacer ſi ſit
poſt niſimōniū dirimit illud ſ3 di
rimūt ſolū poſtea cōtractū vt in ex
uaganti Joh. 22. que incipit. Anti
que. A. Aduertendū q faciens ſe
ordinari in ſacris inſcia vel cōtra
dicente vxor. peccat mortaliter f3
Al. et in ſū. con. li. i. ti. 8. q. 59. Abi
ēt p3 fm Ray. q talis non pōt exi
gere debitū ſed reddere tenet etiā
ſi ſit factus eps vel papa fm gl. ei9
et Hug. niſi vxor poſſit induci ad
cōmētū. et q reſtitutus vxori n
portabit coronā aut habitum mo
nachalē cū ſcandalo uxoris ſi ſor
te factus fuerit monachus. de ſac
to. Con. Pe. et addit q tōſmā et
habitū clericales tenet deferre ſi ſi
ne ſcādalo vxorē cēpōt al nō Th.
et dicit q vxor nō tenet ei debitu3
reddere. Immo. addit q ſi talis p9
mortē vxoris contrahit. nō t3 niſi
mōniū. Itē Ray. q ſi ordinationi
mariti vxor cōſenſit vel dum ſcir3
nō p̄radixit. ſit ei duplex p̄iudiciū
Unū q oportebit eā de cetero cō
tinere. Aliud q3 ēt mortuo viro n
poterit cum alio contrahere et ſi p
traxerit nō tenebit. et h3 quosdā
ppter votū qd videtur ſolēniſaſſe
ex pſona viri. Cui rōni con. Al. l3
ali3 dixerint q ppter conſtitutōez
eccleſie que in h caſu dirimūt niſi
mōniū. Geſt certe iſta direptio nō
ſit niſi rōne ordinis. vel religionis
vt in. c. vno de voto. li. 6. Addit et
Ray q l3 ali3 dixerint q iſta uxō
p moti ad ordines ſacros teneat i
gredi religionē. ego tam teneo cū
Jo. Lau. et Tan. q non teneatur.
ſed ſufficit ſi in ſeculo caſte viuat

quod etiā. debet pmittere. Tho. et dicit q non tenet religionē inirare si sibi nō timeat de periculo castitatis. Idem dicit Al. Idem Hosti. Salu h fm Ray. in vxore eius q pmouendus est in epm. qz non debet vir eligi nisi vxor intret religionem. et de puer. punga. cōiugatus. r. c. sanc. Con. Immo. Clericus at ozietalis ut cōius r probabili? dī sine p̄sensu vxoris pmoueri nō debet. ut habetur in dicta. q. 59. Itē eo. ii. q. 60. dicit q consulendus ē papa vtrū p̄ suspensionem sacri ordinis rumpat matrimonium ante carnalē copulā sicut per ingressus religionis. sed hoc videtur hodie declaratum q non per prefatas dī cre. Antiquē.

Impedimentū

1. de impedimēto ligationis videlicet qn qd alteri cōiugi ē alligatus. Si quidē alligatus ē vxori ea viuentē aliā accipere nō pōt. al adulteriū cōmittit et de spō. du. l. 3. Et ibi p̄z q h verum est etiā si p̄mū matrimoniu solū contrahit p̄ verba de p̄nti. r secundum ē p̄ copulā carnalē. B. Sed nec antiquo tpe potuit. nisi diuina reuelatōe r instinctu ut fuit in patri archis. et de diuor. c. gaudemus. §. 1. Pōt tñ alter cōiugi an carnalē copulā alio inuito ad religionem transire. ut dictū est. s. impedimentū. i. §. 2. r tñc alter coniugum remanebit liber. Pōt qz vir vxorē dimittere pp fornicationē. s. q̄tuz ad cohabitationē r debitū cōiugale. s. aliā ducē nō pōt. 3. q. 7. c. 1. r. 3. Post mortē vō alterius coniugis alter nubere pōt cui vult. r i

fra tempus lucus mulier sine p̄a infamie. et de secundis nup. super illa. Ad si alē alligat? ē alteri nñ p sponsalia vide. j. sponsalia. §. 8.

Quid si vxor credat virū mortuum r contrahit cum alio. R. fm Ray. Si credit ex pbabili cā. excusat ppter ignorātiā facti. r filij si quos suscepit iudicabunt legittimi. Si tñ post de morte p̄mi dubitat. d. 3. quidē reddē debitū sed n̄ exigē. et de secundis nup. dñs. S. 3. si p̄cessu ipis credit eū pbabili vi uere nō pōt debitū exigere nec d. 3. reddē p̄iculo adulteriū se exponēdo. A. Immo qñ dubitat oīo d. 3. reddere dīcio. c. dñs et si dubium sit pbabile. et de sen. exco. ingitōni. B. Si vō p̄mū reuertat vel aliē sibi de eius vita p̄stiterit. statim d. 3. recedere a secūdo r redire ad p̄mū. qd si nō fecerit. adultera iudicabit. 34. q. 2. cū p bellicā. r. ca. cū i captiuitate. r. c. si virgo. P̄mū qz ea recipe tenet. ut i dictis. c. p̄z nisi forte illa postqz scitit de vita p̄mi p̄misit se cognosci a secundo r sic adultera fuit. A. Idem in sum. con. li. 4. ti. 13. q. 3. r. 4. B. Quid si coraxit cū aliq putans virū suū viuere q reuera mortuus ē. nunqd est infamionū. R. §. 3. d. Credo sine p̄iudicio matrimoniu ēē in h casu. A. nō distincto virū p̄rahentes credāt h sibi licet nec ne fm eundē ut in sū. con. eo. ti. q. 7. B. Quod intelligēdū ē nisi p̄stet q coniunx credens impedimentū esse nō intendebat contrahere. Nam si nō est intentio non est matrimoniu. et de spon. tua. Quid si vir iuit in exercitiū contra sarracenos vel i regionē lōgin

quā t nescit utrū sit viuus vl' mor-
tu⁹. quid faciet vxor. rñ. fm Ray.
Cōtrahere n̄ pōt donec certitudi-
nē recipiat de morte viri. ex d spō.
in pñua. aut verisimili d morte p
sumat ex ut lite nō pte. qñ frequēt.
A. s. p receptionē cecti nunciij. dcō
.c. in pñua. t in sū. p. e. ti. q. 5. ul' p
iuramētū eius sub quo militauit. l'
et sociorū q mortē eius bñ nouet
fm Ray. i sū. p. e. ti. q. 9. vel p vnū
testē famā publica acclamante fm
Aug. t glo. Ray. vel fm Aug. p
solā samā publicā si ex alijs pñp
tionibus vñ verisimile maritū esse
mortuū. vel si diu multū stetit. vel
si senex t egrotus recessit t h⁹. vt
in sū. con. eo. ti. q. 10. vbi et dñ fm
hosti. q de facto p̄trahens añ cer-
tificationē mortis prioris viri. si n̄
fama publica habeat q mortuus
sit reddere pōt debitu. dñ tñ eā cō-
scia n̄ remordeat s̄ nō exiger. Mā
tale matrimoniu n̄ dirimitur l̄ s̄ i
terdictū ecclie sit contractū. Facit
ex de secundis nup. c. dñs.

Impedimentū

iz. de publice hōestaz iusticia
quid sit. rñ. fm hosti. in. 4. dis. 4i.
Et ppinquitā ex sponsalibus p-
ueniens robur trahens ab ecclie i-
stitutione propter honestatem ei⁹
A. Idē in sū. p. li. 4. ti. i. q. i. B.
i Quando aliqui sponsalia inter
se contraxerūt nullus de consāgui-
nitate sponsi pōt sponsam illā ha-
bere i vxorez. nec aliqua de cōsan-
guinitate sponse pōt sponsū illum
habere in virū. ex de despon. ipu-
be. continebat. s. vl. ex d spō. iue-
nis. t. c. ad audientia. Et durat l̄
phibitio vsq ad quartum gradu

ipsoz cōsanguineorū. ex de spō.
.c. sponsaz. t de despon. impube.
.c. continebat. in fi. A. Idem in sū.
con. co. ti. q. 2.

B
C Quid si sponsalia de iur non te-
nuerūt. R. Si sponsalia fuerūt pu-
ra t certa etiam si fuerunt nulla rō-
ne p̄sanguinitatis affinitatis frigi-
ditatis religionis. aut alia quacun-
qz rōne. orit publice honestatis ius-
ticia ad dirimenda sequētia spon-
salia vel matrimonia. nisi fuissent
nulla rōne consensus. vi puta quia
ābo vel vn⁹ erat infans. ex de spō.
ex spōsalibus. t. c. se. li. 6. A. Istō
c. sequēs ē. c. si infantes de despo.
impu. vbi et p̄z q infans dñ minor
septēnio cuius desposatio nō idu-
cit h̄ impedimentū. vt dicū ē ni-
si traductio secuta fuerit etiā tēpōr
infantie tūc eni bñ vñ h̄ impedimē-
tū inducere et ad dirimendū. vt in
.c. iuuenis. ex despon.

B
C Quid si qz primo sponsalia cū
aliqua p̄traxit t postmodū cū alia
ipsius primie consanguinea idē se-
cit. R. Debet cōtrahere matrimo-
niū cū prima. Mā sponsalia sequē-
tia nō impediunt p̄cedentia. ex de
spon. ex sponsalibus li. 6.

4
C Quid si sponsalia cum aliqua
sint facta sub condicione t pendē-
te cond tōe vir cum alia illius con-
sanguinea cōtrahit p verba de pre-
senti. R. Cum secūda remanere de-
bet. qz ex sponsalib⁹ conditionali-
bus sicut ex. non habentibus p̄sen-
sum t incertū non orit publice ho-
nestatis iusticia. ex de spon. ex spō-
salibus. li. 6.

5
C Quid si duo infantes vel vnus
maior septēnio alter minor spon-
salia p̄traxerūt ipsi vel parentes. p

ets. **R.** Si facti maiores septennio per cohabitationem mutua seu alii vbo vel facto eorum ligdo apparet quod in eadem voluntate perdurat. sponsalia pualescunt. alio modo. Nam ab initio nulla fuerunt ex defectu consensus. et ideo non inducunt publice honestas iusticiam extra de despon. ipube. si isates. li. 6.

6 **Q**uid si pubes et impubes vel duo ipuberes contrahunt in iuniorum. **R.** Si non erant proximi pubertati in quibus malicia non suppleat etiam. non fit matrimonium. **A.** Etiam per aduentum pubertatis. nisi per carnis copulam subsequatur vel aliquem modum alium contrahentes eosdem cum eiusdem perseverantia voluntatis ad pubertatem ipsam pervenisse persistit evidentiter. ut in deo. c. si infantes. **B.** Sed in si erant maiores septennio fuerunt sponsalia et ex eis est inducta publice honestas iusticia. extra de despon. ipube. si isates. li. 6.

7 **A**n ex sponsalibus que parentes per filios puberibus vel ipuberibus habent filii obligentur. **R.** Si expressse vel tacite consenserunt. ut si presentes fuerunt nec contradixerunt obligantur. et in eis oritur publice honestas iusticia. Idem dicendum si absentes fuerunt. et postquam sciuerunt ratificaverunt tacite vel expressse. alio ex sponsalibus factis a parentibus filii non obligantur. nec oritur publice honestas iusticia. extra de despon. ipube. si isates. li. 6. Desponsalibus habes plura. j. sponsalia.

Impedimen

tum. i. 4. De affinitate quod sit deus est. affinitas. Et contrahitur affinitas et per fornicariam copulam. 35. q. 3

nec ea est de eo quod cognoscitur. consanguineus. vxo. sue discretionem. et c. me.

Qui sunt affines et in quo gradu. **R.** Quamvis hactenus multa fuissent genera et gradus affinitatis. hodie solus est talis generis quod omnes consanguinei uxoris mee sunt mihi affines. et in eodem gradu in quo sunt consanguinei uxoris. Sicut omnes consanguinei mei sunt affines uxoris mee. et in eodem gradu in quo sunt ipsi consanguinei mei. **A.** Verbi gratia. Soror uxoris mee est ipsi uxori in primo gradu consanguinitatis et mihi erit in primo gradu affinitatis. Filia sororis in secundo gradu consanguinitatis uxori et mihi in secundo gradu affinitatis. Idemque virumque in ceteris agendum est successoribus. 35. q. 5. porro. **B.** Et quod dixi de uxore idem intelligas de quacunque alia muliere carnaliter cognita. ut in i. s. dictum est. Sed consanguinei mei nullo modo sunt affines consanguineis uxoris mee. nec iter eos in matrimonium prohibetur. extra de psan. et affi. quod super his.

Quid si mortua persona mediante qua contrahitur affinitas. ut puta mortui maritus vel uxori sue concubina vel concubitor. **R.** Nihilominus remanet affinitas que erat ad consanguineos eius. nec potest esse matrimonium inter eos. 35. q. 10. fraternitas. **A.** Idem in suis. con. li. 4. ii. is. q. 3. **B.**

Quid si aliquis polluit aliquam extra ordinarie. id est extra naturalia. **R.** Quamvis talis pollutio criminosa sit et damnabilis non tamen ex hoc contrahitur affinitas. An non impediunt consanguinei viri accipere illam in uxorem. nec consanguineus mulieris illam accipere in virum. 35. q. 3. extra ordinaria. **A.** nisi cum hac pollutione concurrat sponsalia tunc enim impeditur matrimonium

propter iusticiam publice honestas d
q̄ dictū est in. c. p̄cedenti. ut ex d̄ eo
q̄ cognō. cōsan. c. fraternitati. **B.**
Et idē dicendū si vir intrauit clau-
strū pudoris. s̄z nō puenit ad cōsu-
mationem opis. q̄z talis pollutio
nō facit sāguis cōmixtionem neq̄
carnis unitatem. Sed si vir puenit
ad emissionē seminis etiā si muli-
er nō emittat. dicēdum videtur s̄z
Dost. q̄ affinitas p̄rah̄bit. Suffi-
cit enim q̄ p̄ hūc modum facta sit
admixtio. de q̄ Tho. 7 Al. dicunt
q̄ requiritur. A. dicti Tho. 7 Al. 7
et. Inno. vident dicē q̄ ad affinita-
tē cōtrahēdā requiritur cōmixtio se-
minum. 7 non sufficiat q̄ alter m̄
emittat. Sed glo. Ray. sentit cum
Dost. ut i sū. 2. eo. ii. q. 5. **B.**

I. **P**ōe qd̄ mortua vxore vir vli
accipe i vxore illā que quondam
fuit vxor alicui⁹ de cōsanguinitate
p̄me vxoris nūq̄d pōt. **B.** Dicēdū
qd̄ l̄z nullam seminam de cōsāgui-
nitate p̄me vxoris possit accipere
quia est ibi affinitas tamen semi-
nam vxorem oli alicuius de ipsa
consanguinitate bene pōt accipere.
Et idē dicendū si ponat filis casus
ex p̄te vxoris. Nam mortuo viro
l̄z non possit accipe aliquē virū de
psanguinitate p̄mi viri. tamē virū
olim maritū alicuius semine de ip-
sa psanguinitate bñ pōt accipere. Mā
in tali casu nō pp̄rie ē affinitas nī-
si in secundo genere affinitatis qd̄
olim ponebat impedire. hodie n̄
est. eo. non debet. Ad cuius intelli-
gētiā sciēdū q̄ q̄ncūq̄ affinis me⁹
cōtrahit matrimoniū cū illa p̄sona
quā accipit d̄r quidē mibi affinis
s̄z in s̄o genere. 7 si hec persona p̄-
trahat postea aliud matrimoniū

illa persona quā accepit d̄r mibi
affinis i tertio genere. **A.** De istis
generibus affinitatis dicit et gl. d.
c. non d̄z. extra de cōsan. 7 affi. **B.**
Quid si qs cognoscat cōsanguī-
neā alicuius in quito gradu vel su-
pra. **R.** fm Ray. 7 Goff. Non cō-
trahitur affinitas nec impeditur ma-
trimoniū. 7 si erat psanguica vxor
sue in dicto gradu non perdit
vir ius exigendi debitum suū.

Impedimētū

I. **I**s. de ipotētia coeundi qd̄
sit. **R.** fm Ray. Est vnum aīe vel
corporis vel viriusq̄ quo qs ipe-
ditur alteri carnalī cōmiseri. **A.**
Quasi idē dicit Dost. s. q̄ ē defec-
tus nālis seu accidentalis quo quis
7 ē. ut in sum. cō. li. 4. ti. 16. q. 1. **B.**
Quot sum spēs impotentie. **R.**
fm Ray. Sunt principaliter due
Nam vna ē naturalis. ut impoten-
tia pueri v̄l frigiditas senis. seu ē
frigiditas cōplexionis. aut artatio
mulieris. Alia non naturalis sed
accidentalis. ut castratio. similiter
7 maleficium. **A.** Idēz in sum. 2.
eo. ii. q. 2. **B.**

Quot naturalis impotentia im-
pediat matrimoniū. **R.** Illa que
est in puero vel puella impedit ad
tempus q̄ q̄dū inest non pōt cō-
trahē. 30. q. 2. c. i. extra eo. q̄ sedē
De hac vide. j. matrimoniū. 2.
s. i. Sed illa naturalis impotentia
que est in frigido. si ē p̄petua impe-
dit matrimoniū p̄rahēdū. 7 dī-
rinit contractū. 33. q. 1. c. 1. 7 2. ex-
tra eo. laudabilē. Illa in que ē i se-
ne nō impedit. **L.** de nnp. l. sanxi-
mus. 27. q. 1. nuptiarum bonū. in
prin. Mā ienes 7 si naturali calof

destituant ope tñ. medicoꝝ poterit
aliquali subueniri eis. **A.** Idē di
cit glo. in dicto. c. nuptiarū. subū
gēs q nemo est adeo senex qn ca
lere posset natura vel artificio. qd
non est in frigidus vel puero. Et ex
dicto istius gl. patet q si senex nul
lo mō posset calere. idem iudican
dū esset de illo qd de frigidus. s. q
non pōt s̄here. Et satis facit dictū
.c. q sedem. **B.**

3 **Q**uid si vir nō ē oīo frigidus s̄
uel mēbrū non erigitur seu diuersi
mode ineptū ē ita q non pōt vx
ri cōmisceri. vel stanz spargit semē
extra et h̄. **R.** fm. **Dost.** Si pōt ui
uari medicinis planū est al' expec
tandū erit triennū. et postea forsā
separi poterit sicut pōt naturaliter
frigidus. Tūius tñ esset consulen
dus papa. **A.** Ego puto q non sit
necessē cōsulerē papam. qz sine ex
frigiditate siue ex cā quacunqz cō
stet psonā ipotentē ad reddenduz
debitū reputat iēpta ad p̄trahēdū
m̄f̄m̄onū. vt i. c. q sedē. c̄. d̄. frig.
et malef. et vt p̄. e. ti. c. laudabilez
expectatio triennij sienda ē. nisi p
pri' possit de ipedimēto p̄stā. **B.**

4 **Q**uid si mulier dicit virū impo
tentē pp defectū membri. **R.** s̄. h̄. ho
st. virum esse inspiciendū per ho
nestos hoīes. sicut de muliere arta
d̄. j. s̄. xi. Si v̄o alleget excessum
mēbrū dicit ibi **Dost.** q papa con
sulendus ē. **A.** Et idē hoc casu di
cendū idē q de arta que pōt cōtra
here cum vno et non cū alio. vt. j.
.s̄. Done q est arta. **B.**

5 **S**ed qd si q non pōt copulari
cū v̄gine sed cum corrupta. **R.** fm
Tho. in. 4. d̄. 34. Pōt medicina
luc cū aliquo instrumēto claustro

pudoris frangi. Nec ēēt h̄ contra
naturam. qz nō fieret ad delectōez
sed ad medicinam.

6 **Q**uid si q mouet ad pulchraz
et nō ad turpem. **R.** fm **Tho.** vbi
.s̄. Quisimodi abhominatio mu
lieri nō ē cā naturalis s̄ accidētal'
et ideo idē iudiciū est qd de malef
cio. de q. j. s̄. anpe. et sequentibus.

2 **Q**ui si vir sciat se frigidum et in
eptum. et tñ scienier contrahit cuz
aliqua. **R.** fm **Ray.** Si mulier vlt
cohabitare. non pōt vir ab ea rece
dere. ar. extra de eo qui dux. i. ma.
quā pol. c. i. et c̄. eo. consultationi
Et quas tanqz vxores habere nō
possunt habeant vt sorozes. vt i. c.
consultationi. in si. Et idem dicen
dū si mulier sciēs se artam contra
xit cū aliquo. qz si vir cohabitare
velit non poterit illa discedere. **A.**
Idem in sū. con. eo. ti. q. 25. Et hec
intelligenda sūt fm ea que statū di
centur in. s̄. se. **B.**

8 **Q**uid si vir scienter p̄traxit cuz
arta. **R.** fm **Inno.** Tenetur cuz ea
stare vt frater et soror. Si tamē cō
trahat cum alia tenet matrimoniū
q̄uis nihilominus primam vt so
rorem tenere et alere teneat. Et eo
dem modo si qua mulier scienter
cōtrahat cum frigidus vel impotē
te. debet ei cohabitare vt soror. Et
simuliter dicendū si frigidus et arta
scienter cōtraxerint. **A.** **Lō.** **Ray.**
vt patet in sū. con. eo. ti. q. 26. Sed
Dostien. ait q nullum ius dīctat
vt aliquis cōpellat talē retinere s̄
q si p̄sentū simul cōmorari h̄ sa
cere p̄nt q̄diu eis placebit. Idē di
cit glo. i. c. laudabilez. c̄. eo. et ibi
cā legtur dñs **An.** de **Bu.** Et si sic
cōmanentes ambo vel alter in ho

neſte viuat volentes ſic luxuria ſua
palliare. epus debet occurrere fz
Doſt. vt paret i dca. q. 26. vbi ena
fm Ray. d. q. poſſet vnus petere
ſeperationem ſi aliter eoz viueret
icontinenter vel al' i honeſte vel ſi
vnus male trariat alius t noller ſe
corrigen.

9 **C**onſuetudo mulieris ſit ſp im
pediuntum contraci mſimonij. R
fm Ray. Si abſqz piculo pot ſub
ueniri beneficio medicine vel p ſu
turū vſuz viri pportionati. A. De
vſu huiusmodi viri tenendum ē vt.
j. diceſ. B. non impeditur contrabe
re mſimonij. ex de fri. t male. ex
lris. Si vō nō pot aliquo mō ſine
grau dāno t piculo ſubueiri. cer
te ſepabit t poterit ſe copulare al
teri cui forſitan apta foret vel cui
reſpectu ſubueniri poſſit. Qd ſi p
vſū ſcō ſacta ſit idonea primo red
deſ prio. etiā ſi pm' cū alia ptrahe
rit quā i h' caſu dimittere d3 t ad
primum redire niſi ipa prima ad
religionem tranſeat. t ſic ſolemini
voto ſe aſtrinxerit ad pſinētiā. tē
enim remanebit cū ſcōa cum qua
ptraxerat poſt ſactū dimoziū. Itē
nō tenet redire ad primā ſi ipſa al'
fuerit fornicata ita q p illaz forni
cationē velit eā dimittere quo ad
thoz. Si vō iſta ſimplex votum d
pſinētia ſecit t nihilomin' poſtea
nupſit publice ſcōo. nō pot repel
li a prio ptextu fornicatiōis quaſi
fornicata fuerit cuſillo ſecundo
q3 diu d ſp' mſimonio dubiū erat
fz ammō n d3 cū illo ſcōo remane
re. Nec oia ex eo. fraternitaz. A.
Iſta intelligenda ſūt fm' ea q dicen
tur. j. s. Quid fiet

10 **C**uō pſtabit q illa q ſuit ſepa

ta a prio pp aritudinē ſit ſcā ido
nea ei p vſum cum ſo. R. fm. vō.
p iuramentum matrimonij a quibus i
ſpicietur ipa vel forſitā vterqz. A.
Idem in ſum. con. eo. ii. q. 4. B.
Quid fiet ſi reddita primo co
gnoſci non poſſit. R. fm Doſt. re
manebit p triēnium cum ipſo qua
ſi preſumatur maleficiatis. t ſi in
terim eam cognoscere pot cū illo
erit. al' lapſo term nō reſtiteretur
ſecūdo ſine ſpe q itez reddat pri
mo. A. Idem dicit glo. ſuper dcm
c. fraternitatis. l3 Glo. Ray. dixe
rut q iſta reſtitutio ſacienda eſt ſo
t tertio t vſqz ad iſinitū. Et ſcōm
Doſt. pſiderandū ē an cognoscibi
lis fuerit primo ſicut ſecundo. pu
ta quia homines erant eiufdē ſta
ture t conditionis t ſic reſtituet.
Sed ſi nō fuerit cognoscibilis pp
diſparitatē conditionis non reſti
tuetur. Et ad hoc videt ſonare lit
tera dicti. c. fraternitatis. vt t no
tatur in ſum. con. eo. ii. q. 5. Qnd t
ſi a primo nullo modo poterat co
gnoſci ſine corpali periculo. non
fuit inter eos mſimonij ſecunduz
glo. Ray. vinc. Jo. Tan. t Hug.
ar. a contrario ſenſu in. d. c. frater
nitatis. ex verbo ibi poſito abſqz
corpali periculo. t ar. in. c. ex lris
eo. ii. fm vnam expoſitiōez. Ideo
in hoc cāu ſi per ſequētē vſum ſe
candi viri reddat idonea primo.
non propter hoc reſtituetur ei ſed
remanebit cum ſecūdo. vt in ſum.
con. eo. ii. q. 6.

Sed nūquid pot contrahi matri
monij cū illa q ē arta ſi p icifiōnē
pot fieri apta. R. fz. vō. Dic hug.
q nō credit niſi ſcā icifiōne. Qd ſi
an incifiōnē ducat eam tūc ſi ſacta

- incisione adhuc daret prius pſen-
sus ſufficit ad mſimonium. **A.** Idez
in ſum. 2. eo. ii. q. 7. 7. 8. 13. **Hugo.**
dixerit qd ſit opus nouo pſenſu vt
ibi p3. Et iſta faciunt ptra id quod
hētur. s. ipedimtu3. 3. §. 3. 7. p his
q ibidē dicunt in adduōe. **B.** Si
vero nō daret vel nō de nouo pſe-
tiat i eam aut non carnali cogno-
ſcat eam. pōt ab ea recedere 7 aliā
ſupducere. **Qd** ſi nolit pati incifio-
nē nō ē cogēda maxime cū timeat
piculū. **A.** Idē in ſū. 2. e. ii. q. x. **B.**
- 13** **C** Done qd ē arta vni 7 apta alte-
ri nūqd pōt pſtrahere. **R.** f3. x. d.
Cōtrahere pōt cū illo cui pōt ſine
piculo cōmiſceri. cū alio non tenet
mſimonium. **A.** Idē in ſum. 2. e. ii.
q. 9. Idem ē ſi mulier eſſet incepta
ad reddēdum debitum pp latitu-
dinem fm **Doſt.** 7 in ſum. cō. eo.
ii. q. 9. **B.**
- 14** **C** Circa ipotētā coeūdi qn ē pp
ipedimtu accidētale puta p caſtra-
tionē. querit an tales pſtrahē poſ-
ſint. **R.** idubitatē tales qz omnio i
epū ſunt ad reddendū debitū con-
trahere non poſſunt 7 ſi pſtraxerit
diuidendi ſunt qm nullū ē matrio-
nium. ex eo. qd ſedem.
- 15** **C** De impotētia coeūdi que eſt p
maleficiū. **R.** fm **Doſt.** 7 **Tho.** in
4. diſ. 34. ſic tenendū qd ſi malefi-
ciū ſupueniat mſimonio ante car-
nalem copulā. tunc ſi maleficiū eſt
ppetuum ipedit 7 dirimit mſimo-
niū. ita q celebrato diuornio vir a
liā poterit ducere. **Silr** 7 mulier
poterit cū alio cōtrahere. 33. q. 1. ſi
p ſortiaras. ita tñ qd ſi mulier ipa
pcurauerit maleficiū. nō pōt petere
diuornium. qz ſua culpa ad hoc d-
uenit. 50. diſ. ſi euangelica. 7 nō i

b. c. ſi per ſortiaras. **A.** s. i. gl. **B.**
Si xō maleficiū ē ſpale nō ipedit
nec dirimit matrimonium. Et a prin-
cipio qdē maleficiū qdlibz pſumi-
tur ſpale ſz poſtq puges p triēniū
ſimul cohabitauerit dātes opam
carnali copule ſi adhuc durat im-
pedimtu3. pſumit maleficiū eſſe p-
petuū. vt extra eo. laudabile3. 7. c.
vlti. **A.** Idē dicūt ēt alij doc. vt p3
in ſum. 2. eo. ii. q. 13. 7. 14. **B.** Sz
qualr intelligēda ſit cohabitatio
triēnij hēf. s. diuornium. §. 6.

16 **Q**uid ſi poſt triēniū diuortio ce-
lebrato redeat potētia ſe cognoscē-
di. **R.** **Marie** de hoc ſunt opiniōes
Tene tñ ē f3 qd videt ſentire **Th.**
in 4. diſ. 34. videt3 qd ſi maleficiū
ſuerit vniuerſale reſpectu cuiuſlibz
pſone. tunc ſi alteri nupſerit oñdiſ
maleficiū nō fuſſe ppetuum. vñd-
dz redire ad primū. Si aut male-
ficiū ſuit particulare reſpectu ſpā-
lis pſone. tunc cū vtriqz def lnia p-
trahēdi cū alio. nō pōt ad pſtinu3
matrimonium redire. cū primū matri-
monium nullū ſit. 7 fm ſit vez. **A.**
Sz certe non video quō aliq nō
poſſit ſciri qd ipedimtu ſuerit vni-
uerſale reſpectu cuiuſlibz pſoe qd
cū qlibet haberet expiri per triē-
nium. vt i. c. ſi. extra eo. qd ē ipoſſi-
bile. **Un** vt p3 in ſum. con. eo. ii. q.
15. **Al.** dicūt ſimpliciter qd ē ſi ptās
cognoscendi redeat nō reſtituitur
33. q. 1. ſi per ſortiaras. i. ſi. vt ibi p3
Hoc intelligēdum qn deuentu3 eſt
ad fm matrimonium. **Ibr** ēt dicūt
qd ſi forte ſanari non poverit ſepa-
ri valebunt. Sz poſtq alias nupti-
as expetierint in carne illis viuen-
tibus quibus iuncte fuerint. prioribz
bus quos reliquerant etia3 ſi poſ

Abilitas p̄cubendi eis reddita fue-
rit reconciliari nequibunt. **B.**
Circa maleficiū per aliud malefi-
cium sit tollēdus. **R.** **Fin** Tho. vbi. **S.**
Si maleficius nō pōt remoueri ni-
si per aliud illicitum. vt per demō-
nis auxiliū vel huiusmodi. etiam
si sciretur sic posse reuocari. nū-
lominus ipediuntz perpetuū in-
dicantur. qz remediū n̄ ē lēitū. **I**dē
Pe. Al. et **Hos.** Et addit **Hos.**
qz l3 aliqua remedia videāf vana
tolerari pōt tñ reuocare vana va-
nis. non āt dicit de illicitis. **A.** **S.**
certe oīa vana remedia non natu-
ralia sunt illicita et vcrnitosa. 16.
q. 2. illud. **B.** Qualr autē et quādo
sit faciēdū diuortii pp ipotentiam
coeundi. vide. **S.** diuortium quasi
per totum.

Impedimen

tū. 16. **S.** matrimonio p̄tracto
cōtra iter dictū ecclie. Circa qz sciē-
dū qz illi inter quos matrimoniū in-
terdictū non debent p̄trahere. si tñ
p̄traherent nō sunt sepandi nisi ad
t̄pus vt agant p̄niam. qz mādatūz
ecclie p̄tēpserunt. extra de matrio-
nio p̄trac. contra interdic. ecclie p̄-
totum.

i **I**nterdicta ē sunt matrimonia
clandestina. et debēt p̄mitti bāna.
vt dictū ē. **S.** impedimentū. 1. **S.** 7.
Itē de talibz matrimonijs habes
j. legitimus. **S.** 1. et. **S.** debiti. **S.** si. et. **j.**
matrimonii. 3. **S.** si.

Impedimen

tū. 17. de ipediūto feriaz.
Abi sciēdū qz t̄pre feriaz f3 **Ray.**
p̄nt p̄trahi spōsalia et ē matrimonio-
niū. qd sit solo p̄sensu. f3 traductio

vxoris et oīs nuptiarz celebritas p̄-
hibetur. extra **S.** nisi. p̄trac. p̄tra in-
terdic. ec. p̄ totū. 33. q. 4. n̄ o3 et tri-
bus. c. sequētibz. **A.** **h.** ost. in in sua
sūma vt et nō. in sū. con. li. 4. n. 27.
q. 1. dicit se putare qz ē p̄hibeatur
p̄sēsus. qz his diebz n̄ iterponit ec-
clesia auctoritatē suā. Sed in. c. ca-
pellanus. extra de ferijs. h̄ nō affi-
mat l3 opimōes quozidā recitet.
Sōte pōt dici qz simplicia spōsa-
lia ēt de p̄nti n̄ p̄hibentur. vt dicit
Ray. cuz quo con. glo. in. d. c. ca-
pellanus. nisi forte fierent cuz ma-
gnis solēnitatibus p̄mūoz vel si
miliū. a qbus his t̄pibus oportet
ret cessare. que sp̄aliter deputata s̄t
ad p̄niam et dei honorē. 34. q. 4.
non oportet. Et h̄ cāū pōt intelligi
dictum **hos.** **B.** Cuius p̄hibitiō
nis rōnem assignat **Tho.** in. 4. di.
32. dicens sic. Qñ noue sponse tra-
ducuntur animz p̄uigui magis ex
ip̄a nouitate ad curā carnaliūz oc-
cupatur. et iō in nuptijs p̄sueuerūt
signa multa leticie dissolute oñdi.
et p̄pter h̄ illis t̄pibus in quibus
hoīes p̄cipue debēt se ad sp̄alia
eleuare. p̄hibitiū ē nuptias celebra-
ri. hoc autē est ab aduentu vsqz ad
epiphaniā p̄pter cōionez que fm
antiquos canones fieri in natūita-
te cōiter solet. **A.** de. p̄se. dis. 2. et si
non frequētius. et. c. seculares. **B.**
Et a septuagesima vsqz ad octauā
pasce p̄pter cōionē pascalem. et a
tribus diebz añ ascēsiōnē vsqz ad
octauā pentecostes propter sp̄a-
tionē ad cōionē illo t̄pre sumēdā.
Et de primis duobz t̄pibus h̄t.
33. q. 4. nō oportet. et tribus. c. se.
De vltimo extra de fer. capellan-
vbi etiam. **xx.** dicit argu. qz con-

trariū faciens mortali peccat. **A.**
Idem in sum. d. q. i. **B.** S3 tamē
vt Tho. subdit. i illis dieb' nūq3 ē
phibitū debiti exigere. qz non ē
tanta distractio aior in redditōe l'
petitōe debiti. sicut i celebratione
nuptiar. **A.** Pōt dici q' etiā si nō
sūt phibitū ex pcepto. est nō de cō-
silio diligenter amplectendo. cum
pdicta ip̄a ad p̄niam ⁊ deuotiōez
deputent. vt p3 per Amb. in fmo-
ne de aduentu. vbi de his loquēs
dicit. Non solū ab omni inmundi-
tia s3 ēi ab vxoribus pprijs studio
sissime p̄ueat. qd ⁊ ponit. 33. q. 4
fratres. **B.** Bene in phibet exac-
tio debiti in diebus solēnibus ⁊ ie-
iunijs vt dicitur. s. debitum coniu-
gale. s. 7.

I S3 nūqd i p̄dictis diebus iclu-
ditur octaua epiphania? **R.** Non
qz non inuēit phibitū. Mā ⁊ si ca-
non hoc voluisset certe exp̄ssiss3 si-
cut exp̄ssit de octauis pasce. 33.
q. 4. nō o3. 2°. Sed nec Tho. nec
m̄gr sniar de ip̄is octauis aliqua3
faciunt intentiōez. l3 aliqui minus
bene dixerint trariū. **A.** Dicitur
istor pōt saluari i locis i qbus ē d'
psuetudine. Mā in strahēdo m̄fi-
monio seruāda ē psuetudo hone-
sta. et de p̄san. ⁊ affi. q' dilectio. **B.**
Sifr non includit infra predictuz
ip̄us illa dñica que ē post penth.
qz ip̄m festū non h3 diē octauam.
Unde in ip̄a p̄nt nuptie celebrari.
et de ser. c. capellāus i fi. **A.** Hoc
fuit dictū glo. Ray. vt p3 in sū. cō.
eo. n. q. 2. Sed in. d. c. capellanus.
h non clare pbatur. An ⁊ Mosli.
ibidē dicit trariū. s. q' nuptie nō
pōssunt fieri in illa dominica post
penthecostes. s. qñ agitur festum

trinitatis. sed in crastino sic. **B.**

Impubes.

pueris. 14. anū p̄pleum
Puella infra. 12. et de despon. im-
pu. ex litteris. Dis ei anis transac-
tis dicunt anni discretiōis. extra d'
regu. cuz te. **A.** Potius incipit cū
simus. ⁊ c. cum viruz. Et anni dis-
cretiōis dicuntur a septēnio supra
quo ad p̄fessionē. vt p3 per glo. in
c. omis. s. et de peni. ⁊ re. p̄iuncta
glo. in. c. i. de delic. pu. **B.** ⁊ c. si-
gnificamini. ⁊ ex tunc dicuntur pu-
beres. Pōt etiam dici pubes qui
vel que ex habitu corpis puberta-
tem oñdit ⁊ generare seu concipe-
re pōt. extra de despon. impu. pu-
beres. An impubes possit contra-
here matrimoniū. vide. j. mario-
num. 2°. s. i. Et an sponsalia vid. j.
sponsalia. s. 4.

Incantatio.

Regre. j. fornicatū. 2°. s. s.
⁊. 6°

Incendiarij.

dñ fm Ray. ⁊. v. q' incē-
dit auctoritate ppria ciuitates vel
villā mansionē vel segetē ⁊ silia a-
liena malo studio. vt pro odio vel
vindicta. 23. q. vlti. pessimā. 12. q. 2.
cū deuotissimā. Secus si facit ius-
su ei⁹ qui h3 pōtate indicēdi bellū
qd ē iustū. Itē incēdiarij ē qui i-
cendi facit predicta. aut p̄siliū l' au-
xilium impēdit. **A.** Secus esset si qd
domū ppriā vel segetē incēderet.
qz l3 peccaret re sua abutendo. nō
in tenetur pena incēdiarij nisi do-
lo malo hoc faceret. s. vt per incē-
diū rei sue aliena icēderentur fm

glo. Ray. et Al. ut in sum. 2. li. 2. ti. 5. q. 9. B. Et dicitur malo studio. qz si qs cau vel negligētia h faciat nō indicatur vt incendiarius. B. Hoc vep qzū ad penā. s. quo ad interesse dāntifican ben tenetur ex negligētia vt in. c. si. ex de iniurijs. Tenetur et quo ad penā si taz lata culpa fuit vt luxurie aut dolo sit p xima. vt in. l. pen. ff. de incend. B. Con. Host. et Goff.

i Que pena incēdiarij. R. fm leges ē vt ipe igne cremet aut capite puniat. ff. de incen. rui. et nau. l. qui edes. et l. pe. et vlt. ff. de penis l. capitaliū. s. icēdiariarij. ff. ad. l. cor. de sicca. l. si qs dolo. A. Cre mātur pprie q incendia. fecerint i tra oppidū. vt i. d. s. incendiarij. Qui xō casaz aut villam. leui⁹ puniuntur vt ibi. Et iūa intelligit qd hē tur in. d. l. q edes. vbi dī. Qui eds aceruū ve frumenti iuxta domum positi cōbussērit. vincius vberat⁹ igni necari inbet. Et q appellatōe edii oēs spēs edificij pūnen t. S. in dignitate positi capite puniuntur vt in dicta. l. s. vbi dī. Qui data o pera in ciuitate incendiū secerint. si humiliori loco sint vestijs subij ci solent. si i aliquo gradu existen tes id secerint. capite puniunt. aut certe in insulam deportantur. B. Scōz canones vō ē pena multi plex. Nam incendiarius ecclesia rum vel locoꝝ religiosoꝝ l' cinnite rij vel spatij priuilegiati in circui tu eccleie ē excōicatus iho iure. qui ē postqz fuerit denūciatus nō pōt absolui nisi a papa. vt dcm ē. s. ab solutio. l. 1. s. 3. et est excōicatio 4⁹. Que aut sint lo ca priuilegiata hēs s. enunitas cōfugiētū. s. 3. Incen

diarij vō alioꝝ locoꝝ cū mādan tibus pfulentibus et fauentib⁹ sūt excōicandi. 23. q. 8. si qs mēbroꝝ et c. pessimā. et isti ē postqz fuerit denunciati nō nisi a papa pōt ab solui. vt dicit. s. absolutio. l. 1. s. 3⁹. Tales ē incendiarij in quibusdaz locis iho facto habētur p excōica tis. ex p̄suetudine. l. 3. reuera absqz constitutione aut sententia non in feratur excōicatio. A. De hoc dic vt. s. excōmunicatō. l. 1. s. 6. in addi tione. A.

Incertorū re

stitutio siue dispensatio vi de. j. restō. 6. per totum.

Incestus.

Quid sit et q graue habes. s. fornicatio. s. i. et j. luxuria. s. 1.

Indulgentia.

Quis possit pcedere idul gentias. R. fm Tho. in. 4. dist. 20. Solus papa. qz ipe solus plenari am hz pōtatē. put vult. pōt idulgē tias facere. cā tū existente legitima Archieps quoqz l. 3. nō sit iudex or dinarius oium de sua pūintia. vt s. archieps. s. 3. pōt tū non solum in sua diocesi sed et in tota sua pro uintia indulgentias concedere dū mō non excedat statutum general concilij. ex de pe. et re. nro. Item hoc possunt episcopi in sua dioce si. nec per peccatum tollitur eis ta lis potestas. quia est potestas iuris dictionis. A. nisi esset peccatus ex quo ligaretur aliqua censara ec clesiastica qz tunc non pōt absol uere nec ligare. vt. s. absolutio.

1. §. 1. v. 1. **B.** Sacerdotes sō pa-
rochiales aut decani nō pnt nisi si
bi ex cōcessione ab epīs facta. **A.**
Similiter nec etiam alij plati iseri-
ores epīs. vt abbates et h^o. vt extra
de excels. pla. accedentibus. qz eis
dispensatio cois thesauri cōmissa
nō ē. nī pnt cōcedere participatio-
nē bon orz congregationis sibi cō-
misse. Nā h picipatio fit p mutua
caritatem. sed indulgentia regit au-
ctoritatez fm ppe. vt i sū. 2. li. 3. ti.
34. q. 184. qui etiam dicit qz confir-
matus ē anqz sit sacerdos pōt in-
dulgentias facere. et etiam legati nō
sacerdotes. vt ex de pe. et re. q. aut
qz h potestas magis ppetit ex iuris
dictione qz ex ordine. **Doct.** vero
dicit qz electus pfirmatus an epālē
consecrationem tutius faceret si a
talibus abstineret maxime si nō sit
sacerdos. vt p3 i ea. q. **B.** Est autē
p pcciliū limitata quātitas per hūc
modum. Quando dedicat ecclesia
non debet nec potest indulgentia
ex tēdi vltra annū siue ab vno siue
a pluribus epīs dedice. In anni-
uersario sō dedicationis. aut etiaz
ex quacūqz alia cā non pōt dari in-
dulgentia nisi. 40. dieruz. ex de pe.
et re. cū ex eo. i si. et h siue cōceda-
tur ab vno epō siue a multis. quia
nunqz excedit pccāz taxationē. ex
de peni. indulgentie. li. 6. **A.** Ibi dē
Indulgentie que ab vno vel pluri-
bus epīs i eccliarum dedicationi-
bus vel alijs quibuscūqz casibus
conceduntur vires non obtinent
si statutum excefferint concilij ge-
neralis. **B.**

I Sed nūquid indulgentie valent
alijs qz subditis eoz q eas faciunt
R. Valent illis qbus pprijs epī cō-

cefferunt vt pnt. ex de pe. q. aut.
A. Et nō solū epī sed etiam pprijs
sacerdotes inferiores h pnt cōcede-
re fm quosdam. qz tunc non ipsi
dant eis indulgentias sed concedūt
vt remissiones ab epīs facte eis p-
sint. vt sic i absolutione penitentis
p diuersos modos pvideant libe-
randi peccatis et a penis quod est
officij sacerdotalis. Et cū h con-
Doct. et. x. durā. dicens qz cū
pntes h3 multa peccata mortalia
p qbus forte tota vita hōis qstūm
ad septēnē penitētiāz nō sufficeret
tūc sacerdos hoc exponat penitē-
tiā et addat. Vn iūgo tibi qz quādiu
vives dicas totiens i die pater no-
ster. vel sile. qz pnie arbitrarie sūt.
Debet et dicere. Cōcedo tibi qz p
sint tibi oēs remissiones a quocūqz
sient. al ei nō prodescent. dco. c. q.
aut. vt i sū. 2. eo. ti. q. 189. **B.** Quā-
do aut extraneus epus dat indulgen-
tiam i vno loco. indulgentia ei va-
let nī subditis suis. vt Doct. dicit
A. et alijs qbus pcessum ē. vt statiz
patuit. **B.**

C Atz indulgentie faciende sint p
subsidio tpali. **R.** s3 Tho. et ppe.
i. 4. dist. 20. Pro tpalib^o non sunt
spūalia danda. iō indulgentie dāde
sunt pncipaliter p vtilitate spūali
et nō pro subsidio tpali. **A.** Idem
i sū. 2. eo. ti. q. 185. **B.**

C An indulgentie i foro diuino ali-
qd valeant et quantum. **R.** s3 ppe.
vbi ē. In ecclia est thesaurus me-
ritoz tā ipsius ecclie quā xpi. cui^o
thesauri plat^o h3 clauēs. et dispen-
sare pōt et sic indulgentia valet. Qua-
mōz nō regunt ad hoc vt valeant.
Duo ex pte dantis. scilicet auctoritas et
causa rationabilis. Alia duo ex p-

fufcipiēf. f. q. fit i ftatu merendi. ⁊
vt faciat illud pro quo indulgentia
dāf. Con. Tho. ⁊ Al. A. Idem in
fum. con. e. ti. q. 180. vbi etiam dī
q. cā rōnabilis ē vtilitas ecclie qā
thefuari ecclie pro eius neceffitari
bus dispensandi funt. B. Valent
igitur indulgentie quātum fonāt vi
delz. 40. dies indulgentie valent tā
tum quātum. 40. dies pnie fm ta
xationem factam fiue a iure fiue a
facerdote fiue a iusticia diuina. Di
es eniz isti fiue anni non funt anni
celi nec purgatorij sed mundi. ⁊ fi
cut i mūdo. 40. dies pnie plus va
lēt vni pficiēti cum maiori feruore
q̄ valeāt alteri ita. 40. dies indulgē
tie plus valent illi q cū maiori cari
tate seu rei date quantitate accedit
Satis con. Tho. ⁊ Ray. Et addit
Tho. q. qui vicinior est ecclie. ⁊ ē
facerdotes ⁊ clerici ita cōfequunt
indulgentiam ficut remon. A. Idē
i fum. con. eo. ti. q. 181. B

4 Quid cuz pnia alicuius ē. 7. an
no ⁊. ⁊ ipse fucceffiuē dat. 7. num
mos ecclie alicui q̄ habet indulgen
tiam vni⁹ anni. nunqd liberat⁹ est
R. fm Hosti. Non ē dubiū q̄ libe
ratus est quo ad eccliam militātez
extra de pe. ⁊ re. cum ex eo. §. ad b
platus tñ fi idifcrete facit huiusmo
di indulgentias se onerat. Et cōfili
mus q̄ ille qui acquifuit huiusmōi
indulgētias non vraf. eis i hac vita
sed referuet i purgatorio vbi gra
uiffima erit pena. A. Idem i fum.
con. eo. ti. q. 182. B

5 An quis toniens habeat indulgē
tias quotiēs intrat eccliam vbi poſi
ta est. rñ. fm Th. i. 4. dif. 20. Aliqn
indulgentia determinata est ad tem
pus puta gcunq; vadit ad talez ec

cleſiam vſq; ad tale tempus habe
at tantum de indulgentia. ⁊ tunc in
telligitur ſemel tñ. Aliqn indulgen
tia ē phennis ficut i ecclia beati pe
tri i Roma. 40. diez ⁊ tūc quotiēs
quis vadit toniens indulgentiam cō
ſegtur. A. Idem i ſū. cō. li. 3. ti. 34.
q. 185. B

6 Quibus pſūt indulgentie. Rñ.
fm Pe. Non valēt exñtibus i pec
cato mortali. qz manēte offensa fa
tus pene tolli nō pōt. Valent at re
ligioſis ficut ſecularibus. Quin ē
fi ſit indulgentia de dādo. pñt dare
fi habeāt adminiſtrationem vel li
centiam dandi a ſuis prelatiſ pre
latus etiam ſibi ipſi pño ⁊ pñcipa
liter indulgentiam dare non poſſit.
poſſet tñ vt indulgentia alijs data ⁊
ſub eadem forma. Con. Tho. vbi.
§. A. Idem in fum. con. eo. ti. q.
186. B

7 Atruz indulgentia valeat illi qui
libenter faceret illud pro q̄ daf ſz
nō pōt. R. fm Tho. i. 4. dif. 2. Nō
qz indulgentia tñ datur ſub hac ſō
ma. s. vt faciat vel det h vel illud.
Idem. Al. A. Idem i fum. con. e.
ti. q. 187. B

8 Atrū vnus poſſit alteri indulgen
tiam mereri. Rñ. fm Th. i. 4. dif.
45. Non poſſet niſi pcedat ex iuen
tione dantiſ. Unde poſſet ſi indul
gentia fieret hoc modo dicēdo q̄
ille qui facit vſ pro quo ſit habeat
talem indulgentiā. Con. Al. A. Idē
i fum. 2. eo. ti. q. 188. B. Et ſimile
dicendum eſt de hiſ qui ſunt i pur
gatorio. quia ſi ſtat ſub hac forma
Quicunq; ſecerit hoc vel illud ip
ſe vel alius pro quo facit i purga
torio detentus habeat talem idul
gentiam. valebit illi. alias nō. Nec
2

propter hoc sequitur quod platus possit pro suo arbitrio animas a purgatorio liberare. quod ad hoc quod indulgentie valeant regitur causa conueniens indulgentias faciendi. *Con. De. et Inno. A. Similiter Ray. et glo. eius. Sed Hosti. dicit simpliciter quod ex vi indulgentie non valent huiusmodi defunctis remissiones cum non sint de foro ecclesie sed bona opera quibus quis meretur indulgentiam. ut elemosine vel peregrinationes valent eis sicut et alia suffragia ecclesiastice enuntiationis. ut in sum. con. eo. ii. q. 191. Sed certe non videtur ratio quare ad defunctos possit transferre meritum bonorum operum. et non meritum christi vel meritis ecclesie. Unde si papa huiusmodi faceret indulgentias non deberemus os ponere in celum de plenitudine potestatis eius tenere dubitando secundum glo. Ray. et in dicta q. 191.* *B*

9 *Quid de illo qui persequitur gentes indulgentiam positam per papam. R. fm Hosti. Statim euolat si in tali statu decedat. A. Con. glo. Ray. ut in sum. con. eo. ii. q. 182.* *B*

10 *Atque cruce signatus qui moritur antequam iter arripiat habeat indulgentiam. R. fm Tho. in quolibet. Forma consideranda est. Nam si decedat accipiens crucem. statim habet etiam si decedat antequam iter arripiat. Secus si concedat transcurrentibus. A. Con. glo. Ray. ut in sum. con. eo. ii. q. 192. B. Precipue in virtute obedientie sub pena excommunicationis. A. Tex. dicit sub interminatione maledictionis eterne. ut in cle. religiosi de priuile. de qua. j. B. religiosi ne predicent indulgentias indiscretas. ut in cle. reli-*

giosus de priuile. De astuariis qui portant indulgentias aut predicant. habetur. j. quatuor. j.

Infamis *Quobus modis*

est aliquis infamis. scilicet de facto et de iure. Infamis de facto est cuius apud bonos et graues grauata est opinio super crimine aliquo. Infamis de iure est quem ius ponit esse infamem ut qui conuictus est de furto. vel qui pugnat in arena pro lucro et plura huiusmodi. *A. Hoc fuit dictum gl. Ray. ut patet in sum. con. li. 3. n. 5. q. i. B. Omnis autem infamis ita de re quod de facto debet repelli a promotione siue sit dignitas siue ordo. quod porte dignitatis infamibus patere non debent dist. 51. q. i. aliquo. extra de reg. iur. in famibus. li. 6. A. Hoc fuit dictum Ray. ut patet in dicta. q. i. B. Item infamis non potest esse iudex vel procurator. extra de iudic. cum de purgati. A. Patet videtur facere sed plus facit dictum. c. infamibus. B. Item repellit ab accusando. ff. de accus. l. qui accusat. Item a testificando nisi in casibus extra de testi. c. testimonium. A. nisi esset integrum restitutus. ut. j. testis. §. 5. B. Item a postulando. ff. de postu. l. i. de qua postulatione habes. j. postulatio. §. si. Nec autem de infamibus sic superficialiter dicta sufficiunt. Alia plura potes videre. 3. q. 7. §. porro. in tex. et gl. Qualiter et quando infamatus sit indicanda purgatio. vide. j. purgatio. §. 2.*

Infidelis *Utrum liceat*

fidelibus coicare cum infidelibus. R. fm Tho. fa. fe. q. 10. Qui in fide firmi sunt ita quod ex eorum coicatione cum infidelibus sperat magis il-

lorum puerio q̄s hor̄ subuersio si
sunt phibendi cōicere cum ifideli
bus. Simples autem et ifirmi p
hibendi sunt ne sine magna neces
sitate cum eis cōuersent̄.

I **¶** Que ifidelitas sit grau⁹ pecca
tū. R. fm Th. vbi s̄. Heretici qdē
q̄ profitent̄ legem euangelij et eam
corrūpūt grauius peccant q̄ iu
dei q̄ fidei nunq̄ suscepērūt et iu
dei qui suscepērūt figurā eius i ve
teri lege quā male interpretātes cor
rūpūt grauius peccāt q̄ gentiles
qui nullo modo fidei euangelij su
scepērūt. Possent tñ fm qd aliter
pparari.

2 **¶** Et cum ifidelibus sit disputā
dum de fide. R. fm Th. vbi s̄. In
disputatione fidei cōtra hereticos
duo sunt consideranda. Unum ex
parte disputantis. quia si disputāt
tanq̄ de fide dubius. et experiri
volens veritatem. tunc peccat pro
culdubio tanq̄ ifidelis. Si autem
disputat ad confutandum errores
vel ad exercitium laudabile ē. Ali
ud ē considerandum ex pte audie
ntium virum ipi sunt ifirmi et firmi
ifide. tunc. n. nullum ē periculum
disputat. Aut si audientes sint sim
ples et i fide titubantes. Circa ta
les distinguendum est quia si sunt
solliciti ab ifidelibus nutentibus
i eis fidem corrūpere. tunc necesse
ē publice disputare dūmodo inue
niant aliq̄ ad h̄ idonei. Per h̄ eni
simplices i fide firmabuntur et tol
letur ifidelibus decipiendi facul
tas. Si vero nō sunt solliciti tūc
periculosum ē publice disputat d̄
f de corā simpl. cibus quoq̄ fides
etiaz ex hoc ifo ē firmitior q̄ nihil
diuersū audierūt. et ideo nō expe

dit eis vt audiant verba ifidelium
disputantium cōtra fidē. Prohibē
tur quoq̄ oēs laici disputare d̄ fidē
publice vel occulte. c̄ de hereticis.
cūcunq̄ li. 6. A. Et ibi d̄. Qui vero
cōtrafecerit excōicationis laqueo
inodetur. B. Viruz liceat ifideles
trahere ad fidem per aliqua data
munera vide. j. munus. §. 2. et j. iu
deus. 3. §. 1. circa fi. Infidelium ma
trimoniū de quo q̄re s̄. impedimen
tum. 9. de dispariculu per totum
Item de ifidelibus hereticis vide
s̄. hereticus. De iudeis. j. iudeus.
De sarracenis. j. sarracenus.

In gratitudo.

Utrū sit peccatū mortale. R.
fm Tho sa se. q. 107. Ingrat⁹ d̄
aliquis duplici. Uno mō p solaz
omissionē puta q̄ nō recognoscit
vel retribuit vices p bñficio acce
pto. et hoc non semp est pctū mor
tale. Nā si igratus premitat illud
ad quod nō tenet. A. s̄. ex obligati
one necessitat. sed ex debito grati
tudinis quod ē vt homo aliqd li
beraliter tribuat etiam ad quod n̄
tenetur. fm eūdem Tho. ibidē. B.
nō peccat mortalit̄ sed venialit̄. q̄
puenit ex negligentia qdam seu i
dispositione. A. s̄. hominis ad vir
tutem. vt patet ibidem. B. Pōt
tamen esse mortale propter iterio
rem ptēptum. aut si subtrahat illd
quod ex necessitate debetur bene
ficio siue simpliciter siue in aliquo
necessitatis gradu. A. vt si omitte
ret facere quod promissū pp accep
tū bñficiū. aut si bñficiū non sub
ueniret cum posset i notabili neces
sitate. B. Alio modo d̄ igrat⁹ nō
solum quia pretermittit sed et con

trarium agit. Et hoc etiam fm cō-
ditionē eius qd agit qñq est pecca-
tū mortale quando veniale.

i **U**trū ingratis bñficia sint subtra-
hēda. rñ. fm Tho. vbi. s. Circa in-
gratū duo sunt consideranda. pri-
mo qdē q ipse sit dign⁹ pati. ⁊ sic
certū ē q meret bñficij subtrahē-
tē. ⁊. Considerandū ē qd oporteat bñ-
ficiū facē. prio nāq non d3 esse
facilis ad ingratitudinē iudicādā.
Mā forte si occurrit beneficiato fa-
cultas aut debita opportunitas re-
tribuēdi. ⁊. debet tendere ad h qd
ingrato gratū faciat quod si n pōt
primo bñficio facere forte faciet se-
cundo. Si bō ex bñficijs multipli-
cat⁹ ingratitudinē augeat ⁊ peior si-
at. debet a beneficio p cessare exhi-
bitōne.

i **I**nuria Quedā ē enō-
mus. qdaz nō
s. enormia. s. 2. A. Melius
s. absolutio. ⁊. s. si. in additōe. B
Utrū aggrauet iniuriā ex h q p
mutat in psonā plurib⁹ cōiunctam.
rñ. fm Th. fa fe. q. 65. Ceteris pa-
rib⁹ qñāto aliqua iniuria in plures
redundat tanto ē grau⁹ peccatū.
Et inde est q grauius peccatū est
si aliq pcutiat pncipē q puatam
psonā q redundat in iniuriā totū
multitudinis. Cū aut infertur inu-
ria in psonā cōiunctā alteri quali-
tercūq. tunc iniuria illa pñet ad
duas psonas. ⁊ ex hoc ipso aggra-
uat peccatū. Quō. ⁊ qñ liceat ini-
riā psoe vel rerū repellere. vide. s.
bellū. i. s. 2. De materia iniuriarū
vide. j. patientia.

Injusticia Utrū fa-
ciens iu-
Riciā sp peccet mortaliter. rñ.

fm Tho. fa fe. q. 70. Cū iniusticia
cōsistat in nocumēto alterius. ma-
nifestū ē q cōtrariat caritati. ⁊ sic
ex suo genere ē peccatū mortale.
Ille tñ qui in paruis facit iniusticiā
deficit a pfectione eius qd est iniu-
stū facere inqñtū pōt reputari non
esse oio cōtra voluntatē ei⁹ q h pa-
tē puta si auferat aliq alicui vnū
pomū vel aliqd tale de quo pba-
bile est q ille nō ledat nec ei displic-
eat. De iniusticia iudicis ecclesia-
stici vide. j. iudex. 2. s. 1. A. Immo
s. 1. B. Item multa circa iniustici-
am iudicū vide. j. iudex. i. s. 3. ⁊
sequenti.

Obediencia

Utrū sit peccatū mortale. rñ.
fm Th. fa fe. q. 105. Sic. Mā obe-
dientia cōtrariat caritati dei q exi-
git vtius pceptis obediat. In p-
ceptis aut diuinis cōtinet q et su-
perioribus obediat. Unde Ro. 13.
Qui resistit potestati dei ordinatū
nt resistit. Item contrariatur dilec-
tioni pñmi inqñtum superiori p-
ximo subtrahit obedientiam quaz
ei debet. Si autem pñlatus aliq
tot pcepta ingerat q subditus ea i-
plere non possit. excusat. De obe-
dientia habetur. j. obediencia. per
totum.

Aquisitio Scien-
duz q
tribus modis pñcipalr pcedi-
tur j aliqez de crimine. videlz p
accusationē. denunciationē ⁊ inq-
sitionem. Et quidem quomodo d-
beat fieri accusatio habetur supra
accusare. ⁊ supra accusatus. Ad d-
nunciationem vero debet pcedē
re caritatiua ammonitio. extra de

accu. sup his. r. c. qualiter r quan-
do. 2. Et ad inquisitionē pcedere
d3 clamorosa insinuatio. vt in dic-
to. c. qualiter. Additur. r quartus
modus. s. cū crīm obijcit p modū
exceptionis. de quo agit. j. in scip-
tis. §. i. r. 2.

Item a quo sit pcedendū ad in-
quisitionē. R. Cū sabdit^r aliquis l-
enā platus offendit si per clamorē
r famā ad aures superioris pue-
nerit. non quidem ortas a maluo-
lis r maledicis sed a puidis r ho-
nestis r non semel tñ sed sepe d3
veritatem diligentius perscrutari
vt puniat si oportet non tanq̃ ideo
sic acculator r iudex. sed quasi de
nunciāte fama. ex de accu. qualiter
qñ. 2. r ex de symo. l3 heli. Al. In
dicto. c. qñ. nō d3 de ortu infamie
sed de denunciāte q̃ faciendā ē a
puidis r honestis. Sufficit enī f3
Ray. q̃ apud bonos r graues q̃s
sit diffamatus. non distincto a qui-
bus ortus habuit infamia. q3 infam-
ia ab incerto auctore. pcedit de
pse. dis. 4. sanctū. Con. Ber. r ho-
sti. in dicto. c. qualiter. r in sū. con.
li. 3. u. 33. q. 5. Et addunt q̃ tūc pur-
gatio est indicenda saltē ppter scā-
dalū. ar. ex. d pur. ca. accedēs. Ad-
dit Host. Si non oīo constaret q̃
a maluo. l3 ortu infamia esset nec
scandalū inueneret nec multū sper-
sa esset infamia. non ess3 de necessi-
tate purgatio indicēda. ex de pur.
ca. cū in iuuenite. Item vt p3 ibi-
dem. Al. dicit q̃ ad inquisitionē p-
ceditur ex quatuor causis. s. ex cla-
morosa insinuatione. vt vicin3 est.
Itē ppter scādali timorē qd potest
turbare ecclesiā. sine sit vnus adeo
potēs q̃ ipse scandalizatus pōt ec-

clie scādaliū suscitare. siue sint plu-
res. Ad remotionē at talis scanda-
li indicit purgatio. r illa sequit in-
quit inquisitionē. Item pōt fieri in-
q̃sio cōtra eū qui suspectus ē suo
plato vel principi terf vel alijs bo-
nis viris. q3 ex h indicit purgatio.
Itē sit inquisitio ppter periculum
et sine infamia. sicut sit in heresi. r
in alijs criminibus que serpunt in
occulto. Ibidē ē p3 fm hosti. qñ
ep̃s ex officio suo visitet quolibet
anno quālibet ecclesiā etiam si nul-
la pcedat infamia. r tūc inquirere
d3 ex officio pnto tā de cler. q̃ de
laicis. Dicit ē q̃ archiep̃s byter vi-
sitat. si d3 psuendine habeat. postea
ep̃s de iur cōi postremo archiep̃s
eodem iure. r legatus ab aplica se
de missus. Et contra hoc non cur-
rit p̃scriptio. ex de p̃scrip. cū nō li-
ceat. quia nisi visitaretur anima pe-
riclitaretur. p̃uilegia tñ bene pos-
sunt eximere. Nec oīa in dicta. q.
.5.

B Qualiter pcedendū sit in inq̃-
sitione q̃ sit ptra singularē psonā
R. Primo qdē sciēdū q̃ d3 fieri i
loco vbi cōuersat psona de qua ē
inquirendū. 23. q. 1. parauis. ex de
ele. postq̃. r ex de p̃scrip. quosdā
Citabit aut ipse contra quē inq̃-
rendū ē. r sic debet esse p̃ns. nisi p
cōiunaciā se absentauerit. r deb3
fieri corā ecclie senioribus. Al. De
istis senioribus nō dicit in. c. alle-
gatus. sed bñ dicit Goff. Et pōt in-
telligi de legitimis officialibus iu-
dicis inquirentis. B. Item expo-
nenda sūre illa capitula de qbus
fuerit inquirendū vt facultatē ha-
beat defendendi se. Et nō solū dic-
ta testium sūt ei dicēda sed et noīa

eor. vt qd ⁊ a quo sit dictū appa-
reat ⁊ ne suppressione nominum
des audacia infamādi. **A.** Dicit in
doli. q. cauti iudices cōsueuerūt
tradere depositiones sine noibus
⁊ noia sine depositionibus pp te-
stū cuitanda pericula. vt in sū. cō.
li. 3. ti. 31. q. 6. **B.** Itē admittende
sūt ex ceptiones ⁊ replicatōes legi-
time. **H.** Dec oia ex de accu. q. lter ⁊
q. n. 2. ⁊. 5. q. 2. si primates. Et talis
qdē pōt opponere ⁊ inquisitorē
de suspectio. vel q. sit criminofus.
⁊ contra denunciatores. **A.** i. denū-
ciantem. vt in dicta. q. 6. **B.** vel lit-
teras ad inquirendū impetratas ⁊
cōtra testes ⁊ dicta eor. ex de accu.
cū oporteat. ⁊. ca. cum dilectus. 2.
Itā nō debent admitti testes nisi le-
gitimi. ex de sen. ⁊ re. indi. cū 3. ⁊
A. Itē inquisitor d3 facere iurare
⁊ testificari ē illos q. denunciant
rūt. extra de symo. l3 heli. Secus
ē in via accusationis. qz accusator
non pōt esse testis. ex de accu. cū 3.
P. Itē sciendū q. in nullo crimi-
ne pōt pcedi ad inquirendū ex de
nūciatōe nisi pcesserit fraterna cor-
rectio. vt in dicto. c. l3 de quo vide
s. correctio fraterna. §. 5.

3 **Qualiter pcedendū sit in inqui-
sitione generali puta cū cōmittitur
alicui inquisitio ecclie tā in capite
q. in mēbris. R.** Debet pcedi d
plano ⁊ sine strepitu iudicij. cū nō
deceat seruos dei talibus implica-
ri. ex de accu. olim non ita q. ordo
iudiciarius oio ptermittat. sed per
modū qui hētur. j. iudiciū. §. 1. Itē
in tali inquisitōe recipiūtur testes
quales in ecclesia inueniūt. quia
que domi sunt p domesticos. pba-
ri oportet. ex de testi. remens. 2.

4 **In quo differt inquisitio quem
faci iudex ex officio ad clamores
sanie. ⁊ ea ad quā procedit alio p-
curante siue pmouēte. R.** In mul-
tis. Itāz cū procedit ex officio nūc
is ⁊ quē inquiri cogēdus est iura-
re q. rñdeat veritatē ad interroga-
ta. ⁊ h dico siue ingrat ⁊ determi-
natā psonā siue ⁊ cōuentū. Si vō
pcedit alio pcurāte. nō ē aduersa-
ri⁹ cogēd⁹ iurare n̄ pp h pmoioz i
q. sūdis possit instrui. s3 ipse tenet p-
bare suā intentionē. alit puniet sus-
pēsōe l3 h. **A.** i. suspēdet ab offō ⁊
bñficio. vt i. c. cū dilect⁹. de q. j. **B.**
donec se purgauerit q. nō aio calū-
niandi etia. pposuit. ex de calū. c.
cū dilect⁹. Itē cū inquisitor ex offō
pcedit publicat⁹ attestatōib⁹. pōt d
nuo ab alijs testib⁹ inq. rere. vt. 2. q.
5. habet. ⁊. c. mennā. Cū vō alio
pcurante sit. nūc publicans attesta-
tōib⁹ nō recipiunt alijs testes. qz
timetur de subordinatōe. **A.** Itēz
in sū. con. in dcā. q. 6. **B.**

5 **Que forma iuramenti testū in
cā inquisitōis. R.** Si ē ⁊ psonaz ⁊
crimen determinatū iurat testis q.
sup crimine dicet plenā veritatem
ex de symo. l3 heli. Si vō ē inq. si-
tio sup statu ecclie. iurat de his
dicere qd scit vel credit i ecclia re-
formāda vel q. rñdeat ad interro-
gata. ex de accu. cū dilectus. Et nō
q. in talibus iuramentis n̄ d3 nec
solet iurari de occultis. Itā secre-
torū solus deus iudex ⁊ cognitor
ē dis. 32. erubescat. ⁊. 2. q. 5. p. sūly-
sti. ⁊ solū deū hnt vltorē. **E.** de iur
iur. l. i. ius iurādi. **A.** Itē vocant oc-
cultā siue secreta. fm. x. x. ⁊ i dcā
. q. 6. n̄ solū secretū p. sessōis s3 ⁊ oē
crim de q. q. n̄ ē ifamat⁹. Et addit

q̄ si aliq̄s infamiat^r sit de aliq̄ crie
puta de fornicatōe ⁊ sup hoc crie
fiat inq̄sitor d̄z testis ē dicere secre-
tas circūstantias q̄s nouit l̄z iura-
uerit tenere secretū. Itē q̄ q̄n sit in
q̄sitor generalis. tūc si de oculis
de q̄bas non p̄cessit infamia aliqd
dixerit testes nō valebit dictū eo-
rū. nec alle cōtra quē deposuerunt
pp̄ter hoc erit puniendus. vi. c̄ d̄
accu. inquisitionis.

6. **C**ū sit inquisitor in aliquo mo-
nasterio. q̄s p̄uidebu de exp̄sis i
q̄sitori vel monachis q̄ p̄sequunt^r
abbatē. R. P̄d oib⁹ d̄z p̄uide-
re res⁹ monasterij ⁊ nō n̄ denun-
tiantibus seu accusantibus. sed ē
q̄s indices ad p̄secutionē negocij
idoneos duxerint assumendos. c̄ d̄
de accu. ex p̄te. ⁊. c. oli. A. In his
.c. nihil dici videtur de exp̄sis i
q̄sitoris. s̄z aliorū p̄dictorū n̄.

7. **C**ū durante inquisitione mōachi
debeat obedire abbatī. R. Debet i-
licius ⁊ honestus dūmodo nō im-
pediatur p̄secutio negocij. c̄ d̄
accu. ex parte. ⁊. c. olim.

8. **N**ō pōt platus inferior suis sub-
ditis iterdicere ne reuelēt statū suū
vel ecclie sue aut p̄sonarū his qui
nūssi sūt ad inquirendū corrigēdū
⁊ reformandū. nec tenēt snie excōi-
catōis suspēnsionis vel interdicti
huiusmodi late. nec ē iuramenta
vel promissiones ⁊ obligatōes alie
facte ad celādū. insup ab inq̄sitori
bus talis temeritas aiadnersione
digna p̄cipitur castigari. extra de
offi. ordi. q̄. pleriq̄. li. 6.

9. **P**ostq̄ coram eo q̄ s̄ aliquē su-
p̄ certis criminib⁹ inq̄sitor fuerat d̄
putat^r eadē crie ille p̄fessus fuit nō
pōt ipugnare cōfessionē q̄ nun⁹ pu-

niat. nec iō pōt punitōem euadere
dicēs q̄ sup eisdē criminib⁹ antea
nō fuerat diffamar⁹ vel q̄ p̄ eundē
inq̄sitor ē capitula sup q̄bus vole-
bat inquirere sibi tradita nō fuerit
c̄ de accu. postq̄. li. 6.

10. **S**i is cui cōtra te cōmissa fuit i-
q̄sitor sup certj criminib⁹ processit
rit ad veritatē ingrendā omīssa in-
quisitōe infamie te p̄nte nec recla-
māte aut quicq̄ sup hoc excipien-
te n̄ poteris ipugnare processū ei⁹
ob h̄ q̄ nō fuit de infamia p̄mitus
inquisitū. c̄ d̄ accu. si is. li. 6.

11. **Q**uis est effect⁹ inquisitionis. R.
Si inquirē^r plati siue h̄ntē admi-
nistrationē ⁊ cōuincit. pena ei⁹ est
remotio exemplo villici diffamari
cui dictū ē. iā nō poteris apli⁹ villi-
care Luc. 16. c̄ de accu. q̄lit ⁊ q̄n
2° Si vō n̄ h̄z adnūmstrationē. pe-
na ē arbitraria fm̄ merita p̄sone ⁊
q̄litate excessus. c̄ de accu. inq̄sitor
m. in si. p̄mi r̄sli. S̄z hoc fallit i cri-
minib⁹ enormib⁹ q̄ ordinis execu-
tionē aut retentionē b̄nficij ē p̄ p̄
actā p̄ntiam impediūt vt ē in symo-
niaco i ordine ⁊ b̄nficio. c̄ de ac-
cu. inquisitionis. In his. n. sic ē sic i
accusatōibus i iudicio procedēdū
vt i d̄cō. c. inq̄sitor. A. Effectus d̄
accusatōis est. q̄ inducit degrada-
tionē. Denūciatio vō ad p̄nias. vt
pōt colligi d̄cō. c. qualiter ⁊ q̄n. ⁊
nōt in si. cō. li. 3. ti. 31. q. 4. secūduz
Ray. B. Que aut dicant^r crimina
enormia. vide. s̄. enormia. ⁊. s̄. cri-
men. De inq̄sitorib⁹ h̄ntē p̄ h̄ntē
s̄. h̄ntē. i. s̄. 4. ⁊ h̄ntē. ⁊. s̄. 16. q̄
icipit. Inq̄sitores i certis p̄uicij
cū sequētib⁹. ⁊ h̄ntē. 3. p̄ tomz.

Scriptio Qui
accu

sat aliquem debz se iscribere. i. ad penā talionis si n̄ probauerit obligare. vt s. accusatio. §. 2.

Item. iscriptio sit semp necessaria. Rñ. Qñ crimē nō. oppōitur directe p modū accusatiōis vel denūciationis. A. Qñ opponeret p modū denūciationis etiam tūc nō ē necessaria iscriptio s; caritauua mōitio extra d̄ accu. q̄liter z qñ. 2. B. s; p modū exceptiōis vt cū obijcit acentatori vel testi. ad h̄ vt ab accusatiōe vel testificatiōe repellat vel electo vt a p̄motiōe excludat. non ē necessaria iscriptio. Sed si obijctat iā p̄firmato puta i p̄secratiōe. obijctēs d; se obligare ad penā extraordinariā ad arbitriū iudicis circa viculū iscriptiōis. Mā elect⁹ crimie sic pbato p̄dit q; p electionē z p̄firmatiōē ei fuerat acq̄sitū s; pri⁹ habita nō amittit. extra d̄ ac. sup̄ his. z. c. q̄lit z qñ. 2. in fi.

Institutio

Lapi
tuluz
sede vacante pōt admittere z instituere i beneficijs p̄ntatos a patris si sint idonei l; al' talis admissio z institutio ad ep̄um p̄tinerz tñ sede vacāte n̄ pōt p̄ferre bñficia que ad collationē ep̄i p̄tinet. extra de isti. c. 1. li. 6. Instituire heredes quō teneat testator. vide. j. testamētum. 2. §. 1. p̄ totum.

Interdictū j.

cōiter. Interdictū aliud est generale aliū p̄ticulare. Gñale d̄r qñ gnālī interdictū regnū aut p̄uincia siue etiaz ciuitas aut castrū. A. aut villa. vt i. c. cum in pubis. de q̄. j. B. Et itelligēdum est generale in hoc casu etiam si interdicatur

terra alicui⁹ q nullā h; integrā sed tñ p parte. Particulare vō qñ d̄ multis eccl̄ijs vna vel pauce sterdi cunt. extra de vbo. sig. cum in paribus. A. Idē in sum. con. li. 3. ti. 33. q. 22. z se.

Quid ē dicē interdictio talē locū R. fm Inno. Nichil aliud est dicē q̄ interdicere ibi hoies habuātes a certis factis ibi accipiendis. z a sepultura. z q; clerici ibi publice celebrare z sacia cōferre. phibēt. A. Sic ergo interdictū ē qdā eccl̄e siastica cēsura q; q; phibēt a p̄ncipatōe quorūdā sacroꝝ z dīnoꝝ z sepultura. Et ad h̄ facit qd̄ h̄ i sū. p. e. ti. q. 20. Qñq; at pōit z pro alijs p̄ticularib⁹ phibitionibus vt cū alicui interdictū ingressus eccl̄ie ex de sen. exco. is cui li. 6. B. loc⁹ enim per se nō ē in culpa nec ē sacramentorum perceptibilis.

Interdictū fm Inno. Hosti. z Ber. nō pōt poni sine rōnabili cā sicut nec cessatio a dīnis. vt dictū ē s. cessatio. §. 1. z. 2. ex. co. cū medicinalis. li. 6. z ex de his q; si. a ma. pre. c. q̄siuit. Quā decre. Inno. z Host. intelligūt q; snia interdicti nō est ferēda ppter culpā alicui⁹ p̄ticularis p̄sone s; ppter culpā vniū sitatis. nisi cū sit dñs loci. ex d̄ spō. nō ē nobis. z ex de offi. dele. sane. An pōt fieri ppter delictū dñi. siue capituli. seu alicuius cōtatis. A. Idē in sū. cō. li. 3. ti. 33. q. 22. B. Sed hic nō q; nullus locus pōt interdicti auctoritate ordinaria vel d̄ legata. p pecuniario debito vel p cuiusuis pecunie quātitate. al' n̄ tenet nisi fieret de aplice sedis spālī z exp̄ssa licentia. Hoc Bonifaci⁹ octauus in quadā extrauaganā q

- incipit. Proinde attendentes.
- 3 **C**irca iterdē possit iponi nō pcedere admonitiōe. rñ. fm Inno. Si iponat pro culpa qñ pena siue pnia. nīc probata culpa vel notoria exīte iponi pōt sine vlla admonitiōe ēt penitēti et cor. ecto. sicut inuenit de snia suspensiois q fert p delinquētē et nō p tumacē siue monitū. s. q. 4. i loco. A. sed fm Hos. hū intelligit de pena quā qd ipō facit incurrit a canone statutam nam tunc non oportet pcedere monitiōnem. Sec^o autē si ab hoīe iponat p pēa. qz tūc admonitiō d3 pcedē ēt de coha. cle. et muli. c. sicut. vt et nō ēt i sū. con. eo. ti. q. 23. B. S3 qñ p cōtumacia ifertur nō debet iferri nisi ptra icorrigibilē cōtumacē et tunc debet admonitiō pcedē. extra de appel. rephensibilis
- 4 **Q**ue differentia ē inter interdictū et excōicationē aut suspensionē R. fm Ray. Prope loquēdo excōical psona. xi. q. 3. certū. ēt d. v. sig. ex pte. Et qdē si ē maior: sepat nō solū a sacris s3 ēt a cōione fidelitū. ut. s. excōicatio. i. s. 2. sed vniū sitas non excōicatur. ut dictū ē. s. excōicatio. i. s. 32. qui incipit. vniuersitas. A. Illū. s. quotauī p. 29. B. Suspendit quoq3 persona et qñq3 quidē a bñficio qñq3 ab officio. qñq3 ab viroq3. 2. q. 5. presbyt. extra de pur. ca. inter sollicitudines Interdictū vō qñq3 ipse locus. ut regnū. ciuitas. castrū uel ecclie. ēt de. v. sig. cū in pub^o. Similiter aliqñ iterdē vniuersitas vrcler^o l' populus ēt. c. si snia. li. 6. A. Idē i sū. 2. c. ti. q. 29. B. Et nihil est aliud q3 sepatio a certis sacramētis. et oib^o diuinis officijs. et ecclesiastica se-

pultura. vt ēt de spon. nō ē nobis ēt de pe. et re. q in ie. Et de hac mā plene hñ. j. interdictū. 4. s. 1. 2. et 3. et aliquid dictū ē. s. s. 2.

5 **I**n quo pueniūt excōicatio in dictū et suspēsiō. R. fm hostie. In plurib^o. Primo quidē qz sicut excōicatio d3 fieri in scriptis ptenentib^o cām. et cui^o scripture exemplū tenet iudex excōicato tradere ifra mēsem si fuerit regit^o de q requiritur d3 fieri publicū instrumentū vel autēntice lre. Iudex aut hui^o modi cōstitutionis violator p mēsem vnuz ab ingressu ecclie et a diuinis suspēti^o ē. et superior ad quē recurrit d3 ipsam sniam relaxat et excōicato ē ad iteresse condēnat. Idē p oia ē i sentētijs suspensiois et interdicti. Et de hoc hñs. s. excōicatio. i. s. 8. A. q incipit quō d3. B. ēt eo. cū medicinalis. li. 6. 2. qz snia excōicatiois iterdicti et suspēsiōis. non releuat per sequentes appellatiōem. s3 bene p pcedentē extra d ap. ad h qñ. et c. pastoral et extra eo. is cui li. 6. 3. quia ligati aliq snia d pdictis. nec eligei. nec eligi pñt. extra de appel. cōstitutus p^o et extra d p sue. cū dilect^o. et ēt d excep. aplice. et ēt d elec. cū iter. 4. qz nullus dcōp d3 celebrare diuina extra de cle. exco. mi. c. 2. et c. postulasti. s. si. 5. qz tales snias d3 monitiō pcedere. qd. intellige vi. s. 5. 4. A. cū additiōe sua. B. et arg. extra de sen. exco. si canōici li. 6. A. Pon^o ē sub Rubrica de off. ordi. eo. lib. B. 6. qz quilibet eo3 iurat añq3 absoluat nō amplius puenit Et in omnibus pōt fieri relaxatio ad cautelā. extra eo. venerabili. ni si eff3 interdictū generaliter pmiul

gati. in quo nō hz locū relaxatio
ad cautelā. ex eo. pñt. li. 6. 7. quia
ialis snia ē et a supioribus obler-
uāda. ex de offi. ordi. cu ab ecclia
rū. 8. qz nullus coruz durāte snia
pōt testificari. ex de excep. apostoli-
ce. 7. ex d. testi. uenies. i. fi. 9. qz su-
pior nō dz ipsas snias reuocare l'
pnunciare nullas esse nisi uocatis
pubus ex de appel. romana. §. pl.
li. 6. Al. salua contraria pñtendie
quo ad relaxatōne si habet. ut in
c. romana. de sen. exco. li. 6. B.
x. qz illi q pñtēgium sunt re-
cepti in pñrios 7 spāles romane
ecclie filios. l3 pñi h nō sint exēp-
ti. nī sicut nec excoīcati sic nec iter-
dicti nec suspendi pñt ab alio q a
romano pñtifice uel legato a laici
ex de v. sig. uenies. li. 6. xi. qz oēs
pñtē snie noie censure ecclia-
stice puniē. ex de v. sig. querēti. A.
Lon. Inno. ut in sum. con. eo. ii.
q. 31. ubi pñtēta notant. B.

6 **Q**uis pōt interdici. R. f3 In-
no. 7 hosti. Quilibet platus hñs
iurisdictionē ordinariā qlibet etiā
habēs iurisdictionē delegatā pōt
interdicere eccliaz terrā. uel psonā
pñtmacē sue iurisdictionis. et si cō-
iunxat sit ep̄s. ex de offi. dele. sane
qz diocesanus nī non dz suspende-
re seu interdici clericos seu co-
rū ecclias pñtēmo uel ad longū tē-
pus. nisi de consēsu capli. ex d. ex-
ces. pla. c. 1. Al. 3bi nō dz de isto tē-
pe lōgo uel i pñtēu. sed hāc limi-
tationē ponūt dicti Inno. 7 ho-
sti. Alā ut ait idē hosti. mirū ēēt q
ep̄s sine iudicio capli nō possz sus-
pēdere uel ecclias iterdicere. cū nō
nī delegatus solus sed et sub dele-
gatus p se ualeat excoīcare. ut ex

de offi. dele. ex lris. ut 7 notant in
sū. cō. eo. ii. q. 228. B. Et h maxie
qñ procedit ex officio suo. qz tūc
cū maiori deliberatōe pñcedēdz
ē. Sed regularit 7 de iure 7 de p-
suetudine snia pastoris soli nimen-
da ē 7 irremēda. xi. q. 1. c. 1. 16. q. 2.
mis. ex de of. or. cū ab eccliarū
Itē iterdicere pōt elect' cōfirmat'
l3 nō dū pñsecratus. qz h ē iurisdic-
tionis. ex de elec. trāsmisam. Itē
sede uacāte iterdicere pōt capitulū
ex de maio. 7 obe. his que. 7. c. cū
oliz. 7 ex de here. ad abolēdā. p-
rñso. Abbatissa vō iterdicere non
pōt. ut d. cū est s. abbatissa. §. 3. A.
Predicta etiam notantur in deā.
.q. 228. B.

Quis pōt interdici. R. Sic pñt
ioli ex. §. pñcedē quilibet subdit'
uel etiam terra uel ecclia pōt iter-
dicti a suo plato. aliē snia a nō suo
iudice lata nō tenet. ex de offi. de-
le. sane 2. 7 ex de iudi. at si clerici.
Exēpti vō a platis nō pñt ab eis i-
terdici. Si tñ ille q ē exemptus ex
una pte hñet aliqd bñficiū rōne
c' nō ēēt exēptus. i. h sui diocesanī
sententijs subiacer. ex de pñtē. cū
capella. Prohibet et q in odium
exēpto 7 uel in fraudē pñtēgio nī
nō interdicanē uel excoīcent nēdē-
tes illis uel ab eis ementes aut eis
cōīcantes. al cōtrafacientes puni-
endi sunt. ex de pñtē. quāto. A.
Idē i sū. cō. eo. ii. q. 229. B. Sunt
mī casus in quib' exēpti subitū dio-
cesanis in qb' pñt eos interdiciere
sue punire 7 cōdēnare. qz hēs s.
exēptus. §. s. Itē non pñt interdici
nisi a papa ilu qui sūt spāles ecclie
filij ut s. §. 6. dictū est in fi.

Primilia qz aliqñ pñt excoī

eari uel terre eorum interdici processa si
gularibus personis ecclesiasticis uel
secularibus non extendunt ad sen
tentias eorum. quia ipsi possunt tales
excommunicare et interdici. *A. Tex. c. j.*
allegati non dicunt eorum. sed generaliter or
dinario. *B. n. si fuerint processa f*
ginis. uel eorum filijs. uel religiosis
non ratione personarum sed ratione or
dinum uel locorum. extra de pui.
ne aliqui. li. 6.

- 9 **C** Sub qua forma uerborum debet poni
interdictum. *R. Forma habet uel si les.*
Mos propter tale causam ecclesiam siue tra
tale supponimus interdictum. ex de v.
fig. cum in publico. et ex de offi. de cle. sac
2. Addunt et coiter iudices dicentes
ecclesiastico supponimus interdictum
ut Inno. dicit. et hoc ad differentiam
interdicti legalis. de quo trāsimus
ad prius. Potest et finis interdicti ad
uoluntatem iudicis determinari. puta
ut interdicat missam cum cantu uel ues
pas uel sepulturam et hoc. Potest et in
dex ab interdicto excipere et subijcere
quod uult et quando uult. puta quando dominus ter
re ibi fuerit prius et hoc. ex de spō. si
est nobis. *A. Idem in sum. con. eo. ii. q.*
232. fm Inno. et hosti. Et addunt
quod si persona esset interdicta uel suspē
sa pro culpa sua non posset de licentia
alicuius celebrare nec suspēdi inter
dictum uel suspēso. Sed si suspēsa l'i
terdicta esset ob culpam alterius quod ali
quando sit. dici potest sicut de interdicto lo
ci. quod talis finis suspendi potest. *B.*
- 10 **C** Quando finis interdicti obliget. *R.*
Sufficit iniuria interdicti publice
promulgari. nec postea necesse est eam
singulorum auribus inculcare. Suffi
cit et cum quis scit uicinos suos maxi
me metropolitanam ecclesiam recepisse
se finis et seruare. ex de postm. pla.

c. i. *A. Idem in sum. con. eo. ii. q. 261. f3*
hosti. *B.* Insuper omnes religiosi tam
excepti quam non excepti qui uiderint uel
scuerint matricem loci ecclesiarum. *A. i.*
maiorē seu baptismalē. ut per per gl.
in cle. ex frequētib. de q. j. ubi idē
dicit de cathedrali. *B.* seruare quod cum
quod interdictum posuit auctoritate se
dis aplice uel ordinario debent
et ipsi seruare. alioquin non seruantes in
currunt excommunicationē ipso facto. *Idem*
et in interdictis et cessationibus a di
uinis indictis per statuta prouincialium
procuratorum. uel eorum auctoritate.
Idem in generalibus cessationibus a
diuinis. ciuitatum. terrarum et aliorum lo
corum quod aliquando ex consuetudine capiunt
la collegia uel priuati secularium
aut regularium ecclesiarum sibi uedicant
hoc non obstantibus quibuscumque appel
lationibus antea et ad sedem aplicam
uel ad alium interiectis. et alijs obie
ctionibus quibuscumque ut in cle. ex
frequētib. de sen. exco.

C Si finis interdicti perserat in cle
ricum. non tamen propter hoc intelligit populus in
terdictus. nec econuerso. An uno
ipsorum interdictio aliter licite admittit
ad diuina. ex eo. si finis. li. 6. Cum uero
alicuius terre populus est interdic
tus. singulares eius persone intelli
gunt interdictum. ut in dicto. c. si finis
§. si. In generali quod interdictum alicuius
terre clericis licet teneant illud obser
uare. tamen eorum persone non sunt interdictum
fm. v. b. et Inno. et ideo alibi existen
tes in nullo tenent. ut. j. interdictum
2. §. si. *A. Idem in sum. cō. eo. iii. q.*
264. Et additur fm eum. Inno. et
Bonac. quod si familia alicuius inter
dictum. et clerici essent de eius familia
quod et ipsi interdicti essent. nisi spali
exciperent. *B.*

12 **C**um finia interdicti suspēdi pos-
sit ita q̄ liceat celebrare diuina. R.
fm̄ Host. et Innoc. Qñ locus vel
ecclia interdictur talis finia suspen-
di pōt. et tñ ibi celebrare. extra d
p̄uile. vi p̄uilegia. Qñ vō est in
terdicta psona seu suspēsa. si factū
ē p culpa suspēsi vel interdicti n̄
posset dñia alicuius celebrare ne
q̄ interdictū vel suspensio suspen-
di. Si vō sēz essz p̄ culpā alteri⁹
q̄d aliqn̄ sit. vi. 17. q. 4. m̄roz. et c.
felix. A. Hoc. c. felix. nō vñ ibi hñi
B. tñ dñi pōt sicut d̄ interdicto loci
q̄ tal finia suspēdi pōt p̄ ep̄m sicut
et tolli.

13 **Q**uid si infra ip̄s suspēsiōis vel i-
dēcti appellet. R. f3 Host. Appel-
lari pōt a suspēsa finia sicut a p̄ditō
nali. ex de appe. p̄terea. et c. dilect⁹
v. vñ dñm. et idē in finia suspen-
siōis. Sec⁹ aut̄ in finia excoīcanōis
cui⁹ effciis nūq̄ p̄ relaxari ad ip̄s
nisi oīo tollat. ex d̄ se. ex. cū dñdēs
i pñ A. 3d i sū. p. e. ii. q. 233. B.

Interdictū ij

s. spāl̄r q̄d ponit in aliquā
terrā. Abi sciēdū q̄ cū dñ interdicti
mus terrā talis regis vel dñi scdm̄
Inno. et Host. itelligit oīs terrā q̄
iurisdīctōi sue subest tpe late snie.
et sūl̄r qui in crimie sibi fauet. Con.
Ber. Si vō post finiam terrā emit
nō ē interdicta. nisi snie lato: exp̄s
serit sine intenderit tā de ea quam
h3 q̄z d̄ ea q̄ habitur⁹ esset. Si vō
vendit suā. remanet illi terre onus
interdicti dñec relaxet. vi pōt Ber
manus i tractatu d̄ interdicto. arg.
ex de postu. p̄zela. ad h. A. Idē in
sum. 2. co. ii. q. 215. et se. B.

1 **Q**uid si dñs ip̄alis sup̄pōat ter

ra suā et proget in se iurisdīctōes
alicui⁹ ep̄i. an possit terra eius ab il-
lo interdicti. R. fm̄ Host. Si o: di-
narius p̄senerit in p̄rogatōes. tñc
planū ē q̄ pōt. ex de so. p̄p. signi-
ficasti. Sed si non p̄senerit adhuc
puto q̄ possit. et clerici talē inter-
dictum seruare tenent. ex de iure-
turan. ex rescripto. et de offi. dñe.
P. et B. Licet ei laicus p̄ spālem
p̄uentōem nō possit supponere a-
lijs ecclesijs vel psonas ecclesiasti-
cas terre sue. m̄ cñ vniuersitate taci-
te transeunt. A. Idem in sum. cō.
eo. ii. q. 230. B.

Si ciuitas castz aut villa sē iter-
dicta illoz suburbia et p̄tinentia e-
dificia itelligunt interdicta. ex co.
si ciuitas li. 6. Al̄ vero noīe ciuitat⁹
itelligit q̄d muroz ambitu p̄tinet.
vt ibi dicitur.

Mūqd hoīes de terra interdic-
ta possint audire alibi dīna. R. Si
ē interdicta p̄ delictū dñi vel rectori
tñc cūes q̄ culpabiles n̄ existunt.
p̄nt ex ip̄saz licite itereffe diuinis.
nisi et ip̄i fuerint interdicti p̄ dñz
p̄uēdū i eis. qz tñc et alibi n̄ p̄nt
itereffe diuinis. sicut et n̄ p̄nt si p̄ cul-
pā illoz positi sunt interdictū. extra
co. si ciuitas. li. 6. Et idē itelligēdū
si aliq̄s de ip̄is hoībus alio trans-
fert domiciliū. Et eodē mō itellige
de clicis alicuius terre interdicte. qz
si culpabiles n̄ existūt ne fuerit ip̄i
interdicti. p̄nt alibi celebrat diuina.

Interdictū 3

s. in aliquā eccliaz. Abi p̄-
sciēdū q̄ si ecclia interdicta. nec in
capella ei⁹ celebrari nec in cimiterio
poterit aliquis sepeliri si ipsa
capella vel cimiteriū sunt ecclie cō

in iusta. al' secus e' eo. si ciuitas. li. 6.

I Quid si aliquis sciēter celebrat
i ecclia aut quocūq; loco interdictō
R. Nisi sit priuilegiat⁹ i hoc vel ni
si in casibus a iure pcessis celebret
irregularitatē incurrit. a qua nō po
terit nisi p papam absolui nec pōt
eligi nec eligē. c' eo. is qui. li. 6.

Interdictum

4. s. quid prohibet uel cō
ceditur ipse interdicti. Et p'io qui
dem nulla diuina officia p'mittunt
e' de pe. 7 re. q' in te. 7 e' d' spon.
non ē nobis. Sed h' in. 6. eo. ti. c.
alma. tēperatur multum ho c mō
q' singulis diebus in ecclesijs 7 in
monasterijs missē celebrētur. 7 a
lia diuina officia sub missa voce ia
nuis clausis. excōicatis ac interdic
tis exclusis. cāpanis ē n' pulsatis.
ita tamen q' nullos alios ē si aliū
de veniant debēt admittere nisi il
li sint super hoc priuilegiati. extra
de priuile. li. 6. ita q' tam canonici
q' clerici eccliar' i qbus distribu
tōes quotidiane tribuūtur illis q' i
ter sunt horis. si nō venerint amut
tant eas sicut amitterēt si n' esset in
terdictum. ita q' solū in festiuitati
bus. s. natalis. 7 resurrectōis. penth.
7 assumptionis beate Marie. A.
Idē est hodie ē de festo corporis
xpī 7 eius octaua. sic ē statutum p
Martinū quintū 7 Eugeniū quā
tuz. vt p' p' e' uagantē que incipit.
Excellentissimi. B. cāpane pulsēt
7 ianuīs aptis alta voce diuina ce
lebrent. excōicatis exclusis interdic
tis admissis. ita tñ q' illi pp quos
placū ē interdictum altari non ap
propinquent. non obstantib⁹ qui
buscunq; priuilegijs quereuocāt.

q' sufficere debet oibus q' celebre
tur. vt dictū ē. Nec omnia in p'dicto
c. alma. Itē nō. q' ipse generalis i
terdicti pōt confici crisma i die ce
ne. extra eo. qm. li. 6.

E Atq' ipse interdicti ministrari pos
sint ecclesiastica sacra. R. Non. e' d'
sen. exc. rñso. Et hoc multas reci
pit exceptōes. Itā p'io qdē exci
pit baptism⁹. cathecism⁹. 7 confir
matio non solū puulor'. vt in. d. c.
rñso. s' ē adultor'. e' eo. qm. li. 6.
Itē excipit p'nia n' solū moriētiuz
s' ē uiuor' 7 sanor'. dñū non fue
rint excōicati qui n' pnt admitti nī
si in morte 7 exceptis illis pp quo
rum culpā vel doli lata ē snia inf
dicti. vel qui p'buerunt p'siliū auxi
liū vel fauorē si non prius satisfice
rint vel de satisfaciēdo dederit
idoneā cautōem. aut si hoc n' pos
sint nisi iurauerint q' cū poterunt
satisfacient. 7 ad satisfactiōem faci
endā p illos qui tenētur dabiūt cō
siliū 7 auxiliū 7 pposse laborabūt
Nec pp aliqd p'dictor' d' fieri re
laxatio interdicti. vt extra eo. alma
li. 6. Itē excipit eucharistia q' ad d'
cedētes. extra de pe. 7 re. q' in te.
Megaf extrēa vncō. vt i. d. c. q' i te
A. Melius facit. c. rñso. e' de se.
excom. 7 idem nō. in sum. con. li.
3. ti. 33. q. 235. B. Ad ordines autē
non poterit laicus loci interdicti p
moueri. Sec⁹ aut de his qui erāt
clerici nec sunt interdicti. A. Itā
tales ad alios ordines poterūt p
moueri. s' eun. Innoc. 7 in. d. q.
235. B. Matrimonia vero secun
dū Inn. fieri pnt apud interdictōs
q' 7 apud ifideles p'rahūtur. 26.
dis. deinde. nō tñ d' fieri bñdictio
nuptiarum fm hostien. A. Idem

in sum. con. eo. ti. q. 137. **B.**
 2 **¶** Atz tpe gnalis interdicti cōcedatur ecclesiastica sepultura. **R.** fm Inno. Qñ ē interdicta cōter aliq terra vel aliq vniuersitas denegat laicā ecclesiastica sepultura. et si pnia acceperunt. et de pe. q. in te. q. interdicti sunt et si peccatores n̄ sūt. 24. q. 3. si hēs. 17. q. 3. miror. Sed illi qui inter p̄dictos excoīcant etiā si ab ip̄a excoīcatōe absoluant. fmanent n̄ adhuc interdicti donec soluat interdictū. Si tñm morib⁹ appuerint signa pnie et postea fuerit solutū interdictū. tunc talis cor pora erūt apud eccliaz trāsserēda ar. et de sen. excom. cū illoz. **A.** **¶** Belius eo. ti. c. a nobis. 2. **B.** Et si apud eccliam stante adhuc interdicto sepulti fuerint. n̄ erūt postea exhumādi. cū ad eū statuz venerit res a quo incipe potuit. Et p hui⁹ modi interdictis. s. qui penituefr. l3 moxmaria recipe. ac p eis orandū ē. xj. q. 3. quicūq. Sed si nō penituerint nec p eis orandū est. nec moxmaria recipiēda sunt. 50. dis. c. si. **A.** Idē in sum. 2. eo. ti. q. 150. **B.** Clericis vō qui in tali generalitate non sunt interdicti non negatur ecclesiastica sepultura. sine pulsatione in cāpanaz et cessante omni solēnitate. vt in. d. c. q. in te. S3 q. ibi d̄r cum silentio. non v̄ hodie intelligēdū de silentio funeralis officij. qz cū cōcedat qd maius ē. s. dicere horas et missas submisse. vt i p̄rio. s. dictū ē. t̄de offō funerali pcedi videtur.

3 **¶** Atz qñ ecclia ē singulr interdicta. illi de poplo possint alibi eligere sepulturā. **R.** fm Inno. Si ē interdicta i penā popli et si multi ex

eis non deliquerunt. s3 forte vni⁹ sitas. vel maior ps. vel forte qz deliquit dñs. et in hoc puni. tunc parochiani nō possunt in alia ecclia et non interdicta eligere sepulturā nisi forte ex p̄uilegio. et de p̄uile. vt p̄uilegia. Si vō ē interdicta pp delictū clericorū nū vel pp hoc qz violata fuerit. tunc parochiani pnt in alia ecclia non interdicta eligere sepulturaz. et audire diuina. **A.** Con. **¶** Hosti. vt in sum. 2. eo. ti. q. 150. in prin. **B.**

4 **¶** Atz oēs interdicti vitandi sunt **R.** fm Inno. **¶** Host. et **¶** Ber. In diuinis officiis vitandi sunt oēs illi q p̄prio noie vel alia certa circumlocutōe p finiam designātur qui et dictū noiatum interdicti. in Insti. de exhere. l. 1. s. noiatum. Item vitādi sunt tanq̄ noiatz interdicti oēs illi de qbus pstat qz interdicti sūt. vt si ciuitas vel castrū interdictū. Si vō iterdicatur sanctores siue participant in erie non dictū noiatū interdicti s3 tñm in genere. Etnd tales nō tenet quis cuitare quousqz p iudicē specificemur et indicemur. nisi forte eoz p̄cipatio esset multuz notoria ita qz inficiatōi non esset locus. et de coha. cle. et nu. tua nos **A.** Idē i sum. 2. eo. ti. q. 136. **B.**

5 **¶** Qñ pcedit alicui p̄sone singulr vt ip̄e interdicti possit celebrare et audire diuina in voce submissa tūc eis familiares ad audiendum cū illa et celebrandū sibi adiunguntur. Sed non sic de familiarib⁹ alii cuius collegij. qz nisi p̄uilegiati fuerint admitti nō debent. Tali qz p̄cessione nō pōt gaudere ille cui culpa dolo vel fraud sunt snia lata seu qui ad p̄petrandū ipm. debuiss

prebuit cōsiliū. auxiliū. vel fa-
uorē. et de priuile. l. 3. li. 6.

6 **E**pī qui sunt in via pnt secū ser-
re altare portatile et facere sibi ce-
lebrari vbiq; fuerint. nō obstan-
te interdicto. et de priuile. qm̄ li. 6.
Epī q; n̄ incurrit ipso scō sniam in-
dicti. vi. s. epus. §. 5. A. qui incipit.
Epī et superiores. B.

7 **A**n i locis exēptis celebrāi pos-
sit ipse interdicti gnālis. R. Non.
nisi sic i alijs. et eo. alma. in fi. et d
priuile. auctoritate. li. 6.

8 **S**ed nūquid ex sola p̄suetudie
pōt aliq; venire i interdictis. R.
Non. et de p̄sue. cū inter. A. Idez
in sum. 2. eo. ti. q. 243. fm̄ Inno. et
Hosti. B.

9 **E**t ipse interdicti liceat secula-
ribus extra eccliam audire uel au-
scultare offiū qd sit in ecclesia. R.
fm̄ Hosti. Excoicatis et interdictis
nō l; audire. neq; clericis licet ita
alte celebrare q; de foris possit a-
diri. nec ē eis pax portanda aut se-
nestra vl' ostiū aperiendū ad vidē-
dū corpus xpi. vel ad offerendū
post euangelii. Nec colliguntur.
et de pe. q; in te. Con. satis Ray.
et. v. v. Et idem dicit. v. v. q; nō p̄o-
hibētur seculares audire horas q;
et eccliam sine p̄ viam dicunt. A.
Con. cum. v. v. Bonal. vt p; i sū.
con. eo. ti. q. 260. B.

10 **Q**uand ipse interdicti possit sa-
cerdos bñdicere peram et baculū
peginor. R. fm̄. v. v. Cuz nō repe-
riat esse. phibitū v; esse p̄cessū. A.
Idē i sum. 2. eo. ti. q. 247. B.

11 **Q**uid si pp̄ fauorē et ad instātiā
aliquor positū ē interdictū et illi n̄
seruant l; allegant q; habeant pri-
uilegia et h̄. R. Neq; ali; seruare

tenētur. ne de alio p̄ metu ipi ridere
videātur. extra de priuile. petitis
A. Ac ē si priuilegiati excesserint
terminos suor priuilegioz in ob-
seruantia interdicti. vt p; in eo. c.
petitis. Nec ē notatur in sum. cō.
eo. ti. q. 249. vbi ē addit fm̄ hosti.
q; si aliqui ponūt uel poni p̄cāt
interdictum. vt postea ipi soli cele-
brent. et ad ipos pplis concurrat a-
qbus oblationes accipiant. et alie
ecclesie defraudentur. istis celebra-
re non licet occasiōe sui p̄uili. B.

12 **Q**uomodo clerici in offiō vio-
lent interdictum. R. h; Inno. Cle-
ricus violat interdictū qn̄ offiū vl'
ordinē exequit inmissa nō solum
celebrando vt sacerdos. s; et cali-
cē offerēdo vt diaconus. vel vree
os siue āpulas vt acolit. et huius
Similiter et celebrando p̄incipa-
liter. A. i. quasi in officio suo. vt in
.c. si quis episcopus. de quo. j. B.
vesperas et matutias et huius. xi.
q. 3. si quis episcopus in fi. A. Im-
mo in medio. et est. c. si quis epus
2. Sed et in primo de hoc aliquid
dicitur. Et hoc est verum siue q;
vtatur officio ordinum maiorum
siue minorum fm̄ Innoc. et in sū.
con. eo. ti. q. 251 B. Nec credim⁹
irregularitatē vel suspensionē in-
currere qui officio interest ē si cā-
tet cum alijs non tamen celebrat.
nec aliud in suo officio agit cuz h̄
nusq; inueniam l; peccet. Et intel-
ligendū nisi hoc faciat ex p̄emptu
fm̄ Hosti. extra de excels. prela. tā-
ta. A. Dicit etiam hosti. q; tunc tal'
qui interest officio ab irregularita-
te excusatur quando ignoranter
audit diuina officia ex quadam
simplici deuotione. Secus si ex

ptēptu. puta qz fecit celebrare diuī
na et auctoritatē pstat qz tunc irre-
gularitatē icurrit. vt i eo. c. tanta. et
extra de cleri. exco. mī. illud. §. fin.
Con. x. x. du. vt i eadem. q. 251. **B**
Legere autē psalmos uel euāgelia
dicē qlibet pōt i terra iterdēa sicut
et predicare. extra de sē. exco. rñso.
A. Idē i dēa. q. 251. **B**

13 **Q**uid si cleric⁹ dicat eplam sine
apparatu. **R.** fm Inno. Si cōsue-
tudo est q aligs sine distinctiōe or-
dinis dicat epistolā vel portet ce-
reum vel faciat qcqd aliud ptinēs
ad aliquē ordinē nō erit irregula-
ris q id fac. Abi vō p̄suetudo nō ē
fit irregularis. xi. q. 3. si q̄s eps. 2.
Sed si faciat ea que nō sunt alicui
ordini vel officio deputata. vt si in
matutinis legat lectionem vel can-
tet responsorium. non fit irregula-
ris Con. Host. et x. x. du. **A.** Idē
i sū. con. li. 3. ti. 33. q. 257. **B**

14 **Q**uid de simplici clerico q ha-
bet mī primam tonsuram. **R.** fm.
Hosti. Si i officio suo cātet. puto
q irregularitatem icurrit. 23. dis.
psalmista. Idem. x. x. du. i spe. **A**
P̄refati docto. non videntur loq
de clerico p̄me tonsure mī. ad cui⁹
officium nil speciale videt ptinere
cum prima tonsura nō sit ordo s3
quedam dispositio ad ordines s3
theologos comuniter. vt i sum. 2.
eo. 1. q. 258. vbi etiā p3 q dicti doc.
dicunt de simplici clerico. nec ad-
diit qui habet primā tonsurā mī
sed vident loqui de clerico ordinis
minoz de quo loquitur allegati. c.
psalmista. **B**

15 **Q**uid de bñdictione mense vel
aque. **R.** fm Inno. In bñdictione
mēse non p̄trahit irregularitas. cū

nulli ordini d̄putata sit. ar. 44. dis.
c. si. Sed i benedictione aque sec⁹
videtur. qz annexa ē ordini. de cō-
se. dis. 3. aqua. Idē. v. v. du. **A.** Idē
i sum. con. eo. ti. q. 255. **B.** Intelli-
gendum autē est q ita fuit tēpore p̄-
dictoz Inno. et v. v. qñ nō licebat
i ecclijs celebrare etiam secrete nī
si ex privilegio. Nō die quia l3 ce-
lebrare secreto. qd maius ē. extra
eo. alma. li. 6. et secreto aquam bñ
dicere l3. qd minus est.

16 **Q**uid si q̄s tpe iterdicti aliquēz
excōicat vel absoluit. **R.** fm Inno.
et Hosti. Nō est irregularis quia
hoc non competit ex ordine s3 ex
iurisdictione. 2. q. 1. nemo. et extra de
elec. trāsmisam. Sed absolutiōis
solēnia exhibere. sicut ē dicē cum
stola psal. et orationē. vel i eccliaz
introducere excōicatiū est ordinis et
officij. ar. ex eo. nup. i si. xi. q. 3. de-
bet et c. se. Unde hoc faciēs irregu-
laris ē. Idem. v. v. du. **A.** Idem in
sum. con. eo. ti. q. 256. **B**

17 **Q**uid tpe iterdicti possit fieri itro-
ductio mulierū i eccliam post p̄nī
R. fm Hermanū. Non l3. **A.** Idē
i sum. con. eo. ti. q. 251. vbi etiā d̄
fm Hosti. q similiter non l3 bñdi-
ctio nuptialis. **B**

18 **Q**uid si laicus violat iterdictū.
R. fm Inno. nō icurrit irregulari-
tatem vel suspensionē. cum nec or-
dinem nec officium habeat grani-
ter tñ peccat et punit⁹ ē. Idē ho-
sti. **A.** Idē i sū. cō. eo. ti. q. 254. **B.**
Si vō tpe inēdicti exerceat aliqua
officia que nō sūt alicui⁹ ordinis.
puta doceat scolares. exerceat ta-
bellionatuz. aut aduocationem et
huius. non peccat vt et ponit. v. v.
du. **A.** Idem in sum. con. eo. ti. q.

254. Ibi tñ soluz vñ dici de irregu-
laritate quam quis hac occasione
non incurrit. Et con. Hosti. l. 3. Inn.
visus sit sensisse contrariū vñ patet
i dicta. q. 254. cuius dictum pōt in-
telligi in clerico qui exerceret sco-
las vel aliqd huiusmodi quod eēt
annexū ordini ex consuetudine vñ
pstitutione. Al' claz vñ pōt cōstare
et ex dictis ipsius Inn. ibidem po-
sitis. qz ex talibz que non cōpetunt
nec ordini nec officio eccl'astico nō
irrogat irregularitas sed nec pñi-
cum non repiantur prohibita. B.
Quid de illo cui iterdictus ē aliqs
specialis act' puta ingressus eccl'e
Hñc casū vide. j. s. pl. i. fi. A. In
hoc etiam dicendum qz cui iterdi-
cū aliqs act' vel spāle officiu pōt
alia exerceat fm Bonal. et i sum.
con. eo. ti. q. 251. B

19 C Sed nūqd laici iterdicti possūt
orare i eccl'ia. Rñ. fm. x. h. Prop-
ter generale iterdictū non itelligo
hoc esse prohibitum. Secus si expō-
se sit eis iterdictus ingressus eccl'ie.
Idem Bonal. A. Idem in sum.
con. eo. ti. q. 260. vbi etiam dicitur
potest orari oratione priuata etiā
in eccl'ia interdicta. nisi ab excōi-
cato maiori vel iterdicto ab igres-
su eccl'ie. B

20 C Quid si sacerdos probabili-
ter credit qz aliq iterdicti sint in eccl'e-
sia. Rñ. fm. x. h. Debet mouere i
generali qz exeant. al' nō tenet vita-
re eos maxime publice donec cō-
stet de snia. A. Hodie circa h' ma-
gna facta est innotatio. vt p3 s. cle-
ricus. 3. ad fi. in additione.

21 C Quid si sacerdos recipiat scien-
ter hoīem interdictum. nūqd aliq
tenebunt exire. Rñ. fm. vñ. credo

qz nō. neqz peccat audiendo dīna-
tū s3 solus sacerdos. Idē Bonal. A.
Quo ad pñi verū ē nisi cōsentiat
in hoc sacerdoti. aut eis placeat sa-
ctum eius fm eosdē. vt i sum. con.
eo. ti. q. 255. B. Et vide i sequēti. s.
proximo.

22 C Que pena clerici nō seruantis i-
terdictū. Rñ. fm. Hosti. Ille qz sci-
enter celebrat i loco iterdicto vñ-
decūqz sit irregularis et suspēsus
et d' cle. exco. mi. postulastis. s. vñ
et ex de elec. cū iter. et ex eo. is qui
li. 6. Et iō nō pōt bñficia conferre
et de pces. pben. qz diuersitatez. et
et de excels. pla. tanta. Con. Inno.
et Ber. Iñe non pōt talis eligi nec
eligere. et de psue. cū dilect'. s. qz
nobis. et in dicto. c. is qz nec etiam
postulari. et de postu. pla. c. 1. Iñe
qui nō seruat iterdictum remouen-
dus ē a bñficio. et d' cle. exco. mi.
postulastis. s. vñ. A. Idem i sum.
con. eo. ti. q. 267. vbi etiā addit f3
Inno. et Host. qz violas iterdictū
et alios ad violandum iducens su-
spēsus ē. et si ē platus ois eius illi-
tutio. destitutio. collatio pcedaz
bñfici op ac dignitatū et snie i qscū-
cūqz plate sunt irruet et ināes. Nō
ergo pōt pmissa facere. Et vñ aiunt
idē forte dicēdū i alijs spūalibz. s.
qz sicut eis pferri nō possūt. sic nec
facta ab eis collatio valet. vt in di-
cto. c. postulastis. et ex de etate et q
li. ordi. cū bñe. B. Et nōt hic qz si
aliqs scient celebrat in aliqua ec-
clesia qz nō pprie dicenda sit iterdi-
cta s3 violata siue polluta. nō incur-
rit irregularitatē. vt i dicto. c. is qz
in talis grauitur peccat vt ibidē d'r
Et d' eccl'ia violata siue polluta
senuine vel sanguine. vide. s. cōsc.

cratio. 2. §. 4. cum sequentibus. Si mulier et si quis in aliqua ecclesia non supposita interdictio celebrat presentibus personis interdictis. Iam grauius peccet celebrando eis. in non sit irregularis. quia hoc non habetur in iure. ut ibidem. Sed tamen omnis scienter celebrans siue in loco interdicto siue personis interdictis a iure vel a quocunque iudice vel recipientes publice interdictos ad divina officia seu sacra siue ad sepulturam est interdictus ab ingressu ecclesie. extra de prebende. cap. 7. li. 6. Et si in ea se igerat in suo officio sit irregularis. extra de his cui. li. 6. Et de hoc casu habes. §. suspensus. §. 3. A. Ibi dicitur de interdicto ab ingressu ecclesie. B.

23 Quid si clerici existentes notati interdicti celebrent divina. R. secundum Innocentium. Irregulares sunt. xi. q. 3. si quis episcopus in domicilio. et sunt deponendi perpetuo nisi quod si multi sunt tunc principales sunt deponendi cum alijs vero super irregularitate poterit dispensari sed non nisi per papam. A. Idem in sam. eo. ti. q. 26. Et facit extra de electione. exco. mi. c. latores. Ibi est dicitur quod multitudo intelligitur cum excedit numerum. 40. B.

Interdictum

de relaxatione interdicti. Ibi sciendum quod postquam sententia interdicti per aliquos inferiores prelatos rationabiliter lata est. maiores non debent eam relaxare absque congrua satisfactione et consensu illius qui tulit eam. extra de officio. ordi. cum ab ecclesiariis. Si vero non rationabiliter lata sit. debet qui tulit eam siue difficultate relaxare. extra de officio. ordi. graue seu superior ad quem recurrit. extra de eo. cum medicinalis. li. 6.

1 Archiepiscopus non potest relaxare interdictum vel excommunicationem siue suspensionem latis ab officialibus archidiaconorum seu alijs iurisdictionem habentibus subditis suffraganeorum ipsius quod tulerunt omnibus. nisi esset contraria consuetudo extra. de romana. li. 6. A. Ibi dicitur quod archiepiscopus vel eius officiales nisi predicto modo dictas sententias non relaxent. Unde dicitur quod si relaxauerint iam male egerint in tenet relaxatio. ut patet in sum. co. li. 3. ti. 33. q. 169. ubi dicitur secundum Innocentium. quod si episcopus de facto relaxet sententias ab inferioribus latis male quidem facit sed tenet relaxatio nisi forte aliqua consuetudo obstaret. B.

2 Cum quis interdictio vel excommunicatione astrictus offert se ad iusticiam eorum per quibus sententia accepta. iudex enim sic decedat absolueret potest etiam si aduersa pars appellet ne absoluantur. Debet in autem absolutionem recipi ab illo sufficiens cautio quod in presentia romani pontificis ad quem appellat si voluerit appellator vel coram iudice cui causam delegauerit. iuri parebit. Et idem de his qui dicunt se in iure excommunicatos vel interdictos. A. Et si hi qui huiusmodi prouenerunt sententiam ad sedem aplicam appellarent. ut in. c. de quo statum. B. extra de appella. qua fronte.

3 An sententia interdicti relaxari possit nudo verbo. R. secundum Hostium. 23 in sententia excommunicationis expressa sit sollemnis forma quam habes §. absolutio §. 2. secus tamen sententia interdicti et suspensionis que nudo verbo perseruntur vel totaliter relaxant cum iuramento tamen. ut §. interdictum. §. 5. A. qui incipit. In quo conueniunt. B. et ar. c. extra de eo. alma. li. 6.

4 **Q**uid si aliquis tpe generalis interdici vult satisfacere et sic absolui. R. fm Jo. an. Si is ppter cuius culpā latum est interdiciū satisfacere vult tollitur interdiciū. Si vō culpabilis fuit tanq̃ consiliarius vel auxiliarius. lz accipiat cautionē et iungat penitentia non relaxabitur interdiciū. extra eo. alma li. 6. Qd si non propter eius culpam latum est ipse quidem punit s; eius satisfactio non requiritur extra eo. si sententia. §. i. A. li. 6. B. et in dicto. c. alma.

Intestatus Re

q̃. j. successio ab intestato.

Intimiditas

Require. j. timor. §. si.

Inuenta Quid ē

agendū de inuentis. R. secundum Tho. fa. fe. q. 66. Distingue dū circa res inentas. Quedam. n. sunt que nunq̃ fuerunt in bonis alicuius sicut lapilli et gemme que inveniuntur i litore maris. et talia occupanti pceduntur. Et eadem ratio est d thesauros antiquo tempore sub terra occultatis quorum nō est aliquis possessor nisi q̃ secundum leges civiles tenetur medietatem dare domino agri. Intellege si inuenti in alieno non data opera. sed si data opera inuenit nihil tenetur dare. dñō a imino totum tenetur dare vt in .l. vnica. C. de thesauris. li. x. et nota glo. in Insti. de re. diui. §. thesauros super verbo opera. Et hoc ē verum etiam si cu; voluntate dñi requireret qz etiam cu; voluntate dñi non posset querere. i ali

eno thesauri suo nomine vt in dicta. l. vnica. vbi etiam patet q̃ thesaurus dñ coadunatio rerum mobilium abscondita quoz ignorantur possessores seu dñi pp vetustatem tps. Ibi ē pz q̃ nec i suo solo pōt quis querere thesaurū arte magica diuinationibus vel alijs illicitis modis. al thesaur⁹ esset fisci. vt notat glo. i dicto. c. thesauros. B. in insti. de re. di. §. item ea. A. Ibi de hoc nihil dñ. sed puto q̃ velu allegare. §. immediate sequentem. .f. ueni lapilli. vbi dñ. Item lapilli et gēme et cetera que i litore maris inveniuntur iure naturali statim inuentoris fiunt. Sed ad materiam thesauri melius facit eo. ti. §. thesauros vbi dñ. Thesauros quos quis i suo loco inuenerit diuus Adrianus naturalem equitatem secutus ei pcessit qui inuenerit. Idemqz statuit. si quis i sacro aut religioso loco sortuito casu inuenerit. At si quis i alieno nō data ad hoc opera sed sortuito casu inuenerit dimidium inentori et dimidium dñō soli cōcessit. Si quis i cesaris loco inuenerit. dimidium inentoris et dimidiū cesari esse pstatuit. Cui cōueniens est vt si quis i publico loco vel i fiseali vel ciuitatis inuenerit. dimidium ipsius esse dimidiū fisci vel ciuitatis. B. Queda vō res inente fuerunt d p pinquo i alicuius bonis. et tunc si quis eas accipiat nō alio deueniendi s; restituēdi dñō nō cōmittit furtū al furtū cōmittit. i. q. §. si qd et. c. multi sine.

Quid si res ab aliquo inenta sit que fuit a propo dñō habita p de relictā. R. Res que habet p de relictā occupanti pcedit siue sit mobi

lis et abijciat siue sit immobilis. ut si
exeam de hundo hac mente ut p
derelicto habeat. ff. p derelic. l. i. s3
si in mari iacta uero res meas ca al
leniadi nauem non habeo. p derelic
tis qz non hac intentione abijcio.
An si libri inuoluti iactaui. non ha
beo p derelicto. Secus psumit si ia
ctaui aptum. in Insti. de re. diu. s.
vl. A. Ibi dicit de rebus iactat. sed non
de ista p iptione. sed de ea dicit in su.
con. li. 2. m. 6. q. 16. fm Hostien. et
Al.

2. **S**3 qualiter restituet res iurata? R.
fm Ray. et Host. Studebit inue
nire illum qui ea auulit. et si oportet
faciet publice dici p pconem vel i
ecclesijs p loca ubi expediet. et illum
si inuenerit et p circumstantias certi
ficet q illius fuerit illi restituet als
eroget paupibz. vel ipse pot teneri
si e indiges. et h fm quosda aucto
ritate penitentiarij sui. A. Hoc fu
it dictu Ray. q et dicit q tunc oret
p illo cum res fuit. ut in su. co. e.
ii. q. 17. B. seu diocesani si forte si
bi retinuerit dispensatione talium. A.
Hoc fuit dictum gl. Ray. cui co.
Al. ut in dicta. q. 17.

Inuidia Utrum inui
dia sit tristi
cidea alio bono. R. fm Th.
sa se. q. 36. De alio bono pot ee
tristitia dupliciter. Uno mo qn ali
qs tristat de bono alicuius inqum
ex h iminet sibi piculu alicuius no
cunnti. sicut cu ho tristat de exalta
tione inimici sui timet ne ledat eu.
et talis tristitia non est inuidia sed
magis timoris effectus. ut plis dic
Alio mo inquatu bonu alteri exi
stinat diminutiuu ppe glorie seu
excellencie et h mo de bono alteri

tristat inuidia. et io pcpue de illis
bonis inuident hoines in qbus est
gloria et in qbus amant honorari
et in opimone esse. ut plis dicit. et
ethicoz. A. Pot ee esse inuidia lz
tristitia no pcederet ex h respectu
sed al ex defectu caritatis. Nam et
diabolus non timebat p hoiem dimi
nutione glorie sue qua nullatenus
poterat hfe et tn inuidit ho. Sap.
2. Ibi Inuidia diaboli et c. An et ge
neralit pot dici q inuidia e tristitia
boni fraterni ex defectu caritatis p
cedens. Pot ee quo ad primu mo
du ad esse peccatu. ut si qs occasio
ne timoris declinaret ad aliqd o ca
ruate dei vel proximi.

Utrum inuidia sit peccatu. R. fm
Tho. vbi. s. Inuidia pprie e tristi
cia de bonis alicuius inqum al
excedit ipsu et istud semp est prauu
ut plis et dicit. et ethicoz. qz dolet
de eo de q e gaudedu. s. de bono
pximi. Qd si doleat qs d bono p
ximi no qz ille hz s3 qz sibi deest n
erit inuidia s3 zel de q hes. j. zel.
Utrum inuidia sit peccatu mortale. R. fm Tho. vbi. s. Inuidia ex
suo genere e peccatu mortale qz p
trariat caritati que gaudet de bo
no pximi. Si tn sit imperfecta ro in
uidie. s. in motu sensualitatis sic e
veniale peccatum.

Procrisis Utrum sit
peccatu
et qle et qn habes. j. simulato
et. j. ypocrisis. in lfa. v.

Ra Utrum sit peccatu mo
tale. R. fm Tho. sa
se. q. 158. Ad omis ire pot esse
inordinatus duplici. A. Ma ut ha
bet in su. de viijs. Ira est irratona

bilis turbatio mēis vel inordinata
 nis appetit⁹ vindicte. **B.** Uno mō
 ex pte appetibilis. ut puta cū qd ap
 petit iniusta vindictā et sic ex genē
 suo ita ē mortale peccatū. qz pūa
 tur caritati et iusticie. **Pōt** tñ con
 tingere qd aliquis appetitus vindi
 cie sit veniale ppter imperfectōez
 actus. que qdē impfecio vel est ex
 pte appetitus. puta cū motus ire p
 venit iudiciū rōnis. vel ē ex pte ap
 petibilis puta cū aliquis appetit i
 aliquo modico se vindicare. itaqz
 si actualit⁹ inferat n̄ est mortale. pu
 ta si parū trahit aliquē puerū per
 capillos vel aliquid h⁹. **Alio mō**
 pōt esse motus ire inordinatus q̄
 tum ad modū irascendi utputa si
 nimis ardēt⁹ irascat interius vel
 nimis manifestet exter⁹ us signa i⁹
 et sic fm se ex suo genere nō hz rō
 nē peccati mortalis. **A.** qz appeti
 tus non ē inordinatus ex pte mate
 rie cū n̄ appetat vindicta iniusta. vt
 patet p eundē **Tho.** **B.** **Pōt** tñ con
 tingere qd sit mortale. vt si ex vehe
 mentia ire quis excidat a dilectōe
 pximi vel dei. **A.** Quatuor mōis
 pōt qd h̄ casu a dei vel a pximi ca
 ritate decidere pzo qñ ex ira mul
 tū turbaret cōtra deū. qz ira cōtra
 riā caritati q̄ includit i se patientiā
 et benignitatē. i. ad **Cor.** 13. 1. cum
 qd ex ira ageret aliqd reputabilis
 scādali. **Mā** **Barth.** 18. dī. **De** illi
 per quē scandalū venit. 3. si ex ira
 decideret in odium. Qui enī odit
 fratrē suū homicida est. i. **Joh.** 3.
 4. si ira longo ipe teneat. secundū
Aug. in omel. de igne purgatorij.
 et dis. 25. 6. al. aut. **Et** videt longū tē
 pus si p̄cuerat p diē naturalē. iux
 ta illud ad **Eph.** 4. Sol non occi

dat sup iracundiā vestrā et videt
 sentire. **Alex.** de ales sup. 2. senten
 tiarū. dis. 39. q. 6. **B.** **Et** d̄ hac ma
 teria vide. j. patientia. et j. vendi
 catio.

Irregularitas

i. de irregularitate homicida
 rñ. **Dēs** qui habuerunt officiū in
 vindicta sanguinis sunt irregula
 res vt dictū ē. s. homicidū. 4. §. i.
 et fm. x. x. si nō fuerit secur⁹ esse
 ctus tñ i hoc casu fm eū ep̄s pōt di
 spensare. **A.** et cū illo filiter q non
 ex officio. sed odio vel rācore ope
 rā dedit et fecit quod potuit ut oc
 cideret aliquē. sed tñ non occidit
 nec mutilavit. Sed tñ talis indiget
 dispensatione fm eundē. x. x. vt i
 sum. con. li. 2. ti. i. q. 23. **B.** **Mō** aut
 pōt si effectus secutus ē. **De** his at
 qui intersūt vindicte sanguinis ha
 bes. s. homicidū. 4. §. 4. **A.** qui i
 cipit. **Virū** omnes et c. **B.** **Quid** d̄
 illo qui. fuit i pugna vbi aliqui in
 terfecti sunt vide. s. homicidium
 4. §. 6. **A.** qui incipit. **Quid** si plu
 res.

B. **Quid** de illis q iuris ignari ze
 lo fidei et ppter indulgentiā q̄ da
 batur auulerūt ligna ad cremādū
 hereticos. nunqd sūt irregulares
 rñ. fm. x. x. Si materia illa est co
 opata ad morte irregulares sunt
 nec dispensabit cū eis nisi p papā
 Si at non est coopata. qz iā forte
 mortui erant vel anq̄ materia illa
 icenderet mortui sūt nō efficiunt ir
 regulares. **A.** Aut si indigent dis
 pensatōe sufficit ep̄i dispēsatio fm
 eū. x. x. et i sum. con. eo. tit. q. 24.
B. **Qd** si dubitat. melius ē tenere
 certum vt absqz dispensatione pa

pe non ministrēt nec pmoucantur
et de tem. or. ad aures. **A.** Idem i
dicta. q. 24.

2 **Q**uid de illis clericis qui cum
alijs trahūt ad maganellas vñ ali-
qs pbabiliter credit interfecit?
R. fm. x. x. **M.** elius ē tenere cer-
tū vt in pcedēti. §. dictū est. **A.** Idē
in sū. con. eo. ii. q. 25.

3 **Q**uid de p̄bytero q misit pue-
rū ad aquandū equū monēs vt ca-
ueret a flumine et in submersus ē?
R. f3 **H.** ost. **H.** unc p̄byterū culpa-
bilē indico. sicut et diaconū qui n̄
remouit salce3 qua cinctus erat cū
sciret loci cōsuetudinē. et de hōic.
cōtinebat. et sacerdotē q nō remo-
uit cultellū a corrigia cū3 q ōbera-
bat famulū. et de homici. ad au-
diētiā. et so. dis. clerico iaciente.
A. Intelligē qñ de periculo pueri
nisi poterat rōnabiliter dubitari.
vt q3 erat infans. ut patet in sū. cō.
e. ii. q. 26. **Q**uid si qs pcutit mulie-
rem pregnantē vel dat ei venenū3
vt faciat abortū vide. s. homicidi-
ū3. 4. §. 5. **A.** qui incipit. quid si qs
pcutit. **B.** An liceat clericis depo-
nere corā iudice seculari querelaz
de suis raptorib3 habes. s. hōi-
cidium. 4. §. 2. **A.** Et adde ibi posi-
tis q si intentio deponentis quere-
lā erat vt ad mortē rei dānaret. ir-
regularis efficit qbuscūq3 ōbis sue-
rit intentio velata. l3 per eccliam n̄
phibeatur nisi ei p̄stet p̄fessionē
vel pbationē fm hosti. et in sū. cō.
eo. ii. q. 46.

4 **A**n liceat clerico fure3 capere et
iudici tradē. **R.** fm. x. x. Si al p̄-
res suas recuperare n̄ d3 cū3 cape-
nec iudici tradere. ar. extra de ho-
mici. suscepimus. Si at aliter res

suas recuperare n̄ pōt credo q nō
efficit irregularis. dū tñ non su ei?
corrupta intentio. **A.** Idē in sū. p.
eo. ii. q. 47. **B.** S3 hoc intelligere
oportet q fiat cū p̄testatione. vt
s. homicidiū. 4. §. 2. et q n̄ habue-
rit cām suspicandi q hoc cōunge-
re poterat. **A.** cōtra. ut hic inseqñ
tibus duobus. §. dicit. **A.** hoc qd
d̄r i sine istius. §. est notabilis limi-
tatio ad id quod d̄r. s. homicidiū
4. §. 2.

B.
Quid si clericus scribat q aliq3
capiat et ex illa captione sequitur
mors vel detriticatio eius ipso tam̄
ignorante et factum et cām. **R.** fm
hosti. **E**ndē irregularis quia d̄bu-
it suspicari hoc posse euenire. **A.**
Idē in sū. con. dicta. q. 47.

Quid si clamet aliquis latrōes
R. fm Inno. Siue sic clamet siue
aliquid aliud agat per qd poue-
rit intelligere q ex clamore vel ac-
tu suo poterat sequi homicidium
irregularis ē. nisi faceret p̄pter tio-
rē corporis sui. Nam si timeret q
aliquis veller eū occidere bñe pos-
set clamare p auxilio. q3 non intē-
dit in alicuius mortē sed in suā li-
berationē. Idē hosti. Et addit. Se-
cus si clamaret pro solis rebus. **A.**
Idem in sū. con. eo. ii. q. 48.

Quid d̄ illo clerico qui cū latrō
duceretur captus dixit. claudite ei-
os ne clamet. nūquid ē irregularis
si mors inde sequat. rñ. f3. vñ. Tre-
do q sic. quia iuuat ducentes dan-
do p̄siliū. **A.** Qñ al3 forte fuisset li-
beratus rōne suspectōis loci. vt in
sū. con. eo. ii. q. 55. **B.** Et eodem
modo si querentibus malefacto-
rem indicauit eum nisi forte igno-
rancerit et ignorare rōnabiliter po-

mit nesciens q ad mortē quereret
A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 56. B.
Qualiter ep̄s pōt iuocare brachiū
seculare habes. s. bellū. 2. §. 4. Et
qualiter exequat si habet iurisdic-
tionē temporālē vide. s. ep̄us. §. 7.
A. qui incipit. ep̄s q̄ in aliquo. B.

8 Quid si clericis comodat bali-
stam. et inde aliquis occiditur. rñ.
Si p̄cessit in bello in iusto non est
dubium q̄ irregularis est. quia da-
dat operā rei illicitę. et de homici-
c. si. et eo dāmo si bellū sit iustus.
q̄ ars sagittandi phibita est. et d̄
sagit. artem. Sed in bello iusto en-
sem vel lanceā ministrare non ē p̄-
hibitum. tamen oīstalis fm. vñ.
iudicandus est irregularis q̄ cāz
propinquam prestat homicidio.
A. Lon. hosti. ut in sum. con. eo.
ti. q. 51. B.

9 Quid si clerici fauorem p̄stant
suis p̄bibus confortando q̄ securi
us pugnēt aut icutiedo terrore ad
uersarijs. rñ. fm. Inno. Si bellum
ē iniustum et mors inde subsequa
efficiuntur irregulares. vt in. §. p̄-
ximo dictū est. A. Nisi irēt ad bel-
lū iniustū cā pacificandi vel alīs ex
iusta cā dūmō dolus absit et lata ne-
gligentia fm. cū. Inno. et hosti. vt i
sū. con. eo. ti. q. 52. Secus si iustus.
Qualiter rñdere debeat cleric⁹ cū
interrogat de iudicio sanguinis.
hēs. s. homicidiū. 1. §. 1. et s. ep̄us.
§. 8. A. qui incipit. Ep̄s qui in ali-
quo. B.

10 Quid irregularitas homicidij
tollat p̄ baptismū. rñ. Sic. Sed nō
illa bigamie. ut. s. homicidiū. 4. §.
1. in fi. De materia irregularitatis
homicidij plura habentur. s. hōi-
cidij. 1. et sequentibus. c. p̄ totum.

De irregularitate bigamie. s. biga-
mia. p̄ totum. De multis irregula-
ritatibus in quibus solus papa di-
spensat. habes. s. dispensatio. §. 6.
A. qui incipit. Dispensatio in mul-
tis. B. et se.

Irregularitas

2. de illo qui existēs irregula-
ris ministrat. Et bi sciendū fm. vñ.
q̄ irregularis celebrans non p̄p h
aliā irregularitatē p̄trahit. alio gn
tōtens nouā irregularitatē cōtra-
heret quonēs celebraret. nec enāz
talis imo nec aliq̄s ē iudicand⁹ ir-
regularis nisi in q̄tum inuenit iur
expressum. et de se. exco. as qui li.
6. A. Et in hoc casu videtur exp̄s-
sū. nā oīs irregularis ē suspens⁹.
vt statim sequitur. et notat in sū. p̄.
li. 3. ti. 29. q. 3. circa fi. Et oīs suspē-
sus vtens ordine a quo ē suspēsus
incurrit irregularitatem et papalē
et de sen. exco. cū medicinalis. li.
6. Nā videt q̄ l3 tā fuerit irregula-
ris nō possit nouū vinculū irregu-
laritatis incurrere. ita q̄ absolut⁹
ab vno remanet ligatus in alio sic
et de exco. cato habetur. et nōt. et
de sen. exco. c. cū p̄ cā. et c. officij.
Alī sequeret q̄ si irregularis cōmit-
teret homicidiū. nō incurreret no-
uā irregularitatē. s. id q̄ habetur
So. dis. si quis viduā. B. Sed tamē
oīs irregularitas siue cōtingat ex
peccato siue non. impedit ordinis
executionē. q̄ nō exequi debet q̄s
anteq̄ dispensetur.

Quid celebrās in peccato mor-
tali fiat irregularis. rñ. fm. Inno. et
hosti. L3 oīs qui ē in p̄cō mortali
dicat esse suspens⁹ quo ad se. s. q̄
non debet celebrare. non in si cele-

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.42

i **C**ronia fm phm qñqz iactantia
ē qđ Tho. ubi s. sic exponit dicēs
qđ duplex ē excellētia. Una i tēpo
ralibus. Alia in spūalibus. Conti
git aut qñqz qđ aliq p exteriora si
gna t p uerba ptendant qđē dsec
tū in exterioribus reb⁹. puta p ali
quā uestē abiectā sed p h ipm intē
dunt ostentare aliquā excellētiā
spūalē. Unde simul incurrunt uitii
um irome t iactantie de qua dñi
est s. iactantia.

Strio vide. s. histrio
in lra. B.

Iudeus i. comuni

dei dicunt q legē moysaycani
ad lram tenēt. sic dicti a noie prin
cipalis tribus. s. iude qz ēt prius
hebrei dicebant ab heber cui⁹ sa
milia cultū dei tenuit ceteris ido
latrā sedatis. hec Ray. t hosti.
A. Idē in sū. con. li. i. n. 4. q. i. **B.**
Quomodo xpiani se debēt hie
circa iudeos. **R.** fm Ray. Non d
bent cuz eis comedere aut eos ad
conuiuia recipere nec cum eis co
habitare. **A.** Idem dicunt Ray.
Lau. Jo. Inno. t Boff. etiam de
sarracenis. qz t illi hodie iudei
zant. An eadē ē causa prohibitionis
Euntēs tamen ad predicandum
saracenis cibis eorum un pnt fm
tpa licitis. dummodo non his q
fuernnt idolis immolata. In ex
tremā tñ necessitate un possūt ido
lotico dūmō nō i uenerationē ido
li. ut in sū. cō. co. ti. q. 5. **A.** Item i
firmi xpiani nō debēt in suis insir
mitatibus nocare iudeos. nec ab
eis recipe medicinas. nec se cū eis
in eisdē balneis balneare. 78. q. i.
nullus. t. c. omnes. Itē nō debēt

permitti inter xpianos habere of
ficia publica. ne occasione habe
ant seuiendi. dis. 54. nulla. 17. q. 4.
pstituit. **Ad** si iudeus talia officia
recepit d3 ei negari xpianoz coio
dōec qcqd recepit rōne officiū fm
puidētiā diocesani cōuertatur
i usus pauper. **A.** s. xpianorum.
ut in. c. cū sit. ex eo. **B.** t ipse offici
um dimittat. **A.** s. cū pudore qđ
irreuerenter assumpsit. Et idē etiā
obinet in paganis. dicto. c. cum
sit. Dicit tamen hosti. quod licet
iudeus in publicis off. cijs poni n
possit. pōt tñ dñs reddi⁹ suos iu
deo nēdē. deputato custode xpia
no hōesto t n suspecto a quo iu
dei reddi⁹ accipiāt. ita q p b xpia
ni t elici a iudeis n grauent. ex. e.
ex spali. t nōl i dicta. q. 5. **B.** Et i
telligitur f3 Tho. quo ad dignita
tes de nolio acq̄sitas. Secus de
dominio pexistēti. qz illud qñqz
tolerat ecclia ppter scandalū uitā
dū. l3 ordinaria auctoritate tollē
possit sicut tollit in seruif. **A.** s. xpi
anis uel qui uolunt fieri xpiani a
quibus tollit ius seruitutis respec
tu iudeoz. ut in. c. si. ex. Et qcqd
hic dicatur tex. pallegeri generalr
prohibent officia publica iudeis
t paganis. cū nimis sit absurdū
ut blasphemus xpi in xpianos un
potestatis exerceat dicto. c. cū sit.
Nec tolerantia. ecclesie excusat q
de se illicitū est. 4. di. dentqz tibi
gl. sup vbo uenia. **B.** Itē nullus
pōt iudeoz congregationi seu ali
cui iudeo uel pagano aliquid rel
quere in testamento. t si fecerit ē
post mortē iudicabit anathema.
ex de heret. si qd ep̄s. 24. q. 2. sane
2. **A.** hosti. dicit q uniuersitatis iu

deorū legari nō pōt. **L.** eo. l. i. singulis forte sic fm **Azo.** Sed clerici non lz etiam si iudeus frater e' sit. in eo s pascere licet. ut in dicta q. s. **B.** Et uidetur intelligendum fm. x. h. nisi legaret ad succurrēdū necessitati. **A.** Idem. x. h. dicit ut paret in prefata. q. s. Credo q' siue sit clericus siue laicus si daret uel legaret aliqd talibus z maxime p sanguineis nō ad nutiandū sz ad succurrendum extreme uel nullū arte necessitati non esset puniēdus. Dictum tamen **Hosti.** uidetur p babil' per dictum. c. si quis epi. **B.** Item non debet iudeis pmiti nouas erigere synagogas sed antiquas reficere. dum tamen non ampliores uel preciosiores solito. Ritus autem z sollemnitates suas sunt pernuuendi seruare. ex eo. in dei. z c. consuluit. Item in dieb' lamentationis z dñice passionis non debent in publicum prodire ex eo. in non nullis. **A.** Forte idēz esset si ecclesia lamentaretur pro aliquo cōmuni infortunio xpiani tans fm glo. **Ray.** z in dicta. q. s. **B.** Quin etiam in die parasceue non debent habere ostia uel fenestras apertas. ex eo. qz super his. Item cogendi sunt talem habitū continue deferre. q' manifeste ab alijs distinguantur. ex eo. in non nullis. Item cogendi sunt ad decimas. ut s. decime. 2. §. 2. Item cogendi sunt xpianos testes recipere contra se. sed iudeus non potest ferre testimoniū contra xpianum ex de testi. iudei. **A.** Ibi dicitur p mū. secundum notatur in glo. **B.** Iudeis pmitit agere z cōuenire apud iudices nostros sz nō apud

seniores eorū. Arbitrū etiā possūt eligere iudicem cuius sententiam ordinarius exequat. **C. e.** ij. iudei romano. Item in sabbatis suis non debent trahi ad iudicia. nec ipsi alios trahere. sz nec i alijs festiuitatibus suis debent turbari. **A.** nisi in locis suis fecerint signum xpi l' aliud in contemptum xpiane legi ut. **C. eo.** l. i. iudeos. **B.** nec sepulchra eorum obtentu forte peccūe effodit. ut. **C. eo.** ut. die sabbato. extra eo. sicut iudei. §. i. z. 2. **A.** Nota etiam q' z si indeorū uel saracenorum filij uel alij ad fidem cōuertant. debent h're portiones sue h'f dūans. ex eo. iudei 2. z in dicta q. s. **B.** De indeorū seruis iudeis ul' xpianis habet. j. iudeus 2. per totum. Simuliter z de nutricibus infantium iudeorū.

Que sit pena participantū euz iudeis cōtra casus nūc dictos. **R.** sz **Ray.** Si sint clerici z admoniti satisfacere z emēdare nolunt. debent priuari officio z bñficio. Si laici sunt utputa principes q' nolūt exeq p'dicta. siue alij q' aliqd ipedi mentiū asserūt. **A.** siue quicūq' alij cōtrafacientes. ut in iuribus allegatis. **B.** z admoniti nō satisfecerint debent excoīcari. 28. q. i. null' Si uero sūt iudei tā diu sint xpiani ab illoz coione z cōmercio sepandi sub pena excoīcanonis do nec illi emendauerit z satisfecerit ut oz. ex eo. z si iudeos in si. z ex d' decimis. d' terris. z ex d' usuri cū tu. **A.** Melius eo. ii. post misereabilem. Quāq' ēt puniunt pena sanguis z mortis. ut si impugnaret si dē xpi. **C. de iudeis.** l. si. ubi dicitur L'ernat iudeus bona sua pscripta

mox pene sanguinis destinad⁹ q
fidē alterius expugnaverit pueris
doctrina. Itē si ipedierit uolentes
puerū. C. eo. l. iudeis. ubi dicitur.
Iudeis et maioribus eorū et priar
chis uolum⁹ intimari. q⁹ si q⁹ p⁹
hanc legem aliquē qui eorum se
riales effugerit sectā et ad dei cltū
respexerit satis ul' alto furoris ge
ner⁹ qd nūc fieri cognouim⁹ ausus
fuerit atēptare mox stānus delen
dus est et cū omnibus suis picipi
bus cōcremandus. **B**

3 **Q**uid fiet de iudeis l' alijs xp̄z
blasphemātib⁹. R. fm hosti. Dis ta
lis fm leges decapitat enā xp̄ian⁹
Unde principes seculares iudeos
xp̄m blasphemantes graniter puniē
debent siue pena pecuniaria siue
etiam grauiori. et eo. c. in non nē
lis. in si. A. Idē in sū. con. eo. ti. q.
6. Sed in. c. in nō nullis. aliō quo
ad hoc non dicit nisi q⁹ cōdigna
aiaduersione debent cōpesci. S³
de pena pecuniaria dī in. c. stami
mus. et de maledi. ubi etiā notat
dñs An. de bu. qd similiter etiam
principes debent eos punire pena
ultimi supplicij. i. mortis. **B**. De
xp̄ianis blasphemātib⁹ uide. f. male
dictio. An liceat xp̄ianis coicare
cū iudeis uel alijs ifidelibus. ha
betur s. infidelis. §. 1. et hic s. §. 2.
Contra at xp̄ianos q⁹ sunt iudei
pcedendū est sicut contra heren
cos. ut s. hereticus. 22. §. 12. q⁹ icipit
Contra xp̄ianos.

4 **Q**uātrū liceat dñis terrarum exac
tionem facere in iudeos. R. fm
Tho. i. quadā lra ad ducissaz Lo
thoringie. Quāuis sic iura dicūt
iudei merito siue culpe fuituri sint
addicti et sic eorū res dñi possint

accipere tanq⁹ suas. ita tñ ut nō sub
trahant necessaria uite. q⁹ tñ opoz
tet nos ambulare honeste etiā ad
eos q⁹ foris sūt ne nomē dñi blasfe
mēt. hoc obseruandū ē ut exactio
nibus quas facere nō cōsueuerūt
A. id est nō soluere. l' psueuerunt
facere. s. pdecessores dñorū. ut p⁹
p eundē. et in sū. con. eo. ti. q. 9. **B**
nullatenus pregrauent. sed ad cō
suetas cogi possunt.

5 **Q**uid si iudei nihil habēt nisi
usuras cui restituent ea q⁹ male ac
cepta fuerūt ab eis. R. fm Tho. in
pdicta lra. Cū ea q⁹ iudei p usuras
extorserūt nō possint licite retinē
pñs ē ut si uos illa ab eis receperi
tis. nec uos licite retinere potestis
nisi forsan essent talia que a uobis
uel antecessoribus uis hactenus
extorsissent. Si q⁹ uo habent q⁹ ex
torserunt ab alijs debent restituere
si inueniunt. alioqn in pios usus s³
psilium diocesani et aliorū pborū
uel i coēm utilitatē terre si necesse
est. nec esset illicitū si uos de nouo
exigere⁹ talia a iudeis. seruata tñ
psuēdiue pdecessorū uis⁹ hac
intentione ut in pios expendant
usus. A. Idē in sū. con. eo. ti. q.
10. Et ista psuēndo attendenda ē
in exactione. non aut in usurarū
restitutione ad quā p̄cise et oio p
principes compelli debēt quacūq⁹
psuetudine non obstante. extra de
usuris. post miserabile. et i cle. ex
graui. eo. ti. **B**

6 **Q**uātrū iudeuū q⁹ nihil h³ preter
usuras possit puniri pecūiali⁹. R.
s³ Tho. ubi s. Dicēdū qd expedit
oēs pecūiali⁹ puniri. ne ex sua in
iquitate comodū reportēt et maio

ri pena q̄ q̄cūq; alius n̄ vsurarius
in fili cāu quāto pecunia q̄ eis an
fert in nus ad eos p̄tinet. Pōt ē
supaddi ⁊ alia pena ne ad penam
sufficere videat q̄ pecuniā alijs d
bitā desinunt possidere. Pecunia
tū pene noie ab eis ablata reueneri
n̄ pōt s̄z d̄z de ea fieri sicut in prece
denti. §. dictū ē. A. Idēz in sum. 2.
eo. n. q. xi. Et addit fm eundē. Si
vō dicat q̄ ex hoc princeps terraz
dānificat. h̄ dānū sibi ip̄tenti vt
pote ex eoz negligentia p̄mies
Abeluis ei esset vt iudeos labora
re ad p̄p̄riū victū lucrandū p̄pel
lerent q̄ vt ociose viuentes de sol
vsuris d̄tēt. ⁊ sic eoz d̄nū de suis
redditib⁹ fraudēt. Iā ei ⁊ p̄ suā
culpā princeps d̄fraudaret redditi
bus suis si p̄mueret subditos suos
ex solo latrocinio vel furto lucra
ri. tenerentur ei restituere quicquid
ab eis exigeret. B.

2 **¶** Atq; liceat recipere donū vel p̄
tium laboris ⁊ huiusmodi a iude
is vsurarijs. R. fm. v̄v. Si iudeus
h̄z aliqd aliud q̄ vsuras pōt acci
pi ab eo. A. Acz ē nisi ip̄i vsurarij
sint nō soluēdo vel ex hoc reddāt
ipotētes ad restituēdū vt. j. vsura.
6. §. virum dona. de quo in se. §.
B. Si vero nihil h̄z p̄ter vsuras.
tunc ant recipiens certat de dāno
suo vitādo. ⁊ sic accipiēdo n̄ pec
cat sicut q̄ a fure vel a raptoze dā
nificat⁹ ē. v̄puta p̄ incēdia ⁊ h̄mōi
nō peccaret si recuperet ab eo dā
num suum s̄z ip̄e suo vel rapto ni
hil h̄fēt nisi q̄ eff̄z quasi n̄z ex fur
to vel rapina. d̄nū nō reciperet p̄
dāno suo in specie ip̄as res aliēas
Addit Tho. in eplā ad ducissaz di
cens q̄ si iudeus vltro p̄ferat pecu

niam vel encenū. expedit recipere
vt pecunia sic recepta reddatur is
quibus de iure debetur seu alijs.
vt dictū ē. §. §. 8. A. Idem i sum.
con. li. 1. n. 4. q. 12. B. Atq; dona
⁊ elēosyna data ab vsurario pos
sint recipi. vide. j. vsura. 1. §. 12. qui
incipit. Atq; dona.

¶ Quid si iudei occupant totam
aliquā parochiā emēdo q̄ a xp̄ia
nis solebāt possideri. nūq̄ pōt ec
clesia hac occasiōe petē aliqd ab
eis. R. petet pōt ⁊ soluere tenentur
decias p̄diales ⁊ oēs census siue
p̄statōes siue oblatōes reales quas
xp̄iani de domib⁹ ⁊ possessiōib⁹
soluere tenebantur. extra de vsur.
q̄to. Sed secus d̄ decimis seu ob
latiōibus p̄sonalibus. vt dictum est
§. decime. 2. §. 2.

¶ Azima iudeoz i necessitate pos
sunt emi ⁊ comedi fm. v̄v. A. Idēz
in sum. 2. li. 3. n. 33. q. 125. Sine ne
cessitate aut hoc phibet sub pena
depositiōis q̄tū ad clericos ⁊ ex
cōicatōis q̄tū ad laicos. 28. q. 1.
nullus. B. Quomodo iudeus cō
pellatur restituere vsuras. j. vsura
1. §. finali.

¶ Iudeus i. quo
ad f
nos ⁊ f̄m̄tes iudis. Quid
ergo d̄ suo iudei si vlt fieri xp̄ia⁹.
R. f̄z Ray. Si finis ē vernaculus
s. de illius ancilla natus ⁊ velit fie
ri xp̄ianus statim eripit in libertatez
nullo precio dato. C. de epi. ⁊ cle.
l. deo nobis. §. is ita. A. Ibi dicit.
Iubemus vt nullus iudeus ul⁹ pa
ganus vel heficus xp̄ianos suos
h̄eat. q̄ si inuenti in tali reatu fue
rint sancim⁹ suos oib⁹ modis li
beros esse. Ibi ē d̄ q̄ serui iudo

3

9

rum paganorum vel hereticorum qui
voluerint ad catholicam fidem reuer-
tere et defendantur per rectores
spirituales et temporales. et postquam fuerit
ecclesie catholice associati omnibus mo-
dis liberi remaneant. nec redigantur
iterum in servitutem et si eorum dominus postea
ad fidei catholicam pervertatur. Et
subditur. Contemptores huius legis non
solum pecuniaria mulcta. sed et capi-
tis supplicio punietur. B. et arg.
dis. 54. fraternitatem. Idem si servus
fuit emptus qui erat christianus dicitur.
54. incipit vel esse volebat. quia ta-
les non habent indeo emere vel in servos
tenere. Idem si servus emptus erat pa-
ganus et fuit emptus causa servitudinis.
et nunc vult fieri christianus. ut in. d. c.
fraternitatem. Item idem si emit eum
causa emancipationis. puta ut venderet eum
alteri et non exposuit eum veniale infra
tres menses. quia presumit quod ad servitu-
dinem emerit. Si vero exposuit eum
veniale infra tres menses et non stetit per
eum quo minus vendiderit: et ipse vult
fieri christianus infra illud spatium vel et
post liberabitur dato pretio. 12. soli-
dorum ab aliquo christiano. ut in. c. fra-
ternitatem. et ex eo. c. 1. et 2. et vlt. A.
In. d. c. vlt. sic dicitur. Nulli in do-
minum baptizatum vel baptizari volentez
emere liceat vel in suo servitio re-
tinere. Quod si quem nondum conversum
ad fidem causa emancipationis emerit et
postmodum factus sit vel fieri desi-
deret christianus. datus per eo. 12. soli-
dis ab illius prius servitio sub-
trahatur. Si autem infra tres menses
ipsum veniale non exposuit vel ad si-
bi servitium emit. eundem. nec ipse
vendet nec audeat aliquid apparere. sed nul-
lo dato pretio perducatur ad plenam
libertatem. B. et erunt illi. 12. solidi

visuales monete illius loci. et d. ma-
ledi. statimur. A. Alij dicunt cum
quibus sentit Goff. quod hic solidus
capitur pro aureo. ut in insti. d. pe-
te. liti. §. si. ubi non dicitur glo. quod in legibus
capitur solidus pro aureo. et quod. 20
aurei faciunt libram auri. Alij dicunt
cum quibus sentit Ray. quod capitur per
solido visualis monete. ff. de leg.
3. l. minus ubi dicitur de illegato numero
rum in dubio intelligitur minor moneta.
Predicta et notatur in sum. con. li.
1. ti. 4. q. 16. ad si. Et per dicto Ray.
facit. c. cum sint. et c. odia de reg.
iur. li. 6. Et hoc intellige nisi dominus cum
volente circumcideret vel alterius se-
te signaculum imprimeret. A. s. cum di-
ceret se velle christianum fieri. d. q. 16.
ubi et notatur hec. Et additur fin
Ray. quod idem dicitur de per omnia de ser-
vis saracenorum. Con. Laur. et Jo.
Idem enim ut dicitur periculum est in viris
q. 3. Et quod dicitur ad Eph. 6. et 1. Pe-
ro servi obedite dominis vestris causa
libus. dicunt intelligi debere sed sta-
tus primitivae ecclesie. Sed Hosti. dicit
quod hoc debet intelligi de his qui ser-
viunt in gleba et non domi. extra
de censu. omnis. Melius facit ex
eo. c. 1. In. d. q. 16. dicitur fin Ray. quod
servi hereticorum impune possunt dominos re-
linquere et ad ecclesias confugere. C.
de hereti. l. manicheos. B. Tunc
enim propter iniurias corporis si-
ne pretio liberabitur. dis. 54. nul-
la. Idem Goff.
Sed nunquid iste redemptus erit
servus redemptus. B. sed Ray. Non
sed erit liber. A. s. soluto pretio.
Per prius autem remanet servus qui
redemptus est ad servitium. ex eo. c. 1.
Et ad hoc facit. §. dominus. §. allegans
B. et restitueret ei pretium. arg.

Instit. d. noxali. actio. §. dñs. Et si non hz pñu querat mendicādo l' seruiat ei tñ q' seruitium cōpenset cum precio et postea eat quo vult ar. 36. q. 6. de raptorib'. A. Tēpus seruiēdi pōt intelligi de quiquen- nio. ad instar eius qui redēptus ē ab hostibus. vt. l. si. L. de postli. et redemp. ab hosti. vel erit ad arbi- trū boni viri fm Ray. et in sū. cō. eo. ii. q. 17. B. Et hoc intellige ni- si cā pietatis emptus fuerit. tñ enī non tenet aliqd reddere vel serui- re. qz qd pietate datur ne prohibz ius ne repetatur. et sic dedisse pre- sumit nisi sūm fuerit pietat'. ff. de reli. et sump. su. l. at si quis. §. s. interdum. A. Ibi dñ q' quis. pte- stari dñ de intentōe sua. ne videat causa pietatis gratiue egisse sump- tus funeris. et ibi glo. dicit. Nota q' attestatio pbat volūtas nostre sniaz. Et prodest hoc notare i ma- trimonio cum quis primo. presta- tus est se non desponsare cā matri- monij sed aliade causa. B. Con. Goff. et host. A. Idē i. d. q. 17. B.

2. Quid si nullus emptor apparz B. fm Ber. Nihilominus erit li- ber et ostiatim querat precium aut opas pñet. vt in pcedenti. §. dictuz ē. ff. de manumif. l. 4. A. Ibi dñ q' seruus redēpt' suis nūmīs pseqt li- bertatē. Et dicuntur nūmī sui si sunt ex aduēiticio lucro siue ex donatō- ne amici siue ex eius peculio. qud ēt ad veditōrē ptinet. Et predicta notat glo. in. c. i. ex co. B.

3. Quid si plures sunt qui velint e- mef. B. s. Bof. ephs loci eligat ma- gis idoneū. ff. d. accu. l. si pñes. vel si st pares grauefecit ephs cui velit. ar. ex d. iurpa. cū at. Idē Bof. A.

Idem in sum. con. co. ii. q. 18. B. **C**ur aliquo mō licitū sit xpīatis q' seruiant iudeis. B. s. Bof. Cū phibitū sit q' nullū mācipiū xpīa- nū seruiat iude. s. moltomius xpā- ni liberi eis seruire debent. Non enī debent esse assidue intra domū iudei neqz tanqz famula aut obste- trix. A. si ipi xpīani ab eis discede- re nolūt. debēt excoīcari ex co. iu- dei. et c. ad hoc. et c. et si iudeos. Si aut iudei nolunt eos dimittere prohibet iudeis pmeritū cum eis vt in. d. c. et si iudeos. in si. S. ex domū possunt eis seruitia fieri. vñ possunt habere xpīanos colonos ex co. multoz. A. Con. Ray. vt in sum. con. co. ii. q. 21. vbi ēt dicitur. Eadem teneas de saracenis. B.

5. Cur xpīanus possit emere vñ ha- bere seruū iudeū. B. fm Ray. et Bof. Sic. ex co. c. et si iudeos. 23 q. 8. dispar. Non tñ dñ cuz co mo- rari ita q' hēat cum tanqz familia- rem. 28. q. 1. c. sepe et c. nullus. Et si voluerit fieri xpīanus nō pñ cuz dñs prohibere. 19. q. 2. due sunt. Idē Bof. A. Idem in sum. con. co. ii. q. 19. B.

6. Sed nūquid iudeus q' ē seruus xpīani si baptizetur fiat liber. B. n. fm Ray. Non. s. remanet seruus qz seruus introducta ē de iure di- uino. 35. dis. sexto die. et per ius gē- tiū. dis. i. ius gētiū. et iur' canonico confirmata. 12. q. 2. eccliaz. Con. Bof. et host. Addit Ray. q' vbi d' bona pñuetudine nō solent xpīani esse serui pñulerez q' in renūtiōez pñoz dñs manumitteret enī ul' sal- tem de pecunia mendicata vel ser- uitio ad ipsos prestuo fm arbitrium boni viri redimeret se. 12. q. 2. cum

redemptor. **A.** Idem in sum. con.
eo. ii. q. 20. **B.**

Adeus iij.

De pueriōe iudeorū. **A**bi
sciēdū q̄ iudei et ceteri infideles
nō debent ad fidē p̄pelli asperita
tibus sed potius debēt induci auc
toritātib⁹. rōib⁹ et dulcibus ver
bis. **M**ā coacta seruina nō placēt
deo. 45. dis. qui sincera. et c. de iu
d. c. 3. Si m̄ coacti condicionaliter
p̄nta p̄ minas vel rē suā oblatō
nem vel p̄ verbera. et huiusmodi
baptismū susceperunt. et postea re
cesserunt a fide. p̄pellendi sunt re
dire ne nomē dñi blasfemēt et fi
des p̄tēpibilis hēant. vti predic
to. c. de iudeis. Si vero fuerūt ab
solute coacti. vti si p̄ violētiā i aq̄m
mersi sunt. nō recipiunt baptismū
ex de bap. maiores. **Con.** Tho. 2. fa
se. q. 10. et ē hosti. **A**ddū Ray. q̄
tales infideles p̄nt īfali munerib⁹
et promissis. Et intelligendū
fm̄. **h. h.** non q̄ liceat aliquid dā
pro fide suscipienda. sed si aliquis
infidelis timeret paupertatē si baptiza
retur. posset illud obstaculū ab eo
tollī qui sciret eius propositiū. De
hac mā pleni⁹. j. m̄n⁹. §. 2. **P**nt
ē h̄ Ray. induci p̄ grauiorē exac
tōem pensionū faciendā in princi
pio locanōis. 23. q. 4. d3 homo.
et q. 6. iam vō. **A.** Idem i sum. 2.
li. i. 4. q. 3. **B.**

Cur pueri iudeorū et infidelium
inuitis parētib⁹ sint baptizandi
R. fm̄ Tho. 2. fa se. q. 10. Non licet
s̄ q̄ ad aīos discernēdis peruene
runt p̄nt fidei suscipiē. et parētib⁹
inuitis. **A.** Idē in sū. con. eo. li. ii. q.
4. **B.** **Con.** **h. h.** dicēs quod nec

l3 nutritib⁹ occulte baptizare pu
los iudeorū. Si tñ i articulo mortis
parvulorū h̄ facerent non credo
q̄ peccarent.

Quid fiet d̄ possessiōib⁹ et bōis
iudeorū et aliorū infidelium ad fidei
cōuersorū. **R.** fm̄ Ray. Non de
bet ab eis excludi. ex e. iudei. 2. nī
si sint vsuraria vel de vsura emptā
q̄ vendenda et restitūda sunt illis
a q̄bus sunt accepta v̄l hereditibus
eorū. **Q**d si non inueniuntur po
terunt sic conuersis tanq̄ pauperi
bus p̄ ep̄m assignari.

Que pena iudeorū q̄ temptant
subuertere baptizatos. **D**ebēt pu
blicis flagellis deputari. 25. q. 1. se
pe. ita m̄ q̄ hec pena nō transeat i
vindictam sāguinis. q̄ talis pena
relinquenda ē brachio seculari. **A**
Mā p̄ subuersionē p̄sara v̄l simi
lem fm̄ leges irrogat pena mortis
v̄l p̄ s̄. iudeis. 1. §. 2. in additiōe.
Flagellatio autem irrogatur etiā
p̄ sola cōuersationē. dicto. c. sepe.
vbi d̄. Sepe malorū p̄sona etiam
bonos corrūpuit. et j. Quicunq̄
ergo a modo ex his q̄ baptizati s̄
infidelium cōsoria nō vitauerint et
hi xp̄ianis donent. et illi publicis
cedibus d̄putentur. **B.**

Iudicare

p̄t̄ uel
ligi du
plicat. **A**no mō qñ aliquis
videns opa p̄ximi de q̄bus dicū
est q̄ aīo sūi iudicati peiorē p̄tē. et
de h̄ d̄ s̄. dubia. **A**lio mō d̄ iudi
care iudex qñ sniam p̄fert. et de h̄
dicet statim i. c. iudex. 1. §. 3. et se.

Iudex j.

cōmuniter
sciam d3 h̄re iudex. **R.** fm̄.
Ber. ex de rescrip. sciscutatio. d3

esse peritus nec queres ab alijs qd
eū loq oporteat i Aluren. de iudi. i
pn coll. 6. extra de pſangl. t. affini.
ex lſis i ſi. Et n̄ ē ſi illſar⁹ ſit ⁊ ha-
beat pſuetudinem ⁊ peritiam iudi-
candi pōt ei cā cōmitti. L. de iudi.
certi iur. Sed index maxie ecclia-
sticus eſſe non pōt niſi ſit peritus
ſaltem mediocri iuris ſcia notatur
diſ. 2. c. 1. A. Idem i ſu. cō. li. 2. ii. 5.
q. 138. Sed certe videt qd qd poſſit
eſſe iudex ē ſine ſcia iuris dūmo-
do habeat experientiam cauſarū
ex pſuetudine. Nam dicta .l. certi
iuris nō diſtinguit iter iuriſdictio-
nē ordinariā ⁊ delegatā. ⁊ vſ ex pſe
haberi i Autē. de iudi. i pn. col.
6. ibi neqz cauſarū habentiū expe-
riētiam ⁊ c. vbi ē patet qd admini-
ſtrantes imperatori ⁊ habentes di-
gnitatē ſinguli pōt eſſe iudices or-
dinarij etiam ſi nec ſciaz iuris nec
expientia habeant cauſarū. ſed de-
bēt habē pitoſ aſſeſſores. vt ibi. B
1 Quid quis poſſit ſup ſe cōſtitueſ
extraneū iudicē. R. Laicus pōt p-
ſumere iudicem oēm q al' iuriſdi-
ctioni pſeſt. nō aliū. L. de iur. om.
in. l. i. ⁊ l. pnatōz. Clerico n̄ pōt
i non ſuum iudicez pſentire. niſi ſit
pſona eccliaſtica. ⁊ de cōſenſu ſui
epi. c. de ſo. cōpe. ſignificati. nā ⁊
ſecularis iudex nullā in eo pōt ha-
bere iuriſdictionez nec i criminali-
bus nec i civilib⁹. L. de epi. ⁊ cle.
Aluren. ſtatut⁹. A. Ibi dſ. Statu-
mus aut vt nullus eccliaſticaz pſo-
nam i criminali cauſa vel civili tra-
here ad iudiciū ſeculare pſumat
pſa pſtitiutiōes impiales ⁊ canoni-
cas ſanctiones. Quod ſi fecerit ac-
tor a iure ſuo cadat iudicatumqz
non teneat ⁊ iudex ex tunc ſit iudi-

cadit poteſtate priuatus. Sancius
autē vt ſi qui clericis vel perſonis
eccliaſticis iuſticiam denegare
pſeſumpſerint tertio requiſiti ſuaz
iuriſdictiōem amittāt. B. Et extra
de ſo. cōpe. ſeculares. li. 6. Nec cle-
ricus pōt huic pſuilegio renūcia-
re. vt. j. renunciatio. 3. §. 3. Et hoc
ipſm videbis §. pe. ⁊ j. ſnia. §. 6.

2 Quid iudex poſſit aliquē iu-
dicare ſine actore vel accuſatore.
R. ſecūdum Tho. ſa ſe. q. 67. Si
iuſticia non ſit ad ſeipm ſed ad al-
terum. oportet qd iudex inter alioſ
duos iudicet. qd quidem ſit cum
vnus ē actor. ⁊ alius reus. Unde
in criminibus non pōt aliquē con-
dēnare niſi habeat accuſatorem.
extra de accu. ſi legitimus. Mihi
loninus tamen iterdū infamia hz
locum accuſatoris. extra de accu.
euidencia. ⁊ tunc ē pcedendū ad
inquiſitiōē. vt. §. inquiſitō. §. 2. ⁊ 3.

3 Quid iudex poſſit aliquid ac-
cipere a paribus. R. ſm Ray. Or-
dinarij iudices non debent peteſ
aut recipere a paribus etiam ex-
penſas. cum propter iuſticiam te-
nendam habeant ſuas prouiſiōes
.s. ne dum ſumptus queritur pre-
do traſſetur. diſ. 86. non ſatis. 23.
q. i. militare. in ſi. Nec credo qd
etiam ſponte oblata debeat reci-
pere propter ſuſpitionem uitan-
dam. Ab alijs uero encenia ſpon-
te oblata ac etiam moderata reci-
pere poteſt. diſ. 18. de eulogijs. ff.
de offi. procon. ſolent. A. Idem
dicitur. Non in totuz encenijs ab-
ſtinere debet proconſul. ſz. mo-
dum adijcere. ut neqz modo ſe in-
totum abſtineat nec auare moduz
enceniorum excedat. Nam ualde

in humanū est nemine recipere s; passim vilissimum et p oia auarissimū. Nec ē notandū i sum. con. li. 2º. ti. 5. q. 141. **B.** Iudex etiam delegatus nihil recipere pōt a pub' nisi forte esculēum vel poculēum ex mera liberalitate oblatum quod paucis diebus consumi possit. vel nisi moderatas expēsas. cū ipsū ppter causam sibi cōmissam cōgerit ex suū domiciliū pscisci. ita q; i ipis expēsis nō excedat modū. nec exigat plus ab vna pte q; ab alia et q; pp expensas habendas nisi causa requirat occasionem. psciscēdi nō assumat et si litigantes fuerint notabiliter pauperes etiā pro expensis nihil exigat. ex de rescrip. statutuz. §. isup. li. 6. Assessorē nō accipiat nisi eo idigeat. alioqn de suo ppo tenet puidere ei. Sed si idigeat assumat neutri pti suspectū. et ei d cōpetenti salario moderato ab eo faciat a partibus puideri. Notarios i cā sibi cōmissa ab imoderato salario refrenet. nec cum eis nec cuz assessore lucrū participet. et si ptra hec reciperet ad restitutionē tenet et non prodest remissio. A. f. eorū quibus facienda est restitutio q; teneatur ad integram restitutionem. vt i. c. de quo statim. B. vt i dicto. c. statutū. Silr d; refrenare nuncios et officiales quoscūq;

4. **Q**uid si iudex iniuste iudicauit. fm Ray. Si sciens male iudicauit. puta timore cupiditate odio amore vel alia quacūq; causa tenet leso precise ad omne iteresse. nisi posset iducē illū p quo tulit sniam ad plenariā restitutionē. L. de pēa iudi. l. vlt. xi. q. 3. quāmor. Et scdm leges multas alias penas debet su-

stinere. Debet etiā pter restitutōez imponi ei pnia tāq; p grauissimo crimine. xi. q. 3. quicūq; A. Hoc eniz graui⁹ est rapina simplici q; auctoritate diuina abuteudo pter iniuriā proximi deū honorat. fm. Al. et i sū. con. eo. ti. q. 137. **B** et si sit iudex ecclesiasticus. Adhuc al' multiplici punit. vi. j. index. 2º. §. 2. Si vō p ignoratiā iniuste iudicauit. tenet fm leges leso inq; tum bonū et equū videbit religioni iudicātis. ff. de va. et exor. cog. l. vlt. In iudicio tñ aie tenet vt i primo casu si i culpa fuit. s. q; sciuit vl sciire dbuit se insufficientē et iudicare tale cām presumpsit. Et idem si erat sufficiens sed neglexit studere et videre quod debuit. **U**ltius tamen agendum cum isto est q; cuz illo q; sciens fecit. Et addit h Al. q; si ille ignorans fuit delegatus et necessitate obediētie male iudicauit sed in bona fide et de cōsilio peritorū nō tenet. A. Tenet aut ad restitutionē si ipetendo piliuz fuisset negligēs aut culpabilis fm euudem. Al. et glo. Ray. i dicta. q. 137. vbi etiā habetur quod statim sequitur. **B.** Et idem dicit Ray. si talis iudex nullū inquam sniam deceptus p assessore talē q; cōmuniter sufficiens putabatur. A. Ray. vt patet vbi s. non videtur loqui de delegato iudice. sed generaliter de omni iudice. **B** **Q**uid si iudex accepit pecunias vt male indicaret. R. scdm Ray. Non solum punitur vt supra in pcedenti. §. dictum est quod scienter male iudicauit. sed etiam pecuniam sic receptam tenetur restituere non ei qui dedit cum turpic dederit sed ei in cuius iniuriam rece-

pit. i. q. i. iubemus. et ar. 17. q. 4. si quis i atrio. ff. de calum. l. genera- liter. §. illud. A. Idem i sum. cō. ti. q. 139. Et hoc veruz i foro iudicia- li. Secus i pñiali i quo non succe- dit obligatio nisi ad solum itereffe et non ad penam nisi precesserit iu- dicialis sententia alias pena nō de- betur i foro pñie. vt dicit glo. 12. q. 2. fraternitas. Nec etiam sentit gl. Ray. vt patet i sū. con. eo. ti. q. 140. Et vt ibi patet fm Al. h. casu dicen- dum ē de hac pecunia idem quod de alio turpi lucro.

6 **Q**uid si accepit pecuniā vt iudi- caret vel ē vt non male sed bñ iu- dicaret. R. fm Ray. Tenet restituere ei q̄ dedit. A. nisi dedisset vt ani- mum iudicis sub spe recti inclina- ret ita idirecte et tacite itendebat ip- soz corrumpere fm eundem. vt in dicta. q. 140. B. q. cum ex officio suo tenet gratis iudicā et bene tur- piter accepit et crimen cōcussionis cōmisit. Et idē dico si ex aliqua cā oportebat eum non iudicare. et ni- hilominus vt non iudicaret accep- pit aliqd. i. q. i. iubemus. et c. lege iulia. et c. venale ius. A. Al. incipit vel. et segtur immediate post. c. lege iulia. B. d. symo. nemo. Et Aug. xi. q. 3. Mō l3 iudici vendere iustū iudiciū et si liceat aduocato vendē iustū patrociniū et inriscōsulto iu- stuz cōsiliū. A. Hoc habet ea. q. c. nō l3. Et p̄dictis con. Al. vt p3 i dicta. q. 139. et q. se.

7 **Q**uid si iudex tenet et nullo mō vult iudicare. et pp hoc amittit ali- quis ius suum. R. fm Ray. Tenet restituere totā ius estimationez ei qui propter h̄ ē lesus. 23. q. 2. dñs et q. 5. administratores. i. Aluic. vt dis-

si. iudi. §. pli. A. Con. Al. vt i sum. con. eo. ti. q. 141.

8 **Q**uā iudex possit penā reo tota- liter relaxare. R. fm Tho. sa. te. q. 167. Duplici rōne ipeditur iudex ne reū a pena absolueret possit. pmo qd̄ ex pte accusatoris ad cuius qñ- q̄ ptinet vt reus puniat. puta pp ali- quā iniuriam i ipsum cōmissam. et huiusmōi relaxatio nō ē i arbitrio iudicis. qz tenetur vnicuiqz ius su- um reddere. 2o modo ipeditur ex pte rei publice ad cuius bonū ptinet q̄ malefactores puniant. Sed in q̄tum ad h̄ differentia ē iter ife- riores iudices et supremū. s. pñci- pem cui est plenarie p̄as publica pmissa. Iudex enim inferior nō ha- bet p̄atē absoluedi reum a pena contra leges a supiore sibi positas sed p̄iceps qui habet plenā p̄atē i re publica poterit reū licite absol- uē si h̄ rei publice viderit expediri et passus iniuriam noluerit remitte- re. Habet m̄ locum mia iudicis put i se. §. dñs in si.

9 **Q**uā iudex possit penā diminue- re. R. fm Hosti. Reo cōiuncto si i iure certa pena inueniat illa iponi d- bet. al. arbitrio suo pmittitur. L. de vi. pub. vel p̄ua. l. seruos. i. si. et ex de trasac. c. vlt. m̄ i humaniorem p- tem debet semp declinare et sic mi- tigare maxie cū causa subē puta qz nō ex pposito s3 casu culpa pmissa fuit vel quia iniuria effectum nō ha- buit. vel ppter etatē puerilē aut eti- ani similes et huiusmōi de qbus. j. pena. l. §. 3. et 4. A. Bene facit ad h̄ dictum. c. si. de trasac. B. Et itel ligēdū ē h3 Th. vbi ē. q. mia iudic- h3 locū solū i his q̄ ei arbitrio reli- quū. circa q̄ vid. j. p̄ca. l. §. an p̄t.

A. ad h. videt. scilicet q. habet i. f. 2. eo. ii. q. 146. vbi etiam dicitur. In extra ordinarijs autem tunc dicitur pena diminui vel augeri cum iudex non seruat id quod in talibus seruari consuevit.

60 **C.** Aliter iudex possit penam augere. **R.** Augenda est pena aliquando ad terrorem aliorum qui primi sunt ad culpam. quia multis crassantibus opus est exemplo. ff. de pe. l. aut facta. §. vlt. **A.** Idem i. dicta. q. 146.

U **C.** Aliter liceat iudici iudicare propter probata contra veritatem quam ipse nouit. **R.** secundum Tho. fa. fe. q. 47. Iudex iudicando magis debet sequi legitima documenta per instrumenta et testes et alia huiusmodi quam id quod ipse nouit tanquam priuata persona. Ex hac tamen priuata cognitione potest iurari. ut districtius discutiat probationes inductas. ut possit earum defectum investigare. Quod si eas non potest de iure repellere debet eas iudicando sequi. Dicit etiam Tho. fa. fe. q. 64. quod si aliquis quem scit iudex innocentem falsis testibus convincitur ut occidatur si iudex non potest in eum occasione liberandi innoxium deinde eum ad superiorem mittere iudicandum. Si autem neque hoc potest non peccat secundum allegare serens sententiam quia non ipse occidit eum sed illi qui eum asserunt innocentem. **Con.** **Pe.** et **Ray.** **A.** Al. autem dicit quod ex quo iudex scit negotij veritatem cum suis circumstantijs. impossibile iudicat quando aliquam viam iuris inueniat qua liberet innoxium. nisi sit ex imprudentia vel negligentia iudicis. Et posito quod nullam viam inuenit per quam eum liberare possit nec auctorem nec testes possit emollire quod desistant a causa debet

testari se non habere scientiam eodem nandi eum. quia scit eum innocentem et hoc certis iudicijs ostendat. probabile ita quod coitas non scandalizet et sic absoluat eum a suo iudicio presentem relinquens eis ut deferant crimen ad superiorem si voluerint siue agatur de rebus siue de persona. **Glo.** autem **Ray.** dicit quod non videtur tantum quod talis ad superiorem mittatur nec creditur hoc faciendum esse sed potius deberet omnia mala tolerare quam innocentem scientem ad mortem vel ad mutilationem condemnare vel etiam exponere condemnationem. Et dicit etiam quod iudex in hoc casu condemnationem non audet a peccato mortali excusare. Item dicit. Credo etiam quod iudex inferior qui scit veritatem non debet condemnare innocentem etiam si precipiatur ei a superiore iudice. Idem notat **Mico.** d. lyra **Exo.** 23. Nec est contra. cum de offi. de le. pastoral. vbi dicitur quod ordinarius deinde exequi sententiam lata a delegato ad mandatum eius. Quis ideo ordinarius sciatur illa esse iustas nisi possit obtinere ab eodem delegato ut ab eo onere absoluat. quia loquitur ibi de civilibus causis et ecclesiasticis. vbi nullus condemnatur ad mortem et ideo non est ibi tantum periculum sicut in casu proposito. Pro hoc optime facit. c. in sinodi. ex de sen. exco. Ad dictum etiam. c. pastoralis. potest dici quod loquitur non in cognitione seu condemnatione sed in cause executione et circa ea que non sunt tantum iudicij. Et predicta notat in suis. con. e. ii. q. 149. **B.** **C.** Aliter iudex laicus possit iudicare de clerico. **R.** Non potest. sed si eum vocat de principali officio iudicandi xi. q. i. inoluta. **A.** Velius videtur facere **Auten.** statumimus. de qua. j.

B. nec snia valebit. ex de iudi. ar si
clerici. 7. c. cum ab homine. Sed
et qui cum vocari fecit debet amut
tere causam. Intellige per sniam 7
debet excoicari. vt i dicto. c. inoli
ta. Idem etiam patet. L. de epis. 7
cle. Auten. statuimus. Et secundum
Boli. ex sola vocatiōe ex quo cle
ricus tractus erit. aduertiarius pa
tietur penam predictaz. xi. q. 3. pla
cuit. 7 ex de excels. prela. grauem.
Iudex vō nō patietur pred etiam
penam nisi iudicauerit. vel forte so
lum circa lris contestat onem loc⁹
est penitentie. **A.** Certe videtur q^d
i his casibus ipso iure pena irroge
tur. vt in dicta Auten. statuimus. 7
patet supra. §. primo i additiōe. **B.**
De materia huius questionis ha
bes hic supra. §. 2. 7. §. snia. §. 6.

i3 **U**trum minister peccet exequē
do snias iudiciū contra innocentē.
R. scdm Tho. 2a 2e. q. 64. in fi. Si
snia continet intolerabilem errorem
minister non debet obedire. Al ex
cusarent carnisces q martires oc
ciderunt. Si aut non cōtineat ma
nifestam iniusticiam. non peccat p
ceptum exequendo. qz ipse nō hz
discutere sniam superioris. nec ipe
occidit sed iudex cui ministerium
adhibet. Et intelligit Ray. qz si ip
se minister sciat qz condēnatus in
nocens ē nō dz exequi mandatu
iudicis. secus si dubitat. tunc enim
excusat obediēdo. xi. q. 3. qd ergo
23. q. 1. quid culpatur. **A.** Lon. euz
Ray. Al. vt i sum. con. eo. ti. q. 150.
7 faciunt ad ea que dicta sunt s. §.
xi. i additiōe

Index ij. de iudi
ce ecclia
stico. Et h aditendū qz pto

na ecclesiastica pōt iudex esse 7 cās
ventilare 7 iudicare iter subditos
in qbus iurisdictionē habet. pser
tim clericos. xi. q. i. c. i. 7. c. experi
entie. extra de so. ppe. p totū. Et ni
si ecclesiasticus nō pōt exercei iuris
dictionē nec habet eā in clericum
vt. s. iudex. i. §. 2. Nec clericus pōt
huic iuri renunciare. Et qd si d i
cio renūciat. h. j. renūciatio. 3. §.
3. 7. 4. De hac questione claf ha
bes. s. iudex. i. §. pe.

Index ecclesiasticus. **A** ordi
rius siue delegatus. vt in. c. cū eter
ni. de quo. j. **B.** qz contra iusticiā
in grauiem alterius ptis in iudi
cio quicqz facit p gratiā vel p for
tes puta p pecuniā suspēsus ē per
annū ab executione officij 7 debz
pdenari ad estimationē litis parti
quā lesit. 7 si suspensōe durante in
gesserit se diuinit sit irregularis 7
nō nisi p papam poterit liberari.
ex de sen. et. re. iudi. cū eterni. li. 6
Et adde hic qd hētur. j. symonia
i. §. 25. qui incipit. Quid si datur.

Unqz ptinet cognitio ad iudi
cē ecclesiasticū si iudex laicus tenz
malefactorem q dicit se clericuz 7
petit remitti ad curiā ecclesiasticā
vel ipsa curia. peti eū 7 ipse iudex
denegat. **R.** Ad iudicem ecclēsia
sticū pertinet cognoscere qz d re a
gitur spūali siue ecclesiastica. s. dz
vocari iudex secularis vel alius cu
ius interest. ex de sen. exco. si iudx
li. 6.

Sed qūo pceditur in dicta que
stione. **R.** Si notoriuz est qz ille sit
clericus qui tali pūlegio gaudere
debeat statim absqz alia cognitiōe
debet redd. Qd si fama publica d
hoc ē vel ipe pro clerico cōter ha

bebat vel se prius nō gerebat. p. lai
co. ⁊ dephēsus fuit cū tōtura ⁊ ha
bitu clericali. d. 3. etiā reddi incon
tinenti. Non dico sine cāe cognitiō
ne sed ante cāe cognitiōne de cleri
cam. ita tñ q. pbandi necessitate nō
ipse sed aduersarius astringat. Si
vō ante deprehensionē pro laico
publice se gerebat ⁊ pro tali cōter
habebat ēi supre dephensionis in
clericali erat habitu. non est resti
tuendus quousq. fidē fecerit de cl
ricatu. sed tñ interim contra eū. p
cessus iudicialis quiescet. ex de sc.
exco. si iudex li. 6.

4 **Q**uicūq. impedit quin corā iu
dicibus ecclesiasticis delegans ul
ordinarijs in causis q. ad eos per
tinent illi q. cōquerunt possint iusti
ciā obtinere vel quicūq. cōpellit i
peratores līarū vel alios recurrē
tes ad forū ecclesiasticū i causis q.
de iure vel antiqua p. suctudine ad
ipsū punient ad desistendū vl. ad li
tigandū de eis in foro seculari gra
uando iudices ecclesiasticos vel i
petrātes uel litigantes siue litigā
volentes corā eis vel grauando p
pinquos ipsorū seu capiēdo res
ecclesiasticas taliz vel quocunq.
alio modo. Itēz qui ad p. dicta da
rent auxiliū. consiliū. ve. fauorem
oēs tales ipso facio sunt excoīcati.
ex de iur. eccle. c. qm li. 6. **A.** Et
ibi additur q. a dicta excoīcatione
nullaten⁹ absoluant nisi taz iudici
cuius cognitio fuerit impedita vl.
iurisdicō usurpata q. p. q. p. pur
bata fuerit in p. secutione sui iuris
de iniuria dānis expensis ⁊ inter
ec prius integre satisfecerint. **B.**

5 **Q**uicūq. iudex ecclesiasticus possit
iudicare de subditis laicoꝝ p. nci

puz ⁊ de ipsis p. scipibus. **R.** Dis
xpianus rōne p. cti efficiunt de foro
ecclesi. Jere. 1. Ecce constituimus
per gētes ⁊ regna ⁊ c. extra de iu
di. nonit. Ideo si iudex laicus ne
gligit facē iusticiā de subditis pōt
iudex ecclesiasticus cōpellere illū
ad tenendū iusticiā vel supplere d
secrū eius cognoscendo de cā ⁊ sic
de illius subditis iudicare. extra d
fo. compe. ex transmissa. ⁊. c. 13. ⁊
.c. ex tenore. 23. q. 5. administrato
res. De papa vō quō possit in p. n
cipes seculares habetur. j. papa. §.
.4. p. p. si. **A.** Itē. §. incipit. Quot
sūt casus. Predicta ēt notant i sū.
con. li. 1. n. §. q. 13. **B.** Nū iudex ec
clesiasticus puta ep̄s habet ēt iuris
dictionē temporales quō exequat
hī. §. ep̄s. §. 7. **A.** qui incipit ep̄us
q. in aliquo. ⁊ c. §. 9. **B.** ⁊. §. hōi
cidium. 2. §. 1.

Quicūq. iudex ecclesiast. c. possit iu
dicare de infidelibus. **R.** f. 3. Ray.
Directe nō iud. cat d. his qui foris
sunt. s. aliquas r. elgionis regulas
eis imponendo. s. indirecte iudicat
subrahēdo xpianos ab eoz coio
ne. vt p. 3. de iudeis. §. iude. 1. §.
4. Itēz iudicat de his si loquunt
p. ra xpm ut ibidē. §. 5. Itēz si attē
ptāt subuertē fideles. §. iudeus 3.
§. si. **A.** **B.** eunt iudicat in oib⁹
ad defēsiōne fidei pertinēb⁹ ac
etiaz ad delict⁹ oꝝ correctiōez quo
ad infideles seu tpali iurisdicōni
subiectos. ar. C. de iud. eis. l. iudci.
Ro mano. **B.**

Iudiciū. Quid ē
debet p. cedi simpliciter sine
strepitu ⁊ figura iudicij? **R.** Tunc
nō oportet q. necessario exigatur

aa 3

libellus vel lris contestatio. Pōt
 ēi index pcedere tēpore feriaz ob
 necessitates hominū indultarum.
 Imputet dilatoēs q̄tum potest ex
 ceptiones appellatoēs et dilatoēs
 frustratorias repellendo partium
 aduocatorum et procuratorū tur
 gia repellat refrenet multitudines
 testū. sed probationes necessarias
 et defensiones legitimas recipiat.
 Sed non dēnt ppter h̄ excludi ci
 tationes iuramentū de calūnia vel
 malicia. vel de veritate dicēda. Est
 etiā in ipso lris exordio petitio fa
 cienda p parte agentis siue ēi rei
 si uoluerit. et h̄ in scriptis vel uerbis
 mox redigēda in actis. Pōt etiā
 index diē certū et terminū assigna
 re. A. s. simul utriq; parti. ut i cle.
 sepe de qua. j. B. ad dandū posi
 tiones et articulos et ad exhiben
 dū oia acta et munimenta quib; p
 tes uti uolūt in cā. nisi aliud de pri
 uz voluntate pcedat eo semp sal
 uo q̄ qñcūq; fieret remissio p te
 stib; pducendis possint ēi instrumē
 ta produci. A. assignatōe dictū ter
 mini non obstante. ut ibi. B. Itē
 index ex offō siue ad alterius p̄tis
 instantiā pōt iterrogare quālibet p
 tē ybiūq; equitas suadebit. Itē
 pōt suam ferre i scriptis citatis pti
 bus lz nō pemptorie stando et sedē
 do et si ei videbit cōclusōe nō fac
 ta. A. put ex petitōe et pba; et alijs
 agnat; i cā fuerit faciendum. ut ibi
 B. Et si ēi i pmissis casibus solem
 nis ordo iudici; i toto vel i parte n̄
 cōtradicens pub; obseruet va
 lebit. Nec oia i cle. sepe. de. f. sig.
 i Procedi potest simpliciter et d
 plano in causis super electionib;
 postulatiōibus vel prouisiōib; et

super personatibus canonicatib;
 vel prebendis et beneficijs quibus
 cūq; et super decimis matrimonijs
 et usuris et ea tangētib; ut in cle.
 dispendio sam. extra. eo.

Quatuor modis pueritur hu
 manū iudiciū. s. timore cupiditate
 odio et amore. Un̄ versus. Quat
 tuor ista timor odium dilectio cen
 sus. Sepe solē hominū rectores
 puertere sensus. xi. q. 3. quatuor.

Mulieres ad iudiciū non pnt
 euocari vel trahi cā testimonij vel
 alia quacūq; cā que i iure nō expri
 mit. A. s. in uite. ut in. c. mulieres d
 quo. j. B. Sed cū necessariū fue
 rit testimonij earū. fiat ut dī. j. iustis
 .i. §. 3. Al ē irritū quicqd; sit. c. c. co.
 mulieres. li. 6.

Mulieres religiose presertim q̄ d
 bent sub clausura morari non vo
 centur ad iudiciū psonalit̄ ex qua
 cūq; cā etiam si uelint. al̄ totū q̄
 sit contra est irritū. c. c. mulieres
 li. 6.

Nō licet accusato in iudicio ne
 gare veritatē. ut s. accusatus. §. 2.
 De iudicio ferri candentis et aque
 bulliens habes. §. duellū. §. pen.
 Utrū iudiciū vitandū sit ppter scā
 dalū vide. j. scandalū. §. anpenult.

Iurare. quid sit. B.

§. 3. Tho. fa
 fe. q. 89. Iurare est deum i
 testē inuocare. et ē acus latrie. Und
 Jerō. sup Bath. Qui iurat aut
 venerat ut diligit eū p quē iurat. A
 Scdm Ray. 60 et in sū. con. li. i. ti.
 .9. q. i. Juramentū ē affirmatio de
 aliquo sacrere attestatiōe firma
 ta. B

Utrū liceat iurare p creaturas.
 B. fm Tho. vbi s. Juramentū p̄n

epaliter refertur ad ipsū deū cuius
testimonū inuocat. Secundario at
assumunt aliquę creature non fin
se sed in q̄tuz in eis otuina ueritas
manifestat. sicut iuramus p euāge
liū. i. p deū cuius ueritas in euāge
lio manifestatur. ⁊ per sanctos qui
hāc ueritatē crediderūt ⁊ observa
uerūt. Alius est q̄z modus iurādi
p execrationē q̄n inducit creatura
aliqua i q̄ diuinū iudiciū exerceat
sicut solet quis iurare p caput suū
aut p filiū ⁊ h̄. **Q**uod at dñs probi
buit iurare p creaturas. ut p3 **Ma**
th. s. intelligitur. p̄b. bū ita q̄ eis
exhibeat reuerētia diuina. sicut in
dei per angelos ⁊ creaturas iura
bāt. ut ait **Iero.** Et eo mō punitur
clericus iurans p creaturas. 22. q. i.
clericū. ⁊. c. si quis per capillū. **A.**
Con. glo. Ray. ut in sū. con. eo. ii.
.q. 6. **B**

2 **Q**uid de his q iurant p mēbra
dei. **R.** Si est clericus debet depo
ni. Si laicus anathematizari. 22. q.
i. si quis per capillum. Sed intelli
gendū uidetur q̄n cū irreuerentia.
⁊ quasi blasfemia iurāt. An subdi
tur ib. Vel alio mō blasfemia s̄ de
us vsus fuerit ⁊ c. **S**ec⁹ uidet si cū
reuerentia. ut si p sanctū caput dei
iuraret ⁊ h̄. **A. Glo. Ray.** dicit h̄
intelligendū esse q̄n habet ex con
suetudine. Al si quis aliqu iurat p
caput aut p oculos dei aut per alia
mēbra eius que in ceteris hoibus
nō censentur turpia s̄ in honesta. n̄
credo q̄ peccet mortaliter. **R**ibal
dos at illos qui passim. ⁊ assidue
iurant p membra dñi non audeo
peccato mortali excusare ⁊ credo
blasfemiā esse un̄ quis iurat p mē
bra dñi que in alijs hoib⁹ reputan

tur in honesta. ut in sū. con. e. ii. q.
.7. Tales. n. fm̄ leges puniunt vlti
mo supplicio simulcū sodomū. i

Auten. ut nō lux. s̄ nāz coll. 6. **B.**
Quid si q̄s ex impetu iurauit id
q̄ deliberate non iurasset. **R.** fm̄
Seruare tenet si licitū ē. **A.** Suffi
cit. n. ad hoc q̄ sit obligatus q̄ itē
derit deū iducē i testē illi⁹ rei quas
dixerat. s̄z enī. ut i sū. 2. e. t. q. 10. **B**

Atz vxor postq̄ p̄fessa ē sacdo
don de adulterio possit iurā mari
to q̄ n̄ h̄z clpā. **R.** s̄z. v̄b. **P**on⁹ d̄z
q̄libz mala tolerare q̄ h̄ iurā. qz
certa ēc n̄ p̄ q̄ h̄ mōi clpā sit ei di
missa ēc d̄ pur. ca. c. accipias. **I**d
Be. ⁊ ho. A. Id i sū. 2. e. t. q. 12. **B**

Quid si quis quia iurauit aliqd
facē q̄ ē veniale peccatum. iō cō
mittit illud. **R.** fm̄. v̄b. **A**ug. nota
uit q̄ talis mortaliter peccat. **M**az
impia est promissio que scelere ad
impletur. 22. q. 4. in malis. Et sub
dit. v̄b. **E**go credo q̄ non peccat
nisi uenialiter. **A.** **H**oc potest esse
verū quando ex iusta ignorantia
nesciebat illicitum esse q̄ iurabat
Al secus. quia cum in iuramento.
h̄ casu deficiat iudiciū equipera
tur periurio. 22. q. 2. amniaduerten
dum. **B**

Qui sunt illi qui non admittun
tur adiurandum. **R.** s̄z **Th.** fa. fe
.q. 89. **N**on admittuntur siue non
coguntur pueri añ annos puber
tatis. 22. q. 5. pueri. vbi ēi dicitur q̄
si iurauerint ⁊ pater ut audiuit sta
tim contradixit irrita sunt iuramē
ta. **I**tē nec al piuri. 22. q. 5. paruuli
Item non debent accedere adiur
randum nisi ieiuni ppter reueren
tiam. 22. q. 5. honestum. **A.** **I**bi p3
q̄ h̄ ē de suafione ⁊ non de p̄cep

to. **B.** Itē solēnibus diebus non ē iurandū p reb' ipalib' nisi in magna necessitate. extra de serl. c. i. **A.** de hoc dictum est. s. serie. §. 6. cu3 additione.

7 **C.** Virū sacerdotib' liceat iurare. **R.** fm Tho. vbi. s. **Mō** licet eis nisi pro magna necessitate et utilitate. 2. q. 5. si qs p'sbyter. Et pōt Ray. et casus in quibus possunt et dēnt iurare. prius ne defectu p'batio nū aliqs ledat vlrē suā amittat tūc enī d3 iurare et testificari p modū q pōnt. j. testis. 3. §. 10. **A.** i. fm distinctionē ibi posita. **B.** Itē p fidē Itē p obedientia. Itē pro pace. Itē p indēnitate ecclie. q casus potest reduci ad primū. Itē cū absoluit ab excoicatione. Itē cū infamatus d3 se purgare. Probant h oia extra de elec. significasti. vltra mediu. 23. dis. de syracusane. ex d off. or. ad reprimendū. 2. q. 5. p'sbr. l. 1. et 2. **A.** Idē in sū. con. e. ii. q. 16. **B.** Pōt hodie addi. 8. et 9. casus. qz si sacerdos linget sine i cā spiritua li sine alia debet iurare de calūnia similiter et de veritate dicenda. ex de iura. ca. si de calūnia. li. 6. **A.** Adde q in his casibus vel similibus d3 iurari tactis sacrosanctis euangelis. nisi ab epō q iurat ppositis in. sed nō tactis. vi in. c. si. ex de iura. ca. In alijs vō leuiozib' sacer dotes nō tangunt euāgelium. s3 iterrogant p sanctā p'secrationē. dictio. c. si quis p'sbyter. Et idem videt i alijs clericis ut iterrogent p sanctā ordinationē. qz nec ipsi sine magna necessitate debēt tangere euāgelium 22. q. 5. nullus. **B.**

8 **C.** Virū si qs simpliciter iuret. aliq cōditio intelligatur. **R.** fm **Mōst.**

Multe conditiones ēt si tacente intelligunt. Nam qn iuro q facia aliqd intelligit si deo placuerit. qn ēt si pape placuerit. qz semp eius auctoritas videt excepta. 25. q. 1. c. vlt. v'su. ipi nāqs. Item si res i cōdē statu pmanferit. Unde si quis gladiū deposuit apud me et fact' furiosus repent. nō teneor reddere ēt si iuraui. 22. q. 2. ne qs. Itē itelli gatur si mihi fidē seruaueris. **Mō** seruati. n. fidē nō ē fides seruāda. An si nō facis mihi q p'missisti nō teneor. ex de iureiur. peruenit. 2. et. c. sicut. Itē si iuro tibi pecunias reddere ad certū tempus spe futu ture numerationis intelligit si pecunia mihi pri' numeraueris siue mutuaueris. C. de nō nu. pecu. in dubitanti. Itē si iuro tibi soluef ad certū tēpus intelligit nisi iudex cō trariū p'cipiat. **Mā** ius sup ois sp videt exceptū. ex de iureiur. ueniē tes. §. i. ad si. Similit' nisi pte fueri absolutus. ex de iureiur. c. i. et. c. si cur. Item si iuro tibi dare dotem. subaudit si nuptie secute fuerint. ut. ff. de iure. do. stipulationē. Itē si iuro tibi tanq' regi uel epō. te de posito nō obligor. Idem uidetur si tu tanq' epō iuras mihi restituere pecuniam quā mutuasti. **Mā** dpo situs nō teneberis. **Mō** uerum credo. si in utilitatē ecclie pecunia uersa ē. 15. q. 6. alijs. Itē si iuro stare mandatis tuis p offensa tibi ul' m is facta intelligit nisi p'cipias imo deratū iniustū. impossibile vel h' ex de iureiur. nemiens. et. c. quinta uallis. Con. Ray. addēs q oēs tales ne dect materia iurandi d'bet petere auctoritatē ab ecclia ut colligit ex eisdē decretalibus. Et cō.

Tho. fa fe. q. 98. Item intelligit
 si facultas siue possibilitas se ob-
 tulerit. aliter non imputabit. ex de
 iureiur. querelam. 7. c. breui. An
 excusat hominem necessitas siue i
 possibilitas. Item q iurat pecu-
 nia reddere ad certu terminu 7 n
 pot. cōsult. Ray. q an diē ueniēs
 coram iudice cedat bonis ex d so-
 lu. odoardus. Item si iuras mihi
 reddere uinu uel bladū subaudit
 eiusdē bonitatis. ff. si cer. pe. l. cum
 qd. Item si iuro tibi dare filia me-
 am in uxorē intelligit q bona fide
 laborabo ut eam habeas. nec ad
 aliud obligor. cū alienū factū pci-
 se pmittere non possim. extra. de
 spon. ex. lris. Item si iuro alicui
 fidelitātē uel q non ero pira cum
 intelligit ne pcurē ul psciam q vi-
 tā uel membrum uel res suas per-
 dat. 7 si me offendat uel cōiunctos
 mihi potero me iuri. ex de iure
 iur. petitiō. 7. c. ego. Et de hoc iu-
 ramento habes s. feuduz. §. 6. **A.**
 Idē i sū. con. eo. n. q. 18. **B.**
 9 **Quid** si qs iurauit tēre obsta-
 gia cetero loco. nec hz ibi qd cō-
 dat uel vnde soluat? R. f3 Hosti.
 Si tpe obligatōis iā erat non sol-
 uēdo tenet obstagia seruare. qz vi-
 det ad h se obligasse 7 querat ut vi-
 euz manibus suis uel mendicādo
 Sed si tpe obligationis erat sol-
 uēdo 7 nunc deuenit ad paupertatē
 tūc distinguo qz si est talis qui po-
 ssit mendicare sine verecūdia di-
 co idem quod pri. ar. 93. dis. dia-
 con i. S3 si est nobilis 7 in digni-
 tate. tali subunciendū est iuris bñ
 sicio. ex de iure iur. querelaz. 7. c.
 breui. **A.** Idē in dicta. q. 18. **B.**
 10 **Quid** si dñitor iurauit credito-

ri se soluturum in certo termino 7
 impeditus nō pōt. R. fm Hosti.
 Si qñ iurabat credebatur se nō pos-
 se soluere. ul nō habebat pbabilē
 cām credēdi. tunc in utroq casu p-
 iurat. qz in p. de erat ueritas. in 2.
 de erat iudiciū. Si vō ab initio p-
 babiliter credebatur se posse soluere
 nō piurabat. 7 si postea fecit pos-
 se suū nō ē piurus. Sed 7 multo
 magis excusat si misit pecuniā tpe
 debito sed casu p dñia fuit. extra. de
 iureiur. querelā 23. q. 3. si nulla. d
 p. se. dis. i. sicut. Qd si postea lapso
 termino posset 7 nō soluere piur-
 rus esset. ex de dolo 7 cōm. cū di-
 lecti. Cō. Tho. fa fe. q. 89. **A.** hoc
 uidet fuisse pncipale dictū Ray.
 ut p3 in dicta. q. 18. **B.**
 11 **Quid** si iuro aliqd generaliter
 nūqd ad specialia teneor. R. fm
 hosti. Cū generalitas obscuritatē
 pariat nō uideor cogitasse de his
 sup quibus spālter iuraturus nō
 fuissē. 7 sic interpretandū ē iura-
 mētū fm intencionem iurantis qñ
 sine dolo qs iurat. Secus autem
 quādo ipse cum dolo ē. 7 ille cui
 iuratur ē sine dolo. Igitur si emer-
 gat casus inopinatus de quo si co-
 gitassē nullo modo iurassē nō
 teneor. Satis cō. Ray. 7. x. x. 7
 et Tho. ut habet. j. iuramentum p.
 §. 5. **A.** Idē in dicta. q. 18. **B.**
 12 **Quid** de duobus habētib⁹ mēsu-
 rā cōtatis uel stateram quā cōsue-
 nerunt portare ad uēdētes 7 mer-
 cedem recipere. si iurauerunt sibi
 inuicem de cetero nō portare. R.
 fm. x. x. Etiam si ex hoc multum
 dānificati sint. puta qz prouisum
 ē de alia mensura. non possunt au-
 ctoritate ppria uenire cōtra iura

mēti. nisi forte ex h ad extremam
 necessitatē deueniret. nec ullo mō
 posset hīe vñ uiuerēt. Eps in abs-
 q̄ tāta necessitate posset hui⁹ mōi
 iuramētū in melius cōmutare cuz
 nullū sit utile ⁊ aliquibus dānosum
 A. Idem in sū. con. eo. n. q. 19. B
 S; si unus p̄dictorū piurat nūqd
 alī p̄dictorū poterit uenire p̄ iura-
 mētū. Dicēdū q̄ si itēdebat iurare
 sub p̄dūōe. s. si alī non portaret
 nūc altero p̄dūōe nō tenebit. Si
 at absolu. e iurauerit tenebit. Qd
 si nescit q̄uo iurauerit uel intēde-
 rit. nūc si emolumētū mēsure sit cōe
 ambob⁹. uno piurate reliqu⁹ nihil
 omni⁹ tenet. cū nullū ex h ei fiat p̄
 iudiciū. Si at emolumētū ē soluz
 ei⁹ qui portat. nūc benign⁹ interp̄-
 tandū ē. s. q̄ nō seruāū fidē nō p̄-
 miserit cū suo dāno ⁊ lucro alteri
 us. Mā gnālī fm hosti. ⁊ Ber. si
 duo sibi ad iuicē aliqd iurauerit.
 vno n̄ fūate nec alius tenet. ex eo.
 sicut. 3. i. si. nisi q̄ iurati ē eī i ho-
 norē dei. ut si iurauim⁹ q̄ dicere
 m⁹ p̄falterū unū p̄ iuicē uel ut cer-
 tā elemosynā dārem⁹. A. Idem i
 sū. cō. eo. t. q. 36. ⁊. 37. B. Et de h
 uitio habes h. j. s. ampli. i. si. ⁊ ui-
 de ē. j. iuramētū. 2. §. 2.

13 **C**ū aliqd pagan⁹ iurat p̄ falsos
 deos l̄ creaturas nō p̄cessas tenea-
 tur. R. h. Ray. Dico qd cū iura-
 uit p̄m cōmūci iurādo. s; si mō-
 do nō seruat fidē p̄missam addit
 p̄m p̄cō. 22. q. 1. mouette. Cō. In-
 no. h. hosti. ⁊ Tho. fa fe. q. 98. ⁊
 addit qd licitū est recipe iuramen-
 tū ei⁹ q̄ parat⁹ ē p̄ falsos. deos iura-
 re. non tñ licet eum inducere ad h
 qd p̄ falsos deos iuret. Con. Pe.
 ⁊ Inno. A. Idem i sū. con. eo. n.

q. 18. ⁊ se. B

Quid de eo q̄ p̄pulsus ē p̄ me-
 tū iurare se aliqd daturū ⁊ huius
 mōi. R. fm Ray. Talis q̄ iuratus
 fuerit metus nihilominus obliga-
 tur dūmō sit de re licita. Sec⁹ de il-
 licita. ex eo. si vō. ex q̄ me. cā. ad
 audiētā. tñ qui sic iurauit poterit
 ab ep̄o petere ut cogat illū absol-
 uere eū a iuramēto. ex eo. ex admi-
 nistratōis. Sibi ip̄cirare nō potest
 soluat ⁊ postea repetat. q; l; iura-
 uerit soluere. nō tñ iurauit nō fpe-
 tere. ex eo. debitorēs. ⁊ d. c. ad au-
 diētā. Qd si ē iurauit nō repete-
 re tunc denunciaret ecclesie fm for-
 mā euāgelicā. ut ecclesia p̄pellat
 illū ad restitutionē. Si vō iurauit
 q̄ nō denunciaret. tale iuramētum
 est illicitū ⁊ ideo nō seruandū. ex
 eo. quemadmodum. Con. Tho.
 fa fe. q. 99. ⁊ Pe. ⁊ Inno. ⁊ ber.
 A. Idē i sū. con. eo. n. q. 30. ubi
 ē addit fm hosti. q̄ cum qs iur-
 auit nō denunciare eccleie tñ denū-
 ciare potest. dūmō h faciat p̄ci.
 paliter itentōe salus fraterne. B
 Similē casum habes. j. usura. 6.
 §. 7. Quid si dñs facit familiā suā
 iurare q̄ reuelabunt ei si quez sci-
 unt uel audiunt subripuisse de bo-
 nis suis. uide. s. familia. §. si.

Quid si quis audit aliquem iu-
 rare illud quod audiens scit falsū
 esse. R. fm Ray. Sufficit audienti
 ⁊ teneatur ut iudicet illis qui magi
 possunt proficere quam obesse p̄
 iuro siue eum corripiendo siue p̄
 eo orando. 22. q. 5. hoc uidetur.

Quid si clericus iurauit se ser-
 uaturum statuta in ecclesia sua edi-
 ta ⁊ postea sit nouum statutū. R.
 fm Tho. fa fe. q. 93. Non teneatur

ex iuramento seruare futura nisi
intenderit se obligare ad omnia p
terita et futura. tenetur tamen ea
seruare ex vi ipsa statutorum. Qd
si talis clericus promissu per pri
prestitum iuramentum seruare il
lud statutum quod postea factum
est iterum non est obligatus ex iu
ramento. ex eo. clericus. Et idē in
telligendū est de eo qui sit non ci
uis alicuius ciuitatis. et iurat seruare
statuta. Co. Ray.

17 **Q**uid si aliqui dñi tpales uel cle
rici. aut pluri iurāt seruare statuta
et cōsuetudines alicuius loci eccle
sie. et int illa sūt aliq̄ illicita ipossi
bilis. liberant ecclesie obuiatā. R.
Si iurātes h̄ sciūt. nō debuerūt sic
generalr iurare. nec sūt aliq̄tenus
huiusmōi iuramēta seruāda. s̄ so
lū alia. Similr ē si nesciūt. nō sūt
seruanda. q̄ non tenentur ad illa
ex de iureiur. cōtingit. li. 6.

18 **Q**uid ille cui iurādo aliq̄d pmit
tit possit relaxare iuramētū. R. An
Tho. 2a 2e. q. 89. Nō pōt. pmittere
aliq̄d alteri sub iuramēto duplici
ter. Ano mō q̄ si ptinēs ad utilitatē
ipsius. puta si sub iuramēto pmit
tat se seruiturū ei uel pecuniā dāu
rū. et a tali pmissione pōt absolue
re ille cui promissio facta est. In
telligit enī ei soluisse pmissū q̄ se
cit de eo fm ei uolūtātē. Alio mō
pmittit q̄s alteri qd ptinet ad ho
norē dei uel utilitatē alioz. puta si
aliquis cū iuramēto pmittit alicui
se intraturū religionē uel aliquod
opus pietas faciūz et ille tūc cui
pmittit nō pōt absolue. pmittere
q̄ pmissio nō est facta ei picipali
ter sed deo. nisi forte sit interposita
p̄ditio. s. si illi uidebitur cui pmit

tit. uel aliqd aliud tale. Co. hosti.
et Ray. 2a. Idem in sum. con. co.
ti. q. 35. B

19 **Q**uid si uenditor aliquis iurauit
non uenire cōtra uenditōz. et tūc
dic se deceptū ultra dimidiū iusti
p̄cij nunqd d̄z audiri. R. 3a Ber.
Si maior ē. non credo q̄ audiet
Secus si minor. q̄ per tale iuramē
tū nō excluditur nisi bñficiū eta
tis. nō autem q̄ renunciatur iuri coi
An pōt agere ad supplemētum
p̄cij uel ad rescindendā uenditio
nē. fm illud ex de emp. et uen. cuz
causa. A. et ibi h̄ nōt glo. nōtur ē
et in sū. con. co. ti. q. 41. B. Quid
de puella que iurauit non habere
regressū ad bona p̄na. s̄ q̄ cēt do
te p̄ntia. habet 3. dos. §. 3. Vel si
uxor iurauit nō p̄rauenire aliena
tioni dotis. ibidem. §. 4. Multa
circa hāc materiā habent hic sta
tim. c. iuramētū. i. et 2. et j. p̄urium

Iuramētū. j.

cōter. Que causa institutio
nis iuramētū. R. fm Ray. Duplex
est causa. Una propter infirmitatē
non credentū. ut puta cum alicui
suadetur aliquod ad bonū et non
credit uerbo simplici. intraductū
est qd possumus iurare. 22. q. i. nō
ē contra. et c. si peccatum. Alia cā
fuit permissiua. s. propter enitādā
idolatriam. propter quod p̄cessit
fuit iudeis iurare per denm. ne iu
rādo per creaturas in idolatriam
inciderent. 22. q. i. cōsidera. Est gō
iuramentū licitū et meritorium q̄
p̄ ipm p̄ximo subuenit. An i p̄s.
Dñe quis habuabit in tabernacu
lo mo. et sequit. Qui iurat p̄ximo
suo et non decept. A. Idem i sū.

son. li. i. ti. 9. q. 3. B. Nō tñ ē assu-
escendū ad iuramentum propter
piculū puri propter quod n̄ nisi
ob necessitatem uel utilitatē est iu-
randū. 22. q. i. ita ergo. Et sic intelli-
gendū ē quicūq; iuramentū iueni-
tur phibitū. A. s. qd sp̄ intelligitur
phibitū nisi rōnabilis necessitas
urgeat. extra de iureiur. 7. si xps.
7. notat Mico. de lyra super. 20. c.
Exo. B.

¶ Quot sunt spēs iuramētū. R. f3
Ray. Due. Ma alind ē assertoriū
ut cū iurat de p̄ntiut de preterito
puta sic esse uel nō ē. Aliud est p
missoriū. s. de futuro. ut cū aliq;
iurat aliqd se daturū uel faciurū
Idē Tho. i. 3. s. i. dif. 39. 7. fa
sc. q. 89. Et addit qd h̄ aliqñ sūt
simpliciē. ut cū dī. Testis ē mibi de
ul' corā deo loqz. ul' p̄ deū. qd idē
ē f3 Aug. Aliqñ vō p̄ excretionē
ut cū q; obligat se ad aliquā penā
ut si h̄ nō fecero h̄ accidat mibi ul'
filijs meis 7. huiusmodi. 7. tūc fm
Aug. illa p̄ q̄ sic iurat obligat deo
ut h̄ illis euemat si sec' ē qd dīc. A.
Idē in sū. con. eo. ii. q. 2. Et addi-
tur fm Ray. qd alie diuisiōis iura-
mētū p̄tinet ad forū p̄tēnosum. B.

¶ Que ē forma iuramenti. R. fm
Ray. In ueteri lege iurabant sic.
Auius deus 7. uiuit aia mea. Hoc
faciat mibi de'. 7. hoc addat. 22. q.
i. 7. iurabunt. 7. p' Regl. 14. 7. 15.
In primitiua vō ecclia iurabant
sic. Testis ē mibi de'. Ro. p'. Ite
testis ē mibi cōsciētia mea. Ro. 9.
Uel coram deo loquor 7. huius-
mōi. 22. q. i. si p̄m. Hodir vō iu-
ratur sic. Per deum. I sic me de'
adiuuet. uel per istas sanctas reli-
quias. uel per ista sancta euāgelia

7. similia. 35. q. 6. de parēla. 7. ut
dicit Inno. nulla vel modica dis-
ferentia ē. siue quis iuret ut d' ciuz
ē. siue si solū hoc dicat. Promitto
hoc i fids mea. Baus tñ peccatū
ē fallere iuramentū factū per icrea-
ta uel p̄ superiores creaturas q̄ p̄
inferiores. Itē iuramentū ē qñ as-
serit se dicere ueritatē in periculo
aie sue. extra de frigi. 7. malefi. fra-
termittis. Semp tñ qñ pars parti
iuramentū desert iurandū ē f3 7.
placet ambobus. ff. de iureiur. l. 3.
§. vlti. 7. l. 4. 7. 5. In iuramentis vō
que a iure precipiuntur. ut ē iuramē-
tum testis uel iuramentū calūnie ē
iurandū sup̄ sancta dei euāgelia
A. Idem in oibus alijs iuramen-
tis que a iure uel iudice uel a par-
tibus ex necessitate deferuntur scd3
eun. Inno. 7. Hosti. ut in sum. cō-
eo. ii. q. 8. Et adde qd h̄f. s. iurare
§. 2. i. vltima additōe. B. cū d' iur-
ca. c. vlti. xi. q. i. testimoniu. Idem
q3 si p̄miserit qd alid iuraf ut
dicit Hosti. A. s. nulla forma disti-
cta fm eundē. ut i. d. q. 8. B.

¶ Que exigūt. ut recte fiat iuramē-
tū. R. fm Ray. Tria. s. ueritas iu-
dicū 7. iustitia. Jere. 4. Iurabunt
uiuit dñs i ueritate 7. iudicio 7. iu-
stitia. 22. q. i. 7. iurabūt. Ueritas ei
semp d3 adesse ut. s. sciat q; firmi-
ter q; vep ē qd iurat. A. Debet enī
adesse ueritas rei. s. q; sit uerū q;
iuraf. 7. p̄scie. s. ut putet esse uerū.
ut notat gl. in. c. aiaduertendū. 22.
q. i. B. Alter si n̄ credit non d3
iurare de scia s3 de credulitate. Iq;
d3 esse iudiciū id ē discreta delibe-
ratio. ut. s. non iuret et vep nisi pp
necessitatem uel utilitatē. 2. q. i. ita
ergo. Itē iustitia. s. ut illud qud iu-

ratur licitum sit et beneficum. vii. d. c. ita ergo. Idem Tho. fa. fe. q. 89. **A. B.** Ray. exponit iustitiam. s. q. non sit peccatum mortale vel veniale principaliter vel per accidens. ut in i. 2. eo. ii. q. 9. Et si aliquid per dictorum trium defuerit neque iuramentum erit sed per iurum. d. c. ad adneriendum. Et f3 Th. et in. d. q. 9. non. pro et principaliter per iurum est quoniam deest veritas. quia iuramentum principaliter ordinatur ad confirmationem dicti humani cui confirmatio non falsitas opponitur. Secundario autem quoniam deest iustitia. 3. quando deest iudicium. **B.**

4 **Q**uid quoniam in iuramento non est eadem intentio iurantis et recipientis. R. secundum Tho. fa. fe. q. 89. Si hoc, prout ex dolo iurantis o3 iuramentum servari se cunctum. sanum intellectum eius cui iuramentum prestat. Si vero iurans dolum non adhibeat obligatur solum secundum suam intentionem. Gile. s. iurare. s. xi. q. incipit. Quid si iuro. **A.** Videtur autem iurans dolum adhibere quoniam legitime interrogatus studiose non clare respondet. 22. q. 5. quacumque. **B.**

5 **U**trum iuramentum promissorium sit per obligationem. R. f3 Th. vii. s. Qui cumque iurat se aliquid facere obligatur ad illud faciendum nisi vergat in peiorum exitum. ut cum iurat aliquis aliquid quod est secundum se malum reputa se peccatur adulterium. in quo casu peccat iurando et peccat iuramentum servando. Similiter vergit in diem quia est maioris boni impedimentum. puta cum aliquis iurat se non intrare religionem vel quod non fiat clericus et huiusmodi. Et in hoc peccat quod de iurando quia potest obicere spiritui sancto. sed multo melius facit non implendo. Nam quod mala sunt vel maioris

ris boni impeditiva sub iuramento cadere non possunt. S3 et alio modo vergit in deterius propter aliquid quod de nouo emergit quod fuit in premeditatione. sicut cum herodes iuravit puellae saltum se damus quod petiit. hoc ei iuramentum poterat esse a principio licitum intellectu debita ordinatione. s. si peteret quod dare liceret sed impletio iuramenti fuit illicita. 22. q. 4. et contra officium. **A.** Con. glo. Ray. ut in sum. 2. eo. iii. q. 13. Et addit. Credo sine iudicio quod iuramentum vergit in peiorum exitum sex modis. pro cum iurat aliquid quod est mortale in se. secundo cum iurat quod est veniale in se. 3. cum iurat aliquid indifferens quod ex circumstantiis efficit mortale vel veniale. 4. cum iuramentum excludit opus pietatis ex caritate faciendum. ut cum iurat aliquis quod nihil dabit isti ex caritate. 5. cum excludit opus de genere bonorum. ut cum quis iurat quod non erit episcopus. monachus. vel canonicus vel non celebrabit usque ad menses vel quod non ieiunabit pro deo vel peccatus suis in pane et aqua nisi precipiatur ei vel quod non dicet psalterium vel septem psalmos. 6. cum excludit opus indifferens pia intentione pro deo aut proximo faciendum. ut si quis iurat quod non loquetur Martino vel non iurabit domum eius vel non coquet ad furnum eius vel quod non vendet ei res pro minori precio quam tanto. vel quod non comedet ad eandem mensam cum eo. Ideo credo quod propter huiusmodi iuramenta quis non debet declinare a talibus si ea facere velit pia intentione et propter deum et salutem anime sue et propter tollendum scandalum proximi. propter quem sic iur-

cauit. In primis aut tribus modis
credo q possit quilibet sic iurans
auctoritate propria iuvenire. scilicet ipo
nenda est ei penia de temerario iura
mento. In reliquis tribus quibus huius
modi iuramenta non sint obligatoria
nec imponenda sunt penia pro transgres
sione eorum tanquam pro mortali non ex
pedit in propria auctoritate iuvenire ni
si propter urgentem necessitatem. tamen
propter reverentiam sacri. tum prop
ter scandalum simplicium. Unde peten
da est absolutio a superiore quod huius
modi iuramenta deus facile relaxare.
vel potius ostendere sic iurantes non
fuisse obligatos et imponere penias
de temerario iuramento. Et cum his
con. theologi ut patet in dicta. q.
13. B.

6 **Q**ue maior obligatio voti vel iura
menti. R. secundum Tho. fa. sc. q. 89.
Votum ex sui ratione est magis obligato
rium. Nam obligatio voti causatur ex fide
litate quam deo debemus cuius trans
gressio infidelitatem et per consequens
irreverentiam continet. Obligatio autem
iuramenti causatur ex reverentia quam
debemus ei. ex qua tenemur quod ve
rificemus id quod per nomen eius pro
mutimus. cuius transgressio continet irre
verentiam nostram. A. Idem in sum. 2. eo.
ii. q. 14. Et alia est ratio secundum Tho.
ubi. 6. q. 1. obligatio simplex pro
missio deo facta quam homini cum iu
ramento. B.

7 **Q**ui viri possint irritare iuramen
ta uxorum. R. secundum x. d. H. n. nisi sint
talia que uxores non possunt implere sine scan
dalo et preiudicio viri. Et sic intelli
gendum est quod dicitur Tho. in. 6. seq. in
fi. A. Idem in sum. con. li. i. titu. 8.
q. 36. B.

8 **U**t in iuramentis possit dispensa

ri. R. n. secundum Tho. fa. sc. q. 89. In
iuramentis promissoriis dispensa
ri potest sicut in votis. ubi notandum quod
illud quod cadit sub iuramento. pro
missorio. aliquando est manifeste pecca
tum vel maioris boni impedimentum
et tale iuramentum dispensatione non
indiget. Aliquando est dubium utrum sit licitum
vel illicitum. periculum vel nocivum. aut
simpliciter vel in aliquo casu. et in
hoc potest quilibet episcopus dispensare.
Cum vero promittitur aliquid sub iu
ramento quod est manifeste licitum et
utile. in tali iuramento non videtur habere
locum dispensatio vel promutatio. nisi
aliquid melius occurrat faciendum
ad omnem utilitatem quod maxime videtur
re ad potestatem pape qui habet curam uni
versalis ecclesie. sicut est et iuramentum
absoluta relaxatio. A. Hoc est verum
ex iusta causa. ut si iuramentum esset con
tra perpetuitatem ad obedientiam superioris
vel ob aliam iustam causam. Aliter secus
cum observatio iuramenti. ut patet
Numeri. 30. sit de iure divino quod
nemo aliquid potest. 25. q. 1. c. sunt quidam
B. Nam ad unum quod pertinet irrita
re iuramentum quod a subditis factum
est circa ea que subduntur eius potestati
sicut per potestatem irritare iuramentum pu
elle et vir uxoris. ut dicitur Numeri.
30. A. Ray. dicit ut notum in sum. 2. li.
I. ii. 9. q. 26. quod idem iudicandum est de ab
solutione a iuramento et a voto.
Et glo. eius dicit quod non solum papa sed
et episcopus potest in iuramentis dispensa
re sicut et in votis. Potest et licite iuramen
ta mutare in melius. nec est habere venire
contra iuramentum ex eo. per n. 2. cum est
non magis obliget votum quam iuramen
tum. exceptis tamen iuramentis circa
mora que refuunt pape. ut puta si con
cerneret aliquam notabilem universi

ratem. et de elec. venerabilem. Et
 In hoc cau dicit itelligedū dictum
 eoz q dicunt dispēsatōez seu p mu
 tatōez iuramētū reseruatā pape. Et
 satis vñ Lon. Inno. dicens q ep̄s
 in iuramētis dispensat si sunt dolo
 metu vñ extorā. et ē qñq ex cā
 in iuramentis licite p̄stutis. Et p.
 Post. vt in. d. q. 26. B. Arz debi
 to: pp vini iuramenti teneat redd
 re debitū excōicato. vide. s. excōi
 catio. 6. s. 17. qui icipit. Quid si te
 neor. De iuramēto fidelitatis hēs
 s. feudū. s. 6. et s. iurare. s. 9. in fi.
 Itē de iuramento fidelitatis si nō
 p̄stet pape a prelato. vide. j. pe
 regrinus. 2. s. fi. in fi. De iuramen
 to eoz q absoluūt ab excōicatioe
 hēs s. absolō. s. s. 2. et 3. De mā iu
 ramenti hēs multa. s. iurare. et j.
 piuriū. Itē de iuramento vniuer
 sitatis habes b statim.

Iuramētū ij°

De iuramēto vniuersitatū si
 ae alicui⁹ societatis. Aduertēdum
 ē q qñ vniuersitas alicui⁹ ciuitatis
 vel collegij iuramēto se obligauit
 et iurantes itz mortui sunt. succes
 sores faciētes p̄ra n̄ sunt pp hoc
 piuri. Itā oblo iuramētū p̄sonalis
 ē et nō trāsīt ad successores. Tenēt
 tñ ex quadaz fidelitate adimplere
 quod iuratiū fuit. ar. et co. veritatē
 b Ray. et Tho. fa fe. q. 98. A. Jo
 p. li. i. ti. 9. q. 33. B.

Quid si hoies alic⁹ vniuersitatē
 seu societate iurāt aliqd se faēuros
 In faēuros. nūqd pñt sibi fmittere
 B. fm. x. x. Hoc pōt esse quatu
 or modis. primo quidē si iuramē
 tū sit. de his q p̄tinet ad cultus dei
 seu ad religionē vel ad pietatē. et

tunc n̄ possunt remittere. vt si duo
 iurent q ibunt vltra mare militas
 p deo vel q intrabunt religionē
 aut q dicent vno vel tria psalteria
 p inuicē. aut si qui artifices iurent
 q de lucro suo certā portioez da
 bunt fabrice alicuius ecclie vel in
 alios pios vsus. Vbi tñ aliqui iu
 rant q ibunt vltra mare simul pos
 sunt quidē sibi remittere ne vadāt
 simul. sed non possunt remittere qui
 vadant qz quasi duo iuramenta sūt
 s. q vadant et q simul vadant. 2°
 si iuramentū sit de t̄p̄alibus et sit
 tale q absq iuramento tenent fa
 cere qd iurant. et tunc ē nō possūt
 sibi remittere. qz pp salutē aiap vñ
 si iuratiū. vt si carnifices iurēt q n̄
 vendent carnes infectas pro sanis
 aut q n̄ sophisticabūt mēces suas
 et h⁹ mōi. actio pōt pungere q iu
 ramentū sit quidē sup re t̄p̄ali. sed
 tali q absq iuramento non tene
 batur facere qd iurant. Et tunc si
 obseruantia iuramenti spectat nñ
 ad cōmōz vel icōmōz iuratiūz pñt
 sibi remittere. vt si qd iuret q faci
 et alteri librū vel domūz et ille. q
 reddet ei mēcedē. Similr qñ duo
 socij iurāt de cōicando sibi inuicē
 oia lucra. Si at spectat ad cōmōz
 alioz magis q iuramētū n̄ pñt si
 bi remittere. vt si artifices aliq iurēt
 q i mercib⁹. 10. solidoz n̄ accipiet
 de lucro vltra vnū solidū vel q n̄
 vendēt opa nisi de materia sic pa
 rata. vel q non trahent penias pā
 ni vltra tñ et huiusmodi. 4. si ob
 seruatio iuramenti sit alijs dānosa
 Nam tale iuramentū nō ē obliga
 toriū. vt si iurent. iutores q certo
 t̄p̄e non laborabunt. et hoc vt pp
 raritatem carius vendant. uel car

nifices non incident siue parabūt
carnes vltra certum numex. vñ ali
qui opifices qñ nō operabunt p: o
minori precio qñ tali ⁊ humiliori.
Que quidē iuramenta qñis non
sint obligatoria. nō expedit in qñ p
pria auctoritate sibi remittatur s; qñ
auctoritate epi reuocent vñ po
tius denuncientur non tenuisse. **A**
Et pnia ē imponēda d' temerario
iuramento fm eundem. vt in sum.
cō. eo. tit. q. 36. **B.** Vel dic qñ suffi
cit auctoritas ppria qñ iuramētū
fuit de eo quod ē manifeste pecca
tum aut maioris boni impedimētū
vt dictū ē. s. iuramētū. l. 1. §. 6. **A.**
Hoc est. vñ qñ manifeste oibus
constat qñ illicitum fuit iuramen
tum. al' salte pp alio ⁊ scandalū vi
tandū tenēdū ē prius dictum. **B.**
¶ Qñ multitudo iurat aliqd facē
vel non facere. nūquid aliquibus
contrauenientibus pñt alij ptrauēi
re. **R.** fm. vñ. Si absolute ⁊ i oēs
euentū iurātū ē glibet seruaret in
tur. Si vero sub conditione l' ob
determinatā cāz. puta si alij serua
rent ⁊ huiusmodi. non tenet quis
nisi exñte pditione. ar. 32. q. 8. nō so
lum. ex de pdi. appo. vñ. ex d' iur
iur puenit. An si oēs alij vel plēs
non seruent in hoc cāu absoluti vi
dētur alij. Si vero pauci sunt qui
non seruarent recurrendū ē ad in
tentionem iurantium videlicet qñ
si itendebāt qñ quocunq; non ser
uante ipi non tenerētur. aut solum
si multi essent illi qui non fuaerēt.
Et si de intētiōe nescit iur' ē serua
re. **A.** Blo. Ray. vi p3 in sum. cō.
eo. ti. q. 40. dicit qñ qñ medietas l'
maior ps multitudis adhuc seruat
iuramētum si hoc vergit in dānū

seruātum ⁊ i lucrū non suantium
benigne iterptandū ē sicut dictū ē
s iurare. §. 12. i casu de mēsuris. **B**

Iurisdic^{ti}o

risdic^{ti}ōe epi spiritali vbi
⁊ qñ possit exerceri. vide s. epus.
§. 8. ⁊ s. absolutio. l. 1. §. 6. De iēpo
rali. s. epus. §. 9.

¶ Iurisdic^{ti}o qdā ē voluntaria. s.
qñ nemo se opponit. ⁊ h pōt exer
ceri oī tpe ⁊ loco. vt. ff. de adop. l.
emācipari. Quedā pteniosa. s. qñ
litigat. ⁊ h nō pōt expediri a iudi
ce pcedente. **A.** l. nō p tribunali se
dēte. vt i. §. spaciū. de quo. j. **B.**
nec dieb' serians nec de nocte. 3. q.
3. spaciū. vñ. a iudice pcedēte. ex d'
offi. de le. c. consiluit.

Ius

Quid ē ius. Quid
rigor. Quid equas
Et quid dispensatio. **R.** scōz
Ray. ⁊ hosti. Ius est ars bōi ⁊ eq
cunus merito quis nos sacerdoies
appellat. **A.** Hoc ē de textu. qd se
quitur ē expositō. **B.** l. i. sacro ⁊ pcep
toz ministros. ff. de iusti. ⁊ iure. l.
1. Rigor vñ ē excessus siue austeri
tas iuris aliquoties ad terrorē scri
ptus. qñ qdem non ē seruand' nisi
vbi timet exemplum mali. **A.** l. i. ne
peccati deducatur ad alios p exē
plū. vt i. c. sed ⁊ illud. de quo statiz
B. dis. 45. sed ⁊ illud. Qñq; m ri
gor idē ē qñ subtilitas iuri. ⁊ fuan
dus est ex d' resti. spo. i lris. Equas
vñ ē mediū iter rigorē ⁊ dispētiō
nē. **L.** de iudi. placuit. Et diffiniur
sic. Equitas ē iusticia dulcore mie
tpata. Vel eqtas ē mod' rōnabilis
regēs miam ⁊ rigor ē. Hanc iudex
sp o3 poculis habere. ff. de eo qd
cer. loco. l. qñ si ephesi. in fi. ⁊. 45.

dis. disciplina. r. c. q. emendat. r.
So. dis. pōdeit i si. r. c. dñō scō. Mā
meli^r ē de mīa q̄ de seueritate red
dere rōnem. 26. q. 7. aligant. Hoc
itelligo fm Ray. nisi ex cā iusta f
uer rigorē. vñ faciat dispensationez
Quid aut sit dispēsatio r plura de
ipā hēs. s. dispensatio p totū. A.
Idē i su. con. li. 4. ti. 29. q. 1.

Ius publicū dñ vno mō quod
libet ius iscrip̄ redaciū quod dñ
publicū. qz a publicis personis in
troducim est vt a pñcipalib⁹ vñ
silijs. simuliter r constitutio muni
cipalis vel ep̄alis. Itēz alio modo
dñ ius publicū quod publice vñ
luran expedit. vt puta ne qs sua re
male vñat. r huiusmōi. Item alio
mō r spālī dñ ius publicū illud
qđ p̄sistit i sacris r sacerdotibus. ff
de iust. r iure. l. 1. Qđ enā spālīter
diuinum dñ. ex de iureiur. nimis
diuino. A. Alīcipit nimis de iure.
Et hec ēt notant i sum. con. li. 3. ti.
26. q. 24. fm Host. Ibi enā plu
ra alia de isto iure publico dicun
tur.

2 **E**t ea q̄ cōtra ius sūt valeant
R. Regula dicit. Que cōtra ius si
unt debēt p̄fectis hñi. ex de re iur.
q̄ p̄ra. li. 6. Quā regulā qdam vo
luerunt dicere habere locū solum
mō qñ ius ita phibet q̄ addit r si
p̄fiat nō valeat. S3 h̄ expositio re
probat exp̄sse. L. de legi. nō dubiū
Ideo idubitanter tenendum est q̄
qñcūqz lex phibet si nihil aliū ad
dit. tūc ea q̄ p̄ra sūt ipō iure n̄ va
lēt vt sūt vēdinōes. donatiōes. ele
ctiōes. testamēta r oīa huiusmodi
nisi sint talia q̄ eo p̄ effect^r renoca
ri non possint. vt homicidiū r h⁹
mōdi. Si vñ lex addit aliqd plus

tūc cōsiderādū ē q̄ addere pōt tri
plici. Et p̄rio qdem cōtingit si ad
dat verba exp̄sse anullāna. vt dicē
do si p̄ factū fuerat sit irritū r iane.
Et tūc ē planū. ff. de iuel. l. mutuo
s. sub p̄dinōe. 2° cōtingit si addit v
ba exp̄mentia modū p̄ quem illd
factum anullat. vt dicēdo. q̄ cōtra
fecerit remoueatut excep. iōne tali
vel tali. vt macedoniani r velleja
nide dolo. r similibus. Et tūc qđ
contra legem factum ē prima facie
valet. sed remouet excep. iōne op
posita. 3° cōtingit addi aliqua v
ba cōfirmanntia. vt dicēdo sic. Si
contra factū fuerit valebit qđ ē rē.
r tūc valet. ff. de fideiussio. l. gre
ce. s. a tutore. r de ier. dic. r re. l. l.
relegato p̄. s. ad tēp⁹. r qñ appel
lit. l. 1. s. biduum. Et hec ē sententia
Dy. r Ly. Ad materiam iuris pū
nere pōt. j. lex.

Iustificatio.

Que exigunt ad iustificatio
nē ip̄ij. R. scdm Ray. Quatuor q̄
sunt simul tempore. s. motus liberi
arbitrij. cōrūto animi. iussio gra
tie. r renūssio culpe. A. Cō. Tho.
r Pe. vt in sum. con. lib. 3. ti. 34.
q. 29.

3 **T**racter. karitas
mus r similia quere i lra. L

4 **A**tro. Quis dicat la
tro public⁹ vel
nocturnus populatoz agro
rū. R. Latro public⁹ dñ qui sīdia
tur r aggress^r i publicis strag Mo
curnus vero populatoz agrorum
qui de nocte agros vastat r icēdit.
Hos scd3 leges ipune occidere l3
vt s. homicidmū p̄mo. s. 6. nec
bb

gaudent eniunitate si cōfugiunt ad
eccliam. vt. s. eniunitas p̄fugiētiū.
§. 1. Et ad istaz latronis materiam
pōt p̄tinere. j. p̄redo. 7. j. raptor.

Legare

Quid iuris si testator le-
gauit rem alienam. R. scōz
Positi. Si testator ignorauit ip̄az
esse alienā. heres nō tenetur p̄stare
eam nisi forte is cui relinq̄bat esset
p̄sona cōiuncta puta vxor vel alia
p̄sona cui erat tātū dē relicturus d̄
suo. qz tūc tenet legatū. L. de lega.
cum alienam. vel nisi ip̄a res esset
heredis. qz tūc tenet eam p̄stare.
ff. de lega. 2. vñum ex familia. §. si
rem m̄a. Si vō testator seu rem cē
alienam. nunc tenet heres emere 7
tradere. 7 si ille cuius est non vult
vēdere vel si nisi nimis graui p̄cio
tenet heres p̄stare iustam estimatō
nem. nisi forte esset talis res cui cō
merciū nō habet vt res sacre 7 h̄
An si obstat ex de testa. fili. qz res
ille erant res eccleie i qbus legatus
non tenuit. Con. Inn. A. s. i dicto
.c. filius. Ibi etiam hoc notat glo.
7 addit qz legatario icumbit pro-
bare sciam testatoris. Predicta et
notantur i sum. con. li. 2. ti. 5. q. 110.
B. Legatus ad pias cās valet cū
minori solēntare. vide. j. lex. §. 9.
vñ xi. Quomodo heredes debe-
ant soluere. legata aut etiam d̄bita
defuncti habet. s. lxxreditas. §. 5. A
qui icipit. Aliuz heredes. B. 7 se-
quentibus.

Legatus

Quot sūt
genera le-
gatoz. R. fm Ber. ex eo. c. excoi-
catus. Tria sunt. Nam qdam sūt le-
gati de latere pape. vt sunt cardia-
les p̄cipaliter 7 etia alij. sicut ibi.

Ber. subdit. q mittuntur de curia.
Secundi sunt non de latere. s. qui
mittunt a papa nō exiētes i curia
Verius tamē tenēdum quod pbat
Jo. an. in. 6. s. q solum cardinales
dicuntur de latere. A. Lō. gl. Ray.
vt i sū. con. li. 3. ti. 33. q. 89. B. Des
alij vñdecunqz missi non dicuntur
de latere. Sunt 7 tertij qui preter
tu eccleia 7 suarum habent legatio-
nem. An vō tales possint absolue-
re p̄cussores clericoz. babes s. ab-
solutio. 2. i p̄ncipio. A. 7 etiam i di-
cto. c. excoicatur. s. q nō p̄nt absol-
uere.

B
Legatus de latere pōt cōfirma-
re electiones episcopoꝝ. A. ac etia
archiepiscopoꝝ. vt i. c. si abbatē. d̄
quo. j. B. 7 exemptoꝝ. Alij lega-
ti non sine speciali mādato. ex de
elec. si abbatem. li. 6. Potest etia
legatus d̄ latere cognoscere d̄ cau-
sis contra exemptos. vt s. exēpius
. §. pli.

2
Quid si legat⁹ aliquē excoica-
uit dum erat i p̄uincia sibi decre-
ta nunquid postq̄ egressus est pōt
eū absolue. R. fm Inno. Si reuo-
cat⁹ ē n̄ poterit. Si vero exiit re-
uersus postq̄ reuersus fuerit pote-
rit. 7 etia ante regressum si ē legat⁹
de latere. A. Immo si non f̄t d̄ la-
tere pōt absolvere i foro p̄niali sibi
subditos etiam extra p̄uinciaz cū
sūt voluntarie iurisdictiones vt s. cō-
fessio. 3. §. 2. Judicialiter aut absol-
uere ex p̄uincia nō pōt etia legat⁹
de latere. vt s. absolutio. 1. §. 5. B.

3
Quid legat⁹ q̄nticūqz plenā lega-
tionē habeat. siue etia habeat p̄tex-
tu eccleie sue. nō habet ex h̄ p̄tatem
conferēdi beneficia. nisi ei specia-
lit̄ sit p̄cessū. vel nisi sit cardinal. ha-

denur et e. officij. li. 6. **Q**d si ecclia
h3 patronu laicu. nō pōt cōferri p
legatu nisi ei quē patron⁹ p̄taret.
Eodē mō si habet patronu clericu
cui patronatus p̄tetur rōne sui p̄ri
monij. et eo. cū dilect⁹. A. s. i. n. de
iure patro. B. Secus si cleric⁹ sit
p̄fōn⁹. rōne ecclie. vel etiā si sit col
legiū. qz tunc eo irrequito pōt lega
t⁹ p̄ferre qz pōt qd mai⁹ ē. s. ipas ec
clesias cōferre nō requito epo. A.
facit et e. de offi. le. dilect⁹ et ibi hoc
notat glo.

4 **C**ōsē reservationes q̄rūcūq; bñfi
cio p̄ facte a q̄cūq; legato auctori
tate legationis. A. vel ab executō
ribus deputatis p̄ ipsum. vi. i. c. p̄n
ti. de q. j. B. et oia decreta siue de
nūciationes et p̄cessus carēt virib⁹
finita legatione. A. dūmodo ad
collationē eorūndē bñficiorū iā
vacantiū minime sit p̄cessū. vi. ibi.
B. Quin etiā si durāte legatōne
legat⁹ i aliq̄ ecclia. A. s. cathedrali
vel collegiata. vi. ibi. B. sed aliquā
reservationem nō pōt illa penden
te facere aliam i illa ecclia. Simili
ter etiā postq̄ reservauit vnum
bñficiū p̄tens ad collationem
cuiuscūq; ip̄sa reservatione p̄dē
te non poterit aliud reservare qd
ad eūndē p̄tinet h̄ et eo. p̄nti. lib. 6.

5 **N**ull⁹ legat⁹ pōt facere aliquā
reservationem de ecclijs et dignita
tibus earum vbi illi qui p̄ficiūtur
habēt p̄ electionē assumi nec se i ro
mittere qn eligere et postulare va
leāt. et eo. deliberatiōe. li. 6.

6 **N**ull⁹ legat⁹ pōt p̄cedere alicui
i generali vel i sp̄ali vi recepta resi
gnatiōe illoz q̄ hñt bñficia possint
illa alteri cōferre aliter nō valet et
eo. deliberatiōe. li. 6.

Cōstitutiones facte a legat⁹ in sua
p̄uincia durāt postea p̄petue. Se
c⁹ si cās delegēt. qz egressis illis de
p̄uincia nō durāt iurisdicō de le
gato p̄ nisi añ legato p̄ discessū cita
tio p̄cesserit. et eo. nemini.

Legatus nō pōt p̄cessum dele
gato p̄ impedire aut eius sentētiā
irritare. sed pōt eā cōfirmare et exe
q. extra de offi. dele. studuisti.

Quot modis finitur legatio. B.
fm Jo. an. Quatuor modis prio
mō si datus fuit legatus ad tēpus si
nito tpe finita ē legatio extra d̄ of
fi. dele. de causis. 2. quādo reuoca
tus ē. ff. d̄ iudi. l. iudicij. 3. qñ egres
sus est legationē aio non redeun
di. Secus si animo redeūdi extra
eo. nouit. 4. p̄ mortē ipsius legat⁹
non tñ morte constituentis. extra
eo. legatos. li. 6.

Legitimus

quis

ē. Rñ. fm Ray. Legitimus

Alius est qui de legitimo matrimo
nio natus ē vel de eo qd legitimū
reputabat. extra eo. cū iter. Johez
et hoc siue ambo i facie ecclie con
iuncti sunt bona fide credentes se
legitime copulatos. vel si alter m̄
credebat. Nam et sic legitim⁹ ē fili⁹
et vtriusq; parēti succedet. extra c. ex
tenore. Sec⁹ si clandestine cōtra
xerūt. qz v̄ fuisse ignorantia affec
tata. Aut etiā si ambo impedimentā
scientes publice cōtraxerunt extra
eo. de clan. despon. cum ihibitio.
Idem Tho. et Be.

Quō p̄nt legitimari qui legiti
mi non sunt. Rñ. A. p̄tubilitat. Et
primus quidem mod⁹ est p̄sequēs
matrimoniu qñ solut⁹ de soluta si
hos habet. s. naturales si contrahit

bb 2

cū ea legitimantur. Secus de spu
rijs. s. ex adulterio natis. ex. c. con
questus. 7. c. rāta. 2.º ē p specialent
indulgentiā pape. ex. c. p venerabi
lem. ¶ **¶** Duo modi in canomb^r re
periuntur. Sūt 7 alij fm leges. pmiº
est si p^r filiū naturalē offerat curie
imperatoris. fiatq^s curialis. ut in
Auten. qbus mo. na. effi. le. §. si q^s
igit col. 7. Idē si eū offerat curie ci
uitatis de qua vel curº vico ē oriū
dus. ut Inlti. d. nup. §. vlt. A. ¶ **¶** Se
lius in Auten q. mo. na. effi. le. §. si
q^s igit 2.º B. 2.º modus est si pater
decedens in testamento naturalē
filiū nominet legitimū heredē 7 ip
se postea offerat principi testamen
tū. fiet legitimus. 3.º modº est si nul
lo filio legitimo existente ipse natu
ralis filius seipsū offert curie ut di
ctum est in Auten. q. mo. na. effi. le.
§. 1. 7. §. si q^s igit. 4.º modus est si
p^r in instrumēto p publicā manu
pfecto vel aliē scripto cū subscripti
one triū testū eū noiet filiū nec ad
iecerit naturalē. ut in Auten. ut li.
ma. 7 auie. §. ad h. col. 8. A. ¶ **¶** Ibi
d^r. Si q^s filiū aut filiā hñs delibe
ra mulier cū q nuptie p^rstet p^r pu
blico instrumēto dicat siue p^rpria
p^rscriptio manu 7 hñi subscriptōez
triū testū fide dignoz siue in testa
mēto siue i gestis munimētoz hñc
aut h. j. c. filiū suū cē vel filiā 7 nº ad
iecit nālē. huiusmōi filiū vel filiā le
gitimos esse 7 nullā aliā p^rbatōez
ab eis queri. s. oī frui eos inf filio
rū legitimoz. Et hº enī 7 cum eoz
matre monstrat legitimū habuisse
nūmōmū. Ibi ē d^r q sic nominā
do vñ idē ius extendit ad oēs ali
os filios ex eadez muliere natos.
B. Spurij vō non p^r legitimari

q^rū est p leges. s. impator vel aliº
auctoritate eius aliqui d^r g^ra legiti
mat. 7 similit^r papa. A. ¶ **¶** Predicta
ē notant in sū. cō. li. 4. ti. 24. q. 2. f. 3
Ray. Tho. Pe. 7 Al.

¶ Quid prodest filios esse legiti
mos. R. Succedunt in oibº bonis.
parēti. ut in Auten. qui. mo. na. e
fi. le. §. 7 qm. 7. L. de suis 7 legit.
here. p. tom. ex. c. cōquestus. 7. ca.
tanta. Et hoc intellige nisi excludā
tur ab hº d^rate in casibº quos h^ºē
s. herēduas. §. 2. ¶ **¶** Aliū legitimus
quo ad actº eccl^ºasticos intelligat^r
legitimat^º q^d ad eccl^ºares habes. s.
illegitimus. §. si. B. 7 ibi plenius
i additōe. B. Ad materiā istam p
tinere pōt. s. filius. 7. s. illegitº.

Legitima portio triplex est.

Una est que ē debita iure natu
re 7 d^r debiti bonozū subsidium
7 hec debetur filijs nº qui sine cau
sa ex hº dari nō possūt. 7 huic por
tioni nullū grauamen potest iponi.
L. de inoffi. testa. l. omnia mō 7 dua
bus. ll. se. Et hec ē talis. Si sūt qua
tmor filij vel infra debent habere
ternā partē. Si sunt quinqº vel ul
tra debent habere medietatē eius
q^d eis deferebat ab intestato. L. d
inoffi. testa. Auten. nouissima. Et i
telligi d^r detractº debuit si q^d essent.
A. Facit. l. venisse. ff. de. v. sig. B.
¶ **¶** Trē ē alia portio. s. quarta falcidie
que debetur iure institutiōis. ut cū
aliq^s ē institutus heres 7 illa here
ditas ē exhausta p legata. tunc isti
tus pōt detrabere sibi vsq^s ad q^r
tā partē hereditatis detrabend^º
singulis legatis. nisi ad pias cau
sas. A. ¶ **¶** Hoc habet in Auten. simi
luer. L. ad. l. falcidiā. Testat etiam

falcidia qñ testator sciēs quātitatē
pñmonij sui expisse illā prohibuit
vel si heres nō fecit iuctariū tpre ⁊
modis a iure statuf. ut in Auten. s3
cū testator. L. eo. vel si hñs infra le
gitimū tēpus volūtan nō paruerit
testator ex d. testa. Raynaldus ad
fi. Et ibi glo. dicit qd ips legittimus
ē tēpus anni cōputandū a iussu iu
dicis infra qd tēpus si nō paruerit
dicit qd ēt perdit oia excepto qd si
bi dēt ex fidicōmissiōe. Itē cessat
falcidia qñ aliqua sūt ita relicta ut
nō alienent sed remaneāt apd suc
cessores eius cui relinquuntur. i. Au
tē. s3 ⁊ in ea. L. e. B. ex de te. Ray
nald⁹ ad fi. ⁊. L. ad. l. falc. p totū
Itē est tertia qd d. trebellianica. ut
cū alijs institutus heres rogat ut
alijs restituat hereditatē. Itē talis
institutus pōt reuocare quartā ptez
de tota hñditate. ut Insti. de fidei
cō. here. §. s3 q2. ⁊. L. ad trebell. p
totum. Nec deirabit de vniuersita
te hereditatis. ⁊ in hac cōputantur
legata ⁊ donationes. ff. ad. l. fal. in
quarta. A. Nec lex non videt ibi
haberi. ⁊ puto qd velūt allegare. l.
in quātitate. que est. eo. ti. Sed me
lius vñ facere Insti. de fideicō. he
re. §. sed q2 cum se. vbi p3 qd cōmo
do ⁊ onera hereditatis diuidunt i
ter heredē ⁊ fideicōmissorij siue
sit vnus heres siue plures p suis
portōib⁹. B. Motant hñ extra d. te
sta. Raynaldus. Et si plures here
des instituti fuerint diuidēt inter se
dictas portōes. Nec que dicta sūt
de iure sunt Ceterū circa hoc dñs
sariū terrarū varia est cōsuetudo q
si rōnabilis sit ⁊ pscripta seruari d
bet. vi. §. cōsuetudo. §. 3. 4. ⁊. 5. A.
Dic posset consuetudo irrationalis

bilis discerni quando esset contra
relicta ad pias causas. ut notatur i
sū. con. li. 2. ti. §. q. 93. Et consequē
ter idem foret qñcūq3 esset contra
debitum pietatis seu caritatis. B.

Leprosus Quid de coniugio

leprosoz. B. Lepza supueni
ens soluit sponsalia. A. s. de futu
ro. vt in. c. lras. de quo j. ⁊ ibi gl.
q ēt dicit qd idē ē de qualibet enor
mi deformitate. B. sed non soluit
mñmonij. ex. c. lras. Et si contra
cū sit tenet cōiūx ad redditiōē
debiti. ex. e. c. i. ⁊. 2. Leprosus enā
cōtrahere pōt si inuenit volentes
extra. eo. c. 2.

Utrū cōiūx teneat cohabitare
cōiugi leproso. B. fm Tho. in. 4.
dis. 32. Licet teneat reddē debitū
non tñ tenet ei cohabitare. Mō. n.
ita cito ificitur ex conu sicut ex fre
quenti cohabitatione. Et s3 Pe.
hec opinio celebrior ē quā ⁊ ho.
declarat sic. Sufficit leproso qud
vxoꝝ ita ppe sit qd ppter loci distā
tiā non fraudet debuo. nec opoz
tet qd in eodē loco aut in eadē do
mo morent. Filij q3 leprosoz cū
sano manere dñt ne ificiantur. A.
Idē i sū. 2. li. 4. ti. 2. q. 66. cū dua
b⁹ se. B. Utrū leprosi teneāt dare
decimas. hñs. §. decime. ⁊. §. i. Et
vtrū de sepultura. A. s. alicui⁹ le
prosi intrantis domū leprosoz.
vt i loco allegato. B. teneat ad ca
nonicā portionē. vid. j. sepultura
3. §. xi. q incipit. Quid de leprosis
Utrū sacerdos leprosus debeat
celebrā. B. s3. vñ. Populo qdē
ppter scādaliū celebrare nō debz.
Sed pauatiz si nō sit nimis defor

bb 3

nis. **A.** aut debilis fm eundē. n. in
fū. con. li. 2. n. 1. q. 43. **B.** non ē pro
hibendus. s. tñ cessabit a ministe-
rio quo ad sanos. **A.** sed leprosus
cantare ministrat poterit diuina.
et vi i dicit. q. 43. **B.**

Ex et constitu

tio. **Q**uid est lex. **R.** Lex ē cō-
stitutio populi in qua maiores na-
ti simul cū plebibus aliqd sanxerūt
dis. et lex. Et de hoc etiam vide in
fine sequentis. **S.**

Quis pōt facere legem. **R.** n. fm
Tho. prima se. q. 90. Lex pncipa-
liter respicit ad bonū cōe. Ordina-
re at aliquid ad bonū cōe. ē uel to-
tus multitudinis vel alicuius ge-
rētis vices totius multitudinis. Et
ideo condere legē vel pncipaliter ad to-
tā multitudinē vel ad psonā publi-
cā que totius multitudinis curam
habet. Est tñ promulgatio necessa-
ria ad hoc vt lex habeat suā virtu-
tē. **Th.** 7. dis. 4. **A.** i. §. leges. **B.** dī
q. leges instituunt cū promulgant
Et sic potest colligi talis definitio.
Lex est quedā rationis ordinatio
ad bonū cōe ab eo qui curam cōi-
tans habet promulgata. **A.** Con. ho-
st. vi i fū. 2. li. 2. n. 5. q. 203. **B.**

Sed qui sunt illi qui ita curam
cōitans habent q. possint leges fa-
cere. **R.** fm Hosti. Generalē cōsti-
tutiones papa pōt facere in oibus
spūalibus et ecclesiasticis. ex. c. c.
fi. Itē legatus in puincia sibi com-
missa. ex. de offi. le. c. fi. ex. de loca.
et pduc. ex. rescripto. Itē synodus
puincialis. 16. dis. q. dī. Itē syno-
dus epalis. 18. dis. c. 1. et c. fi. Item
ep̄s in sua diocesi pōt cōstitutionē
facē ex. de maio. et obe. si q. ex. de

loca. et pduc. v. f. a nobis. Itē capi-
tulū pōt sibi pstitutionē facere. ex.
e. cū accessisset. Similiter vniuer-
sitas clericorū et magistrorū. ex. co.
ex. l. 18. Itē i tpalibus gnālē legē pōt
facere impator. C. de legi. l. 2. et l. fi.
Non tñ i spūalibus seu ecclesiasticis.
Itē prefectus ptoz et oēs q. ipe-
rator h. mādāt. Itē populus roma-
nus. Itē senatus romanus. Oēs
isti legē generalē facere pnt. Item
oīs ciuitas siue populus pōt sibi le-
gē facē. Nec oia in Insti. de iur. na-
turali. §. 1. et 2. Idē credo de quoli-
bet collegio approbato. ex. c. q. in
ecclesiariū. et c. ex. l. 18. **A.** Idē i di-
cta. q. 203. Et addit fm Inno. i. ca.
v. f. a nobis. ex. de loca. et pduc. vbi
dicit q. l. 3. ep̄s cū capitulo suo pos-
sit statuta facere sup iurisdictionē suā
sup alijs tñ nō pōt nisi hi quorū i-
terest consentiant vel ad minus sit
presentes. de p̄se. di. 3. c. 1. et ex. de
his que fi. a p̄la. sine con. ca. c. pe-
nul. et finali. **B.**

Sz infra qd tēpus icipit artare?
R. fm Hosti. Cōstitutio gnālis ici-
pit artare p. duos mēses a tpe pu-
blicitatis. ut in Auten. vt fac. no. 2.
sti. in rubro et nigro. **A.** col. 5. **B.**
Idē Ber. et Jo. an. dicēs sic. Luz
illud sit iure ciuili exp̄ssū et iuri ca-
nonico cōtrariū nō sit. cautū illud f
uabimus. quonā ēt roboratū vidē-
tur. ex. ne cle. vel mo. c. vlt. et de sc.
exco. nouerit. Et addit dicens. nisi
in ipsa cōstitutōe aliud caueat. Et
p. h. solunt si qua inueniant cō-
traria. Inferiorū at cōstitutio fm
eundē. hosti. utputa capitulorū et
vniuersitatū incontinenti ligat fac-
ta promulgatione. nisi forte absen-
tes et ignozantes. quibus neq. tem

pus dabo neq3 limitabo sed iudi-
cis arbitrio relinquo ar. et q. ma.
ac. pñt. ca. si. **A.** Idem i dicta. q.
.103. **B.**

4 **C**etrū ignorātes excusent ab ob-
seruantiā legū et constitutionū. rñ.
Cōter loquendo non excusantur
nisi sicut predictum est. s. ignoran-
tia. s. 3. an a sententijs prolatis per
statuta ordinarioz excusant igno-
rantes. qz n ligantur illis. nisi coz
ignorantia fuerit crassa aut supina
et. e. ut animaz li. 6. Et que sit cras-
sa seu supina habetur. s. ignoran-
tia. s. si.

5 **C**etrū pstitutio respiciat pterita.
R. Futura nñ respicit. non pterita.
et. e. cognoscētes. nisi in ea noiatū
d pteritis caueat. extra. e. c. si.

6 **C**etrū posterior cōstitutio tollat
priorē. R. Tollit etiaz si de pozi
nullam faciat mētionem. et de co-
gna. spi. c. licz p. secus sit i rescrip-
et de rescrip. ceterū. et. e. ex parte
Item secus de consuetudine. **A.**
s. qz ei non derogat p nouā pstitu-
tiōem pape nisi de ea fiat mētio vt
in loco allegato. **A.** s. cōsuetudo
.s. 6.

7 **C**etrū leges humane obligent
i foro psciēte. R. s. 3. Th. prima se-
q. 96. Leges hūane si iuste sit ha-
bent vim obligatiōis in foro cōscie-
a lege eterna. a qua deriuatur fm
illud. puer. 8. Per me reges re-
gnant et legū cōduores iusta decer-
nunt. Dicuntur autē leges iuste. 1.
quidem ex fine. s. qñ ordinatur ad
bonū cōe. Item secūdo ex aucto-
ritate. s. qñ lex lata n excedit pātē
serentis. Item tertio ex forma qñ
s. fm equalitatē proportionis im-
ponunt subdīno onera ad bonūz

cōe. et s. 3. h leges huiusmōi onera
imponētes iuste sūt et obligāt i so-
ro psciē. dif. 9. quicūq3. Leges vō
iniuste nō obligāt. de qbus vide in
sequenti. s. **A.** Idem in sū. con. co.
li. q. 204. **B.**

8 **Q**ue sunt leges iniuste. R. fm
Tho. vbi. s. Iniuste sunt. pmo qui-
dem p p̄trarietate ad bonū hūanū
et h tripliciter. s. p̄trarijs modis nūc
dicens de legibus iustis. Nam vno
mō sūt iniuste ex fine sic cū alijs p̄si-
dēs leges iponit onerosas subdīg
n pūnētes ad vtilitatē cōem s3 ma-
gis ad ppriā cupiditatē l gloriā. et
mō ex auctoritate. s. cū alijs legē
fert vltra cōmissam sibi potestatem
3. mō ex forma. puta cū inq̄lit one-
ra multitudinis dispensant et si or-
dinent ad bonū cōe. et tales magis
sunt uiolētie q̄ leges. Unde n obli-
gāt in foro psciē. nisi forte pp vitant
dū scandalū. Itē iniuste sunt per
p̄trarietate ad bonū diuinum sicut
leges tyrannozū inducētes ad ido-
latriam uel ad quodlibet aliud qd
est cōtra legē diuinā et tales leges
nullo modo licet obseruare.

9 **S**ed nunqd inter leges imperi-
ales que nunc vigent sint aliq ca-
sus illiciti et fm animā nō seruā-
di. R. Sunt. ut dicitur dif. xi. lege.
Et primo quidez in matrimonijs
Nam s3 leges filius vnus germa-
ni copulari pōt per m̄f̄mōniū cū
filia alterius germani. ut Insti. de
nup. s. it er eos. L. de nup. l. nemi-
ni. et fm deum tales debent penit⁹
separari. et de p̄sang. et affi. nō d3
et 35. q. 3. p̄ogeniē. 2. qz fm leges
puella rapta non potest contrabe-
re m̄f̄mōniū cum suo raptoze. L.
de rap. vir. l. vnica. Et idem erat
bb 4.

olim fm antiquos canones. sz ho-
die p. ex d. rap. c. si. r. uide. j. rap
tor. 2. §. 2. 3. q. fm leges licitū ē ho-
mini soluto tenere mulierē solutā
ia concubinā. ut in Aluten. quibus
mo. na. effi. sui. §. si quis autē. Sz
fm deū etiam fornicatio simplex
mortale pēnā est r. excludit a re-
gno dei. ut dicit Aplō. 1. Cor. 6. 4.
q. fm leges licitum est uiro occi-
dere adulterum uxoris deprehen-
sum in adulterio si est persona ut-
lis r. cui non debetur reuerētia. ff.
de adul. l. maritus. i. r. i. so. r. l. si a-
dulterium. r. C. de adul. l. Brac-
cus. Et similiter licet patri qui ha-
bet filiam in potestate occidere a-
dulteriū filie in domo filie. r. ecō-
uerso licet patri occidere adulteriā
filij r. generi. r. occidere filiam. ff.
de adul. l. pater. r. l. nec in ea. r. l.
q. ait. Simulz r. latronē siue popu-
latore agroz. ut s. homicidiū. i. §.
6. Sz fm deū nihil eoꝝ licet r. p-
hibet cū pēp. Exo. 20. Mō occi-
des. §. q. fm leges dānat q. pphen-
sam i adulterio tenet uxore. C. de
adul. l. crimen. r. l. castitiam. Sz sz
deū r. iura canonica pōt tenere si
ne ulla pena diuina ipsa uelit ab a-
dulterio recedere. 31. q. 1. §. s. audi-
tur. A. Al. incipit. hic subaudi-
dum. B. 6. q. fm leges in multis
casibus licitū ē uxore repudiā r.
mīmoniu r. cōtractū dissoluē
r. maxime in casu q. notat dis. 10.
lege. r. 2. 7. q. 1. sunt qui dicunt. A.
In his capitulis dicit de dissolu-
tōe mīmonij et cōsumati cā reli-
gionis. qd. phibet l. leges pmisc-
runt. B. Sed h. lex diuina phibet
ut in eisde. c. di. 7. q. fm leges mu-
lier que moruo marito nubat isra

tempus luctus s. unī anni isamis
fuit r. incurrit multas penas. L. de
secundis nup. l. 1. r. 2. Sz fm deū
ut ap. s. dicit. nubat libere cui uult
et de secundis nup. c. si. Et ut notat
Inno. remittunt ei oēs ille pene q.
sūt mī ad ipī pēnā. Secus si inde
pueniat aliqd ad alios. A. d. An.
de bu. clarus hoc ponit in dicio
c. si. de secundis nup. dicens q. qdā
sūt pene q. fundant sup odio secu-
darū nuptiarū uel festinatōe transi-
tus. r. tales pene sunt correcte. ut
h. q. contrahere mīmoniu nō ē
odiosuz neq. phibitū sz ab aplo
pmittū. Quedā sunt pene q. fundā-
tur sup fauore primū mīmonij r.
iste adhuc hodie durat. ut si ma-
cōsequit aliquid ab intestato uel ex
testamēto alicuius filiorū prioris
mīmonij h. solū usufructū super
eo diu uiuit. remanente p. p. r. iate
apud filios eiusde mīmonij si ex-
tāt. qd. n. extantib. p. sequit plenū
ius. ut l. semine. §. si. L. d. his nup.
Itē q. uir siue mulier nō possit in
uita uel post mortē donare nouer-
ce uel iurico plusq. dōauerit uni-
cuiq. filioꝝ prioris mīmonij. ut
l. hac edictali. L. eo. Et idē in mul-
tis similib. q. ponit dñs. an. ubi. s.
B. 8. q. fm leges fili. spurius nō
ē alend. sz fm deū r. canones s.
ut s. fili. §. 7. A. q. incipit. Quid s.
spurijs. B. 8. q. fm leges heres
si nō fecerit inuentariū tenetur ad
oia d. b. ita defuncti. Sec. scd. deū
ut s. h. f. d. i. a. §. 5. 10. q. cū icertis
casibus scd. leges h. s. teneat de
maleficio defuncti. secus ē fm deū
ut s. h. f. d. i. a. §. 4. A. q. ut ibi p. z
tenetur ad oia debita defuncti et
ex maleficio iquāti hereditas sus

fieri. **B.** xi. quia f3 leges id quod
relinquitur in ultima uoluntate n̄
ualet nisi habeat. **Z.** uel. **S.** **L.** de te-
sta. l. si unus. **z.** l. si. sed scdm deuz
in relictis ad pias causas sufficiunt
tres aut etiā duo testes. et de testa.
cum esset. **z.** c. relatus. **A.** De hoc
plenius ē. ecclesia. i. **S.** in additō
ne. **B.** 12. quia scdm leges si pmut
to aliquid nude pacto. **A.** i. sim-
plici promissione sine alia iur̄ so-
lemnitate. **B.** non teneor. qz non
oritur inde actio. ut. ff. de pac. l. iu-
ris gentiū. Contra ē scd3 deum **z**
canones. qz moraliter peccat re-
cedēs a pacto. et de pac. c. i. cū si-
milib⁹ que ibi nōnt. Et uide. **j.** pro-
missio. Et idē si pmitto uni recipi-
enti p alio. qz scd3 deū teneor. f3
leges nō. **A.** Nisi pmissio scā fue-
rit p sone existiēti sub piāte alterius
ut seruo suo filiosa. uel procurato-
ri seu negociorū gestori. Per hos
enim bene acquiritur pāri **z** dño
ut in. Insi. per quas pso. no. acq-
obli. pto. **z.** ff. **z.** **L.** de procura. **z**
de neg. gestis. **B.** 13. qz inter emē-
tes **z** uendentes concedunt leges
A. Melius diceret pmittunt. Al-
lum eni doli leges concedunt. ff.
de dolo. p totum. **B.** deceptiones
z. c. uide ē. emptio. **S.** 3. i. 4. qz f3
leges nō l3 emere seu uendere iu-
ra **z** actiones que quis habet con-
tra aliū pro minori p̄cio q̄ sit pri-
cipale debiti. alit nō ualet emptio
nec peti pōt nisi usqz ad id qd so-
lutū est. nec ēt possunt talia iura p
parte uendi **z** pro parte donari.
L. mandati. l. per diuersas. **z.** l. ab
anastasio. S3 fm aiam nihil phi-
bet me emere iura cōtra aliquem
p minori p̄cio q̄ sint ipa iura dñ

n̄ nō faciā hoc in fraudem usure
sed ppter interesse meū aut labo-
rē qui forsitan erit in rehabendo
seu qz dubito ne d̄bitoꝝ fugiat aut
ad paupertatē ueniat. Uide hoc. **j.**
usura. 3. **S.** pti. **A.** Et ibi p3 **z** ēt in
dictis. ll. per diuersas. **z** ab anasta-
sio. qz hoc fuit statutum ad remo-
uendas lites **z** pro cōi bono. Nō
nō est causa quare in p̄scia nō ob-
ligent. **z** sibi imputet q se irromit
tit huiusmodi periculis **z** lūgijis.
B. 15. quia fm leges in longissi-
mo tpe ēt possessor malefidei pre-
scribit. Secus fm deū **z** iura ca-
nonica. et de re. iur. possessor ma-
le fidei. li. 6. De hoc uide. **j.** p̄scrip-
tio. **S.** 5. 16. qz f3 leges maleficia
cogitatiois regulariter nō puniunt
ff. de penis. l. cogitatiois. f3 tñ ois
cogitatio mala uel a deo uel per
pniaz puniēda ē. 33. q. 2. ois. 17. qz
fm leges licet magi **z** uenefici pu-
niant. tñ qui b faciunt cōtra ibres
uentos **z** grandines puniant. **L.**
de male. l. eorum. sed fm deū talia
ēit sic facere grauissimū peccatum
est ut clare pbat **Z.** ho. fa fe. q. 96
A. Et bene. qz nō sunt faciēda ma-
la ut ueniant bona. ad Ro. 3. **B.**
18. qz fm leges licitū est in cā san-
guinis corrumpere accusatorem
ff. de preua. l. si. **A.** Ibi dī. In oi-
bus causis pter q̄ in sanguine qui
delatorem corrumpit p̄uicto ha-
bet. **z** sic nō innuit qz b liceat sed
quia tali pena non punit. **B.** S3
fm deū nō licet. ut ponit **Z.** ho. fa
fe. q. 96. Nec itaqz sūt que notat
potui que q̄tū ad casus aic nō sūt
fm deum tenenda l3. sint cōcessa
per leges. Aliuero iur̄ subtilitates
z diuersitates iuris canonici **z** ei

uili iuristis relinqua. Porro de
illis legibus que permittunt usu-
ras nihil dico. quia omnes abro-
gate sunt etiam per leges. ut .f. v-
sura. i. §. 23. qui incipit. Quid o le-
gibus.

10 **C**um in legibus possit dispensari.
R. fm Tho. 2a 2e. q. 67. Rectores
multitudinis dispensare possunt in legi-
bus humanis i aliquibus casibus. A.
s. i quibus dispensatio a iure per-
mittit. Alii secus. cum nemo possit
tenere contra leges superiores. 19.
dist. nulli fas est. B. ut autem quod dispen-
satio non cedat in nocumtum boni
cois. sed potius ad illud perficiat.
Qui autem sunt casus iuris cano-
nici dispensabiles solum per papam
habet. s. dispensatio. §. 7. 8. 9.
A. s. in. §. qui incipit. Dispensatio
cum sequentibus.

11 **C**um i consuetudinibus intelligat-
ur concessa quecumque non sunt prohibi-
ta. R. fm hosti. Si consuetudo pro-
mulgata est affirmatiue. oia que con-
tinet et ex eis sequentia videntur
concessa. nisi reperiatur prohibi-
ta. puta concessum est contrahere
in simoniam. ergo cuiuslibet et semp.
nisi reperiatur prohibitum. Si vero pro-
mulgata sunt negatiue oia ex eis se-
quentia intelliguntur prohibita ni-
si reperiatur concessa. sicut phi-
bentur ne quis occidat. ergo sepe. et
omnibus prohibetur nisi quando inue-
niatur concessum.

12 **L**eges impiales imitant cano-
nes. An dicunt sic. Non dedignant
sacre leges canone sacros imita-
ri. spualiter i simonij et usuris. i
Autem. ut elici apud proprios episcopos
coll. 6. et 2. q. 6. §. b colligit. ex de
noui ope. nunc. inrellimus.

13 **I**n legis fraudem nihil agen-
dum. ff. de legi. contra legem. quia cum
quid prohibetur una via intelligi-
tur prohiberi et alia. ex de re. iur
cum quid. li. 6.

14 **Q**uid de condempnibus leges ini-
quas. R. Si leges inique sunt con-
tra libertatem ecclesie tunc condempnentes. et
seruantes sunt excommunicati ipso facto.
ut habes. excommunica-
tio. i. §. 2. v. 3. Si uero sint simpli-
citer contra aliquam dei et ecclesie
mandata. ut puta quod liceat facere sy-
monias uel alienare secundum pre-
cipue ecclesiasticum et huiusmodi
ipso iure non ualent. dist. 8. que con-
tra. 32. q. 7. flagicia. extra de consti-
tutionibus in ecclesiis. Et facientes et
seruantes peccant mortaliter. extra
de symonia. cum in ecclesia. et c. non
satis. Et si qui damnificati sunt occa-
sione talis legis. condempnatores et eo-
rum heredes tenentur ad restitutionem.
Illi etiam qui induxerunt condi-
torem ad talem legem faciendam te-
nentur in solidum. et similiter omnes ser-
uantes tenentur ad restitutionem
omnium eorum que talem legem
occasione lucrauerunt uel alios dam-
nificauerunt. Et eodem modo imo
multo magis peccant et tenentur qui
leges condempnunt directe contra deum
sicut de idolatria. ut hic. §. 8. est
dictum. A. Nec etiam notant. ut i
fili. col. li. 2. n. §. q. 205. fm Ray. et
hosti. Et ultra predictum casum et
in alijs irrogatur excommunicatio contra
talem legem condempnatores. puta si conde-
mnet legem super usuris faciendis uel in
restituendis. ut in cle. ex grau. de
usuris. uel super symonia committen-
da. cum symonia hodie sit excommu-
nicatio papalis. ut patet per extranea

gantē Eugenij quarti. Cū detesta-
bile. et idē in multis alijs casibus q
pū colligi s. absolutio p. §. 2. et ex
cōicatio. i. §. 1. cum sequentibus.
B. Ad materiam legis pōt perti-
nere s. ius. Leges audire nō licet
qbusdā clicis s. excōicatio vi. §. 2.
et 6. et ibidē. §. 3. v. 14. Nō papa
possit tollere leges habes. j. papa
§. antepst.

Iuellarius

piraci. Contraci⁹ iste q
qbusdā locis dat dano ad iuellū
ē idē qd contractus emphiteotic⁹
et iō de hoc vide s. emphiteosis.

Ibell⁹ famo

sus dicitur qñ aliq scribit
cedulā continentem iniuriāz siue
infamiā alterius. et projicit eam i
loco ubi inueniatur et sic alius in-
famatur.

Que pena pscientis libellū fa-
mosuz. B. Quadruplex est pena
fm q̄ quatuor mōis pōt agi de eo.
Et primo qdem si agatur crimia
liter etiam fm leges est pena capi-
tis tam cōtra illū qui fecit quā cō-
tra illū qui inuenit nisi corruerit
uel nulli reuelauerit. L. eo. l. uni-
ca. §. q. i. si quis famosum. A. Ibi
trāsūpta est ps dicte legis unice.
ubi dicitur. Si quis libellum fa-
mosum siue donu siue i publico ul
i quocūqz loco ignar⁹ reppit. aut
corrupat priusqz alter iueniat. aut
nulli p̄stent inuentū. Si vō non
statim eiusdē cartulas nel ruperit
uel igni cōsūpserit sed uim earum
manifestauerit. sciat se q̄si actorēz
huius dilecti capitali snia subiu-
gādū. Quuiusmodi at libellus alte

rius opinionē non ledat. B. Et q
libz de populo accusare pōt tales
qn et accusatori constituit precū
pro modo substantie accusate p-
sone. uel si erat seruus produciur
i libertatem. ff. de iniur. l. lex. §. si.
et L. eo. l. unica. 2. si agat civilē.
s. actione iniuriāz que non publi-
ci iudicij sed priuati continet qre-
lam. L. de iniur. iniuriaruz. Et sic
punit fm iuramentū actoris et ra-
tionē iudicis. ut in Insti. de in-
iur. §. pena. 3. si agatur fm cano-
nes. et sic q famosū libellū cōficit
flagellat et excōicatur. §. q. i. q i al-
terius. et c. hi q. Et pōt deponi. cū
sit graue crimē et dānatōe dignis-
simū. §. dis. §. nunc at. 4. in foro
penitentiali. quia tam isti q̄ aliij d
factores tenentur ad restitutionē
sane p mōz q dictus ē sup. detrac-
tio. §. 4. et s. A. Idē i sū. con. li. 2.
li. §. q. 200. B

Ibertus est ille qui ex suo fa- ctus est liber p manumissioz

Manumissor autē patronus dicitur
et semp liberr⁹ patrono tenetur
ad quedā obsequia. Ingenu⁹ autē
uocatur qui liber nat⁹ est et sic nul-
li tenet obsequi. Est autē casus qd
libert⁹ eripit i ingennitatem. s. si a
dño fuerit⁹ exposit. ut dicitur sup
expositus.

Utrū libertus possit reuocari i
seruitutē. B. Libertus i seruitutē
reuocat ppter ingratitudinem. s.
cum manus iniecit i patronū. aut
atrocē iniuriā seu graue dāñj re-
rū l'uite piculū inferre p̄sūpsit. Et
eisdē causis pōt qlibz donator do-
nationem reuocare. extra d. dōa.
c. si. A. Et ibi nōt glo. qd hētur in.

isto. §. nōt ē in sum. 2. li. 3. ti. 17. q. 14. B.

¶ Que dīta ē inter liberos ecclie et priuatoz. R. fm hosti. Multi plex. Prima qz liberti ecclie suo cātur in seruitutē pp operas nō sstas. 12. q. 2. diaconi. Secus in libto priuati. C. de libe. cā solo. Im. in intelligit de obsequijs ipositi nō de alijs. A. q. ad nō imposita non tenēt. vt dicit ipe. Inno. in. c. de famulis. ex de ser. nō ordi. vbi ē dīc q p omissionē obsequij ipositi nō redigūt libertus in seruitutē. nisi eēt nimis necessariū obsequiū. puta qz negaret aliusita. Tunc ei inquit r uocabit in seruitutē. B. Secunda qz filij libertoz ecclie et nati post manumissioz sī obnoxij ecclie. 12. q. 2. de libertis. 7. c. liberti. 2. Secus in alijs. L. co. l. 1. 7. 2. A. s. in ii. de libertis 7 eoz libertis. B. Tertia qz liberti ecclie tenētur seruire ecclie et si nulla opa sint imposita eis. 12. q. 2. diaconi. ifi. 7. c. liberti. 2. Secus in alijs. L. e. l. 1. 7. 2. A. Ibi nō bñ h appet. s3 bñ h dicit Inno. i d. c. de famulis punctis q noiant scd3 Ray. i sū. 2. li. 3. ti. 17. q. 14. B. Quarta ē qz liberti ecclie si iniuriētur ecclie vel accusent illā testificēt pta illā reuocātur in seruitutē etiā si ordinati fuerint. dis. 54. qui ex famulis. 7 in pdeō. c. diaconi. extra de ser. nō ordi. de famulis. Quia qz libera ecclie manumissi ad h vt ordinētur nō pnt de a cgsius qcuqz mō ad alios trāsmutare scd3 quos dā. qn ponas oia ad ecclias ptine bñt. S3 veri puto q h sit vtz solū qñ in manumissione fuit dictuz. Al ē testm pnt cōdere de his que acquisierunt. ar. ex de ser. nō ordi.

eo libentius. 12. q. 3. c. 1. 7. 2. A. Idē in sum. con. co. n. q. 1. secundū Tā. Ray. Al. 7 hosti. Predicta etiā notātur in. d. q. 14. B. Multa circa materiā liberto habes. j. manumissio. 7. j. seruus.

Itere. De starijs lraz vide

§. absolō. 1. §. 3. 7. 4. Itē §. excoicatio. 3. Quilibz d3 potat de curia lras de dignitate quā dīc se hre. vt. j. pegimus. §. si.

Itigiu. put h sume ē cum

vnus x bis alteri tradit in qua traditōe scd3 Tho. fa fe q. 146. duo pnt antēdi. qñqz ei coningit traditio pp hoc q traditens recusat psonē dicēns pseruire ex defectu amoris aios vniētis. 7 h pūnet ad discordiā caritatis ppariā. Quqz x o ptingit pp hoc q traditē nō veretur pseruire dicēte. 7 sic fit linguā qd amicitie vel asfabilitati opponitur ad quaz pūet delectabilr alijs pūmere. An pbs dicit 3. ethicoz. q illi q ad omia ppariatur cā ppariandi neqz quos cūqz curātes discoli 7 linguosi vocāmr. 7. vide. §. discordia.

¶ Atz lingiosus plus peccet q adulator. R. f3 Tho. vbi. §. Cū virtus amicitie picipalis tēdat ad dlectādū q ad ppariādū. iō lingiosus q suphabūdat i ppariādū gūit peccat q adlatō q suphabūdat in delectādū. Per accidens tñ posset econuerso esse. puta si in aliquo particulari adulator magis intenderet p deceptōez nocere uel huiusmodi.

¶ S3 quare lingiosus phibetur ordinari. R. fm hosti. Triplex est cā

Prima q̄tales n̄ sunt apti ad hūi
le doctrinā que requiritur ab eis.
An̄ dif. 46. §. 1. dicitur. Nihil ē im
pudentius arrogātiarū rīcoꝝ q̄
garrulitatē auctoritatē putant. ⁊
parari ad lites in sabiectos iunude
inonāt. Secūda cā est. q̄ liagiosi
vel adulatoribz aios principibz si
bi p̄tulant vel s̄ribus suis detrahē
do ifamie notā igerūt. vel iter s̄res
discordiā seminādo seditōes nun
q̄ cessant facere. dif. 46. §. 2. Terna
cā ē. q̄ cum ip̄i debeant discordā
tes ad p̄cordiā trahere ⁊ ēt obla
tiōes dissidentū prohibeantur re
cipere non debent luigando alios
ad discordiā prouocare. dif. 90. i
principio. ⁊ per totam dif.

Locatio uel

p̄ductō. Locator d̄r qū si
sue vsum alteri pro precio ꝑcedit.
Et cū loco ubi domū meā ego suz
locator. tu vero cōductor. Et etiā
qñqz quis d̄r locare operas suas.
qñ offeri se ad faciēdū aliqd p̄
cio. vel ēt qñ accipit rem vt faciat
in ea aliquid qd d̄r inominatus p̄
tractus. A. nisi interueniat preciz
pecunie. tūc ei esset mera locatio.
vt in illi. de loc. ⁊ ꝑduc. in pri. B.
C. Quo ip̄e d̄r solui merces loca
tori. B. secūdum Goff. Seruari d̄
bet q̄ inter eos actū est. Si vero
non apparet quid actū sit. seruē
dus ē mos regionis. q̄ si ēt nō ap
paret uel ē varius seruādū quod
minimū ē. s. vt soluatur in fine an
ni. extra de reg. iur. in obscuri. li.
6. Item Azo.

2 In quibus cābus pōt dñs ex
pellere inquilinum seu cōductore
B. In quatuor. Prim⁹ si dom⁹

locata necessaria facta sit sue habi
tationi. puta si domus quā habita
bat casu destructa est. aut si postea
duxit vxorē vel alia similibz necessi
tas superuenit. Intelligēdū secun
dum Hosti. quando ip̄e locatōis
illa necessitas non iminebat. Sec
dus cāus ē si domus h̄z necessita
tem reparationis. Et intelligo de
necessitate orta post locationem.
Et in his duobus cāibus remittē
da est pensio pro rata ip̄ris. Terti
us si conductor peruerse i domo
uerferur. vt si tenet porcos in sola
rio. vel non ē in ea secūdū pactū
conductionis. vel si deteriores fa
ciat vel malas feminas ibi teneat
aut etiam peruersos homines. ar.
in aug. de leno. §. sancimus. iunc
to. §. si quis aut. eo. ii. vbi ēt p̄z q̄
nisi dñs expellat de domo sua hu
iusmodi turpes personas ⁊ leno
nes grauer puniunt. B. In quo
cāu aliq̄ dixerūt n̄ esse remittēdū
paritē pensiois pro rata ip̄ris. Sed
p̄trariū vez ē q̄ dñs tenetur r̄mit
tere pōt at̄ agere p̄tra inquilinū p̄
dāno dato. vt ex. 2. propter. A. Et
ibi hoc nōt glo. addes q̄ locator
aget actōe legis acq̄lie ⁊ ex locato
B. Quartus cū iqlin⁹ per biēniū
n̄ soluit pensioez. q̄ pōt expelli ēt si
ad quiquēniū vel vltra ꝑduxit. A.
nūc celeriter satisfecerit. d. c. prop
ter. Et d̄ ista expulsioe lati⁹. s. em
phiteosis. §. 4. i additōe. B. Hos
quatuor cā⁹ h̄es i. d. c. propter. A.
Hec ēt notātur i sum. p. li. 2. ti. 3. q.
35. vbi ēt additū sc̄bz hosti. q̄ con
ductor itellr ip̄robe versari si ope
ra rustica suo ip̄re non exercet. v̄
si propter inimicitias ex ei⁹ culpa
procedētes dāni detur. B.

3 **E**t pductor teneatur locari dāno q̄ i re locata p̄gerit. R. fm̄ hosti. Tenet si p̄gerit culpa sua v̄l illoz quoz opa v̄t. Et in hoc p̄ tractu venit et culpa leuis. Cū ḡfa v̄tiusqz celebret. Quis quidā contrariū dixerint. v̄t i insti. quibz mo. re cōtrahitur obligatio. §. vlti. A. Qui tñ accipit mercedē p̄o custo dia tenet et d̄ leuissima culpa fm̄ hosti. et in sum. p̄. eo. ti. q. 36. et sen tit glo. in. l. qui mercedē. ff. de loc. Et intellige qñ obtulit se custodie. ar. l. i. §. sepe. ff. de pos. ff. Al. secus. v̄t. §. depositum. §. 3. in adduione. B. An si auriga et ceteros curru suo transire contendit curruū euer tit. et serui quē cōduxerat quassa nit vel occidit. tenetur. Debit eni se temperare et diligentius se h̄re ff. eo. Item queritur. Sed si sec̄ q̄ quicunqz diligens fecisset. secus e rit. v̄t. ff. eo. si merces. §. qui colum naz. De damno vero dato v̄l alio cui obuiare non potuit nō tenetur ff. e. sed de dāno. A. Et ibi p̄z q̄ te netur de dāno dato ab eo quē po suit in custodia. B. Similr et nec de casu fortuito.

4 **E**t ille qui locat operas suas faciendas in aliqua re teneatur dāno illius rei. R. fz hosti. sicut et in superiori q̄oe. Si dānū p̄tingit culpa illius tenet. aliter non. And si colūā trāsserēdā accepit v̄l do lia et huiusmodi et fracta sunt sua culpa vel illoz quoz opa v̄t iur te netur et de culpa leui. Secus si di ligentia adhibuit. ff. eo. si merces. §. q̄ colūā. Et fz de dāno ab alio dato nō tenet. v̄t. ff. eo. fz de dāno tenetur tñ de custodia. ff. eo. q̄ mer cedem. Nam et qui mercedē p̄ so

la custodia accipit tenet et d̄ leuissi ma culpa. extra de depo. bona si des. sed de cau fortuito non tenet nisi ex pacto v̄t ibi. A. vbi et idem d̄ si p̄cessit culpa v̄l mo. a. B. Fz si furor puez quē conduxerat for ma calceatū vehementer p̄cussit v̄t ei oculus effoderet tenet. qz leuis tñ castigatio ei p̄missa ē. ff. e. Item querit. et ex de homi. ad audiētiā. Item qui recipit palliū meū et p̄ ea p̄ errorē dedidit alteri tenet. qz nō tole ratur error i facto p̄prio. ff. eo. Item queritur. §. item si pallium. Item si vestimenta poliēda accepit et mu res referunt. de culpa tenetur. ff. e. Item queritur. §. si fullo. Item si aliqd sarnēdū vel poliēdū v̄l gēma scul pēdā vel icludēdā accepit tenetur excepto si res vitio suo franganur. nā tunc non tenet nisi p̄ sp̄ale pac tum. Et eodē mō si vitulos pascē dos accepit. ff. eo. si quis fundum §. si quis vitulos. et. l. i. et querit. §. si gēma. 23. q. 4. §. itres p̄sonas. Fz si nauta me inuito ponat res meas in alia nauē q̄ vbi posuerit et pe rijt tenet. ff. eo. Item querit. A. in. §. l. Et ibi p̄z q̄ si transtulit non inuito dño fz bona fide et sine culpa nō tenet. vel et si mala fide trāstulit. fz in eadez nauigatione v̄traqz nauis perijt. ff. ad. l. ro. de iac. l. fina. §. i. Posita et in hoc. §. notatur in sū. con. li. 2. ti. 8. q. 36. B.

Et dōc q̄ loca ori opis v̄t pasto ri res perijt et dñs dic q̄ perijt cul pa seu dolo illius et pastor negat cui incūbit p̄bano. R. fm̄ hostiē. Pastori. nā cū ip̄e rōne officij de beat custodia h̄re. si dicit anussam ouē p̄bet affuisse culpā siue doli sicut argentarius p̄bare d̄z amissā

se rōes cū rīna vel incendio. ff. d.
edē. si qs ex argētarijs. §. vlti. Idē
in custo de carcel. ff. de custo. 7 ex
h. 2c. l. vlti. cū al q dolū allegat do
lum probare debeat. ff. de proba.
quos. §. qui dolū. A. Idem in. d.
q. 39. B.

6 **I**n quibus cābus remittit cen
sus siue pensio rei locate. B. Si p
ductor expellit sit remissio pro ra
ta tps vi. §. in. 3. §. dicitur ē. Aliter ē
ductor: corpis alicui vputa agri
excusatur a solutione pp vim ma
iores cui resisti non potuit. Itē pp
id quod preter consuetudinē eue
nit. A. puta tēpestas vel alia aeris
intemperies in deuastatōe fructuū
vt in. l. de qua statim. B. vi. ff. eo.
l. ex conducto. §. 2. 7. 3. Item spālī
propter sterilitatem afficientem cō
ductores magno icōmodo. nisi ste
rilitas valeat ppenfari cū vbertate
pcedētis 7 sequētis anni. 7 fiet h
remissio pro rata sterilitatis extra
eo. propter. A. Et fm Boff. in sū.
con. li. 2. ti. 8. q. 37. sterilitas 7 vber
tas intelligūtur secūduz vulgi opi
nionē. l. 3. quidā dixerint sterilitatē
qn semen non percipitur. Similr
propter vbertatē si casu fortuito p
tingat augmenta ē pensio. nō aut
si hec sit diligentia possessoris.
Et. §. subiūgitur. Itē h que dēcā
de pensione minuenda vel augen
da intellige secūdum Boffr. in eo
colono qui nimis colit. Itaz par
tarius quasi in societatis 7 lucz
7 dānū cū dño fundi pti nr. vi. ff.
eo. l. si merces. B. Sed si aliquis
locat opas suas tñ. vel accepit rē
vt aliquid in ea faciat. A. Vel ē lo
catrem 7 opam. vt in. d. q. 37. vbi
hec notātur secūduz Inno. 7 host.

B. totā mercedē recipit ē si casu
fortuito impeditus fuerit. nisi mo
ra vel culpa possit imputari. ff. de
varijs 7 exor. cog. l. i. §. pe. 7. ff. d
statu. libe. l. cū heres. §. pe. A. Po
nus vñ. §. antepe. B.

7 **Q**uid si pductor fundi aliquid
expendit in re pducta. B. Itēz ho
sti. Si expendit nēcio vel vult au
xire edificari vel instituit. agi con
tra locatōrē vt expensas recipiat.
ff. eo. l. dñs. A. secus.

8 **U**t pductor agri vel domus
alteri rei possit rē ipam alteri loca
re. rñ. pōt. L. eo. l. nemo. 7 tñc res
posterioris pductoris obligate sū
picipali dño vsqz ad illā quātita
tē quā ille secūduz pductor tenet
priori. ff. eo. l. si in lege. §. si colon?
A. Ibi dī q fructus rei locate sūt
in cā pignoris ac si prior cōductō
eos precepisset. 7 q alie res poste
rioris cōductoris nō obligant do
mino. Sed glo. dicit ibi. s. in totū.
sed pro parte sic vel non obligant
qn nō sunt inuecte. B.

9 **N**ullus plar religiosus pōt cō
cedere ad vitā nec ad certuz tēpus
reddīt vel pīe eoz B. Aut iura.
aut possessiōes monasterioz vel a
liarū administratiōnū sibi pmissaz.
vt in cle. de qua. j. B. Alicui enaz
pro quacūqz pecunia nisi necessi
tas vel vtilitas pūctus siue loci ex
poscat. 7 accedente p̄sensu pūctus
aut si pūctū nō hz accedente cō
sensu supioris. 7 q p̄fecerit incur
rit sniam suspēsiōis. nec recipienti
acquiruntur aliquid ius. Tñ h non
extēditur ad locatōes vel redditu
um aut fructuum venditiōes ad
modicū tempus. vt de reb⁹ eccle
nō alic. nō aliterioruz. in cle. vide.

l. symonia. 4. §. 3. Bona cōducto-
ris sunt obligata locatori. vi. j. pi-
gnus. §. 1.

Ludus et ioc⁹

Utrū i ludis et iocis possit
ēē virtus. R. fm Tho. fa se q. 168.
Sicut homo indiget corporali re-
focillatione. qz nō pōt continue la-
borare ita etia ex parte aie idiget
quiete et solatio quod sit per ludi-
cra et iocosa. Circa que tria vident
p̄cipue ēē cauēda. Prīmū et p̄nci-
pale ē qz p̄dicta delectatio nō que-
rat i aliquib⁹ opib⁹ seu verbis turpi-
bus et nocturnis. Scdm. ne totaliter
grauitas aie resoluat. Tertius vt lu-
dus sit conueniens fm cōgruitatē
persone temporis et loci et fz alias
circumstantias debite ordinet. Et
hec virtus scdm philosophū voca-
tur eutrapelia.

I Quō i ludis sit vitiū. R. fz Tho.
vbi s. Vitiū ē i ludo. i. qdem fm
excessū. qñ quis ad ludū assumit
turpia verba vel facta. vel etiam ea
que vergūt i p̄ximu nocumētum q
de se sūt p̄ctā mortalia. et sic exces-
sus ludi ē peccatū mortale. Et pōt
esse excessus i ludo qñ non ē cum
debitis circumstantijs. puta qz nō cō-
petit loco seu tempri negotio aut
persone. Et h qdem qñqz pōt esse
peccatū mortale propter vehemētā
affectus ad ludum. ita qz quis con-
tra p̄ceptum dei vel ecclie talibus
vñ nō recuset. Qñqz aut veniale. s.
cum aliquis nō tantum afficiat ad
ludū qz pp hoc velit aliquid pira-
deum cōmutare. A. nec etiam actu
aliter committat. qz non sufficit bōa
voluntas cui contrariat opus. 86.
dis. non satis. B. 2. pōt esse in ludo

vitiū ppter eius defectum. Ad cō-
tra humanā rationē ē vt aliquis se
onerosū alijs exhibeat puta dñ nī-
hil delectabile exhibet et delectatō-
nes alioz ipedit. Unde Seneca di-
cit. Sic te geras sapiēter vt nullus
exhorreat tanqz asperū nec cōren-
nat quasi vilem. Sed qz ludus nō
ppter se querit sed pp opationes.
iō defectus ludi minus ē viciosus
qz excessus. An p̄hs dicit. 9. cibi-
coz qz p̄p de delectatiōe suffic ad
vitam quasi p condimēto sicut pa-
rum de sale sufficit i cibo.

Utrū liceat causa ludi vñ habi-
tu religioso. R. non lz. sed puniri
d3 grauit qz h facit. vñ Autē. d. sac.
epis. §. si. A. Prouis videt. §. pli.
vbi dī. Vbi gñālī i seculari vita
cōuersantibus. et maxime theatra-
lia exercentibus viris ac mulieri-
bus iter dicimus vñ scemathe. i. bi-
tu monachi aut monastrie aut assi-
strie aut cuiuscūqz persone h⁹ Sci-
entibus vniūsis p̄sumētibus i tali
scemathe aut imitari aut illudē in-
q̄cunqz eccliaistica disciplina. qz et
corpalia supplicia sustinebūt et exi-
lio p̄radet. puidēt h⁹ mōi loco-
rū epis et qz sub eis sūt clericis. Sz
etia gbuslibet militariū iudicib⁹ et
qz sub eis sūt officijs et locoz defen-
soribus. B. et ar. L. de epi. audi. l.
nime. A. 3bi dī. Vñime et qz lu-
dibrio corporis sui questū faciūt pu-
blice habitu earum virginum qz dī-
dicat sunt deo nō vñant.

B Utrū i cām sc̄lari. cubaris. ludo
scachoz et h⁹ mōi su peccatū. R. scd3
Al. Si h sūt a p̄sonis secularibus
tpe et loco cōpetēti licet. sicut et gñā-
lī de ludis dicit ē i p̄rio. §. Si vñ
fiāt a clericis nō vident cōpetē nec

licere maxime si clericus ludat cum laico. 2. q. 7. laicos. 23. dist. his igitur. **B**ulto et minus ppenit religiosus. **R**egitur et q ad seculares honestus modus. ut s. i. prin. 7. de es. ca. Ande. 86. dist. in. c. donare. dic glo. q. nō ē dādum aliqd citharistis 7 similibus nisi qn sonaret ad laudē dei vel ob aliam iustā cām puta recreationis. ut qz aliq. ē debilis vlt infirmus. 7 extra has causas similiter non lz talia sonare vel audire. **H**ec i glo. Et adem pp eandem rōnem pōt intelligi 7 icantum. **B**

4 **C**urum inspectio spectaculor sit pēnū. **R**. fm Tho. fa. se. q. 167. In inspectio spectaculor vitiosa reddit īpūm pp h homo sit pzon^o ad vitia lasciuie vel crudelitatis p ea que ibi representat. **A**. Et īpūm p h retrahit ab vtilibus 7 bonis vt. s. curiositas. quo casu quādoq. etiam excoicatio inuenit. **U**n de pces. dist. i. l. c. qui die. dr. Qui die solēni ptermisso ecclie cōueni ad spectacula vadit excoicet. **B**. Et ad hoc facit s curiositas. §. 3. 7 supra. chorea. §. 2°.

5 **C**urū liceat vti ludis i ecclia vid supra emunitas ecclie. §. 2. i. si. De choreis vide supra chorea.

Ludus aleæ.

7 ois lud^o q intus fortune 7 ois talis ē phibitus fm l. ges non tñ si qs certet hasta sue pila iaciendo currēdo lucrando vel pugnando. qz h fuit cā dñi corpis. ff. e. l. 2. **A**. Et ibi. 7 i. l. se. p3 q ois ludus ē si nō imitatur virtutis fortune ē phibit^o nisi imitat alicui exercitio virtuosio 7 vili. **B**. Pro eo at quod ponit i conuicio vefcendi cā gmit

tūt leges ludē familie. ff. eo. l. si. **A**. Ibi dr. Quod i conuicio vefcendi causa ponit i cam rē familiā ludet pmitit. Et intelligit de ludo licito 7 honesto cum dñitis circumstantiis de qbus i. c. precedenti. i. pn. Ista etiam que hic habent notatur i sū. con. li. 2. ti. 8. q. 23. fm glo. Ray. 7 Hosti.

Curū ludus aleæ sit pēnū. **R**. fm Ray. Quicūq. ludūt alea siue taxillis vel q sunt participes seu ispectores ludi sp peccant. ff. eo. p. tonū 7. l. eod. i. constitutione greca. 7 maxime si sunt clerici. i. aucten. de sanc. epi. §. i. i. i. dicimus. **A**. Ibi etiam dr q clerici n debēt accedē ad aliqd spectaculor causa. videndi. **B**. 7 ex de vi. 7 ho. de. clerici. Et ē pncipaliter 7 per se peccatū auaritie siue rapine. Est etiam cā mliorum pētor 7 mēdacionum pluriorū blasphemiarū deceptionū 7 h^o mōi. **A**. De h latius i dēa. q. 23. vbi dr se cūdū Ray. Quā magnū sit h pēnū pz iter alia ex nouē que i talibus attenduntur. Primus ē desiderium lucrādi. Ecce cupiditas que radix ē oīz malorū. vt dr. i. ad Thimoq. vlt. Scdm ē voluntas spoliādi p^oximū. Ecce rapina. Tertius ē vsura maxima. s. xij. p. 10. xi. non solum i anno vel in mēse. sed i eadem die. extra de excef. pre. inter dilectos. Quartus ē multiplicia mendacia 7 verba ociosa 7 vana. Quintum est blasfemia. Ecce heresis. Sextus ē corruptio multiplex p^oximo qui ad ludū īspiciendum de consuetudine praua pueniūt. Septimū ē scādālū bonorum. Octauum ē contēptus prohibitionis sancte matris ecclie. Glo. dicit argumētum q se

ec

cū dū magistrū h^o mōi ludi sūt phi
 bi nō tñ dissuasi. qđ securus est
 dicere. Nonum ē amissō ipis. i. bo
 norū que i illo tpe tenent facē. Lō.
 Dost. 7 addit septē peccata alia
 que sunt furium quia lufores sepe
 inopia cogēte discūt furari. Item
 violentia. Al. quotiens enī ad h^o
 vi aliquis ludat violenter dūctur
 ff. de alcato. solent. Ecce seruus i
 iusto. Itē crimē falsi qđ cōmuntur
 i falsis taxillis faciēdis. 7 ex certa
 scia comodandis siue locādis. uē
 homicidiū. qz de ludo veniunt ad
 verba 7 ex his ad ēbera. tandem
 ad homicidia. Ecce iniuria. Ecce
 homicidia. qbus iudex ex officio
 suo occurrē d3. vt. ff. de vsuf. egssi
 mū. Itē fraus 7 deceptio. qz q me
 lius scit decipe meli⁹ credit ludere
 Itē adulatio. Ande dicunt hoies.
 Pulcher 7 bonus lufor ē dñs me
 us. Itē turpis 7 ihonesta vita. B.
 2. Cū ludi alee sit pccm̄ mortu
 le. B. fm̄ x. x. Etia si hō nō duc in
 consuetudinem mortaliter peccat.
 Intellige qñ ex auaritia ludit. A.
 q sp̄ occurrit cū querat lucrū per
 modū illicitū qđ nil aliud ē q̄ auar
 itia. vt colligit ex notis per Tho.
 fa fe. q. iig. arti. 4. Grauitas etia
 h^o pccū cōprehendit aliqñ ex di
 ctis i prio. §. pcedēti. cū additōne.
 B. quia 7 auaritia de se ē peccatū
 mortale. vt s. auaritia. §. 2.
 3. Cūc pena clericorū ludetium ad
 aleas. B. de hoc legit. 35. dist. c. pri
 mo vbi dī sic. Epus aut p̄sbyr aut
 diacon⁹ alee aut ebrietati deservi
 ens aut dīnat aut certe dānet. S. b
 diacon⁹ aut aut lector aut catō aut
 desinat aut coione p̄uuef. A. Idēz
 i laico qđ i minoribus clericis. vt p3

i dicto. c. i. B. Et nota q ex dicto
 canone colligit q si nō ducit i con
 suetudinem nō sustinebit p̄diciam
 penā. An dī dēfuerit. Similiter 7
 si duxit i cōsuetudinem 7 vult desi
 nere. Ande dīc. aut desinat. Debet
 tñ i vitro q casu p̄niam agē de pec
 cato. Et fm̄ Dost. idē hodie i sub
 diacono qđ i diacono. et de ser. n̄
 or. miramur. A. Idē i dca. q. 23. Et
 additur fm̄ Ray. q ex eo qđ in di
 cto. c. i. dī dānet 7 coione p̄uuef
 colligitur q tale sit peccatum mor
 tale 7 graue.

4. Cū q i ludo alee vicit illi q nō
 poterat alienare teneat ad restituti
 onē. B. scđz Th. fa fe. q. 32. Quod
 aliq̄s licet ab eis q rē suā aliena
 re nō p̄nt illicitū 7 cōtra ius dīnū
 ē. Ande q talib⁹ vicit ad restituti
 onem tenet. 7 hic addit Ray. q ta
 les sūt furiosi. pdigi. minores. 25.
 an. 7 maxime pupilli. Itē mēteca
 pi surdi muti. ceci. 7 qui morbo p
 petuo laborant qz tales sup̄esse re
 bus suis nō possunt. Idē de seruis
 de religiosis. de filijs. qui nō ha
 bent peculū castrense vel qñ. Idē
 de vxore que nō habet res parafre
 nales. 7 enā de administratore re
 rē ecclīaz. que pauperū sunt. Qui
 ergo talibus vicit restituere tenet.
 non dico illi qui amittit sed iutori.
 curatori. dñō. monasterio. p̄f. ma
 rito siue ecclīe. A nisi forte cleric⁹
 rector ecclīe esse correcus 7 cred
 retur i debitos v̄lus exp̄surus f3
 glo. Ray. 7 in sū. con. cod. ti. q. 3.
 vbi patet enām q cū Ray. 2. Do
 st. circa dca in hoc. §.

5. Cū q qz traxit aliqñ ad lu
 dum teneat restituere quicqđ vicit
 rñ. fm̄ Tho. vbi s. Restituere tene

tur. A. s. ei quē attraxit. An nec de
eo pōt facere elemosynā secūduz
Tho. vt in summ. con. eo. ii. q. 24.
B. Et nota q̄ illa attractio large i
telligēda ē. s. quocūq; verbis vlti
ctis iduxit eū. cū ille alias non erat
lusuꝝ. Item siue iduxit a principio
siue i medio ludi cum ille vellet d
sistere. vt Azo dicit.

6 Cūtrū qui fraudulentē ludit te
neat restituere. R. fm Tho. vbi s.
Tenet. A. s. ei a q̄ vicit. vt etiam p
xime dēm ē. et colligit ex positiōe di
cia. q. 24. B. Et intellige siue cōmī
sit fraudē an. puta qz fingeat se q̄
in scīum de ludo et quasi homines
qui posset decipi cum tñ decipere
intenderet siue cōmīsit fraudē i ipso
ludo. vt submitendo taxillos fal
sos siue etiā veros male et fraudu
lose iactādo seu mēdaciter dicēdo
q̄ obtinisset seu male pecuniam
numerādo et oīa huiusmodi.

2 Cūtrū q̄ vicit. phibente iure ciuī
li. A. qd phibet oēm ludum fortu
nē. et etiam non intententi exercitiō
alicui⁹ opis vno si. vt tactū ē. s. in
pñ. et dat repetitionem ei qui pp̄t
ludū phibitū aliqd soluit et heredi
bus eius vsq; ad. 50. ānos. vt. l. si.
L. eo. B. teneat ad restitutionē. R.
scdm Tho. vbi. Ius quidem ciuile
non obligat oēs sed eos solos qui
sunt h̄mōi legib⁹ subiecti. et iterū
p dissuetudinē abrogari pñt. ideo
apud eos q̄ sūt h̄mōi legib⁹ aстри
cti tenentur integraliter ad restitutiō
nē nisi forte cōtraria cōsuetudo p
ualeat. aut qz vicerit ei q̄ traxit eū
ad ludū i q̄ casu nō tenet restituere
qz ille q̄ amisit non ē dignus reci
pere. nec pōt licite retinere tali iur
positiuo durāte. sed tenet illud da

re i elemosynas. Nec Tho. Por
ro dēm ius positiuū habet. L. e. l.
alearam. et. ff. eo. l. vlt. i si. Et idē p
sulcerem ē dicto iure positiuo du
rāte. s. q̄ ille q̄ attractus fuit non te
netur restituere. nec tñ licite potest
tenere pp̄ ipsam turpitudinē talis
lucri. vt i se. s. dicitur.

8 Cūtrū ille q̄ vicit qñ volūtari⁹ cū
volūtario lusu teneat ad restitutiō
nē. R. Quidā dicit q̄ nō. sed pau
perib⁹ ē irroganda talis pecunia.
ar. i. 4. q. 5. non sane. Et h̄ ē opinio
Pla. Alij dicit q̄ tenetur. ff. eo. l.
vlt. i si. et. C. eo. in. p̄stitutiōe greca.
Et h̄ ē opinio. Ber. venōt ex d̄ vi.
et ho. cle. clerici officia. et ē Ray.
q̄tum ē i proposito casu. s. i eo qui
lusit voluntarie. et p eadē iura. Sz
vt mihi videtur vtraq; opinio stat
et fa qdem opinio. s. q̄ teneat red
dere locū h̄z vbi legib⁹ viuūt ipe
rialibus p quas et ipsa opinio pba
tur. Vbi vō n̄ sic viuūt vel vbi leges
ille abrogate essēt videt̄ valet̄ pria
opinio. s. q̄ debeat pauperib⁹ ero
gari. Mā cū lud⁹ sit qdam expolia
tio nō pōt quis p ipsuz licite aliqd
acgrere et sic nō pōt tenē. sed nec il
li d̄z reddē. qz ille nō ē dign⁹ reha
bere q̄ qñ i se sunt. primū expolia
re conabatur. De factoribus taxillo
rū scachorū aleaz et h̄mōi. vide. i
negociatio. s. 7. A. q̄ incipit. Quid
de factorib⁹. Et ad p̄dicta pñt fdu
ci que notant i dicta. q. 24. in sum.
con. li. 2. n. 8. vbi d̄ scdm Inno. i
c. qz pleriq; ex de imu. ec. q̄ attra
ctus nō tenet restituē. intellige illi a
q̄ vicit. vt p̄z supra. Sz q̄ aliū attra
xit tenet. qz dolose fecit. Et filij q̄ lu
sit modicū causa recreatiōis n̄ tene
tur restituē. intellige si lud⁹ erat hōe
ec 2

flus et licit⁹. al⁹ Luce. 6. d^r. Ne v⁹
 bis q⁹ rideat nunc. Unde in eadē. q.
 24. d^r fm Ray. Si dicat q⁹ bōa
 intentiōe vel cā recreationis ludat
 ad aleas. faciat hoc sine denarijs
 aut accipiat vnu d⁹ ludis approba
 tis. Et glo. Ray. sup vbo recreatō
 nis dicit argumentū q⁹ ludus alec
 nō ē generaliter phibitus. q⁹ pōt lu
 di bono fine. et iō taxille et alec et
 scacheria pnt fieri bono fine. S³
 de h⁹ d^r sup dco. §. qd de faciorib⁹
 ex p⁹dictis ergo p⁹z quō q⁹ teneat
 restituere q⁹ viciū in ludo. S³ qd si
 aliqui viciū et aliqui p⁹didit. an fiet p⁹
 pensatio. Pōt distingui vtrūz fiat
 lud⁹ cū eadē psona vel diuersa. Si
 cū eadē. Aut lud⁹ ē mutar⁹. vt q⁹ p⁹
 mus fuit licit⁹. et secūdus illicit⁹. et
 nō sit cōpensatio. q⁹ soluti vni vel
 ēt eide ex diuersa cā non liberat a
 debito ex alia cā vel cū altero. L.
 qn cui. ac. p⁹ciu. cri. l. vna. Aut lu
 d⁹ nō ē mutatus. vt q⁹ vterq⁹ erat il
 licitus. s. i quo viciū et p⁹didit. et v⁹
 q⁹ dcat fieri cōpensatio. Itā et si sit
 dare casū in quo q⁹ nō teneat resti
 tuere illi a quo viciū rōe paris cāe
 turpitudinis. pōt tñ restituere eide
 et restituēdo liberatur. ut nōt i sū.
 con. li. 2. ti. 9. q. 25. ad finē. Et iō p⁹
 dendo cū eodē v⁹ ei restituisse. p⁹
 currenti q⁹ntate. Si ludus fiat cūz
 diuersa psona nō fiat cōpensatio.
 q⁹ p⁹ interitū rei morosus debitor nō
 liberat. l. i re furriua. §. i. ff. de con.
 fur. maxime qn ipsemet dedit cām
 interitū. ff. de verbo. obli. l. si ex le
 gali cā. vbi ille tenet q⁹ occidit ho
 minē quem debebat. B

Luxuria Cū luxuria
 multiplex sit
 vt dictum ē. s. fornicatio. §. i. q⁹ est

grauius peccatū. B. f. 3 Tho. fa fe
 . q. 154. Graui⁹ simū inter oia pecca
 ta luxurie ē viciū s³ naturaz sicut et
 Aug. dicit in li. de adulterinis con
 iugijs. Et hoc ideo. q⁹ transgredit⁹
 illud qd fm naturā determinatū ē
 tanq⁹ p⁹ncipiū circa vsū venericū.
 Post hec ē incestus q⁹ est cōtra na
 turalē reuerentiā quā debemus p
 sonis cōiunctis. Alie at spēs sūt con
 tra rectā rōem. tñ ex suppositione
 nālū p⁹ncipiorū. Magis at repu
 gnat rōni q⁹ aliquis venericis v⁹at
 nō solū contra illud qd cōuenit p
 li generande. sed et cū iniuria p⁹xi
 mi. et ideo fornicatio simplex minima
 est inter spēs luxurie. Adulterium
 v⁹o grauius est q⁹ stuprū. q⁹ maior
 iniuria fit in abusione mulieris al
 terius p⁹atū subiecti q⁹ntū ad vsū ge
 nerationis q⁹ subiecte ad solā cu
 sto diā. Vtrūq⁹ at aggrauatur per
 violentiā. et ideo raptus virginis
 ē grauior q⁹ simplex stuprū et rap
 tus vxoris q⁹ adulterium. Et de tali
 raptu qdā habes. j. raptor. 2°. De
 stupro v⁹o et adulterio. s. fornicatō
 . §. i. et. s. adulterium. Nec et oia agg⁹
 uant fm rōnē sacrilegiū. qn. s. p⁹fo
 na deo sacraia rapit. A. Et h⁹ sacri
 legiū grauius ē incestu cū sit s³ diuī
 nā reuerentiā. B. Itē inter peccā s³
 nām graui⁹ simū ē peccū bestialitaz
 s. vbi nō seruat debita spēs. Post
 hoc at ē viciū sodomiticū vbi non
 seruat debitus sex⁹. Et de h⁹ aliqd
 . j. sodomia. P⁹ h⁹ at peccatū mol
 liciei. ex eo q⁹ nō fuit debitu mod⁹
 cōcubēdi. Magis at si nō sit debi
 tū vas q⁹ si nō sit debitus mod⁹ B⁹
 nus at inter peccata s³ nām ē pecc⁹
 molliciei. qd cōsistit in sola emissio
 ne seminis sine concubini ad alie

ri. Et de ista mā satis habet. 32. q.
.7. adultery.

i **C**ū q deflorat vginē solutā tene
at eā ducere vel maritare. **B.** In fo
ro iudiciali vñ teneri ad alterū pñ
cto. c. de adul. c. 1. Sed fm glo.
h fuit pena antiq. hodie tō sic pu
nit q aut ducat eā aut uerberat^r t
a sacris exclus^r retrudat ad pñiaz
i monasterio de q nō possit egredi
ex de adul. c. 2. **A.** Ibi pz q h pēa
proxime dicta obinet qñ seductō
nō vult stupratā ducē. q casu ēi vñ
q teneat eā dotare. ut. eo. ti. c. 1. Si
ai pñ nō vult eā ei dare vel ipsa nō
vult cōsentire tenet eā dotare. ut in
dcō. c. 1. qd nō cor. agi sed in dmer
so casu loq. ut ex his pz t ex tex.
t glo. viriusq. c. Et fm Ray. t in
sum. con. li. 2. ti. 5. q. 6. glosatores p
dicta intelligūt de raptoze q sedu
cit. i. seorsuz duci a domo pñis t
extrahi virginē per violentiā. Sz
certe ēi si nō interueniat violentia
tenet seductor ad satisfactōnē dānt
ut in. c. si. c. de iniur. **B.** In foro
ār penitentiali sic agendum est fm
.bb. Si deflorauit ipsam volunta
riam nō tenet. qz ille nō seduxit eā.
Si aut iniuriā vel seductā iniūgen
dū est ei q satisfaciāt vel compōat
cum ea. **A.** s. compositione que p
cedat a libera eius volūtate. **A.** ab
solutus nō ē ritus in pñcia. a. l. i. §.
que onerande. in si. ff. quap re. ac.
nō dat. **B.** Simile casuz habes. j.
matrimoniu. 4. §. 2.

2 **C**ū rū cōsensus in delectationez
.s. cogitatiois carnalis absq hoc
q pñent at in actuz sit mortale. **R.**
Sic. ut habes. s. delectatio.

3 **C**ū rū in tactibus t osculis t h^o
modi sit peccatum mortale. **R.** fm

Tho. fa fe. q. 154. Osculū ample
xus vel tactus fm suā rōnem nō no
minant peccatū mortale. qz possūt
absq libidine fieri uel ppter pñue
tudinē patrie vel ppter aliquā ne
cessitatē vel rōnabile cām. Sed si
fiant cū libidinosā delectatōe sunt
mortalia. **Mā** t solus pñensus i de
lectationē mortalis. est mortale. ut
in pñcedenti. §. dñ. multo magis p
gressus ad actū est mortale. **Ad di**
pōt fm **Al.** q ē aspectus libidino
sus mortale est **Barth. §. Qui uis**
rit mulierē tc.

Magister j. ^{sue doc}
^{tor. i. cō.}

Quilibet ecclia cathe
dralis dz tenere magistros libera
hū artū ad min^o grāmice q cle
ricos t alios paupes gra^o instruāt.
Et dñt m^o assignari. puent^o vñ
us pñede. Et eodē mō dñt facere
alie ecclie quarū sufficiūt facultates
In metropolitana ecclia dz vltēri
us esse m^o i theologia. t eodem
mō recipē. puent^o nō in pp h fiat ca
nonicus. **A. Sz tā diu redditus ip**
fos pñcipiat q diu pñstuerit in docen
do. Qd si forte de duob^o ecclia
metropolis graue^o theologo iux
modū pñdictū ipsa pñdeat. grāma
tico vñ in alia ecclia sue ciuitat^{is} si
ue diocesis que sufficere valeat fa
ciat. pñideri. ut in. c. qz nōnull^o. c. de
eo. **B. 37. di. de qbusdā. c. e. p to**
tū. **A. Pñsertim i. c. 1. t i dicto. c.**
qz nōnullus. Nota ēi q a plāz t ca
pulis ad theologie studiū debēt
aliqui habiles destinari q alios p^o
modū valeant erudire. quibus si
pñzi pñentus ecclie non suffici
unt. pñdicti. s. plan t capitulo neces
saria ministrabunt. Docentes vñ

cc 3

in theologica facultate dū i scolis
studuerit et studentes in ipsa i egre
per annos quinqz recipiant d licē
tia sedis apostolice pūctus pbedā
rū et beneficioꝝ suorū. non obstan
te aliqua p̄suetudine p̄ria uel statu
to. **Hec oia. ex. e. sup specula. vi in
sū. cō. li. i. ti. 3. q. 1. B.** Et de hac ē
materia vide. j. scientia. §. 1. et seqn
tibus.

i **U**trū aliquis possit recipi in ca
nōicū cū pacto q̄ doceat et scolās
teneat. **R. fm Host.** Dicūt docto
res q̄ nō al' eēt symoniācū. sed va
canti p̄bende bene pōt h onus an
necti. ex de p̄ben. significatū. **Con.
Ber. A.** Idem in sū. con. eo. ti. q.
4. **B.** In curia romana debēt eē
doctores et studiū vtriusqz iuri vi
de. j. studiū. §. si.

2 **U**trū magister possit scholarib⁹
collectā imponere vel exigere. **R.
fm Host.** Si magistro annexū est
sufficiēs bñficiū uel sufficiēs salari
um publicū nō licet exigere. aliter
symoniā cōmitteret. quia venderz
obsequiū spirituale quod ex offō
suo tenet facere. ex de symo. nō. i.
q. 3. vendentes. et c. nō solū. sed tñ
sponte oblata recipere pōt. Si vō
nō sit annexū tale beneficiū vel sala
riū aut si non sufficiat ei pōt accipe
collectā p laborib⁹ suis. ar. i. q. 2.
q̄cūqz. et c. ecclesiasticis. et c. cari
tatē. Et vñ **Host.** innuere q̄ nō solū
ab extraneis sed et a clericis ecclie
possi exigere. nō tñ d̄z exigē a pau
pere cū ipse potius dēat paup̄i ū
uenire. S3 et talis exactio fm vñ.
non d̄z esse coactoria ut q̄ nisi sol
uant expellat eos de scolis aut ac
cipiat res eoꝝ s3 potius inopiam
suā eis exponēdo. Et h oia s3 hō.

intelligēda sūt si magister ē suffici
ens. Ad si insufficiens est et offm
docendi assumit nō est ei ex obito
puidēdū sed sibi culpā iputer. ff.
ad. l. acql. idem iuris. Si vō Suf
ficiēs est et nō h3 p̄missionē vi di
xi etiam si diues est pōt a diuitibus
licite accipere. qz nō tenet eis grat̄
seruire. Satis con. **Inno. Ray. et
Ber. A.** Idem in sū. cō. e. ti. q. 2. **B.**
Quid de magistro q̄ festum ali
cuius sancti quod de se colendū ē
nō vult cōcedere ad celebrādū ni
si data sibi pecūia. **R. s3 Ray.** Sy
moniā cōmittit. qz vendit spiritua
le ad quod tenet ut in principio p̄ce
dent. §. dictū ē. Et p eadē iura et eo
dē mō si festū non ē celebrandū et
ipse vult festare nec vult legere ni
si data pecunia. **A.** Idē si diē non
colēdū vi alicuius minoris sancti
cōcedit colendū p pecunia. vi in
sū. con. eo. ti. q. 3. Et subdit. Si aut
p data pecunia concederet magr
scolarib⁹ aliquo die p festo cessat
a lectionib⁹ siue vacationē aliquā
ppter recreationē sicut consuevit
fieri ab auctoritatē turpe lucrū eēt
s3 nō esset symonia hec ibi. S3 nō
videt rō diuersitatis in h casu a su
pradictis. **B.**

4 **D**octoris seuitia. s. i. nimis cor
rigēdo culpe imputat. qz leuis iñ
castigatio ei pmissa ē. ff. locati. l. iñ
q̄rit. ex de homi. ad audiētiā. 23.
q. 5. c. i. Quid tenendū ab audito
rib⁹ diuersoꝝ magistroꝝ q̄ habēt
p̄trarias opiniōes. hētur. j. opinio
Utrū actus doctrine sit p̄termiten
dus ppter scādālū. vide. j. scanda
lum. §. 7. et 8.

**Magister ij. s. q̄mz
ad licē**

tiā docendi. Quid ergo si aliquid ex-
gat vel pmutat p lnia docēdi.
R. fm Host. Exactū debet restitui
et pmutū remitti. ex. eo. phibeas.
A. Al' incipit prohibem'. B. Sy.
monia in non cōmittit sed cōmittit
exigens cramen concussiois et d3
dignitau' et officijs et beneficijs
expoliari. ex. e. c. i. et c. quanto. A.
Con. Ray. et Goff. ut in sū. con. li.
i. tit. 3. q. 5. B

1 Quid si ille qui habet potestatem
concedendi licentiaz docendi vel
legendi vult legere in propria per-
sona nunquid potest alteri licentiā
denegare. R. fm hosti. Nō potest
cum impedire uel ei denegare eti-
am si ipse sit valde idoneus. ar. ex
de offi. archi. c. vlt. Hoc enim est
in preiudicium auditorum cum se-
pe quis habeat gratiam discēdi ab
vno et non ab altero. A. Idem in
sum. con. eo. ti. q. 6. Et satis hoc d3
in. e. quanto. ex. eo. B

2 Quid si aliquis obtenta licentia
legendi velut alium substituere. nū
quid a substituto pōt recipere expē-
sas quas fecit in conuijs et hui'
modi. R. fm vñ. Si cōsuetudo lo-
ci est q possit alium substituere tūc
ab illo pōt recipere expensas fac-
tas quasi loco interesse duntamē
ille doceat noie eius. Si aut totuz
ius transferat in substitutū non d3
alqd recipere et pro interesse. nec
pōt et in primo casu pacisci eū sub-
stituto de certa portione emolumē-
ti recipiēda. A. Idem in sum. cō.
eo. ti. q. 7. et 8. B. Et multo nun'
potest in casu. 2.

3 Cū liceat alicui p se ipso pete-
re licentiā docēdi in theologia. R.
fm Tho. in quolibet. Dicendū q

hic. Nullā eni petit excellentiā pā-
tis quod quidē turpe esset. s3. pōt
solā opportunitatē cōicandi id qd
habet. Lōicare at sciam quā quis
h3 laudabile ē et ad caritatē perti-
nēs fm illud Sap. 7. Quā sine fic-
tione didici et sine inuidia cōico. et
i. Pet. 4. Unusquisq sicut acce-
pit gratiā in alterutrū illā admini-
strantes. Pōt tñ turpitudinē con-
tinere rōne psumptionis si ille qui
non ē idoneus peteret docendi of-
ficiū. A. Idem in sū. con. li. 3. ti.
5. q. 5. B

Mioritas fm Ray. principalit
in quatuor cōsistit. Primū q
dē i proganua ordinis. ut p sbr ma-
ior est diacono. dis. 93. legimus. in
fi. ex. e. statum'. Secūdū est i pro-
ganua consecrationis. vt eps ma-
ior est p sbytero. dis. 95. olim. et ca.
eps in ecclesia. Tertiū est in proga-
tua administrationis. vt archidia-
conus maior ē archipresbytero. et
ei subest atq obedire d3 dis. 25. ple-
cis. Quartū est in proganua anti-
quitatis fm q maior ē vel qui pri-
us fuit ordinatus vel prius religio-
nē ingressus vel et ille qui precedit
alios in etate. dis. 75. ordinationes
ex. e. c. i. ex de elec. dudū. i. Et ad-
ditur et fm Hosti. quintū. s. fm p-
rogatiuam eius qui ordinauit. qz
ordinatus a superiore inter alios
eiusdem ordinis magis est hono-
randus. ex. eo. per uas. Ad maio-
ritatem obedientia sequitur. de q
habetur infra obedientia. per to-
tum.

Mior pars Gene-
raliter
quod sit a maiori parte ca-
ec 4

pituli seu collegij uires obtinet. 65
dis. c. 1. 2. 3. nisi ex alia pie ppon
deret auctoritas. et de elec. dudū
et de testi. in penna. Preualet in
quāq minor ps. 8. qñ aliqd ab eis
rōnabile fuerit obiectū uel ostēdū.
et eo. c. 1. Nec oportet uocari ab
sentes. nisi i electōib⁹. ut s. electio
i. §. 6. Similiter in cessatione a di
uinis. ut sup cessatio a diuinis. §. 1. **A**
lbricus. **B**

Maledictio

male
dictio sit pōn mortale. **R.**

fm Tho. fa fe. q. 76. **M**aledictio
de qua nūc loquimur est p quā. p
nunciat malū pira aliqñ uel imp
cando uel in opīdo. quod q. fm
se repugnat caritati est peccatum
mortale. 1. Cor. 6. Neq. maledici
neq. rapaces regnum dei possid
būt. et tāto graui⁹ quāto personaz
cui maledicimus magis a mare et
reuereri tenemur. An Leuit. 20.
Qui maledixerit patri suo aut ma
tri morte moriat. Contigit in e ue
male uel ppter paruitatē mali q
gs alteri impcat. uel et ppter affec
tū ei⁹ q profert. dū ex leui motu ul
ex ludo aut surreptōe aliqua talia
uerba profert. q. peccata uerboz
maxime ex effectu pensant.

Que differētia ē inter maledic
tionē et blasfemiā. **R.** Scdm qñ
dā vulgare ut in tūcia idē sūt. et b
et pbat p decre. et eo. statumus.
S3 in ppe loquēdo aliud ē blasse
mia qñ. s. vbtis. **A.** uel intentōe cū
et sola intentione pōn cōmittatur
Psa. 1. **B.** attribuit deo qd ei nō p
uenit. uel econuerso. ut dicm ē sup
blasfemia. **A.** Tertio cuz attribuit
creature qd appropriat creatori

fm Tho. fa fe. q. 13. art. 1. **B.** Aliq
maledictio. s. dum aliquis impre
catur uel optat alicui malum siue
homini siue deo.

Que pena pferēns maledictio
nē cōtra deū. **R.** Sigs cōtra deū i
aliqñ scm maxime beatā uirginē
talitā pūpserit. d3 septē d eb⁹ dñi
cis pferōib⁹ ecclesie in man festo
et dñi missa dicat. ita q ultimo die
nec palliū nec calciamenta 13 cor
rigā circa collū habeat. et q septē
precedētib⁹ ferijs sextis ieiunet in
pane et aqua. nec ingrediat eccliam
et in quolibet dictōz dierum tres
reficiat pauperes. et si non p tres
saltē duos uel unū. et si nō pōt h il
lud in penā aliā cōmutet. et si pre
dicta remuerit debet ei interdicti in
gressus ecclesie. et in obitu debet ca
rere ecclesiastica sepultura. In sup
tales debent p dñari pena pecūia
ria. et eo. statumus. Et hec oia fz
Goff. p tribunali sunt. Ceterum i
iudicio aie discret⁹ sacerdos mol
liet hunc rigore. **A.** Immo et i fo
ro pñiali etiam hic rigor seruad⁹
est p erq. i cōdēnatione pene pe
cuniarie qñ blasfemia publica est
fm mōz in positi sup pñior p. in
additione magna **B**

Quā liceat maledicere creatur
irrationali. **R.** Creature irrationa
li contigit maledicere qñq mōis
p mō fm q ordinat ad homines
p modū subuentionis. s. q. p eas
sūcūt hūane neitani. Et h mō de
homini dicat. **M**aledicta terra in
ope uo. **A.** Gen. 3. **B.** ut s. p eius
sterilitatem homo puniret. Et ita
etiam itelligitur quod habet De
ut. 28. **B**enedicta horrea tua ma
ledictū horreū tuū. Sic et Dauid

maledixit montes gelboe fuit ex-
positione Greg. 2. fin q ordinat
ad hominē p modū significandis
sicut dñs maledixit ficulneē i signi-
ficatione iudee. Mat. 21. 3. f. 3 q
ordinatur ad hominē p modū cō-
tinentis. s. loci uel tēporis. Et sic
Job maledixit diei natiuitatē sue
Job. 3. Et ppter culpā originale
quā nascendo ptraxit et pp pena
litas inde sequētes. et pp b enaz
pōt intelligi Dauid maledixit
mōtib⁹ gelboe 20. Regl. p. ppter
cedē ppli q in eis cōgerat. Pre-
dictis trib⁹ modis nō cōpuit nec
licet homini maledicere irratiōa-
li creature. nisi forte spēali dei re-
uelatione. A. Vel nisi in his non
tenderet odiū creature s. de testa-
tōez mali culpe l. pene. iuxta illud
Job. 5. Vidi stultū firma radice et
maledixi pulchritudini eius statim
B. 4. ptingit maledicere irratiōabi-
libus rebus iquāntū sūt creature dei
et hoc est pccū blaffemie. s. pōt cō-
tingere maledicere eis fm se con-
sideratis et hoc ē ociosus et uanū
et p pñs illicitū. hec sumpra sūt de
Tho. fa fe. q. 76.

Malefactor

Si malefactor p fugere ul se de-
cedere uide s. accusatus. s. pli.

Maleficiū

Uno mō qdlibet sortilegiū
de quo agit. L. de male. et mathe.
per io. de quo etiā multa habent
j. sortilegiū. p totū. et de tali male-
ficio iquāntū ipedit matrimoniu.
habet ex de fri. et male. et sup ipe-
dimentū. 15. in quatuor ulumis. s.
Alio mō dicit maleficiū qd cū q

crimē ut furtū. rapina. homicidiū
et huiusmōi dicit et qsi maleficiū
qñ est nocumētum preter propo-
situm. ut cū index per impitiā ma-
le iudicat uel cū de domo alicuius
alqd ē eiectū qd nocuit trāseunti-
bus. ut Insti. de obli. que ex q de
lic. in prin. et p totū. An ū malefi-
ciū quod est sortilegiū possit tolli
per aliud maleficiū. uide sup. ipe-
dimentum. 15. s. fi.

Manumissio est

datio libertatis. Mā quā-
diu qō i seruitute et manui potesta-
ti suppositus ē manumissus uero
liberatus ē. in Insti. de liber. in
pri. Et manumissi dicuntur liber-
ti. de quibus habet sup liberis.
C. Quis pōt manūtere. B. Ma-
numittere pōt dñs q ē maior. 20.
annis. nisi al non habeat admini-
strationē. ut furiosus et prodigus
Minor uero. 20. manumittere in-
ter uiuos nō pōt nisi ex cā. et tunc
si ē maior. 17. annis. L. qui manu-
mit. non possunt. l. si minor. A. cō-
iuncto. s. fi. in Insti. ex quibus ca.
manu. licet. B. Sed in ultima uo-
luntate pōt. ex q pōt testari. s. post
14. annum. L. qui manumit. non
possunt. Auten. sed de iure. A. al
incipit. sed hodie. et idē dī i dicto
s. fi. in Insti. B. Itē eps pōt mān-
mittere seruos ecclesie benemeri-
tos. 12. q. 2. si quos pōt et alios nō
benemeritos dū tñ det eccleie pro
uno duos eiusdem meriti et pecu-
lij. 12. q. 2. eps qui mancipium. Et
fm x b. intelligi debet q dei d su-
is bonis. pprijs nō de rebus eccle-
sie. Itē pōt manumittere causa mi-
serationis. 12. q. 2. cū redēptor. qd

intelligi pōt de benemeritis. Itē
abbas non pōt manumittere ser-
uum monasterij nisi de consensu
epi et monachorū. dis. 54. abbat.
nisi sit cōtraria consuetudo ex de
his que fi. a prela. ea nō scitur. Itē
seruus cōis pluriū manumitti pōt
ab uno. sed d3 manumissor alios
seruare indēnes. A. Hoc est qd an
manumissionē d3 precii iustū da-
re. uel si recusat recipi. d3 depōef
p publicas psonas et cū sigillo a-
pud edē sacrā. ut in l. de q statim.
B. L. de cōi ser. ma. l. i. Et nota qd
nō ualet manumissio i fraudē cre-
ditor facta. L. q ad liber. puo. nō
po. A. B. l. i. L. q manumit. nō
pnt. B. l. i. i. Insti. ex q. cau. ma. li.
§. i. A. Idē in sum. cō. li. 3. n. 17. q.
10. fm Ray. et Al. et Hosti. B.
Qualr fieri debeat māumissio.
R. multis modis. Aliqn in ecclesia
sub aspectu epi et plebis. et d3 de
h fieri scriptura ad cautelā futuri.
L. de his q i eccle. ma. l. i. ex d ser.
nō ordi. c. i. Itē sit qnq coram iu-
dice. et d3 manumissio iudicte. nā
iudicta appellabat uirga ptozia
cū q tangebant a ptoze illi qui ma-
numittebant. A. De h i Insti. de li-
berij. §. multis. et ibi glo. B. Et si
quidem manumissio fiat ad hoc
ut manumissus ordinetur. d3 poti-
us fieri corā iudice. ecclesiastico q
corā seculari. ar. ex de ser. non or-
di. c. i. Itē pōt manumissio fieri in
secreto. ut dicat dñs. esto liber. uel
inter amicos uel per epistolaz uel
per testamētum uel quālibet ul-
tiā uolūtatem. Itē pōt fieri dieb⁹
seriatis. Itē tam de die q de nocte
et a pcedente per uiam. A. i. a iu-
dice et non p tribunali sedente. ut

in textu de quo Ratim. B. i Insti.
de liberij. §. multis autē. Insuper
serui fiunt liberi per alios modos
quā per manumissionē. quos uid
j. seruus. i. §. si. Princeps q3 sola
uolūtate manumittere pōt. L. de
cōi ser. ma. cū apud.

Altrimoniū

j^o cōmuniter. quid su mfi-
moniū. R. Altrimoniū est uiri et
mulieris cōiunctio idiuuā uite
cōsuetudinē retinēs. 27. q. 2. c. i. ex
de pñp. illud. et in Insti. de nup.
§. 2. A. In hoc. §. nihil de hoc uid-
tur dici s3 in alijs allegatis. B. q
Ray. exponēs dicit. Ari et mulie-
ris. non uiroruz et mulierū nec ut-
ri et mulierum. q3 nec un⁹ uir plu-
res uxores nec una plures uiros
habere pōt. Coniunctio. s. aiorū
et matrimonialis. Indiuuā uite
cōsuetudinē retinēs. hoc est qd neu-
ter absq3 cōsensu alterius pōt cō-
tinētā pfiteri uel o3oni uacare. ut
hic. §. ult. in fi. nec se alteri copu-
lare sed sibi inuicē mutuā fidē ser-
uare. et debiti redditōne et mutuā
inuicem in necessarijs ut pnt sub-
uētiōne pbere debēt. Et qd q in-
diuiduam et c. intelligit fm b. de
mfi monio cōsumato p copulam
carnalē. q3 an posset separi i casta
ut d3 s. ipedimētū. i. §. 2. Itē intelli-
git de matrimonio fidelium. q3 et
mfi moniū infidelium posset separi
ut s. ipedimētū. 9° per totum. A.
Idē in sū. con. li. 3. n. 2. q. i. ubi po-
nūtur et alie diffinitōes mfi mo-
nii q pnt reduci ad predicta. B.
Cū d3 mfi moniū. R. fm Ray.
Dicitur qm matris muniū. i. offici-
um. q3 dā mulieribus eē matres

et ideo magis denotatur a matre
q̄ a patre. qm̄ in eo plus apparet
matris officij q̄ patris. Idem
Tho. Pe. et hosti. A. Idē in dca
q. 1. in sum. con. eo. 11. 2. B

2 **¶** Atz matrimonij sit sacramētū
R. fm̄ Tho. in 4. dis. 26. Sacramē
tū importat remediū s̄ peccatum
per sensibilia signa. et cū hoc iue
niatur in matrimonio inter sacra
mēta computat. A. Et illud reme
diū est duplex. s. curatiū et pre
seruatiū. Primiū dat in alijs sa
cramētis. Secūdiū i sacramēto ma
trimonij fm̄ Pe. et in sū. cō. 11. 3.
11. 2. q. 1. Magis aut̄ uidet̄ dici sa
cramētū ex eo. q̄ ē sacre rei signū
i. p̄iūctiōis xpi et ecclie ad Eph. 5.
Et ut p̄z i dca. q. 2. Pe. addit q̄
p̄iūctiō exterior ē sacm̄ m̄. p̄iūc
tiō v̄o interior aīoz sacm̄ et res
effectus gr̄e q̄ ibi cōfert̄ res et non
sacm̄. et ē res prio signa. Res v̄o
signa secūdarīo ē p̄iūctiō xpi et ec
clesie. B. Et forma qdē huius sa
cramēti sūt v̄ba. A. siue alia signa
ut in dca. q. 2. B. quibus p̄sensūs
m̄rimonialis exprimit̄. et sic p̄nia
nō h̄z aliā materiā nisi ipsos act̄
sensui subiectos qui sunt loco ma
terialis elementī. sic sacm̄ matri
monij h̄z p̄ materia ipsos act̄ qz
p̄ficiūt p̄ actū ei⁹ qui sacramēto ipo
uit. Unde ap̄ls Eph. 5. dicit Sa
cramētū hoc magnū et c.

3 **¶** Qm̄ m̄rimonij fuit institutum.
R. fm̄ Tho. in 4. dis. 26. Matri
monij fm̄ q̄ ordinat̄ ad p̄creatio
nē. plis que erat necessaria etiam
p̄ctiō nō existēte. institutū fuit ante
p̄m̄ Ade. in hoc q̄ hoi mulieres
adiutoriū de costa formauit et di
xit eis. Crescite et multiplicamini

et c. Gen. 1. 2. A. p̄iūcto. c. 1. B. Adā
v̄o cū dixit hoc nūc os ex ossib⁹
meis et c. v̄ba illa. p̄iūct̄ a deo ispi
ratus ut intelligeret m̄rimonij insti
tutionē a deo faciā. sed fm̄ q̄ m̄ri
monij p̄bet remediū cōtra vuln⁹
p̄cti. sic institutū fuit post p̄m̄ ipe
legis nē. Scdm̄ aut̄ undetermina
tionez p̄sonarū institutionē habu
it in lege Moyli. Et fm̄ q̄ rep̄sen
tat p̄iūctionem xpi et ecclie insti
tutionem habuit in noua lege. et
h̄z h̄ ē sacm̄ noue legis. h̄ Tho. et
de pria et fa institutionē. 32. q. 2. 8. h̄
ita. et c. de diuor. gaudemus.

4 **¶** Que sūt cāe institutiōis matrio
ny. R. scd̄z Ray. Due sunt p̄ci
pales. s. susceptiō sobolis educan
de ad cultum dei. Gen. 1. crescite
et multiplicamini et c. et unio sō
nitiōis. i. Co. 12. Propter for
micationē vnusqz h̄at suā vxo
rem et vnaqueqz suū virū. et ista
causa solū p̄m̄ extitit. Secun
darie v̄o multe sūt. vt qnqz pacis
reformatio. pulchritudo vxo. is
diuinit̄ et huiusmodi.

5 **¶** Illud tenet matrimonij n̄ sc̄m
cā. plis s̄z et p̄pter secūdaras cās
nūc dictas. puta p̄pter pulchritu
dinē diuinas et h̄m̄m̄. R. s̄z Ray.
Sic. Sufficit. n. q̄ cōtrahere intē
dunt et p̄sentiant p̄ uerba de p̄m̄.
32. q. 2. solet q̄ri. Deut. 21. Si vide
ris mulierē pulchrā i medio cap
tuorū et amaueris eā uoluerisqz
in vxorē habere. introduces eā in
domū tuā et c. Con. Tho. et Pe.

6 **¶** Quoi sūt bona m̄rimonij. R.
scd̄z Ray. Sūt p̄cipalit̄ tria. s. fi
des. p̄les et sacm̄. 27. q. 2. oēs. In
fide attendit̄ ne cū alio uel cū alia
comisceat. In p̄le ut amāter susci

piat et religiose educet siue infor-
metur. In sacro ut mīmonū nō
separet. **A.** Nec satis colligūt i. d.
c. oē. **B.** Et ei fiat mīerdu sepacio
corpals ut ex coi p̄sēu cā oīois i
religions vel et pp fornicatōez tñ
mīmonū inter fideles postq̄ ri-
te p̄tractuz et p̄sumatū ē inseparabile
ē vsq̄ ad mortē. et p̄dicta tria bōa
adeo sunt substantiālia coniugio q̄
cōditio p̄tra aliquod illoz apposi-
ta vitiat p̄tractū matrimonij. extra
de p̄di. appo. c. si. De qua mā ple-
ne hētur. j. mīmonū. 5. §. 1.

7 **E**t intentio nō seruādi fidē vitiet
mīmonū. **R.** scd̄z v̄v. Si aligs
cōtrahit matrimonū nō hñs pro-
positū seruādi fidem s̄z adulteran-
di nihilominus t̄z matrimonū. **A.**
Con. **Pe.** i. sū. 2. li. 4. ti. 2. q. 54. **B.**
Dūm hoc nō deducat in pactum.
si autē deducat in pactū. ut q̄ liceat
adulterari vel q̄ p̄stīuat vxorem
nō p̄bitur matrimonium. extra de
condi. ap. c. si. De illis vero qui nō
habent intencionem cōtrahēdi ha-
bentur. j. mīmonū. 4. p̄ ioum.

8 **E**tiam intentio nūq̄ exigendi
debitū vitiet matrimonū. rñ. s̄z
v̄v. Credo q̄ p̄trahitur matrimo-
nium. sicut fuit inter beatāz v̄ginē
et Joseph et credo et si intendam
solū nō petere s̄z ērnegat q̄ teneat
matrimonū. dūmō hoc non odu-
catur in pactū. q̄ tunc non tenet.
A. Cū p̄io dcō con. **Pe.** s̄z discor-
dat a s̄o dicēs q̄ de bono fidi ma-
rimonialis duo actus sunt. Unus
essentialis. s. non negare coniugi
vsum sui corporis. et intentio op-
posita huic matrimonū excludit.
Alter accessorius. s. non exhibere
alteri corpus suū. et itēno huic op-

posita mīmonū nō excludit. ut in
d. q. 54. et sequentibus. **B.**

Et intentio nō hñdi prolē exclu-
dat mīmonū. **R.** s̄m **Pe.** Firma
intentio plē curandi excludit ma-
rimonū. dico maxime. si deduca-
tur in pactū. s̄z tñ intentio non edu-
candi prolē non excludit. **A.** con.
Dug. et glo. **Rap.** vi in sum. con.
e. ti. q. 56. **A.** Sili nec excludit ma-
rimonū despatio. plus. q̄ adhuc
pōt esse matrimonū i remedium.
A. Idē i sū. 2. m. d. q. 56. **B.**

Et intentio ducēdi aliā vxorē
excludat mīmonū. **R.** secundum
Pe. si intendi ducere aliā dimis-
sa alia non ē matrimonū. q̄ et se-
cūdum. v̄v. talis videtur p̄trahere
ad t̄ps. 3. q. 2. solet queri. **A.** Et ibi
p̄z q̄ pp hoc isto cāu mīmonū
nō valet. Nec obstat q̄ iudei p̄tra-
hunt cū p̄posito diuerendi qñ vo-
luerint p̄ libellū repudiij. q̄ hoc nō
deducunt in pactū. q̄uis ex vi cō-
stitutionis vel p̄suetudinis vel etiā
sola voluntate mutata postea diue-
rant. sicut et de eo qui mutata volū-
tate intrat religionē secūdu **Pe.** et
in sū. con. e. ti. q. 57. **B.** Si vō ista
retenta. nihilominus cum ip̄a erit
matrimonū. **A.** Idem in dicta. q.
57. **B.**

Et intentio beatā v̄ginē et Joseph
fuerit p̄fectū mīmonū. **R.** s̄z p̄e. i.
4. di. 30. Duplex ē p̄fectio mī-
monij. una q̄tū ad esse. q̄ quidem
sit p̄sensuz v̄bis de p̄nti exp̄ssum
et tali p̄fectio matrimonium illud
p̄fectum fuit. Alia p̄fectio quātum
ad op̄atōez. et sic nō fuit p̄fectum.
q̄ actus p̄p̄ius mīmonij est car-
nalis copula. in quā ut ibidē dicit
Tho. virgo nō p̄sensit explicite s̄z

9
implicite a deo certificata. A. i. si
fuisse certificata. ut pz ex sequenti
bus. B. Et sic virginitate sua deo
pmisisse in libro finay dr.

- 12 **Q**ue dicitur inter matrimonium
legitimum et ratum. secundum Ray.
Matrimonium legitimum et non ra-
tum est quod legali non institutione vel pro-
uincie moribus inter fideles pira-
bitur. quod ideo dicitur non ratum. quia sine fide
fit. An Aug. non est ratum coniugium quod si-
ne deo est. Rati vero et non legitimum est quod
inter fideles et legittimas personas. scilicet
sine legitima solemnitate contrahitur. Nec
distinctio probatur. 28. q. 1. §. ut illud
et ex hoc dimor. quanto. et c. gaudium.
13 **Q**uis est effectus matrimonij. secundum Ray. Effectus est quod ex quo semel est
coniugium inter aliquos fideles. nunquam
desinit esse. et si alter efficiatur hereticus
32. q. 7. c. 1. et c. de dimor. c. qua-
to. Nec maritus potest dimittere uxorem
re siue efficiatur ceca siue leprosa vel
aliquid tale. nec uxor virum. 32. q. 5.
horedus. et c. si uxorem. nisi tamen ea
fornicatoris. et tunc si dimittat matrem
at sine coniuge vel recedat uxori.
32. q. 1. dixit dominus. Item alius effectus
est. quod mulier potestatem sui corporis non
habet sed vir. et vir potestatem sui cor-
poris non habet sed mulier. et ideo post
copulam carnalem nec religionem potest
alter eligere iuxta alterum nec contra-
nuptia perferri. 33. q. 5. c. 1. 2. 3. et 4.
Est et alius effectus quod vir compellen-
dus est reddere debitum uxori. 13. nun-
quam cognouit eam et reuerso ob-
stante supueniente affinitate. extra
de eo quod cog. co. vx. sue. discretio. 2.
et c. tue. Ille tamen punxit quod ipsa affi-
nitate est innocens monendus est quod con-
tineat. quod si nolit tunc nocens tenetur
ei debitum petens reddere sed exi-

gere nunquam potest. A. ut patet in alleg. iu-
ribus. et debet reddi cum timore. ut
in dicto. c. tue. B. Item vnum coniugum
sine consensu alteri non potest orare. itelli-
ge oratione priuata et ita longa quod est
impediens debiti coniugalium. Secus
de oratione solenni ut misse tempore a ca-
nonibus diffinito. de pse. dist. 2. ois
homo. et 33. q. 2. quos de. A. et de co-
secra. dist. 1. omnes fideles. et c. mis-
sas. B.

Matrimonium.

2º quod possit contrahere. Et patet
quod de virum puer possit contrahere. secundum Ray. Etas apta in puero est aetatis
14. et in puella. 12. et de despo. ipu. i
puberes. et c. contrahat. et si ante con-
trahunt non est matrimonium. ut habetur. §.
impeditum. 13. §. per A. nisi essent pro-
ximi pubertati. et ita quod malitia sup-
pleret etatem. et de despo. ipu. de
illis. Con. Tho. et Be. ut in sum.
2. li. 4. ti. 2. q. 19. B.

1 **Q**uod furiosus possit contrahere. secundum Ray. furiosus vel insanus dicendo verba
matrimonium efficiens non per hoc con-
trahit quod animus presentire non potest. 32. q. 7.
neque furiosus. Intelligendum quod dum
est in furore. nam si habeat lucida in-
terualla contrahere potest. ar. 3. q. 9. in
dicis. 7. q. 1. quibus trisse. A. Idem
in sum. 2. co. ti. q. 6. secundum Ray. B.
2 **Q**uod ebrius possit contrahere. secundum Ray. Si ita ebrius
sit quod nescit quid agat non potest. sic
et de furioso dictum est. nisi quod se-
cit in ebrietate ratum habuit pro ea
Quod si ebrietas non sit tanta quod usus
rationis auferat contrahere potest si-
cut et dictum est. §. ebrietas. §. 5. A.
Idem in sum. con. co. titu. q. 7. et
sequen. B.

3 **¶** Nihil abñtes possint p pro
curatorē trahere mñmonū. *R.*
pñt. sicut Isaac cū Rebecca. 32. q.
2. §. cū dñ. s. non ē idoneus. pcura
tor nisi sup hoc hēat spāle manda
tū nec pōt aliū subsumere nisi sit ei
spāst pmissus. 7 si fuerit reuocatus
anq̄ traxerit lz tam ille quā illa
cū qua traxit h ignorauerit tam
non lz matrimonū postea trah
tum. ex de procu. pcurator li. 6.

4 **¶** Multi sunt qui non possūt cō
trahere pp impedimēta que sūt inter
eos. *Uide. j. impedimēti pñt cū om
nibus. c. se. An leprosus possit cō
trahere. vide. §. leprosus. §. 1. A.*
*Aduertēdū ē q̄ edictū de matrio
nio trahendo dñ. phibitorius. i.
q̄ ois qui nō. phibet trahere pñ.
ex de spon. cum apud. vt nō. in sū.
p. eo. ii. q. 16. fm Ray. B.*

5 **¶** Sed nunquid abñtes possunt
trahere per solas litteras. *R. fm
Ray. Si ille vel illa cui mittuntur
nulli expūit pñsus suus. credo
sine pñdicio q̄ pñcūq̄ pñuat
non ē mñmonū. s. tunc demū erit
qū nōficauerit siue significando
hoc illi qui misit lras siue alij dicē
do. A. Hoc vñ ponus fuisse dictū
glo. Ray. vt p3 in sum. con. eo. ti.
q. 31. Ratio autē ē. vt 7 ibi colligif.
q̄ ad matrimonū cōsensus nō suf
ficiat nisi ad extra fuerit expressus.
Facit extra de spon. cū apud. B.
A. p̄ qui cūz vna traxit sponsalia
possi trahere matrimonū cūz
alia. vide. j. spōsalia. §. 8.*

Matrimoniu

3. qūo trahit. Et querit p
mo. A. p̄ per pñsus trahat mñ
monū. mñ. fm Ray. Ex quo vir p

sentit per verba de presenti in ma
liorem 7 illa in virum dicēdo. ac
cipio te in meā. 7 accipio te i meū
vel cōsentio in te tanq̄ in vxorem
seu alia equipollēta verba. statiz
ē mñmonū ē si pñsus non exp
mat verbis. s. signis in his qñ pñt
dicere. vt mutus vel non audif. vt
surdus. Sine cōsentu vero quecū
q3 alia dicantur vel fiant ē si inter
ueniat carnalis copula non ē ma
trimonū. ex de spon. duo. tuas. 7
c. dudum. 7 ex de spon. si inter. 7
cūz apud. 7 vide se. §.

¶ Sed vñ ipa verba sint necessa
ria. mñ. s. p̄. Sicut dicit magister
sniayñ solū cōsensus iterior fac ma
trimonū. s. requirit expñsio vñboz.
q̄ sacm res sensibilis ē 7 i eo req
ritur signū exteri expñsuz. Expres
sio at hō cōuenientius sup vba de
pñt. A. Jo i valētib⁹ log necessāia
sūt vba. ex de spō. c. me sñmatis fm
Ray. 7 vt nō. in sum. con. eo. ti. q.
3. B. S. 7 pōt fieri p aliū modū.
vt per lras absentū. vt dictuz ē. s.
matrimonū. 2. §. p̄. vel p euidē
tia signa pñtuz nō valentuz log.
vt in pcedenti. §. dictuz ē.

¶ Quid si q3 dicat. volo te dece
tero hñe i vxorē. vel volo q̄ tu sis
mea vxor. seu te esse vxorē meam
nūquid cōtrahit mñmonū. mñ. s. 3.
vñ. In talibus recurrēdū ē ad in
tētiōez cōtrahētū 7 h3 eā iudican.
Qd si de intētiōe cōstare nō possit
vere nec psumptiue. dicēdū q̄ qñ
hoc vñbū volo pñgñt ifinitio ver
bi substantiu vt esse. vel vñbū non si
gnificātis actū sed relatōez vt hñe
seu tenere. A. Quia in his vñ que
daz relatio mariti ad vxorē 7 ecō
uerso. q̄ n pñ d iure aliq̄ teneri p

uxore nisi ipse teneat p marito ⁊ e
 cōuerso. **B.** Tunc per hoc vbum
 volo pon^o d^z expam^o volūtas cō
 comitās q̄ pcedens. vñ p pdcā v
 ba psumēdū ē m̄rimoniū esse con
 tractū. ex d^o spō. ex parte. pferri qñ
 pcessit interrogatio vt vis me h̄re.
 ⁊ adhuc expressus ē si addu dicēs
 de cō. volo. Sec^o aut esset si hoc
 vbum volo iūgeret cū infinituo signi
 ficatē aliquē actū. **A.** s. simplicem
 absq̄ relatōe vt i exēplis q̄ subiun
 gunt. **B.** Tunc ei vñ expam^o vo
 luntatē pcedentē potius q̄ conco
 mitantē vt cū dicit volo bibere vo
 lo comedere. ⁊ ita si dicat volo te
 accipere. **A.** Nā aliq̄s pōtēt de iu
 re velle aliquez accipere. ⁊ illa nō
 eū. ⁊ sic ē hic simplex actus sine re
 latōe. **B.** vel in te p̄sentire tanq̄ in
 meā n̄ erit m̄rimoniū. **A.** Idem in
 sū. con. eo. ii. q. 4. ⁊ se. **B.**

5 **Q**uid si dicat vir p̄mitto q̄ sp
 pui d^o tibi sicut uxori. ⁊ illa filia
 respōdit. rñ. f3. **H**ost. Nisi aliud p
 testēt p m̄rimonio iudicabo. arg.
 ex de spō. ex l̄ris. ⁊ ex d^o in cū. q̄
 quē admōz p̄rio rñso in p̄ri. **A.** Idē
 i sū. con. eo. ii. q. 6. **B.**

4 **Q**uid si dicat vir p̄mitto q̄ nō
 dimittā te p meliori vel peiori. rñ.
 fm hosti. idē q̄ in superiori p̄rio
 §. dcm̄ ē. Nā i talibus dubijs ē pro
 m̄rimonio iudicandū. ex de sen. ⁊
 re iud. c. fi. ex de test. l3. ex q̄dā. **A.**
 Idē i sū. con. eo. ii. q. 7. Et additur
 Idē si dicat q̄s. vis vel placet tibi
 talis. ⁊ ip̄a respondet. volo vl̄ pla
 cet. **B.** Tñ f3 p̄sciam itentiōi eorū
 ē standum. **A.** hoc vñ si illud p̄ti
 gat sine alioz p̄iudicio vel scan
 dalo. als etiaz in foro conscientie
 standum est cōmuni significatiōi

vboruz seu iuris inīptatiōi. ut i. c.
 ex l̄ris. l. ex de spon. **B.**

5 **Q**uid de illis q̄ post datā fidem
 de cōtrahēdo dicū. bibam^o noie
 m̄rimoniū ul̄ osculemur nos in
 uicez. nūquid cōtrahit m̄rimoniū
 R^o fm x x. **C**redo q̄ nō. nisi hoc
 agēdo voluerit recedē a spōsalib^o
 de futuro ⁊ p̄trahere d^o p̄nti. Nam
 q̄ dicūt noie m̄rimoniū itelligen
 dum est cōtrahendi potius q̄ cō
 tracti cū ante actuz nō sit de m̄ri
 monio f3 de sponsalibus. **A.** Nisi
 de cōtraria intentione constet salte
 per certa indicia fm eū dē. ut in sū.
 con. eo. ii. q. 8. **B.**

6 **Q**uid si nihil acti sit de sponsa
 lib^o sed simpliciter vierqz dicit dēa
 xba ⁊ sequit osculū de coi p̄fesu.
 R^o fm x x. **C**redo q̄ si p̄trahētes
 per h̄ intendebāt cōtrahere cōtra
 ctū est. Ad iudicandū aut de inie
 ctione recurrēdū est ad circūstātiās
 vborz pcedentiuz ⁊ subsequētiuz ⁊
 huiusmodi idicia. Qd si nulla ap
 pareāt nō credo q̄ sit m̄rimoniū
 iudicandū. ⁊ p̄ferim si vierqz vel
 alter negat se intētiōem habuisse
 cōtrahendi. aut si alter ad secunda
 vota transierit. **Con.** **H**ost. **A.**
 Idē in sū. con. eo. ii. q. 9. **B.**

7 **Q**uis sit p̄sensus ille q̄ requirit
 in m̄rimōio. rñ. scd3 Ray. Intell
 de p̄sensu m̄rimonial societatis pp
 quē sequit q̄ eos o3 cohabitare. n̄
 aut intelligitur principalr de con
 sensu cohabitatiōis. qz tunc iter fra
 trē ⁊ sororē esset m̄rimoniū nec ē
 de p̄sensu in carnalē copulā. qz tē
 iter Mariā ⁊ Ioseph non fuisse
 m̄rimoniū de quo dictuz ē. s.
 m̄rimoniū. l. s. antepenulti. **Unde**
Tho. in. 4. distinc. 28. dicit q̄ iste

consensus non ē i carnalem copu-
lā explicite sed implicite qz i iunga
li sociate iplicat mutua potestas
cōmunionis non tñ rep sed etiam
corporum. *Con. A. De. vi i sum.*
con. eo. ii. q. 12. Et quod dñ de coio-
ne rep itelligit quo ad necessario-
rū subuentionē et non quo ad alia
bona cum nullo iure caueatur. *B.*

8 *C*larū consensus ad tempus faci-
at matrimoniū. *R. fm Pe. Cum i*
separabilitas sit essentialis mīmo-
nio vt i diffinitōne eius ponitur iō
ad matrimoniū regritur consen-
sus ad i separabilitatem. et si sit ad
tempus non facit matrimoniū. *32*
q. 2. solet queri extra de conappo.
c. vlt. A. Idem in sum. con. eo. ii.
q. 13. *B.*

9 *P*one qz qdam i pñtia plurius
soroꝝ dicat eis promitto vobis qz
vnā ex vobis ducā i vxorez et oēs
respondēt placet postea cognoscat
vnā nunqd ē mīmoniu. *R. scdm*
Hosti. Sic qz ipso facto cōsēnt. ar.
extra d appel. dilecti. et c. vt nostrū
A. Idē i sum. con. eo. ii. q. 18. Ad-
uertendū aut fm *Pe. et i sum. cō.*
eo. ii. q. 10. qz i his qui sūt alieni iu-
ris sufficit ad mīmoniu etiam ta-
citus p̄sēsus tunc exp̄ssus v̄bis co-
rū i qz sū p̄tate vt patet i filio seu
filia. *32. q. 2. honoratur. Cō. Th.*
et Inno. et h̄ clare habet i. c. si i fan-
tes. extra de despō. ipu. li. 6. Glo.
etiā *Ray. dic.* Quid si vir dicat. ac-
cipio te i meā vxore et mulier nihil
rñdet. nūqd ē mīmoniu. Et rñdet
qz v̄ba i mīmonio non sunt d sub-
stātia mīmonij sicut i baptismo et
eucharistia. v̄ba tñ aut nūq aut alia
idicia sunt necessaria ad hoc vt cō-
stet ecclie de mīmoniali p̄sēsu vn-

de si puella log verecūdat et tñ pa-
t̄ se subartari p̄ anulū i immissione
vel pat̄ se dotare. ipsa taciturnia
te et patientia cōsensus ei⁹ exp̄mit
q̄uis lingua taceat fm *Hosti.* Et
Tho. etiā dic̄ sufficē i h̄ casu qz nō
p̄dicat. Si aut nulla alia sint idicia
de p̄sensu ei⁹. dic̄ glo. eius. *Nō cre-*
do qz p̄sumēdum sit p̄ matrimoniū
propter illa tñ. *Hosti. qz dicit qz*
solū p̄sensum regrit ecclia quo ad
essētiā mīmonij. v̄ba aut regrit
ad hoc vt cōsēsus p̄bet. qz si desi-
ciat sufficē debēt signa etiā i loquē-
te. Dicit etiā qz si scribāt volūtatez
suā sine v̄bis videt̄ ē sufficere. *B.*

10 *Q*uid si omittant consueve solē-
nitates et fiat matrimoniū clande-
stine siue occulte. *R. fm Ray.* In
hoc casu nō p̄sumitur cōiugū sed
adulteriū siue fornicatio. *30. q. 5.*
aliter. Non tñ itelligas quin possit
esse verum matrimoniū. sed canō
logtur fm illud qd ecclia p̄sumit.
A. Ael qz etiā nō dñ legitimuz qz
ad honestatē scōz eūdē *Ray. et in*
sum. 2. eo. ii. q. 58. B. Addit Pe.
dicēs qz cōsensus clandestinus du-
plex esse pōt. Vn⁹ qz q̄uis fiat sine
solēnitāte eccliaistica et publica. sit
tamē i presentia testiū. et talis con-
sēsus facit matrimoniū et verum et
p̄sūptū. Alius qui sit sine presen-
tia testiū. et talis q̄uis faciat matri-
moniū verū. non tñ facit p̄sūptū.
Unde consulēdū ē talibus. *A. hoc*
fuit dictum *Ray. i sum. con. dicā.*
q. 58. B. qz de nouo et publice con-
trahant et faciāt p̄niam qz scandali
zauerunt eccliam. et predicti certe
exposuerunt se non p̄no pericu-
lo nā posset alter alterū dimitte qñ
vellet de facto cum alio vel alia

30
trahere et sic i adulterio manere
q: non posset pbari pmiu matri-
monium. Idem Hosti.

Matrimonium

1
iur. Si fiat p intentione. Et q
ritur primo. Si q contrahit vbo
sed dissentit aio. nuqd sit matri-
monium. R. fm x x. Si vierqz vel al-
ter aio dissentiat no e matrimoniu.
Si m de vbo cõstitit. ecclesia ppe-
let eos simul esse. cu de intentione p-
stare non possit. unde nec credere
eis si dicat se non intẽdisse. qz t gli-
bet sic posset dicere et separari. Si
tñ signis evidentibus appareat de
simulatione ecclesia non iudicabit
matrimoniu esse. vel alijs verb sta-
bit qñ vere dicta sint. Idẽ. Tho. et
De. in. 4. dis. 18. A. Nec pum sue-
runt dicta Ray. et partim palle-
tor doctoz et c. Al. vt in sum. con.
lib. 4. ti. 2. q. 14.

2
B
C Quid si ille q cõtrahit spõsalia
vel eua p hui vbo de pñenti. et nõ hz
intentionem contrahendi sed extor-
quedi carnale copulam. dñde co-
gnoscit eam. nuqd est matrimoniu.
R. Presumit p matrimonio debet.
notat eẽ de spon. tua. et ita iudicat
tur in foro iudiciali. sed i foro pñie
si ille non pposuit eam ducere nec
vnqz consensit i eam n dñ ex illo fa-
cto matrimoniu iudicari. qñ ex al-
tera parte dolus affuit et defuit oio
cõsensus sine quo nequeit cetera
sedus efficere piugale. vt i. dicto. c.
tua. Idem Tho. De. et Al. Et ad-
dũt q illa ex parte cuius nõ e dolus
excusat a pctõ. sed deceptor si ve-
ram vult facere pñiam necesse ha-
bet illam sine fictione ducere qñ
i eo est. A. nisi interim contraxerit

cum alia. qz tenet matrimoniu cõ-
secunda hoc casu scdm doc. cõter
lz qdam pñadixerint. vt i sum. p.
eo. ti. q. 15. B. vel dare ei viru sibi
pueritẽ aut alit sibi satisfacc. Ad-
dit m Th. q ad h tenet si vir sit eq-
lis pñionis cum illa. A. et multo
plus si iserioris fm eundem. vt in
sum. con. eo. ti. q. 14. B. Nam fuit
multo melioris pñionis vel aliud
signu euidens fraudis appuerit p
probabiliter psumi q sponsa non
fuit decepta sed se decipi sinxerit et
tunc nõ tenet ad pñca vt qdaz di-
cũt. A. Hoc tenet Al. et addit. Itẽ
si vnus sit melior forma nõ obstat
qn teneat eã ducere et i eam cõfeti-
re. vt dicta. q. 14. B. Similem ca-
sum habes s. luxuria. s. 2.

2
C Quid si talis pñstet corã pñri-
bus qñqz facit non facit aio cõ-
trahendi. et postea vbo pñit et co-
gnouit carnaliter. nuqd iudicabit
matrimoniu. R. fm x x. Sic. qz
recurrẽdum e ad cõem itelligentiã
vboz. et qz iterptatio facienda est
pñra eũ q dolũ adhibuit. et quia qñ
uis pñstationem pb et. ponit in
postea voluntatẽ mutare. A. Con-
Hosti. vt i sum. con. eo. ti. q. 17. Et
hoc itelligẽdu e qñ qñ dolose fecit
pñstationem quia tunc fiet vt in
precedenti. s. dictum est. Secus si
fecit ob iustam causã forte ad eũ
randum scãdalu nec fuit secuta car-
nalis copula. quia tunc non est ma-
rimoniu p deficientem consensu
nec iste ad aliqd tenet eũ nõ fuerit
in dolo. vt pñ in dicta. q. 17. Al. dic-
q qñ quis pñrahẽdo matrimoniu
vel sponsalia aio decipiẽdi nñ vñt
verbis cõsuetis dicẽdo. accipio vñ
accipiã te i vxorẽ. et sequitur postea
ad

carnalis copula aio fornicandi 3
huiusmodi psumptum matrimo-
niū nō admittitur probatio i 3rū
et de spon. is cui. Quando aut talis
contrahens nō videtur forma cōsue-
ta vboruz sed dicit mutato suo no-
mine Johānes vel Petrus dīpō-
sat sic cōiugit in casu. c. tua nos. et
de spō. tunc 3 h'mōi psumptum ma-
trimonium pp carnalem copulaz
subsecutā admitti pōt pbario i 3-
rium ad pbādū fraudē. lz difficile
sit eā pbare. qua probata pronun-
ciabit nullū fuisse matrimonium et
poterit ad scda vota transire. Nec
negat i illo. c. tua nos. q de fraude
h'mōi p̄stare nō possit. sed dī tū.
Qualiter tibi cōstituerit nō videm⁹
et nō qualiter cōstare poterit. hec
ille. 3ste tū fraudulentus tenet sic
pxime dēm ē i. s. pcedenti. B

Matrimonium.

v. s. sub pditione. Queritur
ergo. Anū matrimonii factuz sub
pditione teneat. B. Distingueduz
ē de pditionib⁹. Mā qdā sūt pditō-
nes gnāles. q semper debēt itelligi vt
quas ponit beatus. Iacobus. A.
c. 4. B. vt si deus voluerit. et si vi-
xerimus. et hec nullū contractū su-
spendunt. Quedā vō sūt pditiones
de his que i matrimonio sunt oīo
necessaria et alias ipediretur matri-
monii. vt si cū xpiana. aut non es
affinis. cōsanguinea. et huiusmōi.
Et iste etiam conditiones itelligi d-
bent apposite. nec vitiant contrac-
tum. Tertia est aliqua conditio de
futuro necessaria. sicut solem oriri
cras. Unde si dicatur. Contraho
tecum si sol orietur cras. contractū
est matrimoniu. vt posuit Tho. i

4. dist. 29 quia talia futura iam sūt
presentia in causis suis. Quarta ē
conditio contingens et honesta q
potest apponi et non apponi. vt si
pater meus voluerit. aut si dederit
mibi cēti. hec si apponatur suspēdit
matrimoniu vsqz i euentū pditio-
nis. A. et si fuerit contractum p v-
ba de p̄senti cum additione alicu-
ius dictar pditionum vt i. c. super
extra de condi. appo. B. nisi iter 3
consensus de p̄senti vel carnalis
copula fuerit subsecuta. eo q tales
videntur recessisse a conditione et
de condi. appo. de illis. et c. super
eo. et c. per tuas. Quinta ē conditio
inhonesta sed tamen non ē 3 sub-
stantiam matrimonij. vt si furum
feceris vel si hominem iterfeceris
hec si apponatur debet haberi p
non adiecta. et tenent sponfalia si-
ue etiam matrimonium. extra d p-
di. appo. c. vlt. et fm q notat ibidē
A. s. i. tex. vbi hoc clar dī. B. Idē
itelligi debet de conditione ipossi-
bili. s. q non habetur pro nō adie-
cta. vt si diguo celum teneris. sex-
ta ē conditio inhonesta et cōtra sub-
stantiam et contra bona matrimoniū
vt si dicatur. Contraho tecū si ge-
nerationem prolis euites. quia h⁹
ē 3 bonum prolis. vel donec iue-
niam alias digniorem. quia hoc ē
contra substantiam inseparabilitatis
vel si p qstu te adulterādūz tradis
et hoc ē cōtra bonum fidei. et tales
conditiones si apponatur nihil agi-
tur. A. s. quia annullant matrimonij
um. vt i iuribus de gbus statim. B.
2. q. 4. iter cetera. 32. q. aliqui. et
c. solet queri. et de condi. appo. c.
vlt. Si tamē postea talis conditio
remittat et sequat carnalis copula

iudicabit pro matrimonio. Et si tñ
vn^o coniugum ponit tale p^oditionēz
alter p^oradicit vel tacet iudicabit
p^o matrimonio. vt i dicto. c. aliquñ.
P^oredca assūpta sūt de Ray. Th.
Inn. z Hosti. A. Idē i sū. cō. li. 4.
ti. 4. q. 17. z addit fm glo. Ray. q^o
si m^orimonium cōtrahit sub cōditi
one que de nēitate eueniet. vt si di
catur. Contraho tecū si sol erit i cā
cro i estate. credo q^o non ē m^orimo
nium in istanti añq^o extet conditō.
Et si i medio tēpore cōtraheret cū
alia teneret matrimonium. sic no
tauit Jo. p. c. fraternitatis. eē de fri
gi. z male. Con. Ber. P^o. etiam
dicu q^o qñq^o p^osensus exprimat p^o
verba de presenti z sub conditōne
futura q^o tñc idem iudiciū ē quod
de cōsensu p^o verba de futuro. Lō.
Innoc. et Hosti. Quādo ergo cō
ditio futura ē necessaria. vt p^otrahā
tecum si sol oriatur cras. conditio
p^o i^opleta habere ē z p^otrahunt spō
salia z non matrimonium v^oribi.

B. De p^oditionibus sponsalium v^o
de. j. sponsalia. §. si.

1 **Q**uid si quis significauit p^ofi ab
senti q^o contraxit tale matrimoniu
sub conditione si ipsi patri placue
rit. z añq^o pater consentiat penitet
sed pater cōsentit. nūquid erit ma
trimonium. R. scdm x. v. Dicēdū
q^o non. q^o nō videt q^o debeat dici
consensus nisi duret q^osq^o pater p^o
sentiat. Tñ. ante q^o transeat ad scda
vota debet compelli sine iduci vt il
lam recipiat ex quo semel i eam cō
senserit sub conditione que extitit
ar. eē de despon. impube. de illis.
Idē Hosti. z Ber. A. Idem i sū.
con. eo. ti. q. 13. B

2 **Q**uid si quis contrahat sponsa

lia sub hac cōditiōne si permiserit
coitu. R. fm v^o. Si conditio illa
itelligitur de coitu fornicario. pro
nō adiecta d^oz haberi cū sit turpis
eē de condi. appo. c. si. z sic erit p^o
matrimonio iudicandum. A. s. q^o
in primo coitu iudicatur matrimo
nium presumpum. Potius enim
videt hortatio. i. q^o p^omittat eum rē
secum habere aut mod^o aut causa
q^o veri nois cōditio fm euz v^o. vt
i sum. con. eo. ti. q. 19. B. Et multo
fortius si itelligatur de coitu legiti
mo z maritali. z eodem modo si
dixerit. Cōtrahā tecū si vnq^o p^otra
xero si p^omiseris z c. A. s. tecuz coi
re. vt idē sit i hoc casu q^o i p^ocedēti
lz sit adiectū si vnq^o p^otraxero. B.
3 **Q**uid si dicam. Accipia te v^o ac
cipio si iuentiam te virginē. postea
sequat coit^o nec iuenit virgo. Rñ.
fm Inno. Ber. z Hosti. Iudicā
dū ē p^o matrimonio sicut i p^ocedē
ti. §. Et addit Hosti. q^o lz sic opor
teat iudicari i foro iudiciū propter
hoc q^o non p^ont haberi alie. p^obatio
nes. tñ i iudicio aic non ē matrimo
nium. extra de cōdi. appo. de illis
z. c. sup eo. z. c. p^o tuas. Itā z bene
ē q^o mulier q^o i fraudē mentura fuit
decepta permaneat z viro subuēia
tur qui forte itendit bigamiam v^o
tare. A. E. si conditio fuit hōesta
lz actus i^ohonestus fm eundē Hosti.
z i sū. con. eo. ti. q. 10. Et sic si p^o
bari possit per confessionem pro
p^oriam vel alias q^o nō fuerit virgo
ē i foro iudiciali non tenet matri
monium. B

4 **Q**ue differētia est inter p^ohē ma
trimoniū sub cōditiōne z p^otrahē
sub mō. Rñ. fm v^o. Generalit^o sci
endum q^o p^otrahē q^o nō sit absolute
dd 2

et libere potest esse aliquando sub conditioe
 ut dono vel vado tibi hoc si hoc se
 ceris vel si hoc fuerit. Item potest esse
 sub modo. ut si dicatur. dono vel ven
 do vi facias hoc vel illud. aliog
 reuocetur quod donauit vel vendidi.
 Item potest esse cum appositione cause. ut
 si dicatur. quia hoc et hoc est siue
 fuit. Et conditio quidem fit per si. mo
 dus per vi. causa per quia. verum. Sci
 to quod vi modus est. si conditio. quia
 causa. Et siquidem contractus fiet sub
 conditione non tenet nisi existente
 conditione. sicut et de matrimonio
 dictum est. s. in. i. s. v. 4. Si vero si
 at sub modo statim tenet sed si non
 seruatur modus poterit reuocari.
 Credo ergo quod licet matrimonium siue
 sponsalia possint contrahi sub co
 ditione non tamen sub modo. ita
 quod illo modo non seruato dissoluatur
 matrimonium sicut fit in alijs contra
 ctibus. quia matrimonium rite factum
 non dissoluitur. A. nec etiam spo
 salia. ut in sum. con. eo. ti. q. 22. vbi
 hec notant. Et de fin eundem v. v.
 quod ex quo semel contracta sunt matri
 monia vel sponsalia ita quod teneant
 ipso iure. non possunt reuocari seu dis
 solui per modum non existentem siue
 pactum. B. Matrimonium vero fac
 tum ex causa tenet siue causa sit vera si
 ue falsa. ut contraho tecum quia di
 ues es. vel quia fecisti sic nisi quando falsa
 causa contineret in se aliquid impe
 dimentum. ut contraho tecum. quia li
 ber es et non esset. A. fin distinctio
 nem positam. s. impedimentum. 2.
 et 3. B.

S Quid si dicat. Accipiam te in vxore
 vel dabo tibi centum. A. si permi
 seris vel ut si permittas me coire te
 cum ista. n. sunt de casu isto. ut p. 3 i

sum. con. eo. ti. q. 23. B. et sequatur car
 nalis copula. nunquid presumitur per
 infirmitatem. R. fin v. v. Non credo.
 Nam cum ille qui sic dixit habeat op
 tionem quod liberare se possit utrum
 libet faciendo non credo presump
 tionem inductam esse a iure quod intelliga
 tur recedere ab optione propter
 carnalem copulam. A. Idem in
 dicta. q. 23.

6 Quid si dicat promitto quod nunquam
 deficiam tibi in vita mea. et secuta est
 carnalis copula. A. s. sub promissio
 ne non deficiendi. ut patet in sum.
 con. e. ti. q. 24. vbi hec notant. B.
 R. fin v. v. Non debet presumi pro
 matrimonio. cum sponsalia aut matri
 monium non soleant contrahi per promissio
 nes negatiuas. A. s. huiusmodi
 vel similes. ut in dicta. q. 24. B. ni
 si forte constaret quod per hoc intende
 bant contrahere sponsalia.

7 Quid si dicat. ducam te post annum
 A. s. ut permittas vel si permittas me
 tecum coire. ut in sum. con. eo. ti. q. 25.
 vbi hec ponunt fin eundem v. v. B.
 et secuta est carnalis copula. R. fin
 v. v. Credo presumendum per matri
 monio quod propter carnalem copulam
 subsequatur et renunciauit dilationi
 temporis. A. certe hoc casu non videtur
 renunciauit cum expresserit clausam matri
 monium differendum. licet sibi consenti
 at per prius in copulam. unde ut p. 3 in
 dicta. q. 25. dicit idem v. v. quod in huius
 modi casibus quando sunt omnia expressi in iure
 non est precipitanda sententia et si post huius
 iusmodi contractus conditionales
 transeat ad alia vota solenniter for
 te nunquam est dissimulare aut papa con
 sulere quibus infirmitatem cum secunda solle
 niter contractum dirimere. B.

8 Quid si quis pertrahat cum aliqua

sub cōditōe deinde an euēti cōtra
bit cū alia pure. **R.** Debet remanē
cū fa ē si sit consanguinea prime.
vt. **s.** impedimētū. **i3.** **s.** **s.** **A.** Et etiā
l3 cōditio appositā cū prima post
modum eueniat fm glo. Ray. vt i
sum. con. eo. n. q. 26. Et Lon. host.
7 Ber. vt ibi. **B**

Matrimonium.

vi. q. ad debitū coniugale. Sciē
dū ergo qd ptracto matrimonio mu
lier nō habet potestatem sui corpo
ris sed vir. nec vir sui sed vxor vt
dictū ē. **s.** matrimonii. **i.** **s.** **f.** Sed
an itatim teneat debitum reddere
hētur. **s.** debitū coniugale. **s.** **i.**

i **Matrū** cōtractus sponsalib⁹ ante
secutas solēnitates carnales pux
tio sit peccatus. **R.** fm Tho. in. 4.
dis. 29. Si sponsa credens sponsū
velle cōsummare matrimonii ad
mittit eū excusat a peccato nisi ali
qua fraudis signa appareant exps
se sicut multū distans conditōis.
vel qd ad nobilitatem vel pū ad
fortunā. Quo ad conditionē fortu
ne. **A.** sentit contra. vt. **s.** matrimo
nii. 4. **s.** **i.** additōe. **B.** vt aliud si
gnū euidens appareat. Et eodem
mō intelligitur qd excusatur vir si
per hoc intendebat matrimoniu
cōsummare. Sed fm vō. i illis locis
vbi est pfectū qd prius adhibeatur
nupualis benedictio si absqz dispē
satione ecclesie et sine iusta cā hoc
faciat mortaliter peccat. **A.** Idem
ē est in omissione aliarū honesta
rū et consuetariū solēnitatū fz eū
dem. vt. **s.** debitū coniugale. circa
principiū in additōe. **B.** tñ secūde
nuptie non solent benedicī. vt. **j.**
nuptie. **s.** 2. De materia debiti con

iugalis multa habent. **s.** debitū cō
iugale.

Matrimonium.

vi. q. qn accusat m̃rimonium
ppter aliqd impedimentū qd i co
est vel fuit. Et primo quidē qritur.
Qui prohibent vel qui possūt ma
trimoniū accusare. **R.** Prohiben
tur generaliter oēs exnei qdū st
aliq consanguinei. Et ē istud spēa
le qd cōsanguinei admittant ad ac
cusationē sicut pater. mater. soror.
frater. patruus. auunculus. amita.
matertera et tota pgenies. **35.** q. 6.
c. i. et 2. **A.** Ista specialitas non ṽ
respectu accusationis sed 2. iustifica
tionis. vt in capitulo. videtur de
quo. **j.** **B.** cuius ratio est qd vnus
quisqz suā genealogā scire labo
rat. extra qui matri. accusa. possūt
videt. Consanguineis at deficienti
bus admittunt antiquiores et ve
raciores vicini quibus ea propin
quitas nota ē. vt in dicto. c. i. **35.** q.
6. **A.** Idē in su. con. li. 4. ti. 20. q. i.
vbi ē addit qd in multis locis hoc
hodie nō seruatur qui extranei ad
mittantur ad accusationem etiam
existentibus consanguineis qd hoc
possunt. **B.** Item tam maritus
qz vxor pōt matrimonii accusaf.
nec vlla defenduntur longinquita
te annorum. et de consang. et affi.
non debet. **A.** Licet olim tam ipsi
coniuges qz extranei prohiberen
tur ab accusatōe temporis diutur
nitate. s. si steterint simul sine qōne
per. 20. vel. 18. annos vt notatur in
dic. a. q. i. **B**

i **Pone** qd aliquis tempore con
tractu matrimonij racuit. et nunc
vult accusare. nunquid potest. **R.**

ad 3

Siquando banna vel denunciatio
 nes facie fuerit ipse erat ex dioce-
 sim vel aliter denunciatio non ponit
 it ad eum peruenire. puta si nuntia in
 firmitate laborans non erat sane
 mentis vel ita puer quod non poterat
 comprehendere talia. vel alia can-
 sa legitima impeditus erat eius ac-
 cusatio debet audiri. alioquin cum
 rationabiliter presumat quod denuncia-
 tionem publice factam ipse existens
 in diocesi non ignorauit. tanquam
 suspectus est repellendus. nisi iura-
 uerit quod postea didicerit que obij-
 ce et ad hoc ex malicia non procedit
 quia tunc est si didicisset ab illis qui
 tempore denunciationis tacuerunt
 admitti debet. quia licet illi non essent
 admittendi quia fuerunt in culpa.
 iste non debet repelli cum non sit
 culpabilis. ex quo magis. accusatio cum iura.
 Qualiter fieri debet accusatio.
 matrimonij. R. fm Ray. in p-
 dicto casu improprie dicitur accusatio quia
 non fit in scriptis in qua accusator
 obligat se ad taliones. sed dicitur
 denunciatio que fit propter peccatum
 in quo iuncti male permanent et potest
 fieri et sine scriptis. A. dum non redi-
 gat in scriptis in actis iudicialibus
 ut in cle. sepe de verbo. sig. coniuncta
 cle. dispendiosa. de iudi. B. Sed
 melius est quod fiat in scriptis ar. ex.
 de resti. spo. litteras ex. q. ma. acc.
 pos. a nobis. Quiusmodi denuncia-
 tionis forma talis est. Ego talis de-
 nuncio vobis dñe epe quod n-
 rimonium Petri et Marie stare non po-
 test quia sunt in tali gradu consanguini-
 tatis designando personas vel si est alia
 causa ut affinitas et huiusmodi. et daf
 libellus etiam parti aduersus ut sci-
 at quid impeditur. A. et quod actor

probare velit. in quo libello conti-
 nent gradus consanguinitatis et p-
 sone. proprijs nominibus designate. fm
 eundem Ray. ut in su. con. li. 4. ti. 21.
 q. i. B. quo facto procedit in lue
 more soluo. A. s. quod sacramentum
 de veritate dicenda a partibus susci-
 piatur. et examinatio et probatio p-
 ordinem fiant. ut in dicta. q. i. B. Et no-
 ta quod in hoc casu potest contra contuma-
 ciam lue non contestata pcedi ad testi-
 um receptionem et diffinitivam senten-
 tiam ex. ut lue non contest. qm. fr. que-
 ter. A. Hoc verum est contra contumacia-
 tem absentem. Secus si non sit con-
 tumax. ut patet in eodem. c. qm. B.
 Secus autem esset si fieret accusatio de
 adulterio ad ibi separationem. ex
 ut li. non contest. c. i. et c. qm. frequen-
 ter. A. Idem quod in hoc. s. notatur
 in su. 2. li. 4. ti. 20. q. 4. et ti. 21. q. i. B.
 Qui possunt esse testes in causa
 matrimoniali. R. fm Ray. Quis qui
 admittuntur ad accusationem admittuntur
 ad testificationem. de quibus dicitur
 est. s. s. i. et 2. Et licet pater et mater
 sint idonei testes in hoc casu ubi agi-
 tur de federe matrimonij. s. virum
 sit ibi affinitas vel consanguinitas
 vel simile impedimentum ut ex. qui
 ma. accu. pos. videtur nobis tamen
 si de ipso contractu agatur. i. virum
 matrimonium sit inter eos contractum
 tanquam suspecti sunt repellendi nisi
 ille vel illa vel filius vel filia cuius
 coniuncta dñe esset superior in di-
 gnitate nobilitate potentia et honore
 quia parentes videntur filiorum et fi-
 liarum incrementum et honorem dilige-
 re ex. de testi. super eo. Item in hoc
 casu predicto potest esse idem accusator
 et testis. ar. 35. q. 6. episcopus. in sy-
 nodo. et c. de parentela. ex d. testi.

cogen. preterea. Idem Tho. in. 4. di. 4. Idem in su. con. li. 4. ti. 20. q. 3. Et additur fm glo. Ray. q. in allegans iuribus non probatur q. etia in ca matrimonij quis possit esse accusator et testis. sed i illis dr de forma iuramenti qua debent p stare epo testes synodales. i. assup ti de comunitate ad denunciandū delicta. Prodest tñ dictum Ray. et Tho. verificari in casu. c. sup eo. 2. et de testi. s. quando matrimonio non contracto mater alterius dic it esse consanguinitatem inter cō iungendos. quia statur dicto eius in dubio et impeditur matrimoni um contrahendū. **B.** De impedi mentis multa habes. s. impedimē tum. i. cum se. c.

Matrimonium.

vij. quādo cōtracto matrimo nio accusatur cōiux de adulterio et per t diuorciū. Querit ergo prio Qui admittunt ad tales accusatio nē. **R.** fm Ray. Utā fm leges q. s3 canones quilibet bone fame ad mittatur ad accusationem adulte rij cū agitur ad penaz legalem vel canonicaz. tñ cum agitur ad thori separationez nullus admittitur ni si maritus et vxor.

i **Q**u iliter h' mōi accusatio fieri debeat. **R.** Maritus volēs vxorē accusare de adulterio ad penaz le galē d3 inscribere et ad penā talio nis se obligare. Nec pōt agere p p curatorē s3 p seipsū pñt agē opō ter. S3 si coram ecclesiastico iudice vult agere ad thori separationem tenet scribere et dare libellū accu sationis sed nō d3 se ad penam ta lionis obligare. qm siue probaret

qđ obijcerz siue nō hēret qđ vellez q. sepat ab vxore. Et pōt maritus agere. et illa rñdere p. pcuratores. **A.** si nēcitas id postulauerit. vt i. c. tue de quo. j. **B.** Qđ et si de crimi ne fiat accusatio nō in ē criminalis sed q. iuxta. Probant oia pdicta expresse. et de pcura. tue.

Cū marit' possit vxorē dimit tere ppter adulteriū. **R.** Accusare pōt et dimittere. **Barth.** 19. Qui di miserit vxorē excepta cā fornicatō nis tē. Et eodē mō vxor virū q. i tali casu non ad imparia indicant 32. q. 7. si qs vxorē. et q. 5. pcepit. et c. xpiana. Mō in intelligendū ē q. posset nubet alteri. 32. q. 7. oēs cau satōes. Sed nec eā dimittere pōt i septez casibus. vt habet. j. s. 10. Et ista cā extendit ad fornicatōis sus pinonez. s. qm suspitio est nullum violētia et certa vbi gfa. Si pbatū ē q. fuerit sol' cū sola nud' cū nu da in eodē lecto aut simul in multz secrez locis et i latebr' ad h cōmo d. s et horis electz libet vxor dimit tit. 32. q. 1. dixit deo. et d. pñp. lfr. Itē extēdit ad vitū sodomiticū vt p illud possit vxor dimitte vīz et ecōuerso. 32. q. 7. oēs causatōes. et c. adulterij. **A.** Est at vitū sodo miticū cū masculus in masculū vl femina in feminā turpitudinē ope rat. fm glo. Ray. vi in su. con. lib. 4. ti. 32. q. 2. **B.** Idē intelligēdum est de spūali fornicatione. vt si ma ritus vel vxor incidat in heresim l iudaismū siue gentilitatē et trahit iugē ad infidelitatē. **A.** Ergo vide tur q. si nō trahat. ppter h penā n debeat separatio fieri. et pro hoc videt facē. c. quesuit. et de diuor. **B.** In quo casu ab illo poterit se

parari. l3 alij nubere non licebit.
28. q. 1. idolatria. ex de diuor. que
fuit. 7. c. de illa. ex de couer. cou-
ga. c. ult. Immo nec dimittere po-
test si se corrigere uelit ut i. c. d. illa
21. Idem quod in hoc. s. notatur
in sum. con. in dicta. q. 2. fm Ray.
Pe. 7 Tho. B

3 **C** Vir si uir polluat aliquā extra
claustra pudoris vxor possit eū di-
mittere. R. fm. Licet ex tali couu affi-
nitas non sequatur. tñ uir eque ul-
magis uiolat fidem matrimonij 7
magis peccat. 7 ideo uidetur qd di-
mitti possit. nam constat in hoc ca-
su qd fornicationē cōmisit. ar. 32. q.
4. meretrices. 21. Idem in sū. cō.
eo. ii. q. 4. B

4 **Q**uid si aliquis tale qd egerit
cum ppra vxore? R. fm. Aug. 7
Lau. Vxor pōt eū dimittere. S3
vī intelligēdū si ipsa nō fuit in cul-
pa s3 vī olērata vel somno decep-
ta 7 huiusmodi. 21. Glo. in. c. oēs
causales. 32. q. 7. sentit qd ppi hu-
iusmodi extraordinariā pollutio
nē cum vxore vir nō possit dimitti
potest distingui. Si uult vir perse-
uerare i tali peccato. propter peri-
culū saluis quod immet vxori. cō-
tra quod potest 7 debet sibi puidē-
re. ut extra de diuor. gaudem? pos-
sit dimitti. Al' secus. cū in hoc cāu
non diuiserit carnem suam in plu-
res. ideo non potest ex hoc dimit-
ti. sicut nec in casu. s. se. B

5 **Q**uid si alter coniugū seipsum
polluit? R. fm. x. q. non credit
qd possit dimitti. 21. Idē in sū. cō.
eo. ii. q. 4. B

9 **Q**uid si ppter solā uoluntatē
scu intentionē adulterandi possit
alter cōiugū alterū dimittere? R.

fm vō. Mon. qz verbū fornicatio-
nis cum effectu accipiendū ē. ar.
de pe. di. i. hec at verba. 21. Id in
sū. con. eo. n. q. 5. B

7 **C** Vir si teneat vxorē adulterā
dimittere. R. fm. Pe. Si fornicatio
est occulta nec pōt probari nō
debet dimittere. Si vō est manife-
sta distinguēdū est. qz si non est se-
cuta nec ipse correat. nō l3 re-
tinere ne videatur peccato cōsenti-
re. Si vero ipse correat l3 vxorē
retinere. quia 7 sperano ad cor-
rectionē indulget. 21. Lon Tho.
ut in sū. con. eo. ii. q. 6. B

8 **C** Vir si mulierē adulterantem
possit ppra auctoritate dimittere
R. fm. Tho. in 4° dis. 35. Quādo
viro cōstat de fornicationē vxoris
pōt auctoritate sua eā dimitte qd
tū ad thozū. s. debuit ei negando
Mā si cōmiseret ei. nō solum incur-
reret irregularitatē sed etiam ge-
neraret sibi impedimētū accusan-
di. ut dictum ē. s. debuit cōiugu-
le. s. 12. qui incipit. Vir si teneat
Sed si ei debuit reddat compul-
sus auctoritate ecclesie l3 irregu-
laritatē incurat nō sibi generat
preiudiciū accusandi. Si vero
loqmur qd ad cohabitationē. nō l3
viro vxorē dimittere sine iudicio
ecclesie. 7 si dimiserit debet cogi
ad recipiēdū nisi vir incontinenti
fornicationem pbare possit. 7 fm
hosti. si probat infra octo dies nō
restituit. quibus elapsis si nō pro-
bauerit plena restitutio fiet. 7 sic
pōt intelligi. 33. q. 2. ecclesiastica. 21.
al' incipit historia. B. Dicit etiam
hosti. qd si adulterū sit notorium
ita qui iustificationi non sit locus.
tūc pōt adulterā sua auctoritate di-

mittere. extra de diuor. significasti
et multo forius debitū denegare
Idem Inno. Sz addit. vñ. q. 7. si
notoria sit fornicatio mulieris. q̄
diu ip̄a tñ nō recedit a viro nec pu
blice moratur cū adultero nō pōt
eam dimittere seu expellere aucto
ritate pp̄ia. quod si fecerit cogef
eam recipe. sed si ip̄a publice mo
reatur cū adultero nō tenet eā mari
tus recipe. siue eā expulerit siue
non. A. Idem i sū. cō. eo. ii. q. 7. et
q. 1. B. Sili etiaz non tenetur eā
recipe si postq̄ illam expulerit a
dulteretur notorie et si cum adulte
ro nō moretur. A. Pro hoc sag
vñ facē. ex de diuor. significasti.
B. Et in hoc etiam casu pōt ea in
uita monasteriū intrare. nisi etiā
ip̄e fuerit fornicatus.

- 9 C In quibus casibus non possit
adultera a viro accusari l. dimittit?
R. fm Ray. in septē. Primus si
vir cōuincitur de fornicatōe. 32.
q. 6. per tonū. ex de diuor. significa
sti. 1. si ip̄e p̄stituit eaz. ex de eo qui
cog. con. vxō. sue discretioni. A.
Al incipit. discretiōe. B. 3. est cum
ip̄a credebatur virū defūctū et nup
sit aliq. qz maritus rediēs tenet eaz
recipe. ut dcm̄ ē s. impedimētum
12. §. 3. A. q. incipit. Quid si vxō.
B. 4. si cognita fuit latenter ab ali
quo quē credebatur esse virū suū.
ar. 34. q. 2. in lectū. 5. si fuit vi opp̄s
sa. 32. q. 5. p̄posito. Quod itellige
de vi absoluta. aliter non excusat
tur. 32. q. 7. oēs causationes. 6. qñ
reconciliauit eā sibi post adulteri
um vel eam publice adulterantez
retinet i conforio maritali. 32. q.
i. c. 2. et 3. A. In his. c. parū videt
hoc probari. sed bene i. l. de qua

stati. B. C. de adult. l. crie adulterij
7. est si aliquis i fidelis coniugem
repudiavit et illa nubat alteri. po
stea vir cōuertatur ad fidem sili
et mulier tenetur eaz recipe. extra
de diuor. gaudem. §. vñ. De hoc
sup̄ impedimētum. 9. §. 5. Lō. Th.
et Pe. in 4. dis. 35. A. Con. etiam
Boff. et Hosti. ut i sum. con. li. 4.
ti. 12. q. 8. B.

10 C Quis sit effectus accusatōis de
adulterio? R. fm Ray. Effectus ē
quod si marit. p̄bet vel illa confi
teatur nec excipiat cōtra euz de
aliquo. 7. casuum qui habēt i pre
cedenti. §. absoluti a cohabitatiōe
et seruitute qua ei tenebat et pōt in
gredi religionē ea inuita. 17. q. 2.
agathosa. Sed tamē continere te
netur q̄ diu ita vixerit. Idē Tho?
et Pe. i. 4. dis. 36. A. Idem i sū.
con. eo. ti. q. 9. B.

11 C Quid si vir pp̄ia auctoritate
dimisit adulterā et iuravit mona
steriū. nūqd pōt ab ea fuocari. R.
fm vñ. Et Hug. notasse qz si vxō
publice morata sit cū adultero vir
et an sniam pōt intrare monasteriū
ea inuita. sz illa eo iuito non pōt.
Secus si nō publice moretur. qz
tūc nō pōt an sniam. et si ingressus
fuerit poterit reuocari. A. f. quicqz
p̄bet adulteriū. 17. q. 2. agathosa.
Et facit qd dictū est. s. debitū cōiu
gale. ad si. i additiōe. Et si p̄bet in
cōtinēt nulla fiet reuocatio. vi p̄
colligi ex dictis sup̄. §. 8. B.

12 C Quid si mulier adultera nigres
sa ē monasteriū nūqd vir poterit
eā fuocare? R. fm vñ. Eā fuocari
pōt. Nā inocēs pōt ingredi. Adul
ter vxō uel adultera nō pōt sine licē
tia alterius. A. nisi sit lata snia di

uorij tñe. n. idē iudiciū ē de viro
 ⁊ muliere. s. q. vīqz altero iūio pī
 intrare religionē. qz p sniam ecclie
 vīqz ex toto renūciauit iuri suo s3
 Aug. ⁊ i sū. cō. li. 4. n. 22. q. 14. **B**
 Si tñ ē igreīsa viro sciēte ⁊ nō cō
 tradicēte. satis pōt videri data licē
 tia. ⁊ vir tenetur cōtinere. **A.** **Sac**
 27. q. 2. agathosa **B**

13 **Q**uid si p^o lata dimortij sniam ⁊
 postqz vir sac^o est sacerdos vel re
 ligionē intrauit cōstet ecclēsiā fuī
 se deceptā. utputa per falsos testes
 nūqd restituet. **R.** fm Ray. Etiani
 si p^o sessionē secūisset. nihilomin^o re
 stitueret. ⁊ teneret reddē debitū. n̄
 in exigē posset. S3 i dieqz nūc casu
 bus si mulier n̄ reperit interi viruz
 n̄ pōt vir p^o petere vxorē. qz p iudica
 ut sibi p sacri ordinis susceptōez
 vel religionis igreīsiā. **A.** Idē i sū.
 cō. li. 4. ti. 19. q. 4. Et forte si muli
 er petiisset dimortij nō posset suo
 care. qz videtur renūciasse suo iuri
 tpalē petitionē fm Aug. vtpz ex
 dieqz i p^omo pcedēti. **S.** Nisi forte
 ducta fuisset ex p^oscia putās affu
 se impedimētū qd non erat qz errās
 non videt p^osentire. ff. de iurisdic.
 om. iudi. l. si p^o vxorē. **B**

14 **P**one qz lata ē snia dimortij p
 pter adulterij vxoris. postea vir
 adulterat. nūqd mulier poterit
 eū repetere. **R.** fm Ray. Nō pōt
 de rigore iuris. Iudex tñ ex officio
 suo pōt illū cōpellere. ar. ex de iur
 iurā. tua nos. ex de dimort. ex l^{is}.
 Unde ⁊. 1. Cor. 7. dī de his q ma
 trimonio iuncti sunt. Precipio n̄
 ego sed dñs vxorē a viro suo non
 discedere. **N** si discesserit manet
 inuptam. aut viro suo reconcilia
 ri. ⁊ vir vxorem suam non dimittit.

Unde ⁊ fm v^o vxor de cano
 nica equitate pōt virū repetere. qz
 exceptione rei iudicate eliditur re
 plicatio de adulterio. Idē Tho.
 Al. ⁊ Pe. A. Con. ē Hosti. ut in
 sum. con. li. 4. n. 22. q. 12. Et qz hec
 repetitio possit fieri de equitate ca
 nonica. satis videtur probari. i. c.
 significasti. ⁊. c. ex literis. extra d
 dimort. **B**

15 **C**irū vir ⁊ vxor equaliter pec
 cent. ppter adulteriū. **R.** fm Pe.
 L3 i causa adulterij vir ⁊ vxor ad
 equalia iudicent. ut s. dictū ē. quia
 viriqz licitū est alterū dimittere. n̄
 in hoc ē ex equali cā siue peccato.
 nam vno modo mulier plus pec
 cat. quia peccat contra bonum. p
 lis. sed alio modo eq^liter peccat.
 s. contra bonū fidei. Et hec ē suffi
 ciens causa dimissionis. Ideo iu
 ste licet viriqz dimittere alium. 3°
 modo ceteris parib^o plus peccat
 vir ppter predomnantia rōis.
 Idē Tho. in. 4. dī. 35. **A.** Idem i
 sū. con. co. ti. q. xi. **B**

16 **P**one qz vir ppter fornicatōez
 vxoris separatus est per sententiā
 modo vult eam reconciliare sibi
 ⁊ illa nō vult. nūquid est cogēda.
R. fm Ray. Vir qui nō peccauit
 pōt petere compellere eā ē inuicem
 non obstante sententiā. quia qd sa
 uore meo introductum ē. in dāni
 meū retorq^{ri} nō debet. L. de legi.
 quod fauore. ar. 32. q. i. nō erit. Idē
 Tho. Pe. ⁊ Goff. **A.** hec intelli
 genda sunt nisi vir post sniam fuisset
 fornicatus. vel nisi mulier mu
 tasset statū. s. ingrediedo religionē
 fm Pe. ⁊ Tho. ut in sū. cō. co. ti.
 q. 13. Et facit qd dēst est. s. in. s. qd
 si mulier in additōe. **B**

17 **C**one. q. vir adulteratus ē oc-
culie. s. vxor manifeste. nūqd pōt
vir illā accusare et sine pctō dimit-
tere? R. fm Ray. Credo q nō. qz
nō deficit vxori ius excipiedi s. p
bādi. ar. 32. q. 6. p totū. Idē Tho.
Al. Goff. et hosti. Si m vir egissz
penitētiā et vxor monita nollet a-
gere sed in adulterio perseuerare
sine peccato possit eā per sententiā
dimittere. 3. q. i. c. i. 2. 3. 4. Idem
Goff. et hosti. A. Idem i sum. cō.
co. ii. q. 15. B

18 **E**t si virū vxor adultera post pe-
nitētiā possit repellere vir ab accu-
satione. R. fm Ray. Credo q non
pōt. qz pnia nō tollit ius accusan-
di i foro iudiciali. 22. dis. primū. 33
q. 2. admonet. 6. q. i. g. crimē. v. vi
dēdū. Al. i. in pncipio. B. Idem
Tho. Al. Goff. et hosti. A. Idem
i sum. con. co. ti. q. 16. B

19 **Q**uid si alter coniugū fornicet
carnaliter et alter spūaliter. nūqd
fiet cōpensatio. R. fm Hosti. Di-
cas q si accusat qs de spūali for-
nicatōe. vt dei d heresi. excipiatuz
d carnali. s. adulterio. nihilomin⁹
pcedet nisi conuerti uoluerit. qz si
pverti velit pēsatio hz locuz. Si
vō fiet accusatio de carnali et ex-
ceptio de spūali. exceptio admittē-
tur et sup ipaz exceptōez pmpptius
pcedet. Nec dixi pp piculū hñsis
siue infidelitaz. A. Idem i sū. cō.
co. ti. q. 17. B

20 **E**trū ppter aliud crimen pos-
set vxor dimitti? R. fm Tho. i. 4.
dis. 29. Propter alia peccata di-
mitti nō pōt. nec quo ad vinculu
nec quo ad actū. nisi forte ad tem-
pus velit se subtrahere a cōfornio
vxoris per castigationem eius sō

trahendo ei solatiū presentie sue.
Nam et qñ vxor pstat magnā oc-
casionē rume viro suo. tūc vir sub-
trahere se pōt ab eius cōuersatione
Idem Al. addens q non oportet
cohabitare furi aut vsuario. si n
vult respicere. s. cessante scanda-
lo reconciliari debet. 28. q. i. vxor.
A. Et ad dictā subtrahonem fac
illud Bathet. 18. Si dextera tua
scandalizauerit te abscide eā et c.
Abi dicit glo. q in manu et i oculo
pnt fratres vxores et propinq
et filij intelligi fm eum. Tho. Pre-
dictus ēr concor. De. qui dicit q
qñ cōiūx p pctū suū est scandaluz
pōt dimitti q ad cohabitatiōez ipalē
qñqz corrigamur. et cessante scan-
dalo debet fieri recōciliatio. vt in
sum. con. co. ti. q. 18. B. De mate-
ria adulterij qdā habes. s. adulte-
riū. Itē. s. impedimentū. 8. s. 1. et se.

Altrimoniu

ix. qñ aliqs petit in virū l
aliqua in vxorē. Querit ergo quō
in hac cā pcedēdū sit. R. s. Ray.
Si mulier petit aliquē tanquā virū
vl econuerso. videndū est virū ve-
lit ager petitorio iudicio l posses-
sorio. i. an mulier dicat aliquēz eē
suū maritum. qz contraxit cum ea
et petit eū sibi adiudicari i maritū
quod est agere petitorio quasi a-
gat de proprietate. an eum petat
sibi restitui tanquā ab eo fuerit in-
iuste dimissa. et hoc est agere pos-
sessorio. qñ petit possessionē viri
sui. Itē agat petitorio dicens ali-
quē esse virū suū. et ille negat ex-
cipiendo q illa nō possit esse vxor
ppter tale vel tale impedimentū
prius iracribit exceptio mariti. qz

ea probata qđ principalis perim-
tur. erit enim vir absolueudus. eđ
de ordi. cog. c. 1. A. Idē in sum. 2.
li. 4. ti. 30. q. 1. B.

¶ Quid si agat possessorio? R. fz
Ray. Quādo petit sibi mariti re-
stitui. lz maritus obijciat de psan-
guinitate vel alio impedimēto prius
dz fieri restitūto mulieri qđ cogno-
scarur de exceptōe mariti. eđ de di-
uor. porro. eđ de resti. spo. ex con-
questiōe. 7. c. lras. A. et si impedi-
mētū psanguinitatis vel h^o est no-
torū. vt in. d. c. porro. B. Hoc in-
fallit in qbusdā cābus i quib^o re-
stitūto non dz fieri. Primus est si
obijciat mulieri fornicatio publi-
ca 7 manifesta. de qua pbato q sit
notoria ita q nō possit aliqua ter-
guersatiōe celari. non restituet nisi
ipā pbaret viz adulteriū pmisisse
qz tūc restitui dz ē si fuerit fornica-
ta publice. eđ de diuor. significasti
Et de isto cāu vide. s. mrimoniuz
g. s. 8. 7. 9. 2° cāus ē si obijciatur p
sanguinitas. maxime que diuina le-
ge prohibita sit 7 pbatoēs offerā-
tur incōmēti parate. in quo casu
dz recipi iuramentum ad cautelā
ne. s. h^o obiectio maliciose fiat. 7
tunc fiet quidē restitūto qđtum ad
cohabitatiōez. non in qđtum ad car-
nis copulā. vt in. d. c. lras. 3° cāus
ē si obijciat exceptiō rei iudicate.
A. s. super diuor. uo. vt in. c. cāz de
quo. j. B. Non ei ē restitūto facie-
da. nisi priō d illa exceptiōe cogno-
scat. ar. eđ de off. dele. cām. 4° ē qñ
s. vir petit sibi restitui vxorem. 7
ipā timet de seuitia viri. Debet qui-
dem restitui sufficienti cautione re-
cepta q ei malum non inferat. eđ
de resti. spo. ex transmissa. De qua

cautione habes hic. j. s. si. Et si ita
capitali odio eā psequitur q meri-
to de ipso diffidat. nec possit ei suffi-
cienti securitate prouideri. non so-
lus non dz restitui. sed ab eo pou^o
remoueri. vt in. d. c. lras. Lō. Th.
7 Pe. Addit vltimus Ray. In oī
bus alijs casibus credo q mulieri
viz petenti sit restitūto faciēda 7
ecōuerso dūmodo probet se i pos-
sessione fuisse 7 a viro spoliatam
sine iuris ordine. qz hec duo pro-
bare hz. extra de offi. dele. consul-
tationibus. 7 extra qui. si. sint leg-
cāz. 2. A. Idē i sū. 2. d. q. 1. B.

¶ Quid si mulier propria auctōi-
tate recessit a viro 7 mō ipā petit f-
stitūtoem. nūquid dz restitui. R. fz
v. Sedz quosdā non dz restitui.
Sed fm Ain. debet. Quod credo
vix esse. qz eo ipso q rediens non
admittitur est expulsa 7 vi cadat
possessione. ff. de acqui. pos. l. claz
possidere in si. ff. de vi 7 vi ar. l. i. s
sue aut. Idem Ber. notat extra d
diuor. significasti. Idem Aug. nī
si ipā fuerit fornicata publice vel
cum adultero publ ce morata ar.
et pro hac opiniōe. eđ de iureiurā.
tua nos. A. Idē in sum. 2. co. ti. q.
i. B.

¶ Quid si is qui petit tāq pūnx
negat mrimoniū. R. scđz Ray. Il-
le qui propōit hz probare. aliogñ
succūbit. eđ d cā. pos. 7 prope. cuz
ecclia. 7 eđ de iureiuran. c. si.

¶ Pone q post latam ex errore
diuorij sniaz vir factus ē sacerdos
vel religiosus nūqd dz restitui vxo-
ri petenti. Habes hūc cāus. s. ma-
trimoniū. g. q. 14. qui icipit. Quid
si post latam sniam. Qd si vxor in-
gressa ē mōasteriū. al n ingressura

nisi q̄ credebatur dimortium iuste ce-
lebrati. nūquid p̄perta veritate p̄
virum suum repetere. rñ. fm vñ.
Non. q̄ ssa cā non impedit votū
monachatus. sicut ē de viro dcm̄
ē. s. in predicto. §. 14. A. Idem in
sum. con. eo. ii. q. 6.

5 **Q**uid si religiosus vel religiosa
penit t̄q̄s coniunx et p̄fuitur mat̄io
nium et copulā carnalē. rñ. secundū
vñ. In hoc casu standū erit confes-
sioni utputa mulieris et restitūda
erit viro petenti. Nulli enim ex h
sit p̄iudiciū nisi ip̄is nec ē credē-
dum eos in memores salutis sue. 1.
q. 7. Sancimus. Aliud tñ esset di-
cendū in rebus quas dedisset mo-
nasterio. Idem Ber. et Innoc. in
glo. eē de rap. cū cām. A. Post. tñ
dicit q̄ si p̄stat p̄sonā oīo tendere
ad sep̄ationē matrimonij sp̄ialis.
s. religionis vñ carnalis. 3. quod p̄-
fuitur. non stabitur confessiōi sue.
vt extra de eo qui cog. con. vxoris
fuit. super eo. Sed si constat q̄ nul-
lo modo veller matrimonij sepa-
ri. tunc stabitur confessiōi eius. vt
in dicto. c. cum causam. quia cūli-
bet creditur contra se et non p̄ se.
et q̄ in dubio tenēdum est id qd in
primo loco dictū ē. s. q̄ sc̄t eius p̄-
fessionem. vt in sum. con. eo. ii. q. 9.
Sed certe nō vñ q̄ debeat stari cō-
fessionem contra matrimonij ē car-
nale. vt i. dcō. c. super eo. et nullo
minus cōtra sp̄iale cū sit fauorabi-
lius. vt in. c. ex publico. eē de p̄uē.
p̄u. nisi p̄staret p̄sonam ante igres-
sum religionis fuisse iraducias q̄
tūc crederet sibi p̄fessionem copulam
iteruenisse. et iste ē cāus dicti. c. cū
cām. fm glo. ibi. Nec mirū q̄ hoc
cāu etiam si mulier negaret crede-

retur viro asserenti copulā interue-
nisse. extra de despon. impu. conti-
nebatur. B.

6 **Q**uasi seu ad qd p̄iunx spolia
tus ē restitūdus. rñ. f. 3. Ray. resti-
tū d̄z ad oīa illa de q̄bus probaue-
rit se spoliatū. vt gaudeat pacifica
possessione et p̄lea securitate. 3. q.
reintegrando. S̄z si mulier dicat
se h̄se suspectū vñ ne forte eaz le-
dat et cām verisimilē ostendat. ad
iudicē spectat fac̄t sibi cauēri suf-
ficiēti cautione q̄ tractabit eā be-
ne sicut vir debet vxorē et q̄ nō le-
det eam in p̄sona vel rebus. et h̄.
et h̄c cautōez p̄stabit per iuramē-
tū. 31. q. 1. de benedictio. A. Ibi ni-
hil habet de iuramento. S̄z glo.
ibi dicit q̄ si mulier nihil allegat
suspitiōe viri sufficit nuda promis-
sio. Si aut̄ dicat eū suspectū opō-
tet q̄ idonea cautio ei p̄stet. i. si
iussores vel pignora. vel ē iuramē-
tū si forte illud magis timeat vir.
Si vñ tanta sit sententia viri vt nulla
cautio videat sufficere. tunc non ē
ei reddēda sed alicui honeste ma-
trone p̄mittēda. eē de resti. spo. ex
trāmissa. et c. l̄as i fi. B. Sed si
mulier non p̄fidit de iuramento d̄-
bet p̄stare cautōem pignoraticiā
vel fideiussoziā sub certa pena ar-
extra vt l̄ie non contes. q̄n frequē-
ter. et 13. q. 5. prodest. et q. 4. si vin-
dicta. De hoc ē habet. s. hic. §. 2.
circa finem.

Edicūs uel

circūgicus. Preceptum ē
medicis vt cū eos ad infirmos vo-
cari cōtigerit ip̄os ante oīa mone-
ant et inducant q̄ vocent medicos
animarum. vt postq̄ fuerint infir-

mo de spiritali salute. pñsum ad
corporalis medicine remediuz sa
lubius procedat. Siquis aut me
dicoꝝ huiusmodi cōstitutiōis trās
gressoꝝ exiterit tandiu ab ingres
su ecclesie arceat. s. per sniaz scdꝫ
glo. donec de transgressiōe h' mōi
satisfecerit ppetenter. Et f3 Host.
ex quo dictu precipimus transgres
soꝝ mortalr peccat. cē de pe. 7 re.
cum infirmitas. Item in eodez. c.
sub pēa excoīcātiōis prohibet me
dicis ne pro cōporali salute aliqd
suadeant q in periculū aīe cōuer
tantur. Idem in sum. con. li. 3. ti. 34.
q. 69. ad finem. Ubi ē additur f3
Hostiē. q contra statutum dicti. c.
cū infirmitas p̄scribi non potest
nec aliqua p̄suetudine tolli. cū pro
salute aīaz introductū sit. B.

1 Quomodo se d3 habere medi
cus i medicinis p̄ferendis. R. scdꝫ
Inno. Diligenter attendere d3 ne
illas medicinas p̄ferat de quibus
fm aīe ei nō cōstat. Nam si dubi
tatōez h3 q noceat vel si habere d
bet p̄ferendo peccat. A. ē si vehe
menter credat medicinā p̄futurā.
si tñ cū hoc aliqd dubitatōis h3 vl'
habere debeat ne noceat f3 eūdez
Inno. 7 in sum. 2. li. 2. ti. 1. q. 35. B
Quia i tutiorē p̄tē tenēdū est. extra
de homi. penitio. Securi' ē enī 3 re
linquere hoīem in māu creatoris
sui q3 medicie de qua dubitat. I3
ē peccat si debitas medicinas omit
tat. Idēz hosti.

2 Quid si propter defectuz vl' cō
ruptiōē aut sophisticatōem rerū
in medicina po sitaz infirmus icur
rit periculū. R. fm Inno. si medic'
diligētiā quā debuit adhibuit i re
bus eligendis. inculpabilis erit.

Idem Host. A. Idem in sum. cō.
co. ti. q. 36. B.

3 Etz medicus teneat pon' graff
curare q3 pmittere mori. R. scdꝫ
Ray. Medicus teneat curā 7 con
siliū ipendere pauperi lāguido.

Hostē enī languētibus p̄batur i
fligere q hanc cū possit excludere
non excludit. 83. dis. in p̄i. Ubi di
cit glo. q medicus pot' d3 gratis
curare q pmittere mori nō solum
pauperē s3 ē diuītē. A. Idem in
sum. 2. eo. ti. q. 32. ad fi. fm gl. 83. dis.
i p̄i. Ubi ē dicit q d3 medic' cura
re nō solū gratis s3 ē suis ipensis
ē diuītē qui nollet aliqd dare p̄i'
q3 pmittere cum mori. 7 si conua
luerit repetet expensas. q3 vult
gerit negotiū eius. Et si ē moriā
eger. pōt repetere. q3 sufficit si vi
lter cepit gerere l3 euentus nō sit
secutus. ff. de nego. ge. s3 an vltro.
Nec pōt ei obijci q cā pietatis fe
cerit sumptus nisi p̄pinquus ess3
infirmo. vi. l. eo. alimenta. Et q
medicus pōt 7 d3 p̄dicta facere 7
repetere ē si infirmus p̄hibuerit.
sicut inuitū possit extrahere d' do
mo ruitura 7 bñficiū cōferre iui
to. 23. q. 4. ipa pietas. Inno p̄sū
tur q infirmus talia dicēdo fuerit
furiosus. ff. de con. ist. qdam. B.
Utrū peccet infirmus non obe
diens medico. R. n. fm Inno. A.
q non. q3 medicus nec platus est.
nec hō cuius mādans obedire te
neatur. tñ bonū ē q ei credat tāq3
perito in arte. A. Idem in sum. 2.
eo. ti. q. 38. B. Nam 7 si infirmus
scienter sumat cibum vel potū no
cium peccat. A. Idem si hoc faci
at ex affectata seu iprobabili igno
rantia fm eū. Inno. vt in sum. 2.

eo. ii. q. 79. B. q. tenet corpus suū
secundum deum diligere. Pōt tñ
dici q. si non crederet mortuū serui.
Quis crederet inde infirmitatē au
geri non peccat mortali vel salte
non ita grauiter. A. i. mortali vel
venialiter et plus vel minus fm q.
tūtatē nocumēt. i. qua. oñditur mo
dus offēsiōis caritatis q. quā illd
qd agit ē pētm mortale f. omnes
theologos. vt notat Tho. fa. fe. q.
59. ar. 4. B. Peccāt ēt seruītes
sciēter talia ministrātes. A. vel ēt
iprobabili ignorātia. vt in. d. q. 39
B. In sanitate tñ qñ quis nō tene
tur viuere medicinali si sciēti acci
peret aliqd nociuum. vnde mors l'
infirmitas veniret peccaret graui
A. Et secūdm q. tūtatē nocumēt.
vt dictum ē. B. Con. Hosti.

5 Quid de illo qui secat vel fleu
bothomat aliquem qui inde mori
tur. rñ. f. 3. v. Si peritus erat et ad
hibuit debitā diligētiā non tenet i
aliquo. q. potius cāu q. eius clpa
mors euēisse presumitur. ar. 23. q.
5. de occidendis. A. Idē in sū. 2.
eo. ii. q. 40. B.

6 Quid si incidendo non hz con
suetā dispositionē neruoz vel vca
rum. A. vel si subitus et insolitus ti
mor vel tremor irruit sup eum. vt
in sum. 2. eo. ii. q. 37. vbi hec notāt
B. et incisus a medico moritur.
rñ. fm Inno. Si incisor in hoc nō
errauit pp suā inexperientiā. non
peccat nec sit irregularis. Tñ qñ i
aliquo dubitat. potius d. 3. dimittet
quā icidere. Idē hosti.

7 Quidz phisici v' chirurgici possint
ad ordines pmoueri. rñ. f. 3. Ray.
Si periti erant in arte et nihil de p
tingētibz omiserunt et hñt d. hoc

probabilem consciām. poterūt p
moueri. aliter non. extra de cia. et
qua. ad aures. ff. de va. et extra or.
cog. et si medicus. B. Idē hosti.
Inno. et Hosti. Est tñ p siluū hosti.
et Hosti. q. pmouēdi a practica me
dicine abstineāt et possime ciru
gia que aduersionē vel incisionem
requirit. cū i nullo vacillare dbeat
p scia pmouēdi. 33. dis. laici. A. Idē
in sum. cō. eo. ii. q. 35. B.

8 Quidz liceat clericis opari i medi
cina. A. i. in phisica. vt p. 3. in. d. q.
35. vbi h. notant. B. rñ. scd. 3. Ray.
Si sunt in sacris ordinibus vel ēt
in moribus dñm sunt sufficient be
neficiati. non licet. nisi grat s pro
miserabilibus personis vel suis p
sanguineis. Nec tunc vbi possz ēē
periculū quod etiam in claustrali
bus districtius ē obseruanduz. ex
ne cle. vel mo. multa.

9 Quidz liceat clericis operari in ci
rurgia. rñ. secūdm Ray. Officiuz
cirurgie quod inducit aduersionem
vel incisionem ē clericis omnibz i
terdictum. ex ne cle. vel mo. sniaz
et de homici. tua nos. A. In his
c. non videtur dici n. si de existiēti
bus in sacris. Sed idē pōt intel
ligi etiam de existiētibz in mino
ribz qñ si sufficiēter bñficiati ar.
c. i. extra de p. sū. vt ēt pōt colligi
ex positis in. d. q. 35. fm Ray. B.
De clericis et religiosis audiētibz
medicinaz. habes. s. excoicatio. l.
s. 2. v. 7. et ibidez. s. 3. v. 14. De ser
uitozibus quoqz infirmoz. s. ho
micidium. 3. s. 3.

Endaciū ē falsa
signifi
cano vocis cu iēctione sal

lendi. 22. q. 2. §. ille ergo. Et noie. v.
cis tanq̃ principali itelligi d̃z om-
ne signū. vt scripture siue etiam nu-
mus. vt hic. §. 6.

1 **I**n quo differt mēdacium a falso.
R. Falsum dicitur quicquid aliud quā
verū ē loquitur. Et hoc potest dupliciter
p̃tingē. Vno modo quā credit dicē ve-
rum. et si h̃z de hoc p̃babilē cāz nō
peccat vel saltem non mortalit̃. qz
reā linguā non facit nisi reā mēs
22. q. 2. hōies. Alio modo quā credit di-
cere falsum et cōtra mentes loquitur
et h̃ ē mēdaciū. vt in p̃cedētī. §. di-
ctum ē. Itā et mentiri d̃r quasi p̃tra
mentem ire. qn etiam dicēdo veri-
tatē sed p̃ mentem suam. s. quā cre-
dit dicē falsitatē et sic decipere erit
mēdaciū. qz q̃stū in eo ē falsū
figr. Nec est snia Ray. A. Hoc sa-
tis habet i dicto. c. hōies. B.

2 **Q**uot sunt gña mēdaciō p̃? R.
Aug⁹ ponit octo genera que placē
habēt. 22. q. 2. p̃mū. Breuior autē et
planior vt dicit Ray. ē distinctiō qz
mēdaciō p̃ aliud ē permissiū ali-
ud iocosum. et aliud officiosum et
hec h̃nt. 22. q. 2. nequis.

3 **U**trū mēdaciū sit peccatum. R.
Omne qdē mēdaciū p̃mū est. 22. q.
2. mihi autē. et. c. p̃mū. in si. Sed
vtrū sit mortale. Dicēdum f̃z Th.
fa se. q. 110. Mēdaciū pōt cōtra-
riari caritati tripliciter. p̃mo modo f̃z
se. s. ex ipsa falsa significatiōe. Vbi
p̃siderādum ē circa ipa qd sit falsa
significatio. Nam si sit circa res di-
uinas. Priatur caritati diuine cui⁹
veritates aliquis tali mēdaciō oc-
cultat vel corūpit. et ideo ē morta-
le et grauissimum. Similiter si sit p̃
aliquid cuius cognitio p̃tineat ad
hominis bonum. puta ad perfecti-

onem scie et iformationem morū
Priatur caritati proximi. et ē mōta-
le. Qd si sit circa aliquid de quo nō
refert vtrū sic vel sic cognoscatur.
tunc ex tali mēdaciō nō dānificat
proximus. sicut si quis fallatur i aliq-
bus p̃ticularibus ad se nō p̃tinenti-
bus tunc non est p̃mū mortale. 2°
modo potest cōtrariari caritati ra-
tione finis itenti puta si dicitur i iu-
riam dei quod semper est mortale
peccatū aut i nocumentum p̃ximi
q̃stū ad p̃sonam diuinitas vel samā
et hoc iterum ē mortale. Qd si fi-
nis ipse nō esset Prius caritati. non
ē peccatum mortale sicut apparet
i mēdaciō iocoso et officioso. 3° modo
mēdaciū p̃t Priari caritati p̃ acciō-
rōne scandali ṽl cuiuscūqz damni
p̃sequēt. et sic erit etiam peccatum
mortale. Sed qz qdam dicunt qz p̃
fectis viris omne mēdaciū est
peccatū mortale irrationabiliter di-
cūt. Nulla enī circūstātia aggrauat
in ifinitum nisi q̃ trāffert i alias spe-
cies. nō autē circūstantie persone.
Accusatus negās veritatē in iu-
dicio qnqz peccat mortaliter. vt s.
accusatus. §. 2. Silr et testis falsum
dicens. vt. §. testis. 3° §. si. A. Dic cla-
rius qz testificans falsū peccat mor-
taliter nisi debita deliberatione et
sollicitudine adhibita putaret se cer-
tum esse de eo qd falsū ē fm Tho.
vt in sum. con. li. 1. ti. 10. q. 4. ad si.
Vbi ē d̃r scdm. Al. qz oē mēdaciū
p̃ter iocosū qd i iudicio d̃r de his
q̃ ad iudiciū p̃tinet ē p̃mūsum et
mortale. qz subuertit veritatē iudicij
qd cedit i p̃mūciē vniuersitatis. B.
Utrū mai⁹ p̃mū sit mentiri ṽbo
q̃ facto. R. scdm Tho. i q̃libet. Lū.
eadē itētiō fallēdi sit i viroqz. ṽl qz

equaliter peccat. Verbum. n. et scilicet
assumunt ut instrumentum fallendi vñ
non refert quod ad peccatum virum ali
quis verbo scripto vel nutu vel q
cumq; facto meretur. sicut nec refert
quantum ad homicidium virum quis
gladio vel securi interficiat. A. Idem
i sum. con. eo. ii. q. 5.

6 **U**trum sit licitum mentiri pro libera
tione hominis a quocumq; periculo. R. s3
Tho. 2a 2ae q. 110. Non sed 13 occl
tare veritate prudenter sub aliquo dissi
mulacione ut Aug⁹ dicit i li. contra
mendacium. Et sic etiam Abraham fecit
ut habet i e. 8. A. Idem i sum. co.
eo. ii. q. 6. et facit. 22. q. 2. ne quis. et
ex d. vsu. super eo. Abi dicit quod scri
ptura sacra prohibet pro alterius vi
ta mentiri.

7 **Q**uid de Abraham et alijs sanctis
veteris testamenti qui videntur mentiri
fuisse. R. fm Tho. vbi s. Sic Au
g⁹ dicit i sacra scriptura iducuntur
aliquo r gestu quasi exempla psec
te vñ d. qd n e estimadu eos fuis
se mentitos. Si qm i eorum dictis
appareat q mendacia videat illi
gedum e ea figuratim et prophetice
fuisse dicta. Abraham tñ vi Aug⁹. di
cit i. q. 8. dicens Sara esse sua
sorore veritate voluit celare et non
mendacium dicere. Soror eni dicitur qua
si filia patris. Gen. 20. Vere soror
mea est filia patris mei et non ma
tris mee. quia. s. ex pte patris ei at
tinebat. Jacob vñ mystice dixit e
Esau primogenitus ysaac quia vi
delz primogenita illius de iure ei
debebatur. Esau autem hoc mo
loquedi p spiritum prophetie ad dñi
gnadum mysterium. quia vñ minor
populus. s. gentilius substitutus
erat i locum primogeniti. s. in locum

iudeorum. Quidam vñ comendant
i scriptura non propter pfectam v
nitatem. sed propter quadam vñtis in do
le. et hoc mo Judith laudat nō qz
mentita est holoseru. sed propter af
fectum quem habuit ad salutem populi. p
qua periculis se exposuit. Quis et
dici possit quod verba eius veritatem
habent fm mysticum intellectum. A.
Idem i sum. con. eo. ii. q. 7. **U**
trum mendacium obstericium sine
ritu dignum aliquo remuneratione. R.
fm Tho. 2a 2ae q. 110. Mendacium
obstericium pot dupliciter considera
ri. Uno modo quantum ad effectum
beniuolentie i iudeos et reuerentia
diuini timoris. et sic debet eis remu
neratio eterna. Unde Iero⁹ expo
nit quod deus edificauit illos domos
spirituales. Alio modo pot pside
rari quantum ad exteriorē actum men
dacij. quo quidem nō pmeruit eter
nam remunerationē mereri s3 for
te aliquā remunerationem tēpora
lē cui merito nō repugnat defor
mitas illius mendacij sicut spugna
bat merito remunerationis eterne.
Et sic intelligenda sunt vba Greg.
cū dicit quod benignitas earum mer
ces que eis potuit i eterna vita tri
bui. premissa culpa mendacij i ter
renam est remunerationem decli
nata. vnde nō intelligitur quod illo me
dacio mererentur amittere remune
rationem eternam quā iam ex pre
cedenti affectu meruerant. Con.
De. A. Idem i sum. con. eo. ii. q.
8. B. De his qui pmittit aliquid et
nō faciunt vide s. pmissio. Et si iu
rauerint vide s. iurare. s. 9. et iura
mentum. i. s. 6. Itē qñ qñ mentitur d
se. vid s. iactantia. s. 1. et 2. et 5. Iro
nia. s. 1. et 2.

Erator.

De iocres siue nūmularij et campiores et h^o mōi malis et diuersis piractibus vniū siue i emendo siue in recipiendo pecuniā. i quorum piractibus facile ptingit esse vsurā. vñ vide. j. vsura precipue vsura. 3. et vsura. 6. et vide. j. societas. p. ionii.

Eratrix.

De meretrice dī illicite acq̃siti. Et qd debeat vel possit inde facere. vide s. elemosyna. 1. §. si. Item q non licet donari meretrici vid sup̃a donatio. 1. §. 3.

Eritum.

De vñ et idē actus possit esse meritorius et demeritorius siue bonus et malus R. fm Th. fa. fc. q. 20. Si accipiat vnus actus prout est i genere moris. impossibile est q sit bon^o et malus bonitate et malitia morali. Si tamen sit vnus vnitare nature et nō vnitare moris potest esse bonus et malus. Ambulatio enim continua ē vnus actus scdm genus nature. pōt tñ contingere q sint plures fz genus moris si mutatur ambulantis voluntas. A. i. actus potest esse pro parte meritorius et pro parte vitiosus fm diuersitatem itent. oīs vt pz in sum. con. li. 3. ti. 34. q. 196. vbi hec notantur. B. que ē principium moralium actuum. Idez Pe. De qbusdam opibus meritorijs quid et quātum p ea fiat deo satisfactio. hēs. j. satisfactio.

Etus.

De qd sit mer^o istantis vel futuri piculi cā iusta mētis trepidatio. ff. co. l. 1.

De nūqd ē mer^o q cadit i cōstan-tem virū. R. Quadruplex ē primo videlz mētis mortis. 2° cruciatus corporis. ex eo. cū dilecti. 3° mer^o stupri. et. 4. seruitus. ff. eo. nec timor. ē. A. Et ibi addit q idem ē de metu viculari. sed secus de metu ifamie seu vexationis que. s. non cōprehēdatur sub aliquo p̃dictorum. B. et. l. isti quidem. §. 1. et. 2. A. Ibi dī q si dederit ne stuprum patiat vir vel mulier hoc editum locum habet cum viris bonis iste metus magis q̃ moris esse debeat. B. Lō. Tho. et Al. addendo q nō differt virum p̃dicta quatuor fiant siue i p̃sona nostra siue liberorum. A. Hoc habet in dicta. l. isti. i. si. B. siue vxoris. De p̃dictis quatuor s̃t versus. Excusari mētis hos posse puta. qz nescis. Stupri siue stat^o verberis atqz necis. B. Idem i sū. con. li. 4. ti. xi. q. 3. B. Quomodo vis vel metus ipediant matrimonium hēs. s. ipedimētum. x. Sed virum mētis excuset a p̃cipanōe excoicari habes. s. excoicatio. 6. §. 1. De materia etiam metus habes. j. vis.

Alitia

De qd sit peccatum. R. fm Al. Alitia fm se nō ē illicita sed abusiva. Qui l3 multipliciē possit fieri. tñ i tribus p̃cipue cōsistit. 1. videlz i concussione inocētū 2° i exactione imoderati salarii. 3° i exercitio imoderato vel debito. puta si fiat ad ostentationem viriū cum no cumento aliquorum. sicut sunt torneamēta siue pugna singularia inter socios hastarum lancearū et h^o. Sūt tñ quedam exercitia eis licita. vt que nulli sunt nocua.

hic cursitationes equorum et versatio
nes. ars pugnandi et defendendi et
pugnandi tela. et huiusmodi. unde et da
uid precepit ut docerent filios israel
arcum. id est. arte sagittandi. 2° Reg. 1. A.
Ibi hoc non videtur haberi. Satis in
puto quod exercituum qui discit ars bel
landi sit licitum secularibus dimitti
fiat recta intentione et sine periculo
ex de tornea. c. 1. et ad hic posita sa
cit. c. noli. et. c. quid culpae. et. c. mi
litare. 23. q. 1.

Triserabilis

Triserabiles persone scilicet
Hosti. sunt. Cecus. pauper. pupillus
vidua. et huiusmodi.

Nota An quotidie debe
at celebrari missa
R. fm Tho. i. 4. di. 13. Dicen
dum quod scilicet Inno. quinq; de causis
oportet quod celebrari prima
quod oportet semper medicinam pa
ratur esse contra quotidiana peccata.
secunda ut lignum vite sit semper in
medio paradisi. tertia ut nobis sp
xpus uniat sacraliter et nos ei spiri
tualiter. quarta ut apud nos sit iu
gis memoria passionis. quanta ut ve
ro agno loco typici quod die via
mur. que indei ad vespeream puer
tendit esurient. fm. illud ps. A. 8.
58. B. Converteratur ad vespeream
et fame patient et c. A. Idem in su.
con. li. 3. ti. 24. q. 128.

¶ An missa debeat solum dici i
die. R. fm Tho. ubi s. Coiter lo
quendo debet missa dici in die et non
in nocte. quia hoc sacramentum ad
tempus gratie pertinet. quod per diem
significat. secundum illud apostoli. 1° Cor. 13.
Mox processit dies autem appropinqua
uit. Dies autem iudicat non solum ab or

tu solis sed ex quo incipiunt oriri so
lis signa manifesta per aliquam aeris
illustrationem. In duabus autem noctibus
missa decantatur pro privilegium il
lari noctui. scilicet in nocte natiuitatis quoniam
xpus natus est. et in nocte resurreccio
nis in primitiva ecclesia. ut patet ex oratio
ne. De qua hac sacratissima nocte
quoniam non solum oportet obserua
ri. Et addit h. x. x. Credo quod quod se
ter celebrat autem diem cum sit contra
consuetudinem generale ecclesie. mor
taliter peccat. nisi super hoc per episcopum di
spenset in casu si aliquis infirmare
tur ad mortem et non possit aliter ha
beri eucharistia. A. Idem in su. co.
eo. ii. q. 129. Glo. etiam in. c. si. ex de
pauile. li. 6. dicit quod episcopi itinerantes
possunt celebrare ante consuetam
horam diei vel facere celebrari ex
necessitate itineris.

¶ Qua hora debeat missa celebra
ri. R. scilicet Tho. ubi s. Solemnis
missa celebrantur tribus horis insti
tuta est fieri. scilicet in tertia diebus festi
uitatis. de ps. dis. i. nocte. In sexta die
bus profectis. In nona diebus ie
iuniorum. de ps. dis. i. solent. Nam i
missa recolit mors christi qui quidem
hora tertia crucifixus est linguis in
deorum. hora sexta manibus multum.
hora nona expiravit. Sed quoniam sunt
ordines potest missa cantari secundum ca
nonas etiam post nonam. A. Facit de
ps. dis. i. s. i. ieiunij. B. Aliter etiam
dicendum quod ut diligentior fiat prepa
ratio. missa differat quantum differri
potest ante prandium. et ideo quoniam non est
dies ieiunij celebrat inter tertiam
et sextam in qua hora coiter comedit. s. 3
i diebus ieiunij in nona. Privata autem
missa dici possunt ante vespeream usque ad ter
tiam vel etiam usque ad nonam i diebus

ieiunioꝝ. de cōse. dis. i. necesse. **A.**
Idez in sū. con. dicta. q. 129. Et qd
hic dī a versu vel etiam vī melius
cum in iuribus pꝛeallegatis nihil
videatur dici de hora sexta. Puto
etiam in talibus seruandā fore cō-
suetudinem nō inhibuā. vel que nō
sit contra honestatem seu diuinaz
reuerentiā. ar. dis. 4. erit ⁊ dis. 12. il-
la autem. **B.**

Quid de illis qui nondū dictis
matutinis celebrant. **R.** fm vñ. mō
taliter peccant. cū hoc sit cōtra ge-
neralē ⁊ approbatā consuetudinē
Idē Hostiē. Qui at celebrat añq̃
dicat primā non peccat mortaliter
nisi sit contra pꝛceptū vel statutum
A. siue cōsuetudinē loci fm eundē
x. x. vt in sū. con. c. ii. q. 130. vbi ⁊
additur. Qui at per negligentiam
pretermissa prima dicit ternā cre-
do q̃ sufficit q̃ caute suppleat qd
dimissum est. ⁊ agat penitentiā d
negligentia. **B.**

4 **E**bi debeat missa celebrari. **R.**
fm Ray. In ecclia cōsecrata si fie-
ri pōt. vel saltē in altari cōsecrato
vel si nō sit altare pꝛsecratū habeat
saltē altare puulū de quo dictū ē. s.
altar. s. i. Et pōt ē celebrari sub di-
uo. **A.** i. sub aere fm glo. in. c. cōce-
dimus. de pꝛe. di. i. **B.** vel in tento-
rijs vel ē in loco exercitus hone-
sti. dūtm habeat altare. vt dictū ē ⁊
cetera necessaria. de pꝛe. dis. i. ca. i.
circa fi. ⁊. c. concedimus. ⁊. c. mis-
sarū. Mō in intelligēdū q̃ liceat ce-
lebrari in mari vel fluminibus. ne
nutate navi fiat sanguinis effusio l
sacri cōmotio. Innotuit in misse
pōt ibi dici. Nec fm x. x. Et etiā
attendēdū ē q̃ pꝛdicta fiāt de pmis-
sione epi. vt in. c. missarū. ⁊ sine p-

iudicio parochialis sacerdotis vt
notatū ē. s. altare. s. i. **A.** Idem in
sū. con. eo. ii. q. 131. **B.**

Anū vno solo presente vel sine
inia possit missa celebrari. **R.** fm
hosti. Quāuis s3 illud qd hētur d
pꝛe. di. i. h. q3 duo debeāt esse pꝛsen-
tes q̃ sacerdoti rñdeant in vn⁹ suf-
ficiat. ar. ex de vbo. sig. q̃ sunt. i. rñso
Bulter at pꝛstitero in missa mini-
strare non pōt. imo nec pallas nec
vestes cōtingere vt. s. femina. s. 2.
Sine lumine vō nō licet celebrā
ex de cele. mis. c. vlt. **A.** Idem i sū.
con. eo. ii. q. 131. ⁊ se. **B.**

Anū sit melior missa boni sacer-
dotis q̃ mali. **R.** s3 Tho. in. 4. di.
13. De missa possumus log duplici-
ci. Aut q̃ntū ad id qd ē essentialē i
ea. s. corpus xpi. ⁊ sic a q̃cūq̃ dica-
tur eq̃lis bona ē. vñ q̃ntū ad id qd ē
annexū sacro ⁊ q̃i secundariū. ⁊ sic
missa boni sacerdotis melior ē. q̃ n
solū h3 efficaciaz ex operato. s3 et
ex deuotōe celebrat ⁊ iō ceteri pꝛ-
b⁹ meli⁹ ē audire missā boni sacer-
dotis. Idē Pe. ⁊ et Al. addēs q̃ iō
dī ceteri pib⁹. q̃ obediētia poss3
cogere audire missā mali ⁊ sic eēt
melius. q̃ obediētia melior ē q̃
vicinia. **A.** Idē in sū. con. eo. ii. q.
134. **B.** Ad si malus sit pꝛprius sa-
cerdos an debeat eius missa audi-
ri. habes. s. clericus. 2. s. 2. **A.** Et
ibi laicus in additōe. **B.** Et an ab
eo sacra recipienda sunt habes. j.
ordinatus. i. s. 3.

Quid si sacerdos celebrans in-
fra canonē recohit se pꝛmisisse aliqd
mortale. **R.** fm Ray. Credo inno-
rē essetiam vt peniteat ⁊ doleat q̃
ita tarde peniteat. ⁊ propōat cōfi-
teri q̃cūto habuerit opportunitatē

et sic cōficiat et sumat. Idem Tho.
Pe. et Al. A. Idē in sū. cō. li. 3. ti.
30. q. 10. Idē putarē ē si ante cano
nē nō possz sacerdos confiteri abs
q materia scandali seu suspitiōis
ppter eandē rōnē. videlz qz in pe
nitentia d3 cauere scandalosa pec
cati reuelatio. extra de pe. et re. ca.
officij. B

- 8 C Atrū liceat oio sacerdoti a cele
bratione abstinere. R. fm Tho. in
4. dis. 13. Licet qdam dixerint qz q
dimittit celebrationez non peccat
nisi pplz habeant vel ex obia tene
ant in qz vi Greg. dic. cū cōscūt do
na ē rōnes crescūt dono. iō cum
sacerdoti sit data pias nobilissima
reus negligēcie erit. nisi illa vtaf ad
honorē dei et ad salutē suā et alio
rū viuoꝝ et mortuoꝝ. fm illud. 1.
Pet. 4. vnusqz sicut accepit gra
tiā in alterutrū illā administrātes.
et c. Nisi forte ex familiari istinctu
spiritus sancti dimittet. Unde et sa
cerdotibus pceptū ē. Hoc facite i
meā cōmēmorationē. Idē Tho. i
3. parte. q. 82. et addit qz celebrare
tenet saltem in p̄cipuis festiuitatib⁹
et maxime etiā in illis diebus in q
bus fideles cōicāre consueuerunt
A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 24. q.
125. B

- 9 C Atrū liceat vni plures missas ce
lebrare in die. R. fm Ray. Nō l3
Mā et valde felix est qui vnā digne
celebrat et c. de cele. miss. te referēte
et c. consuluit. et de p̄sc. dis. 1. suffi
ci. Excipiunt isti casus. An⁹ in die
natiuitatis dñi in quo potest canta
re tres. Alius si necesse fuerit vnaz
missā dicere de die et aliam p de
functis nec distinguo siue defunc
tus sit p̄sens siue non. A. qz dcō. c.

sufficit. vbi h dñ non distinguitur.
B. nisi sit cōtra consuetudinē loci
approbatā vel constitutionē. Ter
tius est pp necessitatē pegrinoꝝ cō
meantū et infirmoꝝ. et forte ppter
necessitatē nuptiaꝝ. A. Vbi tps la
beret. vt i sū. con. eo. ti. q. 1. 6. vbi h
notant. B. Et ppter aliqd predic
toꝝ nō celebret vltra duas nec i p
ma sumat p̄fusiōnē. vt. s. eucharis
tia. 3. s. 1. Con. Host. et addit casū
s. qñ ppter raritatē clericoꝝ l pau
ptatē ecclesiariū due ecclesie cōmē
dant vni. A. Idē in dicta. q. 126. et i
dicto. c. sufficit. subdit. Qui vō p
pecunijs aut adulationibus secula
riū vna die p̄sumunt plures facere
missas. non estimo euadere dāna
tionem. B

C Atrū debeat celebrari p puulis
defunctis. R. fm Tho. in. 4. dis. 13.
Pro puulis baptizat missarū so
lemnia celebrant. nō qz eis p̄sint ad
remissionē alicui⁹ culpe. vl ad au
gmētū glorie. s3 pp alias rōnes. nū
pp solatiū viuoꝝ. nū ad ostendēdū
puulos ad vnitatē corpis mystici p
tinere. dū idē modus exequiarum
seruat in ipsis et in alijs. in ad cō
mēdandū redēptiōis mysteriū qd
in hoc sacramēto cōmēmorat per
quod paruuli sū pprio merito sa
lutē eternā consequunt. A. Idem
in sū. con. eo. ti. q. 127. B

II Quid si omittat aliqd de his q
ad ritū celebratiōis p̄ninent. R. s3
Th. et Al. et oēs theologos. Qui
libet omittēs aliqd tale puta tēpus
dñi. alias vestes et h⁹mōi. nihilo
min⁹ p̄secrat si ē ordinat⁹ et assit itē
tio et debita materia et forma. sed
grauissime peccat si sciēter hoc fa
ciat. A. Idem in sum. con. eo. ti. q.

135. **B**
 12 **U**trū hymn⁹ angelic⁹. s. gloria i
 excelsis deo vel credo debeat deca
 tari quādo missa de beata virgine
 ⁊ de spiritu sancto vel de cruce ce
 lebrat in p̄festis dieb⁹. **R.** f.3 Ray.
 Nō debet. l.3 propria p̄fatio decan
 tet. ex de cele. mis. consilium. Sed
 huic iuri in multis locis p̄pter cō
 trariā consuetudinē derogatum ē
 maxime in sabbato. quia quodā
 modo dies solēnis est deputatus
 beate virgini. **T.** Hoc ultimū dēi
 fuit glo. Ray. **D.**ost. q̄s dicit. In ta
 libus denotā consuetudinē nō re
 probamus. vt in sum. con. eo. ii. q.
 126. ad fi.

B
 13 **U**trū q̄libet teneat audire missā
R. fin **D.**ost. Die dñico q̄libz tene
 tur ex p̄cepto audire missam ⁊ to
 tā. ita q̄ accipiat benedictionē sa
 cerdotis. vt de p̄se. dis. i. missas. ⁊
 c. se. ⁊. c. oēs fideles. nisi excusent
 magna necessitate vt notat in dicto
 c. missas. **A.** In glo. que ibi loqui
 tur tā de p̄cepto q̄ de consuetudi
 ne. **B.** Qui at die solēni p̄termisso
 ecclesie suē ad spectacula vadit
 dz excoicari. de conse. dis. i. q. die.
 Et nō q̄ diebus dñicis ⁊ festiuis i
 interrogandū ē si parochianus alie
 rius ibi sit q̄ contēpto p̄prio sacer
 dote audire ibi velit. ⁊ si inuentus
 fuerit statim ab ecclesia eijciat ex de
 paroch. c. 2. **A.** Et ibi notat glo. q̄
 h nō obuiet q̄ nō sit ex cōceptu s̄
 ex iusta cā. Et idē q̄d in h. s. notat
 in sū. con. eo. ii. q. 130.

B
 14 **U**trū p̄pter missā peculiare vt
 de aliq̄ scō vel aliā s̄beat q̄s dimi
 ttere q̄n audiat missā p̄pria illi⁹ di
 ei. **A.** missa peculiaris idē ē q̄ mis
 sa sp̄alis de aliq̄ scō fin Ray. ⁊ in

sū. p. e. ii. q. 126. ⁊ iō. p. alia missa p̄
 intelligi de imitate l. p. defunct⁹ vt
 filibus. vt in. c. 2. ex de cele. mis. **B**
R. fin v̄v. Si dies h̄z p̄pria missā
 ⁊ q̄s al. audire teneat nō dz dimitti
 p̄pter aliā ex de cele. mis. c. 2. Sed
 q̄ qdā laicozū oī die volūt missas
 de trinitate ⁊ de scō Michaelē ⁊
 h̄ mōi. nō debent h̄ facere nisi su
 is dieb⁹. vt in pallegato. c. **A.** s. 12
 Et ibi p̄z q̄ tā p. viuis q̄z pro mor
 tuis vtilior missa q̄ possit dici est
 missa de die. ⁊ q̄ ē in diebus p̄se
 stis p̄p missas peculiare seu voti
 uas vel ē mortuoz nō dz deroga
 ri missē de die. vñ ⁊ d. laicis p̄fatas
 missas regrentib⁹ ibi d̄r. Si volue
 rint vt sibi missē cātent de eodem
 die missas audiant pro salute viuo
 rū ⁊ ē mortuozū. Bene t̄n puto q̄
 dicte missē votine ⁊ pro d̄fūct̄ pos
 sint dici in diebus p̄festis si n̄ dro
 gat ex hoc missē de die. ut in dco. c.
 2. Existimo at aliquos circa p̄dic
 ta ex consuetudine excusari q̄n vr
 gent rōnabili necessitate ⁊ non al.
 vt in. c. fi. ex de cōsue. **B.** De obla
 tionibus que ad missam sunt h̄es
 j. oblato. Et ibi ē. s. fi. si confessor
 possit recipere pecuniā pro missis
 quas in penitentia iniunxit. **A.** Bul
 ta alia circa materiā missē possunt
 colligi supra eucharistia. 3. per to
 tū. ⁊ facit etiā. j. suffragiū. **A.** Adū
 tendū ē q̄ sacerdos cū dicit missā
 dz stare capite disco operto. vt i. c.
 nullus eph. de conse. dis. i. vbi d̄r.
 Nullus eph. aut p̄byter seu diaco
 nus ad celebranda missarum solē
 nia presumat cum baculo intrare.
 aut velato capite altari dei assistere
 quoniam ⁊ apls prohibet viros
 velato capite in ecclesia orare. Et

si temere presumpserit. cōmuniōe
pueiur. Itē q̄ ad euāgelii dō stari
deuote ⁊ nō sedendo. vi in c. apo-
stolica. ea. dis. vbi dicitur. Apōsto-
lica auctoritate mandamus. dū sā-
cta euangelia in ecclesia legunt. vt
sacerdotes ⁊ ceteri omnes non se-
dentes sed venerabiliter curui ⁊ ī
conspetu euangelij stantes dñica
vba intente audiat ⁊ s. deluer ad-
rent. i. venerentur fm glo. **B**

Illicies duplici. dñ. Ano-
modo ē species luxurie ⁊ pec-
cati contra naturā. de quo. s. luxu-
ria. s. i. in fi. Alio mō put est cōtra-
rium vino p̄tinacie ⁊ virtute pseue-
rante de qbus trib⁹ quid sint Th.
fa. se. q. 138. manifestat sic. Sicut
Isidorus dicit in li. etimologiaz
Perunax dñ qui est imprudenter
tenens quasi ad oia tenax. Et hic
ē dñ perunax eo q̄ in pposito suo
ad victoriā pseuerat. Et tales ph⁹
Z. etibicōm vocat foris snie ⁊ pro-
pue snie. quia. s. durant in p̄pria sē-
tentia plusq̄ oportet. **M**ollis autē
minus q̄s oportet q̄ a bono de faci-
li recedit ⁊ non perseuerat ppter
aliqua difficilia ⁊ propter tristitia
aliquas causas ex defectu delec-
tatis vt dicit ph⁹. Perseuerās at
tenet se in p̄pria snia fm oportet.
Unde patet q̄ pseuerās laudatur
sic in medio existens perunax autē
vituperat fm excessū. mollis autē
fm defectum. **B**

Monachus Anus
chus possit fieri canonicus se-
cularis. R. fm host. L3 quidā di-
xerint q̄ sic. dicenduz tamen cum
Jo. q̄ nō. q̄ n̄ ē arandū cū bonet

asino. Nec hoies diuerse professō-
nis debent sic eē simul. extra d. ele.
cū cām q̄ inter psbyterum. A. Idē
in sū. con. li. i. ii. 7. q. 44. **B**

Utrum possit fieri canonic⁹ regu-
laris. R. s. Th. fa. se. q. 189. Ultra
q̄ religio. s. monachoz ⁊ canoni-
corū regulariū ordinat ad opa vi-
te cōtēplatiue inter q̄ p̄cipue sūt ea
q̄ agunt in diuinis ministerijs ad
q̄ ordinat directe ordo canonico-
rū regulariū q̄ p̄ se cōpetit q̄ sint
clerici religiosi. Sed religioni mo-
nachoz non p̄ se cōpetit q̄ sint cle-
rici vt hēnt. 16. q. 1. alia cā. Et ideo
q̄uis ordo monachoz sūt arduis
obseruatiue. tñ si monachi eēnt lai-
ci liceret eis transire ad ordinē ca-
nonico ⁊ regulariū. n̄ at ecōuerso.
vt. 19. q. 3. mandamus. Sed si mo-
nachi sint clerici sacris ministerijs
obsequētes hēnt id qd ē canonico-
rū regulariū ⁊ cū maiori aritudi-
ne. ⁊ ideo licitū erit trāsire de ordi-
ne canonico ⁊ regulariū ad ordi-
nē monachoz. petita tñ licentia su-
prioris ⁊ n̄ ecōiso. 19. q. 3. statim⁹.

Utrum liceat monacho h̄re locū
in diuersis monasterijs. R. i. nullo
modo licet. ex de reli. do. c. si.
Utrum monacho possit cōmit-
ti regimē ecclesie secularis. R. fm
host. Dic cū Aug. Ber. ⁊ host.
A. s. alij aliter dixerint. vt p3 in sū.
con. li. 3. ii. 28. q. 2. vbi hec notatur.
B. q̄ monachus pōt ab epō p̄fici
in ecclesia seculari cū consensu ab-
batis. 58. dis. c. i. ⁊. 2. 16. q. 1. sic vine
⁊. c. se. Et intelligas dictuz de eccle-
sijs q̄ ad monachos pleno iure n̄
p̄tinent in quibus sine auctoritate
episcopi non p̄nt monacho curas
cōnuttere nec monachū presenta-
ce 4

re inito epo. Et sic itellige. i6. q. i. p
tom. c. de capel. mo. c. i. S3 volu
tate epi h fieri p. Qd si eps velu
abbas nō. habes. s. abbas. s. pl.
In ecclis aut q ad monachos p
tinet mero iure sufficit sola aucto
ritas abbatis et pūens. i6. q. 2. vi
sis. vel etiā solius abbatis si ad ip
sū pūnet ecclesie promissio.

4 **C** Sed vix monachus vi deū ē
ecclesie pfect⁹ possit cē sū sociō mo
nacho. hosti. tenet q sic Inno. q
n. Qterq3 h3 monuū. c. d. sta. mo.
q dei timorē. iō dīcēdū videtur si
cut i dco. c. dī de canonico regula
ri q d3 habere sociū si commod
pōt fieri. et h meli⁹ et tutius est. Si
vō cōmode non pōt fieri tene q
hosti. dicit. A. Idē pcludit An. de
bu. i dco. c. q dei timorē. vbi ple
ne tractat de hac materia. B

5 **C** Urū h⁹ mōi monach⁹ q faci⁹ ē
rector alicui⁹ ecclesie sc̄laris teneat
ad statuta sui ordinis. R. fm ho
sti. Si talis ecclia pleno iure perti
net ad monachos p̄fat⁹ monach⁹
i ca remaneat subiect⁹ abbati. et s
uabit oīa sic p̄pter tria. s. ieiuniū
silentiū et vigilias. q cōmode fuari
n pnt i ecclia sc̄larī. ar. 45. dis. sit
rector. et i6. q. i. nemo pōt. Si vō
ecclia nō pūnet ad monachos s3
ad eos. tūc monachus iſtitut⁹ a
trib⁹ substantia lib⁹ n̄ absoluit sim
pliciter. Mā et cōtinētiā fuare tenet
Ab obediētiā abbas absoluit qdē
sed vñ pio epi subiect⁹ q decetero
cū abbas suus. Tpatia dispēsabit
rōne cōmissē administratōis. Et
si h3 sociū monachū n̄ excusat ab
esu carniū. c. de sta. mo. q dei tō
rē. nisi sit iſfirm⁹. de cō. dis. 5. carnē
vel nisi impante epo q abbas su⁹

est. Si at sociū nō h3 pōt se his cū
qb⁹ vult p̄formare. 41. dis. q3 q3
c. de sta. mo. recolētes. s. i. In oī
tū casu habuū deferre d3 nec pōt
temēarie dimitte. alr cēt excōicat⁹
vi. s. excōicatio. i. s. 3. v. 13. Qd si
fiat eps ad qd teneat vid. j. fligio
i. s. 16. q icipu. Urū religiosus fac
tus eps. et s. se. A. Idē qd in hoc
s. notatur in sū. con. co. ii. q. 3. dīs
et An. de bu. in dco. c. q dei timo
rē. dicit q monachus factus cura
tus absoluit ab officio monachali
q3 d3 se cōformare officio clerico
rū seculariū. 41. dis. q3 q3. B

6 **C** Urū ex cōtractu monachi obli
get abbas uel monasteriū. R. fm
Inno. Si monacho pmissa ē ad
ministratio abbas et cōuentus tantū
obligant quātū administratio se ex
tendit. Si vō non habet admini
strationem obligatus monachus
s3 nō tenet soluere. q3 nō h3 vnde
c. de solu. Odoardus. A. Lō. ho
sti. vi in sū. con. co. ii. q. 26. B

2 **C** Sed qd de obligatōibus siue
pmissiomb⁹ ab aliquo factis mo
nacho vel abbati. nūquid acqrit⁹
monasterio. R. fm Inno. et ho
sti. Ex cōtractibus iniis cūz mo
nacho vel abbate obligat q3 mo
nasterio. q3 pōt monachus mona
sterio actionē acquiret. nō tū pōt
obligare monasteriū. ar. in Inſti.
de auc. iur. in pzi. An quāuis ab
bas siue monasteriū possit agē. n̄
tū tenet rñdere nisi de eo quod ad
ipm pūnet. Et l3 omnis cōtractus
prohibitus sit monasterio nisi im
perante abba. c. vi. 12. q. i. n̄ dicat⁹
et i6. q. i. sunt nōnulli. et c. de p̄sen
tū hoc itelligit inquātū monaste
riū obligaret. Sed obligatio alie

ri⁹ ad monasteriū pōt p monachū
acqri. Sitr z possessio ēt p mona
chū fugitiuū. ff. de acq. pos. l. i. A.
Idē i sū. con. eo. ii. q. 28. B.

S **Q**uid de reb⁹ ablat⁹ mōacho
R. fm Inno. z hosti. Si res erāt
monasterij vel etiam alteri⁹ z mo
nasteriū ad restitutionē tenebatur
tunc ager monasteriū. Si vō non
erāt eius nec de eis tenebat mona
steriū. tē agz ille q dñs ē rerū ita tñ
q si tales res erāt depositę apud
monachū z abbas videt eas sub
trahi z facile ēēt abbas eas libera
re. satis credit Inno. q abbas te
neat depositi isolidū ppf dolum.
S3 si n̄ vidi. nec phibere potuit n̄
tenet enā si monachus eas abstu
lisset. qz nō est obligat⁹ ex ei⁹ male
ficio. vt in sc. s. dī. A. Idem in sū.
con. eo. ii. q. 19. vbi ēt additur ho
sti. tñ de prioru casu dicit q licz ab
bas vidēdo res auferri z non p
hibendo peccet. nō tñ credit q pp
hoc ipse vel monasteriū obligeur
ex quo fuerūt tñ penes psonā mo
nachi z nō penes monasteriūz cō
modate. c. de po. c. i. B

9 **Q**uid de maleficio pmissio per
monachū vel abbatē. R. fm In
no. z hosti. Nō tenet monasteriūz
quia delictū persone nō dz redun
dare in dñū ecclesie. c. de re. iur.
delictū. li. 6. nisi quātū ad mona
steriū peruenisset z in eius vultu
tē versum fuisset. ar. 10. q. 2. hoc i⁹
A. Idem in sum. con. eo. ii. q. 27.
B. De ingressū monasterij habes
j. religio. 2. z. 3. Item. j. nouitius
z. j. votum. 4. Item d monachis
quātū ad obediētā. j. obedientia
4. Itē quātū ad religionē. j. reli
gio. per totum. De monacho apo

stata. s. apostasia. s.

Monialis

In mo
nasterijs
monialium non mendican
tium non debent recipi nisi q pos
sunt de prouentibus mōasterij abs
q penuria sustentari. Aliter nulla
esset receptio. c. de sta. regu. picu
loso. li. 6.

Omnēs moniales debent ma
nere sub perpetua mōasterij clau
sura. nisi pro tali z tanto morbo
q non possent cū alijs absqz gra
ui piculo siue scandalo morari. c.
de sta. regu. periculofo. li. 6.

Quā abbatissa vel pōrissa dz ali
cui temporali dño occasione ali
cui⁹ scudi facere homagiū vel pre
stare fidelitatis iuramētū nisi possz
facere apud ipm q p pcuratores
pset pōt exire cū honesta z decē
ti societate. z pstito iuramēto e ue
stigio dz reuertī ita q i fraudē resi
dēne nihil fiat. vt in pdicto. c. picu
lofo. de sta. regu. li. 6.

Dñi ipales n̄ debent abbatissas
pōrissas z alias moniales haben
tes officia monasteriorū pmittere
litigare corā eis. ne oporteat illas
euagari pro statuendis pcurato
ribus. A. In tex. allegato non sic
dicit. s3 q ipsi dñi pmutant eas p
pcuratorem in suis curijs lingar
z non cogant eas q p se litigent.
ne pro constituēdis pcuratorib⁹
vel alijs h⁹ mōi eas oporteat eua
gari. cū sit iuri pcurariū q mulier
pserum religiose per seipās linga
re cogant. B. Et si ipsi dñi psece
rint p suos ordinarios cōpellant
A. s. cēsurā ecclesiastica. vt i tex. qui
seqt. B. vt in dcō. c. periculofo.

In iungit epis z alijs p̄latis q

negocia et casus monialium. A. s. quas moniales ipse habent agere coram iudicibus vel in curiis eorum. ut in decretis. c. periculo. B. faciant coram iudicibus fieri et tractari per procuratorem earum siue sint homagium uel fidelitatis iuramenta vel quicquid aliud. ut in decretis. c. periculo.

S Prelati tenentur ex precepto in omnibus monasteriis monialium etiam exemplis. prouidere de clausura expensis monasterii vel de elemosynis fidelium. Idem precipit abbatibus et alijs inferioribus personis quo ad monasteria sibi subiecta. ut in d. c. periculo. Item earum monasteria et excepta visitari debent. s. exemplis. s. si. Item nulli inhoneste nec et honeste persone debet patere accessus vel ingressus ad moniales nisi ex rationabili et manifesta causa et de illis ad quem pertinet licentia speciali. ut in d. c. A. s. periculo. B. De electione que fieri habetur moniales habes. s. electio. i. s. vlt. Ad materiam monialium potest pertinere quid possit super eas abbatissa. vide supra abbatissa. Item quod prohibeat monialibus et ceteris feminis supra femina.

Ortuus

De his qui impediunt sepulturam mortui. vel funeri vel morienti iniuriantur. uide. j. sepultura. i. s. si.

j Atque liceat spoliare mortuos. R. Non 13. imo tales sunt leges grauissime puniunt. ff. de sepul. vi. l. 3. s. aduersus eos. Item et per hec. 4. ethicoz spoliatores mortuorum latronibus annuerat. Si mortuus suscitaret quod sacra essent ab eo iteranda uide. j. sacrum. s. s. De materia

mortuorum habes infra resuscitatus et infra suffragium.

Alier Quid mulieres siue femine multa non possunt facere nec et propter eas fieri habes. s. femina. Et de monialibus super monialis. et de mulierum ornatu infra ornat.

Multitudo

Quid fiet cum peccat multitudo. ut de supra correctio. i. s. si.

Munus

Triplex est genus muneris. An Gregorius super illud Isa. 33. Qui exciunt manus suas ab omni munere. dicit. Quid autem est munus a manu. aut ab obsequio. aut a lingua. Munus a manu est pecunia. Et nomine pecunie intelligitur omnis res temporalis siue mobilis siue immobilis. i. q. p. totum. Munus ab obsequio est seruus. i. debite impensa. Munus a lingua est fauor. i. q. i. sunt nonnulli. De 2. plenius habetur. j. symonia. i. s. i. q. incipit. Aliud munus ab obsequio Atque liceat per munera ad fidem trahere infideles. R. fm Ray. In fideles ad fidem trahi possunt promissionibus et muneribus. ar. 23. q. 4. d. 3. h. o. 2. q. 7. q. si. d. 45. q. sincera. et et per grauiorem exactionem personarum in principio locutionis. Item postea non licet. 23. q. 6. i. 23. v. o. Sed addit hic v. q. non ideo danda sunt munera. s. propter fidem recipiendam ex pacto. s. si vel licet baptizari nisi timeret paupertatem iter christianos possint eis dari in promitti. Item posset christianus infideli dari non propter fidem recipiendam sed propter beneuolentiam captandam ut sic facilius eum peruenire posset et huiusmodi. Ad hoc facit supra iudeus. j. s. i.

2 **U**trum aut liceat p miera anrahē ad religionēz inde sup religio. 2. §. 2. **A.** Et vtz iudici liceat recipe miera a pub^o vide. §. iudex. 1. §. 4. **B.**

Mutilare. **A.** Utrum liceat ali quē mutilare. hēs. §. hōi cidiū. §. si. Silt an liceat mutilare scipz sup hōicidiū. §. §. si. Et d mutilag siue a se siue ab alio. vide infra vitatus corpore. §. 2.

Mutuū. **A.** Quid sit. q: de meo sit tuū. **A.** 7 obligaris ad reddēdū tāū dem in genere suo. 7 pssistit in his q dant ad numerū pōdus vel mēsurā. vt. l. 2. ff. si cer. pe. **B.** Et dēt dari mutuū nihil inde sperādo vl tra sortē alr eēt vsura. vñ vide mltā circa h isra vsura p totum.

Naufragus.

Quicqd ex naufragio accipit siue de ipsa nau. siue d mari siue de litore restituēdū ē. ff. eo. 1. siqs ex nauigio. **A.** Alter nulla consuetudine statuto vel pcepto excusat qz q: furtū pmittit. ff. de acq. re. do. l. qua rōne. in fi. **L.** de fur. l. meū. **Q**uinet fm leges si petatur infra ānū cōdēnabitur ad restituēdū qdruplū sz p'annū in simplum vt i pdcā. l. meū. 7. ff. eo. l. 1. **S**cōz etiam canones si is q accepit res naufragoz ēt esset eps vel patus aut clericus debet deponi. ex d ac cu. cū dilecti. 1. **L**aic^o. vñ nisi satisfecerit d3 excōicari. imo excōicari ē. ex de rap. excōicatiōi. **A.** Et ibi p3 q hec excōicatio cōphendit ēt clericos. cū tex. indistincte loquatur. **B.** **N**oc intelligas nisi sint talia nauigia q piraticā tyrannidez

exerceāt. vñ sint iūmica noi xpiano vel pncipi. **L.** de furt. in **A**luten. nauigia. **A.** Et ibi p3 q predātes naufragos seu vsurpantes deperdita ex naufragio debēt oīum bonoz publicatiōe mulctari. Et oia ēt pdicta notantur in sū. con. li. 2. ti. 5. q. 27. **B.**

Quid si dñr terraz cōponāt cū nauis aliq ab eis recepto. p eo q securāt eos q si naufragant nihil accipient vel accipi pmittēt ab eis **R.** fm vñ. **C**ū al deberēt h grans facere n liceat aliqd ista de cā recipe ab eis. **A.** Et acceptum d3 restitui. cū naute pensione huiusmōi nō pssumerint simpliciter 7 absolute spōtanei sz ne deteriora sustinerēt fm cū. vñ. 7 i sū. cō. eo. ti. q. 28. vbi ēt p3 q id qd seqt nō videt dictuz vñ. **B.** nisi sic i qbusdā locis cōstituit q qcuqz accipit aliqd d ipōnari debeat inde certā moderatā portionē hñc. **M**ōi eni statutuz sit i fauore naufragoz ad h quod hoies magis studeāt pgrei res ipsas 7 pmiēt d labore suo. **A.** Tale statutu seu cōsuetudo videtur oio nil valere. cū penit^o iollat p **A**utē. nauigia. **L.** de furtis. 7. c. excōicatio. ex de rap. **U**n 7 sup i pri. bñ d3 q in hoc casu nulla cōsuetudie statuto vel pcepto. quis excusatur **B.**

Egligentia.

Utz sit pciz mortale. rñ. fm **Th.** fa fe. q. 54. **D**upliciter pōt esse mortale. pñō mō ex pte eius qd p terminūt p negligētiā. **Q**uod quidem si sit de necessitate salutis. siue sit actus siue circumstantia erit peccatum mortale. **A**lio modo ex

parte cause. Si enim voluntas in
 tñ sit remissa circa ea que sunt dei
 vt totalr a caritate dei deficiat talis
 negligentia ē peccatus mortale. ⁊ h
 precipue ptingit qñ negligentia se
 quitur ex pemptu. alioquin si ne
 glientia contingat i pternissio
 ne alicuius actus vel circumstantie
 q non sit de necessitate salutis. nec
 hoc fiat ex cōtemptu s; alio defec
 tu seruoris qui ipeditur interdum
 propter aliqd veniale. tunc negli
 gentia non ē mortale peccatum s;
 veniale. **A.** Idem in sum. 2. li. 3. ti.
 33. q. 230. **B.** De negligentia iudi
 cis laici ⁊ quomodo suppleat per
 iudicē ecclīasticū hēs. s. iud. x. 2. §.
 6. De negligentia pferendi benefi
 cia ecclīastica hēs. s. bñficiū. 1. §.
 1. Et ibidez ē de negligentia eligē
 di vel prouidendi in ecclīa cathe
 drali vel regulari.

Negociatio

Que sunt negocia illicita.
 ⁊ que non. **R.** fm Ray Illicita de
 sui nā sunt illa que sine pctō fieri n
 pñt vt vsura. symonia. furta. ⁊ adu
 lteria ⁊ huiusmōi. Et sunt h oibus
 phibita. 14. q. 4. nec h q3. 1. q. 1. re
 pñntur in fi. ex de iureiuran. ⁊ si
 xps. v. quedā enī phibent qz p se
 mala sunt. Quedā vō nō sunt illi
 cia ex sui nā vt tutela cura ⁊ omē
 exercitiū artū mechanicar. vt tex
 torie furorie ⁊ similitū q necessaria
 sunt vsui humano.

Et negocia q d se sñ licita pos
 sint esse illicita. **R.** n. fm Ray. Pñt
 fieri illicita multipliciter. pño mō
 qdē ex cā. vt qñ fierēt pp auariciā
 s. pp improbā cupiditatē dñitiar
 ⁊ n ad necessitatē s; ad aliū finem

malū. **A.** Qd sp ē nisi fiant ad sub
 uentionē alicuius rōnabilis neces
 sitatis sue vel pximi ⁊ nō principa
 liter pp lucr. vt pōt colligi ex dicij
 p Tho. fa se. q. 77. arn. 4. ⁊ p dñz
 De de anchorano i. c. i. de vsu. li.
 6. ⁊ p ea que hñt in sū. cō. li. 2. ti. 8.
 q. 1. fm glo. Ray. **B.** Et fm h pro
 hibita sunt oib⁹. 47. dis. oēs ⁊ c. si
 cut hi. 2. ex pie. vt si fiant i dieb⁹ se
 stiuis i qb⁹ ab h⁹ opib⁹ cessandū ē.
 vt. s. serie. §. 7. ⁊ 8. **A.** s. qui incipit
 qb⁹. ⁊ se. **B.** Itē ex tpe nē pñt dici
 iudicia ihonesta q fierent d nocte.
 aut n clara die. ex de offi. dle. p su
 luit. ff. de ori. iur. l. 2. §. ⁊ qz mgiati
 bus. 3. ex psona qz clericis ⁊ reli
 giosis talia phibita sñ. 2. **Thimo.**
 2. nemo militans deo implicat se
 negocijs secularibus. **Iero.** 2. di. 88.
 Negociatorē clericū ⁊ ex iope di
 uitē ⁊ ex ignobili gloriosuz quasi
 quādā pestē fuge. ex ne cle. vl. mo.
 p totuz De hac mā hēs ad h. j. §.
 anpe. ⁊ pli. Laicis vō illa sunt cō
 cessa. dis. 86. puenit. ⁊ Aug. 88. di.
 Fornicari hoibus sp n lz. 1. nunq
 Negociari aliqñ lz al qñ n. **An.**
 ei aliquis sit ecclīasticus lz ei nego
 ciari facto iam ecclīastico non lz.
 4. ex loco. qz in loco inhonesto ⁊
 suspecto nō dñ quis negociari seu
 puerfari. ff. de arbi. l. si cu3 dies. §.
 si arbiiter. 81. dis. in oibus. ⁊ q. 1. si
 quis sacro. Itē qñs sunt inhone
 sta ex loco pp loci excellentiaz. pu
 ta qñ in ecclīa h⁹ mōi fierent. q nō
 ē locus negociatōis s; oñ omis. vñ
 ⁊ ipe dñs cieci inde vendentes ⁊
 emētes. **Math.** 21. ⁊ **Ioh.** 2. ⁊ 16.
 q. 8. ⁊ h diximus. **A.** Adde q qui
 to negociatio reddit illicita ex mō
 vt si fiat cū mendacijs deceptōib⁹

et filibus. ut in sum. 2. d. q. 1. ubi h
notantur h3 Ray. et hostie. et Al.

2 **N**egocia qda sunt que sine pctō
vix fieri pnt de pe. dis. 5. negociū.
Et gra exēpli ponit quiqz. s. cura
rei familiaris. milicia. mercatio. p
curatio. et administratio. de pe. dis.
5. qualitas. et c. falsas di. 25. qualis
dis. 88. consequens. h Ray. Sed
hosti. addit. dicit. Adde sextus qd
quasi piculosus ē oibus. s. aduo
catio. Sed et septimū nō omittas.
s. epāus offiū quo nihil miserius
et piculosius si pfunctio agatur.
40. dis. ante oia. Al. Ista duo vltia
pnt sub pcuratōe et administratiōe
prehēdi. ut in sum. con. c. ti. q. 18.
ubi et addit h3 Ray. q pñialis cau
te et diligenter d3 dirigere mēros
talibus ut recto sine labore et e
xerceant officia sua. B.

3 **N**egociatores possint licite
lucra recipere. rñ. fm 66. Cum la
borent pro oibus et quasi cōe ne
gociū i mercibus gerāt. pnt mode
ratum lucr accipere. Sec⁹ de imo
derato. et de emp. et ven. c. 1. Al.
Moderamē aut h mōi lucri fm
glo. Ray. et in. d. q. 18. ad arbitriū
boni viri limitādū ē. qz n ē deter
minatū quantū in singulis solidis
aut libris aut marchis accipere li
ceat de lucro. Hosti. aut. ut ibi p3
dicit q ad hoc ut mercatores sine
omni fraude officia sua exercent
bona fide cōsulerem talibus q de
lnia epi sui scirent quātū possūt lu
crari in mensura bladi et vini et si
milibus. vel qntū pro libra possēt
vltraqz emerunt vēdere in recōpē
satōez laboz et expēsar. et si sic vē
derent sine mendacio. ipos crede
rē esse in iurio quo ad peccatū ne

gociatōis. ar. et de emp. et ven. c. 1.
Idi at qui hoc nō faciunt sine perī
culo vix euadunt. B.

4 **Q**uid de artificibus q faciūt vl
vendunt gladios sagittas balistas
aut venena et similia. rñ. h3 Ray.
Si pp hoc faciūt vel vēdūt ut ho
mines hēant talia ad abusum. aut
et si sciētēz vēdūt illis seu donāt qz
estimant talib⁹ abusueros moralr
peccāt. Et oia pctā que ide sequit
eis imputant. xi. q. 3. pēcipue. 27. q.
2. si m abstines. 5. q. 1. votum. Si at
tales negociatores dicant se bonā
intentōez habuisse. qz credebāt q
emerent pp licitū vsum. vel si nihil
sup hoc cogitabāt seu ignorabant
q esset illicitū talia facere vel ven
dere in oib⁹ dicens cāib⁹ distinguo
qz si ille res pnt esse vtilēs ut arma
in bello iusto. aurifrigiū ad orna
menta ecclāstica. quedā et venēa
ad aliqd medicinale vel p alia no
cua. q talia vendūt n peccant. nisi
forte probabilr dictaret sibi pscia
q emptor rem qrit ad malū. Tūc
ei n d3 vēdere. 23. q. 5. d occidēdis
et 5. q. 5. nō ois. Al. vel nisi exerci
no alicuius artis idifferēter. i. que
pōt esse licita et illicita. plures ma
le vterēt. qz tūc talis ars efficit illi
cita et extirpāda. vñ Criso⁹ super
Math. et ponit Tho. fa se. q. 169
arti. dicit. Eas solas oz artes vo
care q nutrimento et eoz que cō
tinēt vitā nram sunt tribuere et cō
structive. Si in operib⁹ alicui⁹ art
ut plures male vterent qzuis de se
n sint illicite. s. si p offiū principis
de ciuitate extirpāde fm documē
ta Platonis. hec ille. Qd pōt iel
ligi vtrum nisi talis ars esset circa
rem oio necessariā. puta tabernaz

hospitiū et huiusmodi. qz tunc nō
phiberet pp necessitatē. sz aliter p
uidēdum forte ē incōuenienter ac
cidentia. sz. dis. consentire. **B.** Si
vero ille res ad nullum vsum sunt
viles nisi ad peccādū. **A.** Sic sūt
quedā venena mortifera et ad nul
lum bonū vsus vtilia. vt future sup
flue ac sumptuose camisiaz quas
pcepue faciunt hispani dātes pro
factura vnius camisie plus in tri
plū vei quadruplū qz valeat tota
camisia. et filia fm eundē Ray. in
ti. de neg. secularibus. §. sz qd vbi
predicta ponit. **B.** Tunc indubitā
ter peccāt faciēdo tenēdo vēdēdo
seu donādo alijs. 21. q. 1. c. 1. ff. de p
hen. emp. q. sepe. §. veneni mali.
qz flagitiose rei nec emptō nec mā
datū nec societas valere pōt. et oia
mala snia isti imputabunt. quia q
occasione dāni dar dānuz dedisse
vī. et de iniur. et dam. da. si culpa.
Con. Tho. et Hosti.

S **Q**uid de his qui faciunt vī ven
dunt ornamenta mulieruz aut so
lulares pictos. aut vestes cū imod
rata sumptuositate cōsutas. **R.** fm
Tho. fa fe. q. 169. Quia mulier es
licite pōt se ornare vel vī pseruent
decentiaz status sui. vel ēt aliqd su
peraddere vt placeant viris prop
is pns ē q artifices talū ornāmto
rum non peccāt in vsu talis arns.
nisi forte inueniēdo aliqua curiosa
et supflua. vnde Criso⁹ dicit super
Matth. q. ab arte calceāoz et tex
toz multa accidere oz. Et ei ad lu
xuriā deduxerūt necessitatē et cor
rumpentes artē mali arti pmscētes.
A. Satis pz p Tho. in loco allega
to q artifices intātū peccāt iqzuz
et vientes fm distinctōez posuam

in. §. pcedenti. Quid vō peccēt vic
tes. deo dāte dicet. j. ornat⁹. **B.**

Quid de factoribus taxillorū
scachoz et aleaz et h⁹ mōi. **R.** sedz
vō. Quia ludus taxilloz vt frequē
tius pēnū morale ē. vt dictū ē. s. lu
dus alez. §. 3. non ē licitum viuere
de artificio taxilloz. Sz de faciēti
bus scachos et tabellas qbus fre
quētius luditur ad subleuanonem
tedij vel laboris non vī illicitum.
vt. s. ludus et iocus. §. 1. 2. et 4. **A.**
Aleaz ē si sic esset q cū his sine pec
cato luderet. qd hodie sic esse non
vī. al idem dicēdū esset de his qd
de taxillis pp eādē rōem. ar. ex
de ver. sig. intelligētia. vt pōt col
ligi ex dictis. s. §. quid d artificib⁹
in additōe. **B.**

Quid de faciētibz serti d flori
bus i dieb⁹ festiuis. **R.** Non credo
esse excusabiles qz ppter periculū
q de facili pōt cōtingere ex abusu
huiusmodi q sunt incitamenta va
nitatis et lasciuie violatur obseruā
tia diei sacre in opando. **A.** Huc
vsqz vī fuisse dictū vō. vt in sum.
con. eo. ti. q. 20. ad fi. Non aut qd
segf. sz et illud vez esse puto sane i
tellectū. **B.** sz posset esse labor iaz
modicus et sine pēcio nec ad lasci
uā intentōem sz moderatā recrea
tionem q nō esset pēnū aut n mor
tale. snia est vō.

Et aliqua negotiatio sit cleri
cis licita. rñ. fm Ray. Si clicus in
digeat pōt aliquo hōesto artificio
sibi necessaria acqzere. dūtū prop
ter hoc nō desit ad iuinis officijs.
dis. 91. per totū. de pse. dis. 5. nūqz.
et ne cle. vel mo. c. 1. Item pōt rei
pere possessiones excolendas ad
quartā vel quitā pte et huiusmodi

seu pducere ipas ad sustentationes
suā et suoz. ar. dis. 86. peruenit. in
verbo auaritie cā. **A.** Et ibi. hoc se
tit glo. **A.** Et dis. 91. clericus. Sag
con. **H.**osti. **P.**ōt ēt locare anialia
vt oues et boues. **A.** **E.**lex ē si hēat
eos de suis decimis vel de succes
sione parentū vel aliunde sibi da
tos. et si ēt habeat multa pascua. et
emat pecora vt pascantur ibi ad ne
cessaria sustentationes suā et suoz et i
alimentū pauper. Si autē emat pe
cora vt tradat ad crenientū vel vt
aliquid agat in fraudem negocia
tionis. illicitum est secundum glo.
Ray. vt in sum. con. eo. ii. q. 3. **B.**
ad certum fructum dūmō per cō
tractum qui al' sit licitus. vt et vō.
dicit. addens q' ēt pōt emere rem
vt eam melioratam carius vendat
vt puta pullum equū nutriendo. v'
si tabulam emat vt faciat imaginē.
Nam in talibus non ē negociatio
sed artificii. vt notat. 14. q. 4. cāo
num. **A.** In glo. **B.** de p'se. dist. 5
nūq'. et ne cle. v' mo. c. i. **A.** Pre
dicta ēt notat in sū. 2. li. 2. ii. 7. q. 41
et ti. 8. q. 2. ad fi. et c. se. **B.**

9 **Q**ue pena clericoz q' al' negocijs
secularib' se imiscunt. rñ. **D.**ebēt ex
cōicari. extra ne cle. vel mo. sub in
terminatione. **A.** **I.**stud. c. non v'
ibi habēi. verū ē q' pro omī pec
cato mortali a quo quis n' vult cor
rigi potest excōicari. xi. q. 3. nemo
epoz. **A.** l. c. incipit secundū institu
ta. et c. **B.** Et si non se correxerint
debent deponi. dis. 91. clericus. ex
tra ne cle. vel mo. sed nec. Ita tamē
q' religiosi districtius q' alij puni
antur. vt in dicto. c. sed nec. In fo
ro autem penitentiali debet eis in
iungi vel saltem consuli vt ea que

contra formā predictam lucrati si
studeant pauperibus erogare. 14.
q. 5. qui habent. **A.** **M.**ā ad hoc n'
tenēt precise fm glo. **Ray.** vt i sū.
2. eo. ii. q. 5. vbi ēt notat que i hoc
s. habent. **B.** Circa negocia cleri
coz plura hñtur. s. clicus. 2. Et ibi
lanius d' his penis d'r. **B.** Itē ad
mām negociationis pñent plura
que habentur. s. emptio. et. j. vsu
ra. 3.

Neophit ^{Quis}
^{dicat.}

rñ. fm **Ray.** **Neophit** d'r
nouellus i fide. a' neos q' ē nouum
et phitos quod ē fides. 48. dis. qm
Itē neophiti dicunt. nouelli in re
ligione. dis. 48. sicut. **I.**dem host.
A. **I.**dem in sum. con. li. 3. ti. 14. q.
i. **B.**

Quare neophiti prohibent or
dinari. rñ. secundum **Ray.** **C.**ausa ē
duplex. **A.**na cā ē ne incidant i su
pbias putātes q' fides xpiana siue
religio multū eis indigeat. 48. di.
s. i. et c. qm. **A.**lia cā ē q' non sunt
experti stat' ecclie v' religionis. nec
sciunt modos psonaz. Itē non ie
iunauerunt nec fleuerunt nec pro
bauerunt nec probati sunt. vt i dcō
s. i. et c. qm. **A.**n tales nec ad mō
res ordines pmoueri debent. imo
nec consurari ar. 19. q. 3. monaste
rijs. **S.**atis con **H.**ost. et **H.**ost. **A.**
I.dem in sum. con. eo. ii. q. 2. et 3.
B. De neophitis in religione ui
de. j. nouitius.

Notorium ^{quid}
^{sit. rñ.}

secundum **Ray.** **N.**otoriū
aliud iuris. aliud facti. **N.**otorium
iuris est de quo quis canonicē est
condēnatus vel in iure confessus

vel legitime conuictus. i. q. 5. p. sby
 7. q. vlt. sigs p. sbyter. 7. c. sciscitan
 tibus. 2. q. 6. sigs appellat. A. Ali
 as icipit. 7. qui appellat. B. s. sunt
 7. q. 7. c. de coha. cle. 7. mu. v. a. 7.
 c. q. situm. Notorii v. o. facti e. cum
 pplus e. testis 7. dissimulationi nō
 ē loc^o. 61. d. i. i. sacerdotibus. i. si. c. x.
 d. e. coha. cle. 7. mulie. i. u. a. ff. d. ritm
 nup. l. palā i. prin. Et h. itelligit siue
 sit crimē notū oib⁹ q. sūt i. illo loco
 . s. villa vel parochia. A. Etiam si i
 loco nō sūt nisi decē. q. 2. decē hoies
 pplm faciūt. 10. q. 3. vno. fm glo.
 Ray. v. i. sū. cō. li. 3. ti. 30. q. 15. vbi
 etiā h. oia notant q. 7. hic ponūtur
 Et nōi glo. i. dēo. c. vno. s. q. decez
 faciunt plebē. Et glo. Ray. vbi s.
 diē q. si ē parochia habeat mille
 parochianos. 7. solū decē ex illis
 graues 7. honeste p. sone scādalizē
 nur de sēcaria sacerdos pōt dici q.
 pplis scādalizat. cū decē hoies po
 pulū faciāt vt dēm ē. Hoc glo. Ex
 quo patet q. illi sup. quo ē tale scā
 dalum. ē purgatio indicenda. c. x.
 coha. cle. 7. mu. i. u. a. nos. B. siue
 maior p. n. A. facit. 2. q. 1. de mani
 festa. B. Et tale notoriū iterū sub
 diuiditur. q. aliud ē notoriū faci
 aci⁹ durātis. vt cum qs tenet adul
 terā publice i. domo siue etiā cōcu
 binā. Aliud ē notoriū faciū trans
 seuntis. vt cū aliqs publice hoiem
 iterfecit. S. 7. ē tertii notoriū faciū
 p. sumptū. vt si aliqs publice habi⁹
 ē pro filio vel affine 7. huiusmodi.
 In notorio igitur iuris exigat q. n. 3
 p. batio contra negatē. c. x. de sen.
 7. re iudi. sicut. In notorio v. o. sci n
 regitur ordo iuris q. al. etiam re
 gulariter obseruādnus ē. c. x. de iure
 iur. ad nostrā. 2. Euidēcia nā q. pa

trati sceleris nō idiget clamore ac
 cusatoris. c. x. de accusa. euidētia.

Quintus.

bes. s. a. n. 12. a. n. u. m. A. s. q. ad
 masculū quo v. o. ad femina p. uer
 tas d. in. 12. 20. q. 2. p. uela. 7. supra
 ipubes. B. possit itare religionē
 vt sit ibi nouitius. R. Talis quidez
 pōt offerri a parētib⁹ si ipse cōsen
 tit. 20. q. 1. p. uelle. Et nihilomin⁹ B
 cito peruenerit ad perfectam etatē.
 s. ad. 14. annum pōt egredi. 20. q. 3.
 p. n. s. c. x. de regu. cū sumus. A. Et ibi
 hoc notat glo. B. Qd si talis ipu
 bes propria voluntate itat pōt ex
 trahi a patre vel a tutore. 20. q. 2.
 puella. A. Et ibi additur. Et si an
 num 7. diē dissimulādo cōfēserit
 siue tutores siue parentes neq. ipe
 neq. ipa mutare poterit. dicit gl. v. f
 q. 3. quo peruenerit ad legitimā eta
 tem.

B
 C. A. trū nouitio igredienti religio
 nem sufficiat q. attigerit. 14. a. n. u. m.
 R. Nō sufficit. s. 3. opōt q. p. sicerit
 vt exp. s. h. c. x. de regu. ad nostrā.
 i. tex. 7. glo. 7. c. significatū. Alii p. t
 repen. vt i. p. cedenti. s. dicum ē. A
 Ad p. d. i. a. videt facere. c. 18. qui. d.
 re. iur. li. 6.

B
 C. Sed vtrum sufficiat si malicia
 suppleat etatē. R. fm Ray. Suffi
 cit. extra de regu. postulasti. S. 3. h
 nullo mō ē verū. sicut exp. s. notat
 20. q. 1. i. sū. 2. Et ibi pōt Jo. an. d.
 regu. eos. i. cle. Qd aut Ray. dixit
 q. sufficiebat si malicia suppleret
 etatē. verum dixit suo tpe. s. q. n. fēc
 sūmam 7. curriebat prior compila
 tio decretalū. sed hodie de ipa d.
 cretali. postulasti. verba illa subtra
 cia sunt. A. Idem dicit glo. in p. d.

cto. c. postulati.

3 **Q**uod est tempus probationis in novitio.
R. Sicut ex predictis patet est. i. annus.
Nam cum non possit ingredi nisi p[ro]
pleto. i. anno ut in. 2. §. dictum est
sequitur quod tunc incipiat annus p[ro]
bationis. Et hoc etiam ipsum expressse
tradit Jo. an. extra de regu. b[en]efici
um. li. 6. c. is qui. eo. li. Sed et h[oc]
r[ati]onale est. quia tempus p[ro]
bationis datur ad p[ro]
bandum austeritatem religio
nis. ut est de regu. ad apostolicaz.
Inter quas p[ri]ncipua est custodia castita
tis quam coiter loquendo non est ap[er]
tius antea p[ro]
bare. et ideo si infra dictum
tempus gestatus fuit habitus qui nec
castitura nec colore distinguitur ab
habitu p[ro]
fesso non p[ro]
p[ro]
h[ab]itum ta
cuam p[ro]
fessionez. Secus si talis ha
bitus post dictam etatem gestatus fu
erit. quia p[ro]
fessionem inducit. ut in cle.
eos. de regu. A. Satis p[ro]
predic
tis videtur facere. c. i. i. p[ri]. extra de re
gu. li. 6.

4 **Q**ue pena si quis ante legitimum
tempus probationis novitium recipiatur
ad p[ro]
fessionem. **R.** In ordinibus men
dicantium illi qui recipiunt incurrent tri
plicem penam. Prima est quia peccarent
mortaliter eo quod agunt contra id quod
p[re]
ceptum est in virtute obedientie et sub pe
na excommunicationis secunda pena est quia
omnes qui recipiunt sunt suspensi a
receptione cuiuscunque ad p[ro]
fessionem.
Tertia est quod a suis fratribus debet pun
iri pena que solet infligi p[ro]
culp[is] gra
uib[us]. h[ab]it h[oc] ex de regu. n[on] solu[m]. li. 6.
c. c. institutione. Ille quique sic rece
ptus fuit secularis esse non possit
non tamen est alligatus ipsi ordini p[er]
illas
p[ro]
fessionem. A. In deo. c. non solus.
sic dicitur. In virtute obediencie sub pe
na excommunicationis districti inhibemur.

ne ante annum probationis elapsu[m] quod est
maxime in subsidium fragilitatis huma
ne regulariter institutus quicquid ad p[ro]
fessionem vestri ordinis seu ad re
nunciationem seculo faciendum reci
pe nec p[ro]
stitutu[m] infra h[oc] modum annum ali
quatenus impedire quod minus infra ipsum
ad aliam religionem quam maluerit tra
seat. vel nisi maior in. 14. annis exi
stens p[ro]
fessus fuit tacite vel expresse.
aut euidenter constet illi vitam vo
luisse mutare. quod tamen non presumit nisi
clara probatione vel p[ro]
petentibus in
dicibus ostendat omnia ad seculum redi
turus si
cut de sua voluntate p[re]
cesserit presu
mat. Quod si forte p[ro]
t[er]
et intelligitur
quod seculo renunciare et vitam voluisse
mutare quam bona sua distribuere pau
peribus. ut non gl. et p[ro]
de. de ancha.
sup[er] deo. c. non solu[m]. Ubi etiam idem dicit
Archidi. addens idem esse si quis quam
ingreditur religionem facit testamentum
ac si deberet mori. et transferat omnia
bona sua in heredes et legatarios et
in pias causas et mutat habitum. Et
ideo verba illa que h[ab]ent in regula ordi
nis minorum. Vadant et vendant et c.
non sic accipienda sunt. ut ex his volentes
ingredi religionem cogant vel et
inducantur ad distributionem facien
dam infra annum probationis. alio locum ha
berent pene deo. c. non solu[m]. Sed ut
eis ostendat quod illud debet agere ante p[ro]
fessionem omnia si p[ro]
p[ro]
prio motu n[on]
fecerint. et quatenus in religione debe
ant vivere videlicet expropriati penitus
ita in spirituali quam et in corpore. sicut et accipi
ex collatione p[ro]
fissimorum doctorum.
B. In alijs vero ordinibus p[ro]
fessio
exp[re]
ssa vel tacita potest fieri licite infra
annum. et si fiat expresse etiam seculari
p[ro]
fesse habitu non mutato illi religio
ni obligat quam p[ro]
fessio est. Si vero fiat
ff

facite. s. p. susceptionem habitus pro
fesso. tunc infra annum non obligat illi
religioni spiritualiter sed generaliter re
ligioni dummodo recipiens sit etatis
apte. et si fuit sciens et voluntarius et
si in illo habitu et voluntate triennio per
seueret. ex d. regu. p. l. i. d. c. m. li. 6.

5 **P**one quod novitius apte etatis fuit
in aliqua religione medicatum per
tres menses postea exiit et per alios
tres menses debet computari ad annum
probationis. R. fm. Bonicominum do
ciorum decretorum filium Jo. an. i. quidam
questione disputata. Dicendum quod non
tam constat quod iura statuerunt an
num ad probationem regulares austeri
tates. ut ex d. regu. ad apostolicas
Sed regularis austeritas per sui ma
xima parte in continuatione consistit.
Nam aliquis posset faciliter ieiunare
sive abstinere vno die vel mense quod for
te non posset continuare. ideo ad ve
ram probationem continuatio regredi
Nam aliter esset probatio si quis vno
mense staret in ordine et vno in secu
lo. et postea iterum vno in ordine
et vno in seculo. et sic faceret per annum
et huiusmodi. Preterea cum textus ide
finitur loquitur dicendo austeritates uni
uersales ipsas prebendit ut non. per dy.
de re. iur. i. rubrica. A. facit extra
de dec. ad audiendam. B. Ponamus
ergo quod intravit in ianuam et exiit
in carnis primo deinde reintroavit in
pascha in primi menses computabitur
ei nihil probationis de quadragesima.
Et simile dicam de aduentu vel de
hyeme seu estate. i. quibus anni partibus
varie sunt religionis austeritates.
Preterea quando iura loquuntur de an
nali spacio. de primo intelligendum
est ut non per. d. patre meum. de elec. c. l.

li. 6. Et est etiam textus eo. li. 7. c. cupien
tes. §. certum. Ad hoc etiam facit quod
non. ff. de his qui non. isa. l. genero.
et ff. de diuer. et tem. prescrip. sup
rubrica. Item quod iura dicunt quod quilibet
prescriptio ita impeditur per actum prius
quod necesse est aliam ichoari. ut extra
de prescrip. auditis cum similibus. Pre
terea casus videtur legis que dicit
quod ille seruus debet esse veteranus qui
anno continuo seruauit. Ille autem debet
novitius qui non fuit anno continuo
vi. ff. de publi. l. si. §. quotiens. B.
Nec est quod notatur per spe. i. ru
brica de sta. regu. Nam errore scrip
toris thema eius mutatum fuit. Casus
enim speculatoris est quando quis integro pro
bationis anno in monasterio stetit
et antequam professionem faceret exi
uit et postea rediit virum probationis
annus sit ei de nouo concedendus.
Et tenet quod non. Qui casus a non
multum diuersus est. Et quod spe. tale
casum posuerit dupliciter patet pri
mo quod dicit ipsam questionem esse
Bar. b. ix. in venerabilibus. A. Pu
to aliquem tractatum fore. B. Et etiam
ei vbi respondendo scribit
cum in ibi Bar. nihil de nostro casu
sed de nunc dicto loquitur. 2. quod ipse spe.
probat solutionem illam per. c. fraterni
tatis. 34. dist. Quod. c. de nostro casu
nihil penitus dicit.

6 **A**lii qui vult intrare religionem ut
sit ibi novitius. si locus non potest ei
providere de vestibus et suis neces
sitatibus possit hac occasione tol
lere alteri ut sibi provideat. R. Qui
rem accipit cuius non est dominus male
facit. quod furtum committit. Mala autem
non sunt facienda pro pensatione boni.
i. q. i. si est putanda. i. q. 5. s. forte. 32. q.
4. sicut. 22. q. 2. primum. Unde. j. pe

2 **C**ulium in fi.
Quoniam novitius possit eligi i p[ro]lati.
R. Ad abbatiā vel prelaturam religionis eligi non potest nisi exp[re]sse p[ro]fessus. Ad episcopatum vero duntaxat alias sit idoneus. eligi p[ot]t.
A. Siue ecclesia cathedralis sit secularis siue regularis. vt i. c. nullus. d. quo. f. **B.** Et novitius et non exp[re]sse p[ro]fessus. extra de elec. nullus. lib. 6.

3 **C**ontrarius novitius licite possit ordinar[ur]. **R.** fm Ray. Nec primā tonsuram nec aliquem minorem ordinē recipere debet donec p[ro]batus sit. ar. i. q. 3. monasterijs. h. Ray. et gos. Sed qd i ipso. c. monasterijs d[icitur] q[ue]d expectandus ē p[ro] biennium. dicit v[er]o. Credo ex quo recepti sūt ad p[ro]fessionē legitime vel habitu p[ro] p[ro]fessis eo ipso habeantur p[ro] p[ro]batus et ordines possunt recipere. Satis p[ro] h[oc]. **A.** Idem i sum. con. li. 3. u. 14. q. 3. **B.** Qd p[er]ueniens novitium exco[m]municatus ē habet. s. exco[m]municatio. 2. §. 21. q. i. c. i. p[er]cipit. Quid si vberetur. De m[at]riā etia novitior[um] habentur plura. f. religio. 2. Et si novitius erat b[en]edictus qd fiat de b[en]edictio. vide. f. religio. 2. §. xi. q. i. c. i. p[er]cipit. virum epi.

Aptie. De tpe quo nuptie habet. s. impedimētū.
17. Et de pluribus alijs q[ui] impediant nuptias satis dictū ē. s. impedimētum. l. cū. c. se. Item ad nuptias p[er]tinent ea q[ui] dicitur sūt. s. m[at]rimoniu[m] p[ri]o cū oib[us]. c. ibi sequētib[us].

Contrarius nuptie secūde sint b[en]edictē de. **R.** fm Ray. Vir et mulier transiens ad bigamiā non debet iterum a p[ri]sbytero b[en]edici. ex de secū. nup. vir aut. Alii p[ri]sbr q[ui] talē b[en]edictionē

celebrauerit suspensus a b[en]edictio et officio d[icitur] ad sedē aplicā mitti. ex de secū. nup. c. l. Et hoc itelligit f[ra]nciscus v[er]o. et Boff. nisi de p[ro]suetudine alii cui[us] ecclesie alii obtineret. quia tūc posset sine piculo b[en]edictio iterari de pe. dis. 3. §. ex p[er]sona. **A.** q[ui] tale statutu[m] forte factu[m] ē ad exhortationē cōmūne fm. Boff. vt i. lū. cō. li. 3. u. 24. q. 6. **B.** Quinētia f[ra]nciscus Th[om]as. m. 4. d. 1. 4. cū d[icitur] q[ue]d secūde nuptie nō debent b[en]edici. itelligit q[uod] itaz ex p[ar]te viri q[ui] ex p[ar]te mulieris v[er]o salte[m] ex p[ar]te mulieris sūt scde. Si at v[er]o cōtrahit cū illo q[ui] habuit aliā vxorē nihilominus nuptie b[en]edictentur. Saluatur. n. ibi aliquo mō si g[n]ificatio. Lō. cū hoc Ber. **A.** s. i. dicto. c. vir at. vbi n[on] hoc simplici tenet. sed dicit q[ue]d cū aliq[ui]s ducit f[ra]nciscus g[n]ificatio nē b[en]edictio ista iterat fm p[ro]suetudinē quorūda[m] loco[rum]. et h[ic] si papa sci at talē p[ro]suetudinē et tolerat al[iter] valet. Boff. et vt p[er] dicitur. q. 6. dicit q[ue]d siue vir siue mulier i alio m[at]rimonio b[en]edict[ur] ē. non d[icitur] b[en]edictio iterari imo oio dimitti. q[ui] vn[us] sine alio b[en]edici n[on] d[icitur]. Dicit etia q[ue]d duo bigami p[re]sentes. 2. q[ui] nūq[uam] fuerunt b[en]edicti b[en]edici p[oss]unt. De nubēte israhēl[us] luctus. s. lex. §. 9. v. 7.

Benedictia i. co[n]f[essio] an sit v[er]tus. **R.** f[ra]nciscus Th[om]as. 2a 2e. q. 104. Est q[ui]dem virtus moralis. cui[us] speciale obiectum ē p[re]ceptum tacitum vel exp[re]ssum. Voluntas enim superioris quocūq[ue] mō inotescat est quoddā tacitū p[re]ceptum. et tāto v[er]o obedientia p[ro]mptior q[ui]to pl[us] p[re]uenit p[re]ceptum exp[re]ssum.

Contrarius obediētia sit maxima vir tutū. **R.** fm Th[om]as. vbi. s. Virtutes ff 2

theologice. s. q. deo s. se iheret sūt
 potiores virtutibus moralib⁹ q. b⁹
 aliquid terrenū contēnit vt deo in-
 hereat. Inter v̄tutes autē morales
 tanto aliq. est potior quāto magis
 aliqd cōtēnit vt deo inhereat. Sūt
 autē tria genera bonorū q. hō pōt p-
 tēnere pp deū quorū infimū sūt ex-
 teriora bona. mediū sūt bona cor-
 poris. supmū autē bona aie. Inter q.
 qdāmō p̄cipuū ē volūtas inq̄tū. s.
 p volūtatē oib⁹ alijs bonis v̄tutur
 z iō p se loq̄ndo laudabilior ē obe-
 dientie v̄tus q. pp deū contēnit p
 priā volūtatē q̄ alie v̄tutes mora-
 les q. pp deū aliqua alia cōtēnunt.
 An. Greg⁹ vlt. moral. Obedientia
 vicinus iure p̄ponit. q. per victi-
 mas aliena caro. per obedientiaz
 v̄o volūtas ppria mactat. A. Hoc
 etiam dictum transscriptū est. s. q. i.
 sciendum.

B

2 **C**Utruz subditi teneant in oib⁹
 suis superioribus obedire. R. fm
 Tho. vbi. s. Dupliciter pōt contin-
 gere q. subditus superiori suo nō
 teneat obedire. i. mō ppter p̄ceptū
 maioris p̄tatis. vnde sup illd Ro.
 13. Qui resistunt p̄tati ipsi sibi dāna-
 tionē acq̄rūt. dicit glo. Siquid ius
 serit curator nūqd faciendū ē si con-
 tra consule iubeat. Rursus siquid
 proconsul iubeat z aliud impera-
 tor nūqd dubitat isto p̄cepto illi cē-
 seruiendū. ergo si aliud imperator
 aliud dñs iubeat. p̄empto illo ob-
 temperandū est deo. z ad idē facit
 illud Act. 4. Si iustū ē vos potius
 audire q̄ deū indicare. z dis. 8. q.
 contra mores. xi. q. 3. qui resistit. z
 c. nō semp. Abi dicit glo. q. inferior
 nō solū obedire nō d. cū p̄ceptū ē
 iniustū s. et cū est inhonestū. 2. mō

nō tenet inferior suo superiori obe-
 dire si ei aliqd p̄cipiat in quo ei nō
 subdit. Dicit. n. Seneca. 3. de bene-
 fi. Errat si quis estimat seruitutē in
 totū hominē descendere. ps. n. me-
 lior excepta est corpora obnoxia
 sūt z ascripta dñis suis. mens sui ē
 iuris. Et ideo in his que pertinet
 ad interiorē motū volūtatē homo
 nō tenet homini obedire. sed i his
 que exterius per corpus sunt agē-
 da in qbus tñ fm ea q. ad naturam
 corporis p̄tinet hō homini obedi-
 re non tenet. s. soli deo q. oēs ho-
 mines nā sūt pares. vñ non tenent
 serui dñs nec filii parentibus obe-
 dire de m̄monio cōtrahēdo vel
 v̄ginitate seruāda. aut aliquo hui⁹
 modi. Sed i his q. p̄tinet ad dispo-
 sitionē actū z rerū humanarum
 tenet subditus suo superiori obe-
 dire fm rōnez superioritatis. sicut
 miles duci in his q. p̄tinet ad bellū
 z fuus dño in his q. p̄tinet ad ser-
 uilia opera. z filius patri in his q.
 p̄tinent ad disciplinā vite z curas
 domesticas. z sic de alijs.

Quid si dubitat subditus viruz
 qd p̄cipit su contra deū vel nō. R.
 fm Ray. debet obedire. nisi esset ta-
 le in quo nullo mō excusaret igno-
 rantia. puta cōtra articulū fidei p̄-
 cepta vel phibitiones dei vel p̄tra
 generale statutū eccl. e. Alter enī
 in dubijs obediendū est eē de tēp-
 or. ad aures. Quinet bonū sine q.
 pōt esse salus d. z dimitti ppter obe-
 dientia. xi. q. 3. quid ergo. A. Ibi
 dī. Aliqñ d. per obedientia bonū
 quod agitur internum. B. Lon.
 Tho. z Boss. A. dicentes q. gene-
 raliter qñcūq. subditus nō pōt p-
 conuenientē inquisitionē certifica

3

ri debet obedire. et obediendo excusatur et si dubitet contra preceptum dei. i. virum quod sibi mandat sit contra dei preceptum. 23. q. 1. quid culpatur.

4. **Utrum obedientia in his que voluntate se sit meritoria.** R. fm Tho. 2a 2e. q. 104. Si id quod precipit sit per se voluit et absque ratione precepti si cut accidit prosperis id ex propria voluntate tendit in illud et non videtur implere propter preceptum. Sed quando illud quod precipit nullo modo est secundum se voluit sicut accidit in asperis. tunc oio est manifestum quod non implet nisi propter preceptum. Et ideo dicit Gregorius in moralibus quod obedientia que habet aliquid de suo in prosperis nulla est vel minor. quia scilicet voluntas propria non principaliter tendere ad implendum preceptum sed ad assequendum proprium voluntatem. In aduersis autem vel difficultatibus est maior. quia propria voluntas in nihil aliud tendit quam in preceptum. **Predicta et habentur.** 8. q. 1. sciendum. **B.** Et hoc intelligendum est secundum illud quod exterius apparet. Secundum in iudicium dei qui corda rimatur potest contingere quod et in prosperis obedientia aliquid de suo habens non propter hoc sit minus laudabilis. scilicet propria voluntas obediens non minus deuote tendit ad impletionem precepti. **Con. Al. A. De inobedientia habes. s. inobediencia.** **B.**

Obedientia ij.

s. laicorum. **Utrum christiani teneant secularibus personis obedire.** R. fm Tho. 2a 2e. q. 8. Dicendum quod sic per fidem. n. christi non tollit ordo iusticie sed magis firmat. **Q.** do autem iusticie regit ut inferiores suis superioribus obediunt

aliter. n. non posset humanarum rerum statum fuari. **Hanc tamen obedientiam intellige iustum ordo iusticie requirit. et ideo si non habeat iustum principatum sed usurpatum vel si iniusta precipiant non tenent eis subditi obedire. nisi forte per accensum nisi propter euitandum scandalum vel periculum. Con. Idem.**

Utrum laici teneant obedire prelati ecclesiasticis. R. fm 2o 2e. Laici non tenent obedire prelati ecclesiasticis nisi in his ad quorum obseruantiam in baptismo se obligauerunt. scilicet ut teneant veram fidem. scilicet cum opibus ut abrenuntietur carnali et opibus et opibus eius. et per christum quantum ad omne peccatum vitam et spirituale bonum persequendum. In alijs actibus non subdunt eis nisi in quantum ad ista puniunt vel reduci possunt. **A. Idem in su. con. li. 3. tit. 33. q. 5. circa finem. Et facit. xi. q. 3. si autem vobis.** **B.**

Obedientia iij.

s. clericorum. **Quibus et qualiter clerici teneant obedire.** R. Clerici temporalibus dominis non sunt subiecti nec eis obedire tenentur. **Idem laici nec de clericis nec de rebus ecclesiasticis disponendi aliquid commissum est facultas.** 96. di. b. n. q. d. e. et de potestate ecclesia. Sed prelati ecclesiasticis indubitanter tenent ut pape. et omnibus inferioribus prelati suis. **Idem autem extraneis.** quia sicut non valet sententia non sui iudicis ita nec preceptum. et de iudi. at si clerici. 7. q. 1. quia frater.

Quid si episcopus mandet sacerdoti ut excoicet illum quem ipse reputat innocentem. R. fm Tho. in quolibet. Aut mandet sacerdoti sola denunciatio excoicationis. aut ipsa excoicatio. Si denunciatio. certe tenetur

denūciare ex pte epi. Si at p̄cipiat
q̄ cū excoīcet tunc si ē notoriū illū
esse innocentem debet coram ep̄o
illius innocentia allegare ⁊ p̄baſ
⁊ si deficiat in p̄bando d̄z obedir
q̄nticūq̄ sciat eius innocentia. **A.**
Inimio hoc casu v̄f q̄ non debeat
obedire. sicut p̄t colligi ex dictis
s̄. index. i. s̄. xi. in adduōne. **B.** Si
v̄o legitime p̄bet. non d̄z obedire
sed recurrere si oportet ad supiorē
pr̄atē. Si autē sit dubiū obedire te
nemur. 23. q. i. quid culpatur.

2 **C**larū cleric⁹ teneat obedire ep̄o
q̄ imponat ei q̄ vadat romā p̄ ne
gocijs ecclesie. **R.** fm Ray. Tenet
⁊ nō valet excusatio dicētis q̄ alij
sunt magis idōei quia in talibus le
gatōibus nō oportet hūc ordinez
seruare. ff. de lega. l. sciendū. s̄. pe.
Nec ē p̄t valere excusatio s̄z ho
stic. p̄pter curā rei familiaris q̄ cōis
vultas p̄ferenda ē p̄miate ex d̄ po
stu. p̄ela. bone. i. Mō tū tenet obe
dire vt p̄moneat negocia d̄ seipsū
vt in dicta. l. sciendū. s̄. si accusatio
A. facit ē. c. petino. ex de iure iur.
Predicta etiam notant in li. con.
li. 3. ii. 33. q. 12. ⁊ se. **B.**

5 **P**one q̄ ep̄s p̄cipiat capellāo
vel mādēt alij clerico vt det libros
p̄prios nepoti ipsius ep̄i l̄ vt renū
ciet b̄nficio. q̄ vult alteri conferre
vel aliqd h̄. nunqd tenet obedir.
R. s̄z Ray. nō p̄met h̄ ad ep̄m. 7.
q. i. q̄z frat. Et addit q̄ nō tenet cle
ric⁹ ad obedientiaz de suis rebus
dādīs. Intelligas sine cā. ar. ex de
censi. cū aplūf. s̄. inhibem⁹. 16. q. i.
p̄dicatoz. Itē addit q̄ si cleric⁹ ha
bēs libros ineptus sit ⁊ ep̄s p̄cipit
clerico vt cōmodo clerico bone i
dolis vt in studio ad qd ipsū mittit

p̄ficiat. tūc obediendū v̄f q̄z non
mouet ipsū carnalitas s̄z cois eccle
sie vultas. ar. in decō. c. q̄z frater. ⁊
ex de magris. sup specula. Et h̄ in
telligas si de bōis ecclesiasticis libri
sint acquisiti. aliē nō ex de testa. reg
sisti. ⁊ de iure pa. cū dilect⁹. s̄. nos
ignit. **A.** Idē i sū. con. e. ti. q. 14. **B.**
Clarū cleric⁹ magis debeat obe
dire ep̄o suo q̄ archiep̄o. **R.** fm
Ray. ep̄o. nisi in quibūdā casib⁹
quos habes. s̄. archiep̄us. s̄. 3. **A.**
Idem in sū. con. e. ti. q. 15. **B.**

Obedientia iij

f. religio s̄z. vtrum religio iij
teneat p̄lati p̄prij in oibus obedi
re. **R.** fm Tho. fa se. q. 104. Reli
giosi p̄fitemt obedientia q̄ntū ad re
gularē obseruandā cōuersationez
fm quā p̄latis suis subdiit. ⁊ iō q̄
tū ad illa sola obedire tenent q̄ p̄nt
ad regularē obseruantiā p̄mē. **A.**
Et ista vidēt oia licita ⁊ honesta ⁊
possibilia q̄ manifeste n̄ trahūt ex
p̄prij p̄fessionē ēi p̄ excessū. puta
si p̄cipet trāsire ad aliā religionē ēt
artiorē l̄ q̄ subdit⁹ offerat se marty
rio. In talib⁹ enī obedientia non est
necia l̄z q̄nq̄ possit esse p̄fectionis
In religis v̄o honesti vidēt necessa
ria. nā cūz alicui dat iurisditio seu
potestas p̄nter ⁊ oia intelligūt p̄
cessa sine q̄bus p̄tās explicari non
possūt. ff. de iur. om. iudi. l. 1. ⁊ ex
de offi. dele. preterea. P̄dat at q̄
multa p̄nt occurrere q̄ p̄latis vide
bunt oportuna ad regularē obf
uantia q̄ singuli ex subditis diuidi
care non poterunt ⁊ s̄z videbū
tur eis ad talē obseruantia non o
portuna. vnde si de eis oportet
p̄latis rōnē subditis reddere apte

isurgeret quedā dubioꝝ scrupulo
sa et inexplīcabilis pplexitas ad re
gularis obseruatiōe et recti eius sta
tus subuersionē. l. nō oī. et l. se. ff. d.
legi. Et ppter hoc tenent subditi i
oibus p̄fatis obedire. **B.** Et hec ē
obediētia sufficiens ad salutē. Si
autē et in alijs obedire voluerint. h
p̄tinebit ad cumulū p̄fectionis. dū
tū illa nō sint cōtra deū aut cōtra p
fessionē regulārē. qz talis obedien
tia esset illicita. Sic ergo pōt obe
dientia tripliciter distingui. vna suf
ficiens ad salutē que. s. obedit i his
ad que obligatur. Alia p̄fecta que
obedit i oib⁹ licit⁹. Alia indiscreta
que etiam in illicitis obedit. **Con.**
Pe. A. Idem in sū. con. li. 3. ti. 33.
q. 7. et 8.

B. **C.** Alrū monach⁹ teneat obedire
abbati p̄cipienti q̄ sit in scolis. **R.**
Sacris l̄is intēdere nō ē p̄ra va
cationē monasticā. sed potius ad
iunatiū contemplatiōis. vt et mani
festat **Tho.** fa. se. q. 138. Et iō abbati
p̄cipienti monacho q̄ ad h⁹ modi
studeat ipse obedire tenet. Ire etiā
ad studia publica pōt certe et dī si
abbas p̄cipiat. Quinē sine ei⁹ mā
dato siue p̄cepto ire pōt. dū tū va
dat de sua l̄nia et cōsilio et cōuētus
Aliud esset excoīcat⁹. et ne cle. vel
mo. ut piculosa li. 6. Et hunc casū
pleni⁹ hēs s. excoīcatio. i. s. 3. b. 13.
A. Licet h⁹ qd̄ p̄ime dictū ē fieri
possit. n̄ tū expedit. nā ad h⁹ q̄ pos
sit monach⁹ i studio publico l̄ris
sacris itēdē. duo p̄cipue exigūtur.
p̄mū. vt obedientia cogat. qz ex se
dī sp̄ velle in claustrō manere. et vt
intentio ei⁹ nō sit ad gloriā s̄ ad sa
piētā aspirare. qz dīc̄ **Iero.** **Mo**
nach⁹ n̄ doctoris s̄ plangēti⁹ h̄s

offiū q̄ l̄se vel mūdū lugeat. et dñs
pauidus p̄stolei aduēti. 16. q. 1. mo
nach⁹. fm̄ eū. **Tho.** et in sū. con. e.
ti. q. 10. Et ex h̄s p̄z q̄ religiosus
tenet obedire circa studiū licet nō
contineat in regula. Et facit ad id
qd̄ p̄ime dictum est.

B. **C.** Alrū monachus magis obedi
re teneat abbatē q̄ ep̄scopo. **R.** s̄z
Ray. **Monachi** sūt astricti potius
obedire abbatē. **ss.** dis. c. 1. et 2. **A.**
Idem in sū. con. e. ti. q. 15. **B.** **Alr**
nō pōt ep̄s instituere monachū in
ecclia seculari inuito abbate vide
s. abbas. s. pe. Et viri abbas pos
sit phibere monacho subdito ne
cōsueat ep̄o. vide ibidē. s. si.

C. Alrū monachus teneat obedire
ep̄o vocanti eū ad ministeriū s̄ co
mutatū suū inuito abbate. **R.** s̄z ho
st. **Puto** q̄ nō. sed hoc est solus
pape q̄ quēlibet siue clericum siue
monachū pōt ad se nocare. **A.** Et
iam ad ministeriū. vt in tex. de quo
stat. **B.** xi. q. 3. p̄ principalē. Qd̄ si
p̄sentire abbate vocat⁹ sit vel etiā
auctoritate pape et ibi non pōt sta
tuta sui ordinis obseruare. cōsulo
q̄ si p̄ ad claustrū reuertat. nec pe
riculū suū exponat cōmodis alio
rū. 41. dis. sicut. et c. nō ē. et c. nos.
si nō pōt licentiā obtineat. necesse h̄s
obedire. ar. et d̄ offi. dele. si q̄. **A.**
Idem in sū. con. eo. ti. q. 20. et seq.
Et intellige hoc nisi monacho ma
nifeste imineat salutis p̄iculū. nā tūc
i his sic et in alijs illicit⁹ nō eēt obe
diendū. vt. s. in principio.

B. **C.** Magis sunt religiosi astricti su
is p̄latis obedire q̄ clerici secular
es suo ep̄o. **Itā** religiosi nō soluz
renūciauerūt oib⁹ tēporalib⁹. s̄ et
pprie voluntati. 12. q. 2. non dicat⁹

ff 4

ex de offi. or. quāto. Idē i sū. cō.
eo. tit. q. 21. fm Ray. et fm Hosti.
Et addūt q clerici sūt magis astri-
cti obedire episcopo. q laico. ar.
dis. priuantur. B

S Cūtrū religiosi teneant obedire
epis. R. fm vñ. In his q nō sunt
ptra deū vñ ordinē suū tenent. sal-
uus sp pūlegijs et pstitutiōib⁹ eoz
ex de symo. ne dei. An si pceperēt
plato eoz vñ subito q irent ad pa-
pā vel regē vel q reciperēt pmissi-
ōnes cāp vi vñtatiōes seu execu-
tiōes testamētōz et filia nō tenetur
obedire. lz alios clericos possint
epi ad talia cogere. Sūt et plures
religiosi in talib⁹ expisse pūlegia
ti. A. Idē in sū. con. eo. ti. q. 23. B
Bulta q ad obediētiā pūtinere
pnt. s. monachus. et. f. religio. A.
Aduertēdū ē q religiosi nisi sint
pūlegiati sicut ceteri cleri tenen-
tur petere licētiā a pprio epo vt
possint ordinari ab alieno. vi i sū.
cā. eo. ti. q. 22. Abi etiā dī f3 glo.
Ray. Nec approbo qd faciūt qui
dā de puentu ad conuēniū minūt
fratres alteri⁹ diocesis modiciū ibi
moraturos vt sic recipiant ordies
ab epo loci. vel alia q regulariter
nō nisi a pprio epo sūt recipiēda.
Et subdit in dicta. q. 22. Nota tamē
q hodie super his fratres pūlica-
tores et minores et multi alij sunt
pūlegiati. et ad pūdicta faciūt. c. cuz
nullus. ex de tēp. or. li. 6. Itē si cle-
ric⁹ h3 plures iudices qz vtriqz e-
qualit tenetur obedire. vel si duo-
bus epis pūmiserit obediētiā et pci-
piāt diuersa fm Hosti. et in sum.
con. eo. ti. q. 16. dicēdū q vtriqz te-
net obedire si pōt aliter obediat ei
cui prio iurauit. qz pūmā iuramētū

ticitū seruādū est psertim cum nō
possit hñe nisi vñum titulū. nisi sōz
te rōne maioris bñficij trāstat⁹ itel-
ligat. Si aut ex sufficiēti dispensa-
tōe intulatus sit in duob⁹ locis et
sub diuersis platis et tūc obediat
ei a q maius bñficiū h3 et q vñl⁹
pcepit. ar. et ex de tef. cū i officijs. et
c. relatu3. 2. in fi. ex de postu. c. fi.
Qd si oia equalia sint. locus ē gra-
tificatiōi. fi. ad fill. se. con. sigs i gra-
ui. s. si cum oēs. Nec oia locū ha-
bent in ordinarijs iudicib⁹. Ceterz
si duo sint delegati ptraria alicui
mādantes. tūc locū h3 decre. ex d
rescrip. cū cōtingat. Abi dī q aut
is cui mandaf aliqd a talib⁹ nescit
inter iudices aliquā esse cōtrouer-
siā. et tunc exequatur mandatum
illius q prio mādāt. nisi añ execu-
tiōne innotescat ei de disceptatiōe
inter se. Receptis at cōtrarijs mā-
datis a diuersis postulet copiam
līarum ad virosqz iudices directa-
rū quas papa pcepit exhiberi et di-
ligent aduertat an secūde līe reuo-
cēt primas vel nō. Si prime reuo-
cant p secūdas. obediat secūdis.
Sin aut⁹ obediat primis. S3 si de
his clare sibi p līarum inspectiōez
constare nō pōt. nō oportet exeq
h⁹ vel illi⁹ donec p arbitros inter
eos huiusmōi cōcertatio sopiatur
Caueat tñ ne fingat se certum vbi
certus nō ē. aut dubitare vbi dubi-
tādūz nō est. ex hoc ē lz detur doc-
trina qualiter is cui mādaf se hñe
debeat nulla tñ ei tribuūt ptās. vt
inter delegatos aut ptes de iurisdic-
tiōe debeat iudicare. Item circa
hanc materiā i. c. fi. ex de sen. et
re iudi. sic dī. Duob⁹ iudicibus di-
uersas sententias pferētib⁹. si ex

iurisdictione ordinaria procefferunt
tenet pro reo non actor: et sententia. ni
si in causa favorabili. puta matrimonio
libertate dote seu testamento
si pro ipso fuerit promulgata. Si vero
ex delegata potestate utraque pars sententia
ex arbitrio delegatus. Ad si ex pro
misso neutra dicitur habere vigorem. **B**

Oblatio Quot sunt
tionum. **R.** Tres. Prima est do
natio alicuius rei deo vel ecclesie gra
tis facta inter vivos. De hac dicitur
et. s. donatio pro parte totum. et super eccle
sia. i. s. 6. Secunda species oblationum
est donatio causa mortis. de qua super
donatio 2. et hec est aliquando de mor
tuario siue legatum per animam. Tertia est
quidam et usualis quam faciunt si
ciles ad missam et huiusmodi. et
ista communius dicitur oblatio. **A.**
Hoc fuit dictum Hosti. ut patet in sum.
con. li. i. ti. i. s. q. 50. **B**

Cui debet dari oblationes. **R.**
secundum Ray. Sacerdoti parochiali. quia
pro peccatis offerunt pro quorum remis
sione ille ex officio orare tenetur
Aut si ecclesia non parochialis dan
de sunt prelati illius ecclesie. id. q. i.
quia sacerdotis. et c. hac consuetudine
i6. q. i. doctos. **A.** Ray. dicit quod ob
lationes que fiunt ecclesie paro
chialibus dante sunt sacerdoti pa
rochiali ministri. quia pro peccatis et c. Vel si
alij ecclesie offerunt prelati eiusdem ec
clesie dante sunt. Quod est verum ni
si constituerit donator: et aliud voluit
se secundum glo. eius. ut in sum. con. eo.
ti. q. si. **B**

Cui liceat religiosis oblatio
nes recipere. **R.** secundum Tho. fa. fe. q.
86. Dicendum quod sic. et hoc triplici
ter. primo modo si sint pauperes pro dis

positione sacerdotum vel ordinatio
ne ecclesie. 2. modo si sint ministri alta
ris. et sic possunt recipere oblatio
nes ipso tempore sanctas. 3. modo si parochie
sint eorum. et tunc ex debito possunt
recipere sicut ecclesie rectores. sic
et hic. s. s. dicit in si. **A.** Idem in
sum. co. eo. ti. q. 51. **B**

Cui episcopus celebrat cui sunt obla
tiones. **R.** secundum Hosti. De iure coram sunt
episcopi. quia sibi offerunt et a suis paro
chianis. Nam tota sua diocesis po
chia intelligitur. et de rap. c. i. et de
paroch. super eo. Sed si de consuetudi
ne contrarium esset. sequenda est diuersum
episcopus consuetam canonicam accipiat
Ad si episcopus in vno loco nimiam mo
ram preberet et nimis frequenter cele
braret aut in aliena diocesi setus
esset. ar. de deci. suggestum. Idem in
archiepiscopo. puincia visitate. et
de censu. romana. s. si. li. 6. **A.** Idem
in sum. con. eo. ti. q. 53. **B**

Cui oblationes debeant de ne
cessitate precepti. **R.** secundum Tho. fa. fe.
q. 86. Oblationes de sui natura habent quod
voluntarie offerant secundum illud Exo.
25. Ab omni qui offert vltione accipie
tis eas. Potest tamen contingere quod aliquis
teneat ad oblationes quadruplici
ratione. primo quod de precedenti pactione
sicut cum alicui preceperit aliquis fundus
ecclesie ut certis temporibus certas obla
tiones faciat quod tamen habet rationem census.
2. propter precedentem deputationem vel pro
missionem sicut cum aliquis offert dona
tione inter vivos vel relinquit in te
stamento ecclesie aliquam rem mobilem
immobilem in posterum soluendam. 3. propter
ecclesie necessitatem. puta si ministri seu sa
cerdotes ecclesie non habeant vnum su
stentent. Sed hic addit Innocentius. **A.**
Innocentius videtur potius Hosti. et glo.

Ray. vi i fñ. cō. eo. ii. q. 54. **B.** q. intelligit nisi et ipsi subditi ppter paupertatē sacerdoti subuenire nō possēt i q casu qrat manib' victum gi. di. cleric' victu. 4. ppter p̄suetudinē. Tenent enī fideles i aliquibus solēnitatib' ad aliquas oblatōes p̄suectas. in his duob' vñimis casibus remanet oblatio quodam modo voluntaria. s. q̄tū ad quantitātē vel speciē rei oblate. Lō. Ray et Boff. et addūt q parochiani in hac parte ad tenendā p̄suetudinē cogi possunt nō a sacerdote s; ab episcopo cuius officiū in talibus implorādum est. et de symo. ad apostolicā. Idē Tho. A. Idē in. d. q. 54. Et additur q. c. ois xpianus de p̄se. di. i. vbi videtur dici q oblatio omnino debeat fieri s; Ray et alios intelligitur de interiori oblatione quā qsqz tenet ois facere vel q loquit de cōsilio. Hosti. vō dicit q in p̄cipuis festinitatib' tenetur quis offerre. et cogi pōt maxime cū sūt quasi gnālis consuetudo vbiqz terrarū. Dicit Hosti. pōt intelligi verum si de hac p̄suetudine p̄stat. et sic cōcordat cū eis. **B.**

S **C**utrū oblationes aliquorū sint respuende. R. fm Ray. In derelictōem criminis respui debēt ab ecclesia oblatōes inscriptoz. s. notorie dissidentū. Itē eorū q pauperes opprimūt. di. 90. oblatōes Itē raptorū et vsurariorū. et de rap. sup eo. et de vsuris. qz oibus. Itē meretricū. Similiter et ei' qui eccleie immunitatē violauerūt nec enī dare voluerūt. i. 7. q. 4. nuroz. Itē ppter aliud crimē notoriū et horreū. Al. ar. di. c. nuroz. fm Ray. et in sum. cō. eo. ii. q. 55. vbi patet. et

in iuribus allatis. q p̄dicta intelligunt qñ crimina sūt manifesta et delinquentes emendari nollūt. **B.** Si muliter de quolibet herenco v' publice excoīcato. A. Hoc dictum ē herenco publico vel excommunicato fuit Ho. q. et addit. Sed presbyteri nostri ipis vix discernunt. vt in dicta. q. 55. **B.**

Cutrū debeant recipi ab ecclesia oblatōes indeoz. R. fm vñ. Si nihil habēt nisi ex vsura ecclesia nō debet recipere ne videat peccatis eoz cōicare. Et i b cāu loq̄t. c. p̄to. de vsuris. A. i. fm hāc distinctionē debet limitari. Vbi enī dicit q indei p̄pellēdi sūt ad satisfactōnē eccleie p decimis et oblationibus debitis. q̄s a xpianis de domib' et possessiōib' alijs p̄cipe cōsueuerāt aīquā ad indeos q̄cūqz titulo deuenissent. A. vbi at aliqd habent iusto titulo. pōt ecclesia ab eis exigere oblationes debitas. s. fm Ho. qñ possessiōes ipoz sunt obligate ad aliquas oblatōes faciendas p septimo. tricesimo. anniuersario et huiusmōi. A. S; certe isto cāu nō videt faciēda distinctio virū dei habeāt aliqd aliud q̄s d vsura s; indistincte d; ecclesia oblatōes f̄cipere cū recipiat suū. et d deci. d terris. Ideo. c. quāto. videt itelligēdū de alijs oblatiōibus cū distinctione in vñ. p̄fata. **B.**

Cutrū sacerdos possit recipe pecuniā oblatā p missis q̄s i pnia in iūxit. R. fm Hosti. Nō d; missas quas ipse in iūxit celebrare. qz spēs mali est. et de vi. et ho. cle. cū ab ois. S; vel talia nō in iūgat. vel si in iūgit dicat ei q ipsas faciat celebrari p aliū ita tñ q nō p vici-

nū sacerdotē de q̄ merito sit. suspi-
cio q̄ ille sacerdos nutiet aliū p̄ci-
tē ad ip̄m. sed vel ipse confessor
gratis celebret vel oblatū hac oc-
casione paupibus eroget. Qui of-
fert alicui religioso loco v̄l ecclie
oia bona sua. nūquid intelligūt
futura aut iura ⁊ actiones. Dic v̄l
infra pignus. §. 4.

Bligatio. Quot modis
aliqua tacite obligant. vide
infra pignus. §. 1. ⁊ ibi de materia
obligationis per totum.

Bligatus ad ra-
tione. Utrū illi qui obligati sūt
ad ratiocinia q̄ gerūt administratō-
nem alicuius. v̄l sūt tutores. pecu-
ratores ⁊ huiusmōi possint ordi-
nari. R. fm Ray. Si exercen h̄-
mōi administrationes pro perso-
na seculari ⁊ non miserabili. non
possunt pmoueri. 1. q. 3. c. 1. ⁊ 2.
et ne cle. vel mo. c. 1. ⁊ 2. Si vero
exercent p̄ persona ecclesiastica vel
etiā seculari miserabili v̄l est cec⁹
pauper pupillus ⁊ v̄idua p̄nt pro-
moueri si aliud nō impedit. dis.
89. indicatum. ⁊ di. 88. peruenit.
⁊ 16. q. 1. monachi.

Sz qd si offiū qd gesserunt finituz
sit ⁊ tñ sūt obligati ad rōcinū. R.
fm Ray. Si non moueat eis qd
neqz mora ē. bñ p̄nt pmoueri. ni-
si manifestū sit aliquē talē teneri d̄
dolo. tūc ei ep̄s. deberet eū ex offi-
cio suo repellere. sicut ⁊ quēlibet
criminosū scie ifamē. 2. q. 7. alieni
6. q. 1. infames. ff. de postu. l. quos
phibet. Si v̄o i ip̄a. p̄motōe mo-
uet eis q̄stio vel antea mora est. dī
stingue. q̄ si q̄stio moueat d̄ dolo

nō debēt pmoueri an decisam litē
si. dis. tantus. 23. dis. illud. et eo. c.
1. Tñ d̄z taxari tps infra qd q̄stio
decidat. ar. et q̄ si. sint le. latoz. ⁊ q̄
ma. accu. p̄nt. ad hec. A. Ibi non
videt h̄i. h. c. B. L. de inge. ma.
l. diffamari. Si v̄o q̄stio moueat
de culpa tñ. talis p̄nt pmoueri nō
obstante actoris reclamatiōe. tñ
lis postea peedet sic p̄nt ⁊ sub co-
dē indice. ff. de iudi. v̄l. ceptū. ff. de
iur. om. i. l. cū qdā. A. Predicta
intelligunt de obligatis ratiocinijs
puate p̄sone. si v̄o reipublice de h̄
dicat i sequenti. §. B

Utrū. q̄ sūt obligati reipublice
possint ordinari. R. Si sūt obliga-
ti reipublice ex ad ministratiōe q̄
gesserūt nō debēt promoueri ante
reddita rōcinia dis. si. preterea. L.
de epi. ⁊ cle. officiales. Sec⁹ si al-
reipublice sint debitorcs. ff. d̄ mu.
⁊ ho. l. rescriptio. §. debitorc. L. d̄
ep̄s. ⁊ cle. quilsqz emeris. A. Idē
in sum. con. li. 3. u. 16. q. 4. Ubi etiā
p̄z. ⁊ in iuribus allegatis qd q̄ ad
obligatos rōcinij reipublice nō
sit distinctio vtrū sit mora q̄stio
vel non. B

Utrū obligatus p̄ iuramētū vel
alio modo ad aliqd dādū vel faci-
endū possit ordinari. R. fm Ray.
Bene p̄nt. sed remanet obligat⁹ si
cut ⁊ an. vel p̄nt scribēdo v̄l alia
hōesta faciēdo satisfacē. Nec ob-
stat dis. 53. legē. ⁊ dis. 54. q̄cūqz. qz
illa intelligunt de p̄p̄mo obligat⁹
puta de seruis. curialib⁹. ⁊ huius-
mōi. Si tñ obligat⁹ erat ad idcen-
tia puta ad mīstrādū i balneis v̄l i
tabernis v̄l ad purgādūz cloacas
⁊ h̄mōi. n̄ d̄z ordiari donec satis-
fecerit v̄l aliū eq̄ idoneū supposue

rit ad talia. **A.** Hoc vltimū dictū
a v. si tñ rē. fuit glo. Ray. vi p3 in
sum. con. eo. ti. q. 5. ad fi. Et addit.
S3 in trāseunte ad monasteriū h
non requirit. hoc ē qz non obstat
quacunq; obligatōe dandi vel fa
ciendi ēt iuramento firmata potest
quis libere ad religiōez trāsire iux
ta facultatē suā satisfacēdo credi
toribus. si h n faciat ex leuitate vel
voluntate subtrahēdi debuit. s3 ex
caritatē seruoze r spūs sci inspiratōe
Nec facit iste iniuriā creditori. Ex
cusat ei spūs sci auctoritate cui ne
mo resistet pōt. 19. q. 2. due sunt. r
ē de regu. 13. vi p3 in. d. q. 5. **B.**
Et obligatus ad ratiocinia pos
sit ingredi religiōē. require. j. re
ligio. 2. §. 7.

Eculta. Quō r q
liter talia
corrigēda sī hēt. s. correctō
2. §. 5. Itē require. j. reuelatio.

Dium. Arz odiūz
proximi su
pctz. Rn. fm Tho. fa se. q.
34. D3 hō in sse odio hē peccatū
r oē id qd pūnet ad defectū diuie
iusticie. s3 ipam naturā r grāz frīs
non pōt aliqz hē odio sine pecca
to. Hoc at ipm q in fratre odium
culpā r defectū boni pertinet ad
frīs amorē. Einsdez ei rōnis est q
velimus bonū alicuius. r q odia
mus malū. Unde simpliciter acci
piendo. odiū frīs ē cū pctō. i. ioh.
3. Qui odu frēm suū homicida ē.
De dilectione siue caritate que
trariatur odio. habes. s. caritas.

Sficiūz eccle
sie. Multa habes de hoc
s. hore. r. s. missa.

Leū sanctū si

ue crisma. In die cene dñi
p epōs triplex oleū psecrat. Pri
mū r pūcipale ē sanctū crisma. s.
ex oleo r balsamo. r cū isto bñdi
cūtur fontes baptismales. Itēz ca
lix r patena. Itēz psecrat ecclesia r
ē altare. Itē puer postq; baptiza
tus ē inūgit in vertice r in frōte.
Itē inūgit epī qñ psecrat i capite
r i manibus. Itē oēs fideles qñ
recipiunt sacrz pfirmationis. Et d
isto crismate annuatum renouādo
habes. s. baptismus. 2. §. 3. Scdm
dō oleum catholicum r siue oleū
sanctū siue benedictum. Et isto in
ungitur puer q d3 baptizari i pec
toze. r inter scapulas. Itē vngunt
manus eius qui ordinat sacerdos
Itē inūgit taz ecclesia q altare an
crismatōem r psecratōem. Itēz in
ungunt reges r principes in bra
chio siue in humero. Tertiū ē ole
um infirmoz quo inūgit infirmī
in moris articulo. De qua vncio
ne habet. j. vncio extrema p totū.
Predicta oīa hñtur sūmatim. cē
de sacra vnc. c. vnico. r in ponuifi
cali romane curie. §. i.
Sed nūqd possūt hec olea alio
tēpze psecrari. R. Oleum sanctū si
ue crisma in die cene dñi confici d
bet. vi notat de conse. dis. 4. omni
tēpze. r extra de sen. exco. qñ. li. 6.
De alijs aut n iuenio. phibitū.
Quid si oleum nō psecratū ap
ponatur oleo psecrato. R. Totum
efficitur psecratum. cē de pse. eccl.
vel alia. quod in dubijs. sicut r de
aqua benedicta dictū est. s. aqua
benedicta. Et ibi de hoc i addi
none. **B.**

Opinio Atq; auditores diuersorum magistorum tenentium diuersas opiniones excusant a peccato si opiniones magistorum suorum teneant. *fm* Tho. in quolibet. Si diuersae opiniones doctorum sacre scripture non pertineant ad fidem et bonos mores absque periculo auditores utranque opinionem sequi possunt. Sic enim habet locum quod apostolus dicit Ro. 14. Unusquisque in suo sensu abundet. In his vero quae pertinent ad fidem et bonos mores nullus excusatur si sequatur errorem opinionem alicuius magistri. In talibus ei ignorantia non excusat. *A.* nisi quis intendat tenere quod tenet ecclesia et querat diligenter noscere veritatem. 24. q. 3. dixit apostolus. *B.* Alioquin immunes fuissent a peccato qui secuti sunt opinionem Arii Nestorii et aliorum hereticarum. nec possunt excusationem habere per simplicitatem si in talibus opinionibus erroneam sequantur. In talibus enim dubijs non est de facili prestandus assensus. sed potius ut dicit Aug. 3. de doctr. christiana consulere debet quis regulam fidei quam de scripture planioribus locis et ecclesie auctoritate percipit. Qui ergo assentit opinioni alicuius magistri non manifestum scripturae testimonium siue contra id quod publice tenet *fm* ecclesie auctoritatem non potest ab erroris vitio excusari. *Con.* *Abonal.* vbi. et *Al.* *A.* s. qui error est contra manifestam sententiam scripturae vel ecclesie. In dubijs vero dicit *Abonal.* quod non generat aliquid prauiudicium veritati. cum inter diuersas opiniones a magistris approbatae scripturis auctoritatis annotatas illa quae amplectitur quae sibi magis videtur

consona rationi. Et *con. glo.* Ray. et *Al.* ut in sum. 2. li. 3. ti. 33. q. 18. *B.* *Hosti.* addit quod quando sunt diuersa iura et opiniones. non contra deum et bonos mores. humanior sententia est preferenda. s. ceteris paribus. extra de transac. c. si. *A.* facit. ff. de leg. l. benignius. *B.* Aliiter vero standum est illi qui meliori inititur rationi. ex de feriis capellanus.

Ratio quid sit. *R.* *fm* Ray. et *Hosti.* Oratio est pius affectus mentis in deum tendens. et plerumque ne alius pigritetur in voce. *p.* rumpens. *A.* vel *fm* eosdem. Oratio est cogitatio vocis ad aliquid impetrandum in deum tendentium. ut in sum. 2. li. 3. ti. 34. q. cxi. Et de cetero cum allegabitur summa in dubio intelligitur de prefata summa confessionum. *B.* vel *fm* hug. de scoto vic. Oratio est deuotio quedam ex praedictione praecedens. vel *fm* Damasc. Oratio est petitio decemum a deo. Et *fm* Tho. i. 4. di. 15. h. diffinitio Damasc. verissime essentiam orationis declarat. *A.* Idem in. d. quodone cxi. *B.*

Quare deum oramus. *R.* secundum Tho. fa. se. q. 83. Deus oramus non ut diuinam dispositionem imitemur. sed ut impetremus quod deus disposuit per orationes sanctorum esse implendum. ut. s. homines postulando mereantur accipere quod eis omnipotens deus ante secula disposuit donare. ut Gregorius dicit primo dialogo. Non ergo preces nostras deo porrigimus ut ei nostras indigentias manifestemus. sed ut nos ipsi consideremus in his ad diuinum auxilium esse recurrendum. *A.* Idem

in sum. con. eo. ii. q. iij. **B**
 2 **C**urū aliq̄ oſo dirigenda ſit ad
 ſanctos. **R.** ſz Tho. vbi. ſ. Sāctus
 porrigit oſo non tanq̄ p ipſos im
 plenda ſz vt eoz meritis ꝛ ꝑcibus
 oſonca ſormatur effectum. Und a
 ſancta trinitate petimꝰ vt noſtri mi
 ſereat. ab alijs vero ſanctis vt oꝛet
 pro nobis. **A.** Et idē ē de angelis.
 vt in ſum. con. eo. ii. q. iij. **B.**
 3 **C**urū oſo debeat eſſe vocalis.
 rñ. ſm Tho. ſa ſc. q. 83. Cōis oſo
 ē que ꝑ miniltros eccleſie i ꝑſona
 totius ppli offert. Et iō oꝛ q talis
 oſo inoteſcat toti pplō ꝑ quo of
 fert. Quid non poſſet fieri niſi eſſet
 vocal. Oꝛatio vero que offertur a
 ſingulari ꝑſona ſiue ꝑro ſe ſiue ꝑ
 alijs ozante. non ē de neceſſitate ꝑ
 ſu vocalis. Adiungitur tñ vox tali
 ozationi triplici ozatione. primo q
 dem ad exci. andū interiorē deu
 tionē q̄ mens ozantis eleuatur in
 deū. qꝛ ꝑ extēiora ſigna ſiue vocū
 ſiue ēt alioꝝ factorꝝ mēs hoīs mo
 uet ſm apphēſionē. ꝛ ꝑ ꝑſeqns
 ſm affectionē. vnde Aug. dicit ad
 Probā q vbiſ ꝛ alijs ſignis ad
 augendū ſāctū deſideriū noſiꝑos
 acius excitemus. Et ideo i ſingu
 lari ozatione intñ ē vocibus ꝛ hu
 iuſmodi ſignis vtendū iꝑtuz ꝑro
 ficat ad exci. andū mentē. Que ſi ꝑ
 hoc diſtrahat vel qualitercūqꝫ im
 pediat. ē a talibus ceſſandū. Qd
 ꝑrecipue ꝑtingit in illis quoz mēs
 ſine ſignis huiuſmodi ē ſufficiēter
 ad deuotionem parata. An in ꝑſ.
 Tibi dixi cor meum. exquiſiuit te
 facies mea. Et de Anna legitur ꝑꝰ
 Regum ꝑꝛio q loquebat in cor
 de ſuo. ꝛ adiungitur vocalis oꝛa
 tio quaſi ad redditionē debui. s.

homo deo ſeruiat ſm totum illud
 qd ex deo habet. i. non ſolū mente
 ſz ēt oꝛe. **Dee** vlg. Omne aufert int
 quitatē ꝛ accipe bonū ꝛ reddemꝰ
 vitulos labioꝝ noſtroꝝ. 3. ad iun
 gitur ex quadā redūdantia ab aia
 ad corpus ꝛ ex vehementi affectō
 ne ꝑſ. Dilataui ē cor meū ꝛ exul
 tavi lingua mea. **A.** Idē i ſū. cō. e.
 ii. q. iij. **B.**

Curū attentio mentis in oꝛatōe
 ſit neceſſaria. rñ. ſm Tho. vbi. ſ. **4**
 Neceſſariū aliquid dī dupliciter
 vno modo ꝑ ꝑ melius pueniatur
 ad finē. ꝛ ſic attentio abſolute ne
 ceſſaria ē ozationi. Alio mō dicit
 ſine quo res non pōt ꝑſequi ſuum
 effectū. Et aut triplex effectꝰ oſo
 nis. Primus quidē ē mereri. Et
 ad hunc effectū non ex neceſſitate
 regitur q attentio aſſit oſoni ꝑer
 totū. ſz vis ꝑꝛie itentōis totā oſonē
 meritoria reddit. **A.** Hoc verum
 eſt niſi quis ſtudioſe ꝛ ex notabili
 negligētia mentē diſtrahat. tūc eni
 nec meret nec impetrat. ſz potius
 peccat. extra de cele. miſ. dolentes
B. Secundus effectꝰ oſonis ē im
 petrare. ꝛ ad hunc ēt effectū ſuffic
 prima intentio quā deus ꝑꝛicipalē
 antēdit. **A.** Si aut ꝑꝛia intentio deſit
 oſo neqꝫ meritoria ē neqꝫ ipetra
 tiua. Illā eni oſonē deus nō audit
 cui ille qui oꝛat nō intendit. vt dīc
 Greg. vt in ſum. ꝑ. eo. ii. q. iij. **B.**
 Tercius effectus eſt qdam ſpūalis
 mentis reſectio. ad hunc de neceſ
 ſitate requirit in oꝛatōe attentio. i.
 Cor. iij. Si oꝛez lingua mēs mea
 ſine fructu ē. Et aut triplex attentio
 que oſoni vocali pōt adhiberi.
 Una qua antēditur ad verba negs
 i eis erret. Scda qua antēditur ad

sensuz vboꝝ. Tercia q̄ attenditur ad
finē orōnis. s. ad deū ⁊ ad rem p
qua orat. que qdē maxime ē neces
saria. ⁊ hanc ē idioie pnt hē. Et
qūq; inuū abundat h̄ attentio vi ē
alioꝝ diuinū mens obliu. scilicet. sicut
dicit Aug. de sācio victore. A. 3d
in d. q. 116. B.

5 **C**ū in orōne euagatio mentis
sup̄ p̄c̄s. rñ. f. 3. Tho. 2a 2e. q. 83. Si
q̄s ex p̄posito in oratione mente
euaget p̄c̄m ē. ⁊ p̄cedit orōnis fru
ctum. Et s̄ h̄ dicit Aug. in regula.
Psalms ⁊ hymnis cū orat deū.
h̄ verset in corde qd̄ p̄feret i ore.
3ie p̄tra h̄ p̄cipit clericis q̄ offi
diuinū quantum eis de⁹ dederit stu
diose celebrent pariter ⁊ deuote.
cū de cele. mis. dolentes. Euagatio
vero que sit p̄ter intentōē. oratōis
fructū non tollit. vñ Basilus dic̄
Si d̄bili. atus a p̄c̄o fixe negs ora
re. quātū potes teipm exhibeas ⁊
deus ignoscet. eo q̄ nō ex negligē
tia sed ex fragilitate non potes vi
oportet assistere coraz deo. A. 3d
in sū. con. in d. q. 116. Et addit cir
ca finē q̄ in orōnibus ad quas ob
ligamur ex voto vel ex p̄niali iun
ctione vel ex statuto ecclesie tenemur
repellere non solū cogitationes va
nas sed et bonas. in impunentes.
vnde dicit Ber. sup̄ Lang. Spūs
sanctus illa ora. s. orōnis gratiam
nō recipit quicquid aliud q̄ qd̄ d̄
bes obtuleris. neglecto eo qd̄ de
bes. B.

6 **C**ū orōo debeat esse diuturna
et p̄tinua. B. fm̄ Tho. vbi. s. oratō
fm̄ se p̄siderata non pōt esse conti
nua. qz orō ē alijs opibus occupa
ri. S3 sicut dicit Aug. ad Probā.
ad p̄certa intervalla ho: aꝝ ⁊ tem

porū deum oramus vt in illis rez
signis nosipos moneamus. quan
tūcūq; in hoc desiderio p̄feceri
mus nobisipis inotescamus. ⁊ ad
hoc agēdū nos acius excitemus.
Ant̄ cuiusq; aut rei q̄ritas d3 esse
p̄poriōdata fini. sicut quātitas po
tionis sanitati. Unde p̄ns ē vt orō
tū duret quātū ē vtile ad excitādū
interiora desiderij seruoꝝ. Cū vō
hanc mēsurā excedit ita q̄ sine te
dio durare nō possit non ē vltim⁹
oratio p̄tendenda. vnde Aug. dic̄
ad Probā. Dicūt frares i egypto
crebras quidē h̄c orōnes. sed eas
tam breuissimas ⁊ raptim quodā
modo iaculatas. ne illa vigilā e
recta q̄ oranti plurimū necessaria
ē per p̄ductores moras enāscat
atq; hebetetur intentio. Ac p̄ hoc
et ipi satis ostendunt hanc intentio
nem sicut non esse p̄tendendā. si
perdurare nō pōt. ita si p̄duraue
rit nō cito esse rumpēdā. Et sic hic
ē attendēdum in orōne singulari p̄
p̄paratōē ad intentōē oratōis. ita et
i orōne cōi p̄ cōparatōē ad populi
deuotōē. Ad aut̄ dñs dicit Luc.
18. Oportet semp̄ orare. ⁊ Apl̄s. 1.
ad Thessal. 5. Sine intermissione
orate. intelligendū ē q̄ aliquis con
tinue oret p̄ p̄tinuitatez desiderij
sue affectum caritatis ex quo pro
cedit oratio qui in nobis debet eē
p̄tinuus. vel quia non intermittat
quin statim temporibus oret. vel
enā p̄ affectū q̄ post orōnē rema
net in ipso orante aut i alio quē ip
se suis bñficijs pronocat ut pro se
oret. Et h̄ nō. enā illud Jer. 17.
ē vbi tantum sed corde orandus
deus. quapropter melior est septē
psalmorum decantatio cū cordis

puritate et spirituali hilaritate quod totius psalterij modulatio cum anxietate cordis atque tristitia. de conse. dis. s. non mediocriter. A. Idem in sum. con. eor. q. ii. 6.

2 **U**trum deus exaudiat peccatores orantes. R. fm Tho. fa fe. q. 83. Si peccator aliquid petit in quantum peccator. i. fm desiderium peccati. hic a deo non exauditur ad meritum. sed quia auditur ad vindictam dum deus permittit peccatorem amplius ruere in peccata. Deus. n. quidam negat propitius que procedit iratus. ut Aug. dicit. Oratio nem vero peccatoris ex bono nostre desiderio precedentem deus audit. non quasi ex iusticia. quia peccator hoc modo non meretur sed ex pura misericordia. observatis tamen quatuor conditionibus que coiter regunt ad orationes que deus exaudiri. scilicet ut per se petat necessaria. scilicet ad salutem pie et perseverant. Alias et conditiones orationis habes hic se. scilicet qui est iuxta proxime se. A. Idem in sum. con. eo. ii. q. iis. B.

3 **U**trum oratio cadat sub precepto. R. fm Al. Ad orationem quidem mentalem. A. et et vocalem secundum eundem. ut patet in sum. eo. ii. q. ii. 9. ubi hec notatur. B. homo tenetur ex iure naturali quod dicat homini quod disponat se ad ea sine quibus non est salus. A. Que de ipso positio non est sine oratione ut ibidem. B. Et ad hoc ius accedit auctoritas christi dicentis Luc. 18. Potest spiritus orare. Super quod Crisostomus dicit. Oportet necessitate dicit. A. hoc pertinet sub illo precepto. Memoro ut diez sabbari sanctifices ut ibi. B. Ad vocalem vero orationem seu cum cantu non tenetur quod ex precepto divino. A. scilicet quo ad determinatum modum orandi. ut ibidem. quod intelligi debet quo ad quantitatem,

alias bene determinatur. quia dicere debemus pater noster et c. Math. 6. et Luc. 11. Iam omnes christiani debent orationem hanc officia scire et dicere de conse. dis. 4. vos autem omnia. B. Sed ex statuto ecclesie que missas et horas canonicas iduxit ministris ecclesie vel etiam ex iniunctione prelatoris per satisfactionem penite. Con. Tho. ii. 4. dis. 15. addes quod et omnibus contra etiam non ministris videtur ab ecclesia determinatum repositum statutum esse. cum ex canonum statutis reneatur diebus festiuis divinis officiis interesse. ut ministris per populo orantibus suam intentionem performant. A. Idem in sum. e. ii. q. ii. 9. B. Potest ad hoc pertinere. scilicet missa. scilicet plebs. et supra hore.

9 **Q**uot sunt conditiones que oratio debet habere. R. fm Ray. et Hosti. xiiij. Prima est quod sit fidelis. Nam sine fide impossibile est placere deo. et sci per fide adepti sunt repromissiones ad Heb. xi. Secunda ut sit secunda seu perfidens. Jacobi. i. Postulet in fide nihil hesitans. Tercio sit humilis. Eccl. 35. O homo humiliatus se nubes penetrabit. et de conse. dis. s. non mediocriter. Quarto sit discreta. matth. 23. Nescitis quid petatis. Jac. 4. Penitus et non accipis eo quod male petatis. Quinto deuota. i. positum cor de ore. i. Reg. j. Anna loquebatur in corde suo et vox penitus non audiebat Aug. Quid predestinatus strepitus labiorum si mutum est cor. Sexto verecunda ut in publicano quod non audiebat oculos ad celum levare. Luc. 18. Septimo secreta. Math. 6. Tu autem cum oraveris et c. Isidorus. O homo privatis locis oportuni fundit. Octavo pura. Aug. Super ps. O fonis pure magna est virtus et velut fidelis nun

eius mādaxum pagit et penetrat q̄
caro nō puenit. Itē Iohes os au
reū. Mō pōt q̄s grāz vite celestis
accipe nisi purgatus fuerit ab om
ni sordē. de pe. dist. 1. Mō pōt. Mō
no lachrymosa. Isa. 38. Audiui
ofonē tuā et vidi lachrymas tuas.
Et glo. Aug. sup Thob. 4. Mō d
um lenit lachryma cogit. h vngit.
illa pūgit. Decimo sit attenta. vi h
s. s. dēz ē. Undecimo seruida. ps.
Depcatus sū. fa. tuam in toto corō
meo. Duodecimo opofa. Thob.
12. Bona ē ofo cum ieiunio et ele
mosyna. Et sup illud Treno 2. 3.
Leuemus corda nra cū manibus
nostris. dicit Greg. Cor cū mani
bus ad deū leuat q̄ orationem suā
opibus roborat. Decimotertio af
sidua. exēplo illi q̄ panes ab ami
co petebat. Luc. xi. Et apli pseue
rātes in oratione spm̄ scīn̄, accepe
rūt. Act. 1. 2. Idēz i sum. eo. ii. q.
20. Et i. q. se of. q̄ q̄tuor sūt condi
tiones qbus p̄currenib⁹ oratio sp̄
ē efficac̄ ad ipetrandum. quas po
nit glo. Luc. xi. sup ista parabola.
Quis vestrū hēbit amicū et ē. vide
l3 vt petat pie. p se. pseueranter. et
ad salutē. Et exponit. Al. dicens.
Pie. s. vt petēs nō ponat obstacu
lū gfe. et h obstaculū ē idisposino
petētis ad illud qd̄ petis. Pro se.
quia merito condigni vnus alteri
gratiam nōn meretur. cum vix si
bi sufficiat pprium meritum. s3 il
lud Mat. 25. Ne forte non suffi
ciat nobis et vobis. Ad salutem qz
pro alijs ad salutem non pert̄ nen
tibus deus non exaudit. Perseue
ranter. Et ille si perseuerauerit p̄
sans et c. Luc. xi. Et subdit. Tamē
deus ex abundantia pietatis exau

diuit frequēter etiā cum nō oēs he
pditiones p̄currūt. s3 his cōcurrē
tibus nunq̄ est inefficax ofo. B. 10
Cūtrū i ofone sit aliqd̄ determia
te petendum. R. fm̄ sententiā Th.
fa se. q. 83. Si loquamur de bōis
sp̄ialibus vt d̄ vntibus grā et glo
ria qbus nec. hō pōt male vti nec
de se malum euentum p̄nt h̄c. talia
sancti absolute petūt. fm̄ illud ps.
Dñe facie tuā et salui erimus. Et
iterum. Deduc me i semita mā. m.
S3 si loquamur de sp̄alib⁹ dicēdū
fm̄ Aug. ad Probā. de orando d̄
um. Hoc l3 orare quod l3 deside
rare. Tpalia autem l3 desiderare.
non qdē principaliter vt i eis fi
nē p̄stituamus sed sicut qdam am
nicula qbus adiuvamur ad tendē
dum i beatitudinem. inq̄tum p ea
vita sustēatur. et inq̄tū nob̄ o: ga
nice deseruiūt ad actū virtutū vt et
pbs dic̄ prio ethico 2. Et iō p tpa
libus l3 orare. que qdam ex q̄ non
p̄ncipaliter petimus sed i ordie ad
aliud. eo tenore a deo petim⁹ scd̄z
q̄ expediunt ad salutē. Alii tpalia
determinate a deo petē nō oportz
q̄ p̄nt malū euentū h̄c et his hō po
test bñ et male vti. An̄ Valerius di
cit. Mos plerumqz id votis expeti
mus qd̄ nō ipetrasse melius foret
Et con. Ray. et Hosti. Et addunt
q̄ dñs et m̄gr oia petenda cōclufit
i. 7. petitionibus. cum docuit nos
orare pater noster et c.
Quō ordinantur petitiones in
ofone dominica. R. fm̄ Tho. vbi
s. Mō dñica p̄fectissima ē. Et scd̄z
Aug. si recte oram⁹ nō aliud dicē
possumus. Nam primo ponūt
ea q̄ i nobis ipsis fiduciam̄ exci
tamus. s. p̄sideratio caritatis et ad

nos. qz bonū nostrū vult. Ideo dicimus p̄r noster. Et p̄sideratio excellēte qua pōt. iō d̄f. q̄ es i celis. Deinde sequuntur. 7. petitiones et eo ordine q̄ petēde sūt. Prima p̄tinet ad dilectionē dei qua deū i se ipso diligimus cū d̄f. sanctificet nō mē tuū. i. sanctū ab oibus habeat. q̄ p̄tinet ad gloriā dei i hoibus p̄pagādā. Scda p̄tinet ad dilectionē qua diligim⁹ nos cum d̄f. adueniat regnū tuū. i. p̄ quā petim⁹ ad gloriā regni eius puenire. T̄tia petitio p̄ quāz petit directe id quo beatitudinē meremur. cum d̄f. fiat voluntas tua sic i celo et i tra. Quarta ē per quam petimur illud quo instrumētaliter iuamur ad merēdū cū d̄f. pa. no. quon. da no. hodie. si ne h̄ intelligat de pane sacrali cuius quotidian⁹ vsus p̄ficiat homini. in quo ē intelligit oīa alia sacramēta. siue ē intelligatur de pane corporali vi p̄ panē intelligatur oīs sufficiētia victus. Quinta est remotio ei⁹ quod esset impedimentum p̄me petitionis qz directe excludit a regno. s. penū. vñ d̄f. Dimitte nobis debita nostra sicut et nos d̄f. debi. n̄ris. Sexta est remotio eius qd̄ nos ipe dit a secunda petitione. s. ab obseruantia diuine voluntatis. cum dici mus. Et ne nos idū. i. tēp. p̄ quod nō petimus ne tenemur. s̄z vt a tētatione non vincamur. quod est intētationē iduci. Septima est remotio penalitatis p̄ntis q̄ ē ipeditiua tertie petitionis. s. sufficiētie circa vitāz. vñ d̄f. Sed libera nos a malo. Al. P̄nt et alie expositiōnes oīo n̄s d̄nice poni sed propter breuitatem onut iūur. Ad rationem tñ horum canonicarum sciēdū fm

Al. et i sum. con. eo. ii. q. iiz. q̄ iōa hore canonice diuidūtur i septem tpa. qz i his diuersa saluatoris mysteria gesta sūt. Nam i nocte nascitur orat p̄noctās i ofone p̄ditio se traditur. capitur vt latro cum gladijs et fustibus. oēs patiētiā exhibet gladium prohibendo. proditorēz et alios hostes suos caritative amonendo. auriculā abscissāz sanādo. volūtariē se pari ostendēdo. ea q̄ i stabant p̄dicendo. ad locū p̄ditōni congruum se transferēdo. hostibus obuiā p̄cedēdo. eos solo v̄bo soletenus. p̄sternēdo. scip̄sū eis indicādo. opprobrijs falsoz testiūz sauraf. alapis a seruis cedit et vt falsus p̄pba puerili ludo illudis et cōspuit. a discipulis deseritur. a petro negatur et pinus oculo misericordie ituetur. corpus eius i sepulchro quiescit. anima i inferno. mane q̄ ē hora prima i conciliū iudeorum ducit. falsa testimonia cōtra eum q̄runtur. extorta ab ipso p̄fessio veritatis blasfemia iudicatur vincit cum falsis accusationibus. Pilato tradit. et fm quorundam opinionē resurgit. Hora tertia accusat. Herodi mittit. ab ipso et suo exercitu spernit. a quo etiam illusus i veste alba ad examen Pilatē remittit clamoribus iudeoz crucifigit. a Pilato flagellat. spiritū s̄ctum mittit. Hora sexta iudicat cōdemnatur. conspuit. illudis spinis coronat. arundine cedit crucē sibi haurians egredit. felle et aceto potatur. cum sceleratis p̄putat blasphematur. irridetur. tenebris corpora libus occasus veri solis ostēditur. Hora nona matrem p̄solatur. clamaus morit. velum templi scindit

terra mouetur petre diu duntur mo-
numenta aperuitur. centurio cōfi-
tetur. alij sua pectora tundētes reb-
tuntur. Hora uesperina lance lat⁹
eius pforatur. ex vulnere sanguis
cum aqua egreditur. Sero quod est
hora cōpletorij cenat cum aposto-
lis. cenā legalē istūit sacramenta-
lez. lauat pedes apłōz et extergit li-
theo. apostolis p̄dicat. p̄ eis pa-
trem orat ad locū p̄dūionis p̄o-
perat. tristitiam suaz manifestat di-
scipulis. trinam orationem emittit
factus in agonia guttas sudoris sā-
guinei defluētes i terra fudit. d̄ cru-
ce deponitur. aromatibus condit.
iuoluitur syndone. sepulchrum la-
pide pregrandi clauditur signatur
custoditur vallas.

Oratorij.

at cuiuslibet i domo p̄pria ha-
dere oratorij p̄uati. **R.** Oratorij
i forma ecclesie nō lz habere absq̄
auctoritate epi. **A.** Si vō nō sit in
forma ecclesie bene lz habere cui-
bet fideli. vt i sum. con. li. 3. ti. 4. q.
148. **B.** nec ibi missa celebrari nisi
de consensu epi et p̄pter necessi-
tatem. et q̄ non fiat ide p̄iudiciū
enorme ecclesie parochiali. Cleric⁹
autēz qui sine auctoritate epi i tali
oratorio celebrauerit debet d̄poni
de p̄se. dis. i. vnicuiq̄. et c. clericos
et c. si quis. **A.** Idem i sum. cō. li.
3. ti. 28. q. 148. **A.** ibi etiam d̄i f̄z glo.
Ray. q̄ concessa licentia edifican-
di monasterium intelligitur et con-
cessa edificandi oratoria opportu-
na ifra sepra eius. **Eri.** allegato. c.
si quis d̄f q̄ i p̄cipuis solemnita-
tibus nō debet i p̄dictis priuatis
oratorijs celebrari nisi de consensu

epi. Quod videtur intelligendū q̄
maior v̄get necessitas q̄ alijs ipi-
bus. in quibus etiam sine licentia
epi et iusta causa non debet in tali
bus locis celebrari vt p̄tactū est.
Item i dicta. q. 148. d̄f q̄ quilibet
potest auctoritate p̄pria facē ho-
spuale ad recipiendum pauperes
sine oratorio in. sed talis locus nō
gaudet libertate ecclesiastica et emi-
endi potest.

Ordo j. coiter quid

fit **R.** f̄z ma-
g. strū. scientiā et Tho. i. 4.
dis. 24. **O.** rdo ē signaculū quoddā
i quo spūalis potestas traditur or-
dinario ad officium. **A.** hec diffini-
tio fuit Aug. de scō vic Et scdm
De. ibi actus exterior dicit signa-
culū. sed executio illius p̄tatis dicit
tur officium. vt in sum. con. li. 3. ti.
22. q. 1.

C. Strū prima tōsura siue coronā
sit ordo. **R.** Si loq̄mur de ordine
inq̄tum ē sacm et ip̄um caracte-
rem isto mō tonsura nō ē ordo. qz
nec sacramētum ē nec imprimi ca-
racterē. Et h̄ ē snia Tho. in. 4. dis.
24. Et p̄pter h̄ iura iter ordines nō
posuerunt tonsurā. 32. dis. seriatim.
77. dis. illud. 93. dis. q̄ subdiacono.
Si vero loquamur de ordine nō
vt est sacm sed largo mō p̄ depu-
tatione ad diuinū cultū. sic f̄z eun-
dez ordo ē. et ūa noia ē de eta. et
q̄li. cū contingat. Sed q̄ ibi dicit
Ber. q̄ est idē qd̄ psalmistatus n̄ ē
sic vt i se. 6. p̄3. **A.** Nō ē ergo p̄ia
tonsura p̄p̄ie ordo sed dispositio
ad ordines. vti sū. 2. eo. ti. q. 2. **B.**
C. Strū psalmistatus sit ordo. **R.**
fm Tho. i. 4. dis. 24. In decretis dis.
21. clericos. psalmistatus secūdus ab

hostiario inter ordines ponit. nō
q̄ sit spālis ordo. s̄z q̄ ē officiū or
dini. s̄. lectoratui annexū. 23. di. psal
mista. Mā q̄ psalmi cū cantu p̄nū
ciantur. iō lector dī psalmista 7 cā
tor. qd̄ est quoddā officium inter
ordines. A. Lō. Pe. vt in sum. 2.
co. ii. q. 3. B

3 Quot sūt ordines. R. fm senten
tiam Tho. in. 4. dis. 24. Si pprie
accipiamus ordines inq̄tū sunt
sacramenta. septē sūt. quattuor. s̄.
minores vt hostiarius. lector. aco
litus 7 exorcista. 7 tres sacri. s̄. sub
diaconus. diacon⁹. 7 p̄sbyter. Si
vō largo mō sumam⁹. addē mino
ribus prima tōsura siue psalmista
tus vt quidā dicūt. Et de h̄ habes
in precedētib⁹ duobus. s̄. Sacris
vō addet ep̄atus. qui tñ virū sū or
do habes in se. s̄. A. hoc cōiter te
nent oēs theologi. s̄. q̄ ordines p
prie sunt tñ septem. vt in sum. co.
co. ii. q. 4. B

4 Virū ep̄atus sit ordo. R. scdm
Tho. in. 4. dis. 24. Ordo pōt acci
pi dupliciter. Uno modo scdm q̄
est sacrum. 7 sic oīs ordo ordinat
ad sacrum eucharistie. Vñ cū ep̄s
non habeat q̄tū ad h̄ ptatē supio
rē sacerdote. ep̄at⁹ nō ē ordo. Alio
mō pōt considerari ordo scdm q̄
est officiū quoddā respectu quarū
dā actionū sacrarū. Et sic cū ep̄us
habeat ptatem in actionibus terar
chicis respectu corpis mystici su
pra sacerdotē ep̄atus erit ordo. Et
isto mō loquunt qñq̄ iura. vt cum
dī q̄ non pōt cōmittere ea que sūt
ep̄alis ordinis nisi ep̄o. ex de con
se. eccle. aqua. Et sic ordo aliqñ ac
cipit p̄ sacramento. aliqñ p̄ gradu
dignitatis. vt 7 p3 in sū. con. co. ti.

q. 3. Hoc cōit tenent oēs theolo
gi. s̄. q̄ ordines pprie sunt tñ sep
tē. vt in sū. co. ii. q. 4. B

Virū ordo sit vnū sacramentū
R. scdm Pe. Vñ est. non vnitate
indivisibilitatis sicut punctus. nec
cōtinuitatis sicut linea. nec pfectio
ne vnus forme sicut corpus aiatū
sed est vnū pfectōe vni⁹ finis. q̄ cū
constituat ex diuersis ordinibus
spālibus oēs ordinantur ad vnū
actū. s̄ p̄secratiōis eucharistie. A.
Sicut ē domus dicitur vna scdm
eundē. vt in sū. co. ii. q. 5. B

Virū i ordine pferat grā. R. s̄z
Tho. 7 Pe in. 4. dis. 24. In ordi
ne cōferat gratia grātū faciens que
necessaria ē nō solum ad digne su
scipiendum sacramētum sed et ad
digne ministrādum. A. Idēz. i sū.
con. co. ii. q. 9.

Virum ordo liberet a fortuna
vili. R. scdm Ray. Non soluz ep̄a
lis dignitas sed etiā sacerdotalis
liberat a cōditione vel a fortuna f
uili vel ascripticia. dis. 54. si seru⁹
sciente. Et scdm canones etiā a cu
riali fortuna siue vinculo. q̄ vt di
cum est liberat a seruitū q̄ fortior ē
dis. 54. frequens. 7. c. ex antiquis.
Vnde q̄tū ad h̄ nō tenerit illud. c. si
seruus sciente. A. q̄ illud. c. ē qdā
lex que reuocatur p̄ ius canonicū
scdm glo. ibi p̄ rōnem p̄ciatā. B.
Verū tamen curialis non debet or
dinari. vt. j. ordinandus. s̄. is. A. s̄.
qui incipit. is.

Virū votū castitatis sit annex⁹
ordini sacro. R. fm p̄v. Mō. ut p3
in grecis q̄ nō tenent ad cōtinētā
nec apud nos illi qui inuitis vxori
bus ordinant. A. Tales tamē non
possunt debuit exigere l3 teneatur

reddere. vt. s. impedimētū. xi. §. i. in addimōne. **B.** Sed tale votum annexū est ordini ex cōstitutōe ecclesie ppter honestatē sacri ordinis sicut Aug. notauit. 28. dist. in prin. **A.** Con. Tho. fa. fe. q. 88. **B.**

9 **¶** Quot modis ordinando dicitur symoniacā. **R.** fm Ray. quattuor mod. s. 1. hā alia ex pte ordinatoris tñ. alia ex pte ordinandi tñ. alia ex pte vtriusq. alia ex neutriusq. te vide. §. symonia. i. §. 6.

Rdo ij. quo ad ritū
necesse est instrumentū i ordinatione exhibitū corpaliter tangi. **R.** fm Tho. in. 4. dist. 24. Quidam dicunt contrariū instrumentorū materialū ab eo qui suscipit sacramētū nō esse de necessitate sacri s. solā pōtētionē. Tñ ipsa vba forme vidētur oñdere q. p. acius materie sit de essentia sacri. q. d. accipe h. vel illud &c. **A.** Primā opinionē sequitur Al. quā ē nō oīo reprobat. Tho. 13. secūda videt sibi tutor. vt p3 in sū. con. li. 3. tit. 23. q. xi. vbi enā patet q. Hosti. multū discrepat ab his. Ideo hic passus penitus videtur ambiguus ppter ea p. tutor est eligēda. et d. homi. penno & de p. by. nō bap. veniens. ibi. Non intel ligitur iteratum quod ambigitur esse factum. **B.**

¶ Cū plures ordines eodez die possint cōferri. **R.** fm Ray. Uno die nō dēt cōferri vni oēs minores nisi h. obineat de cōsuetudine ecclesie. Itē vnus ordo sacer cū minoribus vel duo sacri nullo mō cōferunt eodē die vni. di. 77. in singulis. & c. quicunq. ex d. eo q. fur. or. sus. cū hīc iator. et de tempo. or. lit

teras. & c. dilectus. Et de pena epi q. s. h. ordinat hēs. §. ordinator. §. 3. Ille vō q. furtiue ptra predictaz formā ordinez recipit d3 deponi. di. 77. subdiaconus. extra de eo q. fur. or. sus. innotuit. Si tñ receptis iuxta cōsuetudinē patrie quattuor minoribus ordinibus subdiaconatū eadem die furtiue recipiat pōt p mutui misericorditer in minoribus tñ ministrare. Et si intrauerit religionē & vita moresq. eius exegerint. abbas si voluerit alijs ordinibus poterit dispensare. vt in dicto c. cum. h. Et idem fm hosti. si duos sacros ordines simul receperit **A.** Idem in sū. con. eo. ii. q. 13. **B.** Sed si lata fuisset prius excoīcatō nis snia ptra sic recipientes. **A.** 1. si fuisset inhibitiū ne sic ordines reciperentur sub pena excoīcatōnis vt in dicto. c. innotuit. **B.** & nihilo minus receperint nō poterit cum eis dispensari nisi p papam. vt i dicto. c. innotuit. **A.** h. v. sententia Boss. & hosti. qui absolute dicunt q. qui post interminationē anathematis ordinat nō pōt cū eo dispensari nisi si p papā. nisi quo ad minores ordines in qbus h. casu pōt dispensare ēt epi fm hosti. & in sū. eo. tit. q. 14. Sed hec vident intelligenda fm distinctionē Ray. q. dicit vt p3 in dicta. q. 14. q. si q. cōtra phibitionē factā sub pena excoīcationis clādestine recepit duos ordines si mul. tūc non poterit cū eo in executionē ordinū ēt si religionē intrauerit dispēsari nisi de licentia pape. dicto. c. innotuit. Si vero aliquis receperit furtiue ordinē sacrum v. nō sacrū. distingue. q. aut fuit phibitus sub interminationē anathema

lis aut nō. In p̄rio casu poterit p̄di
gna satisfactiōe p̄missa cū eo vi
suscipus ministr et ordinib⁹ ep̄s di
spensare. ⁊ si intrauerit religionē
etā in suscipiendis postq̄ aliquā
to tpe fuerit in ea laudabiliter cōuer
satus. In 2º at cāu poterit cū tali et
in seculo remanente post cōdignā
satisfactiōē tā in suscipiendis q̄ in
suscipiendis ordinibus dispensat cū
de eo q̄ sur. or. sus. c. i. hec ibi. Et d̄r
quis pp̄rie furtiue ordinē suscipe
q̄ p̄scientiā sui ep̄i ⁊ sine examina
tiōe p̄mouet fm glo. cū de eo q̄
sur. or. sus. c. i. B. Et addit host. q̄
et papa de facili non dispēsat. De
dispensatiōe cū ordinatis ab alieno
ep̄o ⁊ huiusmodi hēs. j. ordina
tus. i. s. antepenult.

¶ **U**trū in ordie faciendū sit scru
tinū. R. fm hosti. Circa hoc faciē
dū ē duplex scrutinū. Anū an or
dinatiōē. qd̄ diligēter faciendum
ē cū de ele. nihil est. s. ep̄i. Et icipit
in feria quarta p̄cedente sabbatum
ordinatiōis. ⁊ durat vsq̄ ad dic
tū sabbatū p̄ archidiaconū quidez
de iure cōi cū de offi. archi. ad hec
⁊. c. vi. nostrū. A. Olim ep̄s elige
bat scrutatores seu examinatores.
24. di. q̄n. Et notat in sū. e. ti. q. 17.
secundū Boff. S̄z vt hic dicitur ⁊
et ibi hodie de iure spectat exami
natio ad archidiaconū. B. Qui
habebit diligēter inquirere d̄ vita
ordinandi. de genere. de patria de e
tate. de titulo ad quē ordinatur. de
loco in quo cōuersat de scia. de fide
⁊ de alijs que cōtinentur in regula
aplica. de quibus d̄r. j. ordinand⁹
quasi p̄ totū. Et sic in sabbato q̄ p̄
batū sūt ep̄o p̄ntur. 38. di. q̄n. A.
Istud. c. potius ē. 24. di. B. Alio

scrutinū sit in ipsa ordinatiōe q̄n
ordinandi ep̄o presentant an̄ altat
cū archidiaconus dicit. Postulat
sancta mater ecclesia ⁊ c. ⁊ ordina
toze interrogante. Scis illos esse
dignos. Et r̄ndet. Quantū hūana
fragilitas ⁊ c. Et quidē p̄ntor i ta
li r̄nsiōe n̄ peccat dūm p̄ cōsciam
n̄ loquat. cū d̄ scr. in or. sa. c. vno
Alioquin p̄. 28. q. i. s. i. A. Velut
facit dicit. c. vnicū. B. Itā quē ne
scit indignū. d̄z p̄sumere dignū cū
de p̄sump. dudū. Qd̄ si archidia
conū remordeat cōscientia de aliq̄
q̄ nō sit dignus. tūc anteq̄ veniat
ad ordinatiōē secreto studeat ep̄o
denūciare cū de scr. in or. sa. c. i.
Et si ep̄s nolit desister archidiacono
d̄z se subtrahere ⁊ si nō pōt si
ne scandalo d̄z illa verba dicere tā
q̄ minister ecclie q̄ non iudicat de
occultis. sed nullo modo crimē li
teris d̄z publicare. Con. Juno. A.
Idē in deā. q. ⁊ se. B.

¶ **Q**uid si sine examinatiōe quis
ē ordinatus. R. fm Boff. Si sit no
tus ⁊ dignus non peccat. qz tales
nō sunt examinadi. ar. 24. di. nul
lus. A. Fallū hoc in ep̄o cōsecran
do q̄ q̄uis sit notus in examinā.
23. di. qui ep̄s. fm Boff. ⁊ in sū. p̄.
eo. ti. q. 19. Sed si indignus sit. de
pont d̄z extra de corpo. viti. expo
sui. Si vō sit ignor⁹ q̄uis dign⁹
deponēdus est. 24. di. c. vlt. ⁊ mul
to fortius si indignus. 50. di. ex pe
nitentibus. A. Idem in dicta. q.
19. B.

¶ **Q**uid si in examinatiōe crimen
sui nō exposuit. R. fm host. Ordina
ndus tenet confiteri crimina seu
impedimenta notoria iuris vel fa
ctu. nisi fuerit cum eo dispensatum

dis. 50. ex penitentibus. Itē tenetur
pādere graua seu enozia. s. que
ē post penitentiā executōne ipedi
unt. vt homicidiū symonia in ordi
ne ⁊ huiusmodi. A. Etia si sint se
creta. vt in. c. questū ē de tēpo. or
di. B. Alia vō que non impediūt
nō tenet. extra de tēpo. ordi. ca. si.
Si vō fraudulenter defectus subti
ci nō habebit executionē ordinis
sic suscepti ē d. renū. nisi cū pridē
h. p. sone. Si vō confuetur ⁊ dispē
setur cū eo securus erit fm Inno.
vt vltius nō accuset. Alter secus
34. dis. c. vlt. A. Potius videt. 24
dis. c. si. B. Si non dispenset ⁊ ni
hilominus ordinetur non d3 ordi
natus in isto ordine admitti. gi. di.
siquis sane. Con. Hosti. A. Idem
in dicta. q. 19. B

¶ Quibus tēpibus debent ordines
pferri. R. fm Ray. Ordines gene
raliter conferri pnt i sex tēpibus an
ni. s. In sabbatis quattuor tēporū
⁊ in sabbato ante dñicā de passiōe
⁊ in sabbato sancto pasce dis. 25. c.
vl. ē de tēpo. or. de eo. Papa vō
pōt cōferre subdiaconatū in dieb3
dominici. ⁊ in alijs precipuis fe
stiuitatibus. Itē in dominici die
bus solēnibus quilibet ephs pōt cō
ferre minores aliqb3. ita tñ q non
mulg ne videat generalē ordinatō
nem facere vt notat in dicto. c. de
eo. Con. Hosti. ⁊ Hosti. ⁊ alijs. A.
Idē in sū. con. eo. ti. q. 30. B

¶ Quare sacri ordines semp sunt
pferendi in sabbato. R. fm Hosti.
Quia sabbatum significat requiez
⁊ qui transit ad clericatū irreuoca
biliter per susceptionē sacri ordi
transit de labor seculariū negocio
rum ad vacādū spūal. bus dis. 33.

forncari. Et apus. 2. Thimo 2.
Memo militās deo implicat se ne
gocijs secularibus. Con. Inno. ⁊
Hosti. A. Con. etiam Al. vt i dicta
q. 30. B

¶ Utrū aliquo mō ordines sacri
possint cōferri i dñica. R. h3 Ray.
Si in sabbato ordinationū tā or
dinans q3 ordinandus cōtinuaret
ieiuniū nec cōmederet nisi soue ce
lebrando. tunc in mane sequens
dominice posset sacer ordo cōfer
ri. quia tunc mane dies dñice intel
ligitur trahi ad sabbatum ppter p
tinuationem ieiunij. Et idē intelli
gendum est de nocte ante diē pa
sce si tñ celebraretur. vt erat mos
antiquitus. A. s. q in dicta nocte
possint ordinationes fieri ⁊ non i
alijs noctibus fm Inno. in. c. lue
ras. ē de tēpo. or. B. Pono talē
continuationē ieiunij non expedit
facere nisi in necessitate. Con. ho.
⁊ Inno. ⁊ alijs. A. Nec partiz fue
runt dicta Ray. ⁊ partim aliorū.
vt patet in dicta. q. 30. vbi etiam dñ
fm glo. Ray. q cōtinuatio ieiunij
sic debet intelligi q die sabbati ⁊
nocte sequenti nihil cōmedat vel
sumat vel bibat. Et fm Inno. i dic
to. c. literas. celebrans die sabbati
non d3 sumere nisi corpus ⁊ san
guinem. B

¶ Que pena eorū qui extra statu
ta tempora sacri ordinē suscepit
R. Non debent permitti in suscep
tis ordinibus ministrare. ē de tē
po. ordi. c. 2. Tame caractere rez su
sciperūt. Et ephs imposita eis prio
pnia competentī sustinere poterit
vt postea i susceptis ordinibus mi
nistrent. extra de tēpo. ordi. con
tultationi. Et secundum Innocē.

Ber. et vñ. q. addit q. secus est in ordinibus suscipiendis. **A.** Idē i sū. con. eo. ii. q. 33. Si tamen ante ministrant habes sup. dispensatio. § 6. vñ. 9. Ordinatores vñ debent p uari auctoritate ordinandi. ut in eo. c. 2. **B**

- 9 **Q**uid si aliquid omittat in ordinatōe de forma. **R.** fm Ray. Si aliquid omittat qd sit de substantia aut etiā si dubitet vtrum sit d substantia tota ordinatio dz iterari q si nihil sit factum. Nihil enī intelligitur iteratum qd nescit eē scñ. de cōse. dis. i. solēnitates. Si omis sum ē id de quo exp̄ssū ē qd nō est de substantia. non dz ordinatō iterari sed quod omisū est debet illa tuto ipe caute suppleri. et d sacra. ite. c. presbyter. et c. i. Con. Inno. **A.** Idē in sum. cō. eo. ii. q. 34. **B.** De eo qui scienter ordinem iterat habes supra dispensatio. §. 7.

- 10 **Q**ue sūt illa q non sunt de substantia. **R.** fm Ray. Expressū est q de substantia non est ipm tempus ordinationū. et de tēpo. or. sane. Itē nec etas ordinandi. dis. 77. **B.** diaconus. et c. in veteri. Item nec vnetio. extra de sacra vñc. c. i. circa finem. et de sacra. non ite. c. i. Item q ordinandus in psbyterū vel diaconum recipiat impositio nem man⁹ episcopi. **A.** s. tactu corporali. ut in. c. vñ. de quo statim. **B.** extra de sacra. non ite. c. vñ. Item quod ordo recipiatur a proprio episcopo vel quod nō recipi at quis omnes ordines simul sed seruatis debitis intersticijs. et de tēpo. or. q. translatōes. ii. c. lras et 9. q. 2. Lugdunensis. Con. **D**ost. et fm eūdē **D**ost. et etiā **D**ug.

et vñ. nō est de substantia q ordi nans et ordinandus sint ieiuni. **A.** Hoc cōter tenent doc. l3 Ray. de hoc dubitauerit. ut patet in sū. co. ii. q. 34. **B.** Sunt alia de quibus nescitur vtrū sint de substantia vel nō. ut missa. De qua etiā **D**ost. dicit dubium. **A.** In dicta. q. 34. **B.** Tamen in minoribus ordinibus non videtur dubium q missa nō est de substantia. **A.** Forte hoc pōt intelligi ex cōsuetudine. que ē optima legū iterpres. ff. de legib. si de interpretatōe. Item ad materiā aduertendū fm Inno. et in dicta q. 34. q cū in ordinatione alicui⁹ in diaconum vel sacerdotē omis sa est manus impositio et postea supplet. dicuntur etiā oēs oōes que p̄cipiūt dici qñ sit manus impositio. qz ipsi manus impositio ni adherēt. Et de manus ipositōe sit mentio in oōnibus. Item dicit q vbi diuisi et diuersi sūt actus nō ē iterandū s3 supplendū. sicut i ordinatione sacerdotis. ali⁹ actus est tenere man⁹ sup caput. ali⁹ dare ei calicē et patenā. qz si aliquod defuerit legitime factū non erit pos tea iterandū. Quidā tñ dicūt qd hec duo. s. de calice et de patenā sūt supplēda. qz nō sunt de substantia. tñ securius ē supplere. Item si pars alicuius oōnis omis sa esset a capite inchoanda foret. Tāñ in ordinibus multe oōnes possunt eē q non sūt d suba ordinis vnde si talis ordo legitime collatus eēt non propter hoc reueraret. Item si tñ vna manus iniuncta est postea solius alterius manus iniunctio supplenda est. et vbi in oratōibus dicitur manus in plurali dicuntur

gratus in singulari. Et si facta eēt
 vinctio in aliquo et non dicta oīo
 vel ecōuerso repetēdū erit vtrūq;
 quia actus non sunt diuisi. cum in
 orationibus fiat mentio de vinctio
 ne. Item quod omissum est debz
 suppleri p eā qui ordinauit. Ad
 si fieri nō pōt per alium suppleri
 pōt. Itē si ep̄s in ordinando ex in
 firmitate deficiat per eum postea
 vel p alium inchoabit vbi ipse di
 miserat nisi sint aliqua coherētia
 vt vinctio et oratio vtrūq; ē. vel
 nisi vnus sit actus. vt patet in for
 ma consecrationis eucharistie et i
 forma baptismi. cuius parte tā dic
 ta si deficiat minister. p aliu reinci
 pitur forma in baptismo et i missa
 ab illo loco. qui pridie et c. Con.
 Hosti. Itē quod dictum est omis
 sū caute suppleri Hosti. in. c. p̄sby
 ter. et de sacra. ite. vbi et Inno. po
 nit p̄dicta. vt et patet i dicta. q. 34.
 exponit qd fiat suppleto tpe ordi
 nationis et veniat patiens d̄fectuz
 quasi ministras ep̄o. nec erit inten
 tio ep̄i nec ipsius qd oīones sup
 ipm iterent. et cū venerit ep̄us ad
 id qd omissū ē suppleat. et pōt fie
 ri vltio post alios eiusdē ordinis
 vt magis celest. Pōt et ep̄s ei dicē
 Eade et porta mihi libzū vltiaz
 rē q̄ credat circūstātes qd pp mā
 da ū sibi iunctū iposuerit manū. vlt
 ē in capella sua paucis et bonis se
 cretarijs vocat̄ puat̄ poterit ordi
 nes celebrare. Quousq; aut̄ hoc
 supplemento recepit executiōem
 suscepti ordis nō habebit. 25. dis.
 sollicitudo. et et de sacra. ite. c. i. et
 ibi glo. et in dicta. q. 34. B

R do iij. quo ad ca
 racterem.

Anū in quolibet ordine imprima
 tur specialis caracter. et an carac
 ter vnus ordinis presupponat ca
 racterem alterius ordinis. R. fm
 Tho. in 4. dis. 24. In quolibet or
 dine sicut confertur specialis po
 testas ita imprimitur specialis ca
 racter. nec caracter vnus ordinis
 presupponit caracterem alterius
 ordinis. Nam recepto ordine po
 steriori et pretermisso precedenti.
 non propter hoc debet reordina
 ri in ipso posteriori. et de cleri. p
 sal. promo. c. vnico. Con. theolo
 gi omnes. A. Idem in sum. con.
 li. 3. ti. 22. q. 6. B

Anū ante caracterē ordinis p
 exigat caracter baptismi et confir
 mationis. R. fm Tho. vbi sup La
 racter baptismi p̄exigit de necessi
 tate. quia est fundamentū omnium
 sacramēto p. et de p̄sby. non ba. c
 i. et c. veniens. Sed caracter con
 firmationis nō p̄exigit de necessi
 tate. quin sine illo recipiat quis ca
 racterē ordinis. in de cōgruo p̄xi
 git. Con. Pe. et alij. A. Idem in
 sū. con. eo. ti. q. 7. B

In quo actu imprimitur caracter
 in singulis ordinibus. R. fm sēcē
 tiaz Tho. in 4. dis. 24. et 25. Sa
 cerdotalis caracter imprimitur qn̄
 datur ei ab ep̄o calix cum vino et
 patena cum pane et sub debita for
 ma verboz. quia tunc confertur ei
 p̄tās ad p̄cipalē eius actum qui
 est cōsecrare corp⁹ et sanguinē xp̄i
 A. Pe. aut̄ dicit. qd in ordine sa
 cerdotali imprimitur caracter i im
 positione man⁹ que est organū or
 ganoz et organū consecrationis et
 ministratiōis sacramētoz. vt in
 sū. con. eo. ti. q. 10. B. Diacono

vo imprimatur i datione libri euange-
 lioꝝ. tunc enim ei dat p̄as legendi
 euangelia in ecclesia quod est ei⁹
 secundarius actus i quo includit
 p̄ncipalis. s. dispensatio sacramenti
 eo modo quo d̄ supra diaconus
 Subdiacono vo in porrectione
 calicis vacui. A. s. p̄secrauit f̄z Pe.
 ⁊ Al. ⁊ in dicta. q. 10. B. q. habet
 portare vasa d̄nici corporis ⁊ san-
 guinis. Acolito in acceptione vr-
 ceoli ⁊ candelabri. s. precipue vr-
 ceoli. q. ei⁹ ē p̄pare vinum ⁊ a-
 quā ad ministeriū. ⁊ accipit h̄ ab
 archidiacono. n̄ q. archidiacon⁹
 p̄ferat sacramētū ordinis. qui con-
 fert virtute verborū que dicit eph̄s
 A. Scdm̄ Al. ⁊ Pe. magis videt
 imprimi caracter cum dat cande-
 labrū q̄ in datione vrceoli. Item
 dicit Pe. q. in traditione quā fa-
 cit archidiaconus sit potestas col-
 late expressio. vt in dicta. q. 10. B.
 Exorciste cū recipit libꝝ exorcis-
 morū. Eius enim officiū est exor-
 cismos memorie cōmendare. ⁊
 man⁹ sup̄ cathecuminos ⁊ energu-
 minos ponere. A. Energumius ē
 demoniacus fm̄ catholicon. B.
 Lector: cum datur liber p̄phetaz
 q. eius officiū est p̄phetas lege-
 re ⁊ cathecuminos p̄ma eruditōe
 ta fidei docere. Ostiario cum p̄fer-
 runt ei claves ostioꝝ ecclie. q. ei⁹
 officiū ē dignos ad sacramēta
 recipere ⁊ indignos excludere. hec
 s̄cripta sunt breuiter p̄m de Tho.
 vbi sup̄ ⁊ p̄m ex canone dis. 23. A.
 s. in. c. subdiaconus. cum multis a-
 lijs se. Et predictis quo ad exorci-
 stam lectore ⁊ ostiarium. con. Pe.
 vt in dicta. q. 10. B.

3 C Sed nūqd laicus q̄ oio nescit

istas recipit caracterem si ordinē.
 R. fm̄ Ray. Credo q. reciperet.
 q. ex quo baptizatus est suscepibi-
 lis est cuiuslibet sacramenti. cum
 baptismus sit ianua omniū sacra-
 mentoꝝ. 32. dis. verum circa si. Et
 facit ad h. 1. q. 2. ventū. v. sed dicit
 B. Melius in. c. veniens. ex de
 p̄sby. nō bap. B. hoc tñ nullo mō
 debet fieri. 33. dis. oēs. Sed qd̄ ibi
 dicitur q. substantia sacerdotij sūt
 eloquia diuina. nō intelligunt qd̄
 sit de substantia ordinis s. de sub-
 stantia executionis. Idē hosti. A.
 Idē i sū. li. 3. ti. 5. q. 3. Aduertēdū
 etiam qd̄ laicus q. nullū habet or-
 dinē posset oibus alijs p̄ternis-
 sis recipere ordinē sacerdotales fm̄
 theologos cōmuniter l3 Aug. di-
 xerit qd̄ nō pōt recipere nisi habeat
 ad nūn⁹ p̄mā tonsurā. vt in sum.
 con. li. 3. ti. 21. q. 41. B.
 C Alitū q. coactus ordinatur reci-
 piat caracterem. R. fm̄ Ray. Si
 coactus fuit conditionalis vt p̄ ali-
 quā cōminationē vel cruciatū vñ
 q. recipit caracterē. ar. dis. 74. vbi
 ista. 45. dis. de iudeis. 1. q. 1. q. qd̄
 ita in tali casu voluntas ē saltem
 indirecta de qua Aug. voluit face-
 re quia voluit viuere. A. 15. q. 1. me-
 rito. B. Sed si coactus fuit abso-
 luta. vt si oio iniustus violēter tene-
 tur sub manu ordinatoris nullū
 recipit ordinem. vt de baptizato
 p3 supra baptismus. 4. §. 3. Con-
 hosti. ⁊ Hosti. A. Idem in sum.
 con. eo. ti. q. 49. B. Sed an talis
 teneat p̄nere ⁊ an reuincat p̄mū
 legum clericale. habes infra ordi-
 natus. 1. §. 8.

R dinandus

Quales debeant esse ordinandi q
bus regimen animarū cōmuti d3
ostendit ap̄ls. i. Thimo. 3. vbi po
nit tresdecim capitula dicēs. Prio
oportet ep̄m esse irreprehensibilē
2. vnius vxoris virum. 3. sobrium
et infra dicit non violentū. 4. pru
dentem. 5. pudicum. 6. ornatū.
7. hospitalem. 8. doctore. 9. non
percussorem. 10. non litigiosū. 11.
non cupidum. 12. domui sue bene
prepositum. 13. parum infra sub
dit. nō neophitū. Hanc eandē re
gulam tradit ad Titum p̄l3 aliq̄
tulum variantur verba. Et l3 apo
stolus videatur dictam regulam i
ep̄is posuisse. extendendam ē ad
oēs ordinandos. vt probat Aug.
dis. 34. cognoscamus. A. vel co
gnoscimus. B. Et Ambrosi⁹ dis.
31. ap̄ls. A. Hoc videtur pot⁹ di
ctū Aug. qui ibi signatur. Et idē
qd̄ hic notat in sum. li. 3. tit. i. q. i.
B. Sunt et alia. x. impedimenta
ordinandorum iure positiuo idu
cta. que et si addant ad p̄dicta tres
decim capitula. erunt vigintitria q̄
requiruntur circa ordinandos vñ
i 4. q. si non sit solēniter penitens
i 5. non curialis. i 6. non ratiocinijs
obligatus. i 7. non seruus. i 8. non
corpore vitiat⁹. i 9. non illegitīe
natus. i 10. non qui distulit baptiza
ri vsq̄ ad egritudinē mortālē. i 11.
non peregrinus vel ignotus. i 12. si
minor in etate. i 13. q. non semina.
De his nunc per ordinem est di
cendum.

Primū ergo capitulū apostoli
ce regule est q̄ ordinād⁹ irrephē
sibilis sit. Ad ad Titum dicit sine
crimine. non ē intelligendū d̄ quo
libet crimine. aliter nullus posset

ordinari. q̄ nemo sine crimine vi
uit. Ad Jeronymus expōit irre
prehensibilem. id est non obnoxii
reprehēioni. A. id est condēna
tioni. vt in. §. nunc autem. de quo
isra nō fī sū. lib. 3. tit. 2. q. i. vbi notā
tur que i h. §. ponunt. B. Illa res
que pene contra naturam est vt si
ne peccato aliquis sit. Sed talis e
ligatur cuius comparatione ceteri
grex dicantur. de hoc dis. 25. §.
nunc autem. Potest tamen intelli
gi sine crimine indispensabili vel
et sine crimine quod requirit dis
pensationē et non est adhuc dispē
satum. De qua materia habes sup̄
dispensatio. §. 7. et 8. A. Immo.
§. prio per totum. B. Vel sine cri
mine enormi. de quo vide sup̄ cri
men. §. 2. et supra enormia. §. 1. A.
Breuiter itelligit de crimine digno p̄
dēnatione vt dictum est. s. quod i
pedi p̄mouendum vel deicit iaz
p̄moum quod aliquādo recipit
dispensationē. et aliqñ nō vt patet
supra dispensatio p̄ totum. B.

Secundo ordinād⁹ sit vñ⁹ vxoris
quod ē intelligendū negatiue. id
est non plurium. s. q̄ nūq̄ habue
rit duas vxores. dis. 32. p̄posuisti
Nam nisi sic exponeretur seq̄ret
q̄ virgines et qui nūq̄ habuisset
vxorē nō possent p̄moueri quod
esset absurdum. A. Idem i sū. li. 3.
q. i. fm Ray. A. et Hosti. B. De
materia eius qui plures habuit
vxores et dicit bigam⁹ habes sup̄
bigamia per totum.

Tertio ordinād⁹ sit sobrius et
nō vinolētus. Et quidem quas so
brietas cibi et potus requiritur in
ordinando. habes infra sobrietas
§. i. et 2.

- 4 **C**4.º ordinandus sit prudens. Dicitur ei hinc tripliciter prudentia. s. sacre scripture. 36. dis. p. totum. Item secularium scripturarum. A. s. ingenuum expediunt ad salutem et non ultra. ut in §. sed e contra. de quo. j. B. 37. di. legimus. §. sed e contra. et c. se. Item secularium negotiorum. A. s. ingenuum ad salutem expediunt. aliter secus. quia nemo militans deo et c. ex ne cle. f. mo. c. 1. B. 39. dis. p. totum. De illa materia plene habetur. j. scia p. totum. et §. discere. et §. magister. l. 1. et 2.
- 5 **C**5.º sit pudicus ut moribus et vobis pudicitiam indefinenter ostendat. Unde Lang. pro gene spose. l. pre dicatores. iururi parant aut. s. caste. Nam verecundia ingenuos pro dicitur natales. ut ait Anib. 86. dis. non faus. A. Idem in sum. 2. l. 3. u. 7. in prin. B. De materia pudicitie habetur satis. s. pudicitia. A. Et quod ad clericorum pudicitiam specialiter. s. clericus. l. 1. et 2. p. totum. B.
- 6 **C**6.º quod sit ornatus ornamento interiori et exteriori. de quo dictum est §. clericus. l. 1. §. 2.
- 7 **C**7.º quod sit hospitalis. Item Domini clericorum omnibus debent esse communes. 16. q. 1. qm. Nam hospitalitatis hortator esse non poterit quod domum propriam hospitibus clausum. 42. dis. §. 1. Item quod pietas hospitalitatis remunerat eternaliter. Barth. 25. Hospes erat et col. me. Item remunerat ipsam. j. Thimo. 4. Exerce te ipsum ad pietatem. Et sequitur. Pietas ad omnia valet promissionem huius vite quam nunc est et future. unde Abraham et Loth hospitalitales erant et angelos recipere meruerunt. A. ut in. d. §. 1. 42. dis. B. Et ad istam hospitalitatem potest etiam

et elemosyna. s. qua habetur. §. elemosyna. l. 1. et 2. et §. clericus. 4. §. 5.

C8.º quod doceat. unde et dicitur doctorem. Ubi sciendum quod doctrina ordinandorum dicitur in duobus consistere. s. in disciplina correctionis. de qua dictum est. s. correctio prioris p. totum. Item in sermone predicationis. de quo dicitur. j. predicator p. totum.

C9.º quod non sit peccator. de qua materia vide. j. peccare. Conceditur autem magistris et officialibus clericis et prelatibus aequalis verberatio minorum. ut supra excommunicatione. 2. §. 2. et 7.

C10.º non linguosus. Et quidem quod sit linguosus et quale peccatum et qualiter linguosus prohibetur ordinari. habetur supra litigium. p. totum.

C11.º non cupidus. i. avarus. Nam talis ordinari non debet. Et est duplex ratio. prima est quod cupiditas est radicalis omnium malorum. i. Thimo. 6. extra de consensu. nam concupiscentia et 47. dis. virum. et c. bonorum. Secunda est quod mens eius cupiditate astricta semper auri et redditus computat. gravior intuetur aurum quam solem. 44. dis. sicut hinc. 3. q. 5. accusatores. De avaritia quoque vide. §. avaritia. et §. negotiatio. §. 2.

C12.º sit domui sue. i. familie bene dispositus. s. quod eam honeste regat et eam a vitiis ad virtutes verbo et exemplo trahat. 47. dis. §. necesse. Sed quare specialiter ordinando hoc requiritur. s. fm Ray. Duplex est ratio. Una quod non habet fronte reprehendendi alios quod suos negligenter corrigere. ut in p. d. c. §. necesse. Alia ratio quod presumit vehementer se cum de crimine negligentie. quod ad magnam est quod est depositorum inducit. §. 1. dis. dictum. Si in sine culpa sua

familia mala esset. non imputaret ei. 47. dis. sicut hi. A. Potius i. d. §. necesse. B. in fi. 7. c. quātilibet. A. Idem in sum. con. li. 3. n. 13. q. 2. secundum Ray. 7. addit. Item postq̄ promotus fuerit ad episco patum debet esse bene prepositus domui sue. i. ecclesie sue. quia non debet plura ecclesiastica bñficia. 7. maxime que curam habēt aiaz ānexam vni quātilibet exercitare persoue vno ipse pmittere sed singula singulis. 89. dis. singula. 7. q. 1. in apibus. B.

13 C13. non neophitus. Quis dicat neophitus in fide 7. quare phibetur ordinari. hēs supra neophit⁹. Similiter 7. neophitus in religione supra nouitius. §. pe. A. potius videtur. §. vlu. B.

14 C14. non solēniter penitēs. quia tales non debent ordinari. dis. 5. ex penitentibus. 7. 36. dis. illiteratos. A. In hoc. c. nihil videtur d hoc haberi. B. Et de tali pnia habetur. j. pnia. 3. Sed quare tales non debent ordinari. rñ. secundū Ray. Quadruplex ē ratio. P̄ia q̄ non sunt digni recipere vasa sacramentorum qui dudum fuerūt vitiorum dis. 50. illud. Licet enim peccatum deletum sit per pniā remanet tamen cicatrix. 8. irregularitas que ipm impedit. i. q. i. v̄tum. Secunda est timor ne iterum labatur. qui quidem timor de consuetudine pristina surgit. 61. dis. in sacerdotibus in fi. Tertia est scandalum populi. Quia enim talis penitentia non imponatur nisi pro vulgatissimo crimine. vt quia totā cōmouit urbem. 26. q. 6. c. fi. non posset talis sine aliorum scandalo

ministrare. 40. dis. de his v̄o. Quarta ē q̄ n̄ hēret fr̄e rephēdēdi alios cū ipse sibi tacitus responderet eadē se pmississe vel maiora. 25. dis. p̄mū. 42. dis. §. l. Idēz Tho. i. 4. dis. 14. A. Idē i. fi. li. 3. n. 15. q. i. B. P̄t aut cū eis dispensari in minoribus pp̄ necessitate vel vtilitatem ecclesie dis. 50. placuit. Et hoc per ep̄m ex quo non ē ei phibit⁹ ex de sen. ex. nuper. Sed si absq̄ dispensatōe scienter ordiat aut idifere te disp̄sat. d3 priuari p̄tate ordinandi. vt in dcō. c. ex penitētib⁹. A. Idem in sum. eo. n. q. 1. B.

C15. non curialis. Abi sciendū q̄ curial' fm Ray. tripliciter dicitur Primo modo large dicuntur curiales illi qui quacūq̄ p̄tate obligati sunt curie alicuius publice p̄tatis. siue sint milites siue aduocati siue iudices siue officiales. sū ēi histriones. 7. breuiter quicūq̄ hñtes officiū honestum vel ihoēstū. dūmō curie obligati sint. 2º strictē dicūt curiales q̄ curant 7. gest honesta curie officia. vt decuriones iudices 7. similes. 3º strictius dicuntur qui in causa sanguinis sūt officiales. 7. qui dum p̄tāt⁹ obedirent sanguinē humanū effuderēt 7. dicūt isti curiales a cruore. alij dicūt a curia. Dēs aut curiales indistincte secundum Ray. prohibentur ordinari nisi prius sint absoluti a curia dis. Si. c. 2. 7. 3. S3 p̄ quā a curia sunt absoluti distigue quia si exercuerunt seua. vt officiales vel milites qui sanguinem humanum effuderunt. siue turpia 7. ihoēsta vt histriones. non possūt pmoueri dis. Si. c. i. 7. 3. 7. 46. dis. clericus versus clericum. 7. de cō

- se. dis. 2. pro dilectione. Si bo honesta officia exercuerit ut iudices aduocati. tabelliones et h^o. in causa civili sine pecuniaria admittit. dis. 61. o. sius. Sed in causa sanguinis repellitur. ut. s. homicidii. 4. s. i. Sunt autem fm Ray. tres principales cause quare curiales ordinari prohibentur. Prima est quia quidam ex predictis frequenter irregularitatem contrahunt ex officio suo. Secunda est quia tales quicquid repetunt. et sic ecclesia perturbatur. Tertia quia presumitur contra eos quod non transeant ad clericatum voto religionis. s. ut fugiant rōcinia domitorum suorum. dist. 51. c. 1. 2. et 3. s. dist. legem. Idem Boss. et Host. A. Idem in sum. con. li. 3. ti. 16. q. 1. 2. et 3. B.
- 16 Cui non rōcinis obligatus. sicut sunt tyrones curatores. procuratores et h^o. De quibus an sint ordinandi. vide. s. obligatus per totum.
- 17 Cui non seruus de qua materia habes. j. seruus 2° per totum.
- 18 Cui non corpore uiuatus. de quibus j. uiuatus corpe. Et non. h. quod quicquid habet hunc defectum quod non potest bibere vinum. non debet ordinari. ut not. 4. q. 7. ipi apostoli. A. In glo. B. quod talis ministrans coiccare debet. de conse. di. 1. epus deo. et de pse. di. 2. peracta.
- 19 Cui non filius sacerdotis nec alius illegitimus per totum.
- 20 Cui non qui distulit baptismum. Nam si quis adultus sanus distulit baptizari. et postea in egritudine ante mortem se baptizari fecerit promoueri non potest. Et causa est. quod presumitur non vere christianus. Nam non ex voluntate sed ex necessitate rece-

recepisse baptismum. dist. 57. si quis. de pe. dis. 7. et nullus. aliam causam addit Al. s. ut per hanc penam homines inducerent non negligere suam salutem. Talis in potest promoueri duobus casibus. primus si post baptismum fides et vita eius probabilis appareat. 2° si raritas clericorum hoc exegerit. ut i. d. c. si quis. Sed cum baptismus tollat omnem peccatum et sequantur peccati. ut dist. 26. deinde. et c. una. quare non tollit irregularitatem istam. R. fm Ray. Quia baptismus uadilat inducit eam. unde non potest eam tollere. quia idem non operatur contrarios effectus. ar. extra de baptismum. maiores. ultra medium. s. sed hec tamquam incompatibilia. et 26. dist. deinde. Secus tamen est de illo qui distulit eucharistiam usque ad talem egritudinem. quod propter hoc non repellitur ab ordine dist. 50. is uero. Et est ratio diuersitatis. quia baptismus uix vel nunquam potest differri sine culpa et etiam sine periculo. s. promissio quicquid differri sine culpa. s. ex reuerentia. dist. 5. c. ad eius. et de pe. dist. 5. c. 1. s. pauca. et de conse. di. 2. quotidie. et c. ut quid paras. A. Idem in sum. li. 3. ti. 20. q. 1. 1. et 2. 3. fm Ray. et Al. B.

Cui non peregrinus et ignotus de quibus vide. j. ordinario. s. 6. et 7. et j. peregrinus per totum.

Cui non minor in etate. Absciendum quod a septimo anno. A. s. completo. sicut. j. dicitur de anno. 12. et colligitur ex tex. et glo. c. in singulis de quo. j. B. usque ad. 12. potest recipere primam tonsuram et minores ordines preter acolitatum quem post 12. annis recipiet. dist. 77. in singulis. Subdiaconatus uero recipere potest

M. 18. Diaconatu i. 20. Presbyteratum in. 25. vi in cle. generalem. d. era. 7 quali. 7 sufficit amigisse predictum tempus. ar. extra de elec. cum in cunctis. **A.** Et notat glo. in dicta cle. generalem. **B.** Sed episcopatum nō nisi post completus 30. annum. vi in dicto. c. cum i cunctis. **A.** Aduertendū ē q si persōa prouecte etatis vult ordinari. non statim propter complementū etatis debet ad omnes ordines prouchi sed secundum Ray. 7 Host. 7 i sui. con. d. q. 12. per septem annos pōt recipere omnes ordines hoc mō. In duobus primis annis recipiat quattuor minores. Reliquis quin q3 annis omnes alios. 77. dis. qui cunq3. Dispēsatue propter necessitatem ecclesie posset laicus omīs ordines recipere per annum 7 dimidium. Monachus vero per annum. 67. dis. monachus. **B.**

¶ 13. non femina de quo hēs. s. femina. s. i.

R dinator si

ue ordinans. Quid si ep̄s non baptizatos ordinat. vide. s. baptisimus. 4. s. si.

¶ Que pena ordinantis aliquem infra etatem. **R.** Primio quidem q in eius contumeliam ille qui sic ordinatus fuit d3 suspendi ab executione illius ordinis vsq3 ad legitimā etatem. 7 ip̄e ordinans d̄bet suspendi a collatione ordinum 7 p̄pelli prouidere talr ordinato in beneficio competenti. extra d̄ tēp. ordi. uel non ē. **A.** Idē in sum. li. 3. ti. 22. q. 12. fm Ray. Et con. glo. i cle. generalem de era. 7 quali. **B.** De etate autem quam ordinand⁹

d̄bz habere vide. s. ordinandus. s. pe. **A.** q̄ icipit. 22. **B.** Et h. j. s. 8. **¶** Que pena eius qui minores ordines cum subdiaconatu vel duos sacros ordines simul confert. **R.** Si hoc fecit ex certa scientia debz deponi. Si. distinc. qui in aliquo. Si vero ex negligentia. debet priuari potestate conferendi talē ordinem. distinc. 36. qui ecclesiasticū i. q. 1. si qui episcopi. extra de tēp. or. lras. 7. c. dilectios. **A.** Idem in sum. 2. eo. ti. q. 16. **B.**

¶ An episcopus scienter ordinans indignum peccet mortalr **Rn.** secundum Tho. in. 4. distinc. 24. Sic quia infidelis est domino suo cōmittens indigno eius ministerium p̄cipue cum hoc vergari detrimentum ecclesie. 7 honoris diuini qui per bonos ministros p̄mouetur. Et si non possunt tot boni inueniri ministri. melius est habere paucos ministros bonos q̄ multos malos. 23. dis. tales. extra de era. 7 quali. cum su ar. Lō. **A.** Idem in sum. eo. ti. q. 23. vbi ē additur secundum eundem **A.** q̄ absq3 omni dubio quicunq3 indignum scienter p̄mouet ad sacros ordines vel ad quodcūq3 bñficium ecclesiasticū mortaliter peccat. Nec excusat nobilitas vt mal⁹ promoueat. qz quāto nobilior tanto est nocuior. Nec puto iquit sufficere q̄ nescit eum esse malum sed necessarium est ad euitandum peccatum scire eum esse bonū per talē rōnem qualem possibile est h̄fi d̄ hoie. Et si d̄r q̄ al nō ē ita utilis. oio nihil valet. qz ois utilitas ip̄ralis spūali est postponēda. Itē idignus d̄r dupliciter. e. p̄ra

rie et priuatiue. Contrarie q̄ contrari
uz habet dignitati. et ille nullo mō
ē pmouendus. Priuatiue q̄ priua
tur p̄ decēbus dignitati. n̄ in h̄z o
riūm. Et i talibus pp̄ necessitatem
aliquarū eccliarum queridigentiā
tis et defēsoribus posset dispensa
ri ut a cōi h̄ret de ecclia donec ad
disceret. S̄z puto q̄ sine p̄ciō mor
tali nō posset ei p̄ferri cura vel pre
benda. sed exp̄se. p̄ eo possent fie
ri de ecclia vel de b̄nficio ecclie qd̄
alteri iterim cōmitteret. h̄ ille. **B.**
4 **¶** Quo possint et debeant ordi
nes p̄ferri. **R.** scd̄z Ray. Presby
teri et oēs inferiores regulariter de
bent ordinari a suis ep̄is. 67. dis. c.
vno. et 24. dis. ep̄s. Sed quod d̄z
in predictis. c. q̄ debet adesse assē
sus suorū clericorū scd̄z Hosti. eo
ipso q̄ non contradicunt consēti
re presumuntur. **A.** Idem in snm.
eo. ti. q. 26. **B.**
5 **¶** Curū alienus ep̄s possit ordina
re alienum clericum. **R.** Nullum
debet ordinare p̄ter licētiā sup̄io
ris ep̄i ipsius. Et itelligit superior
in h̄ casu ep̄s de cuius diocesi iste
qui ordinari vult ē oriundus vel i
cui⁹ diocesi b̄nficiū ecclasticū h̄z
vel vbi habet domicilium l̄z alibi
natus fuerit. Inferiores autē plati
siue religiosi siue alij nō p̄nt talem
licētiā dare nisi h̄rent a sede apo
stolica q̄ possent subditos suos a
quo voluerint ep̄o facē ordinari.
Itē n̄ p̄nt talē licētiā dare official
ep̄i sed ep̄o in remōnis agēte vica
rius ei⁹ in sp̄ualibus generalis v̄l
sede vacāte capitulū seu is ad quē
tunc administratio sp̄ualis p̄tinet
p̄nt licētiā dare. Religiosi quoq̄
q̄ a suis platis sūt in non exemptis

p̄lo:anib⁹ deputati p̄ores et eorū
socij p̄nt a locoꝝ diocesanijs q̄dū
ibi morant licite ordinari. **¶** Non
sint de ip̄oꝝ diocesibus oriūdi. Et
h̄ oia ē de tēpo. or. cū nullus. li. 6.
Quicūq̄ aut alienum sine licētia
scienter seu affectata ignorantia or
dinauerit per annū a collatiōe or
dinū ē suspensus. et interim clerici
sui absq̄ ipsius licētia p̄nt a vici
nis ep̄is ordines recipere. **A.** p̄ q̄s sui
ep̄iscopi i h̄ casu fuerit suspēsiō ma
nifesta. ut in. c. de quo statiz. **B.** ē
de tempo. or. eos. li. 6. Et p̄ istā de
cretalez reprobata ē opinio dicen
tiū q̄ q̄s ordinare poterat alienū
sub spe rati habitationis. De ordina
tis ab alieno. vide. j. ordinat⁹. l. 1. §.
anpli. Quā at ordinās alienū tene
tur ordinato. puidē de b̄nficio vi
de. s. b̄nficiū. l. 1. §. 7. De ordinatō
ne v̄o vltamōtanorū ab ep̄is ita
lianis habes in se. §.

6 **¶** Curū ep̄s italie possit ordinare
vltamōtanū clericū. **R.** Non. nisi
habeat licētiā a papa vel ab ep̄o
v̄n ē oriūdi. vel in cui⁹ diocesi ē
b̄nficiat⁹ et p̄ patres ip̄i ep̄i l̄ras p̄
tinētes cām rōnabilem quare ip̄s
nolit vel non possit ordinare. Et q̄
contra hoc ordinari fuerint suspen
si sunt absq̄ spe dispēsationis. **A.**
Etā a sede aplica obtinende ut in
c. sepe. de quo. j. vbi etiam addit.
Om̄ibus nostris penitentiarijs i
hibemus districte ne absq̄ nostra
licētia sp̄ali cum taliter ordinatis
dispēscent vel suas eis tradāt l̄ras
p̄ quas cūapsis debeat dispēsare.
B. Et ordinantes debēt cōdigne
p̄niri. et de tēpo. or. sepe li. 6.

7 **¶** Que sūt p̄sone quibus ordina
tores phibent p̄ferre tōsurāz cleri

calē. R. Nullus ephs vel qs ali⁹ de-
bet ipsam pferre ifanti nisi foue re
ligionē itaret. A. f. de cōsensu pa-
rentum vel tutorū nō alias. vi. s.
nouimus. i. p. m. B. nec illrāo nec
homini diocesis aliene sine licen-
tia. A. f. leguima. de qua. s. s. B.
nec cōiugato nisi volenti religiōez
itāre aut ad sacros ordines pmo-
neri. f. qñ de iure pōt. vi. j. o: dina-
tio cōiugato. s. 2. Et q: ptrafecerit
per annum suspensus est a collatō
ne tonsure tantūz extra de tempo.
or. nullus li. 6.

8 **C**urū ephs q: resignauit ephatum
possit ordines pferre. R. Si reuun-
ciauit loco mī pōt ordines cōferre
sicut ante si roget apprio loci epho
Si vō renūciauit loco et dignitati
pōt nihilominus oēs minores cō-
ferre. s. sacros nō pōt. Et qñq: ab
eo scienter recepit minores sine li-
centia sui eph. de iure cōi deberet d
poni. 7. q. i. ephs i diocesi. 7. 9. q. 1.
epm. Dispēsatue mī pōt i ordinib⁹
deseruere. Si vō a tali receperit sa-
cros ordines scienter. non recipit
excommunicationē. Si vō ignorāter pōt
ephs cū eo dispēfare. nisi ignorātia
fuerit crassa et supina. ex d ordi. ab
eo. q: renunc. c. 1. Etiam aut abba-
tes possint ordines cōferre. habes
supra abbas. s. 1. A. Idē qd i b. s.
notat i sū. li. 3. ii. 22. q. 26. scōz Ray.
et Host. Ibi etiā addit fm. Inno.
q: abbas exorcistatum et acolitatu
conferre non potest nisi hoc habe-
at ex priuilegio. Item ibi d: q: p-
sbyter pōt conferre psalmistatum.
23. dis. psalmista. quia psalmistat⁹
non est prope ordo vt ibi d: et su-
pra ordo. p. mo. s. B.

9 **C**urū ephs possit cōpellere cleri-

cum ad suscipiendos ordines. R.
fm Ray. Si ordo sit annexus bñ-
ficio vel dignitati quā bz. v. puta si
electū i archidiaconū vult cogere
ad diaconatū. aut decanum archi-
presbyterum abbatē vel ppositum
vult cogē vt fiant presbyteri pōt p
subtractionē illius bñficii cogere
dis. 60. inouamus. et ex de elec. cū
itūctis. et de eta. et quali. c. 1. Num
ē si elect⁹ ad regimē parochialis
ecclie nō fiat sacerdos isra annum
ipso iure priuar⁹ illa. extra d elec.
l. 3 canon. et c. cū ex eo. li. 6. et s. ec-
clesia. 2. s. 1. Fallit tamen si ex iusta
cā remāserit. dco. c. cū ex eo. in fi.
A. De h dēm ē. supra absoluto. 1.
s. 2. v. 2⁹ ē i additione. B. Similiē
fallit propter iustam cām i pri⁹ di-
ctis. vt puta si postq: archipresbyter
vel abbas et huiusmodi confirma-
tus fuit et ante ordinationem fact⁹
ē irregularis sine culpa vt quia p-
didit manum vel oculum. An et i
dicto. c. cū i cunctis. dicitur. si cano-
nes nō obsistāt. Secus si cōtraxit
impedimentum culpa sua. i quo ca-
su priuandus ē. Et i hoc casu loq-
tur dēm. c. i. de eta. et quali. Idem
Hosti. et Host. A. et Et Al. vt in sū.
eo. li. q. 48.

10 **Q**uid si talis ordo sit annexus
illi dignitati vel bñficio qd obtinet.
R. fm Ray. Nō debet ephs cum in-
uitum cogere ad ordinem. alit pū-
niendus ē. dis. 74. c. 1. et 2. et c. vbi
ista. Nisi hoc exigat necessitas vel
utilitas ecclie. vt quia idiger mini-
stris et nulli aliū vel pauci sūt ido-
nei. q: tunc cogere pōt. ita q: si se
excuset rōne criminis qd dicit se p-
misisse. d: ephs pmouere alios et il-
lum remouere ab bñficio quod ob-
hb

tinet nisi aliter esset valde utilis vel
 necessarius. ex de eta. et quali. qris
 et ua intelligi potest. 74. dis. consulti.
 Si vero excuset se ratione alterius ipe
 dimenti non puenit ex delicto suo
 ut infirmus. et huius. non debet co-
 gi al appellare posset sic et tunc da-
 tus. A. s. qn eius iusta excusatio non
 admitteretur. ut i. l. de qua statum.
 B. ff. qn app. sit. l. i. s. si quis tutor.
 Si aut excuset se sola voluntate abs-
 que alia causa debet compelli per sub-
 tractionem officij et beneficij dis.
 74. c. 3. et 4. et i. p. d. c. c. qris. Idem
 Hosti. et Boff. A. Similiter et Al.
 ut i. dicta. q. 47. Ubi etiam additur
 fm eosde qd dicitur exigere utilitas eccle-
 sie qn ecclesia indiget aliquibus mini-
 stris et sunt alij idonei in ecclesia pre-
 ter istum quem eps vult compelle-
 re. Necessitas autem est qn ecclesia in-
 diget ministris et nullus alius in ec-
 clesia est idoneus.

11 **P**one q utilitas exigit q aliquis
 ordinem sed eps non ex hac causa sed ex
 odio compellit istum ut ordinem re-
 cipiat. nuqd tenet obedire. B. sedz
 Ray. credo q sic. 23. n. eps pec-
 cet sic pceptendo. iste in obedire dz
 ex qn est malum qd pceptum imo iustum et
 utile ecclesie. ar. xi. q. 3. qd ergo. 23.
 q. 1. qd culpatus. i. fi. 33. q. 5. manifestum
 Idem Hosti. et Boff. A. Idem i. su.
 eo. ii. q. 53. Et advertendum q sine
 iusta causa coactus ad ordines pmetur
 q caderet i. pstante non tenetur co-
 tinere sedz Jo et gl. Ray. Alij vo
 dicunt q tenet. ar. 45. dis. de iudeis
 v. i. sum. eo. ii. q. 50. Et hoc ultimum
 minus est. de quo etiam. j. ordinat.
 primo. s. s.

12 **Q**uid si clericus vult pmoveri
 et eps non vult. B. sedz Ray. Sic le-

ricus h3 ius petendi ordines forte
 ratione beneficij cui ordo est annexus eps
 non potest ei prohibere qm sciat pmi-
 eius occultum. Et ita fit intelligi extra
 de tep. or. ex tenore. Si vero si h3
 ius petendi non tenet eps cum ordina-
 re. Porro regularis nullo modo dz
 ordinari contra voluntatem superlati
 ex de tep. or. ad aures. Itz Boff.
 Hosti. et Ber. A. Et etia gl. Ray.
 ut i. sum. eo. ii. q. 52.

13 **Q**uid si sciam epm meum here-
 ticum vel schismaticum occultum et ppe-
 lit me ad ordines. B. sedz gos. Ad
 debeo obedire sed potius pmittere
 me excoicari q a tali recipere. ex
 de sen. exco. inquisitioni. Tales ei
 pferre non pnt ordinis executiones
 quam non habet. i. q. 7. Daiberuz.
 Et idem si sciam platum meum su-
 spensum excoicatum vel interdictum.
 Quid in si a tali ordinatus su. vide
 j. ordinatus. l. s. pli. A. Idem i. su.
 eo. ii. q. 54. ubi habetur id quod i
 isto. s. dicitur.

14 **Q**uid si illo qui scit epm suum sy-
 moniacum et in pceptat ei q recipiat
 ordines ab eo. B. sedz Tho. fa fe.
 q. 100. Nullo modo dz obedire siue
 manifesta siue occulta sit symonia
 dummodo ipse sciat. Et hoc intellige si
 eps est symoniacus in ordine suscep-
 to. imo potius dz pmittere se excoi-
 cari ar. ex. de sen. exco. inquisitioni.
 Ad si ignorabat eum esse symonia-
 cum cum in esset qm cuq sit occultus
 et iste ignoret non recipit executiones
 sed indiget dispensatione et hoc i d
 testatione criminis. i. q. i. si q a sy-
 moniacis. Idz Hosti. et Ray. ad
 dit Tho. q si eps symoniacus est ex
 alia causa potest ab eo recipere ordines
 dummodo sit occultum. q non est suspic-

his quo ad alios sed solū quo ad
seipm. **Adm. Host.** q si possū ob
tinere vt ordiner ab alio debeo fa
cere. **A.** Hodie idem dicēdū ē d oī
symoniacō qd de excoicatio. cum
oīs q quomōlibet dādo vel recipi
endo p̄miserit sp̄mōiā vel ei⁹ me
diator exnerit excoicationem in
currat papalez. i. cui⁹ absolutio pa
pe referuat. vt i extrauagān Euge
nij quartū q̄ incipit. Cum detestabi
le. **B.** Quibus clericis debet p̄or
dinatozē de bñficio prouideri. vi
de. s. bñficiū primo. §. 7. Et d̄ or
diatio ad titulū p̄mōij sui ibi. §. 8.

Ordinatus j.

cōit. Querit ergo. Quid si
aligs in pctō mortali existēs fuerit
ordinatus. **R.** scdm Ray. Sive sit
occultū sine manifestū ille q̄ euz b̄
recipit ordinē vel q̄cūq; alia sacra
mortali peccat. dis. 40. multi. dis.
25. illud. xi. q. 3. audi. Idem Tho. i
40. dis. 24. **A.** Con. etiam **Pe.** vi i
sum li. 3. n. 22. q. 22.

Utrū ordinatus existens i pctō
mortali possit sine pctō vū ordie su
sceptio. **R.** scd̄z Th. i. 4. dis. 24. Nō
pōt. **N.** i facit cōtra illud p̄ceptū
Deut. 16. Iuste qd iustus ē exeq̄ris
Indigne. n. sacri p̄tractat nec i b̄
aliquis pōt disp̄sare. qz est de iur
naturali vt hō scā sacre p̄tractet.
An talis quotiēs actū alicuius or
dinis facit peccat mortali vt qui
tangit res sacras quasi suo officio
vtens. Secus autem esset si aliqua
necessitate sacri aliqd p̄tingeret vl
exeq̄retur i illo casu in quo etiā lai
cis liceret. puta si baptizaret i arti
culo necessitatis. vel corpus xpi d̄
ira colligēt. **Lō.** i oib⁹ **Al.** et enam

Ray. A. Idē i sum. e. ti. q. 24. et se.
Ubi ē scd̄z eundē Th. d̄ q̄ toties
tal' mortali peccat quē h' mōi actū
facit. Et addit **Al.** Qd si d̄ hoc cē
valde graue. **R.** q̄ lata via est que
ducit ad infernū et multi sunt q̄ va
dunt p̄ eā **Barb. 7. B.** Sed ante
neat cē p̄fessus. vid. s. p̄fessio. 2. §. 5
Utrū a tali liceat recipe sacra. **R.**
fm Tho. vbi. s. Tenet homo reci
pere a ministro ē in peccato mor
tali exite q̄dū ab ecclia toleratur
qz adhuc ē ei obligatus. nec etiam
debent tales in officijs ciuari. vt. s.
clericus. 3. §. 2. Tñ vt ibidez subdit
Tho. non esset iurū q̄ quis p̄ter ne
cessitatis articulū talem ministrū
induceret ad aliqd sui ordinis exe
quendū durante cōscia q̄ ille esset
in pctō mortali. quaz tñ deponere
posset. qz in instāi homo a diuina
gratia emendat. Dicit etiam idem
Tho. in. 4. dis. 13. q̄ a notorio p̄cu
binario nō ē recipiēda cōio eucha
ristie. sine sit notoriū qz cōuictus ē
sive p̄ cōfessionē in iure factā. sine
p̄ talē eundem factū q̄ nulla pōt
terguersatione celari. ab alijs aut
occultis cōcubinarijs recipi pōt. **A.**
Idem in sū. eo. ii. q. 24. ad fi. Et la
tus de his. s. clericus. 3. §. 1. in ad
ditione. et s. confessor. 2. §. 3. circa
fi. additionis. **B.**
Quō d̄ qz sūntne ordinar. **R.** se
cundū **Host.** triplex. 1. mō cum
quis sine p̄scia. p̄prij epi et sine exa
minatione. p̄mouet. 64. di. ex p̄sci
entiā. 24. di. q̄ epi. In quo casu n̄
p̄sumt l̄e archidiaconi. **Al.** s. vi per
ipsas possit ordinari sine p̄scia epi
vt in tex. qui sequitur. **B.** vt extra de
offi. archi. significasti. 2. ordinatoz
sūntne si p̄ter cōscienū epi eodēz
b̄z

die recipit omnes minores vel ali-
quos simul et subdiaconatum vel
duos sacros. et de eo. qui furt. or.
sus. cū. b. et c. innotuit. de quo hēs
.s. ordo. 2. §. 2. **A.** Et si quis reci-
piat minores cū subdiaconatu vel
duos sacros cū consensu epi. **Mā**
et hoc casu dī furtiue recipere fmi
eū **Hoff.** vt in sum. eo. ii. q. 15. **B.**
3. qñ gradu omisso saltum facit. de
quo dī. j. ordinatus. 2. p. 10. **A.** 3d
in dicta. q. 15. Et additur fmi eund
q in his casibus nec suo superio-
ri obediens excusat. vt et de tēpo.
or. dilecti in supior plus dīngt. **B.**

4 **De illis qui existentes excoicati**
recipiunt ordines require. s. ex-
coicano. i. §. 20. qui incipit. **Quid**
de illis. **Quedam** etiā crimina nō
solū impediūt ordinādū. sed et ordi-
natū deiciūt. de qñ. s. crīm. §. 2.

5 **Quid coacte ordinatus teneatur**
ad castitatem. **R.** Si coactio fuit ab-
soluta. non est dubiū q non tenet.
q nec ordinatus est. vt dictum est
.s. ordo. 3. §. fi. Si fuit conditiona-
lis. puta p aliquē metuz. distingue
fmi **Ray.** quia si talis fuit metus q
posset cadere in constantē virtū nō
tenet et qd me. cā platum. et c. cuz
dilectus. **Cōmētia.** n. nō debet nisi
volūtaria. dī. 31. ante trienniu. 20.
q. 3. pñs. Et hoc intellige q si atē
habebat vxorē poterit illa vñ sine
peccato. s. si nō habebat. cōtinere
tenet ar. dī. 35. de iudeis. Item te-
netur pñnere si nō fuit talis metus.
Idem Hoff. et **hoff.** **A.** Et hec vi-
dentur vera et colligi ex miribus al-
legat. et ex positis in sū. e. ii. q. 50.
et se. s. nō clare. Et dictū est. s. ordi-
nator. §. xi. in additionē. **B.**

6 **Sed nūquid talis. s. ordinatus**

p metum qui ponit cadere in con-
stantē virtū vtenur privilegio cleri-
cali. Dicendū fmi **Ray.** q sic. si al-
vult vivere clericali. nisi transiret
ad actū penitus hriū. **A.** puta si effi-
ciat bigamus. vt in. c. qd sequitur.
B. dī. 84. quisquis. Et tñ si hēat
vxorē poterit illa vñ vt in pcedē-
ti. §. dictum ē. Si tñ ipsa vellet con-
tinere et ipse nollet. nō habet privi-
legiū clericale. Si ipse vō vellet et
illa non certe hz si vt dixi al' viuerz
clericali. arg. 2. q. 2. mulioz. **A.**
Idem in sū. eo. ii. q. 51. **B.** Et hoc
oportet supplere. s. q si vxor fuit
vnica et virgo tunc hz privilegiū
clericale. s. tñ in duobus casibus
quos habes. s. clericus. 3. §. fi. **B.**
Quid d ordinatus ab alio epo
sine licētia ppiū. **R.** fmi **Ray.** Pri-
uantur executione. **A.** s. ipso iure.
Mā vt p3 in sū. eo. ii. q. 35. ipsā exe-
cutionē non recipiunt. vt in. ca. q
translationē de tempo. or. fmi eund
dē **Ray.** **Alius** facit. 71. dī. ca. si
quis. **Abi** dī q irrita sit huiusmōi
ordinatio. **Non** obstat dictū. c. q
translationē. vbi videtur q sic or-
dinatus nō sit suspēsus vel suspen-
dendus. **Ibi** interdenda est ei or-
dinis executio. quia non intelligit
de interdictione dispositiua h ē qz
non suspensū suspendat. sed intelli-
giur de interdictōe et snia declara-
toria et executiua videlicet q decla-
rat sic ordinatū a iure suspensū et
exequitur iuris dispositionē. Et vñ
sentire **Jo.** mo. in. c. eos de tēpo.
or. li. 6. **B.** Poterit tñ eps dispen-
sare. 9. q. 2. **Lugdunēsis** et de tem-
po. or. q translationē. Sed et que
licētia requirit et que pena ordi-
natus sine licētia habetur sup: a

- ordinantis. §. 6. et 7.
- 3** **Q**uid de ordinatis ab hereticis vel scismaticis excoicatis depositis et huiusmodi. **R.** A talibus non debet recipere. ut dictum est supra ordinatio §. pe. Si in aliquem ordinem tenentem ut dicit Ray. quod omnes tales vera conferant sacra dummodo in forma ecclesie conferant. i. q. 1. dominus declarauit. et c. non nocet de p. se. dis. 4. non in nobis. Peccant in mortaliter tantum dantes qui suscipientes ab eis quocumque sacramenta nisi baptismum in extrema necessitate. Idem Tho. 2a 2ae q. 39. et Pe. et Boss. **A.** Idem in sum. li. 1. tit. 5. q. 16. ubi et patet finem eorum de quod dictum habetur et similes non conferunt ordinis executionem. **B.**
- 9** **S**ed nunquam sic ordinati poterunt ministrare. **R.** finem Ray. Si sunt ordinati a tali qui suscepit vltimam manus impositionem in ecclesia. A. i. ordinem episcopalem. **B.** et nunc est hereticus vel excoicatus et huiusmodi. dicendum quod siue isti ordinati sciebant suum ignorabant tolerant dispensatione in ordinibus susceptis ministrare. Ad superiores vero non debent promoueri nisi esset necessitas magna et conuersatio sancta. 9. q. 1. c. 1. et 2. et 3. Si vero ordinati fuerint a tali qui recepit manus impositionem extra ecclesiam et ipsi scienter a tali ordinem receperint nunquam tolerantur. Si ignorant tolerantur. A. dummodo probauerint ignorantiam secundum Ray. et Boss. et in dicta. q. 16. p. c. quod statim sequitur. **B.** 9. q. 1. ordinationes Loco Boss. Sed per quem poterit dispensari vide. §. scisma. §. 7. **A.** Aduertendum finem Inno. in c. innotuit extra de eo qui sur. or. sus. quod de quo libet viro noto bone fame qui ubi

conuersatur habetur per ordinatores et sic logo ipse hactenus ut ordinatus habitus est credere de eo cum bene ordinatum. nec cogit alibi probare. Nec enim sunt sufficientia argumenta sue ordinationis a. ex de cle. per. c. inter. et c. se. 9. q. 2. Lugdunensis. et notat in sum. c. 11. q. 35. et eo. li. 11. q. 4. ad finem. **B.**

Ordinatus ij.

per saltum. Quid de ordinatis per saltum. **R.** finem Ray. Ordines ordinati recipi debent finem quod numerati sunt. §. ordo. 1. §. 4. di. 59. si officia et dis. 78. c. 1. Si in per saltum aliquis promouetur. i. quod aliquo ordine pretermisso ad superiorem ascendat recipit quidem characterem in de rigore debet poni et si non ex malicia sed ex ignorantia aut negligentia aliquem ordinem pretermisit. Sed in ex dispensatione episcopi ad ordinem pretermissum poterit promoueri et interim ab executione superioris ordinis erit suspensus dis. 48. sicut olim dis. 52. sollicitudo est de cle. per. sal. pmo. c. unico. Et eodem modo poterit cum eo dispensari si iterum ministraverit in illo ordine credens quod fuisset gradatum promotus ut in c. unico est de cle. per. sal. pmo. Sed si talis per saltum promotus sit scienter et in ordine sic susceptio sine dispensatione ministraverit non potest dispensari quod ulterius ascendat nisi per papam. Sed in ordine suscepto adhuc potest dispensari per episcopum sicut cum non ordinatio ministrante ut dicitur §. ordinatus. 3. §. 1. In hac sententia hoc et ubi satis conueniunt. **A.** Nec parum fuerunt dicta Ray. et partim glo. eius et partim hoc in summa sua. Sed in glo. dicit simpliciter quod cum

hh 3

pmoto p saltu scienter solus papa dispensat vt pz in sū. e. ti. q. 40. ad si. Et hoc vltimū vñ pbabilis euz iura allegata non loquātur nisi de pmotis p saltu ex ignorantia seu negligentia.

i **S**ed nāqd laicus qui nullū habet ordinem possit recipere sacerdotiū oibus alijs ptermisiss. **R.** s3 Ray. Potest dūmō sit baptizatus. Idem Tho. Pe. 7 Mo. A. l3 Aug. dixerit contrarium q nō potest recipere nisi sakenyhabuerit p mam tonsurā. vt in sum. con. e. tit. q. 41.

2 **Q**uid si clericus pmissio aliq ordine consecrat in epm. **R.** scdm Ray. Dicūt fere oēs hoc. q nullo modo pōt eē eps nisi sit sacerdos. qz ordo sacerdotalis ē q substantiale fundamentū ordinis epalis. **Co.** Boff. s3 7 Host. q videtur aliē sentire. A. s. q ordo epalis cōferat ē non sacerdoti sed nō executio. **B.** Con. in hoc q talis eps nō haberet executionē nec aliquid cōferret nisi postq sacerdos facius eēt et de exce. pla. ex litteris. Si vero ptermisit aliū ordinē a sacerdotiū sentūnt fere oēs q eps est 7 cōferre pōt oēs ordines pter illū quē non accepit. l. q. i. gratta. 7. i. q. 7. Daibertum. Addit hostiē. q talis episcopus executionem de iure nō habet etiam quo ad ordines quos suscepit. **A.** Idem in sum. eo. titu. q. 43.

Ordinatus iij.

negatiue. s. qui nō est ordinat⁹ 7 nō aliqd tale exercet. Quid ergo de talibus. **R.** fm Ray. Laici qui nullum ordinem habentes diuinū

officiū exercent indebite nisi cessare velint debent excōicari. **A.** Et nunq ordinari. vt ex d. cle. nō ord. m. c. i. vbi dñ. Si q baptizauerit vel aliqd diuinū officiū exercuerit nō ordinans ppter temeritatē abijciatur d. ecclia 7 nūq ordinēt. **B.** Pñt tamē licite facere officia minorū ordinū q̄ntis ad h non habeāt officiū. sicut in domo nō cōsecrata pōt dici missa l3 cōsecrata ad h ordinēt vt in ea missa dicat. Clerici bō qui exercent officiū illius ordinis quem nō habent sunt deponendi vel ppetuo suspendendi ab ordine quez habebant nisi postq iuxta pulsionem epī biennio vel triennio suspensi fuerint. misericordit tolerētur. Nunq tñ possum vltterius pmoueri et de non ord. m. c. i. 7. 2. art. xi. q. 3. priuilegium. 25. q. 2. sic decet. Nec cū tali potest dispensari q ascendat vltterius nisi p papā fm Ray. Boff 7 bō. Host. tamen tenuit i sūma q eps pōt dispēsare. sed in gl. renocauit. **A.** In mō 7 i sūma sua vñ Mo. cū Ray. cōcordare. vt in sū. li. 3. ti. 22. q. 44. Sed vt ibi patet quidaz dicunt q hoc casu pōt eps dispēsare cū ei nō exp̄sse phibeat. Sed certe ex co. c. 2. dñ q talis ad vltteriores ordines nō poterit promoueri. Et glo. ibi dicit sine dispensatōe. 7 nō declarat per quē dispēsetur. Sed gl. Ray. vt pz in dicta. q. 44. dicit p̄dicūm rigore debere intelligi de illis qui mēiunt se pmotos ad ordines ad quos reuera pmoti nō sunt vel qui tanq scūmanci gerūt se officio ordinis quem non habent sicut rex Ozias vsurpauit sibi officiū sacerdotis. Nec credo illū rigore exten-

dendum esse ad clericos minorum or-
 dinum vel qui in multis nouis mini-
 strant in officio subdiaconatus cum
 cum dā gaudij et solennitatis facie
 de non mentientes de ordinibus suis
 cum fere omnes assistentes sciant veri-
 tate. Tales tamen grauer peccant hur-
 iusmodi etiam sine malitia autentan-
 do. Equitas istius glo. non videtur
 aliquo iure probari. cum. c. i. et 2. ex
 tra co. ad illationem declarare in eis
 pene videant solum ponderare quod
 quis utatur ordine non suo. **B.** De
 beneficio autem misericorditer agendum
 est cum eo. **A.** siue sit in sacris siue in
 minoribus secundum glo. Ray. et in dicta
 q. 44. **B.** ne sustentatione priuatur
 ad seculi negocia reuertatur. Salu-
 briter autem sibi prouidebit si ad religio-
 nem transferatur. Habetur hec in predic-
 to. c. 2. de cle. non ordi. mi.

i **Q**uid si quis exerceret tale officium
 non ad deceptionem sed ex ludio eam fe-
 cit. **R.** secundum hosti. Certe ludus no-
 xius in culpa est. An talis peccat quod
 dem et tenet penitere. **i.** s. q. i. s. illud
 in si. Non tamen credo quod incurrat predic-
 tas penas. quia voluntas et propositum di-
 stinguunt maleficia. ex de sen. exco.
 cum voluntate. **A.** Idem in dicta
 q. 44. ad si. **B.**

Sed quod si clericus qui est in minori-
 bus ordinibus non legat epistolam in
 missa. **R.** secundum bonum. Licet enim ex quo si
 ne solennitate hoc facit. ut notatur. ex de
 vi. et ho. ele. ut quisque. Et secundum Inno.
 intelligendum est quando ibi non est
 subdiaconus. Nec dicitur talis cantat
 solenniter et cum ornamentis subdia-
 conum. 23. dist. subdiaconus. 74. dist.
 si qui clerici. Con. hosti. **A.** qui di-
 citur quod propter necessitates. scilicet quando
 deest subdiaconus cui hoc possit im-

ungi sufficit quod talis non teneat ma-
 nipulum in manu sua. ut in su. co.
 n. q. 45. **B.**

Ordinatio

iugato. **Q**uid si maritus acci-
 pit ordinem sacrum inuita vel nescien-
 te uxore. **R.** mortaliter peccat secundum
 Tho. **A.** Hoc videtur potius fuisse
 dictum **A.** ut in su. li. i. ti. 8. q. 59. ubi
 hec notatur. **B.** Sed ut dicit Ray.
 non fit propter hoc precipitum uxori
 sed ille tenebitur ei ad redditionem de-
 buit non autem poterit exigere. 28. dis-
 t. diaconi. 25. q. 2. multorum. **A.** Uxor
 etiam non tenetur ei debitum reddere
 secundum Tho. ut in dicta. q. 59. **B.** Quod
 verum est secundum bonum. etiam si sacerdos sit episcopus
 seu religiosus. **A.** vel etiam papa per
 eundem. ut in dicta. q. 59. **B.** nisi il-
 la possit induci ad penitentiam. Debet
 ergo restituere uxori nec debet ser-
 uare coronam aut habitum clericalem
 cum scandalo uxoris. Sed si potest
 sine eius scandalo. deseruit tenetur.
A. secundum Petrum. et in dicta. q. 59. **B.**
 Et secundum Inno. talis si post mortem
 uxoris contrahat cum alia non te-
 net matrimonium. **A.** Idem in
 dicta. q. 59. **B.**

Quid si maritus sit ordinatus
 presentem uxore vel sciente et non con-
 tradicente. **R.** secundum Ray. Si clericus
 est de ecclesia occidentali factus est uxori
 precipitum ita quod oportebit eam de
 cetero continere. et etiam mortuo vi-
 ro non poterit cum alio contrahere. 28.
 dist. q. sunt culpe. et duobus. c. se. et 32
 dist. seriatim. **A.** Et in his iuribus
 patet quod si contraxerit postea in primo
 non est mortuo viro non valebit. et
 notatur in dicta. q. 59. per Ray. et secundum
 quosdam inquit propter voluntatem quod videtur
 habet 4

des solēnizasse ex p̄sōa viri. Et ha
ic p̄sentit. Al. vt ibi. Alij dicunt q̄
p̄stitutionē ecclie que dirimū ma
trimonium cōtra eā cōtractus. Et
subdit Ray. Vt aliqui dixerint q̄
ista vxor promōi ad sacros ordi
nes teneat intrare religionē. Ego
tū credo cū Jo. Lau. et Tan. q̄ n̄
tenet i3 sufficit si in seculo caste vi
uat. qd̄ et d3 p̄mittere. Tho. etiam
dicit q̄ nō tenet religionē intrare
si sibi n̄ timeat de periculo castita
tis. Con. Al. et Hosti. et hoc fallit
fmi Ray. in vxore eius q̄ pmouē
dus est in ep̄m. q̄ nō deb3 eligi nī
si vxor intret religionē. cū d̄ puer.
cōiu. cōiugatus. et c. sane. Itē cle
rici orietalis vt coius et p̄babilis
d̄ sine cōsensu vxoris pmoueri n̄
debet. vt in dicta. q. 59. B

2 Qui duxit vxorē vilē mulierez
puta ancillā siue ioculatricē vl̄ ali
quā ex illis q̄ publicis spectaculis
mancipātur l3 virgine. repellit ab
ordine. dis. 34. si q̄s viduā. 2.

3 Sed qd̄ si maritus ante carna
lē copulā facit se ad sacros ordines
ordinari. R. Non p̄pter hoc dis
soluit matrimoniu quod p̄t̄ fue
rat contractum. s3 marit̄ sic ordi
natus recipiens aliter q̄ a sacris
canonibus p̄cedat et post mortē
vxoris nō poterit ministrare i illo
ordine nec ascendere ad alios nec
aliq̄d b̄nficiū vel officiū eccl̄asti
cū obtinere. vt i c̄na. Jo. 22. que i
cipit. Antiquē. A. Olim autem in
h̄ casa aliq̄ dixerunt q̄ matrimo
niū dissoluebat. Alij q̄ non. Et si
naliter dixit Hosti. cosulas papā.
vt in sū. co. ti. q. 60. B. De mate
ria ista aliqua habes supra ipedi
mentum. xi. §. i. et 2.

Rnatus ^{De or natu bo}

no clericoz habes sup̄ cle
ricus. i. §. ij. De ornatiōe mulie
rum nunc dicendum est.

¶ Atū mulieres possint se licite
ornare. R. fmi Tho. 2a 2e. q. 169.
Circa ornatiōe mulierū attendēda sūt
ea que cōter circa exteriorē cultū
dicunt. s. q̄ non sint preter cōsue
tudinē aut non ex inordinato af
fectu et huiusmodi que habes ex
plicite. §. vestis. §. i. Et hoc modo
pōt mulier licite operā dare q̄ vi
ro suo placeat ne p̄ eius cōtēptū i
adulteriū labat. Unde d̄. i. Co. 1.
7. Mulier que nupta ē cogitat q̄
mūdi sunt quō placeat viro. Et tō
si mulier coniugata ad hoc se ornet
vt viro suo placeat pōt h̄ facere si
ne pctō. A. Hoc verū qm̄ maritus
appareret pronus ad adulteriū vl̄
nollet reddere debitū. et cū tali or
natu verisimilit̄ cōtra p̄dicta incō
nientia. puideret. al̄ cessante cā
cessat effectus. cū de appel. cū cessan
te. Itē cū h̄ requirit q̄ ex tali orna
tu nulli verisimilit̄ des peccādi oc
casio. al̄ sine pctō p̄ditionis h̄ fie
ri nō posset. q̄ ve illi per quē scan
dalū vēit. Math. 18. Nec debem⁹
inuare. p̄ximū nisi inquātū possu
mus sine pctō. 22. q. 2. faciat. Item
q̄ nō sunt faciēda mala vt veni
ant bona. Ro. 3. Itē excusabiles
sūt mulieres se ornātes cū videāt
hoc viris suis minime placē. et sō
tius si ab ipsis prohibeantur. patz
enī q̄ tūc si imoderate se ornant h̄
faciāt ex supbia siue ex libidine. et
pctm̄ omniū habētiū incitamenta
libidinis ex tali ornata redundat
in p̄dictas fmi Al. et in sū. li. 3.

2 n. 54. q. 284. B

Clarū illicito ornatu sit mortale peccatum. R. fm Tho. vbi sup. Mulieris cultus de se viros ad lasciuiaꝝ prouocat. p. 8. Mulier occurrit illi ornati meretricio. preparata ad capiēdas aias. Et ideo ille mulieres q̄ viros nō habet nec intēdūt hīc nō pnt absq̄ pctō appetere placere viroz aspectibus ad p̄cupiscēduz. qz hoc est dare eis i-centiuū peccandi. Et siquidē hac intentione se ornēt ut alios puocēt mortaliter peccāt. Si autē ex quadam leuitate vel etiam ex vanitate ppter quandā iactantiam nō semper ē pctū mortale sz qñqz veniale. Et eadem ratio ē q̄m ad h. de viris. A. Hoc clarius patebit ex infra dicendis. B

3

Quid de mulierib⁹ se colorantibus et alia signēta adhibentibus R. fm Tho. fa. fe. q. 169. Huiusmodi fictiones nō pnt esse sine peccato nō tñ semp est mortale sz solū quando sit ppter lasciuia uel in dei contēptū. A. Aduertendū q̄ nisi aliud exp̄sse appareat ipso facio p̄sumit intētio lasciuie et diuini cōtemptus. Cū. n. ac⁹ in se sit adulterine fallacie et inhonestus. ut dicit Aug⁹ in. c. fucare. de pse. dis. 5. nō pōt in se p̄tendere nisi lasciuia et mētis inhonestatē adeo qd̄ m̄lieri cōrariū asserēt nō crederet. Aut enim Aug⁹. Nō dicatis vos aīos h̄fe pudicos si habetis oculos impudicos. qz impudicus ocul⁹ impudici cordis ē nunci⁹. 32. q. 5. nec solo. Itē cū acius in se contineat quandā impugnatōē diuini op̄is ut dicit Eyprianus in li. de habitu virginū. Et cum mulieris cultus

maxime talis puocet alios ad libidinem. iuxta illud p. 7. Ecce mulier et c. et notat Tho. fa. fe. q. 169. arti. 2. quō esse pōt sine diuino cōtēptu cū non curret illas aias p̄d̄re q̄s x̄ps suo pprio redemit sanguine. Et ideo hic non solum simplex p̄emptus cōphēdit sed et talis ut videt persona in deūz manus inferre cū sui pduōe. An Eyprianus vbi. s. dicit. Nō virgines tñ aut viduas sed et nuptias putat oēs oīo feminas admonendas q̄ opus dei et facturū eius et plasma adulterare nullo modo debent adhibito flauo colore vel nigro puluere vel rubore. aut quibet lineamēta nauia corrumpēte medicamine. Et subdit. Vanus deo inferūt quādo illud quod ille formauit reformare contendūt. Impugnatio est ista diuini op̄is. purificatio veritatis. deū videre nō poteris qñ oculi tibi non sunt quos deus fecit sz quos diabolus ifecit de inimico tua tēta cū illo pariter arsurā. Et p̄pterea alij inter quos videt fuisse Alex. de ales. asserunt in his et similibus mēse mortale peccatuꝝ. Sz forte possz aliqua a mōali excusari qñ aliqd tale pū facefi solū ex quadā subita leuitate sine alioꝝ scādalo siue p̄nclo. B. Sciendū tñ q̄ aliud ē fingere pulchritudinē et aliud ē occultare turpitudinē ex aliq̄ cā puenientē putā p egritudinē et hui⁹. Hoc. n. ē lictū. qz fm aplm. 1. Cor. 12. que putamus ignorabiliora mēbra eē corpis his abundantiōē honorem circūdam⁹. A. Ad p̄dictoꝝ at pleniorē intelligētiā vlti⁹ aliqd vel breuē tangendū ē de m̄a ornatus

tā mulier. q̄ viroz. et tā vestitū q̄
aliar rerū. p̄io videlicet qualr p̄
discerni ornatus illicitus. s̄o q̄le
pctū sit in eius v̄u. s̄i circa ip̄a
aliquis pōt excusari.

4. **Q**uo ad p̄mū ergo dico q̄ p̄
discerni multipliciter. p̄io rōe nē
tōis vienis. vt si mientio esset ad
pōpā vel lasciuā et huiusmōi. qz
cū mala mientione nil pōt esse lici
tū vcl sine pctō. 86. dis. n̄ satis. eē
de sen. exco. cū volūtate. 3o vito
sum ēt esset. sigs q̄reret p̄ cultū su
p̄fluū vestitū delicias. cum vestis
ordinet ad corpis sōmentū scdm
Tho. 2a 2e. q. 169. art. 2.

5. **S**cdo rōe p̄fessiois clericalis
vt si clerici deferrēt ornātū seu ha
bitū n̄ p̄decemē honestati clerica
li de q̄ in. c. clerici officia. eē de vi
ta et ho. cle. 3te rōe p̄fessionis
regulari. vt si religiosi seu religio
se ferrēt ornātū seu habitū nō con
uenientē p̄fessionī i quo si nō mo
dicū excedūt ēt mortali peccant
fm Al. et i sū. l. 3. ti. 34. q. 284. 2o
casu q̄nq̄ etiā excoicationē incur
runt videlicet cum mutant formā
et temere sue p̄fessionis habitū
dimitunt. eē ne cle. vel mo. vt pi
culosa. l. 6.

6. **T**erno rōe inhonestat. Nihil ei
inhonestū pōt esse licitū cuz hone
stas sit vna de tribus p̄tibus p̄nci
palibus iusticie. ff. de iusti. et iure.
l. iusticia. s̄ iuris p̄cepta. vñ et vñū
de excludentibus de regno dei ē
impudicina. Ad Gal. 5. Ad inho
nestatē autē ois transformano na
ture ptinet. qz quicqd agit contra
ordinē nature magnā in se cōmet
inhonestatē. 31. q. 7. adulterij. Et si
quis vel siqua ex habitu v̄l orna

tu velū appere maior seu pulchri
or q̄ a natura fuerit cōpositus q̄
maxime solet contingere in suca
tionibus seu coloratōib⁹ faciei et
capilloz. qd̄ penius inhonestum
et illicitū ē. de cōe. dis. 5. fucare. et
in excessiua altitudine planellarū
p̄ illud 2a 2a. 6. Non potes adij
cere ad staturam tuā cubitū vnū.
3te ad inhonestatē ptinet apic q̄
ex deformitate habet v̄rit ostēdat
verenda et mulieris humeros seu
pectora. 3te q̄ mulieres incendant
caputē ducooperto. Al. 1. 2o. xi.
di. Debet mulier velamen habere
sup caput suū. Et Aug. in eplā ad
Possidium. et ponit i dicto art. 2.
dict. Capillos nudare feminas q̄s
et caput vcl ap̄s iuber nec marē
tatas decet. Dic̄ tamē ibi gl. q̄ p̄nt
aliq̄ excusari a pctō q̄n h̄ nō fierz
ex aliqua vanitate sed ppter p̄tra
riā p̄suetudinē q̄uis talis cōsuetu
do non sit laudabilis. qd̄ pōt intell
ligi verū q̄ occasione cōsuetudi
nis nō posset omittē sine repu
tabili scandalo. et h̄ agendo nulli
dat occasionē scādali. Al. irrōna
bilis cōsuetudo nō excusat. ff. d̄ le
gl. qd̄ nō rōne. Immo potius gra
uat. eē de p̄sue. c. si. Formus autē ad
inhonestatē ptinet si in capite mu
lieris appareat aliqd̄ ipudicicie
elationis ostensiuū cū in ea d̄beat
appere ois honestas et humilitas
in cuius signū ei coma data ē p̄p̄
qd̄ eā amputare sub anathemate
phibet. 30. dis. quecūq̄ vbi dicit.
Quecūq̄ mulier religiōi indicās
cōuenire comā sibi amputauerit
quā deus ad velamen eius et ad
memoriā subiectionis illi dedit tan
quā soluens nōs subiectionis an

thema sit. Si ergo anathema dicitur
facientes hoc et sub prelo religio-
nis cum in non intraret religionem quanto
vehementius contra facientes sub signo
quod est directo contrariatur videlicet su-
perbie seu inhonestatis. sic est capi-
te discooperto et reuelata facie et
fronte incedere. et sicut aliqui faci-
unt intra sibi seu alia elatione de-
signata vel inhonestate seu ad li-
bidinem puocantia apponunt. Item
inhonestum est quod femina. vestit veste
virili vel est. Deum. 22. Non induit
mulier veste virili nec vir vietur
veste feminea. Abominabile est
apud deum est qui facit hoc. Et gna-
liter qualiscumque in habitu seu or-
natu aliquid appareat inhonesti-
tis. cum nihil inhonestum possit esse
licitum. ff. de condi. insti. l. filius.
vbi dicitur. Que facta ledunt pietatem
estimationem vel verecundiam nostram
et vi generaliter dixerunt quod contra bo-
nos mores sunt nec facere nos pos-
se credendum est.

2 Quarto ratione superfluitatis. Nam usus
superfluus est omnino vitiosus. Unde ad
Gal. 5. inter alia excludentia a re-
gno dei cum fuisset dictum de fornicatione
ponitur luxuria. vbi dicitur glo.
i. quilibet superfluitas. Nam et in deo
art. 2. dicitur Thoma. quod prohibet ornatus
superfluos ipudicus et inuerecun-
dus. Superfluos autem attendi possunt
tripliciter. primo modo respectu numeri.
vbi cum quod vestis seu iustitiam retinet ve-
stimenta seu alia ornamenta ultra
numerus qui rationabiliter indiget. 3. quod
47. dist. sicut hi. dicitur Ambrosius. Nudo-
rum idumetum est quod tu recludis et
quis tam iustus et ceterum respectu so-
cie vbi si forma est excessiue longa
seu lata. quod in multis potest appere et

persertim in vestibus mulierum tanta-
tis in quibus apparet vitium non so-
lum manifeste superfluitas sed et in-
honestatis. Nam ad inhonestatem et
mollitiem pertinet quod quod trahat vesti-
mentum per terram secundum philosophum. et notat
Thoma. 2a 2e. q. 169. art. 1. 3. respectu
preciositatis vbi cum quod vestis maiori precio
suat quod pertinet sibi. quod maiori di-
gnitatem maiori pertinet ornamentis. extra
de vi. et ho. cle. clericis officia. et no-
tat Thoma. in dicto art. 1. Ex quo patet
quod maior ornatus pertinet ad cultum
diuinum quam ad quicumque alium usum
cum nulla sit maior dignitas quas
diuina. Et tamen et in cultu diuino deus
ornatus esse moderatur quia olim
fuerit pro exemplum christi qui nos hec de-
spicere docuit. unde. 12. q. 2. gloria
dicitur Iero. Neque mihi aliquis op-
ponat diues in iudea templum mensas
et lucernas et cetera ex auro fabre
facta. Tunc hi. probabant a domino quod
sacerdos hostias inuolabat et san-
guis pecudum erat remissio peccato-
rum quam quod hec omnia precesserint in figu-
ra. Nunc vero cum paupertate domus
sue pauper dominus dedicauit portam
crucem et delicias lutum putemus.
Moderatur ergo ornatus ad cultum
diuinum requirit et multo modera-
tior ad quicumque usum. prophanum et in-
patoris cum nulla sit prophanio impera-
toris terreni ad celestem. Minor autem
competit regi quam imperatori et minor
duci quam regi. et sic de singulis gra-
datum. Que si bene considerent valde
moderatus pertinet inferioribus.
5 5. ratione curiositatis. Unde et Thoma.
in dicto art. 2. dicit quod artifices or-
namentorum peccant inueniendo
superflua et curiosa. Curiositas autem
intelligitur quod nimia sollicitudo seu

diligentia erga ornamum habetur
Unde Tho. in dicto arti. 1. dicit q
inordinatus affectus circa ornamū
pungit qñ nimiam sollicitudinem
quis apponit ad exteriores vestiū
cultum etiam si non sit aliqua inor
dinatio respectu finis. Facit. c. par
simoniam. 41. dist. ibi preter corpo
ris diligentiam. Et pōt ista curiosi
tas deprehendi pñio respectu for
me. vt qñ i ip̄a forma ostēditur cu
riositas. Unde i sūma de viijs di
citur q in forma rep̄hensibilia sūt
corrugatio et incisio. Facit dictum
c. parsimoniā. ibi. Dissolutos autē
et p̄fractos vestibus et incessu non
recipimus. maxime qñ in talibus
adest qñq3 vitiosa pdigalitas quā
et leges detestant et equiparant fu
rore. ff. de cura. su. l. i. In dicta etiā
sūma pōtur exēplū de sotularib⁹
rostratis vel p̄foratis. et idem in si
milibus multis. 2. dephēdunt res
pectu artificis vt qñ circa vestem
seu ornatum multū laborat cū nul
la vel pua vilitate rei. Unde Ray.
li. 2. n. de negl. secularibus. dicit q
ad nullum vsuz sunt viles nisi ad
peccandū sumt supflue ac sup̄tuo
se camisiar. quas precipue faciūt
hisp̄ani dantes p̄ sumra vnus ca
misie plus in duplum vel triplum
q̄ valeat tota camisia. et similia.
Et subdit q peccant faciētes et vē
dentes seu al' alienātes seu tenētes
predicta. Et satis inter predcā vñ
posse p̄putā racamaturas sup̄tuo
siores et inutiliores propter idēti
tatem et maioriātem rōis. ff. de le
gi. l. non possunt. 3. ex pte videntis
qñ ad ornatuz seu habitum maio
rem sollicitudinē adhibet q̄ expe
diat. vt dicit Tho. i dicto arti. 1. qd

manifeste deprehenditur qñ cires
hec plus sollicitat q̄ circaea q̄ sūt
salutis. contra illud 2. Bar. 6. p̄i
mum querite regnū dei.
¶ 6. rōne scādali. Nam dñs dicit
2. Bar. 18. Ne illi p̄ quē scandalū
venit. An et abstinere debemus et
a licitis pp̄ salutē pximi ne videlz
ei deē occasio scandalī. al' sum⁹ ex
tra charitatem. Ro. 14. ibi. Si pp̄
cibum frater tuus scandalizat et c.
Unde Tho. dicit fa fe. q. 44. arti.
8. q̄ ip̄alia que sunt nostri domi
nū si dimittēda ad tollēdū scādali.
pximu qñ p̄cedit ex infirmitate vt
ignorantia. Omnino ergo o3 q̄ i
vsu ornatus remoueat scādali
a pximo. Unde et Alex. de ales su
per fo sen. dicit q l3 f3 nobilitatē
psone et p̄suetudinē terre et digni
tatem officij se ornare p̄ciosis ve
stibus ita m̄ q̄ absit libido in volū
tate et scandalū in exteriori opere.
Hoc autē scandalū pōt p̄tigere du
plici ter. Primo si ex ornatu aliq3
inducit ad p̄cīm. puta ad videntuz
sili ornatū qd sibi non p̄petit si
ue ad aliud p̄cīm p̄serti ad carna
lē p̄cupiscētiā siue ornatus viri
inducat mulierē siue ornatus mu
lieris inducat virum qd frequentū
us contingit ex quadam humana
fragilitate. Ecc. 19. Vinum et milie
res apostatare faciūt et sapientes.
et iō cum p̄sona aduertit ex suo or
natu aliqē seu aliqū iduci ad scā
dalum p̄cī. d3 oio ab illo a b̄stine
re. Constat autē q̄ ornatus et pul
chritudo mulieris facilius allicit
ad p̄cupiscētiā. vt in dicta auctori
tate Ecc. Vinū 2c. Et p3 per expe
rientiā. Exemplū h̄f. 2. Reg. xi. in
David iam p̄fecto viro qui ex os

Visum Bersabee inducens est ad adulterium. Et pp h dicit Tho. i dicto arti. fo q circa ornamz nlicz eade sunt auededa que cōter dicta sunt circa exteriores cultū. In super ⁊ quoddā aliud spāle. s. q mulieris cultus viros ad lasciuā puocat. Et nō ē ex hoc solo mulieres oio debent abstinere ab ornatu aut illo vti cum multo modera mune ⁊ honestate ⁊ tremore ne orto scādalo ex eaz occasiōe dicat illis. De uobis. fo mō accidit scandalum qñ p ornatū fm verisimilē plecturaz extremis necessitatibus pauper derogat. hoc ei casu dtra hitur ē ornatu ecclesiastico ita vt ēt sacra vasa pminuātur ⁊ expendat in huiusmodi necessitates. vt patet 86. dis. compatiatur. ⁊ 12. q. 2. aurum. Fortius ergo detrahi d3 ornatu pphano l3 al' de se nullam aliā haberet illicitatē. Tenet enim ex necessitate quisq3 subuenire exi stentibus in talibus indigentis d supfluo necessitas nature. l3 non esset supfluo respectu pdecētie. vt pbat i palleatus. c. vbi dī. Ornamenta decentia ornatu ecclesiastico debere i huiusmodi necessitates expendi. ⁊ notat Ricar. super. 15. dis. quartu sen.

Io **E**t rōne pūctudinis. vt si quis p siderata p ditiōe sua excedit i ornatu metas cōsuetudinis bonoz int quos puerfat. 41. dis. c. 1. Mō tam q3 excusat sequēdo pūctudinem loci n rōnabile. quia illa dici n pōt pūctudo bonoz d q dī in dcō. c. 1. Mā pūctudo irrōnabilis nō excusat. l3 grauatur in. c. si. extra de pūe. Et satis dī irrōnabil' si interueniat aliqd d pūctus inconuenien

tibus. ut ex p dēis clare colligi pōt. **E**t rōne defectus cāe. vt quia ex nulla rōnabili cā quis mouet ad vium ornatu. l3 ex sola pplacencia voluntatis. In hoc ei ipso videtur ⁊ ordini nature contrariari ⁊ creatori iniuriari. Vñ Boen' li. 2. p sa. 5. de p solatione dicit. Sic rex v sa ē cōditio vt diuinū merito rōnis aial n aliter sibi splendere nisi iais te suppellectilis possessione videatur. ⁊ alia suis quidē pnta si vos aut deo mente p siles a rebus infimis excellētijs nature ornāmēta ceptans. nec itelligitis quāā p ditor vfo facians iniuriā. Itē hoc ipso v' seg vitia ⁊ pūari virtuti. vñ Greg. ait. omel. 24. Sunt nōnulli qui cultum subulu p ciosariūq3 vestituz putant nō esse p cīm. Qd si videlicet culpa non est nequa q3 sermo dei taz vigilanter exprimeret q diues qui torquebat apud inferos bysso ⁊ purpura idutus fuisse. Nemo quippe vestitūta precipua nisi ob inanē gloriā qrit. videlz vt honorabilior ceteris esse videatur. Res ipa testat qz nemo vlti bi p ciosis vestibus indui. vbi ab alijs non posset videri. Quā culpā possumus melius ex diuerso colligē qz si abiectio vilis vestimenti viti non esset. euangelista vigilanter d Joanne non diceret Marci. 1. Erat indutus pilis cameloz.

Quo ad h3 principale videlicet **Q**uale p cīm sit in vsu illiciti ornatu. Dicēdum q si fiat intentione deliberata pp pplacencia libidinosam sui vel alterius. clarum ē q p cīm mortale cū p sensus ē i solaz delectationem peccati mortalis sit mortale. vt s. delectatio. Si autē

ex quadaz vanitate vel leuitate pp
iactantia quandaz quis vitatur or
natu. non semper peccat mortali.
sed qñqz venialiter. fm Tho. fa fe
q. 169. arti. 2. Ad hoz clariorē in-
telligētiā dicendūz q in tali vsu
illicito dupliciter pōt ptingerē pec-
catum veniale. pmo qñ vitium est in
sola intentione. et h intentio non ē
deliberata. nam sine deliberatio cō-
sensu nō deuenit ad rōez mortali.
Uñ Tho. fa fe. q. 162. arti. 5. dic q
supbia fm genus suum ē mortale.
Sicut tñ et in alijs q ex suo generē
sunt mortalia. puta fornicatioe vel
adulterio. sunt aliqui motus q sūt
peccata venialia. ppter eoz imper-
fectioez qz. s. preueniunt iudicium
rōnis et sunt pter eius cōsensū. ita
ē circa supbiam accidit q aliqui
motus supbie sunt peccata venia-
lia dū eis rō nō p̄sentit. et rōe par-
uitatis rei. Itaz qd modicū est. rō
apprehendit quasi nihil. vt notat
Tho. fa fe. q. 46. arti. 6. nisi in isto
modico adesset magna mens li-
bido. Nam talis libido ē in puis
inducit mortale. vt notat Bōa. 16.
dis. quarti sniaz. Extra p̄dictos er-
go cāus in tali vsu illicito v̄f iclu-
di mortale pp multa mala et pec-
cata que sollet illi accidere. et salte
nūq̄ deest vitium supbie q ē appeti-
tus honōis seu pprie excellētie vt
patet fo sniaz. dis. 42. c. ex supbia.
p̄dicto dicto Greg. in dicta omel.
24. ibi. Nemo quippe vestimenta
p̄cipua et ē. Et expresse hēt. 2. q. 4.
ois. vbi dī. Omne quippe qd nō
pp necessitatē suā s̄z pp veniuntēz
accipit elatiōis h̄z calūniā quēad-
modū magnus ait Basilus. Et vt
ex p̄dictis p̄z supbia fm genus

suum ē mortale. Item qz si in tali
ornatu adest sup̄tiositas. includit
in illo magna iniusticia et auaritia.
Unde. 47. dis. c. sicut hi. dic Amb.
Quis tam iniustus et tam auarus
q̄ qui multoz alimenta non suum
vsu sed abundantia et delicias fa-
cit. Auaritia aut magna p̄c̄m est
mortale. vt p̄z. s. auaritia. imo ra-
dix ē oīum maloz. 1. Thimof. vlt.
et p̄putatur pro idolatria. Eph. 5.
Itē iniusticia ex suo genere impo-
tat peccatū mortale. vt notat Tho.
fa fe. q. 59. articu. 4. Et ppter pre-
dicta et alia talis illicitus vsus sin-
gulr deū ad iram puocat. Isa. 3.
ibi. Pro eo q eleuati sum et ē. Et
Sophonie. 1. ibi. Ausitabo sup p̄-
cipes et super filios regis et super
omnes qui induti sunt veste pegri-
na. Et p̄dicta maxime obtinent qñ
vientes a tali illicito vsu nollem d
sistere. cū p̄emptus et vilipensio
ē venialium sit mortale peccatum
vt dicit glo. de pe. dis. 1. in. c. tres s̄
sup verbo oppriment. Et pōt colli-
gi ex p̄dictis p Bōa. sup. 16. dis.
quarti sniarum.

¶ Quo ad tertium principale vid
licet si circa p̄fatu3 vsuz possit ali
quis excusari. videtur dicendū q
si viens in illo non delectatur nec
possit illū omittere absqz notabili
scādalo quo dēpto omitteret. et si
in illo vsu non apparet aliqd iho-
nestum nec ex illo datur alteri scā-
daluz mali exēpli vel alterius pec-
cati q possit excusari. exēplo bea-
te Cecilie q desup auro textis ve-
stibus vtebat quas n̄ penitus con-
tēnebat vt ex eius p̄z hystoria. et e-
xemplo similiū. Et facit extra d re-
gu. iur. c. qd non ē. et scd3 hoc d3 i

relligi dictum Jo. an. in. c. ea que
de reg. iur. in. 6. in nouella. B.

Actum. Pacta q
res uel guardiani pueniua
les religiosoz mendicantiu d suo
rum pueniuius assensu cu platis vl
personaz eccliaz i illis locis vbi
habitat debent perpetuo seruari.
n obitate q n fuerit assensus nigr
vel ministri paucialis aut gnalis
aut q sedes aplica quo ad fies mi
nores auctoritate n pstituit. extra
de pac. quia ex eo. li. 6. Pactu pa
tri factu a filia dum nuptui trader
tur t. c. vide. s. dos. s. 3. Qd etiam
nudo pacto obligatur quis secun
dum deuz. s. lex. s. x. v. 12. t. j. p. o
missio. Pactu de non recipiedo
ad sepulura. vid. j. sepulura. i. s. 3.

Alla d. lineus pan
psecramus q ex
tenditur super altare t sup
qeriedit corpale. t de palla aliqd
dictu e. s. psecratio vestiu. i. s. Silz
t de corpali. s. corpali. s. corpale.

Allium vt h sumi
tur e spale
ornamentu archiepoz i q
plenitudo pontificalis officij pferit
ex eo. nisi. Debet aut pallu pen a
papa infra tres menses a ipse con
secrationis siue confirmatois si an
fuerat psecratus. Aliter si accuset
pot remoueri. dist. 100. qm. Et de
bet petu cu instantia di. 100. p. uisca.
Et debet petes pstare sacrm fidei
tatis t obediencie Romane ecclie
dist. 100. optatum. ex de elec. signi
ficasti. It in datione pallij dz da
ri nouu priuilegiu vel antiquu in
nouari. dist. 100. rois. t. c. scriptoz
It receptio pallio t n ante pot se

archieps non nna. ex. c. nisi. Nec
ante pot ptilium conuocare. cofice
re crisma. dedicare basilicas. ordi
nare clericos. seu epos cofecrare.
ex de elec. quod sicut. s. pli. Item
archieps no potest pallium suu al
teri comodare q pallium psonaz
ei no trasit. An t dz cu eo sepeliri
ex eo. ad hec. t. c. ex tuari. Itz so
lus romanus pontifex semp t vbi
q vut pallio. Ceteri at isti a missa
ru solenia i qlibet ecclia sue p. un
cie. Mo aut si egrediat eccliam vt i
pcessionem. ex eo. c. 1. Et h i diebus
in qbus conceditur in suo priuile
gio. Aliter no pot sed bn pot qnq
sine pallio celebrare. extra. eo. c. si.
A. Ibi dz. Respodemus q tam in
tua q in aliena diocesi potes abq
pallio vel scandalis celebrare qui
vniq in tua diocesi no semp d. bes
celebrare cu pallio sz diebus illis
dntaxat q i ecclia tua priuilegijs st
expressi. Et id e qd in b. c. not. i. su.
li. 3. ii. 26. q. 36. fm Ray. Et addit
q papa sep t vbiq potest pallio
vni in signum plenitudinis patus.
B. Patriarche an possint dare pal
lium. vide. j. patriarcha. s. 2.

Alpa debz eligi a dua
bus ptibus car
dinaliu. Aliter q gereret se
p papa. excoicatus e. vt. s. excoica
no. 1. s. 2. v. 4. Et plura noua circa
electionem pape t reclusionem car
dinalium. ex de elec. vbi periculuz
li. 6. Et q in illa cōstitutione colle
gium cardinalium nullam pot fa
cere dispensationem seu inuanoez
t qdam alia circa hoc. i. cle. ne ro
mani. de elec. A. quo aut t vbi de
beat consecrari. habes supra con
secraro epoz. s. pli. t vlt.

Et Papa est summus inter omnes. Ipse ei
habet plenitudinem potestatis. Alij p
tem sollicitudinis. 2. q. 6. de cetero
2. c. qui se fecit. Unde cum dominus apostolis di
ceret ut laxaretur reus. soli Petro
dixit. duc in altum. Luc. 5. Item ei
soli dixit ut piscaretur hanc. Mat.
17. p. que penunes iurisdicatio signi
ficat. 23. q. 1. non turbat. 2. c. est aliud
Item soli Petro dominus est. tu es petrus
2. c. 21. dist. 2. quis. Ideo specialiter ipse
est vicarius Iesu Christi. et quodammodo maior
homo. minor deo. ex de transla. inter
corporalia. A. Idem in sum. li. 3.
ii. 2. in prin.

Quot sunt casus qui ad solum
papam pertinent. R. fm Ray. Sunt
multi de quibus etiam plures. A.
imo omnes fm eum. Ray. ut patet
in sum. eo. ii. q. 1. B. non transeunt
cum generali mandato sed requirunt
speciale. dist. 17. hunc soli sedi. extra de
transla. 13. et de offi. le. q. translatio
nem. ut questio fidei. 24. q. 1. quoti
ens. dist. 12. preceptis. Item transla
tio episcopi vel electi. scilicet confirmati. ex de
transla. inter corporalia et de offi.
le. c. 3. et 4. Item deposito episcopo. 3.
q. 6. quis. 2. c. dudum. Acceptatio
renunciationis episcopi vel electi. scilicet con
firmati. 6. q. 3. denique. ex de transla.
inter corporalia. ex de regu. 13. Ex
ceptio episcoporum. 16. q. 1. frater. Item re
stitutio depositorum ab ordine. 2. q.
6. ideo. 1. et 2. et et supra episcopus. §. 6.
A. Adde idem in remoto ab offi
cio ex eo quod hereticis tradidit ec
clesiastica sacramenta vel eos tra
didit ecclesiastice sepulture vel obla
tiones seu elemosinas eorum rece
pit secundum glo. Ray. et in dicta. q. 1.
B. Item iudicialis diffinitio seu in
terpretatio privilegiorum suorum

extra de iudi. cum venissent. Et idem
secundum Hosti. si dubitetur de rescrip
to apostolico ita quod ab alio per via
rationis. A. i. iuris quod disponit de
validitate vel invaliditate rescripto
rum. ut extra de rescrip. per totum
B. solui non possit. ut extra de of
fi. dele. c. 2. Idem secundum Inno. de
interpretatione statuti facit per le
gamum cuius iurisdicatio finita est
nec aliquis ei successit. Et idem de
dispensatione in casibus qui per ea
dem statuta pape reservantur. A.
Ad hoc est argumentum. extra de
offi. dele. c. si. B. Item mutatio se
dis episcopalis. 7. q. 1. temporis. Item
mutare alicubi de nouo sedem epis
copalem. 16. q. 1. felix. et ar. de conse.
dist. 1. de locorum. Item subijcere
vnum episcopatum alteri vel vnum in
duos diuidere. seu duos in vnum vni
re. Hos casus habes. 16. q. 1. et te
poris. ex de excess. pla. sicut vniere. et
de offi. dele. quod translatione. Item
commutatio voti Ierosolymitani.
ex de voto. ex multa. Simile de qu
busdam alijs votis. de quibus vi
de. §. voti. §. 2. Item solus papa
potest concedere ut quis veniat con
tra licitum iuramentum. extra de
iure iuran. venientes vel etiam de
quo dubitatur an sit licitum. extra de
elec. venerabilem. quod intelligitur fm
vbi. solum in arduis. A. vide. §. iur
amentum. 1. §. pe. A. Et ibi patet quod
hoc habet locum quando sit com
mutatio in melius. et quod quando est du
bium vtrum iuramentum sit licitum
etiam episcopus potest dispensare
B. Solus dispensat cum irregu
laribus. scilicet in criminibus maioribus
adulterio. extra de iudi. at si clerici.
Et circa hoc vide. §. dispensatio. §.

6.7.7.8. **A.** Et ibi clarius de hoc. **B.** Solus potest conciliū genera-
le celebrare. dis. 17. per totum. 2. q.
6. ideo. Solus potest condere cano-
nem generalem. 26. q. 1. si ergo cir-
ca medium. **C.** De legi. 1. 1. Solus
potest personarū ecclesiasticarū iure suo
privare. **A.** hoc verum circa colla-
tionem bñficiorū vel vocationē
psonarū ecclesiasticarū ad sui vel
alioz obsequiū pp publicam vili-
tatem vel i simulibus pñctibus ad
regimē ecclīarū p coi vilitate. vt p3
p iura. j. allegata. **B.** 9. q. 3. p pñ-
cipalem. dis. 19. in memoriam. extra
de pces. pben. c. quia. Solus potest
cōcedere pbenā vel eccliam non
vacātem. ex de pces. pben. nulla. 7
de rescrip. cam te. **A.** Et l3 h legat⁹
etiam a latere missus non possit
potestatem sibi retinere pñō vacā-
tē ecclīarū ē si ecclia ista patronum
habeat ecclesiasticū. Secus si secu-
larem. ex de iure pa. cum dilectus.
Et de offi. le. dilectus. fm hosti. 7
i sum. li. 3. ti. 2. q. 1. **B.** Legat⁹ autē
ēt habens plenariā legationem h
nō potest in quibuscūqz psonarū de-
beat qz p electionem assumi. ex d
offi. le. deliberatione. li. 6. **A.** Ibi
dñ. Deliberatiōe prouida duxim⁹
ihibendum ne aliqz apostolice se-
dis legatus qñcūqz legationem
obtinere plenariam dñoscatur ca-
thedrales vel regulares aut colle-
gatas ecclīas seu ipsarū ecclīarū
cathedraliū dignitates ad quas hi
qui pñficiuntur eisdem maiores i
eorū capitulis post epōs existen-
tes habent p viam electionis assu-
mi. sue ordinationi. collationi. p-
uisioni. electioni aut dispositioni q
modocūqz reseruet. nec de ipis or-

dinandis cōferendis disponēdis
se aliquatenus irromittat. neqz ali-
qđ quominus ad quos pertinet eli-
gere aut postulare libere valeāt cū
vacabūt. obstaculum quolibet fieri
ponāt decernētes qcqd cōtra h fa-
ctum extiterit eo ipso irritū sit 7 ina-
ne. **B.** Solus potest excoicatum a se
absoluere. ex de elec. venerabilez.
Et vide de h supra absolutio. 1. §. 3
v. 3. Solus potest absolvere excoica-
tum a suo delegato. quia nolebat
obedire snie diffinitū. si steterit i
excoicatione per annum. extra de
offi. dele. querenti. **A.** Idem est de
excoicato a legato vel delegato c⁹
iurisdictio expirant 7 nullus suc-
cessit. vt i dictio. c. querenti. extra de
offi. or. pastoralis. **B.** Sol⁹ cognos-
cit appellatiōe penitus remota.
9. q. 3. cuncta. 7. c. aliorū. Solus
cognoscat de causis ad eum delat⁹
per appellatiōem vel relationem
ex de of. le. l3. **A.** Est autē relatio cū
iudex cām istructaz remittit ad pa-
pam vt eā diffiniat si voluerit 7 pē-
dente huiusmodi relatione nō va-
let processus iudicis qui remittit. vt
i dco. c. l3. 7 notatur i dca. q. 1. fm
glo. Ray. **B.** Solus ordinat illuz
ad superiores quez ordinauit sub
diaconum. ex de tēpo. or. cum i di-
stribuendis. Solus concedit pal-
lium. dis. 100. pallium. vel fm v. v.
ēt alij q concedēdi hnt pñilegiuz
vt patriarche. vide. j. patriarcha.
Itē solus semp 7 vbiqz pallio vtit⁹
ex de vsu pallij. ad honorē. Itē so-
l⁹ dispēsat cū bigamo. 34. dis. lectō
ex de biga. nuper. Vide de h supra
bigamia. §. pñ. Solus dispēsat cū
illegitimo qñtū ad ordines sacros
7 bñficiuz cum cura vel persona.

tu ex de fi. pſby. is q lib. 6. Similit̃
cum minore q̃ p̃moueat ad curaz
aiar vel dignitates nisi q̃tum per
mutat̃ epis s. dignitas. §. 3. Similit̃
de eo qui non ē in sacris. vel aliter
ē de iure idign⁹. A. s. posiuo. sec⁹
si de iure diuino super quo nō dat̃
per hominem dispensatio. B. vt
promoueatur in ep̃uz. ar. extra de
elec. dudū. §. si. 7. L. de cri. sacri. l.
disputari. Solus dispensat vt q̃
habeat plura beneficia cū cura vl̃
plures dignitates seu psonat⁹. etiā
si curam nō habeat. aut etiā i ca
dem ecclia. A. s. q̃ q̃s posset habe
re plura bñficia vel dignitates i il
la. vt i iuribus de gbus statim. B.
Extra de pben. de multa. 7 de con
sue. p̃suetudinē. li. 6. Solus potest
p̃ferre ordiñē subdiaconalē die do
minico 7 alijs p̃cipuis festis. vt s.
ordo. 7. §. 6. Solū ad euz appellat̃
omissis medijs. 2. q. 6. c. 3. 4. 7. 5. 7
c. decetero. 7. 2. q. 6. metropolita
nū. xi. q. 3. puenit. A. h. c. peruenit.
nō videt̃ ubi haberi. B. Addit ho
sti. q̃ legatus videt̃ habere idē pri
uilegiū. ex de offi. le. c. 1. qd̃ obtinet̃
tñ de p̃suetudine vt dicit̃. A. Hoc
tñ non ponit̃ Hosti. sed dicit̃ q̃ h
obtinet̃ de consuetudine quicquid
alijs scribant. vt in dicta. q. i. in sum.
li. 3. n. 27. 7 sic inuit̃ q̃ obtinet̃ d̃ iu
re 7 consuetudine. Et facit. 2. q. 6. d̃
cetero. 7 in. c. l. ex de offi. dele. B.
Similiter patriarcha vide. j. patri
archa. §. 2. Itē maiora negocia ad
papam sūt referēda. 2. q. 6. ois op
pressus. Et iste casus multos obti
net. vt disp̃sationē i symonia vide
j. symonia. 6. 7 i. 7. §. vltimus. Itē
in homicidio voluntario. so. dis.
nuroz. A. vel etiā culposo. ca. dis.

c. hi qui. B. Et cum illo q̃ excoica
tus celebrauit. vt supra excoicatio.
l. §. 32. qui incipit. Quis ē effectus.
circa finem. Et similiter cū illo q̃
excoicatus recipit ordines. vt sup̃.
excoicatio. l. §. 20. qui incipit. Quid
de illis. Addit etiā Hosti. alios
casus vt q̃ supplet defectum regis
vacante regno. extra de elec. cum
iter vnuerſas i si. 7 ex de sup. ne. p̃
la. grandi. li. 6. Itē defectū impera
toris. extra de so. compe. l. 3. §. 1. Itē
electum impatorem p̃firmat vl̃ cas
tat vel etiā ip̃eratore depōit. ex
de elec. venerabilē. 7 de sen. 7 re
iudi. ad aplice. Et q̃cūq̃ etiā prin
ceps secularis fuerit inutilis 7 negli
gens circa regimen 7 iusticiar pōt
p̃ papā dponi. 17. q. 4. si quis dein
ceps. xi. q. 3. null⁹. 22. q. 5. p̃ceptus.
Unde 7 zacharias papa dep̃osuit
Ludouicū regem francoz. is. q. 6
alius. 7 Inno. tertius Ottonē. vt i
dicto. c. venerabilē. Et Inno. quar
tus Federicū vt in dicto. c. ad apli
ce. A. Idem in sum. li. 1. ti. 5. q. 13.
B. Idem solus absoluit illos ex
coicatos de gbus dēiñ ē supra ab
solutio. l. §. 3. Item solus electiōez
nōdum faciam p̃nūciat nullam si
fiat extra de elec. innotuit. Itē sol⁹
habet canonizare scōs. vt supra ca
nonizatio. Item qd̃ valet facit nō
valere 7 ex⁹ extra de excef. pla. tan
ta. 7 de conces. preben. constituit⁹.
Item nulli legi subiacer̃ d̃cet tñ cū
iura seruare extra de sup. ne. pla.
l. 3. xi. q. 1. peruenit. Sententia eius
facit ius extra de sen. 7 re iudi. in
causis. Item potest monachum tā
contra voluntatem suam q̃ abba
tis de monasterio extrahere 7 ali
cui prelat⁹ vel principi in socium

assignare vel secum tenere. 9. q. 3. c. si. 7. dis. 8. que contra moys. xi. q. 3. qui resistit. **A.** Verum pro ecclesiastica vilitate ut in dicto. c. si. 9. q. 3. **B.** Item in matrimonio in multis casibus ipse tñ dispensare pōt. ut i gradibus prohibitis 7 huiusmodi. **A.** s. impedimentis de iure positivo super quo papa habet plenā potestatem. 25. q. i. §. si ergo. **B.** et de resti. spo. litteras. et de consan. 7 affi. non debet. Item ordinat eodem die quo cōsecratur. et d. elec. qd sicut. §. preterea. **A.** Potius in §. sup eo. **B.** Item solus pōt clericum depositum vel degradatū restituē ut supra ephs. §. 6. **Alia** alia ad papam tñ ptinentia i varijs casibus particulatim poteris inuenire. **A.** Nec 7 alia notant i sum. li. 3. ti. 7. q. i. Inter que ē secundū hos. qd papa non potest iudicari ab aliquo nisi de heresi. 40. dis. si papa. vel nisi submittat se iurisditiōi alterius. 2. q. 7. nos si incompetēter. Item fm Hug. qd papa potest cōcedere simplici sacerdoti qd cōfirmet 7 qd crisma conficiat 7 oēs ordines cōferat preter ephalem quem nō habet 7 virgines consecret. Et qd possit cedere diacono qd pferret diaconatus 7 minores ordines. Et cuilibet habenti ordinē. posset cedere qd pferret illū ordinē. Et qd posset et cōcedere laico qd psecret virgines. Si tñ talis psecratio posset fieri sine missa al' non. Sed fm glo. Ray. tutius ē dicere qd ea que sunt ordinis non potest alijs dñā dare qui non habent ordinem qui exigitur ad exequendum id qd de mādatur sed ea que sunt iurisditiōis pōt. **Tho.** dō dīc qd pbabilius

dīc qd papa potest cōmittere sacerdoti qd confirmet sed non iseriori. quia hoc pertinet ad pfectionē cōporis mystici sup quod habet papa plenitudinē potestatis. Sed nō posset simplici sacerdoti pmittere qd aliquē ordinaret i sacerdotē. qz sacerdotiū pertinet ad corpus xpi verū. respectu cuius non ē maior ptas epi qz sacerdotis. posset autē cōmittere sacerdoti simplici cōferre minores. **Con.** **Pe.** ut in dca q. i.

B **Utrum** papa possit tollē leges civiles. **R.** fm Jo. an. Abi papa nō habet tēporalem iurisdictionem non pōt tollere legem quo ad forū civi le. nisi in his in qbus vertitur piculū aīe cū ptates distincte sint. 96. dis. cum ad verū. 7 dis. io. qm. et q si. sint le. cām. 2. In his aut in qb⁹ periculum aīe vertitur quo ad vtz qd forum tollit legem pbatur et d iudi. nouit. 7 de rescripti. c. si. 7 de secundis nup. c. plī. 7 vlt. 7 de so. cōpe. c. vlt. li. 6. 7 de iure iur. c. 2. li. 6. 7 de excepti. c. 2. li. 6. 7 de sen. exco. decernimus. li. 6. **Mā** in his leges sacros canones imitari non dedignantur extra de iudi. clerici. 7 in Auctē. ut clerici apud proprios ephs ad si. **A.** coll. 6.

B **Utrum** papa possit absolūē aliquem ab obligatione qua tenetur homini. **R.** fm Inno. Potest facere hoc de plenitudine potestatis. ar. 9. q. 3. p principalē. **L.** de qdri. prescrip. bene a zenone. **L.** de pci. impera. offe. l. quotiens. **Idē** **Ho** stī. 7 **Be.** **A.** Hoc verum ex causa 7 in pertinentibus ad officium eius ut patet in iuribus allegatis. **Al' secus.** ff. de iusti. 7 iure. l. iusti. ij.

cta. §. iuris precepta. **B**

S **P**apa etiam ante coronationē suam potest exercere officiū suū. Et qui hac occasione litteras eius impugnaret. excoīcatus est. vt i extraua. **B**enedicti. xi. q. incipit. Quia nonnulli. Casus i quibus papa raro vel nunq̄ dispēsat habentur. §. dispensatio. §. antepē. **A.** q. incipit. Sunt alij. **B**

Paraferna

A. alias parafernum fm catholicon. **B.** Paraferna est quicquid habet mulier preter dotem. et dicitur a para quod est iuxta et ferna quod est dos. quia si iuxta dotem. licet in quibusdam regionibus talia habeat locū. vbi fm consuetudinez vir omnia imobilia mulieris recipit idotez. et oia mobilia sunt cōmunia. habet autē paraferna priuilegiū ad instar dotis. Sicut eni vxor habz omnia dona mariti tacite obligata pro dote sic et pro rebus parafernalib⁹ marito datis nisi specialem et per expressam obligationē sibi prouiderit qz tunc alij videtur renūciare. **L.** d. pac. con. l. si. **A.** Idēz insum. li. 4. ti. 25. q. 3. fm Ray. et glo. eius. **B.** Quinēt secundum hosti. si parafernalia inferantur i domo viri coſciente conueniuntur maritus depositi vel mandati nisi dominiū translatum fuerit in maritum. **A.** Quod non presumitur nisi expresse appareat secundum eundem hosti. in dicta. q. 3. **B.** Quia tunc agitur conditione certi vel sine causa vel ob causam. **A.** Ista sunt nomina iuris que parum faciunt ad forum penitentialē et important i effectū qz qd habet ius petendi actione persona

li idest iuris quod respicit obligationem persone et non rei. **B.** De parafernalibus non debet se maritus introumittere muliere inuita q̄ nis bonū videtur. vt sicut mulier seipsam viro cōmittit sic et cōmitte rei res suas. **L.** de pact. con. l. hac lege. **A.** Idem in dicta. q. 3. **B**

Parentes

A. filij teneantur alere parentes. **B.** filij locupletes tenentur nutrire parentes ege nos. sicut parentes locupletes tenent filios et noie parentū et filioz siue liberozū intellige omēs ascendentes et descendentes in **A.**ucien. vt lice. ma. et aue. §. illd quoqz colla. 8. Cessat tamē hęc obligatio fm **H.**osti. si illi possūt sustentari d bonis pprijs vel de suo artificio. **A.** Nam hęc obligatio alendi nō cadit nisi circa indigentes. dicto. §. illud. **B.** Et de hoc etiam. §. familia §. i. et §. expōitius. **A.**uruz aut opa pietas i parentes possint ptermitti occasione religionis require. j. religio. l. §. 3.

Paricida

A. pprie dicitur qui parentē occidit quasi parenticida. **S.** in lex q̄ punit paricidas locum habet in omnibus ascendentibus et descendentibus in infinitum. Item locum habet in vxore. viro. nuru. geiro. vitrico. socera. patruo. auūculo. amita. consobriino. paruele. patrono. nouerca. sponsa. patre et matre sponsi et sponse. Et similiter intelligas si femina predictas personas coniunctas occiderit vel ab eis occidatur. Item qui emittit venenum vt hoc fieret. ff. eo. l. i. 3. et 4. **A.** In dicta. l. i. dicit. Et qui emittit

venenum vt patri daret quis dare non poterit. **B.** Similiter omnes cōsej tenentur. ff. eo. l. vtrum. **Q**ue est pena paricide. **R.** Secundum leges est vt prio vgis cedatur. deinde sacco corij conſutur cum cane ⁊ gallo gallinacio viper ⁊ synua in mari iaciet vel in anem primum vt omnium clementorū vſu careat. ⁊ celū ſupſit ⁊ terra mortuo auferatur ⁊ ſi mare vel amnis nō ſit. primum. beſtijs ſubijcitur. **L. c. l. i. ff. e. l. pemu.**

Alrochianus

alienus in ſeſtis ſmiſſa ei eiendus eſt. vt. s. miſſa. §. pe.

Alterfamilias

debet regere ⁊ educare familiam ſuam. vt. s. familia. §. i. ⁊. s. ex poſitus. ⁊. s. parentes.

Altentia

ad ſit. rñ. fm **Tho.** fa fe. q. 136. Sicut dicit **Aug.** in li. de patientia. Patientia ē qua equo aio mala toleram⁹ ne aio iniquo bona deſeramus per que ad meliora pueniamus. De qua etia dī **Iac.** prio. Patientia opus pſe eius habet. Et **Gregorius** i omel. Patientia ē radix ⁊ cuſtos omnium virtutum.

Utrum iniurie ſemper ſint patienter ſuſtinende. **R.** fm **Tho.** fa fe q. 108. Mali tolerandi ſunt a bonis in hoc q⁹ ab eis iniurias ppr̄as patienter ſuſtinēt fm q⁹ oportet. **Uñ** ſup illud **Canſ.** 2. Sicut liluz inter ſpinas dicit gl. Non ſuit bonus q⁹ malos tolerare non potuit. Nō aut tolerat eos vt ſuſtineat iniurias dei ⁊ proximorū. **Uñ** **Criſo.** ſa

Matth. In iniurijs ppr̄ijs eſſe quēptā patientē. laudabile ē. iniurias at dei diſſimulare nimis ē impi⁹. **Uñ** in intelligēdū ē qñ iniuria illata pſōe ad ſolā pſonā pertinz. Tunc enim patienter ſuſtinendū ē. Quando aut redidat in iniuriam dei vel ecclie tunc debet aliquis p priam iniuriam vlcisci. vt patet de **Helia** qui fecit deſcendere ignem ſup eos q⁹ venerant ad ipſū capiēdū. 4. **Reg. i.** Similiter **Heliseus** maledixit pueris ipſū irridenib⁹ 4. **Reg. 2.** Et **Silueſter** papa excōi cauuit eos qui ipſum in exiliū miſerunt. vt. 23. q. 4. **Guillſarius** **Quinſmodi** enim pcepta patientie in telligenda ſūt fm pparationē animi. vt **Aug.** dicit in li. de ſermone dñi in monte.

Utrum percutienti vnā maxillam ſemp altera ſit p̄benda. **R.** fm **Al.** **Aug.** in eplā de puero **Centurio** nis dicit q⁹ pcepta patientie magis ſunt ad pparationē cordis q⁹ ad opus quod in aperto ſit. vt in ſecreto teneat anim⁹ patientia. In maniſeſto aut id ſiat qd eis videt. pdeſſe quibus bene velle debemus. **Uñ** ⁊ dñs ſe pcutientem reprehendit. **Jo. 18.** ⁊ **Paulus** percuſſus in ſacie dixit. pcutiente deus paries de albate. **Act. 23.** Si aut hoc non pdeſt. tunc pcutienti vnā maxillaz quātū ad animi p̄mptudines. exhibenda eſt altera. nec reſiſtendū ē malo. q⁹ p patientiam perſecutores deo lucrari poſſum⁹. Ad matriā patientie p̄tinere pōt. s. ira. ⁊. s. contumelia. §. ſi. ⁊. j. vindicatio.

Altriarcha et

primas ſunt diuerſa noia. s.

ij 3

cōter idē sūt in re. 99. dis. prouicie
 Proprie tñ dicuntur patriarche q̄
 tuor principales. s. Cōstantinopo-
 litanus. Alexandrinus Antioche-
 n⁹. ⁊ Hierosolymitanus. Et s⁹ or-
 dīnem hic positiū ē ēt eorum maio-
 ritas. vt ēē de priuile. antiqua. Alij
 vō pprie dicuntur primates. vt A-
 quilegīenses. Gradensis. Lantuari-
 ensis. ⁊ huiusmodi. A. Idem i sū.
 li. 3. ti. 24. q. 2. fm Ray. ⁊ gl. ei⁹. **B**
 Quot sūt priuilegia quatuor pn-
 cipalium patriarcharum. R. Qua-
 tuor sunt. Primus est quia postq̄
 receperunt palliū a sede apostoli-
 ca conferunt palliū metropolita-
 nis qui sunt sub eis. Secundum ē
 q̄ recipiunt fidelitatis ⁊ obediē-
 tię iuramentum p se ⁊ pro Roma-
 na ecclesia. Tertium est q̄ faciunt
 ante se vbiq̄ crucē deferri nisi vbi
 papa fuerit aut eius legatus vtens
 insignijs papalibus. A. i. apostoli-
 ce legationis. vt in dicto. c. antiq̄.
 A. Et nisi i vrbe Rōana. Quartū
 est quia appellatur ad ipsos omis-
 sis medijs. Nec omnia habentur
 ēē de priuile. antiqua. in tex. ⁊ glo.
 Ray. vt in dicta. q. 2. Sed vt ibi p̄
 aliqui dicunt q̄ ecclesia Constanti-
 nopolitana habet vltra aīos patri-
 archatus duo specialia priuilegia
 similia Romane ecclesie videlicet
 q̄ deponit ep̄os suos sicut ⁊ Ro-
 mana ecclesia ar. 3. q. 5. q̄ suspecti.
 Item quia appellatur ad ipsam si-
 cut ad Romanam omisiss medijs
 ⁊ hī dicunt velle canonem illuz. re-
 nouantes. 12. dis. vbi ⁊ hī sentit gl.
 ⁊ ibi etiam dicit idē de Alexandri-
 no ponit in sub dubio. Sed in dic-
 ta. q. 2. dicitur fm Hugl. q̄ alexan-
 drinus non pōt deponere ep̄os i

consulto papa nisi super hoc hēat
 priuilegium speciale. **B**
 Sed que iurisdicō patriarche
 siue primatis in subditos suffraga-
 neorū suorū. R. fm Ray. Habet iu-
 risdictionem in octo casibus. Pri-
 mus est cū appellatur ad eos dis-
 99. prouicie. 2⁹ cū vacat ecclesia
 metropolitana ⁊ postulat primas
 q̄ disponat de rebus ad metropo-
 litanū p̄inentibus. s. custodiendis
 ēē de off. ordi. presenti. li. 6. 3⁹ ex p̄
 suetudine vel priuilegio. A. s. pōt
 agere qd̄ sibi ex his cōcedit. vt i. c.
 conquestus. de quo. j. B. Nos du-
 os casus habes. 9. q. 3. cōquestus.
 4⁹ cum sup arduo negocio dubita-
 tur nec pōt in prouinciali concilio
 terminari. tūc. n. metropolitan⁹ d̄
 primatē consulere dis. 18. de p̄cilijs
 A. Hoc. c. non videtur ibi haberi.
 Idem tñ notat in sū. co. ii. q. 3. B.
 5⁹ cū metropolitanus est negligēs
 vel remissus pōt supplere defectuz
 eius. 9. q. 3. cū simus. 6⁹ cū aliquis
 conquereret de archiepo primas
 esset iudex. xi. q. i. si clericus. 7⁹ si
 datus metropolitani conqueratur
 primati q̄ iniuste ipsuz excōicauit.
 ⁊ primas remittat eum ad metro-
 politanum vt absoluat. ⁊ ille non
 posset absolutionem. obtinere po-
 terit absolvere patriarcha ita q̄ p̄-
 cipiat ei q̄ metropolitanus satisfaci-
 at. Al̄ reducet eum in eandem sen-
 tentiam. A. nisi constiterit euz ini-
 ste excōicatum. vt in. c. de quo sta-
 tum. B. ēē de offi. or. ad reprimen-
 dā. 8⁹ est q̄ si archieps vel ep̄s se-
 cit mandatum illicitum vel iniustū
 ⁊ subditus appellauit ad papam.
 potest patriarcha declarare q̄ sub-
 ditus legitime appellauit ar. ēē de

appel. sollicitudinem. **A.** Idem in dicta. q. 3.

Patronus

Sus patronatus s3 host. e po testas representandi instituendum ad beneficium ecclesiasticum. **A.** s. simplex et vacans fm Ray. et i su. li. i. n. i. q. 80. vbi notantur hec oia que in isto principio ponuntur s3 Ray. Goff. Inno. Hosti. et Ber. **B.** et puenit vt Goff. dicit de eccl sie fundacione. dotacione. soli collatione. 16. q. 7. filijs. et c. quicunq. Unde versus. Patronum faciunt dos edificatio fundus. Et ius patronatus secundum diuersas regiones diuersimode nominatur. Quandoq3 dicitur aduocatio et eo. quia clerici. Quandoq3 vicedominatus vel custodia sine guardia. et eo. s. terea. et c. quoniam. Quandoq3 dicitur ius frequentationis vel processionis. 16. q. 7. pie mentis. et c. frigidus. Nec enim omnia pro eodem supponunt. et de sta. mo. in singulis. s. si.

i **Q**uod ius competat patrono ecclesie. **R.** Quadruplex ius competit ei. An versus. Patrono debet honor. onus emolumentum. Preset presit. defendat. alac egenus. Primum ergo est q ipse habet presentare instituendum ad prebendam siue ecclesiam no co llegiatas et eo. sere pto. In collegiatis vo non electioni faciente sed iam facie postulatur assensus patroni. **A.** et etiam facie de quando sibi est concessum ab epo in fundacione ecclesie si patronus est clericus. Si vo laicus a papa. vt in. c. de quo statim. couincta gl. **B.** et. e. nobis. Secundum est q

quasi principalis primus in processionem incedit. 16. q. 7. pie mentis. et c. frigidus. **A.** In his iuribus no videntur hoc bene probari. sed fac dictum. c. nobis. **B.** Tertium e q defensor est papius ecclesie. et io tenet eam defendere ab oibus oppressionibus. 16. q. 7. filijs. Quartum e q si vergat ad inopiam alendus e d bōis ecclesie. vt i de cō. c. filijs. et c. quicunq. Item in ipsa fundacione pot patronus laicus de p̄sensu epi certum censum tenere et eo. p̄te rea. 2. Sed vltra nihil debz exigere nec in aliquo grauis esse et de sta. mo. in singulis. s. si. Sed qn p̄onus est locus religiosus vt si aliqui monachi in p̄prio solo et p̄p̄ijs expensis ecclesia edificauerunt habent in eo oia tpalia. sicut eps oia sp̄alia. vt. 16. q. 2. sane. et c. statutum et de p̄uile. cū et plantare. s. i ecclesijs. et de capel. mo. c. i. et hēnt nihilominus ius p̄ntadi et d sup. ne. pla. sicut. **A.** Predicta etiā tanguntur in sum. eo. ti. q. 81. secundū Hosti. et Goff.

2 **S**ed infra qd tempus p̄ntare patronus. **R.** Si est patronus laicus tenet infra quatuor mēses. si est ecclesia vel monasterium tenet infra sex mēses et si ius patronatus habuerit ex collatione laici et eo. si laicus li. 6. Alii eps ordinabit de ecclesia. ar. et. eo. c. 3. et c. cū p̄pter. **3** **Q**uid si patronus p̄ntet p̄rio vnu et postea aliu. **R.** Si patronus est laicus iudicio epi relinquit quem velit acceptare. **A.** Verū est si 2o presentatus est eque idoneus cū p̄rio. vt in. c. cū aduocat de quo. j. **B.** Si est collegiū vel ecclesiastica p̄sona variare no pot. s3 p̄m p̄ferendū

est. ex eo. cum aduocatus.

4 **Q**uid si vn^o construat ecclesiam et
 ei plures succedat. nunc quid omnes erunt
 patroni. R. Ius patronatus apud
 quolibet hereditum est insolidum. cum
 si ex equalibus partibus sint heredes
 et competat cuilibet patrono quo ad
 omnes effectus propter sacerdotis presenta-
 tionem que est ita apud omnes contra quod
 apud nullum singulariter. ex eo. c. 1.
 et 2. A. Et est preter censum quod debet
 ex iure patronatus. cum omnia debita et
 credita diuisibilia debeant diuidi
 pro hereditariis portionibus. L.
 de acqui. here. l. pro hereditariis.

5 **Q**uid si patroni sint plures tamen
 concordant in presentando. R. Ille
 debet prefici qui maioribus iuna-
 tur meritis et a pluribus eligitur. ex
 eo. qm. Quid si numerus est equalis.
 recurrendum est ad merita. 63. dis. si
 forte. Si omnia sint equalia potest episcopus
 dicere quod concordet et iterum presen-
 tent. 19. dis. si duo. Si vero non con-
 cordant. locus est gratificationi. ex
 de elec. venerabile. §. obiectioni. §.
 quod ait. Sed si neuter potest poni sine
 scandalo. tunc episcopus ecclesiam ordina-
 bit. put melius viderit expedire.
 ut i. d. c. qm. A. Idem Host. ut i. su.
 li. i. ti. i. q. 85. et addit quod si episcopus tale
 ecclesiam ordinare non potest tunc
 ecclesiam interdiceret debet et reli-
 quias extrahere in patronorum
 verecundiam et ruborem. ex eo.
 c. 1. et 2. et fin. Inno. Ber. et eum.
 Host. intelligendum est de reliquijs
 que sunt extra altare in capsis. alii
 liceret. Quid si nec sic possint compesci
 vel ad concordiam reuocari. tunc
 putat recurrendum ad brachium se-
 culare. extra de offi. or. c. i. ut in di-
 cta. q. 85. Et hec intelligenda sunt

nisi ex his maius scandalum oriret
 tunc enim omittenda forent. So-
 dis. ut constitueretur. et inter se du-
 rante discordia ponetur ab epi-
 scopo in ecclesia iconomus ap-
 pellatione cessante. qui eius fruc-
 tus aut expendit in utilitate eccle-
 sie aut instituendo fideliter refer-
 uabit. ex de offi. or. cum vos. B.

6 **Q**uoniam patroni inter se possunt
 pacisci ut alternis vicibus presentent.
 R. fin. Ber. Sic. ar. ff. de usufruc.
 l. quotiens. §. i. et in cle. plures. ex
 e. A. Et ibi hoc clare habetur. B.
 Idem Host. Sed Inno. non pla-
 cet. quod potest intelligi quod hone-
 stius est si concordarent semper.

7 **Q**uid si inter presentantes sit
 aliquis quis sit patronus. R. si non fue-
 rit finita infra terminum de quo di-
 ctum est. §. 3. episcopus instituat saluo
 iure eius qui vicerit. ex eo. si vero
 et c. qm. in quibusdam. A. In deo
 c. si vero. dicitur quod ille qui euice-
 rit debet institui ab episcopo re-
 presentare. B.

8 **Q**uid si patronus presentat non
 idoneum seu indignum. R. Si pro-
 nus sit collegium siue persona ec-
 clesiastica. priuatus est per ea vice iure
 presentandi. ex de elec. cum iunctis.
 ex de sup. ne. pla. sicut. Similiter est
 fin. quosdam si patronus laicus sit
 priuatus est iure presentandi per ea vice
 et deuolutum est ad superiorem. vel sal-
 tem priuari de. et tamen ut addit Inno.
 bene facit episcopus si interim remittat pri-
 uationem laico patrono. A. Host.
 dicit simpliciter hoc casu quod priuatus
 laicus est ipso iure priuatus sicut et
 clericus. Dicit tamen quod episcopus potest ei re-
 cedere representationem. ut i. su. eo.
 ti. q. 88. glo. v. i. c. cum vos. ex de

- offi. or. dicit qd n̄ ē priuatus v̄l priuandus. qz laicus est minus expertus circa ecclesiastica. et qz habet minus tempus ad presentandum q̄ clericus. Unde et laicus in p̄sentando variare potest. sed nō clericus. ex eo. cum autem. **B**
- 9 **Q**uātrū patronus possit p̄sentare seipsum. **R.** Nō. quantumcūqz sit idoneus. ex eo. p̄ nostras. 3. q. i. in scriptis. Si tñ plures sint patroni bene p̄nt vnū de se p̄ntare. ar. ex d̄ elec. cum in iure. **A.** Idem in sum. eo. ii. q. 89. fm̄ Hosti. et Boff. et Ber. **B**
- 10 **Q**uātrū pater possit filiū v̄l nepotē p̄ntare. **R.** fm̄ hosti. P̄t dūmō sit idoneus. qñ potius v̄l p̄ntad̄ q̄ alī ar. ex de coha. cle. et mu. c. i. ex de censu. cum apls. s. inhibemus. **Lō.** Boff. Inno. et Ber. **A.** Idē in sum. eo. ii. q. 90. **B**
- 11 **Q**uid si vacante ecclesia ep̄us vocat patronū et confert ei. **R.** f3 hosti. Si nō habuit originem a se sed ep̄s motu p̄prio cōsulit ei. credo qd possit cōsentire voluntati p̄lati. ar. ex de elec. cum in iure. **A.** l3 aliqui contradixerint. vt i sū. c. ii. q. 91. **B**
- 12 **Q**uātrū ius p̄onatus sit spūale. **R.** Ius patronatus directē nō d̄ ius spūale eo qd cadit in laicū. Tamen f3 quid potest dici spūale eo qd per ipsum p̄statur via ad consequendū spūale b̄nficiū. ideo et vocat annexū spūali. ex eo. de iur. et de iudi. quanto.
- 13 **Q**ualiter ius p̄onat̄ trāsserat in aliū. **R.** fm̄ hosti. Quattuor modis. p̄rio quidē est p̄ successionem hereditariā. vt habet. s. s. s. 2. ex p̄mutatōe. qz cū alio spūali p̄mutari p̄t. 16. q. 7. nemini. ex de rerū p̄mu. ad q̄stiones. et c. si. 3. ex donatione. Et qdem si ius patronat̄ donat laico. requirit cōsensus ep̄i ex eo. p̄terea. maxime qñ dubitat ne fiat i fraudē et trāsserat i potentiorē. vt ibi innuit. Si v̄o donetur clerico. nō requirit cōsensus ep̄i. ex eo. ex insinuatōe. c. illud. et c. si gnificasti. **A.** hoc videt verum qñ ecclia vacat. alii videt qd sine cōsensu ep̄i non possit donari et persone ecclesiastice. vt in dicto. c. illud **B.** 4. ex venditione. qz l3 nō possit vendi sp̄ali. ex eo. de iure. tam trāsit cū vniuersitate. nisi d̄ ip̄o sp̄ali excipiat. ex eo. ex l̄ris. et c. cum fm̄. Similit̄ trāsit cū vniuersitate in cōductione ad firmā siue ad p̄sionē. ut i eo. c. ex l̄ris. **A.** Idem in sum. eo. ii. q. 84. **B**
- 14 **Q**uātrū possit pignori obligari. **R.** De hoc sūt opinionēs. Quidā dicūt. qd p̄t obligari cū vniuersitate. verior tñ videt opinio Inno. qd nec simpliciter nec cū vniuersitate p̄t pignori obligari. **A.** In d̄cā q. 84. referunt de hoc opinionēs nullam p̄ferendo. Sed forte d̄cū Inno p̄t verificari ex eo qd creditor nō p̄t vti re pignozata nec debitor qñ trāstulit i creditorē. et sic cū neuter possit p̄ntare fieret d̄ trimentum ecclie qd nō d̄z eē d̄cō c. cum secundum. **B**
- 15 **Q**uātrū possit in feudum dari. **R.** Cū vniuersitate dari p̄t. ex eo. cū fm̄. Sed sp̄ali et exp̄sse fm̄ Hosti. nō p̄t. qz feudū requirit homagiū. quod est rei tēporalis. **A.** Idē i sū. dicta. q. 84. **B.** Si ecclia habet patronū vtrū conferri possit p̄ legatū. vide. s. legatus. s. 3. De his

qui de nono vsurpant sibi ius pa-
tronatus vacantū ecclesiarū vide
s. ecclesia. i. s. anpli.

Peccatū i. ^{comuni}

Utrum voluntas et opus exterius sit
vnum peccatū. R. fm Pe. Si lo-
mur de voluntate et opere. put sunt p
iuncta vi causa et effectus. sic sunt
vnu peccatū formalitē licet plura ma-
terialiter. qz vna est ratio deordi-
nādi lz plura deordinata. Si vō lo-
quamur prout sunt sepata. vt puta
fm aliud et aliud tempus. sunt di-
uerfa pctā. qz diuerse auersiones
et cōuersiones. A. Idem in sū. li.
3. ti. 34. q. 197. B

Quo vnu peccatū sit grauius alte-
ro. R. Si loquamur de peccatis
eiusdem generis. inuenitur vnum
peccatū grauius alio fm gradū trās-
gressionis vt manifestū est de pec-
catis luxurie. s. luxuria. s. i. et eo-
dem modo de alijs. Si vō loqua-
mur de peccatis diuersorū generū
erit vnu peccatū grauius alio pēi-
pue fm diuersitatē obiectoꝝ. s. fm
qz ē s. aliquid principalius vel mi-
n⁹ principale. Unde homicidium
qd ē s. substantiā hōis ē graui⁹ pec-
cato qd ē citra res exteriores. sic
furtum. et similiter grauius qz hōi-
cidū ē peccatū qd immediate cōtra
deum cōmittitur. sicut infidelitas
blasphemia et h⁹. vt ponit Tho. i. fe
q. 73. Et idem haberi pōt. 33. q. 2. si
quid verius. vbi dī qz homicidiū
ē grauius qz adulteriū. et 17. q. 4.
sicut q. vbi dī qz sacrilegiū ē mai⁹
peccatum qz fornicatio. A. Con.
Ray. vt in sū. co. ti. q. 100. B

Secūm qd vnu peccatū possit esse
grauius et leui⁹. R. fm Ray. Pri

mo quidē ex circūstantijs. Nam et
circūstantia qnqz talis est qz nō so-
lū aggrauat sed et in aliā speciem
trahit sicut fornicatio cū sit cū con-
iugata dī adulteriū. S3 et 2. aggra-
nat peccatū ex psona puta inhōe-
stas in clerico grauius puniēda
est qz in laico ar. ex de vi. et ho. cl.
vt clericorū. Et de hoc et dicitur i
se. s. Item aggrauatur. 3. ex actu
ipsius. Idem enim peccatum ma-
lum est in consensu. peius in facto
pessimū i cōsuetudine. de q Aug.
Peccati sunt tres differentie. s. in
corde. in facto. et in cōsuetudine. s.
pe. dis. 2. sicut. Itē aggrauat 4. ex
motiuo. qz vt ait Greg. peccatum
tribus modis cōmittitur. Mā aut
ex ignorantia. aut ex infirmitate.
aut studio perpetratur. Et graui⁹
quidem infirmitate qz ignorantia
s3 multo graui⁹ studio qz infirmita-
te peccat. de pe. dis. 2. sciendū. A.
Ambrosius autē dicit qz grauissi-
me peccat qui ignorat. s3 illud ex
ponit. i. piculossima. qz spāsi pe-
nitentia non agitur de pctō quod
ignorat fm Ray. et in dca. q. 100.
vbi etiam subdit. Mō obstat etiaz
dcn Clementis. 32. q. 7. c. qd. vbi
dī. Quid in oibus peccatis graui-
us ē adulterio. qz in eo qz dicit qd
non infert negationem sed rari-
tem quasi dicat. de facili non in-
uenitur. Vel expone grauius idēst p-
nium. B

Utrum magnitudo peccantis
aggrauet peccatū. R. fm Tho. p. 1a
fe. q. 74. Peccatum quandoqz
fit ex surreptione. pueniens ex in-
firmitate humane nature. Et tale
peccatū minus imputat ei qui est
maior in virtute eo qz min⁹ negli-

git huiusmodi peccata reprimere que tamē omnino subterfugere in firmitas humana nō sinit. Peccata tō que ex deliberatiōe pcedūt tanto magis alicui imputant quā to maior est. Et hoc propter quatuor. p̄rio q̄ maiores facilius possunt resistere pctō cum excedant i scientia ⁊ virtute. Unde Luc. 12. Seruus sciens voluntatez domini sui ⁊ non facies plagis vapulabit multis. s̄o propter ingratitudinem. quia omne bonum quo q̄s magnificatur est dei beneficiū cui homo sit ingratus peccādo ⁊ q̄ tū ad hoc q̄libet maioritas etiam in temporalibus bonis peccatum aggrauat. 3° propter specialem repugnantiā actus peccati ad magnitudinē persone. sic si princeps iusticiam violat qui ponitur iusticie cultos. etiam si sacerdos fornicet qui castitatem vouit. ⁊ alios ad hoc corari debet. 4° propter exemplum siue scandaluz. quia ut Grego⁹. dicit in pasto:ali. In exemplum culpa vehementer extendit quando p̄ reuerentia ordinis peccator honoratur. Ad pluriū etia noticiam pueniunt magnorū peccata ⁊ magis ea homines idigne ferunt. **A.** Idem in sū. eo. ti. q. 201. **B.** Atrum idem actus possit esse peccatum ⁊ merituz habes. s̄. meritum. De septem vitijs ⁊ q̄ ex eis oriuntur habes. j. vitium. De peccato etiam. s̄. crimen.

Peccatum ij.

s. mortale. Que sunt peccata mortalia. **R.** Ray. In primis notat potes esse peccata mortalia omnes transgressiōes decalogi.

Item quedā enumerantur ab apostolo. Ro. 1. de quibus in fine subdit q̄ qui talia agūt digni sūt morte. Et plura immo omnia reducūt ad decalogum. vi idolatria. vitijz contra naturam. iniquitas. malitia. fornicatio. auaritia. nequitia. inuidia. homicidiū. cōtentio. dol⁹. malignitas. susurratio. detractio. contumelia. supbia. elatio. inuētio malorū. inobediētia. insipientia. in cōpositio. Et subdit de his q̄ sine affectione ⁊ absq̄ sedere ⁊ sine misericordia sunt. Et sequit. Qui talia agunt digni sunt morte. Item Gal. 5°. Manifesta sunt opa carnis q̄ sunt fornicatio. inuidia. impudicitia. luxuria. auaritia. que est idolorū seruit⁹. veneficia. inimicitie cōtentiones. rixe. dissensiones. secte. inuidie. homicidia ebrietates. cōmessatiōes ⁊ his filia Et seq̄. Qui talia agunt regnū dei nō cōsequēt. Aug⁹ etia dicit sic. Mortalia sunt sacrilegiū. homicidiū adulteriū. fornicatio. falsum testimonijz. rapina. furtū. superbia. inuidia. auaritia. ⁊ si multo tpe teneatur iracūdia. ⁊ ebrietas si assidue sit. Quicunqz aliq̄ de istis in se dñari p̄miserit. eterno igne cruciabitur. h̄c Aug⁹. dis. 25. s̄. criminis. **A.** Idem in sū. li. 3°. ti. 34. q. 166. **B.** Sed in omnib⁹ predicis attendendū est qd̄ dicit Tho. 2^a. 2. q. 35. qd̄ mortale peccatuz dicit qd̄ tollit spūalem vitam aie que est per caritatē. Unde illud peccatum ex suo genere ē mortale qd̄ fm̄ p̄p̄iā rationem contrariatur caritati. **A.** Idem dicit Nicolaus de lira. sup 7. Math. **B.** Sed tamē in omnibus peccatis que sunt scdm̄ genus

suū mortalia p̄siderandū ē q̄ non
 sunt mortalia. nisi q̄ suā p̄fectiōez
 p̄sequitur. s. in p̄sensu rōnis. An
 si sū inchoatio p̄cti i sola sensuali-
 tate ⁊ n̄ p̄tingat vsqz ad p̄sensu rō-
 nis pp̄ implectionem acius ē pec-
 catum veniale. sicut in genē adul-
 terij p̄cupiscentia que p̄sistit i sola
 sensualitate. ē peccatum veniale.
 Si t̄n p̄uenit vsqz ad p̄sensu rō-
 nis. ē peccatum mortale. Et idē de
 primis moribus ire vel inuidie q̄ i
 uēiūt q̄qz ē in viris perfectis. ⁊
 sunt peccata venialia. vt Tho. sub
 dit ibi. q. 36. A. Facit. 6. dis. testu-
 al. sed pensandū. B. Sed t̄n hec i
 singulis peccatis h̄es plenius de-
 clarata. Quedam enī que sunt ve-
 nialia habes in se. c. s. peccatū. 3.
 Aliz p̄ p̄fessionē generalē mōtalia
 delectantur. habes. s. p̄fessio. 1. s. 12.
 qui incipit. Aliz p̄ gnālem. Et plu-
 ra ē de peccatis de quibus tenet
 quis p̄fiteri. s. p̄fessio. p̄ totu. ⁊. j.
 p̄nia p̄rio.

Peccatum iij

.s. veniale. Que dicit̄ pec-
 cata venialia. R. fm Aug. dis. 25. s.
 al. vbi sic dicit. Que aut̄ sint mīuta
 peccata l3 oibz nota sunt. t̄n qz lō-
 guz esset vt oīa replicentur. opus
 ē vt ex eis aliqua nomiem⁹. Quo-
 tiens aliquis i cibo vel in potu pl⁹
 accipit q̄z necesse ē. ad mīuta pec-
 cata nouerit p̄tinere. Quotiēs pl⁹
 loquit̄ q̄ o3. plus tacet q̄ expedit
 quotiens pauperē ip̄ortune peten-
 tem exasperat. Quotiēs cū sit co-
 pore sanus alijs ieiunantib⁹ p̄a-
 dere voluerit. aut somno dedūg
 tardius ad eccl̄am surgit. aut quo-
 tiēs excepto filio ⁊ desiderio uxo-

rem suam cognouerit. Quotiēs i
 carcere positos tardius requisit
 infirmos tardius uisitauerit. ⁊ dis-
 cordes ad p̄cordiam reuocare ne-
 glexerit. A. Hoc ē in p̄lato morta-
 le secundū glo. in. s. al. p. c. preci-
 pinus. 90. dis. B. Si pius aut p̄-
 ximum aut uxore aut filiū aut suū
 exasperauerit. si amplius blāditi⁹
 fuerit q̄ o3. Si cuiqz maiori per-
 sone ex uoluntate aut ex necessita-
 te adulari uoluerit. Si paupibus
 esurientibus sibi mīnū delinosa l⁹
 sumptuosa p̄uina p̄parauerit. A.
 Illud ibi v̄ non haberi in tex. s3
 potius additū hīc ē. B. Si se aut
 in ecclesia aut extra eccliam fabul⁹
 ociosis de quibus i die iudicij rō
 reddenda ē. occupauerit. Si dum
 iocantes. A. h̄ iocantes non uidet̄
 de tex. B. incaute iuramus ⁊ cū
 hoc p̄ aliquē necessitatē impleti n̄
 poterimus utiqz p̄uremus. ⁊ cū
 oī facilitate uel temeritate maledi-
 cinus. h̄ Aug. Plura de his i sp̄a
 libz suis locis manifestantur. A.
 Et in his pōt apparere q̄ hec q̄n-
 qz sunt mortalia. ⁊ p̄dicta sunt e-
 xempla uenialis peccati. diffinīo
 aut̄ uidetur ista. Veniale ē qd non
 aggravat vsqz ad reatum p̄p̄ue
 dānationis. 2. sen. dis. 42. c. uenia-
 le. B.

Aliz peccatū ueniale possit fie-
 ri mortale. R. fm De. Idē actus
 numero qui ē uenialis non p̄t fie-
 ri mortalis. sed idem in sp̄e pōt. ⁊
 sic intelligit̄ v̄bum Aug. q̄ nihil ē
 adeo ueniale quod non possit fie-
 ri mortale. dis. 35. s. hinc etiaz. A.
 al. incipit. criminis. B. Et quod in
 li. finiaz dicitur q̄ uenialia multi-
 plicata ita possunt obtrudere sic unū

mortale. intelligitur per occasiões
 q̄ assuetudo uenialium 'cadere fa-
 cit i mortale. **A.** Circa h̄ Bona. su-
 per. 4. sen. dif. 16. sic dicit. uidelicet
 q̄ triplex est genus uenialis pecca-
 ti. Quoddā ei ē ex surreptōe. et iō
 ueniale q̄ uitari nō pōt. Quoddā
 ex cogitatione siue uoluntate siue
 p̄sensu et iō ueniale. q̄ plene non
 p̄sensit hō in cogitatione ut d̄ mu-
 liere uel delectatione circa p̄sensū
 in delectationem. Quoddā ē uenia-
 le cū rōne et cōsensu. sed tñ ideo ē
 ueniale q̄ non ē de ordinatio con-
 tra p̄ceptum ut ebrietas. et menda-
 cium iocosum. Cū igitur queritur.
 utrum ueniale fiat mortale. Si in-
 telligatur q̄ hec culpa p̄ essentiam
 fiat illa. nulla ē q̄. q̄ hoc ē impossi-
 bile. Si intelligatur q̄ illud q̄d al-
 erat ueniale possit esse mortale ut
 mendaciū iocosum. et ebrietas. di-
 co q̄ quoddā non sit mortale q̄d
 dam sit mortale per p̄placitiam.
 Prīmū igitur ueniale q̄d p̄mittit
 p̄ surreptōem. semp ē ueniale. Se-
 cūdū. 2. modo ueniale. s. per de-
 lectatōem circa p̄sensum sit morta-
 le p̄ cōplacitiam s̄m q̄ placitum
 dicitur cōsensu plenus. Tertium
 ueniale quod ē per delectationem
 circa deū. pōt fieri mortale p̄ libi-
 dinem magnā sicut mendaciū ioco-
 sum. Et h̄ sit mortale p̄ placitū
 s̄m q̄ placitū d̄f quietata uolūtas
 et quia iterato actus disponit ad
 libidinem et p̄placitiam. hinc ē q̄
Aug. dicit in pluribus locis q̄ ue-
 nialia plura obuiū non per se sed
 q̄ disponit ad libidinem. n̄ disposi-
 tiōe necessitatis s̄z p̄mitatis. h̄ ille.
 Est aut̄ aduertēdū q̄ quietata uo-
 luntas et libido itelligit̄ hic q̄n no-

tabilis negligētia adhibet̄ circa ue-
 nialium resistentiā. quia dum nobis
 adest sufficiens temp̄ deliberandi
 tenemur motus ueniales rep̄mere
 s̄m **Alex.** de ales. et etiā alios. ut
 pars ē ebrietas. in prim̄ in aditiōe.
 Hoc etiā patet p̄ glo. 25. dif. 5. cri-
 minis. Abi dicit q̄ assiduitas et
 p̄ceptū vitandi uenialia efficitur cul-
 pa mortalis et de pe. dif. 1. c. tres su-
 per v̄bo opprimēt. dicit. Cōtēptus
 uenialium et vilipēsiō p̄cni est mor-
 tale. Et super verbo tres sūt. dicit.
 Si quis cōtenit uenialia p̄pter cō-
 tēptū eorū constituit dignus morte
 eterna. Itē aduertendū. put dicit
 Bona. ubi s̄. q̄ p̄cni ueniale oc-
 currēs p̄ mentis surreptionem nō
 pōt effici mortale. Et h̄ vez ē q̄n
 in se. cū p̄sensu deliberatū h̄e non
 possit. Pōt tñ effici mortale in sua
 origine et accidēte. sicut i fili patet
 de nocturna pollutione que l̄z in se
 habere nō possit mortale p̄cni pōt
 tñ habere in origine vel accidente
 1. si ante vel post placeret alicui pol-
 lutionis carnalis delectatiō. ut pōt
 colligi ex nōtis in sū. li. 3. tit. 24. q.
 74. Et eodē mō si quis per mentis
 surreptionem cōmitteret quicq̄ de
 specie p̄cni mortalis. ut est deū blas-
 femare vel aliud. l̄z hoc in se nō vi-
 deat̄ mortale. pōt tñ in sua origine
 p̄cni mortale habere si forte proce-
 dat a mente ad h̄ disposita l̄ ex no-
 tabili iniuria et negligentia q̄n si
 vellet posset cōmode p̄uidere ne il-
 lud occurreret. An nō p̄uidendo
 videt̄ maliciose peccare. cū lata cul-
 pa equiparet̄ malicie. c̄x de p̄sti. ut
 aiari. li. 6. Pōt etiā p̄cni per sur-
 reptionē occurrēs habet̄ mortale
 culpā in suo accidēte. uidelicet cō-

placencia et impetencia. et placencia
 .i. qñ alicui placeret pñm pñssu.
 añ vel post pñssionē. vt. s. de no-
 curna pollutoe pñctū ē. p impeni-
 tentiā pñ qñ eoz pñia pñneretur.
 de quo i se. s. dicef. **B.** Unus aut
 actus qño possit esse bonus ul' ma-
 lus. vide. s. meriti.

¶ **U**t teneamur penitere d' venia-
 libus. **R.** s. **Th.** i. 4. di. 16. Cū dñ
 aliqñ ad aliqñ teneri quedā neces-
 sitas ipñtat. Necessitas autē ē du-
 plex. Una absoluta. et fm hanc te-
 netur facere ea sine quibus non ē
 salus. Et hoc mō n' tenet quis ad
 pñctū venialis pñiam. qñ mortez ex
 hoc nō icurrit. nisi forte ex pñptu
 dimittat. Alia necitas ē ex supposi-
 tōe alicui' finis. sic dñ aliqñ eē ne-
 cessariū sine quo n' possumus finē
 itentū pñseq. et h' mō necessariū est
 qñ hō de vñalibus peniteat si ei re-
 mitti debeant in hac vita. Et scdm
 h' n' pñptē dñ teneri aliquis ad aliqñ
 Et iō dicendū qñ hō n' tenet ad pe-
 nitentiam venialium. nisi large sum-
 do. **Idē** **De.** **A.** Sup h' passu **Bo-**
na. sup dis. 16. quarti sniaruz. sic di-
 cit. Notandū qñ sicut tactū ē tria sñ
 genera venialiu. Quedā ex surrep-
 tione. et de his nō tenemur penite-
 re nisi de pñgruo. Quedā ex volun-
 tate cui si pñsentiat. incidit homo in
 mortale. Et de talibus tenetur hō
 penitere non simplr. sed in cāu. s.
 pro loco et tpe qñ recogitat ea ul'
 si pñsentiat cadat. Quedam sunt ve-
 nalia que p sui multiplicatiōem au-
 gent libidinem. sicut ea in que ē cō-
 sensus sñ deordinatio in dcum. Et
 de talibus dico qñ tenet hō penite-
 re ne multiplicentur. et hō piculo et
 discrimini se pñmittat. h' ille. **Aduē**

tendū qñ qñ in aliquo cāu doc. vt.
 denitur dicere qñ de aliquo veniali
 non teneamur penitere. vt intelli-
 gendū nisi eius pñia omittat ex cō-
 tempu. vt. s. dicit **Th.** Et videtur
 fieri ex pñemptu qñ saltē in genere
 non vult quis dolere de oī dei of-
 fensa. et forte de maioribus venia-
 libus d' quibus pñt recōdari i spē.
 Talis ei ipenitētia ipedit mortaliū
 pñcto et indulgentiā ē in baptismo.
 Unde **Alex.** de ales. sup pñ sniarū
 dis. 36. q. 10. que incipit. Octavo qñ
 ritur. dicit. Cōcedimus qñ i eo qui
 recipit grām baptismalē si nō sic-
 tus accedit. delet oīs culpa tam ve-
 nialis qñ mortalis. Sed dicim' qñ
 ad hoc qñ sictus non accedat post
 qñ adultus est exigitur qñ pñerat de
 pñctis mortalib' quo et h' mō moriaz.
 et ē venialibus saltē in genere do-
 lendo qñ ipse fecit aut h' aliqñ vñia-
 le. Si ei non ita faceret dicimus qñ
 sictus accederet. et non reciperet
 grām baptismalē. Et eadē di. q.
 xi. que incipit. Querit postea. dic qñ
 dñ dolere de mortali et de veniali-
 bus saltē in genere et ē forte d' ma-
 ioribus venialibus in spāli si hēat
 illoz memoriā. vt sicut multiplicā-
 tur pñctā. multiplicentur dolores de
 illis. h' ille. Et si hoc obūet circa re-
 nissionē pñcto et baptismalē fortius
 et erga sacm pñie. per qñ difficult-
 us qñ p baptismā mittantur pñctā. vt
 pñ p **Aug.** i li. de pñia. et de pe. di.
 7. c. nullus. **B.** Atqñ aut teneamur
 ad pñssionē venialiu habetur. s. pñ
 sessio. 2. s. 7.

¶ **U**t peccatū vñiale possit remitti
 sine mortali. **R.** fm **Th.** i. 4. di.
 16. Remoto priori remouet poste-
 ri' nec posteri' restituitur nisi pñ

ri restituto. Seruor aut caritas cui veniale opponitur ē posterior ipsa caritate. vñ q̄dū caritas non restituitur. s. per dimissioz peccati mō talis nec seruor caritatis reparari p̄ in qua repatoe p̄sistit venialis p̄cū dimissio. ⁊ sic nō dimittitur ei cui mortale nō dimittitur. Idēz Pe. Al. Hoc vep̄ q̄tū ē ex pte seruoris s̄z p solutioem pene bene remittitur veniale sine mortali. vt notat Scotus. dif. 15. quartū sniaz. B.

4 **C**Atz vnus veniale possit dimitti sine alio. R. fm Tho. vbi. s. Sic. qz venialia non habēt p̄nexionez adinuicēz ex pte auersionis. sicut mortalia. quia in eis nulla ē auētio a deo. nec ēt ex parte p̄uersionis. vt per se p̄z.

5 **C**Atz v̄iale possit dimitti volūta te manente ad illud. R. fm Tho. i 4. dif. 16. Non pōt tolli culpa nisi reordinetur voluntas que reordinari non pōt q̄dū in ipsa deordia tione manet. aliter esset duo opposita simul. ⁊ iō nullo mō veniale dimitti pōt q̄dū voluntas ad illud manet. Idem Pe.

6 **C**Atz ad remissionē venialis requiratur p̄ritio. R. s̄z Tho. vbi. s. P̄cū veniale vt dictū ē. s̄. in precedenti. s̄. nō remittit q̄dū voluntas remanet i illo. Ipsū aut recedē volūtas ab eo qd̄ p̄uolebat ē displicere ei quod voluit. ⁊ talis displicentia q̄n ē ḡfa isormata d̄r dolor cōtritōis. ⁊ iō veniale sine p̄ritione non dimittit. S̄z sciendū qz p̄ritio pōt accipi tripliciter. s. uel habitu. uel actu. uel medio modo. Habitu qd̄ p̄ritio n̄ suffic̄ ad peccati venialis dimissionē. qz tunc q̄cūqz h̄et habitū v̄utis p̄nie cui

act⁹ ē quelibet p̄ritio. p̄secut⁹ esset p̄cū venialis dimissionē. ⁊ sic ipm veniale cū ḡfa esse nō possz. Nec itēz requirit qz semp sit actualis p̄ritio. qz sequeretur qz p̄cū qd̄ aliqs in memoria vel in cogitatioe nō h̄z remitti non posset. Et iō dicendū qz requiritur p̄ritio medio mō. q̄n s. ⁊ si actu peccatū non displiceat explicite. displicet tñ implicite. qz v̄tute act⁹ quez agit seq̄ret displicētia explicite p̄cū uēialis si cogitatio ad illd̄ ferretur. Idem Pe.

7 **Q**uot modis venialia dimittuntur. R. Octo modis. p̄rio quidem p̄ dignā cōtionem de conse. dist. 2. cū omne crimen. ⁊. c. si quoties cūqz. ⁊ vt quidaz addunt p̄ extreme v̄ctionē. ex de sacra v̄nc. c. unico. v. de p̄nia. Item p̄ aque benedictę aspercionē. de p̄se. dist. 3. aquā sale. 3.º per elemosynaz lāgitionē. de pe. dist. 1. q̄obz. ⁊. c. medicina. dist. 3. sane. Addunt quidaz p̄ iniuriarum remissionem que est elemosyna sp̄ial. Luc. 6. Dimittite ⁊ dimittet vobis. 4.º per orōnē p̄cipue d̄nicam. de pe. di. 3. de quotidianis. s. p̄ p̄fessionez ḡnālē. ut. s̄. p̄fessio p̄rio. s̄. xi. 6. p̄ ep̄alem b̄n̄ dictōem. ⁊ fm quosdā ēt p̄ sacerdotale. l. q. l. multi. in fi. 7. p̄ deuotam pectoris t̄sionē. de pe. dist. 1. tres actōes. s. p̄ cordis p̄ritioem. ut i p̄cedenti. s̄. dictū ē. De his sunt uersus. Confiteor: fundo conspergor cōteroz. oro. Signor edo. dono p̄ hec venialia pono. Et non solum p̄ ista sp̄aliter numerata sed etiam p̄ quodlibet bonū opus delentur. ut in p̄dcō. c. medicina. v. redemi te opib⁹ tuis. Et sicut dicit Tho. plura vel pauciora venialia per p̄redi

etia remittitur. fm q per hec maio
vel minor seruoat q de pluri-
bus vel paucioribus saltem iplici-
te pitionem contineat. Unde no
oportet q per hec omnia venalia
dimittantur. **A.** Idem i sum. li. 3. ti.
34. q. 158.

Peculium Quia pū-
gū q filij fa-
milias habet aliqū aliqd su-
um qd dī peculium. de h nunc ē di-
cendum. Est siqdem quadruplex.
Quoddaz ē qd dī castrense videlz
qd filiosa. occasione militie a parē-
tibus vel alijs donat vel ipe i mili-
tia acqrit. Quasi castrense ē qd fili-
usfamil. ex aduocatiōe vel alio of-
ficio publico percepit. et similiter
qd obuenit p̄d̄ictis clericis de
officio suo. et i quolibet dicto pe-
culio pater nihil iuris hz. qn poti⁹
ipe fili⁹ i eo p̄famil. censetur. ff. ad
macedo. l. i. §. vlt. et 2. l. de inoffi.
testa. l. fi. P̄d̄icticiū aut est quod
ex rebus p̄is vel earum accasiōe
aduenit vt fruct⁹ siue lucrum. Et in
huiusmodi peculio nihil iuris hz
fili⁹ s3 p̄ plenā p̄prietatē habet vt
i Inst. p. q̄s p̄so. no. acq. §. i. Adue-
ticiū vō ē qd ex alia quacunqz cā-
filio aduenit siue a matre siue ab ex-
nea p̄sona siue de alijs operationi-
bus seu laboribus suis. Et in h pe-
culio seruatur filij p̄prietas. et si
pater p̄moriaf filij est. sed viuente
p̄re hz i eo p̄ plenū vsufructuz ita
q de eo nec testari pōt fili⁹. vt ex. d.
sepul. l. 3. pater. l. 6. **A.** P̄d̄icta su-
erunt gl. Ray. vt i sum. li. 2. ti. 8. q.
31. ad fi. Sed satis puto q siqd fi-
lio aduenerit parti ex rebus patris
et partim ex labore vel aliūde dbe
adici p̄tum p̄fecticiū et p̄tum adue-

ticiū. qz qd ius ē de toto quo ad to-
tū idē ē de parte quo ad p̄tem. ff.
de rei ven. l. q de tota. **B.** Porro
i bonis que pater habet multomi-
n⁹ hz filius aliquaz p̄tatem nisi qz
d3 ali. vt supra exposi⁹ et sub fami-
lia. **A.** Vex ē si nō pōt se alere vt su-
pra parētes. **B.** vñ si p̄ter volūtate
patris acciperet rem alienā cōtra-
ctaret. et sic furum committeret.

Pedagium et

guidagiū quid sit. **R.** f3 v6.
Pedagia dicuntur q dant a trāseū-
tibus i locis p̄stitutis a p̄ncipe. gui-
dagia vero que dant p cōductu p
terrā alicuius vt securius vadant.
A. Hoc dixit gl. in. c. sup qbusdā
ex de v. sig. vbi ē dictu q salinaria
dicuntur que dant p sale. **B.** hec so-
lus p̄nceps et nō particularis ciui-
tas pōt p̄stituerē. **A.** hoc p3 i dicto
c. sup qbusdā. vbi dī. Duximus d-
claranduz illa esse pedagia guida-
gia. salinaria. iterdicta. que nō ap-
parent i peratorū vel regum vel la-
teran. p̄cilij largitiōe cōcessa vel ex
antiqua p̄suetudine a tempore cu⁹
nō extat memoria itroducta. **H.** o.
tñ vt p3 i sum. li. 2. ti. 8. q. 29. scit q
solus rex Romanorū possit illa cō-
stituerē. et idem sentit de rege fran-
cie q non recognoscit i temporali-
bus superiorē. ex qui fi. simle. per
venerabilē. §. insup. Et hoc itelli-
gūt si populus sibi eādē p̄tatem
dederit que i peratori data ē. ff. de
ori. iur. l. 2. Inn. vero vt ibidem p3
dicit simplr q reges p̄nt iponere
noua pedagia. Peccāt tamen si h
faciunt sine iusta causa. et hoc vide-
tur magis verificari ex dicto. c. su-
per quibusdam ibi i peratorum vs

regum &c.

Ceterū pedagia vel guidagia pos-
sunt licite peti. *R. f. 3 Ray.* Si peda-
gium ē antiquū & fuit impōitū ab
his qui poterunt ut principibus
vel regibus & prefertim auctoritate
ecclesie ac eius ex iusta cā ut p. dē-
sione transeūtiū vel nauigantium
vel patrie & h. mōi. & recipiēs facit
id pp quod fuit ipōitū sine scrupulo
cōscie pōt recipere. & eodē mō
si nescit a qbus fuit institutum putat
tū ab illis qui poterāt & ex pcedis
causis. *A. H. ex* si adest p̄suetudo
cuius initij nō extat memoria. al. se-
cus. ut in dēo. c. sup quibusdā. *B.*
Itē si iste recipiens nō laborat nō
nec facit expensas qz nō ē necesse
paratus tū ē si necesse esset labores
& expensas ipendere nō solū q̄s. tē
accipiet sed et prius acceptas & am-
plius si opoueret. *A. f. q̄z* nūc acci-
piat ut p. 3 p. eun. *Ray.* & in dēa. q.
29. *B.* Si vō pedagiū sit nouū nō
potest aliquis ab adueniētibus vel
transeuntibus aliqd accipere nisi
certū sit illud a p̄cipe vel rege sta-
tutū pp iminentem necessitatem.
Probat h. 24. q. 3. si quis rompe-
tas. ex de treu. & p̄a. inouam. ff. d.
publ. l. vectigalia. ex de censi. pue-
nit. v. opoziet q̄ppe. & c. cu3 apls.
§. phibem. 12. q. 2. nobis enim cir-
ca h. v. si qd forte. ff. locati. ex p̄du-
cto. §. vno. Si 3 formā p̄dēam ali-
qd acceptū ē restituendū puto il-
li a q̄ acceptū ē. Si sciri nō pōt i p̄i-
as causas. *Conc. Al. & Inno. A.*
Idem i dēa. q. 29. vbi etiam patet
hosti. dicere q̄ si dñs terre q̄ reci-
piat pedagiū nō dēdat soluentem i
rebus & p̄sona p̄ posse suo l3 nō re-
neatur ad restitutionē pedagiū nisi

cōstaret q̄ hac de cā institutum esset
tenet tū ad satisfactionē plenariā
q̄d plus ē. & etiā si iueniat i defectu
iusticie. 23. q. 2. dominus. *B.*

Ceterū mercatores seu transeun-
tes teneant solūē pedagiū. *R. f. m.*
Ray. Tenent solūē & antiquum &
nouū seruata forma dicta i p̄ce-
denti. §. & nō soluēdo furtū cōmit-
tūt sed ad penā taxatā nō tenentur
in foro p̄scie nisi postq̄ fuissent in
de scētialiter cōdēnati. Qd si peti-
to: pedagiū non illud faciat pp q̄d
fuit institutū cum necesse sit. tūc tran-
seuntes pōt pedagiū negare. Mā
cā cessante in recipiente cessat obli-
gatio i dāte. 16. dis. §. his oibus. cē
de iurciur. peruenit. Vel tales pōt
sup h. adire iudicē. q̄d tutius vide-
tur. *A. P̄mā* tū p̄tem sēnt *Ray.*
verā esse de iure subdēs. Caueant
tū semp mēdacuz. ut in dēa. q. 29.
Itē qd supra dēmi ē de pena fuit di-
ctum glo. *Ray.* & idē dīc in oī casu
in q̄ pena ēt iponenda. *Con. Th.*
& *Al.* & gl. 12. q. 2. fraternitas. & no-
tat i sum. co. 11. q. 30. *B.*

Cūquid xpiani tenentur soluere
pedagia sarracenīs. *R. f. m.* *Ray.*
Si trāscant per terras eoz tēpore
treuge & ipi sarraceni defendunt
eos a latronib⁹ & huiusmodi xpia-
ni tenent eis fm statutū & pactū
& subtrahēdo tenerētur ad restitu-
tionem. Nam fides hosti fuanda
ē. 22. q. 4. innocens. 23. q. 1. noli. Ad-
dit in v. b. q̄ de pacio si iterueniat
planū ē. Sed de statuto ē distiguē-
dum Nam p̄ statuta illorum qui p̄
vim occupauerunt & tenent terras
que aliqui fuit xpianorum cum ipi
sint male fidei possessores. nō ob-
ligantur fideles nisi sponte consē-

kk

serint vel subiecerint se huiusmodi
statutis. Secus dicere de illis sar-
racenis q nō sunt violenti possessio-
res terrarū quas tenent qz ab hu-
iusmodi pedagijis fraudari nō de-
bēt ab aliquo et xpiano transeūte.
Si vero irāseant ipe guerre aut qñ
cūqz cum mercibus prohibitis. nō
tenentur eis ad pedagia. Et Idem i-
sum. eo. ii. q. 31. vbi et addit. Host.
tñ dicit. Nō puto q xpiani tenean-
tur ad soluēdum hec paganis. ve-
rū si volūt habere cōmoditatē tre-
sarracenoz oportet qz soluant. ga-
nec aliter sarraceni iporum transi-
tū sustinerēt. hoc dēz pōt intelligi f3
distinctionē dicti vō. Portantes
etiā dictas merces prohibitas ali-
puniendi sunt fm Ray. et in dēa
q. 31. Et de pena huiusmodi. j. sar-
racenus. §. 1.

4 **¶** Aliqd qui faciunt portari bla-
dum vel vinū ad vsum suum v'l fa-
milie teneantur ad pedagiu. B.
fm Host. Nō si etiā cōsuetudo
sit in pñum. qz irrōnabilis ē et nō
tenenda. qz pedagiu nō ē dādū
nisi de rebus que causa negotiatio-
nis deferuntur. L. de ven. et pñus.
l. vniuersi. Con. Ber. A. Idem i-
sum. eo. ii. q. 33. In dēa autē. l. vni-
uersi dī sic. Vniuersi prouinciales
pro his rebus quas ad vsum pro-
pñū vel ad fiscum iferunt vel exer-
cendi iuris gratia deferunt nulluz
vecigal a stationarijs exigat. Ea
vero que extra pñicias cās vel ne-
gociationis gratia portantur solite
prestatori subingamus. Et subdit
pena capitalis contra aliter exigē-
tes. Et in hac. l. etiāz patet qz peda-
gium siue vecigal pōt exigī etiāz
pro rebus que non deferuntur cā

negociationis nisi in pñiculari ex-
ceptis. Et qz hic dī de non soluē-
do pedagio de pñinentibus ad vi-
ctum. videtur verum quo ad fore-
ses. Incole enim bene videntur te-
neri de fructibus terrarum q sup-
ponuntur ad sustēienduz onera lo-
ci. Et hoc ratio suadet et consuetu-
do interpretatur que ē optima legū
interpret. ff. de legi. si de interpreta-
tione. Secus autē de rebus qz eme-
rent. quia tunc in eis hoc casu non
videtur diuersa ratio cum forensi-
bus nisi emeretur res subiecta pe-
dagio de qua pedagium solutum
non foret. qz transit cum onerē suo
sicut patet de empione rerum ide-
cimatarum supra decime. 2. §. 3. **B**
¶ Aliuz laic⁹ a clericis possit exi-
gē pedagium. B. Ecclesiastice pñoe
ad pedagia et guidagia penit⁹ non
tenentur. nec etiā pro rebus suis
quas non cā negociationis dferūt
vel dferri faciunt. et ibibetur ne ab
eis talia exigātur contraria cōsue-
tudine non obstāte. aliter qui talia
exigūt suo noie vel alieno si sūt p-
sone singulares sūt excoicate ipso
facto si collegiū vel vniuersitas ca-
strū vel ciuitas ipso facto subijciunt
iterdēo nec a pñicij absolui pñnt
si plene restituant et d transgressōe
satisfecerint. ex de cens. qz qz. li. 6.

¶ **Ena j.** s. iudicialis aut
diuina. In-
foro iudiciali pena triplicis
generis illigi solet. Et primuz qui-
dem gen⁹ ē pena spūalis i qua qua-
si precambulum solet pñitti i crepa-
tio. dis. 84. puenit. et hec potest di-
ci prima spūalis pena. Secunda
spūalis pena ē censura ecclesiastica.
s. excoicatio. iterdēm. v'l suspensio

et de v. sig. querenti. Tertia est pena
 ifamie. d. qua vide. s. ifamis. quar-
 ta est pena depositionis. dis. 50. si
 eps. et de hac. s. de g'dario. Est alia
 genus pene. s. corporalis p'ia qui
 dem solet esse ieiunij siue abstin-
 tie que solet q'ngs infligi icarcerans
 pro eorum sceleribus. de hac pot
 intelligi dis. 90. si quis contristatus.
 et 27. q. 1. si ho esset. Secunda est v-
 berationis. 23. q. 5. circunceliones d
 qua habetur. j. percutere. s. si. et s.
 excoicatio. 2. s. 2. et 7. Tertia est fur-
 tus. d. qua. j. raptor. 2. s. 2. et supra
 fornicatio. s. si. Quarta est publica-
 tionis omnium bonorum dis. 63.
 adrianus. i. si. A. Hoc. c. modicu
 videtur facere. B. Et d. hac supra
 herencus. 1. s. 8. Quinta exilij. dis.
 63. in synodo. in fi. Et hoc exilij
 pot esse triplex. primum i loco cer-
 to. ut cu quis irudatur in monaste-
 rio. et de adul. puenit. Secundus
 a loco certo. qn quis ab aliq loco
 phibetur. 2. q. 1. in primis. Tertius
 ab omni loco ut cum iterd penite-
 tibus quibusdam ne morerentur in
 aliquo loco vltra vnum vel duos
 dies. de pe. dis. 6. sacerdos. Tertiu
 genus pene est pena pecuniaria q i
 fertur aliqn p iniuria illata psone
 vel loco. d. qua supra emunitas ec-
 clie. s. si. Aliqn p satisfactione illa-
 ti d'ni. ut pro furto v' rapina. ut s.
 furu. s. 3. et j. raptor. 1. s. i. Sunt et
 alie pene sanguinis scdm leges ut
 mortis detractionis vel etiaz d
 portationis et h'. de qbus p'ra seu
 dum est ad preses. A. De his penis
 latius notatur in sum. li. 3. ti. 37. q. 1.
 secundum Ray.

1 **Q**uis pot penam infligere. R.
 fm Ray. Generaliter iudices qui

pot punire subditos iuxta qualita-
 te culpaz et nullus ali'. 16. q. 1. c. 1.
 33. q. 2. s. in hoc. Ma iurisditio sine
 coertione saltem modica nulla est
 ex de offi. dele. c. pastoralis. et c. ex
 l'is. Hoc m scias q maiores pe-
 nas ut decapitare q'tum ad forum
 seculare no pot infligere nisi illi iu-
 dices q dicuntur h'c meru. iperiu. 3.
 Simuluer q'tum ad for eccliaisti-
 cu deponere no pot nisi eps ad que
 p'tinent maiora negocia. dis. 25. p
 lectis. A. Idem i sum. eo. 11. q. 4. B.
Que sunt illa que excusant a pe-
 na siue etiam a culpa. R. secundus
 Ray. Generaliter sunt septies. Ma
 primo qdem excusat m'is aliena-
 tio. Df autem homo alienare m'e-
 tis tripliciter. s. p stupore. et b mo-
 dug. excusare videtur Loib. q vo-
 luit filias suas prostituere ut hospi-
 tes liberaret. dis. 14. q. 1. Item p
 furore. 15. q. 1. aliquos. et c. illa. ca-
 uenda. 3. q. 9. iudicas. Item p ebie-
 tatem. 15. q. 1. inebriauerunt. Et iel-
 ligas si ex toto sunt alienare m'is.
 aliter non excusantur a toto sed a
 tanto. vide supra. ebrietas. s. 4. 2.
 excusat coactio que si absoluta fue-
 rit excusat a toto. si p'ditionata ex-
 cusat a tanto. dis. 50. p'sbyteros. 3.
 excusat deceptio. si fote aliqs dolo
 alteri deceptus per errorem p'ba-
 bilez fecit aliquid vel omisit. 15. q.
 6. si sacerdotibus. 34. q. 2. i. electu.
 ff. de iureiur. si cu. Hoc m fallit in
 his que non lz ignorare ut que snt
 f' fidem vel xp'ia dei p'cepta. 22. q.
 2. in apaz. 16. q. 1. si capis. Unde de
 hoc. i. Loz. 14. Sigs ignorat igno-
 rabit. 4. excusat q'ngs multitudo n
 quidem a peccato sed releuat ali-
 qualiter a pena. vide s. correctio

kk 2

1°. §. 5. Similiter et consuetudo fm
 Inn. qñqz excusat a pena tpali. s. non
 a culpa vel a pena eterna. 5. ex
 cusat etas qñqz quidē a toto vt si n̄
 est doli capax. 15. q. 1. illud relatu3
 qñqz vō non a toto. vt si ē doli ca
 pax ex de delic. pue. c. i. Alie vero
 etates fm earū varietatē attenuant
 pctā et penas. ar. 86. dist. tanta. 6°
 excusat casus. vt. s. homicidiū. 3°
 §. i. 7° excusat iocatio. 15. q. i. illud f
 latū. A. Et ibi patet per glo. q. hoc
 est verū si iocus nō sit noxius. Mā
 ludus noxius in culpa ē ar. ff. ad. l.
 acquil. l. nā ludus.

4 **C** Quō varietas criminū inducit
 varietatē penarū. B. Aut facta pu
 niuntur. vt cedēs et furta. Aut de cā
 sicut cōiitia et iniq̄ aduocationes.
 Aut scripta. s. falsa vel famosi libel
 li. s. infamatorij. Aut cōsilia sicut
 cōiuratōes vel cū q̄s est cōsciū cū
 latronibus et suadet vel fauet eis.
 Nec aut quatuor genera septē mo
 dis sunt consideranda. Et primo
 quidē cōsiderāda est cā. sicut ver
 bera que si illata sūt a magistro vl
 parēte ipuniūta sunt. qz vident facta
 emendationis aio. s. cū sunt p irā
 ab extraneo certe puniunt. 2° p̄sid
 randa ē psona. et h̄ dupliciter. s. illi
 us q̄ fecit. et illius qui passus ē. Ali
 ter enim puniunt serui q̄ liberi et
 aliter q̄ sunt cōtra dñm suū vel pa
 rentē q̄ q̄ contra extraneū sicut et
 aliter q̄ ē contra aliquē qui est i ma
 gistratu publico et aliter q̄ contra
 priuātū. Et ad hanc p̄siderationē
 de psona p̄tinet et etas facientis et
 eius q̄ passus ē. 3. cōsiderandus ē
 locus. Nam idē actus si fiat i quo
 libet loco erat furtū et nō puniendū
 capite. Si i ecclesia erit sacrilegiū

et capite puniendū. 4° cōsiderādū
 est tps. Mā p hoc discerni solebāt
 emāsores a fugitiuis. Emāsores eni
 erat q̄ propria voluntate diu ena
 gatus postea ad castra reuertebat
 Fugitiuis vō qui recedebat aio n̄
 reuertendi. Itē tps discernit effra
 ctore seu furē diurnū a nocturno.
 Et dicitur effractor qui carcerem
 effringit vt euadat inde vel alia lo
 ca vt inde aliquid surripiat. Et no
 cturnus quidē fur vl effractor acri
 us puniri d3. 5° est considerāda sa
 cu qualitas p quā atroci⁹ vel leui
 us est puniendus. vt furta manife
 sta que acrius puniunt q̄ n̄ maise
 sta. Itē p hoc discernit rixa a cras
 satura. Mā rixa est quidā p̄flicius
 altercantū. crassatura vō ē violen
 tia illata a latronibus vt in nemori
 bus et hui⁹. Itē per hoc discernit
 expilatōes a furtis. Et d̄ expilatō
 subtractio rerū hereditariarū a pte
 q̄ hereditas adeat. Nam in eis n̄
 d̄ p̄prie furtū qd̄ sit inuito dño.
 cū hereditas non habeat dñm. Itē
 per hoc discernitur petulātia. i. q̄
 sit p quandā lasciuia qud̄ dicit hic
 petulantia ab eo qd̄ sit per violen
 tia. 6. consideratur quantitas per
 quā discernit fur. ab abigeo vt q̄ su
 em vnū surripuerit. vt fur coerce
 bit. qui vō gregem vt abigeus. A.
 Decem oues et quinqz vel quāto
 porci faciunt gregem. ff. de abige
 is. l. si. B. 7. expectat euenus. i. si
 res habuit effectū vt si quis etiam
 demens nixus ē aliquid cōtra ali
 um et res habuit effectū. condēna
 bit. A. Sed n̄ persona demēs. Mā
 l3. l. aut facta de qua. j. dicā q̄ eue
 nus consideratur etiam in demen
 tissimo. puto intelligendā3 quo ad

diligentiorē pūssionē ⁊ non quo
ad pūssionē. cū demens nō pūi
atur etiam si occiderit matrem. ff.
de offi. pū. diuus. **B.** Ad si res nō
habuit effectū nō condēnabit nisi
in quibusdā atrocib⁹. s. que ad ali
quem actū extrinsecū pcedunt. vt
figs occidendi cā cū telo sit depre
hensus. Probat oīa predicta. ff.
de pe. l. aut facta ⁊ de pe. dis. l. aut
facta. **A.** Idem qd in h. s. ⁊ in pce
denti. notat in sū. co. ti. q. 7. vbi eti
am ad finē ponunt expōssionēs di
ctorū vocabulorū fm gl. Ray. **B.**

4 **C**ārtū deus alicui penā inserat
sine culpa. **R.** f. 3. Tho. fa. fe. q. 108.
Pena fm q. habet ppriā rationē
pene nō inferi a deo sine culpa. S3
pena inqūi est medicina nō soluz
sanatua pti pteriti sed et pseruati
ua a futuro ⁊ pmoīua in aliud bo
nū. fm cā interdū punitur aliquis
sine culpa sicut in medicina q. qū
q. infert nocumētū in minorib⁹
⁊ meliorib⁹ autiliū prestat. Et q.
bona spūalia sunt maxima. bōa at
ipalia sunt minima. iō qūq. pūit
aligs in ipalib⁹ bonis absq. culpa
cuiusmodi sūt plures pene vite pū
tis diuinitus inflige ad humiliatio
nē vel pbatōnē. Non at pūit q.
in spūalibus bōis sine culpa ipūi
sed nec et in futuro vbi pene nō sūt
medicīne sed cōsequunt spūalē dā
nationem. **A.** Idem in sū. co. tit.
q. 8. **B.**

5 **D**e penis ⁊ flagellis a deo illat
sic Aug⁹ loqitur. ⁊ habet. 4. smaz
dis. 15. Quinq. modis flagella con
tingunt. Vel vt iustis p patientiaz
merita augeantur. vt Job. Vel ad
custodiā virtutum ne supbia tentz
vti Paulo. Vel ad corrigēda pec

cata. vt Marie lepra. Vel ad glo
riam dei manifestandā. vt de ceco
nato. Vel ad uitū pene vt Herod
di quatenus hic vidcat qd in infer
no sequat. **A.** Idē notat in sū. e. ti.
q. 9. De Paulo habet. 2. Cor. 12.
Et de Maria. Numeri. 12. Et de
ceco. Job. 9. Et de Herode. Acti
um. 12. **B.**

Cārtū aligs fm iudiciū humanū
deat puniri sine culpa. **R.** fm Th.
fa. fe. q. 108. Non d3 puniri pena
flagelli vt occidat. mutilē. vel ver
beret. sed pena dāni. Pūit etiaz
aligs fm humanū iudiciū sine cul
pa sua. sed nō sine cā. Et h. triplici
prio mō ex h. q. aligs hō redditur
ineptus ad aliqd bonū habendū
vel assequēdum. sicut ppter vitūz
lepre aliquis amouet ab admini
stratōne ecclesie. ⁊ ppter bigamiā
vel iudiciū sanguinis aliquis impe
ditur a sacris ordinibus. 2. q. bo
num in quo damificatur non est
pprium bonū sed cōe. sicut q. ali
qua ecclesia habeat epatum perti
net ad bonum totius ciuitatis. nō
autem ad bonum clerico: um mī
3. quia bonum vnius dependet ex
bono alterius. sicut in crimine lese
maiestatis filius amittit hereditatē
pro peccato parentis. ⁊ pūitur et
pena infamie. 6. q. i. si quis cū mili
tibus. **A.** Con. Al. vt in sū. co. ti.
q. 8. Vbi etiam additur fm Ray.
q. pena ex cōcānonis nunq. deat
aliquis puniri p delicto alterius.
24. q. 3. si heres. Pena vō interdi
cti sepe pūit familia. ciuitas vel et
tota prouincia p delicto dñi. ⁊ h.
ppter magnitudinē peccati. ⁊ q.
aliū nō posset cōpelli ad satisfactō
nē. et de spon. non ē nobis. Aliqn

kk 3

etiam remouetur familia ab altaris
oblacionibus p peccato dñi. 17. q. 4.
mior. B. De ista materia tractas
Ray. specificat sic. Punitur aliq
licite sine culpa s; nō sine cā. Und
versus. Paupertas odiū fauor vitū
scelus et ordo. Personas spoliāt
et loca iure suo. Paupertas. nam
pppter paupertatē siue paucitatē eccl
sia que cōsuevit hñe ep̄m perdit ip
sū. 16. q. 1. tempus. Itē pppter odiū
s. ciuium. puta qz occiderūt duos
ep̄os. vel ex alia eno:mi cā perdit
ecclia ep̄m. 25. q. 2. ita nos. Itē pp
fauorē. vi ciuitati Constantinopo
litane quā Cōstantin⁹ cōstituit q̄si
nouā Romā conferens se ad eam
datū est. vi ecclia p̄stantinopolita
na haberet p̄mū locū post Roma
nā dis. 12. renouantes. A. Et hunc
locū amisit Alexandrina. s; eund
et in sū. eo. 11. q. 9. vbi notant et oīa
que in isto. s. ponunt. B. Itē pp̄
vitium. vtp̄ta lepre amouet p̄cla
tus ab administratione ex de cle.
egro. tua nos. Debēt tamen iuxta
facultates ecclie sibi necessaria mi
strari. A. vi p̄z ibidē. s. in. c. allega
to. B. Itē propter scelus. vi pppter
scel⁹ p̄ris vel dñi familia qñqz spo
liatur bonis tp̄alibus. Itēz ordo.
Itā p peccato monachi vel mōache
d; peccans retrudi in artius mōa
steriū. et sic p̄mū monasteriū res
quas illius occasione fuerat conse
cutū perdit salte; ad tps. vi. s. apo
stasia. 5. s. 1.

7 C Sed qualit̄ qñqz vnus punitur
vel punitur p peccato alterius. B. fm
Tho. vbi. s. Pena sp̄iali nō pūi
tur aliq p peccato alterius. qz pena
sp̄ialis pūnet ad aīam fm quā glī
bet est liber sui. Pena tñ tp̄ali vn⁹

qñqz punitur pro peccato alterius
triplici rōne. Primo quidē qz vn⁹
homo tp̄aliter ē res alterius. et ita
in penā eius ēt ipse punit sicut filij
sunt fm corpus quedā res patris.
et serui quedā res dñi. 2. mō in
qñqz peccatū vnus deriuat ad alte
rū. et hoc vel p imitationem. sicut
filij imitant p̄cā parentū et serui
peccata dñi et vt audacius peccēt.
Al p modū meriti. sicut peccata s̄
dñi merent peccatōre p̄clatunt
fm illud Job. 34. Qui regnare fac
homine hypocritā pp peccata po
puli. siue ēt p aliquē consensū siue
dissimulationē. Sic. n. interdū bo
ni simul puniunt cā malis. qz eorū
p̄cā nō redarguerūt. vi Aug⁹ dic
prio de ciui. dei. 3. ad cōmendādā
vnitatē humane societatis ex qua
vnus homo d; pro alio sollicitus
esse ne peccet et ad detestacionem
peccati dñi. s. pena vnus reducat i
oēs quasi oēs sint vnus corpus. vt
Aug⁹ dic d peccato Achor. A. Itē
in sū. eo. 11. q. 8. B. Ex predictis
p̄z quare paruuli sodomorū pū
ti sunt. A. vi p̄z Gen. 19. B. tum
qz erant res parentū et in eis parē
tes puniebatur tum ēt qz hoc i eorū
bonū cessit ne si reseruentur ec̄nt
imitatores paterne malicie et sic g
uiorē penas mererentur. A. Idē
in sū. eo. 11. q. 9. Et addit qz simili
in detestacionem peccati et in pū
tionē hominum occisa sunt qñqz
et iussa interfici aīalia eorum. vi p̄z
prio Reg. 15. et j. subdit fm Ray.
Ex predictis patēt cause quare do
minus aliqñ sine culpa pūnit et
pūnit creaturas aliquas tam rati
onales q̄ irracionales. vi in talibus
que tibi dubia fuerit qz iudicia dei

abissus multa. De cum apostolo.
Qualitudo diuitiarum sapientie et
 scientie dei etc. Ro. xi. **I**te cu Au.
 Si rone profunditatez iudicij dei
 penetrare non possumus. manife-
 stissime in scim⁹ veru eē qd dixit et
 iustū esse qd fecit etc. **B.** Ad pena
 excoicationis n possit puniri vnus
 p alio habes. s. excoicatio. i. §. 3. i
 fi. Sed interdictuz qnqz pot poni
 propter peccatum solius dñi. vi. s.
 interdictum. i. §. 3.

8 **U**trū postq quis est semel puni-
 tus pro aliquo crimine debeat ei
 alia pena infligi. **R.** fm Ray. **N**ō.
 qz deus nō iudicabit bis in idipsum
 Maui. 2. Et nemo debet duplici p-
 tritōe pteri ex de iudi. at si. **A**bul-
 totiens in pro eadē culpa imponit
 multiplex pena simul in eodem iu-
 dicio. **M**a tunc oēs ille pene ac-
 ciunt pro vna qñ aliqua p se sus-
 ficiens non fuisset. Sed in diuersis
 iudicijs non hz bis in idipsum iu-
 dicare vt dictum est. nisi forsitā cre-
 sceret contumacia. ex vi lue nō cō-
 tes. qm frequenter in fi. **A.** Immo
 in diuersis et in eodem iudicio im-
 ponunt interdū plures pene qñ ē
 delictū graue. sicut p3 in blasfemia
 dei vel sanctorū pro qua de iur ca-
 nonico imponit pena psonalis et
 pecuniaria in foro iudiciali et pnia
 li ex de maledi. statimius. et de iu-
 re civili vltimū suppliciu in **A**utē.
 vt nō luxu. 3. naturā. col. 6. Et oēs
 pene pnt imponi. vt dicit dñs **An.**
 de bu. in dicto. c. statimius. Et hic
 fuit sensus Ray. vt patet in sum. c.
 ti. q. xi. **B**

9 **Q**uis ordo in penis tenendus
 sit. **R.** Si pcedit cōtra aliquē pro
 crimine. et crimē est tale qd iducat

suspensionē. d3 suspendi. vel si in-
 ducit depositionez. debet deponi.
 Et tūc qdē si corrigibilis apparue-
 rit nō pcedit aplius nisi in sakario
 lfarum aplice sedis. qz ille ipso iu-
 re excoicatus ē. et debet deponi et
 tradi iudici seculari. vt dictū est. s.
 excoicatio. 3. §. 1. **A.** Si vero depo-
 situs sit incorrigibilis d3 prio excoi-
 cari minori deinde excoicatōe ma-
 iori. exinde tradi curie seculari vt
 deputet in exiliū vel aliā penā. vt i
 c. cū non ab hoie de quo. 7. et i sū.
 eo. ti. q. 12. fm Ray. **B.** Ubi vō qd
 punitur pro cōtumacia prio d3 sus-
 pendi postmodū crescente cōtūa-
 cia debet excoicari. sinde deponi
 23. q. 4. forte. **N**otantur hec ex de
 iudi. cum non ab homine. **A.** In
 glo. **B**

Utrū iudex possit penā relaxar
 diminuerē vel augere. satis habet
 s. iudex. i. §. 9. x. et xi. Sed hic spe-
 cialiter qritur vtrū possit penā cō-
 mutare. **R.** fm hosti. **C**rimine pba-
 to si certa pena reperit in iure illa
 infligēda ē nō mollior neqz durior
Alioquin iudex esset infamis. **L.** d.
 iu. pu. vel priua. l. seruos in fi. nisi.
 vt. s. de iudex. i. §. 9. et x. **A.** s. nisi
 sit iudex qui possit super iura dis-
 pēsare. qz tūc posset et penā cōmu-
 tare. vt et notat in sum. eo. ti. q. 14.
B. Ad si plures pene taxate sunt
 et arbitrio iudicis pena relicta. de-
 bet illā imponere que magis time-
 tur ex vi lue nō cōtes. qm frequen-
 ter in fi. Si vō certa pena statuta non
 est sed iudex cōmittitur. debet eg-
 rate seruata semper in humaniorē
 partem declinare ex de transac. ex
 parte.

Utrū q cōmittit furtū vel huius
 kk 4

mōi sup qbus statuta ē gravis pe-
na pecuniaria vel forte alia tenea-
tur soluere penā illā. R. fm Ray.
Sive pena illa fuerit statuta p qua
cūqz legem siue p canones nō est
imūgendū in foro pñiali q soluat
nisi fuerit pdenat⁹ ad illā. Alio qn
sufficit q soluat interesse. Et si fu-
erit iniuria satisfaciatur ad arbitriū
boni viri. Con. Tho. fa fe. q. 62.
A. De h dcm ē etiam. s. pedagiū
§. 2. et ibi latius in additione. B.
Quid fieri cū peccat mīnudo. vid
s. correctio. i. §. 5. Et de quatuor
causis dissimulandi ibidem. §. 6.
Cui applicabit pena ppter violē-
tam manus iniectionē in clericuz
vide. s. absolutio. 4. §. 2. B

Ena ij.

s. que pue-
ni parti le-
se a ledere siue n seruare pa-
cū. Et qrit. i. Etrū dñi quibus dā
na illata sunt vel milites et huius-
modi possint licite tenere emēdas
quas p dānis sibi illatis capiunt
cum pena sit multo maior q dāni
mī illatū. R. fm vñ. Tam dñs qz
milites et etiam ecclesiastice perso-
ne retinere pñt illas penas quas
leuant fm cōsuetudines legittimas
et statuta regionis. nec peccāt qñ
in hac parte subest causa et seruat
iuris ordo. et non su propter cupi-
ditatem sed propter zelū iusticie.
Nec obstat q pena excedat dāni
quia huiusmodi pene non solum
ppter interesse statute sūt. sed etiā
ppter crimina coercēda. Sunt tñ
temperande pensatis circūstātijs
nec laxāde habene i talibus. Se-
curus tñ esset huiusmōi excessum
emēde i pios vsus erogat. A. Id
i sū. li. 3. u. 32. q. 13. B

CDone q iudex mandat aliqd
faciendū vel dandū alicui i certo
terminio et alit imponit certā penā
nunquid iste pro quo mandatum
siue iudiciū ē poterit post termi-
nū illā penā petere. R. fm Hosti.
Vtate pōt penā etiā si excedat ier-
esse. Con. Inno. S3 et Hosti. ad-
dit dicens q etiā religiosi possunt
talē penā petere siue consistat i pe-
cunia siue in alio. i. q. 7. quonies.
quinetiam penam a iure inductā
iz. q. 2. episcopus qui mancipium.
Clerici in benigni⁹ q laici se hñe
debent. S3 et si ps fecit qd potuit
ut adimpleret mādātum iudicis et
paup̄tate vel impotētia pressa nō
potuit totū implere. I3 mero iure
teneat ad penā insolidū. tamen de
benignitate canōica nihil vltra qz
inter sit exigendū est. Et sic intelli-
gas cū de penis. suā. Et d hac ma-
teria habetur. j. restituio. 3. §. si.
A. Idem quod in hoc. §. notatur
i sū. eo. u. q. 2. vbi etiam dicit idem
de penis cōuēntionalib⁹ dāmō non
sint apposite in fraudē vsuraz. Et
pdicta itelligenda sūt nisi caritas
in aliquo casu aliud suaderet. qz
tpalia que sūt nostri iuris dimittē-
da sūt ad tollendū scādālū pxi-
mi. et ppter salutē eius fm Tho.
fa fe. q. 44. art. 8. B

Quid si pena sit cōditionalis
s. de consensu pñi appositā in cō-
tractu cū iudiciū. R. fm vñ. Si pe-
na appositā ē loco interesse peni pōt
quātū interest. ff. de ac. emp. et ven.
p dia. Si aut apponat i fraudem
vsuraz non pōt pen. cū de emp. et
ven. ad nostrā. Con. Ber. et Inno.
Et de hac materia. j. vsura. i. §. 12.
qui incipit. Quid si pena. A. Et si

nō ē appōsita in fraudē vsurarius
pōt peti et vltra iteresse. vt i de cā. l.
p dia. et nōt i sū. d. q. 2. f. 3. cū. v. v.
de q. et dicitur ē i. s. pcedēt. **B**
Sed nūquid soluta pena iudicia
li vel etiā cōventionali stabit ad
huc snia vel ptractus. **R.** fm **Do-**
sti. Non stabit. nisi in cōpronūso
vel pacto expresse dictum sit q. pe
na soluta rata remaneat snia et h.
L. de irāfac. l. cū pponas. **Idem**
Ber. et v. v. **I**de nōt glo. i. c. dile
cti. ex de arbi. q. ad sniaz arbitri. et
idē i sū. eo. ii. q. 3. q. ad sniam arbi
tri et quo ad pcius. vbi et additur
fm glo. **Ray.** Vel distingue vtrū
apponat pena pro psumacia et id
peti possit pena et res. aut loco in
teresse. et tūc tū agat ad iteresse h
ibi. In dubio at psumemr posita
loco interesse. ar. l. benignius. ff.
de legi. et sic pcedet distinctio. s. po
sita. **B.** In penis benignior ē iter
ptano faciēda. ar. ex de re. iur. in
penis. li. 6. De penis q. apponunt
in sponsalibus et non sequit nisi
monii quere. s. sponsalia. s. 12. q. i
cipit. Quid de penis.

Enitentia j.

cōiter. Et pzo qrit qd est
R. f. 3. **Amb.** Pnia ē mala pter ita
plangere et plāgēda iterū non cō
mittere. de pe. dis. 3. i. prim. **Con.**
Breg. dicens. Penitē ē aū acta
pctā flere et flenda iterū nō cōmit
tere. Et sic dicūt **Tho.** et **Pe.** i. 4.
dis. i. 4. Diffinitiones iste dare sūt p
effectus pnie que diffinit p dupli
cē actū. vñū q. ē respectu pcti pteri
ti. s. pterita mala plāgef. alitp. res
pectu futuri. s. plāgēda nō cōmitte
re. primus est in re. 2. in pposito. i. vt

pponat talia decetero nō cōmitt
tere. Accipimr aut hic fletus cōi
ter siue p interiori siue p exteriori
Et he diffinitōes fm **Tho.** cōple
tissime sunt. Et ad has reducuntur
alie. vt diffinitio **Aug.** **A.** q. habet
in li. de pnia. et de pe. dis. 3. c. pnia
B. Pnia est quedā dolentis vin
dicta puniens in se quod dolet cō
misisse. Et alia diffinitio **Ambro.**
Pnia est dolor cordis et amaritu
do aie p malis que quisq. pmissit.
Et d. pnia quasi pene tenito. s. ad
puniendū illicita q. sunt cōmissa.
A. **I**de i sū. li. 3. ti. 34. q. 1. Predi
cte aut diffinitiones sūt pot. fm
effect. q. fm essentia. Scdm enim
essentia vñ sic posse diffiniri. Pe
nitentia est vñū de sacramēt. ecclē
quo bñ dispositis semp remittunt
pctā. Probatur extra de sū. tri. et
si. ca. c. i. s. sacramētū. vbi d. Et si
post susceptiōne baptis. quisq.
plapsus fuerit in pctū. per veraz
semp pōt pniā repari. **B.**
Utrp. de quolibz pctō possit agi
pnia. **R.** fm **Pe.** Nec ē differētia
spūs vñū carni et sepan. q. ille est
susceptibilis pnie. iste non. f. 3. **Da**
mascenū. hinc est q. de omni pctō
cōmissio a spū in carne exnti. dū i
carne est pōt agere pniā post se
parationē non pōt. **A.** **I**de in sū.
eo. ti. q. 2. vbi et addit fm eundez.
Sūt in pctā quedā de quibz diffi
cilius agit pnia que. s. non cōm
mittit ex fragilitate vel ignorātia
obnubilare rōnis per carnē s. ex
malitia. et iō in his difficilius agit
pnia. Et sic intelligit illd. **Matth.**
i. Qui peccauerit in spū. s. sanctum non remittet ei. et c. i. vix re
mittetur. **B.**

- 3 **Q**uod de quolibet peccato debeat esse poenitentia. R. fm Pe. Poenitentia peccati exterior non oportet quod sit poenitentia. scilicet poenitentia interior debet esse poenitentia saltem quantum ad habitum sicut dicitur in contritione dictum est. s. primo. §. 9. A. Idem in sum. eo. ii. q. 3. B
- 3 **A**lium vere penitens possit postea mortaliter peccare. R. Posset videri quod non. Nam si peccet ut quod non fuerit vere penitens. Inanis est enim poenitentia quam sequens culpa commaculat et multa filia de quibus quedam diximus hic in. i. §. Et omnia que habent de pe. dis. 3. circa principium. Scilicet ipsa omnia non ad diversa ipsa sed ad idem ipsos quo quis penitet sunt referenda ut considerando litteram ibi patet. Et in hoc co. Ray. mgr. sniarum. Tho. et Pe. A. Idem in sum. eo. ii. q. 4. B
- 4 **Q**uot sunt actiones poenitentiae. R. fm Ray. Tres. prima que sit ante baptismum. ut si baptizandus adultus sit. A. i. doli capax. ut i. c. tres de quo §. ubi soli parvuli excipiunt quod peccare non possunt. B. Qui nisi peniteat novam vitam incipere non potest. Sed si peniteat et baptizetur non tenetur ad exteriori poenitentiam. ut s. confessio. i. §. aniepl. Scilicet et ab hac poenitentia parvuli sunt immunes sicut etiam a peccato. Secunda actio poenitentiae est que fit post baptismum de mortalibus. Tertia que fit de venialibus. de pe. dis. i. tres sunt. A. Idem in sum. eo. ii. q. 6. B
- 3 **Q**uod ante baptismum requiratur poenitentia. R. fm Pe. Poenitentia potest accipi dupliciter. uno modo. puta est sacramentum. et sic non precedit baptismum sed sequitur quia baptismus ianua est et fundamentum omnium sacramentorum Alio modo. puta est virtus. et tunc dicitur

stinguendum est. quia in quantum est virtus formata non requirit. quia sic culpa in tali homo remitteret virtutem baptismi sed quantum est virtus informis. i. quedam peccata detestantur quantum non sufficiens cum proposito emendandi. regit ut ea remouens prohibens. quod voluntarie remanente ad peccatum non esset homo suscepibilis gratie. A. Idem in su. li. 3. ii. 34. q. 144. Ad hoc etiam facit quod notatur fm eum. Pe. et Tho. in su. li. 3. ii. 24. q. 15. B

6 **Q**uod poenitentia tollat totum reatum. i. omnem obligationem ad penam. R. fm Pe. Sicut quod hominem ita et quod unum offendit peccat dupliciter. primo quod de equalitate amicitie quantum debetur affectum non impedit. secundo de equalitate iusticie quantum reus vel honoris vel obsequium subtrahit. Oportet ergo utrumque restituere. Et quia restituta amicitia non est. propter hoc restituta res ablata. ideo post remissionem culpe remanet reatus pene. Idem Tho. i. 4. dis. 20. vi. §. poenitentia. 2. §. 4. A. Idem in su. li. 3. ii. 34. q. 7. B

7 **Q**uot sunt species poenitentiae. R. fm Ray. Tres. Nam alia est sollemnis alia publica. alia privata. Sollemnis est que fit in capite quadragesime cum sollemnitate que habetur dis. 50. i. capite. Publica vero est que fit publice. sed sine predicta sollemnitate. Et de his duabus dicemus. §. poenitentia. 3. Poenitentia privata vero que secreto i confessione imponitur. de qua. §. poenitentia. 2. p. totum. A. poenitentia privata potius videtur dici illa que quandoque fit singulariter cum quod peccata sua soli sacerdoti confitetur fm Ray. et hosti. et in su. eo. ii. q. 15. Et de istis speciebus poenitentiae notatur et in su. eo. ii. q. 8. B

- 3 **U**trū pnia habeat ptes. et q̄ sunt. R. fm pe. Tres sunt ptes pnie. scilicet trinitio cordis. p̄fessio oris. et satisfactio opis. Et sūt iste quasi ptes integrantes fm p̄fectū eē pnie. Nam h̄ in p̄tutōe dimittat p̄ctū oportet in cōfessione et satisfactioe eē saltem in p̄posito. Et de his p̄tibus Criso. Perfecta penitentia cogit peccatōrē oīa sufferre. in corde p̄ trinitio. in ore confessio. in opere tota hūilitas. hec est fructifera pnia. s̄ peni. dis. i. perfecta. Con. Tho. et Ray. A. Idē in sum. eo. ii. q. 16. B. De cōiūctione habes. s̄. contritio De cōfessione. s̄. cōfessio. De satisfactioe. j̄ satisfactio.
- 9 **U**trū p̄ctā que p̄ veram p̄niam sūt dimissa redeant q̄n quis iterū relabit in p̄ctū. R. fm Tho. in. 4. dis. 12. Aliquid potest redire dupliciter. Vel in se. et sic peccata dimissa nullo modo redeunt q̄ntum ad maculam. et p̄ p̄tis nec quātū ad reatu. Vel in suo effectu. et h̄ modo peccata dimissa redeunt iquātū ex peccans dimissis aliqd̄ i sequentibus relinquit. Ex hoc enim q̄ h̄o dēū p̄ peccatū offendit post remissionē p̄cedētū p̄ctōrū quādā deformitate in ingratitude actus sequentis p̄cti acquirit. et id̄ dicitur cōter q̄ redeunt quātū ad ingratitude. Con. pe. hosti. et alij. A. Idem in sū. eo. ii. q. 143. s̄. Theologos cōter. Et addunt fm eosdē q̄ licet p̄ctū sequēs aggrauet ex ingratitude remissionis p̄iorū p̄ctōrū nō tñ est ita graue sicut oīa p̄terita simul. B.
- 10 **U**trū requiratur pnia de p̄ctis p̄ ignoratiā cōmissis. R. Si ignorantia est talis q̄ excuset. nō tenet

al sic. De h̄. s̄. ignoratiā. s̄. p. 7. 12. A. Idē in sū. eo. ii. q. 146. B. Et virū de venialib⁹. s̄. p̄ctū. 3. s̄. 1. 2. **U**trū requiratur penitentia de peccans obliu. R. fm Pe. Si homo peccatū ita ē obliu. q̄ nullo mō recordetur. nō tenet ad penitentiam nisi in generali. Sed tñ debet p̄ posse laborare vt recordet et si recordari pōt. tenet. Deletur etiā p̄ p̄fessionē generalē. vt. s̄. cōfessio. i. s̄. in. q̄ incipit. virum p̄ generalē. A. Idē in sū. eo. ii. q. 147. Et h̄ casu d̄z q̄s penitē nō soluz de p̄ctis obliu. in genere s̄ etiam de ipsa negligentia ex q̄ obliu. est in specie s̄. Tho. et in sū. eo. q. 19. B. **U**trūz debeat esse pnia de p̄ctō originali. R. fm Pe. Pnia nō ē nisi de aliquo actu p̄prio et volūtario. Originale aut̄ non est factum p̄prio. imo nec volūtariū volūtate s̄. ex̄te in ipso sed in altero. Et id̄ de eo nō requirit pnia. Requirit tñ displicentia in adulio cōsiderate illud idē. Tho. in 4. dis. 17. A. Idem in sū. con. eo. ii. q. 148. B. **U**trūz aliquis in fine vite possit penitē. R. Diuina grāia nulli se subtrahit faciē qd̄ in se est. Unde h̄o q̄diu h̄z vsū liberi arbitrij pōt se ad grāiā preparare dolendo de p̄terito et pponendo cauē de futuro. Unde et de pe. dis. 7. in p̄n. d̄r. Tēpus pnie ē vsq̄ ad vltimū articulū vite. Unde et Leo papa. Nemo ē despandus in h̄ corpe cōstitut⁹. q̄a nōnunq̄ qd̄ diffidentia etans differt. consilio maturiore pficit. A. Hoc h̄ de pe. dis. 7. c. p. B. Sed tñ piculosū et dubiū est q̄ illud vltimū tempus expectet. Unde et ibi dem subdit sicut Aug⁹ scribit. Si

q̄s positus i vltia necessitate sue e-
 gritudinis p̄niaz accipit. fateor nō
 negamus qd̄ p̄nit s̄z n̄ p̄sumimus.
 qz bene hinc exit. P̄niam dat pos-
 sum. securitatē aut̄ dare n̄ possum.
 Et seq̄l. j. nullus expectet qm̄ pec-
 care nō pōt. Et utqz. Quēz sero pe-
 nitet o3 non solum deuz n̄mere in
 dicem. s̄z et iustū diligere. n̄ tñ pe-
 nā timeat s̄z anxietur p̄ gloria. Et
 multa filia ibidē. A. Nec habētur
 de pe. di. 7. si quis positus. et c. nul-
 lus. Et idem qd̄ in hoc. s̄. notat in
 sum. eo. ii. q. 159. fm̄ Tho. et Pe.
 Et additur fm̄ Al. et Ray. q̄ rarū
 ē q̄ ex caritate q̄s in extremis pe-
 nitent. B. Et in tali cāu q̄libz sacē-
 dos pōt absolvere. vi. s̄. absolutio
 1. s̄. fi. A. Et ibi de hoc latius in ad-
 ditione. B. et absolutio. 2. s̄. 2. et s̄.
 p̄fessio. 3. s̄. 4. v. 7. tpe. Et de h̄ cāu
 h̄es. j. p̄nia. 2. s̄. pe. Nec tali ē p̄nia
 iponenda s̄z inotescenda. 26. q. 7.
 c. 1. A. Et ibi subditur. Et cum ami-
 cor̄ ofonibus et elemosynar̄ stu-
 dijs pondus p̄nie subleuandum.
 si forte migraverit. ne obligati et a-
 p̄muniōe et p̄sortio venie fiat alie-
 ni. a quo piculo si diuinitus erep-
 tus p̄ualuēt p̄nie modū a sacerdo-
 te sibi ip̄o suū diligētē obseruet. B.
 14 Quid ē in p̄nia sac̄m. quid res
 B. fm̄ Tho. et Pe. in. 4. dist. 21. In
 sac̄o p̄nie exterior p̄nia ē sac̄m.
 vi signum tñ. s̄. interioris p̄nie. Et
 ē ibi actus penitētis quasi m̄ale.
 Actus aut̄ sacerdotis. s̄. absolutio
 quasi formale. P̄nia v̄o interior
 seu p̄ritio put̄ inuigetur p̄nie exte-
 riori saltē in p̄posito ē pars sac̄i.
 et est res et signum. A. Non autēz
 put̄ ē actus v̄ntus p̄ se fm̄ eosdēz
 et i lū. co. ii. q. 179. vbi hec notātur

B. Res quidē p̄nie exterioris ē si
 gnū remissiōis peccator̄. remissio
 at̄ p̄ctōz ē res tñ. Satis cō. Ray.
 P̄nia v̄o nō valet nisi restituat ab-
 latum. vi. j. restitutio. 1. s̄. fi.

Penitentia ij

s̄. illud qd̄ sacerdos impo-
 nit penitenti in p̄fessione. Quid er-
 go cum sacerdos dicit penitenti i
 confessione quicquid boni feceris
 sit tibi in remissionem peccator̄uz.
 B. secunduz Tho. in quodaz quo-
 libet. Hic ē quadruplici conside-
 ratione v̄tendum. primo enīz con-
 siderandū est q̄ peccator ē debitu
 satisfactionis dubliciter. Ano mō
 ex iniunctiōe sacerdotis. Alio mō
 ex ip̄o peccato cōmisso. Unde si p̄-
 tingat q̄ sacerdos minorem satis-
 factionēz imponat q̄ requirat cul-
 pa. residuū exsoluet aut hic aut in
 purgatorio. Si vero maiorem in-
 iungat. nihilominus penitens tene-
 tur facere qd̄ sibi iniunctum est. si
 adsit facultas. 2. p̄siderandum est
 q̄ opus qd̄ quis facit ex iniunctio-
 ne sacerdotis. dupliciter valet p̄ni-
 tenti. Ano modo. s̄. ex natura ope-
 ris iniuncti. Alio modo ex vi cla-
 uium. ita q̄ ex his amplius valet
 ad expiandum peccata q̄ si p̄po
 arbitrio idem saceret. 3. p̄sideran-
 dum ē q̄ satisfactio ad duo valet.
 s̄. ad expiatiōem culpe p̄terite. et
 ad cautelam future. 4. p̄sideranduz
 ē q̄ sacerdos pōt penitenti satisfac-
 tionem iniungere. vel ex proprio
 arbitrio vel ex consilio alieno. et
 ita ē arbitrio ip̄ius penitentis. vt
 si dicat sacerdos. Facias hoc si po-
 tes et si non potes facias hoc. Si-
 mile videtur cum sacerdos dicit.

quicquid boni feceris sit tibi in remissione peccatorum quia. s. gravis penitentia esset ei iniungenda que tibi ei indicari dicitur. Et dicendo predicta verba illa que penitens preter iniunctionem expiationis facit accipiunt maiorem vini expiationis culpe propter terrene ex illa generali iniunctione. unde predicta verba laudabiliter solent dici. Et quantum ad hanc satisfactionem est sacramentalis in quantum virtute clavis est culpe promissa expiatio. Idcirco non habet maiorem vini ad remedium pro culpa futuram. Alii dicunt in sum. li. 3. ti. 34. q. 110. Et eadem ratione Ray. et Hosti. ut et ponit eo. ti. q. 108. dicunt quod cautus et discretus sacerdos post iniunctam penitentiam dicat penitenti quod omnia bona que fecerit. et omnia mala que sustinuerit ei perficiantur ad salutem. et per penitentiam hec omnia iungantur.

I Que penitentia est per peccatis singulis iniungenda. Pro quolibet peccato mortali esset regula septem penitentia iniungenda. 33. q. 2. Hoc ipsum. et. s. se. 22. q. 1. predicandum. Alii ibi hoc notatur in glo. Et ut notat in sum. eo. ti. q. 125. huius rei duplex est ratio. Una quod precipit dominus Matri. 12. Mariam sororem aaron lepra percussam poni extra castra per septem dies ut in dicto. c. h. ipsum. Et sic accipit dies pro anno. Alia vero ratio est. ut sicut per peccatum septiformem spiritus sancti gratiam amisit. ita per septem penitentiam gratiam recuperet. Et ista penitentia ut agenda ut plurimum in ieiuniis. ut. 33. q. 2. s. h. quaquam. et est de furto. si quis per. B. Et ista septem penitentia magis vel minus aspera dicitur imponi pro maiore vel minore criminis. et circumstantiarum exposcant.

quia apud deum magis valet mortificatio vitiorum quam abstinentia ciborum. de pe. dis. 1. mensuram. A. Et ideo magis spiritus minor penitentia est iniungenda. ut ibi. B. Sed hodie omnes penitentia sacerdotis arbitrio taxande sunt considerans circumstantias personarum et additionum. 26. q. 7. supra. et dicto. c. mensura. ex eo. deus qui. A. Co. glo. in. d. c. tpa. s. q. hodie penitentia sunt arbitrarie. et notat dominus An. de bu. in. d. c. si quis per. Et notatur et in sum. eo. ti. q. 125. ubi etiam notantur multiplices penitentia que spiritualibus peccatis sunt statute. B.

Sacerdotes spiritus debent iniungere penitentiam per trium peccatorum. ut superbo iniungant humilem ostentent. avaro elemosinam largitionem. accidioso pegnationem seu laborem. gulosi abstinentiam. luxurioso carnis macerationem et quicquid loci mutationem ut dis. si. valet. 15. q. 1. mulier. Tamen semper cauere debent ne per penitentiam quam iniungunt alteri preiudicium faciant. ut viro in preiudicium uxoris et familie. aut seruo in preiudicium domini et huiusmodi. A. uel quod ex penitentia sequatur aliquid scandalum seu periculum spirituale uel corporale. ar. c. officij. ex de pe. et re. Et presertim ut sit penitentia que uerisimiliter fiat. ne penitens nouis laqueis inuoluatur. quia omni intendendo penitentiam mortaliter peccaret secundum Scotum. 15. di. quartum sententiarum. B.

Et penitens completa penitentia sit totaliter absolutus. R. fm Tho. i. 4. dis. 20. Sine sacerdos penitentiam iniungat discrete siue non semper remanet reatus ad penam eiusdem quantitatis. et ideo si ea hic non implet in purgatorio exigetur. Non tamen

sequitur qd pp hoc pfeffor peccet sp
si minorem pñiam iniungit. tñ ga
ñ pñi potest determinare quātatē pene co
gnoscer. tñ qz qñqz ē ex industria
minor ē penā iponens plus pdest
penitenti qui forte magnitudie pe
ne posset a pñia pagenda impedi
ri. Et iō pfeffor negligit minus dā
nū vt mai⁹ cūter. Et itez qz paula
tim confortat in penitente diuinus
amor ad plura pñie opa pagēda.
Con. pñ. s. pñia. l. 1. §. 7.

4. **U**ter sacerdos possit cōmutare
pñiam quā iniūxit. Rñ. fm Ray.
Credo breuiter qd sic. dññ discre
te et pp cām et circa subditos suos
aliter non. dis. 81. pñsbyter. Et hoc
exponens. vñ. dicit qd ille idem q
iniūxit aut successor eius aut su
perior si est ordinarius iudex pe
nitentis possunt pñiam pmutare l
relaxare. Si vero sit alius confes
sor a quo pmutatio petitur. quia d
pari ambo curā vñus hñt vl duo
ēpi in quoz epatibus penitens do
miciliū hñt hic dicēdū qd si pñia su
it publica requiri dñ consensus p
mi q dedit eā ne scandalizet. Dico
si de facili posset requiri et maxie
si penitens iam publice inchoauit
pñiam. Qd si non d facili posset re
quiri aut si pñia fuit occulta. pote
rit secūdus pfeffor pmutare vl re
laxare. A. Idem in sñ. co. ii. q. 133.
vbi ē additū fñz eñ. vñ. qd quo ad
dictam relaxatōem et pmutatōem
archieps videt ordinarius quo ad
for pñiale subdito p suffragāci sui.
Et pz per hoc qz archieps p pñi
ciam suam remissiois lras cōcede
re pñi gnāles. ex d pe. et re. nostro.
Certum ē autem qd nullus eps pñi
facere remissioez nisi subditis suis

et alijs de voluntate pñalioz suo
rum. ex de pe. et re. q. aut. Ergo sñ
diti suffraganeoꝝ quo ad hoc sñt
subditi archiepi qñuis ipse quo ad
forum pñientiosuz non sit ordinari
us nisi in cāibus expressis a iure.
hec ille. Idem quoz vñ quo ad
forum pñiale vt non sit ordinari⁹.
nisi in expressis cū non possit con
fessiones subditoꝝ suffraganeoꝝ
suoꝝ audire nisi dum vñtat. pñi
ciam. vt in. c. perpetuo. extra de cē
si. li. 6. B.

5. **U**trum inferior possit relaxare
pñiam iniunctam a superiore. Rñ.
fm vñ. Si pñia iniuncta est in tali
cāu de quo ab initio poterat infe
rior pñiam iniungere. poterit et re
laxare et pmutare nisi superior re
seruauerit sibi talem relaxatōem vl
pmutationem. ar. ad h. 50. dis. ac
cedē. et. 33. q. 2. latoꝝ. et in glossis
vñiusqz capituli. Si vero pñia in
iuncta ē in cāu reseruato superiori
non poterit inferior relaxare vl cō
mutare absqz lñia eius qui iniū
xit nisi vrgeat necessitas aut suade
at utilitas. Pñi ē enim interpreta
ri qd superior in his cāibus cōces
serit inferioribus potatē pmutadi
vel relaxandi. A. Idem in sum. eo.
ti. q. 134. Aduertendū tñ qd qñcun
qz alius sacerdos ab eo qui iniū
xit pñiam vult facere istam cōmu
tationem vel relaxatōem vñ qd non
debeat facere nisi examinata cā pp
quā pñia iniuncta est penitenti. vt
dicu Ray. vt et pz in pñcedēti. §. ne
sequens minus bene faciuz tollat
pñcedens maiorius gestū. Pro
pter quod nō videtur posse fieri nī
si fiat noua confessio uel generalis
si pñia cōcernit omnia peccata vl

particularis si respicit particulare peccatum. nisi forte sit evidens penitentes non posse facere iniuncta sibi penitentiam. B.

- 6 **Q**uid si quis dicit se penitere. sed non vult subire onus pnie. dicens se tenerum et huiusmodi. R. secundum Ray. Sacerdos debet talem inducere sicut potest ut parat sit ad implendam peniam. A. quia aliter sine ista dispositione non videtur in statu salutis cum ad hoc obligetur. ex de pe. et re. ois. B. Ostendit magnitudinem peccatorum. et quanta bona amisit propter illa que omnia recuperabit per peniam. et finaliter cum voluntate sua imponat ei tales peniam quam verisimiliter possit portare ne deterius pungetur ei peniam violando. Ad hoc autem precipue laborat ut peccator casus et peccandi occasiones remoueat. quia secundum Aug. Satisfacere est peccatum casus excidere nec eorum suggestionibus aditum indulgere. Et si sacerdos qui non potest gaudere de omnimoda eius purgatione gaudeat in quantum ipsum liberatum a gehenna ad purgatorium mittit. Et sicut dicit hoc. nullatenus debet sacerdos permittere peccatores desperatum recedere. 26. q. 6. si presbiter. Si ponit imponat unum propter nossem vel aliquid leue. Et quod alia bona que fecerit et mala que tolerauerit. sint ei in peniam. A. Hoc dictum videtur. sed potest fuisse Ray. Et subdit. Ostendat in eis quod id quod minus agit habet proplebit in purgatorio. ut in sum. co. ii. q. 135. ubi habet notant. B. Con. Tho. in. 4. di. 19. A. Con. et glo. Ray. Et addit. Causa sulo quod ad vitandam inobedientiam et transgressionem talibus nulla aut

parua satisfactio iniungatur sed precepto. et quod concedatur eis quod liceat ieiunium sibi iniunctum vel orationes aut elemosynas aut quecumque alia sibi iniuncta redimere cum voluerint. Con. Inno. vi in. d. q. 135. ad si. B.

Quid si sacerdos credit quod confitens non faciat penitentiam. videtur. 5. confessor. 2. §. i. A. et ibi latius in additione. B. Aut quid de illo qui non vult. et dicit se non posse abstinere a peccato. vide. 5. confessio prior. §. 2.

Quid de penitentibus in extremis vel et in sanitate et non complent hic peniam. R. fm Ray. tanta posset esse contritio quod sufficeret ad delendam omnem penam. ita quod aliquis talis statim euolaret ad celum. ut patet de latrone Luc. 24. Si in munus sufficiens est contritio vel penia purgabitur igne purgatorii. Unde et de talibus dicit Aug. Et si puerius vita viuatur et non moriatur. in non promittimus quod euadat omnem penam. Nam prius est purgandus igne purgationis qui in aliud seculum distulit fructum conuersionis. de pe. dis. 7. c. vlt. circa si. A. Potius videtur in. §. si. B. Et eandem sententiam ponit Greg. 25. dis. qualis. De questione ista habes etiam. 5. penitentia. i. §. penult. De purgatorio quoque. 7. purgatorium. A. Idem in sum. co. ii. questione 162. B.

Quid pena mortis diminuat aliquid de pena pro peccato debita. R. fm Tho. i. 4. dis. 20. Mortis naturalis est pena consequens originale peccatum et quasi iam in naturam versa. Et ideo pro mortem naturalem non purgatur aliquid de peccato acui

ali. sed per illataz mortē bñ potest
purgari. Unde si aliqs mortem il-
lam patiēter sustineat etiā si p alijs
criminib⁹ sit illata valet ad diminu-
tionem pene et ad liberationē etiā
a tota pena fm quantitatē culpe et
patientie et contritionis. **A.** Idem
i sum. eo. ii. q. i63. **B.** Ad predcām
materiam pnie potest pertinere. i.
satisfactio per totum. Et de sacer-
dote qui pro missis iniunctis pecu-
niam reciperet. vide supra obliga-
tio. §. fi.

Enitentia. iij

f. de pnia solēni et de publi-
ca. Et qdem penitentia solēnis nō
ē hodie i vsu. Et iō breuif sciēduz
q̄ debet fieri cū illa solemnitate et
mō q̄ habet dif. 50. i capite et ipōit
tñ ab epō vel d̄ eius mandato. **A.**
f. ab alio iſerioze sacerdote. vt i sū.
li. 3. ii. 34. q. 8. vbi hec notant scdm
Ray. et Hosti. **B.** Et debet im-
poni pro crimine publico et vulgari
fimo quod totam vrbem vel aliū
locum commouerit. 26. q. 6. c. vlt.
Item non d̄bet imponi clerico ni-
si d̄posito. qz nec laic⁹ q̄ semel egit
eam debet postea promoueri. nec
clericus debet postea ministrare dif.
50. cōfirmādum. et c. illud. et c. ali-
enum. et c. ex penitentibus. Et de
hoc dēm ē. s. ordinādus. §. i4.

I **A.** Aliq̄s possit cogi ad solem-
nem pniā. **R.** fm Ray. Si crū-
sit magnum et publicum et scanda-
lum moueri poterit q̄s cogi ad so-
lēm pniā. s. et p occulto crimi-
ne si penitēs voluerit iponi pōt. ali-
ter non. ar. de cōse. dif. 3. de penitē-
tijs. **A.** Idē i dēa. q. 8. secundum
Aug. et Tho. **B**

A. Trū solēnis pnia possit iterari
R. fm Ray. Mō de pe. dif. 3. repe-
riūtur. Sed alia quelibet pnia siue
publica siue priuata pōt et debz ite-
rari quotiēs homo peccat. de pe.
dif. 3. septies. et c. adhuc iſtāt. Qua-
re aut pnia solēnis non iterat assi-
gnat Tho. i. 4. dif. 14. tres ratioēs.
Prīa ne ex iteratione vileſcat. Se-
cunda quia figura ē expulsiōis ho-
minis de paradiso que tñ semel fa-
cta ē. Tertia est quia solemnizatio
pnie ē quasi quedam professio p-
petuo pniā seruandi. Et ideo ite-
ratio solemnitati obſistit. **A.** Idem
i sum. eo. ii. q. 10. vbi etiā additur
scdm glo. Ray. et **P.** q̄ peniten-
tia solēnis iteratur si est consuetu-
do.

B **A.** Trū qñ iponitur pnia publica
iſtelligatur peccati reuelatio. **R.** fm
Tho. i. 4. dif. 14. Non reuelatur p-
pter hoc q̄uis suspitio oriatur illū
aliquid enorme cōmisiſſe. Mō enī
culpa p certo ſcitur ex pena. qz et
qñq̄ aliquis facit pniā p alio si
cut legitur in vitis patrum de qdā
qui vt socium suum ad pniā p-
uocaret ip̄e euz eo pniā egit. **A.**
Idem in dicta. q. 8.

B **A.** Sed que est pnia publica. **R.**
fm Ray. Publica d̄r qñq̄ illa so-
lēnis de qua iam hic dēm ē supra.
§. i. et sequētib⁹. Sed et pprie illa
d̄r publica que fit i publico nō ta-
men cum p̄dca solēnitare. vt cum i-
iungitur pegrinatio p munduz cū
baculo cubitali et cū scaplarī et hu-
iusmodi. Possz hanc iponere q̄li-
bet sacerdos parochiano suo. nisi
consuetudo contraria sit in aliqua
ecclesia. vt i sum. eo. ii. q. 12. fm eun-
dem qui etiā addidit. Item non

5 iponi clerico nisi dposito. nec d
ber: poi nisi p crimie enozmi ⁊ ma
nifesto. Et cō. Hosti. ⁊ Hoff. Th.
vō dīc q talis pnia publica sed nō
solēnis et clerico possit ipōi qñ cri
mē ē publicū. Et cō. gl. 28. dīf. p̄sby
ter. ⁊ extra de pe. ⁊ re. questu. B

5 **U**bi p sedem apostolicam ipo
nit pnia publica. R. f3. x. v. durā.
Pniam publicam sedes apostoli
ca nō iducit nisi in eo loco vbi ē cu
ria Romana ⁊ tunc tñ p enozmi
bus. Penitentiarij eni pape faciūt
tales denudatos triduo aut pl⁹ aut
minus incedere per omnes eccle
sias ciuitatis vbi ē curia. ⁊ postea
remittunt ad suos episcopos vt cō
sideratis circumstantijs eis idicant
pniam salutare. I3 quidam ribal
di p questu fingant sibi tales pnias
a sede aplica iniunctas falsas pnia
riorum lfas ostendentes. A. Idēz
in dicta. q. 12.

6 **Q**ue cā est q detur aliqua pnia
publica. R. fm Tho. in. 4. dīf. 14.
Quadruplex est cā primo vt pñi
publicum publicā habeat medici
nam. 2º q: maxima confusione est
dignus qui grauissimum scelus cō
misit. 3º vt sit alijs ad terrorē. 4. vt
sit exempluz penitendi ⁊ nō dīpe
randi eis qui prauibus detinentur
A. Idem in sum. eo. ii. q. 13. B

7 **A**trū p quolibet pctō manifestō
teneatur hō manifestare pñiaz. R.
fm Al. Non oportet. sed qui scan
dalizauit in cōi teneatur quidem ad
ostensionem boni exempli ita q p
sumi debeat euz de preteritis peni
tentiam egisse ⁊ sufficit. A. Idem i
sum. eo. ii. q. 14.

Penitentia iiii

f. ipedita vel falsa. Que sunt impe
ditua pnie. R. scdm Hosti. ⁊ ray.
Bultra sunt. sed iter alia quatuor
principaliter. f. pudor timor spes
⁊ desperatio. Primum igitur ipe
dimētum ē pudor confitendi. de q
dcm ē supra. p̄fessio. 1. §. plē. Scd3
ipeditum ē timor. f. cū quis ti
met ne possit ferre pñiam. Contra
quē sunt tria remedia p̄siderāda. f.
plēntis pene modicitas. leuitas ⁊
breuitas. Et econtra future pene i
mēsitās. acerbitas ⁊ eternitas. Ter
tium ipeditum ē spes. Et hoc
ē triplex. f. spes diu viuendi. A. Et
pra istā ⁊ sequētes sūt auctoritates
que subdūt. B. 2. Thessal. 5. Dies
dñi sicut fur in nocte ita veniet. Itē
spes spales diuinas acquirēdi Lu
c. 12. Aia mea requiesce bibe ⁊ cōe
de ⁊ c. Item spes misericordiā p̄se
quendi. Contra illud Eccl. 5º. Ne
dicas miseratio dei magna ē. mul
titudinis pctōz meorum miserebt
cur. Misericordia. n. ⁊ ira ab illo
cito. p̄ximat. Quartū ipeditum
ē desperatio. ⁊ hec ē duplex. f. de
speratio venie. sic dixit Layn. B. 4.
Maior ē iniquitas mea q̄ vt veni
azmerear. p̄ira qd ē illud ps. Mi
sericordia. n. eius super oia opera
eius. A. Et iterum. Misericordia
dñi plena ē terra. ps. 33. cum mltis
similibus. B. Item desperatio p̄se
uerantie p̄ira quod ē illud verbuz
dñi math. 18. Non dico tibi vsq se
pues sed vsq septuagies septies.
de pe. di f. 3. septies. ⁊ c. adhuc in
stant. Possunt etiam ⁊ alia ipedi
menta assignari. Primum ē alleui
atio culpe proprie. Scdm ē aggra
uatio culpe aliene ⁊ maxime maio
rum. Tertium est multitudo pec
ll

cantium. **A.** Sed non minus arde-
bunt qui cum multis ardebunt. 2.
q. 1. multi. i. fi. **B.** Quartum ē cōsue-
tudo peccandi. Quintus elatio cor-
dis. Alimū delectatio peccati. **A.**
De his impedimentis laus dī in-
sum. eo. ii. q. 195. **B.** Que quidem
quia non ad casus sed ad persuasi-
ones pertinent predicatoribus de-
relinquo.

¶ Que sit pnia falsa. **R.** Falsa dici-
tur cū spretis plurib⁹ de vno solo
penitētia agit. aut cū sic agit d vno
vt non discedat ab alio. An ē scri-
ptum ē. Qui totā legē obſeruauerit
offendit autē i vno ſacris ē omnin⁹
rens. Jac. 2. f. q. tum ad vitam eter-
nam. Sicut enī ſi pctis oibus cēt i-
uoluit. ita ſi in vno mī maneat cē
ne vite ianuā non intrabit. Haben-
tur hec de pe. diſ. 5. c. ſi.

Excutere siue vbe-
rare vtz
liceat. **R.** ſcđm Th. fa. ſc. q.

65. Nocuiſſimum alicui iſerre non li-
cet niſi p modū pene pp maliciā.
Nullus aut iuſte punit aliqū niſi
ſit eius iuriſdictioni ſubiectus. 7 iō
verberare aliquem non l3 niſi ha-
benti potēſtatem aliquam ſup illū.
Et quia ſilius ſubditur potēſtati pa-
tris 7 ſeruus potēſtati dñi licite pōt
pater verberare ſilium 7 dñs ſuū
cauſa correptionis 7 diſcipline. **A.**
Idem i ſum. li. 3. ti. 10. q. 2. Iſta aut
correptione 7 percuffio debet eē mo-
derata. extra de ſen. exco. cum vo-
lūrate. §. ſi. 7 ſ. correptione primo. in
prin. Item eps nullū d3 ſuis mani-
bus verberare. 56. diſ. non l3. **B.**
Et eandem qſtionē piractat Ray.
7 quaſi eodē mō determinat dicēs
ſic. Qd percuffio ſiue verberatio ſit

aliqñ ex malitia vel odio. Et hec ē
pctñ morale. 7 i clerico iducit de
poſitione. 45. diſ. c. 1. 7 c. ep3. Qñ
q3 vō ſit ex caritate vt cā correptionis.
Et h in omnibus habentibus
potēſtatem eſt licita i ſuos ſubditos
35. diſ. ante oia. 45. diſ. cum bear⁹.
Ep3 tñ nēquē debet ſuis mīb⁹
verberare. diſ. 86. nō liceat. ſ3 pōt
p alium. §. q. 5. illi qui. Et ſi verbe-
randus ē clericus non debet cum
verberare per laicū. Alias tā ep3
q3 verberās icideret i excoicationē
ex de ſen. exco. vniuerſitatis. vt di-
ctum ē ſ. excoicatione. 2. §. 1. niſi cleri-
cus eſſet iſco. rigibilis vt ibi dicitur
A. Idem i ſum. eo. ii. q. 1. **B.**

¶ Qua de cauſa clericus corrigē-
dus poſſit verberari. **R.** ſm Ray.
Pueri in minoribus ordinib⁹ eti-
am p minoribus culpis licite ver-
berantur. maiores verberari nō de-
bent niſi pro maioribus criminib⁹
diſ. 45. cū bear⁹. Porro regulares
ſ3 reglās ſuas ſubijciuntur vberib⁹
etiam p leuib⁹ culpis ar. extra de
appella. reprehensibilis i ſi. c. d. ſy-
mo. per tuas. ex de accu. qualiē. in
ſi. Sed non. vſq3 ad ſanguinem. vt
ſ. diſciplina. De materia percunē-
tiū clericos ſatis habetur ſ. excoi-
cacio. 2. Quomō percunienti vnam
maxillam prehenda ſit altera ſup
patientia. §. ſi.

Peregrinus j.

cōiter. Ad quē pñet defen-
ſio peregrinorum. **R.** ſcđm Ray.
Omnes peregrini defendi debent
ab ecclia. 7 qcuq3 eos i rebus vel
perſonis offenderit niſi admonit⁹
ſanſſecerit excoicetur. 24. q. 3. ſi q3
romipetas. 7 duobus. c. ſc. extra d

trati. et pace. innouamus. extra de peregrinantibus. conquerente. A. Idem in sum. li. i. n. 8. q. 87.

¶ Quid d' rebus peregrinoz qui moriuntur i via. R. fm Host. Qui cum q' acceperit peccat mortaliter nisi ea intentione accipiat vt restituat heredi. nec excusatur aliquis statuto. consuetudine. vel precepto sicut de naufragis dictum e supra naufragus. A. Idem in sum. lib. 2. n. 5. q. 27.

Peregrinus ij

¶ Quid ad clericos. Qui dicitur clericus peregrinus. R. scd3 Ray. Peregrini clerici possunt large appellari omnes qui non sunt d' epatu ordinantis. Nam nullus talis sine clericus sine laicus potest recipi a tali episcopo ad dignitate vel ordines vel alta ecclesiastica sacramenta. dis. 71. per totum. et specialiter i. c. primatus. extra d' paroch. c. 1. et 3. A. Quic in iuri derogatum est hoc die per contrariam consuetudine. cum quotidie clerici vnius diocesis bnficiuntur ab epis aliari diocesis sine litteris dimissorijs sui epi scd3 gl. Ray. et Al. vt in sum. li. 3. ti. 21. q. 1. B. Sed de ordinib' habes s. ordinator. s. 6. et 7. Institui vxo bene possunt i eccl'is etiam extranei epi et ab abbatibus vel inferioribus prelati de consensu et dispensatione ipsius epi. A. Cu l'is in sui epi vt i iuribus supra allegatis. B. Al' n. extra eod. c. si. et extra de insti. ad decorem.

¶ Quare pegrini et ignoti repelluntur a p'uatione. R. scdm Ray. Duplex e' ca. Una q' non l'z epo ponere salcem i messem alie nam subdi

rum alterius ordinando. 71. dis. p totum. 6. q. 3. c. si. Secunda ca est. q' tales quq' solent esse criminosi isanics. irregulares. vel excoicati. et quandoq' m'entuntur se habere ordines cum non habeant vel plures h'c q' habeant. dis. 93. afros. 19. q. 2. due. Et nota q' clericus habens eccliam nec peregrinari pot sine licentia epi. de conse. dis. 5. non oportet. extra de voto. magne. A. Con. Host. et Al. vt in sum. eo. ti. q. 1.

¶ Quid clerici pegrini debeant ad celebrandum admitti. R. scd3 Ray. Si tales ignoti clerici volunt publice celebrare populo admittuntur cu quinque sigillis epi. 98. dis. c. 1. et 2. ex eo. c. 1. et b' si sigilla sunt ignota. A. Et hoc casu tales peregrini debent i suspensioe aliquato t'pore haberi i quo plenius de acrob' ipsoz pateat. extra eo. c. 1. B. alias sufficeret sigillum sui episcopi t'n. dis. 71. p'matus. 19. q. 2. due. et m'ko magis sufficeret aplice sedis mandatum. ex de cle. non resi. me. A. Melius i. c. fraternitati. eo. n. B. Si vero vellent i secreto ex deuotione celebrare. tolerari possunt. extra eo. tue. Et e' ro scdm Host. Quia i publica celebratione posset cu mouere ad celebrandum gloria humana vel lucrum. Secus si i secreto. Item q' i publico coe mahi posset incidere. s. si non ordinar' celebraret s' i secreto non vertitur i periculum nisi solius celebrantis. A. Idem i sum. eo. ti. q. 3.

¶ Sed quare recipiuntur tales cu quinque sigillis ignot. cum ignota non faciant fidem. R. scdm Ray. Quia non ita d' facili posset committi

si falsitas in quocumque sicut in uno. Et addit Jo. q. nisi aliqualis noticia habeat de sigillis non est eis credendum. A. Con. Al. et Host. ut in su. eo. ti. q. 4. B. Sed et addit Ray. Cum sigillis sufficeret unus testis. A. Hoc fuit dictum Host. qui et addit q. sufficeret et si haberetur noticia unius de quocumque sigillis ut in dicta q. 4. B. Ita tamen q. fm Inno. et Host. si ex receptio talium clerico non fieret preiudicium et damnum aliqui. A. s. magni. ut in dicta q. 4. B. non deberet credi et quicquid sigillis nisi aliter probaretur. Sed viato rem transeunt non oportet ita subtiliter examinare. 42. dis. quiescamus. A. Hoc dictum est sed viatores fuit Inno. qui et addit q. si clericus non querit alterius patrimonium et alius bone vite. et habeat quicquid sigilla episcoporum licet ignota. si aliquam noticia habeat per famam vel alio modo de episcopis vel terris eorum. licet alius non sint sufficientes probationes tamen in premissis casu tales credere posse admittit ut in dicta q. 4. B.

4. **Q**uid si talis amisit litteras. R. Si perber per duos testes ordinatione sua et conversatione. A. Et et licentia sui episcopi fm Ray. ut in su. eo. ti. q. 5. Et addit q. alius ei non crederetur etiam si proprio iuramento firmaret. Et con. Al. et Host. ut ibi. B. recipi potest et. e. tue in Auren. de fide instru. s. si deo coll. 6. et C. de fide instru. in exercendis. Et si non existant testes de ordinatione quia forte longum tempus est sed constet q. semper se gessit ut presbyter admitti poterit ar. ff. ad macedo. l. 3. et extra de presby. non bap. c. 2. et 3. A. hoc dictum a Host. Et si fuit ho-

sti. ut in dicta q. 4. ad fi. B. **Q**uales debent esse littere que dantur clericis peregrinis. R. fm Host. Ad hoc q. suscipiatur i executione ordinum debent esse continere hanc clausulam vel simile. Que gradum ad talem ordinem promouimus. 73. dis. in noie parisi. et ca. se. Et hec littere commendatice vocantur seu testimoniales et eo. tue. Si vero ordines vult recipere necesse est q. habeat a suo episcopo licentiam expressam per modum qui habetur. s. ordinatoz. s. 6. et 7. A. Idem in su. e. ti. q. 7. Et advertendum q. si aliquis ab bates archidiaconi. vel alij inferiores plati habent ius instituendi in aliquibus ecclesiis et instituunt clericos alterius episcopi. non valet huiusmodi institutio. Immo episcopus diocesanus potest eum removere nisi eum taliter instituto voluerit dispensare extra. c. c. si fm Ray. et Host. et in su. eo. ti. q. 6. B.

6. **E**pi et superiores similiter abbates et priores et ceteri presidentes monasterijs qui apud apostolicam sedem promouentur. confirmantur. consecrantur et benedicuntur non accedant ad commissas ecclesias sine litteris aplice continentibus promotionem. confirmationem. consecrationem. seu benedictionem. nec accipiant dictas administrationes et nemo eis pareat nisi ostendant. Aliquod ipsi faciunt est irritum. et ipsi nihil precipiunt de puenibus. et illi qui eos recipiunt vel eis obediunt sunt suspensi a beneficijs ecclesiasticis. Et idem per oia si dicti plati recederent de curia non preestito iuramento fidelitatis. ut in c. tuag. Bonifacii octavi. que incipit. Innuoce.

Periurium qd sit.
R. fm
magistrus siliarum et Ray.

Periurium est mendacium iuramento
firmatum. Sed et Tho. fa fe. q. 93.
dicit qd falsitas est de ratione periurij.
addens qd sicut dicit Iero⁹ qdcum
qz illorum iuramentum defuerit. s. veritas. in-
iusticia. vel iudicium piurum est. A. 22.
q. 2. ad advertendum. B. Non in eodem
ordine sed primo qd et principaliter
quod deest veritas secundario aut quod
deest iusticia. Quicquidqz. n. iurat illi
cui ex hoc ipso falsitate incurrit qz ob-
ligatus est ad contrarium faciendum
3° qd deest iudicium. qz cum indifferenter
iurat ex hoc ipso periculo se committit
falsitate incurrendi. A. Idem in su.
li. 1. ti. 9. q. 10.

**Quot modis committit falsitas in
iuramento assertorio.** R. fm Aug.
Tribus modis est ibi falsitas et com-
mittit piurum. Primus est cum quis
iurando loquitur falsum sine intentione
fallendi. qz ipse falsus et credit dice-
re verum. 2° cum loquitur falsum et cum
intentione fallendi. quia et ipse fal-
sum putat. 3° quando loquitur verum
cum intentione in fallendi. qz credit
esse falsum. 22. q. 2. hoies. A. Idem in
sum. eo. ti. q. 21.

**Quot modis committit falsitas si-
ne piurum in iuramento promissorio**
R. fm Ray. Tribus modis. Primus
cum quis iurat se facturum vel dicturum
aliquid illicitum vel inhonestum. 2° cum
et si iurat aliquod licitum tamen absque
necessitate sed cum solennitate. 3° quan-
do hoc ipsum facit et sine solennita-
te. ut in iuramentis quotidianis ex qua-
dam mala consuetudine. ut per deum
ibo cras ad ecclesiam vel aliquid si-
mile. vel etiam cum huiusmodi iu-

ramenta sunt ex loco. In omnibus
predictis statim cum iurat perit. 12. q. 4. qui sacramento. Sed intel-
lige large. ut in. 1. q. dictum est. A.
Idem in dicta. q. 21. Et ad predicta
facit predictum. c. ad advertendum
22. q. 2.

Periurium sit peccatum mortale
R. fm Tho. fa fe. q. 98. Ex suo ge-
nere peccatum est mortale. qz impor-
tat contemptum dei. nec excusat a pec-
cato mortali non implens et quod
coactus iuravit. Potest in per auctori-
tatem pape ab obligatione iuramenti
absolui preferim si coactus fuit ta-
lii metu qui cadere posset in constan-
tiam verum. A. De hoc. s. iurare. s. 14.
et s. iuramentum. i. s. pe. cum adduce
B. Minor in omnia imponit tali.
Ite non excusat a mortali peccato
qui iocose periurat qz non evitat di-
vinam irreuerentiam imo contra ad ali-
quid magis auget. Similiter et ille
qui ex lapsu lingue iurat. si quidem
advertat se iurare et falsum esse quod
iurat non excusatur a peccato mor-
tali sicut neque a dei contemptu. Si
autem non advertat non videtur ha-
bere intentionem iurandi. et ideo a cri-
mine piurij excusat. A. Idem in su.
eo. ti. q. 12. vbi et additur qd cum ma-
le iurat. qz quis verum sit. sine causa tamen
iurat non semper est mortale sed Tho.
Nam sicut dicit Ray. Si iurat in
cuius sermone aliquid licitum puta cras
ibo ad ecclesiam vel huiusmodi. sic
sit in quotidianis iuramentis ex qua-
dam levitate. veniale est. 25. dis. s. cri-
minis. Quod potest intelligi quan-
do ista levitas procedit ex surrep-
tione non procedente ex notabili
negligentia. Alias secus cum sit con-
tra secundum decalogi preceptum
113

vt notat Nicola⁹ de lyra sup Exo.
20. Et satis facit dictū. c. aduertē
dum. Subdit autem Ray. Si vō
licitum sine cā iuratur sed cū solē
nitate et indiscrēte mortale ē. B

4 **C**urū excuset a peccō mortali qū
iurat falsū quod creditur esse verū
R. fm Pe. Quando iurat falsū
iuramento assertorio et iurans cre
dit verū. siquidē adhibuit debuit
diligentiā nō est mortale. Similit
et qū iuramentū fuit pmissoriū si
ppter legitimū impedimētū omi
titur impleri. excusat falsē a mort
li. A. Idem in dicta. q. 22. B. Sed
quid faciet qui ppter metū iurauit
se aliquid daturū vel faciurū vide
s. iurat. s. 15. q. incipit. Quid d eo.

5 **C**urū piurius sit grau⁹ peccū qū
homicidiū. R. fm Th. in quolibet
Sicut apłus dicit ad Heb. 6. No
mines p maiores suos iurāt. et ois
piouerbie eorū finis est iuramentū.
Frustra aut in cā homicidij cōtro
uerbie finis esset iuramentū si hōi
cidij esset grauius qū piuriū. Pre
sumeret. n. q. q. maiore culpā. i. ho
micidij cōmisit nō vereret minore
s. piuriū incurrere. An ex h ipso q
in cā cuiuslibet peccī deserit iuramē
tū. manifeste ostendit qū periuuriū
p maximo peccato d3 hñ. Neq3 i
merito. q3 periuurare nomē dei be
nedicti videtur quedā negatio no
minis diuini. Unde secundū locū
post idolatriā peccatū periuuriū te
net. vt ex ordine preceptorū p3.
Sed et apnd gentiles iusiurandū
erat honoratissimū. vt dñ circa pñ
cipiū metaph. Sed qū homicidiū
grauius punit in ecclia rō ē q3 gra
uius nocimētū interdū hōib⁹ inn
net et ex minori culpa. in fm iudici

um dei mai⁹ peccū graui⁹ punitur.

A. Idē in sū. co. ii. q. 23.

Curū peccet qui ab aliquo exi
git iuramentū. R. f3 Tho. fa fe. q.
88. Qui exigit iuramentū vt psoa p
uata et h facit q3 nescit s3 dubitat d
veritate fm q3 Aug⁹ dicit non pec
cat. s3 tñ ex humana tentandē. i. ex
infirmitate humane natur pcedit.
Si autem scit vel pbabiliter credit
eum falsū iuraturū et cogit iura
re. homicida est. Mā f3 Aug. Ille
de suo piurio interemū se. S3 iste
manū interficientis inipssit. A. Ad
hoc. 22. q. 2. ille q. 2. c. se. vbi habet
hoc dictū Aug⁹. B. Si aut aliq3
exigat iuramentū tanqū psoa pu
blica fm q3 exigit ordo iuris nō vi
detur esse in culpa siue sciat verū
iuraturū siue falsū. q3 non videtur
ipse exgere sed ille ad cuius instā
tiā exigit. A. Con. predicis Ray.
et glo. eius. vt in sū. co. ii. q. 24. B

Que ē pena piuriū. R. f3 Ray. 2
Debet f3 canones grauis imponi
penitentia. cū circumspect3 circūstā
tijs magis vel minus aspera ē ipo
nēda. A. s. non minor q3 p homici
dio sponte cōmisso. 22. q. i. predicā
dū. B. Itē piuri sunt infames. 6.
q. i. infames. et c. quicūq3. 22. q. 5. si
quis conuictus. A. Ibi etiā cōtra
causantes periurium dñ. Siquis
conuictus fuerit alios ad falsa te
stimonia vel periuiria iraxisse vel
quacūq3 corruptione pecunie solli
cuisse ipse quidem vsq3 ad extimū
vite nō cōmunicet. Si vero qui ei
in periurio consensisse probantur
ab omni testimonio sunt remouen
di. et fm legem infamia notabunt.
Et fm Tho. fa fe. q. 98. arti. 3. i iu
ramēto assertorio quis non efficit

infamis ipso iure sed solum per se-
ntentiam diffinitiuam contra iuran-
tem latam in causa accusationis.
Frangens vero iuramentum pro-
missorum solemniter factum ipso
iure fit infamis. quia i potestate ip-
sius maiet postq iurauit vt det suo
iuramento veritatem. quod non p-
tingit in iuramento assertio 210 Hos.
autem videtur sentire q periuus
indifferenter sit ipso iure infamis.
vt in su. eo. ti. q. 25. Contra quod e-
c. testimoniu ex de testi An dictum
Tho. videt probabilis. B. Nec
amplius ad testimoniu debet ad-
mitti. vt dicto. c. quicunq. 7. 22. q.
5. paruli. non obstante q egerint
pniam ex de testi. testimonium. A.
In dicto. c. quicunq sic dicit. Qui-
cunq sciens se periurauerit. 40.
dies in pane et aqua et septie seque-
tes annos peniteat. et nunq sit sine
pnia et nunq in testimonium reci-
piatur communionem tamen post
hoc recipiat. Item hostie. dicit q
ex quo semel probatum est periur-
rium contra aliquem etiam in mo-
dum exceptionis repellit eu a testi-
monio semper. et in alio iudicio lz
glo. Ray. videatur aliud sensisse.
vt in dicta. q. 25. Sed p dicto ho.
satis faciunt iura preallegata. B.
Et hoc verum de periurio falsita-
tis. i. qn qs falsu iurauerit. Seco de
piurio ratioe deficientis iusticie seu
iudicij. i. qn qs iurauit i iustiz seu
sine causa. quia ex hoc non videt
repelli a testimonio ex de testi. cog.
c. si.

Quo solenitates adhibite ag-
uat periuriu. B. fm Ray. Quicun-
q iurat per deu multu obligatur.
Qui vo p deu et per euagelia ma-

gis obligat et adhuc magis q istis
adiungit sanctoru reliquias. Et ita
crescentibus solenitatibus crescit
obligatio. Et sicut dicit Tho. fa fe
q. 98. grauius peccatur est si aliqs
solemniter iurans per euangeliz
piuret q si per deu incori i sermo-
ne periurat tu. ppter scandalu. m3
ppter maiore deliberationez. qb3
aliquahter hincinde posuit graui-
us e siqs per deu iurans piuret q
per euangelium. Idem Pe. et In-
no. A. Idem in summa eodem
ti. q. 27.

Quid si aliquis audit aliquem
piurare vide. s. iurare. §. 17. q. inci-
pit. Quid si quis audit. Et multa
ibi ad hanc materia ptinentia. Si
militer. s. iuramentu. i. 7. 2. p totu.

Emutatio

Qua-
liter.
fieri possit pmutatio de benefi-
cijs ecclesiastical. B. fm Ray. Be-
neficia ecclesiastica non pnt ad in-
uice pmutare auctoritate vl pactio-
ne pnt sine symonia. Sz eps si vi-
le ee viderit pot ex officio suo tras-
ferre personas et facere pmutatio-
ne. ita tn q pibus inter se non licet
de hoc pacisci et tractare. vt Inn.
ponit. sz totu exponat et relinquat
i manu superioris. A. Dicit etiam
Inno. q talia possint esse verba ad
epm. Cum ego no possim secure i
ecclesia mea comorari vel pficere
s. ppter diuersitate lingue vel alia
iusta d ca. supplico. vt de mea pbe-
da vel ecclesia alij pvidearis et mihi
pvidearis in alia. Credim? etia q
possit ei dicere. et tali melius cope-
teret mea ecclesia et mihi sua ex d p-
be. iter cetera. Co. host. Glo. antez
Ray. dicit q ptes pnt sine pctio li-

bi iuicē intinmare volūtates suas.
S3 pmiū tui? ē fm̄ Al. vi i sū. li. i.
ti. i. q. 6. S3 ⁊ secū dū sustineri pō
quando talis intinatio sit sine pa
cio ga nec ibi videtur phibitum.
B. Permutatio vō possessionuz
p se nō ē inhibita. qz datur ibi ipa
le p ipali. ex de rez pmiu. ad qstio
nes. Ita tñ q si altera pō pponde
ret. poterit pecunia refundi vt sic
ad equalitatē pmutatiōis puenia
tur. Sed hic nota q h pmutatio ē
quedam aliēatio. vt ex de re. ec. n̄
alie. nulli. Et ideo seruādus ē mo
dus qui dī. s. alienatio. §. i.

Quādo duo volētes sua bñfi
cia permutare libere ⁊ sine fraudē
relinquant in manu epī. nō pnt im
pediri p illos qui hnt lras aplicas
d bñficijs vacaturis. ex de rerum
pmu. l3. li. 6. Et si talia bñficia cō
ferantur alijs. non valet. vt in cle.
ne cōcessiōe. ex co.

Perplexitas ^{alia}

^{ur.}
alia sci vt Ray. ponit. Per
plexitas iuris ē cū aliquis circa il
lud quod sibi occurrit faciēdū vī
non. inuenit diuersas auctoritates
sibi iuicē oppugnātes. Nec pple
xitas p peritoꝝ pñliū ⁊ pirarioꝝ
p cordiā reformāda ē. **A.** De b la
tius. s. pñssor. 2. §. si. i. additōe. **B.**
Alia ē perplexitas facti qñ vt ait
Greg⁹. diabolus suggestiōe sua
plerosqz ita peccare facit. quaten⁹
si pñm̄ fortasse fugere appetant si
ne alio peccato non euadant. l3.
dis. nerui. Et dat ibi pñliū q tunc
minus malū eligat. i. qd al fm̄ se
pñsideratū esset minus pñm̄. Nam
veritate inspicia nō pōt aliqs esse
perplexus. i. necessitate astric⁹ ad

aliquod malū. **Un̄ Aug⁹.** Nasis
ite nunq deus redderet meritiūz
si spontaneū non inueniret homo
habere pñm̄. 23. q. 4. **Abuchon**
donosor. Item Aug⁹. Aliqz adeo
peccatum volūtariū malū ē vt nul
lo modo sit malū nisi sit volunta
rium. l5. q. i. §. i. circa fi. **Con. Tho.**
in. 4. dis. 39. Similiter ⁊ oēs theolo
gi. **A.** Idē in sum. li. 3. ti. 30. q. 9.
B. Si sacerdos celebrans recolit
se cōmisisse aliquod mortale. vide
s. musa. §. 8. Et de tenenubus opi
niones diuersorum magistroꝝ. s.
opinio. §. i.

Personatus .

vide. s. dignitas. §. i.

Perstinacia ē op

^{positi}
tū vitiū molliciei ⁊ virtute
p seueritatis. de quib⁹ habet. s. mol
licies.

Pignus ^{quid sit. R}

^{fm̄ Hosti.}
Est obligatio rei licite p de
bitū facta. Sit aut ad maiore secur
ritatē. qz tutius est pignori incūbe
re q agere in psonā. vt in Insti.
de obli. que ex delict. nas. §. furti.
Un̄ qñ transit in ptatē creditoris
dī pignus. sed si remanet apud de
bitore dicit hypotheca. l3. qñ ad
actionē nō differunt. **A.** Idem in
sū. li. 2. ti. 7. q. 77. **B.**

Quot modis itelligantur aliq
tacite pignori obligata. **R.** s3 **Ho**
sti. **Nullus** modis. Nam si quis
tibi dote pro aliqua pñmiserit oia
bona sua tacite obligant. Item p
restituenda dote vxori oia bona
mariti obligantur tacite et si extra
neus. s. qui mulierem non habet i

potestate dotē p̄fert. **L. de rei vxo.**
ac. l. vnica. de h̄ vide. s. dos. §. 2. et
xi. qui incipit. Quid si maritus.
Item omnia bona p̄ductoris in-
uecta et illata in rustico p̄dio scien-
te dño nisi ad ips̄s iserāt. tacite ob-
ligata sūt dño p̄ p̄sioe. In vrb̄o
autem nō distinguo vtrū dñs sciat
vl̄ nesciat. **L. de locato. l. certi. Itē**
bona tutorum et curatorum tacite
obligant̄ minoribus p̄ eoz officio
aut si non administrauerūt. **L. de**
admi. tuto. l. pro officio. Item bo-
na patris tacite obligant̄ filiis p̄
rebus aduenticijs et p̄cijs eaz. vt
****L. de bonis q̄ liberis. l. cū oportz****
Itē bona matris cōuolantis ad se-
cundas nuptias sunt filiis prioris
m̄rimonijs tacite obligata vt eis re-
stituatur que a priori marito lucrata
fuit. **L. de secundis nup. l. hac edi-**
ctali. §. p̄c. A. Et ibi patet q̄ hec re-
stitutio facienda est saltem p̄ mor-
tem matris cum interim ipsa habe-
at vsufructū. B. Item bona defū-
cti tacite obligantur pro legatis et
fideicommissis. **L. cōia de le. l. i. A.**
Idem i sū. eo. ii. q. 74. B

2 **Que res pignori obligari p̄nt**
vel non. R. fm̄ Hosti. Obligari
possunt tā res p̄ntes q̄ future. vt
fructus pendentes. partus ancilla-
rum. fetus pecorū. et ea que nascē-
tur. ff. eo. et que nōdū. Itē res cor-
porales et incorporeales vt cautōes
et etiam nomina debitorū. ff. eo.
cū conuenit. Itē vsufructus. ff. eo.
si is. Item seruitutes rustice. vt. f.
q̄dū pecunia soluta non sit his s̄
mutibus creditor vtatur. Et si in-
fra certum diē non fuerit reddita
creditori v̄dere vicino valeat. ff.
eo. sed an v̄t. S3 h̄ e caue ab vsu

ra. sicut dicitur. j. §. 7. A. Et ibi pa-
 tet q̄ q̄ ad vsuū talis cōuentio nō
 ualet qz est senerancia. l3 lex p̄mi
 fert in dicta. l. sed an. B. Arbanc
 autēz seruitutes non debent sic pi-
 gnorari. Et rō est ne ex uarietate
 vsus v̄tentiū edificia destruantur
 et inutilia fiant. ff. eo. si is. §. si. P̄i-
 guori autem obligari non possūt.
 vt Hosti. refert. res sacre vt vasa et
 ornamenta. vt. **L. de sacrosan. ec.**
l. sancimus nemini. A. Nisi etiam
superflua vasa habeat et debim̄
vrgeat. B. Et ibi excipitur cā re-
dēptionis capimoz. vt p̄ ea pos-
sint pignorari. vt in textu q̄ sequit̄
A. Neqz aliunde ex rebus mobi-
libus solui possit. vt in tex. qui seq-
tur. B. io. q. 2. hoc ius. Vel nisi in
alijs causis necessarijs in quibus
res ecclesie alienari p̄nt. i2. q. 2. au-
rum videt̄. s. alienatio. §. i. S3 nec
res ecclesie possunt pignori obli-
gari. in Auten. de alie. temp̄bi. §.
et qm̄. coll. 9. Itē liberi hominis
nulla ē obligatio. qz contraria est
libertati. extra eo. c. 2. **L. de ac. et**
obli. l. obes. **L. que res pigno. l. q̄**
filios. in Auten. vt nulli iudi. §. qz
60 coll. 9. In casibus tñ tenet ob-
ligatio liberi hominis. vt in redē-
ptio ab hostibus. **L. de capti. et p̄**
li. reuer. l. si. A. Vbi patet q̄ talis
remanet obligatus quousqz satisf-
ecerit pro precio sue redemptionis
saltem seruitio quiquēnijs. B.
Itē ob necessitatē famus p̄ filium
obligare p̄t. **L. de patri. q̄ si. dis.**
l. 2. et. §. emptio. §. si. A. et ibi de h̄
i additōe. Et idem quod i hoc. §.
notatur i sū. eo. ii. q. 75. B

3 **An siqz res suas obligat̄ intelli-**
gantur futura. R. de p̄ntibus et su

uris sensisse presumitur. **L.** que res
pig. ob. pnt. l. si. Sed intelligit ex
ceptū omne illud qd spālter obli
ga urus nō erat. vt vestes suppel
lectilia q i vsu habebat. et filia. **L.**
que res pig. ob. pnt. l. i. **A.** Ad dua
l. obligatione. cum sequentib. ff.
de pigno. Idem ē notatur in sū.
e. ii. q. 75. **B.** Sed bene intelligā
tur obligata iura et actiones. **L.** d
senten. pas. l. si ademptis. et l. ca
sus. Si vō dicat mobilia et imobi
lia et se mouentia. non ob hoc in
telligant actōes et noia siue credi
ta. **L.** de pto. pigno. l. i. Idē dicen
dū de his qui offerūt ecclesie oia
bona sua. Item qui obligat instru
menta. et de agris et de omnib. q
ibi continentur sensisse vñ. **L.** que
res pigno. ob. pnt. l. 2.

4 **Q**uādiu pign^r remanet obliga
tū. **R.** Quādiu etiā vnus denari⁹
remanet ad soluendum. **L.** de di
stra. pigno. l. qd diu. **A.** Idē i dicta
q. 75. in si. et in dicta. l. qd diu p3 q
pign^r pot ēt vendi l3 maior ps pēij
l3 nō iēgra fuisset soluta. **B.**

5 **Q**uārum ecclesiastici reddit⁹ siue
stipendia possint pignozari vñ ob
ligari. **R.** fm Inno. Non possunt
obligari spālī cōuentōne l3 a iudi
ce p debito canonici et ex cā iudi
cati pnt obligari. ar. **L.** d excepti.
rei iudi. stipendia. ff. d re iudi. cō
modis. Itē Ber. cē de fidelit. p
uenit. Vide. s. locatio. s. vli. **A.** Id
quod hic habetur in sum. co. ii. q.
76. Et videtur intelligendū quan
do aliunde non potest debitis sa
ussieri. Alī nec etiā p iudicē viden
tur posse obligari. vt in dicta. l. si
pendia. **B.**

6 **Q**uādiu pignore sibi obligato

fit vsura. **R.** fm Tho. 2a 2e. q. 8.
Si pignus sit res aliqua cui⁹ vsus
precio estimari potest oebet ille q
mutauit computare vsū illius rei
in estimationē eius qd mutauit.
alioquin idem ē ac si pecuniā accē
peret p mutuo. qd ē vsurariū. nisi
forte esset talis res cuius vsus sine
precio soleat cōcedi inter amicos
sicut patet de libro cōmodato. **A.**
Idem in sum. co. ii. q. 77. **B.** Et
intellige qd sit vsura si vñ pigno
re cōsentiente debitore. Si vero
eo nolente. esset furtū. ff. de furt. l.
pignore.

7 **Q**uid de expēsis factis a credi
tore in pignore. **R.** fm Ray. Cre
ditor potest exigere vel cōpensare
non solū expensas quas fecit colli
gendo fructus. sed etiam quas fecit
bona fide circa rem pignoratam
puta colendo fundū vel pascēdo
iumentū. et hoc nisi fuerint imode
rate. **A.** vel etiam tāte q earū occa
sione debitor nō possit rem redie
re. vt in. l. de qua statim. Et idē qd
hic notat in sū. co. ii. q. 79. **B.** ff.
de pigno. ac. l. si seruos. Sed fru
ctus quos pcepit vel pcepere dñi
it cōputabit in sortem. **L.** d pigno.
ac. l. 2. et cē eo. cū contra.

8 **Q**uid si pign^r perijt vel deterio
ratur. **R.** Si sine culpa creditoris
perijt vel deterioratum est nō tene
tur. Et nihilominus debitor tenet
soluere debitum nisi actū sit q a
missio pignoris liberet debitore.
Si vō culpa creditoris tenet cre
ditor. **L.** d pigno. ac. l. 2. 4. et 5.
A. Idem in sum. co. ii. q. 80. **B.**
9 **Q**uid agat creditor habens pi
gnus si paratus computare fruct⁹
in sortem pōt residuū debiti. **R.**

fm Ray. Potest quidē pecunias
mutuā p actionē psonalē petere
L. de pig. ac. l. q̄uis. 7. l. distrac̄.
Item pōt pignus alteri pignora
L. si pignus pignori. l. i. 7. 2. Sed
nūqd possit pignus vendere ha
bes inst. §. A. Idem qd hic nōtur
i sum. eo. ii. q. 78. B

10 Cuiū creditor cui nō soluit pos
sit pignus vēdere. R. fm Ray. Si
pactū fuit q̄ possit vendere certo
tempore vel modo uel persōe uel
preco debet creditor denunciare
debitori 7 postea poterit uendere
fm formam cōuentā 7 non aliter.
Si vō pactū fuit de nō uendendo
non poterit uendere nisi post tri
nā denūciatōnē factā debitori ut
soluat. 7 si nō soluat postea possit
uendere. S3 si uēderet ante tene
tur furti. Si vō nullū pactum fuit
sufficit una denūciatō. 7 postea
elapso biennio. A. f. a denūcia
tōne uel a snia iudiciali numeran
do. ut in l. si. de qua. §. B. poterit
steri uenditō. Probanur hec. ff.
de pigno. ac. l. si cōuenit d̄ distra
hēdo. L. de iure. do. ipetra. l. si. A
Idē i dca. q. 78. B

11 Quid si pignore uēditō credi
tor minus accepit q̄ erat debitū.
rñ. Si hoc uēdidit bona fide pōt
agere ad residuum. Et si plus ac
cepit tenet restituere debitori. L.
de iure do. impetra. l. si. A. Idē i
sum. eo. ii. q. 81. B

12 Cui 7 p̄ quē dat actō persecutua
pignoris siue hypothecaria. rñ. f3
Hosti. Datur creditori p̄tra quēli
bet possessore. ff. co. l. pignoris. 7
l. d̄bitore. ita qdē q̄ si possessor h3
tūlū lucratuū tē creditor h3 ele
ctōnē utrū agat psonalit̄ p̄tra d̄bi

torē l̄ hypothecarie p̄ possidentē.
L. co. distrac̄. 7. l. p̄secutōnē. Et
idē si h3 tūlū onerosū si fuit frau
dis p̄sciūs. §. q̄ sciebat rē alijs ob
ligatā. S3 si n̄ fuit fraudis p̄sciū
pōt creditor p̄ eū agere quousq̄ e
gerit cōtra debitore 7 fideiussores
7 mādatores. 7 postea agi poterit
p̄ pigno 7 possessores. A. Idem i
sū. eo. ii. q. 81. B

13 Cui 7 p̄ quē dat actō pignora
cia. rñ. fm Ray. Pōt agere debi
tor uel heres ei⁹ p̄ creditorē uel he
redē ei⁹ uel aliū si forte creditor rē
sibi pignoratā i aliū trāstulit. nam
7 iste possessor tenet computare i
fontē nō solū fruct⁹ quos ipse perce
pit sed et oēs quos anteriores p̄
ceperūt a tpe primi contractus. 7
sic soluto residuo restituere debz
pignus. ex eo. cū cōtra. A. Idem
i dca. q. 82. B. De pignoratōnib⁹
quē uocantur rep̄salie uide ista
rep̄salie.

Irata Pirata oēs
ter in anno
ab ore s̄mī pontificis ex
cōicant. vi hosti. referi. 7 ita ē. A.
Idem ē notat dñs An. de bu. cuz
Jo. an. in. c. ex cōicationi. ex d̄ ra
ptoribus.

Lacere Utrū vel
le placef
sit peccatum. vide. §. adu
latio. §. pli.

Pollutio Utrū p
pollutō
nē in sōnis amittat virgi
nitas. rñ. fm Al. Mō eo q̄ uolūtas
7 deliberatō nō imēdiatē volup
tati cōitus cōiūgat. A. Nisi sequa
tur placitum. An̄ vi notat i sū. li. 3.
ut. 3. q. 22. Al. dicit q̄ si placet de

lectatio pollutiōis nocturne ante
vel post credo q̄ v̄gitas ē amissa.
Idē credo de eo qui cāz hūic pol
lutioni dat in vigilia p̄ p̄sensum in
turpē delectatōez vel actū. q̄ tunc
hec duo p̄ungūt i rōe vni⁹ p̄cti.
Et sicut pollutio p̄sequēs p̄m s̄o⁹
alter i vigilia corripet v̄ginitatē.
sic ē t̄ h̄. S̄z si p̄ veniale negligētiā
circa delectatōes carnales vel re
pletōem cibi siue por⁹ vel p̄ aliud
sile eius det occasio p̄ter intentōez
non credo v̄ginitatē amitti. Et ad
dū Al. dicens. Pollutōez aut ap
pellam⁹ eā solā q̄ ē p̄ amissōez se
minis. Hoc dī tō dixi q̄ triplex hu
mor: de mēbris genualib⁹ fuit. s. se
men vrina t̄ humor silis semini q̄
ē medius iter semen t̄ vrinaz t̄ di
stulat interdum pp̄ solū tacitū seie
vel pp̄ auditū aliq̄ turpiū. Sed p̄
solā seminis resoluiōez amittit vir
ginitas. q̄ ip̄a sola supplet locum
coitis vel p̄plet eius delectatōem.
h̄ ibi. B. Atz pollutio nocturna i
pediat cōionē vide. s. cōicare. s. s.
C. Atz pollutō q̄ t̄n somnijs icipit
t̄ in vigilia terminat s̄t peccatūz.
R. fm̄ Tho. in. 4. dī. 9. Pollutio
q̄tū ad rōnem merui vel demeriti
magis indicat fm̄ p̄ncipiū qd̄ est
in dormiendo q̄ fm̄ finē qui ē in
vigilando. q̄ corp̄alis motus non
p̄tinet ad meritū vel demeritū. nisi
q̄ a voluntate causat. Ex quo enīz
excitatus ē motus i dormiēdo nō
subiacet voluntati vigilantis v̄leri
us nec reputat̄ emigilasse quousq̄
p̄fecte vsq̄ liberi arborij recupera
uerit. Pōt t̄n p̄ungere q̄ in ip̄a vi
gilatōe p̄ctm̄ oriatur si quidē pol
luto placeat p̄ delectatōez. qd̄ qui
dem erū veniale p̄ctm̄ si talis pla

centia sit ex surreptōe. mortale autē
si sit cū deliberatō p̄sensu precipue
euz appetitū futuri. Ip̄a autē post
placencia non facit p̄teritaz pol
lutionem p̄ctz. Qd̄ si placeat vt na
ture exoneratio vel alleviatio pec
catum non creditur. A. Idem i sū.
li. 3. ti. 34. q. 74. Et aduertendū q̄
pollutio nocturna in se non habz
peccatum cum non subiaceat iudi
cio seu potestati rationis. Pōest
autē habere in sua origine mortale
vel veniale secūdum qualitātē rei.
unde oritur. s. cogitatōis seu cra
pule. ut colligitur ex dictis p̄ Tho.
sa se. q. 154. ar. 5. Itēz t̄ in suo ac
cidente. s. per p̄placencia vt p̄ta
cum est. B.

Pulus Quor hoies

faciunt pplm̄. R. Decē. 10.
q. 3. vmo. A. Ibi hoc notat gl. B.
sicut duo faciunt p̄gregatōem. ex s̄
elec. c. 1. t̄ tres collegiū. ff. de verb.
sig. Heratius. t̄ t̄n reit̄ct i vno. ff.
qd̄ cuiusq̄ uniuers. no. l. sicut muni
cipiū. 10. aut aut. 10. faciunt turbā
ff. ut bo. rap. l. si. s. i. A. Immo. l. p̄
tor. 2. s. i. Et ibi d̄f q. 10. uel. 10. fa
ciunt turbam. B. Quatuor autē ul
quinq̄ porci. uel decem oues faci
unt gregem. ff. de abigēis. l. oues.
A. Itēz in sum. li. 3. ti. 30. q. 15. ubi
ē ex hoc arguit q̄ pōt dici pplm̄
scandalizari q̄n decē graues t̄ ho
nesti de pplō scandalizantur. l. 3 in
pplō sint etiam mille. B.

Portio cano

nica. De portōe canonica
circa sepulturas vide. j. sepulmra
3. Item de portione legitima filio
rum t̄ heredum. vide. s. legitima

per totum.

Postulatio qd sit.

R. secundum Hosti. Licet
Boss. dicat q postulatio ē grē pen
tio. ar. extra eo. bone. Tu dic q po
stulatio ē alicuius persone que eli
gi. phibet non pp uitium sed prop
ter defectum quatenus postulatus
non omnino inhabilem reddit ad
puidēdum ecclesie cōcoris et cer
ta capituli petitio. **A.** Idem in sū.
li. 3. u. 26. q. 13. **B.**

Quis sit postulandus uel non.
R. fm Hosti. In primis quidem
non pōt postulari criminosus. pu
ta pūrus. homicida. uel inobedi
ens. Tales enī nec eligi nec postu
lari possunt ex eo. c. i. et 2. Itē non
pseffus tacite uel expresse non po
stulatur in regularem prelatum si
cut nec eligitur. extra de elec. cum
cām. et c. cum ad nostram nisi ne
cessitate instante. qz tunc posset dū
modo irregularis fuerit ppetenter in
structus. sicut pōt colligi. ex de ele.
cum monasteriū. et c. officij. §. si.
Itē non postulatur epilenticus si
cut nec eligitur. extra de elec. cum
inter canonicos. nisi forte sit libe
ratus ita qz iam p annum fuit liber
33. dist. cōiter. **A.** Et ibi p3 qz si talis
cecidit cum clamoribus seu ue
xationibus. in ppetuū non admit
tatur. **B.** Item nec mutilatus qz ta
lis oīo inhabilis ē. ex de corpo. ui
ti. exposuisti. De hoc. j. minar⁹ cor
pore. §. 2. et ibidez de multis mīis
corporalibus per totum. Itē nec
bigamus uel irregularis qz talia et
similia omnino inhabiles reddūt.
Nō si talis defectus ē qui non red
dūt oīo inhabilem. admittitur po

stulatio. ideo postulari pōt si dsee
tus sit in etate. ex eo. **A.** s. de elec.
B. cum nobis olim. §. pe. et vl. Itē
si defectus sit in ordinibus. Nam
ad omnes dignitates habentes cu
ram postulandus ē q n ē in sacris.
ex de elect. dudum. i. §. si. extra de
era. et quali. a multis. Itē si sit de
fecus in natalibus. extra de elec. i
notuit. Item si sit eps. ex eo. c. fin.
Et si talis eligeretur. non valeret.
ut ibi habetur. **A.** Idem in dicta
q. 13. **B.**

Quāz cleric⁹ aliene dioceſi sit po
stulandus uel possit eligi. **R.** scdm
Ber. extra de elec. et si unanimi.
A. Hoc. c. non vī ibi haberi. **B.**
Quāuis elici n possint dimitte ec
clesias suas sine pſensu epor⁹ suoz
nihilominus eligi possunt sine in
sua siue in aliena dioceſi. ex d. ele.
cū inter canonicas. **A.** Hoc nōt
gl. i. c. innotuit. ex de renun. et addit
qz si eps malicioſe denegauerit li
centiā ppeilēdus erit p suū supio
rem. ex de iure pa. nullus. Et idēz
nō. in. d. q. 13. **B.**

Quāz religiosus debeat postula
ri uel eligi. **R.** Diverse fuerūt hac
tenus opiniones. Nōdie tenetur i
distincte qz siue in suo monasterio
siue extra siue et ad epalem digni
tatem eligi debet ut notat p Joh.
an. ex de elec. nullus li. 6. **A.** Et in
dicto. c. nullus. vī expresse colligi.
ubi et dī q nullus pōt eligi in pla
tum religionis nisi fuerit expresse
pseffus. **B.**

Si aliquis eligat postulando uel
postulandū uel in postulandū uel
postulet eligēdū uel eligēdū uel in
eligēdū et h⁹. hēs. s. electio. i. §. 18.
qui incipit. In omni.

5 **¶** A quo sit aliquis postulandus. **R.** Si sit eps a papa postulandus ē. ex eo. c. si. Si vero patiat defectū in ordine vel etate dicitur postulari ab eo qui in hac parte dispensare potest. Unde si aliquis. 10. annorum postuletur ad dignitatem sine cura. ab episcopo potest postulari. Si cum cura a papa. vi. s. dispensatio. §. pe. et si. Si vero sit defectus. quia ē clericus aliene diocesis vel subest alteri ut religiosus et huiusmodi. non oportet quod postuletur. sed eligi potest. ut dictum ē. §. 3. et 4. **A.** Ad hoc potest reduci quod notatur in sum. eo. ii. q. 13. **B.**

6 **¶** Quis potest postulare. **R.** s. Host. Qui et eligere potest. ex eo. bone. 2. §. ceter. et per totum. ex de elec. innotuit. et valet siue admittit postulatio si pcoris fuerit. s. si ab omnibus fiat. vel saltem si due partes consentiunt. quia nunc id ē ac si omnes pcoridarent. aliter non facere admittit. ex de elec. scriptum. §. si. nec requirit forma concilij. ex de elec. q. pp. s. ut fiat per modum scrutinij et formatōis decreti. **A.** i. fm formā dicti. c. q. pp. **B.** Quis fm quosdā requirat et iur? sit. **A.** Ad hoc facit quod habet in sum. eo. ii. q. 15. et se. **B.**

7 **¶** Quis ē effectus postulationis. **R.** Quia postulatio admissa tamquam rite facta poterit postulantis confirmari ac si electus fuisset. ex de elec. cum monasterium. **A.** et sic servat curia ad vitandum circuitum. et nos servare debemus. s. de ordine iuris videtur ut per postulatioem prius quod habilitetur ut possit eligi. exinde confirmari fm Host. et Host. et in sum. c. ii. q. 17. per. c. innotuit in si. ex de elec. ubi si vult bene pbari quod talis sit ordinis iuris. **B.**

¶ Atque per postulationem aliquis ius acquirat postulari. **R.** fm Jo. an. super. 6. Si postulatio concors fuerit vel saltem a duabus partibus sancta pendet quid ē a gratia generali s. tam fm quosdā per potest confirmatio. ex de elec. cum monasterium. et c. officij §. si. Et si tale admiserit superior dicitur facere gratiam. si non admiserit facit iniurias. ff. de aq. quot. et esli. §. pe. Si autem non sit facta in pcoridia vel a duabus partibus s. ex causa. tunc dependet a gratia speciali. ex eo. postulatioem et c. bone. **A.** ut per in sum. eo. ii. q. 15. Hosti. dicit. Quicquid alij dixerint sic distinguo. aut duo postulant aut unus postulat. et alius eligit. Si duo postulantur. aut in alterum perveniunt due partes capituli et postulatio fit ex causa. puta per vergentem necessitatem aut evidentem utilitatem ecclesie. aut alter istorum deficit. In primo casu acquirat ius postulatioibus adeo quod et confirmatio per potest. ar. extra de elec. cum monasterium. s. non acquiritur ius postulatio nisi fuerit superiori postulatio prentata. tunc enim ius sibi acquirit. Non tamen ager postulatus ne presumptuose se igerere videatur. ar. ex de elec. qualiter verum in modum denuntiatiois forte admittet. ob utilitatem ecclesie. ar. extra de elec. publicato. Ad si neuter duorum postulatoz habet duas partes vel habet s. non sit ex causa. non iuri s. gratie innuit. Si autem unus eligit et alius postulat. et in postulatus due partes conveniunt et sit ex causa pferitur postulatio et vincit electioem. extra de elec. scriptum. Ad si unus de duabus partibus de faciat vel causa non subest electus obinet. ut in. d. c. scriptum. Et hec vera si persone sunt idonee. alio qui per

sona idonea electa pro personam
postulatam minus idoneam quibus
duas ptes habeat obtinebit. extra de
elec. dudum. l. 1. §. si. et dictio. c. scrip-
tum. B.

9 **C**um postulatē variare possint
R. fm Dost. Variare pnt re integra
e. quousqz nuserint p. pfirmatōe
petenda. Aliq in dicunt q. non. sic
de electōe. vi. §. electio. l. 1. §. 15. qui
cipit. Publicatio. Si in postulatēs
et supior. a quo postulat. concorda-
rent possent resiliere non obstat p.
traditōe postulati. A. Idem i. su.
eo. ti. q. 10. et 19. B.

10 **P**ostulati a papa qui patiuntur
in ordinibus vel etate defectu tenentur
in magna pte servare pstitutōz
extra de elec. cupientes. de qua dic-
tus §. electio. l. 1. §. 4. A. Hoc pro-
batur in. d. c. cupientes ad si. vbi et
p. q. idē ē de oibus alijs postulatj
piterq. de his qui sūt alligati alijs
ecclesijs. B.

11 **C**um eps postulatus debeat con-
sentire. rñ. fm Jo. an. li. 6. Eps po-
stulatus ad aliam ecclesiam sic debet
rñdere. Nec pscntio nec dissentio.
sed in hoc voluntati dñi pape me
suppono. ad hoc. g. q. 1. in scriptis.
A. Hoc satis v. pbari in. d. c. cupi-
entes. ad si. B.

12 **P**ostulatio siue postulare fm
iuristas ē desiderij sui siue amici
sui in iure apud eū qui iurisdic-
tio pceest exponere vel alterius de-
siderio pdicere. ff. de postu. l. 1. Et
de ista postulatione habes multa
3. q. 7. §. tria.

Prebenda ^{ad}
^{sus}
benda siue canonica. rñ. f. 3
Dost. Prebēda ē ius picipiendi

puēus i ecclesia ppetuo tāq. vni de
collegio. et nascitur ex canonica sic
filia. q. ex quo alijs h3 canonias
d3 habere et pbenda3. extra eo. c.
relatuz. Prebenda igit proprie p-
sistit in fructu pceptoe. Canonica
aut in iure alicuius q. in canonicū
receptus ē. ad quod ius postea pti-
net pbenda. stallus in choro. vox i
capitulo. vi. in. d. c. relatuz. A. Idē
i sum. li. 3. ti. 13. q. 17. B. Dignitas
vō quid sit. vide. §. dignitas. et ibi
quid psonatus.

Curum in receptione canonico-
rum et collatione prebendarum ab-
sentes canonici vocandi sunt. rñ.
Si cōmode fieri valeat vocandi sūt
nisi consuetudo habeat eos ad ta-
lia non vocari. al. quod in eorum
absentia fieret eis instantibus irri-
tari debet. extra eo. cum in eccle-
sijs li. 6.

Receptum.

vide. §. obedientia. l. 1. 2. 3. et
4. capi.

Redicator.

Sciēdū q. offm pdicatōis
oibus laicis ē interdictum. extra d
hereti. sicut i vno. Itē n d3 admitti
ad pdicadū q. dicit se p vtiōez mis-
su3 a dō nisi pber. sicut et moyses
pbanit miraculo. d. psc. dis. 2. re ve-
ra. S3 tñ sufficit ad pbatōez bono-
rū testimonij. Vñ neq3 clic^{us} admittit
nisi mittat. extra d here. cū ex iūc
to. §. 1. Epi vero vbiq3 pdicat pnt
nisi ab alieno epō i ei^{us} diocesi pro-
hibeantur. Nullas ali^{us} pōt. nisi ab
aplica sede vel ab epō loci hāc ha-
beat potestātē. extra d hf. excoica

mus. §. q. vero. Et si p̄dicat i mor-
tali pctō mortaliter peccat. vt pōit
Tho. i. 4. di. 19. Sed an teneat esse
p̄fessus. vide §. p̄fessio. 2. §. 5. A. Et
ibi latius in additione. Et indez qđ
in hoc p̄cipio notatur in sum. li.
1. ti. 5. q. 19. fm̄ Dostu.

Officiū p̄dicatoz ē p̄cipuum in
ecclia dei. extra de heres. cū ex iū-
cto. Et multis priuilegijs dotat. ex
de sta. regu. q. dei umorem. ex d̄ ex
ces. pla. nimis. 1. 7. 2. A. In his ca-
pitulis d̄ specialiter de priuilegijs
p̄dicatozū 7 minorū qz p̄dicatoz
ordo 7 fratrū minorū tanq̄ fideles
clypei orthodoxe fidei speciali sūt
hodie priuilegio decorati s̄z hos.
7 in dicta. q. 19.

Predicator debet habere tria
p̄cipua p̄io vt sit iteri⁹ caritate ar-
dēs. i. Cor. 13. Si liguis hoīum lo-
quar 7 angeloz caritatē aut nō ha-
beam factus sum velut es sonans
aut cymbalum tinnēs. 1. vt sit exte-
rius vita lucens. Greg⁹ in omel. d̄
decē virginibus. Lutus vita d̄spi-
citur restat vt eius p̄dicatio contē-
nat. 3. q. 7. §. porro. Mā qui bene p̄-
dicat 7 male viuīt. deū instruit quō
eū p̄dēare debeat. 40. dis. multi.
xi. q. 3. p̄cipue. 3. vt sit ad actū p̄di-
cādī cōpetens. In quo quatuor sūt
ei attendenda. primus ē tempus. s.
aptū. An̄ super illud. 2. Thimo. 4.
p̄dica verbum iusta opportūe im-
portune. aut Greg⁹. Dicturus ipor-
tune p̄misit opportune. qz apđ au-
ditoz mentes ip̄a sua vilitate se d̄-
strui si habere opportunitatem i-
oportunitas nescit. 44. dis. si rector
in fi. Scđm ē locus. qz fieri debet
p̄dicatio vel in ecclia vel in alio
publico 7 honesto loco non autēz

in priuatis locis vel domibus 7 p̄
occulta conuenticula laicorum. ne
forte oriā suspitio heresis. 30. dis.
siqs cē. Bath. x. Quod in aure
audistis p̄dicate super tecta. extra
de hereti. cū ex inuincio circa p̄i-
cipiū. Tertiū ē qualitas audiētium
Mā sapientib⁹ 7 doctis alta 7 p̄-
funda predicare potest. simplicib⁹
vō pauca 7 plana. i. Cor. 2. Sapiē-
tiam loquimur iter perfectos. Et. j.
Cor. 3. Lac vobis potū dedi non
escam. Mōdum enim poterat 7 ē.
Item infidelibus secreta fidei non
sunt predicanda nisi forte signa ap-
parerent qz vellent conuerri. 7 tūc
cum cautela. 42. dis. in mandatis.
Quartum ē qualitas dicēdorū. s.
vt vtilia doceat. Psal. 48. Ego dñs
docens te vilia. Mō itaqz fabulas
aut grāmaticalia 7 huiusmodi. 86
dis. cum multa. A. Nec vident fuis-
se dicta Ray. vt in sum. li. 3. ti. 9. q.
i. B. De quēstuarijs predicantib⁹
vid. j. quēstuarij. Quō p̄dicatores
possint cum excoīcatis p̄dicare 7
ab eis recipere. vide supra excoīca-
tio. 6. §. 3. 7 cum raptoribus. j. re-
solutio. 5. §. si.

Predo dicitur q̄cū-
qz alios p̄da-
tur iuste. Et possumus q̄tū
ad presens quatuor modos pone-
re. In primis qdem dicitur p̄do-
nes qui viatores expoliant rebus
suis vt d̄ supra laico. 2. d̄ p̄do
miles qñ accipit 7 tollit a personis
vltra stipēdia sibi constituta. 18. q.
1. militare. 3. sūt predones p̄clati
qui vt p̄curationē ip̄endant lega-
tio vel filēs expensas faciant pl⁹ ex-
torquent a subditis q̄ soluant. ex
de inu. cc. quia pleriqz. 4. dicitur

predo index siue officialis pecuni
as id debite accipiens. *L. ad. l. iul. re
pe. omnes. hec hosti.*

Que pena p'donis. *R. f.3 Ray.*
Eadem pena e' predonis que r ra
ptoris cu' vierq; raptor su. Et ideo
quos par facinus coinquat pena
debet sim. lis comitari. *is. q. 3. sac.
vide. f. raptor. l. 1. §. 1.*

Relatus *q'lis eē*
collige ex r'gula ap'lica quā
habes s. ordinādu. *§. 1. Itē plura
pertinentia ad platos s. eps. 1. §.
correctio. 1. 1. s. obediētia p totuz.*

Resbyter *quef*
cerdos. Itē s. confessor 1. 2
sessio p totum. Itē et supra. eucha
ristia. 3. Item etiam supra missa.

Rescriptio *qd*
fit
R. . Prescriptio vel vsuca
pio e' acquitio domini p stinatio
nem possessionis temporis a lege
diffinita. *ff. de vsucap. l. 3. Et pprie
qdem prescriptio e' i mobilib'. vt
i domo 1. in agro. Dabet etiā locū
i rebus ico: potalibus. vt i seruut
tibus actionibus 1. huiusmodi. ex
tra d' causa pos. 1. pprie. cū ecclia.
16. q. 3. quas actōes. Vsucapio ve
ro e' de mobilibus 1. complet triē
nio sed prescriptio requirit maius
tempus. vtiā dicitur. *A. Ad p'di
cta facit i Insti. de vsucap. in prin.
B. al' vero quicquid de prescrip
tione dicitur. 1. de vsucapione in
telligi debet.**

Queres p'scribi pnt vel que nō
possunt. *R. Enāliuer oēs res 1. oē
ius p'scribi pnt. ex eo. ad aures. L.
de p'scrip. 30. vel. 40. an. sicut i rez.*

Excipiuntur q'dam. In primis q'
dem in criminibus nullo tēpore p
scribit s; potius ex diuturnitate tē
poris augent' ex d' symo. cū i ecclē.
34. q. 5. qd deo. Item nō prescribi
tur s; obediētiā visitationem 1.
contra pcuratōnem que rōne vi
sitationis debet. ex eo. cum nō lice
at. 1. c. cū ex officij. ex de cens. cū
istantia. Et talia quidem non p'scri
bit subditus. q; ea debet plato. Ali
us tñ potest talia prescribere vt pu
ta abbas vel alius prelatu prescri
bit contra ep'm circa subditos ei'.
Et sic dicit Inn. in hoc casu l; sub
ditus aliquatuer prescribat nō pre
scribit noie suo sed potius nomie
alterius cui de subiectione respon
det. vt in dicto. c. cū ex officij. Itē
ecclie 1. cetera sacra v' religiosa lo
ca decime. primine. 1. oblationes.
nullo iure pnt a laicis prescribi v'
possideri. 16. q. 3. §. potest extra de
prescrip. causam. que. 1. c. si dilige
ti. Et de hoc. s. decime. 3. §. xi. qui
cipit. Atum decime prescribi. Itē
non pōt prescribi limes vel qd ad
heret limiti episcopatuū vel paro
chiap. 16. q. 3. l. 3. 1. c. inter extra de
paroch. sup eo. Ratio ē ne ternu
ni epatuū vel parochiap. cōsūdan
tur. *A. Qd bene colligit ex iurib'
allegatis. B. Limes tñ predioz
pōt prescribi. 16. q. 4. volumus. ex
tra eo. quia. Item nec liber homo
pōt prescribi. 16. q. 3. §. potest. Itē
res publice que sunt in vsu populi
Romani vel aliarum ciuitatuz. vt
vie. platee. pontes. aqueductus 1.
huiusmodi nō p'scribunt. Itellige
nec in toto nec i parte. ff. de vsuca.
vsucapione. L. d' operi. publi. l.
prescriptio. *A. In d'ca. l. vsucapio
m**

nem dñ. Usucapionem recipiunt maxime res corporales exceptis rebus sacris sanctis publicis populi Romani et ciuitatuz. Item liberis hominibus. **B.** Item publice functiones siue ciuiles canon g. s. solui debet reipublice p agris nō pscrībūtur a colonis. vt i dicto. s. potest. Item possessiones agroꝝ nō prescribuntur a colonis. **L.** s. pscrīb. 30. vel. 40. an. male agitur. Item res furtiue l'vi possesse seu ēi que nascuntur ex eis nō pscrībuntur aut vsucapiuntur. vt i **Iust.** de vsu cap. s. furtiue. **A.** Idem qd i **b.** s. notatur i **sum.** li. 2. ti. s. q. 124. scdm **Ray.** et **Hosti.**

¶ Que sūt spēs pscrīptionis. **R.** scdm **Ray.** Omīssis multis alijs due sūt. Una ē. n. longi tps. vt. 10. annoꝝ iter prescīes vel. 20. iter absentes. et intelligūtur pntes q sūt i ea dē puincia. s. hodie debēt intelligi i ciuitate s. **Ac.** vt nōt. **L.** de pscrī. lon. tēp. cū i longi. **A.** In glo. que etiam assignat rationem. qz hodie singule ciuitates hnt sua regimīa sicut olim singule puīcie. **B.** De re vero nō differt vbicūqz sūt. vt in eadē. **I.** Alia pscrīptio lōgissimū tēporis. vt. 30. vel. 40. annoꝝ. et h lo cū hz iter laicos vel priuatas psonas. 16. q. 3. s. pōt. Cōtra ecclīas vero qscūqz necessaria ē pscrīptio. 40. annoꝝ siue priuata psona siue ecclīa cōtra ecclīam prescribat. 16. q. 3. quas actiones. **A.** Et ibi s. dñt vsucapione triennij pscrīptione suū locū habentibus. **B.** et. q. 4. nec decennij. Excipit Romana ecclīa q̄ quam nō prescribitur nisi spacio cēnuz annoꝝ. 16. q. 3. nemo ēt eo. cū nobis. **A.** Idem i **sum.** c.

ti. q. 125. nisi qd ibi notat s. **Hosti.** glo. **Ray.** et **Al.** q. pntes intelligunt qui sūt i eadem puincia. **B.** Quid si possedi rem tuā te pntē p. 5. annos. et demū te absente per alios. s. **R.** Nō ē ppleta pscrīptio. s. sicut duplicat decennij vbi nullo tpe fuit pscns. sic te absente debet duplicari qd de decēnio restabat. vt. **L.** de pscrīp. lon. tē. Auctē. q. si qbusdam. **A.** Idem i dē. q. 125. fm eundem **Hosti.**

¶ Arz i pscrīptione regraf bōa fides. **R.** Sic fm canones. Scdm autē leges requiruntur bona fides i pscrīptione. 10. vel. 20. annoꝝ. **L.** de pscrīp. lon. tēp. in Auctē. male fidei. **A.** Ibi dñ. Male fidei possessor alienante cessat vsucapio et lōgi tps pscrīptio si verus dominus ignorauit suū et alienationem factam. Spectat ergo. 30. annoꝝ defensio. **B.** Sed i pscrīptione. 30. vel. 40. annoꝝ non requiritur. 16. q. 3. s. potest. et ēt eo. vigilianti. **L.** de pscrīp. 30. vel. 40. an. cū notissimū. et. l. siqs emptōis nisi velis dicere leges ipas ēē correetas. et eo. c. vlt. qd pōt papa facere ppter periculum aie. vt s. papa s. pli. **A.** Poti⁹ vid ēt antepli. Et sic ē veritas q dicte leges sūt correete fm **Ray.** **Hosti.** et **Inn.** et **ber.** vt notat i **sum.** eo. ti. q. 130. **B.** Et requiritur bona fides non soluz ab initio sed etiam i qualibet pte pscrīptionis vt in dē. c. vlt. et. c. vigilanti. et de re. iurif. possessor. li. 6. Sed s. leges vbi regrebat bona fides sufficiebat tñ eā ab initio habuisse. vt i dē. s. pōt. et i dē. l. cū notissimū. que vt dixi ppter periculum animarum nō habent lō-

eum. Hec notat Jo. an. super dca
regula. A. Et hoc satis ex pte colli
gitur i dicto. c. si. vbi dicitur. Diffini
vt nulla valeat absqz bona fide p
scriptio tam canonica qz civilis cu
generaliter sit omni consuetudini
atqz consuetudini derogandū que
absqz mortali peccato non pōt ob
seruari. Unde oportet vt qui pseri
bit in nulla parte ipis rei habeat p
sciam lesam aliene. Et si aliqui do
ctores videantur dicere qz prescri
batur debitum spacio. 40. annoz
et ab eo qui sciebat se debitorē. p
telligi vtrum qñ ex hac scientia n
constituitur male fidei puta quia
ex rōnabili causa cogitabat credi
torē sibi remisisse nō periendo per
tam longum tempus cum potuis
set petere si voluissz. Sed i dubio
remittere nō psumitur nisi ex ami
cicia vel parentela vel alia cōiectu
ra aliud ostendat. cū nemo estime
tur rem suā iactare. ff. de pba. cū d
idebito. Item iuris ignorantia nō
facit aliquē bone fidei possessorē.
vt siqs credat pupillum vel illum
qui curatorem habeat possit rē su
am alienare sine auctoritate tutoris
aut curatoris. ff. de vsu. nuncqz. fm
Ray. gl. eius. et Al. i sum. eo. ti. q.
136. Item mala fides veditoris seu
principalis auctoris nocet quo ad
pseriptionem. 10. vel. 20. annoz vt
i Auctē. male fidei. L. d pserip. lō.
temp. Item qñ res suā furto seu vi
posseda nisi postea redierit i libe
ram potestātē dñi. Al. aut mala fi
des auctoris nō nocet pseribenti i
Insti. de vsucap. §. furtive. cum se
quentibus. et notatur i dca. q. 126.
Item siqs habeat psciam dubiā nō
videt bone fidei. qz hec ē bona fi

des vt recipiens credat tradētem
esse dñz vel habere. pbabiliter ius
alienandi. f. qz sit procurator vlti
mator. ff. de v. sig. l. bone fidei. et nota
tur i dca. q. 126. et glo. in. c. si dilige
ti. ex eo. nisi fuisset dubiū scrupulo
sū et nō rōnabile. qz si ei nō cōfēta
tur nō obsistit bone fidei. extra de
sen. exco. inquisitioni.

Cirū ille q cōpleta pseriptionē i
cipit hēc malā fidē teneat restituere.
P. scd3 Hosti. Si ex oī pte p
scriptionis habuit bonā fidē iam
res illa facta ē sua de bñficio iuris.
Unde tūc nō ē dicēdū qz habeat p
scientiam rei aliene sed tñ rei q su
it aliena. Idē Ber. Jo. an. et qua
si oēs. A. vt pz iñ. eo. ti. q. 131. B.
Si tñ qs haberet pscitiā i iurim
et nō posset eā deponē tenere ad
restitutionē. A. Hoc fuit dēz Ray.
vt pz i dca. q. 131.

S
Sed qs dñ possessor bone fidi.
P. Bona fides intelligitur cū aliqs
credit tradētem eē dñm vel habē
ius distrahēdi l3 erret i facto. ff. de
v. sig. l. bone fidei. Et hec bona fi
des psumit nisi pbe3 iurim. ar. ff.
de pba. v. artus. Quqz tñ psumitur
cōtrarium pp denūciationē. L. de
rei ven. si fundū. vel qz merca3 cō
tra leges. L. de agri. et censu. l. quē
admodū. l. xi. vel si emit a pcura
tore meo p collusionē. vel qz emit
a pdigo vel luxurioso cui bōis i
terdēm ē. ff. p emptore qui fundū.
§. qui sciēs. et l. siqs. A. Et ibi dñ
qz emens ab eo q statim in malos
vsus cōsūpturus ē presumit male
fidei. nec ibi distinguit vtrū sit ei i
terdēa administratio bonoz vel n
B. Notant hec ex eo. si diligenti.
Idē Jo. an. A. Hec intelligenda
m m 2

- sunt fm ea que ante. p. ximū. §. posi-
ta sunt in adduone. **B**
7. **C**irū in p̄scriptiōne requirat iu-
stus titulus. **R.** Si ius cōe vel p̄sūp-
tio non ē contra possessorē sufficit
bona fides. al. necesse ē allegare ti-
tulū et probari. nisi alleget p̄scrip-
tio tanti ipis cuius cōtrarij non sit
memoria ex. e. ep̄m li. 6.
8. **C**irū in p̄scriptiōne requat pos-
sessio. **R.** Sic. et debet esse cōtinua
qz si interrūpat possessio interrup-
ta ē p̄scriptio. 16. q. 3. §. potest ex. e.
illud. Sz si fiat interruptio ciuili-
s. per litem contestationē non currit
āmodo p̄scriptio. qz p̄sumit iura-
re et malā fidē h̄re. **Acc** 30. an. ex
dere. iur. sine possessōe li. 6. **A.** h̄
pbat in dcō. §. pōt. 16. q. 3. **B**
9. **Q**ualiter interrūpat possessio
naturalis. **R.** fm Ray. Per occu-
pationē aque sine fluminis occupat̄
fundū. Itē p violētā deiectionē. v̄l
et si res sit a possessorē furto subla-
ta. ff. de vsucap. naturaliter. Item
si quocūqz modo amissū possessio
nē seu animū deserendi habuit. ff.
de serui. vr. p̄di. si edes. §. i. Lō. In
no. **Al.** Con. et **Al.** vi in sū. eo. tit. q.
127. ad si. vbi et d̄r fm glo. Ray. qz
solo aio pōt quis desinere posside-
re. l. 3. non possit solo aio acquirere
possessionem. **B**
10. **Q**uō p̄scriptio interrūpat ciuili-
ter. **R.** fm Ray. In iudicio tribus
modis. primo mō p libellū p̄ncipi
oblati. Et h̄ v3 n̄ in gbusdā actio-
nibus que annales vocant qz post
annū n̄ p̄nt moueri. sicut ē actio in
iuriarū et quedā alie in Insti. de p̄-
pe. et tēpo. ac circa p̄ncipiū. Per
talē ergo oblationē libelli p̄p̄ua
tur. 2. per querelā iudici factā et cō-

uentionē rei. Et hoc valet in oib⁹
actiōibus. **L.** de p̄scrip. 30. vel. 40
annoz. sicut in rē. Itē in oibus ac-
tiōib⁹ interrūpit p̄scriptio p l̄g. 2.
tes. **L.** de p̄scrip. 30. vl. 40. annoz
l. finā. **Al.** Idē. 3. p l̄g. p̄es. et h̄c i
oibus actiōibus valet. vt dcā. l. si. q̄
per Ray. ad h̄ allegat. et ad t̄m al-
legat. l. sicut in rē. **L.** de p̄scrip. 30.
vel. 40. annoz. Et ad p̄mū facit
l. 2. **L.** qm libel. p̄n. ob. et idez p oia
dicit in q̄ l̄g contestationē. l. qm ali-
qs cōuenius in iudicio sup rebus
imobilibus quas possidet nomie
alieno noiat d̄m in iudicio. et re-
portatus inducijs in qb⁹ denūciat
d̄no et v̄ciat aut mittat. ipso quoqz
nihilomin⁹ d̄no legitimis edictis vo-
cato a iudice nō cōpareat idē d̄ns
tūc eni lis ē q̄ p̄testata p̄tra cū q̄m
ad interrūptionē p̄scriptiōis. ex
vi lite nō cōtest. qm. et notat in sū.
eo. ti. q. 126. fm Ray. et glo. et. **B**
Extra iudiciū vō interrūpit qnqz
modis. 1. mō p vsurarū solutionē
p quā interrūpit p̄scriptio que cur-
rere videbat cōtra credito: ē nō pe-
tentē debitū. **L.** de p̄scrip. 30. l. 40.
an. cū nouissimi. 2. mō interrūpiur
per secundā cautionē. qm debitor
facit nouā cautionē. vt i d̄cia. l. cū
nouissimi. 3. p p̄testationē. vt qm q̄
iusto metu vel alia cā impediens n̄
pōt rem suā petere. et p̄testat corā
iudice ordinario vel corā publicis
psōnis ex de offi. or. pastoralis ex
de appel. si iustus. i6. q. 3. §. si pōt.
Al. In dicto. c. si iustus d̄r q̄ p̄stata
p̄testatio qm non pōt haberi iudex
pōt fieri corā bonis viris. nec disti-
guis virū sint psōne publice vel nō
B. 4. per denūciationē factā colo-
no ex vt lue non cōte. c. qm. **L.** vbi

in re actio expe. potest. l. 2. **A.** Ista denunciano fit per citatione faciam de parendo iuri cora iudice super re qui possidet nomine alieno fm gl. Ray. vt in dicta. q. 127. vbi et oia que in isto. §. habentur notant fm Ray. Gl. et Inno. **B.** §. p synodale pclamatoe. vt puta aliqs sacerdos proclamari in synodo generali vel punciati q alius sacerdos tenet rem ecclesie sue. ex. co. sancto rum.

n **C** In qbus casib⁹ nō currit pscriptio l. 3 nō interrumpat. **B.** fm Ray. In septē pto ē tēpo p̄lati q. ma le alienauit re eccle. Ma q̄ diu ipe vixit. **A.** et tenet ecclesiam fm eun. Ray. vt in sū. co. n. q. 128. **B.** non currit pscriptio cōtra ecclesiam. vt notat. 16. q. 3. si sacerdotes. 2. 10. to ipe vacatois eccle q̄ petere h3 3. si p̄claus eius h̄tic⁹ fuerit. De h̄is duobus ex. c. c. 1. et c. auditis. 4. tēpoze scismas ex. co. cū nobis. **A.** Ibi dicit de p̄scriptioe que nō currit contra Romanā ecclesiaz ipe scismatis. **B.** 5. ipe excoicatiois ipsius p̄lati nisi sit negl gens i pe tendo absolutioe ex de p̄ces. p̄bē. q. 6. cōtra euz qui est in etate pu pillari. **L.** in qbus causis non ē ne cess. l. si. **A.** Ibi generaliter dī d̄ oibus minoribus vt cōtra eos n̄ currat pscriptio nisi. 30. vel. 40. anno rū. Sed in. l. si in re. **L.** d̄ p̄scri. 30. vel. 40. an. dī q̄ contra pupil lū nulla currit p̄scripno. **B.** 7. qñ q̄s iusta cā ipeditus nō pōt agere ex de ap. ex rōne. ff. qbus ex cau. ma. l. q̄ quidē. et l. nō. n. **A.** Ibi di cit. Non ei negligēti bus subuenit sed necessitate rerū impeditis. **B.** 16. q. 3. pōzo ex de elec. ne pro de

fecim. De hoc vide. §. §. pe. **A.** Idē in dicta. q. 128. **B.**

C An currat p̄scriptio cōtra euz q aliquid diu soluit sine cā. **B.** Nō currit sed pōt retinere qd n̄ de iur p̄stitit c̄si diu illud soluerit. **L.** de agri. et censu. l. iudibus ex de censu. p uenit. 16. q. 3. clerici. et c. si ep̄s. **A.** Idē nōt glo. 10. q. 3. c. qz. Notatur et in dicta. q. 128. ad fi. **B.**

C An currat p̄scriptio cōtra euz q non pōt agere. **B.** Regularit nō currit nisi post q̄ quis agere pōt iure nō impediēte. Unde cōtra filiūfamili as nō currit p̄scriptio in reb⁹ ad uenticijs. nisi ex quo fuerit libera r⁹ a patria p̄dic. nec mulieri i dote nisi soluto m̄rimonio vel viro ver gēte ad iopiā nec creditori nisi exi stente debiti petendi conduōe vel adueniēte die. Probat h̄ec. **L.** d̄ anna. excep. l. 1. et §. si. et **L.** de iur do. in reb⁹. §. ois. et **L.** de p̄scrip. 30. vel. 40. an. l. cū notissimi. §. illd̄ at. Ex quo nō q̄ si credidi tibi cen tū vsq̄ ad decē ānos n̄ incipit cur rere p̄scriptio cōtra me nisi post illos decē annos. **A.** Hoc h̄etur in d̄co §. illd̄. Et idē qd̄ i h̄ec. §. notatur i sū. co. n. q. 129. fm Ray. **B.**

Resumptio

tripli
ci er
dī. Primo mō circa alā fm q̄ iuriste cōuer sumūt. quā et Bo. diffinit sic. Presumptio est aliquid facti dubij qñq̄ plena qñq̄ sem p̄lena probatio. Et de hac habes d̄. cōicare. §. 18. qui incipit. Alium corpus xpi debeat dari suspectis. et d̄. clericus. 3. §. si. et d̄. matrimo nium. 8. §. tertio extra eodem per totum. **A.** Et quale pecca

mm 3

tū possit circa hoc occurrere. patz
per Mico. de lra. sup. 7° Math.
vbi dicit. Sciendū qd aliqs pōt p-
sumere seu iudicare malū de pxio
multiplicit. Alio mō ex euidētia
facti vt cū aliqs iudicat aliquē hōi
cidā qz vidit eū interficere hoiez.
Et h nullū est pctm. Alio mō ex si-
gnis euidētibz. vt si aliqs iudicat
fōnicatōrē aliquē qz vidit eū nudū
cū nuda solā cū sola. Et h filiter nū-
lū est pctm. 3° mō ex singulis leuibz
Et h iudicō ē triplex gradus. Pri-
mus ē qn ex leuibz signis aliqs ici-
pit dubitare de bonitate fratris. Et
h ē pctm veniale qz pcedit ex hu-
mana infirmitate. et h nō vocat iu-
diciū. s. proprie sed suspitio. 2° gra-
dus est qn ex talibus signis firmū
tenet in aio qd frater su malus. Et h
pprie dī iudiciū. qz iudiciū impō-
tat sniam. Et hoc est peccatū mor-
tale si malū qd iudicat de fratre ex
leuibz signis sit de genere pecca-
ti mortalis. Pctm. n. mortale ē qd
contrariat caritati. Qd at aliqs p-
dicto mō iudicet fratrē. est contra
caritatē fraternā. 3° gradus ē qn ex
leuibz signis nō solū pdicto mō
iudicat sed et pcedit ad punitiōez
fratris sic de facto. Et h ē grāuius
qz nō solū ē cōtra caritatē sed etiaz
cōtra iusticie eqtatē. Et de talibus
intelligit illud verbū. Nolite iudi-
care etc. B. 3° mō dī psumptio cir-
ca seipsū. s. qn aliqs vltra rōnē de
seipso psumit. De qua qdē Th. fa-
se. q. 130. dicit qd opponit magna-
nimitatē fm excessū. et ē pz p plbz
4° ethicorū vbi dicit qd psumptiosi
ppter exteriorē fortunā fluūt dīpe-
ctores et iniuriatores aliorū. Et ta-
lis psumptio vt ibidē dicit Tho. si

ne dubio peccatū ē qd ptra ordīnē
nālē existens. s. vt qd assumat ad a-
gendū ea qd preferunt sue vni qd
pūnet ad rōnē psumptionis sicut ip-
sū nomē manifestat. Vnic ergo p-
sumptiō fm defectū opponit pusil-
lanimitas de qua habetur. j. pusil-
lanimitas. et inter hec vna media
vna ē magnanimitas. 3° modo di-
citur psumptio circa deū. s. inordi-
nata de deo spes. De qua Tho. fa-
se. q. 21. dicit sic. Sicut falsū est qd
deus penitentibus nō indulgeat s
qd peccantes ad penitentiā non p-
uertat. ita et falsum est qd in pecca-
to pseuerantibus veniā cōcedat et
a bono ope cessantibus gloriā lar-
giat. Cui estimatiōi pformiter se
h3 psumptionis motus et ideo est
peccatū min⁹ in qd desperatio quā-
to magis ppriū est deo misereri et
parcere qd punire. Et h psumptio
opponitur vni spei et vno despe-
rationis de qua. s. desperatio.

Rimas Quere. s.
pfiarcha.

Rimitie Primi-
na fm

Ray. ē ps frugū siue fructu
um dño offerēda. B. Idē in sū. li.
i. ii. is. q. 46. B

Utrū hoies teneant ad soluedū
pamitias. B. f3 Tho. fa se. q. 86.
Primitie pertinent ad ius natura-
le. s. vt hō ex rebz sibi dāis a deo
aliquid exhibeat ad eius honorē.
Sed qd talibus psonis. s. sacerdotibz
exhibeant aut de pris fructibz
aut in tali quantitate. A. s. fm mo-
dū in veteri testamento determina-
tū de quo segtur. B. hoc quidem
fuit in lege veteri iure diuino dter-
minatum. In noua autem lege diffi-

utitur p determinatōem ecclesie ex
qua hoies obligantur vt primitias
soluant fm consuetudinē patrie ⁊
indigentia munitioꝝ ecclesie. **A.**
Con. Ray. vi in sū. co. ii. q. 47. **B.**
Per quod concludi ē pōt quib⁹
dande sūt. s. his quibus est cōsue
tum ⁊ q eis magis indigēt. **A.** In
sū. co. ii. q. 48. dī fm Ray. ⁊ host.
q pūmne dande sūt sacerdoti pa
rochiali. Sed **Boff.** dicit q diui
dende sūt sicut decime. vt ibi de
quo. s. decime. 3. **Hec** possum in
telligi nisi aliud appareat de cōsue
tudine vt pretaciū est f3 **Tho.** **B.**
Et eodē mō p3 quora pars sit dan
da. **Mā** ⁊ fm **Inno.** ex quo n̄ iue
nitur expressū de quāitate relinq
tur arbitrio dantis. nisi cōsuetudo
aliō inducat. Unde ⁊ addit **Ray.**
q si ecclesia eiset tenuis nec habe
ret sacerdos vnde posset sustentari
amplius dandū esset. **A.** i. consue
tudo esset eligenda per quā apl⁹
soluitur. vel salte media qn varie
sunt consuetudines fm eūdē vt in
sū. co. ii. q. 49. **B.** ar. io. q. 2. s. hoc
tus. **Ubi** at non ē consuetudo q p
mitte soluant ⁊ est obiecta tpre de
quo n̄ est memoria nō soluetes f3
vō. excusant. **A.** **Hoc** verū fm eū
dē si huiusmōi p̄suetudo sit sine p
traditione obtenta. vt in dicta. q.
49. **B.**

Princeps Quō p
cunq3 dñs secularis subit pa
pe habet. s. papa. s. 3. circa fi. Et d
mā principis vide. s. dominus.

Privilegium
quid sit. **R.** Privilegiū ē pua
tū ius contra ius cōe indulgū. **Mā**

nisi aliqd indulgeret non esset pri
uilegiū cū de v. sig. abbate et. e. in
his. **A.** Idē in sū. li. 2. n. . q. 59. f3
host. ⁊ **Boff.**

Utrū aliqd profit privilegiū qd
cōtinet ius cōe. **R.** Tale privilegiū
qnq3 pcedit et d. p. iura. quia i cau
sis. ⁊ n̄ ē frustra sed pōt dai mul
tis ex causis p̄io q: magis solet ti
meri qd spāliter phibet q̄ q gen
raliter. 23. dī. q̄ q. **A.** **Boff.** cū
suerunt dicta q in h. s. habēt vi p3
in sū. co. iii. q. 60. in hoc sic dicit.
Magis cōsuevit timeri quod spe
cialiter cauet q̄ qd generaliter in
dulget. **B.** Itē multi qnq3 sciūt p
uilegia talia ⁊ ignorant iura. Itē
cū frequēter iura male obseruent
ipsa per privilegia innouant et d
trecu. ⁊ pa. c. 2.

Quis possit cōcedere privilegiū
R. Quicūq3 pōt legē facere ⁊ i qb⁹
pōt. pōt ⁊ privilegiū indulgere. vt
papa in spūalibus. ⁊ qnq3 et in se
poralib⁹ vt in terris sue spūis iuris
dictionis. vel qn iurisdictio ad eū
denolueret. vt dī. s. papa. s. 4. cir
ca fi. Et nō h̄ f3 **Ber.** q ecclesia Ro
mana siue papa nunq3 p̄suevit ali
quē contra se privilegiare ar. **L.** d
sacrosan. ec. iubemus nullā ⁊ ar.
et de p̄scrip. cū ex officij. Quod ē
contra eos qui dicunt vel potius
singunt se habet privilegiū q. pos
sint iudicare de rescriptis pape. ⁊
q abiq3 eoz approbatione nō sit
procedendū fm rescripta pape ⁊
huiusmodi. Itē pōt pcedere p̄uile
giū ip̄erator in spalibus sed nūq3
in spūalibus. q de eis nil pōt sta
tuere. 96. dī. benequidē. Itē pōt
pcedere privilegiū ep̄s. ep̄us et re
li. do. p̄stituit et de censu cū rene
nim 4

rabilis. 16. q. 2. visis. et eo. cum oli
 2. rñso. p. bñti faciat voluntatē sui
 capli. et de iurepa. pastoralis. et
 de exces. pla. sic vnire. Multo for
 tius patriarcha. et de cle. nō rest.
 cū ad hoc. A. hoc fuit dictū hosti.
 qui et addidit. Et bene ueritelligi
 pōt qd qūqz pōt cōstitūde facer
 et qñcūqz et i. q. pōt. et pñlegium
 et idulgētiā potest dare. Et idē qd
 i. b. §. notat in sū. eo. ii. q. 162. f3 eū
 dem hosti. et Ber. et Hoff. B.
 Quis aut possit legem facere reg
 re. §. lex. §. 1. et 2.

3 **Q**uis possit pñlegiū interpre
 tari. R. fm hosti. Si vba sunt ob
 scura siue ambigua. tunc eius ē in
 terpretari cui⁹ est condere. et inte
 rim negociū suspēdet. et de sen. ex
 co. inter alia. et de iudi. cū vēssēt.
 Si vō non sint verba obscura vel
 ambigua tūc d3 diligenter tenor
 cōsiderari. et eo. porro. et c. rēcipi
 mus. Et potius insitēdū est inten
 tionī pñlegij qd vbi. i. q. 1. mar
 chio. 38. dis. sedulo. et de i. sig. in
 telligētia. et c. i. his. Et qñtū fieri pñ
 latissime ē interpretādū. et d3 dona.
 cū dilect⁹. ff. de pñti. pñ. bñficia. nī
 si pñdicet nri aliēdo. qz tūc redu
 cit ad ins cōe. et de pñue. cū dile
 ct⁹. §. pñti. et si. dñm aliqd opes. vt
 §. §. 1. l. 6. Inno. Ber. et Hoff. A.
 Idē in sum. eo. ii. q. 163.

4 **Q**uā pñlegiū amittat p actum
 pñrariū vel nō vidēdo. et in quanto
 tpe. R. Multū circa hoc dixerūt
 multa. Quā Ber. et de pñti. cum ac
 cessissent post multas opiniones
 recuatas pcludit sic. Nichus vñ
 dicendū qd sic sunt diūsa pñlegia
 et diuersis cāib⁹ pcella. sic qdlibz
 pñlegiū locū habeat in suo cān

sicut i pñscriptōne in q diuersa tpa
 requit. vide. §. pñscriptō. A. Dic
 q pñlegiū amittit aliqñ p actū cō
 trariū. quo casu si sit cōcessū in fa
 uorē psonarū amittit etiā p vnicūz
 actū. et de pñti. cū accessissent. vbi
 dñ de qbusdā canōicis qb⁹ fuerat
 cōcessū ne tenerent habere pñmice
 riū. Qd si postmōz pñmiceriū ele
 gerit nō possunt amplius vñ dicta
 cōcessione. Si vō sit cōcessū in fa
 uorē ecclesie puta si alicui religiōi
 sine monasterio sit cōcessū q non
 teneat solue decimas. tūc nī amitti
 tur pñlegiū nisi pñlatō tpe cō
 trariauerit q pñscriptio sit comple
 ta saltē lapsu. 30. annorū. et de pñ
 uile. si de terra. et c. accedētib⁹. l3
 al pñscriptio nī currat p ecclesiāz nī
 si. 40. annis. qz cū pñlegiū pñrariū
 cōe cōcedat cū amittit. Nam de
 facili res ad naturā ei⁹ reuñt. fm
 hosti. vi i sū. li. i. ti. 15. q. 14. Item
 pñdatur p cōtrariā sniam per pñcri
 ptionē p renūciationē per renoca
 tionē et p abusionē. xi. q. 3. pñuile
 giū. Et de his plenius notatur per
 hosti. vi patet i sum. de cā. q. 14. et
 li. 2. ti. 5. q. 164. B

5 **S**ed quid cū aliquis allegat et
 ostendit pñlegiū sed nō seruat ei.
 rñ. fm hosti. Non debet illi ipu
 tari. ff. cōmodati. l. ad eos. nō ob
 stante si obijciat q nō fuit vsus vs.
 q pñrariū factū est. Qñ. n. vñetur
 pñlegio q vñ nō permittit. Nisi
 forte si sententia ferret contra cū et
 nī appellaret. et de sen. et re iudi.
 suborta. Sed ille q se opponit pu
 niēdus ē. et. eo. dilecti. A. Idē in
 sum. li. 2. ti. q. 165. B

6 **Q**uā pñlegiū d3 renocari. R.
 fm hosti. Non debet q renocet.

huc causa. s3 cū causa pōt r d3 re
 uocari. vīputa si aliquib9 religio-
 sis cōcessū. sit priuilegiū de nō dā-
 dis decimis ppter eo9 paupiatē
 deinde diuati sūt. ita qd ēi dando d-
 cimas possūt cōmōde sustentari r
 non dando enormiter ledūt po-
 chiales ecclesie. debet cessare pri-
 uilegiū. Et sic intellige cū de deci-
 suggestiū. r. c. nuper. Itē si quis nō
 seruat priuilegia supioris cōcessa
 sub dñis. etiā ipius priuilegiū me-
 rito reuocat. ex. eo. dilecti. S3 no-
 ta hic qd si supior ex certa sciētia
 confirmauit priuilegiū pcessū ab
 inferiori nō potit reuocari postea
 per inferiorē. 25. q. 2. priuilegia p. r
 fo. r. c. sequentib9. A. Idem i sū.
 eo. ii. q. 164. fm hosti. g r addit
 Iō imperator vel rex priuilegiū
 cōcessum ecclie etiam p dñum pa-
 pā quē constat superiorē esse oī-
 bus ex certa sciētia cōfirmatum
 nōn poterit reuocare. B. De pri-
 uilegijs exēptiōis r de ipis exēptis
 habes plura. s. exēptis.

Robatio Per que aliqua p-
 bantur. B. fm Ber. Sicut p
 testes r instrumenta pbāt aliqua
 ita ēi scriptura antiquoz libroruz
 facit fidē. ex eo. cū cām. ex eo. de
 prescrip. ad audiētiā. Itē si repe-
 rial scriptura in aliqua colūna vī
 lapide ei stat. 1. q. 2. sane fo. Sed
 ad hoc hosti. sic addit. Laue tamē
 tibi. q. nō oīa talia faciunt plenaz
 fidē sed illa tantum q sub fideli cu-
 stodia remanent. cetera adminicu-
 la prestant nō pbatōnē. A. Idēz
 in sum. li. 2. ti. 5. 177. vbi r additur
 quod dicta custodia debet esse ēi
 publica fm aū. hosti. B

Professio De nra p-
 fessio nis qre. s. nouit9 r. j. religio. 4°

Romissio Quid d illo
 qui aliquid promissit r po-
 stea nō facit. B. s3 Tho. fa fe. q. 110
 Si ille qui promittit aliqd habet
 animum faciendi quod promittit
 nō mētur. quia nō loquit contra
 illud quod gerit in mēte. Si vtro
 nō facit quod promissit tūc videt
 infideliter agere per hoc qd animū
 mutat. Potest tamen excusari ex
 duobus. Uno modo si promissit il-
 lud quod est manifeste illicitum.
 quia promittendo peccauit mutā-
 do aut ppositū bene facit. A. fae
 22. q. 4. i. malis. B. Alio modo si
 sunt mutata conditiones persona-
 rum r negotioruz. Et enim dicit
 Seneca in li. de bñficijs. ad h qd
 homo teneat facere qd pmissit reg-
 r iur qd oīa inmutata permaneant.
 Unde r apls nō ē mētur nō im-
 plens qd pmissit cū nō iur corin-
 thiū. 1. Cor. p. r hoc ppter ipedi-
 mēta q supervenerūt. Et nota fm
 Ber. qd ex nudo pacto siue pmiss-
 sione oritur actio. licz fm leges sit
 cōtra. Et qd mortaliter peccat rece-
 dens a pacto. nō hoc ex de pac. c.
 i. A. in glo. Et ad hoc facit qd no-
 tat Tho. fa fe. q. 110. arti. 4. videli-
 cet qd oē mēdacū qd venit cōtra
 honorē dei vel dñi. pmiū per ni-
 ciosū dicit r mortale. B. In alter
 natuīs pmissionibus r debitis
 electio ē debitoris r sufficit alter
 adimpleri in Insti. d. acq. s. ptecrea
 ex de re. iur. i. alternatiuis. li. 6.

Rudentia car-
 nis

utrum sit peccatum. *R.* *fm* Tho. *fa* *fe*.
 q. 69. Prudentia carnis proprie di-
 citur quoniam aliquis bona carnis habet ut
 vltimum finem vite sue. *Ad* hoc autem ma-
 nifestum est quod est peccatum. quia per hoc
 ordinatur circa finem vltimum qui non
 consistit in bonis corporis sed in aeterno. *Ubi*
ad Ro. 8. Prudentia carnis inimica
 est deo. Et siquidem prudentia carnis ac-
 cipiat finem absolutam prudentie rationem
 ita. scilicet quod i cura carnis constituat vlti-
 mum finem totius vite. sic est peccatum mor-
 tale. *A.* quia prudentia proprie est circa
 ea que sunt ad finem totius vite studiose
 inquisitio. ut potest colligi per eundem Tho.
 2° in secundum. li. 3. u. 34. q. 231. ubi notant
 omnia que in hoc. c. habent. *B.* Si vero
 accipiat finem rationem particularis pru-
 dentie sic est peccatum veniale. Contingit
 enim quicquid quod aliquis inordinate affi-
 citur ad aliquod delectabile car-
 nis absque hoc quod aueriat a deo per pec-
 catum mortale. *Ubi* non constituit finem
 totius vite in delectatione carnis. Et
 sic habere studium ad hanc delecta-
 tionem assequendam est peccatum veniale.
 Si vero aliquis curam carnis referat in
 finem honestum. puta cum aliquis studet
 comestioni propter corporis sustentationem
 non vocatur prudentia carnis. quia
 sic vult homo curam carnis ut ad finem
 producat. Morandū est quod sub pruden-
 tia carnis comprehenditur et pruden-
 tia huius seculi. quia et exteriores res
 mundi appetimus propter carnes.

Abes *Require. s. impubes.*

Ablice *ho* *ne* *sta*
tis iusticia vide. s. impedi-
mentum. 13.

Adicitia *Sicut* *ponit*

Tho. *fa* *fe*. q. 151. nomen pudicitie
 a pudore sumitur in quo verecundia
 significatur. Et ideo oportet quod pu-
 dicitia proprie sit circa illa de quibus
 homines magis verecundantur. *Ad* ha-
 xime autem verecundantur de actibus ve-
 neris. ut dicitur Aug. 14. de ciuita-
 te dei. *Ubi* neque actus coniugalium ve-
 recundia caret. et hoc ideo. quia mo-
 tus membrorum illorum imperio rationis
 non subditur. Verecundatur autem ho-
 mo non solum de illa mixtione vene-
 rea sed et de quibuscumque signis
 eius. ut dicitur philosophus. 2. rhetorice. Et
 ideo pudicitia attendit circa vene-
 rea et seipsum circa signa venereo-
 rum sic sunt aspectus impudici. oscula
 tactus. Et quia hec magis solent des-
 pendi. ideo pudicitia magis respicit
 huiusmodi exteriora signa. Casti-
 tas autem magis respicit ipsam vene-
 ream coniunctionem. Interdum tamen
 vnum pro alio ponitur.

Amisio *Sine cul-*
pa nisi lib-

sit causa non est aliquis puni-
 endus. et de re. iur. sine culpa. li. 6.
 De punitione quam habet facere pro
 latus quare. s. correctio. 1. *Ubi* s. di-
 sciplina. *Ubi* s. pena. 1. *Ubi* de pu-
 nitione an sit dimittenda propter scanda-
 lum. vide. j. scandalum. §. 6.

Argatio *quod est.*

R. *fm* Ray. Est de obiecto erie
 innocencie ostensio. s. iuramentum vel
 alio debito modo secundum Bonifacium. et habet
 duas species. Una dicitur purgatio cano-
 nica. Alia dicitur vulgaris. Canonica
 fit quicquid per solum iuramentum ipsius diffama-
 tum. quicquid est per iuramentum testium
 purgatum. s. et iuramentum quod credit
 illam verum iurasse et innoxium esse.

Et ista purgatio approbata q̄ bo
na. 2. q. 5. fere p totū. Vulgarē vō
purgatio est que a vulgo inuenta
est. vi ferri candentia. aque feruē-
tis. seu etiā frigide. duelli ⁊ humi
modi. Nec in totū reprobata ē tā
q̄ a diabolo inuēta. 2. q. 5. mēnā.
⁊. c. cōsuluisti. ⁊. c. monomachia
Et ē illud Deut. 6. Abail. 4. ⁊
Lud. 4. Non tētabis dñm deum
tuū. vi in. c. monomachia. in fi. ⁊
22. q. 2. querit. Et de ista materia
habes. 6. duellū. 9. p̄f. A. Idem
i sum. l. 3. n. 31. q. 1. ⁊. 2. fm Ray. ⁊
glo. eius.

i Sed qñ ē indicēda purgatio :
R. Qñ. quis est publice ifamatus
de crimine ⁊ conuinci nō pōt seu
etiā non accusat. ex de pur. cano.
nos inter alia. A. vel etiā ppter
aliā criminis vehementer suspitō
nem. vi in. c. inter sollicitudines.
ex eo. de quo ifra. §. fi. B

2 Sed cū quot personis d3 fieri
purgatio. R. fm Ray. Numerus
cōpurgato p taxabit arbitrio bo-
ni iudicis. Qñ q3. n. maior qñz mi-
nor numerus taxandus est fm q
infamia vel crimen sunt magis vl-
minus graua. 2. q. 5. p̄b̄yer. ⁊. c.
oib. in fi. Qñ Inno. indixit cuidā
decano purgationē cū. 14. sui or-
di. ex de purga. cano. inter sollici-
tudines. ⁊ cuidā ep̄o indixit pur-
gationē cū duobus abbatib. nñ.
ex de pur. ca. cum in iuēnte. Et
ad hoc ex de accu. cū p. A. Idem
iu sum. eo. n. q. 8. B

3 Quales debent esse compurga-
tores. nñ. Si possunt haberi aliq
eiusde3 ordinis vel dignitatis ha-
beri debent. ex de purga. ca. inter
sollicitudines. Al si haberi n̄ pos-

sint puta qz illi sūt inimici. cū alijs
inferioris ordinis vel et cum laicis
posset quis se purgare. 2. q. 5. si le-
gitime. ⁊. c. omnibus. in fi. ex de
purga. cano. cū in iuēnte. di. 81.
clerici. Debent in esse viri catholi-
ci. A. ⁊ vna probant. vi i. c. in sol-
licitudines. de q̄ ifra. B. ⁊ q̄ puer-
sationē ⁊ vna ei⁹ et transacto ipe
nouerint. A. nō solū in p̄senti. vi i
tex. qui sequit. B. vi in de cō. c. inter
sollicitudines. ⁊. c. se. Quinetiam
cū mulieribus religiosis ⁊ hone-
stis possit quis se purgare. 18. q. 2.
in decima. in fi. A. Idem in dicta
q. 8. B

4 Coram quibus debet fieri pur-
gatio. R. Si aliquis est infamatus
apud populū debet se purgare in
publico. Si apud clerū corā cle-
ro. Si i viro q3 casu corā iudice.
23. dis. illud. 22. q. 5. de crimie. A.
Idem in dicta q. 8. B

5 Que forma iuramenti in pur-
gatione. R. Forma talis erit. Ego
n. iuro q n̄ feci tale quid per me.
nec mandauī. nec cōstui nec fauo-
rem nec auctoritatē dedi. di. 50. si
quis viduam. 2. q. 5. auditum. ex d
purga. cano. quotiens. ⁊. c. si. P̄t
et addi. Nec rati3 habui q̄ nico-
noie factū fuerit. ex d̄ resti. ipo. cū
ad sedem. ff. de vi. ⁊ vi arma. l. 3.
§. cū pcurator. A. Quidam etiā
addūt. nec scui. vel si scui. phibe-
re n̄ potui. vi i dicta. q. 8. vbi nōnt
oia que in isto. §. habent. B. Cō-
purgatores vō iurabūt sic. Iuro
sue iuramus qd̄ credim⁹ v̄z esse
illud qd̄ ipe iurauit. ex eo. quotiens.
Vel breuius fm Goff. Infamat⁹
iurabit se immunē a crimine de quo
infamat. A. Nec forma expresse

- reprobat. extra eo. c. si. *Id* prima
melior ē. *B.* Et purgatores iura
bunt se credere illum vere iurasse.
- 6 *¶* Quid si infamatus defecerit in
purgatione. *R.* Puniet tanq̃ con
uictus. extra de accusa. cū. p. et ex
de symo. de hoc. et c. insinatum.
Si vō purgatores rite fecerit. iudex
sine mora et difficultate dē suspen
sionē si forte facta fuerit relaxare et
cum ab infamia cris absoluer. *A.*
Et cū boni testimonij anunciare.
vt in. c. quod sequitur. *B.* extra d
pur. ca. ex iuram.
- 7 *¶* Quid si purgatio n̄ fuit rite fac
ta. *R.* Si non fuit facta coram suo
iudice vel etiā coram eo. s̄ fuit fac
ta purgatio vulgāis et si infamat
absolutus fuerit. nihilominus tene
bitur itē canonice se purgare. ex
de pur. ca. ex iuram. et c. cum di
lectis. *A.* Idē i. d. q. 8. f. 3. Ray. *B.*
- 8 *¶* Atq̃ purgatio semp sit recipien
da qū infamatus offert eam. rñ. f. 3.
Ray. Duo casus sunt in quibus n̄
dē recipi. Unus ē qū crimen est no
torium. Alter ē qū ē accusator et of
fert pbatōem. extra de purga. ca.
c. 2. et c. cum dilectis. *A.* Hoc fuit
dictum Ray. vt p̄ in. d. q. 8. p̄ dic
tū. c. ca. dilectis. siue. c. 2. quod ad
hoc nihil facere videtur. *B.*
- 9 *¶* Atq̃ iudex possit indicere pur
gationē ei quē suspectum h̄ ipse
m̄. rñ. Mon. nisi forte accusat⁹ fue
rit et remaneat suspectus suo ep̄o
aut sacerdotibus aut honestis vi
ris. i. q. 5. omnibus. *A.* s. qñ ex ip̄o
p̄cessu. licet delictum non sit plene
pbatum. tñ accusatus remanet sus
pectus et soli iudici. vt p̄ in sū. eo.
ti. q. 9. vbi hec notantur secundum
Ray. Et facit extra eo. inter sollici

tudines. *B.*

Purgatoriū.

Ignis purgatorij ē si eter
nus nō sit miro tñ mō grauis est.
Excellit ei oēm penā quā aliquis
vnq̃ passus ē in hac vita. Nunq̃
in carne tanta pena inuenta ē h̄ mi
rabilia martyres passi sunt tormen
ta. et multi nequiter quāta sepe su
stinuerunt supplicia. hec de pe. di.
et c. si. *A.* Potius videt. s. pe. *B.*
Et quasi eadē. 25. dis. qualis i si. *A.*
Coniuncto. c. qui in aliud. *B.*

1 *¶* Que crimina purgāt in purga
torio. rñ. Non capitalia s̄ minuta
25. dis. s. al. ea. et c. qualis hinc. *Id*
illa p̄cia de qbus non sit sufficiens
pnia. vt. s. pnia. i. s. 7. et pnia. 2. s. 4.
A. Clarus in purgatorio purgan
tur p̄cia de sui natura venialia vel
que sunt facta venialia per pniam
verā si de eis nō ē plene satisfactū
de pe. dis. 7. s. si. *B.*

2 *¶* Atq̃ existentes in purgatorio
possint inuari ab existētib⁹ in hoc se
culo. rñ. fñi. *De.* Sic vt p̄ secūdo
Machab. 12. Scā et salubris est
cogitatio p̄ defunctis exorare vt a
peccatis soluat. Mā et apls. i. cor.
12. loquitur de corpore mystico ad
similitudinē corporis humani. *A.* Lō
pus mystici dicit ecclesia Ro. 12. ibi
Multi vñ corpus et c. *B.* In cō
pore vero humano natura p̄ vnū
mēbrū supplet indigētiā alteri⁹.
Ergo cū grātia sit potentior q̃ na
tura in corpore mystico vnū mē
brū pōt supplere indigētiā alteri
us. Et hinc ē q̃ suffragia mēbrorū
ecclesie possunt p̄desse mēbris indi
gētib⁹. Quia vero per mortem
non desinunt esse mēbra eiusdem

corporis. suffragia viuoꝝ possunt
pdesse et defunctis. Unde Aug⁹.
Non e negandū spem defunctorū
pietate suoꝝ viuentū posse releua
ri. coh. Tho. in. 4. dis. 45. A. Idē
i sū. li. 3. u. 34. q. 164. B. Et de hac
materna vide. j. suffragium.

Purificatio p⁹

partū. Atq pp partū obeāt
mulieres abstinere ab ingressu ecclē
rū. Si intrare volunt eccliaz ad a
gendū grās non peccant nec sunt
phibende. Si m ex veneratione
volunt aliqñtulum abstinere. duo
tio earum non ē improbanda. ex
co. c. vno.

Atq vir cognoscens vxorem ante
purificatōem post partum peccet
mortalr. rñ. fm vō. Non credo. l3
videat 3. 5. di. ad eius. 33. q. 4. si cā
32. q. 4. origo. 7. q. 7. non solum.
Omnia illa capiula loquūtur de
honestate et pñlio. Sz qui vxori
debitū reddit his tñbus non pec
cat. sz m d honestate et pñlio non
d3 reddere nisi timeat fornicatō si
cut notat. d. c. ad eius. A. in glo. q
dicit q ideo his tñbus phibetur
vsus mñimonialis. qz ex tali coitu
nascūtur filij morbofi et leprofi. 34
dicit q si mulier pñt. a viro debi
tum tñre mēstrui uel purificatiōis
non d3 reddere nisi timeat d forni
catiōe. Et sic innuit q dicit Aug.
non sit de pñlio sed de debito.

Puto q pōt distingui inter exa
ctū et exigentē fm q predictū ē de
tñe solēnitatū et ieiunioꝝ. s. debi
tū pñgale. §. 6. cū additōib⁹. B.

Pusillanimitas

tas vix su peccatū. rñ. fm

Tho. fa se. q. 133. Sicut p pñptō
nē aliquis excedit pportione sue
potentie dū nititur ad maiora q
possit. ita et pusillanimitas deficit a p
portione sue potentie dū recusat i
illud tendere qd ē sue potentie cō
mensuratū. Et iō sicut pñptio ē
peccatū. ita et pusillanimitas. qz ē
ptra naturalē ordinē quo vnaque
q3 res naturalr iclinat ad exequē
dā actōem pmensuratā sue poten
tie. Unde ē q seruus q accepta pe
cūia dñi sui fodit i terrā neq3 opa
tus ē ex ea pp quēdā pusillanimi
tatis timorē punit a dño. vi habet
Matth. 25. et Luc. 16. De pñptō
ne habetur. s. pñptio.

Marta

est. s. falci
dia. trebellianica et legitima
sue debita filiis iure nature q ē re
dacta ad tertā. De his tribus hēt
s. legitima. §. i. Est et quarta de su
neralibus quā habent pñcatores
et minores de sepulturis apd eos
vi. j. sepultura. 3. §. 1.

Vestuarij.

Questores q discurrūt p
elemosyna phibētur admitti nisi
exhibeant veras lras apostolicas
vel diocesani. A. Littere aut apo
stolice acceptari non debēt pñt q
fuerint per diocesanum diligenter
examine. vt in cle. abusonibus.
de pe. et re. B. Et nihil pponant
nisi quod in litteris continetur.
Et ponitur forma lraz ex de pe. et
re. cum ex eo. B.

Questuarij tales debēt eē mod
sti et discreti. et nē in tabernis aut
alijs incongruis locis hospitētur.
nec faciant incongruas expensas

nec assumant habitus false religio-
nis. extra de pe. cum ex eo.

2 **C**Ad questuarios nullatenus per-
mitti predicare. s. tñ caritativa subfi-
dia petere. et indulgentiā siquā hñt
exponere. c. de hereu. vt officiu.
l. 6. et in cle. abusionibus de pei.
Et si per eos impediret officium i-
quistoz possunt et debent ab ipis
pesci et remoueri a predicatione.
vt in. d. c. vt officium.

3 **Q**uestores non debent concedere
indulgentias motu suo de facto
nec dispensare sup uotis. nec absol-
uere a pñijs homicidijs et alijs
peccatis pñientes sibi. **A.** Et sic vi-
detur eius penitus interdictū offm
audiendaz pñissioni. S. forte h i-
telligit de grauioribus et reseruatis.
sicut pñi exēplis positus. et pñone
dicte cle. abusionibus. s. ne aucto-
ritas clauū ueniat in preptum.
Nec male ablata in creta data sibi
aliqua pecunie quantitate remittet.
Nec tertium aut quartam pñem et
huiusmodi de iniunctis penitēijs
relaxare. Nec aīas vt mendaciter
asserunt de purgatorio trahere.
Nec plenā peccatoz remissionē i-
dulgere. Nec a pena et culpa ab-
soluere. Et oīa priuilegia super pñ-
dictis vel aliquo predictoz reuo-
cata sunt. vt in cle. abusionib⁹ de peni.

Alptor j. s. qñ p

nā quis rapit res alienas.
Cui⁹ pena ē fm leges q fragal. j.
ānum civilr pñit in quadrupluz
pputata. s. ipa re. Post ānum vō
in simpli. ff. vi bo. rap. l. i. et 2. Et
ad istam penaz raptor quidē tenet
solū post pñ cōdēnatus ē. vt ponit
Tho. fa. sc. q. 62. **A.** De hoc latius

ē dictū. s. pedagiū. s. ij. cum addi-
tione. **B.** Si vero agatur criat⁹.
tunc pp vim sine armis pñitur in
tertiā pñem bonoz et sit infamis
ff. de vi pub. l. i. l. rñso. et l. si. Et de
hoc vide. s. infamis. Si autē cū ar-
mis pñitur depozatione. s. quia
depozabatur in insulas. et perde-
bat omnia bona sua. vt in insti. de
pub. iudic. s. item lex iulia. de vi.
Secundum canones vero raptor
multipliciter pñitur. Et prima pe-
na ē qz excoīcamur. s. ab illo epō
i cuius epatu rapinā fecit. ex. c. c.
l. 6. q. 3. placuit. Itē denegat ei pe-
nitētia nisi restituat ablata. vel ple-
nā securitatē de reddendo faciat si
habeat unde possit. Si vero cum
haberet vñd posset distulit accipe-
re pñiam vsqz ad timorē. et sic nō
pōt satisfaccere. si petat pñiam dabi-
tur ei et ē viaticū. Si vero dedit
impenitens. tunc et viaticū et sepul-
tura denegabitur. extra eo. sup eo
et c. in lris. Qd si nō habebat vñd
reddat. nec heredes nec ppinquī
volunt satisfaccere ipse tñ cōmit⁹ fac-
quod pōt lz tarde non priuabitur
penitentia et viatico sed tñ sepultu-
ra denegabitur. qd statutus est ad
terrorē alioz. Presbyteri vero q
pñdicta fecerint sepeliendo ipz
et huiusmodi debent depōi ab of-
ficio et beneficio vt in dicto. c. sup
eo. Sed tamen de occultis raptor-
ibus fm Inno. non debet talis ri-
gor seruari. ar. extra eo. in litteris.
A. In dicto. c. super eo. sic dicitur
Statuimus vt quicunqz ex his q
violenter surrexerint in rapinam
siue eccliaz violationez manifeste
fuerit deprehensus nisi prius abla-
ta restituat si poterit. vel emendan

di plenam et firmam securitatem fecerit. penitentie beneficium ei penitus denegetur. Si vero usque ad obitum in contumacia sua duraverit. et in extremis positus remedium penitentie postulaverit humiliter si emendationem vel emendandi securitatem presterit. ei penitentia et sepultura ecclesiastica concedatur. Qui autem in sanitate obstinata mente non penituerit vel emendaverit. et in morte securitatem prestare nequiverit. solennitas penitentie pariter prodesse videtur sicut creditur. Sed de peccato pirato viaticum non negat. ita tamen quod nullus clericorum sepulture eius interitus nec eius elemosinam presumat accipere. Quod si qui clericorum vel presbyterorum hoc in vita vel in morte penitus dare vel sepulture interesse. vel eorum elemosinas accipere attentaverit seu huiusmodi rapine participes inveniati fuerint. ordinis sui damnum irrecupereabiliter patiantur. et ecclesiastico beneficio careant. hec ibi. Et hoc intelligitur de publico raptore. ut et notatur in sum. li. i. ti. i. q. 6. ubi et subiungitur secundum Bonifacium. quod si dictus raptor in morte satisfacere non potest. pirato viaticum conceditur. sed sepultura denegatur. ut dicit de cre. super eo. Si vero in morte constitutus satisfacere. permittit si convallescat. et ante satisfactionem decesserit. non denegabitur sepultura. sed heredes ad satisfactionem compelluntur. ex de rapto. in l. i. Et quod hoc cum sepultura negatur quibus viaticum concedatur. sit ad terrores vel sit ad conversionem heredum qui nolunt satisfacere vel per hoc ad satisfactionem inducantur ut dicunt Bonifacius et Ray. Et addit

Ray. vel dic hanc constitutionem localem esse. Videtur enim iure novo quod si quis esset et pro huiusmodi criminibus excommunicatus. et dum in extremis ageret iuxta formam ecclesie esset absolutus. non deberet ematium et alia ei suffragia ecclesiastica denegari. sed eius heredes et propinqui ad quos bona perveniunt ipsius ut pro eo satisfacciant sunt ecclesiastica concessura compellendi. ex de sepul. c. parochiano. Hostiensis in sum. dicit simpliciter quod ei sepultura denegatur. ut dicit de cre. super eo. Item viaticum concedatur quod maius est. Et hoc fit ad terrorem. et per inobedientiam et contumaciam suam in qua longo tempore stetit. Si vero super hoc nunquam fuit admonitus vel fuit admonitus. sed modico tempore puniatur stetit. absolutus per proprium sacerdotem erit sepeliendus. et heredes compellendi sunt satisfacere iuxta facultates defuncti. ut extra de rapto. in litteris. Quasi idem dicit ipse Hostiensis in glo. super dicto. c. super eo. hec ibi. B. De pena et raptoris vide. s. furtum. §. 3. Et utrum rapina sit gravius peccatum quam furtum. R. secundum Thome. fa. se. q. 66. Sic. Nam violentia est magis contra voluntatem quam contra ignorantiam. Item quia per rapinam non solum inferitur alicui damnum in rebus sed etiam vergit in quandam persone iniuriam. Quod autem homines minus verecundantur de rapina quam de furto. ex hoc est quod homines sensibilibus inherentes magis gloriatur de divite exteriori que magis manifestatur in rapina quam de virtute interiori que tollitur per peccatum. Et ideo minus verecundantur de rapina. Ad materiam

raptor p̄ pertinere pōt ē. latro. ⁊ s.
naufragiū. ⁊ supra. pirata. ⁊ supra
p̄do. ⁊. j. restitutio. per ionum. Mō
l3 rapere a sarracenis tēpore treu-
ge. j. trenga.

Raptor ij. s. psona

p̄tor d̄r non solum rerū vi i
precedenti. c. sed et psonarū. ⁊ sic
ab illo d̄r rapina ita ⁊ ab isto dicit̄
raptus. ⁊ cōmūit̄ quando puella
violenter rapitur vi i perpetuus te-
neatur. vel etiam quādo nō ip̄a s3
v̄sus eius violenter rapit. 36. q. i. s.
ex hac. Item raptus non solum p̄
mittitur i v. rgine sed etiam large
sūpius i vidua ⁊ sanctimoniali. 36.
q. 2. captores. ⁊. c. si q̄s non dicaz.
Et de hac materia habes supra. lu-
xuria. s. i. A. De isto raptu clari⁹
dictum est supra fornicatio in prin-
cipio. cum additio.

Que pena raptoris. R. sc̄dm le-
ges pena ē vi capite puniat̄. Et si i
genuā rapuit eius substantia rapte
applicet̄. Secus si ancillā vel liber-
tā. qz tunc decapitatur qdē s3 nō p̄
dū substantiaz. Et intelligitur si rapu-
it mulierem honestā. Sec⁹ si mere-
tricē. qz fm leges nō punit̄. vi. l. d.
adul. l. que adulteriū. A. Non pu-
nit̄. s. p̄dicta pena. Ab alijs aut̄ pe-
nis nō reperitur immunis. B. Item
nō distinguit̄ vix volētem quis ra-
piat aut iutam sponsam propriā
aut alienā cōiugatā vel nō cōiuga-
tā. Itē nō pōt puella rapta contra-
here cū raptore. Itē oēs fautores
raptorū capite puniant̄. Probant̄
hec oia. L. de rapto. vir. raptores
Sc̄dm canones bō aliter puniunt̄
Nam raptor efficit̄ suus rapie nī
si velit se f̄dimere. 36. q. i. d. raptor-

rib⁹. A. Et ibi patet si mulier volū-
tarie rapta ē. raptor obligat̄ patri
ip̄ius rapie ad p̄dicta. s. ad seruien-
dū vel ad se redimēdum. B. Nec
aut̄ pena pōt infligi in foro iudicia-
li nō aut̄ i penitentiali. Item raptō
debet excōicari cū fautoribus suis
36. q. 2. c. i. ⁊. 4. Item si rapta velut
p̄trahere cū raptore. pōt. extra. e.
accedens. Itē nō intelligit̄ raptor si
rapuit sponsam p̄p̄iā. 36. q. i. lex
iulia. ⁊. q. 2. de puellis. ⁊. c. si quis
virginē. c̄r eo. cū causā. Itē rapt⁹
nō ē vbi puella consentit. vt in d̄co
c. cum causam. A. s. quādo consen-
tit prius i matrimonium l3 contra
voluntatem parentum vt ibi. Se-
cus si consentit solum rapine. ga-
tunc bene d̄r raptus. ⁊ punitur ra-
ptor. dicto. c. de raptoribus. ⁊. s.
tactū ē. B. An q̄ d̄florat virginē te-
neat̄ eam ducere vel maritare hēs
ē. luxuria. s. 2. A. Aduertendū enī
am fm leges q̄ raptores filiorum
seu seducētes filios a patribus si
sūt nobiles dānant̄ i metallum. Si
nō sunt nobiles aut si plures hēc
cōmiserūt dānant̄ vsq̄ ad mortē.
Et seruus vl̄ liberr⁹ subijct̄ bestiis
L. de plagiarijs. l. si. ⁊ ibi glo.

Atrocinijs ob liga

ti vide supra. obligans.

Reconciliatio

ecclie vide s. cōsecratio. 2⁹.
s. 4. Item de reconciliatione cimi-
terij supra. consecratio. 4. s. 2.

Eligio j.

cōit̄ vtrū
liccat no-
uā religionē adiuemre. R.
Nullo modo. extra de reli. do. re-
ligionū li. 6. A. quia qui religiōes

assumere cupit. debet vna de appro-
bans accipere. extra de reli. do. c.
fi.

Illi qui construunt hospitalia
mutant habitum accipiunt certum si-
gnum. aliquam et hospitalitatem ex-
ercent. in habent uxores et proprius
sint aliquo modo dicendi religio-
si seu persone ecclesie. **Nice. B.** Si hoc
sit sine auctoritate episcopi tunc nullo mo-
do debent dici ecclesiastice persone
nec religiosi. 93. dist. nulla. **A.** Non
obstante consuetudine contraria quod
omnino irrationabilis est secundum Hostiensem et in
li. 3. tit. 2. §. q. 24. **B.** Si autem fiat aucto-
ritate episcopi tunc locus quidem religio-
sus censeatur. extra de reli. do. c. 3. et
4. **P**ersone quoque si promittunt
obedienciam et caste vivere cum uxore
et ea mortua aliam non ducere et
proprium non habere. persone ecclesiasti-
ce sunt quodammodo religiosi et
ei possunt. Nec obstat quod uxores ali-
quis talis habeat. Nam et intelligitur
caste vivere. 31. dist. **Micena. A.** E-
tiam si utatur matrimonio dummodo
honeste. ut ex eo. c. patet. **B.** Item
non obstat quod quasi proprium ha-
bet. quia illud potest ratione admini-
strationis non tamen proprie religio-
sus dici potest nisi promittat aliquam
approbatam regulam. et de reli. do.
c. fi. Nec potest talem committi admini-
stratio spiritualium si laicus est. Nec
in hoc vult episcopi excusare auctori-
tas secundum Hostiensem qui et addit. Consuli-
mus etiam episcopis ut talibus quo-
ad omnes de vna diocesi uniformem
habitum et regulam certam tradant.
Consulimus etiam quod eis grane non
erit sicut credimus quod libram pipe-
ris vel cere vel alius certum censuram
in signum subiectionis sibi retineant

et ut eorum preceptis euidentius eluce-
scent. ut in deca. q. 24.

Utrius occasione religionis pre-
mitenda sint pietatis officia in pa-
rentes. **B.** secundum Th. in quolibet. **A.** **U**bi
dicendum est de illo qui nondum reli-
gionem intravit. et aliter de illo qui
in religione iam professus est. Qui ei
nondum intravit si videat patrem su-
um in magna necessitate et cui per ali-
um subueniri non possit. non debet
religionem intrare sed debet mini-
strare parentibus maxime si absque
periculo peccati possit in seculo re-
manere. Si vero per alium possit paren-
tibus suis ministrari. potest si vult re-
ligionem intrare. **Unde Crisostomus** ex-
ponens illud **Matth. 8. et Luc. 9.**
Dimitte mortuos sepelire mortuos
os suos. dicit quod malum est abducere
hominem a spiritualibus et maxime cum
fuerint qui ministerium parentum implent.
Extrahant enim aliqui qui implere possent
illi funeris sepulturam. Postquam ve-
ro iam aliquis est in religione professus
mortuus est mundo. **Unde per spiritum**
ale mortem deobligat a cura impen-
denda parentibus. sicut etiam de
obligaret per mortem corporalem.
Et ideo non peccat nec contra precep-
tum dei agere si in clauistro remaneat
sub precepto plati parentum ministratio-
ne premissa. Et enim factus est impo-
tens ad reddendum debitum mini-
sterium absque propria culpa. De-
bet tamen quantum potest salua ordinis sui
obediencia satisfacere ut per se vel per alium
suis parentibus subueniat si in necessi-
tate fuerit. **Idem est Th. 2a 2e. q. 159.**
A. **Idem in sum. eo. ii. q. 2.** Et idem
notat **Mico. d. lra super. 15. Matthei**
15.

Secundum quid attendis gradum di-

nn

versarū religionum. R. fm Tho.
 fa fe. q. 188. Sūmū gradū i. fligio
 nibus tenent qui ordinant ad do-
 cēdū suē ad predicandū. A. Hoc
 verūz ceteris equaliter cōputatis.
 Alias secus. vt patet i. statu clerici
 secularis et curati qui ordinati ad
 predicandū. ex de cele. mis. sane.
 s. sacerdos. et in statu eius minor
 est statu regularū etiam ad predi-
 candū nō deputatorum. 19. q. 2.
 due sūt i. fine. Et idē q. hic notat in
 sū. eo. ti. q. 21. B. Secūdū tenēt illi
 q. ordinant ad pteplationē. Tertiū
 illi qui occupantur circa exteriores
 actiones. In singulis autē horū gra-
 dū pōt antēdi. pteplationē scōnt
 q. vna religio ordinat ad aliores
 actū i. eodē gnē. sic iter opa vite ac-
 tue pōt ē redimē captiuos q. re-
 cipe hospites. et i. opibus pteplati-
 ue pōtior ē ofo q. leatio. Pōt et at-
 tēdi pteplationē si vna eaz ad plū
 horū ordinat q. alia. vel si cōueniē-
 tia statuta habeat ad finē pposi-
 tū cōsequēdū. Atū autē pfectior
 sit religio solitariozū q. i. societate
 viuētū vidē s. heremita. s. primo.

4. C. Atū religiosus peccet mortali-
 ter trāsgrediēdo ea que sūt i. regu-
 la. R. fm Tho. fa fe. q. 186. Et otuz
 pfectionis respicit pncipalitē tria.
 s. paupertatē cōnētā et obediētā. et
 horū trāsgressio obligat ad morta-
 le. Alioz autē trāsgressio nō obligat
 nisi vel pp cōtēptū regule q. hoc
 directe cōtrariat pfectioni p quam
 vout aliq. regularē vitā. A. q. 2. s.
 religio sua nō tenet eē pfecti s. ad
 pfectionē tendē. cui cōtrariat pfe-
 ctionis cōtēptū fm eūdem Th. fa
 fe. q. 186. arti. 9. B. vel pp pceptū
 siue a plato oreten? facit siue in re

gula expōsū. q. h. cēt facere contra
 obediētē votū. Mō autē q. pfitetur
 vout seruare oia q. sūt i. regula sed
 vout regularē vitā q. essentialiter
 pfitetur i. tribus ptepl. Andē et i. qui-
 busdā religiōib? cautū aliq. pfitent
 nō qdē regulā s. viuē scōz regulā.
 i. itēdē ad h. q. aliq. mores suos in-
 fo:met scōz regulā sicut scōz qdā
 exēplar. Et h. tollitur p cōtēptū.
 In qbusdā autē religionibus ad
 huc cautū pfitetur obediētā s. re-
 gulā. ita q. pfectioni nō pcuratur
 nisi illud qd ē pira pceptū regule.
 Trāsgressio vō alioz obligat solū
 ad pteplationē veniale. q. talia sūt qdam
 dispositiones ad pncipalia vota.
 In aliqua m religioe. s. fratru pdi-
 catoz talis trāsgressio vel omissio
 pteplationis ipoz ex suo genere nō
 obligat ad culpā neq. mortale ne-
 q. veniale sed solū ad penā taxatā
 q. per hunc modū ad talia obfus-
 da obligamur q. in pōtēt v. veniali-
 ter vel mortaliter peccat ex negli-
 gentia vel libidine siue cōtēptū.
 A. Con. Al. vt i. sum. li. 3. ti. 33. q.
 25.

5. C. Atū religiosus eo dem genere
 pteplati? peccet q. secularis. R.
 fm Tho. vbi s. Pteplati religiosi pte-
 eē graui? pteplati scolarū eiusdez spēi
 tripliciter. Prio si sit cōtra votū reli-
 gionis. puta si religiosus fornice-
 vel furef. q. fornicatio facit cōtra
 votū pteplati et furado facit pteplati
 paupertatē. 2. mō si ex pteplati peccet
 q. ex h. videt eē magis igratus di-
 uinis officiis vel bñficiis qbus ē bñ-
 limat? ad statu pfectionis. sicut apls
 dicē Heb. x. q. fidelis gratioz me-
 retur supplicia ex h. q. peccado si-
 liū dei pculcat pteplati. An et dñs

cōquiritur. **Iere. xi.** Quid ē q̄ dile-
ctus me⁹ i domo mea facit scelera
multa. 3.º mō pctm̄ religiosi pōt eē
grauius pp scādalum. qz ad vttaz
ei⁹ plures respiciūt. Si vō religio
sus nō ex cōtēptu sed ex infirmitate
vel ignorantia aliqđ pctm̄ qđ nō ē
p̄ vltimū suc. p̄fessionis pmutit abf
qz scādalo. puta i occulto. leui⁹
peccat i eodem genere pcti qz secu-
laris. qz pctm̄ ei⁹ si sit leue absoibe-
tur ex multj bonis q̄ facit si sit mō
tale facili⁹ ab eo resurgit. prio qđ ē
pp intentionem quā hz erectā ad d̄
um. quez si ad horā intercipiatur d̄
facili ad pristina reparat. Itēz scit
delicta corrigere. inuatur etiā a so-
cijs ad resurgēdum. fm̄ illud. Ec-
clesiastes. 4.º. Si vn⁹ ceciderit ab
alicro sulciel. Ne soli. qz si ceciderit
nō habet subleuātem. **A.** Idem in
sum. co. ii. q. 16.

6 **Q**uid p̄sulēdum eiectis et fugiti-
uis q̄ nō pnt̄ ipetrare reconciliatō
nem fm̄ formā decre. c. de regu.
c. si. **A.** Vbi dī q̄ debēt tales regri
et ad reuertēdum cōpelli et sic for-
tius recipi. salua tñ ordinis disci-
plina. i. fm̄ cōueniētiā regule. et sic
pnt̄ subijci discipline et coertioni.
B. nec inueniunt religionē i qua re-
cipiant. **R.** scđz Ray. Tenent vne
re regulariter et honeste tā apostata
q̄ eiecti. **A.** Hoc dcm̄ videt̄ po-
tius fuisse glo. Ray. vi p3 i sum li.
3. ii. 18. q. 2. vbi dī hoc glo.

2 **Q**uid de his q̄ lucrāt monach⁹
fugitiuus seu apostata. **R.** Totum
monasterio suo lucrāt. is. q. 2. ab-
bates. et sic Inno. dīc. enām si ve-
lātē monasterio acgrit. ff. de acq.
re. do. c. Sed fm̄ eundē si mona-
chus sit eiectus ea q̄ lucratur nulli

acgrit nec valet cōtractus eius. **B.**
addit. Posset tñ dici q̄ acgrit epō
in cuius iurisdictione nō ē absolu-
tus. Vide etiā hunc casum. s. apo-
stasia. s. s. 2. **A.** et ibid hoc clarius
dictum est.

B **C**urū periculū sit religiosi siue
monachis si ab abbate negligatur
cura ecclesiarum et p̄p̄loz p̄nētūz
ad eū. **R.** s3 Tho. i quolibet. Nul-
lus pōt exigē aut recipe carnalia
alioz maxime p̄cia pctōz nisi spi-
ritualia seminet p̄dicādo vel oran-
do vel salutē eoz a qbus recipit. p
viribus pcurādo. Dico ergo q̄ io-
tum claustrum sicut recipit sic tene-
tur refūdere. Si ergo p̄stat eis q̄
cura negligat debēt supplicare ab-
bati et debēt eū monere i capitulo
et si videāt q̄ remediū nō appona-
tur debēt appellare cōtra abbatē
sicut cōtra aduersariū veritatis. et
si esset nubi notū aliqđ tale mona-
steriū nō auderē p̄sulere q̄ aliqui i
tali eligeret monachātū. **A.** Idem
in sum. li. 3. ii. 18. q. 13.

B **C**urū aliqui religiosus possit p̄-
esse plurib⁹ locis. **R.** Nulli religio-
si vel monachi pnt̄ p̄esse pluribus
prio:atib⁹. Itē nec pluribus ecclesis
curā aiaz habēntibus. et si eadē cu-
ra nō p̄ ipsos s3 p̄ p̄b̄yteros ad eo-
rū p̄sentationem p̄ ep̄os institutos
habeat exerceri nisi auctoritate se-
dis aplice. vñ si vnus ex eis ab alio
depēdeat vel adiucem sunt anne-
xi. Et q̄cūqz talē prio:atū vel talē
ecclesiaz obtinēs recepit aliū. prio p̄-
uatus ē ip̄o iure. et statim tenet di-
mittere. et p̄ eū ad quē p̄inet libet
cōferat. et nisi dimittat sit ineligibi-
lis. et ab viroqz p̄t̄ repelli d3 c. de
p̄ben. cu3 singula. li. 6. Circa b

- plura vide. §. bñficiū. i. §. 4.
- 10 **E** Prioratus vel ecclie aut admistraciones seu officia vñ⁹ monasterij cōsueti p eiusdem mōachos gubernari nō dēnt cōmuni monachis alteri⁹ monasterij sine licētia pape. Et cōtra hoc ordinātes sunt pūati p̄tate puidendi de ipsis. **A**. f. ea vice. et de ipsis p diocesanū si exenipta nō fuerint alioqn p sedē aplicā ordinē. vt in dicto. c. cū singula. **B**. Et recipientes sūt ineligibiles ipso iure ex de preben. cū singula. §. si. li. 6.
- 11 **E** Alii religiosi succedāt in bonis parēti et h⁹ mōi. **R**. Sic imo plus q̄ parentes nō pnt eos exheredare q̄uis dū laici fuerant in cām igramundinis incidissent. **L**. de episc. et cle. deo nobis. 19. q. 3. c. fin.
- 12 **E** Religiosis precipiuntur in virtute obediētie et sub interminatiōe maledictionis eterne ne in fermōib⁹ suis prelati detrahant vel retrahant aliquos ab ecclesiariū suarū frequētia. vel indulgentias indifcretas pronūciant. et ne retrahant testatores a restitu omnibus debitis aut legatis matriabus ecclesijs faciendis ne legata vlt debita aut male oblata iceria sibi vel sui ordinis fratribus vel conuentibus in aliorū preiudiciū fieri vel erogari procurent. nec absoluat quēp in casibus reseruatis pape vel episcopo et plura huiusmodi vt i cle. religiosi. de p̄uile. **A**. **B**icni ponuntur ēt aliqua de quib⁹ dictū est. §. absolutio. i. §. 2. v. 2° est de religiosi. Et addit q̄ ipsi religiosi nō psumant psonas ecclesiasticas p̄ferri corā iudicibus delegatis a papa suaz p̄ eos iusticiā psequentes vexare in

debite aut ad loca plura et p̄sertim multū remota cōuenire. Siq̄ aut de vetitis aliqd ibi attentare p̄supserint p duos mēses subiaceant penis q̄ fm eoz regulā vel statuta p grauib⁹ culpis eis consueuerūt p̄m sup quibus absq̄ manifesta necessitate cū eis nō valeat dispēdari. Ceterū prelati eoz nisi de his q̄ occasione premissorū excessiū ad eos quoquo mō puerint ecclis aut psonis ecclesiasticis dānificas vel lesis satisfactiōē plenariā exhibuerint infra menses postq̄ sup hoc fuerint requisiti suspensionez vsq̄ ad satisfactiōē debitā eo ipso incurrūt nō obstantib⁹ statutis aut p̄uilegijs cuiuscunq̄ tenoris existant.

E Religiosi medicātes si recipiāt loca noua vel antiq̄ dimittant sunt excoicati. vt. §. excoicatio. i. §. 4° v. decimus. **A**. Et ibi de h plenius in additiōe. **B**. Similiter ēt sūt excoicati religiosi qui vbicūq̄ temerarie dimittūt habitiū vel accediūt ad studia sine licētia. vt. §. excoicatio. i. §. 3° v. 13.

E Alii cū religiosi possit dispēdari i voto p̄uētie. **R**. fm Tho. 2^a 2^a q. 88. **A**lī cōuētie nō ē essentialiter annexū ordini sacro sed ex statuto ecclesie. Unde p ecclesiā vt q̄ possit dispēdari. Sed debitiū p̄uētie ē essentialis statui religiōis per quā hō abrenūciat seculo totalit̄ dei seruitio mancipat⁹. qd nō pōt simul stare cū m̄fimonio in quo i cūbit necessitas pcurāde vxoris et plis et familie et rex q̄ ad h requirunt. **U**n dic apls. i. **Cor**. 7° **Q**ui est cū vxore sollicit⁹ ē q̄ sūt mundi quō placeat vxori diuisus ē. **U**nd

13

14

nomē monachi p oppositū ad d i
uisionē pdictā ab unitate sumit. **A.**
Dicit. n. a monos qd ē vnus quasi
vnicus ⁊ solitari⁹. 16. q. 1. si cupis.

B. Et iō in voto solēnizato per p
fessionē religionis n pōt p eccliaz
dispēsari. Et rōnē assignat decretal
qz castitas ē annexa regule mona
chali ex de sta. mo. cū ad monaste
riū in fi. **A. Con. Al. S3 Innoc. ⁊**
Holl. ⁊ multi alij dicunt qz ppter
reputabilē cām bñ posset papa di
spensare. Sed ⁊ ipse Tho. i scrip
to dicit q illi. pbabili⁹ dicūt q asse
rūt q si cōis vultas totus ecclesie
vel vni⁹ regni vel pūcie expos
ceret posset papa i voto pūcie ⁊
religionis dispēsare qz iūcūq esset
solēnizati vt i sū. li. i. n. 8. q. 71. **B.**

15 **C** Arū relig os⁹ fac⁹ eps absolu
tur a voto paup⁹ ⁊ obediētie. **R.**
fm Tho. vbi. s. Sicut n absoluit a
voto pūcie ita nec a voto pau
p⁹ ⁊ obediētie qz nihil d3 habet tanq p
pūciū sed sicut dispensator oīz bo
noz ecclesie. Simuliter nō absoluit
a voto obediētie. sed p accūs nō
tenet obedire si superiorē nō hēat
sic ⁊ abbas monasterij q tñ non ē
a voto obediētie absolutus.

16 **C** Arū religiosus factus eps tene
at ad obseruantias regulares. **R.**
fm Tho. fa fe. q. 185. Si q sunt in
regularibus obseruantijs q non i
pediant pontificale offm s3 magis
valeant ad perfectionis custodiā
sicut ē pūcia paup⁹ ⁊ huius
modi ad hec remanet obligatus.
⁊ p pñs ad portandū habitū sue
religionis q ē huiusmōi obligatio
nis signū. Si q vō sūt q officio pō
tificiali repugnēt sicut ē solitudo si
lentiū ⁊ alique abstinentie vel vigi

lie graues ex quibus impotēs cor
pore redderet ad exequēdū ponti
ficale offm ad huiusmōi nō tenet.
In alijs tñ pōt dispensatiōe vii s3
qz regit nēcitas psonē vel officij
⁊ cōditio hoīz cū qbus viuit per
modū quo ēt plati religionū i tali
bus secū dispensant. **A. Con. ho.**
vt in sū. li. 3. ii. 28. q. 4. **B.** Vtrum
at religiosus factus rector alicui⁹
ecclesie teneat ad statuta sui ordinis
vide. s. monachus. s. 6.

C Arū religiosus possit esse iudex **17**
R. Simplex religiosus iudex esse
nō pōt vt notat. ff. de iudi. l. cū p: e
tor. **A.** In glo. q ēt idē dicit de cō
uersis. **B.** Sed nec pōt p compo
nissū recipere arbitriū. qz n d3 ē
disceptator forēsiū negotior. 16.
q. i. monachi. ⁊. c. de pñentium. ⁊
L. de epi. ⁊ cle. repetita. Sed arbi
trator seu amicabile cōpositor ē
pōt in Autē. vt diff. iudi. s. si vō cō
tingit. col. 9. xi. q. 3. iniustus. Et h
intellige de imperio sui plati. vt in
dicio. c. monachi. ⁊ ex de postu. c.
2. Nec est snia vō. duran. ⁊ holl.
A. Con. Albi. B. Arū religios⁹
possit exercere offm tabellionatus
habet. s. tabellio. s. si. Et vtrū pos
sit esse testis. s. testis. 3. s. 9.

C Arū religiosus possit esse exe
cutor testamentorū. **R.** Si ē ordi
nis minorū non pōt esse executor
testamentorum sed pōt consulere.
vt in cle. exiui. s. verū ē d ver. sig.
Si etiam est alterius ordinis nō
pōt nisi sup hoc penā licētia ⁊ ob
tenta. vt ex d testa. religiosus li. 6.
Talis quoqz etiam si sit exem
tus vel prelatus tenetur reddere
rationem ordinario ⁊ ordinarius
tenetur exigere. vt i cle. religiosus

19 de testa.
Quid de puentibus quarundā
 mulierū q̄ canonice appellant nec
 sūt p̄fesse ⁊ habēt p̄pui imo ⁊ ma
 trimoniū cōtrahere p̄nt nungd di
 cēde sūt religiose. R. fm Inno. ⁊
 Ber. Non. imo eaz status sans re
 probat. 18. q. 2. p̄miosū. nisi forte
 aliud ostendāt. Debēt quoq; p̄ oꝝ
 dinarios visitari auctoritate p̄pria
 vel si exēpte sunt auctoritate papa
 li. vt in cle. de sta. mo. ⁊ cano. antē
 dentes circa si. A. ibi etiā patet q̄
 status dictariū canonicarū non est
 approbatus. B. Erant etiā que
 dā alie que dicebant begbine assu
 mentes certū habitū nulli p̄minē
 tes obedientiā nec renūciantes p̄
 p̄iis neq; regulā hñtes l3 religio
 sis qbusdaz ip̄s adhererēt. Ille
 begbine ⁊ cōs assumentes statum
 earū ⁊ religiosi qui fouent eas in
 statu beghinagij sūt excōicati. vt. s̄
 excōicatio. i. §. 4. v. 6. Sed hoc n̄
 includit begbinas seu vestitas de
 p̄nia beati dñici in Lombardie ⁊
 Tuscie p̄tibus constitutas. vt p̄3 in
 declaratione Joh. 22. que incipit.
 Cū de mulieribus. Ad materiam
 at religionis pōt facere. s̄. mona
 chus. ⁊. s̄. monialis. Si religios⁹
 vel religiosa petūt tanq̄ coniunx.
 require. s̄. matrimonium. 9. §. pe.
 A. Et ibi de h̄ lat⁹ i additione. B.

Eligio ij. quo ad i gressum.

Utruz de ingressū religionis
 habēda sit magna liberatio. R. f3
 Tho. 2a 2e. q. vlt. Diuturna delibe
 ratio ⁊ muliorū cōsilia requirunt
 in magnis dubijs vt phus dicit 3.
 ethicoꝝ. In his at que sunt certa
 ⁊ determinata nō requirūt cōsiliū.

Circa ingressum at religionis tria
 possūt cōsiderari. p̄rio qdē ipse in
 gressus religionis fm se. Et sic cer
 tū est qd̄ ē melius bonū. Et qui de
 hoc dubitat q̄tū in se est derogat
 x̄po qui hoc cōsiliū dedit. Unde
 Aug⁹ in li. de v̄bis dñi. Vocat te o
 riens. i. x̄ps. ⁊ tu attendis ad occi
 dentē. i. hoiem mortalez ⁊ errare
 potentē. s̄o mō pōt cōsiderari re
 ligionis ingressus per cōparatio
 nē ad vires ei⁹ qui ingressurus ē.
 Et sic n̄ est locus dubitationi. q̄ il
 li qui religionē ingreditur non
 cōfidunt de sua virtute sed de di
 uina fm illud ysa. 40. Qui sperāt i
 dño mutabunt fortitudinē. assūent
 pēnas suas sicut aquile. current ⁊
 non laborabunt. ambulabunt ⁊
 non deficiēt. Si tñ sit aliquod sp̄a
 le impedimentum puta infirmitas
 corporalis vel onera debitorū vel
 aliqd huiusmodi i his requiritur
 deliberatio ⁊ cōsiliū cū his de q̄
 bus speratur q̄ proficiat ⁊ non ipe
 diat. Unde dñs in Ecclesiastico. 37.
 Cum viro irreligioso iracta de san
 ctitate ⁊ cū iniusto d̄ iusticia. Qua
 si dicat non. vnde sequit non atten
 das his in omni cōsilio. sed cum
 viro sancto assiduus esto. In q̄b⁹
 tñ non est diuturna deliberatio ha
 benda. vñ Jero⁹ in epla ad Pau
 linū. Festina queso te ⁊ herenti in
 salo nauicule funē magis p̄cide q̄
 solue. 3. at pōt cōsiderari modus i
 trandi religionē ⁊ quā religionē
 aliquis ingredi debeat. ⁊ de talib⁹
 pōt haberi cōsiliū cū his qui nō
 impediunt. Utrum autē impubes
 possit ingredi religionem. habes
 s̄. nouinus. §. i. ⁊. 1.

Utruz aliquis debeat inducere

alios ad religionis ingressū. **R.** **F.** **Tho.** **sa.** **fe.** **q.** **vi.** Inducētes alios ad religionē nō solū non peccant sed et magnū premiū merent. **Di-** **citur.** **n.** **Jac.** **vi.** Qui conuerti fecerit peccatorem ab errore vie sue liberabit animam suam a morte et operit multitudinem peccatorum et **Danielis.** **12.** Qui ad iusticiam erudiunt multos erunt quasi stelle in perpetuas eternitates. Posset tamen contingere circa huiusmodi inductiones triplex inordinatio primo si quis uolenter alium ad religionem cogeret. qd prohibet. **20.** **q.** **3.** pns 2º si quis symōiace alium ad religionem trahat munibus datus. **1.** **q.** **2.** q. pio. Nec tamē ad hoc pñet si aliquis alicui pauperi necessaria ministrat in seculo nutriendus cum ad religionē. vel si sine pacto aliqua munuscula tribuat ad familiaritatem capiendā 3º si mēdacij eū alliciat. Imminz enim sic inducto periculū ne cum se deceptū inuenerit retrocedat. et sic fiant nouissima hoīs illius periora prioribus **Math.** **12.**

¶ **U**trū aditus ingressus religionē possit ad seculū redire. **R.** Quādiū est nouitius i pbatōne positus redire pōt libere infra annū pñer q̄ in tribus casib⁹. primus ē si scilicet receperit habitū q̄ dari pñitibus cōsueuit qd hz locū in illis religionibus in qb⁹ habitus nouitiorū ē distinct⁹ ab habitu pñessorū. qz p talē susceptionē intelligit iacite pñessus. **Al.** Et idē qñ habit⁹ nouitiorū ē indistinct⁹ et illū gestauerit p annū integrū. vt in. **c. 1. de re. li. 6. B. 2.** si fecerit pñessione. **3.** si euidenter apparet qd talis absolu

te voluerit vitā mutare qd tamen nō pñuit nisi clara pbatōe vel ppetentibus indicij ostēdatur. **Al.** Et hoc casu cū quis voluerit vitā absolute mutare assumendo habitū et nouitij vñ tacite pñessus et obligatus religioni in genere ē **3.** regu. cōsulu. Et ideo si postea contrahat matrimoniū n̄ valet secūdū **Goff.** et **Inno.** ibidē vbi ē cū **Inno.** transit dñs **An. de bu.** in dicto **c.** cōsulu. Et hoc videt doctoꝝ cōis snia. nisi forte ingrediens ad vnā ad nullā altā religionem se obligare intenderet. Nam hoc casu si ex aliqua rationabili cā non possit in intenta religionē persistere nulli obligatur. et matrimoniū contrahere pōt prout notat dñs **Pe. de anchazano** in. **c.** constitutionē de regu. **li. 6.** Quando autē quis pñsumatur vitā voluisse absolute mutare vel seculo renunciare dictū ē. **3.** nouitius. **§. 4.** i additōe. Et in eodē. **§.** clarius tangit id qd in **h. §. pñit. B.** Sed in pñdictis casibus distingue. qz si aliquis pñdicto pñitū fecerit in aliq̄ religionē mendicanū nō erit ppter hū ordinē obligatus sed generalit̄ alicui ordinē ē de reg. nō solū **li. 6.** In alijs vō ordinibus et. vt **§. nouitius. §. 5.** circa medium. **¶** **U**trū seruus ingredi possit vel recipi in religionē. **R.** Non pōt ingredi nec debet recipi siue sciatur qd sit seruus siue si est persona incognita et nesciatur vtrum sit seruus vel liber. Et si ingressus fuerit et infra triennium petatur a domino suo debet reddi cum omnibus que attulit. fide in accepta de impunitate ipsius. Post triennium

- vō repeti nō pōt nisi esset tam lon-
 ge q̄ inueniri non posset. 17. q. 2. si
 q̄s icognit⁹. Et eru dñi ips a tpe
 scie dñi. ar. in dcō. c. si q̄s icognit⁹
 Al. Aug. autem dicit a tpe ingres-
 sus. sed Lau. Joh. ⁊ alij pleriq̄
 doctores dicunt a tpe sciencie. vt
 in sū. con. li. i. ti. 8. q. 64. vbi notā-
 tur etiā oia que in hoc. §. habent
 fm Ray. ⁊ glo. Vbi etiā idē dicūt
 de obligatis ad ratiocinia repu-
 blice. B. Et hec intell. gē vera eē
 in omni genere seruorū etiā si sint
 coloni originarij sine ascripticij d̄
 quib⁹ habetur iſra ſeruus. l. §. 4.
4. Quid si seruus ingressus mo-
 nasteriū recipit ad p̄fessionē ante
 dñi terminū. R. fm Ray. Credo
 q̄ debet remanere i ordine ⁊ mo-
 nasteriū d̄z satisfacere dño. qz fuit
 in culpa recipiendo. ar. dis. 54. si
 ſeruus. Al. dicit qd si erat icognit⁹
 ⁊ pbabat ſonte p̄ falſos teſtes qd
 eſſet liber. d̄z reſtitui dño si petat.
 ex d̄ ſer. nō or. c. de ſeruor. Con.
 hoſti. A. Et idē fm eoſdē eſt ſi ta-
 lis dolose iuramt religionē ſciēs
 ſe ſeruū. Sec⁹ si bona fide putabat
 ſe liberū. vt i ſū. co. ti. q. 65. B.
5. Quid si talis poſt factā p̄fessio-
 nē fuerit dño reſtitutus ⁊ poſtea
 manumiffus ſit. nūqd tenet redire
 ad monaſteriū. R. fm v̄v. Sic. qz
 quātū i eo ſunt monachus ſuit. A.
 Idem in ſum. co. ti. q. 66. B.
6. Quid obligati ad rōcinia poſ-
 ſint ingredi vel recipi i religionē
 R. si ſunt obligati ad rōcinia rei
 publice nō ſunt recipiendi. diſ. 53.
 lege. S3 si obligati ſūt ad rōcinia
 puatoz honeſtū eſt q̄ pri⁹ de rōci-
 nijs ſe expediāt. A. Mō at ē neces-
 ſariū fm glo. Ray. ⁊ i dcā. q. 64.

B. Quid at sic obligati possint or-
 dinari. vid. §. obligatus per totū.
 C. Vt ille q̄ obligat⁹ ad aliqd
 ſoluendū poſſit ingredi ad religio-
 nem. R. fm Ray. Ingredi pōt nō
 obſtante obligatione vel iuramē-
 to dūmodo nō ex voluntate vel i-
 tentione ſubrahēdi debiti h̄ faci-
 at ſ3 ex caritatē ſeruore. Nec facit i-
 iuriā creditori qz excuſat auctori-
 tate ſpūs ſci cui nemo reſiſtē pōt.
 16. q. 2. due. ex de regu. ⁊ tranſe. 13.
 Sed monaſteriū tenetur ſatisfacere
 de his q̄ ipſe p̄tulit monaſterio.
 16. q. 3. ſiqua mulier. L. de ep̄iſ. ⁊
 cle. deo nobis. §. i. Qd si nihil cō-
 tulit monaſterio qz nihil habebat
 inanis ē actio quā excludit iopia
 debitoris. 14. q. 6. ſi res. ff. d̄ dolo.
 nā is. Si tñ poſt ingreſſū religioſiſ
 occasione eius monaſteriuſ aliq̄
 acquireret puta p̄ ſucceſſionē he-
 reditaria v̄l donatōez ſeu ex teſta-
 mento teneret monaſteriū quātūz
 illud eſſet. ar. in dcō. c. ſiqua muli-
 er. Cō. Inno. hoſti. ⁊ Tho. ſa ſe.
 q. vli. Pōterit etiā vt ait Ray. in
 monaſterio ex iſtīs ſcribere v̄l ali-
 ud honeſtum opus facere ad libe-
 radū ſe dūmodo nō negligat p̄p̄e
 hoc dinū officiū. diſ. 19. cleric⁹. ⁊
 21. q. 1. clericus. Et deducēt exp̄e
 ſe fm q̄ſdā ne ſuonerofus mōaſte-
 rio. 16. q. 6. d̄ lapſis. S3 addit In-
 no. q̄ aliq̄ addūt non d̄ducendāz
 exp̄ſas. quia ex quo altari ſeruit
 de altari viuere d̄z. 12. q. 1. ex his.
 Et hoc pbabilius videt dūmō nō
 impediatur i aliquo ab obſeruan-
 tia regulari. Al. ab obſegis regu-
 le ⁊ religionis quibus eſt ſemper
 aſtrict⁹. Ideo ad predictā ſolu-
 tionem non tenetur fm Al. ⁊ i ſū.

li. 3. tit. 16. q. 5. **B**
3 Quid si sit obligatus ad aliqd faciendū. **R.** fm **Dostu.** Nihilominus ingredi pōt et p̄ficiat qd̄ p̄misi. Et si h̄ nō pōt salic̄ p̄ficiat per aliū nisi manus ei⁹ sp̄aliter electa esset. qz̄ tūc nō licebit ei p̄ aliū facere nisi de lūia ei⁹ cui p̄misi. ar. **L.** de cadu. tol. l. i. §. ne at. ex de offi. dele. c. si. Pōt et satisfaccere ei cui p̄misi siue de bonis que contulit monasterio siue operando aliqd̄ ut ei satisfacciat. De hoc vide i p̄cedenti. §. **A.** Et ibi actū est q̄ ad huiusmodi operationē nō tenet nisi forte p̄pter vitādū scādaliū quādo occurreret. Et sic intelligi pōt qd̄ hic dicitur. **B**
9 Atz̄ rector ḡ iurauit f̄gere ciuitatē p̄ annuz siue magister q̄ iurauit legere. v̄ capellan⁹ ḡ iurauit f̄uire i capellania possit ingredi religionē. **R.** fm **Ray.** Sic. Mō enī iuramētū violat q̄ illud in melius cōmutat. ex de iureiur. peruenit. Idē **Ynn.** et **Hoff.** host. qz̄ id. sed addit. Consulo q̄ prius impleat qd̄ p̄misi. ex de iureiur. i. debitores. hoc enī iur⁹ esset nisi ab illo vel illis qb̄ iurauit possit licentiā obtinere. **A.** Hoc consiliū nō videtur bonū p̄ qd̄ ingressus religiōis retardet. Et in. c. debitores nō inducitur aliquod impedimentū v̄ retardatio boni. sed solū dicit q̄ ḡ iurauerunt soluere vsuras soluāt. Nec et̄ obstat. c. cōmissi. extra de sponsa. vbi consuli q̄ ḡ iurauit p̄trahere matrimonium per verba de p̄sentī p̄us p̄trabat et exide ingredi religionē. qz̄ p̄ talē p̄ctum nō retardat religiōis ingressus s̄z glo. **Ray.** et i sū. co. ii. q. 6. vbi hec

oia notant. **B.** Aliū p̄pter obsequia penitē debeat q̄s reirahi ab ingressu religiōis habes. s̄. religiō. i. §. 3. Et vtrum cōiugatus possit ingredi. vide infra votum. 4. §. 1.
10 Atz̄ epi archidiaconi vel presbyteri curati possint ingredi religionē. **R.** fm **Zho.** fa fe. q. vii. obligatio voti p̄petui ad vacādū diuinis obsequiis cōpetit p̄prie epis et religiosi. Presbyteri at̄ curati et archidiaconi nō obligāt voto p̄petuo et solēni ad curā aiarū retinēdā sic ad h̄ obligāt epi. Alii epi p̄fulariū deserere non p̄nt absqz̄ auctoritate Romanipōntificis. ex de regu. l. 3. Archidiaconi at̄ et presbyteri curati p̄nt libere abrenunciare epo curā eis cōmissā absqz̄ lūia pape q̄ solus pōt i votis perpetuis dispensare. **A.** Et et̄ epi n̄ si i casibus particulariū excep̄. ut infra vota. §. 1. **B.** Aliū manifestū est q̄ archidiaconis et p̄sbris curatis l̄ ad religionem transire etiaz̄ epo contradicente. vi. 16. q. 2. due sunt. B̄nficia at̄ alicuius talii toto ipe p̄batōis nō debent alteri p̄ferri nisi de ipsius consensu v̄ nisi p̄stet q̄ voluerit absolute mutare vitā vel p̄fessionē fecerit vel habi n̄ p̄fessorū scienter receperit. sed iteri seruetur beneficiū p̄ aliū cui de portōne congrua ipsius b̄nficij p̄uidebit. ex de reg. b̄nficiū. li. 6.
11 Atz̄ excōicati possint ingredi vel recipi i religionem. vide. s̄. absolutō. 3. §. fi. **A.** Et ibi de h̄ plenus i adduōne. **B**
12 Atz̄ illi q̄ uō sunt exercitati in obseruātia p̄ceptoz̄ debeant ingredi religionem. **R.** fm **Zho.** vbi. s̄. Sic. Mā et dñs **Matherū** publica

¶ Quid si quis ingrediatur religio-
nem sub cōditione aliqua. R. fm
v̄v. Si ponat p̄dino p̄tra substan-
tiā religionis puta q̄ liceat ei te-
nere pp̄uū. A. v̄l' ēt vsufructuū fm
cūq̄dē v̄v. ⁊ i. si. li. i. li. s. q. .18. B.
nō valet monach⁹. Bene in pōt
aliq̄ tenere ad vsū d̄ p̄fēu p̄elati.
Si vō cōditio apponat cōtra ali-
quā particulare austeritatē. repu-
ta v̄l' liceat ei cōmedere carnes. tē
si scit hoc p̄tinere i regula vel p̄st̄
tutione quā p̄fūct tenet. Secus si

nescit id i eis contineri. **A.** Super
his ultimis a v. si v. o.
v. b. dixisse. Sed vi pz i dea. q. 18.
Inno. ait q si ad ingrediente dice-
ret. m debes pfiteri regulaz beati
Augl. bene potes comedere car-
nes. i illa ecclia essent constitutio-
nes q no comederent carnes bn
posset comedere carnes. cu nec b
regula habeat neqz vniuersalis
statut. nec ei posset aliqd imputa-
ri nisi esset scandalu. Et tunc possz
ad aliud locu mutari. Sed Hosti.
dicit q hoc cau licebit p dicto car-
nes comedere nisi forsitan ei con-
staret de puetudine vl' constitucio-
ne illi' monasterij. vel hoc notoriu cet
oibus. Itē scdm Inno. secus est
si diceret sibi. Profutere regulaz
bni benedicti. Ad scd eā oēs ge-
neraliter abstinere debeāt a carni-
bus. saturati eius imputandū est
si credit ei q pmittebat sibi q lice-
ret comedere carnes. Cō. hosti.
Addit postea Inno. Alij dicūt q
ex q submittit se obediētie alicui
nō obstantib' talibus promissioib'
tenet seruare regulā constitutio-
nes ei'. 12. q. 1. nō dicatis. Et hoc
videt verius. cū vnusqzqz debeat
se pformare bonis morib' eoruz
cū qbus cōuersat. 25. dis. 5. al' aut
v. quoniamscunqz. **B**

16 **Q**uid si aliqz videns aliqd mo-
nasteriū vbi monachi splēdide vi-
uunt cogitat. hūc ordinē bene pos-
sum sustinere. sic ingredit. R. fm
Ray. Dico idistie q si fecerit p-
fessionē non pōt ad seculum redi-
re. qn potius si erat peritus scie-
bat ea que seruāda erāt intelligitur
se obligasse non ad id qd fiebat sz
qd fieri debebat. Idē si erat sim-

plex fuit ei explanata regula
pduōnes ordinis pfectus fuit
Si vero n fuit ei exposita austeri-
tas regule. tūc si solū ad illā vīaz
itēdebat se obligare nō ad supio-
rem hoc expōit. n coget ibi ma-
nere sed trāsibit ad aliū ordinē
quē sustinere possit. Si vō n expō-
sit debet remanere nec pōt allega-
re dolū. vi. s. i. 5. anpli. dcm ē. **A.**
Cō. p dictis hosti. Et addit q tal'
cogendus est vi vel pfectionē ab-
inuitio istitutā i eodem loco faciat
et religionē seruet vel locū exeat
et penitus dimittat in quo nec ab-
usus cōtrari' nec numerus defen-
dit annor. ex de elec. cū causa q i-
ter pbyterū. Et si oēs deficiāt aliq
iducantur alterius religionis. ex
ne cle. vel mo. relatū. Et si illi simi-
liter deficiāt tūc locus mutata isti-
tutione auctoritate ordinarij pōt
per seculares clericos rennet. Et
sic pōt itelligi. ex de reli. do. inter
quatuor. Itē Ray. addit. Vel dic
idistie q tal' debet remanere qz
dolus aliorū vel simplicius vouē-
tis nō excusant i talibus. Et dicit
glo. ei' q b bene. pbat. 20. q. 3. cō-
stituit. vi i sum. eo. 11. q. 17. Sz cer-
te nō vī q vouū se extendat vltra
intentionē pure. et simpliciter vouē-
tis. vi i. c. exijt. de v. sig. li. 6. **B.**

Eligio iij. q ad vo-
luntate pueri possint
se voto obligare ad ingressuz reli-
gionis. R. fm Tho. ba fe. q. vlt.
Totū simplex cōsistit i sola pmissi-
one cū interiore mētis delibera-
tōe. Et h' votum hz efficaciam ex
iure dīno que in duplici tolli pōt
Uno mō p defectū deliberatōis

vtpz in furiosis quoz vo ta n sunt
 obligatoria. vt ei d regu. sic tenor.
 Et eadē rō ē de pueris q nōdū hnt
 dbitū vsuz rōis p quē sint doli ca-
 paces. quē quidē pueri hnt vt fre-
 quēnus circa. 14. annū. Puella vō
 circa. 12. qui dicūt ām pubertatis.
 In qbusdā aut anticipat et in qb
 dā retardatur fz diuersaz disposi-
 tōez natur. Alio mō impeditur ef-
 ficacia simplicis voti siqz deo vo-
 ueat illud qd n ē ppe pōtatis. puta
 si seruus ēi rōis vsum habens vo-
 net se religionē ingredi aut ēi ordi-
 netur ignorante dño. dis. 54. c. si f-
 uus. Et qz puer vel puella ifra pu-
 bertatis ānos nālī sunt in pōtate
 pīs qm ad dispositōz sue vite po-
 terit pater eoz votum reuocare vl
 ac. eptare si sibi placuerit. vt exps
 se dicitur de muliere. Anmeri. 30.
 Sic igitur si puer ante tps puber-
 tatis votum emittat nō obligatur.
 Si tñ ān hēat vsuz rōis obligatur
 quidē psum in se ē ex suo voto. fz
 pōt reuocari p auctoritatē patris.
 qz ordinatio legis qua vn^o homo
 subditur alieri respicit illud qd in
 pluribus accidit. Si vō annos pu-
 bertatis excedat non pōt reuocari
 auctoritate parentū. Et si nondūz
 haberet plene vsuz rōis non obli-
 garetur quo ad deū. 2. Idem i sū.
 li. 3. n. 28. q. xi. Et adde fm Ray. et
 in sum. li. 1. n. 8. q. 30. q si ipubes
 doli tñ capax emittit aliud votum
 qz pūentie. vñ q sit obligatus nī
 si pater statim cū audierit reuocet
 3. q. 2. mulier. Et idem de iuraniē
 to fm glo. eius. et Tho. Et idēz di-
 cit glo. de voto pūentie et de vo-
 to circa ingressum religionis. qā
 nō pōt reuocari nisi statim reuocē

tur. l. ipa die. ar. Numcī. 30. vbi dī
 Et in aliey die distulern sententiā.
 Item dicit glo. q si impubes doli
 tñ capax vouerit se seruamz cōti-
 nētiā et ingressuz religiōez. cūz ve-
 nerit ad etatē vel cū mortuus fūcit
 pater. pōt pater illud irritare con-
 tradicēdo statim fm cōem opinio-
 nē. 13. Aug. dixerit q n pōt. Sed
 dictum Aug. satis potest verifica-
 ri nisi potius impuberis ex iusta cā-
 fuerit dispensatum. Tñ et ibidem
 p3. Inno. dicit. Credimus q ēi im-
 pubes si doli capax sit et vōmū se-
 cerit abstinētie vel peregrinatio-
 nis vel aliud. q d3 illud adimple-
 re postq pfiam pōtatē exiuit quia
 potuit se obligare deo sicut et dya-
 bolo. c. de delic. pu. c. 1. Tñ cūz ta-
 libus ē facile dispensandū et pūu-
 tandū. qz 13 in aliquo sint capaces
 nī mūta cognoscunt cū sint inex-
 periti. Con. Hosti. Item vt ibi p3
 Ray. dicit q si impubes intrat re-
 ligionē pōt extrahi a pte vel tuto-
 infra annuz et diem a tpre scientie
 fm glo. eius. Idem Hosti. et host.
 20. q. 1. c. 1. et 2. et ar. 1. q. 2. si quis in
 cognitus. et c. de pces. pben. quia
 diuersitatē. Si vō ponatur in re-
 ligione ab alio puta a pte vel tuto-
 re. si ipse non pferat pōt egredi qñ
 voluerit vsqz ad etatē legitimā. 20.
 q. 1. puelle. et q. 3. presens. Si autē
 cōsentit licet pferat ille qui sit ān
 ānos. 8. pubertatis non teneat. exi-
 re tñ non pōt priusqz pueriat ad eta-
 tem legitimā. 20. q. 1. illud. ad istar
 carnalis mīmonij. extra d dīpō.
 impu. de illis. p. 3. qz cito perue-
 nerit ad etatē pfectam pōt egredi.
 20. q. 3. presens. c. d regu. cū sum.
 Item vt p3 ibidem Inno. dicit q

fe. q. vlg. Quia i maiori itell^r mi-
nus. iō ille qui obligat^r ē voto v^t
iuramento ad ingressum religiōis
minoris pōt licite induci ad h^q
ad maiore religionē transeat. nisi
sit aliqd spāle qd impediat. puta
infirmitas vel et spes maioris pro-
fectus in miori religionē. Ille ve-
ro qui obligat^r voto vel iuramēto
ad ingressum maioris religionis
non pōt licite induci ad minorem
religionē nisi ex aliqua euidēti cā
et cum dispensatōe superioris. Si
in ingrediat^r et p^rstetur vide. j.
religio. s. 6. 3.

S **¶** Atz ille qui vouit ingredi reli-
gionē teneat ibi ppetuo remanere.
R. fm Tho. vbi. s. Si vouens itē
dit se obligare non solū ad ingressū
religiōis sed ad ppetuo remanen-
dū. tenet ppetuo remanere. Si at
intendit se obligare ad ingressum
cā experiēdi cū libertate remanen-
di vel nō remanendi. manifestum ē
q remanere nō tenet. Si aut i vo-
uendo de hoc nihil cogitauit vide-
tur obligari ad ingressum fm for-
mam iuris cōis que ē vt ingrediēti
bus detur annus pbatōis. Unde nō
tenet ibi ppetuo remanere. Si tñ
tali itentōe traret vt statim exiret.
nō v^t satisfactū voto. qz i vouēdo
hoc non intendebat. et iō tenet. vt
saltez velit experiri an ei expediat
manere. A. Idem in sum. li. 3. titu.
28. q. 9. vbi et addit fm Inno. q cū
qs i vouendo non distiguit cui re-
gule se denoneat. intelligit se voue-
re regule illius i cuius manibus fa-
cit pmissiōez ar. c. q dei timorē et
d. sta. mo. vbi et hoc notat Inno.

Religiōiij^o . ad

p^ressioem. Atz ipuberes possint
professionē facere. R. fm Tho. fa-
fe. q. vlg. Professio ē solēne vouit
qd facit esse monachū vel religio-
suz. quod quidem subditur or dia-
tioni ecclesie pp solēnitatem quaz
habet anexam. Et quia ecclesia re-
spicit illud quod in pluribus ē. p-
fessio ante ips pubertatis facta q^d
tūcūq^s aliquis habeat vsum rōnis
plenum vel sit doli capax non hz
suū effectuz vt faciat p^rsentē iā cē
religiosum. A. Idem in sum. li. 3.
ti. 28. q. xi. B. Adde hic qd dicitur
s. nouit^r. s. 1. 2. 1.

¶ Que ē p^ressio exp^rssa et que taci-
ta siue p^rsumpta. R. Professio ex-
pressa ē que fit in manu abbatis si-
ue p^rlati recipiētis eam. vel in māu
eius quez p^rlati ad hoc mittit. et
de regu. et transe. ad aplicam. Ta-
cita nō sit p^r susceptiōem habit^r p-
fessio. Item si manifeste ostendit
q velit vias mutare. Item si gestat
habitū et nouitioz p^r annum vbi nō
est distinctus in colore vel scissura
vide h. s. nouit^r us. s. 4. A. Et d^r h
dictum est clarius. s. religio. 2. s. 2.
cum additionibus. B. Si aut pro-
fessio fiat infra annum. vide ibidem.
s. 5. B.

¶ Atz ille q fecit p^ressionē tacitā
teneat ad oēs obseruanzas regla-
res. rñ. scd3 Tho. in. 4. dis. 38. In
oī cāu tenet ad tria vota religiōis
principalia. sed ad alias obseruan-
tias quaz p^r transgressio ex dissimu-
latōe p^rlati inducit. q dum viden-
tes nō corrigunt indulgere vident^r
nō v^t obligari p^rcipue si sit simplex
q talia discernere sufficienter nesci-
at. Con. Alb. A. Nec videtur vera
q ad illa q p^rlati pōt dispensare.

Al' vi obligari ad omnes regulares
obseruantias. vt. s. religio 2°. §. si.
cū additōibus. B.

Eligio. v. q. ad

tran
sū ad aliā. Atq. liceat tran
sire de vna religione ad aliam. rñ.
secūdu Thō. fa. se. q. viij. Transire
de vna religione ad aliā nisi prop
ter magnam vtilitatem vel necessi
tatem non est laudabile. tum qz ex
hoc plerūqz scādant illi q re
linquūt. tum ē qz facilius aliq
pfit in religione quā p̄suevit q̄ i
illa quā non p̄suevit ceteris pib⁹.
Vnde i collatōibus patruz abbas
Hestori⁹ dicit vnicuiqz vtile q se
cundum ppositum quod elegit sū
mo studio ac diligentia ad operis
incepti pfectōem puenire festinet.
et nequaquā a sua quāz semel elegit
p̄fessione discedat. Et postea rōez
assignans dicit. Impossibile nāqz
ē vnum eundēqz hoīem sū vniuer
sis v̄tutibus fulciri. quas siqz vo
luerit simul autētare in id eum inci
dere necesse ē. vt dum oēm sequit
nullam itegre p̄sequat. Diuerse ei
religiones p̄minent secūdu diuer
sa v̄tutum opa. Pōt tñ aliquis de
vna religiōe laudabiliter trāfire ad
aliam triplici ex cā. p̄rio qdē ex ze
lo p̄fectōis religiōis i q̄ non autē
ditur excellētia secūdu solam ar
titudiez vite. sed principaliter secū
dum illud ad qd religio ordiatur
et p̄nter secūdu discretionē obser
uantiarū fini p̄portionataz. vt. s.
religio. l. §. 4. Et i hoc cān pp hūi
litarē d3 q̄s petere lniāz. q̄ tñ ei pe
gari n̄ pōt. dūmō p̄stet religiōez il
lā artiorē eē. Si xō d b p̄babilr
dubietur. est in hoc superioris iu

diciū regrendū. ex de regu. et tran
se. l3. Qd si non p̄nta lniā trāfuit
n̄ pōt repeti secūdu v̄v. A. Hoc
v̄v si trāfuit i cāu licito l3 non ser
uato modo. Secus si in cāu illicito
to. qz tunc posset repeti. ar. c. si. ex
de regu. B. maxie si p̄fessionem in
hac secūda regula fecit. 2. pp dēlia
tōem religionis a debita p̄fessioe.
puta si i aliq religiōe artiori icipi
ant ipi remissius viuere. laudabi
luer trāfuit aliqz ad religiōem ē
nitiorē si melius obseruet. Et i b
cāu ē regit sup̄iōis iudiciū. 3. v̄o
propter infirmitatē vel debilitatē
ex qua interdū puenit q non pōt
aliqz artioris religiōis statuta ser
uare qui posset statuta seruare la
uoris. Et i hoc cāu dispensatio est
necessaria. A. Idem i suū. eo. ut.
q. 15. B.

1
Atq. religiosus semp possit trā
fire ad artiorē religiōem. rñ. f3 In
no. Enā si p̄stet eam esse artiorē lū
n̄ poterit trāfire si ex suo trāfuit
p̄ior religio icurrat grauem iactu
ram vel isamū. ar. extra de regu.
et trāse. l3. xi. q. 3. siqz vero. Nam
et ip̄e non d3 esse cāscādali. extra
de renun. nisi cū p̄dē. S3 cōem vti
litarē que ē vt nō fiat iactura illi
p̄gregationi debet p̄ferre priuate
q̄ ē vt sit i artiori religiōe. A. Idēz
in. d. q. 15. B. Abbas q3 q̄ imedia
te subest pape n̄ pōt trāfire sine li
centia pape. ex de p̄sue. cū venera
bilis. A. con. Albr. B.

3
Atq. q̄ iam p̄fessus ē i latiori te
neatur ad votum qd fecerat de ar
tiori. rñ. Remanet pōt i latiori. qz
p̄ secūdu votum solēne derogā
tum ē p̄mo qd fuit simplex. in pro
uoto p̄rio n̄ p̄pleto erit ei peniten

tia iponenda. extra de regu. 7 tra
se. c. qui post votum. li. 6.

3 **P**one q aliquis regularis ipe
trauit licentiam transeundi ad alio
rem religionē postea penitet eum
nūqd prius tenent eum recipere. R.
fm vō. Si nō inuenit artiozem reli
gionē ubi recipiat. vel si poterat su
stinere austeritatez illius 7 reuerti
vult ante factam p̄fessionē. nō pōt
repelli pretextu prius licētie vel
renūciatōis. cū facta fuerit ex cau
sa. f. vt transiret ad artiozē religio
nem 7 causa secuta nō sit. Secus si
p̄ofessionem fecerit in secunda. **A.**
Con. Albi.

4 **Q**uid si abbas 7 conuentus licen
tiauert aliquem simpliciter 7 ipe
renūciat simpliciter non ex aliqua
cā nisi forte ex odio. R. f3 vō. Nō
valet licentia. qz hoc ē dare licenti
am vagandi. Tñ fm Aug. repellit
pōt qui non vult ferre penā d cul
pa quā sōue commisit. **A. Con.**
Albi.

5 **C**eterū bona que monachus cō
tulit suo mōasterio sequatur eū si
trāseat ad scdm monasteriū. R. f3
Hos. Si exeat ante p̄fessionem nō
ē dubium qz cū rebus suis pōt exi
re. ex de regu. 7 transe. statimur.
Intellige nisi ea absolute 7 irrenuo
cabilit̄ donasset. Sz si post p̄fes
sionē 7 sine licētia transiit ad aliud
monasteriū res sue primo mōaste
rio remanent. 7 qui ipm recipit i
puiet sibi. Si vero cum licentia v̄
etiam iūius ex aliqua causa vadat
ad scdm monasteriū. tūc vsufruct⁹
rerum quas cōtulit debet secundo
monasterio q̄diu vixerit ne ei exi
stiat onerosus. Sic intellige. 16. q. 6.
cognouimus. **A. Prouis. c. d lap**

sis. **B. Et. 16. q. 1. sigs rapuerit. A.**
Idem i sum. eo. ii. q. 25. sedz Hos.
qui etiam addit. Si vō sit seculari
qui reliqt conforuz spūale seu re
ligionem vel eccliam. idēlicet bo
na sua recuperat. vt aperte inuit ex d
ele. coniuga. q. a te i si. Et subdit.
Vel dic ad saluandas opuntiones
maior qz bona ipm tacite sequūt.
Si autem expresse cōtulit se 7 sua
7 ē paup q nō hz vnde viuat tunc
de benignitate canonica sine con
tradictōe cuiuscūqz bona recupe
rat. ar. 86. dis. non satis. 17. q. 4. q.
cūqz. Si al sustinere pōt nō recupe
rat. sicut nec si dedisset sine se. 17. q.
4. sūt q opes. Et hoc nisi ḡra fiat v̄
nisi aliqua cōditio appositā fuisset
ex de p̄di. appo. verū. Et subdit i
dēa. q. 26. Possunt hec intelligi qn
aligs igredit eccliam secularē tan
qz cōuersus. Nā si tanqz canonic⁹
nō seqrentur ipm bona tacite. Et
sic etiam tenet consuetudo. **B.**
6 **R**eligiosi mendicantes si trāseūt
ad ordines nō medicāni ē d licē
tia pape nō habent vocem vel lo
cū i capitulo etiam si ab alijs eis p
cedat. nec possūt habere prioratū
nec aliquā administratōē vel q.
cūqz officia etiam annua. nec tāq
vicarij vel ministri vel loca eorum
tenentes. nec possūt qdēqz aliarū
regimē exercē. **A.** nec p se nec pro
alijs. Et q̄qd i cōtrarum autenta
tū iurit ē irritum ipō iure. quouis
priuilegio nō obstante. vt i tex. qui
sequit. **B.** Extra de regu. 7 trāse.
vt p̄fessores i cle. sicut 7 tactū ē s.
electio p̄io. §. 7. qui iō p̄it. Quis
non potest.

Eligie et cor

40
pora sanctorum. Antiquae reliquiae non debent ex capsam ostendi nec exponi venales. Inuentas vero de nouo nemo debet publice venerari nisi auctoritate Romani pontificis fuerint approbate. et prelati non permittant quod illi qui accedunt ad eorum ecclesias causa venerationis decipi antur falsis signis. sic quicquid occasione questus fieri consuevit. Dabatur et eo. cum ex eo. et de ple. dist. i. placuit. Et non quod reliquias emere vel vendere secundum Ray. A. Pontif. secundum gl. et. vi. i. loco de quo statum. B. et Hoff. symoniacum est. A. Idem quod hic notatur in sum. li. primo. ti. i. 4. q. 22.

I **C**eterum sanctorum reliquie possunt furture subtrahi ut honorabilius reponant. R. fm. v. v. Mo. Ma. sacri legum est quod mens auferi sacrum d. sacro. A. f. etiam non sacrum. vi. i. c. d. q. statum. B. 27. q. 4. q. 9. A. Con. Al. vi. i. sum. eo. ti. q. 23. B.

2 **C**um auctoritate reliquie seu corpora sanctorum de loco ad locum sunt transferenda. R. Non sunt transferenda sine consilio principis. s. pape vel sine licentia episcopi. et sancte synodi. de consue. dist. i. corpora. A. Al. incipit de loco. B. Et hoc sicut notatur ibi verum est cum corpus traditum est sepulture perpetue. L. de reli. l. vlt. nisi necessitas imineat. et tunc sufficit auctoritas presidis provincie. L. de reli. l. i. Si autem non est traditum perpetue sepulture. bene possunt transferri sine alicuius auctoritate. L. de reli. sed necdum. Et nota quod pallegate leges de omnibus corporibus loqui videtur. A. Et ita est veritas quod loquuntur dicte leges de omnibus cor-

poribus generaliter. Et idem quod in h. s. notatur in sum. eo. ti. q. 24. De istis etiam reliquijs tactum est. s. canonizatio.

Ceterum liceat portare reliquias ad collum. R. secundum Th. fa. fe. q. 96. Eadem ratio est sicut de verbis scriptis quod si portentur ex fiducia dei et sanctorum quorum sunt reliquie non erit illicitum. Si autem circa hoc attendere ad aliquid vanum puta quod vas esset triangulare et huiusmodi quod non pertinet ad reuerentiam dei et sanctorum esset superfluum et illicitum. De verbis autem scriptis habes. j. s. o. t. legum. 2. s. 3.

Enunciatio j.

conter quid sit. R. Renunciatio est iuris proprii spontanea refutatio. Nam iuri alieno renunciari non potest. Item si renunciatio non esset spontanea sed coacta non obesset repetere volenti. ex e. super. A. Hoc fuit deinde Hosti. ut patet in sum. lib. 3. ti. 26. q. 23.

Ex quibus causis petenda vel admittenda sit renunciatio episcopatus. R. Due sunt cause probabiles sine apparées. sed non sunt sufficientes. Prima est propter fruges melioris vite. i. religionis. Secunda est causa proprie humilitatis. De due cause non fuerunt acceptate. ex de renu. nisi cum prout in primis. Sunt alie cause sufficientes sex. ut ibi dicitur. Prima est conscientia criminis. s. talis per quod ipsius officij executio etiam post peractam penitentiam impeditur. Secunda est debilitas corporis ex infirmitate vel senectute. s. per quam ipotens rediret ad exequendum officium pastorale. Tertia est defectus scientie

Quaeritur autem desideranda sit emi-
 nens scientia in pastore. et tunc competens
 toleranda. Quarta est malitia plebis
 non quod pro qualibet culpa debeat gre-
 gis deserere ne mercenario comparari
 qui videt lupum venientem et dimittit
 oves et fugit. Sed de superioris latria
 tunc demum potest non tam timide fugere quam
 prout declinare. cum oves conver-
 tur in lupos. et qui debuerat humi-
 litate obedire tam irreuocabiler pre-
 cedit. Quinta est grave scandalum. cum
 aliter sedari non potest licet est episcopus pe-
 tere cessionem. ne plus temporalis hono-
 re quam eternam videatur affectare salu-
 tem. Super hoc vide. secundum scandalum. Sexta
 est persone irregularitas. ut puta si sit
 bigamus aliquo modo. de quibus est biga-
 mia. Non in propter qualibet irregulari-
 tate debet ei dari licentia. ut si non sit na-
 rus de legitimo matrimonio si est occi-
 sus et ille laudabiliter suum impleat offi-
 cium. A. Dum non sit natus de adul-
 terio vel de fornicatione. Nam tales oio re-
 mouentur. ut in deo. c. nisi. et ibi gl. B.
 Si vero propter alias causas petat episcopus
 licentiam renunciandi non debet prece-
 dere. ut in dicto. c. nisi cum prout. A. Precedit
 etiam notant in sum. co. ti. q. 34. B.
 Quis sit effectus renunciationis. B.
 Effectus est ut qui renunciauit ad id
 cui renunciauit regressum non habeat nisi
 si ex nouo iure processu vel antiquo re-
 stituito. extra co. cum inter. et c. ex
 transmissa. et c. cum in presentia. et c. la-
 ne. Et qui semel renunciauit episco-
 patum propter conscientiam criminis am-
 modo non poterit eligi nec postula-
 ri. Secus si propter maliciam plebis. et
 eo post translationem. Renunciatio autem
 est cooperatio. prout facienda ne in vitiu-
 perium ministerij deficiat in temporalibus
 parat. et eo. ad supplicationem. In

qua. prout dignitatis et scire res
 habenda est. et de preben. de mla ad
 si. Similiter et quantitas reddituum
 beneficii cui resignat. et de vna et ho-
 cle. qm. et de preben. nisi esset. 12. q.
 2. hoc rei. et de dona. aplice. §. plr.
 et vlt. A. Idem in sum. c. ti. q. 35. f. 3. Bo.

Enunciatio ij.

Qualiter debet fieri renunciatio
 officij vel beneficii ecclesiastici. B.
 Debet esse voluntaria. Nam iustus
 non compellitur renunciare. 7. q. 1. quis.
 extra quod me. cau. ad audientiam. Pre-
 debet fieri pure et absolute. et de of-
 dele. ex pie. Nam si quis renunciet
 alicui beneficii seu rei spirituali aliquo
 dato vel promisso symonia esset.
 A. Nam semper symonia premitur
 nisi renunciatio pure fiat secundum deo-
 sti. et in sum. li. 3. ti. 26. q. 3. ubi hec
 notatur secundum eundem. B. Sed si
 non precedat dato vel promisso sed so-
 lus intentio esset symonia mentalis que
 per penam abolet. et de symo. man-
 dato. vide. §. symonia. 2. §. 4. A. Ibi
 parum de hoc videtur dici. B. Pre debet
 fieri prout in scriptis. 2. q. 1. §. ecce
 et c. qualiter. A. Allegata iura lo-
 quuntur in renuncianoe episcopus debet
 fieri in scriptis. Foris in alijs scriptura
 non est necessaria. Et hoc videtur inu-
 dea. q. 31. B. Et debet fieri in manu
 illius a quo habetur istum vel
 firmatio. extra. admonet. Fallit in
 in episcopo qui non potest renunciare nisi in
 manu pape. extra co. nisi cum prout
 in si. Similiter nec electus episcopus postquam
 fuerit confirmatus. extra de transla. iter
 co. palia. Nec iuratus. ut. §. plr.
 A. Similiter et abbas inmediate per-
 tinens ad Romanam ecclesiam non
 potest renunciare sine latria sedis apostoli

ce spali fm Ray. Qui et addit q si
al renunciatio fiat tenet i p iudiciu
renunciatis. sed non i p iudiciu
ecclie vel plari i cuius manu dbuit
renunciare. Itz dic q pot qd sim
plici bnficio renunciare sicut vli.
Et glo. eius dic q b pot ad minus
de p suemine. Sed prius dcm est
magis regulari. s. q fiat in manu
ei cuius e i i i n e r e. v t i s u m. e o. i i.
q. 33. vbi et additur scdm Hof. q
cu renunciat alicui iuri renunciatio
facienda e aduersario vel seruo pu
blico seu alteri recipienti nomine
aduersarij.

Quo renunciat iuri scripto. R.
Talis renunciatio ex certa scia faci
enda e. Ideo q si talis renunciatio
ius ignorat ei e n o u i f i c a n d u. ar. i.
Auct. quod oportet epos. s. igitur
ordinadus. coll. i. Nec eni pot qd
renunciare ei qd ignorat. ff. de i offi.
testa. l. si mater. A. Idem i dca. q.
32. scdm Hofu.

Quo quis renunciat iuri expse
et quo tacite. R. Expse cum dicit.
Quietum clamio ius tale vel simi
lia. et de deci. ex mltiplici. A. hoc
verum quando quis renunciat qd
sibi debet. vt pz i ter. allegato. B.
Tacite vo cum facit compositionez.
A. s. sup iure quod sibi copetebat.
Ma componedo vt iuri suo renu
ciare scdm forma compositionis
vt i. c. de q statim. B. extra d elec.
cum iter. l. Item tacite renunciat
faciedo contra vt exhibedo hono
re illi cuius electioni comradixerat
et de his q si a ma. pte. ca. ex ore.
Similiter recipiendo aliquid ex te
stamento qd ipugnabat. ff. de inof.
testa. si proponas. extra d sen. et re
indi. quod ad p sultationem. Vel si

petens legatum aduocatis vel p
curator fuit. ff. de inoffi. testa. l. si.
A. Idem i dca. q. 32.

Cur clerici q ipetranit bnfici
um si subijciat se misericordie ca
nonico p i i t e l l i g a t u r r e n u n c i a s s e. R.
Non. et co. v m e s. Queniam si
reddat eis litteras suas et ipi sint i
misericordes. dbet talis officio iu
dicio restitui. et co. sane. Nam de
cepis et no decipientibus iura sub
ueniunt. et de reru p m u. cum v n i
uerso. Sed si renunciet lris p cer
ta p s i o e p r i u a t u r p s i o e et lris. et
de rescrip. ad audiendum. A. Lon.
Albri. et facit quod noiatur i sum.
eo. ii. q. 30.

Pone q eps non b n i t r a u i t s z
p symonias et huiusmodi. quod re
nunciabit instante more. R. secudu
Hofu. Renunciabit mente et i ma
nu archiepi si potest. alias i manu
simplicis sacerdotis sub hac p d i
tione si pape placuerit. et si conua
luerit vadat qd eius pot ad eum et
pareat ei. ar. extra de sen. exco. no
dubium. et c. ea nosc. s. si. Sed et
caneat ne mora p s t e t et fructus sibi
appropriet sed fidelit custodiat vt
in utilitatem ecclie expendat ar. et
de offi. or. cum vos. et d offi. or. c.
p m. li. 6. Al ad restitutionez o i u z
tenet. et de p b e. dilecto. s. si. T n ta
lis scdm Hofu. de l n i a. p p r i j p s e s
soris que sibi pot eligi. A. Hoc vi
det v r u si legitime fuerit ordinat
al cu ab initio no habuerit execu
tione sui ordinis n videt q possit
sibi eligere cofessorē tāq eps. ar.
l. no dubiu. l. d legi. B. Poterit
vite necessaria stricte recipe. ar. s 6
dis. no satis. et c. p a s c e. Talis ena
si titulu no habeat tū possessionez

quā de facto habet nō debz dimittere sine lnia pape (3 a fructib⁹ dz abstinere cū eo. post translationez §. 3. A. Con. Inno. q. 7 addit. Et idem in oibus suspēsis siue ab homine siue a iurē dici pōt. vi in sū. eo. ii. q. 33. ad fi.

S Cū qd possit renunciare p aliū R. fm host. Pōt per aliū habētez spālē mandatū cū de offi. dele. cuz olim. §. q. 3. v. o. Idē vñ si hz generalē administrationē. ff. de pecu. l. cui libera. A. Inno. incipit pcuratō vbi dñ. Procurator cui libera generaliter administratio rez cōmissa est pōt exigere nouare. aliud p alio permutare. B. Secus si nñ generalis pcurator est cū de preben. dilecto. l. rñso. 7 de reli. do. c. pe. A. Velus vñ facere. l. manda to. ff. d. pcura. Et idē qd in hoc. §. notat in sū. eo. ii. q. 31. ad fi. B. Et an talis pcurator reuocari possit. vide. j. in se. c. §. fi.

Renunciatio iij

Quis pōt renunciare. R. fm host. renunciare pōt is ad quē illud qd renunciat pūnet cū de reg. ad aplicā. 7. c. statumus. A. Idēz in sū. li. 3. ii. 26. q. 31.

j Cū papa possit renunciare. R. Pōtēst libere resignare 7 maxie cū se insufficiēte agnoscat ad regendum vniuersalem ecclesiāz cū eo. quoniam li. 6.

z Cū cleric⁹ possit renunciare foro suo. R. Renunciatio faciēda ē auctoritate illoz quoz interest cū d. offi. archi. ad hoc. §. fi. Ideo cleric⁹ nō pōt renunciare foro suo sine consensu epi. qz ex h pñdica ret ipsi ep⁹ ex de foro cōpe. signifi

casti. alio qm qlibet cleric⁹ de vno epatu possit sibi cōstituire iudices in alio epatu. ff. de iudi. l. i. Et de b vide. §. iudex. l. §. 2. Eadem ratiōe nō pōt cleric⁹ renunciare priuilegio illi. 17. q. 4. sigs suadente. Mā 7 si actione iniuriarū remittē possit qm ad ppriā psonā. 23. q. 4. si is. iniuriā in ecclesie siue collegij sui in psona sua illatā remittere n pōt extra de sen. exco. cum desideres §. fi. A. coniuncto. c. comingsi prio eo. ii.

B Que pena si cleric⁹ ita renunciet foro suo qz respondeat coram iudice seculari. R. Si cā civilis sit cadit a cā. alioqui suum locū amittit cū de foro cōpe. si diligenti. A. Ibi dñ. Et si pro eis lata sit snia locū suū amittant 7 h in criminali ac none. In civili vō perdant qd eul cecint si locū suū maluerint obtine. B. In criminali vō locū amittit. 7 si non hz locū siue dignitatē pōt aliē exordinarie pūiri. Et sic p3 q pōt tacite renunciare qm ad dam nā suū xi. q. 3. placuit. Sed 7 multo magis puniendus est si expse p sentiat 7 respondeat. Si vō trahatur ad iudicē seculares vide. §. iudex. l. §. pe. A. coniunctis adduonibus. Et idē qd in hoc. §. notant in sū. c. ii. q. 25. fm hosti.

B Cū aliquis expectat primā prebendā pñme vacaturā in aliqua ecclesia si alius e bñcens prebendā tenuē fraudulenter renunciet vi expectant i pcludat via ad pinguiorē q sperat vacare nō impedit primū expectantem. Et si pñbenda pinguis postea vacans conferatur isti qui renunciavit. primatur ipse viraqz cū eo. si te. li. 6. A. Ibi dicit

¶ de dicta fraude debet saltem per aliquas probabiles coniecturas apparere. ut quod dicte renunciatiois tempore qui prebendam vel dignitatem pinguiorem habebat infirmitate graui dennebat vel aliqd aliud iminebat propter quod illius prebenda vel dignitas vacare in proximo probabili credebatur. Et subditur. Ceterum si predicto renunciatio huiusmodi prebenda vel dignitas forsitan pinguior preberetur eo ipso dicta fraus intelligatur esse probata. et idem renunciatio oio careat habita et ambita.

S Ceterum renunciatio possit penitere. R. fin. hosti. Si quis mutat nuncium ad superiorem ut cedat penitetur potest quod diu res est integra et e. lecte. Secus si non est integra et d. elec. in causis. §. ult. A. Idem in su. co. ii. q. 31. Et ut quod res non sit integra quoniam superior exposita renunciatio cepit cogitare super acceptatione ar. dei. §. vl. B. S. et si tale procurator ignorante. A. s. constitutum ad renunciandum ut patet in tex. allegato. B. reuocauerit tenebitur nihilominus cessio facta a reo reuocatio perueniat ad eum. nisi malitiose fuerit factum quin peruenierit ad eum. ut in ele. cum illusio est de renun. B. Ibi dicitur. Siquis ad cedendum pontificali vel alij cuiuslibet dignitati vel beneficio procuratores sponte ac libere constituerit et ipsi ignorantem postmodum duxerint quomodo libet reuocandum teneat cessio facta per eum antequam ad ipsius vel illius cuius manibus cessio fuerat facta da notitia reuocatio huiusmodi deducta sit nisi forte per ipsos aut alios malitiose factum fuerit quominus ad eos vel eorum alterum ante cessationem poterit reuocatio peruenisse.

Qui vero impetraverit licentiam cedendi cogendus est. A. s. cedere. ut in. c. quod sequitur. B. ex. c. qdam.

Enunciatio iiii

que possit renunciari. Ceterum habens vocem in electione possit renunciare. R. s. electio. l. §. 9. A. Et idem quod ibi notatur in su. li. 3. n. 16. q. 26. f. 3 hosti.

B Ceterum debitor possit renunciare probationi solutionis per testes et huiusmodi. A. Illud huiusmodi non ponit Host. ut patet in su. co. ii. q. 27. ubi hec notant. B. R. Licet quidam dicant quod valeat renunciatio in fin. hosti. non ut verum. quod ius probandi per testes propter eandem utilitatem inductum est. Unde versus testium frequens et necessarius est. ff. de testi. l. i. rursus prius. Ergo tali iuri renunciari non potest ar. ff. de postu. quos preter.

Ceterum renunciatio iuris possit fieri in futurum. R. fin. hosti. Si lex ita est. A. s. ex qua ius alicui oritur cui renunciatur. B. potest per futuro renunciari. Al. non quod non est renunciari non potest. ff. de pac. tres fratres. ff. de contrah. emp. et ven. in lege. A. Idem in su. co. ii. q. 28.

Quid si quis renunciatio omni iuri sibi competenti et competunt similiter et lucris impetrans et impetrandis. R. fin. hosti. quo ad futurum si generalis sit renunciatio non valet ut in preceden. §. dictum est et de p. si. cum accessissent. Si vero specialis in quibusdam iuribus et sequitur generalis renunciatio valet. A. l. si quibusdam specificatis subsequitur renunciatio clausula generalis. ut in su. co. ii. q. 29. ubi hec notatur

B. L. qñ mulier tu. offi. fun. potest
l. si. circa mediu. 7. in *Aluen.* vi li-
ceat ma. 7. aue. ibi posita.

4 **C** In summa nota fm host. q renū-
ciari possunt oia iura cōpetētia cir-
ca seruantes ē si annalia sint ex d
sepul. in p̄sentia. 7. de deci. ex mul-
tiplici. **A.** host. dicit q possūt renū-
ciari iura ē nō scripta puta circa
seruantes cōpetentia. Et si h enaz
annalia sint in futu p̄ renūciari pnt
v̄rin de cō. c. in p̄nua. 7. c. ex multi-
plici. vi in sū. eo. ii. q. 30. vbi h nō.
B. Itē iura cōpetentia circa bene-
ficia sicut 7 ipsa bñficia renuncia-
ri possūt v̄r dicitū ē. s. renunciatio.
2º. §. i. 7. renūciatio 4º. §. i. Itē oia
iura cōpetentia per aliqua instru-
menta sicut etiam ipsa instrumēta
renunciant. **L.** de fide instru. l. 3. ex
de pac. cum pridem.

Epresalie Dicitur

psalie qñ aliq oriundus d
vna terra spoliatur vel dānificat ab
oriundo de alia terra. vel etiā si d
bitū non soluit ei tūc dat potestas
isti spoliato q satisfaciat sibi d quē
libet de terra illa vnde est ille spo-
liator vel debitor.

Querit ergo vtrū sint licite. **R.**
Et si inique sint 7 legibus phibite
tanq̄ nālī equitati p̄rie. qz aliud p
alio grauat nihilominus spāluer
prohibetur ne cōcedant vel exten-
dantur. **A.** s. p̄ interpretationē cuz
fuerint generaliter concessē nō ex-
pressis personis ecclesiasticis. vi i
c. 7. si. de q. j. **B.** Cōtra psonas ec-
clesiasticas vel bona ipsaz p̄textu
cuiuscunq̄ consuetudinis. Et qz
tra fecerint nisi reuocauerint infra
annū. **A.** s. a tpe cōcessōis vel extē-

stionis. v̄r ibi. **B.** si persone sint sin-
gulares sunt ex cōdicare. si vniuersi-
tas est interd. cit. ex de iniur. 7. dā
nō dato. 7. si pignorationes lib. 6.
C Sed pone q aliq expoliatus
portat literas ciuitatis seu ad ciui-
tatem vbi manet expoliatus 7 p̄tuit
iusticiā. nec sit ei. ni quid in hoc ca-
su pōi cōcedi rep̄esalia. **A.** idet q
sic. qz h mō nō grauat aliud p̄ alio
sed potius punitur rector vel ciui-
tas in suis ciuibus ppter negligē-
tiā. **A.** de. 23. q. 2. c. dñs deus dī q
gens vel ciuitas plectenda est. que
vindicare neglexit quod a suis ci-
uibus improbe factū est. vel redde-
re quod p in uria ablatū est. Satis
v̄r cōcordare **Tho.** fa. fe. q. 40. 7.
Jo. an. super dicto. c. 7. si pignora-
tiones. ita tñ q etiam in hoc casu
ad clericos non extendat. 7 q sibi
de rebus non auctoritate p̄pria
sed iudicis satisfaciant v̄r idē **Jo.**
dicit. **A.** **Jo.** an. in dicto. c. 7. si pi-
gnorationes. in nouella dicit fm
Archi. 7 ēi v̄r. q intelligitur d au-
ctoritate iudicis spoliati p̄ceden-
te prio snia sup negligentia 7 d̄sec-
tu iusticie. Secundū alios at de au-
ctoritate iudicis spoliantis seu iu-
sticiā facere negligens. Et subdit
fm **Guido.** q. primū dictū pōt in-
telligi verū qñ non pōi haberi re-
cursus ad iudicē spoliantis seu iu-
sticias facere negligens. qd dicit
raro posse contingere. **B.**

Residentia s. de-

rū in suis ecclesijs. **A.** ibi no-
ta q qui hz beneficiū cū cura tene-
tur ad residētiā ex de elec. l. 3. canō.
li. 6. Similiter 7 q habet q̄cunq̄
alia beneficia quibus hoc cōpetat

ex statuto vel privilegio seu cōsue-
tudinē approbata. vt Inno. ponit
et de cle. non resi. clericos. Et ad-
dit. Intellige omne beneficiū resi-
dentia regere nisi frui cōstet. Et
eandem quasi iniam ponit hosti.
diffusus dicens q̄ quilibet clericus
tenetur residere et. c. si. sine ma-
gnū sit beneficiū vt episcopat⁹. 7. q.
1. puenit. 7. debet crisma conficere
ordines celebrare. 7. quolibet die
dñico diuinis officijs interesse. de
cōse. dis. 3. ep̄s nisi iusta cā impedi-
at vt ibi dī. Similiter et si modicuū
sit beneficiū vt et eo. conquerete.
Et dō beneficiarius interesse matu-
tino 7. vesp̄is al' si incorrigibilis
deponitur. q̄. 2. dis. ca. si. Et vide. s.
clericus. 1. §. si. A. Idem quod hic
notatur in sū. lib. 1. ti. 7. q. 1. 7. vbi 7.
additur fm hosti. q̄ is cui tanq̄ be-
nemerito assignantur pensiones
alique seu stipendia ad residentia
non tenetur. Talis tñ ad annuota
obligatur. 7. si offendit ecclesiā a
qua tenet beneficiū tanq̄ ingra-
tus priuatur. **B**

Curū quis ex consuetudine pos-
sit recipere fruct⁹ bñficij in absentia
R. fm hosti. Pōt vt et de cōsti. cū
oēs. A. Et ibi hoc notat gl. que et
dicit q̄ secus est de iure cōi. Sed 7.
puto hoc intelligendū inq̄m per
hanc consuetudinez non deroget
diuino cultui vel al' non sit irritā-
bilis. Al' secus et de cōsue. c. si. **B**
Sed talis consuetudo contrario
statuto tolli pōt vt si ecclesia sit mi-
nistriis destituta. ita tñ q̄ prebenda
absentis assignet surrogato et. c.
cū dilectus. Sed si tale statutū fa-
cerent canonici pp. ppria cōmoda
puta vt inter se diuidant illud qd

absens consuevit accipere. nō va-
let et de consue. cū omnes. A. Idē
in dicta. q. 16. **B**

Quō clericus i beneficiū debeat
residere. R. fm hosti. Residere dō
in propria psona seruando eccle-
sie et. c. q̄ nonnulli. 7. c. se. Et dō
fui in suo ordine et de si. p̄sby.
pposuit. Parū enim esset sui pre-
sentia exhibere 7. curā pprie eccle-
sie negligere. A. Idem in sū. eo. ti.
q. 1. 7. vbi 7. additur fm eundē. Et
hoc est contra prauā cōsuetudinē
quarundā ecclesiā q̄ reputat ca-
nonicos residentes ex quo p̄sentes
sūt 7. non intrent ecclesiam. **B**

Curū nō residēs possit excusari
ex aliquibus causis. R. Excusat prio-
rē si iusta sit causa siue absētie. vt
pp̄ter inimicitias vel aliqd huius-
modi et. c. inter q̄mor. Et tūc tenet
p̄ vicariū deseruire. vt. s. clericus
1. §. si. Et idē intellige si p̄s sit sed
sine sua culpa impotēs sit faci⁹ aut
infirmus et. c. cū dilect⁹. 7. q. 1. p̄
iū. 2. si de licētia plati cā rōnabilē
sit absens et. c. relatiū et de elec. l. 3.
canon. li. 6. Al' etiā sine inia plati
peregrinari nō pōt de cōse. dis. 5. n̄
oportet et de voto magne. §. vep.
3. si habeat ecclesiā parochialem
pōt ex dispensatōe ep̄i esse i studio
per septē annos. vt. s. ecclesia. 2. §.
2. 4. si haberet sup hoc sp̄ale priuile-
giū habet et absens p̄ residente.
vt habes in. §. se. A. Ad illud qd
habet hic 7. in. §. se. facit qd notat
in sū. dicta. q. 17. **B**

Sunt 7. alie causē i q̄bus nō re-
sidentis habet p̄ residente prima ē
si sit in fuitto pape et. c. cū dilect⁹
Secunda est si vn⁹ vel duo ex ca-
nonicis sunt i seruitiū pp̄ij ep̄i et

eo. de cetero. et c. ad audiendum. Si
episcopus suffraganeus si morietur cum ar-
chiepiscopo non videtur residere. ar. ex de of-
ficio. pastoralis. Et non quod qui est i-
seruatus pape vel episcopi sui recipit quod
fructus beneficii propter vicinalia si-
ue quotidianas distributiones que non
solum absentibus dari. ut in deo. c.
de cetero. et ex de preben. l. 3. et ex
de cle. non resi. c. l. 6. Et de hoc vide
de beneficiis. l. 1. §. plerumque. A. Non
videtur. §. si. B. Tertia est si se non
absentiat in fraudem sed ecclesie
sue iura fideliter prosequitur. ex
eo. ex parte. In quibus casibus pos-
sit quis per vicarium deservire.
vide supra clericus. l. 1. §. si. et infra
vicarius. §. 1.

Es inter alios

acta et c. vide. §. finis. §. 9. et 10.

Restitutio rei

alio
ne p
mo coiter. Atri quis teneatur
statim restituere. B. finis Tho. fa fe.
q. 62. Sicut accipere rem alienam est
contra iusticiam ita et detinere eam
quod per hoc quod aliquis detinet rem alie-
nam inuito domino impedit eum ab
usu rei sue et facit ei iniuriam. Ma-
nifestum est autem quod nec per modicum tempus
in peccato morari. sed quilibet
tenetur statim petiti deservire. finis il-
lud. Ecce. l. 1. Quasi a facie colubri
fuge petiti. Et ideo tenetur quilibet
statim restituere vel petere di-
lationem ab eo qui potest usum rei
concedere. Co. Ray. A. Ista peti-
tio dilationis vel remissionis faci-
enda est per se vel per alium qua-
do debitor est impotens ad solu-
endum finis eundem Tho. fa fe. q. 62. ar.
8. Et hoc nisi ex ipsa petitione se-

queret reuelatio peccati seu aliud
scandalum. ar. c. officij. et de pe. et
re. Et ad predictorum clarior est intelli-
gentiam distinguendum est. quod aut
debitor est potens restituere aut non.
per casum tenet statim restituere ut di-
ctum est. per casum autem est impotens omni-
um aut non omni. Si omni excusatur. quod im-
possibile nullum est obligatio. si de-
bitur. l. impossibile. et ideo sufficit
hoc casum quod proponat restituere cum
poterit. l. 4. q. 6. si res. Si non omni te-
net statim restituere id quod potest.
Et per Ray. in tit. de rapto. §. forma.
ista potentia videtur consideran-
da usque ad medicinam suam et sue
familie reservata sibi solum extre-
ma necessitate. Et ideo non in sum. l.
2. ti. 5. q. 86. Sed certe non solum
extrema sed et magna necessitas
videtur excusare a restitutione. ex de
fur. c. si quis. propter. ubi dicitur quod
si quis propter necessitates sanis su-
ratus fuerit aut restituat aut tres
ebdomodas peniteat. Et sic non
cogitur precise restituere. Et illud. c.
intelligitur in necessitate et non ex-
trema finis glo. et Inno. ibi. Unde
ad clarius hoc intelligendum iterum
subdistingendum est. quod aut debi-
tor est in articulo extreme necessi-
tatis. aut non. primo casu non te-
netur ad restitutionem. quia in ex-
trema necessitate omnia sunt communia. l. 1. §.
cum in eadem. ff. ad. l. rod. d. iac.
Unde et super 4. finiarum. dis. 15.
dicit Scotus quod si detinet rem alie-
nam est in extrema necessitate. et ille
cuius est res non. sed habet aliqua
circa necessitatem extremam dicimus
quod ista res est detinenda iure poli-
quo in extreme necessitate articulo
ad providendum necessitati nature viz.

olibus extrema necessitate detentis
ē cōcessa. ex de v. lig. exijt q semina-
nat. li. 6. Si ambo sunt in extrēa
necessitate si prius dñs ducit ad
eas debet reddi dño duplici iure
tū q prius suū. tū q id ex ista sua
necessitate faciunt est suū. Si vō
prius deuenit detinens factum est
suū. tūc dño postea deuenienti
ad istā necessitatē nō debet reddi
q cessauit dñū eius i re ista t fa-
ciū ē alterius iure poli. Si ambo
simul deueniāt dicim⁹ q d3 reddi
dño. qz nūq cecidit a dño. Pro
h facit qz duob⁹ cōcurrētib⁹ pualz
qd ē potius. ff. de sta. ho. l. queris.
Et subiungit Scotus. Si deiezo
deueniat ad pinguiorē fortunā te-
net restituere qn occupauit cessan-
te extrema necessitate. Sz si nūq
ante extre mā necitatē occupasset
tunc iuste simpliciter occupasset. s.
rem suā. nec ad aliquā teneatur re-
stitutionem. hec ille. Tunc videt
q si deueniat ad potentia istinat
sicut t q cessit bonis. C. de his q
po. ce. bo. l. 1. Non in tenet nisi i qz
tū facere pōt. l. 3. ff. de cessi. bo. Et
i h vltio casu intelligit facere posse
deductio ne egeat. ff. de re. iur. i cō-
dēnatione. fo casu qn debitor nō
est i articulo necitatis extreme aut
restitutio ē certa aut cēta. Si incer-
ta vt quia non inueniunt creditoz
vel eius heres restitutio faciēda ē
pauperibus. ex de vsur. cū in. Et
tūc debitor impotēs poterit se libe-
re ponere in manu epī ad quē pu-
nit pūctio pauperū. t epī si vide-
rit fm deū expedire poterit ei fla-
zare debiti vt paup i totū vel i p-
tē vel p̄bere ei dilationē vt paula-
tim erogat paupibus. vt t ponit

i dca. q. 86. in sū. li. 2. ti. 5. ad si. Sz
i eo q loquit ibi de penitentiario
vt possit h facere pōt intelligi si ipse
penitentiari⁹ habeat sup hoc aucto-
ritatē ab epō. al p se non pōt qz iu-
re nō cauet. Itō dñs An. de bu. in
dicto. c. cum in. in. l. q. dicit penitē-
narium hoc non posse. Sed t qn
apud debitorē aliquid relaxat ab
epō vel ab alio habēte ab ipō au-
ctoritatē. d3 orare vel alia bona fa-
cere. p his quozū ille res sunt vel
qbus debent. t iquātū veniat ad
facultatē. p illis facere elemosynas
vt si non pōt facere qd debet. saltē
faciat qd pōt. sicut dicit Th. fa se
q. 6. arti. 2. in eo q nō pōt mēbrū
abscessū vel sublatā famam resti-
tue. quia debet i pecunia vl' alio
modo quo pōt recōpensare. Si
restitutio ē certa. i. qz scit siue pōt
sciri particularis persona cui d3
fieri. tūc si debitor est in tanta ne-
cessitate t creditor in tanta facul-
tate q debitor teneatur per ele-
mosynā subuenire. debitor nō te-
net ad restitutionē. Mā h casu ipse
creditor teneat retro reddere. An
de. 48. dis. sicut hi. sup verbo iua-
dere. dicit glo. q possunt paupes
cogere diuites ad eis pstandū nō
p viam actionis sed denunciatio-
nis ad ecclesiam que pōt diuites
cogere ad hoc agendū. Itē gene-
ralit debitor nō tenet ad restitutō-
nē eo casu quo creditor rōnabilr
deberet nolle sibi fieri restitutōez
vt dicit Scotus sup. 4. sniarū dis.
ls. vbi subiungens exempla dicit.
Debet enī velle qlibet restitutōez
sibi nō fieri quādo est in iudiciū
cōmunitatis vel recipientis resti-
tutionē. quia debet velle bonū suū

et boni comune. Deb et etiā velle
non fieri restitutionē quando est
i diffamatio nō restituentis. quia d
bet magis velle famam proximi
q̄ illud modici sui statum. Con
similiter debet magis velle q̄ vite
tur magnū icōmodū. primum resti
tuent. q̄ modici icōmodū suū
vel nullū i illa modica dilatiōe re
stituentis. Ex his sequit̄ q̄ quando
esset restitutio damnoſa reipubli
ce vel ei cui sit vel diffamatio re
stituentis vel nimis notabilis dam
noſa nō tenet ad statum restituen
dū. s̄z sufficit q̄ statim ex affectu
restituatur. et q̄ actū restituatur cessan
tib⁹ iconuenientijs hinc inde. Ex
predictis ē subinfert. Quādo ab
lato fuit occulta tunc non tenetur
ablato: se prodere. nec per cōse
quens per seipsum restituere sed
per aliam personam secretaz et si
delem. et expedit q̄ per cōfessōrē
quia sibi est crimen detectum per
confessionem. et de eius fidelitate
q̄ restituatur fidei sue cōmissum sag
debet credi. Patet igitur hic dis
ferri restitutionē quousqz volun
tas talis persone et opportunitas
habeat. **Decille.**

Cui restituenda ē res furtiua vlt
rapta seu al male accepta. **R.** fm
Ray. Et cui res subtracta fuit et si
nō sit dñs rei. sed sua intersit ex cā
honestā rem non esse surreptam
vltima qz habebat i ea ius pigno
ris vel vsū aut aliqd huiusmōi.
ff. de furtis. l. is cuius. Si vō ipse
cui nunc res ablata ē furatus sue
rat eam. non sibi sed dño erit furti
uenda. vel illi cui prior fur vel ra
ptor surripuerat si sua vt dictū ē
intererat ex causa honesta. Et fiat

caute q̄ntū pōt p religiosū et hūil
modi ita q̄ nulli persona furis p
dat. Itaqz regularit̄ restitutio spo
latis facienda est. 3. q. 1. reintegrā
da. et fere p totā questionē. et ex d
reſti. spo. fere p totū. Fallit tamē
quādo nō tñ iste male accepit sed
alius ei turpi dedit. de quo faciē
dum ē vt dictū est. s̄. elemosyna. l.
s. si. **A.** Et ibi laius in additione.
B. Et hic. j. s̄. antepl. **A.** Et ibi d
hoc dicetur. Et ad maiorem hui⁹
s̄. declarationem pōt generalit̄ di
ci quod restitutio facienda est pri
cipalibus vel eorū hereditibus si i
ueniant al pauperibus. ex de vsu
ris. cū tu. Sed in hoc clarius disti
guendo dicendam ē. q̄ aut qz ob
ligatur ratione turpis receptionis
in qua participauit etiam dās aut
al. primo casu non tenetur restituere
danti. quia in pari causa turpi
tudinis potior est conditio possi
dentis. ff. de cōdi. ob turpē causaz
l. si ob turpē. s̄. porro. et. L. eo. l. 2.
Et iō hoc casu cum restitutio non
fiat persone principali saltē dñs fieri
pauperibus tāqz si non inueniret pri
cipalis vel ei heres. p dictū. c. cū
tu. Fallit i acceptio p symoniaz. qz
dñs restitui illi ecclesie i cuius iniu
riaz acceptū ē. ex de symo. c. de h.
Itē ē nō crogat pauperibus quan
do turpi acceptus ipso iure appli
catur fisco vel priuato. quia de
alieno nō pōt fieri elemosyna. i. q.
i. non est putanda. Et hoc ē notat
in sum. li. 2. ti. 8. q. 32. Et exceptio h
casu cum res applicaretur ipso iu
re fisco vel priuato. s̄z turpiter ac
cipiens nō cogatur restituere turpi
ter danti. in si vellet posset restituere
eidem danti. Itā iure nullo p

habet hoc. Et pene sunt restringē
de de pe. dis. l. c. pene. 7 in. c. odia
de re. aur. li. 6. Et notat in lū. li. 2.
ti. 8. q. 25. ad finem. Est enim caus
in quo l3 dans nō fuerit in turpitu
dine particeps. non tamen ei sed
pauperibus sit restitutio. quia dāf
ex obligatione dedit licet accipies
turpē receperit. videlicet quando
iudens vel paganus fuerit aliqd
lucratus a xpianis occasione offi
cij publici. Illud enim d3 conuer
ti in vsus pauperum xpianorum
fm providentiam diocesani epis
copi. c. 7. de iudeis. cum sit. fo. cau
quando obligatio ē aliunde q3 ex
dicta turpi causa distinguenduz ē.
Aut nō inveniunt creditores seu eo
rum heredes. 7 de hoc dicit ifra
restitutio. 6. Aut inveniuntur 7
tūc aut obligatio ē psonalis. 7 de
hoc dicit. j. restitutio fo. Aut obli
gatio est realis vt q3 habet q3 rez
alienam. 7 tūc si habet a nullo vl
saltem a dño clarum ē. quia sen
per dño ē restituenda. ff. de rei vē.
per totum. 7. l. eo. quia cuiq3 dā
dum est quod suum ē. ff. de iusti.
7 iur. l. iusticia. §. iuris pcepta. S3
si habuerit ab aliquo alio titulo
translatiuo puta per donationem
vel vendit onem vel similem simi
liter restitutio sit a dño rei gratis.
L. d. furtis. l. in civilem. Si vō ha
buit titulo non translatiuo puta in
cōmodatū vel locatū vel ē sine ti
tulo forte quia sustulit illi videtur
restituenda a quo habuit. L. loca
ti. l. si quis cōductionis. Abi dicit
q3 conductor debet oio locatori
rē reddere. l3 dicat se dñm. 7 po
stea agef d dño. Sed hoc d3 iud
ligi qñ nō pstat d domino nec po

terat incontinēti probari. Al' bene
audirei mouens questionem d co
mimo. ff. de poli. l. bona fides. vbi
dicitur q3 quādo fur deposuit rē
apud dñm dicere rei dñs non cogi
tur reddere. Logitur ei go in hoc
casu habens rem illi restituere a
quo habuit nisi statim possit d suo
dominio probare adeo q3 si etiā
a fure vel predone quis habuit ta
mē d3 ei restituere quando habu
it causam ab eo. vt patz in dicta. l.
bona fides. S3 si non habuit cau
sam ab eo. puta quia ei per furtuz
vl rapinā abstulit. tunc quando p
furtum puto quod non debeat furi
priori restituere. quia nullus male fi
dei possessor hoc casu habz in re
ptēdi. Nam ei datur actō furti cu
ius interest ex honesta causa. ff. d
furtis. l. cuius iniest. 7. l. is cuius
iniest. Itē nemo debz ex improbi
tate sua consequi actionē. ff. de fur
tis. l. itaq3. §. 1. Est tamē casus in q
fur actionē furti habz. ff. de fur. l.
qui vas. §. si ego. vbi dicitur. Si e
go poliēda vestimēta tibi locaue
ro 7 tu tūc cōmodaueris tūc q3
furtum factum sit. tibi datur actio
furti quia tua iniest cum tibi te
nearis reddere. 7 tibi aduersus
te datur actio quia furtum feceris
titio cōmodādo. hoc itaq3 cau fur
aduersus furē actionē habz hoc
ibi. Et hoc ideo ē quia a principio
habuit rem de voluntate dñi cam
sibi locādo propē quod intererat
eius ē ex honesta causa. Al' sec.
vt patet ex predictis. Quando au
tem per rapinam quis rem abstu
lit a fure vel predone. tunc videt
ei restituēda. quia ē predo est re
stituendus. c. de resti. spo. c. i. lue

ris. Immo nec dñs lzrapererem
suā nisi i cāu de quo. s. bellū. l. s.
l. 2. 2. Al' perditus suū. Et nō dñs
tenetur ad estimatōez rapte rei re
gulariter. C. unde vt. l. si quis i tan
tam. Qui ergo furatus ē furi vel
predoni non tenet furi s; dñō vel
alij hñi ius in re restituere. Secus
ē in raptorē. Sed i quocūq; casu
dictum ē deberi furi vel predōi fie
ri restitutōez. si pcurrat dñs i repe
titione d; dñō potius restitui. d. l.
bona fides. Immo ē si dñs nō re
peteret q; ignoraret quis haberet
debet qui h; dominio denunciat vt
ipam recipiat. extra de furtis qui
cuz fure. dūmodo fiat sine pericu
lo iuris 21. q. 5. hoc vñ. vbi dicitur
q; peccata proximi eis reuelanda
sunt qui possunt pdesse tñ obesse.
Et quod dictum ē de dñō concur
rente ad repetitōez cum fure idem
ē de omni alio pñdente aliquod
ius honestū. q; semp illi facienda
ē restitutio qui vult manus ius. d.
l. bona fides. 7 ē ar. in. l. queritur.
ff. de sta. ho. Et ideo qui vicerit si
lio vel seruo pecuniā tenetur resti
tuere patri vel dñō cuius ē. ff. de a
lea. l. si. Immo ē filij tenentur resti
tuere patri res que spectant ad cos
iure pprietatis. sed vsufructus ad
parentes quod ē regulare. Gallus
in castrensi vel quasi castrensi pe
culio. Item in beneficialibus. vt i
c. si annum. 14. extra de iudi. li. 6.
quia eas non possunt administra
re vel obligare. 7 minus alienare.
C. de bonis q; liberis. l. si. 9. filij at
familias. Et assignatur rō ibi. Me
lius ē eni coartare iuueniles calo
res ne cupiditati dediti trāstē extū
sentiant qui eos post dispersus ex

pectat matrimonium. Propt qd
in omnibus his cāibus videt pñ
restitutionē fieri debere. Et idē vñ
eadem rōne in oībus filibus vt si
qs acceperit rem a pupillo restitui
at tūtoz. Sed cui restituentur res
ecclie. Dicendum q; prelato si non
ē in culpa. Si nō ē in culpa vt q;
res ecclie ipse dissipauit. vel ex car
nali affectu 7 non iusta cā dōauit.
qd facere non pōt. cū eps 7 qlibz
platus rex ecclie sit pcurator 7 nō
dñs. 7 pditionez ecclie meliorare
pōt. d. ceteriorē vñ facere non d; ex
de dona. c. fraternitatē. tunc ppter
principium culpe non vñ q; debeat
se itromittere. ex de cle. pñ. diuers
Et nō fiet restitutio successorī ei? d.
c. fraterni aem. Vel si adhuc non
ē successor expendat in vilitatem
ecclie. ex de symo. de hoc. Hoc ē
notat in sum. li. 1. n. 5. q. 18. vbi 7 d
talibus dñ. Sed cui fiet restitutio.
Et subditur. dicit Ray. Credo q;
auctoritate iudicis penitēialis de
beat fieri ecclesie cui sic iniuriose
ablatum ē. ita q; ille eidem qui de
dit nisi cum iurpiter dedit. tñ eni
non sibi sed successorī suo poterit
fieri vel superiori. vt dicit Hostiē.
vel in vilitatē ecclie pueritur vel
ēi eiusdem loci pauperibus si hoc
expedire videbitur eroget ar. 17.
q. 4. si quis in arrio. Hoc vltimus
s. q; de iur pauperibus dicit glo.
Ray. q; melius ē cū indigent pau
peres vel laici abundet ecclesia.
Alioquin melius ē q; in vilitatem
ecclie pauperis pueritur. Idem
El. Satis cō. Tho. fa. fe. q. 62. ar.
5. 7 ar. vlt. Quod antez hic dicit
Ray. de auctoritate iudicis penitē
ualis gl. dicit. Si in super talibus

dispensandis habeat potestatem.
 hec ibi. Et ad predicta attendant
 accipientes a clericis de rebus ec-
 clesie cum non indigeant vel non co-
 uertantur in utilitatē ecclesie. vel non
 alia iusta rōe s3 potius occasiōe
 sanguinitatis uel amicitie. q3 tenen-
 tur ad restitutōez. ut 7 Tho. pōit
 in dicto art. 5. Et multo fortius si
 accipiant ex cā turpi. ut ex meretri-
 cio ludo vel alia quacūq3 turpi
 cā. ut 7 notat in sum. l. 2. u. 5. d. q.
 18. Quāq3 nō s3 dñs pcurrat in repe-
 titiōne non pferet si quis forte ha-
 buit rem ab eo qui ē dñm h3et
 actiōem puta q3 ē usufructuarius.
 Nam magis eius interest habere
 rem quā dñi q3 dñs h3 proprietatē
 que p3stit in nudo iure dum ē per
 se sepata 7 usufructuarius h3 ius
 utendi 7 fruēdi. ff. de usufruc. per
 totum. 7. C. 7 Insti. eo. tit. Immo
 ē si ipse dñs sustulisset teneret furti
 ff. de fur. l. cum res. §. si bona fide.
 Item si esset qui posset rem retine-
 re rōne impensaz factarū in ea. ff.
 de fur. l. si is qui pmodat3. Ibi dī-
 q3 si dominus furq3s ē rē pmoda-
 tario. i. ei cui pmodauit nō tenetur
 furti nisi pmodatarius potuiss3 rē
 retinere rōne impensaz in re facia-
 rum. Idem ē si rem haberet obli-
 gatam pp eandem rōnem. Itē q3
 dictū ē de re aliena restituēda dño
 idē p oīa intelligēdū ē de re affec-
 tata. puta que p vim p3pulsuam al-
 teri data ē. Nam illi ē restituenda
 q3 vim passus ē. ff. q3 me. cā. l. me-
 tum. §. cū aut. B.
 Cūq3 q3 absoluat a restitutiōe si
 is cui debebat remisit siue dōauit.
 rñ. Absolut. si ē psona que donat
 posset. de quo vide. §. donatio. l.

§. 2. Que donatō postq3 facta ē po-
 stea 7 penultima non reuocatur.
 ut Ray. ponit de hac etiā qōne vide
 §. restitutiō. 3. §. pe. A. Et intellige
 hoc si remissio fiat libera volunta-
 te creditoris al non valeret. ut. §. §.
 pe. 7 dictum ē. §. bellū. l. 1. §. x. in ad-
 ditione. B.

Quid si psona cui debebat f3ti-
 tus defuncta est. rñ. fm Ray. Resti-
 tutio facienda ē heredibus. Sed
 hic distingue. q3 si heres ē aliquis
 in toto vel in parte. tunc fiet ei resti-
 tutio sicut contingit in toto vel in
 parte. Si autē heres institutus ē ali-
 qua determinata quantitate. puta
 in centi vel ēti in domo 7 non plus
 tunc restitui non d3 fieri heredi.
 A. q3 scriptus heres i certa quanti-
 tate vel rebus particularibus non
 ē heres. s3 potius legatarius. C. de
 hered. insti. l. quotiens. B. sed illi
 uel illis quibus testator reliquit di-
 spositionē residuoz bonoz. A. i.
 veris heredibus vel executoribus
 a testatore deputatis fm dispositiō-
 nem testantis cuius voluntas oīo
 seruanda ē. l. 3. q. 1. vltima. B.

Curum quis teneatur restituere
 rem cum fructibus. B. fm Ray. q3
 liber male fidei possessor tenet re-
 stituere rem cum omnibus fructi-
 bus perceptis 7 quos ipse dñs per-
 cepisset si possedisset. et de restitu-
 spo. gravis. ff. de condi. fur. in re.
 ff. de rei vend. si nauis. §. gnāluer.
 Et intellige fructus qui supersunt
 deductis expensis illis que sunt
 grana fructuum querendorum 7
 gregadorum 7 conseruandorum
 que deducunt tā a male fidei q3 a
 bone fidi possessore. ff. de peti. h3f.
 l. si a patre. §. vl. Possessor autem

bone fidei non tenet de fructibus
quos pcepit q̄dū fuit bone fidei
possessor si iam p̄sumpti sunt. s̄ de
extantibus tenet. C. de rei ven. l. cē
m. A. **Hic** lat̄ ē distinguēdū. Aut
quis obligat ad restitutionē rei alie
ne. aut alteri debite. Si enī rei alie
ne. tunc si ē male fidei possessor q̄
statim d̄ male fidei euz sciuerit rē
ad alium p̄tinere. eē de p̄scrip. c.
si. tenet oēs fructus restituere. C. d̄
rei ven. l. certum. Sed hic iterum
distinguitur. Nam si talis possessor
non habuit titulum. claz̄ ē q̄ tene
tur omnes restituere non solū per
ceptos sed et qui p̄cipi p̄m̄erūt
p̄ d̄m̄ rei si rem habuisset. ff. d̄ re
gu. iur. l. generalit̄. Si v̄o habuit ti
tulum puta donatōis vel venditio
nis vel alium solum tenetur de per
ceptis. l. si fundū. C. de rei ven. **Sal**
lit quādo titulus ē habitus per me
tum. q̄ tunc et tenetur de p̄cipiē
dis. l. sed et partus. ff. quod me. cā
vbi glo. addū ēt res alios cāus vi
delicet q̄n titulus habetur contra i
terdicta legum. l. quē admodū. C.
de agri. et censu. l. xi. Item q̄n ha
betur in fraudem creditorū. Item
quando emittur res fisci sine solen
nitate. **Qd** si ē bone fidei possessor
non facit suos fructus naturales.
videlicet qui nascuntur sū industria
hoīum. vt poma et similia. et illos
tenetur restituere. non tamen vltra
q̄ ex illis sit facti locupletior. l. vtz
ff. de p̄eti. herc. Fructus vero indu
striales. i. p̄uenientes ex industria
hominis non tenetur restituere ni
si extantes. sed post luc̄ p̄ies. omēs
quasi per contestationē sit consti
tutus male fidei. d. l. certus. **P̄uta**
rem tū q̄ si habuit iustam cām lin

gandi q̄ non teneatur nisi iqtum
factus sit locupletior. et videtur p̄
bari in. l. illud. ff. de p̄eti. herc. vbi
expresse d̄t q̄ p̄uctus de heredita
te nō tenetur de rebus p̄ditis post
acceptum iudiciū si habuit iustam
cām litigandi. Et de istis fructibus
ē plena et magistra glo. i. l. ex diuē
so in prin. ff. de rei ven. si alteri d̄bi
te. **Dicēdū** ē q̄ si debetur mihi res
que non fuit mea puta q̄ fuit ven
dita vel promissa post ceptus iud
cium. i. contestatōes litis debentur
cum re oēs accessiones. i. fructus
ac si illo ip̄e fuisset res mihi tradi
ta. ff. si cer. pe. l. cum fundus. Sed
si mihi debeat res que fuit mea
et ad aliū sine cā peruenit puta sol
ui rem quam estimabā me debere
cū non deberem tunc simul euz re
debentur oēs accessiones. i. fructus
et alia que ip̄i rei a principio quo
fuit data euenerunt. ff. de condi. in
de. l. indebiti in prin. In omnibus
aut sciēdū ē q̄ bone fidei possessor
nunq̄ tenet vltra q̄ sit factus locu
pletior. dicta. l. virum de p̄eti. herc.
B. Et nota q̄ qui solum vsu rei
fuit non sufficit si restituat
rem sed tenetur et ad estimatōem
vsus. con. **Ad** osti. et Al. Et eodem
modo tenetur quis restituere dam
na si qua d̄ns rei propter eius ab
sentiam passus fuit. l. 2. q. 2. sigs de
ecclesijs. De quo vid. j. vsura. l. j.
16. q. i. cipu. **Et** vsure possunt. et j.
26. q. i. cipu. Sed nūquid ē vsura. et
j. vsura. 6. §. pe. Al. **Ad** p̄dictioz in
telligētiā sciendū q̄ inter esse quod
alicui debet p̄siderat aliq̄n respec
tu lucri cessantis aliq̄n respectu dā
ni emergēis. p̄io cāu est manū n̄
d̄z deduci in infirmuz. s̄ vbi rei p̄n

cipalis estimatio interesse nō dē
excedere duplum rei principalis.
sed vbi ē incerta sit estimatio ad ar
bitrium boni iudicis. Adeo q̄ in
imensum non pcedat. l. vna. C. de
sen. que p eo qd̄ interest. pfe. 2.º ca
su videlz respectu dāni emergētis
si venit interesse rōne omissionis
p̄sideratur solū interesse intrinsecū
ff. de ac. emp. l. sterilis. §. cum per
venditorē. vbi dī q̄ si frumentum
vel simile n̄ sit datum emptori suo
t̄p̄e nō veniet estimatio. qz aialia
sunt mortua ex eo q̄ n̄ habuit bla
dum suo t̄p̄e. Itaz illud interesse
extrinsecū ē a re. sed bene veniet vt
detur maior p̄ciū quo res valuit a
t̄p̄e quo d̄bit dari. qz h̄ ē interesse
intrinsecū qd̄ p̄cernit rez ⁊ venit ex
ip̄a re. Extrinsecū vō q̄ non ex re
venit s̄z pp̄ rem. vt in exemplo pre
posito. Predicia aut̄ puto vera si
dāni occurrit creditori ex simpli
ci omissione debitoris. vt si credi
tor erat incursum dānum ē si de
bitor nihil sibi p̄misisset qz non
habebat quō aliunde sibi provide
ret. Secus. si cuz omissione adue
niet ē p̄missio vt qz creditor aliter
sibi p̄uidisset vt non moreretur
aialia eius si nō fuisset d̄ceptus p̄
missione debitoris. Hoc enī cāu i
teresse venit rōne p̄missionis. i. fal
se p̄missionis. ⁊ iō debetur inter
esse ē extrinsecum vt statim patet
bit presertim in foro cōscie vbi q̄s
tenetur p̄ximo satisfacē oē dānum
quod eius dolo vel culpa proxius
icurrat. vt in. c. si culpa. ex de iniu
rijs. Propterea h̄ cāu salvo me
liori iudicio tenetur ē d̄ morte aia
lium. Si vō rōe cōmissionis debet
interesse cōputat̄ interesse ē intrinsecū

ff. d̄ ac. emp. l. Julianus. i. p̄m. vbi
dī q̄ dāno signū vitiatū tenebatur
ē de ruina dom⁹. Et sic illa estima
tio cōsiderat h̄ cāu ē multo vltra
duplum rei p̄cipalis. nō t̄m in isti
tuti. s̄z enī veniat ruina domus
non veniet si forte oportuit ip̄s pp̄
hoc p̄ multos ānos vel vsq̄ in tē
pus vite p̄ducere domuz. Facit. ff.
de ser. cor. l. in hoc iudicium. ⁊. l.
neratus. vbi corruptor serui tenet
non solum de seruo sed ē de omi
bus rebus quas seruus tunc fugi
ens iulit. non de alijs quas postea
successive furatus fuerit. B.

C Quid si i ip̄a re furtiua fecirg
expensas. P. fm̄ vō. In foro p̄nie
si expensas fecit ad p̄seruationem
rei vt pascēdo equum siue ad op
portunā melioratōez. vt puta curā
do aial mo: bosum vel nutriendo
porcum ⁊ huiusmodi deducē eas
pōt ex quo satisfacti al̄ integrali dā
nū passo. Idem Al. Al. In foro at
iudiciali dicie ip̄ense non p̄putant̄
vt in sum. li. 2. n. 5. q. 75. vbi hec no
tantur. Ad pleniorē aut̄ materie i
telligētiam utz quis possit petere
sumptus factos in re aliena. Dicē
dum ē q̄ aut fecit noie dñi rei. aut
noie pp̄rio. i. tanq̄ i re sua. primo
cāu claz ē q̄ pōt p̄putare. Itā vti
liter gessit negociuz dñi. Li. 2. 2. ff.
de neg. gest. ⁊ per totū. Inm̄ q̄ si
dñs tollat rem prius quā soluat sū
prius p̄mittit furtū. ff. de fur. l. si is q̄
cōmodasset. 2.º cāu qñ fecit tanquā
in re pp̄ria claz ē q̄ per viam pe
titiōis nullo mō pōt p̄putare. l. si in
arca. ff. de condi. inde. sed per viā
retenitiōis qñqz sic. vt ibi. Unde dī
singūedum ē. qz si fuit male fidei
possessor a principio nullo modo

S

pōt pputare. l. ex argento. ff. de cō
di. fur. et in isti. de rerum diui. §. ex
diuerso. nisi respectu fructuū. Mā
vt dic glo. in. c. grauis. c. de resti.
spo. fructus dicunt q sup sūt dū
ctis expēsis que sūt gta fructuū q
rēdor colligēdor et pseruādoruz
tam i bone fidei possessore q i ma
le fidei. Et pdomibus. ff. de peti. he
re. si a dño. §. fructus. et l. planē. i. si.
et l. de fruc. et liq expen. l. i. Mā
nullus casus iteruenire pōt q hoc
genus deductionis ipediat. ff. fa
nul. hercil. fundus qui prio rñso. i
si. ff. so. ma. fructus. Fructus enim
itelliguntur deductis necessarijs ex
pensis. ff. de op. seruo. l. fructus. Si
vō a pncipio fuit bōe fidei pōt so
lū tollere qd fecit sine lesiōe rei. ff.
de rei ven. l. i. i. i. i. scribit. et l. i.
si i area. Ita tñ q si dñs vcllet dare
pctū illarum rerū. vel si vcllet tol
lere illud i quo tñ noceret sibi n̄
prodesset non est permutendus.
qz non ē cedendum malitijs. ff. de
rei ven. l. i. fundo. Glo. tamen i In
sti. de rerum diui. §. lre. dic q q scri
psit i paginis alienis bona fide cu
am reddito libro habet actionem
in factum contra dñm paginarū.
ff. de rei ven. i rem. Sed glo. Jo.
eo. ti. §. ex diuerso. dicit q n̄ datur
ei actio. per. l. si i area. ff. de condi.
indebit. Istud scdm pōt itelligi de
subtilitate iuris. primum autem d
equitate et i foro penitentie qz non
ē equum aliquem locupletari cuz
alterius dāno. vt i. c. locupletari. d
re. iur. li. 6. Et sine clpa et causa ra
tionabili non dber quis priuari la
bore suo. vti. c. sine culpa. e. ii. Et
si dñs rei nō sit potēs vel si hoc p
eligat satisfiat sibi de re sua. ar. in

Insti. de rerum diui. §. si q i alie
na. Item male fidei possessor non
teneatur de fructib⁹ qui percipi po
tuerunt ex melioramento quod ip
se fecit i re. ff. de rei vendi. l. ceter. et
Sed si semper fuit bone fidei. i. qñ
habuit rem et qñ edificauit si dñs
rei ē potens pōt rem remē donec
sibi satisfiat de sumptibus. Si dñs
ē ipotens pōt solum tollere quod
fecit secundum modum pcedēti.
dca. l. i. fundo.

Quid sit circa rapta reddi dñrio
rata. R. fm Ray. Mō liber abitur
raptor. vt de deposito dictum ē. §.
depositum. §. 7. A. hoc clarius dñ i.
l. i. re. ff. de condi. furti.

Quid si res rapta perijt. R. fm
Ray. Quocumqz casu perierit rap
tor teneatur ad restitutionem. qz fuit
i mora restituendi. et tenet prestari
estimationē ei⁹ fm illud tempus i
quo plus valuit. Mō si n̄ fuit i mo
ra. vt. qz obtulit rem dño loco et tē
pore debito et dñs neglexit accipe
re nō tenebitur de casu. ff. de cōdi.
fur. l. in re. A. Ibi hoc clare dñ et
notatur etiam i dca. q. 75. i. sum. li.
2. ti. 5. B. Et que de raptoe dicta
sunt itellige etiam de fure quocum
qz. A. s. q ad restitutionem. vt i di
cta. q. 75. B. Et vterqz etiam post
restitutionem dñm tenet petere re
missionem de iniuria saltem per ali
quā it. rpositam psonam suppres
so vel expsso nomine furis fm q
qualitas negocij parit. A. s. cauē
do sp reuelationē pcti et scādalu. et
de pe. et re. officij.

Quid si plures fuerūt raptores
R. sedz Ray. Si vadāt simul qua
sistit vnus exercitus. glibet tenet in
solidū. Māz et quilibet inuat alios

6

7

8

et facit eos sortitores. ad h. et d. ho
nuci. sicut dignu. Hoc dico scdm
v. q. n. vnus sine alio n. fecisset. Al
q. libet tenet p. dano qd. itulit. Si ve
ro n. inuenerit simul sed quilibet per
se fecit damnus quilibet tenetur p.
eo quod itulit. Similem casum vi
de. j. restitutio. 3. §. 1. A. Et i. cod. e.
c. de hoc dicitur.

9 **Q**uid si quis furatus fuit re qn
plus valuit. et modo restituit qua
dominus valet. R. fm. Al. i. 4. n. o
satisfecit nisi lucrum temporis i quo
plus valuit apponat. A. De h. d. c.
e. §. 6.

10 **Q**ualiter restituet qui impedit
aliquem a psecutione alicuius bñfi
cij. R. fm. Tho. fa. fe. q. 6. Aut im
peditur eū iuste vt si iudens hono
re dei vel vtilitatem ecclie pcurat
q. de iur. alicui digniori. et tunc in
nullo tenet. Aut impeditur iniuste.
vt puta si intendebat eius nocumē
tum pp. damnum odii vel vindictā
et huiusmodi. et tunc si impeditur
ne def. digno. dico anteq. firmatū
sit q. def. ei tenet qdem ad aliquaz
recompēsat. onē pēsat. cōditioni
bus psonarum et negotij. A. f. 3. ar
bitr. n. sapiētis. vt i. si. e. n. q. 77. vbi
hec notatur. B. n. n. tenet ad cō
le q. n. dūm fuerat adeptus. et po
terat multiplici impediti. Si vero i
pedit ne def. postq. iam determinā
tum ē q. def. pcuras idēbite reuo
cari tenet ad restitutionē equal. f. 3.
suam facultatē. Et idē iudicium
de eo qui impedit aliquem a psecutio
ne cuiuscūq. muneris qd. honeste
reciperet. Con. p. e. A. Con. etiaz
Al. vt i. d. c. q. 77.

11 **Q**ualiter satisfiet pro his que
restitui nō possūt. vt mulatio mē

bris. stuprū et familia. R. fm. Al. In
his i. gbus dānum neq. i se neq. i
equivalenti restitui pōt. satisfiet p.
recompēsat. onē faciēdaz arbitrio
boni viri. Idē Tho. fa. fe. q. 61. et
i. 4. dis. 15. A. Con. etiam. p. e. vt i
sum. eo. n. q. 80.

Qualiter restituet q. semina ali
cuius agri effodit vel q. damni fi
cauit aliū eo q. suo tēpore non sol
uit. R. fm. Al. Pcedē non tenent
ad restituēdum totalit. dānum ga
dubium ē qualiter fructus agri p
fecisset. vel an mercator damnum
vel lucrum in mercatione habuisset.
sed restituet tantum quantum
fructus agri i illo dubio vendi po
tuisset vel quantum mercator i illo
dubio lucrum suū vēdidisset. Cō.
Tho. fa. fe. q. 61. A. Idē i. sum. eo.
n. q. 81.

Et q. teneat restituē q. qd. illi
cite acquisiuit. R. f. 3. Tho. fa. fe. q.
61. Circa illicitam acquisitionem et
danonē distinguēdum ē. Aliq. ei
ipa dano ē illicita contra legē sic
patet i eo qui symoniace aliqd. de
dit. et talis meretur a mittē quod d
dit. vnde nō debet ei restitutio fieri.
Et q. etiam ille contra legem ac
cepit. non debet sibi retinē sed dz
i pios vsus cōuertē. A. Immo dz
dari illi ecclie i cuius iniuriam acce
pta ē. et de symo. de hoc. B. Alio
modo do aliquis illicite dat q. pp. re
illicitam dat l. 3. ipa datio nō sit illi
cita. sicut cum q. dat meretrici pp.
fornicationē. Unde et mulier pōt si
bi retinē quod ei datum ē. et si sup
flue aliquid p. fraudē vel dolū ex
torisset. tenetur eidē restituē. De
hac materia habetur s. elemosyna
l. §. si. A. Et ibi melius i additōe.
pp

Sed de hac materia latius dicen-
dus ē videlz q̄ aut illicita acq̄sino
sit cum iniuria p̄ximi ⁊ contra eius
voluntatē. aut cum eius voluntate.
prio casu quis idistincte tenet resti-
tuere damificato. vt extra de iur-
rijs. c. fi. Ad h̄ enī p̄tinet q̄cqd̄ fue-
rit acq̄simum p̄ furnū vel rapinā vel
p̄ violētiā seu p̄ fraudē ⁊ huiusmo-
di. Et fm̄ Inn. i. c. q̄z pleriq̄. c̄ d̄
imū. ec. hoc casu tenet q̄s ad resti-
tutionē siue sit debitum iure natu-
rali ⁊ ciuili siue iure naturali m̄ q̄
le ē quod debetur seruo. ⁊ ideo in
de nō faciat elemosynā sed restitu-
at. Si autem sit debitum iure ciuili
m̄ vt si legatū de quo ponit de tra-
here falcidiam. potui diminuerē
fm̄ legē illā. itegri solui credēs he-
reditatē sufficere ad oīa. n̄ teneur
legatarius nubi restituere. Et sub-
dit. Quidā m̄ dicūt cōtrariū. Ista
scdā ē vera salte in foro iudiciali ⁊
ē penitentiali cum lata fuerit snia
q̄ hoc casu error facti causat repe-
titionē l̄z non error iuris. L. ad l.
fal. error. Sed notādum ē dicunt
Inno. p̄ foro p̄niali si snia nō fue-
rit i cōtrariū lata iudicialiter.
Itē dīc q̄ condēnatus ad aliquid
iuste nō tenet sponte dare. l̄z snie
parere dbeat. ⁊ casu distinguēdū
ē q̄ aut illicita acq̄sino ē respectu
cause aut respectu p̄sone. Si res-
pectu cause puta q̄ ex causa turpi di-
cēdum q̄ aut turpitudine ē ex par-
te accipiens n̄. aut ex parte viri-
usq̄. Si ex parte accipiens n̄. pu-
ta si recepit aliqd̄ vt delictū nō faci-
at vel vt id faciat ad quod tenet pu-
ta vt rem iustam restituat. Et claz
ē q̄ hoc casu tenetur recipiens re-
stituere danū. l. i. ⁊. 2. ff. de p̄di. ob-

tur. causam. Si turpitudine ē ex pre-
virijsq̄z puta si dat ad corrupēdū
iudicē nō tenet restituere danū. q̄z
i pari causa turpitudinis potior ē
conditio possidētis. ff. de cōdi. ob-
tur. causam. l. si ob turpē. §. porro.
⁊. L. eo. l. 2. Sed hoc casu an ⁊ q̄n
⁊ cui restituere teneat ē magis du-
binz. Et prio videt q̄ semp teneat
f̄sttuere. ff. de offi. p̄si. l. illicitas. i
p̄n. vbi d̄f. Itē negs iniquū dānū
aut lucrū sentiat p̄ses p̄uincie p̄-
uideat. Ad idem. ff. de calum. l. in
heredem. vbi d̄f q̄ conuenit illiciti
ta lucra ab oībus extorqueri. Et i
foro iudiciali ⁊ ciuili d̄z dari fisco.
L. de mō mulc. l. mulctariū. S̄z in
foro canonico vel p̄niali d̄z erogari
paupib⁹. 14. q. 5. nō iane ad finē
⁊ c̄ de vsuris. cū tu etiam si ex me-
retricio accipiat. Nec obstat qd̄ d̄z
Deut. 16. vt non offerat merces p̄
stibulū i domo dei. quia illud intelli-
gitur q̄ ad oblationē altaris vel sa-
crificij publicā. nō quo ad p̄uina-
tam elemosynā. vt dicit Tho. 2a 2e
q. 32. art. 7. Acquisiti t̄m p̄ symoni-
am d̄z restitui illi ecclie i cuius iu-
riam acceptū ē c̄ de symo. §. de h̄
Contra p̄dicta facit qd̄ d̄f i. l. 4.
§. ff. d̄ condi. ob tur. cām. vbi d̄f q̄
meretrix. l̄z turpi faciat q̄ sit me-
retrix. nō t̄m turpiter accipit quod
ei dat etiam ex meretricio. Tho. i
dicto art. 7. distinguit q̄ q̄n lex p̄-
hibet dationem ⁊ acceptionem. n̄c
d̄f oīo acceptū ex turpi causa resti-
tui. vt patet i symonia ⁊ i eo quod
dat iudici ad corrupēdum. ⁊ in
ludo phibito. ⁊ i multis similib⁹.
Si v̄o lex nō phibet dationem l̄z
p̄phibeat causam dandi. n̄c non
cogitur quis ad restitutionē. vt pa-

ter i lucro meretricis. de quo dcm
ē. Dicit enim qd pōt retineri et de
eo elemosyna fieri. Sz certe quo
tiens aliquid prohibetur. et oē il
lud intelligitur prohibitum qd seq
tur ex eo vel ob id. L. de legi. l. nō
dubiu. Et ideo cū lex phibet aliqd.
ergo et solutionē vel receptionem
ex illa vel ob illā. et tāto magis qd
to ista solutio vel receptio nō solū
ēqd psequēs. imo et cā picipalis
rem phibitā iducēs. qz sine ea tur
pitudine verisimiliter nō fieret. Jō
picipalis causa phibitōis stat i il
la datione vel receptione ex qb
causatur res turpis. Et ideo cū lex
aliqd simpliciter phibet. videtur
phibere et dationem et receptiōez
ex illa vel ob illā. Seco si nō simpli
citer phibet. lz illud. notet infamia
sicut meretricium et similia. Et hoc
sentit glo. Ray. in d. rapto. §. sed
quid d. focarijs. super verbo tenē
tur restituere. vbi d. ē. Quid d. om
nibz illis qui turpiter acgrūt aliqd
nūqd pnt sibi illd i aliquo casu re
tinere. Et subdit. R. Abi translatū
ē dominium i accipiente et nō cōpe
tit repentinio illi cui fuit res illa di
stigni pōt. qz i illis que sūt phibi
ta qz mala. qdam sūt que non pun
iuntur a iure ciuili i forma iudicij
nisi pena infamie vt histriotonatus et
exercitiū eoz qui pugnant i arena
vel duello vel opere meretricū so
lutarū. Et i talibus turpiter acqui
sita res retineri potest ad vsum ac
grentis. Quedam sunt que puniū
tur a iure per corporalem penam
vel per extorsionē turpiū lucrozi
et taliter acqrita retineri nō debēt
ad vsum acgrentis nisi ei cōcedat a
pennuario suo tāq alij pauperi

sed debēt i pios vsus erogari. nisi
fōre restituta sint tā illis a qb sunt
habita. vel nisi qbz restituere velit
eis a qbus habuit. ad qd m nō tene
tur. Et restitutio huiusmodi i foro
pniali indicāda ē p pte satisfaciōis
Et ideo ibi late patet officiu peniten
tarij et ibi forte potest dispēlare si
cut et i limitādo tpe pnie. et mēsu
ra ieiunioz. In illis autē q sūt ma
la qz phibita sicut sūt torneamēta.
negociatio clerici. lucrū aduocato
nis vel nte medicine i casibus nō con
cessis. emere bladum vel vinūz vt
postea carnis veda. sacē fia de flo
ribus ad vedēdum qz vsus ē fre
quē ad lasciuia et similia. et his
causis acqrita retineri non pnt. Et
subdit. Lz aut hec distinctio vīda
tur pbabilis. qz m pene restringē
de sunt. et q nimis emūgu elicit sā
guine. veri? credo q lz i pdcis ca
sibz bonū sit et salubre q penitēs i
ducat i foro penitentiali ad erogā
dum i pios vsus taliter acqrita.
nō ē m compellēdus nisi velit nec
iudicandus esse in statu saluando
rū si non velit huiusmodi peniten
tiam accipere. nisi i casibus a iure
expressis. vt i symonia de qua ex
pressum ē q pecunia symoniaca ē
restituēda ecclie i cuius ignomini
az ē accepta. lz et hoc posset intelli
gi qn recepta ē de bonis eiusdem ec
clesie vel qn de hoc agitur in foro
causaz. Similiter qn quis aliquid
recipit vt faciat dānum vel iniuriāz
vel calūniā alij. qz tūc nō ille qui d
dū repit sed ille ptra quē dātā ē.
ff. de calum. l. generaliter. §. illud.
Qd m intelligit qn agitur in forma
iudicij. quā seueritate nō o3 obser
uari in foro pniali. Glo. m eadē m
pp:

ti. de raptio. §. 12. circa pedagía sup
vbo tenet eni in si. ait q. iunus est
dicere q. pecunia ex pacto symonia
co accepta reueri non possit etiā
in foro pñiali. l. 3. secus si si absq
pacto fuerit accepta ar. a cōtrario
sensu cū de symo. mandato h. ille.
Ex hac glo. et ex supradictis potest
colligi q. acqñtū ex turpi cā q. in
dicialiter tenet restituere nisi illa cā
nō fuerit simplici. phibua. s. solū
a lege infamia notata. In foro at
pñiali qñ restitutio nō ē faciēda
certe pñone de cōsilio ē q. oia illi-
cite acquisita erogēt in pios vsus.
de necessitate at nō est. nisi iudicia
lis condēnatio facta fuerit. vel nisi
inqñtū cōfessorū videat. Itā in foro
pñiali q. restituere. pñmo nō tenet
nisi inqñtū ipsū dānificauerit seu p
dēnatus fuerit vt sepe pñensū ē.
Et nōi gl. 12. q. 2. fraternitas. Deo
at satisfacere d. 3. pro turpi cā s. 3. ar-
bitriū pñessoris. 16. q. 7. turpia. Et
q. 2. Sap. xi. dñ. Per que peccat qñ
p h. et torquetur innuēs. q. q. de-
bet puniri in illo in quo deliquit.
I deo cū in receptiōe ob turpē cāz
fuerit deus offensus cuius occasiōe
deuentū ē ad peccatū conueniens
ē q. sacerdos inqñtū s. 3. deū pñ fa-
cere inuigat penitenti q. oē accep-
tū ex turpi cā eroget in pios vsus
vt sic satisfaciāt deo in quo offēdit
nisi penitens cōstitutus fuerit i ma-
gna necessitate. Et penitens d. 3. se p
parare ad restituēdū et faciendū
q. quid cōfessorū fm deū visū fue-
rit. q. ad h. obligat. et de pe. et re.
ois. Item et in foro penitentiali qñ
tenet restituere qñ in hoc spāli-
ter exprimit. vt in vsura vel symonia.
et in iudiciis vt in ludis alcaruz. et

xaloz. et similibus phibitoz. vt. s.
ludus alec. §. 4. vsq. ad finē. Item
fm Inno. in. c. q. 2. pleriq. et de in-
mu. eccle. in glo. sua vsu. hypocri-
ta aut. Hypocrita q. sub forma bo-
ni xpiani cū non su accipit elemo-
synas tenet ad restitutionē. Et sub-
iungit q. forte non tenet restituere
illi q. dedit q. cōsecutus est merce-
dē suā. Pñto q. hoc sit notabile
dictū. et q. l. 3. nō fiat restitutio illi q.
dedit in si datū est vel acceptū aliq.
spāli cā et expressa puta in calicez
vel altare vel in subuentionē alicu-
ius hospitalis vel q. cūq. aliud.
in illā cām debet fieri restitutio. q.
nil tam equū est q. q. res transferā-
tur fm voluntatē dñi ipsaz in In-
sti. de acq. re. do. §. p. traditionez.
Et sic caueāt sibi oēs clerici. laici.
religiosi. heremite. et q. cūq. alij q.
oñdunt bonā vīdā vt recipiant ele-
mosynas. Sed qd si p. cā honesta
et inhonesta dat res indiuisibilis.
puta seruitus vie. vel alia. vel bos.
equus. et similia. an in toto res d. 3.
adiudicari cā honeste an inhone-
ste. cū in indiuisibilibus nā potē-
tioris solet ad se attrahere minus
potens. ff. de statu ho. l. queritur.
Hanc questio nē tangit glo. in. l. 3.
ff. de condi. ob turpē cām. nec de-
minat. Et licet multa possēt allega-
ri hincinde in ppter breuitatē sal-
uo meliori iudicio dico q. res da-
ta p. pte adiudicabitur cause hōe-
ste et p. pte cause inhoneste. q. l. 3. i
se sit indiuisibilis nō est diuisibilis
p reductionē ad estimatiōē pecu-
nie ar. ff. si. regū. l. i. §. 1. et l. se. vbi
ponitur casus in ponēdis finibus
vt si non possint bñ poni tollat de
terra vni? et det alteri data estima-

tionem illi a quo terra tollit. Et sic in
casu proposito poterit res data re
tineri si adimpleta est causa honesta pro
quam data est. et pars precij concer
nentis inhonestam causam erogabitur
fuit ea que superius tacta sunt. Quia
autem illicita acquisitio est respectu perso
ne hoc contingit vel quia aliquid ac
cipitur ab eo qui non potest dare vel quia
aliquid datur ei qui non potest recipere
primum contingit non solum cum aliquid
accipitur a non vero domino. sed et a
rei domino cui denegata est administratio
seu alienatio bonorum suorum. de
quibus dictum est. s. de off. p. r. l. 1. et ibidem. s. 9. ponit an clericus pos
sit donare. Item regulariter nullus
potest donare vel per donationem reci
pere ultra quingentos solidos nisi
precedat certa insinuatio. Fallit in
aliquibus casibus de quibus dictum
est. s. ecclesia. l. 1. s. 4. cum additione.
Et solidus in legibus capit per au
ro. ut in Insti. de pena. item. liti.
s. si. et ibidem glo. Item regulariter non
valet donatio inter coniuges. et in
ter patrem et filium qui est in eius potestate.
ut. s. donatio. l. 1. s. 5. cum sequentibus.
Item regulariter filiusfamilias non
potest donare vel administrare nisi
sint res castrensium peculij vel quasi
de quo. s. elemosyna. l. 2. s. 3. et s. pe
culium. Item nullus potest aliquid da
re in fraudem crediti sui. et reci
piens ab eo tenetur ad restitutionem
cum distinctione. quia aut recipit titu
lo lucrativo aut oneroso. si lucra
tivo. et creditores fraudantur om
nino tenentur ad restitutionem. ff. q. i.
fraus. cre. l. 1. q. 1. s. similiq. modo. Et
videtur intelligendum hoc quando fraudis
interveniebat tempore donationis.
Secus si postea. quia factum legi

time retractari non debet. l. 3. casus po
stea eveniat quo non potuit inchoari
et de reg. iur. l. factum legitime li.
6. Nisi forte quis accepisset acqui
situm ex delicto puta ex usura. Tunc
enim quicumque usurarius efficiat non
solvendo. talis obligatur ad restitutionem
l. 3. a principio non receperit in frau
dem crediti et quia non est equum ut ex
dolo alicuius alter commodum sentiat
cum danno tertij. l. si. in principio. ff. de
eo per quem factum erit. et quia locuple
tari quis non debet cum iactura aliena. et
de re. in. locupletari l. 1. 6. Et ita videtur
esse de mente domini. Item. de bu. in. c.
cum tu. ad si. et de usuris. Et predicta
faciunt quod cum iudei contra viam ex
usuris nec sint potentes restituere
accipientes per donationem vel alio
titulo lucrativo aliquid ab eis te
neantur ad accepti restitutionem faci
endam illis a quibus iudeus accepit
usuras et si aliquid ab eis acceptum
sit pro pena. ut. s. iudeus. l. 1. s. 6. et
7. Si vero titulo oneroso quispiam
aliquid accepit ab eo qui non est
solvendo. puta quia emit vel habuit
propter operas suas vel per permuta
tionem vel aliam onerosam causam
non tenetur ad restitutionem nisi sciue
rit illud fieri in fraudem crediti et
ff. q. i. fra. cre. l. 1. aut prior. s. q. aut prior
Et de scilicet si creditores si sibi presta
ti quod sit in fraudem eo et dicta. l. aut prior.
s. si quis particeps. Item quando
alienavit simul omnia bona sua.
Ex illa enim universalis alienatio
ne fraus presumitur. ff. eo. l. om
nes. s. lucius. Item etiam quando
evidenter hoc appareret. ut quia scit
aliquem impotentem restituere et ali
quid vendere vel emere ad ludum.
luxuriam. gulositatem. vel aliter

inutiliter presumendum. et sic i fraudē
creditorū cū efficiat minus potens
ad soluendum. Sic illi creditores uñ
possunt p̄dicta renocare in quorū
fraudē facta sūt. Nō autē alij credi-
tores qui postea facti sūt. nisi ex pe-
cunia ipsoꝝ esset priorib⁹ satisfac-
tū dicta. l. aut p̄ior. §. ita demū. Ex
his colligitur qd cū indei cōter pp
vsuras nō sint soluendo. accipies
aliquid ab eis ēt titulo oneroso pu-
ta locacione venditione vel simili
ex quo manifeste sunt impotēti-
ores ad satisfaciendū tenetur restitue-
re illis a quib⁹ accepit sunt vsure
sicut cōtingit in vendente eis galli-
nas vel alia ad gulositatem perti-
nentia. vel pulchra uestimenta et alia
similia ad pompositatē. vel qui ad
italia locant sibi operas vel ad ra-
dendū vel ad poliendum. Et geñ-
raliter quocunq; mō ab eis aliqd
accipitur ex quo manifeste fiant i-
potētiiores ad restituendum. lz ēt
titulo oneroso hoc fit in fraudem
creditorū et per p̄ns accipiens tene-
tur ad restituendū vt pōt ex p̄dic-
to colligi. Item aduertendū qd ex
p̄dictis accipientib⁹ et nō valenti-
bus alienare aliqui tenent ad resti-
tutionē statim. Aliqui p̄ restitutionē
in integrū. Statim tenent qui rem
acceperunt cuius alienatio ipso iu-
re nō valuit. vt si maritus alienz sū-
dū dotalē vel in quibuscūq; casib⁹
ius phibet alienationē de qb⁹ ali-
quid p̄xime tactū est maxime si qd
accipit a minore. 25. annis dono rē
imobilē vel ēt p̄ venditionē sine iu-
ris solēnitare puta sine tutoris l' cu-
ratoris auctoritate vel sine iudicis
decreto. i. auctoritate. Nā tenet sta-
tim ad restitutionē fm̄ Jm̄o. in. c.

qz pleriq; de imu. ec. v. si autē ex do-
natōe. Sic pōt dici in emptore rei
ecclesiastice qñ nō interuenit debi-
ta solēnitās. tūc enī contractus nō
valet de quo. s. alienatio. Et oēs isti
tenent ad restitutionē rei cū fructi-
bus oib⁹ de quo. s. §. 4. cū additō-
ne. qz qd iura mercat bonā fidez
nō p̄sumit habere ex de re. iur. qui
p̄tra li. 6. Nisi sit forte p̄sōa q̄ excu-
setur iuris ignorātia vt minor mu-
lier rusticus. et miles. ff. de pba. l.
cū de indebito. §. si at is q. Per re-
stitutionē in integrū tenent aliq qñ
contract⁹ ē solēnit celebrat⁹ sed ex
p̄uilegio ecclie vel minoris res p̄
ab eis tolli p̄ in integrū restitutōez
qz allegant se in aliq lesos. Et hoc
casu qui rē taliter habuerūt non te-
nent restituere nisi obiecta restitutō-
ne in integrū ab ecclia vel minore
fm̄ Jm̄o. in deo. c. qz pleriq; v. sed
qd dices in eo. vbi dicit nō teneri
eos ad restitutionē nisi in cōtrahē-
do vsi fuerint malitia vel facta resti-
tutōe vt dicū est. Adde vel nisi in-
teruenerit nō parua deceptio etiā
sine malitia. vt. s. emptio. §. 2. rō-
ne persone succedit obligatio ad
restitutionē quando ei aliquid da-
tur cui dari phibet. Et de hoc ali-
qui casus supra notati sūt. sicut de
donatōe inter cōiuges et inter pa-
trē et filiū sub ei⁹ p̄tate cōstitutum.
Nūc alij ponēdi sūt videlz rōe eta-
tis et officij. Ratione etatis puta si
soluat debuit pupillo sine tutoris
auctoritate et iudicis decreto. Tūc
enī res nō efficit pupilli nec libera-
tur debitor et tenet rē illā iterū sol-
uere si pupillus rem solutam ma-
le cōsūpserit l' furto amiserit. Tām-
si pupillus res illā hz vel ex illa sit

factus locupletior et petiit adhuc
debitum per exceptionem doli mali
submoueri poterit in Insti. p. quas
per se nobis acqui. §. per. Idem p. p.
eandem rationem putarem in furioso.
Ratione officij iura prohibent ali
quibus dari ut rectoribus et iudi
cibus de quo. §. iudex. l. §. 3. cum ad
ditionem. Insup. qui aliquid dat iu
dici vel aduersario. puta procurato
ri vel aduocato aduersus petis amit
tit causam. L. de pena iudi. q. ma. iu.
l. 1. Sed hoc est intelligendum nisi cui
deter constituitur quicquid aliquid dedis
se ne iniusticia patitur vel ut iust
cia consequatur. Tunc enim et datum pot
est repetere et nulla pena incurrit. l. 4.
q. §. c. non sane. et ibi glo. Minoribus
in officialibus qui sunt in auxili
um rectorum et iudicum possunt dona
dari et ipsi etiam possunt pro ius
to beneficio prestito aliquid extor
quere. de co. c. non sane ad fi. Quod
glo. dicit verum nisi sit eis certum sala
rium constitutum. quia tunc si aliquid
ultra petierint crimine concussio
nis tenentur et ad penam quadrupli.
Item episcopo vel alteri prelato
visitanti seu eorum familiaribus nil
potest dari preter procuracionem. ut
j. visitano. §. i. et 2. Similiter nec
sarracenis seu infidelibus vel heret
icis in dispendium christianorum. ut
j. sarracenus. §. i. et in processu an
nali curie.

14

Quid de illis qui ponunt se in
manus creditorum sed non intendunt
restituere imo sperant quod pro nihilo
vel de modico quietabuntur alii
non ponent se. R. fm. fratres Egi
dium in quolibet. Tales quidem a pec
cato rapine non sunt absoluti quia
peccatum per penitentiam et confessionem

dimittit. Sed ut sint absoluti a de
bito restituendi distingue. quod si cre
ditor propria voluntate dimisit. non
teneatur amplius restituere. Secus
si deceptus vel coactus quod putauit
se nunquam aliquid posse habere. De
hac est questione habes. §. §. 3. Al.
Ad predicta faciunt qui habent in su.
li. 2. n. §. q. 25. et q. 37. Et quod non do
minus. De. de anchorano i. c. quod
quod de usur. li. 6. B. An qui male reci
piunt a personis ecclesiasticis teneantur
ad restitutionem et cui videtur. §. clericus.
4. §. si. Al. Et ibi in additione. B.
Aliter restitutio in pars satisfactio
nis vide. j. satisfactio. §. 9. Ad ma
teriam est restitutionis facit. j. usura
6. per totum.

Restitutio ij.

§. qui debitor non est solvendo
Ubi sciendum fm. Ray. quod si simpli
citer non potest solvere doleat et pro
nat restituere quod cito poterit. l. 4. q.
6. si res. L. de cessi. bo. l. 1.
Quid si is qui tenetur restituere
pluribus non potest absque magno detri
mento sue familie. R. fm. Ray. Con
sultandum est quod petat dilationem et
assignet eis certam partem de redditu
bus suis. Quod si denegat dilationem
et velint quod cedat bonis tenet absque
dilatione etiam si oporteret ipsius
mendicare. Unde non dico habito
respectu ne egeat. Maxima nota
tur ex de usur. cum tu. Tamen ut Al. ad
dit sine culpa potest accipere vite neces
saria. s. extrinseca. In hac. q. con. Th.
sa fe. q. 62. dices sic. Si non potest stati
m restituere ab instanti restitutione libe
ratus est propter impotentiam sicut et
totaliter a restitutione absolvitur si
omnino est impotens. Debet remissionem

pp 4

vel dilator petere ab eo cui debet
p se v^l p inpositum psonam. Idē
est si quis obligaretur et vni. Et
de hoc satis dictum ē. s. restituo
p^o in principio. **B**

2 **Q**uid euz debitori petenti dilatio
nē al^o creditor vult dare al^o n^o sed
vult q cedat bonis. **R.** fm Ray.
Stādū est maiori parti. Et intelli
ge maiore partē vbi ē mar^o et fori
us debiti. vñ si vni creditori plus
q reliqs oibus debeat. Stādū ē vo
lūtatē illi^o de dāda dilatōe v^l peten
da cessione. Si v^o par sit debitor
standū ē maiori numero credi
torū. Si oia sint paria. eligēda est
clementior snia. s. q dilatio vel. **L.**
de cessi. bo. l. si. **A.** et ibi additur.
Alia differētia int^o hypothecarios
et alios creditores qñ ad hāc ele
ctionē obseruāda. Et ibi d^r de di
latione quicquēnali. et h^o obtinet in
foro iudiciali. Quo v^o ad penitē
tiale dictū est. s. restituo p^o i prin
cipio in additione. **B**

3 **Q**uid si quis tenet pluribus et n^o
pōt satisfacere oibus. fm quē ordi
nē restituet. **R.** Prio qdē si tenet
ex furio vel rapina et res furtiva
extat istā restituet qz nunq^o fuit sua
A. Idē ē q^o licet unus habeat rem
alienā. qz semip^o dñs ipius restituē
da est. ff. et. **L.** de rei vel. per totū
Idem ē si habeat rem que fuit al
teri^o. et ab eo sine iusta cā abdicā
ta ē. puta p mēti v^l alit^o. qz simili
illi restituēda ē. ff. qd me. causa. l.
metū. s. cū aut. **B.** s. restituet oī
bus creditorib^o habentib^o pigno
ra v^l hypothecas pñq^o habētib^o
actōes psonales. **L.** q po. in pig.
ha. l. eos. 3. restituet alijs qbus d^r
quocūq^o mō. **A.** Et h^o fm ordinez

de quo in duobus. s. se. **B**

4 **S**z q ordine restituet habētib^o
pignora v^l hypothecas. **R.** Siue
habeāt pign^o spāle siue oia bona
obligata v^l i instrumentis solet dici
d^r eis restitui h^o ordine. qz q prior
ē tpe pñor ē i iure. **L.** q po. i pig.
l. si decreio. et. l. si fundū. et. l. diu
sis. Excipiūt qdā psonē pñlegia
te. Mā mulier i dote prior ē oibus
habētib^o facitā hypotheca et si ha
beant pñ^o. pñerq^o filijs pñis nisi
monij agētib^o de dote contra no
uercas. **L.** q po. i pig. l. assiduis.
Itē pñerf creditoribus de qz pecu
nia ipse res ēpte v^l refectē sūt. Mō
at pñerf mutuatib^o ad nulliciā. et si
sco. **L.** q po. i pig. fauē. quo m
re. **A.** Et ibi patet q mutuatē ad
nulliciā ē qñ ex pecunia mutuatā
milina empta ē et hoc in scriptis
pbatō q ad hanc materiā. Item
ibi de sisco mō d^r. s. de eo d^r. l. qz
uis. **L.** de pñ. fil. **B.** Mā tales cre
ditores oib^o alijs pñerunt. **A.** Mō
at pñerunt habētib^o pñorē hypote
cā et facitā dicta. l. qñuis. **B.** Itē q
expēdit in funerando testatōrē p
ñerf cuilibet habēti facitā hypote
cā. ff. de reli. l. p. et. l. at sigs. s. l. sō
te at non est idē in habentibus ex
pñā. v^l Mō dicit **A.** hoc dicit cū
vbo forte. v^l p^o i glo. l. pñ. ff. de re
li. Et bñ dicit forte. qz vñ apte con
trariari. de cā. l. pñ. q indistincte lo
quēdo d^r. Impēsa funeris sp ex
hereditate deducunt. que et omne
crediti^o solet pcedere cū bona sol
uendo non sint **B.** Et de materia
pignoris vide. s. pignus

5 **Q**uo ordine restituet qd debet
ex alijs causis. **A.** i. ex actionibus
psonalib^o. qz de realibus dictus ē

8. prio. §. B. R. fm vñ. Si debet
ex causa privilegiata. vt i deposito
illud p^o restituendum ē. ff. de positi.
l. si hoiez. Si vñ ex alijs cāis tñc
sine ex contractu sine ex maleficio
vñ quasi equalit debet. ita tñ q^o si
aligs ampl^o vigilavit i petēdo illi
p^o restituendum ē. Alii vñ solutur
p^o rata. vt. ff. que in frau. cre. l. pu-
pillus. **A.** Et ibi patz q^o si debitor
p se non exactus i iudicio vñ extra
gratificauerit alicui creditoz illd
qd datū ē reuocat. z diuidat inter
creditozes p^o rata. z notat i sū. cō.
eo. li. q. 90. **B.** Et in h vltimo ca-
su iure qdē poli z si non iure fori
excusaret vt credit debitor si pīa-
te motus gratificaret plurimū in-
digenti. **A.** Idē in dicta. q. 90. Et
ad hui^o materie declaracionē disti-
guendum est. vñū debitor sit obli-
gat^o p^o cipali actōe reali z hoc
dcñt ē. s. restitutio. l. §. i. in additō-
ne. An vñ sit obligatus p^o cipalr
actione psonali. z tunc aut est sol-
uēdo. aut nō. p^o casu debet pnt te-
net oibus creditozibus soluē z p^o
soluē nō solum creditozī suo. sed
et creditozī creditozis sui. qz intel-
ligit facere meliorē cōditōnē eius
z vtiliter gessisse negotiū nisi fōte
su^o creditoz. phibuisse sibi. ff. mā-
dāt. l. si p te. vbi dicit q^o si gis gerit
negociū alterius dñō phibente
nullā habet actionē contrā dñm.
Fallit in casu in quo ē si prohibe-
atur pōt solui creditozī creditozis
videlicet quando secundus dbitor
ē debitor ex eadem causa ex qua
z creditoz. puta vnus conduxit co-
mū quam z ipse locauit. Nam se-
cundus conductor pōt soluere p^o-
mo locator. vt. l. solutū. §. solutā.

ff. de pigno. ac. fo casu qñ nō ē sol-
uēdo z habet plures creditozes
quibus oibus non pōt satisfacere
tūc debet satisfacere fm ordinem
dictū hic. z in. §. precedēt. Scien-
dum tamen q^o hec materia. s. qb^o
creditozibus dbeat prius satisfieri
lz aliquaten^o pateat per p^o dicta. tñ
i legibus longa ē z magis pīnet
ad forū iudiciale quo creditozes
inter se discēpient an debeant pre-
ferri qz ad penitēnale vbi de psciē-
tia agit debitozis cui debeat resti-
tuere. Nam ipse ad cōsciētiā tūc-
dam non debet alicui creditozum
ppter affectionē vel amicitia tem-
poralē seu carnalem in pīudiciūz
alioz soluere. ff. que in frau. cre. l.
pupillus. Sed iquātū ipse co gno-
scit. p^o debz dare quibus magis te-
netur. z sic excusat nisi crasse z su-
pīne ignorauerit. eē de cle. exco.
mi. aplice. qd pphendit fm qūta-
tē psonē z loci. ff. d iur. l. z fac. ign.
l. regula. §. §. iur. videlicet. virum
potuerit eē peritus p se vel habet
copiam pitorum. **B**

6
Heres debitozis tenet eo ordi-
ne q^o ipse debitor. sz quo ordine te-
neat ad legata hēs. s. hereditas. §.
6. A. Et ibi pz q^o iste ordo ē vt pri-
us satisfiat creditozib^o defūcti. **B**

Restitutio iij.

Quam ad fautores raptor^o
Quid ergo de his q sequit raptō-
res ad predā. **R. fm Ray.** Si illi
qui sequunt^o vel associāt raptōres
sciūt vñ existimāt eos rapinā face-
re ppter eo^o sequelā sine p^o silū si
ue exhortationē. ita q^o al nō essent
facturi. qlibet eo^o tenet insolidū.
Si vñ ppi suā seqūā vñ cōsilū nō

plus fecerūt q̄ al eēnt facturi. tunc
tenent nū de his q̄ inde habuerūt
vel expēderūt ⁊ de dāno qđ ipsi
vel aliq de familia iporū. fecerunt
directe v̄l occasionali ar. ad hāc
distinctionē. eē de sen. ⁊ re. iiii. c. 3.
⁊. ⁊. Al. ⁊ eē d. etia. ⁊ quali. tūā. ⁊
d. sen. exco. iter alia. xi. q. 3. qm̄ ml̄
tos. Idē Tho. fa. fe. q. 6. Al. Lō.
etiā Al. ⁊ hosti. qui ⁊ addit q̄ si
credu q̄ ē sine suo adiutorio vel
instigatione damnum fecissent s̄ nō
tantum. tenet ad id q̄ pbabiliter
credit eos plus fecisse propi suam
instigationē vel adiutorium. v̄l i sū.
li. 2. ii. §. q. 64. B. Et simile. ē. re-
stitutio. i. §. 9. Item multo fortius
tenentur in solidum defensores ⁊
receptatores iporū. Similit ⁊ mā-
datores. vel si eorū nomine facia ē
rapina ⁊ ipsi ratā habuerunt. ii. q.
3. q̄ p̄sentu. ⁊. c. se. eē de resti. spo.
cū ad sedē. i. si. Al. Con. cū Ray. in
p̄dictis Th. ⁊ Al. v̄l i p̄dcā. q. 64.
Et de hac materia latius habes in
§. se. B

Quot modis aliqui sunt fauto-
res raptorū ita q̄ teneant ad resti-
tutionē. rñ. fm̄ Tho. fa. fe. q. 6.
Illi sunt q̄ his versibus cōtinent.
Iussio. cōsiliū. cōsensus palpo. re-
cursus. Participans. munus. non
obstans. non manifestans. Eosdez
ē versus ponu v̄b. quo ⁊ exposi-
tio fm̄ etiā Tho. Al. ⁊ v̄b. ⁊ ali-
os talis ē. Iussio. i. ille qui iussit. q̄
p̄cipali tenet ad restitutionē to-
tus. Et intellige qm̄ ex sua iussioe
secura est ablano rei vel nomi ne
suo faciam ratam habuit al non.
Al. Tenetur ēi qm̄ verisimiliter vel
probabiliter credit ex sua iussione
securam esse ablacionem. v̄l in di-

etia. q. 64. B. Cōsiliū. Hoc iterum
intelligēdū qm̄ ex hoc ē vel creditur
probabiliter dānū secuti. Tunc enī
tenet in solidū. al nō. Cōsensus. s.
coopationis. Si enī tantū coopet
q̄ sū eo n̄ poterat dānū fieri. tenet
in solidū. Si aut sine eo fuisset fa-
ctū restituat quātū nocuit p se v̄l p
suos aut quātū d reb⁹ illis habuit
vel expendit. Al. Idē in dicta. q.
64. Et additur. Collige ēi ex hoc
q̄ si plures damni faciunt simul
⁊ tñ vnu s sine alio vel plures sū
illo fecissent. q̄ tenet soluere p ra-
ta. i. p portione sua. s. qm̄ ptingit
eū d dāno vniūso. si n̄ pōt distigui.
dānū qđ ipse iulit ab eo qđ aliq in-
tulerunt fm̄ Ray. ⁊ ḡo. ci⁹ ⁊ Al.
⁊ Inno. ⁊ hosti. Et addunt q̄ i h
tñ estimatio habēda ē. v̄l q̄ strenui-
or ē ⁊ q̄ timore maiore icussit ho-
stibus i pl⁹ teneat. Itē dicūt q̄ si q̄s
vadit cū raptoribus ⁊ furibus ⁊
n̄ coopat eis ad aliqd dānū faciē-
dum nō videt teneri i aliquo si ni-
hil recepit de reb⁹ ablatis. Laucat
tñ p̄sciēne sue i hoc si parat⁹ erat d
sendere si forsitan illi spoliādi res
suas a predon. bus defendere vo-
luisse. ⁊ propter suam p̄sentiam
⁊ socioꝝ eius non audebāt f̄sile
spoliātibus v̄l domos suas incen-
dentibus. q̄ sic nō pōt liber esse a
restitutione. Item dicunt Inno. ⁊
hosti. q̄ si aliqui etiam nō aio le-
dendi v̄l defendendi ledentes va-
dūt cum alijs. imo etiam si aio pa-
cificandi vadūt nō excusant nisi si
gnificent aduersarijs. quia aliter
aduersarij timore eorū nō auderēt
res suas defendere. Unde idem ē
ac si inuarent. B. Palpo. i. adula-
tor laudans raptorem quasi stre-

quū. Et quidem si ex hoc secutū ē
dānū in solidū tenetur. **A.** Si nō
tenetur nisi iquātū damificauit.
Et idem per oppositū intelligas i
detractore vī vituperatore. vī i di-
cta. q. 64. **B.** Recursus. i. fcepta
tor. Mā qui recipit latrones et iue-
tur eos vī rem raptā dolose cedat
ita q̄ impedit restitūto. in solidū
tenetur. Participans. s. i crimine
furti vel rapine sociando eos sic
in. i. §. dictū est. Sed participans
i re excepta illud solū tenet restitu-
ere qd̄ sciēt emittit vel recepit. Si at
ignorant. dic. vi. §. restitūto. 4. p
totū. **B.** Put. i. q̄ videt furtū fieri et
dolose tacet cū posset impedire.
Dic at nō tenet restituere nisi ex of-
ficio ad hoc teneat. Mō obstat. i.
q̄ possit obistere et nō facit. Et de h
eodem mō dicendū sicut d̄ muto.
A. s. q̄ ad restitutionē tenetur qñ
habet ex officio. sicut sum p̄ncipes
et rectores qui ex officio tenentur
iusticiā cōseruare. qz reddū quos
habēt sūt stipēdia ad hoc istituta
vt iusticiā cōseruēt in terra. vnde
tenentur restituere fm Thō. Al. et
glo. Ray. vi i dca. q. 64. **B.** Non
manifestas. i. qui scit vbi res rapta
vel furata est et non indicat etiam
cū de hoc interrogatur. **A.** s. ser-
uato ordine euangelico seu al fm
fōrmam iuris. Aliter non tenetur
rēdere. vi. §. correctio. 2. §. 4. **B.**
Dic similiter nō tenetur restituere
nisi ex officio ad hoc teneat. Sed
nō videt teneri. ex de fur. q̄ cū fure
A. hoc. c. loquitur quo ad peccatū
vtpz in dca. q. 64. vbi h̄ oia nōnt.
Posset et qd̄ hoc casu teneri ad
restitutionē qñ legitimē p̄ductus i
testem occultat veritatē. qz tunc te-

net ex officio manifestare. et ideo
nō manifestando restituere tenet.
vi. §. testis. 3. §. vīz hō. et. §. si. **B.**
Sed quid si vnus dictor satisf-
fecerit nunquid alij liberabūt. **B.**
fm Ray. Si vnus satisfecit inie-
graliter de omni dāno et expēsis
et icōmodo siue interesse. omnes
alij liberant. qz non tenent dānifi-
cacio. Mā bona fides non patitur
et idem debitum his exigatur. ff. d̄
re. iur. bona fides. Idem hosti. et
Thō. Addit vltimus Ray. dicēs
sic. Ille cui sic satisfecit credo q̄ pōt
et d̄z quātū ad iudiciū aie cede-
re actionē illi q̄ totū soluit. nō qdē
vt ab vno totū exigit nisi forte a
principali sed pro pubus petat a
singulis. Sed quātū ad forū p̄ien-
tiosū nō tenet cedere. Mā qua frōie
pōt petere cessionē qui ex clpa sua
dānat. ff. de adm. in. si plures fo-
et. ff. de iur. et ra. distra. l. i. §. nunc
tracem. Tū et sicut hosti. dicit si
ue sit facta cessio siue nō alij q̄ ni-
hil soluerūt tenet ex p̄cia ad rele-
uandum illū q̄ in solidū satisfecit
q̄libet pro suis partibus. Māz sol-
uens vnū gessit eorum negociū.
Vnde tenent habere ratū et ei sa-
tisfacere. ar. ff. de nego. ges. l. cum
pecuniam. et l. pomponius. i. si. et
l. soluendo. Thō. quoqz fafe. q.
6. q̄ declarās dic q̄ si ille q̄ fuit
p̄ncipalis. vīputa precipiens. sol-
uit omnes illi liberati sunt qui fue-
runt ab eo ad dānū faciendū i-
ducti. **A.** nisi illi q̄ aliquid habu-
sent de rapina. vt dicitur i. §. se. **B.**
Si vero alijs restituit. tunc illi qui
sunt p̄ncipales et illi ad quos res
deuenit. tenentur restituere illi qui
restituunt. **A.** Idē etiam in si. li. 2. u.

3. q. 65. B. Et vñ intelligendū qd si isti tales non restituant ei. ceteri tenentur pro paribus suis vt prius dictum ē restituere.

3. Quid si spoliatus liberaliter remittit restitutōem. R. fm Inno. si dimittit principali vt rapto: et vel p̄cipienti liberatus ē p̄siliator: et huiusmodi. qz liberatus ē is qui p̄ncipaliter tenebat. et qui res habuerat. I. si dimittat p̄siliatori nō credo liberatos alios eē ad quos res puenērūt nisi exp̄sse hellexerit eos liberare. Neqz ē illuz qui rapinā fecit et si de rapina nihil habuerit. qz de iure naturali et diuino cōueniens ē qd sublatō principalit tollat accessorii et non e contrario extra de consti. trāsato. Immo plus qd et si liberalit̄ absolueret p̄ncipal. nō pp hoc absolutus esset cōsiliarius si aliqd ad eū puenit de rapina nisi alius p eo satisfecisset. et tunc iste p̄siliarius in cāu anime. A. i. in foro p̄scie et non in foro iudiciali. vt in. d. q. 65. vbi hec notantur. B. tenetur ei qui satisfecit p eo. A. et si satisfaciens fuisset p̄ncipalis in rapina. non aut̄ offensor qz etiam satisfactum ē fm eundē Inno. et i dicta. q. 65. B.

4. Quid in restitutōe pōt a p̄dictis oibus exigi pena. vt de rapina et de omni furto manifesto pena quadrupli. et de alio furto p̄ca dupli. R. fm Tho. fa fe. q. 62. Huiusmodi pene non debētur postq̄ fuerint adiudicate. in quo cāu pena vñ? vt Ray. ponit non liberat aliū. 12. q. 2. cum demonst̄imaz. De hoc cāu hēs. s. pena. l. s. p. A. qui incipit. vñ qui p̄mittit. De hoc et s. pedagum. s. 2. et ibi latius i ad-

ditione. B.

Restitutio iiii.

s. quātū ad emētes. Quid de his qui sciēter emerūt de rapia vel furto. R. fm Ray. Si hoc sciebat qd aut p̄babiliter credebatur et emi cupiditate acquirēdi sibi. s. vt haberet vel vēderet alteri sicut veller indistincte tenet ad restitutōnem. neqz liberat alienādo alteri vñ si res pereat moue vel quo cunqz cāu. vel si ei auferat. Et ratio ē qd ipse furtū p̄misit rem alienā inuito dño p̄tractando. ff. de furs. l. i. Fur aut̄ sp̄ ē in mora. vt. ff. de cōdi. fur. l. si pro fure. s. cōditio. et l. pe. An neqz precii qd dederit pōt repetere ab illo cuius res ē. A. facit. l. in ciuilem. C. de fur. B. Et tenetur restituere oēm vtilitatem. vt. s. f̄stutio. l. s. s. Et si restituit rem deteriorē quā ad ip̄m puenit non liberatur. Et si i aliquo ip̄re medio res fuit melior et forte postquā vēdidit alii et ad estiatōez plini. ff. s. p̄di. fur. l. i. re furtia. ff. s. fur. l. q̄ inuenta. ff. p̄modatu. l. si vt certo. s. sed interdum. C. de rei ven. l. certum. Et idem intelligo de secūdo et tertio et vltimo emptore male fidei. ff. s. mino. s. vbi. A. P̄dictis cō. ho. sti. et Al. Et addit Al. qd si res restituitur sufficit qd sit adeo bona sicut erat quādo ablata fuit. Si aut̄ rez non habet. faciēda ē estiatio fm tēpus i quo plus valuit. vt in sum. cō. ii. q. 69. Quod pōt intelligi vñ nisi medio ip̄re res plus valuerit. et illo ip̄re intersuerit domini rem sibi redditam fuisse. qz forte vēdidisset vel vsus fuisset. ex cuius carētia oportuit cum aliam emere. Mā

tunc tenetur ad oē interesse domi-
ni fm eundē Al. et in. d. q. 69. et 10
non liberaret dādo rem eiusdem
bonitatis qualis erat tpe quo ab-
stulit. B.

¶ Quid qñ quis emit bona fide
s. cū voluntate restituendi. B. fm
Ray. Si emit quasi vuliter gerēs
negociū illi⁹ cui fuerat ablata res
quā ipse videbat perire. pōt a spo-
liato petē id qd dedit pro ipa re. et
quicquid expendit ad pseruatōez
eius. nisi cuz re illa aliqd lucratus
fuit. qz tūc discōputaret vsqz ad
quantitatē expēsaz. Et breuiter di-
cendo qcqd sibi adest ex illa re te-
netur restituere. vt pēsiōe et mer-
cedem. et fructus et similia et quic-
qd sibi abest pōt repetere. Et rō ē
qz vtiliter gessit negociū expoliati
Al. Hoc vtz qñ negocius vulner
gestum ē. puta qz verisimiliter expolia-
tus rem non erat rehabiturus. et
redempta ē paruo precio alit̄ ces-
sat cā huius repetitionis et psequē-
ter effectus. extra de appel. cuz ces-
sante. B. Et hoc pōt esse si res sine
culpa sua pereat vel amittatur. Sz
in iudicio aīe credatur tali ēptor-
ri. in iudicio in ptenioso non cre-
deret ei nisi publice hoc prestaret
ar. ff. de nego. ge. l. nenseniū. C. d.
fur. l. 2. et vt eccle. bñf. c. vnico. Et
si talis emptor postqz fecit diligen-
ter inquiri non potuit inueniri cui⁹
esset res illa. quicqd res illa valet
vltra id qd isti emptori debet dan-
dum ē p aia illius cuius res fuit. et
sic liberatus erit. Al. Et dicit Ray.
Consulo q hoc publice fiat vt cui
tetur omnis suspitio. vt in sum. eo.
ti. q. 72. vbi h notat. B. qz i hoc ē
vlt̄r gessit negocium illius. ar. 12.

q. 2. quattuor. circa si. Satis con-
Host. Al. et vñ. Al. in si talis ēptor
pauper esset hoc cāu qñ non inue-
nitur dñs rei. sibi res relinqui pos-
set a plato sicut alij pauperi scdm
Al. et Host. in. d. q. 72. B.

¶ Quid qñ quis hēbat psciam q
res quā emit videret iuste et nunc
pperit rem fuisse vitiosam. s. ex fur-
to vel rapina. B. fm Ray. Si teme-
re credebat vel ignorabat ignorā-
tia crassa et supina vel ex negligen-
tia nihil super hoc cogitabat. tene-
tur ad restituē. Al. s. sicut male-
fidei possessor. qz lata culpa eqpa-
tur dolo. extra de cōsti. vt aīaz. li.
6. B. Si vñ emit bona fide. tunc
et postqz pperit rem vitiosam fuis-
se poterit expensas retinere quas
exulens in bona fide fecit circa re-
pseruādam uel meliorandam: et
nō tenet de fructibus tpe bone fi-
dei pcept̄. et de in inte. resti. requi-
siuit. et de re. ec. non alie. ad niaz
ff. de acqr. re. do. bone fidei. Tene-
retur tñ de fructibus illis qui non
essent adhuc psumpti sed extarēt.
ex q incipit habere malā fidē. cō.
Host. Al. et vñ. Al. De his sumpti-
bus et fructib⁹ dictū ē. s. restitutio
l. 4. et 5. B. Jf fm Ray. et Host.
si durate bona fide res perijt. non
tenet qz non erat i mora. Silt̄ si a-
lienauit. qz non dolo desijt possidē-
re. et precium ex re furtiua redac-
tum non ē furnum. ff. de fur. qui
vas. §. si. et de alie. iud. mu. cā fac.
c. 1. Al. Jdez in sum. eo. ti. q. 74. ad
fi. Tñ restituet psciū quo possessor
factus ē locupletior si dñs rem cō-
sequi non pōt. qz psci⁹ succedit lo-
co rei. ff. de pen. here. si et rez. B.

¶ Sz nūqd ille qui emit bona fidē

s. credens rem nō esse furtivam si
postea inueniat rem esse alienam
pōt petere a dño p̄ciū. R. Certe n̄.
C. de fur. l. in ciuile. S3 agat s̄ vē
ditorē de euictōe. A. Et si per plu
res emptores successiue res trāsie
rit. vnus agat s̄ alium. ff. de mino.
l. sed vbi. B.

Estitutio. v.

quo ad edentes et recipien
tes de rapina. Ubi sciēdū s3 Ray.
q̄ qui recipiunt dono p̄cise tenēt
ad restituēdū. Intelligē f̄m Host.
nisi p̄sumpsissent anteq̄ intelligerēt
fuisse de rapina. C. de rei ven. l. cer
tum. A. Hoc ei cāu non tenētur ni
si inq̄sum facti fuissent locupletio
res. ff. de p̄ci. her. l. vix. B.

¶ Quid de vxore et familia q̄ sciē
ter comedit et bibit et iduit de tali
bus. R. f̄m Ray. Tenētur de omi
bus que sic p̄sumunt. nisi in cāu. s.
cum agunt cām spoliato p̄ monen
do et iducēdo ipm raptorē ad re
stitutōem faciēdā. nūc enī non tenē
tur. Nā q̄ alteri⁹ negociū gerit vti
liter et ignorans et absentis licite re
cipit expensas siue secuta fuerit vti
litas siue non. ff. de neg. ge. l. 2. et l.
pōponius. et l. s3 an vltro. Et h̄ in
telligo p̄ eo ipse q̄ circa talū cor
rectionē laborauerit. nō q̄ vxor et
familia possint viuere toto anno d̄
raptis rebus p̄ vna amonitōe vel
duabus s3 q̄dū cōtinue instat op
portunis horis. Sans con. Host.
Al. et b̄b. A. Sans pōt p̄prehendi
per iura et doctores q̄ talibus re
bus nec familie nec cuiq̄ alteri s3
vti nisi in cāu extreme necessitatis.
vt in sum. l. 2. n. s. q. 68. vel nisi in
q̄tuz verisimiliter quis gereret vti

liter negociū eoz quoz sunt res et
non alr. ff. de neg. ge. s3. l. an vltro.
S3 supradicta predicatio non ex
cusaret quādo verisimilr non p̄desz
ipsis dñis rerum. B.

¶ Cū viuet vxor et familia rapto
ris. R. f̄m Ray. Si ibi sunt aliqua
de iusto p̄cio pōt de illis p̄sumere
et expendere. si n̄ sit alia. aliunde sibi
victum querat vel ab amicis aut p̄
sanguineis. vel opando vel et elymā
q̄rēdo. Et idē dico si et aliqua sunt
ibi d̄ iusto s3 vel ita sunt mixta q̄ n̄
possunt discerni. vel si possunt ma
ritus non permittit. A. De istis re
bus pmixtis Al. dicit q̄ non solū
vxor his licite pōt vti s3 et gcunqz
ali⁹ cui vir aliqd de suo daret. nisi
per hoc fieret n̄ soluēdo. Et idem
dicit glo. Ray. dūm in mente hēat
viuere d̄ licite acq̄sit vt i. d. q. 68.
Sed nisi necessitas cogat dicunt
Ray. tutius vt q̄ in dubio tutor
pars ē eligēda et de homi. penitus.
B. Qd si nullo de p̄dictis modis
victum inuenire pōt restat triplex
auxiliū. Prīmū si pōt habere de
dote vel sp̄salino. s. dōatōe ei fac
ta pp nuptias inde viuatur. Secūdū
dnūciat talib⁹ q̄ p̄nt p̄desse. vel et
si p̄bāi pōt dnūciat ep̄o. vt p̄pellat
eū pascere vxorē de iusto. 2. q. 1. si
peccauerit. 22. q. 5. hoc v̄f. et de iu
re iuran. quēadmōz. et et d̄ pigno.
ex l̄is. et et d̄ dōa. pp nup. p̄ v̄as
Tertiū auxiliū ē. vt si essz iarto po
sita tunc in necessitate posset et de
rapina viuere q̄ necessitas non h̄z
legē. de p̄se. dis. l. sicut. et di. s. disci
pulos. A. Et ibi p3 q̄ intelligit de
necessitate extrema. s. qm aliunde
non pōt honeste habere unde vi
uat. Et p3 et ex notans in dicta. q.

68. vbi ei hec oia ponuntur. B.

Quicquid aut sic expendit doleat aio. et pponat qm pot restituere. et viatur parcius. s. ad sola necessitatem. Posset ei viuere ipsa et quilibet alius cui raptor daret d precio rez raptaz quas vendidisset qz pecum rei furtive non e furtum. vt. s. restitutio. 4. s. pe. Hoc dico si maritus al e soluendo. Secus si non e soluendo aut p hoc fieret non soluendo. A. vel postmodum efficiatur non soluendo. vipot colligi ex dictis. s. restitutio. 1. s. 13. i ad dinone. v. nem nullus. B.

3

Atz fratres predicatorum qui vadunt ad raptos vt eos inducant ad pmanere restitutos possint comedere de rapina rui. fm Ray. Siue iudicant eos in predicatione generali siue in persuasione spali excusantur maxime si apud alios n possint pmode iuenire. ex de se. exco. cu voluntate. Et hoc itellige cum moderamine. et si sit spes de illoz correctioe. Itē si pp eorum expensas raptoribus si subtrahatur facultas restituendi nec in toto nec in parte ar. 2. q. 6. anterior. s. illd con. Host. A. Idem vt ei si raptos efficiantur aliquatulum ipotent qn verisimiliter per ipas admonitiones vtiliter geritur negociuz dñorum rez. d. c. cum voluntate. et fact. s. 1. B.

Restitutio vi.

s. incertorum et huiusmodi.

Si expoliam ignorant vel non inueniuntur. tunc fm Ray. distribuuntur in pias cas i loco vel saltez in diocesi vbi rapina facta e de consilio illius epi vel saltem capellani.

ar. dis. 87. diuine. et dis. 88. ebs. et 12. q. 2. pcesso. et c. quattuor. 6. q. 3. c. si. ex de rap. c. 1. Et scias h f3 v. qz non o3 qz restitutio fiat in dicto loco nisi pmode fieri possit. al. sicut alibi fieri. con. Host. Tho. v. fa fe. q. 62. dicit sic. Si ille cui o3 fieri restitutio sit oio ignor o3 hō restituere fm qz pot. s. dando elco synas pro salute ipsius siue sit mortuus siue viuus. pmissa tñ diligent inquisitioe de psona ei. Et si mortuus sit o3 restitui heredi qz pputatur quasi vna psona cu ipso. Si vero sit multum distans o3 sibi transfert qd ei debet. et pcepit si sit res magni valoris et possit pmode transferri. Alioqn o3 in aliquo loco tuto depomi vt pro eo pseruetur. et sic dño significare. h Tho. Addit v. qz hic pensande sunt circumstantie et qz tam modica posset ee quantitas. et tam largus et tam diues ille cui deberet restitui qz non oportet ei muni. A. Pro predictorum meliori intelligentia duo videnda sunt. Primum cui facienda e restitutio qn non inuenitur principaliter debetur. Secundum vbi o3 fieri siue inueniatur siue non. Ad primum dicendum qz debet pmitteri diligens inquisitio. Et dic Tho. Et si non pot inuenire detur eius heredibus si possunt inueniri. Ad si nec heredes diligenter inquisiti inueniuntur erogetur i pauperes. extra de usu. cum tu. Et iter pauperes peligendi sunt pauperiores. Nam et si oibus debet misericordia iusto aplius vt dic Amb. i li. de off. et. 86. dis. non fact. Et. 16. q. 1. c. si. dicit Jero. qz i pauperibus non tam paupertas quam religio

anēdenda ē. Qui autem dicantur
magis pauperes habentur. L. d. epi.
et cle. sigs ad declinādā. s. si. vbi
loquēdo qbus dñr hereditas qñ
paupes idistincte sunt scripti here
des. dñ. Quis pauperior ē illis ho
minibus q inopia tēti et i xenonez
repositi. i. hospitale. a xenos qd ē
pēgrinū. qz ibi recipiuntur paupes
et pēgrini. Seqf. et suis corpib⁹ la
borātes necessariū victum sibi nō
pnt afferre. Et. j. Si aut amplio
res i ciuitate xenōes vel pthochia
sūt. Prothochiū idē ē. qd xenō a
pthos qd ē pmi qñ pmi. i. xnera
bilis loc⁹. Seqf. Ne icerta videat
pecuniar datio. nūc ei pthochio vl
xenoni q paupior ēē dinoscit eas
dē res vel pecunias assignari. h vi
delz discutiēdo reuerēdissimo lo
cop antistite vel sub eo pstitut⁹ cle
ric⁹. Si aut nullus sit xenon. ac fm
de captiuis sanctionē p tpe icono
mus sacrosancte ecclie vel ep⁹ he
reditatē accipiat et sine falcidie rō
ne paupib⁹ q i ciuitate sūt vl peni
t⁹ medicantes vel alia sustentatione
agētes eedē pecunie distribuātur.
Et. j. In oibus aut huiusmodi ca
sib⁹ celestes iracundias sacrosan
ctar rez administratores expectent
si qualecūqz lucrū ex huiusmodi
gubnatiōib⁹ sibi acqfuerit. vl si h p
mum ab alio pferant et si grauissi
ma pena et iternitatioē qd pperā
fēm ē studeant corrigere. Quo ad
fm sciēdum q glo. i. c. cū m. ex de
vsuris. sup v. supstutib⁹. dic q vsu
rari⁹ dz remittē rē ei a quo accepit
sūptibus illi⁹ qui mittit. et si sūpt⁹
excedit valorē rei dz dari paupi
b⁹ et. si ignorat vbi sit ille cui dz re
stituere non tenet in grēdo vagari.

ff. de op. liber. l. qd nisi i fi. Hosti.
vt et ibi refert dñs An. de bu. dicit
q imo dz rem mittere suis sūpti
bus cū sit malefidei possessor. Ali
qui tñ theologi dicūt dñe pside
rari circūstāntias rei et qualitates p
sone cui debet fieri restitutio et in
neris pp sumptus. Nam dicūt q
res posset ēē tā modica et psoa cui
debet fieri restitutio ita diues q nō
esset necesse ipam mittere ad eum
sed posset tribui pauperibus. Sz
si res ē magni valoris et nō possit
cōmode mitti. deponat i loco tuto
et dnunciet dño si pōt. vt et pñciū
ē. Sed ad hōz itelligētiā purō
latius et clarius dicēdum. Aut scit
psoa creditoris. aut nō. Si scit
clarū ē q debet restitui i loco in q
iter partes fuerat cōuētum. qz nūc
ē tam congruum humane fidei q
conuēta seruare. ff. de pac. l. i. Si
vō sup h nihil ē conuētum tunc si
res ē remota a loco ex defectu de
bitoris. puta ipam trāsserēdo cla
rū ē q tenet eā suis sūptibus mit
tere ad creditores. ff. ad exhib. l.
si hereditas. s. quo aut loco. q. s.
ē clauis hui⁹ materie. Tbi enī dz
q sigs petit rē quam hz ali⁹ exhi
bere. i. pñtare i iudicio vt videatur
an sit sua vel pp aliam cām. q dz
ipaz exhibere i loco i q petit sūpti
b⁹ petētis nisi data opa re⁹ trāstu
lerit a loco. nūc enī dz eā re⁹ suis sū
ptib⁹ i loco exhibere vbi petit. Et
q bñ colligit qd dñz ē v3 q dz de
bitor remittere suis sumptibus qñ
res fuerit suo facto remota a loco.
Et ita itelligat dñz Hosti. s. recita
tū. Ceterū si h nō posset tūc face
re pp periculū itineris et tempore
bñ uerim excusat in q̄tum durat

periculū et nō vltra. et dolo. et con-
tin. cū dilecti. vbi dī q̄ iustus veni-
re ad papā exulat omni impedī et
nō al. Et ita p̄ dī intelligi qd̄ dicunt
s. theologi. Quod autē dicunt de
dposito ē consiliū nō necessitas qz
nullo iure hoc cauet. Si vero non
ē periculum i mutēdo sed d̄bitori
ē difficile p̄ paupertatē vel p̄pter
magnos sūp̄. p̄ h̄ non v̄ excusa-
ri. qz difficultas dissolutionis obli-
gationis nō liberat d̄bitorem. l. cō-
tinuus. §. illud. ff. de verbo. ob. Et
dānū qd̄ qz sua culpa sentit d̄z s. bi
non alijs imputari. et de re. iur. c.
dānū. l. 6. et. ff. de re. iur. l. qd̄ qz.
Et iustus parit culposus q̄ in oēs
nisi forte d̄bitor: esset ita pauper et
creditor ita dives q̄ merito causa
elemosine d̄beret ei remittē v̄ pōt
colligi ex d̄cis s. restitutio primo.
i principio i additione. Et fm̄ h̄ pōt
ē intelligi. quod s. dicunt theologi
videlz qz d̄bet habē respectus ad
qualitatē psonarum. Al̄ nō videre
tur curandum qz res mutēda esset
modici valoris. Al̄ dānū passo
ē minimū dānū restaurādū ē. ff. d̄
dam. i fec. l. si proprietari⁹. Nec ob-
stat qd̄ dī. l. scio. ff. de mino. vide
l̄z qz lex nō curat de minimis quia
ibi loquuntur qn̄ venit p̄ ius spāle
restitutionis i iuregrum contra ma-
iorem. vel qn̄ p̄ illa minima preiudi-
caret maioribus eiusdē persone.
Al̄ tñ putarē qz res ita scrupulo-
se sit accipiēda v̄ d̄beat expēdī val-
de excedēs p̄cium pro remittēda
re parua. ff. d̄ exeu. tu. l. 1. h̄c. vbi
dī. S̄z hec nimīū scrupulosa s̄ nec
admutēda. Nunq̄ enim scrupulo-
siores magne sunt admittēde v̄
ibi dī. adeo qz nec larga nec scrup-

ulosa interpretatio habeat qz nō d̄-
bet creditor velle magnum debito-
ris dispendium pro parua sua v̄-
lutate. v̄ d̄cū ē supra. restitutio. l.
i prin. i additione. Et fm̄ h̄ pōt intel-
ligi qz s. dicunt theologi d̄bere p̄-
siderari quantitātē rei et distantiā
itineris. Semper tñ puto qz l̄z qz
distribuerit alienum pauperib⁹. si
appareat d̄is p̄gruo loco et ipse d̄-
beat ip̄i restitui. et h̄ quādo d̄bitor
non adhibuit d̄bitam diligētā ad
inveniēdum d̄m̄ rei seu creditorē.
Al̄ nō. qz bona fides non patit v̄
semel exactū iterū exigat. et de re.
iur. bona fides. l. 6. Et sine culpa
regularit̄ nō ē qz puniēdus. v̄ i. c.
sine culpa. de re. iur. l. 6. Ideo cō-
tra quosdā qui rapta erogauerūt
ex culpa pauperibus. dī ex de ho-
mociidijs sicut dignū. §. eos. Non
enī aliena cū ip̄a potuisset eis quo-
rū fuerūt restituere d̄buerunt pau-
peribus erogare. Sed si in trāsla-
tione rei restituēde non iurueni-
at culpa d̄bitoris. tūc aut̄ nō iter-
nenit sc̄m̄ creditoris aut sic. primo
casu si res p̄cernit p̄moditatē cre-
ditoris. puta d̄posuit qz apud ali-
quē res suas hoc casu nō tenet de-
bitor illas remittere nisi sūptibus
creditoris. ff. d̄pos. l. si i asia. Sed
si res p̄cernit p̄moditatē d̄bitoris
puta qz res ē sibi cōmodata d̄bet
suis sūptibus remittere. v̄t qui sen-
tit cōmodum sēuat et onus. v̄t nō
tat glo. in d̄cā. l. si i asia. Sed si res
cōcernit cōmoditatem viriusqz v̄
in locatione. puto qz sūptib⁹ viri-
usqz v̄bet remitti. quia quod ob-
tinet de toto quo ad totum. idem
de parte quo ad partem. ff. de rei
vendi. l. que de tota. Et si iuruenit
qq

factum creditoris qz forte se tran-
stulit ad alium locum vñ qz res de-
beat muti sumptibus ipsius credi-
toris. ar. l. q. nisi. §. si. ff. de ope. li-
ber. vbi dñ qz libertus qz ei prouin-
cia tenetur ire Romam ad prestā-
das operas patrono sibi morat
vt bonus paterfamilias. Non aut
si ceperit vagari p mundum. Et in-
terim dum vadit Romam dies
operarum percutit patrono. Et sic
videtur qz sumptus suo portetur si-
bi opere. Et i istis sumptibus non
computantur sumptus ciborum ap-
portatis sed alij. nisi forte appor-
tans si nō ipse direx i portando lucra-
retur sibi sumptus. vt probatur in
dco. §. quo autem. et i. l. sed si here-
ditas. ff. ad. exhiben. Et hec locus
habēt quando debitor fuit bone si-
dei possessor qz qñ tenetur remitte-
re videt qz debeat facere sumptus
salte vsqz ad locū vbi prius habi-
tabat creditor. qz i eo nō grauat sz
exinde non pp cam. p. xime dcam.
Si vñ sit male fidei possessor. tñc
et ipse tenet re vsqz ad locū vñ ha-
buit sponat. Exide vñ si ierē cre-
ditoris potius appor tasse illas si-
mul cū alijs rebus suis vsqz ad lo-
cū ad quē transtulit domicilium te-
net debitor ad illud iteresse ex quo
eū dānificauit i illo. Et ideo forte
tātum erit interesse qz oportebit ip-
sum re remitte sumptibus suis vel
portare. Sed si creditoris nō iterē
nō tenet vltius portare qz ad lo-
cū vbi rem accepit. nisi sūpub? cre-
ditoris vt pñctū ē. Si vñ creditor
nō solū recessit a loco sed etiam di-
uersimode cepit vagari. tñc non
tenet sibi rem mittere. dca. l. q. nisi
§. si. Et fm pñctā pōt intelligi glo.

Ber: dicēis qz vsurarius dñt mittere rem sumptibus creditoris. et qz non tenetur creditore vagando ingredi. Sed si nescitur psona cui dñ fieri restitutio. aliq theologi dñcunt rem debere distribui pauperibus i loco vbi dñū dñtū ē vel saltē i diocesi de auctoritate epi illius vt saltē capellani vt pñctū ē. Sz ter re auctoritas capellani nō sufficit. vt notat dñs An. de bu. i. c. cūz tu. extra de vsur. Et auctoritas epi nō ē necessaria. vt. j. §. se. Qd vero restitutio fieri debeat in tali loco vbi dñū dñtū ē. nullo iure vñ probat sz simpliciter dicūt iura qz fiat erogatio i paupes. dco. c. cū tu. et c. dñ homuci. sicut dignū. cum similibus. Non ob. c. i. et dñ rap. qz ibi psona cui dñebat fieri restitutio sciebat et istabat apud epm. Al episcopus si fuisset mortuus ad excōicandum ex officio suo nisi ad petitionem pñs et dñ elec. in omis. ad si. et. ff. dñ dam. ifec. l. 4. §. hoc aut. An non mīrū si restitutio fit i loco vbi ē dñnum dñtū cū ibi sit principalis cui restitu- tio fieri dñ. vt s. dñm ē. Bñ autem esset dñ cōsilio qz i loco eodē fieret tñm qz videtur equum qz respu- blica habeat cōmoditatē ex bonis psonarum suar. tñm qz nō nūqz in talibus locis forsitan fieret distri- butio illis personis a qbus res ac- cepte sunt. Et ita tenet dñs An. de bu. i. dco. c. cum tu. **B**
Sed nūqd ē dñ necessitate salu qz talis restitutio fiat auctoritate su- perioris. R. Nec qñtio disputata fuit per dñm Guidonez dñ abasio. Arch. bonon. doctore dñcretoriz. et notat p eundē. 14. q. 1. a. l. et dñ sic. Ray. dñ qz si non inueniunt sic

spoliati vel etiam ignorant. tunc dicitur
filio et auctoritate ecclesie sue superi-
oris penitentiarii distribuunt in pias
causas et cetera. ut in precedenti. §. habes.
Sed Hostiensis dicit quod restitutio male
ablatorum est unus de casibus periti-
nentibus ad episcopum. ut patet secundum eundem.
et dicitur in iudeis. cum sit. L. de epi. et cle-
rici. nulli. L. cois dicitur in hunc. oēs
Ad idem extra de testa. tua. §. i. in
hunc. dicitur ecclesie. ita. si autem. coll. 9. Et
satis late ista persequitur et dicitur de usuris. cum
tu. et in predicta decreta. dicitur in iudeis. cum sit. et
in sum. sua de penia. §. vii. circa finem. Et
facit ad h. 12. q. 2. precipimus. Tu dic
hanc sententiam esse veram in hoc casu et in
alijs quoniam nullus deputatus est qui hoc
exequatur. 12. q. 2. dicitur laicis. si sit. et no-
tatur extra dicitur de sig. cum tibi in glo.
que incipit non intelligas. Nam ubi
certa persona a testatore deputata est
illa debet exequi ut in predicto. c. dicitur la-
icis. et L. de epi. et clericis. nulli. et et dicitur
testa. tua. et c. iohannes. et in hunc.
de ecc. ii. §. sigs. Immo credo quod
ipse raptor bona incerta que debent
pauperibus dari potest dare sine iniuria
episcopi vel alterius iudicis ecclesiastici ut
satis colligitur extra de usuris cum
tu. §. i. v. vel dicitur his. Et hoc etiam in
nuis clare extra de homici. sicut di-
gnum. §. eos. in glo. quod non. Nec ob-
stat et dicitur in iudeis. cum sit. Nam illa
decretalis loquitur non de christiano sed
de iudeo cuius auctoritas et dispensa-
tio merito suspecta habetur ab ec-
clesia quo ad pauperes christianos.
et idem iuste dicitur secundum providentiam dio-
cesani et cetera. que suspensio cessat in fide-
li christiano. et sic non dubito quod episcopus
non habet se irromittere de talibus nisi in
dilectum. Idem ridet dominus Symon
de sapilla capellanus domini pape et au-

ditor domini pomeis. Tho. etiam ni-
hil dicit de auctoritate episcopi ut patet
in precedenti. §. A. Quod hic dicitur satis
verum videtur cum infra que dicitur hac
distributionem debere fieri paupe-
ribus sicut est de c. c. cum tu. et et de
homici. sicut dignum et filia. nullam
faciant mentionem de ista auctoritate
episcopi. Et ad. c. cum sit. satis bene respon-
sum videtur. Non obstat etiam alia
in hunc allegata quod in istis non dicitur quod
regatur auctoritas episcopi. sed quod episcopi
debent procurare quod fiant huiusmo-
di distributiones in pias causas. non
tamen quod non possint sine eorum au-
toritate fieri. Immo in aliquibus in-
tribus expressum est quod episcopus tunc se inter-
ponet cum nullus est executor. vel si
est quod debet non adimplere ut in preal-
legata. l. nulli. et i. §. si autem in pre-
emptione captivorum. et i. c. tua.
extra de testa. Posset in circa predicta
dici quod si distributio est bene facta pau-
peribus. tunc non vitetur. quia de-
fuerit auctoritas episcopi. Sed si sit fa-
cta aliter et interuenit dolus vel lata
culpa. puta de d. suis consanguine-
is vel amicis qui nihil vel parum
indigebant. vel etiam scienter et do-
lose elegit non eligendos quod tunc
episcopus potest se irromittere ut iterum
fiat legitime. Nam ad eius officium
spectat prout dictum est. Nec dicitur fa-
ctum quod aliter factum est quod debet
iri. extra de re. iur. qui ex timore. Et
dictum est de lata culpa vel dolo.
quia secundum Innocentium. in. c. sicut di-
gnum. et de homici. alia culpa in
foro penitentiali non artat ad resti-
tutionem. Sed de hoc latius dicitur
in se. c. Item puto quod si quis male
distribueret non excusaretur quod inter-
uenerit auctoritas episcopi. Nam episcopus

qq 2

non habet se intromittere negotio
huic nisi qd bñ fiat distributio vt di
ctū ē. Ideo ambo celestes incurre
rent iracundias. C. de epis. et cle. si
qs ad declinandā ad si. **A**

Restitutio. vij.

Et materia hec meli⁹ intelli
gentie memorieqz imprimat. aliq
ordinarie sumarietqz vidēda sunt
videlz. Qui teneant ad restitutōz.
2. quantum teneant restituere. 3. cui
4. quando. 5. vbi. 6. quibus mo
dis tollitur restituendi obligatio.
Ad primum dicēdū qd ad resti
tutionē aliqui obligantur rōne illici
te acquisitionis. Et ista illicita acq
silio aliquando ē respectu cāc ali
qñ respectu psonę que non pōt da
re seu nō pōt recipere. presertim cū
hoc contingit in fraudē creditorū.
Et de his dictū ē. s. restituo. 1. §.
13. in additōne. Aliqui obligantur
ad restitutionē rōne dānificatiōis.
Ista autē dānificatio aliqñ pūgit
per cōmissionē aliqñ per omissionē.
Per cōmissionē vō tollendo dūa
stando seu impediendo. Tollēdo
vt plerūqz contra oēm voluntatem
dñi rerū. Plerūqz contra liberaz
voluntatē. Si contra oēm volūta
tē interdū clā. et hoc ē furtū de qd
ctū ē. s. furtū. Interdū palā. et hoc
est rapina. de quo. s. raptor. 1. Et
ista rapina aliqñ est manifesta sicut
patet in aggressoribus iunex. Ali
quando cooperta sub velamine
belli iusti cum sit iniustus de quo. s.
bellū. 1. 2. et 3. vel pretextu iuste finie
cū sit iniusta de quo. s. iudex. 1. §.
4. presertim sub colore represalia
rū de quibus. s. represalie. vel col

lectaz seu talliarū. de qbus. s. dñs
et j. tallia. Qui sub colorē pedagio
rū sine recugaliū. de quo. s. peda
giū. Interdū vō aliquis accipit rē
alterius non contra oēm voluntatē
tē eius sed contra liberā voluntatē
et hoc p vim cōpulsivā vel quasi.
His compulsus est cū quis p me
ritum cogitur aliquid dare. tunc enī
accipiens cogitur restituere. vt. ff.
quod metus cā per totū. Sed nū
quid omnis metus causet hanc re
stitutionē videt qd nō qd vani timo
ris nulla est excusatio. ff. de re. iur.
van. Facit etiam. ff. quod me. cau
sa. l. metū. vbi dñs nō debere anēdi
metū vani hoīs. sed qui merito in
hoīe constanter cadat. In con
trariū facit quia et si nullus interue
niat metus. sed solū ob timorē re
uerentie aliquid detur contra vo
luntatē dantis dat repetitio. l. i. §. q
onerande. ad si. ff. quarū rerū ac
tio non datur. Ergo multo magis
quādo interuenit metus qualiscū
qz quia metus magis cōtrariatur
voluntati dantis. et demonstrat ma
iorē turpitudinē et delictū accipie
te. Unde quicūqz nō adest oīo libe
ra voluntas dñi rerū seu creditor
ris rem accipiens seu debitor non
soluens semp remanet obligatus
ad restitutionē. vt et pz. s. restituo
1. §. pe. cū additōne. Ad contrariū
pōt dici qd aut cōditio metus nō
sit deterior. et si nō adest illius me
tus ei non subuenit extra de his q
vi. c. pe. vbi dicitur de religiosis q
buidam qui iurauerunt transire ad
arnorē religionem non per iustū
metum hec aliquantulū circūuen
ti fuerint qbus non subueniunt qz
eorum cōditio non sit deterior.

Et hanc rōnem sentit ibi gl. Si aut metuentis conditio fieret deterior tunc si habet respectus ad p̄sūptōnem. etiam verum est q̄ ei non subuenitur. Nam cū nemo presumat facile iactare suū. ff. de p̄ba. l. cum de indebito p̄sumit q̄ qm̄ non ieruenit iustus meus. potius sponte q̄ coacte dederit. Et isto o ca ū loquantur iura q̄ requirunt metu q̄ caderet in constantē. Si v̄o loquamur de voluntatis veritate. puta qz constat de voluntate contraria dātis tunc oio quocunqz metu ductus fuerit recipiens ad restitutionē tenetur. vt satis colligitur ex predictis. Et si affuerit metus qui caderet in constantē nō solū tenet recipiens restituere. sed etiam quicunqz alius ad quē dicta res puenerit quocunqz iure etiam oneroso. qz hec actio in rem scripta est et transit res affecta. ff. quod me. causa. l. metus §. et autem. Item in hoc casu metus debet indicari fm̄ cōditiones persōe. vnde aliter iudicatur i muliere q̄ i viro. vt nōt glo. in c. cum loci extra de sp̄o. et per cōsequēs aliter in hoīe duro et forti. et aliter in fragili et molli. vt in sū. l. 4. tit. xi. q. 3.

2 **Q**uasi compulsiva vis est qm̄ n̄lus interuenit metus. s̄z tñ contra voluntatē datus aliquid extorq̄t puta ob reuerentiā. vt si patronus petit aliquid a liberto quod libertus cōcedit nō voluntate mera s̄z ob reuerentiā ex qua nō audet negare. Nā patronus tñ tenet ad restitutionē. dicta. l. i. §. que onerande ad si. ff. quarū rerū actio non dat. vbi etiam dicit glo. idem esse in vxore et maruo et q̄ vxor pōt reuocare

restitutionē factā ob reuerentiā mariti. vel etiam renunciationē iuris hypothecę. Et idem dicit in clerico qui renūciat p̄bende ob reuerentiā ep̄i vt ipsam renūciatōez possit reuocare. Idem putaret in dñō seu rectore vel officialibus et subdīs. et idem i similibus. Et sic quocunqz modo possumus comprehendere nō esse de mera voluntate p̄cedēs ad nos deuenire qd̄ al nobis non debetur minste teneamus et ad restitutionē obligamur vt satis ex predictis colligi potest.

Sed quid si quis p̄cedit de suo alicui ob solam importunitatem petentis et non ob reuerentiam vel aliam causāz. R. Videtur q̄ et isto casu teneatur recipiens ad restitutionem cum non habeat ex mera voluntate concedentis. In contrarium facit quia aliud est in concedendo non habere meram voluntatem. et aliud q̄ ex post facto efficiatur volens qui in principio suū it nolens sicut Lud. xi. legunt de amico qui ab alio amico habuit panes propter importunitates petendi qui non potuit habere i prima petitione. Potest tamen distinguī q̄ si donans ex post facto efficiatur mere voluntatis. donatō fit iusta. quia vult cum dōat quod satis est. Sed si nec tempore donationis est mere voluntatis. sed ideo dat vt tollat a se inquietudinem importune petentis. recipiens tenet ad restitutionem. et hoc presumitur in dubio pro quo facit. Et de peti. bo. subla. l. i. l. b. x. vbi prohibet ne petat a p̄ncipio v̄oā dānator q̄ si sūco acq̄sit. Et si alius obtineat tibi p̄cedi n̄ v̄z p̄cessō qz p̄sūm

3

per importunitatem obtemperat. Ad idem
et de rescriptis. c. si. l. 6. Saluti in pau-
pere importune petente ab eo qui
potest ei subuenire. quia tunc non datur
repetitio. imo debet datus puniri de
tardatione. et ita loquitur quod ponitur
Lud. xi. et Barth. 25. Sed quid
si concedit aliquis alteri de suo quod
sperat sibi seruire in aliquo ab eo
cui concedit. R. hanc concessionem
esse licitam. Sed si accipiens intelligit
sibi concessum ex illa causa et possit sibi
honeste seruire et nolit puto quod te-
neatur ad restitutionem. quia defi-
cit causa concessionis et incipit ha-
bere contra voluntatem conceden-
tis. Non obstat. l. si repetenti. C. de
condit. dato. ob causam. ubi positum in
corde retenta non inducit repetitionem
quia aliud est de iure poli ubi iudi-
cat secretum conscientie. et aliud de iure
fori ubi regulariter non indicatur
de iniuriis. ex de symo. c. si. Alis
glibet posset dicere. Cogitavi tale
causam. et lites fierent infinite. Prop-
terea aliud indicatur de iure poli.
17. q. 4. c. si. Vel etiam quo ad ius
fori potest dici quod loquitur quando
conditio non apparebat. Secus
si appareret verbis vel alio modo
ff. si cer. pe. l. certum. ubi dicitur non
interesse an propriis nominibus
res demonstratur an ex circum-
stantiis. Et ideo si recipiens non des-
uirit vel non posset deseruire in eo
quod dans sperabat si a principio
sciebat conditionem inesse teneatur
ad integram restitutionem sicut si
causa esset expressa. ut patet ex
dictis. Sed si non intellexit condi-
tionem inesse nisi post consumptam
re datam non tenetur nisi in quantum ex
ipsa factus sit locupletior. ff. de pe-

ti. here. l. vtrū. Item aduertendum
quod in omni casu in quo supra dice-
tum est dari repetitionem quando quis
dedit rem suam preterquam in casu in
quo sit metus impediri repetitio si solu-
tio sit facta in causa pia reputata dog.
ff. de condi. indebi. l. cum is. §. si mu-
lier. ubi dicitur quod si mulier soluit
quod credebatur se debere et non de-
bebat si soluit in casu domus impe-
ditur repetitio propter pietatem.
Hoc puto intelligendum quando
dolus non fuit ex parte recipientis
quia non potest quis licite retinere
quod dolose lucratur. ff. de re. iu.
l. non fraudantur. §. nemo. et ff. de
dolo per totum. Item nisi esset ea-
dem vel maior causa pietatis apud dantes
tunc enim ex parte dantis essent due
rationes. scilicet causa pietatis. et quod suo
errore spoliatus est. et ex parte accipi-
entis una tantum. Et due cause pre-
ualent uni. In si. de adop. §. si ho-
die ubi dicitur quod datus in adop-
tionem non transit in eius potestatem
sed si de iure materno sic quia in
eo concurrunt iura consanguinitatis
et adoptionis. Item notandum
quod aliquando non datur repetitio
subtrahit vel ablati. ut in. l. in pna.
ff. de alea. videlicet quando de domo ubi
retinetur illicitus ludus temporis quo
ludatur quis aliquid subtraxerit vel
rapuerit. Nam domus potest
etiam tunc impune verberari. ut ibi.
Hoc tamen nemini consulere quod face-
ret. quia et si apud leges sit immunis
non si apud illum qui Barth. 5. dixit.
Siquis dixerit fratri suo sanie et c.
Item hoc casu licet non teneatur resti-
tuere illi cui subtraxerit. non tamen
potest ipse retinere. cum ex turpi causa
habuerit et contra omnem voluntatem

domini rei. Unde si non restituat ei tenetur saltem erogare pauperibus extra de viuri. cum tu. nisi forte dicatur qd potest sibi retinere auctoritate legis in penam iuroris.

- 4 Error etiam dantis euz excludat eius liberam voluntatem regulariter obligat accipientem ad restitutionem. cum et ipse dans possit repetere. Circa quod distinguendum est aut datum erat omnino indebitum. et tunc omnis error inducit repetitionem. Et ita indistincte intelligatur. l. cuius per errorem. ff. de reg. iuri. Aut est omnino debitum. et tunc nullus error causat repetitionem. ff. de condi. indebi. l. repetitio nulla. Aut quod datur est debitum non omni iure sed iure civili tñ. puta quia debebatur per stipulationem elisam per pactum si de petendo. quod pactum quando e nudum solū tollit viculū naturale qd erat in stipulatione. et nō civile ff. de pac. l. si vnus. §. pactus. Et hoc casu eodē mō omnis error inducit repetitionē. dicta. l. cuius. et sic accipiens tenet ad restitutionem. Aut qd datur est debitum iure naturali sed non civili puta quādo in testamento relinquit legatum quod diminuitur per. l. falcidiam. s. quando facta sunt tot legata vel fidei commissa qd quarta pars hereditatis apud heredē nō remanet. et hoc casu si soluens errat in facto puta qd credit bona hereditatis esse apriora repetit Inu. tamen hoc casu dicitur recipientem non teneri ad restitutionem in foro conscientie. sed dicitur hoc dictum est. §. restitutio. l. §. 13. in additōne in pñ. Aut dans errat in iure. vt quia credit se obligatum

ad soluendum omnia legata l3 quarta pars hereditatis apud eum nō remaneat. et tunc solum non potest repetere nec recipiens tenetur ad restitutionem. C. ad. l. falcid. l. error. Predicta tamen saluunt quando aliquid solum fuerit in causam pietatis. vt patet. §. proximo. §. circa si. Contingit etiam damnum non solum tollendo de quo dictum est. sed etiam denastando. Et qualitercunqz quis sic damnum uerit. primum vel occasionē damni dederit. ad restitutionem tenetur. vt ex de iniuri. c. si culpa. vbi dicitur. Si culpa tua datum est damnum vel iniuria irrogata vel alijs irrogantibus operi forte tulisti aut hec imperitia tua seu negligentia euenerunt iure super his satisfacere te oportet nec ignorātia te excusat si scire debuisti ex facto tuo iniuriam verisimiliter posse contingere vel iacturā. Qd si animalia tua nocuisse proponas nihilominus ad satisfactionem teneris. nisi ea dando passis damnum velis liberare te ipsum. qd tñ ad liberationem non proficit si fera animalia vel que consueuerunt nocere fuissent. et quā debueras non curasti diligentia adhibere. Sane l3 qui occasionē damni dat damnum videatur dedisse secus tñ est de illis dicendum qui vt non accideret de contingentibus nihil omisit. Et aduertendum qd licet in foro iudiciali qd teneatur ad restitutionem propter damnum illatum etiam ex eius leuissima culpa. vt ff. ad. l. acq. l. in lege acquilia. etiam leuissima. tñ in foro penitentiali sñ Inu. in. c. sicut dignū. §. eos ex de homici. ad finē magne glo. quis nō tenet ad resti-

tutionem nisi ex dolo vel lata culpa ponens exemplū vt f. qd. p. i. ce. rei ignē i domū plenā stupā. Et id videtur ibi tenere dñs. An. de bu. nisi forte precesserit cōdemnatio. vñ. restitutio. 3. §. si.

S Predicta autē damnificatio pōt coniungere aut circa res. aut circa corpus. aut famā. aut mores. Si circa res. tūc dānificans tenet satisfaccere pro rebus et in rebus cōdānū illatū. dco. c. si culpa. ex de iniurijs. Si circa corpus. aut p. v. ba seu p. vulnera. vel p. mortē. primo casu dānificans tenet ad oēs expensas factas i medicina et medicis. et ad estimationē operarū quibus dānificatus caruit vel ē cariturus. Non autē fiet estimatio cicatricum et deformitatis corporis. quia liberū corpus nō recipit estimationē. ff. si qua. pau. sc. di. l. ex hoc. et d. his qui deiec. vñ. effu. l. i. et l. si. et i. c. l. ex de iniurijs. qd. ad l. f. az extracū est ab Exo. 21. ibi Si rixati fuerint viri et c. fo. casu quando homo est mortuus si est seruus idem dicit quod de rebus alijs. q. fiat estimatio fm. valore seru. ff. ad. l. acqul. l. 2. i. principio. Si ē liber homo q. liberū corp⁹ non recipit estimationē vt dictū est. taxatur pena quinquaginta aureorum. ff. de his q. deiec. vñ. effu. l. i. et hoc non cōcernit iūteresse s. solum penaz. vt notat glo. i dicto c. l. de iuri. Et loquitur eo casu quando sine dolo homicidiū factum est. Nam aliter corporaliter homicida punitur lege cornelia d. sicca. vt patet. ff. ad. l. cor. de sic. p. tom. Et qm̄ illa taxatio quinquaginta aureorum est pena nō debe

tur i foro conscientie nisi pcesserit condēnatio. vt supra restitutio. 3. §. si. Et iū si aliquo p. iūterest tenebit eis homicida ad iūterest mltio magis q. vulneras. ne al. peius p. penans v. deat melioris p. dñis p. tra. l. nō fraudant. §. nemo. ff. de re. iur. et vt ēt iūstiat dānificas sicut decet. ex de iniuri. c. si Et quoniam dānū illatū est ex cōmissione fiet estimatio et iūterelle extrinseci. ff. de ac. emp. l. iulian. i. principio. Et sic homicida tenebit alere filios occisi. et alijs subuenire quibus occisus verisimiliter poterat et tenebat subuēire et subuēiebat et hoc fm. arbitriū boni viri. vñ. restitutio. 1. §. 11. et 12. Si dānificatio est circa famam multo magis d. fieri restitutio q. rerū sublatarum quia fama p. ponderat rebus. ff. de re. iur. l. si i duabus. de q. supra de ractio. §. 4. cum adduōne. Si circa mores dicendū q. corūpēs alioz vitam facto dicto vel exemplo ad restitutionē magis tenetur quā d. famator. cū sine fama possim⁹ saluari. s. non sine bona vna vel p. scia. 12. q. 1. nolo. et plusquam al. q. cūq. dānificator. i. quātū aia icōpabilr p. ponderat oibus spali b⁹ et corporalib⁹. 24. q. 3. si hēs. An. et 6. q. 6. ex meruo. dñ. De ioriores s. q. vitā mōesq. bōz corūpūs his q. subas alioz p. diaq. diripiunt. Iō tal. corūpens iuxta posse ad bonos mores reducē tenet q. corūpit. et si ali. d. n. pōt saluē o. et. et orari faciat et alia bona q. pōt agat id. p. pnia quā vt si p. hoc ipe. tret dñā grā. Quāq. et tenet ad pecuniarū iūteresse. puta si seductorie vel violenter aliquā stuprauit. ex

de adul. c. l. vi si ex h iurrit aliqđ
 pecuniarū dānū. vel ēi p recōpē
 satione iurie. vt in simili de fania
 dicit Tho. fa fe. q. 6. art. 2. Sed
 hec recōpensatio cū sit pena n̄ de
 bet in foro p̄cie nisi p̄cesserit p̄de
 natio vt sepe ostēdū ē. 3. dānū. catō
 irrogatur impediendo. vt cum qđ
 iniuste impedit aliqū a p̄secutōe
 alicui iustū emolumētū. nā tenetur
 ad oē uerēse dānificari. vt p̄z sup̄
 r. Titulo. l. 8. x. Et ad p̄dicta d̄bet
 antēdere qđ quidie p̄curant ne of
 ficia vel b̄nficia alijs dent v̄l p̄p̄
 odiū vel vt ip̄i impediētes seu co
 rū amicitia obtineāt. lz qñqđ sint
 mūn̄ideonei qđ ip̄i ipediū. Siē im
 pediētes iusta munera vel elemo
 synas fieri. forte vituperando per
 sonas vel alio modo vel impediē
 tes conuiuamina artificibus vel
 alijs vnde possint viuere. 7 simi
 lia facientes de quibus nullam fa
 ciunt conscientiaz. Et si impediēs
 ne quis consequatur cōmodum
 tenet ad restitutionē. potius tenet
 ipediēs ne qđ cōsequatur suū. An
 14. q. 6. si res Aug⁹ ait. Illud cui
 dentissime dixerim eū qđ p̄ hoie ad
 hoc iteruēt ne male ablata f̄stuu
 at 7 qđ ad se p̄fugietē quātū bone
 ste pōt ad reddēdū n̄ p̄pellit. sociū
 esse fraudis 7 criminis. Nam mī
 sericordius operam nostram tali
 bus subtrahimus quā ip̄edimus.
 Et ad hoc attendāt omnes aduo
 cati 7 p̄curatores. 7 officiales. cu
 riales. 7 ciues impediētes aliqđ
 a consecutione iust. cie. quā tenē
 tur ad restitutionem dānū pas
 so. Nō obstat predictis qđ non v̄
 detur dānū pati qui impedit a lu
 cro. ff. de dān. l. sec. l. proculus. qz

ibi loquitur quo ad eū ad quē p̄f
 nebat tale lucrū. qz de suo pōt sa
 cere q̄cqd vult. Secus quo ad ter
 tum ad quem nō p̄tinet. vt sag
 ex p̄dictis pōt patere. Et si p̄dicta
 obtinet in temporalibus foris i
 sp̄ualibus inquam sunt precio
 siora. Unde nō solū impediēs cō
 modū sp̄iale obligat. sed ēi qđ nō
 adiunat ad illud p̄sequēdū enam
 inimicū. An i omel. serie tne. dñice
 terne. in quadragesima loquēdo
 de p̄uiciante Aug⁹ ait. Tu vides
 fratrē tuū 7 perire negligis. peior
 es tacēdo quāz ille p̄uiciādo. An
 ergo i nos aliquis peccat magnā
 curaz habeamus non pro nobis.
 Gloriosum ē eni iurias obliuiscet
 sz obliuiscet iuriā tuā non vulnus
 fratris tui. Et ex his p̄z qđ ipediēs
 aliqū a seruitio dei vel igressu re
 ligionis tenetur deo cui subtraxit
 aiām illā eccl̄e cui subtraxit nū
 lūe p̄relatantem. P̄onisset eni for
 te nullū p̄fuisse ecclesie verbo 7
 exēplo. Tenet ēi ipedito cui abstu
 lit regnū celoz. Nā iuria Ber. in
 mediuatōibus ad religionē vo
 cari est ab inferni porta reuocari
 7 ad portam paradisi adduci. Te
 netur 7 religioni cui subtraxit cō
 militonem ad iteresse sp̄iale 7 pa
 le. Et ideo obligat reducere sub
 tractū ad eū statū vnde eū retraxit
 7 si nō pōt tenet cū p̄tutōe sanffa
 cere deo 7 ecclesie 7 ipedito 7
 religioni ēi ad interesse pecuniarū
 um q̄rū fm estimatōē verisimilē
 dubij euentus pōt discretē est. ma
 ri qđ p̄fuisse religioni fm cōdi
 tionem persone. vt in simili patet
 supra restō. l. 8. 12.

Et est etiam sciendum qđ ad resti-

rationem tenet nō solū dānificās
 pximū predictis modis. s. tollen-
 do denastando vel impediendo p
 seipz. sed etiam qui dānificauerit
 p aliū. vt si quis mandaret dānifi-
 cari. quo casu tenetur ⁊ mandās
 ⁊ mandatarius. ff. de iniur. l. non
 solū. §. si mandato. imo et si adim-
 plens excedat fines mandati tene-
 tur ad oīa rōne cōsequētie. vt in. c.
 si. c. de homi. li. 6. vbi dicitur qd
 mandās aliquē vberari l3. phib-
 erit mulari vel occidi tñ tenetur
 si mutet vel occidat ⁊ efficit irre-
 gularis. quia poterat cogitare illd
 sequi. Et facit ad multa. Et nō so-
 lū mādās l3 ⁊ ratificans malefici-
 um factū noīe suo tenet nō tñ ad
 pctm sed et ad oīa alia. c. de sen.
 exco. cū qd. li. 6. vbi ratificans v-
 berationem clerici factā noīe suo
 excoicationē incurrit ac si mādāss.
 Secus si non fuisset facta nomine
 ratificantis. qz tūc l3 peccet rati-
 ficando non in ē excoicatus. vt ibi.
 Item tenetur qd de omni damno
 dato ab alio seu alijs qd sine ipso
 factū nō fuisset. vt supra restitutio.
 3. in principio. ⁊. §. 1.

2 **E**t non solū ad restitutionē qd
 obligat cōmittēdo vt dictū est. sed
 et cōmittēdo cum distinctione. q
 aut quis obligat solo intuitu pie-
 tatis ad aliqd faciendum. aut ali-
 qua specie obligationis. p. casu l3
 quis omitendo peccet nō tñ tenet
 ad aliquā restitutionē. vt si qd nō
 tribuat etiam idigē. **Abat.** 25.
 Nam hoc casu non obligatur qd
 aliqua obligatione qd ad homines
 qz ille cui debet fieri possit aliquid
 directe petef. Unde l3 quis ex pie-
 tate teneat iquātū pōt desēdere p-

ximū. 23. q. 3. nō inferenda. tñ p: o
 ista defensione pōt pōt accipe. ff.
 qd me. cau. l. menū. §. sed l3. Qd n
 esset si ad h apud hoies efficaciter
 obligaretur. Nam accipiens pre-
 ciū vt faciat id ad quod obligatur
 puta vt restituat rem sibi cōmoda-
 tā vel aliqd aliud ad restitutionē
 dicti precij tenet. qz turpiter acce-
 pit. ff. de p. di. ob tur. cāz. l. si. Quo
 ad fm casum sciendū qd triplex ē
 species obligationis. videlz natu-
 ralis nñ. ciuilis nñ. ⁊ mñlis ⁊ ciui-
 lis simul. Naturalis ē que ex ipsa
 natura cōis ē oībus hoibus. puta
 qd qd obliget ex pmissione. Nam
 nil tam cōgruit humane fidei quā
 cōnēta seruare. ff. d pac. l. i. prin.
 Similis est que nō a natura sed ab
 hoibus ad moralē vitā inuenta ē
 puta vt quis obligetur post biēniū
 ex cyrographo a se factio l3 nihil
 acceperit. Naturalis ⁊ ciuilis qñ
 i vno actū vireqz pcurrit. vt in sti-
 pulatione. nam ibi est naturalis q
 cōstitit in consensu partū ⁊ cōuē-
 nione. Inest ⁊ ciuilis respectu solē
 nitatis a ciuili iure introducte. Et
 de his obligationibus ⁊ virib⁹ ca-
 rū hētur in Insti. de obli. ⁊ ibi in
 principio p glo. Aut ergo qd ē ob-
 ligatus naturali mñ. aut ciuili mñ.
 aut vtraqz.

8 **S**i naturali tñ quis obligatio-
 ne tenetur ex pmissione tenet. ⁊ d3
 illud dare seu facere ad quod obli-
 gatur sicut est quod debetur seruo
 fm Inno. i. c. quia pleriqz. c. de i-
 mu. eccle. vbi multa de hac mate-
 ria ponit. Hoc enī casu nō pōt ha-
 bere seru⁹ qd ad se nisi naturalē. qz
 qd attinet ad ius ciuile seruus pro
 nihilo reputat. ff. de re. iuri. l. qd

attinet. Itē debet hoc dñs seruo.
puta qz promissū sibi. Nam si dñs
nō pmisisset vel al' debuisset. nō de-
beret seruo sed ipsi dño. cū oīa ac-
q̄sita p serui acquirant ipsi dño i
Insti. p quas p̄so. nobis acqui. §.
l. Et ex hoc dicto Inno. pōt colligi
qz quo ad forū penitētiāle po-
tius attendimus naturalē equita-
tē q̄ iuris humani seu ciuilis sub-
stantiē. Et iō qñ quis nudis verbis
pmittit aliquid dare vel facere lz
de iure ciuili non obligetur. ff. de
pac. l. iur. gēnū. §. sed nulla. 7. l.
eo. l. legē. in quo ad forū penitētiā-
le tenetur implere pmisū. qz quo
ad obseruantiā inter simplicē lo-
quelam 7 iuramentū nō facit de-
differentiā. 21. q. 5. iuramenti. Et fa-
cit. c. 7. de pac. c. 1. Sed vt melius i-
telligat qñ nālis egras i foro p̄nie
pualet ciuili iuri. distinguendum
est qz aut ius ciuile nō obstat natu-
rali. vt in casu proposito. Lz enī
non adhibeat ius ciuile vinculu
suū inter obligationē serui 7 dñi
vt seru⁹ possit a dño petere. in non
obstat naturali. Vñ si dñs soluat f-
uo tam libero facio nō pōt repete-
re. ff. de cōdi. inde. l. si quod dñs.
Et tunc pualet equitas naturalis
vt p̄tactum ē. Aut ius ciuile obstat
naturali. Et siquidē ex causa. pre-
ualet ius ciuile. Et p̄ncipes possūt
ex causa p̄ ius nāle statuere. vt no-
tat Inno. in dco. c. quia pleriqz.
circa mediū magne glo. §. Secus
aut in alijs. 7 ponit exemplū in p-
scription. b. Et hoc uerū nisi ius
ciuile p̄traret ē iuri diuino. quia
nūc lz causa iuris ciuilis cēt suffici-
ens quo ad gubernationē tpaliū
in ex eo qz obstarēt eterno saluū p

ualet ius naturale qd concordat
cū dño. qz generaliter oī consti-
tioni 7 conuentioni derogādū ē
q̄ absqz pctō mortali nō pōt obser-
uari. c. 7. de p̄scrip. §. si. p̄pterea lz
ius ciuile nō regrad bonā fidē i p-
scrip̄tōib⁹ nisi i p̄cipio. in ius ca-
nonicū 7 diuinū requirit p̄ totū
temp⁹. dco. c. si. Sine cā autē non
pōt ius ciuile p̄ naturale. in Insti.
d iure nā. gen. 7 ci. §. 3. naturalia.
Et ideo nec homo nec humana p̄-
stuntio possēt statuere qz qz possēt
tollere alienū. aut nō reddere. aut
nō seruare licitas cōuentiones. nī
si ex iusta causa 7 vrgenti. que nō
veniret p̄ra ius diuinū 7 dirimē-
tū salutis. puta si fieret ad p̄uicū-
dū delictū alicui⁹. v. p̄pter vilita-
tem publicā. vel ne impediret me-
liora. Quia cois vilius d̄z p̄ua-
te p̄ferri. 7 maior vilitas mino-
ri. c. 7. de postu. bone. p.

¶ Si vō quis ciuili in iure obli-
getur. puta p cyrographū v. alia
auctenticā scripturam i qua p̄fite-
tur se recepisse qd nō recipit. 7 sic
nulla eq̄itate nāli tenet. tūc in foro
p̄scie nō obligat f̄m Inno. i. c. qz
pleriqz. c. 7. de imu. eccle. Idē dicit
ibi Inno. qñ qz obligaret ex iusta
iusta. qz tunc ē nulla rōne nāli te-
net. Nec his casib⁹ ius ciuile ob-
stat nāli. sz in p̄p̄t. er ignorantiam
facti hoc statuit. Si enī appareret
pecuniā nō esse numeratā v. sentē-
tiam iniustam. puta p p̄fessionē ad
uersarij ē i foro ciuili non cogere-
tur. vt ibi nōt Inno. Verūm dubi-
etate facit instān si cogeret p̄ iudi-
cē solūc d̄z parere vt 7 ibidē dīc.

¶ Si at aliqz obliget iure natu-
rali 7 ciuili. tenet facere oīo illud

ad quod obligatur. et si omittit fa-
cere tenetur ad interesse parti siue
obligetur ex puctioe solēni. ff. de re
iudi. l. si quis ab alio. §. si. vbi colligi-
tur regula. q. pmutēs aliqd facerē
si nō faciat succedit obligatio ad i-
teresse. siue ex actu reali vt ēptione
venditōe locatōe pductōe manda-
to societate pmodato. ff. de ac. ep.
l. i. i. princ. vbi p3 q. venditor non
tradens rem veditam tenet ad int-
esse. Atq. aut precise cogatur trad-
re rem venditam. l3 sit magna qō
inter doctores. vt notat i. d. l. i. vbi
ē disputatur p glo. puta tñ q. sic si
velit emptor. et maxime in foro pe-
nitentiāli i quo quis obligatur. et
ex sola naturali obligatōe. vi. §. §.
9. Que naturalis obligatio oritur
etiam ex nuda promissione. ff. de
pac. l. i. et nihilominus obligatur
etiam ad interesse quod est ultra
rem. C. de sen. que p eo qd interest
prose. l. vna. Item si quis detinet rez
alienam obligat ex omissoe vt oi-
no cogatur reddere. ff. de rei ven.
l. qui restituere. Item ex omissoe
obligatur quis rōe assumptē seu p-
misse sibi cure administratōis alicu-
ius. C. de ne. ges. l. tutori. vbi dicit
q. tutor et curator tenent oia nego-
cia sibi pmissorū gerere. et C. man-
dan. l. in re madata. vbi dicit q. om-
ne pmissum et neglectum in re quā
quis accepit in curā suā non ē cul-
pa vacuū. Et iō oēs dñi tenentur de
oibus dānis pmissis p eorū subdi-
tos non tñ eorū p sensu s3 et negli-
gentia. Idem de officialib9 et rec-
toribus prouinciāz ciuitatū et lo-
corum. Idem in omni gubernato-
re familie. vt maritus pro vxore. et
pater p filijs. et dñs pro seruis si eo-

rum interueniat negligentia. q. te-
nemur ex officio curam habere.
Nam et cōsentire vñ erranti q ad
refecāda que corrigi debent nō oc-
currit. s3. dis. consentire. Et fac. 23e
q. 4. duo ista. Facit et. C. de iudi. l.
sancimus. vbi dicit q. iudex tenetur
ad reficiēdas expēsas parti si omi-
sit qd erat sui officij. videlicet con-
dēnare alterā pte in expensis. Be-
ne ergo antedant dñi et alij recto-
res locorū q. nō solū tenentur de ho-
micidijs et furtis et rapinis et alijs
malis que sub eorū iurisdictione fi-
unt si fiant ex eorū malicia. de qui-
bus Isa. l. d. Principes iui insti-
les socij furum. s3 et si fiant ex eo-
rū negligentia l3 ignoranter. Pro-
predictis et facit qd hētur in insti-
de obli. que ex quasi delictis. §. i. vbi
dicit q. dñs domus seu habitator te-
netur de his que habitantes i illa
domo cum ipso deiecerunt ex do-
mum si ex hoc aliquē dānificau-
runt. Idem dicit. ff. de his qui deie. l.
essu. l. i. §. i. Item ad h. qd dicit in insti-
cia puceps qui secū socios inu-
stos detinet seu officiales. i. Luc. vt
iudi. sine quoq. sul. §. eos. v. et non
solū ipi coll. 2. Ex his oibus p3 q.
psidentes aliorū regimini seu gu-
bernationi nō solū tenentur de pmissis
p subditos quibus pferunt. s3
et si fuerint negligentes. Immo q.
plus ē tenentur et de dāno dato per
eorū aial a bruta si pcessit eorū cul-
pa al. sufficit illa dā. ff. si q. pau. se.
dicat. l. i. §. i. et et de iur. et dā. da.
e. si. Item p seruis dñi si nō fuerint in
culpa. tenentur aut dare seruos pro
noxā. aut reficere dānum. Pro si
lijs aut pater i nihilo tenet. s3 filius
castigatur. in insti. de nox. ac. §. si.

Sed hec erit differentia inter filiū
 ⁊ seruū ⁊ bruta aialia. qz in bru-
 tis presumit dñs culposus. si paia-
 lia sic psueuerunt facere. ⁊ non p-
 batur qz dñs adhibuerit debitā di-
 ligētiā. d. c. si. de iur. Sed i filio
 ⁊ seruo non presumit culpa patris
 ⁊ dñi. nisi pbeatur. puta qz fuerunt
 scientes ⁊ nō phibuerunt euz pome-
 runt. ff. ad. l. acgl. l. i. lege acquilia.
 Et tenuissima. ⁊. l. seq. Et ē rō qz aia-
 lia psueuerunt magis sub freno te-
 neri. serui autē non tñ ⁊ minus filij.
 Verūm psuntur culpa pñs ⁊ dñi
 si filius vel seruus dat dñum i eo-
 dem loco in quo habitat simul cū
 eis vt placuit ē. videlz qñ pñt
 ē domū in qua simul habitāt Si
 mulier ⁊ dñs administrator seu rec-
 tor locoz vñ in dubio culposus ex
 delictis pmissis a secum habitib⁹ of-
 ficialib⁹ ⁊ seruatoribus. d. s. eos in
 Aug. Et pñcia faciunt qz fauētes
 vsurarijs vel ēi non phibētes vsu-
 ras exerceri vel non ppellentes ip-
 sas restituī cū possint ⁊ habeāt ex
 officio teneātur ad restituendū qz
 ē d. j. vsura. 6. s. quid d regibus.
 Item faciunt qz abscondentes vñ
 non exhibentes instrumēta vñ pu-
 blicas scripturas alioz. vel cōes-
 libros rōnum teneātur ad intereē
 partis. maxime si ex officio ad h-
 tenebātur. vt notarij ⁊ iudices. C.
 de eden. l. is apud quē. Itē argē-
 tary. i. cāpsores ⁊ facientes cōes-
 rōes. Et hec oia pbanf. ff. de edē.
 l. argētarij. i. prin. ⁊. s. cum auez.
 ¶ Dicitur qz dictū ē q obligant ad
 restituendū. Hunc dicēdū ē quā-
 tum teneātur restituere. Et dico qz
 quilibet tenetur restituere quicqd
 hz d alio sū qd ad aliuz spectat.

⁊ quicquid alteri d3 siue ex pñac-
 tu l q siue ex delicto vñ q si siue ex
 testō l ex quacūqz alia cā honesta
 i. 4. q. 6. si res. ff. de iusti. ⁊ iur. l. iu-
 sticia. s. iuris pñcia. siue obliget
 iure naturali ⁊ ciuili. siue nālī mñ.
 ⁊ qñqz ē obligat ciuili mñ puta p-
 pñt mñ. vi. s. s. 9. ⁊ se. Itē nō so-
 lum obligat ad pñcipale debitu3
 sed ēi ad iom3 pñs videlicet ad re-
 stitutiōez rei cū fructibus de quo. s.
 restitutio. i. s. 4. in additiōe. Et vñ
 possit pputare expensas factas in
 re habet. s. restitutio. i. s. 5. cū addi-
 tiōe. Itē tenet ad oē interesse credi-
 toris de quo. s. restitutio. i. s. 4. in
 additiōe. vñ ad pñdictoz. Item tene-
 tur ad oē dñum nō solū qd ipse d-
 dit per se vel p aliuz s3 ēi qd dñū
 ē ab alijs occasiōe sui. ita qz si ip-
 se verisimil non fuisset dñum de q
 s. restitutio 3. in prin. ⁊. s. i. cū ad-
 ditōne. Tenet ēi ad oē dñum da-
 tū a subditis ob eius negligētiā.
 de quo. s. s. xi. vñ. ut ex omīssione.
 ¶ Cui autē faciēda sit restitutio. Di-
 stinguēdū ē qz aut iueniuntur cre-
 ditores vel eoz heredes. aut nō.
 pñcio cāu aut obligatio ē realis. ⁊
 de hoc dictū ē. s. restitutio. i. s. i. in
 additiōe. vbi filr d3 qñ aliquid re-
 ceptum ē ex turpi cā. Aut obliga-
 tio ē psonalis. Et d3 h hēs. s. resti-
 2. s. pe. i additiōe. sō cāu qñ non in-
 ueniūt creditores vel eoz hñdes
 quid sit agēdū dictū ē. s. restitutio
 6. in prin. ⁊. s. i. cū additiōe.
 ¶ Quando vero restitutio facien-
 da sit de hoc dictum est. s. restituti-
 o pñcio. in prin. in additione. Itē
 vbi debeat fieri. vide. s. restitutio.
 6. in princ. in additione. vñ. quo ad
 secundum.

Restitutio viij

s. quibus modis restituen-
di obligatio tollat. Et dicendum qd
quattuor modis principaliter videlicet
absolutioe. solutione vel quasi rei i-
teritu. et cessione.

¶ Quo ad absolutioem sciendum e-
st qd sufficit debitori qd sit absolutus
a creditore cui bonorum suorum non e-
st interdicta administratio. sicut in mu-
nibus furiosis et prodigis. Nam in
re propria quilibet est moderator et
arbitrator. L. man. l. in re mandata. Et
sufficit debitori satisfacere sibi vo-
luntate creditoris. l. iter. cas. s. ab-
esse. ff. man. Non tamen intelligitur satisfacere
se si vnus promittit creditori solue-
re pro debitoribus et de voluntate credito-
ris sibi videtur obligatus nisi expre-
sse agatur ut noue obligatio de po-
re debitoris promittitur. L. de noua.
l. si. Et ista absolutio debet precedere de-
mera voluntate creditoris. Aliter non
valet. ut s. restitutio. l. s. pe. cum ad
ditionem. Et ideo in c. qd de usur.
li. 6. dñs ppe. de ancha. dicitur scdm
Dy. qd ab hoc qd pfit absolutio seu
remissio regitur qd pecunia sit para-
ta restitutioni. i. qd debitor sit para-
tus satisfacere sibi qd obligatur. et
creditor ex mera voluntate remit-
tat. Et si veraciter creditor ex libe-
ra voluntate remittat: valet absolu-
tio. l. 3. et debitor non habuerit debita
dispositionem ad restituendum. quia
in translatione dñi rerum seu circa
ipsas res antequam plus voluntas do-
mini reus qd alterius. in insti. de fur.
s. placuit. vbi dicit qd accipiens rem
alienam. l. 3. putauerit dñm non per-
missum si tamen promittat furtum non
mittit. nec ad restitutionem tenetur.

nec dñs potest petere obstat sibi sua
voluntate. ff. de fur. l. inter omnes. s.
pe. s. 3. in debitor tenet de pco. ppe
malam intentionem. ut et potest colligi. s.
restitutio. i. s. pen.

¶ Sed nunquid consilium est vltimo potest
remittere quod debetur singulari per-
sone de eius voluntatem. R. s. 3. In
no. in. c. nostra. et de iniur. qd sic.
si debetur iure civili tamen. ut ex statu-
to vel alio huiusmodi. Secus si de-
betur iure naturali quod potest intelligi nisi
ex causa. Ex causa enim ius civile potest con-
tra ius naturale ut notat idem In-
no. in. c. que in ecclesiis. et de con-
siliis. et glo. in. l. si. C. si contra ius vltimo
pub. vbi et tenet qd publica utilitas
sit licita causa ut tollat quod alteri debetur
et iure naturali. de quo et s. restitutio
7. s. 9. s. sed ut melius. Et faciunt
ad multa et maxime in restitutione
danorum datorum in bellis civilibus vel
inter terram et terram iniuriam. ut
cōitates super his valeant dispo-
re et remittere. Et vltimo qd sic si publi-
ca suadet utilitas. puta ne careret
comodo pacis. Verum quo casu
talio remissio fieret ex malicia vel
pertinacia aduersarioz qd nolunt
dana refarcire nec iniuri stare sibi po-
tius bellare non prodesset i. pscia il-
la extorquentibus ut et proxie tac-
tum est. Unde iustus vltimo et ordinati-
us et magne utilitatis qd vniuersi-
tas viriusqz sexus p pidentes so-
leniter conuenit ad predicationes
vel alio congruo loco et tempore et com-
petenti termino et vnus proponat
si persone dicte vniuersitatis iniuriam
seu personis alterius vniuersitatis cum q-
bus bellum habuerunt seu discordia
sponte et libere remittant omnem ini-
uriā danum et iter esse. et ocellud in

quo i pteritū v'sqz ad pñs sibi obli
garēt pter q's occaſione p'acti vel
quasi ſeu relictoꝝ i vltia volūtatē.
cū quadā tñ rōnabili ⁊ pia modi
ficatōe. v'z q' incerta p' ene remittā
tur. ita tñ q' debuores q'bus ſit re
miſſio iuxta p'modā eoꝝ facultatē
h'z p'ſcias eoꝝ de dictis icernis ero
gēt in pias cās. Tertia v'o v'sqz ad
aliq's puam q'statē ſimuliter re
mittant. Illa v'o q' ſi maioris quā
titans ipoſcibus remittant quouſ
q'z p'mode pñt reſtituē ita tñ q' cre
ditores n' ſint i eqli vel maiori idi
gentia q' ipſi debuores. Ceteri v'o
q' pñt p'mode reſtituē reſtituāt. Et
ſigdē ad p'dcā oēs expſſe p'sentiāt
bñ ē. Si v'o aliq' diſſentiat. quo ad
illos nō valebit remiſſio. ff. de rei
v'nd. l. que de tota. nec ē quo ad
eos q' bonoꝝ ſuoꝝ admiſtratōem
n' hñt. vt ſc' minores ⁊ ſanui ⁊ ſimi
les. niſi forte manifesta ⁊ reputabi
lis cā publice vtilitatis ali'd exigat
Propter h' ei ipſi rectores vniuer
ſitatis r'miſſiōez facere poſſe vidē
tur vt ⁊ poſtenſuz ē. Si autē de ali
q'bus dubitat v'z p'senſerint. p'reſi
geſ p' rectores cert' terminis. j. quē
q' nolūt p'sentire exp'māt clare iten
tōem ſuā cuidā ad h' d'putato vt re
digant i ſcrip'tj ⁊ manifestent vni
uerſitati vt ſciat reſpectu quoꝝ nō
valet remiſſio. ⁊ q' iſra terminū nō
p'radixerit niſi rōnabili cā excuſe
tur hñ d'z p' ſentiente. arg. c. 2. e'f
de p'sc. li. 6. vbi d'f q' nō reſpōdēs
poſitionib' poſt admonitōem ſibi
factam h'z pro p'ſſo. Et ſi p'dicta
diligēter autē dant ⁊ negociū bene
ducat exōerāt p'ſcias a mltiplicib'
⁊ ſuib' onerib' p'cedat idu'gen
tiat ⁊ reſtitutionū faciēdat. Aliq'

autē dñi q' habuerūt iuicē guerram
poſſunt p'pō ſitōem vel remiſſiōem
facere de dānis dānis ſubdit' eoꝝ
hēs. ſ. bellū. i. ſ. x. cū adduone.
Collit ē obligatio ſolone vel q'
ſi ſolone. Et quo ad ſolōnē ſciend'
ē q' ſolō d'z fieri p'gruo loco ⁊ tē
pore. L. d. ſolu. l. obligatione. Itē
d'z fieri rei q' debet. Alia enī inuito
creditorē ſolui non pōt. in iſti. qui.
mo. tol. obli. in prin. niſi res illa n'
poſſet p'ſtari. tunc ei d'z ſolui eſtia
tio. ff. de con. ſuz. l. in re furtiua. Itē
reddi debet res non deteriorata. l.
3. ſ. ſi reddita. ff. p'mo. Ibi ei d'f q'
non v'f res reddita que deteriora
ta redditur. Immo ſi eſſet res fur
to vel ſiſi mō ſublata d'z reddi cu'z
oi melioraſſito quo meliorata eſt
ē per ipm male fidei poſſeſſorez
ac ſi eam melioraſſet dñs. ff. de cō
di. ſur. l. ex argento vbi dicitur ſic
quod ſi ex argento furtim ſublato
ſiant per ſurē pocula ſeu vaſcula
ſiet eſtimatio p'ra ſurē. n' ſimpliciter
agenti ſz poculoꝝ. h'z ſint facta per
ſurē. Itē ſigs ſuratus ē ſeruū pue
rum ſiet eſtimatio adoleſcēt. h'z cre
uerit ap'd ſurez ipius ſūp'ub'. ⁊ h'
facit p'ra ſurātē aialia. vt d'beat il
la reddere ſm maiorē eſtiamōez q'
vnq's fuerint dicta. l. ex argēto. Et
h' i ſoro iudiciali. In ſoro v'o p'ci
tē tali ſufficē v'f q' reſtituat p'oxio
oē itereē. ut. ſ. reſtō. i. ſ. 5. niſi ſecu
ta fuerit ſnia p'ra d'bitoꝝ. ut. ſ. re
ſtitutio. 3. ſ. ſi. uel niſi res ſic melio
rata deuenerit leg'ie ad man' dñi
tunc ei uidet' q' non obligetur ē in
ſoro p'ciali ad reſtitutōem ſūptuū
in re factorum cum ipſe debitor n'
poſſit ab eo petere. Nam dolo ſa
cu q' p'ent q' neceſſe h'z reſtituē. ut

in. c. dolo. et de re. iur. li. 6. In iudiciali et foro fallit quod de iure est quo ad bone fidei possessorem quod dicitur remanere in dano. sed solus tenet ipsam facinus est locupletior. ff. de peti. her. l. vari. nisi respectu precij principalis quod non potest repetere a domino rei quam emit ab alio. vi. s. restitutio. 4. s. si. Quia vero pecunia debet tunc non sufficit potest solui. quia ipsam creditor iuste potest refutare. Nam particularis solutio solet non paruo modo afficere creditorem. ff. famul. heres. l. pla. ne. nisi quando debitor non putaret se plus debere quam quod offert. Cogit enim tunc creditor oblatum accipere. ff. si cer. pe. l. qdam estimauerunt. Sic adiuuandum quod si et aliter solui pro debito re l. iunio liberat eum. Nam ignorantes et iusti conditionem meliorem facere l. 3. ff. de neg. ges. l. soluendo. Qualiter autem debet satisfieri pro vulnere vel homicidio siue damno siue sine morum damno est. s. restitutio. 7. s. 5. Sic si principalis vel aliquis eorum qui tenetur soluerit in totum viros ceteri liberentur et qualiter. vide s. restitutio. 3. s. 2. cum se.

4. Quasi solutione vero sit satisfactio quando creditor non vult acceptare quod offert legitime congruo loco et tempore et secundum modum dictum supra. s. primo. Tunc enim si quod offert pugnet et oppositum iuste sacra vel apud alium quem iudex ad id determinauerit. liberat debitor ac si soluisset. dummodo tale depositum non recipiat. l. de solu. l. ob signatione. et de usur. l. acceptam.

5. Sed quid si debitor non potest soluere seu restituere nunquid tenetur petere a creditore remissionem seu dilationem? Unde quod sic. vi. s. restitutio 2. s. 5.

1. Sed dic latius secundum glo. Ray. et in sum. li. 2. u. 5. q. 24. quod damnicus proximum tenet petere veniam pro seipso si potest audere. vel si non audet pro inpositam personam. quod dicitur subtercere nomine et circumstantias pro quibus iter cedit si nunciat periculum seu scandalum. Offendens enim debet reconciliari offenso. Math. 5. Sed si ille qui damnicus est nescit hoc petere sciunt. l. iustius super petere veniam non potest. non tamen tenet. quia non est in mora in hoc casu quo ad diuinum iudicium. Hoc etiam obferendum credo esse ubi aliquis debitor est alterius ex contractu vel quasi contractu. Et similiter distinguendum est hoc obferendum in regularibus quod recolit se esse debitor oves al. cui ex eo quod fecerunt in seculo. hec ibi. Puto quod quando aliquis damnicus proximum tenetur a damnicato persona damnicus spem quantum potest fieri debet reconciliari. proximus Math. 5. Et hoc petendo veniam vel quibuscumque alijs licet modis pro se vel pro mediam personam sed quod potest sine periculo fieri. vi. et dic gl. Ray. et post satisfactionem damni. Petere vero dilationem vel remissionem debitor. si puto quod sit necesse quantum pertineat ad reconciliationem proximi cum petitis circumstantijs quantum potest sit commodum et sine scandalo fieri. Aliter credo quod sit de consilio non autem de necessitate quo ad ipotentes satisfacere. quia satis ipsa impotentia excusatur. ff. de re. iur. l. impossibilium. 7. l. 14. q. 6. si res.

6. Rei iterum tollit etiam obligatio de quo aliquid dicitur est supra. restitutio. l. 1. s. 7. Sed latius distinguendum est. quod aut quis obligatus in genere. aut in specie. Si in genere puta quod debet aliquam

quantitate vel bonae vel asinum seu ali
 ud aial. non hoc vel illud. sed in genere.
 tunc igitur omnes res debitoris pellantur igne
 vel alio modo. in remanet obligatus.
 l. licendum. C. si cer. pe. ubi dicitur
 quod incrementum rerum debitoris non liberat
 ipsum ab ere alieno. Et est ratio. quia
 hoc casu non aliqua res si persona ipsa est
 obligata. Et quasi vulgariter apud
 ipsos iuristas dicitur. Senus prope non potest
 propter quod in genere obligatur rei iterum
 non liberatur de causa. l. licendum. Ad verum
 tamen nisi procederet obsecratio debite
 facta que habet locum solutionis de qua dicitur.
 §. 4. Quando autem debitor obligatur in specie
 puta ad hanc rem vel ad illam. semper
 liberatur rei iterum. nisi fuerit in mora
 vel nisi causauerit iterum. ff. de obli.
 bo. obli. l. si ex legati causa. ubi dicitur
 quod debitor habens ex legato vel promissio
 ne et moratur antequam petat ab ipso li
 beratur nisi ipsum occiderit. In mora
 autem si intelligitur obligatur ex delicto.
 ff. de condi. fur. l. si re furtiva. §. 1. Si
 vero quis obligatur ex contractu. aut est
 adiectum tempus. aut non. l. casu tempo
 re transactio statim debitor est in mora.
 quod tempus interpellat etiam si admo
 nitus non fuerit. ut. l. magna. C. de
 contrahen. et commut. stipu. et i. c. si.
 extra de locato. Et adverte quod si iusta
 causa subsistente excusetur si non im
 pleat tempus promissio. tamen si non implet
 citius potest post deficientem causam
 impedimenti. intelligitur in mora. ff. de ar
 bi. l. celsus. §. 1. ubi dicitur quod iussus ab
 arbitro ut det certo die. excusatur
 si die illa fuerit impeditus. dummodo
 cessante iusto impedimento det quod
 citius potest. Ad idem extra de do
 lo et contu. cum dilecti. ubi iussus
 venire ad papam non excusatur igitur fue
 rit impeditus tempore constituto si

postea cessante impedimento non ve
 nit. 2. casu quando tempus non est adie
 ctum non dicitur debitor in mora nisi cum
 fuerit interpellatus vel ab eo debitu
 petiti. de causa. l. si ex legati. Et ista iter
 pellatio debet fieri congruo loco
 et tempore. ff. de verbo. obli. l. commu.
 §. cum ira. ubi dicitur quod a promittente
 dare ephepsi non potest peti antequam illuc
 poterit accedere quando promissor est
 Rome.

¶ Sed quid quando quis obligatur quod ha
 bet rem alienam. ff. videtur id est quod quando
 quis obligatur ex contractu ad speciem. p
 de causa. l. si ex legati. ff. de obli. obli.
 videtur quod non sit in mora antequam interpellatione.
 et hoc bene habuit a principio
 rem bona fide. aliter obligaretur ex delicto
 et esset semper in mora. ut in primo. §.
 proinde est. Sed si a principio habuit
 bonam fidem non videtur in mora antequam in
 terpellationem. quod de causa. l. si ex lega
 ti. loquitur et in legato in quo debetur
 res aliena. Sed potest dici quod saltem
 si iure diuino et canonico et in foro
 penitentiali quandoque habuerit scientiam
 rei alienae et non reddat quod citius potest di
 cat in mora quod constituit in mala fide
 extra de prescrip. c. si. Et in mala fide non
 igitur vel per momentum morari. quod omne
 quod non est ex fide petiti est dictio. c.
 si. Et quicquid sit contra scientiam edifi
 cat ad gehennam. extra de symo. c. p. tu
 as. 2. Nam et si tenetur quis indicare
 domino rem suam etiam quando aliter habet ne
 ipsam perdat. extra de fur. q. cum fu
 re. Quod magis tenetur indicare et da
 re quando ipse habet et scit dominum et
 presertim quando dominus rei impediret ab in
 terpellatione vel petitione propter pau
 pertatem vel alias causas. nisi forte pos
 sessor habuerit iustam causam retinere
 di propter. s. sumptus quos in re

rr

bona fide fecit. ff. de fur. l. si is qui rem comodasset. vel si iusto error putauerit rem suam. quo casu etiam p. penonē nō cōstituit i mora. ff. d. peni. here. l. illud. Itē aduertēdum q. ante iteritū rei mora sp. purgari pōt. Purgatio autē d. fieri p. oblationē rei integre. et qualitatis nō uitate. et congruo loco et tpe. ut s. s. 4. Itē nota q. sp. vltima mora nocet. ff. de peri. et cōmo. rei ven. l. illō ubi d. q. si venditor fuit i mora dā di vinum venditum. et exide obtulerit et emptor fuerit i mora recipiē di. mora nocet emptori et nō. vēditori. et idē ecōtra esset. q. ut ibi cōcludit sēp vltima mora nocet.

S Sed an morosus teneat. de re p. dita si eodē modo fuisset perimra apud eū cui debebat. ff. vides q. nō si ex p. cm. d. bebatur. ff. ad. l. rodiaz. de iac. l. si. ff. si. ubi d. q. si nauta cum sciret dñm nolle posuit res i navi d. teriori q. cōuenerat et perierint. tenet. nisi forte et illa navis melior i qua erant ponēde sit perierit. Et enim nauta deliquit q. fecit contra cōuēta. ex q. m. dñs pp. hoc non ē d. annuificatus cū res oīo perire erāt nō tenet. Sed si res d. bebāt ex delicto videt cōcludi cōter p. iustas q. tenetur. per l. iusto. ff. de vi et vi ar. ubi d. q. si res pereat casu fortuito. tenetur q. eam abstulit etiā si res pereat sine sua culpa. q. a p. cipio fuit i mora Itē p. bat. eo. n. l. i. s. rectissime. s. aduertēdum q. aliud ē dicē etiā si res essent apud creditores eodē modo perire. et aliud etiā si peunt sine culpa debitoris. Pōt eni esse q. l. culpa debitoris nō ite ne neri. non in fuissent apud credito

rem eodē mō periture. imo et cōsideratur q. forte ante q. perissent creditor vēdē potuisset. Ideo d. bi tor tenetur et si fuissent apud creditorem periture. l. cum res. s. si. ff. d. lega. l. ubi d. q. si fundus legatus pereat casmate tñ d. bitor tenet. q. legatarius potuit vendere. Itē d. i. l. item si verberatū. s. ff. de rei vē. et hoc i dubio seruaretur per h. iura. Sed si oīo appareret q. creditor nō potuisset eas vendere vel ex eis vilitatem aliquam habere ante perditionem ut i rebus i nani positis de qbus dictum ē. nullo modo tenetur respectu iteresse cū nulum sit. et delictum aliter puniet p. nis legalib. Et sic pōt concordari opiniones ut debitor morosus teneatur et si res eodē modo fuisset apud creditore periture nō in delicto sed etiā i alijs obligatiōibus. d. cā. l. cū res. nisi oīo appareat q. creditor eam nō poterat vendē vel aliā vilitatē ex ea cape ante illi p. ditionē. Nec fiat q. ad h. differecia iter delicta et cōtractus. et maxime i foro p. niali. ubi regulariter p. sideratur solū iteresse et nō pena. ut notat glo. 12. q. 2. fraternitas.

C Cessione quoq. obligatio tollitur. q. qñ aliq. ē impotēs soluere nō d. z carcerari vel alijs penis subijci s. bono p. cessione pōt a d. bito pecuniario liberari. C. q. bo. ce. pos. l. i. et notat glo. et d. solu. c. odoardus ubi d. etiam q. ipotēs soluere non d. z excōicari pp. d. bitū. imo si fuerit excōicari d. z sine difficultate absolui recepta idonea cautōe satisfaciēdi si ad pinguiorē fortunāz venerit. Sed sciēdū ē q. nemo pōt liberari p. cessionē nisi p. io i iudi-

cio vel et agnouerit debitum vel fue-
rit condemnatus. **N**on enim potest dice-
re nihil debere sed si debere cedo bo-
nis et non potes a me petere. ff. de
cess. bo. l. pli. Potest autem quis cedere non
tantum principaliter sed etiam p
nunc
tium et per epistolam. ff. eo. l. si. Et effectus
cessiois ut non possit cedere postea
conueniri nisi in quantum facere potest.
ff. eo. l. is qui. Et intelligitur facere posse
deductio ne egeat. Regulariter enim
v
quotiens quis potest conueniri nisi
in quantum facere potest ex beneficio legi
intelligitur deductio ne egeat. ff. de
re. iur. l. i. condemnatione.

10 **S**ed nunquid cedere debeat cauere de
soluendo si ad pinguiorem fortunam p
uenerit. **R**. Videtur quod sic. et de solu.
odo arduus. prout ibi videtur intelli-
gere glo. quod ille tex. loquitur in ceden-
te. Sed certe tex. ille videtur sim-
pliciter loqui in eo quod per ipotentiam
non potest soluere ut non excoicet. et
si fuerit excoicatus absoluitur cum
cautione quod soluat cum poterit nec ali-
ud dicit de cessione. Unde non vi-
detur quod cedens teneatur cauere. quia
iure cautionis non repitur ut memini.
Et potest dici quod ibi glo. non asserit quod
tex. ille loquitur in cedere. sed quod ibi i-
terueniunt aliqua similia cedere. vi-
delicet debiti recognitio et non plena
solutio. scilicet quisque soluere possit. quod omnia
occurrunt in cedere. ut postensum est.
11 **Q**uod si autem cedere debeat pati aliquam
penam. **R**. Non. nec carcerem nec ali-
quam cruciatum corporalem nec vitu-
perium. L. quod bono. ce. pnt. l. si. i. prin.
Et ideo valde reprehendende sunt con-
suetudines aliquarum ciuitatum et fratrum quod
bus pauperes bonis cedentes aliquem
cruciatum seu vituperationem patiuntur.
Nam ista est quedam frustratoria et ir-

rationalis et inhumana sententia ut
dicit Augustinus. i. q. 6. si res. Et ideo nul-
la consuetudine vel lege potest firma-
ri. Nam lex debet esse iusta et san-
cta. dist. 4. c. erit autem.

12 **S**ed nunquid cedenti tollentur omnia
bona. **R**. Nec per cessionem nec per
quacunque aliam exactionem debitori au-
ferenda sunt vestimenta a dorso seu a
lecto et quibus necessario vititur ipse
et familia eius. Unde Exo. 22. dicitur.
Si pignus a proximo tuo ac-
ceperis vestimentum eius ante solis
occasum redde ei. Ipsi enim solum quod
operis indumentum carnis eius. nec
habet aliud in quo dormiat. Si cla-
mauerit ad me exaudiam eum quia
misericors sum. Et ex his constat quod
officiales et exactores in talibus non
debent facere exactiones quia contra
legem dei est. Ideo grauiter peccant
et tenentur primo satisfacere si pra-
faciunt. Et istud cessionis remedium
videtur de melioribus quod dari pos-
sit his qui supra modum sunt obli-
gati. sicut sunt tyranni. capitanei. et
stipendiarii. quia postea licet possint re-
tinere sufficientia sibi et familie sue
licet essent in infinitum obligati. Sed ex
inde supra tenentur ad restitutionem
suum eorum commodam facultatem. ut dicitur. §.
9. Et si quidem sunt creduliores certi
cessio debet fieri in manibus eorum. ut
patet supra. §. 9. aliter cum sit restitutio faci-
enda pauperibus quorum pressio pertinet
ad episcopum ut supra. restitutio. 6. §. 1.
cessio fiet in manibus episcopi.

13 **Q**uid si debitor velit potius quam
quodales inducias quod cedere bonis
et creditores inuicem discordant.
R. Attendenda est sententia maioris partis
creditorum. non numero personarum. sed
quantitate debiti. et si in omnibus sint

rr 2

equales attēdit snia humanior: vt
 delz cōcedētū inducias. L. q. bo.
 ce. pnt. l. si. De quo et. s. restitutio
 2. §. 2. Sed l. l. maiorē. ff. de pac. vi
 det q. pzo plderet dignitas cre
 ditor q. humanior snia. Pōt dici
 q. quo ad hoc isti sūt digniores q.
 in humaniorē pte declināt. Ideo
 in dca. l. si. nō fit mētio de dignita
 te. Mā neq. facultates neq. digni
 tas ita sufficiēs ē ad fidem sicut bo
 na electio et benigni mores. ff. d. tu
 to. et cura. l. scire oportet. §. cū reli
 quis. Et ita intelligitur dca. l. maio
 rē. vt snia digniorū prescra nisi in
 ueniat valde inhumana. S3 satis
 vř inhumana qñ vult debitorē po
 tius oibus bonis expoliare q. qñ
 quēnales p̄bere inducias dca. l.
 si. C. qui bo. ce. pnt. Sec^o in remis
 sione parus debiti d. qua loquitur
 dca. l. maiorē qz est maior p̄iudici
 um q. solā concedere dilaciones.
 Ideo quo ad illud nō vř snia eoꝝ
 iam inhumana. Possēt in esse tanta
 paupertas debitoris et factas cre
 ditoris q. in hoc quoq. dephēde
 ret magna inhumanitas eoꝝ. et sic
 deberet p̄ferri et tūc snia benignio
 rū pon^o q. dignior vel ditior. qz
 neq. facultates et dca. l. scire ma
 xie cū in casu magne neēitatis pos
 sint paupes cogē diuites ad sibi s̄
 ueniendū. vt nōt gl. 47. dis. sic hi.
 Et fm p̄dicta pōt intelligi mā dca.
 l. si. et l. maiorē. qz benigni^o leges
 interpretāde sūt q. volūtas eoꝝ fuet
 ff. de legi. l. benigni^o. Sic in dca. l.
 maiorē. cū aliquibus sequentib^o nec
 nō cū. l. iuriscēnū. §. si. patet. q. ma
 ior ps creditor habita cōputatiōe
 maioritas fm modū p̄dictū pōt re
 mittere p̄tem debiti ex ea. videlicet

qñ debitor nō ē soluēdo. Mā h̄ ve
 nit in vtilitatē oīū. vt dicit ibi glo.
 qz forte nihil haberēt si nō fieret re
 missio. Pōt addi p̄dicta. vel et
 qz qñq. possent in conspectu dei
 hoiūz rep̄bendi de crudelitate qd
 peius est. qz quā cōmutatō dabit
 homo. p̄ aia sua. Barth. 16. Et p̄di
 cta faciunt an ciuitas vel maior ps
 cōicans possit remittere damna ci
 uitatis sue de quo. s. §. 2.

14
 ¶ Sed an obligatus ex maleficio
 vi ex furto vel rapina possit libera
 ri cessione. R. videt q. non de iure
 ciuili. sed loco pecunie quā n̄ pōt
 soluere sustineat penā corporalez
 l. si. ff. de in ius vocan. vbi d̄ q. li
 bertus qui sine venia. i. licentia iu
 dicis vocauit patronū in ius inci
 dit in penam quinquaginta aureo
 rū quā si n̄ pōt soluere fuit. i. soluit
 in corpore. Et hoc videt poni pro
 generali regula in omni casu quo
 aliquid debet ex delicto. l. i. §. et gene
 raluer. ff. de penis. Et hoc idēz vi
 detur sentire glo. et de iure canonico
 in. c. nō satis. 86. dis. Et idem in
 c. si res. 14. q. 6. Pro quo vř facit
 qd ibi dicit tex. videlz peccati quo
 res male ablata ē penas luit. Sed
 hoc vř expresse ibi reprobari. vbi
 d̄ q. non d3 frustra homo seure i
 hoīem p̄ penā corporale qñ n̄ pōt
 soluē. Et loquit et qñ quis obliga
 tur ex delicto vt ibi patet. Possēt
 tñ dici q. si agit rōne cōmodi pua
 ti. vt cū quis petit remi sibi furto vl'
 alio modo sublatā. vel et penā ex
 maleficio. et conuentus debitor n̄
 sit soluendo. sans liberet cessione.
 ne frustra homo in hoīem seuiat
 vbi d̄. Sed si ageret de publico
 cōmodo. puta quia fieret accusatō

de maleficio vel iudex ex offi ad illum puniendum procederet tunc bene si non pot soluer e in ere luit i corpore. Et ita intelligitur glo. in predictis locis. nam publice vilitatis interest vt delicta no remaneant impunita ex de sen. excō. vt famie. ne facilitas venie incentiuum tribuat delinquendi. 23. q. 4. est iusta.

Resuscitatus

Posito qd aliqui resuscitare tur q sacra essent ab eo iterada vide. j. sacramentū. §. 5. De sanioele resuscitato vide. j. fornicium. 1. §. 6. in fi.

Reuelatio

Quā ex coicatio sit pira eū vel eos q sciunt furtū nisi reuelēt cui tenent reuelare. R. fm Host. Nō tenent reuelare dānū passio s3 plato ecclesie. 35. q. 6. eps in synodo. Sed neq3 illi reuelare publice debent si sol3 reuelator scit. vt. s. crimē. §. 3. Atrum aliquis teneat reuelare credua vel debita sibi i secreto cōmissa vid. s. confessionis celatio. §. pe. et in eodē. c. multa de reuelatione cōfessōis. Atrum familia siue subditi teneantur reuelat dño eū qui sibi dānū fecit vide. s. familia. §. fi.

Igor

Quidē. s. ius. §. primo.

Ira

utruq sit mortale peccatum. R. fm Tho. fa se. q. 14. Sicut cōtentio importat quandā contradiccionē in vbis ita rixa dicit quādā inuasionē in facis. Unde sup illd Gal. 5. vbi rixa ponit inter opa cūnis. dicit glo. qd rixe sūt quādo ex

ira aliqui inuicē se percutiunt. Et ideo rixa vt qd dā priuati bellum qd inter puatas psonas agit nō ex aliqua publica auctoritate. sed magis ex inordinata voluntate. Et id rixa sp importat peccatū. Et in eo quidē qui alterū inuadit iniuste est mortale peccatū. In eo aut qui se defendit pot esse sine peccō. et qñq3 cū veniali qñq3 et cū mortali fm diu. sū modū se defendēdi. Mā si solo aio repellendi iniuriā et cū debita moderatōe se defendit nō est peccatū. nec pot pprie dici rixa ex pte ei3. Si tō cū aio vindicte vel odij vel cū excessu debite moderatōis se defendat sp est peccatū. s3 veniale qdē qñ aliq3 mor3 odij vel vidēcie se inuicet. vel cū rō. A. i. homo ex deliberatione rōis vt pot colligi ex dictis eiusdē Tho. B. n. multum excedit moderatā dñsensionē. Mortale at quādo obstinato aio contra aggredientem insurgit ad eum occidendū vel grauius ledēdum. A. Idem in sum. li. 3. ti. 34. q. 227.

Acerdos

Qualiter sacerdores dicat ligare et soluere. R. fm Ray. Tribus modis prio ligat et soluit. i. ostendit aliqū ligatū l' solutū eē a deo. Unde Luc. 17. dñs leprosos prius ipse p se mūdauit. deinde ad sacerdotes misit quoz iudicio ostenderentur mūdau. Sic Lazarū pus suscitauit. deinde mādauit discipulis suscitari soluere. Jo. xi. Māz et siqs apud deū solutus sit. tñ in facie ecclie non al solutus habet nisi per iudiciū sacerdotū. s3 pe. dif. i. quātū libet. 2. ligat cū satisfacione peni

tentibus imponit vel soluit cum de
 ea aliquid dimittit. vel per eam pur-
 gatus ad sacramentorum communionem ad-
 mittit de pe. dist. multiplex. 3. per
 excommunicationem vel absolutionem de
 quibus dictum est. s. excommunicationem. et s. ab-
 solutio. Similia habes. s. clavis.
 s. vlt. A. et ibi de his dictum est. **B.**
C.urum quicumque sacerdos ligat vel
 soluit liget vel soluat deus. R. fm
 Ray. Illa auctoritas. quodcumque liga-
 ueris super terram et solueris etc. non
 simpliciter intelligenda est sed tunc de-
 mum cum sacerdos iuste ligat vel sol-
 uit. Nam iudicium triplex est. primum est
 dei quod s. deus mundat animas in conuersione.
 Secundum est sacerdotis qui auctoritate cla-
 uium ligat vel soluit. Tertium est iudici-
 um curie celestis. s. approbationis. Ita
 quod quodcumque ligaueris etc. exponit
 sic. Iuste vel clauis non errate. erit
 ligatum et in celis. s. per approbationem
 xi. q. 3. tunc vera. et 24. q. 1. manet.
 A. Idem in su. li. 3. ti. 34. q. 178. **B.**
 De materia hac. s. penitentia. 1. et
 s. confessio. 3.

2 **Q**ue sunt pertinentia ad officium sa-
 cerdotis. R. Principale eorum offi-
 cium est missam celebrare seu eucha-
 ristiam consecrare. vt. s. eucharistia
 3. s. 1. Et preter hec etiam vt ponit
 Ray. primum baptizare predicare pe-
 nitentias dare propter quod dare simpli-
 cem benedictionem dist. 95. ecce. Sed in
 cum celebrat presente episcopo debent ei in-
 nuere vt benedicat si velit. et si no-
 lit benedicat presbyter. Dico cum ben-
 edictione sine alia solennitate. et sic lo-
 quitur dictum. c. ecce. Et de hoc. s. be-
 nedictio. A. Eubi de his plenius i ad-
 ditione. **B.** Item sacerdos habet
 conferre infirmis extremam unctionem.
 95. dist. s. sed et illud. Unde Ja.

vlt. Infirmat quis in vobis etc. **It**
 potest in necessitate. s. absente episcopo re-
 conciliare solenniter penitentem. 26.
 q. 6. c. vl. **Al** non. 26. q. 6. c. 1. **A.** 23
 predicta pertinet ad officium sacerdotale
 non in omnes sacerdotes prout predicant.
 sed solum qui ad hoc officium fuerint
 instituti. ex de here. cum ex inuincio.
It nec sacramenta ministrare nisi
 quibus data est cura animarum vel quibus
 commissum est ab habentibus curam. vt in
 cle. religiosi. de pui. **B.** Sacerdo-
 talis ordo liberat a fortuna a serui-
 li vel ascriptione. vt. s. ordo. 1. s. an-
 te. **Ad** materiam quoque sacerdotis sa-
 cramentorum. s. eucharistia. 3. et supra conuersionem
 et super confessionem. 3. **It** confessionis ce-
 latio. **It** pessor. 1. et 2. **It** missa. **It**
 ordo cum omnibus ibi tractatis. **It** 3. pe-
 nitentia. 2.

Sacramentum

quod est R. quatuor diffinitiones in-
 ueniunt. Una est nigrum signum. Sa-
 cramentum est sacre rei signum. Altera est
 Aug. de doctrina christiana. Sacram-
 entum est invisibilis gratie et visibilis forma. Et
 huic addit nigrum signum sic vt ei simi-
 tudinem gerat et causa existat. Tertia est
 eiusdem Aug. Sacramentum est illud in quo
 tegumentum rebus visibilibus divina virtus se-
 creta salutem operatur. Quarta est Hu.
 de sancto victore i li. de sacris sic. Sa-
 cramentum est male elementum extrinsecus oculo
 lis suppositum. ex institutione signans.
 ex similitudine representans ex consecratione
 aliquam invisibilem gratiam transferens. Et fm
 Th. et Pe. in. 4. dist. 1. i sacris aliud
 est sacramentum in. vt i baptismo ablutio
 sub forma verborum. aliud est sacramentum et
 res sacra. vt i baptismo character. ter-
 tium quod est res et non sacramentum. vt gratia siue
 vltima effectus sacri. A. Idem i su. li. 3.

ti. 24. q. i. Et idē ē sacm̄ r res qđ
signū r signū. cū sacz sit sacre rei
signū vt p̄tactū ē. B. r qđ de sba
cuiuslibz sacri none legis nēcio sūt
tria. s. mā vt elemētū forma. s. vbi r
intētio mīstri copulans formā ma
terie. Mā fm̄ Aug. Accedū vbum
ad elemētū r sit sacm̄. i. q. i. dīra
he. A. Regit et intētio sacm̄ in
stauent. s. xpi. vt sup̄ eucharistia p̄
mo. §. 7. in addinone. B.

1. **Q**ue sunt sacra necessitat. B.
fm̄ Ray. qnqz videlz baptisim⁹ cō
firmatio. eucharistia. pnia. r extre
ma vncio. Et dicūt eē necitatē qz
sūt i p̄cepto r tūt qlibet ad ea susci
piēda. p loco r ipe. Reliq̄ duo sa
cra sūt volūtāt. s. ordo r mīmonī
u3. Et de his oib⁹ h̄r plen⁹ i suis
ppis vocabul. A. Idē i sū. e. ti. q.
4. B.

2. **Q**uis ē effectus sacroz. B. fm̄
Ray. At talia sint cuiuslibet q̄lis ipe
accedit. i. q. i. dñs declarauit. Mā r
scā malis obesse p̄nt. de p̄se. di. 2. r
scā. i. Cor. xi. Qui māducat r bi
bit indigne r ē. A. Apernus dic q
hōis sūt ad salutē r male accedēti
b⁹ ad p̄dmonē vt i sū. eo. ti. q. 5. B.

3. **A**trū sacra debeat p̄ferri pecca
torib⁹. B. Mō. 95. di. illd h̄ f3 Ra.
intelligendū ē de pctis manifestis.
Mā pp occulta pctā nō p̄nt alicui
sacra negari nisi p̄ amonitōnē se
cretā vel publicā sacra in gnālī de
p̄se. di. 2. n̄ phibeat. A. Idē i sū. dcā
q. 5. B. Existēs at i pctō mōtali sū
occulto siue manifesto mortaliter
peccat recipiēdo sacra. di. 40. m̄
ti di. 25. illud. A. Idē. c. n̄ videbit
h̄r i bi. sed h̄r. 95. di. B. xi. q. 3. au
di. A. Lō. Tho. r Pe. vt i sū. li. 3.
u. 22. q. 2. ad si. B. Similr r mīster

sacri existēs i pctō mortali tractās
sacra i suo ordine mortaliter pec
cat. vt. s. ordiat⁹. i. §. 2. r vide. §. 5.
pe. in si.

4. **A**trū sacra p̄nt iterari. B. Tria
sacra nō p̄nt iterari. s. baptisimus
ordo r cōfirmatio. l. q. i. qđ dā d
p̄se. di. 5. dictū. r. c. de hoie. Nulli
n. sacro faciēda ē iniuria qđ dī fieri
qn̄ nō uerādū uerat qđ p̄ia collatō
n̄ valuerit. i. q. i. sacra. de p̄se. di. 3.
c. ostendit. In collatōe enī cuiusli
bet p̄dcōz trū ipm̄it character aie
qđ p̄ mortē nō pōt ab ea separi.
Un̄ ē si q̄s resuscitaret nō ēct reba
p̄u3 adus aut recōfirmād⁹ aut reō
dinādus. Sec⁹ i alijs q̄tuor sacris
3. q. 7. licite. r. l. q. i. qđ dā. A. Idē
i sū. li. 3. ti. 24. q. 6. B. Un̄ r Aug.
notauit qđ Lazar⁹ p̄ suā resuscita
tione nō potuisset repetere vxorē
suā. nec illa illū. Sz si vellēt iungi
oporteret qđ p̄herēt d nouo. Et sic
iterari pōt mīmonīū. eucharistia
pnia r extrēa vncio. vt r hic i sin
gulis eoz loci dī. A. Idē i sū. e. ti.
q. 51. Et addit qđ talis contrahens
post resurrectionē n̄ esset bigam⁹
qz non diuideret carnē suā ppter
h̄ in duas fm̄ eundez Aug. Con.
Pe. vt patet ibi. B.

5. **Q**uid cū dubitat an aliq̄s rece
perit baptisimū vel aliud sacz. B.
Debet iterari sub cōditiōe vel p
similē modū qui dictus est de bap
tismo sup̄ baptisim⁹. 4. §. anpe. Mā
nō intelligit ueratum quod nescit
esse factum de p̄se. di. 1. solēnitates
r de p̄se. di. 4. si nulla ex d̄ presby.
nō bap. veniēs. A. Idem i sū. e.
ti. q. 38. qñ dubitat etiā circa ali
qd substantialiū sacramenti. vide
licet de forma vel mā vel intētiōe

6 ministri fm Tho. et Ray. **B**
Quibus ministris sacra sint p
 ferenda vel recipienda. **R.** Sacra
 mentū cōfirmationis a solo epō et
 sup cōferri pōt. de conse. dis. 5. ma
 n. et c. nouissime. et c. vt ieiunius.
 Silt et sacm ordinis saltē sacri.
A. Nam non sacros cōfert qñq
 ēi abbas. et s. abbas. in pncipio.
B. vt. s. ordinator. s. s. Similiter
 et pnia solēnis. nisi aliū necessitas
 iducat. dis. 50. in capite. 16. q. 6. c.
 si. Alia vō sacramenta a sacerdo
 ubus conferri possunt. et si refert
 a quo sacramenta conficiantur vel
 conferantur. s. bono vel malo. et
 excōicato vel degradato vel here
 tico dūmodo in forma ecclesie.
A. s. quo ad essentiam sacramēti
 sed bene refert quo ad effectus. vt
 in iuribus allegatis. et hic sequit.
B. Peccant tñ qui indigne confi
 ciunt. et qui recipiunt ab hereticis
 degradatis symoniacis vlschisma
 ticis. excōicatis seu notorijs forni
 catoribus. pter baptismum in ar
 ticulo mortis. dis. 31. s. verū. 1. q. 1.
 sacramēta. et c. sicut fieri. **A.** Im
 mo in articulo mortis dū dñ sunt
 alij ēi a notorijs fornicatoribus
 coio recipi pōt. et p pñs etiam pe
 nitētia s3 a pñtis ab ecclesia solus
 baptismus. 31. dis. 5. porro. Et d
 hoc aliqd clarius. s. clericus. 3. s.
 1. in additione. **B**

7 **Q**uod sacramētū sit excellenti
 us. **R.** Baptismus excedit alia
 ratione efficacie. de pse. dis. 4. per
 baptismū. **A.** vīrute ei⁹ dimittit
 oīa peccata quo ad culpā et q ad
 penam. neq3 est necessaria alia pe
 nitētia. **A.** Facit de pe. dis. 7. null⁹
B. Itē quia est ēi fundamentum

aliop sacramētor. iet de pñby. nō
 bap. veniens. Eucharistia autē ex
 cedit rōne dignitatis et sctitat. de
 conse. dis. 2. nihil. Confirmatio at
 excedit ratione conferentis quia
 confertur a solo epō. sicut etiaz sa
 cer ordo. vt in pcedenti. s. dicif.
A. Matrimonij vō excedit ratione
 significatiōis. quia significat cō
 iūctiōē xpī ad ecclesiaz p vniōē
 dine et humane nature. et d biga
 debitū. Unde vñsus. **A.** Maior i effe
 ctu baptismus corp⁹ in esse. Con
 iugium signo maiori crismia mīst
 stro. **A.** Idem i sum. eo. n. q. 138.
 fm Ray. et glo. et Tho. **B**

Sacrilegium

quid sit. **R.** Sacrilegium
 est sacre rei violatio vel vsurpatō.
 Et dī sacrilegiū qī sacrilegium. i.
 sacrū ledēs. **A.** Idem i sū. l. 1. tit.
 13. q. 1. fm Ray. et Tho. **B.** vel sa
 crū legēs. i. furans vel diripiens.
Quob⁹ modis pmittit sacrilegi
 ſū. **R.** fm Ray. Cōmittit qñq rō
 ne pñone. vt cū q3 vberat clicū vt
 rapit monialē. **Q**ñq rōne loci vt
 cū violat imunitatē eccleie vel cim
 terij. **Q**ñq3 rōne rei. vt cū res sa
 cra vñ sacro vsui deputata vsurpa
 tur. Et h subdiuidit sic Sacrilegi
 um cōmittit auferēdo sacra de sa
 cro. vñ n sacra d sacro. l. sacra de n
 sacro. 17. q. 4. q. 4. **L**arge tñ q3
 dī cōmutere sacrilegiū ēi multiplici
 ter. At trasgressor iuris publici q
 pñsit i sacris sacerdotib⁹ et mgra
 tib⁹ dis. i ius publicū. Itē q articu
 los fidei et pcepta vel phibitiōes
 dei negligēdo vñ nesciēdo violat
 et offēdit. **Q**d itelligēdū ē f3 Th.
 qñ legē dī ipugnat vt hētic⁹ et blas

sem. q. qdē ex hoc q. deo n̄ credit
iurrit infidelitatis penā. Et ex h̄
nō. q. q. dīne legis vba p̄vūt sacri
legiū iurrit. **A.** Hoc verū fm ac
ceptionē specialē gnālū in loquē
do pōt intelligi de oi pctō f3 **Al.** t
i sū. eo. ii. q. 2. **B.** Itē q. disputat d
iudicio p̄cipis v̄l iudicat. t h̄ ni
si euidēt p̄staret illud eē d̄ deuz.
Et dico disputat reuocādo i dubi
um. Sec^o si p̄p̄ maiorē discussio
nē. **A.** i. intelligētiā. Et hoc sūt d̄cī
glo. Ray. vi in d̄cā. q. 2. **B.** Item
q. publica officia cōmittit iudeis.
De p̄dic^o casib⁹. 17. q. 4. §. q. at. t
c. nemini. t. c. cōstūu. Itē q. quā
cūq; rē ecclie retinuerit vel acce
pit p̄ ei⁹ volūtātē. 1. q. 2. nulli lice
at ignorare. **A.** Cō. p̄dictis **Th.**
t **Al.** i dicta. q. 2. **B.**

C. Scdm quā speciē sacrilegiū ē
maius penā. **R.** fm **Th.** fa. fe. q.
99. Tanto sacrilegium est graui⁹
quanto res sacra in quam peccat
maiorē obtinet sanctitatē. An si sa
crilegiū cōmittatur p̄tra p̄sonam
vel sacri locū. graui⁹ ē p̄tra p̄sonā
q̄ p̄ sacri locū. q. scitas loci ordi
natur ad scitatē hoīs. Itē h̄ tanto
sunt grauiora quāto p̄sona vel lo
cus sunt sanctiora. Si vō sacrile
gium cōmittat circa alias res sa
cras. tūc diuersos h3 grad⁹ fm dī
uersitatē sacrarū rep. iter q̄s sūmū
gradū obanēt ip̄a sacra q̄b⁹ hō sci
ficat q̄z p̄cipuum ē eucharistie sa
c̄m q. p̄tinet ip̄s xp̄s. t iō sacrile
giū q. cōtra h̄ sac̄m cōmittit gra
uissimū est inter oīa. Post sacra
aut fm locum tenēt vasa p̄secrata
ad sac̄orū suscepcionē t ip̄e inia
gines sacre t sanctiorū reliq̄e. in q̄
bus qdāmō ip̄e p̄sone scōrū x̄ne

rant vel dehonozā. deinde ea q. p
tinent ad ornamentū ecclie v̄l mī
nistroz deide ea q. sūt deputata ad
ministroz sustentationē siue sint
mobilia siue imobilia.

Que pena sacrilegij. **R.** Si in
iuria atrox fiat persone eccliaſtice
fm leges est pena decapitatio. **C.**
de ep̄s. t cle. sigs i hoc. **Al.** vō iu
dicis arbitrio reseruat. p̄ q̄litate p
sone rei. ip̄s t loci. ff. ad. l. iul. pe
cu. l. lege. §. 1. t. l. sacrilegij. **A.** pu
nitur etiam sacrileg⁹ v̄lmo sup
plicio fm leges. q̄n. s. sac̄i p̄ leges
p̄fugientū ad ecclia. vi. s. emuni
tas p̄fugietū. §. 2. **B.** Scdm cano
nes duplex ē pena. Una ē sp̄ualis.
s. excoīcatio. Mā p̄ sacrilegio i p̄
sonā eccliaſticā cōmissō ē maior
excoīcatio ip̄so iure. **A.** 17. q. 4. si
q̄s suadēte. t ex de sen. exco. n̄ du
biū. **B.** Pro sacrilegio vō i reb⁹
est minor excoīcatio. **A.** facit. 17.
q. 4. si q̄s domū. ibi. Donec i p̄uē
tu amonitus legitime satisfaciāt sci
at se coione eē p̄uatiū. Si vō p̄
secūdā t tertā p̄uētiōē corā ep̄o
satisfacere detractauerit. sacrilegij
piculo ab oib⁹ obnoxio teneat. ita
vt fm ap̄l3 nemini fidelitū misceat
B. Et aliq̄b⁹ casib⁹ ē maior v̄l cū
q̄s incendit vel frangit. vi. s. abso
lutō. l. §. 2. v̄. 2° est de eo. t supra ex
coīcatio 4°. Alia est pena pecunia
ria. 17. q. 4. sigs i arrio. t. c. sigs p̄
tumax. t. c. q̄s. inuentus. t. c. si
q̄s deinceps. **A.** Idē nō. in sū. eo.
ti. q. 4. fm Ray. t **Th.** t **Al.** **B.**
In q̄b⁹. c. diuerse ponit pene pe
cuniarie q̄ fm quātitatē criminis t
locoz cōsuetudines ifligēde sūt.
A. h̄ sūt d̄cī glo. Ray. vi in d̄cā.
q. 4. vbi ē dicitur fm **Al.** q. hec

pena pecuniaria h̄ ē arbitraria. **B**

Agittarius.

Atq̄ liceat vni arte sagittarioꝝ vñ balistarioꝝ. **R.** Pñt xpiani h̄ officiũ exercē p̄ paganos ⁊ si dei p̄secutores. p̄tra xpianos aut ⁊ catholicos n̄. ex eo. c. vnico. **Di** cū tñ qdā q̄ i bello iusto possit licite h̄ officiũ exerceri ē cōtra xpianos. quia in tali bello vt dīc̄ **Alu** g' vtrum apte q̄s pugnet an ex in fidijs nihil ad iusticiam interest. 23. q. 2. dñs. 2. q. 8. ⁊ p̄idem. **A.** Idē i sum. l. 1. 2. u. 4. q. 1. fm̄ **Ray.** **Hoff.** **Hoffi.** ⁊ **Ber.** q̄ vident hoc tenē q̄ in bello iusto liceat vñ balistis etiam contra xpianos. **B**

Que ē pena exercitū arte i paz modo. phibito. **R.** Pena eoz est q̄ sub anathemate. phibēt. ex eo. c. vnico. i fi. Et dicūt qdā q̄ vbi cū q̄s exprimit talis forma t̄boꝝ. s. s̄b anathemate vñ s̄b pena excōicatiois ē canō late snie. ⁊ excōicatio ē q̄ p̄rafecerit. dñs. 63. salomnitae **Alij** dicūt q̄ h' mōi vba nō hñt vñ nisi cōminatōis. vt. **L.** cōminatio nes epl̄as. l. i. Et hec opinio verior est. Unde nō sunt excōicati sed excōicadi. **A.** De hoc dictū est. s. excōicatio. l. 1. §. 4. i adduōne. **B.** De faciētib' ⁊ vēdētib' balistas vide. s. negotiatio. §. 5.

Auctorū cor

pora vide. s. relique ⁊ cor pora sanctorum.

Sarracenus

Sarraceni dicunt q̄ nec no uū nec ver' recipiūt testamētū. qui n̄ ab **Agar** ancilla **Abrahe** d̄ qua

ortū sūt voluerūt se noiare. s. pñt a Sarra. vxore libera sarracenos se appellauerūt. Et iter eos s̄ qdā samaritanī a Samaria ciuitate ⁊ puincia q̄ receperūt solū qnqz libros **Boysi** alios respuerūt. **A.** hoc fuit dictum **Ray.** vt in sū. l. l. u. 4. q. 2. **B**

Xpiani qui deserunt sarracenis phibita vel eis fauent s̄ xpianos excōicati sūt vt hēs. s. absolu. l. 1. §. 3. circa fi. Et adde q̄ tales xpiani si capiant. sūt fui capitiū. ex. d̄ in deis ita q̄rūdā. ⁊. c. ad liberadā. Et nō hic q̄ **Mico.** 4. i qdā exua. q̄ incipit. **Olum** cām in gnālī. statu it ⁊ innotauit q̄ nulli arma. eq̄s ferrū. lignamīa. victualia ⁊ alia q̄ cūqz mercimonia in **Alexandriā** vñ alia loca sarracenoꝝ ire egypti deferre vñ mittere seu de suis portib' vt eis. deserāt ex̄here vñ ex̄hi p mittere. aut eis al' auxiliū vel fauorē p̄stare p̄sumāt. al' sū i excōicati ip̄o facto. nec pñt absolui nisi tantū de bonis. p̄p̄ijs i tre scē s̄b fidū p̄uertendū excoluerit quātū ad p̄tes p̄dcās detulerit vel miserit aut deferri. vel de suis portib' deferēduz eis extrahi p̄miserit. Et mib' **lomin'** si capiāt sūt fui capitiū. Et sile statuit de oib' tris **Soldano** subiect. Et addit q̄ p̄ter p̄cās p̄dcās sint p̄p̄mo ifames ⁊ itestabiles ita q̄ nec testari valeant. nec aliqd ex alieno testamēto p̄cipere nec ex testō vñ ab itestato succedē. nec admitti ad publica officia. ⁊ oēs actus legumi sūt eis penit' interdicti. ⁊ postq̄ d̄ h̄ p̄stiterit debēt publice demiciari. ⁊ oia eozū bona ad fiscū deuolui. **Hec** i p̄dcā decre. **Que** tamē intelligebatur re

notata p problemum sexti. sed ta
me post factum sextum. isra annu
papa Bon. facius innotauit eam
i quadā extrauagi. q̄ incipit. Con
tra illos. Post hoc Clemēs q̄nr
et innotauit. et pape absolutionē
preterq̄ i mortis articulo reserua
uit i extrauaga. q̄ incipit. Alia mē
tis. De treugl obseruandis enam
sarracenis. vide. j. treuga.

2 **U**trū rit⁹ gentiliū siue pagano
rū sint tolerandi. R. fm. Tho. fa
fe. q. 10. Et ecclia ritus et festa iu
deorū agi toleret. ritus tñ gentiliū
nō toleraret. nisi forte pp scādālū
uitandū. vel scisma siue dissidium
vel h⁹mōi malū sint aliqn ad ips
tolerandi ritus paganoꝝ vel etiā
herencoꝝ. A. et sic aliqn ecclesia
tolerauit. vt in sum. eo. ti. q. 15. B.

3 **U**trū liceat furare xpianos qui
detinent a sarracenis. vl̄ liceat eis
xpianis detēns furari aliquid sar
racenis. hēs. s. furtū. s. p̄li. et vlt.
Quo et debeant ad fidē induci re
quire. s. iudeus. 3. s. 1. Itē de ser
uis sarracenoꝝ dic sicut de seruis
iudeoꝝ. s. iude⁹. fo p totū. A. qz
alij isideles et heretici phibēt ha
bere seruos xpianos sic et iudei.
L. ne xpia. mā. i rubro et nigro. B.

4 **S**arraceni i terris xpianorū non
sunt pmitēdi facere publicā iuo
cationem de noīe machometi. ne
qz pegrinatōes ad aliquē ipsoꝝ
tanquā ad sanctū. vt i cle. cedit ex
tra eo. Atz at liceat vii habitu is
deluū. vide. s. apostasia. 2. s. fi.

Satisfactio pōt in
duplīciter. Ano mō q̄ sit ho
mini. s. cum satisfuit ei de eo qd̄ q̄s
illi tenet. et de hac sufficiat q̄ dicta

sūt. s. restitutio p totū. et hic. j. s. 9
Alia est satisfactio qua satisfuit deo
de peccatis. et de hac nunc dicen
dum est.

Quid est satisfactio. R. secundū
Aug. Satisfactio ē causas pctōꝝ
excidere et earū suggestiōib⁹ adi
tū nō indulgere. A. Hoc habet de
pe. dis. 3. satisfactio. B. Scdm̄ vō
Ansel. li. 3. cur de⁹ hō. Satisfacere
ē deo honorē dūm reddere. Istas
diffinitiones exponens Pe. i 42
dis. 15. dic̄ sic. Satisfactio curat pec
cata p̄terita recōp̄sando. et p̄f
uat a futuris cauēdo. Et ideo per
actum p̄mū diffinit ab Anselmo
cum dicit deo honorē debui. s. q
p̄ p̄mū ablat⁹ fuerat reddere. Sz p
aciū scdm̄ diffinitur ab Augu. s.
causas excidere et c. p̄ q̄ sit p̄fuatō
a futuris. Et vocat causas. s. intrin
secas radices ex peccato relictas.
Suggestiones vō vocat oppor
tunitates extrinsecas. vt temp⁹. locū
et h⁹mōi. A. Idē i sum. li. 3. ti. 34.
q. 101. Ricar. vō. 15. dis. 4. sen. sic
dic̄. Satisfactio ē pillata iniuria
volūtaria recōp̄satio i iusticie
eq̄litate cū p̄posito nō cōmitēdi no
uā iuriā. Volūtaria dī. qz al nō ē
ex caritate nec meritoria. d̄ pe. di.
7. null⁹. Scdm̄ iusticie eq̄litate dī
qz nisi fiat fm̄ debui iusticie nō ē
ad vitā validā. d̄ pe. dis. 5. falsas.
et c. fratres. Cum p̄posito et c. dī
quia al nō est p̄nia sz derisio. d̄ pe.
dis. 3. i rrisor. B.

Utrūz homo possit satisfacere
de vno pctō sine alio. R. fm̄ Th.
in 42 dis. 15. Mō. Mā oportz qz ta
lis sit modus satisfactiōis q̄ cope
rat ad tollēdā offensam. Offense
aut ablatio est amicitie restitutio.

Et iō si aliqd sit qd amicitie restitui-
tione ipediat et apd hoies satisfac-
tio esse n̄ pōt. Cū ergo qdlibet pec-
catū ipediat amicitia caritatis que
ē hois ad deū. impossibile ē qd hō d
vno pctō satisfaciāt alio reitio. sic
neq homini satisfacere qd p alapa
sibi data se ei psterneret. et aliaz si
mul daret. *A. con. De. vt in sum.
co. ii. q. 102. B.*

3 *C*ū satisfactio fieri debeat per
opa penalia. *R. fm De. i. 4. sent.
dis. 15. Sic. q. p talia opera sit solō
emende debite. p offensa pterita et
su pseruatio a futura offensa. Pe-
ne ei. medicine qdā it vt dic pbs
fo ethicoz. Et qdē qn pena satis-
factoria idicitur pp emendaz cul-
pe pterite. sic maiori culpe maior
debet pena. Qn vō idicit pp cau-
telam culpe future. sic aliqui et mio-
ri culpe maio imponit pena vipu-
ta i iuvene fornicate q̄ i sene. Quā-
tis ei senex magis peccet in iuue-
nis idiget fortiori retrahente. Idē
*Tho. ca. dis. A. Idē in sum. eo. iii.
q. 103. et se. B.**

4 *C*ū qbus opibus p̄sistit satisfac-
tio. *R. fz Ray. In tribus. s. in ora-
tione. ieiunio et elyna. In prio p̄ su-
pbia. In fo pira carnis p̄cupiam.
In terio pira auaritia. An Tho.
12. Bōa ē orō cū ieiunio et elyna. Et
vt ait *De. ad has reducūt omēs
alie satisfactōes. Mā vigilie pegri-
natōes. discipline. abstinentia. et oia
opa carnis abstinentia reducūt ad
ieiunū. Opa aut misericordie cor-
poral ad elynā. Opa vō misericō-
die spūalis ad ofonē. A. Velius
diceret opa spūalia. Nec ei redu-
cūt ad ofonē fm *De. et in sum.
eo. ii. q. 105. vbi hec oia notat. B.***

Et p ieiunū ordiat hō i seipso. per
elynā ad pximū. p ofonē ad deū.
Itē sit satisfactio de bonis exte-
rius p elynaz de bonis corporis
p ieiunū de bonis aie p ofonē. *A.
Addit Ray. Pōt et dici qd satisfac-
tio p̄sistit i duobus. s. i largitōe elyē
et carnis maceratōe. Et tunc secun-
dū glo. eius sub carnis maceratio-
ne comprehenditur et oratio. vt in
d. q. 105. B.*

Qualr elynaz largitio sit satisfac-
toria. *fm Tho. i. 4. dis. 15. Illaz
elynaz largitio ad quā qd al tenet
non ē pars satisfactōis s̄ pambu-
lū ad ipam. Ille vō elemosyne ad
quas qd al n̄ tenet p̄nt esse satisfac-
torie tuz sint opa bona et pēalia.
qd̄ exigit ad opus satisfactorium.
A. Idem in sum. eo. ii. q. 106. Bo-
nauentura vō sup eadem dis. 15. di-
cit qd h̄ ē vez de rigore iusticie. qz
nō videt satisfactoriū id ad quod
qd al tenet. s̄ credit qd diuine mi-
sericordie benignitas tāta ē qd to-
tum acceptat et quasi p nullo sal-
uat nos. B.*

6 *C*ū flagella qbus a dño in hac
vita flagellamur sint satisfactoria.
*fm Tho. in. 4. dis. 15. Si flagel-
la fiant aliquo mō ipius patēis i
p̄um. s. ea acceptat ad purgatio-
nē peccatoz eis vtens patient. sic
rationē satisfactōis accipiunt. Si
aut patiens eis p impatiētiā oio
dissenat. tunc nō efficiuntur aliq
mō ipius. et ideo n̄ habent rōnem
satisfactionis. sed vindicanonis.
A. Idem in sum. eo. ii. q. 109. B.*

2 *Q*uid sit magis satisfactorium
an elyna vel ofo vel ieiunū. *fm
Tho. vbi. s. Elemosyna includit i
se ofonē et ieiunū. duplici rōne. p*

mo quia elemosyna euz cui dat
 stuit dñtorē ad orādū ieiunādū
 ⁊ ad alia bona que pōt faciendū
 p eo q dñt. sō qz elemosyna pp
 deū data ē quasi qdaz oblato dō
 facta. Unde pbs dicit 4.º ethicozū
 q bona hñt aliquid simile deo sa
 cramenti. Oblatio autē ipse deo facta
 vim ofonis hz. Itē in qñtum bōa
 exteriora ad corporis pseruatōez
 ordinantur. subtractio exteriorū bo
 norū per elynam quā virtute con
 tinet ieiunū quo maceratur corp⁹
 Silt ēi ofo virtute pmet ieiunium.
 qz extensio itellecius ad deū nobi
 litatem corporis parit. An elyna
 ppletius hz viz satisfactōis q ofo
 ⁊ ofo q ieiunū. Et iō dñ. j. Thim.
 4. Corporalis exercitatio ad modi
 cum vtilis ē. pietas autē ad oia va
 let. Et pp hoc elyna magis idicif
 vt vniuersalis medicina peccati q
 alia. Luc. xi. Date elynam ⁊ oia
 munda sñ vobis. Daniel. 4. Pec
 cata tua elēosynis redime. Et Th.
 4. Elyna ab oi pñō liberat. A. Jō
 i sū. eo. ii. q. 124. B.

8 **C**ur restō sit ps satisfactōis. rñ.
 fm Pe. i. 4. dist. 15. Aliqd pōt dici
 ps satisfactōis duplicif. Ano mō
 oē illud qd ad debitā satisfactōem
 exigitur. ⁊ sic restitutio ē ps satis
 factōis. Alio mō illd solū i q consi
 stit satisfactio. ⁊ sic restitutio non
 ē ps satisfactōis. qz restitutio dicit
 mī cessatōez ab iniuria s3 ē fundamē
 tum ⁊ quasi pambulū ad satisfac
 tōez. A. Idē isum. eo. ii. q. 124. B.

9 **C**ur vn⁹ ab alio possit satisfac
 re. rñ. s3 Pe. vbi. 5. Duplex ē effe
 ctus satisfactōis. An⁹ solō debiti
 pñō pcedēnū. Ali⁹ excusio cā
 rū pñōz sequētiū. Et qdē quo ad

hūc s3 effectū pstat q vnus p alio
 n pōt satisfacere. Quāti sō ad pñi
 mū distinguēdū ē. qz si qz ipotens
 ē p se satisfacere tūc ali⁹ q ē i cari
 tate pōt p eo satisfacere. sicut ē cō
 fiteri. vi. 5. cōfessio. i. 5. 6. Si sō ē
 potēs tūc o3 q ipemet satisfaciat p
 seipso. Pōt m iuuari p aliū. Et ad
 dñt hic Tho. q ē si sit potēs alius
 posset p eo satisfacere. s3 n ē pñit
 iēdū vt aliqz p alio satisfaciat nisi
 dñct⁹ aliqz appareat i penitente
 vel corporalis p quē ipotēs sit ad su
 stinēdū. vel spūal⁹ p quē nō sit pñ
 ptus ad porādū pñiaz. A. Et hoc
 cāu ei pñia n vī pdesse nisi animū
 paratū habuēt ad faciēdū qd sibi
 a sacerdote i pñia iuste fuerit iunc
 tū. qz ad h obligat. ē d pe. ⁊ re.
 ois. Itaz pfecta pñia cogit pecca
 torē oia libetier sufferre. de pe. di.
 i. pfecta. Jō clario: vī snia Pe. q
 ē pñit sñ cū dñō Tho. i sū. eo. ii. q.
 129. Nā necē est q hō rēcognoscat
 pctz suū saltē p aliqū actū satisfac
 tōis exteriori. al⁹ n vī i vītare dōle
 re. vñ ⁊ Johel. 2.º dñc dñs. Cōuer
 timini ad me i toto cord vfo i ieu
 nio ⁊ fletu ⁊ plāctu ⁊ c. Ad h ē fa
 ct d pe. di. i. n suffic. An ⁊ Ricar.
 sup. 4. sen. dist. 15. di. q i lege cōi s3
 oēs nūqz dimittit actuale pctz mō
 tale sñ aliq satisfactōe. qz semp ad
 h regrit act⁹ penuēdi. i quo pñi
 palior pars satisfactōis pñit ⁊ q
 d lege cōi p mortali actuali euz sa
 tisfactōe meriti xpi regrit aliq sag
 factio penuēng n pp impfectiōem
 meriti xpi. s3 qz deus vult ⁊ ppter
 sui honorē ⁊ nřz bonū vt p his q
 voluntate ppa pñitūm vel omittū
 m voluntate ppa satisfactōez aliquā
 faciam⁹. Itē Scot⁹ sup. 15. dist. 4.

sen. idem sentit subdēs. Si arguis
Cōritio pōt delere qdēq; pēna
igī p nullo corūdet alia satisfac-
tio ppa. Mō seq; q; pūitio inclū-
dit aliquā satisfactōez saltem i vo-
to. 7 l; qūq; sit itēsa ita q; suffici-
at 7 satisfaciāt p tota pena. pcep-
tū tñ de pena iūgēda n̄ ē irratiōa-
bile. q; pūitio n̄ ē nisi satisfactio p-
ticularis. pcepta vō generalia dāt
pp remedia generalia. 7 fm illas
pūitōes q; iueniūtur i hoibus vt i
pluribus.

10 **C**etrū satisfactio possit fieri per
opa ex caritatē facta. rñ. fm Tho.
7 De. vbi. s. Mō. nā satisfactio ē
amōtio offense 7 restitutio amici-
tie. Mōc aut nō pōt fieri sū grā 7
caritate. Unde. l. Cor. 13. Si distri-
buero i cibos paupēz oēs faculta-
tes 7 ē. caritatē aut nō habuero nī-
hil mihi pdest. Talia enī opa non
sunt accepta deo. 7 l; hō n̄ hēat cō-
tūdinez q; sit in caritate 7 p pñs
certius esse n̄ possit de satisfactioe
pp qd dī. Eccl. 5. De ppnam pec-
cato p noli esse sine metu tñ suffi-
cētimdo pabilis pēciure. A.
Nam glia nra hec ē testimonium
pseie nre. 7. Cor. 1. Et idem qd h
notat i sū. e. ti. q. 130. Et addit De.
q; satisfactio ē n̄ pōt fieri per ope-
ra in caritate inchoata s; n̄ pfecta
q; n̄ pōt esse aliqd opus meritorū
sine intentōe bona. Mōc aut bona
intentio nō pūitūat nec fm actum
nec fm habitū. Item q; illud qd
sit i pēto opus mortuū ē. vt in sū.
eo. ti. q. 131. B.

11 **C**etrū satisfactōez iūctā s; i pec-
cato mortali expleiā necesse sit ite-
rare rñ. fm Tho. vbi. s. Aliq; satisf-
factōes sūt ex gbus manet aliq; ef-

fectus in satisfactiōibus etiā postq;
actus satisfactōis trāsijt. sic ex ieiū-
nio manet corporis debilitatio. 7
ex elemosynis largitis substantie
diminutio. 7 sic de silibus. Et ta-
les satisfactiones i peccatis facte n̄
o; q; iterent q; ad illud qd de eis
manet p pñiam sequentes accepte
sunt. Satisfactōes aut q; non relin-
quūt aliquē effectū in satisfaciente
postq; actus trāsijt oportet q; iterē-
tur. sicut de orōne 7 silibus. Act.
aut iterior. A. i. dolor de pēis. B.
qui totalr trāsijt nullo mō viuifica-
tur. sed o; q; iteret. Idem Al. Ad-
dit aut vbi. q; talis tenet ad suscipi-
ēdam postea pñiam siue satisfactō-
nem. non tñ ē ei iponenda pñia tā-
ta quanta si nulla fuisset imposita.
q; psumēdū ē q; pp illa imuncta q;
fecit l; extra caritatē dñs maiores
pūitōne ei dederit. A. Iste vbi. vñ
sentire q; pñia i pēto mortali facta
sūt idifferenter iteranda. sed q; pp
rōnem ab eo dictāz possit dimiui.
De. ē videtur sentire q; similiter
sūt iteranda. vt in sum. eo. ti. q. 132.
vbi fm eum dī q; satisfactio i mor-
tali pēto facta p sequentē pñiaz n̄
incipit valere. q; talia opa a carita-
te non sunt elicita nec impata. 7 iō
ab ea nō viuificātur. Idēz Ricar.
is. dis. 4. sen. q; ē non vñ approba-
re quo ad hoc dñiaz qualitatis re-
rum de quibus sit satisfactio dicēs
q; cum deus bonoz opēz nostro-
rūz non exeat. opera hoīs non ac-
ceptat tāq; remuneratōe digna vñ
satisfactio nisi acceptet operatē.
Unde 7 Gen. 4. prius dī. Respe-
xit dñs ad Abel. 7 postea subiū-
gitur. 7 ad mūera eius. demōstrā-
do acceptionem munerum ex ac-

ceptione persone. et reprobatores
ex eius reprobatione. ut etiam di-
cit Aug. in li. de pnia. et de pe. dis-
S. consideret. ibi. Semp offerat do-
mentum et. Ad h. et. i. Cor. 13. ibi.
Et si distribuero in cibos pauperum
omnes facultates meas et. Sco-
tus hoc super eadem dist. dicit quod ista
sententia videtur nimis dura pro peccatores. et
ocasio maioris obliuionis. Si ei
iste hodie vere penitens et humiliter
recipiens satisfactionem puta ieiunium
trium dierum cras recidit in mortale
et de illo non penitens hoc die ieiunat quod
sibi ipse posuit. si dicat quod ieiunium
istud secunde diei non est aliqua sa-
tisfactio exterior. magna occasio est
inducendi istum iam lapsum ut secun-
da die non ieiunet. et per consequens
ad nouum peccatum mortale. quia
transgrediendo primum illam a sa-
cerdote receptam videtur peccatum mor-
taliter cum sit transgressio precepti
ecclesie et vicarii dei in isto actu. Ex
hoc posset formari talis ratio. Si prius
lapsum et ante penitentiam nouam non exequi-
tur satisfactionem primum sibi ipse posita
peccatum mortale nouo peccato. Igitur
si exequitur bene facit. quod facit
actum obedientie. Sed hoc non fa-
cit nisi in quantum illud est sibi ipse posita
ut pars satisfactionis. ergo. Dico igitur
suum iudicio quod qui se vere pe-
nitet et recipit penitentiam vel satisfac-
tionem per dignam sibi ipse posita ab ec-
clesia clauem non errante. quantumcumque
postea recidit. nunquam tenebit nisi
ad illam unicum satisfactionem imple-
dam. et si eam impleat in caritate
melius est quod non tamen soluit penam sed
est meretur gratiam. sed si impleat eam
voluntarie extra caritatem soluit
penam sed non meretur gratiam. Si autem

ipsa ab eo extra caritatem exigat.
soluit quidem penam licet ipse non sol-
uat. et in primo quidem est satisfactio sim-
pliciter. quod reconcilians et placans.
In hoc autem est satisfactio quod voluntaria
redditio. sed non simpliciter. quod nec
reconcilians nec placans. In 3. autem
est satisfactio ultra quam non exigitur
ulterior pena. Ex hoc sequitur quod si
magna preter satisfactionis imposita
te quis fecit extra caritatem non est
iterato imposita penam seu satisfac-
tio pro primo peccato de quo penitentiam
expleuit in peccato mortali et post
hoc penitet quod de peccato satisfecit. sed
extra caritatem. sed tamen de nouis pec-
catis que fuerint causa quod illa satisfactio
fuit mortua. Et si arguas. Fuit mor-
tua. ergo non satisfactio. Non sequitur
nisi quod non est reconcilians et placans
in amicitia. Et si arguas. Igitur non
satisfactio. non sequitur quod sufficit deo
quod aliquis voluntarie soluat penam
debitam ad puniendos peccati commissi. sed
non reconciliatur in amicitia. quod prius
accusantur humanis. Si ei alicui offense
in regem correspondeat peccatum secundum legem
absolutio manus si isti est iniuncta abs-
ciatur manus satis paritur. et regi
satisfecit sufficienter quod secundum iusticiam non
ab eo exigere vult ulteriorem penam.
et tamen non recipit eam in gratiam et in ami-
citiam. Multo igitur magis posset
sufficere pro punitione culpe si aliquis
debitam sibi infligeret penam. sed non ad
gratiam vel amicitiam iudicis offensus.
Ex 3. membro posset dici quod talis si
pro nouo peccato in quod recidit
uit daretur antequam totam penam pro
plenisset puniretur in inferno temporaliter
pena correspondente illi quam non fuit
soluita. et pro aliquo tempore non puniet ali-
qua pena pro illis peccatis pro quibus fuit

pnia illa iposita sic de veniali. ga
moris i pctō veniali sū cū mortali
nō puniet eternaliter p veniali . vt
dicet. j. Eodē modo i pposito. Ex
q enī fm plenā iusticiā punitiā se
mel ē imposita pena ipalis illi pro
pctō d quo vē penitur. nūq̄ isti p
isto pctō dbeur nisi pena ipalis. ⁊
illa soluta nulla alia. **Hec Scor.**
Ad cōcordiā oīum pōt dici. q aut
satisfaciēdum ē pximo aut n. pmo
casu i quocunq̄ statu fuerit scā sus
ficiat. Non enī iterē pximi cui⁹ me
ritū fuerit sufficiens. Propterea ⁊ bo
na fides nō paut vi bis ab eodem
idē dūm exigat. ff. de re. iur. bo
na fids. 2.º casu dicēdū q satisfactō
pnialis respectu quātitatis posita
ē i arbitrio sacerdotis vt s. pnia 1.º
§. 1. Ande post aliqualem pniam si
ne qua regulariter oīo fieri nō pōt
vt supra. §. 9. cū additione. a volū
tate cōfessoris dpendet vtrum sanz
factio extra caritatē scā dbeat itera
ri vel nō. ⁊ si de eius volūtate con
stat statim illi. q si nō cōstat recur
rimus ad cōiecturas. Ande si iun
cta pnia nō relinqt post se aliquē
effectū. sicut ē oīo. nō psumit ipo
sita ad satisfactionem pene sed ad
ipetrationem recōciliatōis sue grē
remissive que haberi nō pōt nisi p
opera facta i caritate. Ideo huius
modi pnia d3 tāq̄ invalida quo ad
b iterari. Simulr videtur iteranda
qñ pctū annullat effectū iuncte pe
nitētie. sic ⁊ visitare loca idulgētie
ad q inutiliter accedit q ē extra cari
tatē. Ideo illuc accedere vñ taliter
iunctum vt nō sit inutile sed ex eo se
quatur effectus nisi constaret sacer
dotē illd iunxisse potius ad penā
pgrinationis q̄ idulgentie acqui

itionē. Si vō iuncta pnia reliqua
post se aliquē effectū rerū seu cor
poris diminutiū. psumitur iun
cta ad satisfactionem pene q pōt ē
extra caritatē fieri vt dic̄ Scotus.
Ideo nō ē necesse iterari fm eun
dē ⁊ Tho. nisi pnia huiusmōi esset
valde parua respectu psonē penitē
tis ⁊ pctōp ab ea cōmissor. Nā tā
parua pnia nō vñ iuncta ad satisf
actionē pene s3 ad ipetrationē grē
remissive que extra caritatē habe
ri nō pōt. Propterea illā necesse ē
iterari fm Ricar. Et sic doctores p
cordat. Et ex his pōt colligi q ad
vitādum dictas ambiguitates de
bet prudēs sacerdos penitenti ali
quam iungere satisfactionē quanti
statim exequatur vñ simuliter i sta
tu gratie ⁊ exinde quo ad reliquas
satisfactionē quā successiue agē d3
⁊ ei dclarare vtrum dbeat illaz ite
rare si extra caritatem egerit. Et lz
i aliquo casu satisfactio iterari dbe
at si extra caritatem fiat vt pretactū
ē. tamē h ⁊ quodcūq̄ aliud bonū
etiam extra caritatē factum valet ⁊
vñle ē ad multa. de pe. dif. 5. falsas
⁊ nō Ricar. 4. sen. dif. 15. **B.** Et
nota q non ē i peccato mortali q ē
contrarius. vt s. pirino. §. plē. **Bul**
ta que pertinent ad satisfactionem
vide supra. elemosyna. Item ieiū
nium. Item oratio. Item peniten
tia. 2.º.

Scandalum qd sit.

R. fm Tho. 2.º 2.º q. 43. Si
cut Hieronymus dicit super illud
Matth. 18. Scis q pharisei audi
to vbo h scandalizati sūt. qd gre
ci scandalū dicūt. nos offensionē
vel iniuriā vel ipactionē pedis possu

nus dicere. Contingit eni quando
q q aliqs obex ponit alicui i via
corporali cui ipingēs disponit ad
ruinā. ⁊ talis obex dī scandalum.
Et similiter i processu vie spūalis
contingit aliquā disponi ad ruinā
spiritalē p dēm vel factum alteri⁹
in q̄tum. s. aliqs sua admonitione
vel iductiōe aut exemplo trahit al
terum ad peccandum. ⁊ hoc pro
prie dī scandalum. Nihil aut fm
ppriam rationem disponit ad spi
ritualē ruinā nisi qd habet aliquē
defectum rectitudinis. qz id quod
ē perfecte rectum magis munit ho
minē contra casum q̄ ad ruinā in
ducit. Et ideo conuenienter dī qz
scandalum ē dēm vel factum min⁹
rectum prebens alteri occasione
ruī. Et h diffinitio sumitur ex glo.
Barb. is. A. eandē diffinitionem
ponit Mico. s. lyra. super ps. 49.
B. Scandalum tamen aliquādo
sumitur large pro quolibet ipe di
mento. Barb. is. Scandalum
mibi es.

Quodrum scandalum sit peccatū.
R. fm Tho. vbi s. Duplex ē scan
dalū. s. passiuum in eo q scandalizatur.
⁊ istud semp ē peccatū. Nō
enim scandalizatur nisi i q̄tum ali
qualiter ruit spiritali ruina que ē
peccatum. Aliud ē scandalum ac
tiuū. s. quod ē in eo qui scandaliz
at. ⁊ hoc ē etiam semper peccatū
quia vel opus quod facit peccatū
est. vel etiam si non ē peccatum sal
tem habet peccati sue mali speciē
ideo dimittēdum est propter pro
ximi caritatē ex qua vnusqz co
natur salui proximi. prouidet. Et
sic qui non dimittit pira caritatē
agit. A. Unde ⁊. i. ad Thessal. vlt.

dī. Ab omni specie mali abstinere
vos. Et facit extra s. vita ⁊ ho. cle.
cum ab omni. B. Sed si scanda
lum patientis pōt esse sine pecca
to agentis. vtpote cum aliqs scan
dalizatur de his que aliquis bene
facit. ⁊ que species mali nō habet.
B. quia hoc casu nō ē scandalum
actiuū sed passiuū. s. qz non pro
cedit ex facto agentis. sed ex passi
one ⁊ culpa patientis. de q̄ Mat.
is. circa scandalizatos phariseos
dī. Sinite illos quia ceci sunt ⁊ c.
Et nō solum a peccato vl a specie
peccati abstinēdum ē ad remouen
dum scādaliū. sed qnq etiam a lici
tis vt patet i sequētibz. B. Item
scādaliū agentis pōt eē sine pec
cato patiētis. vt cum quis inducit
aliū verbo vel facto ad peccatū.
Iste quidem q̄tum ē de se scanda
lizat. sed si alius non consenti imu
nis est a peccato.

Quodrum scandalum sit speciale
peccatū. R. fm Tho. fa se. q. 43.
Scandalum passiuū. s. i eo q scā
dalizatur non pōt esse speciale pec
catum. qz ex dicto vel facto alteri⁹
aliquem ruerē contingit fm quod
cunqz genus peccati. nec ipsa sum
ptio occasionis dat specialem ra
tionem peccati. Scandalum vero
actiuū. s. i eo qui scandalizat p̄
sumu duplī. s. per se ⁊ p accidens.
Per accidens quidem quando ē
p̄ter intentionem agentis. vt puta
quādo aliquis facto suo vel verbo
inordinato nō itēdit alteri dare oc
casionem ruine s. soluz faula cere
sue volūtati. ⁊ sic scādaliū nō est
speciale peccatū. quia quod ē per
accidens non constituit speciē. sed
est circūstantia aggrauās. s. quod

in publico sit. Per se vero est scanda-
lum actuum quando aliquis inor-
dinato suo deo vel facto intendit ali-
um trahere ad peccatum et sic ex i-
ntentione specialis finis sortitur ra-
tionem specialis peccati. Finis ei
dat speciem in moralibus. **A.** Idem
in sum. li. 3. ti. 30. q. 3. Et. §. precedens
habetur eo. ti. q. 2.

3 **Q**uestum scandalum sit peccatum morta-
le. **R.** secundum Thome. ubi dicitur. Scandalum
passuum potest esse veniale quasi ha-
bens in actionem nostram. puta cum aliquis
ex inordinato dicto vel facto alte-
rius commouet motu peccati venialis.
Quod vero est peccatum mortale quasi ha-
bens cum in actione ruinam. puta
aliquis ex inordinato dicto vel facto
alterius peccat ad peccatum mor-
tale. Scandalum autem actuum si sit per
accidens. potest esse quodque veniale. puta cum
aliquis vel actum peccati venialis per-
mittit. vel actum qui non est secundum se pec-
catum sed habet aliquam speciem mali cuius
aliquis leui discretione. Quod vero est
peccatum mortale siue quod committit actum
peccati mortalis. siue quod committit salutem
proximi. vel per ea conservanda non poterit
mutari facere quod sibi libuerit. Si ve-
ro sit per se. puta cum intendit inducere
alium ad peccatum. siquidem intendit
inducere ad peccatum mortalem. est
peccatum mortale. et simuliter si intendat
inducere ad peccatum veniale per
actum peccati mortalis. Si vero intendat i-
ducere ad peccatum veniale per actum
peccati venialis est peccatum veniale.
A. Idem in sum. eo. ti. q. 2.

4 **Q**uestum bona spiritualia sint propter
scandalum dimittenda. **R.** secundum Thome. ubi dicitur.
Quedam bona spiritualia sunt de
necessitate salutis que pretermitti non
possunt sine peccato mortali. **A.**

manifestum est autem quod nullus debet
peccare mortaliter ut a licetius pec-
catum impediatur. quia quilibet plus te-
netur sibi quam alteri. et ideo ea que sunt
de necessitate salutis pretermitti non
debent propter scandalum vitan-
dum. In alijs autem spiritualibus bo-
nis que non sunt de necessitate salu-
tis videtur distinguendum quod scan-
dalum quod ex eis aliquando oritur quodque ex
malitia procedit. cum. scilicet. aliqui volunt
huiusmodi bona spiritualia impe-
dire scandalum committendo. et hoc est
scandalum phariseorum qui de doc-
trina christi scandalizabant. quod esse com-
mune dicitur christus docet. **Matth. 18.** Quod
vero scandalum procedit ex infirmitate vel
ignorantia. et huiusmodi scandalum
est pusillum. propter quod spiritualia
opera sunt occultanda vel iterdum
etiam differenda ubi periculum non
imminet quousque reddatur ratio huius-
modi scandalum cesset. Si autem post
redditam rationem duret. iam videtur quod
ide scandalum sumit non ex ignorantia
sed potius ex malitia procedat. et sic
propter ipsa non sunt spiritualia bona sic dimittenda.
B. Con. Pe. vi in sum. eo. ti. q. 5. B.

5 **Q**uestum punitio peccatorum sit propter
scandalum dimittenda. **R.** secundum Thome. fa-
cte. q. 43. Penarum inflictio iustitiam habet
rationem iusticie in quantum per eas peccata
cohibent. Si autem per inflictionem pe-
narum manifestum sit plura et maiora
peccata sequi. tunc penarum inflictio non con-
tinebitur sub iusticia. et in hoc casu a
peccato punitio cessandum est. ut
dicitur Augustinus. **A.** Hoc dicitur habetur
dis. 50. ut constitueretur. **B.**
6 **Q**uestum a sacra doctrina propter scanda-
lum cessandum sit. **R.** secundum Thome. ubi
dicitur. Circa doctrinam duo consideranda

sūt. s. vītas que docetur. et ipse actus
docendi. quod primū ē de necessi-
tate salutis. v. l. s. s. vītum veritati nō
doceat sed vītatē fm pgruentiā tps
et psonarū proponat ille cui icum
bit docēdi officiū. Et ideo pp nul-
lū scādālū qd seq videat d3 homo
p̄termīssa vītate falsitatē dicere. **A.**
facit. 22. q. 2. negs. cū duobus. c. se
et ex de vītur. sup eo. **B.** Sed ipse
acius docēdi iter elemosynas spi-
rituales pputat. de qbus i se. s. d3
A. l. s. vītrum pp scandalum sint di-
mittende. **A.** doctrina autem quis
et si habeat ex officio excusatur qn
pp idisposuonem audientū iutilis
esset. **D.** n. Ecc. 32. vbi nō ē auditus
nō effūdas fmonē. **A.** d3 enā. xi. q.
3. qn. et notatur i dca. q. 5. **B.**

2 **A.** tū impletio consilio. largiō
elīnax et huiusmōi opa mīserico-
die sint p̄termīttēda pp scādālū. **B.**
fm Tho. vbi s. Quādo talia non
sūt de necessitate salutis. l3 pp scan-
dalū nō sint simplr dimittenda sūt
m̄ iterdū occultanda et differēda p-
pter scādālū pusilloz qusqz red-
dita rōne scādālū cesset. **A.** Mō-
tū d3 qd faciliū esse ad credēdum
q alij scandalizent de bono ope
nec facile pp metum scandali d̄bet
a bono cessare. cū debeat p̄sumē
d alij potius q sint boni q mali.
Durante m̄ p̄scientia q alij scāda-
lizent ex illo bono nō debet facere
cōtra scientiā fm glo. Ray. et i dca
q. 5. **B.** Quādo autem consilio
obfūatio et impletio operum mīseri-
cordie sunt de necessitate salutis vt
p3 i his qui iam nouerūt p̄silia. et
i his qd ex debito iminet d̄secubus
alioz subuenire vel i tpalib. puta
pascendo esurienti. vel i spūalibus

puta docendo ignorantem. et h si
ne fiat huiusmōi d̄bita pp iūuiciū
officiū. vt p3 i p̄latis. siue p̄pter
necessitatē idigētia. nunc eadem rō
ē de huiusmōi sicut d alij q sūt de
necessitate salutis. de qd s. dcm ē.
s. s. **A.** Idē in dca. q. 5. **B.**

A. tū correctio fraterna sit pp
scādālū dimittēda. **B.** fm Tho.
fa se. q. 43. Correctio fraterna or-
dinatur ad emēdationē fratris. et
iō itātū pputāda ē iter spūalia d̄bā
in q̄tum hec psequi pōt qd nō cō-
tingit si ex correctione frater scan-
dalizet. et iō si pp scandalum cor-
rectio dimittatur. n̄ dimittitur spūa-
le bonum. **A.** De hoc laus supra
correctio. 2. per totum. **B.**

A. tū p̄ctū veniale sit cōmitten-
dū pp vitandum scādālū. **B.** f3
Th. vbi supra. P̄ctū veniale pp vi-
tandū scādālū nūqz ē faciēdū. Si
enī faciēdum ē iā n̄ esset p̄ctū. Mā
et cōtingit aliqd pp aliquaz circū-
stātiā nō ēē p̄ctū. qd illa circūstan-
tia sublata esset peccatū veniale sic
vbi oziosum ē p̄ctū veniale qn
absqz vilitate d̄i. Si autē ex cā rō-
nabili p̄feratur nō ē oziosuz neqz
p̄ctū simpliciter. **A.** Dic clarus q
nullū peccatū ē veniale faciēdum
ē pp vitandum scandalum. Sed bñ
cōtingit iterdum q aliquid quod
esset de se peccatū si fiat pp vitan-
dum scandalum. nullū ē peccatum.
vt i exemplo proposito. et patet p
eundem Th. cui Lō. **P.** et Ray.
vt in dicta. q. 5. **B.**

A. tū tpalia sint pp scandalum
dimittēda. **B.** fm Tho. vbi supra. **10**
Distiguēdū ē. qz si tpalia sint nob
ad cōseruādum p̄missa. sicut bo-
na ecclesie cōmūntur p̄latis. et
ff 2

bona cōia reipublice committunt
receptoribus. talū pseruatio sicut ⁊
depositoꝝ iminet his qd⁹ pmissa
sūt ex necessitate. ⁊ sō non sunt pp
scandalū dimittēda. sicut nec alia
q̄ sunt de necessitate salutis. Vnde ⁊
bñs Tho. cāuariēsis repetijt res
ecclesie cū scādalo regis. Si verō itē
poralia sūt talia quoz nos sumus
dñi dimutere ea tribuēdo si penes
nos habeamus. vel n̄ repetendo si
apud alios sint ppter scandalum
quqz debem⁹ quqz nō. Si enī ex h
scandalū oriat⁹ propter ignorātiā.
vel ppter infirmitatē alioꝝ qd⁹ dixi
mus esse scandalū pusilloꝝ nīc vñ
totalit⁹ dimittēda sūt tpalia. vel aliq̄
scādalu sedādū. s. p aliquā admo
nitionē. A. An Aug. li. de sermōe
dñi in monte diē. Dādū est quod
nec tibi nec alteri noceat qm̄ ab
hoīe credi pōt. ⁊ cū negaueris qd⁹
petit indicanda ē ei iusticia. ⁊ meli
us ei aliquid dabis cū iniuste petē
tē correxeris. vt i sū. eo. ii. q. 6. vbi
hec omnia notant. B. Si vñ scan
daluz oriatur ex malicia quod est
scandalū phariseoz tunc pp̄ eos
qui sic scandalum concitant nō sūt
tpalia dimittēda. quia hoc ēt noce
ret bono cōt eo qd⁹ dātur malis oc
casio rapiendū ⁊ noceret ipsis ra
pientibus. qz retinendo aliena in
peccato remanerent. A. Hoc vñ
nisi in aliquo casu spālī caritas ali
ud suaderet. s. propter bonū pacis
vt pōt colligi ex dictis. s. bellū. i. s.
x. nisi extrema necessitas iminerz.
Vnde vt ⁊ notat in deā. q. 6. glo.
Ray. dicit. Si status meus vel sū
lie mee nō est i mto si careā re mea
puta qz pauper sum ⁊ indigeo. ⁊
ero in periculo incidendi in impa

tentiā aut murmuratiōē ptra de
uz nō teneor rem meaz dare aut a
repetitione cessare. cū debeā plus
me diligere ⁊ meos q̄ extraneos
ppter h enī excusat q̄ indigens ab
alio accipit ad vsurā. Si aut⁹ i mto
sit stat⁹ meus ⁊ familie mee. credo
qd⁹ debeam dare rē petitam ppter
huiusmodi scādalu vitandū si cre
do enī re illa bene vsurū al non. qz
esset dare gladiū i māu furiosi. B
Utrū cibis sit dimittēdus ppter
scandalū. R. fm Tho. vbi. s. Lib⁹
nō est totaliter dimittendus ppter
scandalū. qz sumere cibū est de ne
cessitate salutis. s. talis cibus bene
est ppter scandalū dimittēdus fm
illud. i. Cor. 8. Non manducabo
carnē in eternū ne fratē meū scan
dalizem. A. Facit ad p̄dicta qd⁹ dic
tū ē in. s. pcedēti in additiōe. B
Utrū debeam⁹ ppter scandalū
vitare iudiciū. R. s. Tho. 2a 2e. q.
43. Sicut dī Math. 5. volēti tecū
i iudicio cōtendere ⁊ tunicā mam
tollere dimitte ei ⁊ palliū. Qd⁹ vt
dicit Aug. intelligendū ē s. 3. prepa
rationē animi. vt. s. homo sit para
tus prius pati iniuriā vel fraudez
q̄ iudiciū subire si hoc expediat.
quqz tñ non expedit. vt in. s. xi. di
ctū est. Et similiter est intelligendū
illud apostoli. i. Cor. 6. Nam qui
dem omnino delictum est i vobis
qz iudicia habetis inter vs. Qua
re non magis iniuriā accipitis.
Quare n̄ magis fraudē patimini.
Utrū ppter scandalū dimittēda
sint ista tēporalia bōa q̄ sūt debita
p spiritualib⁹. R. fm Tho. vbi. s.
Distinguedū est qz aut tale scāda
lū pcedit ex ignorantia siue infir
mitate alioꝝ. aut ex malicia. Et sig

II

II

II

de ex ignorantia tunc possunt non accipi vel differri. vi. s. s. x. dictum est. qui incipit. Et tunc ipalia. Et tunc aplice seminans spualia. ipalia stipendia non accepit. ne offendiculum daret euangelio xpi. vi. patet. i. Cor. 9. Vitabat enim scandalum quod precebat ex ignorantia gentium quod non consueverant. Et ideo ad tepus abstinendum erat ut prius instruerentur habere debuit. Et ex simili causa ecclesia abstinet a decimis exigendis in terris in quibus non est consuetudo decimas solui. Si vero scandalum precebat ex malicia agendum est ut in dicto. c. s. x. s. dicitur.

14 **C**erte quod aliqui habent bonam conscientiam apud deum. multi tamen de eo scandalizantur homines. utrum sufficiat. R. s. Ray. Posset videri quod sic. i. Cor. 1. Gloria nostra hec est testimonium scientie nostre. It. xi. q. 3. sen. Dicitur in quod unus in se est quilibet deus nisi satisfacere alijs intentionem suam ostendendo. et tamen spiritum mali remouendo. Nobis enim necessaria est vita nostra alijs fama. xi. q. 3. non sunt. Si autem ipsi nolunt recipere satisfactionem parati semper reprehendentes et non imitari dolere deus quod illi peccant. et sufficit. xi. q. 3. inter verba. A. Et ibi patet quod pro nobis de talibus debemus gaudere. Dicit enim ibi quod si in conscientia nostra non inueniat malum quod de nobis homines loquuntur. in magna debemus leticia persilere. Et idem quod habet notat in s. e. ti. q. 7. B. Et hoc idem habet supra fama. s. l.

Scientia est studium clericorum
Quod clericus deus habet scientiam sacre scripture et aliarum litterarum et negotiorum. ut supra ordinatus. s. 4.

Et sacras quidem scripturas debent scire clerici ad subditorum animas informandas. 36. di. c. 2. s. ecce. r. c. si quis vult. Seculares vero scientias debent scire ad eruditionem ut possint discernere verum a falso et per eas habere aditum ad scientiam pietatis non autem ad voluptatem et delectationem. 37. di. s. cum ergo. Propter hoc statutum est ut in certis ecclesiis habeat doctor theologie et artium liberalium. ut et magister. i. s. l. Et intelligas de artibus liberalibus. s. grammatica principaliter. et et dialectica. et rhetorica quod ille spiritualiter eruditus homines ad scientiam pietatis. Secus de arithmetica musica et astrologia. quod ille in se contineat veritatem. non inducat ad pietatem. di. 37. si quis. A. Ibi nil dicitur de rhetorica. B. Et in scientias nunc dicitur quoniam et poetas possunt aliqui quicquid non solum licite sed et merito studere. ut. s. errores gentium legendo distentur. et vtilia que in eis inveniunt ad adiutorium sacre eruditionis conuertantur. 37. di. turbat. r. c. si quid verum. Nam et si quis aduersus mathematicos velit scribere imperitus matheseos risui patebit. 37. disti. qui de mensa. Paulus quoque apostolus aliquos philosophorum et poetarum suis scriptis indidit. ut in deo. c. turbat. An. l. Corin. 15. Benandri presbiteri finiam potest dicens. Corripunt bonos mores colloquia mala. Et ad Titum. i. Epimenidis poete officium idem Cretenses semper mendaces. male bestie ventris pigri. Et contra athenienses disputans Arati poete testimonio vitur dicens de deo. Ipse enim et genus sumus. Act. 17. Hieronymus etiam usus est versibus virgilij de

pse. dif. s. nunq̃. ⁊ auctoritate Ba-
lieni ⁊ Hypocras. ⁊ de pse. dif. s.
ne tales. Itē Aug⁹ v̄ sub⁹ Lucā. 16
q. s. nec mirū circa principiu. A.
Nec vera nisi ex studio hāz sciaz
p̄mutant vtiliora. qz nō medio-
criter errat q̄ mins bonū p̄fert ma-
iori bono. Et idē quod hic notat
in sū. lib. 3. u. s. q. 1. fm Ray. ⁊ Al.
B. Debet ē clerici sine plar⁹ ha-
bere sciam negotiorum tpraliū vt
hic. f. s. 4.

E Atum clerici possint audire leges
aut phisica. R. Possint verūtamē
nō cā cupiditatis vel voluptat⁹ ar.
37. di. c. 1. ⁊ c. legimus. l. ⁊. 2. ⁊ c.
ideo. nisi sint de illis de q̄b⁹ dictū
est. s. excoīcatō. l. s. 1. v. 6. ⁊. s. 3. v.
14. A. Idē in dcā. q. 1. B.

Quantā sciennam debet habere
p̄sona ecclīastica. R. Quilibet pre-
latus d̄z habere sciennā literature
⁊ si non eminentē salte cōpetentē.
Aliter pōt remoueri ex de etiā. ⁊ q̄
li. q̄uis. ⁊ ex de renū. nisi ex d̄ ele.
cum nō bis olim. Sciennā at cōpe-
tēs vocat q̄ necessaria est ad execu-
tōem cuiuscūqz ordinis sicut sacer-
dos inq̄tū deputat⁹ ē. ad celebra-
dū diu inū officii tenet scire nū de
grāmatica q̄ sciat verba cōgrue p̄-
ferre ⁊ accēuare. ⁊ q̄ intelligat sal-
te ad līam ea q̄ legit. Inq̄tū v̄o ē
minister sac̄oz tenet scire q̄ sit de
bita materia cuiuslibet sac̄i ⁊ mo-
dū rite dispensandi ea. Inq̄tū v̄o
est doctor tenet scire salte rudimē-
ta ⁊ articulos fidei p̄ dilectionem
operāns. Al. i. fide ⁊ opa fidei. qz
fides si non habeat opa mortua ē i
sempsa. Jac. 2. Et sic tenet scire
p̄mētia ad saluē. s. q̄ d̄z agere. a q̄
bus debemus cauē. ⁊ quō a p̄ctis

debem⁹ resurgere. B. Inq̄tū v̄o
ē iudex p̄scie. tenet scire distinguerē
inter leprā ⁊ nō leprā peccato: uz.
Con Tho. in. 4. di. 24. addens q̄
ad c̄pos p̄tinet scire et ea que diffi-
cultatē in lege dei faciunt vel facerē
possunt. A. Idē notat in sū. e. ti. q.
2. fm Al. Ray. Pe. Al. ⁊ Th. vbi
ē pōt colligi q̄ id q̄d d̄ de sacer-
dote habet locū etiam in alijs cle-
ricis vt debeant scire p̄mētia ad
officiū suū. ⁊ sic salte scit grāmati-
cā ⁊ cetera. vt dictū est inq̄tū ad
eos pertinet fm gradus eoz. De
scia aut confessōis dictū ē. s. cōfēs-
sō. 2. s. 3. in additōe. Sed ⁊ secu-
lares tenentur scire ad eoz saluē
pertinētia ⁊ habere cōpetentem
noticiā mysteriorū saluē ⁊ articu-
lorū fidei ⁊ sacramentorū ecclesie
v. s. fides. ⁊ eoz q̄ eis annectunt
s. operū fidei vt dictū ē sup̄ videlz
que agere debēt. ad que p̄tinet no-
ticia p̄ceptorū cōmuniū. A. q̄bus
debent cauē. ad q̄ pertinet noti-
cia peccatorū salte ḡraliū. ⁊ quō
debeant a peccatis resurgere ad q̄
pertinet noticia debite p̄nē ⁊ con-
fessionis. Si v̄o neglexerit q̄s hec
scire fm cōmoditatē ⁊ conditōez
suā h̄z contra se illud. i. Cor. 14.
Siquis ignorat ignorabil. Et ad
h̄ facit quod notat Alex. de ales su-
per. 2. iniarū di. 39. q. 20. que icipit
Octauo queritur. B.

Utrū plar⁹ debeat habere scien-
tiā tpraliū rerū. R. Sic nā debēt p̄-
lari subdit⁹ nō solū spūalia s̄ et car-
nalia subsidia ministrare exemplo
xpi qui turbas sequētes nō solum
verbo docebat sed et virtute sana-
bat ⁊ corporalibus alimētis reficie-
bat. Et ut h̄ plene p̄ficer possint ōz

eos hñe solertiā seculariū nego-
cioꝝ vi eoꝝ cautela ꝛ eccle fuēf idē
nes. ꝛ cuiqꝫ neāia p suo mō s bñi
nistrent di. 39. per totū. Et nō q lꝫ
qꝫ ppter hoꝝ simplicitatē repella-
tur ab obtinendo bñificio nō tñ de
ijcēt ab obiecto sꝫ dāf ei coadiutor
ꝛ. q. i. qꝫ frater ex de elec. cū in cūc
tis. Secus āt in lfratura qꝫ si nō ha-
beat salte cōpetentiē pōt remoueri.
vt i pcedenti. s. dñ. A. Idē in dicta
q. 2. fm Al. hosti. ꝛ Ray. B.

4

Utrū magis expediat insiſtē ſcie
theologie vel intēdere ſaluti aiaꝝ
B. fm Tho. in quolibet. Nec duo
adiuicē cōpari pñt dupliciē. ſ. ab-
ſolute ꝛ in aliqꝫ caſu. Eſt ergo pñde-
randū qꝫ in aliqꝫ artificio melior ē
qꝫ diſponit de artificio ꝛ dñ archi-
tectoz qꝫ aliqꝫ manualis qꝫ ope exe-
gitur fm qꝫ ei ab illo diſponit. Uñ
in edificijs cōſtrūdis maiori mer-
cede cōducit qꝫ de edificio diſpōit
qꝫ uis nihil manibꝫ opet qꝫ manua-
les artiſices qꝫ dolāt ligna ꝛ iēdūt
lapīdes. In edificio āt ſpūali ſunt
qꝫ manuales oparij qꝫ pñculariter
inſiſtūt cure aiaꝝ. puta ſacra mini-
ſtrando l aliud huiusmōt pñculari-
ter agendo. ſꝫ qꝫ pñcipales artiſi-
ces ſūt epi qꝫ imperant ꝛ diſponūt
qꝫ luter pñc: cū offiñ ſuū exequi debe-
ant pp qd epi. i. ſupintēdētes di-
cūt. Silic ꝛ theologie doctozes ſt
qꝫ pñcipales artiſices qꝫ ingrūt
ꝛ docēt qualiter aliꝫ debeāt pcura-
re curā. Sīplicitē igr melius ē do-
cere ſacrā ſcripturā. ꝛ magis meri-
torū ſi bona intentiōe agatur qꝫ i-
pendere pñcularē curā ſalutū huiꝫ
ꝛ illiꝫ. Uñ ꝛ aplo de ſe dic. i. Cori
3. Mō niſi me xpꝫ baptizaf ſed
euāgelizaf. quāuis baptizaf ſuo

pus maxie cōſerēs ſaluti aiaꝝ. Et
ꝛ. Thimōg. 2. dic hec. A. ſ. verba.
vt ibi pꝫ doctrine aplice. B. Com-
mēda fidelibus qui idonei erunt.
ꝛ alios docere. Ipſa. n. rō demō-
ſtrat qꝫ melius ē erudire de pñen-
tijs ad ſalutē eos qꝫ in ſe ꝛ i aliꝫ
pñficere pñt qꝫ ſimplices qꝫ in ſe tñ
poſſunt pñficere. In aliquo tñ cāu
neceſſitate imminēte dēnt ei epi ꝛ do-
ctozes internuſſo proprio offō pñ-
culariter intēdere cure aiaꝝ. A.
Idē in ſū. co. ii. q. 4. B. De mate-
ria ſcientie ſupꝫ diſcere. ꝛ ſupꝫ ma-
giſter. i. ꝛ. 2. ꝛ. j. ſtudio.

Sciſma fm ho. Gof.
Ray. eſt ab

vnitate ſeu ab vniuerſitate
fidei illicitꝫ diſſeſſus. Et dñ a ſciſu-
ra que p ipm ſu. 24. q. 1. ſciſma. A.
Quo aut ad generalē acceptiōez
ſciſma eſt diſſenſio eozū intꝫ quos
vnitas eſſe dꝫ fm coſdē vt in ſū. ꝫ.
li. i. ti. 6. q. 1. B.

Quē eſt differentia inter ſciſma
ꝛ hñſim. B. fm Ray. hñſis in pñ-
cipio ſui hꝫ puerſum dei dogma.
qd nō hꝫ ſciſma. ſed i ſine pñſingit
aliquā hñſim vt recte videat ab ec-
cleſia receſſiſſe. 24. q. 3. inter hñſiz.
Poſſet igr dici qꝫ talis ē differen-
tia qꝫ eſt inter diſpoſitiōē ꝛ habi-
tū. A. i. inter cām ꝛ cauſatū dicto
c. inter hñſim. Vel talis ē differen-
tia qꝫ eſt iter genꝫ ꝛ ſpēm. qꝫ ois
hñſicꝫ ē ſciſmaticꝫ ꝛ nō ecōuerſo.
vt hñc in ſine. ꝛ i ſū. co. e. ti. q. 2. vbi
hñ notant. A. Pñmo. n. dñ ſciſma
ſꝫ cū pñnaciter iheſu ſue ſecte aſſe-
rēs nō eē obediendū Romane ec-
cleſie ē hñſis. qꝫ peccat in illo arti-
culo ſancrā ecclīā catholicā. Dis-
eni hereticꝫ eſt ſciſmaticꝫ ſed nō

ff 4

econuerso. Idem Hoff.

¶ Atq; scismaticus vel hereticus habet aliquam potestatem spirituales. R. f. Tho. fa. se. q. 39. Duplex est potestas spiritualis. Una quod est sacralis alia iurisdictionalis. Sacralis quod est potestas est quod per aliquam consecrationem confertur. et talis finem suam essentiam remanet in homine. quod diu vult siue in scisma suum in heresi labatur. quod per ex hoc quod rediens ad ecclesiam non iterum consecratur. sed tamen tales versus potestatem amittunt ita quod non licet ex eis sua potestatem vti. Si tamen versus fuerint effectum habent in sacralibus quod in his homo non operatur nisi sit instrumentum dei. An effectus sacrales non excludunt propter culpam quodammodo perferunt sacra. Potestas autem iurisdictionalis est quod ex simplici iniunctione hominis confertur. et ideo non immobili adheret. et in scismatico et heretico non manet. An nec potestatem absolute nec excommunicare. aut indulgentias facere. aut aliud heretico. et si fecerit nihil est actum. 7. q. 1. nouacia n. A. Idem in sum. eo. ti. q. 3. B.

¶ Qualiter scismatici puniuntur. R. f. m. Ray. A. deo quod legunt multipliciter puniri ut Dathan et Abiron quod hanc ire absorpti sunt. Nume. 16. Item. x. tribus quod Hieroboam ad hebraeos date sunt in dispersionem. 3. Reg. 12. et 13. A. coniunctis sequentibus B. et alijs multis exemplis. Ab homine quod siue iudice puniuntur per excommunicationem vel depositionem. 23. dist. in nomine domini. ex eo. c. 2. Item puniuntur pecuniarie. ar. 23. q. 7. quod autem. Item si necesse est manu etiam militari siue armata. 17. dist. nec licuit. xi. q. 1. penultimus. Et de his penis etiam tangit Tho. fa. se. q. 39. A. Idem in sum. con. eo. ti. q. 4. B.

¶ Quod sit grauius peccatum scisma vel

heresis. R. f. m. Tho. fa. se. q. 39. Heresis simplicitate est grauius peccatum. quod est peccatum contra ipsum deum f. 3. quod in se est contra veritatem cui fides inuit. Scisma autem est contra ecclesiasticam unitatem quod est minus quam ipse deus. Ex aliquo in circumspecta contingere posset quod aliquis scismaticus grauius peccaret quam infidelis al. q. 9. et hoc propter maiorem contemptum. vel propter maius periculum quod inducit. vel propter aliud quod habet. A. Idem in sum. eo. ii. q. 5. B.

¶ Qualiter redeuntes a scisma te sunt recipiendi. R. Scismaticus volens redire debet abiurare scisma et satisfacere ad mandatum ecclesie et debet recipi cum manu impositione. A. i. ecclesiastica potestate per quam debet a peccato scismatis et penis ex eo sequentibus absolui. ut potest colligi ex iuribus allegatis. B. ut accipiant spiritum sanctum quod extra ecclesiam non est nec dari potest. 24. q. 1. dicimus et c. pudenda. et c. scisma. Et si quis reconcilians dicat secum circa ordines dispensatum. probare debet ab eo qui potest dispensare. ut ex eo. c. si. A. Idem in sum. eo. ti. q. 6. f. m. Ray. et Hoff. B.

¶ Quis potest dispensare cum ordinatis ab heretico scismatico vel excommunicato. r. n. f. m. Hoffi. Si sciens a tali ordine receperunt tunc solus papa dispensat. Si vero ex ignorantia non tamen supina. tunc per discretum flatum cum talibus poterit dispensari. ex de or. ab episcopo. q. re. c. 1. et 2. Sed in episcopatu solus papa dispensat. ex de elec. q. diligentia. Et de sic ordinatis heretici. s. ordinatus. i. s. p. l. et si. A. Idem quod in hoc. s. notatur in sum. eo. ti. q. 7. B. Alienationes facte a scismaticis non valent. ut. s. alienatio. s. p. l. et quod iniunctis eis est excommunicatus. ut. s. excommunicatio. i. s. 2. i. sine.

Ecretorū reue

latio. vide. s. reuelatio. 7. s. testis. 3. s. xi.

Editio

Utrum sit mortale peccatum rñ. fm Tho. fa. se. q. 42. Editio proprie opponit unitati multitudinis. s. populi. ciuitatis vel regni. 7 sic opponitur iusticie 7 cōmuni bono. A. quia fm Aug. i. li. de ciuitate dei populum determinant sapientes non esse cetum multitudinis sed cetum iuris cōsensuz 7 utilitatis cōis sociatum. vt in sū. li. 3. ti. 34. q. 28. vbi hec notantur. B. Et ideo ex suo genere ē pccm mortale. 7 tāto graui⁹ pto bonuz cōe qd ipugnat p seditionem est mai⁹ quā bonū puatū qd ipugnat per rixam. Peccatū aut seditiōis p⁹ 7 picipalit⁹ pertinet ad eos qui seditionē pcurant. fo at ad eos q illos sequūt pturbantes bonū cōe Illi hō qui bonū cōe desēdūt eis resistētes. nō sūt dicendi seditiosi sicut nec illi qui se defendunt dicuntur rixosi.

Sententia

Quāqz dicitur sententia lata a iure. quāqz a iudice. A iure qñ ē de hoc factū statutū ab eo qd dēre pōt. s. qd hēs. s. lex. s. 2. Snia hō a iudice ē qñ alius iudex indicat inter ptes. vel qñ excōicat. vt ppter cōtumaciam 7 hōmōi. Similiter ēi dī a iudice fieri. qñ nō p modū cōstitutōis s. in odium alicuius mali tā cōmissi fert excōicatio siue generalis siue spālis. Et similiter dico ēi si fiat in odiū cōmittentū in futuro. dūm nō intendat facere ppetuā constitu-

tionē. A. vel ptiārem. Nam si intendat facere sententiā respectu particularium personarū. aut etiā generalē sed nō ppetuā dicit esse iudicis fm glo. Ray. 7 in sū. li. 3. ti. 33. q. 86. vbi hec notant. Et pēdicis con. Albricus. Sed videt q snia nō dicat iudicis qñ seruat processus 7 ordo iudiciarius. 7 nō aliter. al' snia ēi iusta 7 iudex puniendus. ex de sen. exco. sacro. 7 eo. ii. cū medicinalis. li. 6. B. Que est snia interlocutoria. B. fm Ray. Est illa que nō super pncipali sed super alijs qñtionib⁹ pferitur. s. iter pncipiū cause 7 finē. 7 ē de aliquo teste repellēdo l' pēci pēdo. de dilatoe danda vel non. Vel pōt dici interlocutoria. qz iter partes loquendo pferitur sine scripnre solēnitare. ar. ex eo. 7 si. li. 6. Bene tñ debet redigi in scripō sed non est ppter hoc necesse qd scriptio recipiatur. A. i. in scripō pferatur. vt in sum. eo. ii. q. 27. vbi h notantur fm Ray. 7 glo. eius. B. extra eo. qñ. A. Hoc. c. habetur i. ti. de proba. B.

Que est sententia diffinitiva. B. scdm Ray. Diffinitiva sententia est quādo pncipalis questio diffinitur. ff. de re iudi. l. i. Et debet pferri ab ipso iudice 7 non ab alio aliter non valet. nisi iudex sit ep⁹ qui pōt p alium recitare ad instar illustrū. L. de sen. ex peri. rect. l. i. 7 in auten. vt ab illustri. 7 qui sup eam digni sunt. s. sancimus igitur coll. s. extra eo. 7 si. li. 6. A. Istud c. 7 si. bene facit. alia vero iura allegata supra parum faciunt. B. Utrum sententia diffinitiva sine scripto valeat in aliquo casu. B.

Sunt casus in quibus valet *sz* Jo.
an. videlicet quoniam breues sunt cause et
maxime vilius personarum. et potest
dici brevis duorum aureorum. ff.
de dolo. l. adest. et l. prece in fi. A.
Iste leges non videntur ibi habe
ri. Et istis causis breuibz et viliu
personarum dicitur in auten. nisi
de qua. j. Et fm Ray. et i sum. eo.
ti. q. 23. cause modice siue breues
dicuntur trecentorum aureorum vel
quingentorum solidorum. Sz melius
videtur quod sequitur. s. vt auendat
consuetudo que si non apparet relin
quatur iudicis arbitrio. p iura infra
allegata. B. Inspiciatur at qualita
tas personarum. et relinquatur arbi
trio iudicis. ff. de iure deli. l. i. et d
offi. dele. de causis. v. l. inspiciatur
consuetudo loci vel fori. xi. dis. co
suetudinis. Item valet cum episco
pus i causa civili inter clericos iu
dicat. xi. q. i. si quis cum clerico et C.
de sen. ex peri. rec. i auten. nisi. Ite
cum preses deposito officio conue
nitur vt reddat administrationem
in auten. vt iudi. sine quoq. suffra.
s. necessitate. coll. 2. A. Ibi non vi
detur hoc clare dici. nisi idem ponit
Albricus. B. Item cum papa per
se pronunciat. valet enim. l. 3. non iulit
eam i scriptis. Ipe enim solus est le
gibus. L. de legi. digna vox. Item
fm quosdam valet si lata sit in cau
sa matrimoniali. et de test. Albricus.
A. Et ibi bene videtur hoc pro
bati. Et idem i oibz causis in quibz
proceditur de plano sine strepitu
et figura iudicii. vt in cl. sepe. de
verbo. sig. B.

4 **S**ententia debet ferri sedendo.
Item in loco publico et honesto. 3.
q. 3. s. spaciū. in fi. ff. de arbi. si cū

dies. s. si arbiter. Item debet ferri
de die et non in tenebris. vt. a. in
iurisdictione. in fi. Item nec diebus seria
tis. maxime solenibus et festiuis. vt
s. serie. s. 2. Item non debet ferri per
venalitatem. 2. q. 6. s. diffinitiva.
Nec et multa alia requirunt i sen
tentia. quorum si aliquod amissū
fuerit non valebit. A. Et de his
multa ponunt i predictio. c. diffini
tiua. cum sequenti. B.

Sententia a non suo iudi
ce lata teneat. R. Est nulla. et de
iudi. at si clerici. nisi in causa reco
nventionis. 3. q. 8. cuius in agendo
et de mutu. peti. c. 1. et 2. Item te
net sententia cum quis laicus ex certa
scientia consentit in iudice non suum.
ff. de iur. om. iudi. l. si per errorem. A.
coniuncta. l. e receptū. eo. ti. B. et
de fo. cope. significasti. Sz hoc non
habet locum in clericis. quoniam non possunt
i alio iudice consentire. nisi sit per
sona ecclesiastica. et quoniam iurisdictionem
ordinariam habeat. et de voluntate
sui epi. vt in de co. c. significasti. De
hac materia habes supra iudei. l. 1. s. 2.
et s. p. l. vel et nisi in causa recon
ventionis. Nam et si clericus conue
niat laicum coram iudice laico. et il
le laicus reconueniat clericum. cuius
liter si ferat sententia contra clericum deum
tenet. quoniam suus iudex est per reconuen
tionem. et de mutu. peti. c. 1. et 2. et 3.
q. 8. s. cuius in agendo. L. de sen.
et inter. om. iudi. cum papinianus.
et in auten. et consequenter. Crimi
naliter vero laicus clericum conuenire
non posset coram iudice seculari.
xi. q. i. c. 1. et 2. nec reconuenire po
test quia in crimine non admittit
reconuentio. 3. q. xi. neganda. et
non relatio criminum sed innocē

ria reus purgatur. ff. de pub. iudi-
l. is qui. A. Quasi idem notatur in
sum. li. 3. ti. 33. q. 28. ad finē. B

6 Quid si sunt duo iudices et p-
serunt diversas sententias. rñ. Si
procefferunt ex iurisdictione or-
dinaria tenz pro reo. et non pro ac-
tore nisi in causa fauorabili. puta
matrimonio dote vel libertate. si-
ne testamento si pro his fuerit la-
ta. Si vero procefferunt ex pote-
state delegata pendet ex arbitrio
dilectatis. Quod si ex compromis-
so. neutra dñ habere vigorem. ex
de sen. et re iud. duobus

7 Quis effectus est snie. rñ. fñi
Ray. Effectus eius est multiplex.
Primus est qd p vitate accipitur
qñ ad illos inter quos lata ē. Et
iudicet postq transiuit in rem iu-
dicatā. s. qz ab ea appellari non
possit. qd ē post decē dies. ff. de re.
iud. res iudicata. Item effectus snie
est qd in actionibus psonalib⁹ mā-
det executionem infra quatuor men-
ses. ex dñ offi. dele. qñti. et ex eo. qd
ad p̄sultationē. in tempus ipsum
pōt artari et prorogari cā cognita
vt in p̄allegatio. c. qd ad consulta-
tionem. et ff. de re iud. l. 2. In acti-
onibus rō realib⁹ cū res certa pe-
tita est. puta liber. equus. ager. do-
m⁹ dñ mādari executioni statim post
decē dies qñ concessi sunt ad ap-
pellandum. et hoc si res sui p̄senta.
in Insti. de off. iudi. i p̄cipio.
Et idē debet fieri in actione crimi-
nali. Nec enim in talibus ē execu-
tio differenda. 2. q. i. si c. Fallit in
in quatuor casibus. Primo. s. cū
princeps ex vindicta seueri⁹ fert
sententiaz. quia tunc differtur exe-
cutio ad minus per. 30. dies. vt lo-

cus possit esse misericordie. vel si
res exigat etiam penitentie. xi. q. 3.
cum apud in fi. L. de pe. si vidica-
ri. Item cū sententia lata est in mu-
lierē pregnantem. Nam differtur
vsqz ad tempus parius. ff. de re.
iud. l. pgnans. A. hec lex nō est ibi
sed. ff. de pe. B. Item si capitalis
sententia est lata in seruū differt
executio quousqz reddiderit ra-
tione administrationis quam
gessit. L. de bo. p̄scrip. l. 1. Item cū
quis est confessus de crimine. L. de
cust. reo. l. 2. vbi dicit qd reus con-
fessus de crimine in iure retrudat
i carcerē. et postmodum reduct⁹
apud acta audiat. vt. s. cōfessionē
iteret. Sunt et alij plures effectus
sententie quos non prosequor. qz
potius ad forū p̄sentiosum p̄tinet
A. Idē i sum. eo. ti. q. 30. B

8 Cū snia lata inter aliquos p-
iudicet alijs. rñ. Regulariter nec
sententia nec res inter alios acta
vel iudicata p̄iudicat alijs. ex dñ
sive instrum. inter dilectos. et ex eo.
c. qñtis. L. res inter alios acta. p
totum. Fallit tñ in multis casibus
s. cū cāc sūt cōnexę. gi. dis. tantis
3. q. 6. hoc quippe. ex de accusa.
ad p̄tentionē. ex dñ purga. cano. c.
pli. A. Exēplū pōt poni in cāu de
quo iñ sine. s. dicitur. Aliud autē
licet snia super vna causa lata pu-
ta. super ammonitione alicuius
ab beneficio faciat p̄sumptionē i
alia videlz super collatione dicti
beneficij alteri facta. nō tñ p̄iudi-
cat alteri si ille cui scā ē collatio i
similis nesciuerit causam agitari
cū regula sit in cōtrariū vt patet i
p̄cipio. s. nec ratio alijs suadeat
nec in iuribus allegans cōtrariū

videatur pbari. **B.** Item in cā li
bertatis. ff. de sta. hom. l. ingenuū.
Item in cā filiatiōis. ff. de libe. ag.
l. i. in fi. 7. l. ij. 7. 3. in prin. Item sal
tu si actio vel defensio prio locop
tineat ad aliquem. 7 ipse scienti pa
natur sequenti experiri de re ista
qz intelligitur iuri suo renunciare
vt si debitor passus sit experiri cre
ditorem de pprietate pignoris. q
succubuit si debitor postea vellet a
gere obstabit et res iudicata. vt et
econuerso credito: passus sit debi
torē agere. ff. de re iud. sepe. extra
eo. c. penul. vbi hec oia notantur.
A. s. in glo. in quibus etiam locis
notatur. 7 id quod i sequenti. §. ha
betur. **B.**

- 9 **C**ur snia lata inter alios alteri
prosit. rñ. Regulariter nec senten
tia nec alia res inter alios acta al
teri prodest. Sed fallit quia pdest
in certis casibus. prio quidem i q
rela in officio si testantur. ff. de ioff.
testa. l. papinianus §. mēunisse.
A. Ibi snia lata contra agentē de
inofficioso testamento prodest fi
sco cui acquiritur quod dicto agē
ti relictum fuerat ex eodem testa
mento. **B.** Item in re indivisibili
ff. si ser. ven. l. loci. §. si fundus. **A.**
Ibi dicitur q snia lata p vno do
minorum alicuius fundi super ser
uitute fundo debita prodest etia
alijs. **B.** Item in re cōmuni cum
pupillo. ff. quēadmo. serui. amit. l.
si cōmunem. **A.** Ibi dicitur q ha
benti cum pupillo p munez fundū
cui debetur seruitus vie non obest
prescriptio quia non vfi fuerit pu
pillus. 7 ipse 7 hoc propter privi
legium pupilli. **B.** 7. q. 6. §. diffini
tiua. v. quando qz plures. **A.** Po

tius incipit. quando vnam. **B.** **C**
tra de appel. c. penul. **A.** Ibi dicit.
Una sententia pluribus condēna
tis. si vnus solus ad appellatiōis
beneficiū suo lauerit. illius vicio
ria iure cōmuni ceteris suffragat
si cōmuni iure inuenitur. Idēz ne
gociū 7 eadem cā defensionis
existit. **B.** Idem pdest vbi res est
cōmunis cum fisco. **E.** de cōmuni
re. alie. l. 2. **A.** Ibi de hoc parū dī
citur. sed posset dici per argumen
tum idem quod de pupillo habe
tur in dicta. l. si cōmunez. sed ibi nō
dicitur de sentētia. sed de prescrip
tione vt patuit. **B.** Notantur hec
extra eo. c. pe. **A. s.** in glo. 7 dēbē
telligi cum predictis modificatio
nibus. **B.**

Cuibus auxilijs subleuat snia. **10**
rñ. Quattuor. Subleuat ei qñqz p
appellatiōez que dī fieri. §. decem
dies a tpe late snie. 7. q. 6. c. i. 7. c.
anterioz. fo p supplicatiōez vt cūz
lata ē a pncipe. vel ab alio a quo
non licet appellare. 35. q. 9. vñaz
7. c. sniam. 3. per querelam falsi.
vt si dicat lata per falsos testes vt
alias falsas pbationes. extra de te
sti. sicut nobis. extra de pecu. in no
stra. 7 de proba. l. 3. **E.** de fal. l. qre
la. **A.** Ibi dicit. Querela falsi tpa
libus pscriptiōibus non exclu
datur nisi. 10. annoz exceptiōe. sic
cetera quoqz fere crimina. S3 vt
p3 in sum. eo. ti. q. 31. glo. Ray. di
cit q in hoc secundū quosdā tria
exigūt. s. corruptio in testib⁹ falsi
tas in attestatiōibus. 7 q iudex
secutus fuerit in sententiā falsitate
attestatiōum. Jo. tamen notauit
extra de proba. licet cām. q sicut
sufficit pbare istrumentū esse fal

sum. vi. C. si ex sal. instru. l. pe. in fi.
ita et testes cum par sit fides testium
et instrumentorum. hec ibi. Verius vñ
q̃ sufficiunt duo. videlicet falsitas
testium. et q̃ ex falsis eorū testimoniis
index fuerit motus ad sententiā
dum. d. l. pe. L. si ex sal. instru. vbi
dñ. Falsam quidē testatōez qua di
uersa pars in iudicio aduersus te
vsa ē vt proponis solito more ar
guere nō phiberis. s; cā iudicati i
irritū non reuocat. nisi pbare po
teris euz qui iudicauerat secutum
eius instrumētū fidem. qđ sñm eē cō
stiterit aduersus te pnūciasse. Et
idem ē de instrumentis. vt p3 ex
eadem. l. et eodem ti. l. si. vbi dicit.
Iudicati executio solet suspendi.
et soluti dari repetitio. si falsis in
strumētis circūuentam esse religio
nem iudicantis crimine postea fal
si illato manifestis pbationib⁹ fue
rit ostensum. B. Item 4º per in i
tegrā restitutōem. extra de in iue.
reli. p totum. A. Idē qđ i hoc. s.
notat in. d. q. 31. fm Ray. B.

Epultura jº.

cōter. Sepultura secundū
Goff. qñq; accipit p ipso offō qđ
ipedit corporibus sepeliendis. Et
de hac intelligit q̃ vendi non pōt.
et de symo. non satis. l. 3. q. 2. preci
piedum. i. q. i. dictum. 2º qñq; se
pultura dñ ipsa terra que si ē de ci
miterio vel fuit ibi aliquis sepul
tez vendi nō pōt. ff. de rei vendi
catione. que religiosis. 3º qñq; di
citur ipsa tūba. A. i. archa marmo
rea vel lapidea. vt in sum. l. i. tit.
i6. q. i. B. et illa vendi pōt si nul
lus in ea sepultus sit. Alioquin lo
cus sacus ē religiosus et vendi nō

pōt. ff. de reli. et sum. su. l. 1. i. 3. q.
2. quēsta. et c. postq̃. 4º dicitur qñ
q3 terra pura que depuranda ē ad
vsum sepulture. et hec vendi pōt.
i. 2. q. 2. aurum. A. Con. Innocē. et
Goff. Et addit Inno. q̃ si vas ali
quod lapideum vel ligneum pro
aliquo sepeliendo ē factum. potest
vendi nisi sit factum sacrum p pō
tificem. vel ad hoc spāliter depu
ratum. extra de reli. domi. ad hec.
Licet enim in aliquo loco sit sep
tus aliquis sine pontificis auctori
tate. non credimus locum sacrum
fm canones. l. 3. secus sit fm leges.
ff. de reli. l. 2. Si autē loca predicta
sint sacra vel ad hoc deputata per
epm vendere non licet. extra eo. a
bolende. et notat in. d. q. i. B.

Quid ē ius sepulture. rñ. secun
dum Ray. Ius sepulture ē qđ cō
petit ecclesie ad sepeliendum ali
quos in cimiterio suo. et puenit ex
pontificis assignatōe. ar. l. 3. q. i. ec
clesias. Competit autem generali
ter ecclesijs parochialibus et etiā
illis quibus a iure vel priuilegio p
cessum ē. non autē alijs. A. con. In
no. qui etiam dicit q̃ non omīs ec
clesia habet cimiterium. sed ille tā
tum que habent populū vel que
habent ex priuilegio. vt i sum. eo.
ii. q. 2. B.

Curum alibi q̃ apud ecclesiam
possit esse sepultura. rñ. secundum
Innocē. Cimiterium vel quecū
q3 sepultus debent esse circa eccle
siam. i. 7. q. 4. sicut. Sed tamen be
ne potest cimiterium aliquantulū
esse remotū ab ecclesia. non tñ cre
dumus q̃ alicui loco etiā fligioso
hospitāli vel huiusmodi possit ac
cedere sepultura. nisi habeat ec

clesiam. Itē in vno cimiterio mul
te ecclesie possunt hēre ius sepelien
di parochianos suos. **A.** Idem i
dicia. q. 2. **B.**

3 **C**ūz pactus p̄iudicet sepulture.
R. Pactū qd sit cum rectore paro
chialis ecclē de non recipiendo a
liquos vlt̄eros parochianos ei⁹
ad sepulturā seruari d̄z ēt ab his q
bus a sede ap̄lica sepultura libera
ē p̄cessa. 7 l̄z illi apud eos elegerit
sepeliri. ex de pac. pactū. li. 6.

4 **C**ūz d̄z sepeliri q̄ decedit nulla
sepultura electa. **R.** fm Jo. an. sup
c. aiaz de sepul. li. 6. Sepeliri d̄z i
sepulchro parētū exēplo patriar
chaz. i. 3. q. 2. **E**bron. ex eo. nos in
stituta. 7 c. fraternitatem. vel in pa
rochiali ecclia si p̄suetudo sit. **A.**
Immo de iure cōi quis d̄z reguli
sepeliri in ecclia parochiali nisi p̄
suetudo repugnet que seruāda so
ret fm Ray. 7 Inno. 7 i sum. eo.
ti. q. 10. vel nisi sepultura maiorū
suorū sit alibi. ex eo. sigs li. 6. **B.**
Qd si talis sit alienigena vlt̄ viator
d̄z sepeliri apud ecclesiam in cui⁹
parochia mortuus ē. i. 3. q. 1. eccle
sias. vel i ecclia cathedrali si sit cō
suetudo. i. 6. q. 1. c. 1. **A.** Inno. auez
dicit simpliciter q̄ talis viator d̄z
sepeliri in ecclā cathedrali. **M**ost.
vero ait. q̄ si de facili 7 sine fetore
portari posset. cū suis parenub⁹ es
set tumulandus arg. ex eo. c. 1. 7 c.
fraternitatem. nisi p̄traria p̄suetu
do appareret. S̄z vt dicit Inno.
ex eo. c. 1. h̄ oīa discreto iudici cō
mittat. **B.** Clerici q̄q̄ si n̄ eligant
sepulturā. sepeliri d̄bēt i ecclia vbi
sunt clerici. **A.** Idē in. d. q. 10. fm
Inn. Religiosi vero debent sepe
liri apd locū sue religiōis vbi mo

riūtur. i. 6. q. 1. c. 1. **B.** Item qui h̄z
domiciliū in ciuitate vel castro. s̄z
q̄q̄ ad villā ruralem se trāssert
cā recreationis vel vt ruralia exer
ceat. 7 n̄ electa sepultura decessit.
non debet sepeliri in ecclesia dicte
ville sed in sua parochiali. vel po
tius in ea in qua maiorū suorū anti
quorū ab antiquo existit sepultura
dūmodo absq̄ piculo ad ip̄az va
leat deportari. **M**ulier que plēs
viros habuit si sepulturam nō eli
gat ē cum viro vltimo cuius domi
ciliū 7 honorem reuinet tumulan
da. ex eo. is qui. **A.** Al̄icipit. sigs.
B. li. 6.

Quid de his qui recipiunt alie
num ad sepulturā in cāu non con
cesso. rñ. Tenētur ad restitutiōem
corporis si petat. Item tenent re
stituere quicqd̄ occasiōe illius per
ceperunt vel q̄ p̄cipi potuerūt. **A.**
s. de iure. 7 hoc rōe male fidei s̄z
glo. in. c. cū libez. extra eo. 7 nota
tur in sum. eo. ti. q. 12. **B.** extra eo.
fraternitatē in fi. 7 c. ex pte p̄o 7 c.
cum liberuz. 7 c. in p̄ntia. 7 extra
eo. c. aiarum li. 6.

Quis tenet facere expēsas sepultu
re. rñ. Heres tenet 7 ab ipso peti
p̄nt. q̄z vlt̄ quasi p̄tracum cum de
functo. **A.** Hoc habetur. ff. d̄ reli.
li. 1. **B.** Et de hac materia vide. s.
restō. 2. s. 5. circa fi. Item si mulier
habeat dotem de ip̄a dote debent
fieri expense funeris. si non habe
at. tunc ad ip̄m maritum p̄tinent.
ff. d̄ reli. 7 sump. fune. li. 1. 7 l. sigs.
A. Melius in. l. q̄ si nulla. eo. tit.
vbi patet q̄ ad hoc p̄io tenet h̄s
vxoꝝis emācipare si h̄eat p̄fēz. q̄
si non habeat heredem. tenet p̄f.
q̄ si p̄dicti non sup̄sunt vlt̄ non sunt

potentes .tenet maritus iꝑſum fa
cere pōt. tenet ē principaliter ma
ritꝰ ad hoc vſqꝫ ad ſtutātē lucra
te doꝑ. ita tñ qꝫ ſi mulier habeat a
lia bona in hereditate. puta ducē
tum. maritus tenet tantum pꝫ rata
dotis pueniētis ad euz qꝫ ſorte fuit
in cēu. ⁊ ſic pꝫ tertia pꝫ ſūptum.
⁊ heres pꝫ duabꝰ pꝫtibꝰ. ff. eo. l. ne
ratius. cum mulus ſequētibꝰ. Et
idem qꝫ in hoc. ſ. notat i ſum. eo.
ti. q. 30. fm Doſti. B.

2 **Q**uid de his qui moriēte mo
leſtant ſepulturā ipediūt aut ſune
ri iniuriātꝰ. **R.** Qui ad domum
moriūdi accedit ⁊ ipſi vel alios
moleſtat. vel rebꝰ eius ſigna ponit
cadit ab actōe ⁊ in tantūde condē
natur hꝫ dibus defuncti. ⁊ publica
tur tertia pars bonorū eius ⁊ ē in
famie. Et idē i eo qꝫ circa ſunꝰ pec
cat. **L.** de ſepul. vi. in Aug. Item
qui domū. **A.** Ibi dī. Iꝛē qꝫ domū
moriūdi acceſſerit. ipſi alioſue
qui eiꝫ dē familie ſunt moleſtans
aut rebus eiꝫ nō ſeruato legali of
ficio ſignacula iponit. ab actione
poſt moriē illius cadat. ⁊ alterum
tñdem exigatur ab hꝫ dibus iniu
riati. publicāda tertia parte bono
rum ipſo quoqꝫ ifamia notato. Et
eiſdem penis ſubiaceat qꝫ eo mori
ente circa ſunꝰ peccat ⁊ exegat pꝫ
hibet. **B.** Nec dꝫ impediri ſepul
tura pꝫextu debiti vel cuiꝫſcunqꝫ
obligationis. **L.** de ſepul. vi. l. cū
ſit. **A.** Et ibi pꝫ qꝫ qꝫcūqꝫ pꝫmiſſio
ſue obligatio fuerit extorta per ta
le impedimentū nulla ē. nec facia
pꝫſeſſio ⁊ data pignora debēt red
di. ⁊ impediens puniꝫ pena quin
quaginta librarꝰ auri. qui ſi nō pōt
ſolucꝫ puniatur in corpore. **B.**

Nec dꝫ inferri moleſtia iſra nouē
dies ab obitu alꝰ. pꝫtunc ē inutile. vt
ibi in Aug. ſ. nec ante. **A.** Ibi dici
tur. **S.** nec ante nouē dies ab obi
tu numerandos vlla pꝫoſus ſiat
moleſtia aduerſus quēlibet ex per
ſonis defuncti. Si qua enī cautio.
ſiquid ſimile ſiat. inutile erit. Et idē
quod in hoc. ſ. notatur i ſum. eo.
ti. q. 30. fm Azo. ⁊ Doſti. **B.** Bñ
tñ impeditur ſepultura in mulg
caſibus anime. de quibus habes
j. ſepultura 4. **U**trꝫ liceat ſpolia
re mortuos. ſ. moriꝫ. ſ. 1.

Epultura ijº

S. qꝫtum ad electōez. **P**re
cipitur vniuerſis clericis ſeculari
bus ⁊ religioſis. **A.** cuiꝫſcūqꝫ ſta
tus vel conditionis exiſtant. vt in
c. animarum. de quo. j. **B.** ſub in
terminatione maledictionis etne.
ne inducant aliquos ad vouēduz
iurandum fide interpoſita. ſeu alꝰ
promittendum vt apud eorū ec
cleſias eligant ſepulturam. vel iaz
electam vltimꝰ non imutent. Ali
ter talis electio irrita eſt. ⁊ qui ſic
elegerint nec poſſunt ſepeliri apꝫ
eccleſias ſic electas. nec eligeꝫ ali
bi. Sed omnino ſunt ſepeliendi
apud eccleſias apud quas fuiſſent
ſepeliendi ſi non elegiſſent ſepul
turam. extra de ſepul. animarum.
li. 6. Cui conſtitutioni ſuperaddi
tꝰ qꝫ qui contrarium fecerit ſit exco
municatus ⁊ non poſſit abſolui nī
ſi a papa. vel in mortis articulo.
vt. ſ. abſolutio. i. ſ. 3. v. 4. **A.** **A**be
lius de hoc dicitur in cle. cupiētes
ad ſi. de pe. **B.** Item religioſi vel
clerici qui predictos in ſuis eccle
ſiis vel cimiteriis pꝫſumpſerint

sepelire tenent ad restitutionē cor-
porum si petant. et omniū que
occasione sepulture illorum pue-
nerit quolibet ad eosdem faciēdas
integraliter infra decem dies. quā nī
si fecerint. ecclie ipse apud quas se-
pulti fuerint et cimiteria earundem
extunc sunt et tamdiu maneāt iter-
dictae donec facta fuerit restitutio p-
dictorum vt i dco. c. aiarum. Sec^o
aut videtur dicēdum qn qd pprio
mon vouerit vel iuraret i tali lo-
co eligere sepulturam. qz fz Host.
tunc tenetur seruare. nisi ex cā no-
na post oia. vt qz factus ē ep̄s vel
religiosus. vel locus ille quasi dis-
sipatus ē. ar. ex. d. reli. do. iter qua-
ruor. A. Lon. Ray. vt i sum. li. pri-
mo. ti. i6. q. 24. B

1 **E**ligere quis pōt sepulturā di-
missa antiqua etiam i loco minus
religioso. ex eo. cum quis. lib. 6°.

2 **E**trū religiosi possint eligere se-
pulturaz. R. Non. sed sūt apd sua
monasteria tumulādi. Pnt tñ eli-
gere si qn moriuntur esset adeo re-
mon qd cōmode portari nō possēt
ad illa. ex eo. religiosi. li. 6.

3 **E**trū patres possint filiis eligē
sepulturā. R. Pnt eos sepelire vbi
voluerint si sint infra annos puber-
tatis. s. i4. cōpletos. et consuetudo
terre id habeat. Al. nō. A. Sed sūt
cum suis maioribus vel i parochi-
ali ecclia tumulādi. vt i. c. l3 d. quo
j. B. Ibi tñ filij eligere nō pnt nisi
post dcm tempus. Tunc. n. pnt etiā
absqz p̄is assensu. ita tñ qd si sunt
filijfamil'. nō pnt sine eius assensu
relinquere aliqd pro aia sua nisi
habeant peculium castrēse vel qua-
si. ex eo. l3. li. 6.

4 **Q**uid si ppri^o sacerdos corp^o

eius qui alibi elegerat sepeliri vto
lenter rapuit. R. fm Host. Amittit
ius qd i eius mortuario h3. et ossa
restituēt. ex eo. c. cū liberū. Idem
si alijs p̄uentus totus vel maior ps
eius h fecerit. Sec^o credere si mi-
nor ps vel solus platus h fecisset.
A. Idem i sum. eo. ti. q. i4.

Etrū possit fieri pactio pecunia-
ria sup electiōe sepulture. R. scdm
Host. Quicqd tpale pmittitur vel
datur vt talis electio fiat. oio repro-
batur. qz symoniacū esset. i. q. 2. q.
pio. ex de pac. c. si. A. Idem in sū.
eo. ti. q. 24. ad finem B

Quid si alijs mādāt eo ip̄o suū
nō sepeliri. R. Non ē adimplendum
ff. de condi. insti. l. qdam. et notat.
21. dis. nūc aut. A. i glo. Et idem no-
tatur i sum. eo. ti. q. si. B

Epulture iij

f. quo ad canonicā portio-
nē. Qn qd eligit alibi sepulturā. de
oibus qd illi loco dimittit. debet sua
parochialis ecclia habere canoni-
cā portionē qd varia ē fm psuetudi-
nes. alicubi enim ē medietas. alicu-
bi tertia. alicubi quarta. et iō psue-
tudinē ē standum. ex eo. certificari.
A. Ibi dī antēdendum laudabilez
consuetudinem regiōis i soluēdo.
vel medietatē vel tertiam vel quar-
tā. B. Et si cōsuetudo ibi nō appa-
reat dic Host. spectandam ē con-
suetudinem metropolitane ecclie.
Et si nec illa appareat spectanda ē
cōsuetudo vicinariū. Et si varia sit
tunc fm Host. q̄ta. debet. In hac
enim magis iura cōcordare vidēt
ex eo. i nostra. A. Idem notat i sū.
li. i. ti. i6. et se. B. Si autem esset p-
suetudo qd nil detur. habes. j. §. 4.

Tn de his q eligunt sepulturam apud
fratres predicatorum vel minores
determinatum est q tenentur ecclie
parochiali dare quartam non solum
de omnibus funeribus. sed etiam de q
buscunqz et quocunqz relicto. et ad
quoscunqz certos usus. et de quibus
quarta dare non consueverit vel aliter
de iure si debet. Item de omnibus datis.
A. s. etiam sine testamento. ut patet in
cle. dudum. de qua. f. idem de quali
tercunqz donans hoc casu. B. in
morte vel mortis articulo in infirmi
tate dantis de qua decesserit fratri
bus ipsis vel alijs pro ipsis. extra. e.
in cle. dudum

1 **Q**uoniam aliquis cuius maiores so
lent ab antiquo in aliqua ecclia se
peliri. ea dimissa eligit alibi sepul
turam contra canonica portio debea
tur ecclie dimisse. R. Non. sed po
tius illi ecclie in qua consuevit au
dire divina et recipere sacra. ex e.
cum quis li. 6.

2 **Q**uid si in una solet audire divi
na et alia recipere sacra. R. Vide
tur q portio canonica debebit ei
ubi consuevit recipere sacra et eo. c.
1. A. Hoc verius videtur ar. c. cum quis
et c. li. 6. et cle. dudum. de sepul. ubi
de istam portionem dandam paro
chialibus ecclijs et non alijs leg de
hoc varie opiniones olim fuerint
que recitantur in sum. eo. ii. q. 13. B.

3 **Q**uid si consuetudo est q nihil
de canonica portione. R. secundum
Ray. Credo q non valet. qz est contra
rationem et naturalem equitatem. et eo.
nos instituta. et c. relatum. et c. cerni
cari. Tamen secundum Host. hec consuetudo
boni posset prescribi si nimis proba
retur A. Iste titulus potest esse fa
cta remissio ob beneficium ecclie im

pensum. vel aliam rationabilem causam
dumtaxat ecclia ex alijs bonis possit
sustentari. Al. consuetudo non esset
rationabilis. ar. c. nammo. §. religiosos.
de deci. li. 6. Et hoc casu obvenit di
ctum Ray. cui etiam procedat Host.
ut in sum. eo. ii. q. 17.

4 **D**e quibus rebz debet dari cano
nica portio. R. secundum Ray. Non tantum
de oblationibus cereis et alijs hu
iusmodi que ecclia in qua quis sepli
tur recipit in die funeris. sed etiam de
alijs que defunctus pro anima sua illi
ecclie relinquit. et eo. in nostra. Con.
Hosti. et addit hoc intelligendum de
his que relinquuntur occasione ec
clesie sine loci. Secus si intuitu per
sone quous ecclia sit. dummodo non in
fraudem fiat. A. Et presumitur fieri in
tuitu persone si relinquitur sine datur a p
pinquis. Secus si ab extraneis et
de testa. requisiti. B. Item dicitur in
telligendum esse tam de mobilibus
q de immobilibus. Excipiuntur orna
menta ecclie. et pecunia p eis data
vel pro fabrica. annuatimario sep
tio trigesimo. et alia ad perpetuum cul
tum divini legata. de quibus cano
nica portio deduci non debet. nisi
factum fuerit in fraudem. ut episcopus si est
consuetudo. seu parochialis ecclia
defraudaret. extra de testa. c. si. A.
Idem in sum. e. ii. q. 19. secundum Ray. et
glo. et Hosti. B. Insup de his q
testator sine moriens relinquit quibus
cumqz alijs ecclijs vel personis in causa.
ut pauperibus nullam portionem ha
bebit parochialis ecclia. ut Inno.
dict. et eo. relatum. qz canonica por
tio non est prestanda nisi ab ecclijs in
quibus sepeliuntur. vel ad quam transit
se convertendo. vel alio modo. Co. v. v.
et Hosti. A. Con. etiam Ray. licet

Alan⁹ videat sensisse q^d de oib⁹ re-
 lictis qbuscuq³ alijs ecclijs dbeat
 dari canonica portio. sed nō d^r re-
 lictis pauperibus. vel consanguini-
 b⁹ vel amicis ēi p salute aie sue. vt i
 sum. e. ii. q. i. s. Et de isto trāitu dic
 vt. f. s. 9. B. Et nota vt dicit Inn.
 q^d ab ista canonica portione dan-
 da parochialibus non sūt de iure
 exēpta monasteria vel alia loca q̄
 alias sunt exempta. extra co. in no-
 stra. 7 d^r testa. requisiti. 7. c. officij
 Item nota q^d scdm⁹ Hosti. l. 3 peti-
 tio canonice portionis competat
 sacerdoti parochiali. tamen si ipse
 ē negligēs i petendo. episcop⁹ po-
 terit petere pro illo. extra d^r succes.
 ab ites. c. fi. A. Hoc vltimū dictū
 fuit potius Inno. vt pater per cum
 extra co. relatum. vbi etiam dic^r ge-
 neraliter q^d ep^s pro ecclijs sibi sūb-
 iectis pōt agere. vt habet i sum. e.
 ii. q. i. s. vbi hec notantur. Et addit
 fm eundem Inno. q^d ecclesia vbi
 quis habuit ecclasticam 7 parnaz
 sepulturam. nō debet habere ali-
 quā portionem. imo ipa vebet pa-
 rochialibus ecclijs. extra co. c. l.
 Item Inno. i dco. c. relatum. dic^r.
 Nota q^d sicut canonicam portio-
 nem percipit ecclia parochialis d^r
 relictis p sepultura. ita credim⁹ q^d
 recipiat 7 de oblatis p alijs sacra-
 mentis. sicut pro benedictionibus
 nubētū. 7 p penitētijs 7 p extrēa
 unctione. 7 alijs huiusmodi cum
 sit eadem ratio. s. quia dignus est
 oparū mercede sua. et eo. c. pri-
 mo. Sed ecce non v^t eadez ratio
 q^d hec portio datur p ministratiōe
 sacroz. vt i dco. c. l. 7 ideo ipis ad-
 ministrantibus debet 7 nō ab ipis
 de ipa administratione. Et p^rtea

dictum Inno. non approbat con-
 suetudo que ē optima legum iter-
 pres. ff. de legi. l. si de interpretatio-
 ne.

B. Quid si moritur rex vel dux vel
 alia p^rsoa q^d p^r am⁹ circuli diuersis
 ecclijs andiebat diuina 7 p^rcipie-
 bat sacra. quasi habens duo l^r plu-
 ra domicilia in quibus se piter col-
 locabat 7 elegit sepulturā i alio lo-
 co cui ecclie dabit^r cāonica portio.
 B. Ecclie domiciliorum diuident
 eam iter se. ar. et ve deci. qm. 7 ex-
 pressē habetur et eo. cum quis li.
 6. A. Ibi p^r q^d h⁹ verum ē qm⁹ con-
 stat q^d equaliter hēbat domiciliū
 i pluribus locis. In dubio autē dū
 appareat q^d alijs talium multum
 fuerit vagans. vtp^r i dca. q. i. s. In-
 no. dicit q^d ep^s data pro sepultura
 sua debet accipere 7 suam partē da-
 re ecclie vbi sepelit. 7 de residuo
 d^r ptes facere iter ecclias vbi p^r cir-
 culū anni p^rcipiebat ecclastica sa-
 cramenta. q^d tales magnates non
 morantur in vno loco. ar. extra de
 deci. quoniam.

B. Quid de qbusdam regionibus
 vbi de oibus mobilibus q^d defun-
 ctus pōt i testamēto relinquē sine
 legare ecclia exigit tertā partē. 7
 moriēti iungit sacerdos q^d reuelet
 oia mobilia sua sicut fieri dicitur i
 Britania minori B. fm v^t v^t. Non
 credo q^d hec consuetudo p^rudica-
 re debeat iuri cōi. nisi legitime fue-
 rit prescripta. 7 cōtradictio iudi-
 cio obtēta. A. vt i sum. eo. ii. q. 20.
 vbi hec notant. B. vel etiā aucto-
 ritate sedis aplice p^rfirmata. Nec
 archiepoz vel epoz illius loci cō-
 stitucionem ad h⁹ sufficere. nisi assē-
 noluntas vel consensus subduoz

quos tñgit. Et idem credo de p̄di-
cto precepto. s. q̄ non tenent mori-
entes in hoc casu eis obedire nisi
i dicitis casibus.

2 **C** Done q̄ defunct⁹ ecclie sue re-
liquit decē et alteri ecclie i qua ele-
git sepulturam reliquit nulle v̄l ca-
strum nungd prima ecclia debet eē
cōtenta illis decē. R. fm Ray. Si
defunctus legauit h̄ mō q̄ illis eēt
cōtēta. et sacerdos sciuit conditō-
nem et recepit legatum v̄l renūciaf
se iuri suo. et iam non poterit v̄le-
ri petere aliquā portionē. Si v̄o
defunctus absolute reliquit et ip̄e ab-
solute accepit. poterit nihilomin⁹
de ceteris portionē v̄dicare eē de
testa. officij. vel saltem ager ad sup-
plemētum computatis illis decē.
A. s. qñ expressit testator q̄ ecclia
esset illis contenta. et fecit i fraudē
modicam quāritatem legādo. Al
qñ ē adiecta talis conditio recipiē-
do sibi p̄iudicaret. Qñ v̄o legauit
absolute factum ē. petitur et integrū
legatum et canonica portio nisi d̄
mente testatoris aliud appareret.
vt satis colligitur. i dco. c. officij.
et etiā ex dcis Hosti. vt i sum. e. ti.
q. 21. vbi h̄ notant. B. sicut filius i-
stitutus i parte minoꝝ q̄ legitima
pōt agere nū ad supplemētum. C.
de i offi. testa. si qñ. §. illud. et l. om-
nino. et extra de emp. et ven. cum
dilecti.

3 **Q**uid si quis elegit sepulturā i
p̄p̄a ecclia et ei nihil legauit. et alijs
ecclijs multa legauerit. nungd po-
terit hec ecclia petere aliquāz por-
tionē. R. fm Ray. Si ē consuetu-
do q̄ eligētes sepulturam i p̄p̄a
ecclia semp aliquid relinquit pōt
ecclia illud petere ab heredibus n̄

iure actionis. nec differēdo p̄pter
hoc sepulturam sed ip̄loꝝando si
perioris officij. eē de symonia. ad
apostolicā. Si v̄ro n̄ ē p̄suetudo
nihil pōt petē. sed solis funeralib⁹
debet esse cōtēta. Mā tenet ex offi-
cio ip̄m sepelire. eē de symo. nō sa-
tis. et c. cū i ecclia. Posset q̄q̄ i h̄
casu imploꝝari officij iudicis ad-
uersus heredes si dephendat do-
lus testatoris vel heredū. Si s̄ ad-
uersus rectores aliarum eccliarū.
si et illoꝝ dol⁹ dephēdat. A. Mā
et circa talia dolus ē puniendus.
eē d̄ testa. officij. et eē co. infra fm
eū. Ray. Et fm glo. ei⁹ videt q̄ p̄-
ma facie dolus su p̄sumēdus cū
alijs ecclijs multa legauerit et nihil
prop̄ie parochie reliquerit. vt in
sum. co. ti. q. 12.

B
C Done q̄ alijs eligit sepulturā
apud aliquam religionē. postea in-
trauit i ip̄am et decedit. nungd lo-
cus religionis tenebit ecclie illius
ad canonicā portionē. R. f3 Ray.
Dico q̄ si trāsit i infirmitate de qua
morit tenet. eē co. de his. Secus
si trāsit i sanitate. aut etiam i infirmita-
te de qua nō morit. Lō. Hosti. A.
Idē i sum. co. ti. q. 15.

10
Quid de leprosis itantib⁹ do-
mos leprosoꝝ. nunquid sacerdos
parochialis pōt de eis moriētib⁹
petere canonicam portionem. R.
fm v̄o. credo q̄ nō. q̄ par iudici-
um ē ac si transferint sani ad reli-
gionem. nisi forte ex ip̄a lepra mo-
riant. A. Multi. n. moriunt euz le-
pra sed nō ex lepra. fm enm. x̄ x̄.
et i sum. co. ti. q. 16. vbi hec notant
B. In hac m̄ parte tenēda ē p̄sue-
tudo regionis.

C Quid si alijs recipiatur i cōfra
112

trem alicuius loci religiosi. nō tam oblati suis bōis sed sibi retētis. **A.** quo ad ius p̄prietatis secus si oblata p̄prietate retineret sibi usufructū in vita. qz tunc bene gaudet p̄uilegio religionis. vt in. c. vt p̄uilegia de quo. j. **B.** et ibi eligat sepulturā. **R.** fm **Goff.** Non liberat a canonica portione sicut nec eximitur ab ep̄ali iurisdictione et si p̄ si religiosi sint exempti extra de p̄uile. cum et plantare. §. de confratribus. et c. vt p̄uilegia. **Ide** **Hosti.** **A.** **Ide** in sū. c. ii. q. 27.

12 **¶** Quid si quis ingressus religiōis decedat in tempore nominatus **R.** fm **Goff.** Puto canonicā portione ecclesie p̄iori nō dberi. Quamuis exire. n. potuerit nō tñ exiuit in religione decessit. et h̄ sufficit q̄ ad quartē retentionē ex. eo. de his **A.** **Cō.** **host.** vt in sū. eo. ii. q. 28. **B.**

13 **¶** Quid si infirmus in vna parochia faciat se deferri ad aliā et ibi moriatur. **R.** fm **Ray.** Prima ecclesia non p̄pter h̄ p̄uilegiat canonicā portione ar. ex de his. **A.** **Ide** in sū. eo. ii. q. 29. **B.**

Epultura iiii.

s. qñ phibeat. Prohibent in cimiterio sepeliri oēs h̄fici et de hereticis sicut. Et de hoc. s. h̄fici 2. §. 2. et si post mortē appareat de heresi. 24. q. 2. sane p̄fertur. Similiter et phibentur pagani et iudei de p̄se. dis. i. ecclesia. et c. seq. **A.** Et ibi patet q̄ idē est de oibus infidelibus. **B.** **Ite** gēraliter oēs excōicati. 24. q. 2. sane qd sup̄ ex de p̄uile. ep̄o 7. li. 6. Etiam excōicatus minor ar. in dicto. c. sane. Et intelligendū fm **v̄b.** de excōicatis minor si

notorie sic excōicati sunt. **Ite** idē de excōicato et iniuste. vt notat ex de resti. spo. l̄ras in gl. circa fines. Item phibent q̄ in torneamentis moriunt. Et exponit **Hosti.** etiā si quis ibi letale vulnus accepit licet postea superuixerit. qui q̄uis peniteat et ei eucharistia non negetur carebit tñ ecclesiastica sepultura ex de torne. c. 1. **Hosti.** tamen intellige de illo qui venit cā exercendi se in torneamento nō de alijs ex de torne. c. 2. **Mam** et fm **v̄b.** intelligit tam de milibus q̄ de armigeris eorum qui ibidē in armis se exercent. Secus de illis qui illuc vadūt cā curiositatis. vt ad videndū vel quacūq̄ alia cā. **Ite** phibentur illi qui se occidunt. 13. q. 2. quibus. 23. q. 5. placuit. Et hoc intelligēdū fm **v̄b.** si peremerunt se ex d̄sp̄ratione vel iracundia. Secus si ex furore l̄a casu. Unde sicut dicit **Ber.** et. e. ex pte. Siquis p̄pter fugam se precipitaret in aquam. qz sic credat se euadere posse non imputat ei. si contrariū eueniat. et h̄ cum p̄ bono et licito hoc faciat. ar. 13. dis. nerui. 23. q. 5. de occidendis. **Con.** **host.** **Ite** qñq̄ interdicitur sepultura generaliter vt oibus de tali loco s. tpe interdici. vt. s. interdici. 4. §. tertio. Item manifesti vsurarij. et de vsur. qz. et c. i. quanq̄. li. 6. **Ite** quicūq̄ p̄sbyterū tutorez in testamento reliquerit. 21. q. 3. cyprianus. et 88. di. neq̄ apud. Sed vt dicit ibi gl. illud hodie h̄z locū. **Ite** blasphemus dei et de male. c. si. **A.** Et ibi patet q̄ hoc ver est quando maledictus recusat agere statuta sibi p̄niam. et non al. **B.** Item monachus p̄prium habens et de

sta. mo. super quodā. Et generalit
nullus notorius de mortali pecca
to sepeliendus ē. 13. q. 2. qbus. 7. ca.
nō existimemus. 7. c. obeūb⁹. Et
hec locū habent si tales non sunt
ecclesie recōciliati. Mā si recōciliati
essent vel certā pnie signa apperēt
sepeliēdi sunt. sed hī des tenent sa
tisfacere p eis. c. e. parochiano ni
si fuerit raptor. de quo. s. raptor. 1.
§. 1. A. Et ibi latus in additōe. B.
vel occisus in iuramento. vt dic
tū ē. A. vel ēt excōicatus qz i excōi
catione mortuus n̄ dz ecclesiastica
sepultura sepeliri anq̄ fuerit abso
lutus. 13. q. 2. signa pnie in eo apparue
rit c. de sen. exco. a nobis. 7. B.
Zicnō ē sepeliendus q salē semel in
anno nō p̄tut c. de pe. ois. Et hī
teilige nisi in articulo mortis exi
stens signa cōmūtōis ostēderit. Ad
qd̄ pbandū fin oēs in hī casu suffi
ciunt testis. 26. q. 6 qui recedūt
7. c. se. A. Et ibi hoc notat glo. qz
ex eo nullū p̄iudiciū generat per. c.
placuit. 7. c. cū itaqz de conse. dis.
4. Mā iura hic allegata nō faciūt.
Predicta ēt oia notant i sū. l. i. n. 1.
16. q. 3. B.

¶ Quid si tales q dicti sunt sepulsi
fuerūt. R. Si corpa eoz discernit
pnt. exhumandi sūt aliter nō c. e.
sacris. 7. ecclesia siue cimiteriū ē re
conciliandū c. de p̄se. ec. vel alta
ris consuluisti. A. Et ibi patet q hī
fieri dz aspersione aque solēniter
bndicte sicut in dedicatōe ecclesie
fieri consuevit. Et bndictō aque 7
reconciliatio dz fieri per ep̄m. e. n.
e. aqua. Et si fuerit infidelis sepul
tus debent ētigna 7 parietes radi
de p̄se. di. 1. ecclesiam. B. Deculti
in peccatores sepeliendi sūt nisi sō

te esset aliqs excōicatus vel h̄ric⁹
qz cui nō cōicamus viuo nec mor
mo cōmunicare debemus. vt. s. ex
cōicatio. 1. §. si. A. Idē quod i hoc
§. notatur in dicta. q. 3. fm hostie.
Ray. 7 host. B.

¶ Quid fiet si dubitet s cadauere
vtrum fuerit xpiani vel pagani vel
excōicati. R. Videtur in meliorem
pariē interpretandū nisi aliq̄ pba
bilitas esset de opposito. vt c. co.
sacris. 13. q. 2. nō estimem⁹ de p̄se.
dis. 1. ecclesiā. A. Idem in sū. co. n.
q. 4. B.

¶ Utrum suspensi 7 huiusmodi
sint sepeliendi. R. Sepeliendi sūt
dantū penituerint. 13. q. 2. c. si. ve
rūm ad deponendū eos de patib
lis requiritur licentia iudicis secu
laris. ne iniusticia p̄iudiciū videat. ff.
de cadane. punito. l. i. 7. 2. Sed 7
ipsā licentiam iudex denegare nō
debet in hoc casu. A. Hoc probat
ff. de cada. punito. l. si. vbi dicit q
corpora talitū dāda sunt cuilibz pe
nitenti ad sepulturā. Possūt it̄ qnqz
ex cā dnegari. vt ob magnū aliqd̄
delictū puta lese maiestatis. ff. eo.
l. i. B. Nam 7 corpus xpi talibus
datur. vt. s. cōicare. §. si. De raptio
ribus quibus etiā penitentibus qn
qz negatur ecclesiastica sepultura
habes. s. raptor. 1. §. 1. A. 7 ibi lati
us in addimone. B.

¶ Utrū mulier pregnans defunc
ta debeat sepeliri. R. fm hosti. Si
est certum q parius mortuus sit
tunc mulier cum partu sepelietur.
Si vero certum est quod viuit. vel
dubitatur de hoc tunc mulier de
bet prius scindi. 7 si partus vi
uus sit debet baptizari. si mortuus
extra cimiterium sepeliri. A. Idēz

in sum. eo. ii. q. 7. B.

Servus j. cōmunit

Servus j. Multis modis efficiuntur servi. Nam qdā statim cū nascuntur servi sūt. vt q de matre ancilla nascūt. h tñ vidē plenus. j. §. 3. Quidā vero sūt iure gentiū. vt q in bello iusto capiunt. Quidā sūt iure civili. vt qui maior. 20. annis passus est se venūdari ad p̄cium p̄ncipādū. Et de h habet. j. §. 4. De his tribus mōis habetur Insti. de iure perso. §. serui sūt. Isti sūt aliqui servi qz ius civile eos in penā subiicit seruituti. vt libertus. ppter ingratitudinē. vt s. libertus. §. 2. Item iure canonico raptor mulieris eff. c. i. serui rapti. vt s. raptor. 2. §. 2. Item deserētes auxilium sarracenis efficiūtur servi capientiū eos vt dictū est. s. sarracenus. §. 2.

Sunt alij sui magis largo mō dici vt ascripticij siue originarij qd idem ē. s. quidam hoies qui ita ascripti sunt terris colendis q non possunt a cultura recedere sine dominorū volūtate. nec possunt vēdi sine gleba. nec gleba sine illis. Et dicunt ascripticij. qz ascripti siue dputati sunt ad culturā. et originarij qz a sua origine tales sunt. Si etiā servi quandoqz coloni dicuntur. Isti tales nō sunt p̄prij sui. A. 3b in sū. li. i. ti. 8. q. 64. fm glo. Ray. B. nec repelli debēt a legitimis actibus. nisi q ad ordines non dēnt admitti. vt notatur ex de iudeis mltorum. A. in glo. B. Et dist. 54. q. 9. ante leges. A. ibi hoc h̄t in tex. et glo. Et hi originarij bene pnt ordinari de voluntate dominorum. vt notat glo. in dicto. c. multorū p. c. si

quis obligatus. 54. dist. Item qñ qz ē contra voluntatē. i. in ipsis possessionibus ea. dist. si seruus. 2. vbi dī. Ascripticijs vō i ipsis possessionibus clericos et p̄ter voluntatē dñō fieri permutamus ita tñ vt clerici facti impositā sibi agrī culturā adimpleant. B.

Quis parēns p̄ditionē filius d beat sequi. B. fm Th. in. 4. dist. 36. Scdm leges civiles p̄ms sequitur ventrē. et hoc rōabiliter qz proles a patre hz cōplementū forme male. s. a matre substantiā corporis. Seruitus at est conditio corporal' cuz seruus sit quasi instrumentum dñi in opando. et ideo proles in libertate et seruitute sequitur matrē. sed in alijs que p̄tinent ad dignitatē q ē forma rei sequit patrē sicut i hoioribus. muneribus. municipijs et nobilitate et alijs h. Et hinc p̄cor. canones et lex Moysi. vt p̄ Exo. 21. In quibusdā iamen terris q iure civili non reguntur parus sequitur deteriorē conditōnē. vt si p̄ sit seruus q̄uis vxor sit libera erunt filij serui. non tñ si post pactū m̄fi moniū pater se in seruū dedit. nolēte vxore. et similiter si fiat ep̄. Si autem vterqz sit seruilis conditio nis et p̄tineat ad diuersos dños tunc diuidunt filios si plures sūt. vel si vnus nñ. vnus alteri recōpēsabu de p̄cto et accipiet natum i sui seruitiū. Tñ nō est credibile q talis consuetudo possit esse ita rōabilis sicut illud quod multorū sapientiū diuturno studio determinatum est. A. Con. De. vt in sū. li. 3. ti. 17. q. 8. B. Et nota q fm leges siue mater fuerit libera solū quando cōcepit. vel solum qñ peperit. l.

etiam medio tpe. sufficit ad libertate plus. vi. ff. de stat. ho. l. 1. et seruatorum. **B.**

3 **Qualiter liber hō qui patitur se venditari sit seruus. R.** sex requiruntur. Primum qd sit maior. 20. annis. **L. de libe. cau. si ministeriū.** Secundū qd intendat precii participare. **L. de libe. cau. nō iō.** Tertium qd in veritate participet. ff. qui. ad liber. pro. nō licz. l. 1. Quartū qd emptor credat ipsū seruū esse. ff. de libe. cā l. liberis. §. si quis sciens. Quintus vt ille qui vendit sciat cōditionem suā. ff. quibus ad lib. pro. nō l. 3. l. 9. se. **A.** Nec lex non vñ ibi haberi. **B.** Sextū qd venditor sciat ipsum esse liberū. ff. quibus ad liber. p. nō licet. l. 4. **A.** In hac. l. parū vñ hoc probari. Predicta tamē sex requisiti notantur et iñ. l. 4. ti. 4. q. 16. fm hosti. **Goff. et Azo. B.** Si aliqd isto p̄ deficiat iure cōi ingenuitatem reuocatur. Qd si nihil deficiat. et si postea manumittatur non sit ingenuus sed libertus. ff. de sta. ho. homo liber. nisi reddat domino precii. ff. si inge. manu. l. 2. responsio pro. Quod tñ precii dñs inuius non cogitur recipere fz qsdam. **A.** et in dicit. l. 2. videtur hoc tenere glo. **B.**

4 **Qualiter serui efficiant liberi. R.** fm hosti. **Abul.** is modis. Uno modo per manumissionē. vide. s. manumissio. §. si. Item sit aliquis liber si cū laquidū dominus exposuit. vel ei alimenta negauit. vi. s. expositus. Item quando aliquis vendit ancillā ne prostituat et epiō facit contra. sit libera. Item si seruus pileatus incedit ante cadauer domini duz deferatur ad sepulchrā

Itē si postq̄ lata est sententia contra illum qui dicebatur seruus. dñs postea pro ipso pecū recipiat. Itē si dñs ancillaz in matrimonio collocauit scribens pro ea dotem. Itē si seruū appellauit filium actis interuenientibus quasi in figura iudicij. Item si dedit seruo instrumētū per qd eius seruus probat et alijs casibus qui habentur. **L. ex q. cau. ser. pre. liber accipi. p. totū. A.** Ibi de p̄dictis causis parū videt dici sed ponunt alie cāe ex qbus. si inueniunt ad libertatē. et alie et ponuntur. ff. q̄ sine ma. ad liber. p. ne. p. totū. Sed h̄ parū faciunt ad forū p̄niale. **B.** Itē si iudens xp̄ianum mancipiū emerit. vi. s. iude. 2. §. 1. et et de iudeis. c. si. De seruis iudeoz et sarraceno p̄ vido supra iudeus. 2. §. 1. **A.** comuncis additōib. **B.** Et qz huius manumissio dñs liberti facit ad h. s. liberti p. totū.

Seruus ij. ad ordinatōz.

Nullus seruus siue priuati siue ecclesie ordinari debet nisi prius manumittatur di. 54. ca. l. 2. et 3. Et rō est seruus vilis atqz clericalis dignitas di. 54. admittuntur ex de ser. nō or. de fuoruz. **A.** Alia rō est qz debet esse inuis ab alijs qui diuine m̄ditiē ē aggrogand. vt a castris dñcis nulla necessitate abstrahatur. 54. dis. ca. 1. **B.** Et hoc itelligit verum in omni genere seruatorū de quibus etiam habes supra seruus. l. §. 2. **A.** Et ibi de hoc dictum est. **B.**

¶ Tūz seruus ecclesie liberatus possit ordinari retento iur̄ patrōa. **R.** fz Ray. Sic dico retēto iure quo ad hoc qd non iniuriat ecclesie

nec accuset illā. nec ratificet cōtra
eam. dist. 54. qui ex famulis. **A.**
Hoc. c. parū facit quo ad hoc. s3
bñ faciū iura. j. allegata. B. Im-
mo etiam si simplici fuerit manu
missus tenet ad p̄dicta. alr reuoca-
tur in seruitutē. l. q. 2. diaconi. et
c. ep̄s qui mancipium. et c. liberti
et c. ociana. extra eo. ii. de famul.
Dicunt etiam quidaz q̄ tenet quo
ad alias honestas opas l3 nō sint
noiatiū imposte. vñ in dcō. c. dia-
coni. et similibus. **A.** Nec iura sa-
tis videntur ad hoc facere. **B.** nō
tñ tenet seruire ecclie p̄petuo i offi-
cio clericali. nisi exp̄sse dem̄ sit in
ip̄a manumissione et ordinatione
eē eo. eo liberr̄. Et posuo q̄ fue-
rit exp̄ssus nō tñ reuocabit i serui-
utiē si non vult in illa ecclia serui-
re in diuinis officijs. nisi admoni-
tis perduraret in contumacia. eē
eo. nullus clericus. **A.** Idem i sū.
li. 3. ii. 7. q. 1. De bonis autem li-
beriorum ecclesie. vide. s. liberti
§. si. **B.**

2 **C**irā seruus priuati liberatus
possi ordinari retento iure patro-
nalis. **R.** fm Ray. Non debet or-
dinari nisi prius cōsecutus fuerit
a domino plenā libertatem. ita q̄
nō teneat p̄stare patrono operas
nec fabriles que cōsistūt i faciēdo
nec obsequiales que cōstituit in
non faciēdo. dist. 54. c. 1. et 2. et c.
qui uq̄. et c. vñ. **A.** Lon. **Al.** vñ in
dicto. c. 1. **B.** Sed virum dñs pos-
sit in tali libertate remittere operas
sp̄iales. Dicendū fm hosti. vñ vi-
teur omne cōtrariū q̄ h̄ on⁹ erit
imponendū i ip̄a manumissione
ante ordinationē. et sic i ip̄a ordi-
natione poterit onus iam imposi-

tum declarari. eē de elec. significa-
ti. ad si. et eē de p̄b. ē. significati
Et si saliter ordinatus non serui-
rit poterit deēdari. 54. dist. frequē
et c. quicūq̄. extra eo. null⁹. Si tñ
factus fuerit sacerdos. non fiet ser-
uus dñi olim sui. Idem **Goff.** et
Immo. **Al.** Si vñ non sit factus sa-
cerdos videt q̄ possit in seruitutē
etiam priuati reuocari si nō serui-
rit in diuinis prout tenet. ar. hic a
cōtrario sensu. Facit in ar. etiā di-
ctum. c. frequē adhibita in mo-
deratione de q̄ in. §. se. Et idem ē
q̄ hic notat in sū. eo. ii. q. 2. **B.**
Quid si seruus fuerit ordinat⁹
nō accepta libertate. **R.** fm Ray.
Si fuit ordinatus domino sciēte
et non cōtradiciente. corpso inge-
nuus sit. dist. 54. si seruus sciēte. Et
h̄ vñ ē ad quoscūq̄ ordines fue-
rit ordi natus. Idē **Goff.** et Immo.
Si vñ dñs ignorante vel sciēte et
cōtradiciente. **A.** Dic vi patz i sū.
e. i. q. 3. distinguendū est. qz aut or-
dinatore vel presentatore sciēte
p̄dicationē ordinadi ordinat⁹ ē. aut
nesciente. In p̄ casu ordinatus re-
manebit in ordine. s3 ordinatore
p̄sentatore d3 cōdēnari dñs in du-
pli. dist. 54. si fuit absente dñs. et
hoc si aliter nñ sciuit. Si vñ abo-
scuerit dabit vñ p̄ntator. et aliū
ordinatore. Sed si neuter habz vñ
de soluat poterit dñs sibi postula-
re illū restitui. ar. dist. 54. ex antiq̄s
In vñ cāu eti ordinat⁹ est ordina-
tore vel p̄ntatore ignorate cōditio-
nem eius. sit q̄ sequitur. **B.** tñ si
ordinatus est in sacerdotiē remāe-
bit in eodē ordine. peculio si q̄
h3 dñs i sūto. Qd si nñ h3 peculi-
um. nec est q̄ redimat ip̄m. d3 suo

domino reddi ad seruendū ei in
seruitijs q̄ ordinem suū deceat. vt
hōis cāonicis nulla et huiusmōi
54. di. frequēs. Qd si p̄tmax h
renuat depom d3. et eo. nullus. i
fi. Si vō ordinatus ē in diaconū
dabit pro seruiturum. et ipse fma
nebit in ordine. Al' reuocabitur i
seruitutem nisi aliquis vellet eus
redimere. et idem intellige d' s' bdi
acono. et eo. miramur. In alijs
ordinib' absolute in seruitutem re
uocabit. 54. di. nulli. et c. ex anti
quis. Sals con. Goff. et Inno. A.
Lō. et Pe. vt in dicta. q. 3. B

- 4 **I**ntra qd temp' possit dñs ser
uū ordinatū reuocare. R. secundū
Ray. reuocare poterit infra annū
a tempore scientie dñi. ar. 17. q. 2. si
quis incognitus. A. Comūcio. c.
si fūus sciente. 54. di. B. Idem
Goff. Hosti. et Pe. Hug. autem
dicit q' computat a tēpore ordina
tionis i fauore ordinis. vt in sū. e.
ti. q. 6. Sed prius dictū verius vi
detur. ar. dicti. c. si quis incognit'.
B. Et rō quare clericus non pōt
repeti vltra annū cum fūus igres
sus religionē possit repen infra tri
ennū est ista. qz cleric' cōmuniter
publice manet. mōach' vō secre
te. A. Hec ratio fuit Inno. vt pa
ter in dicta. q. 6. B. Et predictum
punctū de religione habes. s. reli
gio. 2. q. 4. et 5.

- 5 **P**one q' fūus qui ordinatus
fuit restitutus est dño suo. nūquid
licebit dño manus mīcere i euz.
R. fm Inno. Non. al' incideret in
canonē. 17. q. 4. si quis suadente.
Sed nec tali seruo licebit cōtrah
re matrimoniū. ppter votū quod
intelligitur fecisse in susceptōe or

dinis sacri. et de puer. p̄tu. quidā
84. di. cum i p̄terito. et phiben
dus erit p̄ ep̄m ar. 96. di. si impe
rator. Alijs autem p̄uilegijs cler
calibus non gaudebit. et de cle.
conu. Joannes. et c. seq. Idem i
onini genere seruo. 54. di. fre
quēs. A. Inno. clarius loquitur
sic. Idem dicimus in originarijs
et acripticijs. et in oibus qui p̄di
tione seruiti. vel ratiocinio. vel cy
rocinio sunt obligati. 54. di. fre
quēs. Idem etia3 i liberis si ali
quod obsequiū patronus sibi reti
nuit. 54. di. quicunq3. Idem etia
in obligatis functionibus. i. publi
cis officijs. Si. di. p̄terea. et in
dicta. q. 6. B

Sed qualiter fūus ordinatus
sive cōsecratus redditur dño. cuz
alia res cōsecrata nō reddat. vt. 14.
q. vlt. cōperimus. rñ. Duplex ē rō
Vna qz in rebus alijs et maxime
i aians que sol e cōsecratur. null'
est dolus. sed in homine sic. Alia
quia in rebus maius cōsecratio
est in supficie. et ideo non debet a
manu pphana tractari. In homi
ne vō est aia que tangi non potest
31. q. 7. licite. con. Goff. et Hosti.
A. et Al. et Pe. Et fuit principale
dictū Ray. vt in sū. co. ii. q. 7. B

Seruus iij.

q̄ ad
ma
trimoniū. Alrū seruus sū
consensu dñi possit matrimoniu3
contrahere. rñ. f3 Thō. in. 4. di.
36. Sicut seruus nō subditur dño
qn libere cōmedet et dormire pos
sit et alia huiusmodi facere q̄ ad
necessitatē corporis pertinet fm
naturam. ita etiam non subdit ei
quātū ad h q' nō possit libere ma

matrimonium trahere etiam eo nesciente aut contradicente. An et si dominus oppositum precipiet .n. teneat ei obedire. nec de pñedo . nec et de continendo . quia in viroque sui iuris est et tenet matrimonium. Debet tñ nihilominus debita servitia dominis exhiberi. et de comu. ser. c. i. A. Con. Pe. et Al. et Ray. et glo. vi i sū. li. 4. ti. 4. q. 8. et se. B

i Donec quod dominus aliquid precipit seruo coniugato et eodem tempore vxor penit debuit vel ecouerio. R. fm Ray. Credo quod si traxerit seruus domino sciente de reddere debuit quia cum dominus concessit principale. s. matrimonium intelligit concessisse accessoria. et d. offi. dele. preterea in si. Si vero contraxerit ignorante vel contradicente domino. domini mandatum debet implere. nisi probabiliter timeat periculum adulterij ex dilato ne. vel nisi magnū fiat preiudicium vxori. Cō. Tho. Pe. Inno. et hosti. Addit quoque Tho. quod opus diuersas circūstātiās attendere. ut ex his consideretur cui magis vel potius in tali vel tali casu sit obediendum. Idez hosti. Et vide. j. §. vlt. A. Idem in sū. eo. ti. q. 10. B

3 Quid si coniuges .s. serui habent diuersos dominos diuersarum regionum. ita quod non possunt conuenire ad officium coniugale. R. fm Goff. Et cūtenetur fornicationis materia cogetur per ecclesiam alter dominorum vendere alteri volenti emere vel si neuter vult emere . cogatur vendere cuilibet extraneo in prouincia conserui. vel venales exponere. et si nullus appareat emptor emat ecclesia. ar. 54. dis. fraternitatem. A. Idem in sū. eo. ti.

q. 11. B

3 Quid si dominus seruū coniugatum vult vendere in remotā regionē. R. f3 v. d. Prohibenda ē talis venditio s3 cogi de3 dominus alij vendere eum bonas pñdōes afferēt. Inerest ei reipublice nequis re sua male utatur. in Insti. de his qui sui vel alie. iuris. sunt. §. plī. Con. Tho. pe. et Inno. Al. 3 Ala. aliud dixerit . ut in sum. eo. ti. q. xi. vbi etiā patet quod predictis con. etiam hosti. dicens quod pñdicta obinet quādo ambo sūt serui. Et id quod sequit nō sūt hosti. s3 pe. vi ibi. B. Sed et hosti. addit quod si matrimonium fuerit scit sine licentia domini. et nō habet in alio loco iustum emptorem posset eū vendere in remotis. aliter non de3 hoc facere.

4 Alterū seruitus possit venire per matrimonium. rñ. secūdū Tho. et pe. sic. Vir enim licet sit in potestate vxoris in his quod pertinet ad redimendū debuit. in alijs oib3 ē sui iuris. Unde in redditione debuit per hoc non debet preiudicium vxori fieri si forte dominus precipiet aliquid eadem hora . quia magis esset obediendum vxori quam domino . Vxor tamen sine consensu viri se in ancillaz vendere non posset . quia vir caput est mulieris. Con. Al. A. Idem in sū. eo. ti. q. 13. B. Et vide supra . §. 2. Atrum seruus qui fuerat ordinatus et nunc est restitutus possit contrahere matrimonium. vide supra seruus. 1. §. 1. Quomodo conditio seruitutis impediāt matrimonium habes. 5. impedimētum. 3.

ymonia j. coiter Sy.

monia est studiosa voluntas emē-
di vel vendendi aliquid spiritua-
le vel spirituali annexum. Sic dis-
finitur a Tho. in. 4. sen. dis. 25. et i
secunda secunde. q. 100. Simili-
ter et ab alijs. A. s. theologis et iu-
ristis cōmuniter. vt in sum. li. 1. ii.
l. q. 1. Et facit. i. q. 1. qui studet. B.
Et quod dicitur spirituale intelli-
ge vt ordines et alia sacramenta.
Quod autē dicitur spirituali an-
nexum. intellige vt quedam que
non sunt ita proprie spiritualia s; s;
sunt spiritualibus adiuncta et qua
si alligata. vt est ius patronatus
et huiusmodi. Quod si non ad-
das. s. spirituali annexus. sufficit se-
cundum Ray. A. Nam et annexa
spiritualibus largo modo dicunt
spiritualia. vt in dicta. q. 1. et hic
sequitur. B. quia omnia talia pos-
sunt intelligi per id quod dicitur
aliquid spirituale. Et nota quod
nomine emptionis vel venditiōis
intelligitur omnis contractus nō
gratuit. preter permutationem.
A. Idem in dicta. q. 1. et facit. i. q.
1. sunt nonnulli. B. de qua supra
permutatio. A. Ibi patet quando
in talibus possit fieri permutatio.
et qualiter. B. Unde nec transac-
tio potest fieri super spiritualibus
et de transa. sup. eo. De transactō
ne vide. j. transactio. §. 2. A. Et ibi
patet qualiter possit fieri in spūali-
bus. Et adde s; Tho. fa. fe. q. 100
art. 1. q. voluntas dicit. quia iusti-
cia et omnes partes eius et per
sequens omnia opposita sunt i vo-
luntate sicut in subiecto. et ideo cō-
uenienter symoniā voluntatē diffini-
tur. Facit ff. de iusti. et iure. l. i. iusti-
cia. Et at p solam voluntatez cō-

mittat symonia tangel. j. §. 3. Itē
dicit studiosa fm Tho. in dicto ar-
ti. i. ad designandū electionē que
principaliter pūcti ad virtutē et vi-
tū. et talis electio sufficit etiā si sit
ex voluntate non libet vel et coa-
cta. et eo. B. atque. et ibi glo. nisi
forte sit coactio precisa. et qd me-
cau. c. sacris. Et subdit Tho. ibidē
Non autem ois qui peccat electio-
ne peccat in spiritū sanctū. s; solū
qui peccatum eligit p contemptū
eoz per q homines solent retrahi
a peccado. Et ergo studiosa qn
ex ipsa voluntatis electioe pgre-
ditur ad exteriorē actum. vt in su.
eo. ii. q. 5. hosti. autem clarius dis-
finit sic. Symonia ē spūalium vel
annexoz spiritualibus precedēte
pacto pmissionis conditionis mo-
di seruitij precum vel cuiusvis. tē-
poralis receptio vel donatio vt i
sum. eo. ii. q. 1. B.

Utrūq symonia sit heresis. rñ.
fm Tho. in. 4. dis. 25. Symoniaci
non sunt pprie et per se loquēdo
hēretici. cū nō habeāt aliquā falsā
opinionē. s; dicunt heretici. ppter
similitudinē actus. q; ita operantur
ac si estimarēt donū spūs sancti pe-
cunia possideri. que estimatio ē
heretica. A. Et quia etiā in primo
auctore Symone ex mala radice
infidelitatis pullulauit. cui dictū est
Estimasti donū dei pecunia possi-
deri. Act. 8. fm Al. et in su. eo. ii. q.
2. B. An Greg. in registro dicit.
Cū ois auaritia sit idolorū seruū
quisq; hanc i ecclesiasticis digni-
tatibus dandis nō pcauet. infideli-
tatis perditioni subijcitur etiā si
fidē qnā negligit teneat. videat. 21.
q. 1. cū ois. Et uerū dicit q impia

heresis macedonij tolerabilior ē
 q̄ symonia. i. q. i. eos. **A.** Et ibi p̄z
 q̄ hoc non fuit dictum Greg. sed
 Tharasy cōstantinopolitani epi.
 Et cetera crimina in p̄paratiōe sy
 moniace heresis quam p̄ nihilo re
 putatur. i. q. vlt. c. fin. **P̄m** quoq̄
 p̄pe t̄ p̄ aliū modū quidā symo
 niaci dici heretici. s. tenentes quē
 dam errorem eiusdē Symonis qui
 dixit q̄ mundus ille non erat crea
 tus a deo. sed a quadam sup̄na v̄
 tute. vi. dicit Isidorus 9° cibimo
 logiarum. **A.** Idem in. d. q. 2. **B.**
 2 **Quare symoniaci potius dicū**
tur a Symone qui voluit emē do
num dei q̄ giez̄ te a Giezi qui vē
d. dit donū dei. R. Quia magis p̄
 pleia fuit ratio huius peccati i Sy
 mone q̄ in Giezi. Nam Giezi so
 lum vendidit donum dei. at Sy
 mon t̄ emere voluit. t̄ vendere i
 tendit. i. q. i. saluator. Lō. Tho. fa
 sc. q. 100. Con. etiam **Pe. t̄ Al.**
 vi in sum. co. ti. q. 4.

3 **Utr̄ sola voluntas faciat homi**
nez symoniaciū. rñ. secundū Ray.
 t̄ alios itaz iuristas q̄ theologos.
 Quedam sunt p̄hibita q̄ symōia
 ca. vi. emere vel. vendere sacra mē
 ta t̄ huiusmodi. t̄ in istis sufficit
 sola voluntas. Et intellige secundū
Pe. quo ad forum diuinum. sed
 quo ad forum humanum si inul
 tum actum exiuit neq̄ faciendi ne
 q̄ paciscendi non diceret symōia
 cus. t̄ sufficit q̄ peniteat. Quedā
 sunt symoniaca q̄ p̄hibita. s. per
 p̄statiōem ecclie. vt cū quis renū
 ciat ecclie vt detur alteri p̄ua ne
 poti suo. Sili fm Gossr. venden
 do vicariā. castaldionariū. aduoca
 tiā. hyconomariū t̄ h^o. extra. c. ad

nfam. i. q. i. siq̄s eph. 2. q. 3. saluatō
 t̄ in his non sufficit sola volūtas
 siue appetitus quidaz nisi p̄cedat
 in actum. extra de offi. dele. ex p̄te
 p^o. **A.** Idem in sum. co. ti. q. 4. **B.**
 Sz t̄ hoc intellige q̄ si voluntas d̄
 liberata hic fuit. ita q̄ per eū non
 stetit. itez ē symonia in foro diuio
 sed n̄ in hūano. t̄ sic tale peccatū
 per p̄niam aboletur. extra co. mā
 dato. **A.** In hoc ē videtur con. gl.
 Ray. vi in dicta. q. 5. Et hoc verū
 videtur. q̄ etiam circatalia puta
 erga beneficia sola intentio consti
 tut culpabilem apud deū. licet nō
 quo ad iudiciales punitionē ecclie
 extra co. ma. Symōia in iustal' m̄
 sola p̄nia aboletur. nec obligat ad
 restituōem accepto p̄. dicto. c. mā
 dato. Secus in v̄uris i quibus ē
 sola intentio vsuraria obligat ad re
 stituōem in foro p̄niali. vt t̄ notat
 glo. in dicto. c. mandato. t̄ fac̄ ex
 tra de vsur. consuluat. Ratio autē
 pōt esse. q̄ in vsura leditur de^o t̄
 homo. deo satisfiit per p̄niam. ho
 mini vero per restituōem. In sy
 monia v̄o simplicis intentionis n̄
 leditur pars que p̄ponit t̄ sine co
 actione prestat. imo potius ipa le
 dit deum turpius agendo. nec le
 ditur ecclesia mutans que m̄ iu
 dicat de manifest. s. dicto. c. tua. sz
 solus deus. cui p̄ solam satisfiit pe
 nitentiam. extra co. c. si. **B.**

4 **Utrum ad hoc q̄ p̄mutatur sy**
monia requiratur q̄ sit expressūz
pactum. rñ. Non. nam t̄ Giezi sy
moniacus fuit licet pactum aliq̄d
 non fecerit. notatur extra co. sup
 specula. **A.** Doc. c. habetur in ut.
 de magistris. Et dic hoc vez quo
 ad forum diuinum. secus quo ad

indiale. extra eo. c. si. 7. pater ex
die is in. §. pcedenti. nisi interueni
ret exacio. extra eo. sicut pro cer
to. B. Sed de symonia mentali.
vide. §. renunciano. 2. §. i.

5 **Quot modis pmittitur symonia**
rñ. secundum Ray. Una diuisio est
per munera que datur. Nam aut
datur munus a manu. aut ab obse
quio. aut a lingua. de quibus hēs
§. munus. §. i. Alia diuisio ex par
te cōmittentium sic. Symoniaca
ordinatio vel alia huiusmodi spi
ritualium datio aut ē ex parte con
ferentis nñ. vt qñ conferens mihi
aliquod spūale recipit ipse me
ignorante. Aut ex pte recipientis
nñ. vt si ego recipiam sacramentū
non quidē dando aliquid conferē
ti sed alicui suo cōsiliario. Aut ex p
te vtriusq. s. qñ ordinādnus dat ali
qd ordinātū. Aliqñ ex pte neutri.
vt si amicus me⁹ me ignorante det
aliquid amico siue cōsiliario epi
vt me ordinet. epo enām ignoran
te. i. q. i. statimur. 7. c. si quis a sy
moniacis. A. Idem in sum. eo. ii.
q. 7. B.

6 **Utrū sit symonia si aliquid gra**
tis detur pro spūalibus vl' recipia
tur. rñ. si penitus sponte offeratur
non ē symonia. i. q. i. quicquid in
uisibilis. Ubi nota f3 vñ. q. si hec
prepositio pronotaret appreciatō
nem seu pcuracionem. sic nūq. tē
porale ē dādūz pro spirituali nec
econtrario. Si aut notet causaz si
nalem. vt sit sensus. Iste dedit de
narium pro sacramento idest pro
p^{er} reuerentiam sacramenti. licē
te pōt fieri. Et eodem quoq. mo
do si notet causam efficientem. vt
sit sensus. dedit pro sacramento id

est pro denotione quaz habuit ad
sacramentum fieri pōt. A. cō. Al.
vt in sum. eo. ii. q. io. B. Si autem
dubietur vtrum grans vel corrup
ta intentione datum sit. tria si pre
cipue attendenda. s. dantis 7 reci
piētis qualitas. videlicet an a pau
pere diuiti vel econuerso. Ite mu
neris quantitas. vt si res magni vl'
modici sit precij. Item donatiōis
tempus an. s. instante necessitate l'
al' conferatur. Et secundum hā ha
benda est presumptio pro vel con
tra. extra eo. 7 si questiones. Sed
hec intelligenda sunt in foro cau
sarum. In foro autem conscientie
intentiō attenditur non presumptio.
A. Idem in dicta. q. x. secundum
Ray. Al. 7 Hosti. B.

7 **Utrum liceat aliquid recipere**
pro operibus spiritualibus. rñ. se
cundum Ray. Pro illis operib⁹
ad que quis non teneur ex officio
recipere licet. vtpura sacerdos pōt
locare operas suas qui alias non
habet vñd sibi prouideat. ar. ii. q.
2. caritatem. Idem Hosti. A. certe
c. caritatem non facit. qz loquitur
nñ quo ad pcuracionem recipien
dam a visitantibus. non ex locatō
ne vel alia conuentione. sed ex me
ra iuris dispositione. Et iō in spi
ritualibus in quibus debet cessare
omnis pactio 7 puentio. extra de
pac. c. si. non h3 locum locatio vl'
conductio. Unde iñ. d. symonia. §.
item nunquid sup verbo locare.
glo. Ray. ait. Quidam dicunt q. si
sacerdos intendat locare vel uen
dere laborē suū non ipm offiū vel
sacramentum licitū est. alias n̄.
Ego credo inquit quod non ha
bet locum in talibus locatio vl' cō

ductio. cum lex secularis non dixerit esse locatorem vel conductionem quam mensor agroꝝ aliquid recipit a dominis eorꝝ pro eis mensurandis. sed quod datur appellauit honorarium. si. si. me. fal. mo. di. l. 2. §. 1. ubi dicit. Non crediderunt veteres iter tales personas locatores et conductiones esse sed potius operam beneficii loco prebere. Et id quod datur ei ad remunerandum dari. et ideo honorarium appellari. Dic ergo quod sacerdos siue indigeat siue non. potest ei dari pecunia in sumptus ipsius sacerdotis non in munera sacerdotum. id est officii sacerdotalis quod impenditur sicut dicit Hieronymus quod decem panes crustula et vas mellis si data fuerint prophete magis in sumptus quam in munera prophetie reputanda sunt. id est quod i. iudices. Cum ergo dicitur sacerdos recipit pro officio ecclesiam ad ipsam. hoc pro de notat causam adnunciantiam non appropinquatiam sacri vel officii quod impenditur vel laboris quo laborat in ipso officio. quod nec vendi debet nec locari sicut nec ipsum officium quod quisque horum aliter vendit sine quo neque altera prouenit. neque inuenditur derelinquit. id est quod i. si quis obiecerit. De hoc etiam dicitur. j. §. virum sacerdos. B.

8 **C**irca cum episcopus consecrat vel visitat possit recipere procuratores. secundum Ray. Potest et eo. cum sit. x. q. 3. relatum. extra de prescrip. cum ex officio. non dico pro labore. sed ut Ber. dicit quod talis procuratio a iure permissa est. imo et si ecclesia pro paupertatem procurare non posset episcopus. ipse suis sumptibus consecrabit ecclesiam x. q. 3. cauendum. h. Ber. et Hostie. Circa visitationem vide. j. visitatio

§. 1. et 2. A. Hoc quod ibi dicitur notat glo. in dicto. c. cum sit. Notatur et in sum. eo. ii. q. x. B.

Circa ipsalia possint dari pro vita eterna vel premissione peccatorum. rñ. Possunt per modum elysie. Daniel. 4. Peccata tua elemosynis redime. Et intellige secundum Tho. et Be. in. 4. dist. 25. quod cum dicitur vita eterna vel remissio peccatorum enim. est locutio metaphorica. quod ipse meritum accipitur per emptioem. Deo ei ex precio nostro nihil potest accrescere. A. Idem in dicta. q. x. B.

Circa ipsalia possint dari pro redimenda vexatione in spiritualibus. rñ. Sic. extra eo. dilectus filius. et i. q. 3. quantum. extra de magistris prohibeas. Sed hoc super iure spirituali tunc solus habet locum cum per certo constat redimenti de iure suo. aliter non. Nec Tho. fa. fe. q. 100. artic. pe. et ult. A. et et glo. Ray. ut in. d. q. x. B. Unde et si prebenda mea me per iniuriam remoto alij data sit et ego recuperem aliquo dato non puto esse symoniam.

Circa encenia inducant symoniam rñ. Si non extendantur ad quantitatem munerum et fiant sine pacto et sine aliqua corrupta intentione non inducunt symoniam. aliter et in modo dico committitur. l. q. 1. duces A. aliter incipit. iudices. Et hoc fuit dictum Hostie. ut in sum. eo. ii. questione xi. B.

Circa munus ab obsequio inducat symoniam. rñ. secundum Al. Si obsequium de se sit illicitum. nullo modo absque vitio symonie. Similiter si obsequium sit licitum non absque impendere per aliquo spirituali. si aliter pro. dicat causam principaliter mouere

tem. Sed si non dicat causas prin-
cipaliter mouentem sed secundari-
am. puta excitatiuam affectus ei⁹
qui dare habet aliquid spirituale.
et postea confert illud respiciens
principaliter ad deum et ad meri-
ta persone que per talia obsequia
et per alia bona concurrunt. hoc
modo potest dari spirituale. puta alicui
qui in seruitium ecclesie vel prela-
ti iuit Romani vel huiusmodi.

Porro si obsequium esset pure spiritua-
le quod esset impositum beneficio. **A.**
s. per constitutiones ante ipsius beneficii
collationem. non autem per pactum sed
eundem **Al.** et in sum. eo. ii. q. 12. ubi
est per quod predictis con. **Boff.** Ray.
et glo. **B.** tunc indubitanter et ex
pacto potest conferri beneficium. ita quod
ille promittat tale obsequium. puta
ta de celebrando talem et tale mis-
sam et similia extra de preb. signi-
ficatum. **A.** Tho. etiam et **Pe.** di-
cunt quod in huiusmodi obsequiis ho-
nestis seruientibus ad dignitatem
persone respectus debet haberi.
Nam ex ipsa deuotione obsequii
dignus redditur ecclesiastico bene-
ficio. Et addit Tho. Si autem in hoc
sum sit seruitium vel ad carnalia
ordinatum. puta seruiuit prelati ad
vilitatem sanguineorum suorum vel
patrimonii sui. vel aliquid huius-
modi. esset munus ab obsequio et
symoniacum. ut in dicta. q. 12. ad fi-
nem. **B.**

13 **Q**uid si vnus sacerdos dicat al-
teri. in celebrabis hodie pro me. et
ego cras pro te. **rn.** **fz** **v.** Non est sy-
monia. **fz** licitum est maxime ex causa quod
nullum precium siue temporalis mer-
ces interuenit. **A.** Idem in sum. c.
ii. q. 13. **B.**

14 **Q**uid si munus a lingua in quo
promittit symonia. **rn.** **fz** Tho. **fa** **fe**
q. 100. et in. 4. di. 25. **A.** Munus a lin-
gua dicitur vel ipsa laus pertinens
ad fauorem humanum qui. s. sub
cicio cadit. vel est preces ex quibus ac-
quiruntur fauores humani aut piti-
um emittitur. ut quod preces amate
sunt. Sed de precibus habes sta-
tum in se. **fz** **A.** Idem in sum. eo. ii.
q. 14. **B.**

15 **Q**uid preces inducunt symoniam.
R. **fm** Tho. **fa** **fe** q. 100. Si aliquis
principaliter ad preces intendat symo-
niam promittit. Et ut principaliter ad
intendere qui preces pro digno exau-
dit. **Al.** ipsum sacramentum est symoniacum.
ut. l. q. 1. de ordinandis. et c. sunt
nonnulli. Si vero porrigatur preces
pro digno. sacramentum non est symonia
cum. **fz** symonia potest esse in intentione.
s. quod habetur respectus non ad di-
gnitatem persone sed ad fauorem hu-
manum. extra de eta. et qua. tu. l. q.
1. latorem. Unde debet penitere de in-
tentione corrupta. ut i. c. sunt nonnulli
et extra de eta. et qua. tu. q. 3. et extra
eo. mandato. **A.** con. **Al.** vi in dea
q. 14. **B.**

16 **Q**uid aliquis porrigendo preces pro
seipso promittat symoniam. **rn.** **fz** Ray.
Non potest petere ecclesiam vel digni-
tatem vel aliud beneficium huiusmodi
curarum quantumcumque sit dignus. l. q.
1. ordinariones. s. q. 1. in scriptis. ex-
tra de iure patro. per nostras. **B.** Non
sacramentum simplex si indiget et sentit
se dignum potest petere absque metu
symonie. et eo. tua nos. et ar. et de
rescrip. ad aures. et de preb. cum **fm.**
eo Tho. **fa** **fe** q. 100. et i. 4. dist.
25. **Silr** et **Hosti.** et **Boff.** Quidam
tamen dicunt quod licet rogare et si

bñficiū habeat curam aīaz. **A.**
 Hoc fuit deñ glo. Ray. dicēis q
 pōt aliqs pro se petere bñficiū et
 hñs curā aīarum si dignus sit exē
 plo. **Isa.** q. dicit. c. 6. Ecce ego. mit
 te me. **Con.** cū hoc **Al.** vt i sum. e.
 ii. q. 14. Sed certe tutius videt pri
 mum dēm per iura allegata. Nam
 propheta nō petijt aliquam curā
 aīaz vel dignitatem. sed requisitus a
 dño exhibuit se officio pñdicādi. vt
 patet i deō. c. 6. **B.** si indiget. at si nō
 indiget. etiam si petat simplex bñfi
 cū peccat fm Ray. et Tho. vt i p
 dcā decre. ad aures. i. q. 2. clericos
 ii. q. i. illi autem. **A.** vt patet in dcā
 q. 14. glo. Ray. in h iterum cōtra
 dicit. Unde ait. Hoc iterum dubi
 um est. et credo q ex quo aliquis
 promouet ē ad sacros ordines. cū
 huiusmodi ordinatio titulum ec
 clesiasticum requirat. pōt petet bñ
 ficiū ecclesiasticū. l3 abundet i tpa
 libus. et iura que magister addu
 cit ad pbandū. **Primum.** loquunt fm
 statū pñtue ecclie qñ exiles erāt
 redditus. et distribuebatur d sacul
 tanbus ecclie prout cuiq3 op' erat.
 Et con. cum eo **Al.** q. nemo cogit
 suis stipēdijs militare. Si tñ digni
 tatem vel curam animaz pro se pe
 tat tanta p'sumptione que eum tali
 bñficio reddat indignum. symonia
 ē. qz p'ces sunt. p indigno h ibi. **He**
rius videtur deñ Ray. et Th. **Mā**
Hieronymus qui loquitur in alle
 gato. c. clericos i. q. 2. non fuit i pri
 mitiua ecclia. et multo min'. Pro
 sper q idē dicit. ea. q. c. pastor. Et
 stipēdiū celestis milicie nō debet
 esse tpale nisi in qñtū rō dicitur ne
 cessarie sustentationis. Clericis ei
 cōuenit dicere pars mea dñs ex d

preben. cū scdm. quasi dicatur pre
 mū laboris mei nō sit terrenus s3
 celeste. **B**

17 **Que** symonia sit grauior. **R.** s3
 dō. Quāuis i muncere a manu et a
 lingua et ab obsequio cōmutat sy
 monia. tñ qz munus a manu magi
 proprie ē p'ciū q a lingua vel ab
 obsequio. ideo illa symonia ē ma
 ius peccatum. **A.** Idem i sum. eo.
 ii. q. 15.

18 **Utrū** liceat vendere vasa sacra
 aut vestes. aquā bñdicāti et h'. **R.**
 fm **Al.** Dia sacralia ad aliquem
 effectum spūalem ordinata. vendi
 non pñt. vt aqua bñdicā et huius
 modi per quā venialia dimittunt
 sicut et nec ratione materie pōt vē
 di sacm. i. q. i. placuit. x. et 3. Sed
 et illa que p'cipatue sunt spūalia.
 vt calix et huiusmodi ante con
 secrationes simpli vēdi pñt p' p'se
 cratōz et o huiusmodi vasa vēdi pñt
 alteri ecclie i eadē forma. **A.** dum
 modo itentio solum referatur ad
 temporale et non spirituale. al' esset
 symonia fm eun. **Al.** vt i sum. eo.
 ii. q. 16. vbi hec notatur. **B.** sed lai
 co calix vendi non pōt nisi conflu
 tus. io. q. 2. s. hoc ius. quia sacra
 non debent tractari manibus lai
 corum. De ciniterio vero vide s.
 sepultura primo. s. primo. **B**

19 **Utrum** spūalia possint redimi.
R. fm Ray. Sicut nō debēt vendi
 vel emi. ita non debent redimi. ex
 de symo. querelā. nec aliquo dato
 vel p'misso v'l reiēto possideri. In
 tellige fm s. v. q. nō possunt redimi
 aliquo dato vel p'misso ei qui ius
 te possidet. ex eo. qrelam. **Mā** alt
 q dato ei q iuste possidet ab eo cui
 debent redimi pñt sicut et redimunt

48
tur decime de manu militum iniu-
ste eas diuentium vide s. decime
s. s. pli. Ceterum utrum sup spiri-
tualibus possit trasigi. vide. j. tras
actio. s. 2. Et utrum permutari s.
permutatio. s. 1. 2. 2. **A.** Predi-
cia etiam notantur in sum. eo. ii. q.
17.

20 **C** Quid de sacerdote qui nō vult
dare licētiā alteri sacerdoti ut bñ
dicat nuptias nisi p pecunia. R. f3
v. b. Si non intendit vendere licen-
tiam bñdictionis. sed prouidere si
bi de portione oblationum eū cō-
tingēte. nō ē symonia. Si m̄ ex cer-
ta sciētia maiore exigit sūmam q̄
presumatur debere valere portio
ipm̄ contingens. merito presumi
potest q̄ ipam licentiam vendere
voluit. **A.** hoc etiam presumit quā
do verba istud sonant. puta si dicat
se velle tantum pro licētia benedi-
cendi et huiusmodi quia i dubio n̄
recedimus a significatione verbo-
rū. ff. de lega. 3. l. nō aliter. Si vult
ergo hoc euitare clare exprimat d̄
venditione et locatione prouentus
m̄i. **B.** Et nota hic q̄ pro ipa bene-
dictione nihil ab aliquo exigi pōt.
ex eo. cum in ecclesia. De sacerdote
qui nō vult dare licētiā cōfite-
dī alteri nisi p pecunia supra cōfessio
prio. s. si. **A.** Et ibi patet q̄ symoni-
am committit quod et notatur siml̄
cum supradictis in sum. eo. ii. q.
36.

21 **C** Arū. p absolutione ab excōica-
tione possit exigi pecunia. R. fin
Tho. 2a 2e. q. 100. In absolutione
tali non debet exigi pecunia tanq̄
p̄ciunt absolutionis quia hoc esset
symoniaci. sed quasi pena culpe p̄-
cedentis pro qua fuit excōicatus.

Idem Pe. et Hosti. A. Dicit enī
Hosti. extra eo. ad aures. q̄ i. Frā-
cia et i quibusdam alijs regionib⁹
consuetudo ē vel statutum q̄ excōi-
catus qui monitus parere noluit
sed excōicari expectauit propter
hanc cōuiniciam anteq̄ absolua-
tur pro quolibet mense pro quo
excōicatus extiterit certam debeat
dare pecunie quantitatem. Et hāc
consuetudinem dicit rationabilem
et seruandam. ut i sum. eo. ii. q. 37.
Quod itelligendum videtur qn̄ ta-
lis exactio non venit ad man⁹ seu
utilitatem exigentis. alias haberet
spēm mali. et ideo ab ea abstine-
dū ē de vi. et ho. cle. cuz ab omni. Et
p̄pterea hoc casu absoluto d̄be-
t precedere exactionem. **Un̄ et idē.**
Hosti. i sua summa dicit. q̄ excōi-
cat⁹ d3 absoluti liberet et eo absolu-
to pōt cogi ad satisfaciēdum d̄ pe-
na. s3 an nō pōt exigi. cū nec p̄ illo
fuerit excōicatus. Et sic itellige in q̄
ex de symo. an apostolicā. et c. ad
aures. ut i de cā. q. 37. Et videtur ea
sua formalis i de cō. c. ad aures. Et
sic pōt cōcordari opiniones q̄ sup
ibidem referūtur. **B.** Et idē itel-
ligēdum de suspēsiōe et interdico.
Nā si daret aliqd pro p̄cio abso-
lutionis siue restitutionis symo-
nia esset ex parte vtriusq̄. ar. i. q. i.
nullus. ex eo. nemo. Qd si huius-
mōi snie fuerāt iuste plate. et d̄tur
pecunia p absolutione siue relaxatō-
ne nō d̄tur **Dug.** 16. q. 7. decimas q̄ n̄
ē symonia ex pte dāns eo q̄ dāns
nullū ius acquirit. sed dat ut acq̄si-
tū sine vexatione retineat. ar. i. q. i.
quesitū. **Sanis con.** **Hosti. A.** Idē
i sum eo. ii. q. 46. vbi et addit fin
glo. Ray. q̄ si ecclesia mea vel pben

uu

da meremoto alij fuerit assignata
si pro precio eam recuperare vel re-
dimo symonia ē. siue iuste siue iū-
ste amonus fuerim et alius institutus
quod intelligendū ē quando amo-
tio facta ē seruato iuris ordine. l. 3. i
iuste p. sniam que transiuit in rez iu-
dicatam. al. bñ l. 3. redimere vexatio
nō. extra c. dilectus filius. R. et pa-
ter supra. §. 10. **B.** An aut. p. ba-
pulisino liceat aliqd dare vid. s. ba-
pulisinū. 3. §. 3.

22 **C** Nullus clericus debet pce vel
picio v. fauore celare epō peccatū
publicum parochiani sui. vel etiaz
minus digne penitentē recōcilia-
re. et ei de hoc testimoniū ferre v.
digne penitentem repellere aluer
symoniā pmutat. ex eo. nemo. A.
Scdm Inno. et i. sum. co. ii. q. 38. si
pprie s. siliudinarie dē symonia-
cus qui celat pp. grām crimē alteri
us puniendus ē et i. ut symoniac.
Qd intelligi pōt nisi ipa celatio eēt
annexa spūali officio. forte. qd qd
habet ab epō ad dñiciandum de-
licta vel sile. q. tūc cēferentur vende-
re ipm officiu et pnter esset vera sy-
monia. i. q. 3. si qd obiecerit. **B.** Et
generaliter fm Tho. fa. fe. q. 100.
illa spūalia ad que quis tenetur ex
officio nō pōt vendere. Al. nec p
dispensatione nec p correctōe sub-
ditoz vel q. quis dñstata corrigē-
do pōt aliquid recipi. A. Lō. Pe.
vi i. dicta q. 38. **B.**

23 **Q**uid si dicat aliquid superiori
vi fuerit iusticiis i spūalibus. R. fm
Ray. Symonia est. Et addit. bñ.
Idem credo si agatur sup tpalib.
ex quo persona ē ecclesiastica. q. rōc
ecclesiastice iurisdictionis tenet ad
tale ius reddēdū. Sed si sit iudex

laicus et sup re tpali. nō erit symo-
nia. l. 3. alias grauer peccet. supra.
index. i. §. 7. **A.** Con. Al. vi i. dicta.
q. 38.

Utrum sacerdos possit celebrare
vel exequias vel alia officia facere
p pecunia. R. fm Ray. Si tenetur
ad h. tūc exigere aliquid symonia
cū ē. i. q. i. vendentes. Si nō tenet
et deficit ei sumptus. potest accipe-
re. i. q. i. duces. Mā et opas suas lo-
care pōt. siue ad diē siue ad annuz
ex ne pla. vi. suas. c. vii. **A.** Ibi h. n.
pbat. Mā ibi dñ de locatiōe red-
ditum et nō oparum spūalium. vt
ibi notat gl. et addit q. nullū spūa-
le locatur. Et de h. laicus. supra. §.
7. i. additione. **B.** Qd si sumptus
habet et ad hoc nō tenetur. aut de-
bet facere gratis. aut cessare. al. v.
facere ex auaritia. Et l. 3. forte qñ n.
tenetur ad illam nō esset symonia
eo q. nō dñ suis stipēdijs militare.
i. q. 2. caritate. ex eo. cum sit. tñ tur-
pe ē lucrum qñ sit ex auaritia vel si
i sumptus recipit etiā si diues sit et
nō sit ex auaritia saltem habet spe-
ciem mali. Et i. quolibet p. dicto et i.
telligit q. ipse gratis debet cātare
vel officiare. l. 3. aliqd recipiat. p. sū-
pibus sicut diē Aug. q. apli gra-
tuitum panem accipiebant ab illis
quibus gratuitam predicationem
impendebant. Satis con. Tho. fa.
fe. q. 100. **A.** Predcā meli. possit
intelligi per ea que notat glo. Ray.
i. n. de symonia §. queritur. super
verbo statum. vbi sic dicit. Licet
ne dare pecuniam vel recipere p.
huiusmodi obsequijs. aut pro iter
essendo extreme vnctioni. Itē qd
de illis qui dant redditus vel reci-
piunt propter faciēda anniuersa

24

ria. Item quid de illis q dāt sacer
dōibus diuinis vel pauperibus
p faciendo annuali vel tricenario
vel annuario. vel celebrādo mis
sam de spiritu sancto vel aliam. vel
qui dat dñarios clericis pro dicē
dis psalterijs i exequijs mortuorū
vel al. vel qui dāt elemosynas pau
perib⁹ vt orent p eis cū talis ora
tio sit spūalis. ⁊ huiusmodi elemo
syna sit corporalis. R. In omnibus
talibus casibus dare vel accipe ipa
le p spūali symonia ē siue def. p sa
crō siue pro officio siue pro labo
re huiusmodi officij vel ofonis f3
q hec ppositō. p. dñotat apprecia
tionē. Sed si denotaret cām mo
tiuam non primā vel principalem
sed remotā ⁊ occasionalem. licitū
ē dare ⁊ accipe ipale p spūali. An
si quis dat pecuniā collegio alicui
p generanda deuotiōe ⁊ dilectiōe
in ipso collegio vt ex illa deuotiōe
exandiat i petitiōe quā petit q fra
tres iisint exegis mortui l'extreme
unctioni morientis. ⁊ illi hoc faci
unt ex dilectione ⁊ deuotione i eis
taliter generata aut p deuotiōe ipi⁹
dantis. sic licet dare ⁊ accipe ipale
pro spiritali fm q li pro. denotat
causaz motiuam remotā ⁊ nōl. ppi
quam. propinqua causa ē dilectio
vel deuotio gnāta ex dato. al' forsi
tan nō generanda. Nec est simile
q non possum dare pecuniaz epo
vt me diligat ⁊ ex dilectione me bñ
ficiet vel ordinet. ⁊ h' ideo quia
dilectio q eps aliquem diligit l3 sit
spiritalis non tamen ē causa. ppē
quā debeant talia pferri. l3 potius
dñet attendi meriti ⁊ dignitas p
fōe. S3 bñ ē cā sufficiens huiusmodi
dilectio q etiā diligitur pctōr spūa

liter vt debeat orari p eo. cum ē
hoc pcedat domus vbi dicit. Fa
cite vobis amicos de manōa in
quitatis vt recipiant vos ⁊ c. Lnd.
16. i. ut orent p nobis recipiendis.
Ex quo patet q licet dare pecuniā
p acquirēda deuotione hominū
spiritali ⁊ pauperū ut per h' mo
ueantur ⁊ teneantur orare. Pec
cunia tamen data pro huiusmodi
amicitia acquirēda que spūalis ē
non est pensanda a dante uel acci
piente. vt dictū est. vt datum sed ut
fructus. fm q dicit apls ad phil.
4. Non quero datum sed fructum
quia nō attendo principaliter pe
cuniam datā. sed caritatē. ⁊ deuo
tionē vel pietatē ex qua dat. ppter
quā sola elemosyna est fructuosa.
Et ideo rñsio ē ad oēs questōes su
pra positas de illis q officiāt. p de
narijs ⁊ ceteris. q si li pro. dñotat
appreciationem vel cām primam
motiuam vel finalem illicitum est.
Si aut cām adinimicūlatem. licitū
est vt talia recipiant i sumptus offi
ciantium. non i officiorum pñcio.
hec ibi. Et con. pdicta. Tho. 2. de.
⁊ Al. ⁊ alij theologi. vt i sum. eo.
ti. q. 42. Et ex predicatione pōr colligi
q non ē tutum cui icunibit facere
officiari altare vel capellam cōdu
cere ad hoc clericos pactis ⁊ con
ventionibus. sed pstinere aliquēz
redditiū q def officiātib⁹. vt in. c. si
gnificatiū. ⁊ ibi gl. ex de pben. B.
C. Arū cōmittat symoniā q debi
tori suo dat aliqd spūale vt recupe
ret qd suū ē. R. scd3 Tho. i. 4. dis. 25
Absq dubio symoniam cōmittit.
Idē. Al. A. Idē i iū. eodemut. q.
65. B.

¶ An cum aliqui pretendētes 26

ms 1

religionē siue sanctitatē petūt a sacerdotibus q̄ pcurēt eis pecuniā in parochia sua ita q̄ sacerdos habeat inde certāz partē sūt symonia R. fm Tho. in quolibet. Cum per suasio sacerdotis sit res spiritalis et credatur ei q̄ sacerdos ē ideo si in tali casu pacū interueniat symonia ē respectu sacerdotis et sacrilegiū respectu taliū religiosorū. q̄ est defraudatio elemosynarū respectu illoz qui dant. Unde si est vnū p̄m q̄m ad actū ē tū multiplex q̄m ad reatū et tam ē ipse sacerdos q̄ ipsi recipientes. s. qui sacerdotibus tribuunt vel relaxant tenentur de symonia. A. et ad restitutionē ut patet fm eū. Tho. et in sū. eo. ti. q. 66. Et cui debeat fieri restitutio isto casu pōt patere ex dictis. s. restitutio. i. §. 13. in additione. v. Ite fm Inno. B.

27 **Q**uā laicus qui recipit pecuniā ut ecclesie restituat decimā quā tenebat. cōmittat symoniam. R. fm Host. Si laicus non vult decimā dimittere nisi pro pecuniā symoniam cōmittit ex parte sui. sed ecclesia bene pōt redimere. ut. s. decime. §. 5. A. Idem in sū. eo. ti. q. 68. S. in dicto. §. 5. contrariū dicit v. s. s. solutio ibi patet in additione. B.

28 **M**ediatōres symonie symonia ci sunt. i. q. i. si quis eps. A. ibi dicitur. Sigs mediator ita tā turpib⁹ et nephandis datis vel acceptis exiit. siquidē cleric⁹ fuerit a proprio gradu cadat. si vero laic⁹ anathematizetur. B.

29 **Q**uā papa possit cōmittere symoniam. R. s. Th. fa fe. q. 100. Papa potest sicut et quilibet alius et tāto grauius quāto in altiori gradu

consistit. Res. n. ecclesie non sunt eius ut dñi. s. ut dispensatoris. An si pro aliqua re spūali reciperet pecuniam aliquam de redditibus aliquius ecclesie symoniacus est. Si nūlter si pro re spūali reciperet pecuniam ab aliquo laico non de rebus ecclesie. A. Lon. Al. ut in sū. eo. ti. q. 67. Quod intelligendū videt quo ad illa circa que p̄mittit symonia lege diuina. Secus si lege tān ecclesiastica cui papa non subijcit nisi d. eq. L. d. legi. l. digna vox. B. Prelatus q̄ cōmittit vices suas p pecuniā. symoniacus est vide. j. vicarius. §. 3. 50

Ymonia ij. s. specialit

quo ad ordines. Symonia q̄q̄ cōmittitur ex parte ordinataris. Aliq̄ ex parte ordinati. ut. s. symonia. l. §. 6.

Quā si aliquis pro mea ordinatione vel promotione pecuniaz offerat nunquid ego dicar symoniacus. R. Si a principio cōtradixi non obest mihi ex. eo. sicut tuis §. pe. et ex de homi. Petrus. A. h. verum fm Inno. ut in sum. li. l. ii. l. q. 8. si pecunia data est post electionē pro confirmatōe de quo loquitur. c. sicut tuis. Secus si dare p electionē ē prohibente me. nisi fieret ab inimico. Lon. Am. Host. et glo. Ray. ut ibi. Idem et si quis recepisset ordinē per symoniam cōmissam cum ipso ordinatore. tunc n. sic ordinatis lz ignoranter vlēt cum contradictione. non recipiet executionē. q̄ h. idem contingeret etiam si in eius ordinatione nulla commissa fuisset symonia. dum alius ordinatus fuisset symoniacus

in collatione ordinum. **M**ā qui se-
mel symoniace cōtulit ordinē de-
tero executionē dare non poterit
quantūcūqz occultū sit et quantū-
cūqz recipiens ignoret. l. q. i. si q.
a symoniaco. fm hosti. et in dicitur
q. 8. hodie ē videtur idem in col-
latione beneficii. cū symoniace cō-
ferens etiam beneficium vel offi-
cium ecclesiasticum ipso facto exco-
municetur. et quod agitur nullū
sit vt in eūag. Martini quinti. q. i.
capit. **B**ulie. et in alia Eugenij q. r.
ti que incipit. Luz detestabile. Ita
qz distinctiones que in hoc. §. fiūt
nō habent locū nisi quando symo-
nia fuisset cōmissa cū alio qz cum
collatore ordinis seu beneficii. **B**.
Secus si sciui et consensui. qz tunc
quantūcūqz occultū sit renuncia-
re teneor. Si vero h. sit me penit.
ignorante puta quia amicus meus
pecuniā dedit. tunc lz ego non sim
symoniacus teneor tamen renun-
ciare ex. c. symoniace. et c. de regu-
laribus. et c. nobis. **Q**d si inimic.
meus dedit pecuniam volens qd ex
hoc p. motio mea iudicaret symo-
nia et sic impediretur non cōmitti
symonia quo ad me. nec mihi no-
cet ne ille ex dolo suo reponet qd
intendit. vt in. c. sicut iuis. et in. c. no-
bis. l. rñso. **A**. **E**n et h. casu qñ ini-
micus aliquid daret in p. iudicium
meū et hoc scire ante qz ep. voca-
ret me. et constaret mihi qd nō me
vocaret nisi pp. minus illud recipere
non deberē. fm glo. Ray. et i di-
cta. q. 8. **E**t ad hoc ē factū qd nota-
tur in sum. co. ii. q. 27. vbi f3 Ray.
dicitur et gl. qd si aliquis scit vel cre-
dit sibi collatū ordinem vel benefi-
cium principaliter propter obse-
-

sequi p. carnalis a se vel ab alio i-
terpositas si al. erat dignus resigna-
re non tenet. sed d3 penitere et inie-
tione non corrupta ex. c. mādato.
Si vero erat indignus resignat te-
neor quia tunc huiusmodi preces
seu obsequia succedunt loco p. cū
l. q. i. sunt nonnulli. **E**t con. Al. vt
ibi. **B**.

Quid si quis etiam sine pecunia
obtenturus erat ordinem vel bñfi-
cium et tñ pecunia data fuit. **R**. fm
Inno. Si alius dedit pecuniā dñz
tñ non ordinatori non est symonia
ar. l. q. 6. §. vlt. Si autem ipse ordi-
natus dedit. symoniacus est. **A**. **E**t
am si sine pecunia habiturus erat
ordinem vel beneficiū fm eū. In-
no. et in lñ. co. ii. q. 8. Quod intelli-
ge nisi gratis aliquid daret. vt. §. sy-
monia. l. §. 6. **A**. ar. l. q. 2. p. pio. et
q. 3. si quis obiceret. et c. vlt. et q.
6. c. i.

Quid si pecuniā p. me nesciente
promissam postea solui. **R**. Sicut
symoniacus de beo iudicari. qz in
maleficijs rñ habitio retrahit
et mandato comparatur sicut no-
tatur extra eo. sicut iuis. **A**. In gl.
B. In hac tñ symonia fm Lācre.
et. bñ. ep. potest dispēare. **A**. **I**d
in sū. co. ii. q. 9. tñ hodie si aliquid
datū fuisset collatori nullus posset
dispensare nisi papa. vñ si esset da-
tum ē alteri qñ sine illa datione nō
fuisset al. habiturus ordinem vel be-
nificiū vt patet ex p. allegans ex
uagantibus. **B**.

Quid de his qui p. hypocrisim
dñ p. derēt spēm sanctuar. p. mor.
sunt ad ordines et beneficia nulla
interposita p. ditione vel pacto. **R**.
fm Ray. Non tenent resignare. f3

solum ad agendum penam est eo. man-
dato. **A.** Hoc verum nisi alius non sit
idoneus. nunc. n. renunciare tenet. i.
q. i. si quis neq. **B.** Tho. fa. fe. q.
100. dicit hypocrita non est symo-
niacus. **A.** Hoc verum quo ad eccle-
siam. Secus quo ad deum cum hypo-
crita ex spiritualibus querat humanum
favoris. et sic symonia mentalis com-
mittit. i. q. i. sunt nonnulli. Et idem
quod hic notat in su. eo. ii. q. 61. **B.**

5 **C**um ab ordinando vel eligendo
aliqua cautio vel promissio peni pos-
sit. **R.** fm Ray. Ante ordinationem
seu electionem ab eo qui eligendus
est nulla cautio vel promissio peni pos-
sit si presens symonia est. quod videt sacerdos
ad hoc ut eligat. 8. q. 3. talia. - s3 p^a
electionem bene potest. quod tunc nihil spe-
rat ab eis. dum. non fiat. ex preceden-
ti pactione. 8. q. 3. artaldus. **A.** Idem
in sum. eo. ii. q. 18. fm Ray. et gl. et
Host. Sed ut ibi patet aliqui dixe-
runt quod superior potest exigere cautio-
nem et ante electionem. quod auctoritas
superioris tollit vitium. Sed primum
dictum verius videtur. quod per hanc cautio-
nem videret consentire electio de se fa-
ciende. et ideo talis electio tanquam abi-
tiosa esset irritanda est de elec. cum
post penam. **B.**

6 **C**um si aliquis non habens titu-
lum rogat aliquem presbyterum ut pre-
senteret eum ad nullam ecclesiam sue. et
promittit ei quod nunquam in ipsa ecclesia
petet aliquid. et sic ordinatur. **R.** s3
Ray. Symonia committit. et nisi cum
eo fuerit dispensatum. nec ad superio-
res ordines debet ascendere nec in su-
scipio finis rigor canonum ministra-
re est de symo. p. tuas. 3. Nec excu-
sat per ignorantiam iuris. ut ibidem
colligitur et solus papa dispensabit

cum eo. quod symoniacus est in ordi-
ne tamen in ordinibus ante rite suscep-
tis poterit finem habere. per episcopum dispensari
A. Idem in su. c. ii. q. 70. **B.** Ceterum
ordinator predicto modo est suspensus
a collatione ordinum similiter et
presbiter ab executione eius. eo. s3
ordinaverit. **A.** Ibi dicit. Si quis or-
dinaverit seu ad ordinem presenta-
verit aliquem promissione vel iuramen-
to ab illo recipiens quod super promissione
sua non inquietet eundem ordinatorem
a collatione presbiterum vero ab execu-
tione ordinum per triennium. et ordina-
tus ab ordine sic suscepto de ecclesia
dispensationem super hoc per sedem apostoli-
cam obtinere meruerint non utrinque
se suspensos. **B.** Quid de illo qui
scit episcopum suum symoniacum qui tamen pre-
cipit ei quod recipiat ordines ab eo.
vide supra ordinatorem. s. pe.

ymonia iij. [¶] tuz

ad beneficia seu et dignita-
tes. de quo plura potes colligere
in precedenti. c.

Cum queritur. Quid si quis ha-
bens litteras super promissione alicuius be-
neficii recipiat aliquam pensionem
vel aliquod beneficium ut renunciet
litteris. **R.** fm hosti. Si ex pactione
partium per aliquo tempore fiat huiusmo-
di renunciatio. symoniacus est. Si
vero ex officio iudicis vel bonis viris
mediantibus pure renunciet. et ex
altera parte aliquid tempore demur ei non
est symoniacus. ut colligitur ex dicto renun-
sanc. et. c. veniens. et ex dicto pacti. cum
pridem. **A.** Idem hosti. addit. Ubi
vero assignat beneficium spirituale. ita quod
etiam ex pacto renunciet dictis litteris
non est symoniacus est de rescrip. ad
audiendum. 2. quia ad hoc tenet et 13

eite inest. **Con. Inno. vi in sū. li. l. ti. l. q. 20.**

- 2 **Q**uātrū resignare aliquid spūale p pecunia vel ex pacto sit symōia-
ciū. **R. fm Boff. Sic ex eo. quere. lā. 7 ex de testi. veniens. Dare eni intelligit qui qd sibi cōpēnt remut-
tit. 8. q. 3. alia. Idem hosti. 7 facit ad hoc. s. symonia. l. 4. A. Idē in sū. eo. ti. q. 19. Et hoc iellige fz dicta in. s. pcedenti cū additōe. B.**
- 3 **Q**uātrū qn recipitur monachus l' canonicus vel cōsecratur epus 7 huiusmodi possint exigi quedam ex p̄suetudine. **R. fm Al. Si obtie tur aliqd tale per exactionē iudiciū vel per violentiā vel pactum siue antea siue postea. symonia ē nulla cōsuetudine obstante ex. e. c. l. 7. c. sicut. p. certo. Si vō sponte offerat rōne consuetudinis vel caritatis ēt si fuerunt excitati p spūale beneficiū nō est symonia. l. q. 2. q̄pio. 7. 2. Cor. 9. Mō ex tristitia aut ex necessitate. Et lz illi qui solent h re cipe nō possint hoc exigere ex con suetudine tñ possunt monere illos vt bonas consuetudines seruēt nō āi debēt eos artare p subtracōnez sacroꝝ 7 huiusmodi. sed tñ p supe riorē cogendi sunt ex. e. ad aplicā. Sans. con. Th. fa fe. q. 100. Pe. host. 7 Inno. Et similem questio- nē determinans idē Tho. in quoli bet dic sic. Luz in dispensatione sa ctoꝝ seu alioꝝ spiritaliū aliqua recipiunt. vt symonia euiteretur tria sunt necessaria. Primo vt h fiat p cessione iuris diuini vel humani aut saltē p̄e consuetudinis. 2. vt sit pia intentio 7 non corrupta. 3. vt sit forma honesta. s. vt non requiran tur anse p̄ij officij exhibitionez ne**

pactū interueniſ videat. sed exple to officio poterunt exigi. Si ergo illa tria cōueniant secure recipiat archidiaconus paraſernum pro i stallatione abbatis 7 huiusmodi 7 simuliter si gratis offerat. **A. Idē in sū. eo. ti. q. 31. B.**

Quātrū possint recipi nūmi cris males. **A. i. qui pro criminate dant. B. R. Non excusantur a crimine symonie. 7 illi qui rei nomen 7 tē pus solutionis mutantes nummos quos p̄mo criminales eo q̄ pro criminate siue crismatione darent. 2. pascales. A. Idem sunt qd cris males sic dicti. quia consueuerunt recipi in pasca tpe crismationis. vt in. c. j. alle. B. 7. 3. consuetudines medie quadragesime nuncupant. A. quia hoc tempore quadragesi me hos denarios exigebant ante crismationis tempus ad pallian- dum symoniā. vt in. c. quod sequi tur. B. ex. eo. instantum.**

Quid si aliquis dignus pmoue ri dat aliquid ianitori. vt cum per mittat intrare ad ep̄m ad petendū confirmationē electiōis. vel aliqd huiusmodi. **R. fm vō. Non est sy monia si non det corrupta intentiō ne. vt. s. per intercessionem illorū quibus dai consequatur quod in tendit. Et idem credo si det aliqd familie ep̄i ne videatur auarus. 7 vt facilius habeat accessus. aut eti am de largitate laudetur licet talia possint fieri cum peccato vt si fiant causa iactantie vel inanis glorie. A. Idem an summi. eodem. tit. q. 35. B.**

Quid si aliqs det alicui laico aliquid vt non moleſtet vel impe diat electionem. **R. fm Ray. Si u u 4.**

nōdū erat ei ius quesitū. qz .s. nō
erat electus. credo symoniā com-
missam. Secus si postq̄ elect⁹ fuis-
set. ex eo dilect⁹. Idē Tho. fa. fe.
q. 100. Et vide. s. symonia. i. §. xi.
incipit. Altrū ipalia possint dari p
redimēda z c. A. Idē in sū. co. ii.
q. 44. vbi z addit fm glo. Ray.
qz si aliquis nullum ius habens i
electione impediret simpliciter ne
fieret electio aliqua. posset capu-
lū redimere vexationē suā. Sec⁹
si impediret ne de illo fieret. B

7 **Q**uid si cleric⁹ qui vult recipi in
canonicū alicuius ecclesie det illi
bona sua. R. fm Inno. Si largiat
cum cōditione vel pacto vt recipi-
atur in canonicū z illa fūcat pro
prebenda. symonia ē. Si vō pura
intentiōe deuotiōis offerens rogat
qz admittatur. z qz bona oblata li-
ceat tibi habere p p̄bēda z cleri pu-
ra intentione p̄sentiant non est sy-
monia. Vd si dans tali intentione
ducat p̄cipalit̄ vt p ipalia hēat
sp̄alia z illi aliter non reciperent
eū. ex utraqz pte ē symonia. sed in-
mortalis. Con. hosti. A. De p̄e-
dictis est casus formalis in. c. ma-
nos. ex eo. qd z notat in sū. co. ii.
q. 48. B. De p̄bēdis at quas d
novo cōstituit qz in eccl̄is pōt re-
tinere ius patronatus in ppetuū l
ad tempus vt ipse vel heredes ei⁹
p̄ntem quē volūt ad ipas fm vō.
A. l. v. r̄p̄e p̄stitutionis de con-
sensu epi z fratru si ibi sūt aliqui.
al nō posset tale ius retinere scdm
eū. vō. z in sum. c. ii. q. 53. B

8 **Q**uid si in fundatione ipsius ec-
clesie fiat talis constitutio. Quicū
qz dederit tantum in redditib⁹ vel
tantam quantitātē qz possunt emi

possessiones talium redditū reci-
piat in canonicum. z quod dede-
ri hēat pro p̄bēda. nūquid ē cō-
stitutio licita. R. fm vō. Si fiat ita
qz non duret in ppetuū sed ad tem-
pus. nec fiat in fraudem symonie
z ea sit intentio cōstituētis qz nō
p rebus dandis s3 p̄cipalit̄ pp̄
cultū diuinū augmentandū z pp̄
deuotōnē dantis recipiat ad spiri-
tualia tolerari potest. dūm ille qui
recipitur sit dign⁹. A. Idē i sū. co.
ii. q. 53. B

9 **Q**uid cū dicunt sibi aliqui ca-
nonici maiores. Canonizem⁹ ne-
potes n̄ros. Placeat tibi de meo
z mihi placebit de tuo. vel de eo
qz dic. Nunq̄ me viuēte fiat aliq̄s
canonicus i ista ecclesia. nisi fiat ta-
lis p quo rogau. R. fm Ray. Sy-
monia cōmittitur in viroqz casu.
Nam canon dicit. Absit ois pa-
ctio cesset ois cōuentio. i. q. 2. quā-
pia. Idem Al. A. Idem in sū. co.
ii. q. 62. B

10 **Q**uid si dicat vnus canonicus
alteri. tu fuisti exauditus in vna pe-
titione z ego d̄beo exaudiri i alia
R. fm Ray. Si p̄ces sunt sp̄ia-
les non ē symonia. ar. 63. dis. quia
sancta. Si autem p̄ces sunt car-
nales vel ex pacto quondam scō
vel nūc faciendo. symonia ē. Cō.
Al. vt in sū. co. ii. q. 63. Que autē
dicant p̄ces carnales habet. s. sy-
monia. i. §. 15.

11 **Q**uid de his qui cōsanguineis
suis conferūt b̄nficia p̄cipaliter
propter consanguinitatem. R. fm
Tho. fa. fe. q. 100. Talis collatio
illicita ē nō tñ symoniaca. quia ni-
hil recipit. Si tamen aliquis det
beneficiū alicui hoc pacto vel intē

uione. ut exinde suis consanguineis
pvideat e manifesta symonia. ar.
extra eo. nemo. Et addit vñ. q. si
quis consanguineo suo beneficiū
conferat ut ipse conferens magni-
ficet ut fiat potentior. vel ut parēte
la eius exaltet et huiusmodi. symo-
nia ē q. respiciū ipale vilitate. A.
Idem in sum. eo. ii. q. 63. B.

12 **Q**uia si pro pecunia. recipiat
aliquis ad seruendū i hospitali et
h. B. fm vñ. Si in predicis cāib⁹
psequat aliquis aliqd ius spūale.
symonia est. Si aut nō psequatur
s. recipit ad h. solū ut seruiat. nō ē
symonia. l. al' iurpe su dare vel ac-
cipere pro talib⁹. A. Idem in sū.
eo. ii. q. 75. B.

13 **Q**uid de illis qui emūt victuz
vnius monachi ad totā vitā suaz.
B. fm vñ. Non ē symoniaciū. ex q.
emptor nō consequit aliqd spūale
A. Idē i sum. eo. ii. q. 76. vbi enā
addit fm eundē. Mō tñ est securū
emere nisi pbabiliter dubitet cui⁹
cōditio melior sit. s. vendēis aut
emētis. B.

14 **U**trū sacerdos possit vendere
officiū portādi aquā bñdictā p pa-
rochiā. B. fm vñ. Si talis sacer-
dos de cōsuetudine habeat q. tale
officiū possit retinere et ei per aliū
exercere et prouentus accipere. nō
est symonia si illud cōmittat ad fir-
mā. al' symonia est. vel saltē iurpe
lucrum. A. s. qñ non psequit ex eo
habere puentū. quo casu est vera
symonia. cū vēdat officiū spūale.
Et idē qñ psequit habere puentū
et vēdit non puentū sed officiū. ut
pōt colligi ex dicis. s. symonia. i. s.
2. cum additione. B.

15 **U**trū qui dat pecuniam ut eli-

gat in impatorē vel in rectorē ali-
cuius ciuitatis cōmittat symoniā.
B. s. hosti. Symoniā cōmittit q.
ptās spūalis est. A. Idem in sum.
eo. ii. q. 79. Et hoc verum ē iquā-
tū ois ptās descendit a deo Ro. 13.
Sed tñ ptās deputata principalī-
ter ad regimen terrenorū magis
terrena q. spūalis vocat. et differt
a spūali. 96. dis. cū ad verū. Ideo
verius videtur quod sequit. B.
Sed verius est q. est iurpe lucrū
nō symonia. q. ptās terrena non ē
quid spūale. vi. j. forulegiā. s. xi.
qui incipit. Utrum diuinitio for-
tium. v. Quatio.

Ymonia iiii.

quo ad fructus bñficiorū
Quid de epis qui ecclesias pferūt
reicentis sibi fructibus vel aliqua
eorū pie. B. fm Ray. distingue cū
Inno. Nam si ille qui dat bene-
ficiū anteq. daret nō percipiebat
puentus. s. ex datione bñficiū con-
sequit eos non est dubiū interuē-
re symoniā. Si vō ante dationem
beneficiū percipiebat puentus. pōt
quidē retinere ex iusta cā et neces-
saria. A. dummodo ex rōnabili cā
p. b. statuerit. ut in. c. ut nostrū. d. q.
j. Debēt tñ statū statū tale facere
de p'sensu capituli fm Ray. hosti.
B. off. et Ber. vi i sū. l. i. ii. q. 69.
B. sed non pōt tenere si conueni-
at cum eo qui f'cipit beneficiū seu
cū alio mediatore. ut p'cesso bñfi-
cio ipse retineat sibi prouēt. et ut
ecclē. bñfi. sine dimi. p'se. vi nfm. i.
si. ex de censu. phibem⁹. i. q. 3. figs
pbendas. Sed h. nō q. statū non
pōt retinere bona ecclīaz vacatū
nisi ut d' s. bñficiū. 2. s. i. A. Ibi

dicitur ista retentio non potest fieri sine in
sta causa. ut dictum est. Dicit in Boff.
quod plures non possunt sic retinere fructus
omnium beneficiorum simul nisi hoc per
indulgentiam obtineret. et de v. sig.
ita nobis. Sed hosti. dicit quod eadem
ratio quod de uno beneficio hoc fieri potest
posset similiter fieri ex causa de duobus
aut pluribus. ut in deca. q. 69. B

i **C**lericus possit vendere ad
tempus fructus beneficij sui. R. Licet
est ad tempus modicum. et ne plura. vi. su.
c. si. Sed ad totum tempus quod venditor
tenet beneficium non est prohibuit. nec in est
honestum. Et intelligendum spiritus ita quod
nihil spirituale interueniat. et de re per
primam ad rationes. Potest tamen gratis
ei curam animarum promittere. vi. i. s. pl.
A. Idem in su. li. i. tit. 2. q. 2. secundum
Ray. et glo. B. vide. s. locatio. s.
fi. A. Ibi tangitur aliquid spirituale
erga processionem reddituum locorum
religiosorum. B

2 **C**lerici liceat clerico ecclesiam suam
locare in totum. R. Si loco ubi ec
clesia. et in cuius sit presbyter locas
opas suas ut ibi officies non habitu
rus ibi aliter aliquam iurisdictionem
non committis symoniam. ar. 12. q. 1.
caritatem. Et non quod secundum vobis. non habet
hic locum locatio et productio. sed de fac
cere presbyter gratis officium. et ille
gratis expensas providere. A. De
hoc dictum est. s. symonia. i. s. 7.
et s. 24. i. additionibus. B. Porro
sicut ait Boff. si locatio fiat ultra
tempus vite locans non valet ultra
quod clericus in beneficio propter usufru
ctuario qui. s. non est nisi ad vitam
i6. q. 6. illud. ita tamen quod secundum Innocentium. si
locatio facta fuit nomine ecclesie et uti
liter successor tenet ad illam. et de
solu. c. i. 10. q. 2. h. 119. et 12. q. 2. q

etiam suffragio. Si autem locatio sa
cta est nomine ipsius cuius est ecclesia et
non intendebat ecclesiam obligare
non tenet successor. A. Nec etiam
heres locatoris sed etiam. Innocentius. et
in dicta. q. 2. B. Ad si productio fuit
emptoris iam aliquid soluerat. tunc
secundum hosti. tenet successor habere ra
tum quantum pecunia versa est in utilitate
ecclesie. ut in deca. c. 1. Nota etiam hic
quod licet rector ecclesie possit quantum loca
re eam ultra tempus vite. nam potest h
canonicus. dico ultra vitam suam lo
care prebendam. A. h. fuit dictum In
no. dicens quod predictas locationes
possunt facere minister seu plures ec
clesie. ita quod successor teneat habere
ratum secundum predictam formam. Sed in ca
nonico prebendario secus dicimus
quod ille nunquam potest locare prebendam suam
ultra tempus vite sue. licet de illa pos
sit agere et proveniri sicut legimus ad
ministratores. ut in dicta. q. 2. B. Ad
illam manum facit. s. locatio. s. pl.

3 **P**one quod prelatus vendidit omnes
obventiones ecclesie. quod erit de eo quod
provenit ex iurisdictione. R. secundum
hosti. Commodum iurisdictionis
transit cum alijs nisi fuerit excepta
iurisdictione per se tamen iurisdictione ve
di non potest nec debet. A. Idem in
sum. li. i. tit. 2. q. 3. B

4 **C**lerici rector ecclesie presbyteris
quos ipse conducit vel illis quibus
locat fructus ecclesie possit commite
re curam animarum. R. secundum hosti. puto
quod sic. dumtamen gratis et sine pactio
ne aliqua et interueniente auctoritate
episcopi. et de offi. vica. ad hoc. Vi
detur etiam quod sine episcopi auctoritate.
s. imminente perfectione necessaria pos
sit committi ad modicum tempus. s. p. vnu
vel paucos dies. sed non diu. 10. q. i.

p totū. qz neqz pegrinari pōt sine
inia epi. de pfe. dif. s. non opozet
extra de voto. magne. A. Idem i
sum. co. ii. q. 4. B

5 **U**trum plati possint vices suas
sub annuo censu concedere. aut et
possint quotam recipe. vide. j. vi
carius. s. antepfi.

Ymonia v circa

ra. **U**trum si aliqd def. p exegit
mortuorū cōmutat symonia. R.
scd3 hosti. Pro huiusmo
di nihil d3 exigi. s3 pie debent cō
suetudines obseruari. ex eo. ad no
strum. 7. c. cum in ecclesie. A. scā
prius gratis collatiōe. al symonia
esset. dicio. c. cum in ecclie. B

1 **Q**uid si apud ecclesiā sint diu
sa cimiteria 7 taxet pro quanta
pecunia quis ponat in tali cimiter
rio. R. fm hosti. Symonia ē. ex
eo. audiuius. 7. c. sicut. Et eodē
mō si p pecunia crux spālis porie
tur ad funus. vt in dicio. c. audiui
mus. A. Idem in sum. li. i. ti. i. q.
33. B

2 **Q**uid si clerici consueuerūt ha
bere lectum vel pannos. equū vel
huiusmōi de moriēte. 7 ante por
tationē faciūt pactū de redimēdo
R. scd3 hosti. Quia hec tpalia sūt
licitū est. Sed si nollēt sepelire cor
pus nisi fiat eis cautio de redimē
do tale symonia ē. A. fm Burcar
dū. vt i sū. co. ii. q. 34. B. Sed in
talibus prius sepeliatur corpus 7
postea agat contra heredes vel d
teniores. ex eo. ad apostolicā. A.
Idē in dicio. q. 34. B.

3 **Q**uid cū datur pecunia clericū
vt vigilent sup defuncto vel dicāt
psalteria. R. scd3 hosti. Si recipi

ant pecuniā vt vigilet s3 ad vigili
as sequatur oratio nō ē symonia.
Si aut d legendo psalteriū paciū
faciant symonia est. A. Idem in
sum. co. ii. q. 40. B

4 **Q**uid de pcessionib9 quas faci
unt aliquē collegiate ecclesie i exe
quijs mortuorum data vel pmissa
aliqua pecunia siue quacunqz re
tpali al nō facturi. R. scdm Ray.
Si tenent ad huiusmōi pcessiōes
ex officio. sic exigere aliqd symo
nia est. i. q. 3. rendentes. Si vō nō
tenent. dic vt. s. symonia. i. s. 25. q
incipit. **U**trum sacerdos possit ce
lebrare. A. 7 ibi de hoc latius in
additione. B

5 **U**trum licitum sit statuere qd p
cessio fiat pro pecunia. R. scdm
Ray. Si statuti factū sit per vba
affirmatiua. puta quicūqz relique
rit collegio decem. habeat proces
sionē. 7 al ad eam nō tenebant. n
est symonia. Si autē statuti factū
sit p vba negatiua. vt q nulli fiat
pcessio nisi reliquerit tantū symo
nia est. qz tollit officiū pietat. s. q
pcessio nō fiat gratis vel pro mi
norū sūma. ar. ex de iureiuran. sic
l. 7. 2. Con. Tho. 2a 2e. q. 100. Et
quod etiaz in pcedenti. s. dicit. A.
Predicis cō. et Al. vt in sū. co. ii.
q. 41. B. Si itelligēdū ē viruz li
ceat clericis recipe pecuniā vt iter
sint exequijs seu et extreme vncio
ni. A. Facit qd notatur in sum. co.
ti. q. 42. B.

6 **Q**uid si dentur vel relinquātur
annui redditus p faciendo anni
uersario vel pro septimo siue pro
tricenario. vel celebrando aut orā
do. rñ. s3 hosti. In oibus talibus
distingueūdū est. quia si de iur tem

porale pro spiritali tanq̃ appre-
 ciano eius. symōia ē. Si vō n̄ def
 tanq̃ p̄cipale p̄ciū. s̄z vt iductiū
 duotois p̄ elemosyna licitū est.
 ⁊ idem in oibz filibus q̄oibus.
 Al. De his dic clarus. Nam Inn.
 in. c. qm̄ enormis. ex ne prela. vi.
 suas. dicit q̄ meritorū ē p̄stituere
 in aliqua ecclesia redditus aliquos
 vt ibi fiat annuersariū alicuius. ⁊
 illa p̄stitutio p̄t fieri p̄ illos qui de
 bent facere annuersariū. extra de
 preben. significauit. Sed donato
 ri redditum nō l̄z cōstituere. nec
 sub p̄diuione redditus dare. q̄ do
 natoz non l̄z p̄diuōes sp̄iales ap
 ponere sed ip̄rales. vt redēptiōem
 capiuoz. 10. q. 2. h̄ ius. 12. q. 2. auz
 Sed Hosti. super eo. c. qm̄. n̄ pla
 cet hec sn̄ia. dicenti q̄ sic insinuā
 sent symoniaci. Dicit ē q̄ h̄ onus
 p̄t ip̄i rei seu fundo sine redditib⁹
 imponi. Et subdit. Tutius tam̄ est
 q̄ ita diceret. Relinquo tali eccle
 si. libras super tali domo. vel ducē
 tas libras ad emēdas. x. libras an
 nuas. inter illos tñ qui annuersa
 rio meo intererint ⁊ officiauerit
 secundum consuetudinem eccle
 si diuidendas. ⁊ rogo prelatus sine
 capitulū vel pueniū predictę eccle
 się vt annuersariū meū faciat. vt i
 dicta. q. 42.

Ymonia. vj.

quo ad religionem. Quid
 fiet quando in aliqua religiōe plu
 res sunt recepti vel receptę symo
 niace. rñ. fm̄ Ray. Si symōia fuit
 p̄missa ip̄is scientibus. debent de
 suo monasterio expelli sine spe re
 stitutiōis. ⁊ debent ad agendam
 penitentiā perpetuam in locum

artioz regule retrudi. ex eo. qm̄
 symoniaci. Et si non iuenitur arti
 oꝝ regula debent mutari i aliō mo
 nasterium eiusdē regule. quod si n̄
 potest p̄mode fieri fiat saltem ad
 tempus. ar. 81. dist. valei. ⁊ postea
 recipiantur de nouo. Si aut̄ symo
 nia fuit cōmissa ip̄is ignorantibus
 sufficit q̄ renunciēt loco. ⁊ postea
 poterunt recipi de nouo mutas tñ
 p̄toribus locis. extra eo. ex insinua
 tione. Idem Tho. 2a 2e. q. 100. Et
 intelligunt Ray. ⁊ v̄v. q̄ predict⁹
 rigor seruandus ē ēt in oculis sy
 moniacis ⁊ in foro p̄niali. l̄z non
 consistit de crimine per inquisitio
 nem vel in forma iudicii ar. in die
 to. c. qm̄ symoniaci. quod nihil lo
 quitur de accusatiōe vel inquisitio
 ne. Sed cum talibus fm̄ Ray. p̄t
 dici q̄ in fauorem religionis ep̄s
 p̄t dispensare ⁊ in ordine ⁊ in lo
 co. Al. s. religionis vt ibi remane
 ant vbi recepti sunt. ⁊ in ordie. s.
 ip̄ius loci videlicet p̄io vel secun
 do ⁊ huiusmodi. vel ēt in ordine
 s. clericali vt habeant eius execu
 tiōē. vt p̄t colligi ex positis i sū.
 li. 1. ti. 1. q. 28. B. Similiter p̄t dis
 pensare caplin vel prelatus eoz
 dñi ip̄i non fuerit p̄cipales symo
 nic. q̄ cum ex hoc sint puniendi.
 non debent ex eodē facto priuile
 gium obtinere. inio vidētur ami
 sisse potestātē recipiēdi tales ⁊ alij
 qui nō peccauerunt acquisiuisse.
 ar. ex de elec. bone. Al. Al. aut̄ dic
 q̄ cū oibz p̄dictis a principio ca
 pitulū p̄t ep̄s dispensare. vt in sū.
 eo. ti. q. 28. vbi hec notātur. Sed p̄
 nū dictum verius v̄t per. c. qm̄ sy
 moniaci. ex eo. B. Et nota hic f̄z
 Al. q̄ si monasteriū ē ita tenue q̄

non sufficit suis expensis. pnt in re-
cipiendo hñe intentōez recipiēdi
ip̄alia. ⁊ ē oblati spūalibus gra-
tis possunt exprimere ⁊ pacisci d
determinata sūma ip̄aliū. Satis
cō. Tho. 2a 2e. q. 100. Ray. ⁊ vñ.
dicentes q̄ si recipiendus pmutat
annuatim in sua vita tñ p expensis
suis. non ē illicitum. Idē Host. ⁊
Host. Et qd vñ dñuz extra eo. qm̄
symoniaca. ibi. sub paupertatis p̄
textu. intelligitur fm̄ Ray. cū hoc
dicebant in fraudem vel hñ Host.
qm̄ nō gr̄tis offerūt spūalia. ita
s. q̄ postea dicat ei q̄ ferat secum
necessaria. sed potius qm̄ recipien-
tes faciunt certū pactū de spūalib⁹
ad ip̄alia. A. Aliq̄ vñ ē vñ qm̄
fictē penūt ip̄alia a non indigen-
tibus. q̄ hoc cāu cessat cā licite pe-
titionis. s. necessitas vel qm̄ nō gr̄tis
offerūt spūalia. Unde ⁊ Inno.
dicit q̄ non l̄z aliq̄ recipere sub
ista forma. Recipimus te in fr̄em
si deuuleris vnde vinas. q̄ bōa ec-
clesie nō sufficiūt nisi nobis. Et qd
sequit̄ nō ē dictū Inno. s. Ray. vt p̄
in sum. eo. ii. q. 49. B. Unde secū-
dū Inno. p̄sulēdū ē igredientib⁹
q̄ dant sine pacto dent. ⁊ p̄nci-
paliter pp̄ deu. ar. 16. q. 6. d. lapsis.
Quid si is qui p̄ symoniā alie-
nam ignorans igressus ē religio-
nem vel ē obtinuit bñficiū. ⁊ post
q̄ sciuit non statim renūciauit. A.
s. ministravit in ordine suscepto.
⁊ aliū suscepit. vt in sum. eo. tit. q.
29. B. rñ. fm̄ vñ. Credo q̄ ep̄s p̄t
dispensare. q̄ l̄z grauiter peccauit
tñ secundū veritatē nō ē symo-
niacus. A. Hodie non vñ q̄ ep̄s
possit disp̄sare quo ad ordinatos
symoniace l̄z ignorāter. vt. s. symo-

nia. 2. s. l. in additione B. Nō tñ
credo q̄ abbas vel capl̄z possit cū
talibus dispensare nec recolo hoc
eis esse p̄cessuz. A. Idem in dicta
q. 29. B.

Quid de monasterijs vbi non
sūt pactū sed taxatim ē quantuz in-
grediens debet dare. R. s. hosti.
Talis taxatio reprobat̄ extra eo. si
cui p̄ certo. ⁊ c. in tñ in sū. Et idē
si fiat pactū de obseruando cōsue-
tudinē. q̄ symoniacū ē. extra eo. ve-
niens. Idem ē si receptio fiat gra-
tis ⁊ postea p̄pellat ad seruandū
p̄suetudinem. ex eo. audimur. ⁊
c. Jacobus. A. Hoc vñ qm̄ p̄pel-
litur ab ip̄is recipientibus quibus
nihil dandum ē qm̄ requirunt vt d
bitum ē rōne p̄suetudinis. s. tñ p̄
superiores bene possent p̄pelli ad
laudabilis p̄suetudinis obseruan-
tiam. vt p̄. s. symonia. 3. s. 3. ⁊ i sū.
eo. ii. q. 31. A. B. Ibi ē additū hñ Ray.
⁊ alios q̄ i huiusmodi semper a
specie mali abstinēdum ē. Si autē
absq̄ p̄ditione ⁊ p̄pulsione datur
gratis qd p̄suetum est. non ē symo-
nia. s. de intentōe deus indicat. A.
Idem qd in hoc. s. notatur in sū.
eo. ii. q. 51. B. Pōt autē predicta ta-
xatio locuz habere. vt. s. symonia
3. s. 8.

Sz nūqd postq̄ puella gratis
ē in monasterio recepta. ⁊ sūt pau-
peres. an pater teneat ad aliquid.
R. fm̄ hosti. Agere pnt p̄ patrē p̄
alimentis filie. vel si pater decessit
agant ad partem sue hereditatis.
vt in Aug. de sanc. ep̄is. s. nullam.
col. 9. A. Idem in sum. eo. tit. q.
52. B.

Pone q̄ aliquis timens nō re-
cipi dixit abbati. si vcllet me reci-

- pere dare vobis bona mea. abbas habito consilio recepit eum et ille dat sua. R. fm vb. Credo quod siue intuitu illius promissionis fuerit receptus siue non. symonia est saltem ex parte offerentis. sicut notat Lancelmus. et eo. nobis. Et con. Ber. et Hostiensis. Nec potest remanere in illo monasterio. nec data repetere. cum sit iurisperita. A. Tamen quando dans ingreditur aliam religionem. debent ei data reddi. et eo. veniens. B. Tenet tamen ad aliud transire sed ad religionem se obligauit. ar. et de regu. po. rectu. A. Idem quod in b. s. non in su. eo. ti. q. 55. B.
- 5 **Quid si recipientes expresserunt conditionem de dandis. et ille timens repelli si contradiceret. tacuit. proponens nihil dare. et sic ingressus est nunquam potest ibi remanere. R. fm vb. Credo quod non. quia cum non contradixerit illicite petitioni taciturnitas eius per consensum habenda est etiam in foro penali. A. Idem in sum. eo. titu. q. 56. B.**
- 6 **Quid si interponat conditio ex utraque parte. et antequam recipiatur vel acceptetur recipi utraque pars reuocat conditionem. et sic gratis recipit. R. fm vb. Credo quod si dominum intentionem non sit corrupta. Si autem ante reuocationem iam fuisset receptus aut promissa receptio eo ipso factus est indignus tali monasterio. A. Idem in sum. eo. ti. q. 57. B.**
- 7 **Quid si uentus aliquis promittit alicui quod post biennium recipiet eum si interim didicerit artem illam. vel si studuerit in scolis. et ex tunc recipiet eum. sed nolunt eum inducere usque ad predicta. R. fm vb. Non credo symoniam promitti. quia proinde est ac si dicerent. recipimus te induendus**

tali tempore. dominum iterum reddas te idoneum addiscendo tale artificium vel talem sciam. con. Al. A. Idem in sum. eo. ti. q. 58.

8 **Quid de seruiente regularium quod non vult eis seruire nisi promittatur ei quod post certum tempus recipiant ipsum et sic promittant. R. fm vb. Symonia est. quia omnis pactio et conuentio temporaria cessare debet. l. q. 2. Epio. A. Con. Al. vi in. d. q. 58. B.**

9 **Quid si quis amicus medius procurat quod filius alicuius magni recipiatur gratis in aliquo monasterio et postea ille amicus sollicitat illum magni quod det aliquid monasterio nunquid licet. rñ. fm vb. Si dictus amicus non aliter procurasset illum recipi. nisi quia sperabat eum daturum aliquid monasterio vel et si non sperauit sed tamen nunc petit aliquid dari pro receptione illius symonia est. Si vero aliter sollicitat eum quod sit deuotus. sicut et esse debet illi monasterio. et dilectione orta ex receptione filii conferat aliquid monasterio non est symonia. A. sed tolerari potest. dominum intentio non sit corrupta sed eum. vb. et in sum. eo. ti. q. 60. B.**

10 **Quid de monachis qui dant aliquid abbatibus pro habendis portatibus et huiusmodi. rñ. secundum vb. Symonia est quicquid est ibi aliquid spirituale. si pro. notat appreciationem vel causam proximam et principalem. A. siue detur de rebus monasterii seu prioratus vel aliunde. fz eum. vb. et in sum. e. ti. q. 72. B. Et idem si darent episcopo pecuniam ne remoueretur a portatibus. A. Idem in sum. eo. ti. q. 73. B.**

11 **Quid de fratribus in quibus statutum est quod nullus recipiatur**

nisi promittat vel iuret se daturus
annuatim tñ. rñ. Quia huiusmodi
fraternitates non pōt vere dici q̄
sint religiones. s̄ quedā p̄grega-
tiones ad bene faciendum. nō h̄z
hic locuz symonia. quin potius si
dano t̄p̄aliuz ab eis imponitur p̄
facienda elemosyna. vt p̄ alendis
paupibus. redimendis captiuis ⁊
huiusmodi. laudabile ē. ⁊ tales p̄
fraternitates bone sunt. 42. di. sigs
despicit. ⁊ ar. 24. q. 2. sane. Et simi-
liter si oportet q̄ semel i anno vel
mense pueniant ad iracianduz de
salute aie. ⁊ de agendis ⁊ pp hoc
fiant expense. iustum ē q̄ ponant i
ter se aliquā quantatē. Iōqz pp
p̄dictas cās p̄dictuz statutum vid-
tur licitū ⁊ bonum. Tñ ad omnez
ambiguitatē tollendā fm Al. iuri-
us esset q̄ statutum huiusmodi fie-
ret sub forma affirmatiua. sicut dic-
tum ē. s̄. symonia. s̄. s̄. pe. Al. Tñ h̄z
glo. Ray. nullatenus ē licitū p̄ra-
le statutum fiat sub verbis negati-
uis. vt in sum. eo. ii. q. 43. B. Sed
iuramentū nō apponat fm Ray.
pp periculum p̄urij.

Ymonia vij.

de pena ⁊ dispensatione.

Que pena eius q̄ symoniace ordi-
natus fuerit. rñ. f̄z Ray. Non reci-
pit executōem. s̄ ē ip̄o iure suspen-
sus quo ad se ⁊ quo ad alios. ēt si
occultū sit ex de symo. tanta. 32. di.
s̄. verum. ⁊ sic intelligit. l. q. l. repe-
riunt. Et hoc q̄z caracterē h̄z furti-
uum. Et n̄ ē solū suspēsus ab ordie
quē symoniace suscepit fm Al. s̄
ēt ab actibus oīum alioz. Idem
Inno. ⁊ addit q̄ ēt in t̄p̄alibus.
⁊ per p̄sequēs p̄dit administratōem

gl. dis. eos. Item d̄z puniri depo-
sitione ⁊ infamia si de crimine cō-
stuerit. 15. q. 3. sane. extra de accu-
sa. inquisitōis. Itē nō pōt repetet
pecuniā quam dedit. eo q̄ turpis
dedit. 14. q. 5. non sane. Al. Idem i
sum. li. l. ii. l. q. 21. B.

**Que pena eius q̄ ordinē v̄l bñ
ficiū p̄tulit symoniace.** aut etiaz
eius qui fuit mediator. rñ. secūdu
Ray. Si ē manifestū ip̄o iure sus-
pensus ē ēt quo ad alios extra eo.
accusatū. 32. di. s̄. v̄p̄. Si v̄o ē oc-
cultum suspēsus ē quo ad se tñ. si
cut ⁊ quilibet criminofus. non tñ
quo ad alios. ar. extra eo. ⁊ si que-
stiones. ⁊ c. veniens. ⁊ c. ex me.
Et quid ip̄ortet p̄ suspensioēz. vid-
i. suspensus. per totūz. Al. con. In-
no. vt in dicta. q. 21. B.

**Que pena eius qui recipit sim-
plex bñficiū symoniace.** rñ. fm
Ray. In primis q̄ ē suspensus eo
mō quo in p̄cedenti p̄ximo. s̄. dic-
tum ē. Itē tenetur renūciare bene-
ficio ⁊ restituere oēs fructus p̄cep-
tos ⁊ qui percipi potuissent. 14. q.
6. si res. extra de resti. spo. grauis.
⁊ vt dictū ē. s̄. restitutio. l. s̄. s̄. nisi
illos quos expendisset in vtilitatē
ecclie. Itā ⁊ qui depredandi aīo
accessit ad negocia mea h̄z cōtra
me actionē. ⁊ licet n̄ habeat in id
quod sibi abest. h̄z tñ in id in quo
ego locupletior factus sum. ff. de
neg. ge. si pupilli. s̄. sed ⁊ si quis.
Et eodem modo tenetur ad resti-
tutionem ille qui non p̄misit symo-
niaz. tamen alius pro eo sciente ⁊
p̄sentente cōmisit. vel si p̄r̄ igno-
rauit ⁊ postea qñ scuit non statiz
renunciavit. Talis tamē non tene-
tur de illis fructibus quos p̄ceper

pit qdū fuit bone fidei possessor
 q̄ iam cōsumpti sunt sed de extā-
 tibus m̄. **L.** de rei ven. l. cerium. si
 cur de m̄ ē supra. restitutio. l. §. 5. **A.**
 Et ibi. 7 i. §. se. de his fructib⁹ 7 sū-
 ptib⁹ dicitur latius i additōe. **B.**
Con. satis **Goff.** **Posti.** 7 **Tho.** **A.**
Con. 7 **Al.** i dicta. q. 21. **B.** Itē q̄
 ius symoniacus i beneficio si occi-
 tū est n̄ sit suspensus ip̄o iure sed su-
 spendendus. i. q. 3 c. primo. 2. 7. 3.
 tñ rōne illius bñficii symoniace q̄-
 sit nō min⁹. trahit sine peccato. ne-
 q̄ spūaliter neq̄ temporaliter. **A.**
 Sed ab alijs beneficijs non symo-
 niace questis non erit suspensus
 scdm̄ **Inno.** in dca. q. 21. **B.** Sed
 si notorium ē ip̄o facio ē suspēsus
 ab actibus omnium ordinū 7 ab
 administratione spūalium. vt **In-**
no. dicit. sicut de symoniaco in or-
 dine. vii. l. §. dca. ē. **A.** Idem i di-
 cta. q. 21. vbi 7 addit. **Ray.** dicit de
 symoniaco etiam i beneficio q̄ pu-
 nitur pena depositionis. s. ab or-
 dine 7 bñficio. 7 i famia. sicut sy-
 moniacus i ordine. ex de accusa.
 inquisitionis. **Jo.** tñ intelligit illud de
 depositione nō ab ordine sed a bñ-
 ficio crimine probato in modum
 denunciationis vel inquisitionis. qz
 si i modum accusationis deponer-
 tur ab ordine 7 beneficio. sicut pro
 alijs criminib⁹ regulari. Cū **Jo.**
 videt p̄cordare **Goff.** Et ē rō dpo-
 sitionis a bñficio scdm̄ eū. qz non
 posset agere p̄niam bñficio vel di-
 gnitate reicta. vt. 13. dis. nerui. **B.**

3 **Que** pena eius q̄ recipit bñfici-
 um cū cura vel dignitate symonia-
 ce. **R.** fm̄ **Goff.** Preter nūc dictas
 penas i pximo. §. idē iudicium est
 de eo. sicut de illo qui recipit symo-

niace ordinem. s. q̄ suspensus ē 7
 quo ad se 7 quo ad alios. Cū ergo
 executionem nō habeat. q̄cqd agit
 saltē de illo officio. suspēsus agit. 7
 aias decipit. ex de elec. dudū **Ro-**
thomagensis. Et de ista mā habes
 §. confessio. 3. §. si. **A.** **Predic⁹ cō.**
Al. vt i sum. eo. ii. q. 22. **B.**

4 **Utrū** symoniacus i ordine su-
 suspensus sit q̄tum ad ea que sūt iur-
 isdictionis. **R.** fm̄ v̄b. Cum pene
 non sint extendende. ille q̄ symōia-
 ce recipit aliquē ordinē suspēsus
 ē q̄tum ad ea que sunt ordinis. s. 3.
 n̄ q̄tum ad ea q̄ sūt iurisdictionis.
 Unde si al⁹ habebat iurisdictionē
 7 nūc habet. 7 pōt suspēdē. excōi-
 care 7 ab excōicatione absolue 7
 huiusmodi. **A.** Idem i sum. eo. ii.
 q. 21. Sed tamen hodie circa hec
 multa sunt inouata. cum omnis sy-
 moniacus sit excommunicatus.
 vt. j. i hoc. c. patebit. **B.**

5 **Quid** agēdum sit de pecunia sy-
 moniace accepta. **R.** fm̄ v̄b. **A.** vt
 patet in sū. eo. ii. q. 23. v̄t potius s̄z
Ray. **B.** Debet restitui illi ecclie i
 cuius cōiunctiā data ē ex eo. s. h
 aut. ar. 17. q. 4. si quis i atrio. 7. 27.
 q. i. si quis rapuerit. Et hoc cuz pe-
 cunia datur alicui. puta prelato so-
 li. vel ali⁹ cuiusq̄. ita q̄ ecclia non
 ē i culpa. Si tñ ille qui dedit sit sa-
 ctus hoc mō irregularis. assignan-
 da ē pecunia alteri monasterio ad
 quod o3 cū trāsire. vt eo viuēte. ha-
 beat vsum illius. ar. 16. q. 6. de lap-
 sis. 7 i dco. c. si quis rapuerit. Postea
 restituetur prior ecclie siue mona-
 sterio. **A.** Immo videtur q̄ restitu-
 tio sit faciēda illi q̄ dedit. extra eo.
 veniēs. Rūdet **Ray.** Quidam di-
 cūt dispensatūe illud fuisse factum

Alij distinguunt. qbus assentio q si remanet i seculo ille qui dedit pecuniam. nō ē ei restitutio facienda sed ecclie. vt. s. dcm ē. Si vō transeat ad religionē vel iam ē pōa religiosa et transeat de illo monasterio ad aliū. d3 restitui pecunia simpliciter et possessiones saltem quo ad vsufructum illi monasterio qd igreditur. vt si cui habet onus ualuaheat etiam emolumentum. dco c. de lapsis. Inno. autē dicit q si dās pecuniaz iraret religionē de mia bonū esset reddere ei. dco. c. veniens Et sic sentit Inno. q h. c. nō loquatur de iuris necessitate. sed de benignitate. et idem vñ etiam sentire. Hosti. vt i dca. q. 23. Sed glo. i dco. c. de hoc. ex eo. sentit q. c. veniens. loquat etiam de necessitate iuris in suo casu. s. qñ totum collegium fuit i culpa. Secus si solus prelatus vel alij particulares. q. tunc nō sit restitutio ei qui dedit etiam si igrediat religionē. s3 dāt religiōi ad quā trāsit soluz quo ad vsufructū. ne sit illi onerosus. Itē addit Hosti. q si donans errauit in iure subuenitur illi et restitutio fiet ei. ex eo. veniens. Et idem si adeo paup ē q nō habet vnde viuat. vt i dca. q. 23.

6 **Q**uid si ipm monasterium vel ecclia fuit i culpa. vt si qd dedit monasterio pecuniam vt recipiat B. fm Ber. Et debet restitui ei q dedit vt cū ea in aliud monasterium itret. ne sit onerosus secundo monasterio. ar. 16. q. 6. de lapsis. et 17. q. 1. si qd rapuit. ex eo. veniens. Nec ecclia vel monasterium debet cuius tali fraude esse in lucro nec ex eodem facto debet consequi penas et

et premiti. ff. de neg. ges. siue hereditaria. hec Ber. ex eo. de hoc at Al. hoc melius pōt parere ex deis i precedenti. s.

Quid si aliquis dedit pecuniaz p habendo ordine. B. fm vñ. Si ipse nō habebat bñficiū ecclesiasticum. debet illa pecunia cedere illi cathedrali ecclie i cuius ignomiaz data ē. Idem Al. dicit. Si vero habebat titulu alicuius beneficij ad quem debebat gratis ordinari. illi beneficio restituenda ē secundum eum. Al. A. Idem i dicta. q. 23. ad fi.

Atrū cū symoniaciis possit dispensari. B. Qñ symonia iterum ex pte ordinatoris et ordinat. non dispēsat. vt s. dispēfatio. s. 7. et d alijs vide i. s. sequētibz.

Quis possit dispēfare cū ordina-
tis symoniace. B. fm Ray. Si cri-
mē ppetratum ē nescientibus ordi-
natis. tunc possqz simpliciter renū-
cianerint executioni ordinis. pōt
ep̄s dispensare. ex eo. de symonia
ce. nisi pecunia ipi ep̄o fuisset data
tunc enim ipse non posset dispēfari
pp turpitudinem suam. sed papa.
i. q. 1. erga. et c. si quis neqz. et q. 5.
p̄sentū. Posset autē successor illius
vel ali⁹ ordinari⁹ ei⁹. vñ puta si ha-
beret domicilium vel bñficiū i alio
ep̄am. Al. vel et archieps. qz b casu
posset dispēfare fm Ray. vñ sum.
eo. 11. q. 25. Sed hoc verum ē fm
glo. eius. et Al. qñ b habet ex con-
suetudine. vt i sum. eo. 11. q. 26. B.
Lon. Inno. Hosti. et Boff. Al. Idē
i dca. q. 25. B. Similiter cum illo
qui scienter suscepit ordinē symo-
niace non tñ ministrat posset ep̄us
dispensare in ordinibus rite ante

xx

suscepit. nō aut in illo quē symo-
niace suscepit. nec etiam q̄ recipi-
at alios ordines an dispensatōez.
q̄ p̄mor⁹ esset per saluū. **A.** Con.
A. b̄ricus. Et phoc v̄i facere extra
eo. si quis ordinauerit. ibi. ab ordi-
ne sic suscepto.

10 **B** Quis pōt dispēfare cū illis qui
recipiunt simplex b̄ficiū p̄ symo-
niā. **R.** fm Ray. Si ignorantibus
ipsis factū sit pōt ep̄s dispensare. vt
etiam de nouo p̄ferat eis idē bene-
ficiū postq̄ ei pure ac simplici re-
nūciauerint. ex eo. de symoniace.
ex de elec. si alicui⁹. Itē q̄ possunt
ministrare i ordinibus an et post b̄fi-
cium susceptis. **A.** h̄ nō videt di-
ctum Ray. q̄ nec in his necessaria
ē dispensatio. cum tales nō sint sym-
moniaci. vt p̄ per etiā. Ray. et In-
no. vt i dicta. q. 26. **B.** h̄ autem in-
tellige si ē ep̄s ignorauerit. nam si
sciēter contulisset. non ip̄e s̄z supe-
rior possit dispēfaret. ar. i. q. 5. c. 1.
ex de cle. p̄iu. diuersis fallacijs. Si
s̄o b̄ficiatis sciētib⁹. solus papa
pōt ex eo. de regularibus. Idem.
Tho. et **Al.** Et fm v̄b. intelligitur h̄
q̄ cū talib⁹ nō possit dispēfari nisi
per papā nec in illo b̄ficio nec in
alio si remanēt i seculo. Con. Tan.
ex eo. nobis. Simuliter et Host. **A.**
Idē i dicta. q. 26.

11 **B** In multis casib⁹ symonie scdm
Ray. pōt ep̄s dispensare post legi-
timā p̄niam. p̄io v̄z cū illo q̄ bene-
ficiū seu ordinē contulit symonia-
ce vel qui fuit mediator symonie
dū sit occultū. Item cū eo q̄ iter
posuit p̄ces carnales etiā p̄ nō di-
gno nulla tñ iternemente p̄ditōne
vel pacto. et hoc pōt sus̄p̄e ep̄s ab
h̄ p̄ctō sit inuicis. Alioqn̄ mēto-

politianus. Intellige fm v̄b. qñ ta-
lia de p̄suetudine p̄perit ei. Itē p̄t
ep̄s dispensare in symonia que cō-
mittit circa exequias defunctorū.
Item in consecratione cimiterij et
sacroꝝ vasorū. In benedictione re-
stū. In venditōe crismatis. aque
benedicte vel salis. aut panis bene-
dicti. In benedictionibus nubentū
In oibus his ep̄s nō ē phibit⁹ iō
pōt. ar. ex de sen. exco. nuper. **A.**
Predcā ē notatū i sum. co. ti. q.
26. f̄z Ray. et gl. **Al.** Host. et Host.
Et additur fm Ray. q̄ ep̄s pōt et
dispensare cum illo qui ordinem
symoniace recepit et non ministra-
uit i rite ante susceptis. Item cum
eo qui recepit symoniace b̄ficiū
postq̄ resignauit i executōe ordi-
num. et fm glo. et⁹ tam susceptoꝝ
an b̄ficiū q̄ post. nō aut vt re-
cipiat nouos ordines nisi forē in-
traret religionē et symonia esset oc-
cultā. secus si manifesta. Est aut oc-
cultā symonia de qua nō constat p̄-
sūiaz vel p̄fessionē i iure factā aut
per rei euidentā q̄ nulla possit tergi-
uerfatione celari fm dcām gl. **B.**
Inno. et dicit q̄ symoniaci i bene-
dictionibus et huiusmōdi si occultū
sūt s̄z sint suspensū q̄ ad se sicut alij
criminosi. tamē post penitētiā licē
te celebrāt. s̄z b̄ficiū quod symo-
niace habuit ē nullo mō reme-
re pōt. **A.** Inno. generaliter loquitur
omnibus symoniacis in b̄ficio.
vt i dicta. q. 26. Tñ hodie aliud est
vt patebit in si. huius. c. Item dicit
Inno. q̄ ignoranter symoniace p̄-
motus ex dispensatōe ep̄isopi re-
manet i illis ordinibus. in alijs at
ordinibus vel beneficijs nō symo-
niace habitis etiam sine dispensa-

tionem manebit. et noua beneficia
acquiret. Nouos autem ordines non
potest habere nisi prius dispense. cum eo in
ordine symoniace quesito. cum alias
esset promouendus per saltum. **B**

- 12 **Q**uid si aliquis probabiliter credit su-
bi esse collatum beneficium vel ordinem
per obsequia vel propter preces car-
nales a se vel ab alio interpositas.
R. Item Ray. Si aliter erat indignus
de resignare. quia preces succedunt loco
precum. Si vero dignus. non tenetur
sufficit penitere de mala intentione. id est.
quia sunt nonnulli. ex de eta. et quali-
tate. et ex eo. mandato. **A.** Idem i-
dem. eo. ii. q. 27. **B**

- 13 **Q**uid episcopus possit dispensare cum
eo qui est symoniacus in dignitate.
R. Item Inno. Non. ex eo. nobis.
Immo est cum nullo symoniacus sci-
enter potest episcopus dispensare quia promou-
eri possit ad dignitatem etiam per
quam non fecerit symoniam. id est. q. i. erga
Idem Hosti. **A.** Idem i. sum. eo. ii.
q. 26. ad finem. Et addit Inno. quia episcopus potest
dispensare in simplici beneficio cum
eo qui illud recepit ignoranter. id est.
nesciens symoniam iteruenisse. ut in
alia ecclesia obtineat beneficium. et
etiam in eadem. **B**

- 14 **Q**uid episcopus possit dispensare cum
electo symoniace quia postea eligatur
R. Si electio reprobata est propter
symoniam et quam electus ignorauit
nec postea ratum habuit. nihilominus
non potest episcopus illa vice dispensare.
Secus de simplici beneficio
scilicet quod non est dignitas. si ignoranter
recipitur. quia post resignationem
episcopus dispensare potest ut ei conferatur.
ex de elec. si alicuius. ut etiam habetur
§. §. x. qui incipit. Quis potest dispensare.
A. Circa maiorem istarum hodie mul-

ta inouata sunt. ut patet in euangelio. quod
dicitur Martini quinti facta in concilio
Constantiensi. que incipit multe ubi
dicitur. Sacro approbante concilio de-
claramus. quia ordinati symoniace
ab excusatione suorum ordinum sunt
ipso iure suspensi. Electiones autem
postulationes. confirmationes et
quouis provisiones symoniace ec-
clesiarum monasteriorum et digni-
tarum personarum officiorum et benefi-
ciorum quouiscunque deinceps scelerate nul-
le sint ipso iure. nullumque per illas in-
cuiusque acquiratur. nec promoueri firma-
ti aut promissi faciant fructus suos sed
ad illorum restitutionem tanquam iniuste
ablato tenentur. Statuentes in
super quod dantes et recipientes ipso
facto iniani excommunicationis incurant
etiam si pontificali aut cardinala-
ti prefulgeant dignitate. Item in alia
que de eiusdem facia Martini an-
no. 20. sui pontificatus. et incipit. De-
nabile. sic habetur. Innotamus et de
nouo confirmamus excommunicationis su-
spensionis ac priuationis et interdicti
sententias et alias censuras dudum a sum-
mus pontificibus contra symoniacos la-
tas ac promulgatas. quas ipso facto in-
currere volumus omnem occultum
vel manifestum symoniacum ubi-
cunque symoniam commiserit. cuiuscunque
status vel conditionis gradus vel
preeminentie vel dignitatis existat
et si cardinalatus episcopali seu alia qua-
uis ecclesiastica vel ipse est maxime
prefulgeat dignitate. dictarumque sen-
tentiarum excommunicationis. suspensionis
priuationis et interdicti aliarumque cen-
surarum et penarum oblationes
seu relaxationem nobis et successoribus
nostris preterquam in mortis articulo
specialiter refuamus. non obstantibus

tribus quibuslibet commissionibus
datis et facultatibus absoluedi de
casibus nobis et successoribus no
stris specialiter reservans cunctis et
cuiuscumque status. gradus. conditionis. et
dignitatis existat sub quacumque for
ma verborum generaliter vel specialiter facti aut
faciendis processibus vel in posterum proce
dendis. Quas commissiones et facul
tates huiusmodi quod ad detestabile
et in se symonie et penas inde sequen
tes revocamus et cassamus cassas
que habere volumus nisi specialiter absolute
tione et a peccato symonie in commissionibus
et facultatibus predictis expressa fa
ciamus mentionem. Statuimus quo
que et precipimus ut omnes cuiuscumque
status conditionis preminentie vel digni
tatis existat. qui sciverit aliquem per
hanc constitutionem commississe symoni
am. id est. duos dies naturales postquam ad sui
nunciandum deventum extiterit. teneat si
prius fuerit in Romana curia nobis
vel aplice sedis camerario aut suo
vicegerenti. et tunc in unius vel duo
rum testium presentia revelare sub eiusdem
excoicationis suspensionis aliisque ce
suris et penis quibus ut prefertur ipsum
auctorem symonie esse volumus inno
dum. quas dictum non revelans. ut pre
dictum seu tegens symoniam. tanquam eius
dem fautor sceleris incurrat. cuius
absolutionem nobis et successoribus
nostri specialiter reservamus. decernentes
ex nunc irritam et inane si secus
hinc a quocumque quavis auctoritate
scilicet vel ignorantem contingerit at
tentari. Et ibi. Item in alia Euge
nii quarti. que incipit. Cum detestabile
ubi dicitur. Nos predecessorum nostrorum Ro
manorum pontificum vestigiis inherere
do ac et omnes et singulas excoicationis
suspensionis privationis et in

terdicti sententias censuras atque penas
dudum a pontificibus predictis et pre
latibus repuratis symoniacos quod
libet status vel illos cuiuscumque status.
gradus. ordinis. conditionis vel pre
eminentie fuerint et si cardinali
patriarchali episcopali regali reginali
alia quavis ecclesiastica vel munda
na dignitate prefulgeant eorum queli
bet tam manifestum quam occultum ipso fa
cto incurrere volumus confirmari
et innovari auctoritate apostolica
declaramus. quod omnes illi qui symonia
ce ordinati fuerint. a suis sint ordi
nibus suspensi. Per electiones vero
postulationes confirmationes seu
quavis alias provisiones quas sy
monie labe fieri contingerit que viri
bus omnino careant in ecclesia. mona
steriis. dignitatibus. personaribus
officiis ecclesiasticis quibusvis be
neficiis aut aliquo eorum in nulla
tenus acquirant. nec inde faciat ali
quis fructus suos. sed ad illorum omni
um que precepit restitutionem sub ani
me sue periculo sit strictus. Statuimus
etiam preterea quod universi et singuli
et premissa dignitate predicti qui quod
libet dando vel recipiendo symo
niam commiserint. aut quod illa fiat me
diatores extiterint seu procuraver
int. sententiam excoicationis incurrant.
a qua nisi a Romano pontifice per
ipse existente non possint absolvi pre
terquam in mortis articulo constituti.
Et ut huiusmodi labis contagium
frequentius reprimat. omnibus et sin
gulis ecclesiasticis secularibusque per
sonis cuiuscumque dignitatis gradus
ordinis seu conditionis fuerint in vir
tute sancte obedientie districte iniun
gimus ut eos omnes quos symoniacis
huiusmodi commisisse vel procu

rasse aut in ea meditatores esse scire
sint. pontifici predicto vel eius ca-
merario aut cui idem pontifex duxe-
rit committenda per se vel per alios reue-
lare quod citius non omittant. Quod
si non fecerint absolui non valeant
donec predicta reuelent. Dani Rome
apud sanctum Grisogonium et c. ponti-
ficatus nostri anno quarto.

Simulatio

Simulatio est in exterioribus factis signis consi-
stens. Non refert autem virum quis men-
tiatur verbo vel quocumque alio facto.
Vnde cum omne mendacium sit peccatum
prius est quam omnis simulatio peccatum sit.
Tunc sicut dicit Augustinus in libro de quoni-
bus euangelij. non semper quicquid si-
mulamus aut fingimus mendacium.
Sed quoniam id quod dicimus nihil significat.
A. i. vtile. sed significet inutile. et c. q. 5.
et quocumque. B. tunc est mendacium.
Vnde vero fictio nostra refert ad ali-
quam significationem non est menda-
cium. sed aliqua figura veritatis. Et
ita dominus sinit se longius ire ad ali-
quod figurare significandum. Addit
etiam quod sicut licet fallere aliquem in du-
plicitate verborum propter aliquam sui vel
proximi utilitatem. ita licet et per opus
intentione utilitatis consequentis
ad talem simulationem sicut et David
mutavit faciem suam coram Achis
rege Beth. primo Regum. ii. A. Satis
facit. c. vitem. et c. q. 2. B.

Utrum aliquis peccet simulando
sanctitatem. R. s. Thoma. in quolibet.
Duplex est simulatio. Quedam sit
ab aliquo ut iniquitas sua pallietur.
et ipse bonus putetur. et hoc est pec-
catum. A. et tanto gravius quanto

magis ista simulatio cederet in dan-
num proximi temporale vel spirituale s. Thoma. et in secundum. li. 3. c. 24. q. 254. B.
Alia que sit ad dei honorem et proxi-
morum edificationem coram extra-
neis ut ipsi magis edificentur. et ille
non peccat sed meretur. A. Idem in secundum.
eo. ii. q. 254. B. De hypocrisis que
est quedam simulatio. j. hypocrisis.

Utrum sit simulatio quando aliquid occultat peccatum suum. R. s. Thoma. ubi
dicitur. Sicut aliquis verbo mentis quando
significat quod non est. non autem quando
tacet quod est. quod et aliquando licet. Ita
et simulatio est quando aliquid per exteriora
signa faciorum vel rerum significat
aliquid quod non est. Non autem si aliquid
pretermittat significare quod est. Vnde
aliquis potest peccatum suum occultare
absque simulatione et laudabiliter
s. ne alij inde scandalizentur.

Ebrietas

Ebrietas est sobrie-
tas cibi requiritur in ordina-
do siue in clerico. R. s. secundum Ray.
Quia sicut ebrietas et voracitas pro-
hibetur ab apostolo. Ro. 13. Non in com-
mestationibus et ebrietatibus. Item
quia ventris ingluuies luxuriam
prouocat. Unde. 44. dist. 8. primo
Venter et genitalia sibi met vicina
sunt. ut ex vicinitate membrorum
intelligatur confederatio vitiorum.
Item quia ingluuies omne bonum
opus dissolvit. A. ut patet in dicto
s. primo. B. 4. Reg. 5. Nabuzar-
dan princeps coquorum destruxit
muros iherusalem. A. hoc etiam
habetur in dicto. s. primo. B.
Item varios morbos generat. sed
temperantia procurat hospitalem.
et hilaritatem de consecra. dist. 5.

nihil. Item quia pinguis venter ut ait Hieronymus crassum sensum gerit. cum contra sacerdotalis sensus debeat esse vigil et tenuis de consue. di. s. ne tales. Et ad istam materiam potest facere. s. gula.

¶ Quare sobrietas potius requiritur in ordinando siue in clerico. R. fm Ray. Quia ex vino frequenter sequitur ebrietas ex de iureiurā. et si xps. Ebrietas autem est somes et nutritor omnium vitiorum. 35. ante oia. Item quia vinolenta tollit mundiciam nam incitativa est libidinis Hieronymus. Uter mero estuas cito de spumat in libidines di. 35. §. 1. Item quia impedit omnem sapientiam. Et de hoc etiam de prius nunc dicto habetur p. d. 10. Luxuriosa res est vinum et multa ebrietas. Quicumque his delectatur non erit sapiens. Nec autem duo. s. mundicia et sapientia maxime necessaria sunt dei ministro qui ambulans in via immaculata sibi ministrabit. et qui acceptus est regi mittet intelligens. Et si multa ebrietas habes. s. ebrietas.

Societas j. Alius licet conuolare pecuniam mercatori vel artifici per modum societatis et inde lucrum accipere. R. fm Tho. fa. fe. q. 73. Ille qui sic promittit pecuniam suam non transfert dominum in illum sicut in mutuo. sed remanet eius. ita quod cum periculo ipsius mercator de ea negotiatur vel artifex operatur. ideo licite potest petere partem lucri inde prouementis tanquam de re sua. h. Tho. Etiam sicut dicit Host. si vis dare pecuniam tuam in societate sine periculo. pone tu pecuniam et alius operetur personales. quia plerumque quod

pecunie deest per operas supplet. ut ff. p. socio. l. 5. §. 1. et concens pericula lucra et damna. Con. host. et notatur. l. 4. q. 3. c. plerique. Al. s. i. gl. Et de hoc est lex. in. l. 1. l. p. socio et Insti. co. §. 2. Quod intelligi debet quando negotiatio est licita. et non aliter de dona. inter virum et uxorem per verbas. B. vi si dicatur sic. Do tibi centum et tu pones industriam et laborum tuum. In fine anni facta ratione ego accipiam illa centum et tu pro meum pro ne tue siue industrie quod ponimus esse siue valere alia centum. post hec quicquid superu de lucro accipiam ego medietate occasione pecunie mee. et tu alia medietate occasione persone tue. A. Hoc nullatenus verum. quia sic nisi lucrum esset ultra centum pro centenario quod nunquam vel rarissime coniungit qui ponit pecuniam nihil unquam lucraret. sed se per de sorte perderet. 13. reuera ad esset lucrum. Unde quidam doctor dicitur dominus Angelus de perusio. dicit quod salua meliori determinatione habet sibi verum non videtur neque de iure citi canonico. vel diuino. Ma ope ra hominis nihil aliud est quam diurnum officium. l. 1. ff. de ope. lib. Inimmo opus hominis debet esse fructus hominis. l. 3. cum duabus se. ff. de ope. seruo. 7. Ille ergo qui in societate operatur tantum ponit si debet aliquid consistens in sorte vel in capitali ponere. sed solum fructum persone sue qui fructus aut usufructus persone contrahit fructum aut per modum illorum centum que in societate posuit. Pro quibus bene facit quod dicitur lex. in. l. cum duobus. §. si in cuncta. ff. p. socio dum dicit quod prius ope est velamentum artis. Et hac sententia secutus est Bal. 13. predictas leges

nō alleget in. l. l. in. 2. q. 2. p. socio
Et sic intelligi dicitur quod dictum est videlicet
quod sepe opera alicuius pecunia valz
in Insti. co. 9. 2. idest pro comodi-
tate et usufructu dicte pecunie. Et
ideo procedendo quod de dictis. 300. ego
qui centum posui ante partem. 100. de
traham et 100. que remanent tanquam
lucrum inter nos diuidi debet. et ita
ut ex predictis appareat ut esse de in-
tentione sci Thome de aquino. Nec
me in partem moueret si quis diceret
Singhamus illum qui ponit opera indu-
striales si locare vellet opera suas
pro mercede certa quolibet anno re-
ciperet. 100. vel. 50. nec subiaceret
periculo alicuius casus fortuiti qui
euenire posset in mercantijs aut in
rebus illius artis. quare non est pueni-
ens quod taliter hoc casu tanquam dictam
mercedem in societate posuerit si illam
anteferat de illis. 300. sicut alter an-
teferat illa. 100. que posuit ratione eg-
tantis seruade. Quia respondeo prius quod
illam mercedem quam habere posset non
deponere a principio sicut ille qui
ponit illa. 100. cum merces illa sibi
non debeatur a principio locacionis
sicut glo. in. l. edē. 2. locati. Ex quo
sequitur secunda responsio videlicet quod
illa merces est fructus sue industrie
et operis. imo recte inueniunt ad eum
non est illa merces nisi opera sua et
industria. cum in eius recompensatōe
debetur. et ideo licet ex opera mercedem
consequatur in ex mercede opere nul-
lum fructum de consequi neque consequi
potest. quia singulis diebus opera prestant
cum sit diurnus officium. Et sicut visure
visurarum non debent aliquo iure.
ut. l. 2. de visur. ita fructus merce-
dis opere deberi non potest. Nec etiam
obstat quod mercedem habet sine peri-

culo quam opera locaret. Item quando
opera in societate ponit de pericu-
lo timeat. quia potest lucrari quam esset
merces quam habere posset locando
opera suas. B. Posset etiam fieri
aliud pactum quod ego acciperem quar-
tam partem lucris et in tres alias vel
ep. in quartam et ego tres finis quod co-
ueniremus quod tua industria estima-
ri deberet. ut patet in Insti. de so-
cie. 5. 1. et similiter pro rata diuidat
damnum. A. hoc verum si modo ille
qui plus ferre debet aliquid plus
societati contulerit vel pecunie vel
ope vel industrie quod respondeat illi plu-
ri quod de societate ferre dicitur. l. si non
fuerit in prin. 2. l. quid enim. ff. pro socio.
Arbitrio ergo boni viri estia-
bit an illud plus quod in societate po-
nit correspondeat illi pluri quod de so-
cietate precipit. Nec alia certior do-
ctrina tradi potest sed arbitrio boni vi-
ri et ad propriam conscientiam remittendum
est cum in hac actione pro socio quod bo-
ne fidei est arbitrium boni viri sequen-
dum sit. l. in proposita. ff. pro socio.
Si autem unus plus altero non con-
ferret tale pactum etiam de iure ciui-
li non valeret sicut Azor. que Accur.
sequitur in dicta. l. si non fuerit. Licet
aliqui aliter dixerint in hac opinio
Azor. tanquam equior et iustior sequen-
da est per dicta. l. si non fuerit in prin. 2.
l. quid enim secundum prefatum
dominum Angelum. B. Pos-
set etiam fieri non expressa predi-
ca estimatione persone sed com-
mittendo discretionem ipsius qui re-
cipit pecuniam ut assignet partem
lucris vel damni quantum sibi vi-
detur iustum. et postea si esset ali-
quis excessus vel defectus concor-
diter sibi remitterent. A. In

Si in casu sibi caueat ille cuius arbitrio remissum est ut iuste et eque partiat ei plus de lucro assignando quam plus in societate posuit. aliter medium in foro presciscere tenetur. sed etiam de iure civili. Et si inique partes faceret ad arbitrium boni viri reduci possent. ff. pro socio. l. si societate. fm. eundem dominum Angelum.

Sed ecce negotiator qui pecuniam recipit ad tractandum dicit ei quod datur cam. Ego volo. in fine pro industria et labore meo. non. firma habet. et non lo in eis sentire aliquid damnum. nisi quod licet. non. Licet sed ille non est contrarius societatis. sed locationis quia negotiator ille locat operas suas pro illo precio. et ideo non nihil sentiet de lucro. Posset autem et pactum facere quod non solum deberet habere predicta. non. sine ullo damno. sed etiam talem vel talem partem de lucro et nullam de damno. quod quidem reciperet non ut socius. sed ratione operis siue sui saltem. ut dictum est de tali locatione. s. locatio. s. s. et sequentibus. **A**lii intelligunt nisi damnum contingat culpa ipsius operas ponentis vel eorum quorum opera vult l. ueni queris. et. l. si merces. s. qui colunam. ff. locati. et tangitur in dicto. s.

Quid si de pecunia mercatori in societate et uenio secum quod dabit mihi certam partem de lucro et nihil dico de damno. **R.** Debet intelligi eadem pars de damno. ut Insti. de socie. s. illud. **A.** et ibi patet quod idem est contra videlicet quod non expressa est pars damni. quia eadem intelligitur tacite etiam de lucro.

Societas ij. qm ad a

liqua alia ad materiam precedentis. c. penultima. **P**rimo igitur quod. Quid si capitale pecunie posite in societate sit casu perditum. an in dubio sit damnum coe vel non illius qui pecuniam posuit. **R.** videtur glo. in l. si non fuerit. s. i. ff. pro socio. quod in dubio non est coe. et sic erit illius non qui pecuniam posuit. **G**lo. in l. l. l. pro socio. dicitur peritum. s. quod sit damnum coe. **P**ropter maiorem opinionem quod non sit coe. facit finis dominus Angelus quod ille qui capitale ponit non dicitur coiccare capitale sed fructum eius sicut et ille qui operam ponit dicitur solum fructum persone sue coiccare. vi. s. societas. p. in p. i. additio magna. **I**tem quia satis habet ille de damno qui operas posuit si operas perdidit absque eo quod teneat ad prem capitale. l. a p. diu. **D**icitur in **P**e. que refert **Cy.** in l. i. l. pro soc. quod aut capitale statim est perditum casu fortuito antequam alter socius operas poneret. et datum erit coe. aut post operas prestatas et perditas. et tunc damnum erit illius non qui pecuniam posuit. satis enim habet ille de damno qui operas perdidit. **E**t hanc opinionem **Cy.** ibi dicit esse equiorem. **D**e iuris in civilis rigore licet statim pereat si non perit ex causa societatis damnum videtur esse coe. l. si id quod. s. i. ff. pro soc. fm. dominum Angelum. **E**t addit opinio in **P**e. quae sequitur **Cy.** mihi magis placet presertim in foro presciscere. cum convenire videatur arbitrio boni viri quod in hoc iudicio versat. l. i. p. posita. ff. pro soc. ita non quod si quasi in principio societatis totum capitale esset perditum et modice opere prestito tunc adhuc putaretur quod pro aliqua parte ille qui operas ponit

participare debeat de piculo capi-
talis postq̄ rōne dci capitalis etiā
participaturus erat de lucro .ar.
dcē. l. si nō fuerit. in pri. 7. l. qd eni
ff. p. o. so. 3a. vō de arc. dicit indi-
stincte dānū debere eē coē. Bal.
vō ait. Tu dic q̄ q̄ien? eē coē lucru
eaten? d3 eē coē. 7 dānū 7 n̄ aluer
7 h̄ videt verū. qz eqli pte dānuz
cū lucro d3 pcurtē. vt Insti. co. 6.
illud. Nec aliud dānū v̄ posse cō-
tingere in hac societate coicandū
inter partes nisi erga capitale. Mā
fuisse q̄ ponit opas p̄dit capz fructū
sūt 7 aliter p̄dit fructū pecunie q̄
adinuicē p̄ferit. vt. s. societas p.
in pri. in adduōne secūda. Ad 7
nōt reuerendus pater sanctus Ber-
nardinus de senis in suis cōtracti-
bus vt mihi videtur sermone. 39.
Itē f3 p̄fati dñz Angelū si p̄sueu-
do aliqua apparet circa p̄dictā so-
cietatē q̄ nō repugnaret rōni 7 eq-
tati esset seruanda. An si p̄suetudo
foret q̄ piculū capitalis in dubio
sit coē. qz illud q̄ ē in cōsuetudine
v̄ actum inter partes. l. si pri. 6.
placuit. al̄icipit. recte. ff. d. aq̄ plu.
arc. tūc dicere q̄ piculū sit coē p.
q̄ h̄ pōt fieri per pactū exp̄ssuz. vt
tenet glo. i. 4. q. 3. pleriq̄. Item f3
eundem. si tale damnum capital
procederet dolo vel culpa alicui
sociorū illius solius erit periculus
cū soci? dolo 7 culpa teneat. vt
l. sociū. ff. p. so. In qua culpa cō-
phēditur nō solū lata sed etiam le-
uis. nō at leuissima. Sufficit enim
q̄ socius talē diligentiam adhibe-
at qualem in p̄p̄ijs adhibet p̄sue-
uit. ar. dcē. l. sociū. Mā 7 si exp̄sse
quis in se periculū suscepisset non
ē intelligit d̄ illo qd venit ex culpa

p̄socij. vt. l. p̄st. l. d. nautico sene.
Collige ḡ qd si apparet pactū vel
p̄suetudo nō irradabilis. Nec ser-
uāda sunt. Ad si nō apparet i du-
bio dānū capitalis erit p̄ ea parte
p̄ qua erat 7 lucru. nisi iteruēret
dolo vel culpa consocij. quia tūc
illius m̄ erit.

¶ S3 nūqd dānū p̄sone operas
ponentis d3 inuicem coicari. rñ.
Et q̄ nō. vt. ff. co. l. socium. 6. so-
cius. vbi d̄. Socius cū resisteret
coibus seruus venalibus ad fugā
et ūp̄cibus vulneratus est ip̄sam
quā in curādo se fecerit non cōse-
cuturū. qz id nō in societate q̄m
pp̄ societate imp̄tū sit. qd indisti-
cte pōt intelligi verū qn̄ h̄ dānum
contingit culpa persone. al̄ videt
satis equū q̄ sicut ip̄e p̄cipat de
dāno capitalis ita 7 aliter p̄cipet
aliquid de dāno p̄sone qd euēit pp̄
societate. cū 7 societas etiā. p̄ticu-
lariū rerū ius quoddā fraternitatis
habeat. vt. l. verū. in p̄m. ff. co.

¶ Quid si finito tpe societatis non
repiit nisi capitale. an dictū capita-
le pecunie sit coē. vel m̄ illi? qui
posuit. R. Circa hoc diuersi diu-
simode sentire vidētur. nā glo. i. l.
i. l. co. v̄ sentire qd equaliter di-
uidi debeat. nisi aliud sit p̄ pactū
declaratū aut per p̄suetudinem in-
troducū. Prefatus vō dñs An-
gelus sentit qd quaten? opas pre-
stans p̄cipat de dāno capitalis
eatenus 7 ip̄ius capitalis partem
format sed certe hoc iure p̄bati n̄
v̄. An tu dicim Jaco. de arc. qd
non solū de consuetudine sed et d̄
iure ē qd capitale h̄ casu sit saluū.
Quare. n. socius meus ip̄ius ca-
pitalis partē d3 h̄re. Et si dicas q̄

ponit operam. nñ. qđ pñtū opere i
telligit eē correspōdēs iterusario
pecunie. non at ipi sōri. Et sanissa
cu qđ dictū ē in additione secūda
s. societas pñtū prin. Proinde si
vnus ponit cōmoditatē opere eg
dē et alter ponit cōmoditatē pecu
nie. nō proprietatē. Sige enim qđ
vnus ponit i societate mille milia
alter operā nñ. nūc hic nulla pñt eē
pporū nisi d cōmoditate ope re
spectu cōmoditatē pecunie. nō autē
de ipa totali sorte. et ita enaz sentit
Bal. quod et notat pñfatus reue
rendus pater vbi. s. nuper corona
tus in celis ac miraculis per orbē
coruscans.

3 **U**trū vnus socioz possit paci
sci vt duas ptes lucri et vnā dāni
ferat et alius cōtra duas dāni et
vnā lucri. R. fm dictū dñm Ange
lum q non. qz vnus socioz n pōt
plus de lucro picipare qđ de dā
no nedū de iure diuino et canoni
co s. et civili. vt. l. mutius. ff. e. Si
mulier n valet pactum q deducto
dāno vnus habeat duas ptes lu
cri. alter vō vnā nisi ille qui plus
habet d lucro tannidē plus pecu
nie ope aut industrie i societate po
suerit. vt. l. si nō fuerit. in prin. et in
glo. ff. eo. Et multo minus valet
pactū vt vnū nñ lucrū alter nñ dā
nū sentiat. essz enim nequissimum
genus societatis. que leonina ap
pellatur. dicta. l. si nō fuerit. ad ff.
Quod veruz ē nisi ille q nñ opas
ponit aliquid certū p sua opa vel
let sine dāno. qz hoc posset n tāqđ
socius s. tanqđ locator. vt. s. socie
tas. l. s. l.

4 **S**ed an possit pacisci q capua
le sit saluū. R. De iure canonico et

i foro pñcie n pōt s. dñm Angelū
et ita sentit glo. in. c. pñer. qz. l. 4. q.
3. De iure autē civili sūt opimones
Mā Bal. in. l. i. l. eo. q. 9. tenet q
tale pactū nō valet neqz ex forma
cōtractus neqz ex eius natura. id
dicit q sapit vsurariam prauitatē
Dñm. aut i sua sūma in ti. de vsu
ris. s. an aliquo casu. tenet q de iu
re civili talis societas valet magis
ex vi pacti qđ ex natura cōtractus
Sed dictum Bal. vt verius. vt ex
pcedēbus colligi pōt enā in pro
ximo. s. Sēdm oēs at h pactum
non est equū nec in iudicio aie ser
uandū. vt nōi dñs Anto. de bu. in
c. si. extra de vsuris.

Sed quid si vterqz socioz po
nit pecuniā et operā. s. vnū ponit
maiorē quātitatē qđ alter. R. fm
dñm Angelum. Sine sit factū pa
ctuz p quota pte quis lucruz et dā
num sentiat siue non. non solum i
foro pñcientie. sed enā de iure ciui
li pñsiderandū ē quis eoz in effe
ctu plus in societate posuerit. vt il
le maiorē partem accipiat. l. 3. n. ex
vna parte maior fuerit sūma. pos
set tamen tāta eē industria alteri
q excederet illū q maiorē cōsulit
sūmā. vt si solus nauiget. pegrinet
picula sustineat. dicta. l. si nō fuerit
in principio. et. l. quid eni. ff. eo.

Sed vtrū ille qui nñ opas po
nit qñ pñciscit cā societate deat ha
bere expensas de corpore socie
tatis. R. fm dñm Angelū Jaco. d
are. et Ly. dicunt in. l. i. l. eo. qđ
sic. qz lucrū nō dñ nisi deductis ex
pensis. ff. eo. l. muni. qđ intelligit
Bal. in dicta. l. i. exceptis expēsis
quas facturū esset domi. qz ille nō
debēt fieri de corpore societate. ar.

l. sed et si lege. §. qd aut. ff. de peti.
here. Putare in in h seruadā eē
consuetudinē etiā in foro psciēcie
cū sit optima legū interpret. ff. de
legi. si de interpretatione. cū et tacite
videat actū qd fieri consuevit. vt. l.
licet. l. locati.

2 **S**ed p quib' pub' tenent ad so
lutionē pensionis fundici vs apo
thece pducit socij ex disparib' pti
bus. rñ. fm dñm Angelū. Locan
ti tenent p equalib' partib'. iter se
aut tenentur p rata societas. et ita
dividere debet dictū debitū mer
cedis sicut diuidit principale. et fz
dictas dispareas partes. q' et tenet
Bal. in. l. i. l. co. vbi et dicit qd
fm dictas ptes dispareas diuidi qz
debet suppellectilia et massarie
societas. Ad sequēdū omni iure
v' cū cōueniat arbitrio boni viri.
qd in h contractu maxime adesse
d3. l. in proposita. ff. eo.

3 **Q**uid v' si p dñū ē capitale aū
finitū temp' societatis. nūqd ille q
posuit tenetur iterum ponere. rñ.
fm dñm Angelum q' nō. et tenet
glo. in dicta. l. si non fuerit. §. i. ff.
eo. et in dicta. l. i. l. co. **A**. De so
cietate v' o seu locatione animalū
dicitur infra vsura. 2°. **B**

Domia **S**igs cōtra

naturā peccauerit. si clic' ē
deponi debet. vel si appet corrigi
bilis debet tradire religioni ad ppe
tuam penitentiam peragēdā. Si
laic' excōdicari et a cetū fidelū vsqz
ad cōdignam satisfactionem fieri
alien'. ex de excē. prela. clici. **A**.
fm leges aut tales vltimo suppli
cio cōdēnantur. qz ppter h' pccū
deus iratus mittit pestilentias sa

nies et terreni otus. in Aluten. et
nō luxu. pira naturā. coll. 6. **B**. et
h vinū mai' est q' si aliqs cognō
sceret carnaliter matrem. 3°. q. 7.
adulteri. et de h et alijs spebus lu
xurie. §. luxuria. §. i.

Illicitudo.

Autū sit licitum sollicitudi
nem gerere de ipalibus. rñ. scdm
Tho. fa fe. q. 55. Sollicitudo iem
poraliū triplici pōt eē illicita. p^o
mō ex pte eius de q' sollicitamur.
vt si ipalia tanq' finē queramus.
Et Aug' dicit in li^o. de operibus
monachor. Cū dñs dicit. nolue
solliciti esse et c. hoc dicit vt nō ista
intueant. et ppter ista faciant quic
quid in euangelij p'dicatōe facere
iubent. fo mō pōt eē ipaliū solli
citus illicita pp supflūū studiū
quod apponitur ad ipalia pcurā
da. pp qd hō a spūalibus quibus
p'cipalr inservire debet recitabit
et ideo dī **A**th. 13. q' sollicitu
do seculi suffocat v' bñ dei. 3° mō
ex pte timoris supflui. qñ. s. aliqs
timet ne faciēdo qd debet necessa
ria sibi deficiat. **A**. plus in se q' m
dño confidendo. **B**. qd dñs tri
plici excludit. p^o ppi maiora be
neficia homini p'stita diuinit' pter
suā sollicitudinē. s. corp' et aiām.
fo ppter subuentionē qua de^o aia
libus et plantis subuenit absqz hu
mano ope. 3° ex diuina p'uidētia
ppter cuius ignorantiā gētes cir
ca bona ipalia querēda p'cipalr
sollicitant. Et ideo cōcludit q' p'ci
paliter sollicitudo n'ra d3 eē de
spūalibus bonis sperātes q' etiā
ipalia nobis puenient ad necessi
tatiē si fecerim' qd debem'. vñ dī

Matth. 6. Primum querite regnum dei et iusticiam eius. et hanc omnia adiicientur vobis. De hac materia aliquid habet. s. epus. s. pe.

Ortilegium j.

s. ars divinandu. Differit autem

a prophetia. qz prophetia accipit i bono et sit gratis. sortilegium vero i malo. et sit contra pecunia. i. q. l. duces. al. iudices. et. c. se.

¶ Quot sunt genera divinationis. R. fm Tho. fa. se. q. 95. Dis divinitio videtur aliquo demonum auxilio. quod quidem vel expresse imploratur vel preter petitionem hominis se occulte demon ingerit ad pronuntiandum que dam futura que hominibus sunt ignota eis autem cognita. Unde triplex lex est divinationis genus. primum est per manifestam demonum invocationem. quod pertinet ad nigromanticos. secundum per solam considerationem dispositionis vel motus alterius rei. quod pertinet ad augures. Tertium est dum facimus aliquid ut manifestetur aliquid occultum. quod pertinet ad sortes. Sub quolibet autem istorum multa proutur de quibus in sequentibus s. d. f. et habent. 16. q. 4. igitur genus. et. q. s. nec mirum.

¶ Quot modis sit divinatio per demonum invocationem. R. secundum Tho. vbi. s. Demones expresse invocati solent futura pronuntiare multipliciter. Quibus quidem prestigiosis quibusdam apparitionibus se aspectui vel auditui hominum ingerentes ad pronuntiandum futura. et hoc species vocat prestigium. Quibus autem per somnia. et hoc vocat divinatio somniorum. Quibus autem per mortuos et aliquorum apparitiones vel locutionem. et hec vocat nigromantia. qz ut dicit Isidorus i li. c. l. i. m.

logiaz. Nigron grece mortu. manifestia vero divinatio nuncupatur. qz quibusdam precantationibus adhibito sanguine videtur resuscitatu mortui divinare et ad interrogata respondere. Quibus vero futura pronuntiant per homines vivos. sicut in arreptu cibus p. et hec est divinatio per phantasmas. vi. Isidorus dicit. qz a phibito apolline sunt dicti. qz dicebatur esse auctor divinandu. Quibus autem summa pronuntiant per aliquas figuras vel signa que in rebus inanimatis apparent. que quidem si appareant in aliquo corpore terrestri puta vngue vel ferro aut lapide polito. vocat geomantia. Si autem i aqua. idromantia. Si in aere. aerimantia. Si in igne. piromantia. Si autem in visceribus animalium inolatorum in aris demonum. vocat aruspicius.

¶ Quot modis sit ista divinatio s. qua dictum est in fo. s. que sit per considerationem dispositionis vel motus alterius rei. R. fm Tho. vbi. s. Sit multipliciter. Nam si conetur aliquis pronoscere futura ex consideratione sit vel motus siderum. hoc pertinet ad astrologos. qz et genitiliaci dicuntur per considerationes natalium dierum. Si vero per motus vel voces avium siue quorundam animalium siue per struminationes hominum vel membrorum salus. hec pertinent generaliter ad augurium. et dicitur a garrimu autem sicut auspiciu ab inspectio avium. quorum primum pertinet ad aures. secundum ad oculos. In quibus. n. huiusmodi precipue considerari solent. Si vero huiusmodi consideratio fiat circa verba hominum alia intentione dicta que quis retorquet ad futurum quod vel pronoscere. vocatur omen. Si autem

viderentur aliquae dispositiones figurarum in aliquibus corporibus visui occurrentes erant alia divinationis species. Nam ex lineamentis manuum consideratur divinatio circumspectiva vocatur. circos enim grece dicitur manus latine. Divinatio vero ex quibusdam figuris in spatula alicuius aialis vocatur spatulamanna.

¶ Quot modis sit ista divinatio dicitur in 4. d. 8. in fo. 5. s. que pertinet ad fontes. rñ. fm Tho. 2a 2e. q. 95. Nec divinatio sit ex consideratione eorum que eveniunt ex quibusdam que ab hominibus seriose fiunt ad aliquid occultum inquirendum. et hoc multipliciter. Sit enim quicquid per projectionem punctorum quod pertinet ad artem geometrie. Quicquid per considerationem figurarum que perveniunt ex plumbis liquationis in aqua. predictio. Quicquid per quasdam cedulas scriptas vel non scriptas in occulto positas dum considerat quis quam accipiat. Sicut in festucis in quibus libus propositis quod maiorem vel minorem accipiat vel et ex taxillorum predictione quis plura puncta percipiat. vel et dum consideratur quid aperietur librum occurrat. que omnia sortium nomen habent.

¶ Atque omnis divinatio siue superstitio sit illicita. rñ. fm Ray. Omnis divinatio prohibita est a deo et sancta ecclesia. cum enim futura que solius dei sunt aliqui per hoc invenire laborant divinitatis iura creaturis attribuunt. Isa. 41. Annunciate nobis que futura sunt et sumus. et sciemus quod dum estis vos. Item Leviticus. 19. Non augurabimini. nec observabitis signa. Et ibidem. 20. Non que declinaverit ad magos et ariolos. et sequitur. interfectus illa de medio populi mei

et c. et multa similia. et sic dicit Augustinus. Vanitas artium magicarum ex traditione malorum angelorum in toto terrarum orbe plurimum seculis invaluit et per inveniendos eorum inventa sunt auspicia augurationes et ea que dicuntur oracula et nigromantia. 26. q. 2. qui sine salvatore. et similiter de prohibitione talium. 26. q. 5. per totum. et q. 7. non licet. et in quatuor c. se. et eorum per totum. Et sicut ad genus superstitionis pertinent omnes ligature et remedia que medicorum quoque disciplina ordinat siue in vrbis siue in campis racteribus siue in quibuscunque rebus suspendendis. vel ligandis vel solvendis. sicut in aures. vel annulis digitorum. Item si iunctis ambulantiibus amictis lapis aut puer intervenierit medicus. Item redire ad lectum si dum se caleceat sternutaverit. Redire ad domum si procedens offenderit. h. et multa huiusmodi. 26. q. 2. illud. Item non sunt observandi dies egyptiaci. aut kalende ianuarij. aut menses vel dies. aut lune solisque cursus et huiusmodi. 26. q. 7. non observet. Non in ordinant rustici qui servant tempora ad seminandum vel ad incidendum arbores et huiusmodi que naturaliter habent rationem. sicut et philosophi circa medicinas et minutas faciendas. et huiusmodi. Nam illud dicitur superstitionis et prohibiti quod non habet auctoritatem a natura seu scriptura divina vel ecclesiastica seu sanctorum patrum. 2. q. 5. consulisti.

¶ Querit h. sp. aliter videtur divinatio per invocationem demonum sit illicita. rñ. fm Tho. vbi. 5. Deut. 18. Non invocatur in te qui ariolos sciscitetur nec phitones consulat. et huius. Duplex est causa. Prima quia per i

uocalōez demonū sit pactum exph
 ium cū demone. hoc ē oīo illicitū.
 Unde p̄tra quosdā dicit Isa. 28.
 Dixistis p̄cussimus sedes cū mor
 te ⁊ cū inferno fecimus pactum. ⁊
 adhuc gratus esset si sacrificiū ⁊
 reuerentia demōi uocato exhibe
 retur. Secūda pp̄ piculū p̄sequēs.
 demon ei qui intendit p̄ditionē hō
 minū de huiusmodi suis respōsis
 ē si aliqñ vera dicat intēdit hoies
 assuescere ad h̄ vt ei credat. ⁊ sic i
 tendit p̄ducere in aliqd qd sit salu
 u humane nociuū. An Athanasi⁹
 exponēs illud Luc. 4. Increpa
 uit illū dñs. obmutescē. dicit q̄uis
 vera fateretur demon. cōpescēbat
 tñ xps eius sermonē ne simul cum
 veritate iniquitatē p̄margaret. vt
 nos ē assuesfaciat ne curemus de
 talibus ē si loqui vera videamur.
 Mephas ei ē vt cū assit nobis scri
 ptura diuina a diabolo istruamur
 De eo autē q̄ Saul phitonissam p̄
 sulū q̄ diuinant. i. Reg. 28. dicit
 Aug. ad Simplicianū. Non ē ab
 surdū credere aliqua dispensatōe
 permissum fuisse. vt non dominan
 te arte magica vel potentia s̄z dis
 pensatōe occulta que phitonissam
 ⁊ Saulez latebat se ostenderet spi
 ritus iusti aspectibus regis diuina
 eum snia p̄cussurus. vel non vere
 spūs Samuelis a requie sua exci
 tatus ē. s̄z aliqd fantasia ⁊ illusio
 imaginaria diaboli machinatiōi
 bus facta quam scriptura Samue
 lem appellat sicut solent imagines
 rerum suarū nominibus appellari
 16. q. 5. nec mirum. Al. ⁊ ibi p̄z q̄
 Aug. videtur firmare hanc sniam
 videlicet q̄ Samuelis apparitio
 potius fuerit p̄stigiōsa seu fantasi

ca ⁊ diabolica illusio. B.
 Quidam diuinatio per astra sit li
 cita. R. fm Tho. vbi. s̄. Duplices
 effectus subtrahuntur causalitati ce
 lestium corporū. primo quidē oēs
 effectus per accidens contingētes
 siue in rebus humanis. siue i reb⁹
 naturalibus. q̄ vt p̄bat. 6. mēth.
 ens per accidens non h̄z cām ⁊ p
 cipue naturalē. vt q̄ lapide cadē
 te fiat terremotus. vel q̄ homine
 fodiente inueniatur thesaurus. 2.
 aut subtrahitur causalitati celestiu
 corporū actus liberi arbitrij. p̄ntia
 men celestia dispositiue inclinare i
 q̄tum imprimunt in corpus huma
 num. sed tñ ex hoc nulla necessitas
 libero arbitrio imponitur. Sigs
 ergo consideratiōe astroz vtiatur
 ad predicta duo. s̄. ad cognoscen
 dum futura casualia siue fortuita.
 aut ē ad cognoscendū p̄ certitudi
 nem futura opa hoīz. p̄cedit hoc
 ex falsa ⁊ vana opinione hoīum.
 ⁊ tunc operatio demōis se imiscet
 vnde erit diuinatio illicita. Al. An
 ⁊ Aug. in li. de doc. xp̄ia. ⁊. 26. q.
 2. illud. dicit. Neq̄ ab hoc genere
 superstitionis p̄nitiose segregādi
 sunt qui olim genitiliaci pp̄ nata
 liū p̄sideratiōes diez. nūc autē ma
 thematici vocantur. Nam ⁊ ipi q̄
 uis veram stellarum positionē cū
 quis nascitur cōsequuntur ⁊ aliqñ
 p̄uestigant. tñ q̄ inde conātur vel
 actiones nostras vel actionūz euē
 tus p̄ducere nimis errant. iō xp̄ia
 nis penitus p̄hibetur in suis op̄i
 bus obseruare lune vel stellarum
 cursus. 26. q. 5. nō l̄z. imo. hoc age
 re idolatria reputat. ea. cā. q. 2. c. il
 los. ⁊. c. se. B. Si vero aliquis vti
 tur p̄sideratiōe astroz ad p̄cogne

scendum futura q̄ ex celestib⁹ cor-
poribus causant. puta siccitates vl'
pluuias ⁊ huiusmodi. nō esset illi
cuius.

8 **C**ūq̄ diuinitio que sit p̄ somnia
sit illicita. R. f.3 Tho. vbi. s. Sigs
vtaf somnijs ad p̄cognoscendū fu-
tura fm̄ q̄ somnia p̄cedunt ex re-
uelatione diuina. vt somnia p̄ba
raonis vel fm̄ q̄ p̄cedunt ex nāli
cā intrinseca. vt cum abundās hu-
more frigidō somniat q̄ sit in aq̄
vel nix. siue extrinseca. vt ex aere
vel impressione celesti q̄tuz se pōt
virtus talis extendere. non erit illi
cita talis diuinitio. A. q̄ ē demon-
stratio quedā causaz naturalium
fm̄ phisicoe. B. Si aut̄ diuinitio
huiusmodi causet ex reuelatione
demonū cū quibus pacta habētur
exp̄ssa q̄ ad hoc inuocant. vl' iaci-
ta. q̄ huiusmodi diuinitio extēdi-
tur ad id ad qd̄ nō pōt se extende-
re. A. s. fm̄ naturā vel ex indubita-
ta reuelatione diuina. vt p̄actū ē.
B. erit diuinitio illicita ⁊ supersti-
tiosa.

9 **C**ūq̄ diuinitio p̄ auguria sit licita
R. fm̄ Tho. vbi. s. Ex motu vl' gar-
ritu auiū futura agnosci non pnt̄ si-
cut ex cāis. sed inq̄m̄ sunt effect⁹
aliquaz cāp̄ q̄ ēt sunt causantes fu-
turos euentus. Cā aut̄ opationis
oium brutoz aialium ē instinctus
quidā quo mouētur in modū na-
ture. ⁊ hic instinctus ex duplici cā
pōt p̄cedere. vno quidē mō ex cā
celesti corporali. ⁊ fm̄ h̄ nihil probi-
bet eoz opatōes esse futuroz siḡ i
q̄m̄ p̄formant dispositionibus
corporis celestis. ⁊ acris p̄tinent ex
q̄ pueniūt aliq̄ futuri euentus. In
h̄ in duo p̄siderari o3. p̄io qd̄ vt

huiusmōi opatōes nō extēdantur
nisi ad p̄cognoscendū illa futura q̄
causant p̄ motū celestis cor:poris p̄
ut. s. in. s. q̄ ē immediate ante proxi-
mū p̄cedentē dictū ē. 2. vt non extē-
dāt nisi ad ea q̄ aliquat̄ pnt̄ ad h̄
modi aialia p̄tinere. Consequētur
ei p̄ celestia cor:pora cognitiones
quādā naturalē ad ea q̄ cor:poris vite
sūt necessaria. sicut mutationes que
sūt p̄ pluuias ⁊ vētos ⁊ h̄. Alio-
mō instinctus huiusmodi causant
ex cā spūali. s. vel ex deo. vt p̄ in
colūba sup̄ xpm̄ descendente. ⁊ in
coruo q̄ pavit. ⁊ Deliaz. ⁊ i p̄isce q̄
obsoibuit ⁊ eiecit Jonā. vel ēt ex
demonibus q̄ vnt̄ huiusmōi opa-
tionib⁹ brutoz ad iplicādas aias
vanis opibus ⁊ opinionib⁹. ⁊ isto
mō n̄ sunt licita. A. q̄ n̄ sūt ex cāis
naturalibus vel indubitata reuela-
tione diuina. vt pōt colligi ex d̄cis
s. s. 8. B. Et eadē rō est de oibus
alijs huiusmōi. Quod at̄ Joseph
ait Gen. 44. q̄ non esset ei similis
in augurandi scia. intelligēdū est
fm̄ Augl. q̄ hoc loco dixit refe-
rens ad id qd̄ vulgus de eo opina-
batur. ⁊ sic ē dispensator eius lo-
cutus ē. A. Idem in sum. li. i. ti. xi.
q. 7. B.

Cūq̄ diuinitio p̄ oia sit licita. R.
fm̄ Tho. vbi. s. Omen d̄ q̄ ver-
ba aliq̄ alia intentōe dicta retorqn̄-
tur ad futurū. vt. s. in. s. 3. dictū est.
huiusmōi aut̄ vba ⁊ si n̄ subdant
dispositōi stellaz disponunt in q̄
q̄ quidē fm̄ diuinā p̄videntiam.
vt recitatio somnij quam audiunt
Sedeon. Judic. 7. ⁊ verba puelle
que attendit Eliezer seru⁹ Abiabe
Gen. 24. ⁊ sic licet. A. Hoc verū
quando de diuina reuelatione nō

10

dubitar. vi. s. s. g. tactum est. B.
Sic et h. qñq. fm operatione dmo
num. et sic e licitum.

¶ **U**trum diuinitio sortium sit licita
R. fm Tho. ubi s. Sortes ppe di-
ciuntur cum aliquid sit vt p eius ene
tu aliquid oculu inotescat. et qdē
si queratur per sortes quid cui sit
exhibedū. vocatur diuersoria fors
Si aut querat quid agere oportet
at vocat pultoria. Si vō queratur
qd sit futurum. vocat diuinationa.
Itaq. si enetus sortiu expectet ex
fortuna qd locū hz solū i diuiforia
non vñ hñe pctm. nisi forte vitium
vanitatis. sicut aliqui non valētes
cōcorditer aliquid diuidere vclint
vti sortibus exponētes fortune qñ
quam parē accipiat. Si vero enē-
tus sortium expectet ex spūali cā.
qñq. qdem expectat ex demonib.
sicut legit Ezech. 11. q. rex babylo
nie sicut in biulo i capite duarum
viarū diuinationē querēs et cōmi-
scens sagittas interrogauit idola et
exta pfuluit. et h ē illicitū. Qñq.
vō expectat a deo. sicut illd. puer.
16. Sortes mittitur i sinum sed a
dño reperant. et talis fors fm se n
ē mala. vt Aug. dicit. Pōtū i hoc
quadruplex peccatum icidere. pri-
mo si absq. necessitate ad sōtes re-
currat h. n. ad dei tentationē vt p-
tinere. 2. si qñq. etiā i necessitate abs-
q. reuerentia sortibus vñat immo-
cū magna deliberatione et pmissa
oione debet fieri. exēplo apłoru i
electione Mathie. Act. 1. 3. si di-
uina oracula ad terrena negocia
cōuertant vt dicit Aug. ad Yonu-
arium. 4. si i electionibus ecclesi-
eis que ex spūs sancti inspiratione
fieri debent. aliq. sortib. vñat. se-

cus at ē in tpalib. dignitatib. que
ad terrena disponenda ordinant
in quoru electione plerūq. hoies
vñat sortib. sicut et i tpalium rex
diuisione. Si ergo necessitas imi-
neat licitū ē cū dñta reuerētia sor-
tibus diuinū iudiciū iplozare. si
curtpe psecutionis quis fugiat ne
morte oium deserat ecclesia sorte q
ri pōt. vt dicit Aug. in epla ad ho-
noratum. et cui danda sit elemosy-
na. cū duo eque indigentes occur-
rūt ceteris parib. et vtriq. dari nō
pōt. sorte iuste querit. vt dicit aug.
i. de doc. xpia. imo etiā dicit q. p-
linibus dirimendis lz vñ sortibus.
26. q. 7. fors. Idē Hosti. Et intellige
i his que tpalia sūt. et de sorte sim-
plici sine alia superstitione. A. In
predictis con. c. Goff. vi i sum. li.
i. ii. xi. q. 8.

¶ **Q**uid de diuinantib. vel etiam
inuestigantibus occulta. vt furia et
huiusmodi p inspectionem astro-
labij aut iscriptiones. vel inspectio-
nem i libris. R. fm vñ. Nullo mō
lz. sed supstitiosū ē. ex eo. ex tuarū
A. Sic tex. bñ facit. Et cō. Goff. et
Hosti. lz Ray. aliud videatur sen-
sisse. vt i sum. co. ti. q. 17. B. et re-
ducit ad diuinationem p astra. de
qua dñi ē in. s. g. aut etiam ad sor-
tes. de qbus i precedenti. s. habet
A. Quismodi. n. inquisitiones sur-
torum et simulum nullatenus licite
reduci pñt ad ingitionē p astra
seu p sortes. vt satis ex pcedēb.
pōt patere.

¶ **Q**uō frequēter eueniāt ea que
diuini pdicūt. R. fm Ray. qui sic
dicit. Aug. hāc questionem soluit
dicens h fieri pmissu dei vt illi q
h audiūt et vident. pbenf i quali si

de sint. An Deut. 13. Si surrexerit
i medio tui. ppheta aut qui somni-
um dicat se vidisse. et predixerit si-
gnū atq; portēns et euenierit quod
locutus ē et dixerit tibi. eamus et se-
quamur deos alienos quos igno-
ras et seruamus eis. n̄ audias ver-
ba pphete aut somniatoris. q; tē-
tat vos d̄s vester. vi fiat palā vtz
diligatis eū an nō. 26. q. 5. nec m̄p
Tho. c. i. vbi s̄. dīc q; h̄ q; a princi-
pio hoies i istis obseruationibus
aliquid experti sūt casu accidit s;̄
postmodum cum homines icipi-
unt i huiusmodi obseruationibus
animum iplicare multa s;̄ huius-
modi obseruationes eueniunt p d̄
ceptiones demonum. vi his obs-
uantis hoies iplicati curiosiores
siant et magis se iseraut multiplici-
bus laqueis perniciosi erroris. vi
Augustinus dicit i. 2. de doc. xp̄ia.
A. Idem in sum. co. ii. q. 22. B.

14. C. Arū liceat regre a moriente q̄
reuelat statum suum post mortem.
R. fm Tho. i. quolibet. Nulla ior-
dinatio videt si quis regrat a mo-
riente cognoscere statum ei⁹ post
mortē subijciendo tñ h̄ diuino iu-
dicio. Ande nulla ratio videt qua
re hoc debeat dici peccatum nisi
forte ex dubitatione fidei de futu-
ro statu quasi tētando ingrat. A.
Idem i sum. co. ii. q. 23. B. De pe-
na diuinatoz. j. sortilegium. 2. s.
p̄st. De inentione maleficij per iu-
diciū ferri cadentis. aut aque bu-
liens supra duellum. s. p̄st. in fi.

Sortilegiū ii.

q̄nū ad supstitiosas obseruan-
tias. Et p̄rio q̄rit. Arū liceat vti ar-
se notoria. R. fm Tho. fa fe. q. 96

Arse notoria oio ē illicita et a xp̄ia
no sugienda. Nec ē ars per quas
qdā nuntur sciam acgrere. sed
oio inefficax est. et sunt ibi quedam
pacta iplicita cu3 demone. A. Idē
i sum. li. i. ti. xi. q. 10. B.

C. Aruz obseruationes que sunt
ad sanitatē et huiusmodi sunt licite
R. fm Tho. vbi s̄. In his que sūt
ad aliquos effectus corporales in-
ducēdos p̄siderandū ē vtz nāliter
videant posse tales effectus causa-
re et sic non erit illicitū. Si at natu-
raliter n̄ videant tales effectus cau-
sare posse. p̄ns ē q; p̄ueat ad p̄di-
cta pacta cū d̄monib⁹. vi p̄3 p̄ An.
21. de ciui. dei. Hoc at appet sp̄ali-
ter cu3 adhibētur aliq; caracteres
vel noia ignota. v̄l alie quecūq; va-
rie obfuationes quas manifestus
est naturalem efficaciam nō habere.
et talia semper sunt superstitio-
sa et illicita. Si tamē vi dicit Ray.
aliquis colligat herbā medicinalē
cū simbolo vel ōsione d̄nica v̄l scri-
bit hec i charit̄a vt ponat super in-
firmum. vi sic i his nū dēns hono-
res n̄ reprobat. dūmō nulla alia su-
pstitiosa obfuantia inuiscat. 25. q.
5. non 13. et. q. 7. non obseruetis.
Idem in sum. co. ii. q. xi. B.

C. Arū suspēdere diuina v̄ba cir-
ca collū supcū. R. fm Tho. fa fe
q. 96. In oibus adurationib⁹ v̄l
scripturis huiusmodi duo cauēn-
da sūt p̄rio qdē quid sit quod pro-
fert vel scribit. q; si sit aliqd ad in-
uocationē demonū p̄nēs ē mani-
feste supstitiosū et illicitū. Similit̄ si
cōtineat ignota noia. s. ne sub illis
aliquod illicitū lateat. sicut Cri'o⁹
dicit. q; multi cōfingunt aliqua no-
mina hebraica angelo p̄t scribū et

yy

alligant que nō intelligentibus me-
tenda vident. Similiter ne aliqd
falsitatis ptineat. qz sic eius effectus
non posset expectari a deo qui nō
est testis falsitatis. 2. aut cauendum
est ne cum verbis sacris cōtineant
ibi aliqua vana. puta aliq caracte-
res iscripti preter signum crucis.
Similiter nec spes habeat in modo
scribendi. aut ligandi. aut i quacū-
qz vanitate q ad diuinā reuerētiā
nō ptineat. qz h iudicaret supstano-
sum. An. 26. q. 5. nō liceat dī. Nō
liceat nec i colligendo herbas me-
dicinales facere aliqs obseruātiās
aut icantationes. Et fm vñ. nō re-
probant breuia i qbus scribuntur
vba euangelica tñ. sed si credatur
q minus habeat efficacie si scribāt
alio tpe qz dū i ecclā euangeliz le-
gitur. supstano sum ē. Similiter si scri-
bant characteres et nomia iusitata q
si noia dei ineffabilia. et i qbus dī. q
cumqz portauerit super se illud bre-
ue et c. A. s. non periclitabitur sic vñ
sic. aut illud uel illud bonum sibi
continget fm eun. vñ. et i sum. c. ii.
q. 13. vbi h notant. B. reprobanda
sunt. et peccant qui scribūt aut por-
tant. aut donāt. aut vendūt. aut por-
tada docent. nisi adō fuerint sim-
plices q ignorantia debeat eos ex-
cusare. que etiam non excusat si su-
per hoc fuerint moniti vel instructi.
A. Tales enim graui pereunt p di-
uine. Unde Aug. 25. q. 7. non ob-
seruatis. loquendo de huiusmodi
superstitionibus et diuinationibus
ait. Qui aut talibus credit. aut ad
eorum domum cunctes. aut in suis
domibus introducunt et interrogāt
sciam se fidem xpianam. et bap-
tismi precuaricasse. et paganum et

apostatā. i. retro abeūtem et dei inimicum iram dei grauius i eternū
icurrisse. nisi ecclā penitentia
emendatus deo reconcilietur. Vi-
ci enim apłs. 1. Cor. x. et Col. 3. Si
ne māducatis siue bibitis siue ali-
quid aliud facitis. i. noie dñi nostri
ihu xpi facite. i. quo viuimus mo-
uemur et sumus.

Quid de imaginib⁹ quas faciūt
astronomi. R. fm Tho. vbi s. Illi-
citu est. et ex opere demonum ha-
bent effectum. cuius signum est qz
necesse est eis iscribi quosdam ca-
racteres q naturaliter ad nihil ope-
rant. An sunt ibi tacta pacta cum
demonibus. et sūt ibi expse iuo-
cationes demonum. A. Idem in
sum. eo. ii. q. 12.

Quid de icantatiōibus serpen-
tum et aliorum. R. fm Tho. vbi s.
Si respectus habeat solum ad v-
ba sacra. et ad virtutem diuinā nō
erit illicitū. Sed plerūqz tales icā-
tationes habent illicitas obfuantī-
as. et per demones sortuntur esse
cū. et precipue i spenibus. qz ser-
pens fuit primū instrumentum de-
monis ad hominem decipiendum.
An sup illud ps. Sicut aspidis sur-
de et c. dī glo. Notādū q nō lau-
dat a scriptura qñcūqz dat i scrip-
tura silitudo vt pz de iniquo iudi-
ce q rogātē viduam exaudiuit. A.
Idem i sum. eo. ii. q. 15.

Quid de icantantibus i firmos
vel pueros. R. fm vñ. Si nihil su-
perstinosum dicant vel faciāt. nec
mandant dici vel fieri. s. tñ vñ
licitis scibus. et et aduratiōibus
sicut per passionem et crucem et si-
milis. non peccāt. nisi talia fecerūt
post pibitionem ab ecclā sibi fa-

etiam. **A.** ite enim mortaliter peccat ut colligit ex dictis eiusdem **vv.** et **sum. eo. q. 14. B.** Sūt enī prohibenda pp multa superstitiona que ibi solēt imisceri. nisi fierēt per aliquem discretū virū et deuotū qui funderet orationem n̄ sup pontam vel cingulum sed sup īmūz manus imponens. **A.** dūmō iste deuotus siue vir siue mulier sit excellēs viue et pbate discretiōis. Huiusmodi enī nō ē prohibēdus a talib⁹. nisi forte timeat qd ad exēplum illorū idiceret et superstitioni carminationis sibi vsurpēt abusu fm enī. **x. v.** et **idē. q. 14.** vbi hec notant. **B.** Satis videtur concordare **Tho. fa. se. q. 96.** De his autē q reliquias sanctorum portat ad collū et huiusmodi. dic vt s. relige **s. fi.**

6 **¶** Quid de sacerdotibus q cā doloris al arē exuūt vestib⁹ sacris aut imagines lugubri velle operiunt. aut consueta luminaria subtrahūt. **B.** Talia fieri penitus prohibent. **26. q. 5. quicūq.** Erūsi faciēs purgauerit se penitentia. dbet dponi. **A.** Hoc verum fm **Ray.** et **sum. eo. ti. q. 13.** qñ aliquid predictorū fieret propter odiū priuatiū. Si autē propter cām cōem. bñ lz. quod et teneri cōsuetudo ecclē que inuincib⁹ tribulationib⁹ solet cantare. Deus venerūt gētes et ē. et i signūz tristitie die veneris sancta altaria spoliantur. et hoc ē quod seqt. **B.** nisi forte saceret. qz metuū cōtaminationem sacrorū vel subuersiōez fidei. vel obsidionem et h⁹. Nam i tali facto plus humilitas dolositas declaratur. vt i **dcō. c. quicūq.** Ceterum quia aliqui i aggrauauo

nez cessationis a diuinis imagines prosterunt. vrucis et spinis supponunt. penitus reprobant. extra **de offi. ordi. si canonici. li. 6.** Et h̄ habetur supra cessatio a diuinis. **s. 3.**

7 **¶** Quid de sacerdotibus qui pro viuis quos odiūt scienter cantant missam defunctorū. vel i medio ecclēsie ponūt feretū et faciunt officiū mortuorū viliū citius moriant. **B.** Si fuerint tales detecti. dponi debent. et ad agēdā penitētiā tam sacerdos quā q scitauit debent ergastulo ppetui exiliū relegari. **26. q. 5. quicūq.** **A.** Idem i **sum. e. ti. q. 20.** scdm **Ray.** qz addit q idem et si alia similia fiant. lz hoc i. c. allegato non dicatur. Et sic etiam i delictis pcedit ad similia. qñ ē eadē ratio. Nam intellectus legis capif ex ipius rōne. vt i. c. intelligentia. et de verbo. **fig. 2. l. qd dictum. ff. de pactis.**

8 **¶** Quid de quibusdam mulieribus que dixit vel credūt se nocte cum **Diana** da paganorū vel cū **Hecrodiade** et innumera multitudine mulierū equitare sup quasdā bestias et innumera spacia transire. et huiusmodi. Et q ab eis alique creature possint i melius mutari aut trāssōmari. **B.** scdm **Ray.** **A.** maligno spū mentibus fidelium talia fantasmata irrogant. Mā diabol⁹ trāssōmans se i diuersarū species psoarum. mentem quam captiua tenet multipliciter deludit. Nec dbet aliquis i tantam venire stulticiam vt credat q hec que in somnis et spū tñ sūt. in corpore fiant. **A.** infidelis ē et pagāo deterior. Nec et multa de hac materia. **26. q. 5. epi. A.**

FF2

9 **¶** *ibi hec oia clarius hñf.* **B.** *Que pena sit forilegorū. R.* Di-
 umatores et malefici fm leges ca-
 pite plecti debēt. et si accedant do-
 mū alterius debent cremari. Item
 bona eorū debent omnia publica-
 ri. *L. de male. l. nullus. et l. nemo.*
et l. culpa. A. In dicitur. l. nullus di-
 citur. Nullus aurspex. nullus sa-
 cerdos. nullus eorū qui huic rui
 assolet ministrare linē alterius ac-
 cedat. nec ob alterā cām. sed hui⁹
 modi hois amicitia quīs vetus re-
 pellatur concremādo illo aurspi-
 ce qui ad domū alienā accesserit.
 et illo in insula deportādo post ad-
 emptionē bonorū qui eū cuocave-
 rit suasionibus vel pmijs accusato-
 re huius criminis non delatore cē-
 sz et dignū magis pœnuo arbitra-
 mur. Et in. l. nemo dicitur. Nemo
 aurspicem cōsulat aut mathema-
 ticū. nemo ariolū. augurū. et variū
 prava cōfessio cōticescat. Chaldei
 et magi ac ceteri maleficos ob fa-
 cinorū magnitudinem vulgus ap-
 pellat nec ad hanc partē aliqd mo-
 liantur. sileat ois pœnuo diuinādi
 curiositas. Et enī supplicū fert ca-
 pitis fert gladio vltore prostratus
 quicunqz nostris iussis obsequiūz
 denegauerit. In. l. at culpa dicitur
 Culpa similis ē tā prohibita disce-
 re qz docere. **B.** Sed fm canones
 siquidem peccatū occultum sit im-
 ponitur penitentiā. 40 dierū cē. e.
 c. i. Si vō notoriū eucharistia de-
 negat de pfe. dis. 2. p dilectōe. Itē
 si sit clericus deponendus est. et in
 monasterio detrudendus. Si lai-
 cus excoicandus. **A.** hoc verum si
 penitentia agere renuit fm Hosti.
 et in ff. eo. tit. q. 23. **B.** 26. q. 5. non

oportet. et c. siqs eps. et c. aliqua
 n. et q. 7. admoneant. **A.** Ibi dñ.
 Admoneāt fideles sacerdotes po-
 pulos suos vt nouerit magicas ar-
 tes incantationesqz quibuss bet in-
 firmitatibus hominūz nihil posse
 remediū conferre. non aialibus lā-
 guentibus claudicātibz vel etiaz
 moribundis quicqz mederi. sed h
 eē laqueos et insidias antiqui ho-
 stis quibus ille pfidus genus hūa-
 nū decipere nitit. Et si quis h exer-
 cuerit si cleric⁹ ē degradetur. si lai-
 cus. anathematizet. **B.** Sed et cre-
 scente contumacia crescere dz et pe-
 na. vt carceret et h⁹. Itē si seruus
 su dz verberibus castigari. 6. q. 5.
 contra idolorū. Eps etiam oēs ta-
 les nripiter debonestatos de pa-
 rochia sua debet eijcere. vt. 16. q. 5.
 epi. Tales etiam infamēs sunt. Si
 militet et qui ad eos cōcurrūt. Vñ
 nec ad accusationē debent admit-
 ti. 2. q. 8. quisquis. **A.** Idem in deā
 q. 23. fm Hosti. Item crimē forile-
 gij ē casus epalis a quo minores sa-
 cerdotes sine eorū licentia absolue-
 re non pūt. 26. q. 6. c. i. Et eadē rōe
 videt de alijs superstitionibus dū
 malitiose vel post admonitionem
 aliquis in illis deliquerit. Et facit
 qd tacitū ē. s. confessor. l. in prin. v.
 s. forilegi. **B.** nec ad testimonium
 eē d testi. testimoniu. De infamib⁹
 habes. s. infamis.
¶ Sed nunqd efficit irregularis **10**
 q talia facit et maxima enormia. vt
 qui sacrificat deo nūmorū. i. dia-
 bolo vt diues fiat vel qui de eccle-
 sie sacramētis vt de crismate et oleo
 sancto. aut aqua baptismi. aut de
 corpore xpi forilegiū facit. **R.** fm
 vñ. Si talia notoria sint generant

irregularitate et indigent dispensatione. Si vero occulta non quibus finit quosdam idem si si sunt occulta. **A.** Unde et in tali dubio consulendum est talibus quod petant dispensationes non tamen est peccatum dicendum eis quod aliter non sit eis salus. et absolviendi sunt a peccato si peniteant finit cum. v. b. ut in sum. co. ii. q. 15. **B.**

Spectacula. De spectaculis. catu et citharis. et huiusmodi. s. ludus et locus. s. 3. et se quentibus. et s. chorea.

Sponsalia quid sunt.

R. Sunt futurarum nuptiarum promissio. ff. de l. i. et 30. q. 5. nostrates. Et dicuntur sponsalia a sponsando. i. promittendo. **A.** Idem in sum. li. 4. ii. q. 1. finit Ray. Boff. Tho. Pe. et Al. **B.**

Quo contrahuntur sponsalia. **R.** Quatuor modis. Aliquando quando nuda promissione. ut cum dicit vir. Accipiam te in mea uxore. et illa respondet. accipiam te in meum viro. vel alia equi potentia. ut ducam te in uxorem et huiusmodi. Et ista sunt proprie sponsalia que per verba de futuro fiunt. Si vero fiant per verba de presenti. ut si dicatur. Accipio te vel aliquid huiusmodi erit verum matrimonium. ut s. nisi monium. 3. s. 1. et quatuor scilicet. **Primo.** contrahuntur sponsalia datis arris sponsalitijs. sicut habetur. s. arra. **A. l.** quando cum arris concurrat et promissio si nequa non sunt sponsalia. ff. de eo. l. i. **B.** **Primo.** per annuli subarrationem eodem modo sicut de quibuscumque arris sponsalitijs dicitur. sed sine subarratione annuli si aliter adiungat consensum expressus de presenti factum est matrimonium. **A.** Et hoc est differentia inter hunc casum et precedentem. scilicet quod ibi de futuro hoc de presenti sponsalia contrahuntur finit loco et consuetudinem. Possent tamen et per annulum contrahi de futuro si verba consensus expressiva hoc sonarent. Ideo hic dicitur idem esse de annuli subarratione quod de alijs arris. **B.** **Primo.** contrahuntur sponsalia non solum promissione. ut in primo modo dictum est sed et si apponit iuramentum est. eo. de illis et c. preterea. **A.** **Primo.** in sum. co. ii. q. 2. **B.**

Quid si quis accepta manu mulieris dicat. Do tibi fidem de te iuxta rem accipiendo. et illa nihil respondet nunquam sic contracta sunt sponsalia. **R.** finit v. b. Reuera non possunt contrahi ex altera parte nisi. nec claudicare possunt. Ille tamen qui taliter dedit si debet nec eam ducere si illa voluerit. Si autem noluerit non est compellenda. nisi aliquando ostenderit mulier acceptare quod agebat. puta si ante fidem daram tractabatur inter eos de sponsalibus et matrimonio. et ipsa requisita sponte manus dedit ad fidem recipiendam et huiusmodi tunc enim essent contracta sponsalia. **A.** Idem in sum. co. ii. q. 3.

In qua etate possunt contrahi. **R.** Post septimum. quia tunc placere incipiunt et ex tunc valent extra eos. l. fas. et est de despon. impube. si insantes li. 6. Si vero ambo vel alter sint minores septennio. et contrahant sponsalia ipsi vel parentes pro eis nihil agitur nisi post ratificationem. ut s. impedimentum. 13. s. antepenult. **A.** Idem in sum. co. ii. q. 4. finit Ray. **B.** Quod si non plene compleverint septem annos dicendum finit Tho. in. 4. di. 47. Si multum

appropinquat ad tempus septennij te-
nent sponsalia. Nec at appropin-
quatio determinanda est h3 p dno
ne contrahentiu. cu in quibsdam
citius in quibusda vo tardius pro-
ueniat inteno siue coplacenta nup-
tiaz. Con. Host. A. 7 ei Anno. vi i
su. co. ii. q. 5. B. in expsse no habe-
tur q tempus septennij preueniri pos-
sit. A. Pe. vo innuit q tempus sep-
tennij in spsaliu preueniri no pos-
sit. l3 in matrimonio tempus. l2. vel
l4. annoz qnq3 preueniatur vt i di-
cta. q. 5. Et huic iura magis cocor-
dare videntur. B. Et nota hic q
si alter fuit maior septennio alter mi-
nor. l3 sponsalia no tenuerint ei ex
parte maioris. quia claudicare no
debet tamen qz iste maior ex parte
sua fidem dedit tenetur expectare
minore si forte velit in eode pposi-
to pdurare. 7 si non expectat. tene-
tur agere pnia de fide menna.
A. Hoc habet in ar. ex de despō.
ipu. c. de illis pzo. vbi of. De illis
q infra annos aptos matrimonijs
sponsalia contrahit siue pterq3 si
ue alter reclamer anteq3 ad annos
aptos mfirmiuis puerint 7 po-
stulet separi. si sunt vllatenus audi-
endi. Si vo alter isto ad anos pu-
bertatis puerit. ifra eosde anos
altero existente cu sponsalia cotra-
hantur si is qui minoris e etatis cu
ad anos illos puerit reclamaue-
rit. nec i alterz voluerit cōsensure iu-
dictio ecclesie poterunt ab inuicez
separi. Mulier at que postq3 an-
nos nūbles atigerit ei qui nondū
ad annos aptos mfirmiuis vene-
rat nupserit cu in eisemel consen-
serit. amplius no poterit dissentire
nisi ipe cui nupsit postq3 ad etatez

legitima puerit in eam suū nega-
uerit pectare consensum. B

¶ An sponsalia possint cotra-
hi inter absentes. vt p nūciū vel lit-
teras. B. fm hosti. Possunt si ab-
sens hoc sciat. vt qz nūciū misit
de sua pscia sit. vel postea ramz h3
ff. de sponsa. l. vlt. 32. q. 2. honorant
ex de ma. contrac. cotra iter di. ec.
c. 2. A. Idem in su. co. ii. q. 13. B.
De sponsalibus factis a parentib3
pro filijs vide. s. impedimentum.
l3. §. si.

¶ Quid si absens misit nūciū vt
pcuratorē ad contrahendū spōsa-
lia 7 postea reuocat. B. fm hosti.
Si reuocatio puenit ad pcuratorē
anq3 puella cōsentiat. nihil postea
agitur ar. ex de pcur. i nostra. 7. c.
mandato. Immo ei si reuocatio p-
uenit ad pcuratorē postq3 puel-
la cōsensit. sed in pcurator an re-
uocatus fuerat. nihil actuz est fm
eun. host. A. qz deest cōsensus. Et
facit. c. procurator ex de procu. li.
6. Sed si de mandato pcuratoris
7 consensu mulieris subsecuto fiat
fides. sed de dissensu seu pnia non
liqueat stabit ecclia p sponsalibus
qz non iudicat de occultis extra. s.
symo. sicut tuis fm enn. host. 7 in
su. co. ii. q. 14. B. Ceterum de nifi-
monio p procuratorem habes. s.
matrimoniu. 2. §. 4.

¶ Quid si quis ante pubertatem
ptrahit mfirmiuit. B. Sponsalia
esse intelliguntur. vt. s. impedime-
tum. l3. §. pe.

¶ An quid illi q ptraxerunt spon-
salia tenent cotrahere mfirmiuit.
B. Si sponsalia tenuerunt. vt qz in
etate debita contracta fuerint tenen-
tur cotrahere simul. nec pot alter

eorū contrahere cū alia psona. ⁊ si
contraxerit ⁊ quidē secundū mī-
monū ē. e. sicut ⁊ agere dī pñiaz
de fide mentua. **A.** In dicto. c. sic.
p3 q b verū ē quando fm mīmo
nū contraciū ē saltē per vba de p
fenti. Secus si in p vba d futuro.
qz tūc debent seruari pñia sponsa-
lia. ⁊ agi pñia de secundis. vt ibi.
B. ⁊ multo magis si prius iterue-
nerat iuramentū cū. eo. ex lris. 2. ⁊
c. sicut. ⁊ c. si inter.

8 **S**ed virū ille q non vult debeat
cogi p censurā eccliaasticā. **R.** Pri-
us ⁊ principalius dī mōeri. vt cū
e. regisuit. denū pōt cogi vt i pōi
cto. c. ex lris. Et intellige nisi pba-
biliter timeat difficilis exitus puta
exoriciū vel huiusmōi. vt in dic-
to. c. regisuit. Et sic exponūt ⁊ inel-
ligūt predictas decre. qī oēs doc.
Tho. et in. 4. di. 27. dicit q in spon-
salibus non solūcō pmissū peccat
mortaliter. nisi legitimū impedimē-
tū interueniat. **A.** De h. j. §. In q
bus cāibus. **B.** ⁊ iniungenda est
pñia p peccatō ⁊ in foro contētio
so non cōpellat. qz mīmonia co-
atra p̄suerūt malos exitus habe-
re. **A.** Hoc dictū **Tho.** intelligēdū
est fm pcedēta. vt colligi pōt ex iu-
ribus p̄allegans. **B.**

9 **Q**uid si iurasti mihi dare vnaz
de filiabus tuis non noiauz. **R.** f3
hosti. Dare quidē teneris. sed quā
cunq3 des liberaberis. qz pmissio
ris est electio. sicut in alijs pmissio-
nibus. vt. s. pmissio. §. 2. Et si oēs
moriantur p̄ter vnā ad illā dā
dā teneri. ar. ff. d eo qd cer. lo. dā.
o3. l. 3. §. qui stichū. Sed si vnā mi-
hi obmiseris ⁊ ego non accepto eā
liberatus es et a iuramēto. ar. ff. d

pdi. inde. cū is. **Q**d si vnā ex illis
carnaliter cognoui nullā aliā h̄re
potero. qz cū oibus contracta est
affinitas. vt. s. impedimentū. l. 4. §.
1. ⁊ 2. Inmo qd plus ē si contem-
plationē pcedentis cōtractus facta
fuit cōmixtio esset factū mīmonū
A. vel si nō est mīmonū saltē suz
cogendus consentire fm cū. ho.
p iura que sequunt. **B.** vi. s. mari-
monū. 4. §. 2. ⁊ et de eo qui dux.
in ma. significauit. ⁊ c. veniēs. **A.**
Cū oibus p̄dictis con. **Doct.** vt in
sū. eo. ti. q. 8. cū se. **B.**

10 **Q**uid si iurasti mihi dare vnaz
determinatā filiā mā. ⁊ si illaz h̄re
nō possem p̄misi mihi dare aliā
R. fm **Doct.** Teneris dare p̄mā
⁊ ad hoc laborare bona fide ex d
spon. ad audientā. **Q**d si non po-
tes. tūc distinguēdū est q si prima
psensit sponsalibus exp̄sse vel taci-
te. vt puta qz vel ipa p̄ntē ⁊ non cō-
tradiciente p̄rācta fuerūt s̄p̄salia.
vel ipa postmodū reuocantē sozo-
rē suā habere nō possum. qz cum
p̄rā cōtraxi sponsalia. vt in ca. ad
audientā et si illa prima sponsalia
sore p̄ consanguinitatē aliquam
cū illa prima non tenuissent. vt. s. i
pedimētū. l. 3. §. 3. Si vō prima nul-
latus cōsenserūt sponsalibus. te-
neris ad secundam cū despon. ex
lris. 2. ⁊ de resti. spo. ex parte. **A.**
Idem in sū. eo. ti. q. 12. **B.**
Quid si sponsalibus appositū
sit tempus infra qd d̄beat fieri ma-
trimoniū. **R.** Elapso tpe ille p̄ quē
non stetit impune nubit. sed aliq
datur penitentia de fide mentita
extra eodem sicut. **A.** **Idem**
in sū. eo. ti. q. 22. secundum ho-
stien. **B.**

- 12 **Q**uid de penis que interdū ap-
ponunt spōsalibus. R. fm Ray.
L3 sponsalia cōtrahi possint sub-
cōditōe pmissē pecunie. nō tñ pōt
pecunia pmuti in modū pene. et si
pmissa fuerit non tenet pmissio.
nec peti pōt. vt si dicat. Mihi tecū
piraxero dabo tibi cētū marchas
illa pūgia debēt eē libera. ex co.
requisiuit. et c. gēma. Idē Tho. i.
4. di. 27. Nota tñ qd arrē sponsali-
tie dāt ab ea parte q cām prestat
q nuptie nō sequant amittunt re-
cepit vō restituant in duplū. L. d.
spon. l. aris. et l. mulier. vide. s.
arra. s. i. et 2. A. pūctis additoni-
bus. Et idē qd. s. nō. in sū. eo. ii. q.
23. B. Quinciam siqs vellet spō-
salia firmiter alligare pōt sic face-
re fm Hosti. s. vt det magnā quā-
titatē p aris. et stipulēt ipas i qua-
druplū. qz tantū pōt stipulari et nō
amplius. et tunc si steterit per reci-
pientē quo minus matrimonii se-
quat in quadruplū reddet. L. co.
l. si. s. que oia. Cessat tñ pena arra-
rū in quibusdā casibus. vt si tem-
pus appositū lapsū sit. tunc. n. is p
quem nō stent impune nubit. vt in
pcedenti. s. dictū ē. Item cessat si
spōsus impeditus fuerit. dū tñ cāz
impediēt nō pauerit. Cessat et
ppter cām legibus iter dictā. puta
si d iure mīmonii seq nō pōt. L.
eo. l. v. lē. s. parem. A. Idem i sū.
eo. ii. q. 24. B.
- 13 **I**n qb casib solunt spōsalia.
R. s3 Ray. In octo. pōt si alter spō-
sōz transcat ad religionem. quod
pōt facere et piracto mīmonio. et
altero inuito. dū tñ añ carnis copu-
lam. et ille q i seculo remanet ab-
soluit a sponsalib. et et a mīmo-

nio. ex de puer. pū. verū. et c. ex
publico. et ex co. pmissū. nec pōt
arras qd dedit. et illas qd recepit
restituēt solū in simplici. L. de epi.
et cle. deo nobis. sō soluit spōsa-
lia qñ spōsus nō inuenit. qz trāstulit
se ad aliā regionē. Si tñ fuit aliq
culpa ei q pns ē. d3 recipe pñiam
de pūrio. et de pmissione nō serua-
ta. ex co. de illis. Et quidē si termi-
nus in sponsalib nō fuit appositus
de obendo. tūc fm leges pns tene-
tur expectare absentiē p diēniū si i
eadē pūctia pns fuerit vt. L. co.
l. 1. Tñ fm Hosti. iudex inspecta
qualitate psonarū poterit tempus
abbreviare vel progare. 3. solunt
tur si alter spōsōz p piracia spō-
salia incurrat leprā. vel palyum.
seu amittat oculos vel nasum seu
qz ei turpius eueniat ex de pū.
lepro. l. ras. et de iurētur. quēad-
mōz. Abi inuit q etā si iurauit nō
tenet. ductā tñ ante dimutere non
pōt. A. Similiter etiam ducere te-
netur si sponsalia piracia fuerūt p
verba de pñti. fm glo. in dicto. c.
quēadmodū. vbi et dicit q spon-
salia de pñti nūq solunt nisi ob
cām religionis. 3. excepto hoc
casu oēs octo casus hic positi itel-
ligēdi sunt i sponsalibus de futu-
ro fm Ray. vt i sū. eo. ii. q. 25. B.
4. si supueniat affinitas. puta qz
spōsus cognouit consanguineaz
spōse vel e3. 7. q. 2. quidā de spō-
saut. et c. se. ex de eo q cog. cōsā.
vxo. sue. c. et c. fratnitati. Et ad
hoc pbādū sufficit sola fama. ex d
psan. et affi. sup eo. Item s3 hosti.
sufficit vnus testis. ex de testi. sup
eo. Secus tamen si prius fuisse ma-
trimoniū psumatū. vt ibi d3. A. et

si fuerit psummatu solū p vba de p-
 senti. vt patet ibi in glo. **B.** sol-
 uunt sponsalia si se mutuo absol-
 uant. sicut qui societate fide inter-
 posita prahūt et postea eā sibi re-
 mittūt. ex eo. pterea. Quidā tamē
 i sū cāuz nō recipiūt. s. veritas vi-
 det q. possint se absoluerē s. Ray.
Goff. Al. Tho. et Pe. A. Glo. in
 dicto. c. pterea. p. tenet p. rariuz
 Sed dñs Anto. de bu. dicit ibi q.
 glo. pōt verificari si interuēissent
 verba de p. nti. Si vō solū de futu-
 ro. bñ possunt ptes inuicē se absol-
 uere. **B. 6.** si alter eoz fuerit for-
 nicatus. in quo cān licet alteri re-
 pellere fornicantes. ex de iureiur.
 quēadmodū. Sed qd si spōsa ab
 alio violēter fuerit cognita. **B. fm**
Hosti. non d. cogi talē ducere. **A.**
Hoc verū fm Hug. et glo. Ray.
 si vir velit ad ordines pmoueri.
 al. cogēdus ē ducere. p eo q. mu-
 lier n̄ fuit i culpa. vt i sū. eo. n. q. 25
 vel quia culpa precessit sponsalia
 ideo obijci nō pōt. dicto. c. quēad-
 modū. Et sic intelligēda sunt seqn-
 tia. **Un̄ seqt. B.** S. in ducere h. z
 eo q. non fuit in culpa. Leterum
 si fornicatio ante sponsalia n̄ pōt
 opponi. vt in dicto. c. quēadmodū
 nisi fm **Hug.** si tpe desponsatiōis
 credebatur eam esse vginē et an car-
 nale copulā p. suterit sibi eā esse
 corruptā pōt dimittere eam. Et si
 cur. p fornicatiōe carnali sponsa di-
 mitti pōt. ita et mlio magis. p for-
 nicatiōe spūali. s. heresi v. l. i. fide-
 late. q. tūc nullū ē m̄fimonium qd
 fieret vt. s. impedimētū. 9. §. 1. 7. sol-
 uunt. et soluta sūt spōsalia qñ spō-
 sus v. l. spōsa cū aliq. prahūt p vba
 de p. nti. vel et p vba de futuro et se

quātur carnalis copula. Sed in ta-
 lis agere d. p. niam de fide v. l. p. mis-
 sione mēta. ex eo. si iter vix. et ex
 de spō. duoz. c. 1. Qd si cū p. nia cō-
 traxerit sponsalia de futuro sine i-
 terpositiōe fidei vel iuramētū. et cū
 scda similit de futuro sed cū iura-
 mēto fm Ray. d. p. rahē cū p. nia
 et agē p. niam de p. nio qd p. misit
 circa fam. Iuramētū. n. nō pōt ēē
 vinculū iniquit. ex de iureiur. q.
 to. et de spō. sicut ex l. ris. 2. q. 4. in
 malis. Con. hosti. 8. qñ impubes
 q. cōtraxit sponsalia venit ad etā-
 tē adultā et pōt absolui a vincu-
 lo sponsaliū et dari sibi licentiam
 nubendi alteri. ex de despon. in
 pu. de illis. et. c. a nobis. Qñ p. di-
 ctos cāus pōt Ray. et et hosti. q.
 addit nonū. s. si fama hēat q. iter
 eos. sit canonicū impedimētū. et d.
 fama doceat. ex eo. cū in tua. et de
 consan. c. 1. et de testi. sup eo. **A.** ni
 si contra famam huiusmodi iura-
 mētū fidedignoz fm arbitriū iu-
 dicis et etiam p. pinquoz quādo
 impedimētū opponit de parēla
 prestetur. d. c. cū in tua. **B.** Et no-
 ta q. i p. dictis duobus cāib. spon-
 salia ipso iure soluūtur. s. in p. nio
 qñ trāsit ad religionē. et in. 7. qñ
 cōtrahit m̄fimonium cū alia. Quin-
 et in. 6. s. ppter fornicationem si
 fornicatio su notoria. vt **Hosti.** d.
 cit. **A.** 4. est qñ sponsus impubes
 p. tui sepationē tpe pubertatis. qz
 alter ipso iure tūc ē absolutus. ex
 de despon. ipu. accessit. **B.** In ce-
 teris vō cāibus fm eundē soluen-
 da sūt auctoritate epi. ar. ex de de
 spon. impu. accessit. et. c. p. nebas
A. Predicū et oēs cāus notant i
 sam. co. ti. q. 25. vbi et p. 3 q. in p. c.

dictis oibus cum Ray. con. Al.
Tho. et Pe. B
14 Quid si fiat sponsalia sub condi-
tione. R. fm Tho. in. 4.º dis. 27. disti-
guendum est. quod aut p dno est honesta si
ue utilis. ut cum dicit. Accipias te
si parentibus placebit. vel si dabis
centum. et tunc ex tunc condicione
stat pmissio. Aut est inhonesta. et h
dupliciter. quod aut est contraria bonis
m fimonij. ut accipiam te si venia
sterilitatis. pures. et tunc non con-
trahunt sponsalia. Aut non est con-
traria. ut accipias te si furis meis
sentias. et tunc stabit pmissio sed
sollenda est p dno. De sponsalibus
etiam vide. s. impedimentum. 13. Item
circa h vide. s. matrimonium. 5.º p
totum. A. Et ibi de istis condicio-
nibus latius dicitur. B

Stipulatio est q-
dam
verbo p coceptio qñ aliqñ i
interrogatus pmittit se aliqd dari
vel facturũ. ff. de v. obli. l. 5. s. stipu-
latio. A. ut si dicatur promittis h.
et tu rñdes promuo vel filia co-
sensus indicatiua. ut ibi. B

Studium Cleri-
corũ et
religiosorũ pias et capla
debent aliquos habiles nunc ad
studium theologie q postmodum
valeat alios erudire. quibus si p pñ
obutius ecclesiastici non sufficiunt
ipsi plan et capitula necessaria mi-
nistrabũt. Et ipsi docentes i the-
ologia et studentes dũ in scholis stu-
duerint per annos quicq recipiũt
puẽns hbẽdarũ et bñficioꝝ suoz
nõ obstat aliqua cõtraria cõsue-
tudinẽ vel statuto. ex de magis. sup
specu. Et nota q loquitũr de do-

ctoribus et studẽtibus i theologia
Et h intelligẽdũ in studio gnali n
spãtialicuius castri vel ville. A. ubi
fuerit studium minus compẽtens
ut in. c. me. hic allegato. Et idẽ qd
hic notatur in sum. li. i. n. 3. q. 94.
fm Hosti. B. et de lnia p̃elatorũ
suoz. ex de cle. nõ resi. me. et c. re-
latum. Ceterũ in. s. se. d. s. studio
l̃rarũ coiter. s. in audire leges vel
medicinas phibetur sacerdotib⁹
et religiosis et hñib⁹ ecclesiasticas
dignitates. s. excõicatio. l. 5. 2. v.
6. Consumit et doctoribus corũ
A. s. phibet tales docere. B. s.
excõicatio. l. 5. 3. v. 14.º Clerici ob-
tinẽtes ecclesias parochiales insi-
stendo studio per septẽ annos ha-
bent gratias. de quibus vide. s. ec-
clia. 1. s. 2.

Quis p̃t clericis dare licentiã
eundi ad studium. R. fm Inno.
A. in. c. relatum. ex de cle. nõ resi.
B. Non solũ ep̃i sed et inferiores
p̃elati dant licentiã eundi ad sco-
las et ad alia loca p honestis cãis
Qd si ep̃s maliciose differat licẽ-
tiã. poterit peti a superiori fm
Hosti. extra de iure patro. nullus
Et si ep̃us non vult dare licentiã
nisi data sibi pecunia. licet non sit
symonia est tñ turpe lucrũ. ar. i. q. 3
vendẽtes. S3 et vñ. addit q si p
pecunia daret licentiã de quicquẽ-
nio a iure cõcesso. symonia est et
de magis. sup specu. Et h cãu pos-
set dari repẽt ad ipso dante fm eũ-
dem vñ. et in sum. eo. n. q. 10. B.
Esset etiam symonia p alio tẽpo-
re si intenderet vendere sibi hoc
q absoluit eũ a faciẽdo officiũ ec-
clesie sue. Idẽ dicẽdũ est de septen-
nio pcesso parochialibus. ut in p

cedenti. §. tactū est. Certe hoc eān
semper videt cōmuti symonia cū
vendat licentia que ex officio spi-
rituali ppetit. vt colligi pī. §. symo-
nia. l. §. 10. r. 22. **B**

Studiu viriusqz iuris diuini r
humani canonici r ciuilis regi dōz
in curia Romana. r rudētes ibi
gaudent puilegijs libertatibus r
imunitatibus quibz gaudent studē-
tes in studio generali. r recipiunt
integre suos puentus ecclesiasticos
sicut illi. extra de priuile. cum dō di-
uersis. li. 6.

Stulticia

Strū sit peccatū
R. scdm Tho. fa se. q. 46.
Stulticie nōmē a stupore videtur
esse sumptū. An Isidorus p. ethi-
mol. Stultus ē q. ppter stuporem
nō mouet. Et differt stulticia a sa-
tuitate sicut ibidem dī q. stulticia
importat hebetudinem cordis r
obtusationem sensuū. satuitas autē
importat totaliter spūalis sensus
puationē. Stulticia ergo iporat
quendā stuporē sensus i iudicādo
r pcpue circa aliusimā cām que
ē finis vltimus. At siquidē hec sit
ex dispositione naturali sicut patz
in amētibz non est peccatuz. Si
at cōtingat ex eo q. homo imer-
gat sensū suū in rebz terrenis ex q.
reddat ei sensus iepius ad pcpie-
dū diuina. fm illud. i. Cor. 1. 2. Aia
lis hō nō pcpit ea q. sūt spūs dei.
sic r hōi habēti gustū ifecū malo
humore nō sapiūt dulcia. Talis
stulticia ē peccatū. p. 1. Prospe-
rūas stultoz pder illos. A. Idem
in. sū. li. 3. ti. 34. q. 119. **B**

Suprum

vide su-
pra for

nicatio. §. 1.

Abarratio

ra. r. §. sponsalia. §. 1. r. §.
12. q. incipit. Quid de penis.

Abdelegare

supra delegare. §. 2.

Abstitutio

1. testamentum. 2. §. si.

Accessio ab

intestato. Quoi modis dē

aligs decedere intestat. R. Quat-
tuor modis. s. Si nullū testm fecē
vel si fecit sed nō iure. vl iure fecit
sz postea ē ruptū vputa nato ei fi-
lio. A. de q. i testō nulla ē scā men-
tio. tūc eni testm pōt rūpi. vi. ff. r
L. de inoffi. testa. per totū. B. vel
nō ē ruptū. sed heres noluit adire
hēditatē. vt in Insti. de here. que
ab intestato. in prin.

Quis succedit alicui ab testa-
to. R. Iure ciuili moien pri-
succedūt descēdentes. s. o ascēden-
tes. deide collaterales. primores
vt in Auren. de here. ab testa. ve.
circa pri. coll. 9. A. Et ibi patz qd
fratres r sorores cōiūcti defūcto
ex vtroqz parēte vocant simul cū
parētibz. B. his at omibz defū-
cientibz succedit vir vxori r ep.
vi. L. vñ vir r vxor. l. 1. Alio suc-
cedit fusc. vi. L. de bo. vacā. l. 1. li.
2. A. Et ibi patet q. intelligit d. si-
sco impatoris. r p conseqēs idē
est in papa quo ad terras ecclie.
Et idē q. supra nō. in sum. li. 2. ti. 5
q. 116. scdm hosti. Et addiunt. Et
hoc intellige nisi pactū vel cōsue-
tudo pēiudicet. B. Clico quoqz

intestato morienti succedunt cognati
in fin ordine pnotati in his, bonis
q sibi psona intui obuenerunt.
12. q. viij. c. viij. A. Idem in d. q. 116.
B. Quibus oibus deficiet b^o suc-
cedit ecclesia quasi fiscus. extra. e.
c. 1. 12. q. 5. c. viij. Et hoc itellige ubi
res clerici decedentis sunt manife-
ste distincte a rebus ecclie. 12. q. 1.
manifesta. Nam si fuerint res con-
fuse tunc si dubitet an clericus ha-
buerit aliqd ppru psumit p eccle-
sia. et totu sibi vendicat. ar. 12. q. 3.
quicunq. et ff. de reb. di. l. cum b^o.
Sed ubi certu sit q cleric^o habue-
rit. sed nescit qd vel qm. dicunt q
dam q tunc locu hz distinctio que
ponit ex eo. c. 2. Sed non e veru.
qn potius ibi loqr de clericis qui
fuerant serui ecclie. ut ibi notat. Sz
de alijs ecclesijs dz in dicto cau sic
ri equalis distributio inter ecclias
et panguineos. 12. q. 4. c. 1. A. Et
ibi pz q hoc e verz sz q ex circun-
stantijs rez poterit verisimilr depre-
hendi. Unde ibi d^r. Copensatioe
ta sui iuris q ecclasticar rez hira
si se viriusq rei quantitas exequi-
tur inter eccliam et decedentes her-
edes equo iure pquisitio puebit.
Supradicta et no. p gl. ex eo. c. 2.
et in sum. li. 2. ti. 5. q. 13. fm Ray. Et
dictum e. s. clicus. 4. §. 2. et 3. B.
Clerici quoq idubitatier succedunt
suis panguineis et et religiosi. ut
s. heredes. §. 2. A. Alz e q cleri-
ci succedunt in patrimonialibus.
Secus vero in feudalibus quibus-
dam. Queda ei feudalibus sunt ad p-
cui annuu cu homagio alicui ex-
hibita. Et queda sunt q pro stipen-
dijs nullatenet. Patrimoniu er-
go videt q hfe pnt. Et scias q e t

feudalia in multis locis hnt et pre-
ciu exhibent. et precio vel p cibis
inducunt aliquem aliu sibi in tempo-
ralibus equalente et eque dignum
qui loco eo p sacu homagiu. Sed
illa feudalibus que sunt quasi pro sti-
pendijs militu. v^r mibi q sn inu-
ria dñi feudi hfe n pnt fm Al. et in
sum. eo. ti. q. 122. Et eadem roe ide
de religiosis videtur. B.

Quo succedunt descendentes. B. n.
In successione ab intestato pma ca
e descendenti. ut in pcedenti. §. dic-
tum e. Nam in successione mortui
patrifamilias seu filijsfamilias li-
beri eius si sunt oibus alijs pferun-
tur. primi quide gradus equaliter
nepotes et ulteriores in stirpes no
distinguendo sexum vel ius patrie
potestatis. Succedunt ergo pmo
filij si sunt. sine masculus sine feia
equaliter. Nepotes aut succedunt
in stirpem. i. in eam parte qua pa-
rentes eoz habituri erant si viue-
rent. L. de suis et leg. here. l. 2. et in
aug. in successione ibi posita. A.
Idem in sum. li. 2. ti. 5. q. 117. scdm
Hosti. B.

Quo succedunt ascendentes. B.
Deficientibus descendentibus succe-
dunt ascendentes hoc mo. q de-
fucto filio sine liberis pareres si so-
li si succedunt salua progatua gra-
dus. A. q. pater pferi auo si ambo
supsum fm Host. et i. si. e. n. q. 118.
B. Et si pari gradu sunt. pari suc-
cedunt. paterni in dimidia et mat-
ni in alia dimidia. hz dispar sit nu-
merus. A. Et si ex vna pte sit tantu
aui matern^o. et ex altera aui et
ania paterni ut in dicta. q. 118. B.
Sed si euz parenubus sint sres v^r
sorores. A. s. unusq. i. ex vtroq

parente defuncto iuncti. vt i. aug.
defuncto. de qua. j. 7 in. d. q. 118.
B. vocantur cū ascendēbus in g.
du. primisi virilē portionē. i. suc
cedunt equaliter cū patre 7 mife.
7 auo 7 auia. 7 alijs descendenti
bus. Idē ē de filijs fratꝝ ex viro
qꝫ latere iunctoꝝ. Et ita succedit
scia sicut masculus. nec refert virū
sit suus vel emancipatus sꝫ **Dost.**
7 in dicta. q. 118. **A. L.** ad tertull.
Auten. defuncto. **B.**

4 **Q**uo succedūt collaterales. **B.**
Cessantibus ascendētibꝫ 7 de
scendentibus. prius vocātur fratres
similiter 7 filij alicuius fratris pri
us mortui. Dico de fratre illo 7 eius
filijs qui quidē sꝫ de viro qꝫ paren
te iungit cū d. cuius hēditate agit
deveniunt in hereditatem dicti fra
tres 7 eoꝝ filij cū parētibꝫ de
functi. 7 cū prius gradu ascendētibꝫ
Et dicti filij sꝫ sꝫ pferūt illis sꝫ
defuncti qꝫ sunt ex vno tñ parēte cō
iuncti defuncto. **L. de leg. hē. Autē.**
cessante. Post frēs ex viro qꝫ pa
rente 7 eoꝝ filios admittūtur fra
tres sorores 7 eoꝝ filij qui sunt ex
vno latere tñ. Et ita ēi fratꝝ filij p
ferūtur patris defuncti 7 alijs si
milibus. Post frēs 7 fratꝝ filios
admittūtur qui sunt gradu proxi
miores. Et si pares sunt pariter ad
mittūtur. **L. de legit. hē. aug.** post
frēs. Et extendit pputatio vsqꝫ ad
decimū gradū vt dictū ē. s. heredi
tas. §. 3. **A.** Et ibi de hoc latius in
additione. Et in hac successiōe col
lateraliū sꝫ cessat ois differentia
sexus 7 emācipatiōis sꝫ **Dost.** 7
in sum. eo. ti. q. 119. vbi ēi d. **Adic**
tū hūc ordinē serua. vt in rebꝫ ma
ternis soli vterini vocātur. In re

bus vō paternis soli p sanguinet.
In alijs vero cōiter vocabuntur.
Sed hoc pōt itelligi cū agat d. suc
cedendo pfi vel mfi. Si at agatur
de successiōe fratꝝ adiunctē. tenē
dum videt qd dictum ē p iura alle
gata. **B.**

5 **Q**uā nāles filij succedāt pfi ab i
testato. **B.** si legiūti nō supsūt. nec
legitima iunx. tunc naturales ab
intestato succedūt in duabus vnci
is. ita tñ qꝫ si mfi supest. virilē ei por
tio de ipis detur. Qui vō sunt ex
dānato cōm. ab omni pꝫsus bēn
ficio excludūt. vt. **L. de natu. libe.**
Auten. l. 3. **A.** Ibi d. **Vicet** patri
sine legitima. ple seu parēte cui re
linqui necesse ē de decedenti naturali
bus liberis totā subaz vel inter vi
uos largiri. vel testamento relinq
re. Qd si parētes dūtaxat ei super
sunt. legitima pte parentibus relic
ta reliqui iter naturales distribui
pmittit. Ab itestato vō cū defū so
boles ciuilibꝫ. ne supsūt iunx legi
tima. si naturales extāt ex pꝫubina
qꝫ sola fuerit 7 idubitato affectu i
uncta in duas pꝫne sube vncias
succedant inter eos si supest virilis
portio detur. Quiusmodi ei natu
rales filios etiā pasci boni viri ar
bitrio necesse ē. Vel si legitimi ex
tant 7 succedūt. vel iunge vna gli
bet alij sunt hēdes. **Adic** ergo 7 pa
rētibꝫ parē pstat si opus sit pietatē
Sꝫ qꝫ ex dānato si cōm. oi. pꝫsus
bñficio excludātur. **B.** De huius
modi naturalibꝫ 7 ēi spurijꝫ vidē
s. filiꝫ. §. 4. 7. 5. Et hec d. successiōi
bus sufficiant l. 3 in multis locis a
lie pꝫsuetudines hēant.

CS qd de pꝫsuetudine aliquaz
terraz qꝫ moruo aliquo sine filijs

dñs terre totū accipit. R. f3. Host.
Dico talē p̄suetudinē obseruādaz
si p̄scripta sit. p̄t ei dñs allegare
q̄ ab initio hoc pactū fuerit. quia
terra sua erat. A. Et ad h̄ p̄bādū
iducit p̄suetudinē q̄ ē optia leguz
et dubioꝝ itēpres. ex de p̄sue. cū
dilectus. f3. eū. Hosti. et iſum. eo.
ti. q. 121. B. Leui. 25. Terra non
vendet iꝑerpetuū. q̄ mea ē. et vos
aduene et coloni mei estis.

Suffragiū

de
sūc
toꝝ. Atq̄ suffragia facta p̄
defunctis p̄sint existentibus i pur
gatorio. h̄es. 5. purgatoriu. 5. si.
Atq̄ suffragia facta p̄ ministros
malos p̄sint defunctis. R. secūdu
Tho. et Pe. in. 4. dist. 45. Suffra
gia p̄ malū ministꝝ sūt tripliciter
p̄. s. velut p̄ actorē. sicut qñ sunt
ex p̄prio motu. et sic non prosunt
nisi forte ex p̄nti et p̄ accūs. in q̄ntū
per elynam mali hoīs pauperes
excitant orāt p̄ defunctis. 2. possūt
fieri p̄ malū vt ministꝝ publicuz dei
et totius ecclie. sicut sacerdos qui
celebrat missaz vel exequias mor
tuoꝝ i ecclia. Et q̄ ille itellit facere
sub cuius noīe siue cui⁹ vice sit. vt
p3. p̄ Dionisiū. 13. c. celesti ierarch.
Inde ē q̄ suffragia talis sacerdos
q̄uis sit peccator p̄sint d̄functis.
3. p̄nt fieri p̄ malū vt ministꝝ puatū.
s. p̄uate p̄sone de mādato eiusd̄
s. exñtis in caritate. siue sit defunc
tus siue viuus. et talia p̄sunt. sicut
cū seruus i p̄cto exñtis q̄dñq̄ op⁹
misericōdie facit ex p̄cepto dñi ca
ritatē h̄ntis. A. Hoc v̄x nisi quis
sciret maliciā ministꝝ. et necessita
te non vrgente facēt eñ in suo ordi
ne ministrare. q̄ tunc inuolueret

in eadem p̄ditione cū eo. 5. ordia
tus. 1. 5. 2. Et idē q̄d i h̄. 5. nō. i sū. li.
3. 11. 34. q. 165. B. Magis iū p̄des
sent si ē ministꝝ iū caritate essent.
q̄ tunc illa opa essēt meritoria ex
duabus p̄tibus. Et de ista materia
vide. 5. nulla. 5. 7.

Atq̄ suffragia facta p̄ defunctis
p̄sint et faciēti. R. fm Tho. vbi. 5.
Opus suffragij q̄d p̄ altero sit p̄t
p̄siderare dupliciter. Ano mō vt ē
expianuū pene p̄ modū cuiusdaz
recōp̄satis. et hoc mō opus suf
fragij reputat quasi eius p̄ quo sit
et ita absoluit eū a debito pene sue
q̄ non absoluit faciēti a debito pe
ne p̄prie. Alio mō p̄t p̄siderari i
q̄ntū ē meritoriu vite eterne. q̄d
h3 i q̄ntū p̄cedit ex radice carita
tis et f3 h̄ n̄ solū p̄dest ei p̄ quo sit
s3 et faciēti magis. vñ i p̄s. Ofo
mea i sinu meo conuertet. Et Jo.
Damasceus in sermone d̄ his q̄
i fide moriuntur. dicit. Quicūq̄ p̄xi
mi salutē agonizat. primū sibi pro
dest. deinde p̄ximo. A. Idem i sū.
eo. ii. q. 166. B.

Quibus suffragijs iuuant aīe d̄
functoꝝ. R. fm Greg. Aīe defunc
toꝝ quattuor modis absoluitur.
Aut oblationib⁹ sacerdotū. Aut
p̄cibus sanctoꝝ. Aut caroꝝ elēosy
nis. Aut ieiunijs cognatoꝝ. 12. q. 2.
n̄ estimemus. et c. aīe. Quos mōs
distinguit Ray. dicens sic. Suffra
gia quidē p̄sint defunctis ad ab
soluēdoꝝ pene. A. non ad p̄miuū
vite eterne. vt in sum. eo. ii. q. 167.
B. a qua p̄nt absolui quattuor mo
dis. p̄rio mō p̄ intercessiōēz ip̄ius
capitis. s. xpi. et sic iuuant p̄ obla
tionē altaris. fo p̄ intercessionem
quasi p̄uata mēbroꝝ. i. p̄ ofones

factor. 3. mo p modū redēptionis
pene. s. p elynaz largitōez. 4. per
modū solutiōis pene. s. per ieiūo
rum afflictōez. Et ad dictos quat
tuor modos oēs alij reducuntur.
A. Idem in dicta. q. 167. B.

¶ Que suffragia sint meliora. R.
fm Ray. Quia melius ē opus ca
ritatis qd dirigitur in deū qd i
hoiez. iō duo primi modi qz in d
um dirigitur meliores sūt qd duo
ultimi. nisi p accūs. in qm. s. elcō
syna impetrat sanctoꝝ ofones.
Quia vero melius ē opus carita
tis cōis qd priuate t spālis. iō me
li^r ē suffragiū sacri altaris qd ofo
nis. A. Et qz in sacro ē ipse xps.
t eius in ipso repñat passio. qua
nil ē efficacius ad remissiōez t gra
tiam. de pfe. dis. 2. c. quid sit. B. t
iter qz bonū quāto cōius tāto me
lius. iō elemosyna melior ē ieiūo.
A. Idem in. d. q. 167. B.

¶ Atqz missa p defunctis equali
valeat defunctio sicut alia. R. scdm
Tho. in. 4. di. 45. In officio misse
n solū ē sacrificiū s; ēt sunt oratio
nes. t ideo suffragiū misse pñet
duo de pdictis. s. ofonē t sacrifi
cium. Quātu ergo ex parte sacri
ficij oblati missa de quocūqz dicat
equaliter pdest defuncto. t h ē p
cipuū qd sit in missa. Sed ex par
te ofonum magis pdest illa in q
sunt orationes oēs ad hoc desti
nate. Sed in iste pfectus recōpen
sari pōt p maiore deuotiōem vlti⁹
qui dicit missam vel eius qui facit
dici. vel iter p deuotiōem siue iter
cessiōem sancti cuius suffragium i
ploratur. De materia misse hēs.
s. missa. A. Con. Pe. vi in. d. qōe
167. B.

¶ Quibus defunctis pñt suffra
gia. Rn. scdm Tho. t Pe. vbi. s.
Illis solum prodesse pñt qui sunt
in purgatorio. Nam vt dīc Pet.
ad hoc vt aliquis defunctus uiuet
duo requirunt ex pte ipsius. Vnus
ē indigentia. t iō n pñt beatis.
Alterum ē pditionale meritum. s.
vt hoc meruerint sibi pdesse. vt di
cit Aug. t iō non pñt dānatis i
inferno. Atqz vō i his ē qui sūt i
purgatorio. idcirco pñt illis. Et
sic loquit illa auctoritas Augu. in
enchiridion. 13. q. 2. ipus. Et d ma
teria purgatoꝝ habes. s. purgato
rium. A. Nec vera sunt. l3 alig dī
xerint qd pñt ēt existentibus in i
ferno ad aliquale mitigationē. s;
b cōiter non tenetur. vt in sū. co.
ti. q. 167. vbi h plene notāmr. B.
¶ Atqz suffragia spāliter p aliquo
facta eque pñt alijs. rñ. secundū
Pe. t Tho. in. 4. di. 45. Quz suf
fragiū sit virtutis finit. t deriue
tur p intētiōez faciētis quo volue
rit. valet ei p quo sit qñtū ad libe
ratiōem a pena. in qñtū ad pgra
tulatōem t interiorē p solationem
secūdu q vnus in caritate exis
de bonis alterius gaudet. sic valz
oibus in caritate exñtibz. t plus
ei qui in maiori caritate ē. A. Et h
ē cōis snia l3 alig pñtū dixerint.
s. q dicta suffragia licet sint facta
spāliter pro aliquo. eque profunt
omnibus que sunt eiusdem meri
ti. quo ad vtilitatem t liberatiōem
sed non quo ad honorem vti sū.
co. ti. q. 169. B.

¶ Atqz suffragia facta p multis eq
liter pñt singulis. rñ. scdm Tho. t
Pe. vbi. s. Si valor suffragioꝝ p
sideret scdm q valēt ex virtute

ritatis. sic nñ pñt singulis ac si p
vno tñu fierent. quia caritas non
minuit si distribuat affect⁹ i mltos
immo magis auget. Et similiter et
gaudium ex caritate procedes q̃
to pluribus ē cōe tanto sit mai⁹ vt
dicit Aug⁹ i li. confessionum. ⁊ sic
q̃tum ad congratulationem pōt i
telligi. de p̃se. dis. 5. nō mediocrit̃.
Si autē p̃sidere valoz suffragioꝝ
in q̃tum sūt satisfactiōes quedaz
p̃ intentionem faciēts trāssate i mor
tuos sic magis valent ei. p̃ q̃ spālī
ter sunt. Sic. n. affectus suffragij
diuidit ex diuina iusticia inter eos
pro quibus sunt. A. Idem i sum.
20. ti. q. 170.

Superbia vix sit pecca

lum mortale. R. f3 Tho. fa
fe. q. 162. Superbia p̃sistit i hoc q̃
aliquis extollit se supra id quod ē si
bi p̃fixū a diuina regula. contra
q̃d apls dicit. 1. Cor. x. Nos autē ñ
i inmensum gloriāmur. sed fm̃ men
surā quā mēsus ē nobis deus. Et
iō dī. Ecc. x. Initiū supbie hoīs ē
apostatare a deo. In h. n. radix su
pbie p̃siderat q̃ hō aliq̃līter ñ sub
dit deo ⁊ regulis ip̃ius. Hoc ip̃m
autē q̃d ē nō subijci deo habet ratō
nē peccati mortalis. Vñ supbia f3
gen⁹ suuz ē mortale. Sicut tamen
i alijs que ex suo genē sūt pctā mor
talia. puta i fornicatōe ⁊ adulterio
sūt aliq̃ motus q̃ sūt pctā venialia
p̃pter eoz impfectionē. q̃. s. p̃ue
niūt iudiciū rōnis. ⁊ sūt p̃ter ei⁹
p̃sensū. Ita ē circa supbiam acci
dit q̃ aliq̃ motus supbie sūt pctā
venialia dñ ei⁹ hō. nō p̃sentit. De
supbia ornat⁹ s. ornat⁹. Et de vesti
bus. f. vestis. A. Pro meliori bu

ius materie declaratiōe p̃lo vidē
dū ē qd sit supbia. 2.º de ei⁹ sp̃ibus
3.º vix sit mortale. Ad primū dicen
dū fm̃ Tho. fa fe. q. 162. arti. 5. q̃
supbia ē qdā extollētia p̃ quā q̃s
se extollit supra id q̃d ē ei p̃fixus
a diuina regula. Nec diffinitio ob
scura ē. q̃ multū generalis. s3 per
alias p̃ticulariores dilucidabit. Vñ
sciendum q̃ a diuina regula plra
nobis p̃fixa sūt ⁊ ordinata. quozū
primū ē obedientia dī ⁊ hominū.
Dei. vt p3 p̃io Reg. 15. ibi. Nūq̃d
vult dñs holo causta aut victimas
⁊ c. hominū. vt Math. 18. Si ec
clesiaz ñ audierit sit tibi sicut ethni
cus ⁊ publicanus. Et Ro. 13. Dis
aia potestatibus sublimiorib⁹ sub
dita sit ⁊ c. Et huic obedientie con
trariat cōplacētia p̃prie volunta
tis. Iō i ea ē vitii supbie. Numeri
15. ibi. Aia que p̃ supbiā aliqd cō
miserit ⁊ c. Vñ vt p3 i sū. de vitijs.
sic diffinit. Supbia ē amor p̃prie
voluntatis. Scdm̃ q̃d a diuina re
gula hōi p̃figit. est vt non appetat
alijs p̃cē. vt p3 Math. 23. ibi. Dia
opa sua faciūt vt videant ab homi
nib⁹ ⁊ c. Desiderare ergo p̃cē p̃xi
mo ē cōtra diuinā regulā. ⁊ iō ē super
bia. Vñ ab Aug. i li. de ciui. dei. ⁊
i sum. de vitijs sic diffinit. Supbia
ē p̃uerse celsitudinis appetit⁹. Qd
clari⁹ dī 2.º sniarum. dis. 42. i. c. ex
supbia. videlz sic. Supbia ē amor
p̃prie excellētie. Et iste amor est
p̃uersus. vt dicit Aug. q̃ h3 i se p̃
uersitatē cōtra diuinā ⁊ regulam vt
p̃monstratū ē. Et etiā q̃ ducit ho
minem i oēm p̃uersitatem. Nam
mens potentie auida neq3 abstinē
nouit a vitijs neq3 gaudē p̃cessis
neq3 pietati adhibere p̃sensum. 42

dit. virtū. Tertium qđ a diuina regula p̄figit hōi ē vt nō se extollat siue de se reputationem faciat. nec apđ deuz. nec apud proximū. nec apđ seipsum. Non apud deum. qz non possemus tñ agere qđ vel vñ diuini nō bñficio. puta creatōis vñ redēptionis valerem⁹ satisfacere. Et iō Luc. 17. dī. Cū feceritis oia qđ p̄cepta sūt vobis dicite serui intiles sumus. Nō apud primum. i. vt non se illo reputet iustiorē. et iō n̄ debem⁹ nos et sup peccatē primum ex tollere. Al' occurreret nobis sicut phariseo dicenti. Nō sum velut h publican⁹. ex quo a dño p̄dēnatus ē. Luc. 18. Non apud seipm. i. vt n̄ seipz iustificet corde vñ ore. Job. 9. Si iustificare me voluero os meum cōdēnabit me. Diuina ergo regula p̄fixit hōi. vt nō se reputet. cōtra quā facit reputator. sūt. et fm h pōt sic diffiniri. Supbia ē p̄pria reputatio. Ad fm dicēduz qđ i dco. c. ex supbia. 2. smiariū dīf. 42. enumerantur quatuor spēs. Et h ideo qz ibi non fit mentio. nisi d̄ supbia itellectus. et de superbia mixta. Supbia itellectus subdiuidit in tres. et superbia mixta ponitur pro quarta specie. Sed vt ex precedenti. s. potest colligi si spēs supbie singulariter numerentur plēs sunt qđ quatuor. Si vñ generalit̄ pauciores. Iddo qđ notādū qđ tres gnāles sūt spēs supbie videlz supbia itellectus affectus et mixta. Supbia itellectus subdiuidit in tres vt i dco. c. ex superbia. P̄tia spēs est quando qs grām quam habet reputat a se habere. i. ex propo studio diligentia seu igenio. Secun-

dat. siue tpalem siue sp̄nalem. sed ex p̄p̄is meritis. Tertia ē qñ qs se iactat seu reputat grām habere quam nō hz. vel amplius qđ habeat. Supbia affectus distinguit i duas. videlz i affectum ptumacie seu voluntatis p̄p̄ie. et i affectum p̄sidentie. Quo ad p̄mū pōt dīci qđ supbia ē ptumacia p̄tra legitimam obedientiā. Numeri. 15. ibi. Alia qđ p supbiā aliqd p̄misit et ē. seu qđ supbia ē amor p̄p̄ie voluntatis vt i sum. de virtijs. Quo ad s̄z pōt dīci qđ superbia est amor p̄p̄ie excellentie. dco. c. ex superbia. Et est adueriēdum qđ hic amor reuerentie nō solū itelligit cum quis querit honores. sed et quando nō querit sed oblatos suscipit ad propaz gloriam et cōplacētiā. 8. q. 1. sciendum. ibi. Nam cum huius mūdi successores precipit et ē. Et in h p̄riculū magnū iminet etiam bonis qđ lz facilliter mundi honores cōtēnant non querēdo. tñ difficult̄ dā offeruntur nō delectantur. vt dicit glo. Aug. sup illud. i. ad Thesal. 2. Non qđ hominibus placētes et ē. Supbia mixta est cū ceteris d̄spectis singulariter qs vult videri. vt i dco. c. ex superbia. videlz cūz qs lz reputet se grās a deo habere. et nō ex p̄p̄is meritis. tñ gloriat se singularem esse seu reputari desiderat seu delectatur. Inq̄tum enim se reputat et gloriatur singularem. participat de superbiā itellectus. et p̄p̄ie reputationis. Inq̄tum vñ delectatur seu amat reputari. p̄ticipat de superbia affectus. Iō bene spēs mixta vocat. de qđ mor. al. 13. c. 16. Greg⁹ ait. In hac arrogantiē quarta specie crebro human⁹ anī-

ntis labi. ut id qd habet habere
se singulariter gloriatur i qua tam
diabolice similitudini vicinis ap-
propinquit. Ad tñm dicēdū. qd aut
supbia nō habet. cōsensum delibe-
ratum aut habet. p̄rio casu ē venia-
le v̄rē hic p̄actum. In 2º absqz vl
lo dubio ē mortale. qz p̄rariat hu-
militati sine qua nemo pōt saluari
vt p3 Barth. et Luc. 18. et nōt Mi-
co. de lira sup ps. 83. et Tho. fa fe
q. 162. arti. 5. imo radix et mater est
omniū capitaliū peccator. vt p3 p
Greg. moral. 31. c. 38. Et de pe.
dis. 2. c. p̄cipium. ad si. idē Greg.
dicit. Consideret homo clatus qd
in terra mereatur. si p̄relatus an-
gelus in celo in terram prosterni-
tur.

Suspensus. Se-
cū-
dum v̄b. suspensus d̄r aliqs
qnqz qdez quo ad se et quo ad ali-
os. qñ. s. per sniam canonis vel ho-
minis suspensus ē. et talis tenetur
abstinere ab officio et illi qui hoc
sciunt tenentur eum vitare quo ad
executionem officij. Si tñ occulte
sit suspensus. dco mō p̄ sententiam
canonis. ille q hoc scit si nō posset
eū vitare sine scandalo credo q nō
tenet. Suspensus v̄o quo ad se tñ
ille d̄r q non ē prohibitus abstine-
re ab officio et huiusmodi p̄ sentē-
tiā canonis vel hoīs. sed p̄ simpli-
cem prohibitionem iuris absqz la-
ra snia sicut qlibet exñs in peccato
mortali tenet abstinere a celebratō-
ne. Si tñ celebret nō tenet subdi-
ciū eum vitare. vel qñcūqz ali-
etiam si scirz eius peccatū. Large
quoqz d̄r quis suspensus quo ad
alios non quo ad se. vt clericus pe-

grinus q p̄mittit celebrare i occul-
to et ex deuotione sed nō i publico
ut s. peregrinus. 2. §. 3. A. Predi-
cis con. Al. v̄ri sum. li. 1. ti. 1. q. 21.
circa si. Sed hodie circa p̄redcā i-
nouatio facta ē aliqua vt ē. clericus
3. §. si. i additione.

Quid si quis sit suspensus a pon-
tificialibus. R. fm Host. Etiam si
celebret i pontificalibus non ē irre-
gularis. qz pontificalia non sūt de
substantia celebrationis. nec debe-
mus aliquem iudicare irregularē
nisi iueniat expressum. ar. de pec.
dis. i. pene. et ex de sen. exco. is q. i
p̄m. li. 6. A. Con. Inno. et v̄b. du-
ran. v̄ri sum. li. 3. ti. 29. q. 5. v̄. qd
si aliquis.

Quid si quis suspenditur ab in-
gressu ecclē. vel ingressus ecclē sit
ei iterdictus. R. Cum tali per cōse-
quens censetur i ipsa ecclia diuio-
rum celebratio iterdicta. irregulari-
s efficitur si contra iterdctm hu-
iusmodi diuinis se scienter igerat
i suo agens officio sicut prius. Ta-
lis quoqz si hoc iterdicto duranter
decedat. non debet i ecclia nec in ec-
clesiastico cimiterio nisi penitue-
rit sepeliri. extra de sē. exco. is cui
lib. 6. Et de hoc supra interdictus
4. §. p̄li.

Utrū suspensio possit suspendi p̄
appellationem. R. Sicut excoīca-
tio. sic ab officio vel ingressu ecclē
lata suspensio p̄ appellationem se-
quēte minime suspenditur. extra d̄
sen. exco. is cui li. 6.

Utrū suspensus a participatiōe
vel collatione sacramēto. si p̄tra-
faciat sit irregularis. R. fm Inno.
et Host. Non ē de cle. exco. mi-
si celebrat. Talia enī non sunt qz-

linis. quia et laici participant sacramentis et conferunt sacramenta. *A.* Idem in dicta. q. 5. v. quid si suspenditur.

5 *C*trum suspensus a diuinit vel ab officijs seu a celebratione misse vel aliquo huiusmodi. *A.* s. qd pro prie pertinet ad aliquem actum ordinis fm eide Inno. et i deo. v. qd si suspenditur. *B.* sit irregularis si contrafaciat. *R.* fm Inno. Irregularis sit. Nam tales actus sunt pro prie actus ordinis. ex de sen. et re. iudi. cu eterni. li. 6. xi. q. 3. si qd epus danatur. et scdm v. v. et si extra ecclesiam dicat horas officiando populum sicut i exercitum et huiusmodi. Sed si dicat cum vno socio vel duobus. non officiando i ecclesia vel i populo lz mortaliter peccet sic coica do cum alijs non contrahit tamen irregularitatem. Debet etiam abstinerere ab illis verbis que a solis sacerdotibus dici solent. vi dñs vobiscum. Iterum minus malum faceret si ab alio et non sacerdote faceret horas icipe. Idem v. v. durā. i Spe. *A.* Idem i sum. eo. ii. q. 6. q. incipit. Circa tertium.

6 *C*trum suspensus ab officio in possit percipere puent beneficium suorum. *R.* fm Inno. Non extra d appel. pastoralis. Sed hoc intelligit Hosti. qñ ex graui causa suspensus est. extra de pur. ca. iter sollicitudines. Secus si ex leui causa puta propter populi scandalum. vel infamiam solam nec diu stetit cōrumax. Idem Hosti. *A.* Idem i sum. li. 3. ii. 23. q. 81. Abi et addit fm Hosti. Nota qd quicunq est excommunicatus. etiam ab officio et beneficio est suspensus. extra de appella. pasto

ralis. s. si. sed non conuertit. Item quicunq suspensus est ab officio. videtur suspensus et a beneficio. extra de cle. conu. c. diuersis fallacijs. et c. quod a te. sed non conuertitur. Itē quicunq suspensus est a subdiaconali ordine. suspensus intelligitur a diaconali et sacerdotali sed non conuertit. ar. extra de cor. riti. c. significauit. Melius facit. quia cui interdicitur minora. intelliguntur interdicitur et maiora. extra de se. exco. cum illorum. Sequitur. Et suspensus a sacerdotalibus. suspensus est a pontificalibus sed non conuertitur. Quis etiam suspensus a collatione ordinum simplici suspensus intelligatur a collatione diaconij et presbyterij. A collatione tamen subdiaconij et aliorum inferiorum ordinum si videtur suspensus. videtur et de tempo. or. dilecti filius i si. et c. lras ad si. Allegata iura non videntur hoc probare. Nam c. dilectus. non declarat qd p simplici suspensionem ab ordinando intelligatur solum inhibita collatio presbyteratus et diaconatus. Incautem litteras sunt facta particularis suspensio ab his duobus ordinibus. Sequitur. Cum interdicitur i gressus ecclesie interdicitur officium intra ecclesiam. non extra. Ergo suspensus ab officio suo potest ecclesiam intrare et diuinum officium audire dumtine caueat qd non officiet. Secus dicemus si esset suspensus simpliciter a diuinis. qd tunc nec officiare posset nec cum alijs audire. h. Hosti.

Surratio.

Qui dicuntur susurriones. *R.* secundus Tho. fa fe. q. 74. Sicut

dicti glo. sup. Ro. i. Susurriones
dicuntur inter amicos discordias se
minantes. Detractores qui aliorum
bona negant vel minuunt. Contume
liosus qui intendit honorem auferre.
Et de his duobus. s. detractio. et s.
contumelia. A. ubi de his etiam lati
us dicitur. Et idem quod hic non. in su. li.
3. ti. 33. q. 261. B.

¶ Sed quod horum est grauius. R. fm
Tho. fa. fe. q. 74. Susurratio gra
uius. Nam tanto aliquod nocumentum
grauius est quanto bonum quod tollitur
melius est. Melior est autem amicitia quam
fama quod tollitur per detractionem quia
fama ad hoc maxime necessaria est
ut homo idoneus habeat ad ami
citiam. Item amicitia est melior quam ho
nor qui tollitur per contumeliam. sicut
et amari est melius quam honorari s. 3
ph. 8. et b. cor. An bene dicitur Ecc.
6. Amico fideli nulla est comparatio.
Et Ecc. 5. Denotatio pessima super
bilinguem. Susurratori autem odium
inimicitia et contumelia. A. Idem
in dicta. q. 261. B.

Tabellio est publica

persona habens officium scribendi instru
ta ad faciendum fidem. A. Hoc dic
tum fuit glo. Ray. ut in su. li. 2. ti. 8.
q. 4. B.

¶ Alii clerici exerceri possint offi
cium tabellionatus. R. fm Ray. Cle
ricis in sacris ordinibus constitutis est
penitus interdictum officium tabellio
natus. et si illud habeant ad dimi
tendum sunt compellendi per subtrac
tionem beneficii appellatōe postpo
sita et ne cler. vel mo. fiant. Et idem
credo si sunt in minoribus et habeant
sufficiens beneficia. ar. et d. possu.
clerici. Sed ut addit Immo. si illi

qui sunt in sacris instrumenta consue
rent antequam eis iter diceretur valerent
aliter non. Et intelligitur fm hosti. quod
non valerent in secularibus negociis
ut docet Rubrica predicta. c. sicut. s. 3
in ecclesiasticis valerent. A. Idem
in dicta. q. 4. B.

¶ Alius episcopus possit in ecclesiasticis
constituere clericum tabellionem. R.
fm Ray. Potest per totam suam dio
cesim. cui cura omnium est premissa. 10.
q. 1. regenda. 12. q. 1. episcopus. et c. preci
pinus. Et si fecerit poterit ille vo
cari ad scribendum acta ecclesiastica
fori. Alii ubi tabellio non habetur due
honeste persone surrogabunt ex
tra de pba. quoniam contra falsas.
Et sic intellige quod clerici possunt esse
notarii pape. s. q. 1. quidam. Sed si
constitutus a papa poterit consue
re instrumenta ubique. Constitutus
autem ab episcopo non habet potestatem extra dio
cesim illius qui ipsum constituit. ff. de
iur. om. iur. l. si. Sed si simpliciter
constitutus sit tabellio maxime ab
episcopo qui haberet super hoc priuile
gium potest et ille ubique. A. Hosti.
post predicta subdit. Sed et dici
potest quod ex quo quis simpliciter co
stitutus est tabellio ab illo qui habet
hanc potestatem potest ubique perficere in
strumenta sicut presbyter semel ordi
natus ubique celebrat. ut in dicta. q.
4. B. Et nota quod tabellio ecclia
sticus non debet consuecere instru
mentum in secularibus nec secularis
in rebus pure ecclesiasticis. quia ho
rum conuersatio non debet esse puer
ta. 2. q. 7. laicos. ubi notarii clerici in
curiis principum prohibentur esse
scriptores et ne cler. vel mo. fiant
s. ne quisque. A. Idem in dicta. q.
4. B.

3 **U**trum religiosi possint exercere
officiū tabellionatus. *R. fm Jo. an.*
sup. c. vt offiū de heretic. li. 6. q. sic
dicit. Per hanc lram bñ pñ q̄ ta-
bellio factus monachus non pōt
exercere tabellionatus offiū i alijs
q̄ cōtra hereticos vt dictū ē. s. hē-
ticus. 2. §. 17. qui incipit. In exanti-
natione. Et hī idem pñ in quadam
etna. Bonifacij octau. de offi. or.
in decre. superioribus. circa medi-
um. Et idē probatur olim p decre.
extra ne cle. vel mo. sicut. L. de sa-
cro. san. ecc. l. ante p. 16. q. 1. nona-
riū. L. de epi. 7. cle. l. placet. Tñ sic
nō. v. b. in Spe. vetera instrumēta
complebit sed noua non assūmit
ff. sanu. her. l. alienationes. 7. ex d
iudeis. iudei. cum similibus.

Allia sine exactio siue
collecta siue que-
sta. *Utrum domini tpales pos-*
sint imponere subditis suis siue exi-
gere tallias. *R. scdm Ray.* Allā po-
test dominus imponere vel exigere
de qua conuenerunt secū vel ante
cessoribus suis bona fide 7 sine vl-
la coactōe. sicut solēt fieri cā man-
si vel ville qñ de nouo concedunt.
q̄ datur aliquid vel promittit cen-
sus annuus 7 huiusmodi. Omnia
ergo huiusmodi dñi non sint pac-
ta turpia vel contra deū licite exi-
guntur. *Mā* quilibz in traditōe rei
sue pōt imponere legē quā vult. ex
de condi. appo. verū. 13. q. 2. cleu-
therius. *Mā* 7 scienti 7 volenti nō
infertur dolus. L. de transac. cum
donationis 7 pacta custodi dñt
ex de pac. antigonus. Quicqd er-
go subditus de huiusmodi subtra-
heret furtiū faceret. verū tamen si i
instrumēto posuū est indiffinitē q̄

soluent questā vel talliā. intelligo
q̄ dñs debet eā moderate petere i
specus conditionibus ex de censu.
cum apīs in si. 10. q. 3. c. vl. Immo
fm. v. b. si dicatur q̄ dñs possit ipo-
nere questam vel talliāz secundūz
beneplacitū suū. nihilominus mo-
deranda ē ad arbitriū bōi viri. Si
vero dominus vltra predicta exi-
gat coactē per se vel per suos dire-
cte vel indirecte teneatur restituere.
di. 13. de eulogijs. 1. q. 2. placuit. 7
c. q̄ pio. Et dicitur cogere indirec-
te qñ negat subditis iusticiā. vel nō
defendit eos vt sic aliquid extorq̄-
at. vel insinuari facit q̄ vult aliqd
habere. Secus esset si reciperet ali-
quid sponte oblauit nulla fraude
adhibita. Item scius est de his q̄
mere sunt serui. quia res corūz sūt
domini. Peccat tamen dominus
si nimis grauat eos. sed non tenet
ad restitutionem. *U* *U*oc dicunt
de seruis sūt Al. qui etiam con. p̄-
dictis. quibus etiam con. hostien.
7 Tho. Et addit Tho. in epla ad
ducissā lothungie q̄ princeps ter-
rarum a deo sunt instructi. non quī
dem vt propria lucra querant. sed
vt communem vtilitatem populis
procurēt. Et ideo instructi sunt eis
redditus vt ex illis viuētes a spo-
lianone abstinērent. Unde in Eze-
ch. 45. dicitur q̄ principi erū pos-
sessio in israel. 7 non depopulabū-
tur vltra populu meū principes.
B. De materia dicte. q. vide. s. do-
minus. §. 2. Et ibi agitur de casu-
bus in quibus dominus potest a
subditis exigere vltra consue-
tum.

Utrum de quibusdam dñis qui
nihil percipiūt nisi tallias. *R. fm*

Ray. Si tallia ē antiqua. ⁊ credit
probabiliter qd ex cā iusta imposita
fuerit pōt exigi. ita tñ qd ipse dñus
impleat siquid ex illa cā implere
debeat. Si vō est noua ⁊ nescitur
iusta cā non debz exigē ⁊ si recepe
rit dz restituere. 14. q. 6. si res. A.
Con. Al. vt in sū. eo. ti. q. 36. B.

Qualiter sciri pōt tallia ex iusta
cā fuisse impositā. R. f3. v. v. Po
test h sciri vel per instrumenta inde
confecta. vel si ita seruati ē a ipe a
quo nō extat memoria. qz tñc p̄su
mitur iusta cā ar. 12. di. illa nisi vio
lenta sit presumptio in contrariū.
sicut de p̄scriptōe dī. s. p̄scriptō
§. 8. A. ibi patet. ⁊ in. c. ep̄ni de p̄
scriptōe li. 6. qd p̄scriptio ē regula
riter p allegante cursum ip̄us cu
ius initij non extat memoria. Ad
verū ē fm eundē v. v. ⁊ in sū. eo. ti.
q. 38. nisi violenta sit presumptio i
contrarium.

Quid de quibusdā q allegātes
consuetudinē accipiūt a subditis d
mobilibus quicqd volunt. ⁊ pre
cipue expoliāt eos qñ suspiciant il
los velle transire ad alium. R. fm
v. v. Tales dñi peccant ⁊ tenentur
ad restitutionem. vt tactū est in. §.
2. nisi qd si certū forsūtā esset qd a p̄n
cipio in cōcessione terre fuisset ex
presse impositū tale onus tolerari
posset dñi vltra modū nō grauet
eos nec manentes nec recedentes
A. ⁊ dñi non fuerit impositū per
maliciā vel fraudē fm eundē v. v.
Et p̄dictus cop. Al. ⁊ addit. S3 p
babile nō ē huiusmodi consueitu
dinē minus seruile inductam eē de
voluntate subditorū. sed per coactio
nē ⁊ violentiā superiorū. Dicit tñ
idem v. v. qd in hoc casu ⁊ similibz

q tolerantur ab ecclesia p eo qd ali
qua ibi pōt esse dubitatio de iure
aut de facio non crēdo simpliciter
esse denegandā absolutionē. s3 sa
cienda est cū quadā tñ dubitatione
⁊ protestatione sic. Absoluo te de
hoc inq̄sum possum. sed timeo vñ
credo qd non sufficit nbi ad salutē
nisi aliter te habueris in hoc casu.
vt in sū. eo. ti. q. 39. B.

Arum dñs possit vendere bali
uis ⁊ huiusmodi tallias ⁊ officia
in subditos. R. fm Tho. in quadā
eplā ad ducissam brabantie. Ep̄ls
dicit sic. Ultra licent sed non oia
expediunt. Cum autem baliuis. ⁊
officialibus vestris nihil cōmittat
nisi ip̄alis officij potestatem. non
video quare non liceat vobis ven
dere huiusmodi officia dñ talibus
vendans d quibus possit presumi
qd sint viles ad huiusmodi officia
exercenda. ⁊ non tanto precio vē
datur offiñ vt recuperare non pos
sint sine grauamine subditoz. S3
tamen talis venditio oio expediens
non vñ p̄mitto quia frequenter cō
tingit qd illi qui essent magis idōci
ad huiusmodi officia sunt paupe
res vt offiñ emere nō possint quo
niam etiam si tales diuites sint tam
quia boni sunt non ambiunt offi
cia nec inhiāt ad lucra. Sequitur
ergo qd vt plurimum illi officia e
munt qui sunt peiores ⁊ subditos
vestros opprimentes. Vñ magis
expediens videtur vt bonos ⁊ idō
neos ad officia vestra eligatis q̄a
etiam inuitos si necesse fuerit ad su
scipienda illa officia compellatis
qz per eoz bonitatem ⁊ industriā
magis accrescet vobis ⁊ subditi
vestris q̄ de p̄dicta offiōrum vēdi.

tione acquirere valeatis. Et h con
 silium dedit Moysi cognatus su⁹
 Proinde inquit d omni plebe vi
 ros sapientes et timentes deū et q
 oderint auariciam. et cōstume eos
 tribunos et centuriones quinquag
 gnarios et decanos qui iudicent
 populū omni tempore. **A.** Idē in
 lū. eo. ii. q. 40. Clarū ē autem q di
 cia officia regimuntis vendi stricte
 sunt prohibent. et statutū est q nō
 eligantur ambitione vel precio s
 viri probate vite. et taliter assūpti
 nihil debent pro officijs dare. Im
 mo iter gesta debēt iurare se p hu
 iusmodi officijs nihil dedisse vel
 postmodū nunq daturus per se l
 interpositam psonā nullo donatō
 nis venditionis vel quocūq alio
 velamēto. et ob h exceptis salarijs
 nihil penitus tam in administratōne
 positos q post depositum offiij p
 aliquo prestito beneficio ipe ad
 ministratōnis q gratuito merue
 rint accepturos. Et si quis ausus
 fuerit prestita sacramenta negligere
 non modo aduersus dantiē accusan
 di cunctis tanq crimen publicum
 conceditur facultas quadrupli pe
 na eum qui conuictus fuerit mōis
 omnibus feriendo. **L. ad. l. iuliani
 repe. l. si. B.**

S **C**larū liceat dñis recipere mutū
 a talibus officiatis. ita q satisfaci
 ant sibi de offō. **R. fm Tho. i. pre
 dicta epla.** Ad h vñ dicendum q
 si pacto mutū detur vt offiij reci
 piant absq dubio pactum ē vsura
 rīū. qz pro mutuo accipiunt offici
 ptatē. Unde i hoc dñs eis occa
 sionem peccandi. Et ipsi etiam ten
 entur resignare offō taliter acqui

fito. Si tamen offiij gratis dederit
 tis. et postmodū mutū receperit
 ab eis qd de offō recipere possent h
 absq omni peccato posset fieri.
A. Idem i sum. eo. ii. q. 41. B.
Clarū psona ecclesiastice debeāt
 persolvere exactiones vñ tallias. **R.**
 Nullo mō. nec licet laicis exigere
 ab eis et rōne possessionum suar.
 domoz. aut pdiorū. ex de imu. cc.
 qz nonnulli. l. 6. **A.** nisi predia fuiss
 sent per prius predictis exactionib⁹
 subiecta. tunc enim transeunt cum
 onere suo. vt. s. emunitas ecclesie
 §. 9. Sed posito q quis verus do
 minus est. et q nihil penitus percipit
 qd vix credibile ē. qn ad minus a
 subditis recipiat iusticias et sequā
 tur eū in exercitu in bello iusto. Si
 tñ ita verū sit q nihil percipit cre
 do saluo meliori iudicio dic Ray.
 q debent aliquid inter se statuere
 q detur sibi in signum subiectōis.
 ne alias intuliter videatur eē penes
 eum dñum rei sine ar. optimū ad
 hoc. 18. q. 2. eleutherius. et. i. q. 3. si
 gs obiecerit. Si aut dñbitur qd
 aut quantū illud debeat esse credo
 q debent obseruare quod in vici
 nis villis vel castris vel pñcijs
 obseruatur ita tñ q illa villa nō gra
 uetur. Vel si diuerse sint consuetu
 dines ea que minus soluit eligantur
 ex de consue. cum olim in fi. ex de
 censu. ex parte in fi. et c. sup. eo. Et
 hoc totum itelligo nisi ipse vel ali
 quis de antecessoribus suis vendi
 derit vel donauerit eis illud quod
 in subiectionis signum consuevit
 percipere tunc enī non potest ali
 quid petere. **Con. Al. et hostien.**
 Et addit Hostien. q hec vera sūt.
 nisi contra domnū prescripserit

libertate. vt in sum. eo. ii. q. 37. B.
Ad materia iallarū pōt cōpetere
supra pedagium.

Emperantia

Adde supra sobrietas. et ei
supra ebrietas.

Testamentū j.

cōter. Quis pōt facere testa
mentū. R. scdm Host. Quilibet pōt
facere qui nō prohibetur. Prohi
betur at p̄rio filiisfamilias. nisi d
peculio castrensi vel quasi. c. de
sepul. l. 3. li. 6. Nec pōt relinquere
aliquid pro anima sua sine patris
assensu. S. bene pōt eligere sepul
turā si supra p̄brietate sit. vt hēt s
sepultura. 2. §. 3. A. Hoc etiam ha
betur in dicto. c. licet. B. Item p
betur impubes. Item seruus. Itē
furiosus non habens lucidum in
ternallū. Itē p̄dignus cui est admi
nistratio bonorū interdicia. Item
mutus qui nihil loquit. Surdus
q̄ oīo nihil audit. vt in Insti. gbus
nō ē p̄mis. fa. testa. per totum. A.
Et ibi patet q̄ testamentū non vna
tur si interdicitur administratōis
bonorū vel supradicte i. firmitates
post eius consecutionē aduenerint
et q̄ si surdi et muti fuerint litera
ti possunt testari. vt ibidem in. §. se
pe. B. Lecus at pōt cum solēni
tate que habet. L. qui po. fa. testa.
l. hac p̄sultissima. A. Et ibi requi
rant qui habent sup hoc p̄sulare.
B. Item et illi qui p̄p̄iis renun
ciauerūt et nihil habent. vt ingressi
monasteria in Auten. de mona. §.
illud. L. de sacrosanc. eccle. Autē.
ingressi. 19. q. 3. quia ingredientibus.
Sed si quis filios habēs mo

nastrū ingrediatur nullo condi
to testamento p̄mittit ei diuidere
cū filiis. et inter eos participe. vt i
Auten. de san. epi. §. si qua mulier
19. q. 3. si qua mulier. A. Ibi dicit
q̄ si habens liberos ingrediatur
religionē anteq̄ de rebus suis inter
eos disponat liceat ei postea inter
eos diuidere legitima nulla dimi
nuta. et qd̄ eis non dederit mona
sterio cōpetet. Sed si omne substā
tiā inter filios diuidere voluerit. p̄
pria sua p̄sona filiis cōnumerata
vnaz sibi partem oibus modis re
tineat que debeat iuri monasterij
cōpetere. Si vō i monasterio mo
riat anteq̄ inter filios legitimos
diuidat legitimā partē sibi p̄cipi
ant. Reliqua vō substātie p̄s mōa
sterio cōpetat. B. Pōt et facere
testamentū quicūqz an. p̄fessionē cū
ad seculū reuerti possit. c. d̄ regu.
statuiz. A. Idē in sum. li. 2. ti. 5. q.
101. fm hosti. B. An autē cle
ricus possit facere testamentū. hēs
s. clericus. 4. §. 2. Berenite q̄qz si
non renūciauerit p̄p̄iis. nec se ali
cui ecclesie tradiderūt vitā mutan
do testari possunt. al non. 19. q. 3.
§. contra paulus. A. Idē in sum.
eo. ti. q. 102. fm hosti. B. Itē testa
menta publicorū et usurariorū sunt
irrita ipso iure. c. de versuris. §. q̄.
li. 6. A. vbi patet q̄ hoc est verum
nisi prius fecerint cautionem seu
satisfactionem scdm formam ibi
traditam. B.

Utrum religiosus in ep̄m p̄mo
ius possit testm̄ facere. R. scdm
Tho. fa. fe. q. 185. Nullo mō pōt.
qz sola disp̄satio rerū ecclesiastica
rū ei cōmittit. q̄ morte fuit ex qua
testm̄ incipit valere. Si n̄ ex con

cessionem pape testamentum faciat. non intelligitur de proprio testamentum facere. sed applica auctoritate intelligitur ampliata potestas sue dispensationis. ut possit valere post mortem.

A. Idem in su. eo. ii. q. 103. **B.**

2 **Q**uid si quis aliquem testari prohibuerit. **R.** Ab eius erit hereditate repellendus. ut. *L. si quis alii. testari. prohib. l. 2.*

3 **Q**uot testes oportet quod sint in testamentum. **R.** Regulariter secundum leges septem testes requiruntur. in *Iusti. eo. s. si. 7. L. eo. l. hac consultissima*. Hoc in fallit. quia quicquid valet sine testibus. ut si miles in bello scribat et moriatur. *L. de mili. testa. l. milites. A.* Ibi patet quod hoc locum habet in testamentum perfectum tempore quod in militia moritur vulneratus. siue scripserit in clypeo. siue in terra. siue ubicumque. **B.** Quicquid sufficit unus ut si fiat coram imperatore. *L. eo. l. omnium. A.* Et ibi patet quod iste testis est ipse imperator cum fuerit supplicatus per instituendo heredem aliquam certam personam. **B.** Quicquid duo. ut iter filios. *L. eo. l. hac consultissima. s. ex imperfecto. Vel si in territorio. A. i. non in militia. ipe quo moritur. B. testes milites. ff. de mili. testa. l. lucius*. Similiter est in his que sunt ad pias causas. et eo. cum esses. 7. c. relatum. Quicquid tres vel quattuor ut ex speciali privilegio. *L. eo. l. si non speciali. 7. l. si unus. A.* Et his legibus patet quod istud privilegium non magis artatur ad hunc numerum trium vel quattuor quam ad alium. **B.** Quicquid quicquid vide licet in testamento rustici. *L. eo. l. si. A.* Ibi patet quod hoc obinet quod testis sit in loco ubi septem testes haberi non possunt. **B.** Quicquid et octo requiruntur

ut quod testator vult testari in scriptis et nescit litteras. ut in dicta. l. hac consultissima. Advertendum quod predicta solennitas testium abrogata videtur per ius canonicum ac etiam divinum quod duo vel tres fidedigni testes sufficienter videntur in *Jo. hosti. 7. glo. Ray. vi in su. eo. ii. q. 104. Et de hanc dictum est supra ecclesia. i. s. in additione. B.*

4 **Q**uid si testator non vult quod testes sciant tenorem testamenti sui. **R.** Potest facere testem quod dicit in scriptis. i. quod ipse per testem describat. et scribi faciat. et postea chartam clausam reponeat testibus dicens. Hoc est testis meum. rogo quod sigillens et subscribens vos. *L. eo. l. hac consultissima. S.* tamen per hunc modum facere testem non est iustum. quia multas observantias requirit que frequenter cum non serventur oportet quod non valeat testamentum. melius est quod fiat sine scriptis. s. quod scribit per notarium tantum. **B.**

5 **Q**uibus rebis debeat fieri testis. **R.** Non refert si dicat. Petri heredes instituo vel voluntatem meam eius dispositioni committo. quia non videtur decedere intestatus. et eo. cum ibi. Nec curandum est de rebis testatoris. dummodo sint talia per que de voluntate constet. *L. eo. l. si. A.* Idem in su. eo. ii. q. 106. *fm hosti. qui etiam dicit quod ob hanc causam error nominis non nocet. ut ibi. B.*

6 **U**trum in fo testamento oporteat fieri mentionem de partibus. ut non. *is. dis. qui. A. in glo. B.* Dicendum quod non oportet nisi in duobus casibus. Unus si factum sit testamentum iter liberos. *L. eo. l. hac consultissima. s. ex imperfecto. 7. Autem. ibi posita. h. in*

ter liberos. Alius si testor: ipse legē
sibi imposuit. puta si in pōri testō
dixit. si fecero aliud testm non va
leat. vel nō valeat nisi dixerō pat
noster et c. tūc. n. faciendo secūdiū
oportet qd faciat mētiōē d pōri.
vi. ff. de le. 3. l. sigs in pri. A. Idēz
in sū. eo. ti. q. 108. B. Qd sigs ve
lit cassare testm primū et nō facere
secūdiū. nō pōt nisi iā post cōditū
primū sit lapsū decētiū. et coram
tribus testib⁹ dixerit nolle valere p
mū. A. Idē etiam si hoc dixerit i
ter acta. vi in l. que sequitur. B.
L. eo. l. sancimus. A. De hac solē
nitare dicendū sicut dicū est. s. in
§. Quot testes. B

Qualiter confirmet testm. B.
Per mortē testatoris. vi habetur
Deb. 9. S3 aū mortē quib⁹ muta
ri pōt et si pacto cōtinerit ne mu
tel. L. de pac. l. pactū qd dotali. A
Idem in sum. eo. ti. q. 109. B

Testamentū ij.

quātū ad institutionē heredis
et substitutionē. In testamento te
netur quilibet instituere sibi here
dem aliquē vel aliquod collegiū
et huiusmodi. Sine institutiōe he
redis non esset factū testamentum
vi. L. eo. l. iubemus. §. qd si nō fue
rit. Et si qdē testator habeat descē
dentes vel ascendentes. illos tene
tur heredes instituere saltem i eo
rum legitima. L. de inoffi. testa.
Autem. nouissima. de qua habes
§. legitima. Ibi solum dicitur de
legitima descendentiū. Legitima
vō ascendentiū cū nō sit innouata
videt quarta pars. vi in Insti. de
inoffi. testa. §. si. Nam et ipi pūt age
re cōtra testm filioꝝ. vi patet eo.

ti in pri. et hoc nisi testator aliqd
dictus descendentiū seu ascendē
tib⁹ in testō reliqrit. tūc. n. nō rūpi
tur testm sed supplet qd min⁹ fue
rit legitima. L. de inoffi. testa. l. oī
modo. cū sequētib⁹. et sic nō te
net testator eos precise instituere.
B. Qd si nec descēdētes nec ascē
dētes habeat. tūc. fm leges pōt in
stituere alios quoscūqz. A. Si tū
instituere infames aut turpes per
sonas. tūc. fratres vel sorores pos
sūt rūpe testm. et sibi totā accipe he
reditatē. L. de inoffi. testa. l. ffes. et
in insti. de inoffi. testa. §. soror. B.
Tū vi ait Tho. in quadā qōne de
qlibet. si ppinqui indigerēt illa he
reditate indigentia manifesta. tūc
tenet eis hereditatē dimittere. nisi
essent mali et huiusmōrbonis idi
gni. Et dico tenetur ex debito ho
noris parēntalis. qz cū pcpit ho
norare patrē et matrē. pcpit etiaz
honorare parēntelā in his q ad pa
rēntelā pntent. Si at non indige
rēt manifeste. pōt libere i alios re
sūdere dicēte saluatore. Da paupi
bus et seqre me. A. Idē i sū. li. 2.
ti. §. q. 98. vbi et addit. Sec⁹ m ē in
quibusdā terris de iure p̄suetudi
nali. In quibusdā ei terris testator
pōt ex iure patrie cuiusqz vult rē
suā dare vel vēdere. Alicubi suc
cedit vn⁹. s. p̄mogenitus. Alicubi
vltimogenitus. Alicubi oēs p di
uisionē. Igit si p̄suetudo que iuri
equiualeat dat alicui licētiā liberā
aut alteri conferēdi vel totam vel
partē hereditatē. nō p̄iudicat ali
cui faciēdo qd pōt de iure. Nō tū
p̄suetudines irroabiles et circa h
reprobant. Vñ Immo. 4. scribens
ad quosdā ep̄os theutonice repro

bat consuetudines vel statuta sup
hoc q null^o possit i vltima voluta
te legare eccl^{ie}z vel alijs p^{ri}s loci
aut quibuscūqz p^{ri}sonis plusqz qn
qz solidos vsualis mōte. ⁊ p^{ri}cipit
huiusmōi statuta denūciari pen^{it}
non tenere. **B**

i **C**ūquid testator pōt substituere
aliū heredē q debeat succedere
prio heredi. **R.** Si testator habeat
filios impuberes pōt eis substi
tuere quoscūqz veli. qui succedēt
eis si nō venerint ad pubertatē. vt
L. de impu. ⁊ alijs substi. l. si testa
mento. **A.** Et ibi patz q taliter sub
stitutus d^{icitur} direct^{us} heres. ⁊ sic totā
capit hereditatem sine aliq dimit
tutione. **B.** Si vō venerit ad pu
bertatē. pōt eis substituere si mori
antur sine liberis. **A.** Idem etiam
si moriant cū liberis. **L.** de impu.
⁊ alijs substi. l. heres. l. l. sc. Dē
tū salua ēē eius legitima. vt sequit^{ur}
B. Et intelligitur substitutio sdu
cia legitima filioz ⁊ deducta q^{ui}ra
totius que dicitur irebellianica q^{ui}
deducet quilibet institut^{us} heres cui
alius substituitur. **A.** s. vulgariter
⁊ post pubertatem institui. vel ēē
cum accipit hereditates per fidei
commissum ab instituto herede.
qui a testatore grauatis est here
ditatem alteri restituere. vt in. c.
Raynuius. de quo. j. **B.** vt extra
de testa. Raynuius. Et de hac ma
teria ista sufficiant. ⁊ que deā sūt
supra hereditas.

Testamentū. iij^o

q^{ui}n ad executionē. Virum
testator possit heredibus suis p te
stamentū penā iponere si nō parue
rit volūtatū sue. **R.** Sic. vt i Insti.

de le. §. pene. dūm qd testator p^{ri}
pi non sit turpe vel inhonestū. ff.
de con. insti. quidā. **A.** Et idē habe
tur in dicto. §. pene. ad fi. **B**

C Per quē cogēt heres testm sū
volūtatē defuncti adimplere. **R.**
Heredes infra annū cogēdi sūt p
epm adimplere. ⁊ si neglexerint tūc
ipsemet ep^{iscop}s exequat. ex co. nos q
dem. ⁊. c. si h^{er}des. **A.** vbi dicitur
Si heredes iussa testatoris nō ad
impleuerint ab ep^{iscop}o loci illius ois
res que eis relicta est canonice in
terdicat cū fructib^{us} ⁊ ceteris. emol
umentis. vt vora defuncti impleat^{ur}
Et determino sūm ⁊ q ep^{iscop}s per se
exequat. hēf i dicto. c. nos ⁊ incipit
iste annus a tempore amonitōnis
fni hosti. ⁊ in sum. li. 2. ti. 5. q. cxi.
B. Nec obstat si forte testator in
terdixerit ne ep^{iscop}s se intromitteret
ex co. iua. **A.** Idē in dicta. q. cxi.
scdm hosti. ⁊ eo. ii. q. 97. f. 3 Ray.
⁊ glo. **B**

Cū defūct^{us} sentiat detrimen
tum. qz tardant elemosyne quas
legauit. **R.** fmi Tho. i q^{ui}libz. Dicē
dū q quātū ad meritū elemosyne
nullū detrimētū patitur ex p^{re}di
cta tarditate. maxime si quātū in
ipso fuit cām adhibuit ⁊ huiusmo
di elemosyne cito darent. qz meri
tū principaliter ex volūtatē ⁊ inie
tione dependet. S3 quātū ad effe
ctū elemosyne patit^{ur} detrimētū. nō
qdē vt. p huiusmo di tarditate pu
niat. s3 qz remediū ei nō adhibet^{ur}
dū suffragia differūt q^{ui} pluri
mū inuarcit^{ur}. **A.** Idem in sū. eo.
ti. q. 113. **B.** Similr nō patit^{ur} detri
mētū si differatur restitutio quaz
ipse mādauit fieri. ⁊ licet tarde ⁊ i
morte. tamē fecit qd potuit. **A.** L. 3

hoc cāu nō grauet quo ad dānato
nē. puto in q̄ facia restitutōe ciu?
apena absoluat. sicut in cronicis
minoz legi. d̄ quodā q̄ ipedieba
tur ab igressu padisi quousq̄ facia
sūt restō ad quā tenebat. **B.**

3 **C**ū executor debeat retinere dare
distributōes elynaz ad h̄ q̄ res d̄
functi melius vendātur. rñ. scdm̄
Tho. in quolibet. Dicēdū q̄ i mo
ra modici ipis nō v̄ esse magnus
piculū. Unde si executor p̄ modicū
ip̄us elemosynas dare differat
v̄ rebus defuncti melius venditis
ampliores elynas dare possit lau
dabiliter hoc facit. Si vero eōrio
p̄ multū ip̄us differat elemosynas
distribuere v̄ in modico amplio
res elemosynas faciat. non v̄ esse
sine culpa. q̄ forte defunctus inte
rim a purgatorio liberat. in q̄ dūz
ip̄e esset remediū suffragioz maxi
me ei necessariū fuerit. Hoc aut̄ re
lingitur prudens executoris exami
ni. v̄. s. p̄sideratis dilātōe ip̄us. r̄
p̄ditiōe p̄sone que citius vel tar
dius liberanda ē. r̄ etiā quātitate
augmētī elemosynaz. faciat qd̄ vi
derit expedire defuncto. **A.** Idēz
in sum. eo. ii. q. 113. **B.** De legatis
alia quedam hēs. s. legare.

4 **Q**uid si de pluribus executori
bus testamenti vnus moriat vel ē i
remotis vel n̄ vult exequi. rñ. Alii
pōt executionē implere. nisi testator
aliud expresserit extra co. religio
sus li. 6. Alius religiosus possit eē
executor testamenti. habes. s. reli
gio prio. s. pe. **A.** Predicis adde
qd̄ d̄r in insti. de acti. s. Item mix
ta videlicet q̄ qui relicta eccl̄is v̄
alijs venerabilibus locis dare di
stulerit vsq̄ dum in iudicio vocet

ip̄m relictum dare p̄pellitur r̄ ali
ud tantūdem p̄ pena. **B.**

Estis. j. Quis pos
sit esse te
stis siue q̄ p̄ditiōes requi
rant in teste. rñ. Principaliter qui
dem requiruntur q̄ in his versibus
contineantur. Conditiō. sexus. etas.
discretio. fama. Et fortuna. fides i
testibus ista requiritur. **A.** Hoc fuit
dictū Goff. q̄ ē dicit q̄ regularit̄
oēs pōt esse testes q̄ nō phibentur.
v̄ in sum. li. i. n. s. q. 177. **B.** primo
ergo regit̄ p̄ditiō. s. v̄t non sit ser
uus q̄ seruus nō recipit ad testio
niū. **L. eo. l. qm̄ liberi.** Mā seruus
sepe metu dñantis testimoniū sup
primit veritatis. c̄ de ver. sig. for.
s. testes. 4. q. 3. s. item in criali. 3. q.
s. accusatores. Fallit in hoc cū de
facto serui querit. non in p̄ dñō v̄
p̄ dñm. v̄ in. s. item in criali. v̄. itez
serui. **A.** v̄t si p̄ seruū aliqd̄ dicatur
depositiū vel p̄modatum fm̄ gloz
Ibiq̄ ē addū. Et sic viles p̄sone
recipiuntur vbi de facto eaz agitur
Et idē v̄ in. l. seruos. **L. eo.** Itē
r̄ si deficiunt alie p̄batōes admi
ttuntur et seruus s̄ cum tormentis s̄
Goff. v̄ in. d. q. 177. **B.** s̄o requirit
ur sexus. q̄ scia non admittit ad
testimoniū in cā criminali. 33. q. 5.
mulierē. nisi cū de crimine civilit̄
agitur. tunc enī admittitur et cōtra
clericos. iet̄ eo. qm̄. r̄. c. tam l̄tis. **A.**
Item admittit mulier in cā cri
minali cū agitur p̄ inquisitionem.
v̄t nōt gl. in. d. c. qm̄. **B.** In civili
bus aut̄ admittitur. 15. q. 3. s. ex eo.
Non admittit et in testamentis. v̄t
in insti. de testa. s. testes. **A.** Idēz
qd̄ hic nōt in dicta. q. 177. **B.** Et
nō. q̄ mulieres cā ferendi testimo

nunt non debent inuile ad iudici
 uni trahi. sed cum necessarii fue-
 rit testimonium eaz iudex in expen-
 sis pducendis mittat tabellionem.
 aut aliaz psona idonea. vel si hoc
 iure phibente in casu no possit p-
 sona ipe vadat vel si non deceat
 ire alium mittat. Hoc explicite hf
 ex de iudi. mulieres. li. 6. 3. requi-
 ritur etas. Ma i civilibus n admit-
 titur minor. 14. annis. 4. q. 3. c. i.
 In crialibus ho non minor. 20. vt
 ibidem df. 5. in criali. 6. item in te-
 stimoniu. 4. requirit discretio. qz
 non recipit ad testimoiu furiosus
 siue mentecaptus. A. nisi ipe luci-
 di internalli. vt in. 5. nec furiosus.
 de quo. 5. B. sicut nec adindican-
 dum. 3. q. 7. 5. tria. qz non e copos
 sue mentis. ff. qui testa. fa. poss. l. q
 testis. 5. nec furiosus. 5. requirit sa-
 ma. Nam ifames a testimonio re-
 pelluntur. ex de testi. cogen. pteca.
 Nec prodest pnia. qz lz alias p pe-
 nitentia saluare possumus. ifamiam
 tn n possumus abolere. 2. q. 3. hic
 colligit. Ma 7 actus legitimi sunt
 ifamibus iterdicti. ex eo. lz ex qua
 dam. 7 i glo. ibide. Et h itellige ni
 si prius fuerint in integz restituti.
 4. q. 3. 5. ite in criali. 6. ite. l. iul. 2. q.
 3. puaricatore. i fi. It adeo dz esse
 testis sine omni infamia q si gra-
 uata fuerit eius opinio ad testimo-
 nium admitti non dz. extra de ex-
 cep. de iq. 2. q. 7. testes. 7 precipue
 in criali ca. ex eo. testimoniu. Itz
 dz esse sine crie. Nam criminofus
 repellitur ab omni testimonio q
 diu in crimine perseuerat. Si ve-
 ro sit emendatus no repellit i ca ci-
 uili. A. nisi eum fuerit comitata in-
 famia. vel fuerit periurus. vt in. d.

c. testimonium. B. Sed in criali
 talis repellitur si de crie fuerat pri-
 us pincus vel pessus vel nunc p
 exceptioem pincat vel grauata e
 eius opinio. p eo q aliqui sic sunt
 repulsi. Alii vero qui emenda-
 tus e recipit et in criali. A. s. cum
 de crimie agitur ciuili. vt dicto. c.
 testimoniu. Alii in criali et post
 pnam repelluntur si pincat. vt dic-
 tum e in dicto. c. testimoniu. B.
 Nec oia. in pdicto. c. testimoniu
 cu his que ibi notantur. 6. requirit
 fortuna. s. an sit locuplex vel ege-
 nus. vel lucri ca quid faciat. Hoc
 iudici cosiderandū e. 4. q. 3. testes
 6. item testiu. 7. requirit fides qz infi-
 delis ptra fidelē non admittit. 2. q.
 7. si hereticus. 23. q. 4. ipa pietas.
 A. Pro fidei aut bene admittitur
 testimoniu infidelis 5 fidelē. Et si li-
 p infidelē 5 infidelez dicto. c. si he-
 reticus. B. Nec ergo sunt princi-
 palia i testibus psideranda. Sunt
 7 alia quedam psideranda que h
 statim sequuntur. pno videlicet vtz
 sit inimicus eius 5 que dat testio-
 niu. vel amic⁹ ei⁹ p q testificat. 4. q.
 3. testes. 6. itoqz i psona. Itz obscu-
 ri 7 ignoti non admittuntur vl solū
 admittit cu tormētis aut vberib⁹
 vt in aug. eo. 5. sancimus. A. Et ibi
 pz q hec obtinet qn ex aliqua co-
 iectura dubitatur de corruptione.
 B. Item nec executores negocio-
 rum aut procuratores qui in ipa
 causa fuerunt actores vel respo-
 les. extra eo. insup. Immo etiaz q
 fuit pcurator vel aduocatus i po-
 ri iudicio non recipitur in testem
 in ca appellationis. extra eo. Ro-
 mana li. 6.
 Et qz possit admitti ad testio

nium in sua causa. rñ. Nō neq; pñ
cipaliter neq; secundo. L. eo. l.
oibus. Ande venditor in cā rei vē
dite non admittitur p emptore. qz
cā ppria venditoris esse vñ. neq;
venditor in cā pignoris p credito
re. ff. d. appe. l. ab exco. s. alio
pdenato. Fallit hoc in legatarijs
et fideicommissarijs q ferūt testimo
niū in cā testamenti cum agitur d
hereditate. non de legatis et fidei
commissis suis. bñ tñ pñ scribi et eē
testes in eo testō i q aliqd eis lega
tum ē. L. de testa. l. dicianibus. It
fallit i collegijs et corporibus in q
bus singulares eoz psone p cau
sa vniuersitatis ferre pñ testimoniū
l. 4. q. 2. si p prudentia. extra eo. isu
per. et c. cñ nūcius. Et h iō qz cāe
vniuersitatis nō sunt singulor et si
pmodū ptingat singulos. vt. l. q.
2. qui manumittitur. Et intellige nī
si fuerint actores vel respōsales in
ipā cā. vt in pcedenti. s. dicitur est.
Al. et pbat in. d. c. insup. Et idē qd
in h. s. notat in. d. q. 177. B.

2 **¶** Atq; in cā cōi duoz alter admittitur debeat ad testimoniū. R. Nō qz cā cōis duoz vtriusq; ē ar. ff. de ritu nup. l. illud. Et idem in socio criminis et pncipe. 4. q. 3. item in criminali. vñ. item liberi. et eo. c. veniens. Nec ob. et eo. qñ. Nā illud ē spāle in cā denūciatōis. vel ibi admittuntur socij cris ad psumptōes. et de adul. significasti. Credit et socijs criminis i exēp. vt i etie lese maiestatis. et huiusmōi. 79. dñ. si quis papa viuēte. 6. q. 1. si qz cñ militib; 25. q. 3. nemini. extra d. pñ. c. i. Id in dicta. q. 177. B.

3 **¶** Atq; parētes vñ liberi possunt p

vel ptra se testimoniū ferre. R. Gene
raliter p rectā lineā ascendentes et
descendentes p vel ptra se idonei
testes nō sñ. 4. q. 3. s. iñ i criali. ver.
iñ testis. et vñ parētes. ff. c. l. test
Idē ē dñe. s. iñ ambo parētes
i cāu admittit p filio. s. cñz qñt d
etate del natiuitate. et q si sint leg.
trāsmissi. et c. p tuas. Al. Et in his
c. p q h ē vñ nisi certis indicijs et
testib; pñariū appeat. B. Itē vñ
agit d ipeditio mñimonij rōe cō
sanguinitatis vel affinitatis. extra
eo. quorēs. Ceter p si agit an matri
moniū sit ptractū vel nō. tē mñ su
specta ē si vir sit supior et eo. sup
eo. Quē cāuz bēs. s. mñimonij. 7.
s. si. Sūt at qdā psone q aduersus
pñictos suos testimoniū dicere non
coguntur. vt aduersus socer. gene
pitricā pñignū. sobrinū. sobrinaz
sobrine natū. eosq; q i pñori gra
du sunt. Idē aduersus patronū et
patronā. et liberos eius. vt. 4. q. 3.
s. iñ i criali. vñ. item. l. iñ. Et alie
et psone q ibidē pputantur que ge
nerali a ferēdo testimo sunt exē
pte. Al. Et ibi pñt videre qui hñt h
agitare. Et idē qd in hoc. s. nota
tur in dicta. q. 177. B.

4 **¶** Atq; testes pducī possunt de do
mo actōis. rñ. Nec de domo acto
ris nec accusatoris nec in cā civili
nec in criminali testes pducī debēt
qz eoz testimoniū suspectum ē. 3. q.
5. per totum. 4. q. 3. s. item in crimi
nali versu. item etiam iñre civili.
Omnes autē pñicti q repellēdi sñ
deben admitti si is contra quē p
ducit eoz testimonio i alio iudicio
sit vsus. nisi inimicitias postmodū
exortas docuerit vel aliquod ali

ud legitimū post emergēs seu cor-
ruptionem vt in p̄dicto. s. item in
criali. s. item sigs testibus. 7. L. e.
l. sigs testibus. A. Idem in dicta
q. 177. B. Mo. q. sacerdos nō d̄z
esse testis i instrumentis p̄fectis to-
taliter inter seculares. i. q. 1. q̄. 3.
Hoc intellige de honestate 7 nō
de necessitate. A. Ibi d̄r. Quāq̄
sacerdotū testimoniu credibile hēat
tū in ip̄is seculi negocijs pro cōfi-
ciendis instrumentis ad testimonium
non rogent. qz eos talibus rebus
interesse nō puenit. Si aut̄ euentu
aliquo cause interfuerint. 7 aliqd
viderint vel audierint vbi nulle
idonee seculariū inueniant p̄sone
ne veritas occultetur 7 malus vt
bonus estimet. in puidenna ppri
sū c̄pi. vt aut coram se 7 p̄petēb̄
iudicibus aut aliter veritatē hono-
rifice testificetur. B.

Testis ij. s. nūme-

Et quidē duo testes regu-
lariter sunt necessarij. 7 sufficiunt.
ff. e. l. vbi numer. 4. q. 3. s. item in
criali. s. item vbi. A. Idem i sum.
li. 2. n. s. q. 178. f. 3. host. 7 Bos. B.
Cūq̄ i aliquibus cāis sufficiat vn⁹
testis. rñ. licet cōter non sufficiat.
vt nunc dictum ē. statur tñ testimo-
nio vnus i his i q̄bus alteri p̄iudi-
cium nō infert. puta si dubitatur d̄
aliquo an fuerit baptizatus v̄l an
eccl̄a p̄secrata. de p̄se. di. 4. parun-
los. 7. c. cum itaqz. Itēz stat testi-
monio vnus vbi de p̄sensu prius
ita puenit. cū 7 testimonio aduersa-
rii dari possit. L. de fideicom. l. si.
Itē qñ q̄rit vtz aliq̄s su emēdat⁹
de crie statur testimonio sacerdotis

extra eo. testimonium. A. Ibi nō
bene h̄ p̄bat. s. ex eo. qz cñz in se-
creto p̄sueat aliter p̄bari non pōt
fm̄ Host. 7 in dicta. q. 178. vbi ē
p̄z fm̄ eundē q̄ idē ē de eo quod
sequitur. B. Item in correctione
fraterna sup̄ prima correctione ca-
ritatiua p̄ vnum solū p̄bat qz nec
aliter pōt. extra eo. in oi. A. Idēz
qd. s. notat i. d. q. 178. fm̄ Host.
Ray. 7 Host. B. Idē ē qñ testm̄
valet vnus testimonio. qñqz nulli⁹.
qñqz req̄runt plures. ut. s. testame-
tum. i. s. 4. Item l̄ vnus testis nō
faciat p̄batōez. facit tñ p̄sumptōez
extra de suc. ab inter. c. si.

Cūq̄ i aliquibus regant. plures
testes q̄ duo. rñ. In multis p̄les
requiruntur. Nam in testamentis
plures regunt. ut. s. testm̄. i. s. 4.
Item in donationibus cā moris
requiruntur quinqz testes. L. d̄ do-
na. cā mor. l. si. 7 in codicillis. L.
de codicillis. l. si. i. si. Simuliter re-
quiruntur quinqz testes. A. roga-
ti. vt in dicta. q. 178. B. qñ debitor
vult probare solum debitu qd̄
in scriptis fuit factum. L. eo. l. testi-
um. A. 7 ibi p̄z q̄ fili pōt h̄ p̄bari
p̄ aliā scripturā. 7 si illa scriptura
amissa fuerit. pōt 7 amissio 7 solu-
tio p̄ pauciores testes p̄bari. B.
Itē requiruntur quattuor testes cū
dantur ad̄reprobādū instrumenta.
ar. extra de si. instru. cum. Iohes.
Item p̄tra quosdā p̄sonas. vt i. s.
se. dicitur. A. Dictum. c. cū Iohes
non videt bene probare h̄ ad qd̄
allegatur. sed in ar. facit dicta. l. te-
stium. B.

Cūq̄ p̄ aliq̄s p̄sonas regat ma-
ior numer⁹ testm̄. rñ. fm̄ Tho. fa-
secūde. q. 10. Sic. 2. q. 4. Presul

A. i. epi cardinalis fm glo. i. c. p. re
sul. 2. q. 4. ⁊ Boff. vi i de cā. q. 173.
B. nō dānet nisi. 72. testib⁹. Pres-
byter aut cardinalis nisi. 44. testi-
bus. Diaconus cardinalis vrbis ro-
me. nisi. 28. testibus. Subdiacon⁹.
acoli⁹. exor. cista. lector. hostiari-
us. nisi septem testibus. ⁊ habet
locum specialiter i epis. presbye-
ris. diaconibus ⁊ clericis ecclesie ro-
mane propter eius dignitatem. ⁊
hoc triplici rōne. primo qdē qz i
ea tales istui debent quoz sancti-
tati plus credat q̄ multis testibus.
2. qz hoies qui habent de alijs iur-
dicare sepe pp multiciaz multos ad-
uersarios habēt. vnde ⁊ nō passim
credēduz ē testib⁹ p̄ra eos. nisi ma-
gna multitudo cōueniat. 3. qz ex
dēnatione alicuius eoz derogare
tur i opinione hominū dignitati ⁊
auctoritate illi⁹ ecclesie. qd ē piculo-
sius q̄ i ea tolerare aliquem pecca-
tozem nisi valde publicum de quo
graue scandalū oriat. **A.** Predcis
adde qd dī. i. l. i. ff. eo. f. q. iudices
sufficientem numerum testiu⁹ mo-
derētur. ⁊ cum solum numeruz te-
stium quem necessarium esse puta-
uerint euocari possunt. ne effrena-
ta ptate ad verandos homines su-
pflua multitudo testiū p̄rahāt. Et
regulariter effrenata multitudo vñ
si excedit numerū. 40. ex eo. cum
cām. Quod tñ videtur relinq arbit-
rio iudicis fm exigentiā causa-
rum cū sit indeterminatum. ex d. of.
dele. de cāis. Et sentu glo. i de cō. c.
cum cām. **B.**

Estis iij. q̄tum
testificādi. Utz testis q se sibi
scribit alicui negotio p̄iudicet si

bi. **B.** Si sciēter h facit p̄iudicat
sibi. ita q p̄ra illud nō pōt postea
reclamare. qz approbasse p̄sumit.
Sec⁹ si subscribit noie alieno. qz p
hoc nō itelligit p̄sentire vñ nōt. ex
de his q̄ sunt a pla. sine cōsen. ca.
q̄to. **A.** Clari⁹ notat glo. i. c. sigs
p̄sbyteroz. ex de re. ec. nō alie. Et
am notatur i sū. li. 2. ti. 5. q. 177. vbi
⁊ additur. Et ex hoc collige q nō
sit p̄iudiciuz alicui si aliquid sit eo
p̄nt ⁊ non contradicēte. nisi aliqd
signum debeat p̄sensu assumi. **B.**
Quotiens p̄nt testes produci.
B. Tres tñ produciōes fieri p̄nt i
cāis ecclesiasticis vel ciuilibus sed si
quarta. nisi iuret q nō didicerit te-
stificata. **A.** Nec per se nec p alium.
⁊ q nō p dolum vel p arie quartā
p̄ductionē petat. sed qz quos vult
de nouo p̄ducere p̄us hie nō po-
tuit. ex eo. vltra tertiā. **B.** Quinta
nullo mō cōceditur. ex eo. i. causis.
Et hoc itelligas nisi aliqs testium
i primis p̄duciōib⁹ ipedit⁹ fuisset
nam probato ipedimento sine ali-
quo sacro dabitur alia dilatio. etiā
centesima a fm Inno. Et sic intelli-
ge ex eo. vltra tertiā. **A.** Idem i sū.
eo. ti. q. 179. fm Boff. q clarius sic
logitur. Et hoc itelligas si i prima
productione secunda ⁊ tertia pro-
duxit aliquem testem. **A.** Si ipedi-
tus fuisset i prima secunda ⁊ tertia
probato ipedimēto sine aliquo iu-
ramento dabitur scda dilatio. sicut
⁊ centesima ⁊ millesima scdm dñz
meum Inno. quartum. Et sic itelli-
ge. ex eo. vltra. **B.**

Quot sūt q tollūt copā p̄badi
per testes. **B.** fm Boff. Quatuor.
Videlicet publicatio attestatiōis.
extra eo. de testibus. ⁊. c. iurauit.

Item renunctatio siue conclusio
et eo. fraternitatis. Item quarta. pdu-
ctio. ut i precedenti. §. Item numerus te-
stium effrenatus. et eo. significauerunt.
7. c. cum cam. A. Idem i dea. q. i. 79
Et de hoc ultimo deum e ad finem
precedentis. c. in additione. B

3 **Utrum testis teneatur iurare et**
qualiter. R. Nulli testi quatecumque re-
ligionis sit creditur nisi iurauerit.
et eo. nup. Pot in remum iurame-
tum de consensu parium. extra e.
tuis nisi i ca matrimoniali. q. tunc
nec confessioni coniugum stat extra
de eo qui cogno. psan. vxo. sue su-
per eo. Et iurabunt tacis sacrosan-
ctis euangelij. nisi esset eps q iu-
rabit solum. ppositis euangelij.
extra de iura. calu. c. si. A. Idem
i sum. co. ii. q. 131. fm Hosti. q etia
idem dicit de sacerdote. f. q. no ta-
gat sancta euangelia iurando sicut
nec eps. Alij aut ut ibi p3. dicunt h
spale i epo. Veritas e q de ipo nri
loquitur dictum. c. finale. B

4 **Sed quid debet testis iurare.** R.
Debet iurare q dicet totam veri-
tatem quam nouit de illa re. 3. q. 9.
hortamur. 7 q no admisceat falsu
nec aliquid de suo adiciat. 3. q. 9.
pura. Item additur de quorundam
consuetudine q nulli pandet testi-
monium 7 hoc bene. 4. q. 3. §. item
i criminali. 6. item qui falso. extra
eo. fraternitatis. A. Idem i dea. q.
131. fm Hosti. B

5 **Quid iurant testes qn. pceditur**
per inquisitionem. R. Si fiat inquisi-
tio contra personam singularem de
aliquo crimine. iurat testis q sup
illo dicet plenam veritatem. extra
de symo. l3 hely. Si vero fiat iqui-
situs super statu ecclie. iurat dicere

veritatem de omnibus que scit vl
credit in ecclia reformanda. excep-
tis dico occultis extra de accu. oli.
Vel iurat q respondebit veritates
ad interrogata. extra de accu. cu di-
lectus. Et intellige q occultum dici-
tur hic crimen quod non e manife-
stum. vel de quo aliquis n e ifamatus.
Nam si de occultis de qbus no p-
cessit ifamia aliquid dixerint testes
non valebit deum eorum. A. Etia3
si duo vel plures sciuerint crimen
7 iuramento affirmant. ut i. c. qd se-
gitur. B. et de accu. inquisitionis. ut
7 Tho. dicit i se. x. §. q icipit. Utrum
homo. A. Idem i sum. li. 3. n. 31. q.
6. §. forma aut. 7 e. ubi etiam addi-
tur fm Al. Occulta aut hic voca-
mus non solum secreta confessio-
nis sed etiam o e crimine d quo qs n
e ifamatus. Sciendum in q si fiat in-
quisitio sub certis capitulis. tunc i iu-
ramento no apponet h clausula ex-
ceptis occultis. Sed cu ifamia p-
cesserit spalius d hoc crimine de-
terminato fm numeru. dicet testes
qcqd de hoc sciunt vel credunt et
si sit occultu. dumo non sciat solu
p confessionem. Vel si aliquis ifamatus
sit d fornicatione cum hac muliere
7 sup h fiat inquisitio. debet testis di-
cere et secretas circumstantias qs
nouit etiam si iurauit secretum te-
nere. Dixi aut inqt. determinato se-
cundum numeru. q. si solu de spe-
cie criminis e ifamatus tunc no d-
bet testis reuclare occulta. Qn aut
generalis sit inquisitio. tunc si d occul-
tis d qbus no pcessit ifamia aliqd
dixerint testes. non valebit dictus
eoz. nec ille pp hoc erit puniendus
de co. c. inquisitionis. Et e ratio diffe-
rentie. q. cum super certis articu-

lis ingritur vel committitur iquist
no. scitur precessisse ifamia. sed nō
sic i generali iquisitione. **B**

Quā liceat testi aliqd recipere.
R. Pro ferēdo testimonio nihil
debet recipere. i. q. 5. non sane ni
si nisi expēsas ab eo q eum pducit.
4. q. 3. venturis. Et si accepit turpi
ter accepit et restituer ei a quo acce
pit nisi ille dderit ad corrupcēdū
testē. tūc. n. d. 3. dari ei i cuius iuri
am accepit. **A.** vel pauperibus fm
Ray. Hosti. aut dicit q si pecuniā
accepit vt verum testimonium di
ceret. dber hoc pauperibus eroga
re. vt i sum. eo. ii. q. 188. Hoc pōi
telligi qn dans nō redimit vexatō
nem suam. q: non regrebatur a le
ste. Et de hac mā lat^r deū ē. s. re
stitutio. l. 5. i. 3. i additione. **B**

Qualiter testis dponere dbeat.
R. Testis tanq cois psona dber di
cere purā veritatem quā scit super
facto nulla adiecta falsitate. 3. q. 9.
hortamur. 4. q. 4. nullus. 14. q. 5.
non sane. nam et sic iuravit. vi. s. i
6. s. dictum est.

Quid cū testis nō est de facto
cert^r. **R.** fm Th. fa se. q. 70. In te
stimonio ferendo nō debet homo
p certo asserere id de quo cert^r nō
ē. sed dubiuz debet sub dubio pfer
re. et de quo certus ē. p certo asse
rere. Sed qz cōtingit ex labilitate
humane memorie q quis reputat
se qnq certū de eo qd falsū ē ideo
cum aliqs cum debita sollicitudie
cogitans estimet se certum esse de
eo qd falsū ē nō peccat mortaliter
h asserēs. qz non dicit falsū testi
moniu p se ex itentiōe sed p accis
pna id quod iudicat. **A.** Idez i sū.
e. ii. q. 183. **B.** Propter h et huius

modi solēt testes iterrogari vnde
et quō sciāt. et si iterrogati de cā sci
ente non dicant. nō valebit testimo
nium. 4. q. 3. s. ueni sola. et 24. q. 3
si habes. et in Auten. de testibus. s.
4. et 13. dudum.

Quā homo teneat ad testimo
nium ferendū. **R.** fm Tho. vbi s.
Distinguidū ē. qz si testimonium
alicuius subditi regri auctoritate
superioris cum i his que ad iustici
az ptinēt obedire teneat. non ē du
bium qn teneatur testimoniu ferre
i his qbus fm ordinem iuris testi
monium ab eo exigitur. puia i ma
nifestis. et in his i qbus ifamia pre
cessit. Si aut exigit i nō manifestis
et de qbus ifamia non pcessit non
tenetur ad testificandum. **A.** Hoc
verum sup criminibus. Sed super
causis pecuniarijs vñ teneri ē i nō
manifestis. 14. q. 2. q. 3. **B.** Si ve
ro regratur testimoniu nō aucto
ritate superioris cui obedire tene
tur. tūc sigdem reqratur ad libe
randum hominem ab iusta mor
te seu quacūqz pena. vel falsa infā
mia. vl aliquo damno. tenetur hō
ad testificandum. et si eius testimo
niu nō reqrat. tenet facere qd in se
est vt veritatem denunciēt alicui q
ad hoc possit prodesse. Unde i ps.
Eripite pauperē et egenū de māu
pctōis liberate. Et p 24. Erue
eos q ducunt ad mortem. Et Ro.
1. Digni sunt morte nō solum q fa
ciunt. sed etiam qui consentiunt fa
cientibus. Unde dicit glo. Consēti
re ē tacere cū possis arguere eos.
Sup his vō q ptinent ad cōdēna
tionem alicuius nō tenet aliqs fer
re testimoniu. nisi cū a supiore cō
pellit fm ordinē iuris. qz circa h si

9

veritas occultat nulli ex hoc spale
dānū nascit. et si imineat periculū
accusatori non ē curādum. qz ipse
se i hoc periculū iniecit. **A.** Idem
in sum. eo. ii. q. 134. Et p dēis con.
Ray. cuius ēi dēi sunt qd sequitur.
Et ibi p3 qz clarius addit. qz cu3 p
pter defectum pbatōnū qd videt
p3mū rē suā amittere. ēi pūlegia
se psonē vel sacerdoies cogēdi sūt
veritatē dicere. i4. q. 2. q̄q̄. si talis
ē cā i qua liceat eis testimoniū fer
re. Nam nō l3 i cā sanguinis. **Cō.**
Al. Et addit glo. **Ray.** qz i oīōsis
exceptionibus vel criminibus nō
cōsueverunt testes cōpelli passim
l3 qnqz compellantur. vt i iugitio
nibus. **B.** Ad h̄ pcedā pōi face
re. xi. q. 3. q̄q̄. Et in casu pcedō
de damno etiam sacerdotes et alij
clerici et religiosi tenentur. i4. q. 2.
q̄q̄. Sed nō tenent si talis ē cā in
qua non liceat eis ferre testimoniū
vt i causa sanguinis. vt dictum est
supra homicidium. 4. §. primo.

10 **C**ū liceat hōi testimoniū ferre
de his que ei i secreto cōmissa sunt
R. fm **Tho.** fa se. q. 70. De his q̄
cōmissa sūt hōi in secreto p p̄fessio
nem. nullo mō d3 testimoniū ferre
qz huiusmōi nō scit vt hō. l3 tanq̄
minister dei. et mai⁹ ē vinculū facti
q̄libet hōis p̄cepto. Circa s̄o ea q̄
alij hōi sub secreto p̄mittunt. disti
guendum ē. Qnqz eni sunt talia q̄
statim cū ad noticiā hōis venerit
hō ea manifestare tenet. puta si p̄ti
nent ad corruptionē multitudinis
spūalem vel corpalem. vel i graue
dānū alicuius psonē. vel si aliquid
aliud ē huminodi qd qd tenetur
ppalare vel testificando vel denū
ciando. Et s̄ hoc debitum obliga

ri nō pōt per secretū p̄missum. qz
h̄ frāgeret fidē quam alteri debet.
Qnqz s̄o sūt talia que qd pro dēre
nō tenet. vñ pōt obligari ex hoc qz
sibi sub secreto p̄mittunt. et tūc nul
lo mō tenet ea p̄dēre etiā ex p̄cep
to supioris. qz secretū seruare ē de
iure naturali. nihil autē pōt p̄cipi
homini p̄tra id qd de se ē naturale
A. i. qd ē de iure naturali. vt i sū.
eo. ii. q. 135. vbi hec notantur. **B.**
Cū discordia testium ifirmet
testimoniū. **R.** fm **Tho.** vbi. §.
Discordia testium i aliquibus p̄nci
palibus circūstantijs que variant
subam facti. puta i tpe vel loco vel
ipsonis de qbus p̄ncipaliter agit
aufert efficaciam testimoniij. quia si
discordat i talib⁹ vidēt singulares
esse in suis testimonijs et de diner
sis factis loq. puta si vn⁹ dicit h̄ fa
ctum esset tali tpe vel loco. al⁹ alio
tpe vel loco. nō vident de eodē fa
cto loq. Non tñ p̄iudicat testimo
nio si vn⁹ dicat se non recordari. et
al⁹ asserat de minimatum rēpus vel
locū. Et si i talib⁹ oīo nō discorda
uerint testes actoris et rei. si sint eā
les numero et pares dignitate. sta
tur p̄reo. qz iudex facili⁹ d3 esse
ad absoluedum q̄s ad condēnan
dū. nisi forte i cāis fauorabilib⁹ sic
in causa libertatis et h̄. Aut ē etiā
causa matrimonij dotis et testamē
ti. extra de sen. et re iudi. c. si. Si ve
ro testes sint iequales. tūc iudex in
gret veritatē fm p̄ditiones q̄ stanz
subsequitur. Pro quo fac. 4. q. 3.
§. ut i criminali. vñ item testiū. **B.**
Si s̄o testes eiusdē p̄is diffēserit.
d3 iudex ex motu sui animi perci
pere cui p̄i stantandū. vñ ex mero
testiū. vel ex dignitate cor. vel ex

cōditōe negocij et dictorū. Multo
 aut magis unus testimonij repelli
 tur si subijpsi dissideat interrogat⁹
 de visu et scia. nō aut si dissideat in
 interrogatus de opinione et fama. qz
 pōt fm diuersa visa et audita di-
 ssiode motus eē ad rñdendū. Si
 vō sit discordia testimonij in aliq-
 bus circumstantijs nō p̄tinentib⁹ ad
 substantiam facti puta si tempus fuerit
 nebulosū vel serenū. vel si domus
 fuerit picta aut nō vel aliqd h⁹. tal
 discordia non p̄iudicat testimonio
 qz homines non cōsueuerūt circa
 talia multum sollicitati. vñ facile a
 memoria elabūt qnimo aliqua dis-
 cordia i talib⁹ facit testimonij cre-
 dibilius vt dicit Criso⁹ sup 2ª Bar.
 qz si in oib⁹ concordarent et mini-
 mus viderent ex condicio eundem
 sermonē p̄ferre. qd tñ prudentie
 iudicis relinquit discernendū. **A.**
 Predicta ēi latius et diuersis vbis
 notant in sū. eo. ii. q. 186. fm Al. et
 hosti. vbi ēt addit qz testis pōt cor-
 rigere dictū suū incōtinēti. nō autē
 ex interuallo eē de testi. cogen. p̄te-
 rea. Itē qz si ad reprobandū dicta
 priorū testiū inducant secūdi testes
 oz istos secundos plures eē et lon-
 ge melioris fame qz sint p̄mī qz p⁹
 publicationē attestatiōnū magis p̄-
 sumitur de subornatiōe testiū qz an-
 tē de p̄ba. l. 3. §. vlt. Itē qz si nenter
 possidet rē. et vterqz petat eā ab ali-
 quo eēneo et testes iam dicto mō
 sūt pares diuidat res si pōt sicut fu-
 it iudiciū Salomonis inter mere-
 trices. 3. Reg. 3. et eē de p̄sūp. as-
 ferre. Sed si nō pōt diuidi pōt iu-
 dex grauitare et dare cui vult ar.
 eē de paro. c. i. Itē qz si testes con-
 tradicunt instro semp testes p̄cha

lēt instro nisi in his q melius p̄ba-
 tur p instm qz p testes. vt snia lata.
 et arbitriū. et cōmissio facta iudicē
 bus. et nisi in inuentario publice p̄-
 secto qd nō admittunt testes et ni-
 si in instro in quo mulier cōstet se
 recepisse pecuniā pro fideiussione
 L. ad velleya. l. antique. Sed certe
 ista lex nō v̄t probare id ad qd alle-
 gat. Bñ aut v̄t qz quo ad acta iu-
 diciaria ista p̄ualeant testibus cū
 dicta acta de necessitate debeāt in
 scriptis redigi. Vñ soli testes ad eo-
 rū p̄bationē sufficere nō videntur
 eē de p̄ba. qñ. Itē in dicta. q. 186.
 d̄f fm eodē qz oz ad min⁹ qz per
 quatuor testes reprobet instm. qz
 instrumentū obtinet vicē duorum
 testiū. et tabellio equipollet vel est
 maior vno teste. **B.**

12
Quid de teste falso. R. fm Th.
 fa fe. q. 70. Peccat mortaliter i q̄
 iū piurus ē et inquantū facit p̄ iusti-
 ciā de quo ē spāle p̄ceptū in deca-
 logo. Et talis indubitatē tenet ad
 restitutionē omniū que p̄xim⁹ ei⁹
 amiserit per eius testimonij. 14. q.
 5. nō sane. et q. 6. si res aliena. et 2.
 q. i. notum. **A.** Melius facit. ca. si.
 eē de iurciuran. Et predictis con-
 Ray. et 180. vt in sū. c. ii. q. 187. **B.**

Timor virū sit peccatū
 R. fm Tho. fa
 fe. q. 175. Timor petm ē fm qz
 ē inordinatus put. s. fugit qd non
 ē fm rōnem fugiendū. Nec aut ior-
 dinatio timoris quādoqz consistit
 in solo appetitu sensitiuo non sup-
 ueniente consensu rōnalis appeti-
 tus. et sic non pōt esse peccatū mor-
 tale sed solū veniale. Quandoqz
 hec inordinatio timoris pertingit
 vsqz ad appetitum rationalem qui

de voluntas. qñ. s. voluntas refugit
 aliquid ex libero arbitrio non fin
 rōnem. et talis iordunatio timoris
 qñq; ē peccatū mortale quandoq;
 veniale. Si. n. quia propter timo
 rem quo refugit periculū mortis
 vel qdcunq; aliud ipale malū su di
 spolitus ut faciat aliquid prohibi
 tū vel pretermittat aliquid qd ē p
 ceptum i lege diuina. talis timor ē
 peccatū mortale. alioquin veniale
 B. Idē i sū. li. 3. n. 54. q. 26. B.
 Aliū aliq; timor excuset a pctō
 B. fm Tho. vbi. s. Sicut pccatum
 ē timor intanti hz rōnem peccati
 inquantū ē contra ordinē rōnis.
 Ratio aut iudicat quedā mala ma
 gis ē fugienda quā alia. sicut ma
 gis ē fugienda mors corporalis q̄
 amissio rerū. vnde siqs. ppter tō
 rē mortis latronibus aliqd. pmit
 teret aut daret excusaretur a pecca
 to qd icurreret si sine cā legitima
 pternissis oibus bonis peccatori
 bus largiret. Siquis vō incurrat
 mala magis fugienda. vipula mala
 aie. i. pctā fugies mala corporis.
 puta flagella vltimē. aut mala ex
 terior rerū puta dānū pecunie. A.
 ē magis quā dānū corporis quia
 magis sunt timēda nrala aie quā
 corpis et mala corporis pl⁹ q̄ ex
 trīsecarū rerū fm eū Tho. et i sū.
 eo. ti. q. 263. vbi hec notant. B. nō
 excusat totaliter a pctō diminuitur
 tñ pctū. qz minus volūtar iū ē. naz
 ex timore imponit qdā necessi
 tas. vnde phs huiusmodi q̄ sunt
 ex timore dicit esse nō simpliciter
 voluntaria sed mixta ex volūtarīo
 et inuoluntario.

Aliū intimiditas sit pctū. B. f3
 Tho. fa. se. q. 126. Intimiditas pōt

contingere tripliciter. vno mō qu i
 do quis minus timet mouē q̄ de
 beat. vel aliqua mala ipalia. ppter
 h q minus debito amet bona eis
 contraria. sed q̄ nihil eoz timeat
 non pōt ex tali defectu amoris cō
 tingere. A. sed ex causis subsequē
 tibus. ut in iñ. eo. ti. q. 264. vbi hec
 nō. B. sō pōt intimiditas p̄rigere
 eo q̄ quis estimat mala opposita
 bonis que amat sibi supuenire nō
 posse. Ad qñq; contingit ex super
 bia animi de se psumens et alios
 contēntis fm q̄ dī Job. 41. Fac
 tus est ut nullū timeret oē subli me
 vider. 3. contingit ex defectu rōnis
 sicut phs dīc. 3. cibicor q̄ ceter pp
 stulticiā nihil timent. vnde patet q̄
 esse impandū ē viciōsum. siue cau
 setur ex defectu amoris. siue ex cla
 tione animi. siue ex stoliditate que
 tñ stoliditas excusat a peccato si sit
 oio inuincibilis. De materia timo
 ris quere. j. vis. et. s. melius.

De torneamentū

Torneamenta dicūtur in quib
 bus milites ex condicio conueniūt
 solent. et ad ostentationē viriū sua
 rum et audacie temere congregati.
 ex eo. c. i. A. Unde mox homi
 nū et aiarum pericula sepe pueni
 unt ut ibi. Et sic videtur q̄ qualiter
 cunq; fiat talis periculosus cōgres
 sus ad ostentationē viriū voce
 tur a iure torneamentum licet for
 te in diuersis paribus diuersimod
 denuncietur. Nam non est cu
 randum de vocabulis sed de re
 bus et de ratione legis. ut in. ca. in
 telligētia extra de verbo. signifi
 catione. cum etiam in penalibus
 procedatur ad similia vbi est eadē

ratio. vi. §. forulegiū. 2. §. 7. in addi-
tione. B.

¶ **U**trū torneamēta facere sit pec-
cati. R. fm v. v. Tales mortali pec-
cant. qz faciūt cōtra phibitionem
ecclesie ex. eo. c. 1. Si at n̄ essent p-
hibita 7 fierent cā discendi vsū
armoriū ad impugnādū infideles
7 ob defensionē patrie. vel reipu-
blice. nō essent peccata. S3 intelli-
ge fm hosti. qz phibenda sunt qñ
mortes 7 corporis 7 aie imineant in
eis. Nam d3 cogitari hoc evenire
posse. ff. ad. l. 1. acqul. l. qui occidit.
§. in hac. 7. ff. locati. l. siqs domū.
Et ludus noxius in culpa ē. ff. ad
l. acgl. l. nam ludus. 7 si quis eos
ludos appeller ex quibus crimina
oriunt. vt in phemio. ff. circa. si. B.
Propter has cās satis p3 qz hec
de se illicita sunt et si ab ecclesia n̄
phiberent. vt 7 sentit B. o. 7 Bos.
l3 v. v. aliud dixerit vt in sū. li. 2. tit.
2. q. 2. B.

3 ¶ **Q**ue pena pugnantiū in tornea-
mentis. R. fm Ray. Pena ē qz si
aliquis. A. s. qz exerceat tale tornea-
mentū. vt in sū. eo. ii. q. 3. vbi h̄ ha-
bent. Idē v̄ 7 si nōn exerceat sed
auxiliū in illo prester seu eius exer-
citiū in aliquo se inuiscet. vt in. §.
sc. B. ibi aliquē occiderit et casu
rens homicidiū 7 irregularis erit.
qz ludus talis noxius ē 7 illicitus.
7 ideo quicquid ex eo sequit impu-
tandū ē ar. ex de p̄sūp. c. 1. 7 ex de
homicidio. c. si. Itē qui in tornea-
mēto moris non debz in cimiterio
sepeliri. vt. §. sepultura. 4. §. i.

3 ¶ **Q**uid de his qui ad torneamen-
ta accedunt aīo pugnandi n̄ in ipsi
pugnant l3 aliqui ibi occisi fuerint
R. fm Bos. Non oportz tales ad

ordines pmoueri eo qz ad rē con-
denatā 7 phibitā accesserunt. Id
Host. A. Idē in sū. eo. ii. q. 4. Af
m qz cū talibus possit eps dispēsar
vt patet. §. bellū. 2. §. 2. i. additōe. B.

Transactio

ē d re dubia
7 lite incerta necdū finita nō
gratuita pacio. ff. eo. l. 1. A. Idē
in sū. li. 1. ti. 1. q. 1. fm glo. Ray. B.
Litem aut intelligas pntem vel fu-
turā. qz et ante litē pōi fieri transac-
tio. ff. de condi. ind. l. eleganter. §.
si quis potest.

¶ **U**trū transactio sit licita in spiri-
tualibus. R. fm Inno. licita ē dñ-
mō ex vtraqz parte iñ spūale 7 nō
tpale interueniat ex. eo. statuimus
7. c. decetero ex de deci. ex multi-
plici. 7. c. suggestū ex d rerū pmu.
ad qōnes. Idē in beneficijs si petā-
tur iure ptatis puta qz vna ecclesia
petit ab alia pbendā quā dicit ad
suā collationē pertinere. Sed si alē
quis clericus petat sibi bcāficiū nō
ē licita transactio et si viriqz detur
spūale ex. eo. constitutus. Cōposi-
tio at interuenire pōt ex eo. sup eo.
talio. §. qz ille clericus qz ius nō h3
vel n̄ habere credit penitus renun-
ciet iuri suo sine aliqua datione. v̄
et qz ius habens recipiat in cano-
nicū sine datione. A. Hoc ē qz dic-
ta cōpositio sit amicabile 7 gratui-
ta. vt in dcō. c. super eo. Et idē qd
hic nō. in sū. li. 1. ti. 15. q. 44. vbi 7
addit fm Bos. qz si dicta amicabi-
lis cōpositio fiat sine auctoritate iu-
dicis personalis ē. 7 cu3 personis
extinguit. Si at fiat cū iudicis auc-
toritate. realis est nisi p iudicē ali-
dictū sit ex. eo. decetero. Itē qz trā-
sactio aliquando ponitur pro ami-

abili compositione ex eo. ex lris
et c. veniens. Item qd l3 composi-
tio auctoritate superioris facta tenet
at mero iure in restimetur ecclesie si
ex hoc grauitur ledatur. ar. ex d re
si. in inie. c. 1.

Transitus sive trans- latio

Quibus de causis pot clerici
secularis transire de vna ecclesia ad
alia. R. fm Ray. Tribus de causis
prio. scilicet ca necessitatis puta ppe ho-
stis et huius. et in hoc casu et si qd
auctoritate pproa transeat non pu-
nitur cu casu habeat. Et cessante ne-
cessitate debet recuperare ecclesiam
sua. 7. q. 1. pastoralis. 2. ca vtilitatis
f. qd pte magis vultus i alia ecclesia
et tunc pot transire auctoritate supio-
ris. 7. q. 1. mutationes. et tribus. c.
sequenti. Tercio causa humilitatis
sive sanctitatis. puta cu transit ad
religionem. et tunc postq pfectus
est non pot petere primam ecclesiam
aut redire ad seculum. 8. q. 1. b uequa
p. A. Idem in su. li. 3. ii. 28. q. 1. B.
Quid si clericus ca cupiditatis vel
ambitionis tenere transiit de vna ec-
clesia ad aliam. R. Debet carere vtra-
q. s. habita et ambita. Prima qd
superbe ea contempsit. Secunda
qd ea auare concupuit. 7. q. 1. si qd
epus. et s. ambitionis ex de transla.
quanto. Sed in ecclesia pot eu re-
petere. 7. q. 1. no 03. et ca. si qd vo.
A. Idem in dicta. q. 1. B.

Quo qui h3 bnfictu cu cura si re-
cipit simile vacat primu habes. s.
benefictu. 1. s. 4. Quo et teneat cle-
ricus siue prelatus in beneficio re-
sistere h3s. s. residena. s. 1. et s. cle-
ricus. 1. s. si. A. Et adde qd clericus
siue licentia transiens seu in bnfic-

cio non residens prout tenet debet
ipso beneficio priuari si admoni-
tus se non correxerit ex de cle. no
resi. c. relatu. et no. in dicta. q. 1. fm
Hosti. Quod e intelligendu excep-
to casu de quo. s. pprime videlicet
qd transiit et capit aliam ecclesiam ca cupi-
ditatis in quo non videtur neces-
saria admonitio. vt preiacimus.
est. B.

Quo transeundu sit de vna eccle-
sia ad aliam. R. fm Ray. Si e epus
non pot transire sine expressa licen-
tia pape. 7. q. 1. mutationes. siue sit
consecratus siue electus et confir-
matus ex de transla. inter corpora-
lia. Si vero sit inferior et transit ad
aliam ecclesiam eiusdem epatus sic
sufficit tacit consensus epi. ar. 33. q.
5. qui uxorem. Si vero ipse subest
inferiori prelato et transit ad eccle-
siam non subditam illi. tunc consen-
sus expressus requirendus est ar.
58. di. c. 1. et 9. q. 3. conquestus. Cu
autem transit ad ecclesiam alterius
episcopatus necessarius est expres-
sus consensus episcopi. et etiam al-
terius si habet alium supra se pre-
ter episcopum. 71. di. per totum. 85.
di. florentinum. 7. q. 1. episcopus d
loco extra de renuncia. admonet.
A. hoc. c. non videtur ibi haberi.
Et idem quod in hoc. s. notatur. i
sum. eo. ii. q. 2. vbi etiam patet qd id
quod sequitur fuit dictu gl. Ray.
B. Hodie tamen de consuetudi-
ne licentia non penitur. Porro de
transitu vnius religionis ad aliam
habet supra religio. s. per totum
Nota qd qui transit de vna eccle-
sia ad aliam de minori ad maiorem
transire debet. 93. distin. legimus
extra de transla. c. primo. Et tunc

aliquis prelatus dicitur translatus
cū est confirmatus ⁊ obtinuit cor
poralem possessionem. 21. q. 2. si
quis iam translatus. ⁊ ibi hoc no
tat glo. **B.** Et tunc nihil debet ha
bere cōmune cum priori ecclesia.
vt ibi dicitur. Secus si non habet
corporalem possessionē. 63. dis. si
q. episcopi. Et de hoc etiam extra
de elec. cum in cunctis.

Treuga Qui tem
bona sua sup mare vel per
terrā auferunt sarracenis. rapinā ⁊
nutiunt ⁊ ad restitutionē tenentur
⁊ pnt puniri a principe c'reugas
frangunt. quia fides etiam hosti
seruanda est. 23. q. 1. noli. 22. q. 4.
Innocens.

Tutela Triplex est
tutela. s. te
stamentaria. vt quādo pa
ter dat tutorem filio in testamen
to. Item legitima vt que defertur
a lege. vt cum nullus est tutor p te
stamentum. tunc qui primio loco
debet succedere huic ab intestato
tenetur suscipere tutelam huius
modi. Item datua. vt quādo nul
lo tutore dato in testamēto vel nō
exantibus consanguineis ad tu
telā idoneis iudex ex officio suo
dat tutorem. Et durat tutela vsqz
ad completum. 14. annū pupilli ⁊
inde incipit cura que durat vsqz ad
25. annum. Et dicta differentia tu
telarum ponitur etiam in sum. li.
2. ff. 8. q. 2. scdm glo. Ray. Et hec
materia late tractatur in Insti. de
tut. per totum. cum multis sequē
tibus ff. vsqz i sine primi libri. **B.**
Utrum clerici teneantur susci
pere aliquam tutelam. R. secundus

30. dis. 86. c. si. Nullam cogitur
recipere legitimam tamē possunt
recipere si volunt. vt in dicto. c. si.
Et est hoc priuilegiū clericorū q
lz possint succedere alicui ab inte
stato. non tamen tenentur recipere
tutelam. licz in laicis aliud obtine
at. L. de legit. tuto. Auten. sicut he
reduas. A. Predicta notat glo. i
dicto. c. si. Notantur etiam in sū.
in dicta. q. 2. secundum glo. Ray.
Glo. etiam in dicto. c. si. dicit qd
clerici non possunt testamentari
am nec datuam recipere. per. c.
Cyprianus. ff. 1. q. 3. quod bene fa
cit. **B.**

Utrum eps vel monachus pos
sit recipere tutelam. R. secundum
30. vbi. 8. Epus vel mōachus ē
volens non pōt recipere tutelam le
gitimā. vt in Auten. de sanc. epis.
§. deo autem amabiles. Vel dic q
illi autentice derogatur per illud
decretum. dis. 86. peruenit. ita q
si velint possint recipere legitimā
sed non datuā vel testamentariā.
Sed ad tutelam cōmunem mise
rabilium personarum omnes cle
rici vel monachi tenentur. vt in di
cto. c. peruenit. ⁊. 88. dis. c. 1. ⁊. c. epi
scopus ⁊ gubernationē. A. Vbi di
citur. Epus gubernationē pupillo
rū ⁊ viduarū ac pegrinorū nō per
seipz sed p archiepiscopu aut ar
chidiaconū agat. Et hic tex. facit
q eps nō pōt administrare tutelā
et legitimā p seipm. Et ita potest
intelligi dictus. §. deo autem. Per
alios autem sic. Et ita intelligat. c.
peruenit. vbi ē glo. notat ⁊ que in
isto. §. habentur. Notatur etiam
in dicta. q. 1. ff. Ray. Et addit glo.
eius q monachi seu aliq religiosi

piu recipere tutelam miserabilius
personarum et etiam legitimam de
consensu in platorum suorum. et non al
li. q. i. non dicatis. B

Arpe lucrū.

vide. s. elemosyna. l. s. vlg.
et s. restitutio. l. s. anpli. A. et ibi d
hoc latius in additione. B

Ana gloria.

requirere. s. gloria vana. Ite
de vestibus. j. vestis. A. et latius. s.
ornatus in additione. B

Asallus

dicatur ille
qui habet
feudū ab aliquo. vt. s. feudū.

Elatio virgi

num. vide infra virginum
cōsecratio. s. l.

Enatio

vtū sit licitū
ta. B. scdm
Hosti. Venatio si fiat tpe q
debēt hoies esse in ecclesia et ora
re ē omnib⁹ interdicta. 86. dis. s. an
putatis. d. pfe. dis. 3. irreligiosa. et
dis. s. ieiunū. Et intellige nisi esset
necessitas. vt si saniesurgeret vel
bestie vastaret homines vel segetes
L. de feri. l. 3. A. Idem in sū. li. 3.
ti. 29. q. 12. fm Hosti. B. Alijs aut
diebus licita est laicis. A. s. pro
carnibus et pellibus habendis al
non fm Ray. et Hoff. vt in dicta
q. 12. B. sed clericis illicita tamen
causa sanitatis et recreationis est
licita nisi esset nimis frequentata
aut clamorosa. extra de cle. vena. c.
1. et 2. A. In his. c. et in. c. 1. extra
ne cle vel mo. satis claret quod oī
bus clericis indifferēter venatio
interdicitur siue cum canibus si

ue cum anibus. licet aliqui senserit
sine iuris tamen auctoritate q cle
rici quicq possent causa recreationis
venari. vt in dicta. q. 12. B. Epico
pis vō omnino prohibita est. vt ibi
dem notat. Plura contra venato
res clericos. 86. dis. c. qui venato
rib⁹. et. c. se. A. Dic clarius vt no
tat glo. 86. dis. qui venatoribus. su
per verbo. venatoribus. qd et post
tum est. s. serie. s. 6. in additione.
Predicta etiam tanguntur i dicta
q. 12. B

Utrum serui teneantur obedire
dnis venari volentibus ipsis p
hibitis. B. scdm vō. Non tenentur
serui obedire dnis in rebus illicitis
quale ē hoc pira illud. Primum q
rite regnū dei. Idem in sū. co. ti. q
13. Videtur in q excusent a pecca
to in talibus si coguntur per iustū
meū. vt supra serie. s. 8.

Enditio

Utrum li
ceat ven
dere arma venena ornāmē
tataxillos. sachos. ferta et huius
modi. vide supra negotiatio. s. 5.
et sequētib⁹. De auro alchimico
supra epno. s. 5. in medio. De vē
ditōe facta sub modo vel sub pō
dione supra donatio. l. s. 5. Utrum
liceat emere vel vendere nunc ad
certū terminū dande rei vel dādi
precij et multa talia vide supra. j.
vsurā 3. per totā. et supra emptio.

Eneficium

vide supra maleficius
et supra sorullegium. 2.

Eniale pecca

tum. vide supra peccatū. 3.

Erberatio vide
supra
pertere.

Estis Altru circa exte-
riorerz appara-
tū vestuū siue alioz huius-
mōi possit eē viri⁹ z viriuz. R. fm
Tho. 2a 2e. q. 169. In reb⁹ exte-
rioribz pōt eē peccatū imoderantie
dupliciter. Uno p compationem
ad cōsuetudinē hominū cū qbus
aliquis viuit. An dicit Aug. 3° cō-
fess. Que pira mores hominū sunt
flagitia p morū diuersitate fugien-
da sūt. vt pactū inter se ciuitatis et
gentis cōsuetudine vel lege firma-
tū nulla ciuis aut peregrini libidi-
ne violet. Turpis est eni ois pars
vniuerso suo nō pgruēs. Alio mō
pōt esse imoderatio ex inordina-
to affectu mētis. ex quo qnqz pū-
git q homo nimis libidinosē tali-
bus vta. z h siue fm cōsuetudinē
eoz cū qb⁹ viuit siue ē pter p sue-
tudinē eoz. Cōtigit at ista ioz-
diatio affect⁹ triplici q tū ad sup-
abundantiā. vno mō p h vt hō ex
supfluo cultu vestuū gloriā hōinū q-
rat. put. s. vestes z alia huiusmōi
hōi pūnet ad ornātū quendā. An
grel. dicit i omf. Sūt nōnulli q cul-
tū subnū p̄ciosarūqz vestiu3 non
putāt eē penū. q videlz si culpa n̄
eēt neqz sermo dei tā vigilāt ex-
p̄merei q dines q torqbat apud i-
seros bysso z purpura idutus fuis-
set. Alēo qppe vestimēta p̄cipua s̄
p̄ciosa. s. excellētia statū p̄pui nī
si ad inanē gloriā querit. Aliomō
fm q homo p supflūū cultū vestū
querit delicias scdm q vestes or-
dinant ad corpis fomentuz. 3° mō
scdm q nimā sollicitudinem ap-

ponit ad exteriorem cultū vestium
et si nō sit aliqua inordinatio ex p-
te finis. Ex parte quoqz defect⁹ pōt
esse duplex inordinatio secundum
affectum. Uno mō ex negligentia
hōis qui nō adhibet studiū vel la-
borē ad h q exteriore cultū vitanz
fm q oportet. An p̄hus. 2° ethico-
rū. dicit q ad molliciē pertinet qd
aliquis irahat vestimētū p terram
vt nō laboriet eleuando ipm. Alio
mō ex eo q ipz defectū exteriōris
cultus ad gloriā ordinet. vnde dē-
cit Aug. de sermone dñi in monte
Nam nō in solo rerū corporalīz
nitore atqz pompa sed etiā i ipis
sordibus z lucuosis esse posse ia-
ctantiā. z eo periculosiorē q sub
noie seruitutis dei decipit. Et p̄hs
dicit q supabundantiā. z defect⁹
inordinatus ad iactantiā p̄tinet. A.
De hac materia ornatus taz viro-
rū qz mulierū z vestium z aliarū
rerū latius dictum ē supra ornat⁹
in additione magna. B.

Utrum aliquibus liceat vti vili-
bus. aut semp sit peccatum. R. fm
Tho. vbi. s. Peccat qui viliorib⁹
vestibus vtitur q ceteri si hoc faci-
at ppter iactantiā vel superbiā vt se
ceteris preferat. Vitium enim sup-
stitutionis est. Si autem hoc faciat
ppter macerationē carnis. vel hu-
miliationē spūs. ad virtutem tem-
perantie p̄tinet. Precipue aut cō-
petit vilibus vti his qui alios ver-
bo z exemplo ad penitentiā hor-
tantur. sicut fuerūt p̄phete de qui-
bus ap̄ls dicit ad Heb. xi. Circu-
ierūt in melotis z pellibus capri-
nis. Et glo. Barth. 3° dicit. Qui
penitentiam predicat. habituz pe-
nitentie p̄tendat.

2 **C**urū cōstituit in dignitatibus vel ministri altaris debeant vi p-
ciosioribus vestibus. R. fm Tho.
vbi supra. In eis non est vitiosum
sed potius debitum ad significan-
dam excellentiam sui ministerij v-
cultus diuini. A. Istud sed potius
debitum non est verbum Tho. vt
patet per eundem fa fe. q. 169. ar.
primo. ad si. Potest tamen verifi-
cari in quantum competenter de-
ceat. maxime vt depurata ad diui-
num cultum sint munda et nitida
vt extra de custo. eucha. c. relinqui
B. De vestibus et sacerdotum pa-
ramis cōsecratis. habes supra et
secrario. 5.

3 **C**urū mulieri liceat vi veste
virili. R. fz Tho. fa fe. q. 169. Rō
Nam cultus exterior vt predic-
tum est in. 5. i. competere debet cō-
ditioni persone scdm consuetudi-
nem cōmunem. et ideo de se vitio-
sum ē q mulier viat veste virili vt
ecōuerso. Quod specialiter phi-
betur. Deut. 22. quia gentiles tali
habitu utebantur ad idolatriam.
Potest tamen hoc quandoqz fie-
ri sine peccō. ppter aliquā necessita-
tem. vel occultandi se ab hostib⁹
vel propter defectum alterius ve-
stimenti aut aliud huiusmodi. De
ornatu vō mulierū supra ornatus
A. et ibi latius in additionib⁹. B.

Vicarius In quibus
casibus qz
possit ecclesie per vicarium
deseruire. R. fm Hosti. Regula-
rur residere debet vt dictum ē su-
pra residentia. 5. pli. et vli. A. Et
melius in principio. B. Pōt tamē
in casibus per vicariū deseruire.
Primus est ratio occupationis.

Hac occasione excusatur epus q
in ecclia cathedrali habet aliquem
loco sui. et ipse i camera sua die ho-
ras et postea expedit occurrētia.
Hoc idem intelligo de quibet legi-
time occupatio. ex de cele. nuf. c.
i. Debet tamē epus celebrare i ec-
clesia die dñico et alijs precipuis
festiuitatibus nisi excuset necessi-
tas. 7. q. i. temporis. in si. scdus est
rōne statuti siue cōsuetudinis ar-
extra de consitu. cum omnes. in
si. 3. est ratione privilegij siue di-
spēsatiōis. extra de si. presby. pro-
posuit. Hunc casū frequēter conce-
dit papa habētibus pluralitatem
bñficiozū. et addit dūtamen cura
animarum non negligatur. et ec-
clesijs faciat per vicarios idone-
os deseruire. Et nota q hic casus
cum precedenti non habet locum
si ecclesia fuerit seruitoribus desti-
tuta. extra de cleri. nō resi. cuz ad
hoc. Ex quo enim cōsuetudo ce-
pit ēē irrōnabilis et ecclie onero-
sa. tenēda nō ē. extra de cōsue. c. f.
et si. 4. qñ epus habet sub se homi-
nes diuersorum riuū et linguarū
Nam illis habet per vicarium de-
seruire. extra d offi. ordi. qm. 5. qñ
quis habet prebendam i ecclesia
cathedrali cui annexa est ecclesia
parochialis. Nam talis in ecclesia
cathedrali deseruiet et i annexa d
seruiet per vicarium. extra de p-
ben. extirpande. 5. qui vō. et c. ex
posuisti. 6. est rōe defectus siue de-
bilitatis supuenientis. 7. q. i. et c. i
ex de cle. egro. c. i. pli. et vli. 7. quā-
do necessario habet pficisci. vt qz
cruce signatus est. ex de voto. c. si.
A. Et ibi patet q hoc est verum
quando per clericorum suozū ab

sciant ecclesie enormiter non ledunt
 et ipsi clerici possunt terre sacre vi-
 les esse verbo pariter et exemplo.
B. Et si licet quoniam presbiteri habent villas et
 hortes. ut cum studioz siue peregrina-
 tionis. et de iniuria prelati. extra de
 elec. non resi. relatum. de pse. dis. s.
 non oz. Alij ponunt plures causas
 sed isti videntur esse principaliores
A. q. et alij ad istos possunt redu-
 ci. et omnes ad hoc generale. vide
 licet quoniam rationabilis videtur necessitas
 extra de reg. iur. quod non est. et per
 colligi ex his que notant in sum. li. i.
 ti. 7. q. 30. vbi et supradicta omnia
 ponuntur fin. Host. Goff. et Al.
Q. Quis est vicarius perpetuus. Rn.
 Talis est. qui curam huius ecclesie cuius
 vicarius est. extra de of. vica. ex par-
 te. **A.** Melius dic quod ille est perpetuus
 vicarius qui constituitur auctoritate
 episcopi. et non ad ipsum. extra de of. vi-
 ca. ad hec. et iste huius curam ecclesie et
 reliqua que sequuntur. **B.** An qua-
 si ius huius in ecclesia. extra de fid. in-
 stru. perpetuus. Et huius perpetua vica-
 riam aliam habere non potest. extra
 de of. vica. p. videas. extra de re-
 scrip. postulasti. **A.** In dicto. c. pro-
 videas. dicitur quod nullus permittat ha-
 bere plures vicarias simul. nec di-
 stinguat inter perpetuas et non perpe-
 tuas. **B.** Nec sine causa potest amoue-
 ri. extra de of. vica. ad hec. Item
 si talis vicarius accipiat aliquam
 ecclesiam cum cura perdit vicariam.
 Et dicitur hinc. 25. annos. et promoueri
 ad sacerdotium sicut si esset rector or-
 dinarius. Alias priuatus est. ut in
 elec. que de ecclesiis. extra eo. **A.** Et
 ibi patet quod hoc est verum quo ad vicari-
 as perpetuas parochialium ecclesiarum.
B. De ordinario autem rectore habet

§. ecclesia. 2.

Curum prelati possint vices suas
 sub annuo censu concedere. R. Nec episcopus
 nec archidiaconus nec alius pre-
 latus hoc potest. extra ne prela. vi. su.
 c. 1. 2. et 3. Cum ei tale ius spirituale sit non
 est dubium quod pro eo aliquid dare vel re-
 cipere symonia est. **A.** fin. Ray. qui
 et addit. Vbi autem aliquid datur vel re-
 cet non pro iurisdiccione sed in signum
 subiectionis antiquum non est symonia
 ut extra de reli. do. constituitur. et in su.
 li. i. ti. 2. q. 1. **B.** Sed quod episcopus comit-
 tat alicui pure et simpliciter vices suas
 et tali vicario constituat salarii non
 est peccatum. sed potius ad hoc tenetur
 iz. q. 2. caritatem. Et ut dicit Host.
 sicut per permissionem iurisdictionis non
 licet recipere certam pecunie quanti-
 tatem. uia multo minus licet recipe-
 re quotam. i. partem. puenius. **A.**
 Predictis con. goff. et Innoc. ad-
 dens quod si prelatus sic diceret. tu exer-
 cebis iurisdictionem talem. et ego pro
 salario tuo dabo tibi centum. et da-
 bis mihi totum lucrum. licitum est. ut
 in dicta. q. 1. **B.**

Curum rector ecclesie possit con-
 ducere fructuum permittere vicarias si-
 ue curam aliarum. vide. §. symonia
 4. §. penul.

Curum vicarius ecclesie possit alte-
 ri permittere vices suas. R. Non potest.
 nisi sicut et delegatus subdelegat.
 de quo vide. §. delegare. §. per. Vi-
 carius quoque episcopus non posset alteri per-
 mittere absolucione a peccatis et
 alia que in dicto. §. dicuntur. que in-
 telligenda sunt quod non potest ex iure per-
 mittere. sed bene potest ex speciali per-
 missionem. ut habetur. §. p. fessor. i. §. antep. c.
 in si. **A.** Con. predictis Albr. **B.**

Idua Quot mōis dē vidua. R.

fm Al. Quattuor modis.
Mā ē quedam vidua corpore sed
inhonesta mente. i. Thimo. 5. Vi-
dua que in delicijs ē viuens. mor-
tua ē. Et ē vidua corpore sed nup-
ta mente. et hec ppatur coniugatis
Et ē vidua corpe et mente. et d̄ ta-
lib⁹ apls. i. Thimo. 5. Viduas ho-
nora que vere vidue sunt. 4. etia
mō d̄r vidua qñ talis est terreno
auxilio destituta. A. Et sic ē vidua
mente et corpore et terreno auxilio
pp paup:atē cui debetur subsidū
ab ecclā fm eundem Alb. et in sū.
li. 3. n. 34. q. 287. B. Et illis duob⁹
vlumis modis dictis viduis debe-
tur fructus sexagesimus. de q̄ hēf.
Abail. 13. Nam virginibus cōpe-
tit fructus centesimus. et pūgatis
tricesimus. vt et Tho. ponit in. 4.
distinc. 49.

Indicatio ^{vrz} sū li

cūa. Rn. fm Tho. fa fe. q.
108. Dicēdū q si intētio vindicātis
feratur principaliter in maluz alte-
rius de quo vindictā sumit. et ibi
quiescat non ēlicita. qz hoc pūnet
ad odiū q repugnat caritati qua
oēs hoies d̄bemus diligere. Nec
excusatur aliq⁹ q odit odiētes se.
hoc ei essz vinci a malo quod apls
phibet Ro. 12. Si vō intētio vin-
dicātis ferat pūcipālī ad aliquod
bonum. puta ad emendatōez pec-
cantis vel saltē ad correctiōē ei⁹.
et quietem alior. et ad iusticie con-
seruationē. et dei honorem. pōt vi-
dicatio esse licita. alijs seruatis de-
bitis circumstantijs. Nec Tho. 8.
q fiat p illum cui 13. reputa per in

dicem. obseruato in oib⁹ iusto p-
cessu. et iusta cōdēnatione. A. Mā
et in causis iustis seruandus est iu-
ris ordo. extra de sen. exco. sacro.
B. Quando malorum iniurie to-
lerande sunt. vide. s. patientia. s.
2. Et qñō intelligatur. qui te pūsse
rit in vna maxilla et ē. ibidem. s. 3.
Qualiter etiam vindicandum sit
aduersus multitudinē. vide. s. cor-
rectio pūo. s. pe.

Virginitas ^{qd} sū.

rn. fm Amb. in li. de virgi-
nitate. Virginitas ē expers conta-
gionis integritas. Secundum ve-
ro Augu. in li. de nupijs et pūpi-
scētia. Virginitas ē in carne cor-
ruptibili ppetua incorruptōis me-
ditatio. A. Et ex his p3 q virgini-
tas integritas ē carnis attestans in-
corruptiōē mentis. vt in sum. li. 3.
n. 3. q. 13. vbi ēt predicta ponūtur
Et d̄r ppetua. vt nullo vnqz tpe in-
teruenerit ēt mentalis corruptio.
al' pro illo tpe fuisset amissa. et nō
esset meditatio perpetua.
Et p violentiā passe amittant v-
ginitatem. rn. fm Tho. in. 4. di. 33.
Que p violentiā corumpunt siue
ab homine siue a demone incubo
v ginitatē non amittūt. si qñi pos-
sunt renitant. et qñi possunt cō-
seruent corpus a corruptione. vel
saltem mentē a p̄sensu. Idem Al.
A. a cubon qd ē solidum dicit cu-
bus bi. et est quedaz figura solida
certe altitudinis longitudinis et la-
titudinis secundum Catholicon.
Sore est quoddam signum nigro
manticum. Et idem qd hic notat i
sum. eo. titu. q. 23. Tales tamen nō
consecrantur inter virgines. vt in

c. se. §. i. B.

2 **Q**uam sola mente possit amitti
virginitas. R. fm Tho. 8a se. q. 152.
Contingit interdū ex actu mentis
cogitantis de corruptōe carnis et i
tendētis delectatōez ipsius experi
ri. q. calor excitetur et semen distil
let. et tunc sine dubio virginitas ē
amissa. Si autē corruptio sistat i ac
tu mentis p̄sentientis. amittitur q̄
dem virginitas secūdum illō for
male qd h̄z in mente. non autē rōe
eius qd ē materiale in ipsa. Un̄ tal
non pōt dici virgo nisi materialr.
Et iō h̄ virginitatis amissio pōt scu
perari non autē illa in qua etiā illd
qd ē matēiale subtrahitur. A. Dic
clarius q̄ ēi sola mente amittitur
virginitas s̄z in recuperabilis ē. qz
materia seu obiectū huius virtutis
manet. s. incorruptio carnis. iō
cū redit ad ipm voluntas. redit et
virginitas. vt pz i Iohē euāgelista
quē d̄ nuptijs volēte nubē vocauit
dñs vt dicit Hiero. Quocūq̄ autē
mōgs volūtariē p̄scāz. p̄curet pol
lutionem. p̄dit irrecupabilr virgi
nitas fm Al. Tho. Al. et gl. Ray.
vt in sum. eo. ii. q. 24. B.

3 **Q**uā puelle in annis puerilibus
aliquid carnale p̄mittētes perdāt
virginitatē. R. fm Al. Non. qz nō ē
in eis p̄siliū deliberatō. nec etas pa
titur talē delectationis impetū. A.
Hoc forte v̄z anie septēniū cum
nōdum sunt doli capaces. al̄ sec̄.
vnde Al. dicit q̄ virginitas amit
tatur non solū p̄ quēcūq̄ actus per
quē pollutio voluntariē p̄curetur.
sed etiā qn̄ sine eo delectatio coit̄
p̄ficiatur. sicut faciunt illi qui an̄ eta
tem vel ip̄s seminis p̄ sui p̄porum
turpem tactū huiusmodi delecta

tionem in se perficiunt vel ab alijs
in eis hoc fieri permittunt. Alij in
aliter sentire videntur. vt in sum.
eo. ii. q. 19. quoz dictum pōt intel
ligi respectu etatis infantie. vt tac
tum ē. Itē fm Al. s̄z aliqui dixerit
virginitatē recupabilem qn̄ p̄plec
tatur delectatio sine pollutione p̄p
defectum etatis. in̄ p̄rium v̄z est.
qz corruptio non ē ex pollutione
nisi rōe p̄iuncte sibi delectatōis a
qua oīmodam imunitatē ducit vir
ginitas. vt in sum. eo. ii. q. 24. B.

4 **Q**uā a patientibus fluxum semi
nis p̄dat virginitas. R. fm Tho.
scda scde. q. 152. Seminis resolutō
si pueniat p̄ter p̄posum mētis
vel in dormiēdo. vel p̄ violentiaz
illatam cui mens nō p̄sentit. Quis
caro delectationez experiat. vel ēt
ex infirmitate. vt in his qui fluxus
seminis patiūtur nō p̄dit virgini
tas qz talis pollutio non accidit p̄
ipudicitiaz quā virginitas excludit.
A. con. Al. dicens. qz sunt quedaz
q̄ ad simplices aspectū viri vel ad
locutōem vel ad p̄fessionem ēt cum
sint in p̄posito sanctio. vel nolētes
peccare distillatōez humoris sen
tiunt. et tales non corripūtur. eo
q̄ non sit ex p̄posito nec volūta
te completa. Sed in suadendū ē
eis q̄ se temperēta viroz aspectū
et p̄fabulatione. ut in sum. eo. ii. q.
21. B.

5 **Q**uam cognite in ebrietate vel
somnia p̄dant virginitatem. R. scd̄z
Tho. in. 4. dis. 33. Sicut per pollu
tionem in somno non amittit vir
ginitas. ut nunc dictum ē. filis rō ē
de mulieribus que in ebrietate vel
dormiētes a viris cognoscuntur.
nisi forte hac intētiōe iuerint dor

insum ut a uiris cognoscerentur.
¶ Vel etiam si postea placeret eis
fuisse cognitas. sicut et de pollutio
ne nocturna dicitur. *Al.* ut in sum.
eo. ii. q. 22. et positum est. s. pollutio
in principio in additione. *B.*

Virginum cō

secratio. Quare solus ep̄s
v̄gines p̄secrat. r̄n. sc̄d̄z Tho. i. 4.
dis. 38. Sicut p̄ matrimonium car
nale rep̄ntatur matrimonium sp̄ua
le inter xp̄m et ecclesiam q̄ntum ad
secunditatem ita p̄ velationem virgi
num rep̄ntatur idē m̄rimonium sp̄i
rituale q̄ntum ad eius integritatem
v̄t p̄p̄ oia q̄ ibi p̄scrūtur et gerū
tur. Et p̄ hoc solus ep̄s v̄gies ve
lando desponsat. non sibi sed xp̄o
quasi sponso p̄anymphus et am
icus. Et q̄ integritatis significatio
plene p̄t esse solū in p̄tinentia v̄gi
nali s̄z semiplena in viduali. p̄p̄ h̄
viduis datur aliq̄d velū. s̄z nō euz
illa solēnitatem qua virginibus dat.
Al. Idē in sum. li. 3. q. 14. *B.*

¶ *Al.* v̄t violenter corrupte debeāt
p̄secrari. r̄n. sc̄d̄z *Al.* Licet tales v̄
ginitatē n̄ amittant. nec v̄ginitatis
aureolā. non t̄n p̄secrant. Et r̄o est
q̄ in illo actu difficile ē ita reniti
q̄ voluntas nō alliciat aliqualem
consensum. v̄nde cum de pleno
dissensu constare non possit ecclesie
ideo statim ē v̄t tales humiliter
abstineant a consecratione. 32. q. 5.
ille familie. et. 15. q. 1. siq̄s non irat̄
con. Tho. in. 4. dis. 33. et fa. fe. q.
15. *Al.* Idem in sum. eo. ii. q. 18. ad
finem. *B.*

¶ *Al.* possint consecrari occulte
corrupte q̄p̄ cōsecratio sine sc̄da
lo intermītu nō p̄t. r̄n. s̄z Tho. i.

4. dis. 33. Occulte corrupte s̄nt a
viris siue alio quocūq̄ modo nul
latenus velande sunt. q̄ p̄p̄ sc̄da
lum vitandum non debet sacramē
ta ecclesie vel sacraalia variari. Sed
sicut quidam dicunt p̄t aliq̄ cau
tela adhiberi ad vitandū scanda
lum. v̄t. s. illa que non sunt de sub
stātia v̄ginalis veli fiant. v̄t ē accē
sio candelar̄ et huiusmodi. vitatis
occulte illis que sunt de substātia.
puta v̄ba q̄ dicūt in veli ipositiōe
et q̄nōmē v̄ginitatis in castitatez
mutet et h̄. con. *Al.* similiter et ho
sti. et goff. Nec ē tenenda snia v̄b̄.
q̄ aliud dicit. *Al.* Idem in sum. eo.
ti. q. 17. vbi ē additū q̄ carne cor
rupte ex dispensatione ep̄i vel ei⁹
cui sup̄ hoc vices suas cōmiserit
p̄nt suscipe modū veli v̄ginalis.
nec h̄ ip̄m licet sine dispensatione
s̄z velum v̄ginuz nullo mō l̄z susci
p̄t. Et subditur. Cave t̄n tibi a gl.
hic que aliud dicit ē glo. Ray. q̄
occulte corrupte ante p̄secrationē
uel post debent humiliter abstine
re ab huiusmodi officijs que solis
v̄ginibus p̄secratis solent secūdū
p̄tēdine monasterij cōpetet do
nec cum eis fuerit super hoc per
ep̄m dispensatum. Non t̄n huius
modi v̄gines p̄secrate ordinez ali
quem habent. *B.*

¶ *Al.* in p̄secratioe v̄ginum def
ḡra. r̄n. sc̄d̄z Tho. vbi. s. In conse
cratione v̄ginum sicut et in v̄nctio
ne regū et huiusmodi b̄ndictioni
bus alijs datur gratia. nisi sit inipe
dimentū ex parte suscipientis. S̄z
hec t̄n n̄ dicūtur facia. q̄ non sunt
instituta ad curationez morbi pec
cati sicut sunt sacra. *Al.* Idem in su.
eo. ii. q. 16. *B.*

4 **Q**uo tpe possit fieri virginū cōsecratio. R. fm Hosti. In die epiphaniarū. ⁊ i tota ebdomada resurrectionis. i natalibus apłorum ⁊ i diebus dñicis. sed tñ i necessitate. puta languore iminēte pñt quolibet tpe psecrari. 20. q. i. duobus ex dñis. 1. p. 1. c. primo. A. Lon. Boff. vi i sum. eo. ti. q. 15. B

Is et metus.

Is ē maioris rei iper⁹ q̄ repelli n̄ pōt. ff. qd̄ metus cā. l. 2. De metu aut̄ qd̄ sit. vide. s. metus. §. 1. Atrū liceat vim vi repellere. hēa s̄ bellū. l. 1. §. 2. ⁊ s. excoīcatio. l. 2. §. 2. v. 9. ⁊ s. homicidium pñio. §. 5. Que ē vis vel metus excusans. ⁊ metus q̄ cadit i constantem virum s. metus. §. 2. ⁊ quomodo ipediat matri monium s. impedimentum. x.

Visitatio

Archiepi scop⁹ eph vel alius prelatus visitās ecclesias. pñio pponet vbum dei. ⁊ queret d̄ vitā ⁊ puerfatōem mīstran tium i ecclesijs absqz coactione iuramenti sed salubriter monēdo. Si q̄s inuenerit ifames. si ip̄e nō ē ordinarius denunciēt ordinario. Notoria si inuenerit corrigat. A. cum supbis merito notari possit ordinarioz negligētia. cum examinatiōe non egeāt. vi i. c. quod sequitur. B. extra de cens. romana. li. 6.

1 **A**trum visitans possit recipere ⁊ exigere pcuracionem a locis visitatis. R. Sic extra de cens. romana. li. 6. Et pōt recipere a volente dare pecuniā p sumptibus moderatis diebus q̄bus visitat. sed non lz nisi vnā procuracionem recipere vna die. etiaz si plura loca vi

sitet ⁊ q̄libet locus sit sufficiens. ex de cens. felicis. li. 6. Qd̄ si eph visitet p aliu. visitati etiam tenentur ministrare expensas istis visitantib⁹ extra de offi. ordi. si eph. li. 6. Sed eph nil pñus pōt exigere ab his quos non per se visitat. vi ibidem dicitur.

Atrū visitans possit recipe pecuniam. R. Si ip̄e vel sui familiares reciperent pecuniam vel munera preter id quod nunc dñi ē seu etiam procuracionem reciperet non visitando ip̄e tenetur. A. s. recipiens. vi i. c. exigit. de quo. j. B. Duplum restituere illi eccle. A. s. a q̄ ē receptum. vi ibi. B. j. menses. alioquin eph ⁊ superiores differentes sic restituē sunt interdicti ab ingressu eccle. isertores sunt suspensi ab officio ⁊ beneficio quousqz plenarie satisfaciunt. ⁊ nulla remissio h̄ valet. A. s. eorum quibus faciēda est restitutio. vi in. c. quod sequitur. B. extra de cens. exigit. li. 6.

3 **Q**uomodo ⁊ quotiens archieph possit p̄uinciam suā visitare. R. 1.º diocesis p̄p̄iam erga ecclesias maiores ⁊ minores ⁊ earum populos saltem conuocando de pluribus locis ad vnum cōgruū. Postea lz ei visitare suffraganeos ⁊ eorum dioceses. sed vna diocesi visitata in toto vel in parte non pōt ad eam visitandam reuertī nisi oēs ⁊ sua iterum fuerint visitate. A. s. quas secure visitare poterit et si iam denuo fuerint visitate vi i. c. romana. de quo. j. B. Sed si forte aliqua ecclesia visitate diocesis indiguerit iterum p̄ius predictis alijs visitari. tunc potest redire ad illam si a diocesano fuerit requisit

tas. vel de consilio et assensu om-
nium suffraganeorum. aut maioris p-
tis. aut si difficultatem adhibuerit
confidenter petatur licentia a pa-
pa. Sed post visitationem omnium
diocesum licitum est ei visitationem
iterare. prius in requisito suffraga-
neorum consilio et deliberatione et dis-
finitione ipsius super hoc habita-
tam eis. **A.** si ipius archiepiscopus etiam
si suffraganei non consentiant. ut p-
ex tex. et glo. dicitur. c. roma. et hic se-
quitur. **B.** Que sunt redigenda in
scriptis. et tunc poterit visitare etiam
si non interueniat suffraganeo-
rum assensus. ita tamen quod illa lo-
ca prius visuerit que ipso visitatio-
ne non fuerint visitata. **A.** nisi ma-
gis sit alijs visitationis officium op-
portunum ut i. c. de quo statim. **B.**
Hec omnia extra de censu. roma-
na li. 6. Et hanc formam etiam episcopus
visitans seruabit. ut ibi dicitur. **A.** Ubi
etiam dicitur de alijs prelatibus ordina-
rio iure suo subditos visitantibus
saluis super hoc rationabilibus et
approbatis religionis consuetu-
dinibus et regularibus institutis. **B.**
Visitari debet per ordinarios mo-
nasteria monachalium etiam exempta.
ut ibi dicitur. exemptus. §. si.

Itium. Vitia capita
lia sunt. 7. ab
vna radice procedentia. Nam
secundum doctrinam Greg. 31. moralium
Radix totius mali est superbia. et de
hac nascuntur. 7. vitia. scilicet. Inanis glo-
ria. Inuidia. Ira. Tristitia. Auari-
tia. Gula. et Luxuria. De maiori glo-
ria secundum eundem. 7. filie oriuntur
scilicet. inobedientia. iactantia. hypocri-
sis contentio. pertinacia. discordia.
inuitate presumptio. De inuidia

nascuntur. scilicet. odium. susurratio.
detractio. exultatio in aduersis pro-
ximi et afflictio in eius prosperis.
De ira nascuntur. 6. scilicet. rixae. tumor
mentis. contumelie. clamor. indi-
gnatio. et blasphemia. De tristitia si-
ue accidia oriuntur sex. scilicet. malicia
rancor. pusillanimitas. desperatio
torpor erga precepta. vagatio me-
tis circa illicita. De auaricia nascun-
tur. 6. scilicet. proditio. fraudes. fallacia.
periuurium. inquietudo et contra
misericordiam obduratio cordis.
De gula oriuntur. 5. scilicet. inepta lei-
ticia. scurrilitas. inmunditia. multi-
loquium et hebecudo sensuum. De
luxuria nascuntur. 8. scilicet. cecitas me-
tis. inconsideratio. inconstantia. p-
cipitatio. amor sui. odium dei. af-
fectus presentis seculi. horror. et des-
peratio futuri. Hec Gregorius.
De materia vitij habes §. peccati
et supra crimen.

Sciatus cor^{po}re.

multa vitia corporalia olim
in veteri testamento repellebantur
ordinandos. ut patet. Leviticus. 21. ut si
aliquis habebat grandem vel par-
uum vel totum nasum. si gibbum.
si lippitudinem. iugem scabiem i-
petiginem. vel ponderosum. ista
hodie non repelluntur. 7. quia. quali-
ter. in si. **A.** Ibi non videtur bene
probari hoc sed potius ex eo quod
instituta fuerunt in figura. ut patet i. c.
sequentibus. **B.** nisi forte secundum
aliquam significationem intellecta.
ut dicitur. 49. hinc etenim. et c. sacer-
dotes. Et secundum quod ponit Ray.
quicumque culpa sua vitiatum est cor-
pore repellitur ab ordine. Qui vero
sine culpa non repellitur nisi scan-

dalum timeatur ex nimia deformatate. vel periculum ex nimia debilitate. *A. Con. Al. vii sum. li. 3. ti. 18. q. 1. ad fi.* Et hoc non intelligitur de omni corporis vitio. sed de natabilibus de quibus in sequentibus tractatur. **B**

I Quid de mutilatis virum possint ordinari. *R. Mutilati sponte sine iusta causa. vt ex indignatione. impatientia vel superbia idistincte i quo cuiq; membro siue a se siue ab alio repelluntur a promotione et deiciuntur promoti. etiam si credebant se obsequium prestare deo. vt qd se castrauerunt. extra eo. significantur. A. Et ibi notat glo. qd eps potest cum talibus dispensare quando putabant se deo obsequium prestare. i alio tamen a missa. B. vt dictum est s. homicidium. s. s. fi. Et scdz Innocentius. idem e si non amisit membrum totum. sed talem partem que deformitatem generaret unde scandalum esset. extra eo. c. 1. vel etiam inhabilem reddere ad officium exequendum extra eo. Thomas. Si vero ex iusta causa. puta propter lepre periculum aliqui fecerunt sibi membrum aliquod amputari seu amputauerunt ne alia sana putresceret. hi si membrum erat occultum vel etiam manifestum sed paruum. vt puta vnus digitus. non de illis cum quibus sit signum crucis. non repelluntur nec deiciuntur. Similiter si taliter sint nati vel iam sic mutilati sunt aut casu fortuito cum darent operam rei licite. Secus si rei illicite. dist. 55. siquid absciderit. et c. qd partem. et c. si quis a medicis. et c. eunuchus. et c. si quis pro egritudine. et c. latoz. et c. precepta. et extra d*

corpore vitia. significauit et c. ex parte. Si autem ex culpa sua incidisset in modicam deformitatem. ex misericordia toleratur i susceptis. s. ex dispensatione epi fm Innocentius. et Bertrando. *A. Ad hoc facit. c. 1. extra d copo. vitia. B.* Si autem membrum erat magnum et manifestum etiam si sine culpa sua amisit quis. impeditur a promotione propter deformitatem et scandalum. et si promotus e debet cessare a missa et alijs sollemnibus officiis propter eandem causam. *A* beneficio tamen non remouebis. qd non debet addi afflictio afflictio. dist. 55. si euangelista. et c. i. cum percussio. Dabitur tamen sibi coadiutor si tale beneficium e cui ipse de iure non possit. extra de cle. egro. c. 2. *A.* Idem i sum. li. 2. ti. 1. q. 42. vbi etiam per secdm Hostium. qd iste qd sine culpa amisit membrum. solum prohibetur a missa et sollemnibus officiis. non autem ab alijs sacerdotilibus que possit exercere vt penitentias dare et similia. ex de cle. egro. tan. presbyterum. Item fm Hostium. quando dubitatur virum deformitas generet scandalum recurritur ad arbitrium episcopi. extra c. c. 2. Item fm Ray. qd vbicunq; scandalum suscitatur ex homicidio vel deformitate alicuius si talis etiam casus esset i quo de iure possit promoueri vel ministrare in susceptis debet tamen propter scandalum cessare. Et qd clericus etiam causa medicine non debet se mutilare. lz etiam sit chirurgicus nisi imminuat necessitas et alius desit. **B**

Cludus claudus naturaliter et alij huiusmodi possint promoueri. *R. Claudum admittit consuetudo. ni*

si talis sit q̄ sine baculo ad altare
stare non possit. ar. de conse. dis. i.
nullus. 7. dis. 45. disciplina. Lecuz
vel habentem i vno oculo macu-
lam que generet deformitatez nec
ius nec consuetudo admittit. extra
eo. cum de ius. A. Tamen fm glo.
Ray. habens maculam i oculo sa-
cilus promouetur i religione q̄ i
seculo. vt i dca. q. 42. vbi predicta
nota secundum Ray. qui etia ad-
dit q̄ similiter non admittitur ha-
bens manū aridam. B. De sacer-
dote leproso vid̄ s. leprosus. §. si.
De gibbosis sciendum q̄ non re-
pelluntur ab ordinibus. nisi nimia
sit debilitas aut deformitas. Qui
habet sex digitos i pede promo-
uetur. 7. fm Hosti. etiam si i manu
vel si habet digitos cōiunctos dū-
modo ex his non sit impedimen-
tum i vsu membri. ff. de edili. edic-
to. l. idem offilins. A. Idem i sum.
eo. ti. q. 43. 7. se. vbi etiam patet q̄
leprosus ad sacros ordines nō o-
bet promoueri. sed si prius fuerit
promotus potest aliquando mini-
strare. vt 7. dī i dco. §. si.

3

Quid de furiosis. lunaticis. 7.
caducis. R. secundum v̄b. Mul-
lus talis debet promoueri etiam
postq̄ fuerit liberatus. sed si pmo
tus sacri ex toto liberatus. poterit
exequi officium suum. Si vero
non omnino ex toto sed frequen-
ter ei accidit. oīo debet cessare ab
officio misse. 7. q. 2. in litteris. Idē
si raro sed cum spume iactatione
7. vocis confusione. Si vero ra-
ro 7. sine talibus non prohibetur
ab officio misse duntaxat habere
at iuxta se aliquem sacerdotem. vt
si ille cadat vel deficiat iste supple-

at. 7. q. i. illud. Quando autem tem-
pore debeat expectari ad proban-
dum tales virum sint liberati 7. q̄-
liter colligitur q̄ per annum. 33.
dis. communiter. Alibi per. 30. di-
es. 7. q. 2. c. si. Sed 7. potest dici q̄
tempus probationis arbitrium
est pensat̄ conditionibus morbi 7.
persone. A. 7. dignitatis secundū
eū. v̄b. 7. i. sū. c. i. q. 45. vbi h̄ no. B.
Quid de demoniaco. R. scdm̄ 4
x̄. Eodem modo talis non de-
bet promoueri vel ordinari. 7. si
ordinatus erat etia liberat̄ missas
celebrare non debet. nisi plene 7. i
dubitanter curatus sit. 33. dis. coi-
ter. 7. c. vsq̄ adeo. A. Coniuncto
c. clerici. ea. dis. Nec etiam nota i
dca. q. 45. B. De tpe autem expe-
ctationis dicendum. vt in proxio
§. dcm̄ ē. De illo autem qui nullo
modo potest bibere vinū. habes
s. ordinandus. §. is. A. Potius vi-
denr. v̄. i. §. 16. vbi habet q̄ talis
non ē ordinandus. quod 7. notat i
dca. q. 42. ad fi.

Eps senio vel valitudine corpo-
rali grauat̄ vel alias adeo ipedi-
tus perpetuo q̄ officium suum ne-
queat exercere. pōt de consilio sui
capituli v̄l maioris partis assu-
me re auctoritate aplice vñ vel duos
coadiutores ad officium exequen-
dū. Si v̄o episcop⁹ fuerit demēs
tunc capitulum vel due ipsius par-
tes vñ vel duos coadiutores ei
assument eadem auctoritate. Qd
si episcopus grauat̄ vi dictū ē
p̄t nolle sumere nec habere co-
adiutorem. l. 3. a capitulo regis
sit nihil per capitulum innouetur
sed in hoc casu 7. etiam in casu
quo esset demens capitulum signi-

ficer pape conditionē eiusdē epi ⁊ ecclesie. Porro coadiutor p̄dict⁹ d̄z de prouentibus platorum recipere sūptus moderatos ab alienatione abstinēdo. *A. s. qualibet bonoꝝ ecclesiasticorū tā ecclesiarū q̄ ipsorū prelatoꝝ. vt in. c. pastoralis de quo. j. B. Et que dicta sunt de epi habent et locū in superioribus prelatis extra d̄ cle. egro. pastoralis li. 6.*

Actio extre

ma. Extrema vinctio sacramētū est. q̄z p̄ungit ad effectū q̄ est curatio morbi peccati. vt ex verbis Jac. vlt. c. patet. *A. Et de hac lat⁹ s. sacm̄ in p̄in⁹ ⁊. s. i. ⁊. 2. B. Et est vñū sacramētū l̄z plures actiones sint de eius perfectione. que in conueniunt ad vñū significandū ⁊ causandū. Nec est snia Tho. in 4. dis. 23. A. Et sic vñū sunt vnitatem perfectionis ⁊ finis et fm̄ p̄e. ⁊ Al. vt in sū. li. 3. ii. 24. q. 139. B.*

1 *Que est materia huius sacramēti. R. fm̄ Tho. vbi. s. Materia est oleū oliue ab epi consecratū ⁊ tale oleū ⁊ eius cōsecratio sunt de necessitate huius sacramēti. A. Lō. p̄e. vt in sū. eo. ii. q. 141. B.*

2 *Que est forma huius sacri. R. fm̄ Tho. vbi. s. Forma est oratio deprecatoria dicēdo. Per istā sanctā vñctionē ⁊ suā p̄issimā misericordiā indulgeat tibi dñs quicq̄ deliquisti p̄ vñū ⁊ c. Verba etiam i dicantur modi q̄ s̄z morē quarūdā ecclesiarū p̄mittuntur orōni non sunt de substantia sacramēti. vt p̄ mittendo sic. Ergo hos oculos oleo sanctificato in noīe patris ⁊ filij ⁊ spūs sancti. A. Con. p̄. ⁊ Al.*

vt in dicta. q. 141.

3 *Quis effectus extreme vñctōis. R. fm̄ Tho. vbi. s. Effectus ei⁹ p̄ncipalis est quedam sanatio spūs q̄ dat contra quandam debilitatem vel ineptitudinē que in nobis reliquit ex p̄ctō actuali vel originali ⁊ tra quā debilitatē hō roborat per hoc sacramētū. Et q̄z h̄ robur gratiā facit que secū non cōpatit peccatum ideo ex consequenti si inuenit peccatū aliquod veniale s̄mor tale quo ad culpam tollit ipsū dñmodo non ponatur obex ex parte recipientis. Secundarius et effectus est sanitas corporalis. Hanc tamen non inducit nisi fm̄ q̄ expe dit ad finem p̄ncipalem. s. spūalē sanationem. ⁊ tunc semper eam inducit dñmodo non sit impedimentum ex parte recipientis. Et l̄z in ipso fiant multe vñctiones vltima tñ est formalis respectu omnīū p̄cedentiū ⁊ agit in virtute earū. ⁊ iō in vltima vñctione gratia infundit que effectū sacramēti probet. Characterem autem h̄ sacramētū nō imprimūt. q̄z per ipsū non deputat homo ad aliqd̄ sacrum agendum vel suscipiendū. A. Idem in sū. c. ii. q. 142. B.*

4 *A quibus cōferri debet vñctio extrema. R. fm̄ Tho. vbi. s. A solis sacerdotibus. nec aliis pōt iungere etiam in articulo necessitatis. Sacerdos at̄ cōferre pōt p̄esente vno clerico ⁊ etiam solus in necessitate fm̄ Ber. ⁊ Host. A. Hoc vltimū clare habetur in. c. quesuit et̄ de vbo. sig. Et idēz quod i hoc s̄. nō. in sū. eo. ii. q. 43. vbi etiā dicitur q̄ laicus quoq̄z posset in necessitate auxiliari in hoc sacerdon ei*

respondendo. B.

5 **Q**uid faciendū sit si sacerdos i
fra vncionē deficiat. R. fm Tho.
in. 4. di. 23. Si iam aliquę partes i
unctę sunt. quod factum est iterari
non debet. sed vnciones que restāt
per alium sacerdotem compleat.
Idem Al. et Pe. A. Idem in sū.
eo. ti. q. 140.

6 **Q**uibus conferēda sit extrema
vncio. R. fz Pe. non nisi adulas
infirmus in periculo mortis consti
tutus ex ipsa infirmitate. unde nec
datur cunctibus ad bellum aut na
ugantibus seu his qui mox occi
dendi sunt. quia talis mors non i
mnet ex defectu nature sed ex enē
tu fortune. His autē qui presens
deficiunt etiam sine actuali infirmi
tate datur. pueris non quia nō ha
bent infirmitatem spūalem contra
ctam ex peccato actuali. nec dispo
sitionem deuotiōis habere possūt
ad hoc sacramentū. Cō. Tho. vbi
s. A. quia sicut nec eucharistia dā
dari pueris. ita nec hoc sacm fm
eosdē vt in sū. eo. ti. q. 144. B.

7 **Q**uā extrema vncio debeat da
ri freneticis et amentibus. R. fm
Pe. Si in sana mente constituti nō
petierint non debet dari. Si vō
petierint dari debet. Tamē hic ad
dendū fm Tho. et Al. q. illis furio
sis et amentibus precipue dari nō
dā q. verisimiliter sacramento pnt
facere irreuerentiā per aliquā im
mundiciā. nisi ipsi haberēt lucida
internalla in quibus sacramentuz
recognoscerent. A. Idem in sum.
eo. ti. q. 145. B.

8 **Q**ue partes corporis inungi
debeant. R. fm Al. Pe. et Th. In
unguntur instrumenta quinq. sen

suum tanq. prime radices peccan
di. Oculi propter visus. Aures pp
auditū. Nares propter odoratus.
Labia pppter gustus. Manus pp
tactum qui maxime viget i
pulpis digitorum. Pedes vero propter
vim motiua. Renes vero propter
vim appetitiuam. a quibusdam in
unguntur. Itē in mutilatis aut ce
cis debēt inungi loca magis. ppin
qua. Idē in sū. eo. ti. q. 146. B.
9 **Q**uā vncio extrema possit ite
rari. R. fm Tho. in. 4. di. 23. Itera
ri potest sine aliqua iniuria sacramē
ti quia non habet effectum perpe
tuum eo q. sanitas corporis et mē
tis qui sūt effectus eius amitti pos
sunt. In eadem quoq. egritudine
iterari potest si primo quidem sit i
periculo mortis et euadat ac ēi po
stea reciduum patiatur. quia erit
quasi alia infirmitas et similiter si
sit egritudo diuturna. vt hydropi
sis. quia tunc debz fieri quando vi
detur perducere ad periculū mor
tis et si illum articulum euadat ea
dem infirmitate durante. et postea
ad similem statum reducat. itē
potest inungi. quia iam est alius i
firmitatis status quā sit eadem in
firmitas. A. Clarius dic fm eundē
Tho. q. si infirmitas ē breuis non
debet iterari nisi infirmitate curata
q. al. non dē a statu illo recedere.
Si vero infirmitas est diuturna sit
quod hic dē. Et con. Pe. Al. autē
dicit sic. Sine preiudicio puto q.
si vltra annum remanet morbus
post acceptam vncionem iterari
vncio. Et causa huius est quia nō
indicatur idem morbus numero
q. est fm perfectam mutatōnem su
perior. Si tamen ab aliquo sacro

pater noster ad dñm papa aliud in hac
questione determinatū inuenit ma
gis iudicare illi sine standū q̄ mee
vi in sū. eo. ii. q. 147.

Voluntas.

Utrum homo
teneat cōformare voluntatem
suā voluntati dñe in volito. **R.** fm
Pe. in. 4.º di. 48. Secundū sensua
litate non tenemur nec ēt volunta
te naturali. qz determinatus est ad
vnū. **A.** i. ad repugnantia carnis et
spiritus ad plū. **Gal. 5.º.** Caro. n. p
cupiscit aduersus spiritū et ē. **B.** s.
uoluntate deliberata id qd deº vlt
absoluere et cōgruit nos velle ten
mur velle. **Q.** s. vō n cōgruit nobis
velle q̄uis sit bonū in se. non in q̄
ad nos. et iō non vult deº illud nos
velle nec velle tenemur **Sas. con.**
Th. in. i. f. c. q. 19. dicēs q tenemur
cōformari formaliter. s. q hō velut
in cōi iusticia dei et ordinē nature
seruari. sed materialiter pformari
n tenemur. vt in morte patris et hº.
A. Dic clarius fm eun. **Pe.** q vo
luntas deliberata duplex ē. quedā
ē p̄dōdata. et in hac nō tenemur p
formari. nec. n. volendo p̄tratum
p̄dōdāliter discordamº. qz hoc n ē
velle simpliciter. s. volūtate abso
luta tenemur pformari in volito. s.
nō in quocunq. **Aut.** n. ignotū est
nobis. et tūc nō tenemur illud vel
le. **Aut.** nobis notū ē. et tūc distigūe
dū ē. qz aut deus n vult illud abso
lute et simpliciter. vt finiam cōmina
tōis quā aliqñ mutat qñ merita mu
tant. et h n tenemur velle. **Aut.** deº
vult illud absolute. et h̄ aut cōgruit
nobis velle aut nō. **Aliqñ.** n. secun
dū **Aug.** aliqd vult deº qd nō con
gruit nos velle vt patre nostrū mo

ri. Et aliqñ cōgruit vni velle aliqd
qd nō cōgruit alteri. Illud vō qd
deus vult et pgruit nobis bonū ē i
se et bonū ē nobis. vñ deº vult illd
nos velle. et iō tenemur illud velle
Illud vō q n pgruit nobis q̄uis
sit bonū in se. nō in quo ad nos. iō
n vult deus illud nos velle. **En** su
p illud ps. Rectos decet collauda
tio glo. dicit. Congruit vt qd deus
vult te velle tu vels. vt in sū. li. 3.º. et
33. q. 4. Et sic breuiter tenemur cō
formari volūtati dei formali et nō
mali. i. velle in genere qd deus vlt
et eo mō quo vult in specie at in q̄
tū sit nobis notū. **B.** **Utrū** volū
tas et opus exterius sit vnū pecca
tū. **R.** s. peccatū. i. s. i.

Utrum j.

cōi qd sit.
R. fm ma
gistri sniaz i. 4.º di. 38. et **Bu.**
de scō victore. **Uotū** ē testificatio q̄
dā pmissionis spontanee q̄ deo et
de his. que dei sunt fieri d3. Et hec
diffinitio ē vñ expressi qd et in sa
cie ecclie obligat vt dicit **Pe.** The
ologi vō sic diffiniunt. **Uotū** ē con
ceptio melioris propositi animi d
liberatione firmata. Et hec ē diffi
nitio voti taciti. **A.** **Uel** s. **Ray.** vo
tum est alicuius boni cū delibera
tione deo facta pmissio. vt in sū. li.
i. n. 8. q. 1. Et ista vñ clarioz. **Itaz** et
ad votū requiritur pmissio. vt i. s.
se. et q sit de re bona. 21. q. 4. in ma
lis. **B.** Et l3 aliquod votū tacitum
stat sanctus in ppter deū sit eis. **A.**
Itam. ppter votum sit soli deo. s. a
cuis vō ppter deū. et p̄latis seu alijs
recipientibus sit loco dei. et nō ip
sis. sed deo fm **Tho.** 2.º. 2.º. q. 88. ar
n. 5.

B.
Que requiruntur ad votū. **R.**

fm Tho. vbi. s. Tria ex necessitate
primo quide deliberatio sō ppo-
siti voluntans. 3. pmissio i qua p-
ficatur ratio voti. Superadduntur
at qñqz alia duo ad quandaz voti
confirmationē. s. promiciatio oris
et testimoniu alioz. Solū ergo p
positū non obligat. A. Adueriēdū
q hic capis deliberatio p cogita-
tione. et ppositū pro deliberatōe.
Nam et ante q quis dliberet o3 co-
gitare propterea et votū vocat cō-
ceptio deliberatione firmata. vi sta-
tim patuit. Item sufficit ad votū ēē
sola mentalis promissio que obli-
gat deo intuenti cor. l3 nō homini
qui indicat solū que foris sunt fm
Tho. 2a 2e. q. 88. ar. 1. B.

2 Quot sunt species votoz. R.
Due. Mā quoddam est votū sim-
plex. et quoddam est solēne. vi ha-
betur. s. impedimentum. 4. s. 1. Et
quidē grauius peccat qui frangit
votū solēne di. 27. si vir. 27. q. 1. v
ginibus. et c. virgines. Sed qd dī
et qui cle. vel vo. rursus. s. q votū
simplex non minus obligat q solē-
lemne. exponendū est fm Th. vbi
s. q viriusqz transgressor mortalit
peccat. A. Lon. Ray. et glo. Ber.
et Immo. vi in sū. eo. ii. q. 3. B. Est
et alia diuisio votozū. s. q aliud ē
purum sine absolutū. vi cum quis
absolute et sine conditione vouet.
Aliud est conditionatū vi cū addi-
tur si hoc erit vel illud. A. Hoc su-
it dictū Ray. vi in dicit. q. 3. B.

3 Curum vouens teneatur statim
adimplere. R. secundū vñ. Si vo-
tum est absolutum teneatur statz cū
potest nisi vouendo aliud in mē-
te habuerit. Et datur ei tempus ad
arbitrium boni viri ad disponen-

dum vi votum impleri possit. Et d
implendo dicitur. Deut. 23. Cum
votum voueris domino deo aio.
non tardabis reddere. quia requi-
ret illud dominus deus tuus. et si
moratus fueris reputabitur tibi in
peccatum. Unde secundum Tho.
in. 4. dist. 14. si is qui vouerat ita
re religionem tunc ex mora impe-
dimentum tenetur nō differre. A.
Idem in sū. eo. ii. q. 9. B. Aide
de hoc casu. s. religio. 3. s. 3. Si
vero votum est conditionatum. vi
de. j. s. 13. qui incipit. Utrum votū
conditionatum.

Curum votum licitum semper 4
obliget. R. secundum Tho. in. 4.
dist. 33. Sic nisi q quicquid votū
faciendum impediret si prius esset
etiam voto facto aufert obligatio
nem. A. Hoc verū qñ illud quod
postea aduenit legitime sequitur.
vnde licet votum et ingressum re-
ligionis impediat infirmitatē con-
firmatū si precedat. vi in. ca. ex pu-
blico ex de conuer. cōm. nō in im-
pedit si sequatur t in cle. eos de
cōsan. et affi. B. vnde siquid pos-
sibile cū vouetur fiat postea impos-
sibile. tollitur obligatio. vi si quis
dines vouerit edificare ecclesiam
quā postea paupertate superueni-
ente perficere nō posset nō obliga-
tur. Hoc tñ sic ē intelligendū q si
factus ē oio impotens absolutus ē
a toto. Si at ex parte ita q totum
perficere nō pōt tunc remanet ob-
ligatus solum ad id qd pōt. A. Id
in sū. eo. ii. q. 4. B.

Curū vota q sūt in angustijs ob- 5
ligent. R. fm vñ. Mulieres i par-
tu vouentes vel quicunqz alij i an-
gustia cōstunt si habeāt delibera-

in intentione obligandi se obligati sunt. ar. 27. q. 4. sunt qui opes. A. Idem in sum. eo. ii. q. 1. ad si. B. Secus si subito et indeliberate. A. ni si postmodum confirmaverit. ar. ex de reg. iur. rati. li. 6. et q. difficile est discernere vix scia si mente deliberata vel si periculosum est illud se non implere. maxime quod bonarum mentium est ibi culpam timere ubi culpa minime peritur. ex de obserua. ieiun. psilium et dis. 5. ad eius. B.

6 **De quo dicitur fieri votum.** R. secundum Tho. fa. se. q. 88. Votum non potest fieri de malo. nec de indifferenti. sed tantum de bono et id quod quod alii non tenent Illud autem quod in aliquo euentu est bonum et in aliquo malo non obligat nisi per euentum bono. ut votum Iepie. Iudid xi. A. Ille Iepie ubi patet vouet deo sacrificium offerre de eo quod sibi a victoria reuerenti primum occurreret egrediens de domo eius. Et idem quod in hoc. §. notatur in sum. eo. ii. q. 3. B.

7 **Utrum liceat vouere nimiam carnis macerationem.** R. secundum Tho. ubi supra. Si ipsa ex voto promissa sit. implenda est rationabiliter. ita quod non nimis grauet. Sed quod in his que ad semetipsum peruenit de facili homo fallit. ideo talia vota congruentius secundum arbitrium superiorum sunt seruanda vel permittenda. ita tamen quod si magnam grauiam immineret. et non esset facultas recurrendi ad superiorem non deberet homo votum obseruare. A. Idem in dicta. q. 3. B.

8 **Quid de votis stultas.** R. secundum Tho. ubi supra. Nota stultia ut de non pectunando caput in sabbato et si milia potius sunt deridenda quam obseruanda. Et addit. Al. quod etiam si per

honore sanctorum fiant. seruanda non sunt. quia similitudinem quandam habent cum idolatria. A. Idem in dicta. q. 3. ad si. B.

9 **Utrum expediat vouere.** R. secundum Tho. ubi supra. Sic dicitur rationabiliter fiat votum. quod per hoc voluntatem infert immobiliter applicamur ad bonum. A. Idem in sum. eo. ii. q. 16. B.

10 **Utrum melius sit aliquid facere ex voto quam sine voto.** R. secundum Tho. ubi supra. Sic per tres rationes. primo quod vouere est actus laurie que est nobilissima virtus. Illud autem quod operatur a nobiliori virtute melius est. primo quod vouet plus deo se subicit quam quod non vouet. 3. quia per votum voluntas immobiliter firmatur ad bonum. Facere autem aliquid ex voluntate firmata pertinet ad perfectionem vniuersi. ut patet per primum 2. ethicorum. A. Idem in sum. eo. ii. q. 7. B.

11 **Quo per votum impediuntur species salia siue matrimonium. heredes. s. ipe dimenium.** 4. §. 2. A. conuictio principio. B. Et virum votum sit magis obligatorium quam iuramentum supra iuramentum. 1. §. 7. B.

12 **Utrum votum conditionatum obliget.** R. secundum Ray. Siue conditio sit generalis. ut si vixero. si potero. si deus voluerit. que semper intelliguntur et si non apponantur. 27. q. 2. beata Maria. siue specialis. puta si itrauero lombardiam ibo ad sanctum Marcum. vel si filius meus fuerit liberatus faciam hoc vel illud. si conditio non extiterit non obligat quis ex voto. al. sic. 32. q. 8. non solum. ex de p. di. appo. w. ex de resti. spo. olim eam. Et intelligas non obligari si tota obligatio ponebatur in euentu conditio nis. Et iterum nisi propter scandalum

tollendū iplēdū sit votū. ex eo. ma-
gne. ex de puer. cōiu. ex pie. circa
fi. Lon. Inno. et hosti. A. Idem
i sum. eo. ti. q. 68. vbi et ponit exē
plū de scandalo qñ votū ē publi-
cum et conditio non exp̄sa sed in
corde retenta. B

13 **Q**uid de voto qd sit ex duab⁹
cāis. rñ. f3 Ray. Siquis vouit ex
duabus causis utputa ire ad san-
ctū Jacobū. qz ibi putabat ueni-
re germanū suū. et ppter redimē-
da pcta sua. i hoc casu qñs scue-
rit germanū suū decessisse etiam
anquā iter arripit. nihilominus
tenet p alia cām si nihilominus
se intendisset obligare. A. hoc vñ
potius fuisse dcm̄ vñ. glo. eius q
Ray. vt in dicta. q. 68. ad finē. B

14 **Q**uid si qd emisit duo diuersa
vota. rñ. fm̄ Tho. in 4. dis. 38. Si
vtrūqz ē ppassibile cū alio vtrūqz
d3 seruare. nisi forte auctoritate su-
perioris votū pcedēs in melius se
quēs cōmutet. A. s. in aliud quaz
illd qd simul vouit. cū ad illd oio
teneatur ratōe voti et non cōmu-
tationis. B. Si autēz ambo vota
sint simul icōpassibilia debet ser-
uare quod maius est. et de minori
scdm̄ arbitriū plati satisficere. A.
Idem in sum. eo. ti. q. 83. B

15 **U**trū pater moriens possit inui-
gere filio quē cōstituit heredē vt
impleat votū ei⁹. R. scdm̄ Ray.
Votū perigrinandi nō pōt p̄ inui-
gere filio quē cōstituit heredē nisi
et ipse filius approbaret. ex eo. licz
Sed pecuniaria satisfactiōe bñ
pōt iūgere. ex de vsu. tua. et d so-
lu. c. 1. Quinēt f3 hosti. si fili⁹ vult
ēē heres tenet iplēre vota p̄ris. A.
s. qcūqz fm̄ eundē hosti. et i sū. eo.

ti. q. 69. B. si hereditas b̄ pariat.
et maxime si sponte suscepit. vt
in dcō. c. 13. Si aut nō vult adire n̄
teneatur. qz nec heres est nisi forte
pmiserit. qz tūc si in oi casu intel-
lexit psonā suā obligare d3 serua-
re. f3 si pmisit tanqz heres et po-
stea mutato p̄silio ab h̄f dūa et ab-
stineat nō tenet. ex de elec. venera-
bile. §. si. Et sic pōt intelligi. c. licet.
S3 qcūqz h̄ditatē adierit obliga-
tur. ex de solu. c. 1. et ex de vsuris
tua. ita tñ q si votū trāsmarini sit
et aligz impediat mortē l' alio ipedi-
mēto cogit alij cōmittere. ut In-
no. dic. Quinēt si nō cōmutat he-
redes cōpelli possunt ut uel ipi p-
pleant vel subsidium siue exp̄sas
quas testator uel ipi faciuri essent
exhibenat. Secus tñ si uouerat n̄
p subsidio s3 pro deuotiōe uidēdi
terrā sanctā qz tales superueniēte
ipediēto non tenent ire uel mit-
tere. A. qz i voto subintelligit. si po-
tero fm̄ eundē Inno. ut in dcā. q.
69. vbi hec notant. B. Qd trans-
gressio uoti ē mai⁹ p̄cniā quā trāf-
gressio iuramentū. uide supra iura-
mentum. l. §. 7.

Orum ij. qd uouē
pōt uel n̄
vtrū ep̄s possit uouere. R. f3
hosti. Non potest sine lnia pape
uotū emittere p qd dissoluat nū-
lam matrimonij quod ē inter ip̄s
et ecclesiā suā. ex de regul. 13. Item
nec aliud p qd graue p̄iudiciū fi-
at eccle. ut de lōga pegrinatioe et
huiusmōi. ex eo. magne. Votū tñ
abstinētie et elemosyne emittet p̄
ar. 7. q. 1. clemens. ex de testa. rela-
tum 2. §. licet at. A. Et breuiter qd
habet votū ep̄s facere pōt p qd p̄e

beat bonū exemplum. qz ad hoc
tenetur. ex de voto. magne. §. i. f3
eundem hosti. et in sum. li. i. ii. 8.
q. 14. B

1 **Q**uātrū q sūt subiecti volūtati al-
terius possint vouere. R. f3 Tho.
fa fe. q. 88. Nullus pōt se firmiter
obligare ad id qd est in volūtate
alterius. Quicūqz at ē subiectus
alicui quātū ad id i quo subiectus
est non ē sue potestatis. et ideo nō
pōt se p uotū firmiter obligare ad
id sine consensu superioris. Non tñ
peccat vouendo vt hic. j. pñ.

2 **Q**uātrū pueri possint vouere. R.
fm Tho. vbi. s. Pueri ante ānos
pubertatis duplici ratiōe vouere
nō possūt. pñ qz vt in plurib⁹ pa-
tiunt rōnis defectū. hoc tamē con-
tingit in aligb⁹ accelerari. et qz sūt
i pñte parētū. et iō eoz vota non
habēt effectū. Et fm pñ. si pñ vel
tutor pñmo pñdixit et postea pñ-
sit nō reuocauit votū. A. Idē quo
ad hoc videt notari i sū. eo. tit. q.
31. Sed i oib⁹ q in hoc. §. cōtinent
melius videtur dicendum. vt. s.
religio. in pñcipio in adduōe. B.

3 **Q**uātrū filiūssanulias postq per-
uenit ad pubertatem vouere pos-
sit. R. scdm Tho. fa fe. q. 88. Is q
venit ad ānos pubertatis si sit libe-
cōditionis est qdē sue pñtis quā-
tū ad ea q pñnent ad suā personā
puta q per votū obliget se religio-
ni vel q matrimoniu contrahat.
Non est at sue pñtis quātū ad di-
spēsationē domesticā. vnde circa
hoc nō pōt aligd vouere qd sit ra-
tū sine pñsensu pñis. A. Idem etiaz
in alijs p q pñdicaret iuri patrie
potestatis. vt in abstinentijs et pere-
grinatōib⁹ et huiusmōi. i qb⁹ non

pōt filius vouere nisi peregrinatō-
nē trāsmarinā i subsidiu terre scē
ex de voto. c. ex multa. §. q at. fm
hosti. Et hoc verū est nisi pater cō-
senserit expresse vel tacite. s. nō p
tradicēdo scdm Inno. et i sū. eo.
ii. q. 33. B. Et idē est de filia que ē
in domo patris sine eius cōsēsu.
vt dicitur Numeri. 30.

4 **Q**uātrū seru⁹ possit vouere. R.
scdm Tho. vbi. s. Seruus est i po-
testate dñi et quātū ad personales
operationes. Unde nō pōt se vo-
to obligare ad religionē p quā ab
obsequio dñi sui abstrahat. Idē
de peregrinatione et similib⁹. A.
In alijs autē in quib⁹ nō pñdicat
dñio pōt seruus vouere. vt de dicē-
do orationes et sūia fm eū. Tho.
et Pe. Et scdm hugl. pōt et iuito
dñio vouere pñnētā et renūciare
propñijs. vt in sū. eo. ii. q. 63. ad fi.
Et de seruis q ad igressū religiōis
dictū ē. s. religio. ii. §. 3. et 4. B.

5 **Q**uātrū religiosus possit vouere.
R. scdm Tho. vbi. s. Cū nullū tps
exceptū sit in quo pñelatus nō pos-
sit subduū circa aligd occupare.
iō nullū uotū religiosi firmū ē ni-
si de cōsensu pñati. qz nō ē sue potē-
testatis. Unde et scdm Ray. si uo-
uerit nō d3 exeq sine lñia pñelati ne
forte sup eū alijs scādalizent si eoz
consuetudines voluerit excedere.
vñ ne def occasio euagandi. 20. q.
4. monachū. §. verū. 41. dis. qfqs.
Addit et Inno. q si voueret dicē
psalmū uel aliam orationem ubi
nullum pñiudiciū contingere
posset seruet uotum qz licitū est.
S3 dñi Tho. uerū. vñ. A. Inno
utriqz uerū ē. qz Inno. loq i cāu q
i nullo derogat obediēte pñatoz

et obsequis religionis seu paci. **B**
 Seruadū ē et non strictioris reli-
 gionis ad quā si trāsire velit et nō
 ex leuitate vltiactura sui ordinis .
 sed ex diuina ispiratōe. d3 lniaz pe-
 tere a prelato . et postea siue fue-
 rit pcella siue nō pīrāsire. ex d reg.
 l3. Et hūc casū hēs. s. religio. s. s.
 i. A. i. pī. et hec nōnt i sū. co. ti. q.
 25. **B**

6 **C**irū elie possit vouē. **R.** scdm
 hosti. Sū lnia sui plati nōt vo-
 uere pegrinationē de pse. dis. s. n
 o3. ex co. magne. s. vep. nec aliud
 uotū qd oporteat reliqre eccliaz
 suā. ex de renū. admonet. s3 noue-
 re pōt religionē trare. **A.** facit .c.
 due sūt. 19. q. 2. **B.** uel aliqd uotū
 nō pegrinatōis s3 caritat. abstinentie
 ul' oionis facere. **D.**icit et qdā qd
 uotū ultramarinū pōt facere siue
 lnia plati. ex co. ex multa. c. plī. et
 c. si. Alij āt intelligūt de lnia plati ul'
 sedis aplice. ex de cle. non res. fra-
 ternity. et in p̄dicto. s. uep. **Mā** et
 clerici maxime beneficiati sū lnia
 epi peregrinari nō debēt. ut in di-
 cto. c. magne. **A.** Idem in sū. co.
 ti. q. 25. Et uerius v̄ q clerici si
 ne alia lnia possit facere uotū vl-
 tramarinū si terre sancte possit eē
 vñlis per se uel p alios secū ducē-
 dos. ut in dicto. c. ex multa. s. si. et
 dicto. c. si. **B**

7 **C**irū persone que sūt subiecte
 alterius uolūtatī peccent uouēdo
 utputa uxor: seruus filiūfamilias
 monachus. et huiusmōi. rñ. scdm
 Tho. ubi. s. l3 uotū huiusmōi p-
 sonaz nō sit firmū siue p̄sensu eo-
 rū qd subijciūt. nō tñ peccāt uouē-
 do. qz i eoz uoto itelligit debita
 p̄ditio. s. si suis supiorib' placue-

rit. **A.** Idem in sū. co. ti. q. 33. **B**

8 **C**irū pater. tutor. maritus. ab-
 bas. et huiusmōi peccēt reuocādo
 uotū subiectoz sibi. rñ. **Mō** peccāt
 s3 utū suo iure a deo et canōe sibi
 pcesso. nec uouētes peccāt nō im-
 plendo. 33. q. 5. uoluit et c. manife-
 stū. **A.** Idem i sū. co. ti. q. 32. scdm
 Inno. hosti. et v̄b. **P**redci nō pec-
 cant si sine causa iusta reuocāt qd
 prius pcesserit. dicto. c. manifestū.
 Et similiter peccare uident si sub-
 iector uotis p̄tra rationem et eoz
 bonā cōscientiā seu maliciose resi-
 stant. cum arbitrium et potestas sp-
 uideatur concessa ad iudiciū bo-
 ni iuri. **A.** pro socio. l. in p̄posita .
 et l. se. xi. q. 3. p̄uilegiū. **B.** De uo-
 to autem uxorum. uide in. c. se. et
 in alio inmediate.

De uo- **to iij. co-**

ingū in coi. **C**irū uxor uone-
 re possit. rñ. scdm Ray. Si uxor el
 emiserit uotū abstinentie ul' pegr-
 nationis uel cōtinētie uel qd cūq3
 aliud nō debent auctoritate suā p-
 trauenire. s3 uiri pnt irritare etiaz
 si ante matrimoniū cōtractū emi-
 serant uotū. 33. q. 5. uoluit. **P**roba-
 bilior uidet opi. hug. 33. q. 5. man-
 festū. s. q uir illa solū uxoris uo-
 ta reuocare pōt q ipa implere nō
 pōt sine scandalo iuri. ut d̄ ieiunijs
 desurgendo ad matutias. et huius-
 mōi. **A**lia vō n. ut si uoueret q da-
 ret aliqd de p̄prio ubi p̄ueniendo ē
 q mulier hēre pōt bona p̄ferna-
 lia. uel si uouerit aliquā oionē. et
 huiusmōi. **A.** **D**cm ē Ray. potest
 scdm h̄ intelligi. Et quod d̄ d̄ uo-
 to intelligit et de iuramento. ut in
 sum. li. i. ti. 8. q. 35. et se. **B.** Non

in q non petet debitū. vt i se. §. df.
A. Inimio bene pōt alter coniugum
facere votū de nō exigēdo. vt exp̄s
se hētur i. c. quidā. c. de puer. con
iū. 7 13 Aug. vt in sum. eo. ii. q. 37.
B. Nec q non p̄sentiat adulterio
q non pōt fieri votū de eo ad qd
quis al tenet. vt df. §. votū. l. §. 7.
A. Verum ē vt sit eiusdē obligatio
nis cum voto super re ad quā al
non obligatur. s; maioris videlz
ta; ex prima cā. puta non surandi
q̄ ex secunda. videlicet voti. Nam
pmissio ē super obligatione pre
cedenti non tollit obligationē. s;
adducit nouam. l. de noua. l. fin.
vnde bene valet votum de non cō
sennēdo adulterio fm Aug. 7 in
dicta. q. 37. **B.**

¶ **Q**uārum alter coniugū possit voue
re q n̄ petet debitū. R. scōz Tho. in
4. dist. 32. Unus non pōt sine p̄sen
su alterius vouere q n̄ reddat de
bitum. q; hoc esset sacrificiū offer
re de alieno. Et si tale votū factum
fuerit non d; seruari. quāt scōm
Pe. in vouēdo mulier peccauit.
Sed de petitione debui qdā dicūt
q vn⁹ pōt vouere sine p̄sensu alte
rius. q; i h̄ vterq; sui iuris est. Alij
dicūt p̄babilius q non. q; nimis
onerofus fieret nisi moniuz alteri
quē semp oporteret subire verecū
diā in petēdo debitum. **A.** Pe. 7
Ray. ē sententiā cū prima. s. q; cō
iūx pōt vouere q uō petet. Et sa
tis facit dictum. c. qdā. de puer. cō
iū. **Al.** vō ait q non d; aliq; hoc
vouere. q; si vouerit credo q per
ep̄m pōt dispensari. 7 iniuncta pe
nitentia arguēdus ē de stultitia. vt
in sum. eo. ii. q. 43. **B.**

¶ **Q**uārum si dederit līam p̄i

gi q; voueat castitatē possit datam
līam reuocare. R. fm Tho. in. 4.
dist. 32. exponēdo līam. Si exp̄s se
p̄sensu 7 līam dedit. non pōt vo
tū cū p̄iuge emissū reuocare. 33. q.
5. §. si. **Al.** con. **Al.** 7 addit Pe. q;
aut dedit līam in facie eccle qua
si in iudicio. 7 tunc non pōt reuo
care. Aut in p̄iuato. 7 tunc an vsū
līe reuocare pōt. s; nō postea. ut
in sum. eo. ii. q. 45. **B.** Si aut vir
ad tps dissimulat vxoris votū. 7
postea hīta deliberatione reuocat
mulier non tenet implere. con. **Alb.**
Sed addit Innoc. q; ē p̄iūx qui
dat līam vouendi. si ip̄c n̄ voueat
ipedit exigere debitū. ar. c. de con
uer. p̄u. c. i. Idem Host. 7 Ber.
A. Idē in. d. q. 45. **B.** Alia vtro
vxoris vota i qbus regit p̄sensu
viri. vir ē postq; p̄sensu reuocare
pōt vt in p̄dictio. §. fin. s; tñ peccat
reuocando qd p̄sensu. 33. q. 5. ma
nifestum. Vxor tñ obedire viro d
bet. vt ibi habetur.

¶ **Q**uid si ambo p̄iuges i domo
vouerūt p̄tinentiā. 7 alter velit frā
gere. rñ. fm Ray. Si ambo pari
p̄sensu emisserunt votū. tunc etiam
si maritus velit penitere 7 votum
frāgere ip̄a istāter d; p̄seuerare in
uoto qd fecit. 33. q. 5. qd deo. 7. c.
una sola. 7. c. manifestū. 7. §. ex p̄
missis. cō. Inno. 7 host. addēs q;
pp huiusmōi votū utriusq; n̄ pōt
un⁹ sine līa alteri⁹ religidēz irāf.
A. Idē i sū. eo. ii. q. 46. Et addit
scōm eosdē. Non ob. extra de iur
iuran. tua nos. ubi pmissio facta i
uicem ē cū iuramēto d; n̄ se petēdo
si admoniti nolunt seruare castita
tē non artateos. q; ibi non fecerūt
votum p̄tinentie. **B.**

4' **C**um i uotis perficiendis uel di-
mutedis uir et uxor ad paria indi-
cent. rñ. fm Ray. Quam ad uotu
ptinētie scd3 oēs uir et uxor ad pa-
ria iudicāt. 33. q. 1. sigs vxorē. et q.
S. pceptit. et c. xpiana. In uoto aut
abstinētie dicunt qdam q cum uir
caput sit mulieris pōt tale votum
facere iura vxore. 33. q. 5. manife-
stum. et c. noluit. et c. hec imago.
Ad itelligēdū scd3 Hug. nisi per
tale votū fieret vxori p̄iudiciū in d-
bito reddēdo. qd satis v̄ p̄abile
p iura predicta. v̄ p. c. sigs vxorē.
et c. pceptit. et c. xpiana. In voto
vō pegrinatōis dicēdū q ne uir cō-
iugū altero inito pōt facere. argu.
27. q. 2. si tu. 23. q. 5. q deo. Fallu h
in voto hierosolymitano. qd in sa-
uorem terre sancte et fidei xpiane
pōt uir sine lnia vxoris facere et i-
plere. Uxor tñ v̄ p̄sentat ē attētiō
āmonenda. et c. ex multa. vel si
non uult remanere seq̄l v̄z. extra
eo. q. sup in si. con. Inno. similr et
Hosti. dicēs q p̄ter votū vltima-
rinū neuter p̄iugū pegrinari pōt sñ
p̄sensu alterius. imo si aliqui p̄fēsit
pōt reuocare q̄uis peccet. h Inno.
tñ q̄tum ad modicā pegrinatōem
et sine uoto p̄p disponēdā domū
uel et q̄tum ad trāsserēdū domici-
liū alio uidet tenenda snia Tho. in
4. dis. 33. ubi dicit q in dispositōe
domus et in regimine uite mulier
subiecta est uiro et non econuerso
et ideo in talibus uir pōt sine lnia
uxoris uouere. s3 non econuerso.
Et de hoc et habes. j. uxoz. §. 4.
A. Acz ē q ad maritum pertinet
gubernatio domi. 23. q. 4. duo ista
iō sup his pōt uouere. et et sine vo-
to pegrinatōez ad dicā governa-

tionem necessariam facere. ar. l. 2.
ff. de iur. om. iu. Et idem q in hoc
§. notat in sum. eo. ti. q. 61. B.

5 **C**um uir timens de inconti-
nētia uxoris possit facere uotum
ultramarinum. rñ. fm Tho. i quo
libet. Ea que sunt necessitatis non
sunt p̄mittenda p̄p ea que sunt
p̄pue volūtatīs. Unde et domus
Bath. is. reprehendit phariseos
qui dicebant p̄mittendū māda-
tum dei de honoratōe parentum.
v̄ aliquē oblationes uolūtariē dō
offerrētur. Ex necessitate aut uiro
im̄inet ut gerat curaz uxoris. qz ca-
put mulieris uir ē. ut dñ. i. Cor. xi.
Sed q accipiat crucē ad transse-
rendū se ultra mare subiaceret p̄p̄e
uoluntati. Unde si uxor sit talis q
sequi non possit et de eius inconti-
nētia timeat non ē p̄sulendū ei q
accipiat crucem et dimittat uxore.
Secus aut si uxor uoluntario cō-
tinere p̄ponat uel si uelit et possit
sequi uir. con. Alb. dicens q uir
vxoris timens periculum melius
facit non peregrinari et pro sub-
dio terre sancte. A. Idem in sum.
e. ti. q. 61. B. Uxor quoqz inuito
uiro scdm hosti. pōt uotum hiero-
solymitanū emittere. Sed tñ si sit
suspecta uel nimis iuuenis nō ex-
quet p̄sonalr. sed uotū redimet eo
q inhabilis ē ad eunduz. extra eo.
q sup his. §. rursus. Si vō p̄cessit
i dieb⁹ suis et nō ē suspecta. uadat.
nec uotū redimat. maxie si talis ē
q possit secū bellatores ducere. A.
Et si nō pōt ducere uotū oīo ē redi-
mendū. ut in dicto. c. ex multa. in
si. Et iō v̄bum maxie h ē superflu-
um. ut patet per eundem Hosti. et
in sum. e. ti. q. 63. B. De uoto uiri

qđ sit recipiendo ordinem sacri.
vide. s. ordinatio coniugatorum.
De voto vero coniugum circa reli-
gionē hic statum sequitur.

¶ *tu iij.* s. iu-
guz cir-
ca religiōez. *¶* Et aliter con-
iugatoz possit se voto obligare si
ne igredi religiōez sine alio. *¶* N. si
non iteruēit carnal' copula pōt al-
ter vouere et igredi religiōē et i
uuo. alitero. ex de puer. iij. veruz.
et c. ex publico. *¶* Postqđ vō inter-
uenit carnalis copula. si vir vlti re-
ligiōē intrare et vxor intret silt. vlt
si iam ē antiqua ira qđ n. si suspec-
ta de incontīnētia. det in iam viro et
ipā pmittat ppetuam ptiuentiā. et
sic pōt vir intrare aliter non. ex de
puer. iij. cū sis pdius. et c. vxōa-
tus. Eodē mō si vxor vult transire
ad religiōez viro i seculo remanē-
te. *¶* Et si predicta forma non ob-
seruet non vlt valere religionis in-
gressus quo ad separatōez matri-
monij iam pēti. sed bene ad impe-
dimentuz mrimonij pstrahendi si
fact' ē cū voto castitatis expresso l'
tacito. puta assumendo habitū cū
intentōe absolute reliquēdi secu-
lū ex de puer. iij. c. l. et c. ex pte.
iuncto. c. statumms. extra d reg.
Et idē qđ hic notat i sū. li. i. ti. 8. q.
38. fm Ray. et pde. Et addunt qđ
pstatum votū ptiuentie debz fieri i
manu seu pntia epi. qđ f3 vlt. hui'
modi maiora negocia non debēt
expediri p minorem qđ p epi vel
aliquē de mādato eius. Si tñ per
aliū fieret inferiorē. et al' rite factuz
esset. non deberet. pp hoc ab epo
reuocari. et peccaret si de facto re-
uocaret. maxime si p̄suetudo loci

esset qđ talia p minore qđ per ep̄m
expedirentur. vt ibi. B.

¶ Sed nūquid aliter coniugz ante
carnalem copulā possit transire ad
heremū vel ad reclusoriū. vel vo-
uere i domo ppetuā ptiuentiā. rñ.
fm vlt. Non pōt nisi obliget se ad
regularē obseruatiā. et ad ista tria
vltare qđ sunt in qualibet religiōe
s. ad ptiuentiā. ad renunciationez
pprioz. et obediāz. ar. ex d puer.
iij. ex pte. i sū. A. Idē in sum. co.
ti. q. 39. fm Tho. Ray. et Inn. B.

¶ Done qđ vxor fecit votū ptiue-
tie ad tpus et iterim maritus fecit
se religiosum. rñ. fm vlt. Debet i
duci ad intrandū monasteriū. aut si
non ē suspecta qđ voueat ptiuentiā.
Si ad hoc induci non pōt poterit
reuocare maritum nisi ipā igna-
ra iuris tacuit qđ maritus religio-
nem intrauit. qđ tunc fm quosdāz
cogetur religionem intrare. vel p-
tiuentiā vouere non ex nōsus suspec-
ta. A. Hoc affirmāt id vlt. et hug.
Addit tñ vlt. qđ si maritus interiz
moriatur anteqđ vxor fecerit cōti-
nentie votū seu fuerit ingressa reli-
gionez poterit vxor ad secūda vo-
ta transire. vt in sum. e. ti. q. 4. Sz
certe hoc cāu vlt qđ oīo possit suo
cari maritus et si vxor expresse cō-
sensisset. ut i. c. l. ex de cōuer. iug.
et ibi glo. B.

¶ Quid si iunx ante carnalē co-
pulā dicit se velle intrare religiōē
et pcrastinando differt. N. scdm
Ray. Ep̄us d3 statuerē tpus infra
qđ igrediatur. quo elapso si nō fue-
rit ingressus cogat p excoicationez
satisfacere coniugi. Sile. s. debitu
iugale. s. i. A. Idem in sum. co.
ti. q. 41. B.

- 4 **Q**uid si terminio elapso ingrediat
monasterium. rñ. fñi Ray. Nihil
ominus si ingressus fiat ante car
nalem copulam valebit. arg. extra
de puer. pñg. ex publico. Et sicut
dicit hosti. cōiunx relicus in secu
lo expectabit intrantē religionem
p annuū. qđ ins concedit ei. et pri
uatus huiusmodi ip̄is p̄modum
auferre non pōt. 28. di. de his. po
stea qui remansit in seculo pōt cū
alio libere p̄trahere. vt in. c. ex pu
blico. Simile. 3. impedimētū. l. 5. 2.
A. con. Pe. vt ip̄. d. q. 41. vbi etiā
p3 scđm eosdē qđ m̄fimoniū sol
uitur p̄ p̄fessionē exp̄ssam vel tact
tam ingredientis. et alter libet pōt
contrahere. iō dictus ānus expec
tatur nisi interuenerit interim dic
ta p̄fessio. B.
- 5 **Q**uid si vxori datum ē tempus
ad ingressū. et interim marit⁹ eā
p violentiā cognoscit. rñ. secūduz
bb. Si m̄fimoniū fuerit factum d
pñti. non pōt intrare p̄radicente
marito. qz p̄sumatum ē matrimo
niū. Idē hosti. A. Idem ē Pe. vt
in sum. eo. ti. q. 42. B. Et idem qñ
cunqz ante p̄fessionem cognoscat
voluntarie a marito. A. s. dum ē i
religione. vt in. d. q. 42. B.
- 6 **Q**uid si ambo p̄iuges intrant
religionē et alter vel ambos peni
teat et velint exire ante p̄fessionē.
rñ. scđm Al. nisi obstat eis aliō qđ
votum probat⁹ sicut ē continen
tie p̄petue. tates salua p̄scientia re
dire pñt ad priores amplex⁹. A.
Idē i sū. eo. ti. q. 47. Mō tñ sp̄ vn⁹
p̄iugū pōt reuocare alter licentia
tum ab eo. vt p3. 7. 8. B.
- 7 **Q**uid si alter p̄iugum intrauit
religionem sine lñia alterius. et al

ter repetit. rñ. scđm Ray. tenet re
dire ad coniugem nisi in duob⁹ ca
sibus. Unus ē si illa que sp̄petit for
nicata fuerit. A. s. publice secūdu
eundem Ray. et in sum. eo. ti. q.
49. Idem vñ si posset iconinenti
probari. ar. c. solet. de sen. exco. et
c. licet li. 6. Et qñqz post probatio
nem seu p̄fessionē in iudicio factā
tunc. n. res dñ notoria. extra de co
ha. cle. et mu. c. si. B. Et ip̄e caste
vixit. A. s. sp̄. Secus si post p̄trac
tu m̄fimoniū fuisset fornicatus añ
ingressum religionis sue post. dñ
tñ añ p̄fessionē. Post vō super
ueniens fornicatio nō irritaret p̄
fessionē prius factā scđz Inn. et in
d. q. 49. B. Ita qđ illa nō habeat
exceptiōem p̄tra illuz. A. i. replica
tionē. B. Alius ē si forte inter eos
fuisset lata snia diuorij ad separati
ōē thori. 27. q. 2. agathosa. extra d
diuor. significasti. 7. q. 1. qđ piculo
sum. Air aut sic vxori reddit⁹ iene
bit reddere debiti. sed nō poterit
exigere pp votum emissum. 23. q.
5. vna. extra de puer. pñu. intrauit.
et c. placet. A. Et in his p3 qđ hoc
ē vez qñ ingrediens fecit tacitum
vel exp̄ssum p̄nientie votū. B.
Quando aut vnus p̄iugum trāsit
ad religionē pp fornicatiōem alte
rius ille qui remansit in seculo po
terit post mortē intrantis cōtrahere.
qz nihil vouit. A. Hoc fuit dic
tum Host. et Inno. vt in. d. q. 49.
Et addit Inn. Secus ē in ordinib⁹
bus. qz non pōt fieri subdiacon⁹ i
seculo remanens cuz uxor adulte
rata ē inuita ea. Et est ratio. quia
uxor cuiuslibet in sacris ordinib⁹
constituti tenetur continere post
mortem eius. 28. distinc. quia sunt

et dist. 32. fertatim. Sed certe hec in
ra loquuntur quoniam ordinatio sit vxore
presente. Al non sit ei iudicium. ut si
ordinatio coniugato. i. p. n. Et ideo
per eandem rationem idem videtur in or
dinibus quod et in religione. s. q.
narius ad sacros ordines primo
ueri possit quoniam vxor publice adulte
rata est. quia amisit ius quod habebat in
viro. extra de diuor. significasti. f. 3.
Ber. i. d. c. a. q. 49. ubi et subditur quod
aliqui intelligunt de c. i. c. significasti.
de ingrediente monasterium. s. cer
te. c. illud generaliter loquitur et in
distinctione.

3 **Q**uid si moris vxor que traxe
rat virum de monasterio. quia sine ei
licentia intrauerat. R. scilicet Ray.
Monendus est vir redire ad mona
sterium. et si hoc non facit peccat. ar. 17.
q. 2. nos nouimus. A. Hoc intelligit
dum quoniam fecit votum religionis vel
professionem tacitam siue expressam al
non cogere ad religionem. ut in. c.
statum. c. de regu. B. Non tamen est
cogendus ad petitionem monasterii
quia professio quam fecit non solennizat
votum per impedimentum quod erat. s.
ex vxore. c. de conuer. c. i. u. placet
Nec tamen potest licite contrahere cum alia
impediente tali professione. ar. c. de
conuer. c. i. u. ex parte abbatis. et si
contrahit peccat. et debet agere peni
tentiam. sed matrimonium tenebit. ar.
c. qui cle. vel no. rursus. Nec a tali
vxore potest exigere debitum si nec a
prima. Episcopus quia potest illi antequam cum alia
contrahat cogere redire ad mona
sterium. quia si non redit peccat mor
taliter. A. Hoc plurimum fuit dictum
de. ut per 3 in sum. c. ti. q. 50. ubi et ad
dist. Sed Goff. dicit quod si vir abste
t ignoret vxore intrare religionem

et ibi prescribatur. et postmodum ab
ea reuocetur. hoc casu post mortem
vxoris vir potius est monendus quam
compellendus ut ad monasterium re
deat. s. hoc sit consultus ad salutem
extra de conuer. placet. Si autem
vnus coniugum altero sciente et con
sentiente. cuius tamen consensus non suffi
cit et si continentiam promittat nisi
similiter conuertatur. 33. q. 5. q. vxor est.
monasterium ingrediat. et deinde ad
vxorem de monasterio reducat. pu
ta quia suspecta est. talis post mortem
vxoris ad monasterium redire compel
litur et si de facto pertraxerit cum alia
quia professio interuenit. nec desu
it consensus vxoris. c. de conuer. p.
tu. ex parte. et cum Goff. p. Goff.
ut ibi.

9 **Q**uod si vir sciente et consentiente
vxore intravit monasterium. A. et
fecit professionem tacitam vel expressam
al bene posset pertrahere. c. de reg.
p. sulti. B. et postea illa cum sit in
uenis et merito suspecta ruocat eam
quid faciet vir post mortem vxor
is. R. fin Ray. Logis redire ad
monasterium et si de facto contraxit
cum alia. quia professio interuenit. nec
desuit vxoris consensus. c. de con
uer. c. i. u. ex parte. A. Hoc videtur
potius fuisse de c. i. u. Goff. ut patet in
d. c. a. q. 50. Et aduertendum quod hoc
casu non semper reuocatio potest fie
ri. nec ex hoc matrimonium post
dictum semper dirimitur. Unde sci
dus fin de. q. per persona suspecta ut
rum licentians ad religionem non
potest ipsum reuocare. sed tenet intrare
religionem si eam potest potuerit
invenire. Si autem non potest aut non cre
debat esse suspecta de incontinen
tia cum tamen esset. potest licentians reuo

care. q: non recipitur apud deum
illius viri cōuersio cuius sequitur
coniugalis federis pstitutio. **Dof.**
Vo dicit q si vir iscia t iura vxore
itauit postea reditus ei non exi-
get debitum nec ad secunda vo-
ta transibit. Si autē de consensu
vxoris transiit t professus est. si
mulier nō promissit continētia. re-
uocari vir poterit. Si autē continē-
tiam promissit t iuuenis est. cōpel-
liur itare religionez. **et de puer.**
cōiu. significauit. t. c. dudū. **Al** si
senex ē perpetuā vouendo cōnnē-
tiam remanere pōt i domo ppria.
et de cōuer. cōiu. c. cū sis. t. c. pui-
gatus. itantū q si is qui remāet
ptrahat matrimonium nō teneret
sicut nec matrimonium eius qui p
petuam pūnentiam vouens ddit
viro licentiam vt ad sacros ordi-
nes promoueretur. **32. dis. feriatiz.**
Solēizat enī votum i professiōe
vel in ordinatione absoluti. **Et h**
itelligas fm **Jo.** qn mulier certifi-
cata fuit q sibi perpetuo pēiudi-
cabat. **Al** si simplex t iuris ignara
nō itendebat sic perpetuo se obliga-
re. tenet matrimoniu ab ea contra-
ctum. **ar. extra de puer. cōiu. veni-**
ens. **Lon. Doff.** **Et** ex his pz q p-
fessio licētiā aliquē tenet. t aliquē nō
Et pmo casu mrimoniū post pira-
ctū dirimit. **33. nō i 2o** cū nō fuerit vo-
tum solēne sed simplex. t ideo nō
dirimit mrimonium post ptractuz
et de vo. t voti redemp. c. vno. li.
6. Un t Inno. dicit q votum qd sit
vxore iura vel ēt voluntaria sed nō
vouente vel religionem itante. nō
ē solemne sed simplex. t ideo ipe-
dit mrimonium cōtrahendum sed
non dirimit iam cōtractum. **et de**

cōuer. cōiu. placet. **Et q** si post in-
gressū ratū habuerit votum mari-
to hoc petēte tenet igressus. t ipa
cogit itare. **Idem** dicit si ipse vir
post mortē vxoris pōtē igressum
q nō tenuit ratificat expresse seu ta-
cite. **ar. et. de his q vi metusue cā-**
fiunt. **c. 1.** **Dicit** ēt q itelligitur rati-
ficare ēt si per momentum i religi-
one steterit post mortem vxoris ēt
si eius mortem ignorauerit. vt i di-
cia. **q. 50. Item Inno. i. c. significa-**
uit. **et de cōuer. cōiu.** dicit q h i p-
dictis casibus suspecta mulier co-
gat monasteriu itare nō tamē co-
get fieri monacha nec viuere mo-
nachaliter. **h. exceptio q ppefce t**
a vagatiōe t cūstodiet ne luxuria
ri possit. sub dō. **Statemur** tamē q
si mulier ē suspecta anqz adnūat
professio viri. debet mulierem face-
re profiteri. **Et sic lo q. c. cum sis.**
et de cōuer. cōiu. **Tamē** si suspecta
ē viri pfectio t nō mulieris. sed nū
pstitit. pūntie vorum. nō facere cā-
modo profiteri. **Et subdit.** **Alij** tū
dicunt aliter. **s. q** hoc ipso q dat li-
centiam viro t emisit cōtinētie vo-
tum pōt cogi itare monasterium
t viuere sine pprio t sub obediē-
tia. **Et hoc tenēt Ber. t Doff. p. c.**
q vxorem. 33. q. 5. t pz i dca. q. 50.
Forse dca Inno. pōt verificari qn
iueniur monasterium i quo talis
mulier possit sine aliarum scanda-
lo t tute cūstodi ēt nō professā qz
tunc cessat ratio suspitionis. **ar. et**
de cōuer. cōiu. c. 1. t. c. vxoratus
Al obtineat scēntia **Dof. t Ber.**
cū aliter nō possit debite ptra su-
spitionem prouideri. **et de cō-**
uer. coniu. cum sis. **B**
Quid si vxor vi vel metu coac

ta dedit viro licentiam intradi. R. fm Hosti. Si fuit vis p metum q caderet i pstantem nihil nocet et. 33. q. 5. nonficasti. nisi forte post tepus ipa ratificet. ex qui cle. vl vo. insinuante. A. Con. v. v. et addit id esse si interuenisset dolus. Et con. Hosti. Hoff. et Jo. vt in sum. eo. ii. q. 51.

11 **Q**uid si vxor sine cui⁹ lnia vir i trauit religionem vult igredi et maritus contradicit. R. fm Ray. Si vir itaz eductus e de monasterio et restitutus vxori non pot vxor illo iuito igredi. 33. q. 5. quod deo. Si aut vir non e eductus. tunc fm Inno. mulier si in ingressu viri puenitiam vouit potest igredi monasterium. 27. q. 2. agathosa. Si vo non vouit. no pot viro iuito igredi et i gressa pot educi. ar. i de co. c. quod deo. sed no pot debui exigere. vt i de co. c. quod deo. ex de conuer. co. iu. c. 1. A. Ray. autem dicit q etiaz si no fecit votum potest iuito viro i trare. 27. q. 2. agathosa. et. 33. q. 5. g vxor e. Et con. Pe. Hosti. et Hof. vt i sum. eo. ii. q. 53. Dictum istoru pot itelligi quando vir ingressus ligatus erat religioni per votum vl per professionem expressam seu tacitam. Dm vero Inno. quando non erat sic ligatus. lz forte per simplex votum teneret ad puenitiaz ar. dei. c. quod deo.

12 **Q**uid si ambo coniuges fornicati sunt. nuquid pot alter altero iuito religionem intrare. R. scdm v. v. No pot. et notat Aug. 27. q. 2. agathosa. A. Et si intraverit poterit reuocari. fm eosdem. vt i sum. eo. ii. q. 55. B. Quod credo verum esse siue occulta fuerit siue publica viri

usq fornicatio siue etiam alterius occulta. A. Etiam ipius igredientis. vt i de ca. q. 55. B. alterius publica.

13 **Q**uid si vterq no petita lnia ab altero religionez intrauit. R. h. v. v. Non poterunt se inuicem repetere qz neuter pot dicere ab altero se spoliatum. sed vterq intrado videt renunciasse iuri quod habebat et iuri exigendi debui. ideo votu viri usq tenuit et quo ad debitum exigendum et quo ad reddendum. A. s. vt no possit exigere nec teneat reddere. Et idem notatur i sum. e. ii. q. 56.

14 **Q**uid si vterq credens aliey mortuu intrat monasteriu. nuqd certa veritate pot alterum repetere. R. fm Inno. Siue ignorates siue scientes alterum viuere ingressi sut monasterium. ambozum votuz ratificatum videt p professionem voluntariam si secuta e. A. Secus autem si non e secuta professio expssa seu tacita. qz tunc non succedit obligatio. Et ita pot itelligi dictum v. v. qui videt contrarium dicere. vt i sum. eo. ii. q. 57. B. Generaliter d uoto intrandi religionem plura. s. religio. 3.

Quam **V** quo ad comutatione seu dispensatione. Etz i votis possit dispensari vel pmutari. R. fm Ray. Horum conuenientie no comutatur maxime per episcopos. qz vix uel nunqz posset aliqd melius inueniri i quo fieret comutatio. ut p3 Ecc. 26. A. 3bi. df. Disponderatio non est digna anime continentis. Per papam autem ex causa bene potest fieri talis di-

pensatio etiam super uoto solemni continentie. ut. s. religio. l. s. 14. in additione. Speculator autem et alij alij tenent quod etiam episcopus possit dispensare ex causa super uoto simplici continentie. puta ne uouens labatur in damnabilem fornicationem si ceterum iuuenis. et qui clerici. uel uo. c. ne nicens. et ubi hoc tangit dominus An. d. bu. et i. c. rursus. eo. ii. ubi ad finem dicit. Et dato quod episcopus non possit dispensare in contrahendo. scilicet cum eo qui uouit continentiam. dispensabit in super debito post contractum exigendo. Similiter etiam tenet Al. quod episcopus possit dispensare super uoto de non petendo debitum conjugale. ut s. uotum. 3. s. 1. in additione. **B** Et nihilominus si quis post uotum continentie simplex contrahit matrimonium. tenet. sed contrahendo mortaliter peccat. Alia uero nota si cut et ponit Th. fa. fe. q. 88. possunt commutari. Nam ut idem subdit uotum debet esse melioris boni. Id autem quod uouetur aliquando est malum uel inutile uel melioris boni impedimentum. quod est contra rationem et quod cadit sub uoto. et ideo necesse est quod determinetur votum in tali casu non esse seruandum. Et siquidem absolute determinetur aliquid uotum non esse seruandum deesse dispensatio voti. Si autem pro hoc quod seruandum erat aliquid aliud imponatur dicatur mutatio. Unde minus est votum mutare quam in votis dispensare. Ait quod tamen in potestate ecclesie consistit. **A** Idem in sum. l. primo. ti. 8. q. 70.

Quis potest in votis dispensare uel commutare. **R.** Diocesanus episcopus. et eo. c. i. nisi in quibus que sunt ei ex

preste. phibita. ut est uotum continentie. per deum est. s. in precedenti. s. **A**. Et ibi de hoc melius in additione. **B.** Item voti terre sancte. et eo. ex multa. Adde etiam de uoto visitandi limina apostolorum. Petri. et Pauli. Similiter et beati Iacobi. In quibus solus papa dispensat et ita obseruat curia. **A**. Non est ergo consulendum hominibus sed quosdam quod dent suas pecunias quod storibus seu nuncijs hospitalium quod fallant et decipiant homines. Nam cum redemptio talium uoto debet fieri cum auctoritate episcopi. quod ita dicitur in litteris papalibus. aliter. n. sed per deos fieri non potest. vide s. quatuor. s. pl. **B.** An autem in uoto continentie possit papa cum clericis et religiosis. dispensare vide. s. religio. l. s. 15. quod incipit utrum cum religiosis. **A**. Et ibi de hoc in additio. Et si minor episcopo de iure communi non potest dispensare super uotis ut sententia glo. i. c. i. et de uoto. similiter et Ray. uti sum. eo. ti. q. 71. ubi etiam per se Al. quod episcopi possunt dispensare in omnibus uotis in quibus expresse non sunt prohibita si cut in uoto terre sancte. Item dicit quod non potest dispensare in uotis perperuis. que sunt religionis et huiusmodi.

Atrum prelati pro libito suo possint in uoto dispensare. **R.** per se Th. ubi. s. Sicut prelati non potest precipere malum. ita nec impedire bonum. s. opera uirtutis. Sed ad prelatum spectat diiudicare quod sit magis uirtutis osum. Et ideo in manifestis dispensatio prelati non excusatur a culpa. puta si dispensaret cum aliquo super uoto de ingressu reli-

gionis nulla apparente causa. Si
at esset causa apparens ppter quā
saltē in dubiū verteret. tunc posset
stari iudicio prelati dispensans vlt
cōmutantis nō tñ iudicio proprio
nisi esset aliquid manifeste illicitū.
aut non posset quis facile ad supe
riorē recurrere. **A.** Idem in sū. e.
ti. q. 81. **B.**

3 **C** Sed que est causa sufficiens. vt
dispenset in voto vel vt omitti pos
sit votum. **R.** fm **Al.** in. 4. Suffici
ens cā est paupertas vt si vult ie
iuniū t mendicans non inuenit ho
ra vna. **A.** i. tpe cōgruo ad sustinē
dum ieiunij. **B.** Et tunc sufficiat.
Similiter t infirmitas. vt si vult
abstinentiam a vino t a carnibus
t incurrit languorē t huiusmodi
A. vt si vult nō comedere carnes
t cū mendicat non dant ei nisi car
nes vel ea que sunt carnibus co
cta. que si non comedat iedia con
sumetur fm eundem **Al.** t in sum.
eo. ii. q. 82. **B.**

4 **C** Sed quōd debet fieri cōmutatio
voti. **R.** f3 **Ray.** debet superior ha
bere considerationē ad facultates
vuentis t expensas quas facit
erat si votū impleuisset. t et ad la
bozem t similia. **A.** Ista similia nō
sunt nisi si cōsideret expense in eū
do morando t redeūdo simul cū
labore. vt in sū. eo. ii. q. 73. **B.** Et
si votū erat hierosolymitanū seu al
contra hereticos t infideles oīa si
ne diminutione transmutat. **et.** eo.
magne. t. c. q. sup hīs. In alijs at
peregrinationibus puta sancti Ia
cobi t similitū eadem expense cōsi
derande sūt. t in alios pios vsus
uertēde. **et.** c. c. i. t. c. scripture. S3
t ad locū peregrinationis mittere

h3 oblationē quā ibi erat factur.
Sed hoc vltimū intelligendū ē d
honestate non de necessitate. **Itaz**
neq. decretales allegat aliqd dī
cunt de huiusmodi oblatōe. nec il
li ecclesie per hoc est acquisitū ali
qd ius. vt in. e. se. 4. In voto aut
abstinentie habēda ē ratio asperit
tatis t aliorū que in voto cōprehē
sa fuerunt. Itē de affluentia. vult
tis. **et.** c. c. i. Unde cuidā comiti q
vultet q singulis sextis ferijs in
pane t aqua ieiunaret non suffice
ret pro cōmutatione pstruere vñū
altare. t allegat hic **Ray.** **et.** l. eo.
perpendimus. Que decretalis nō
est in moderna cōpilatione. sed in
priori q currebat tpe quo **Ray.** sū
mā cōposuit. vt dictū est. s. nouit.
s. 3. **A.** Predictis cū **Ray.** cō. **Do**
stien. vt in dicta. q. 73. **B.**

5 **C** Pone q qdā hīs aliena icerta
vult ea in subsidiū terrē scē nunqd
tale votū pōt ab epō cōmutari. **R.**
fm vñ. **Itō** credo q sine lnia pape
possit ea in alios vsus vertere. **A.**
et si ingrediat religionē fm eūde3
vñ. et in sū. eo. ii. q. 74. **B.**

6 **C** Utrū votū de festando in sabba
to semp sit mutandū. **R.** fm. vñ.
Mutari pōt. sed nō ē necesse q mu
tet. qz licitū ē. nisi forte psona susce
pta eēt q velle iudicazat. **A.** immo
vñ sp mutandū. Nam sabbatū solē
nizare. phibemur nisi aliud festū
in eo concurrat ne iudicare vīda
mur de conse. di. 3. c. i. t. c. puenit.
Itē qz h vt plurimū sit ad aliquam
supstitiosam obseruantia que oīo
phiberi debet. 26. q. 7. non obser
uetis. t. c. se. **B.**

Etum vj. qd sol
uit per

ingressum religionis. Et generalit̃
quidem omne votū sine terre sanc-
te siue aliud cōmutari pōt in votū
religionis et sine arbitrio superio-
ris. qz illud indubitañ melius est
et. co. scripture. **A.** Idē in sū. li. i.
ti. 8. q. 73. fm Ray. et Tho. **B.** Sz
tamen de aliquo rege siue impera-
tore vel alio prepotente qui fecissz
votū terre sancte ex quo penderz
totus exercit⁹ vel etiam de aliquo
qui vouisset per aliquos annos eē
in tali subsidio cū centum vel mil-
le militibus et similibus. vbi pba-
biliter dubitat vtrū preponderari
debeat cōis utilitas uel priuata cre-
do q papa consalendus esset. **A.**
Idem in sum. co. ti. q. 75. secundū
vō. **B.**

C Sed qd si quis vouit magnam
quantitatē pecunie in subsidia ter-
re sancte nunqd liberatus est per
ingressum religionis. **R.** fm. vō.
Quāuis si vouit ire liberatus sit a
labore eundi vel aliū mittendi. nō
tū liberatus est quo ad pecuniam
quā vouit. nec pōt tale votū per ali-
um qz p papā solui uel cōmutari.
A. Idē in sū. co. ti. q. 76. **B.**

2 **C** Quid si quis pro patre vel ma-
tre suscepit votū implendū nunqd
liberatus ē per ingressū religionis
R. secundū Tho. in quolibet. Exq
ingressus sufficit pro se sufficit et p
patre et matre sua et quis in ingres-
su de h nihil intenderit. **A.** pōt
et votum implere de licentia plati
secundum eundem Tho. et in sū.
co. ti. q. 79. **B.**

3 **C** Quid si quis vouit magnaz ele-
mosynā dare pauperibus in gene-
rali vel et in spāli aut q construe-
ret monasteriū. nunqd liberat per

ingressū religionis. **R.** fm vō. Si
ex tali pmissione vel voto acqui-
ta esset actio alicui vel aliquibus. qz
forte donauit vel pmisit eis nō li-
berat nisi de consensu illorū. Sec⁹
ē si nulla ē acquisita actio. qz nulli
donauit nec pmisit nec se obliga-
uit aliquibus. sed tū deo. qz tunc li-
beratur p ingressum. **A.** si intendat
illud minis votū in h maius com-
mutare fm eundē vō. vt in sū. e. ti.
q. 80. Et vñ h intendere nisi pñū i-
tendat. vt pōt colligi ex dictis Tho.
et e. ti. q. 79. et s. s. pñio. **B.** dū
tū fiat auctoritate epi. nō. n. credo
sufficere auctoritatē ppriā. Sufficē
et lha abbas. vt in se. s. **A.** vō. aut
vñ dicere q in h non sufficiat lha
abbas. vt in dicta. q. 80. Sed cer-
te in isto casu nō vñ necia licētia epi
nec abbas fm Ray. et Tho. ut in sū.
co. ti. q. 73. et s. in prin. hui⁹. c. et h
quo ad nota tpalia. In alijs at vñ
regrī dispensatio. et q platus reli-
gionis possit dispēlare vt dñ in. s.
seq. **B.**

4 **C** An abbas vel platus possit
absoluere religiosos a votis factis
an ingressū. **R.** s3 Ray. Ipa religio
in ipso ingressu soluit huiusmodi
vota qz soluit iuramentum vituta-
m matrimonij et h⁹mōi ex de regu-
sane. 19. q. 2. due ex. e. scripture. Et
dico pcpue si ipse ingressu inten-
debat cōmutare. Addit Tho. in q
libet q cū obediētia sit maximum
votorū pro omni voto sufficientis
sine recōpensat. Et qz ingrediens
religionē nihil potest reuocare sibi
pprie voluitans. nullū votū ppria
volūate factū reuocare oportet. sz
id debet ostendere patri monaste-
rij. et se in hoc eius subijcere volū

tati. **A.** Tho. clarius dicit sic qd licet
quidā dicant qd monachus eo ipso
qd professus est absolutus ipso iure
ab omni voto qd fecit in seculo in
qz in hoc nunqz vñ expresse facta di-
spensatio nisi in tpali voto tñ vñ
dicendū qd cū obedientia sit maxi-
mū votoz pro oi voto sufficientissi-
me recōpēsat. Et qz ingrediens re-
ligionē nihil pōt retinere sibi pro-
prie voluntatis. nullū votū. ppria
voluntate factū retinere oī. sed illū
dī pñt ostendere monasteriū et se in h
eius subijcere voluntati. An nō vi-
deo qd ipse sit ipso iure ab oi alio
voto absolutus. nisi a tpali. puta a
peregrinatōibus et similibus de q
loquit. c. scripture. Sed voluntate
sui superioris pōt omne aliud vo-
tū respuere vel tenere. nisi sit incō-
passibile alijs obseruantijs religio-
nis vel caritati fraterne. Item Tho-
mas in dicto. c. scripture dicit qd nū-
us ē qd dispēset. In sua at sūma. di-
cit qd si intrando intendebat pmuta-
re id ad quod pñio se obligauerat
in nullo remanet obligatus. Si
vero hoc non intendebat recurrat
ad abbatem qui secū poterit dispē-
sare. et sine cuius licentia hoc non
posset exequi. Si tñ talis pñio vo-
tum temporale adimpleret et postea
religionem intraret nūus faceret
ar. extra de spon. cōmissi vñ et no-
tatur in sū. eo. ti. q. 78. Et dñ. ingre-
diens intendere cōmutare semper
quando contrariū nō intēdit. vñ et
in precedenti. §. tacitū est. **B.**

Sura j. cōit quid sit.

R. fm Ray.
Usura est lucrū ex mutuo pac-
o debitū vel exactū. **A.** Lō. In
mo. ex. co. c. i. **B.** Mon. n. puto vsu

ram si gratis oblati gratis accipit
ar. 14. q. 4. vsura dī. 18. de eulogij
i. q. 2. sicut. Unde Goff. sic diffinit.
Usura ē quicquid fori accedit in-
tentione precedente vel pacto. **A.**
Nam sola intentio facit vsuraz ex
co. consuluit de quo in. §. se. Et dñ
lucrum ad differentiam interesse.
Nam licet vltra sortem non possit
accipi lucrum tamen interesse sic.
puta si vnus tenet rem meam ma-
la fide. et dat mihi in pignus pro
mutuo sibi a me facto possum dic-
te rei fructus vltra sortem retinere.
quia hoc non est lucrum sed inter-
esse. et ideo retinere possum ex de
sen. c. i. et ex. eo. c. i. et c. conquest.
Et licet hec capitula loquantur de
rebus ecclesie tamen idem est et in
rebus secularium. vñ et notat glo.
in dicto. c. i. de vsuris. Ex mutuo
autem dicitur. quia in hoc contrac-
tu proprie committit vsura. Deut.
15. ibi. Si audieris vocem dñi dei
tui et ē. Facit et. c. i. 14. q. 3. Itē Lu-
6. Mutuum date et ē. et ex. eo. cō-
sult. Et est mutuum contractus i
quo quis aliquid dat recepturus
non idem in numero sed tantūdex
in genere suo. Et dicitur ex eo qd
meo fiat tuum. quia mutuanus trās-
fert dominium in eum cui mutat
et sit in rebus que consistunt nume-
ro pondere vel mensura. vt. l. 2. ff.
si cer. pe. Et commutatur vsura in
isto contractu qñ aliquid recipitur
vltra sortē non obstante qd mutuas
suscipiat in se in aliquo casu sortis
periculū ē. c. nauiganti. Et licet in
mutuo pprie cōmutatur vsura. tñ
idem est etiam in alijs contractib⁹
ratione equipollētie. vt in emptōe
et venditione ad terminū. videlicet

quando vendit terminus seu tem-
pus. vtm dco. c. nauiganti. Et iō
hinc diffinitioni videt addendum
lucrum ex mutuo vel equipollenti.
Pacto dicit. quia si aliquid datur
sine pacto et gratus nō ēē vsura. vt
et pretactū est. Exactū dicitur. qz
etiam si sine pacto aliquid extor-
queat vsura cōmittit. qz quicquid
accedit sorti vsura est. 14. q. 3. ple-
riqz. Et vt dictū est etiā sola intētiō
ne vsura cōmittit. ex eo. cōsuluit.
Et in predictis oibus pōt colligi
qz vsura est lucrum ex mutuo vel
ex equipollenti pacto vel intētiōe
debitum vel exactum. **B**
Cātrū sola spes lucri faciat vsu-
ram. R. Sic. ex eo. c. i. et c. consu-
luit. 14. q. 3. si feneraueris. Quod
intelligit hz Goff. qn principaliter
causa mutuādi ponit in expectatō
ne lucri vel emolumentū. Al. si p-
cipaliter moueamr ad mutuādūz
pppter caritatem et tamen credit qz
ille retribuet. nō ē vitiosus. ar. 77.
di. i. singulis. 59. di. si officia. et 61.
dis. quid proderit. Lū. n. qz mutū-
um dat liberaliter scire pōt debito-
rē sibi naturaliter obligari ad anti-
dota. ex de testa. cū in officijs. de
pen. here. sed et si lege. s. cōsuluit
Con. Inno. et hosti. A. Con. etiā
glo. in c. cōsuluit. ex eo. et nō in
sum. li. 2. ut. 7. q. i. **B**. Qn vō sub
spe recipiendi mumat pecuniā p-
cipue si alō non erat mutuaturus
gequid postea ēē gratus accipit vsu-
ra est siue sit pecunia vel alia res.
et siue cōsistat in dādo siue in faciē-
do aliquid. 14. q. 3. ca. i. 2. et 3. **A**.
Dic gratus accipere intelligit. i. sin
vlla exactione fin. eundē Ray. et i
dicta. q. i. non tñ cū libera volun-
i

te concedentis al nō teneret ad re-
stitutionem lz intentio recipientis
fuisset vitiosa. qz in pcedendo ma-
gis attendenda est volūtas cōcedē-
tis qz accipientis in Insti. de obli-
que ex dlic. nas. s. placuit. in si. vbi
videtur hoc clare dēterminari. vbi
dī qz et si credat quis rē sibi cōmo-
datam inuito dño se contractare.
dño at volente fiat. furtū nō cōmit-
tit. Ecce ergo quō manifeste tollit.
qz licet voluntas accipientis sit vi-
tiosa tñ vitium tollit p voluntatē dñi
rei que non est vitiosa. Pro hoc
etiam facit. quia restitutio non de-
bet fieri nisi damnum passo. extra
de reg. iur. peccanz li. 6. et Lenuj
5. et Numeri 6. Sed hic cōcedēs
non est passus aliquod damnum
cum ex mera voluntate concessit
rit. ergo sibi non debet fieri aliqua
restitutio. Cum igitur vitium fue-
rit in sola intentione ad purgatio-
nem sufficit sola contritio ex de sy-
mo. c. si. Non ob. l. 3. et si. ff. si cer.
pe. vbi dicitur qz si volui tibi rem
donare. et tu credebas tibi mutuo
dari. non efficitur tua ante consūp-
tionē quia hic intentio recipientis
et concedentis discordabant. Sed
in casu nostro non sic. sed potius
concordant cum concedens velit
dare et recipiens accipere. Item nō
ob. c. cōsuluit extra. c. quia ibi lo-
quitur quando vsura committeba-
tur nō solū. pppter spem creditoris
ēē pppter non liberam voluntatem
debitoris. ideo ibi datur restitutio.
Al. secus. vt patet ex predictis. Et
clar. et formaliter facit qd habet. s.
restitutio. i. s. pe. In dubio autem
nisi aliud saltem ex manifestis con-
iuris appareat presumit mutū
77 4

accipiens ea intentione aliquid dare quam mutuū pſtās mutuauit. ut si mutuauit ex caritate. pſumat et ille dedisse ex caritate et libera voluntate. Alſecus. nā unusquisque pſumitur aliquid dare eo modo quod accepit. ff. man. l. si vō non remittendi. §. idem papinianus. vbi dicitur quod quando aliquis rem simpliciter concedit pſumitur dōa re illi qui prius donauerat sibi. **B**

2 **¶** An homo possit pro pecunia mutuata aliquā cōmoditate accipere. R. fm Tho. 2a 2e. q. 78. Sicut si aliquis pro pecunia mutuata vel pro quacūque alia re que vſu consumitur accipit pecuniā ex pacto expſſo vel tacito peccat cōtra iusticiā. ita etiam quicumque ex pacto tacito. vel expſſo accipit quodcumque aliud cuius pſecū pecunia mensurari possit. simile peccatum incurrit. sed in si accipiat aliquid nō quasi exigens nec quasi ex aliqua obligatione tacita vel expſſa sicut gratuitum donum. non peccat. qz anteq̃ pecuniam mutuasset licite poterat aliquod donum gratis recipere. nec peioris conditionis efficitur per hoc quod mutuauit. Item licitum est pro mutuo exigere seu recipere recompensationes eorū que pecunia nō mēsurant. ut puta beniuolentiam et amorem ei⁹ cui mutuauit vel aliud huiusmodi. **A**dem in sum. eo. ii. q. 2. **B**

3 **¶** An pro pecunia mutuata possit licite peti minus a lingua vſu ab obsequio. R. iſcōm Tho. vbi. §. Sicut non licet expectari vel exigere munus a manu pacto tacito vſu expſſo. ita nec munus a lingua vel ab obsequio. quia vtrūque pecunia

estimari potest. ut patet in his qui locant operas suas quibus manu vel lingua exercent. Si vō munus a lingua vel ab obsequio nō quasi ex obligatione rei exhibeat. sed ex beniuolentia que sub estimatione pecunie non cadit. tunc licet hoc accipere exigere et expectare. **A**. 36 in sum. eo. ii. q. 7. **B**

4 **¶** Sed quare est peccatum accipere vſuram. R. fm Tho. vbi. §. Accipere vſuram. p pecunia mutuata ē fm se iniustum. qz venditur id quod nō ē. Ad cuius euidentiam sciendum ē quod quidā res sunt quarum vſus ipſarum ē pſumptio. sicut vinū cōsumimus videndo eo ad potū. et panē ad cibū unde in talibus nō dicitur scōrſū cōputari vſus rei a re ipſa. sed cuiusque cōcedit vſus ex hoc ipſo cōceditur res. et ppter hoc in talibus p mutuum trāſſert dñius. Siquis vō scōrſū vēderet vinū. et scōrſū vſū vini. venderet eandem rem bis. uel vēderet id quod nō ē. Et manifeste p iniusticiā peccaret. Et fili rōne iniusticiā cōmittit qui mutuauit vinū aut triticū petēs sibi duas recōpensationes vnā quā reſtitutionē eq̃lis rei. alia vō pſecū vſus quod vſura dī. Quedā vō sūt quarum vſus nō ē ipſius rei cōsumptio. sicut vſus domus est inhabitatio. nō aut dissipatio. et ideo in talibus scōrſū pōt vtrūque cōcedi. puta cū aliquis tradidit alteri dñius domus reſeruato sibi vſu ad aliquod tēp. vel ecōuerſo. cū quod concedit alicui vſū dom⁹ reſeruato sibi dominio. Et ppter hoc homo licite pōt accipere pſecū. p vſu dom⁹. et ppter hoc petere domū cōmodatam sicut p i cōductione et locatōe domus. Pecunia aut fm plūz. §. et ibi.

corū. tñ p^o pollice. p^oncipaliter ē
inuēta ad cōmutationes faciēdas
et na p^oncipius et p^oncipalis vsus pe
cunie ē ipius p^oncipio seu distractio
fm q^o i cōmutatiōes expēdit. et pp
hoc fm se est illicitū p^o vsu pecunie
mutate accipere p^oncip. qd dicitur
usura. Et sicut alia iniuste acq^osita
tenet homo restituere. ita pecuniā
quā per usurā accepit. Qd at lex
mosaica concessit iudeis accipere
usurā agētib^o. permissa fuit ad ui
tandū maius dānū. s. ne a iudeis
deū colētib^o usuras accipēt pp
auaritiā cui erat dedit. Et addit
Al. q^o illa acceptio usure a gētib^o
inter quas iudei habitabāt pon^o
erat rei sue recuperatio q^o usura.
q^o illa terra iudeis tota data fuit a
dño. Al. Idem in sum. eo. ii. q. 3.
Sed saluo meliori iudicio p^ofate
rationes efficaces non uidentur.
quia cuilibet paret q^o etiam i reb^o
mutuabilib^o differt usus a reb^o sic
substantia ab actu qui exercetur i
ea. Et si dicatur q^o non d^o differre
ex eo q^o in ipso usu consumit subā
tota. Rñdet qd l^o consumat respe
ctu sp^oci seu indiuidui. nō tñ respcū
gener^o. Mā res mutuabiles recipi
unt fūctionē i genere suo. ff. si cer.
pe. l. 2. Et hoc ē in iure clarum est
qd ita cōstituit usus in reb^o usu
cōsumptibilib^o sicut in nō cōsumptibi
lib^o de q^o habet Bica spālia. ff. de
usufruc. ea. re. que usu. cōsu. Item
nec uidetur efficax alia rō. s. qd pe
cunia inuēta sit ad cōmutatiōes. s^o
pon^o emptiōes faciēdas. ff. de con
trahē. ēpt. l. i. q^o ista rō non ē gene
ralis. Non. n. se extendit ad alias
res mutuabiles et in qb^o usura cō
munt. sicut et in pecūia. Preterea

ista rō faceret qd p^o pecunia mutua
ta nō liceret aliqd accipere. cuius
tñ oēs et ipse Tho. tenent cōtrariū
vt pz. in. §. se. An alij doc. ut et nōt
Inno. in Bica. et eo. ponunt alias
rōes. Itē et per Criso. uident alie
assignari. 86. dis. ejiciens. circa me
diū. S^o q^o talū discussio ē p^olix et
nō multū necia. breuiter dico qd si
diligēter inspiciat. ista uidet pprie
rō. q^o sag^o p^o caritatē et nālē cogna
tionē ē ut p^o usu rei momentaneo
aut nāliter infructuoso cū piculo
accipientis q^olis ē usus rex mutua
biliū p^oncip recipiat. An et p^ohs rō
ne nālī mor^o dicit in p^o pollice. q^o
usuraria acq^osito pecuniā ē ma
xime p^oter naturā. ut pōit Th. fa fe
q. 78. ar. i. Nec ob. si accipies mu
tū lucrēt ex pecunia mutuata q^o
tale lucrum potius attribuit indu
strie p^one q^o pecunie. ar. l. 3. ff. ad
l. fal. S^o sūma oīū rōnū ē. q^o de
sic uoluit et usuras detestari ē i ue
teri et nouo testō. et eo super eo.
et ideo aliā rōne querere non ex
pedit multū. Nam Ro. xi. dicitur
M^o altitudo diuitiā et ē. Ad qd et
facit. ff. de legi. l. nō oīum. et l. iō.
B. Sed ad hec respondēt iudei
dicētes q^o nō permittit de^o usuras
pp^oter illos. sed pp^oter alias gētes
De illis enī mandauerat q^o nec ser
uaretur in uita. Ideo solutio Th.
melior uidetur. B
C^o Aliū cōcedere pecuniā signatā
ad ostentationē uel ad ponēdū pi
gnori sit usura. R. fm Tho. ubi. §.
Tale usum pecunie licite q^o nen
dere posset. sicut homo licite uēdit
vsu uasoz argēteoz q^o retinet si
bi dñum. Idem host^o. et hētur. ff.
cōmodat. l. 3. §. p^ote. et l. se. B. Idē

etiam not glo. in. c. conuellus. ex
eo. et idē notat in sū. eo. ii. q. 4. **B**

6 **¶** Quod aliqui conati sunt probare qd
usura non esset peccatum. **R.** Dicebat
quidam sic. Cum creditor mutuat pec-
uniā suā debitor obligat ei ad re-
compensandū. ex de testa. cū i officiis
Ergo et hanc obligationē potest cre-
ditor deducere in pactū vel saltem
sperare eius effectū. Sed sciēdus
qd quicūqz hoc pertinaciter teneret
esset hereticus. vt i cle. ex grani. ex
eo. Ad illud vō qd in contrarium
obijcis dicendum sū Tho. 2a 2e.
q. 78. q. ille qui accipit mutuū ex
debito iusticie non tenet ad plus re-
compensandū qm mutuo accepit. **A.** s3
solum obligat iquātū cōmode po-
test ex quadā naturali eqtate que
non potest deduci in pactū. nec ē prin-
cipaliter spari. ar. ex de symo. tua
nos. **B.** Unde si iusticiam est si ad
plus reddendum obligetur.

7 **¶** An cōmittat usurā qui sub eo
pacto mutuat ut ille sibi remuneret
R. sū Tho. vbi. s. Pro pecunia
mutuata nihil exigēdū vel expe-
ctandū ē. nisi bēivolēne affectus q
sub estimatōne pecunie non cadit.
Ex illo autē potest procedere sponta-
nea mutuatō. Repugnat autē ei
obligatio ad mutuū faciēdū i po-
sterum qz etiā talis obligatio pecu-
nia estimari posset. et ideo licitū ē
qd mutuū vnum simul mutuetur
aliud. sed non licet obligare debi-
torē ad mutuū i postē faciēdum.
Idē nō. i. 4. q. 3. si feneraueris. i gl.
Lon. hosti. **A.** Lon. etiam. vō. et
Goff. vt in sū. eo. ii. q. 22. **B**

8 **¶** Quid si dñi molēdinorū mutu-
ent pistozibus. ita qd molāt solū i
eorū molēdinis. **R.** sū. vō. Usurā

cōmittūt. Accipiunt enī vltra for-
tem aliqd qd cōsistit in faciēdo et
auferūt debitoribz libertatē molen-
di vbi voluerint. Si tñ ipi debito-
res ppter hoc nō sunt damnificati
non tenent illi dñi ad restitutionē
aliquā nisi quatenus estimari de-
beret libertas molēdi vbi volebāt
pensans circūstantijs laboris et ex-
pensarū. **A.** Talis libertas pro ni-
hilo estimanda videt qm ad resti-
tutionem qñ ex ei' adēptione nullū
secutū est dānsi in cuius recōpēsa-
tionē restitutio faciēda ē. ex d iur.
c. si. Puto ē in hoc casu. qd si mu-
tuū accipiēs non damnificet nec
possit damnificari nō cōmittat usu-
rā cū ē pro mutuo possit aliquid
recipi seu exigi quod nō mēsurat
pecunia. vt. s. s. 2. Et hoc casu vel
simili qd accipit pecunia nō men-
surat. nec ex parte mutuū recipiēs
cū in nullo dānificet. nec ex parte
mutuātis cū nihil plus recipiat qm
qd ex locatione rei seu operarum
suarū mereat. Et multo min⁹ usura
cōmittitur si mutuum accipiēs nō
damnificet nec obliget ad molen-
dum vel simile. sed solum accipiat
mutuū reuēdū quousqz ad mo-
lendum mutuantis moluerit p-
pter pdictas rōnes. et qz mutuas
potest tempus sui mutuū limitari. ff. si
cer. pe. l. vnum. Al' innumerabilis
multitudo esset usuraria cū fundi
hodie nō possint nisi mutuo loca-
ri. Immo h casu vñ potius grata
ri conditio mutuantis quam reci-
pientis si diligenter inspiciat. **B**

9 **¶** Quid de creditoribz q termino
veniente solutionis nolūt pcedere
proagationē termini nisi data sibi
pecunia vel alio equipollenti. **R.**

Tales et si non expresse exigunt usu-
 rarij sunt. extra eo. consuluit.
 10 **C** Sed nuqd e vsura si quis dede-
 rit. x. vlnas pām pro alijs. x. vlnis
 in futuro dandis. R. fm vñ. Veri-
 us iste tractus e pmutationis q̄
 mutui. et iō non cadit vsura hic.
 A. q. 83 eun. vñ. in mutuo mensu-
 ra restringitur ad modios et lage-
 nas et alia vasoz genera quibus
 mensurari solent liquida et grana.
 vt in sum. eo. ii. q. 13. vbi et nō. qd
 hic dī. B. Posset m fieri in frau-
 des vsuraz. vide hunc cāuz hic. j.
 diffusi. §. 21. q. i. p. nuqd pmutat
 A. Et ibi p3 q. tunc hoc dī fieri in
 fraudem vsuraz qñ dans apponit
 pditionē ex qua psequitur aliqua
 meliorationem. B.
 11 **E**ltz vsurarij sint infames. R.
 fm leges distinguēduz ē. q. aut qd
 ē ita vsurari⁹ q. exercet improbu-
 senus. i. q. post terminū ei de vsu-
 rario lucro puentum pputat et pe-
 tit vsuras. aut ei si exercet vsurā cē-
 tesimā. i. q. in capite anni vsura a-
 dequantur sorti. et isti tales infames
 sunt. 3. q. 7. infames in fin. L. ex q.
 cau. infra. irro. l. improbu. A. In
 hac lege non solū dī de vsuris vsu-
 rarij et de vsura cētesima. sed etiā
 de oī improbo et illegitimo seno-
 re. vt ibi p3 p gl. Et hodie oīs mo-
 d⁹ illegitimus. vt. j. §. qd de legib⁹
 Et sic hodie ē iur ciuili oīs vsura-
 rius est infamis. qd et dicit notare
 Bar. i. de cā. l. improbi. et dñs An.
 de bu. in. c. Raynui. et de testa.
 et p h fuisse determinatū q. si frat-
 me⁹ institueret vsurariū hīdem ego
 possū rūpere testamētum p quere-
 lam inofficiosi. L. de inoffi. testa.
 l. fratres. et quod sic de facto con-

suluit. et obtinuit. B. Sed fm iu-
 ra canonica in qualibet vsura cō-
 mittitur peccatum mortale et incur-
 ruur infamia. 6. q. 1. infames. ma-
 xime si publici sunt vsurarij. Itaqz
 et testamenta eorum ipso iure sunt
 irrita. et eo. q. 83. li. 6. A. Et ibi pa-
 tet quod h est verum nisi dederit
 satisfactionem seu cautionem fm
 formam ibi positam. B

12 **C**urum dona et elemosyne lici-
 te possint recipi ab vsurario data.
 R. fm Al. Sic nisi ppter h efficiat
 nō soluēdo. Itā qui tūc reciperet
 ab eis teneret eis restituere nllis
 a quib⁹ ipi acceperūt. Sec⁹ itaqz
 si habent alia pter vsuras. et p h n
 efficiunt nō soluēdo. A. Dic qd
 ab vsurario manifesto penitus nō
 possunt recipi oblationes. Item
 nec res quaz dñiuz nō trāssert in
 vsurariū possunt recipi ab usura-
 rio manifesto siue nō manifesto s
 q. i se. §. dicit. Itē nec aliquid reci-
 pi pōt in fraudē creditoz. de quo
 s. restitutio. i. §. 13. in additōe. v.
 item nullus. B

13 **C**etrū in usura trāsserat domini-
 um. R. fm Al. Sic. cum et oīs vo-
 luntaria datio faciat trāsserrī do-
 minium. Nam usure dant uolūta-
 te conditionata. s. q. pōt vult ali-
 quis ultra sortē dare qd mutui nō
 accipere. Con. glo. 14. q. 4. si quis
 vsurā. A. Ydez in sum. eo. ii. q. 15.
 Sed qz sup isto puncto pendet in-
 tellectus ad cognoscendū virum
 et qñ recipiēs rē ab vsurario tene-
 tur ad restitutionē. Sciēdū q. sup
 isto puncto sunt uarie opinio es.
 Aliq nāqz tenet qd recipiēs rē ex
 usura acq̄sitā ab vsurario oīo te-
 neatur ad restitutionē. Et h uñ re-

nere dñs Laurentius de florētia in
suo tractatu de usuris pte. 2. q. 59. f3
opi. host. in sum. de pe. et re. dicēs
q filij non hñtūm nisi de usuris
vel si hñt respectu acquisitionis ex
usuris et ex vxor nō pñt recipere a
limenta de bonis paternis vel ma-
riti sicut nec de rebus raptis nisi i
cāu extreme necessitatis. Hoc idē
tenēt nōnulli theologi dicentes q
dñum rex ex usura accipiat nō
trāssert in usurarium. p. c. si qd usura
14. q. 4. vbi dñ. Si qd usura acci-
pit rapinā facit. et p. c. qd dicā. ea.
q. et cā. vbi dicit Aug. q receptus
ex usuris male utiq possidetur. et
vellem q restitueret. Et qd male
possidet alienum ē. Idem vñ sen-
tire glo. Ber. et Inno. in. c. cū tu.
ad fi. ex de usur. vbi vidēt ponere
cāum qñ ex pecunia usuraria res
emittitur inter alios spāles i quibus
res empti ex pecunia aliena effici-
tur illius cuius erat pecunia. et sic
inuunt q pecunia usuraria sit aliēa
et non usurarij. Et illa opinio ē
Al. vt dicit Ber. in. d. c. cū tu. Itē
p hac eē de usur. c. q. sere. vbi ac-
cipiens oblatōes ab usurarijs co-
gitur restituere. S3 in pirariū fac-
qz valde dignū ē vt res voluntate
dñoz transferant in aliū in insti. d
re. diui. s. p traditōez et p volunta-
tem non liberā qz voluntas coac-
ta voluntas ē. ff. quod me. cau. l. si
mulier. s. pe. Et hoc. s. q transfe-
ratur dñum in usurarium videt te-
nere glo. in. d. c. si qd usuram. Et
Inno. in. c. michael extra eo. vbi
dicit q usurarius vel eius heres n
teneatur ex delicto. sed ex piratu
ditione indebiti vel sine cā quasi n
debitū acceperit vel sine cā. et sic p

supponit translatum dominium. qz
ois p dno ē personalis actio et nō
datur pro re propria nisi pira furē
sed nñ pro re nō sua s3 sibi debita. l.
si. in fi. ff. vñsue. quēadmo. ca. 38.
facit q pstatu s dñs Lau. 13. in dic-
to tractatu. q. 72. vbi dicit fm opi-
nionem Federici q filia dotata a
patre usurario non tenet ad resti-
tutōem. et si alia bona pñs nō sus-
ficiant. Qd pōt intelligi uerū quan-
do filia fuerit dotata ex alijs qz ex
acquis p usuram. et eo tñre quo
pater erat soluēdo. ut ex infra di-
cēdis colligi poterit. Item q trās-
feratur dñum tenet Al. ut in sum.
d. q. 15. Ad piraria pōt dici. Et pñ-
mo ad dictū Inno. in. c. cum tu. q
ibi nō loquitur affirmando sed opi-
niones recitando. Et ad dictū. c.
si quis usura. pōt dici q ibi vocat
rapina nō pprie s3 quodā largo
genere loquēdi quasi oīs mala ac-
ceptio dicat rapina. ut ibi vult gl.
et sentit Inno. in. d. c. michael. ubi
dicit ad rem usurariā dari actōez
non ex delicto sed ex piratu. et sic
non ē pprie rapina. Et eodez mō
pōt dici ad. c. quid dicā. s. q ibi q
dam largo modo dicit alienum. p
eo quo qd male utitur. sicut et non
dans elemosynam alienū tollere
asserit. 47. dist. sicut hi. Et ad glo.
Ber. et Ala. in dicto. c. cum tu. p
dici q nullo iure pbat. imo eam
reprobat dñs Anto. de bu. ibidez
fm Jo. an. in. c. q. q. de usur. l. 6.
s3 forte Jo. an. alit ibi posuerit. sed
prima ut magis iuri adherere. Et
ad. c. q. sere. pōt dici. qz ibi ē spāle
in oblationibus ut non possint ac-
cipi. nō qz usurarij nō possint alie-
nare. s3 ut id in eoz uituperium ce-

dat. sicut et in fili. licet quis sit diffi-
dens in populo. i. facies discordi-
as. potest res suas alienare. sed non
oblatioes facere. 90. dis. oblatioes.
Et hec intelligenda videntur de obla-
tionibus ad sacrificium seu ad alta-
re ob reuerentia facioꝝ. et per sancta
dalu uitandū. ut in fili ponit Tho.
fa se. q. 32. artic. 7. de adquisito per me-
reticium. dicēs q. inde potest fieri ele-
mosyna. sed non oblato ad altare
uel sacrificium. fin illud Deni. 23.
Non offeres mercedē pro stibuli.
Unde ea opinio fuit eoz qui h. nō
negarent dominum reguli in usurari-
um trāsferri. in dixerunt omnes res
usurarij obligatas ad restitutōem
usuraz. Et id q. quicūq. efficiatur
non soluendo. recipientes res ab
eis ad restitutōez tenentur. et q. res
usurarij sic obligentur. tenent per
c. cum tu. extra co. Et hoc 13 glo.
in. c. tua nos. ex eo. quā mlti doc.
canoniste tenent. ut ibi refert dñs
Anto. de bu. Sed certe dicunt. c.
cū tu. nō loquitur nisi de possessio-
nibus ex usura acquisitis. et id ut
refert dñs Ant. i dicto. c. tua nos.
Hosti. magis plz q. ille nū res sint
obligate que pcesserint ex usuris
et sic saltem p illis teneantur reci-
pientes ad restitutōem indifferent
qñ principales efficiuntur non sol-
uēdo. Et hec ē tertia opinio. p qua
facit q. res tradite euz non libera
voluntate dñi transeunt ad eo affe-
cte. ut non solū ille cui tradite sunt
sed et alius ad quez puenerunt te-
neatur ad restitutōem. l. metu. §.
cum aut. ff. qd metus cā. Item qz
absurdum ē plus iuris habere in
re successorem et singulare qz ha-
buerit ille a quo habuit. ff. d. reg.

iur. l. aliud. §. absurdus. ubi ponit
exēplū inter legatariū et testatores
ut non hēat plus iuris legatarius
quā habuerit testator. Itē pro hoc
qz semp res transit cum pditione
sua. ff. de acqui. re. do. l. traditio. et
de ptrahe. em. l. alienatio. Sed p-
ditio rei ex usuris acquisita ē talis
q. non potest remanere apud usura-
rium. ergo nec apud eū qui habuit
ab usurario. Itē p hoc qz non est
equū aliquē sentit pmodū ex alie-
no dolo. ff. de eo p quem fac. erit.
l. si. in pñci. Item 4º loco alij. ut
Goff. in. d. c. cū tu. tenent et q. do-
minū trāsferat. et q. res usurarij nō
sint obligate. reprehendēs Goff.
Alia. qui hoc tenuit et subdens q.
ille ad que tales res puenerint ad
restitutōem non tenet. nisi habue-
rit ex eā lucratua. et eo casu quo
usurarius non sit soluendo. Et id
videt. notari in sum. in dicta. q. 15.
S3 Inno. in dicto. c. euz tu. refert
opinionēs aliquoz distinguētuz
inter titulū onerosuz et lucratuuz
et alioz dicentū non debere disti-
gui. Dñs vō Anto. in eo. c. cū tu.
circa finem. tenet q. dicte res usu-
rarij non sint affecte nec obligate.
et idem tenet in. d. c. tua nos. ubi ē
dicit q. quicūq. dicant pñariuz di-
cant qz nullo iure pbat. et obliga-
tio non d3 poni a iure non irodu-
cta. ff. de pñuari. l. 3. §. si. et h. uerū
ut. nō ob. q. dictū ē re fieri affectā
quādo dat nō libēa uolūrate. p. §.
cū at. qz ibi loq. quādo libras tol-
lit p metū. h. vō p pñmōz qd recipi-
ens optat. et iter h. magna dñia ē.
et id cū nō sit eadē rō stam. regule
ut nō nascat oblo nisi i qñm iure
causat. Item non ob. q. dictum ē

non debere mains ius transire ad
successorem q̄ fuerit apud aucto
rem siue datez. qz hoc ē v̄ez respe
ctu qualitatis ipsius rei adherēis.
puta qñ ē aliena vel alteri obligata
Secus qñ q̄luas p̄cernit p̄sonam
qz p̄sonalis actio nō sequit fundū
siue rē. Et si vnus v̄ēdidit rē uni.
l̄z ipe h̄eat necesse illā tradere ga
uendidit. tñ ille cui postea ipe tra
diderit nō necessitat ad istud. L. d
rei uen. l. quonien. vbi d̄r qz si q̄
vendidit rem duobus. ille est iure
potior cui p̄us tradita est. tñ alteri
venditor ad interesse remanet ob
ligatus. Item nō ob. c. cū tu. extra
de vsu. vbi d̄r qz p̄dia empta ex
usura debent v̄ēdi ut pecunia f̄sti
tuat creditoribus a q̄bus usura ac
cepta ē. Ex quo tex. fundari vidēt
illi qui dicunt huiusmodi res f̄o
obligatas. qz vt ibi dicit dñs Ant.
de bu. et fuit ēt de mente Jo. an. in
c. q̄q̄ eo. ti. li. 6. ille tex. hoc non
pbat. Nam ibi d̄r qz vsurarij resti
tuant si p̄nt. et si non p̄nt vendantur
possessiones ex usura acq̄sue ad re
stitutionē faciendā. et sic non habēt
necesse res illas vendere nisi quā
do aliter n̄ p̄nt satisfacere. Prop
terea ibi nō dicit qz huiusmodi pos
sessiones essent ap̄d aliquēz singu
larē successorē. s̄z pot̄ apud ipsos
vsurarios vel eoꝝ heredes. Et nō
m̄x si qñ n̄ p̄t aliū satisfieri cogit
res illas vendere. qz id ē est ēt de
rebus ex usura nō acq̄sitis cū d̄bi
tor h̄eat necesse satisfacere de omi
bus bonis suis. Certe si bene attē
datur. ibi p̄rariū p̄batur. Nam si
ille possessiones fuissent obligate
qualiter fuisset necesse illas vendi
cū ipe potuissent p̄ari. Immo nec

potuissent licite alienari cū res trā
seat cū onere suo vt p̄ostensum ē.
Et sic malū p̄siliuz dedisset ibi p̄a
pa. Et sic ex p̄dictis p̄z qz dñiuz re
gulr trāssertur i vsurariū. et qz nul
le res ipsius sunt obligate p̄ usura
rum restitutionē. s̄z p̄sonalis tñ actō
p̄p̄ctu p̄tra ipm. S̄z ad clariorem
p̄dictoꝝ itelligētiā distinguēdū ē.
qz aut res habite ex vsuris sunt q̄si
te p̄ pactuz legis p̄missorie. i. qz nī
si soluatnr debitū isfra certū ip̄s p̄i
gnus p̄datur. aut non. Primo ca
su non trāssertur dñiūm qz hoc
pactū reprobatnr i p̄ignore. L. de
pac. pig. l. si. et iō ex eo nō p̄t trāf
ferri dñiūm. qz qñ aliqd. phibetur
et omne illud qd̄ uenit ex eo ul̄ ob
id. l. nō dubiuz. L. de legi. And̄ ac
cipiens res huiusmodi semp̄ ad re
stitutionem tenetur. cū rem aliē
nam accipiat. Et hoc cāu obinet
opinio prima. s̄o cāu qñ res non
sunt quesite per pactum legis cō
missorie. si usurarius ē soluēdo nul
latenus ad restitutionē tenetur qui
ab eo rem accepit. ēt titulo lucrati
uo. ut in s̄ū. dicta. q. 15. Fallit hoc i
oblationib⁹ m̄ifestoꝝ usurarioꝝ
ut p̄ostensum ē p. c. qz sere. c̄t eo.
Si v̄o usurarius nō ē soluēdo. nūc
q̄ habuit ab eo rem titulo lucrati
uo eo t̄p̄e quo iam n̄ erat soluēdo
oio uidetur teneri ad restitutionē
Sed si eo t̄p̄e quo accepit usura
rius erat soluendo non uidetur te
neri. l̄z postea sit sacrus non soluē
do. nisi forte qz accepisset acq̄si
tum ex usura. tunc ei qñcūqz usu
rarius efficiatur nō soluēdo talis
obligatur ad restitutionē. Si v̄o
quis habuit rem titulo oneroso. iē
si aliqd̄ recepit sciēter in fraudē

creditorum. i. q. per hoc debitor efficiat minus potens ad soluendum vel magis habilis ad fugiendum. tenet ad restitutionem. al. nō. Et hec oia possunt colligi s. restitutio primo. §. 13. i. additōe. s. item nullus. Et ex his diligenter iuvenis potest agnoscere qualiter familia usurarij vel vxor seu filij et quicūq; alij ab eo aliquid accipientes ad restitutionem teneantur.

14 **P**one q. laicus i. iuste aliquā possessionē ecclē et impignorat ipsam possessionem rectori ecclē ipsius. nunquid iste rector poterit recipere fructus illius possessionis ultra sortem. R. scdm Ray. Sic. naz et clericus in hoc casu non recipit usuram. sed recipit quod sibi debetur ex eo. c. l. i. si. Quod autē dicit Ray. qd i ipsa decretali dicit qd h sit vt res de manu laici redimatur. Quis bene dcm sit. in eodez mō q libet laicus posset recipere fructus sue rei seu alius qui iniuste teneret eam pignori sibi. vt notat. i. dicto. c. l. i. si. i glo. et per Al. in sum. eo. n. q. 16. B. Al. vero fructus pignoris et etiam vsus i sortem pputari debet. ut s. pignus. §. 7. A. Lō. predictis Hosti. et Al. ut in dicta. q. 16.

B **U**trum usure possint peti quasi iūresse R. fm Ray. Sicut si fideiussor soluit usuras creditori pōt eas repetere a debitore. qz nō sunt usure sed interest. id ē non est lucrum sed mutatio danini. A. Idem i deā. q. 16. fm Ray. Hosti. et Inn. Sed aduertendum q interest nō solum consideratur et i hoc circa damnum emergens. sed et circa lucrum cessans fm dñz Anto. debu. i.

c. salubriter. ex eo. de quo lat. §. restitutio pmo. §. 4. i. fa. additōe. Et de hoc etiam dñ ad si. humo. §. ibi. et adde et c. B. De h casu Th. fa. fe. q. 73. dicit sic. Ille qui mutuum dat pōt absqz peccato in pactum deducere cum eo qui mutuum accipit recōpensatōem danini per qd subtrahit sibi aliquid qd debent habere. hoc ei non ē vendere vsū pecunie sed dānū vitare. Et pī ē q accipiens mutuum maius dānū euitet q dāns incurrat. Unde accipiens mutuum cū sua vilitate dānū alterius recōpensat. Recōpensatōez hō dicit dānū q pōt dānū ex h q de pecunia nō lucrat nō pōt in pactum deducere. qz non dñ vendere qd nondū hz et pōt impediri multipliciter ab hñdo. h Thō. A. Hoc vtz vt fiat pactū s lucro certo p incerto. al. bene pōt peti iter esse et psequēter in pactū deduci i teresse lucri cessantis. vt tacitū ē et hic sequit. B. Et adde qd idem Thō. dicit fa. fe. q. 62. q. ille q dēi. net pecuniā alterius vt eum dāni ficare impediendo ne adipiscatur qd erat in via habendi. et tale damnum non dñ ex equo recōpensare tenet in aliquā recōpensationez facere fm pōtione psonaz et negotior. A. i. fm arbitrium boni viri vt colligitur in locis de quibus sequitur. B. Et circa hunc cāum facit quod dicitur. j. §. 26. qui incipit. Sed nūquid ē usura. et hic. j. post tres. §.

Pone quidaz gener hz recipere dotē a socero. mō socer dat ei pignus aliqz possessiones de quibus gener pcepit fructus. Querit vtz possit sine usura. vel teneatur

fructus computare in sortem. **R.**
Quā maritus sustinet onera matri-
 monij non tenet computare fructus
 i sortē. al' sic. et eo. salubriter. **z. ff. de**
doli exceptj. l. pater. A. Et oportet
 q' ista onera sint certa scdm dñm
Anto. d. bu. i. dcō. c. salubriter et sic
 nō poterunt fructus retineri cum
 sorte vltra idubitata onerū quan-
 titatē. Item oportet q' fructus sub-
 ijciant fortune. Unde si gener pro
 dote soluēda certo die recipit cau-
 tionē et pmissionē cū pacto q' inte-
 rim certa quantitas solui debeat p
 oneribus matrimonij supportan-
 dis. talis cōventio illicita ē et vsu-
 raria. nō obstatē dcō. c. salubriter
 q' ibi dicit qñ pro pignore data est
 possessio. sed i casu pposito aliud ē
 Nam possibile ē q' ex possessiōe cu-
 ius fructus submissi sūt fortune nul-
 los habebit fructus. et sic nō hz ita
 certum eniolumēum sicut in casu
 pposito fm **Hosti. z. Jo. an. z. nō**
dñs Anto. i. dcō. c. salubriter. Item
 oportet q' dos sit promissa simpli-
 citer. Nam si gener pacisceret d' re-
 cipienda dote ad certum terminum
 et iteriz perciperet fructus. dci fru-
 ctus computarent i sortē. q' iteriz
 nō pōt deberi añ morā q' non pōt
 adeē durante termino scdm dñm
Anto. i. loco vbi s. Et addit. Idēz
 dico i re pignozata cuius fructus sunt
 certi q' sorte illa res est locata ad
 afficiū vel pñionem. vel talis res
 ē domus quā gener locat et recipit
 pñionem. s. q' oēs istos fructus te-
 net gener cōputare i sortem. Et sic
 igit dico hoc. c. intelligēdū qñ dos
 fuisset simpliciter pmissa. postea cū
 non solueretur ad cautelam gene-
 ro sit pignozata possessio. vi si di-

cat gener. Ego sustineo onera ma-
 trimonij. da dote. et socer dicit. nō
 possum. tunc si gener dicat. saltem
 sustineas onera matrimonij. isto
 casu pōt gener dici os fructus p iter-
 eē recipere. dum tñ onera nūmo
 nij certa sint. et sic intelligio istā ma-
 teriam. hec ille.

Pone q' gener deām possessio-
 nē cū omni iure qd ibi habet pce-
 dit alteri recepta ab eo summa q'
 sibi p dote dbeatur. nunqd pote-
 rit ille lucrifacē fructus pceptos si
 cui poterat gener. **R. fm d. b.** Si
 gener aio donandi transferat totā
 ius qd hēbat i pignore. et hoc fac-
 nō ppter pecuniaz quā recepit ab
 eo s' q' cōiunctus v' amicus eius
 ē et ille amicus nō vt lucrifaciat
 mutuatur pecuniā. s' pp caritatē aut
 grām. absq' piculo vsure pōt fru-
 ctus lucrifacere. al' non. **A.** q' non
 ē iste contractus pprie mutuum. nī
 si sit pñituz q' gener teneat nume-
 ranti reddere pecuniā si voluerit
 ille repetere. i quo casu vsura eēt
 si ille vellet lucrifacere fructus fm
 eundem. **d. b.** et i sum. eo. ii. q. 17.

Quid si post mortē viri hēdes
 obligant vxori possessionē p do-
 te. nunquid fructus cōputabunt i
 sortem. **R. fm Hosti.** Dicas q' sic
ff. de solu. titia. Idem Immo. Sit
 ergo cauta mulier. vt non recipiat
 rem in obligationem sed vel faci-
 at eam distrabi. vel recipiat i solu-
 tum. **ff. de re. iudi. a dmo pio.** alio
 quin fructus extenuabunt sortem.
A. Idem i sum. eo. ii. q. 18. Predi-
 ctus ē con. **Jo. an. et dñs An. de**
bu. in. c. salubriter. et eo.
Utrū vsure sint licite rōne mo-
 re. **R. fm Ray.** Sic. v'puta debu-
 17
 18
 19

mi mibi centā. ⁊ qz itermino n̄ sol
 uisti oportuit me accipe pecuniaz
 sub vsuris tu teneris mibi restituere
 re illas vsuras si solui. vel liberaf
 me ab ipsa obligatione. **A.** n̄ si sol
 ui fm eundem Ray. ⁊ i sum. c. ii.
 q. 16. **B.** ex de fideius. puenit. ⁊ c.
 constitutus. tunc. n. petunt quasi i
 teresse. vt i precedenti. §. 16. dñi ē
 qui icipit. **A.** trum vsure possint pe
 ti. Et hoc l3. 14. q. 4. qm̄. ⁊ idē nō.
 ibi. ⁊. 12. q. 2. si quis d̄ clericis. Idē
 Hosti. **A.** Con. etiam Hosti. vt i di
 cta. q. 16. qz isto casu non sūt vsure
 ex parte petentis. sed verum itereē
 cum agat de damno vitando. **B.**
 20 **¶** Nunquid cōmittit vsura qñ ab
 solute credit pecunia p simili pe
 cunia vel res p re. vt granū. p gra
 no ⁊ h̄. **R.** fm x̄ x̄. Si verisimile
 ē qz pecunia vel argentum vel alia
 res erunt cariora tpe redditionis
 q̄ sint nunc tpe datōis. ⁊ creditor
 illam pecuniaz non erat finaturus
 vsqz ad tempus illud vsura ē. Si
 vō erat seruaturus. vt sic seruādo
 lucraret. distigue. qz si creditor au
 fert d̄buori libertatē soluedi qñcū
 qz velit vsura ē. qz presumit qz idō
 crediderit vt debitorem oneraret
 periculo. ⁊ se exoneraret. sed si cō
 cedat vt reddat qñ velit nulla vsu
 ra ē. **A.** Si tñ corrupta itentione h̄
 faciat vt se exoneret a periculo ser
 uandi peccat. non tñ credo eum te
 neri ad restituendum lucrum. l3 h̄
 esset ei consulendum in pnia vl qz
 daret paupibus. fm eundem v̄v.
 ⁊ i sum. eo. ii. q. 19. **B.** Similiter
 n̄ ē vsura qñ verisimiliter dubitat
 virum argentum vel res alie d̄be
 ant valere plus vel minus. ex eo.
 nauiganti. **A.** Con. **A.** vt i dca. q.

19. **¶** Quid si quis mutuet pecuniam
 receptur⁹ ad certū terminū alteri⁹
 generis moneta vel i alio loco vel
 aliam rem. **R.** fm Hosti. Si h̄ idō
 facit vt in estimatione lucret vsura
 rius ē. **A.** Secus si non facit ad fi
 nem lucri. sed ad obsequium reci
 piens. tunc. n. licite pōt recipere rem
 fm estimationē ipis ⁊ loci quādo
 ⁊ vbi faciēda ē solutio. ff. si cer. pe
 ta. l. vinū. **B.** sicut ⁊ hi qz de nūdi
 nis ⁊ i nūdinās mutuāt. ⁊ q̄ tuncū
 qz sub specie venditionis vel alte
 rius cōtractus palliet. qd qd acce
 dit fori vsura ē. ex eo. p̄suluit. 14.
 q. 3. pleriqz. ⁊. q. 4. si quis cleric⁹.
A. Idem i sum. eo. ii. q. 20. Et h̄ fa
 ciant p cambijs vt qd cap̄sor p
 cambio acceperit vlra q̄ dederit
 exceptio moderato lucro. qd pōt
 pputari ex labore ⁊ sumptibus ne
 gociationis. de quo. §. negotiatio
 §. 3. i additione. vsurarum iudicet
 Et ex his poterunt discerni q̄ cam
 bia sint illicita. **B.**
 22 **¶** Quid si pena apposita ē i pira
 cui mutui nunquid pōt peti absqz
 vsura. **R.** fm Ray. Si pena fuit a
 iudice imposta ppter puniendaz
 cōtūmāciā debitoris. qz non soluit
 i termino cū posset nō ē vsura. ar.
 23. dis. q̄ q̄. ff. de iudi. q̄ auctorita
 te. **A.** **B.** elius facit. lū. ff. si qz ius
 di. non obtemperat. Et p̄dictis p. In
 no. i. c. suam. ex de pe. ⁊ h̄ multo
 magis obtinet i pena legali. i Aut.
 contra qui propriam. **C.** de nō nu
 pe. ⁊ sic non p̄sumeret pena i frau
 dem vsurarum. etiam si iudex di
 ceret qz debitore non solvente mu
 tuū post statutū terminūz singulis
 mensibus vel annis soluat tāmm.

nā h nō venit i vtilitatem iudicis.
Itē qz psumit iuste faciunt id qd
fit a iudice. ff. de acqui. pos. l. iuste.
z multo min⁹ psumeret ista fraus
i pena posita a lege. Et ideo videt
licite peni. z multo magis retineri
posse pena a lege seu statuto iposi-
ta. si forte dicat q ex contumacia
non soluentis mutuū seu aliud de-
bitum singulis mensibus vl annis
rātū soluat pro pena. maxime si h
fieret ex pia causa. puta contra no-
lentes soluere dotem vel alia debi-
ta miserabilibus psonis. vt pupil-
lis. minoribus. pauperib⁹. z simi-
libus. Aduertendum tñ q si dicta
pena apponeretur a iudice de cō-
sensu partiū deberēt attendi cōie-
cturie. que i h. s. subrogat ac si pe-
na esset conuentionalis z nō iudi-
cialis. qz i h iudex magis seqt vo-
luntatem partiū qz suā. ff. de re iu-
di. l. si cōuenerit. Idē puto si fieret
i iudicio collusio. puta qz partes si-
gerent. se litigare z tandem dōitor
pmitit cōtra se sniaz ferri vt sic cre-
ditor videat eum habere obligatū
ex hac snia ad tollendā suspitiōez
vsurarum sicut audiui iterdum cō-
tigit. Plus. n. dōbet valere quod
agit qd simulate cōcipit. L. pl⁹
valere qd agit p totum. Et satis h-
sumi pōt ista simulatio. qñ ille i c⁹
sauiorem lata ē snia sit vsurarius. si
cut de simili i pena notat In no. in
dcō. c. suam. propter quod audiui
alicubi statutum forte q nō valeat
snie late i sauiorem eoz qui pbant
vsurarij. z bonum ē. B. Si etiam
pena de consensu partiū sit i cō-
tractu apposita. ad hoc. l. vt saltez
metu pene debuit soluat. vsura nō p-
nutit. nisi a pncipio fuerit praua i

tentio. ar. dc. c. qd. qd. z de arbi. di-
lecti. Sed tñ psumit i fraudem si il-
le alias cōsuevit esse vsurarius. ff.
de acq. emp. z ven. l. iulianus. ff. d-
pig. ac. l. vel vniuersoz. Idē psum-
meret vsura si per singulos mēses
vel ānos dicatur pena cōmitti. ar.
L. eo. Auct. ad hec. Sed tñ i iudi-
cio anime stabitur ei⁹ confessioni.
Con. Hosti. A. Con. etiam Al. vi i
sum. eo. ti. q. 23. Idem etiam notat
Inno. i. c. suam. extra de pe. z dñs
Anto. de bu. i. c. cōquestus. extra d
vsurio. B. Tamen i omni euentu
nō videt honestum petere penaz i-
mo etiaz nec licitum qñ debitor si-
ne culpa sua factus ē ipotēs ad sol-
uendū. ideo puniri nō debet. A. l3
de subtilitate iuris ciuilis aliū pos-
set dici p. l. ad dic. ff. de rbo. obli.
vbi dñ. Ad diem sub pena pecūia
pmissa mortuo promissore pmit-
tet pena l3 non sit hereditas ei⁹ adi-
ta. Nam cum hoc casu possit pu-
niri contumacia que non est. illud
quod acciperet tolleret solū rōne
tpis. qd esset mere vsurariū. z idō
nec ex pentione partiū nec ex ali-
qua lege introduci pōt. vt i cle. ex
gram. ex eo. Item si debitor soluit
partē debiti nō poterit exigi pena
nisi p parte nō soluta. vt nōt Inno.
i dcō. c. suam. Possit etiam eē ps
non soluta ita modica q nulla etiā
pena pmitteret dcō. c. suam vbi dñ
q non debet exigi pena ab eo qui
promisit soluere. l. o. infra termi-
num sub pena. z soluit. 33. l3 dōbet
solū exigi. 7. i. residuū sortis. Aliq
tamen intelligunt illud. c. i clericis q
nō dōbent inhiare ad ista i honesta
lucra. vt ibi dñ. Sed z si intelligatur
in clericis. tamen z i laicis saltez p

soluta parte obstabit petenti excep-
ptio. vt. p. x. m. d. c. f. i. e. Item et si de
iure civili pena committeret non ob-
stante iusto impedimento. tamē cer-
tum ē q. ppter tale impedimentum
posset peti restitutio i integroz. ff. ex
qui. cau. maio. l. i.

23 **Q**uid de eo qui occasione mu-
tuandi laborē subit. R. fm Hosti.
Talis i cōpensatiōem laboris fru-
ctus pignoris vsq. ad pueniens p
mūm facit suos aut aliquid. p la-
bore licite percipit. ex de re. eccle.
nō alie. ad nostrā. A. Idem i sum.
eo. ii. q. 24.

24 **Q**uid d. eo qui mutuatur navigā-
ti vel eunti ad nundinas receptur⁹
aliquid vltra sortē pro eo q. susci-
pit i se periculum. i. si pecunias vl
merces ide emptas portauerit sal-
uas. al. nihil recipiat de sorte. R.
Sine dubio ē vsura. ex eo. navigā-
ti. q. ppter h. q. suscipiat periculū
non sit licitus contractus vsurari⁹
s. q. possit recipere vltra sortē. sed
in sorte posset recipere precii peri-
culi. q. si nihil ē mutaret ei. et ipe
vellet in se recipere piculū navigant⁹
vt. i. si perdat merces vel pecuniā
pro promissore restaurabit ei. cer-
te iste. pmissor licite ob h. posset p-
cium recipere. et eodem mō si mutu-
at dūmō nil plus exigat i fraudes
vsure. A. Hoc ē videt tenere dñs
Laurētius de florētia. Sed istud
videt expresse contra dñm. c. navi-
gant. vbi i isto casu d. adesse vsu-
ram etiam si id quod recipit rōne
periculi recipiat ibi. p. eo q. suscipit
i se periculū et c. Itē q. si haberet
respecus ad mutuum nullū fuisset
dubium. et lex sup. idutabili posita
foret. quod esse non debet. cum so-

ret superflua.

Sed nunquid est vsura si dñi
emerem vel emere vellem merces
et tu ad tuā instantiā fecisti me cessa-
re a pte emptionis. vt tibi mutuares
et ego dico volo q. tu reddas mi-
hi tantum quantum essem i tali lo-
co habiturus de mercibus si eas
illuc deferrem. recipio tamen i me
periculum. A. i. computato picu-
lo et dubio euentu. Itaz cū lucroz
sit certuz nō pōt. poni respectu ei⁹
iteresse certum fm dñm Anto. de
bu. i. c. salubriter. ex eo. et ideo nō
fiet cōputatio ex equo s. ex dubio
euentu pensatis circūstantijs tam
in hoc casu q. i sequenti. vt s. s. i. s.
B. R. fm Ray. Non est vsura si
recipit inde lucrū predictum itaq.
iteresse. Con. Hosti. Et similē fm
s. b. si volebā emere terrā valentes
singulis ānis. x. libras. et ad istā iā
manu cessauit et mutuaui tibi modo
q. soluas mihi tantū vel tantum si
cut redderet expedite illa terra de-
ducis sup. tibi et labore et ē picu-
lo si qd. esset. Con. Hosti. Et vid. h.
s. s. i. s. qui icipit. Anrum vsure pos-
sint et supra restitutio. i. s. s. A. Et
idem quod i hoc. s. nota. i sum. c.
ti. q. 28. et q. 30.

Quid de his qui dant nūc gra-
nam et huiusmodi venis vt postea
recipiant nouum. R. s. Ray. Usu-
ram committūt. q. meliorem rem
recipiunt quod intelligit Hostien.
quando aliq. ppter hoc facit vt
illam meliorationem lucret. extra
eo. consuluit. et c. i. ciuitate. Si vō
facit ne suū frumētū peat. et ide ac-
cipienti gratiā faciat i cōmitti vsu-
rā. Sed et tunc sine dubio excusat
q. p. sūt q. nouū dbeat min⁹ valē

A.

Secus si presumit q plus valebit
 ex. co. nauiganti. **A.** Idem in sū. e.
 ti. q. 42. vbi ē apparet q illud q h
 in fine dī fuit dictū ē v. clarius sic
 dicentis. f. q non audet istos pde-
 nare si ad hoc mutuet vi subueniat
 proximo dūmō non auferat ei lib
 tatē liberandi se interim soluendo
 veteres vel si p̄babiliter dubietur
 vtrū plus vel minus annona vali-
 tura sit tpe solutiōis. Sed in h casu
 dñs **Pe. de anchorano in. c. vsu-**
rariū ex. c. li. 6. distinguit sic q aut
 est verisimile q res mutua n̄ erit
 preciosior tpe solutionis vel de h
 probabiliter dubitat. et tūc nullū ē
 vitiiū ex. c. nauiganti. Aut ē verisi-
 mile q erit p̄ciosior et tūc creditor
 auferi libertatē debitori interim se
 liberandi. et est vsura. aut talē liber-
 tatē nō auferi. et vsura non ē. Sed
 si habuit intentiōē corruptā. vt sic
 a periculo conservandi se releuat
 peccat l3 non sit vsura. Et hec diffi-
 nitiō innuitur magne equitati fm
 Jo. cal. **B.**

17 **Q**uid de legibus illis que p̄mit-
 tunt vsuras. **R.** fm Ray. et dico bre-
 uiter q nō valent nec tenent. Et h
 p̄bo multipliciter. Primo quidē
 q vsure p̄hibere sūt auctoritate dī
 que sup oēs leges est. Mā cū par i
 parē non h3 imperiū ex de elec. in
 notuit. multo minus minor in ma-
 iorē ergo imperator terrenus non
 potuit cōdere legē contra deū. De
 hac mā ps. 14. Qui pecuniā suā n̄
 dedit ad vsurā. Et Luce. 6°. Date
 mutui mibi inde sperantes cū mī-
 us similibus. 1°. qz sunt cōtra natu-
 ralē iusticiā. qz vendit id qd nō ē.
 vt. s. in. s. s. dictū est. **A.** Et ibi lau-
 in additione. **B.** Hū naturaliter il-

licite sunt. sed 3 ius naturale nulla
 lex valet di. 8. q cōtra mores. et di.
 6. s. his ita. 31. q. 7. flagitia. 2. qz in
 iure ciuili dicitur lex q sacre leges n̄
 dīgnantur sacros canones imita-
 ri sp̄aliter in m̄rimonijs et vsuris.
 vt dī. s. lex. s. pe. et antepe. et habe-
 tur in Gluten. vt cle. apud ppri. cpi.
 coll. 6. sed fm canones nō p̄nt exi-
 gi. ergo nec fm leges. 4°. qz dicitur i-
 perator se amplecti quatuor cōci-
 lia vniuersalia adeo vt p ea suis le-
 gibus deroget. Sed in Niceno p
 cilio qd est vni de illis reprobant
 vsure di. 47. qm̄. Et sic leges oēs i
 hac pte abrogate sunt. Ille tñ que
 p̄mittit vsuras exigi rōne interesse
 vel more stare p̄nt si sane intelligā-
 tur vt dictū ē. s. 15. q incipit. vtrum
 vsur possint et. s. 19. q incipit. Atqz
 vsure sint licite. **A.** Idē in sū. eo. ii.
 q. 63. vbi tñ additur fm **Al. et Th.**
 et **Doct.** leges vsuras pernitiētes
 non esse sublatas l3 obseruande n̄
 sint. Hanc autem questionē tangit
 dñs Anto. de bu. super Rubrica
 extra. c. et refert **Ly. et Ja.** de bella
 ptica et plures iuristas modernos
 legum doctores tenere q intra cini-
 lia possunt p̄mittere et permittunt
 vsuras. sicut patet in multis rubri-
 cis de vsuris. ff. et. **L.** et in multis
 alijs partibus iuris dicunt non ob-
 stare ius diuinum. quia lex huma-
 na ex causa potest distinguere ius
 diuinū. vt in. c. que in ecclesiariū ex
 de consti. et glo. in. l. si. **L.** si 3 mo l
 vti. pub. Et licet mīsa exempla pos-
 sent poni sufficiat vnum. Licet eni
 scriptum sit ps. 75. Honore et red-
 dite dño deo vestro. tñ lex huma-
 na qñqz ex cā permittit votū. non
 reddit sed in aliud mutari vel i alie

redimi vt patet in titulo ex de vo.
 ⁊ non redemp. p totū. Causaz vō
 quare iura pnuunt vsuras dicūt
 esse. qz homines sunt ua parū cari
 tanū. qz nisi pceperēt ex mutuo lu
 crū. perantirent. pximū mori ex
 necessitate. ⁊ iō ad curationē maio
 ris mali pnuunt vsuras. qz de duo
 bus malis minus malū est eligen
 dū. 13. di. duo mala ⁊. c. nerui. ⁊. ff.
 de re. iur. l. quonens. Dicunt et nō
 obstarē qz imperator se subijci qz
 tuor concilij inter qd ē Nicenū p
 hibēs vsuras. 47. di. qm multi. qz
 dicunt qz imperator subijci se quo
 ad fidem ⁊ nō quo ad alia. Itē di
 cunt non obstarē qz ius canonicū
 phibet vsuras. qz illud obinet q
 ad clēricos vel ecclesiastici iurisdic
 ctioni subiectos vel phibet eo mo
 do quo ius diuinū. Et ideo sicut nō
 obstat ius diuinū legibus vt dictū
 est. ita nec ius canonicū. Sed ad
 tendum qz pdicta sunt expse con
 tra scripturā ⁊ veteris ⁊ noui testa
 menti. An ps. 14. df. Qui pecuniā
 suā non dedit ad vsurā. Et Exo. 22.
 df. Si pecuniā mutuo dederis po
 pulo meo paup qui habuit tecū
 non vigebis eū quasi exactor. nec
 vsuris opprimes hec ibi. Et Luc.
 6. dicitur. Mutuum date nihil in
 de sperantes. qd transfertur extra
 co. consulu. Ideo lex humana ni
 hil pōt. qz ve illi qz contradicit fac
 tori suo. ysa. 45. Non ob. qz lex hu
 mana pōt distinguere seu interpre
 tari ius diuinū. qz illud verū ē qn
 ius diuinū obsecrū est vel ibi cau
 sa manifesta ad hoc inducit. Alias
 seruaf regulariter quod df Deut.
 4. Non addens ad verbū qd ego
 loquor vobis neqz auferetis ex eo

Similiter vbi lex nō distinguit nec
 nos debemus distinguere. l. fin.
 C. de contrahē. empt. cum multis
 alijs. Nec est hic aliqua cā ad disti
 guendū qz etiaz naturalis equitas
 prohibet vsuras. Unde fm phz p
 poluce vsuraria pecuniarū acqui
 sitio est maxime pter naturam.
 Preterea cā allegata non est suffi
 ciens. qz contra illam nititur auc
 toritas diuina. non per permissōz
 sed per prohibitionem ⁊ minatio
 nem. ut patet. Exo. 22. Si pecuniā
 mutuo ⁊. ut s. Et clarius Deut.
 15. Si unus de fratribus tuis ⁊. c.
 Preterea circa ius diuinum inter
 pretatio proprie spectat ad sedem
 apostolicam adeo qd qui illam nō
 sequitur ostendit se imperitum ⁊
 malivolū ⁊ non catholicū sed
 hereticū ut ait Hiero. 13. q. i. c. h
 est fides. Et sedes apostolica deter
 minat qd pagina utriusqz testamē
 ti indistincte detestatur vsuras. ut
 dicit Alexander tertius i concilio
 lateranen ⁊ ex. co. quia scire prop
 ter quod etiam idem Alex. in. c. su
 per eo. ex. co. dicit super hoc nul
 lam dispensationem posse fieri p
 hominē. Unde i dcō. c. sup. eo. ait.
 Cū vsurarū crimen utriusqz pagi
 na testamēti detestetur sup hoc di
 spēsationem aliquam posse fieri nō
 videmus. qz cuz scriptura sacra. p
 hibeat pro alterius uita mēiri. nil
 to magis prohibēdus ē qz ne ei p
 redimenda uita captiu vsurarum
 eric iuoluantur hec ibi. Ecce quo
 modo aperte contradiē pdictz hic
 tex. ⁊ formaliter tollit cā quaz ipsi
 allegabāt iustā facien de diffictōis.
 uidelicz ut subueniantur hominum
 necessuantibus. quod hic dicitur

etiā de lege diuina valde phibitū
 ⁊ iō nec fm illā nec fm aliā posse
 i hoc distingui ius diuinū vel cāo-
 nicū. cui quo ad for conscientie ēt
 impator subiect⁹ ē. 96. di. duo sūt.
 An alij dicunt vt sup dicta Rubri-
 ca refert dñs Anto. de bu. q. vsura
 a legibus non pōr pmiti i mutuo
 qz scriptū est. Mutuū date ⁊ ē. sed
 in alijs cōtractibus sic. vt. L. d. rei
 vxo. act. l. vna. §. exactu. vbi dī q
 si pecunia dotalis non reddat vxo
 ri post solutū mīmonū infra an-
 nū. exinde soluet tertia centesime
 p vsuris. i. oī anno tertia ps cētuz
 p cētenario. qī velint isti dicere q
 i alijs cōtractibus q mutui lex di-
 uina n. phibeat vsurā. ⁊ iō lege hu-
 mana possit pmiti. Sed h ē falsuz
 qz idē ē in equipollenti qd in mu-
 tuo. vt qñ rōne terminat aliquid pl⁹
 soluit. ex. e. c. cōsultuit. ⁊. c. si. ⁊. c. i
 cinitate. Jacobus de Rauc. dicit
 q nullo casu lex permittit vsuraz
 nisi cōtra morosū. i. p illū q cū pos-
 set n solui ipse quo debebat. Et h
 verū ē. qz nō ē h casu pprie vsura.
 sed potius pūmacie pena de quo
 s. §. 22. dictū ē Et sic pprie loquen-
 do leges nec pmittunt nec pmitter
 pnt vsuras. Unde glo. in Autē. ad
 hec de vsuris dic q imperator cor-
 rexerit p iura nouissima oīa iura an-
 tiqua q tractat de vsuris ⁊ qz ex q
 subiecit se cōcilio Niceno in quo
 vsure phibent vt dictū ē. non ē ve-
 risimile q voluerit aliqd statueri
 illud. L. de sū. tri. ⁊ fide catho. l. 2.
 vbi inter alia sūt h verba. Nicene
 fidei dudū a maioribus tradite ⁊
 diuine religionis testimonio atqz
 assertione firmate obseruatiā sem-
 per mansura teneat ⁊ ē. Nec ob. q

dicat h intelligi quo ad fidez. qz ⁊
 ad fidē punet stare interpretatōi ec-
 cleste sup scriptura. ⁊ interpretata
 ē reiecta oī distinctione vtroqz testa-
 mēto phiberi. vt ex p̄dictis patet.
 ⁊ nō nū se subicit imperator quo
 ad fidē. sed ēt quo ad oīa ecclesia-
 stica ⁊ ad forū cōscie punentia. An
 dixit q non dedignatur leges sa-
 cros canones inuari in Auten. vt
 cle. apud ppri. ep̄is. cōueniant. pri-
 mū. §. si vō ecclesiasticū col. 6. Et
 velut nolit quo ad p̄dicta subiect⁹
 ē pape. dictio. c. duo sunt sed diuisio
 iuri quo ad oīa. qz dicit deus. Ego
 dñs. ⁊ non alius. ysa. 45. An ⁊ gl.
 in dicta Auten. ad hec. dicit q si ēt
 imperator voluisset nō ponuisset p-
 mittere. qz seruus nō pōt cōtra le-
 ges dñi sūt. Immo tenentes q ali-
 quo casu vsura simplex n sit p̄c̄m
 sunt h̄fici ⁊ vt herenci puniendi.
 vt ⁊ t3 dñs Anto. de bu. in p̄sao lo-
 co. ⁊ pbat in cle. ex graui de vsu-
 ris.

B.

¶ An liceat accipere mutuū
 sub vsura. R. fm Tho. fa fe. q. 78.
 Non licet inducere aliquē ad mu-
 tuandū sub vsura. Licet tñ ab eo
 qui paratus ē facere ⁊ qui exerceat
 vsuras mutuū accipere sub vsuris
 ppter aliquod bonū vt est subuen-
 tio sue necessitatis vel alterius. sic
 ēt l3 ei qui incidit in latrones ma-
 nifestare bona que h3 ad hoc vt n
 occidat que tñ latrones diripēdo
 peccat. Et intelligi vō. n solū d ne-
 cessitate absoluta. sed etiam de ne-
 cessitate vilitatis quā aliquis cōse-
 quit. agendo negocia sua. sed hac
 cessante puta cū acciperet pp ludū
 alec. ⁊ huiusmodi tunc fm eundez
 accipere ad vsurā est p̄c̄m mortu-

28

30

le. **A.** Idē notat in sū. eo. ii. q. 44.

Sed certe non vñ iure pbari q. p sola cā vilitatē liceat ad vsurā accipere cū plus debeamus ponderā dānum spūale proximi q̄ nostruz ipale lucrū. s. scandalū. s. virū temporalia. Nec dicē vel rō **Tbo.** se extendit nisi ad absolutā necessitatē videlicet sine qua non pōt pmo- de fieri. Et addit **Inno.** in. c. super eo. qd necessitate imminente extrēa debet primo quis induci vt gratis saltem per mutuū subueniat indigenti qd si noller induci pōt vt sub vsuris saltem hoc faciat. et minus malum eligat videlicet vsuraz poti- us q̄ homicidium. **B.**

29 **U**trum accipere sub vsuris p alio sit licitū. **R.** Si hoc facio in seruitū um vsurarij. vt ipse vel mutuet vel lucret teneor. qz fautor eius sū. **A.** Hoc verū respectu peccati. Ad re- stitutiōē at non teneor nisi faueri vsurario i exactione. vt dicitur. s. vsura. 5°. s. 1°. **B.** Si vero facio in seruitū accipientis tunc per illum modū licet qui dñ in precedenti. s. et maxime si cā mei multiores vsur exigantur ab illo.

30 **S**ed quid si ego rogat⁹ ab illo q vult accipere sub vsuris fideiubeo sine promitto pro ipso ad h vi mi- tiores vsure exigant. nunquid i h casu possuz accipe aliquid ab eo. **R.** Nō. qz sic essem pnceps vsure in ea patre quā recipio. Alij cōtra qz vñ fideiussione alicuius non est vsus pecunie sicut nec vñ pignora- tiōe. Unde sicut p pignoratione rei mee possum aliquid accipere. vt. s. in. 6. s. dictuz est. ita vñ q pos- sim recipere pro fideiussione. Sz pūmū in iuu⁹. **A.** Et hoc videt⁹ ue-

rius. q. accessoriū naturā sequitur p̄ncipalis cñ de re. iur. accessori- um li. 6. Sicut ergo non lz p mu- tuo aliquid accipere. ita nec p fide- iussione vel obligatiōē que succe- dit loco eius. Videt⁹ enim pecunia manu breui. id est quodā ueloci in- tellectuali transitu mutua fideiuf- soz et a fideiussore debitori. uel ē sine hoc ipsa fideiussio non est nisi propter mutuum et sic accedit ad illud et sequitur eius naturā. Nec ob. q fideiussor incurrit periculuz si debitor efficiatur non soluendo quia et hoc periculum incurrit eti- am ipse p̄ncipalis creditor. et pp hoc non potest aliquid ultra soz- tem recipere. imo non tñ propter h periculū sed et si cū h accipiat in se periculū nauigationis uel tñne rationis propter hoc non pōt ali- quid ultra soz tē recipere. extra de vsuris. c. nauiganti. ergo multomi- nus ipse fideiussor accessori⁹. Nec ob. quod detñ ē de re obligata ad pignozandum. qz locatio est cōtra- ctus p̄ncipalis et per se. sed fideiuf- sio est obligatio accessoriā ad p̄- cipalem obligationem. **B.**

31 **U**trum marito liceat recipe do- tem a patre uxoris qui est usurari⁹. **R.** fm vñ. Si pater non sufficit ad soluendum ea que habet d vsuris et maritus sciens ueritatem uel ha- bens ignorantiam crassam contra- xit cum filia. non dñet recipere do- tem a tali patre. Si autem non pu- tabat socerum esse usurarium. uel alias esse soluendo. qui tamen nō erat potest dotem in solidum re- cipere. licet postmodum sciat ue- ritatem. hec **Guilielm⁹.** Tutius ta- men dicitur quod sciens uerita-

A. 4

tem non recipiat dotem. aut si recipit restituat illis quibus pater te-
nebatur. **A.** Hoc verum si accepit
res ab usurario. per. l. commissoria
acquisitas. vt. s. §. 13. in additione.
v. sed ad clariorē al' nō videtur te-
neri si habuit bonam fidem cū re-
cipiat ex titulo oneroso fm eūdē
v. §. 1. sum. eo. ii. q. 56. Et facit qd
dictum ē. s. restitutio. i. §. 13. in ad-
ditione. v. item nullus. Si autem
in veritate socer de alijs bonis est
sufficiens ad soluendum. tunc ge-
ner indubitanter potest dotem re-
cipere. **B.**

32 **Q**uam liceat creditori recipere
debitū quod ei usurarius debz. **R.**
fm v. §. Si bona fide credidit ei
pecuniā. vt ex illa comodū suū fa-
ceret et lucrando foris ex ea seli-
beraret. recipere pot' qd mutuauit
et si ille al' nō sufficit vsuras solue-
re. Si v. o alia causa credidit puta
ad ludendum in alea. vel ad dan-
dum meretrici. aut hultioni nō d-
bet debitum ab illo recipere qui
nec vsuras extortas sufficit sstine-
re. **A.** Idē in dicta. q. 56. Et satis
potest comprehendi ex dictis. s.
restitutio. i. §. 13. in additione. v.
item nullus. **B.**

33 **U**trū illi quib' debet ex contra-
ctu vel quasi. aut ex maleficio vel
quasi possint h' recipere ab usurario
R. fm v. §. Sic dū tamen rem ipaz
usurariam non recipiant. Et ideo
dicendū de quocunq; raptore vs-
sure. **A.** Certe magna dria est iter
rem usurariam per. l. commissoriaz
non quesitam et furuam seu rap-
tam. Nam et talis res usuraria re-
cipi potest. dūmodo non in frau-
dem creditorem. vt s. colligitur.

§. 13. in additione. **B.**

34 **Q**uid de cōtatib' quarūdam ci-
uitatū que dant pecuniā ad vsurā
R. fm Ray. Qēs illi ciues quorū
auctoritate et consilio sunt. vsura-
rij sunt. Et eodē mō si ciuitas vel
coitas reciperet aliq' pign' et fru-
ct' ei' nō cōputaret in sortē. et eo.
conquestus. ar. 7. q. i. sicut vir. 24.
q. 3. si habes. ff. quod mens cā. l.
nietum. §. cum animaduertendū.
Idem est de his qui phibere pos-
sunt. et nō phibēt. et de sen. exco.
quāte. **A.** Lō. hosti. vt in sū. eo. ii.
q. 57. **B.** Et l3 omnes cōsentientes
put dictū est cōmutant vsuram. ta-
men fm v. §. non tenent ad restitū-
tionem nisi quātum ad eos perue-
nit. vel quātum releuati sunt ab ex-
pensis quas fecissent de suo. Illi
tamen qui prestiterūt auctoritates
vel pceptū ad vsuram et huiusmo-
di ut q' alias ciues nō fecissent
eam in solidum tenentur. **A.** Idē
in sum. eo. ii. q. 60. **B.**

35 **Q**uid si iude' accipiat vsuras
a xpiano. rñ. fm Ray. Mortali-
peccat. et potest ab ecclesia cōpel-
li ad restitutionē indirecte. s. sub-
trahendo cōmunionē xpianorum
et eo. post miserabilē. vel saltē ta-
les cohercedi sūt a principib' et enā
a prelatis p dicto modo ne exigāt
immoderatas vsuras. et e. pto. **A.**
Immoderata aut intelligit omnis
vsura. vt notat glo. in dicto. c. quā-
to. cum sit contra moderamen di-
uine iusticie. extra co. sup eo. Idē
iudei cogi debent ad omnem re-
stitutionē vsurarū. vt in cle. ex gra-
ui. extra co. que enā intelligitur
in iudeis. vt patet ibi per glo. sup
verbo censura. **B.** Sed christia-

nus licite recipit vsuras ab hosti-
b⁹tra quos iustum bellum gerit
maxime si sint infideles. 24. q. 4.
ab illo. quia accipit quod suum est
A. Et in dicto. c. ab illo. patet qd
hoc verum est respectu illarum re-
rum quas quis a talibus hostib⁹
posset etiam violenter rapere. et n^o
al. vt et potest colligi ex notatis in
sum. eo. ii. q. 67. B. De prestantijs
que sunt in ciuitatibus. vide infra
vsura. 3. §. pl^u. et si.

Sura ij. circa aia lia. Vtrū

liceat locare animalia pro
certo frumento vel alia re annua
R. secundum v^o. Licitus est con-
tractus dammodo conductor nō
grauetur ex immoderata merce-
de. A. quia in contractu locatiōis
que est bone fidei. merces debet
esse iusta. et conueniens arbitrio
boni viri. vt. l. si in lege. ff. de loca.
B. Licitum est etiam apponere
pactum de damno et lucro rei lo-
cate. quod utrunq³ sit commune.
sed non liceret apponere pactum
quod damnum sit solum condu-
ctoris nisi damnum quod esset ex
culpa sua. A. etiam leui non autē
leuissima. cum contractus concer-
nat utilitatem utriusq³. ut supra lo-
catio. §. 3. Posset etiam ex pacto
conductor in se periculum rei su-
scipere. ex d^o deposito. c. si. unde ta-
le pactum non facit contractū usu-
rarium licet posset fieri in fraudē
usurarum. et forte sic presumeret
si fieret a consueto usurario. ut in
simili dictum ē de pena. s. usura.
l. §. 22. Potest etiam tale pactum
ex alio respectu q^u usurarum con-
tinere iniquitatem. Unde idē v^o.

dicit q^{uod} pactum de cōmunicando
damno l^ocommodo rei locate ini-
quum est ex parte locatoris. nisi p^{ro}
babiliter dubitetur utrum locato-
ris uel conductoris melior aut de-
terior sit conditio. uel nisi credat^{ur}
q^{uod} conductoris non sit deterior p^{ro}
ditio in pacto tamen proposito ui-
detur conductoris deterior cōdi-
tio. quia uix aut nunq^{uam} potest ha-
bere tantum commodum de meli-
oratione bouis quantum potest ha-
bere de morte. Si tamen locator
timens ne cōductor grauaret bo-
uem. pactum apponeret firmiter
pponens q^{uod} si bos sine culpa cō-
ductoris periret nihil exigeret ab
eodem non credo quod pecca-
ret nisi propter eorum scandalū
qui eius ignorarent intentionem.
ut in sum. li. 2. ii. 7. q. 35. B

Quid si unus habeat. 20. capi-
ta ouium. et alius. x. et cōmunicāt
eas adinuicem. et periculū et emo-
lumentum et expēsas cōmunicant
pro rata. R. fm v^o. Non est con-
tractus usure sed societatis. et pos-
sunt etiam conuenire q^{uod} de scib⁹
recuperentur capita mortua ul^o q^{uod}
de uelleribus et pellibus emanant
capita ad augendum gregem. A.
dumtamen seruetur equalitas in-
ter eos. ita q^{uod} ex huiusmodi pacto
non uideatur esse deterior cōditio
unius q^{uam} alterius. ut in sū. eo. ii. q.
36. fm eundem v^o. Et facit. l. si nō
fuerint. ff. pro socio B

Quid si quis habens. 20. capita
tradat alicui custodienda et pascē-
da sub certa mercede uel sub cer-
ta participatione prouentū gregis
R. fm v^o. Si de minus tenet si
bi periculum animalium non est

contractus vsure sed locationis .
Secus si non retineret periculum
sed impuaret conductori. **A.** Sed
et si non retineret sibi periculum nō
propter hoc esset vsura. nec h̄ v̄.
dicit. vt patet in dicta. q. 36. s. pos
set continere iniquitatem aliam .
vt dictum est supra in principio. **B.**

3 **Q**uid si quis habens. 20. capi
ta tradat alicui rustico custodiēda
hoc modo q̄ sint firma . quia illa
dat ei estimata tanto precio . et lu
crū et damnuū sit tñ rustici. **R.** fm
v̄. Mō ē p̄tractus vsure s. mutui
quia idem est ac si mutualet ei pe
cuniā de q̄ emeret tot animalia. **A.**
Immo iste contractus potū ē em
ptionis . qz estimatio emptionem
introducitur. ff. de iure do. plerūqz.
et ff. so. ma. estimare. Et dicit dñs
Ange. de p̄sio. in suo tractatu de
societatib⁹ addēs q̄ h̄ cāu tradēs
animalia nihil aliud poterit pete
re nisi p̄ciū. q̄quid enim fori ac
cederet vsura esset. extra eo. cōsu
luit. et c. in ciuitate. nisi ēptor ani
malū fructus recepisset ex aialib⁹
emptis et morā cōmisisset in soluē
do p̄ciū. quia tunc v̄ditor possz
petere dictos fructus tanq̄ inesse
l. curabit. l. de ac. emp. qd̄ ē obti
net de iure canonico et de foro cō
scientie. vt notat glo. in. c. conque
stus extra eo. **B.**

4 **Q**uid si q̄s dat certa capita ouī
um estimata certo precio . hoc pa
cto q̄ rusticus nō accipiat aliquā
utilitatē donec qui dederit recipi
at prius totā sortem. **R.** s. v̄. Inī
quum est valde pactum. sicut etiā
si quis paciscatur q̄ ante q̄ rustic⁹
accipiat aliquid restaurabit de fe
ribus omnia morua. **D.**is enī pa

ctis est quasi tradere oues imota
les. Et nota generaliter q̄ quādo
cōiunus est conditio licitum est .
Secus vbi melior videt conditio
vnius q̄ alterius. **A.** Idem in deā
q. 36. vbi scdm eundem v̄. clari⁹
sic dicitur . Et generaliter verum
est quod vbi probabiliter dubita
tur vtrum illius vel istius sit deteri
or conditio. in forma pacti adhi
biti in societate non est peccatum
vbi autem ad arbitrium boni viri
grauatur conditio alterius pctū ē
ex parte grauantis si scienter hoc
faciat et tenetur ad restitutionem .
Non potest tamen dari doctrina
generalis sup̄ huiusmōi traditōi
bus animalium propter varietate
tem traditionum et dolos qui a q̄
busdam super talibus excogitant
Item dicit q̄ in talib⁹ possūt quan
doqz concurrere contract⁹ mutui
et societatis. vt cum habens. 20. ca
pita tradit ea estimata alicui . pu
ta pro. 20. solidis. ita q̄ teneatur ei
reddere medietatem sortis. s. x .
solidos. quicquid contingat post
mōi de ouibus. et tūc perinde est
ac si creditor dedisset ei mutuo. x.
ex quibus comperatis. x. capitib⁹
contraxisset societatem cum credi
tore habent. x. alia capita ita qd̄
sint communia. et ipsi sint socii i pe
riculo et prouentibus. in quo eāu
si commodatiōe mutui grauet cre
ditor debitorem in contractu so
cietatis vsura est. **B.**

Quid si quis tradat oues mona
sterio et sub hoc pacto q̄ de quali
bet oue recipiat annuatim solidos
duos. cū fructus earū valēt longe
pl⁹. s. addit q̄ etiā si oēs moriant
ipse vult tñ fructū. et si ualde mul

S

triplicem omnes sint monasterij. **B.**
fm **Hosti.** Dico quod licitum est.
nec potest ecclesia restitutionem petere
ex quo. in traditione lesa non fuit
huius mortalitas sequat. et hoc ni
si oues infecte essent et ad mortem
parate. et hoc ignorauit monaste-
rium. ff. de mino. l. verum. §. si lo-
cupletum. Consulo tamen tradenti quod i
tali casu sentiat partem damni. **A.**
Manu inspecto lucro quod fecit mo-
nasterium in ouibus quas forte lon-
go tempore habuerat in solidum exigat
uel remittat. uel pariat et sentiat
partem damni. fm eundem **Hosti.** ut
in su. co. ti. q. 39. **B.** ne cum iactura
monasterij uelit locupletari. ex de
re. iur. locupletari. l. 6. et caneat si
ibi tradens. quia nisi conuentus co-
sentiat. non tenetur monasterium
de ouibus abbati uel cellario et
huiusmodi cum predicto pacto da-
tis. **A.** uel pacto consimili. fm eun-
dem **Hosti.** ut in dicta. q. 39. **B.**
ex de deposito. c. i. **A.** Alii autem per
dicta clarius intelligantur. scien-
dum quod animalia quandoque tradun-
tur ad solam custodiam uel ad ali-
quem recipientis usum. et aliquan-
do recipiens aliquod precium reci-
pit pro mercede. aliquando ali-
quod pretium prestat pro usu. et ideo in-
terdum dicitur conductor. interdum
locator. propterea his uerbis
promiscue utimur. l. ueteres. cum
se. ff. de ac. emp. et i his est purus con-
tractus locationis et conductionis
ff. de pos. l. i. §. si quis seruum. Aliqu-
ando pro custodia animalium reci-
pit pars ipsorum fructuum. et hic est co-
tractus inominatus pro quo datur
actio prescriptis uerbis siue in fa-
ctum cum non interuenit pecunia

tamen idem indicatur de hoc quod
de locatione et conductione. dicto
§. si quis seruum. Et de his dictum
est §. in principio. et laus. §. loca-
tio. Item hoc tradunt quandoque esti-
mata. ut lucrum et totum damnum
pertineat ad recipientem. et iste est
merus contractus uenditionis in
quo potest aliquando usura inter-
uenire de quo dictum est supra. §.
3. in additioe. 3. tradunt animalia
ita quod totum dominium transferat in
accipientem sic quod per cum meliora-
ta postmodum communicent. et isto
casu non est contractus societatis
nam per societatem nemo desinit
esse dominus in totum rei tradite. sed est
contractus inominatus. deo ut fa-
cias ex quo oritur actio prescriptis
verbis siue in factum. ff. de prescri-
ptis ver. l. si tibi aree. Et siquidem
melioramentum non sequatur. vi-
detur quod res integra debeat resti-
tui. quasi causa data et causa non secu-
ta et sic sine causa accepta fuerit. ff.
de condi. sine causa. per totum. ni-
si in quantum sine culpa recipientis uel
ad eum pertinentium res perierit
uel deteriorate fuerit. cum bone si
dei possessor non teneatur nisi in
quantum sit factus locupletior. siue
ex re principali. siue ex fructibus
et. ff. de pen. here. l. utrum. et sic debe-
re et restitui fructus rei habita di-
stinctione utrum fuerit bone fidei
uel non idem utrum steterit per eum qui
seruaret conuenta. de quo supra re-
stitutio. i. §. 4. cum additionibus. Si
vero melioramentum sine conuentione
nec securum fuerit res communica-
ri et contractus societatis contra-
hi debet dicta. l. si tibi aree. Et ex
de idem de hoc dicit quod. et de

societate de qua. §. tangetur. 4° aia
lia traduntur in societate. Et hoc
distinguedum. qz aliqn sunt aialia
grossa vt boues ⁊ similia. aliquan
do minuta vt oues ⁊ hui⁹. Si gros
sa. aliqn dantur inestimata. aliquan
do estimata. Si inestimata. aliquan
do cu terra. ⁊ aliqn sine terra. Si
inestimata ⁊ sine terra. aut factum
e pactum aliqd aut non. primo ca
su vt q pactum seruandū sit. L. de
pac. l. si pascenda qd sane intelli
gedum e diuino sit tale q arbitrio
boni viri equalitate ptineat consi
derata quantitate capitalis ex par
te dantis. ⁊ estimatoe operarū ex
parte recipientis. Nam in iudicio
seu tractu societatis semp arbi
trium boni viri versari dz. vt qui
plus societati ptulerit vel pecunie
vel opere vel cuiuscunqz alterius
rei. ille plus de lucro recipiat. ff. p
socio. l. si non fuerint. ⁊. l. in pposi
ta. Sed vt clarus huius rei veri
tas appareat aduertendū q qnqz
pactum inter socios pot fieri cir
ca ipm aial ⁊ capitale qd in socie
tate inestimatum positū e. qnqz circa
fructus eius. qnqz circa ipus quo
societas durare debeat. primo ca
su postqz inestimatum datum est. n
vt posse pacisci q periculū sit alte
rius q ipius qui inestimatum dedit.
cum regulariter ad ipm periculū
pertineat. vt dicit Bal. in dicta. l.
si pascenda. Et notat dñs Ang. p
fatus in suo tractatu de suis socie
tibus. Sed hoc pot intelligi nisi tra
dens aialia in alio grauaretur. pu
ta qz recipiens nollet tenere de p
ditione aialium. nisi pro parte cui
si culpa sua perirent. sicut contingit
in aliquibus locis. Illaz qui i vno

grauantur in alio relenari debz. ff.
de reg. iur. fm naturam. Itē aliud
vt dicendū de capitali pecunie et
fm eosdz doc. vt p3. §. societas 2°
§. l. Et hoc forte iō. qz pecunia vel
res filis ipso vsu psumitur. ⁊ sic in
ipa societate totaliter exerceat. qd
secus e in aialibus que sic non con
sumuntur. sed qnqz meliorantur.
Unde sicut melioramentum perti
net ad tradentem sic dz ⁊ periculū
pertinere dicta. l. fm naturaz. Itē
fm eundem dñs Ang. vbi. §. vi in
hoc cau equalitas seruet in fine so
cietatis illud aial qd p capitali po
situm e pcpuum dz esse ipius po
nents. ⁊ quodlibet pactum qd cō
trasieret non videtur equalitatem
⁊ equitatem continere ⁊ sic inuali
dum fore. Item qd dictum e reci
pientem non teneri de periculo ca
pitalis. fallit si illud euenerit ex cul
pa sua. qz tunc de illo in solidū te
neretur. l. cum dnobus. §. si in co
eunda. ⁊. §. damna. ff. p socio. Et
ex his iquit p3 q non al liceret so
cio qui aial inestimatum posuit pa
cisci q de primis fructibus capita
le suum retrahere possit. Si vero
pactum fuerit circa fructus vt cir
ca setum vel lac vel frumentū qd
ex opera boum queri possit. vel
ex trinitatione equaz. ⁊ similia. tē
si puenit iuste p̄suetudini seruādū
e. Si vero de p̄suetudine nō appa
reat. continere debet equitatē arbi
trio boni viri. s. vt ille plus recipi
at qui plus societati contulit. scdm
eundem Ang. vt ⁊ p̄tactum est.
Sed si pactū fuerit circa tempus
tunc similiter equitas arbitrio bōi
viri seruanda est secundum quam
cōsuevit q in animalibus grossis

quinquenio talis societas perfene-
ret. Non ergo videtur tutum p pa-
ctum minori tpe ptabi prefertur
in foro conscientie. cum non vide-
retur posse transire sine iactura v-
damno alterius socioz secundu
eundem. ad quod etiam allegat qn-
dam extrauagantē constitutionez
inter extraordinaria capitula seu-
dorum de qua. j. Et si inter partes
nullum sit pactum factum. tunc dz
seruari consuetudo loci. Nam in
partes actum videtur qd pfectum
ē. ff. de edili. edic. l. q. si nolit. §. qz
si assidua. et de aqua plu. arcen. l.
si prius. §. recte placuit. duntamē
consuetudo pueniat arbitrio boni
uiri. et non al. dicta. l. in proposita
ff. pro socio. eo. ti. l. si non fuerint.
Si vero nec pactus nec consuetu-
do appareat hoc casu quando cō-
trahitur societas super animalib⁹
grossis inestimatis et sine terra. di-
cit idem dominus Ang. Reperio
quedam iura extrauagantia inter
extraordinaria capitula scndoz
quozum vnus Rubrica dicit. Cō-
suetudo societatis iumentozum.
Et sic sequitur ad litteram i nigro.
Siquis dederit iumentum iure so-
cietatis. ille qui accipit debet tene-
re per quinqz annos si nihil dictū
est de tempore. et omnes poledri
debent esse cōes et id qd quesierit
tempore triturationis. et in capite
quinqz annoz sepatur societas. et
ille qui dedit habere debet iumen-
tum ante partem. sed si ille qui ac-
cipit dedit tertiam. s. partē precij i
emēdo iumentū. f3 glo. tūc iumen-
ta et oia partiēda sūt p mediū. Et
si amiserit iumentuz culpa sua. qz
non custodierit. emendare tunc d-

bet. et sequitur alia Rubrica. Cōsue-
tudo societatis vaccar. Siquis de-
derit vaccam alicui vt haberet eā
iure societatis. et nō dixerat d ipse
dz eā tenere p quinqz ānos. et oēs
vituli debēt partiri p mediū. et ille
q dedit vaccam dz hñe eam. p capi-
te saluo si nihil dictū ē. et ille q su-
scipit nō dedit de suo i precio vac-
ce. alioquin si ptem pēij dedit. dic-
tū glo. tertiam p ea que. s. dicta sunt
in iumentis. Sequit. oia debent p-
tiri p medium. Et si is qui accepit
amiserit vaccam culpa sua. qz cu-
stodem non misit vel non bene cu-
stodiu et pp hoc vacca amissa ē.
quia fures abstulerunt vel lup⁹ eā
comedit. debet emēdare socio suo.
Cum vero dicta animalia inestima-
ta dantur cum terra. i. q. quis dat
animalia omnia et terram cum in
dubio vt pcostensum est totuz pe-
riculum animalium pertineat ad do-
minū posset dñs qui ponit bones
et terram pacisci vt maiorem par-
tem fructuum terre recipiat. cū ru-
sticus tñ operas ponit nisi opera
rustici et eius industria magis esti-
metur qz fructus qui vñre possēt
simul ex bobus et terra quia tunc
non solum fructus terre equis par-
tibus partiendi essent. sed etiam d
ipsis rustic⁹ plus haberet. dicta. l.
si non fuerit. scdm eundem. Si at
dicta animalia estimata traduntur
tunc periculum casu fortuito inter
socios est cōe. l. cñz dnobus. §. dā-
na. ff. pro socio. Et tenet Bal. i. d.
l. si pascenda. l. de pactis. Aliqui
tamen distinguere videntur. quia
aut ē dānuz fortūe. et procedat qd
dictum est. aut dānuz nature. i. qd
procedit ex natura. Et hoc pertine

at solum ad tradentem animalia.
Sed certe hoc iur probari nō vñ.
Nec ē rō diuersitatis. imo cuz me
lioramenta ēt naturalia hoc cāu p
municetur. vt dicta. l. si non fuerit.
pueniens ē vt fili picula diuidatur
nec miz si hoc cāu sit talis cōcatō
qz estimatio introducit emptionez
ēt in tractibus i quibus de sui na
tura non transseritur dominiū. pu
ta in locatione. ff. locati. l. 3. nisi sit
aliud expresse puentum. ff. de con
trahen. emp. l. cuz manusata. §. ne
mo. vel nisi ex psuetudine aliud in
ducatur. cum vt dictum ē intelligi
tur actum quod ē psuetum. dicta
l. q. si nolit. §. qz assidua. ff. de edi
li. edic. dicta ergo estimatio intro
ducit in dubio emptionem arg. l.
estimate. ff. so. ma. Et habetur pin
de ac si ille qui dat dicta animalia
mutuasset socio medietatem pñj.
et ipe posuisset aliam medietatez.
et cōiter ab ipis fuissent empta. Et
ideo non miz si qlibet pro ra: a d
periculo tenet qñ sine culpa alteri
us socioz processit. al illius solius
erit dānum cuius culpa pñgit. vt i
dicto. §. damna. Circa fructus aut
et tempus quo societas durare de
beat eadem dicenda sunt que et di
cta sunt. s. in proximo cāu quādo
inestimata traduntur. vt. s. semper
equalitas arbitrio boni viri serue
tur. p iura ibidem allegata. Unde
hoc cāu postqz quilibet sociozum
ponit tantūde respectu precij aia
liuz que estimata tradita sunt. et so
cius rusticus plus ponit respectu
operaz et custodie. non vñ q fruc
tus per medijū diuidi debeant.
Et ait dictus dñs Ang. De hoc al
dubitari vidi. et putarem arbitrio

boni viri conueniri vt equalitas f
uetur q si talis custodia et cura ani
malium quā ponit socius rusticus si
at aut fieri posset per infantes aut
paruulos quoz opere non sunt in
magna estimatione lz alique sint.
tunc si aliquam vilitatem ex aiali
bus pcipit plus rusticus socius q
alius. vt simi et lutaminis que veri
similiter cum opera pastois com
pensari possunt. iuste fructus equa
liter diuiduntur. Si vero pastois
opere quas ponit rusticus aut po
ni facit sine alij sumptus puta pa
learum seni et similibus excederēt
pmoditatem lutaminis. tunc vt eq
litas seruetur. iuste rusticus añ par
tem aliquid pro pastois opera re
cipere debet quod equiualeat ei qd
plus ponit dicta. l. si non fuerint.
al si tradens animalia vellet equa
lem portionem videretur velle p
cij muni facti socio de precio me
dietatis sortis. et sic vsuram pmit
teret. cum quicquid accedit soci
vsura sit. l. 4. q. 3. pleriqz. Nec hoc
cāu posset quis p cōsuetudinez cō
trariam excusari in foro consciēcie
cum iniquitatem contineat. et socij
dānum et iacturam et iuri frater
nitatis non conueniat cui societas
compatur. l. verum. ff. pro socio.
Et si dicta aialia estimata tradunt
cum terra conuenit q dānum et lu
crum sit cōe et fructus equali par
te diuidantur. cum vnusquisqz po
nat partem animalium que cōca
ta sunt per estimationem. vt dictus
ē. et vnus ponat terras et alter eq
uales ponat operas fm eundē
Quo vero ad aialia minuta qñ su
per ipis societas contrahitur. dicē
dum q obseruande sunt conuēto

nes et consuetudines arbitrio boni vi-
ri convenientes secundum modum
et formam circa animalia grossa.
scilicet positos per eadem iura. nisi quod cir-
ca animalia minuta videtur societas
posse breuiori tempore finire. puta spa-
tio trium annorum et statim patebit.
Si vero nulla appareat conuentio
seu consuetudo. reperiuntur scrip-
ta aliqua iura extraneagantia in fi-
ne vsu suorum. quorum unus sic i-
cipit Rubrica secundum dominum
Ange. Consuetudo societas capra-
rum. Nigruz sic sequitur. Siquis
dederit capram aut pecudem in
societatis ille qui accepit debet re-
nere per tres annos. et in uno quo-
que anno debet dare pro capra. scilicet.
formaticos bonos et optimos. pro
pecude. 6. et medietas capretorum
et agnorum debet esse cois. et me-
dietas lane. et ille qui dedit capram
aut pecudem. ante partem debet eam
habere. Et si ille qui accepit dedit
tertiam. tunc omnia partienda sunt
per medium. Sed si ille qui acce-
pit amiserit culpa sua. quia eam non
custodierit vel pecorile non bene
clauserit. domino tunc emendare
debet. et ut dictum est bonos forma-
ticos dare debet. scilicet non quidem de
vna munitura. quia si dedit unam
pecudem vel unam capram non
debet mibi dare talem formaticum
qualis potest fieri de vna munitura tria-
tum. sed tres aut quattuor mittere
insimul multi debent ut bonus for-
maticus ide fiat. Quod si dedit ali-
cui. 20. aut. 40. pecudes aut totidem
capras. debet ne mittere vnam mun-
eturam insimul et facere vnum for-
maticum de tota munitura. Certe
non. Sed medie estimationes. na-

que non fraudetur qui dedit nec qui
accepit. Sed si agni vel capreti na-
ti non fuerint de vna aliqua capra
vel pecude. non debet dare nisi medie-
tatem formatici quem daret si nati
essent agni vel capreti. Sequitur alia
Rubrica. Consuetudo societas
porcorum. Siquis dederit porcum
alicui iure societas et non fuerit
dictum de tempore. tunc is qui accepit
debet eam tenere per tres annos et omnes
porcelli qui nati fuerint pendi sunt
per medium in uno quoque anno vel
si placuerit domino. et ei qui accepit re-
nere vsque in capite trium annorum
debet omnia parti per medium et porcel-
los natos de porcellis. Et cum porca
facit porcellos debet dominus facere adiu-
torium ei qui accepit. et non debet qui
accepit dare tertiam aut incotrum et
si amiserit culpa sua. quia porcellos
non bene clauserit. vel custodit cum
porcis non bene miserit. debet domino em-
dare vel causam amissionis domino dicere
secundo principaliter aliquam animalia feminini
generis traduntur ad opendum ab
animalibus masculis alterius quo ca-
su si appareat conuentio seu con-
suetudo que non discrepet a iudi-
cio boni viri seruanda est. ut sepissi-
me ostensum est. Quod si hec non appa-
reat. super hoc est vna de predictis et u-
gantibus sed dominum Ange. cuius Ru-
brica est talis. Consuetudo societas
iumentorum. Siquis dederit iumen-
ta cooperienda equo alicui. omnes
poledri debent esse cois nati in illo
anno de iumentis illis partem debet
sunt secundum consuetudinem. et ille cui
sunt iumenta debet parti poledros
et mittere illi electionem. cuius est
equus virum velit accipere pole-
dram an accipere partem precij. 6.

aliqui traditur aialia nec apparet
quod presertim defunctis in principa-
libus. et tunc suanda esset consuetudo
cum illud quod est consuetum iter partes vi-
deat actum. ff. de edili. edi. q. si nolit
§. q. assidua. et de aq. plu. arden. l.
si prius. §. recte placuit. Si autem de
consuetudine non appareret tunc huiusmodi
Ange. in dubio presumereur con-
tractus inominatus. pro quo dare-
tur actio prescriptis verbis. et in huius-
dem essent seruanda que supradicta sunt
de societate. ac si esset contractus so-
cietas. Ego puto quod ex quo non ap-
paret quod actum sit et remaneat deter-
minatum totum debeat reduci ad ar-
bitrium boni viri. ex de offi. dele.
de causis. et ff. pro socio. l. si non fuerit
Cui arbitrio conuenit quod unicuique
desit sibi debitum. ff. de iusti. et iure. l.
iusticia. §. iuris precepta. Et propterea
qui tradens aialia ista recipiat cum
omnibus fructibus et accessuibus
illis exceptis que sine culpa recipi-
entis deperdita sunt. cum de aialia
malicia fuerint tradentis. nec appa-
reat quod eorum dominium in alium
transulerit. ar. l. fructus. ff. de rei
ven. sed receptori animalium fiat
progrua recompensatio iuxta exigentiam
sumptuum et laboris sui. et hoc ac-
tione mandati ex quo per manda-
tum seu impositionem domini animalia
gubernanda suscepit. ff. mandati. l.
1. vel saltem actione in factum siue pre-
scriptis verbis. ff. de prescrip. v. l.
2. Et ex his patet potest qualiter ani-
malia tradantur. et quod super his so-
cietas contrahatur. et quid agendum
sit et virum in his contractibus com-
mittitur nisi cum his concurrerit mu-
tuum seu equipollens. videlicet termi-

nus concessus ad soluendum quo-
rum occasione plus aliquid reci-
piatur. vel nisi sub predictis contra-
ctibus contractus mutui pallietur
extra de emptio. et vendi. ad n. f. a. z.
Et siusura non iterueniat potest ta-
men alia adesse iniquitas videlicet
cum unius conditio plus grauetur
quam alterius partis contra boni vi-
ri arbitrium. De societate vero cum
pecunia que mercatori conceditur
ad mercandum. vide supra socie-
tas. l. 1. et 2.

Sura iij. in empti omnibus.

Quid si emanat aliquid ut pre-
cium solvatur ad certum terminum.
R. Si propter hanc dilationem res
vendatur maiori precio. huiusmodi talis con-
tractus non sit usurarius ex forma
etiam usurarius ex fraud. A. Et
etiam ex forma quando de hoc constat.
ex eo. in ciuitate. et c. si. B. Et ideo
venditor tenetur qui hoc facit qua-
si usuram fecisset. nisi dubium sit quod
merces vendite ipse solutionis de-
beant plus vel minus valere. extra
eo. in ciuitate. quia tunc licite possent
vendi tantum plus quantum estimat
quod plus debeant valere ipse solutio-
nis. dico si iste venditor nolebat ven-
dere nunc. sed intendebat seruare usque
ad illud tempus. ex eo. nauiganti.
Quod si fiat everso. puta dari nunc. x.
ut circa autumnum reddant sibi tot
mensure frumenti vel vini. tunc at-
tendendum est quod huiusmodi plus ua-
leat. utrum tamen quando dari debet sint
nature plus vel minus. si uerisimiliter
dubium non est usura. Si autem
estimatur quod plus ualebit. certe em-
ptor usuram committit. ut in deo. c. nau-
iganti. A. Ad meliorem predicti-

ctoꝝ itelligētiam hic tria videnda
sūt. Primo qualiter discernat iustū
p̄ciū rerū. Ad qd̄ dicēdum q̄ illd̄
d̄ iustū p̄ciū rerū qd̄ i loco
cōter de re inueniri p̄nt solutio
pōt. ff. ad. l. fal. l. p̄cia. Qd̄ quidā
nō irrōnabiliter limitāt h̄ esse v̄p̄
nisi ipedimētum occurrat ex aliq̄
rum malicia puta vsurarioꝝ seu
alioꝝ pecuniosoꝝ vendentium
merces suas ad terminā v̄t valeāt
aliquid plus lucrari. t̄ bōi merca
toꝝ nō p̄nt vendere merces suas
etiā iusto p̄cio. vel etiam si aliq̄s
tyrānus t̄ potens aliud adhiberet
ipedimentū sine rōnabili causa li
mitādo p̄cia v̄t prohibēdo mer
ces alio deferri. Nam malicijs in
dulgendum non ē. ff. de rei ven. l. i
fundo. t̄ ex de cognā. spi. c. 2. Jtē
iustū p̄ciū p̄siderat sem̄p mercātijs
respectu laboꝝ t̄ sumptū mercā
toꝝ. vi. s. negociatio. §. 3. i additi
one. Quod intellige nisi i loco v̄
ditiois aliud esset cōe p̄cium n̄
introducitur ex eoꝝ malicia. v̄t d̄c̄n̄
ē. sed ex p̄duone ip̄is seu negocia
tionis. puta cum tempore messiuꝝ
t̄ vindemiarum soleant frumen
tum t̄ vinum minor p̄cio valere
t̄ idē i silibns. vel cum merces ex
abūdantia minor vendunt. t̄ ma
iori ex occurrēte penuria. Mā cū
mercatoꝝ possit p̄cium augmētare
ex varietate locoꝝ t̄ tēpoꝝ ex qua
p̄cia i eisdem diuersimode statuūt
ita debet t̄ minuire. P̄cia. n. p̄si
deranda sūt respectu locoꝝ t̄ tēpo
rū n̄ solum i augmentatione. sed et
i diminutione. ff. si cer. pe. l. vinum
t̄ de reg. iur. l. fm̄ naturā. 2. viden
dum ē quid si aliquis vendit rē ad
terminum p̄ maiori p̄cio d̄ qua

verisim̄ dubitat v̄trum tpe solutio
nis p̄cij sit res maiori vel meno
ri p̄cio valitura. t̄n vendens putat
eā n̄ valiturā maiori q̄ nūc valeat
an cōmutat vsura. R. Anno. videt
tenere i. c. i ciuitate. ex eo. sufficere
ad p̄missionem vsure q̄ venditor
non credat eam valiturā maiori.
Et cum Anno. etiā transit d̄as An
to. de bu. quod verum puto q̄luz
ad p̄ciū. quo v̄o ad restitutionem
distinguedum credo virum ven
ditor h̄ putauerit ex p̄babili conie
ctura. t̄ nūc teneatur. an ex leui. t̄
n̄ teneat. ar. l. cum qdam. §. qd̄ er
go. ff. d̄ acq. here. vbi d̄ q̄ si heres
et solus putat adesse ipedimentum
adeundi hereditatē. adire nō pōt
si iusta rōne mor̄ crediderit. Facit
et̄ de sen. ex co. i q̄sitiōi. In du
bio t̄n si nō appareret v̄truz cōter
fuerit dubiū v̄sile. vel si res tpe so
lutionis p̄cij fuerit pl̄ valitura. vel
si n̄ appareret v̄t estimatio vendi
tionis fuerit rōnabilis vel nō. puto
q̄ tpe v̄ditor ad restitutionē tene
atur ex q̄ n̄ putauit rē pl̄ valiturā.
q̄ i re p̄p̄a q̄libet ē mod̄rator t̄ ar
bit̄r. t̄ i dubijs iunoz ps ē eligen
da. ex co. i ciuitate. 3. qd̄ si pp̄ imi
num res plus v̄dat. n̄ t̄ v̄lra ip̄i
rei valorē an p̄mutat vsura. R. q̄
sic. ex q̄ rōne termini res v̄dat ma
iori. tamen sans existio q̄ cū pp̄ h̄
non excedat iustū rei valorē nō
cōmutat vsura cū b̄ casu n̄ lucruz.
sed p̄sequat suū itereē. ex de usuri.
c. si. Et si dicat nō posse contingere
q̄ si res uenit pluri rōne terminū
v̄dat ultra valorē iustū cū res tā
tū ualeat q̄tū p̄ciū uendi pōt.
t̄ sic p̄ciū p̄cio nō pl̄ inueniēbat sed
pluri p̄pter terminū vendidit ultra

B

sustā estimationē accepit. pōt f̄ spō
deri q̄ hoc nō sequit̄. Nam veruz
ē q̄ restātum valet quātum vēdi
pōt. s. cōi cursu. si vō singulari enē
tu. vt sicut ille nō dē iusto precio vē
dere q̄ rem p̄cio maiori vendit ali
cui q̄ cōiter fieret alijs. forte q̄ ille
ad rem maiorem h̄z affectionē vel
q̄ ea magis idiget. ff. ad. l. fal. l. pre
cia. Ita d̄f non iusto p̄cio emere q̄
minori rem emit ab aliquo q̄ cōit
ab alijs emeret forte propter vēdi
toris necessitatem. vel q̄ non pōt
merces tanto tpe retinere quanto
alijs faciunt. et huiusmodi. Item ē
q̄ ex malicia aliorū pōt iustum pre
cium impediri. qd̄ nocere nō debet
vt p̄costensum est.

¶ Quid de mercatoribus q̄ h̄nt p
statuto q̄ quicunq̄ emit v̄l vendit
tales merces itelligat talis v̄l talis
dilatio solutionis. R. Si vēditōr p
pter h̄ non apponat ad precium n̄
ē vsura. al̄ sic. vt ex p̄cedenti. s. pōt
nōri. Qd̄ si post cōcordiam et de p̄
cio et dilatione velit emptor nunc
soluere. et sic de p̄cio minuire. p̄z
q̄ p̄cia vēditio vsuraria ē. s. vltra p̄
cium. nisi forte talis minurio p̄cij
fiat rōne alicuius interesse. de q̄ v̄is
supra vsura. l. s. i. 6. q̄ icipit. S̄z nū
qd̄ vsura ē. A. Pōt ēt esse q̄ vēdi
tor minuit de precio ppter necessi
tatem. et sic potius ē iniquitas ex pte
emptoris. Unde pōt queri. an em
ptor h̄ casu cōmittat vsuraz cū mi
nus soluat ppter p̄maturā solutio
nem. R. Videt̄ q̄ nō. q̄ plus solue
re videt̄ q̄ ante tempus soluit. i. In
m. de acq̄. s. plus. Sed iste. s. loq̄t̄
in coactē solutē. q̄ tollit ei facul
tas retinēdi rē tpe cōcessō. q̄nq̄ ēt
cum ei⁹ dāno. sed aliud ē i sponte

soluente. An pirariū ē ius puto. q̄
aliquid ceru lucri cape ppter p̄ema
turā solutionē vsuram iduct. vt ap
te pbatur i. c. nauigati. m. s. l. c. e.
nisi forte solues aū tempus posset
aliquid iustuz itesse p̄tendere. vt s̄
vsura. primo in p̄m.

¶ Quid si aliquis vendat res pro
p̄cio qd̄ nunc currit. et addit pactū
q̄ si plus valebunt vsq̄ ad pasca
vult illud pl⁹. si vō minus valebūt
non vult minus. R. fm̄ d̄of. Pro
culdubio ē vsurarius iudicad⁹ cū
i p̄cio claudicet. ar. l. d̄ sol. l. pli.
Lon. Al. A. Idem i sum. l. i. 2. ti. 7.
q. 21. Et h̄ itelligendum q̄n rōne ter
mini apponere tale pactum. al̄
h̄z adesset iniquitas alia non in vsu
ra cū non assit mutuum vel eq̄pol
lens qd̄ ad vsuram regitur. vt su
pra vsura. l. in principio.

¶ Quid si uendā p̄dium tali cōdi
tione q̄ usq̄ ad tot annos si reddā
precium re habeam p̄dium. R. f̄z
Ray. Hic nō ē mutuum. un̄ nec usu
ra. et emptor facit fructus suos ga
uenditio ē. Et h̄ itelligas nisi talis
p̄ditio facta fuerit i fraudem usura
rum qd̄ pōt p̄sumi si modicum est
precium respectu valoris rei. et d̄
emp. et ven. ad nostram. Itē si sit i
pacto q̄ restituat aliquid plus q̄ su
it precius. A. Idē dicūt doc. vt no
tat An. de bu. i. c. in diocesi. et eo.
B. et emptor cōsuetus sit fenerari
et de pigno. illo vs. Idem d̄of.
et Ber. A. Idē i sum. eo. ii. q. 25.
vbi idē d̄f fm̄ eosdem et si vēditio
fiat tali pacto q̄ q̄ncūq̄ soluat p̄ci
uz a vēditore vel ei⁹ herede redda
tur p̄dium. P̄cedis et con. d̄ns
An. de bu. i. dcō. c. conquestus et
eo. et Inno. i. dic. c. ad nostram ad

dens q̄ paucitas precij non facit p̄
sumere vsuram. nisi addatur alte-
ri pietate videlz q̄ v̄ditor possit
redimere. **B**

- 4 **Q**uid si quis emat fructus seu se-
getes puenturas h̄ anno de agro
seminato. **R.** h̄ v̄. Non ē vsura ex
forma p̄tractus. P̄d̄t̄ m̄ fieri i fraudem
vsurarum. vi si verisimile est
q̄ fructus colligendi etiam p̄puta-
to dubio q̄ possūt impediri valebūt
tūc p̄l̄ q̄ id quod nūc dat. **A.** ma-
xime si ē talis p̄sona que contractus
huiusmodi soleat exercere et resti-
tutio ē ei in foro p̄niali indicēda fm̄
eundem v̄b̄. et in sum. eo. ii. q. 26.
Et hoc debet intelligi q̄n̄ iterum it̄ p̄
maura solutio. alias non esset vsu-
ra cum non assit mutuum vel equi-
pollens. sed alia fraus obligas ad
restitutionē. **B.** Si aut̄ p̄babilē du-
bitat̄ utrum plus vel minus debe-
ant valere non ē vsura. Idē **R.** **D.**
et **A.** Idem i de cā. q. 26. **B.** Et
eodem modo dicendum si emat
fructus puenturos vsq̄ ad tres vl̄
quatuor vel plures annos. **A.** Idē
i sum. eo. ii. q. 27. vbi etiam addit
fm̄ Ray. q̄ vbi in foro iudiciali p̄-
cedit per coniecturas. in p̄niali sta-
tur partium assertioni. Et idem d̄
eo. ii. q. 23. Quod intelligo esse ve-
rū nisi ex alia coniectura oriat̄ scā-
dalum. q̄ tunc oportet oīo con-
tra scandalum satisfacere. et d̄ ho-
mī. ex l̄is primo de purga. cano.
per totum. **B**

- 5 **Q**uid si quis emat a cōrate vel
a collegio monasterio seu etiam a
privata persona certos annuos red-
ditus in vita emptoris vel ad aliū
quodcūq̄ tēpus usufructū alicui
possessionis. **R.** fm̄ v̄b̄. Nō ē usu-

ra ex forma sc̄lus. Posset autem
esse illicitus ex pte vendito. quia
assumunt materiā desideradi mō-
tem eius aut ex pte emptoris. quia
forte nimis p̄no precio emit pensa-
tis circūstantijs de verisimilitudine
vite eius et quantitate p̄cij. et valo-
ris ipsius usufructus. Si v̄o q̄n̄ emit
a privata persona dicatur. in vita
ipsius venditoris. esset tunc magis
clarū quā ad hoc q̄ nullus mōs
desideraret h̄ casu. **A.** Idē v̄b̄. di-
cit q̄ l̄z iste cōtractus nō sit vsurari-
us ex forma. cuz in huiusmodi red-
ditus annuus p̄sonalis sit siue bur-
salis nō aut̄ p̄dialis. credo l̄z qdā
legisse dicant piratū q̄ illicitus ē
contractus. nū q̄ venditor facilius
posset d̄siderare mortē emptoris.
tū q̄ nullum est emptoris pericu-
lū. sicut est i fructibus agro. et vi-
nearum. et i sum. eo. ii. q. 29. In his
tū videt̄ faciēda differentia iter red-
ditus iā p̄stitutos et denuo p̄stituē-
dos. ut p̄z p̄ Inno. et eo. in ciuitate
ubi ē idē notat dñs Anto. de but.
formas h̄ac questionem. Aliquis
emit redditus certi fundi i p̄petuum
vel ad uia sibi vel heredib̄. dubi-
tat an sit licitū. Et l̄z inq̄t opinioes
sint. tū licitū sunt huiusmodi pira-
ctus fm̄ Inno. et Jo. an. siue emat
redditus domus siue p̄sone. puta
rustici vel fmi alierius. siue ē emat
actio p̄tra aliū cōpetens dato etiā
q̄ forte minori p̄cio vendat̄ q̄ na-
leat. et dicūt hoc verū siue redditus
sit certus siue incertus. siue in pecu-
nia. siue in alio. et siue emanant noia
p̄stutura siue etiam p̄stituenda. et l̄z
aliquantulū nun̄ q̄ valeat emanat
nō indicat p̄tractus illicitus. quia
piratib̄ p̄nt i modico siue dolo

B 2

in se decipere realiter. Cōsuluit tñ
 Inn. xpi fidelibus q̄ ab huiusmo
 di cōtractibus abstineat. s. q̄ de no
 uo pp hoc cōstitutū redditū vel ac
 tionē emant. Dicit tñ q̄ hoc ē pen
 nis illicitū. q̄ si q̄s accepit centū a
 titio vel obligationē de cēsū vi ipe
 p̄stuat se debitorē redditus ānuā
 lis maioris quātitatē q̄s acceperat.
 Con. dñs *De. de ancho. in. c. vsu
 rarij de vsur. li. 6. vbi ē dictū. Que
 ro si p̄stuit alicui pensionē certam
 ad vitā p̄ certo p̄cio. an talis p̄ci⁹
 sit vsurari⁹. Rñdet fm Oldradū.
 Hosti. Inno. Aicen. et Goff. i. dic
 to. c. in ciuitate. q̄ non. qz f3 p̄s p̄
 dictos talis cōtractus ē licitus. qz
 tollit suspitio vsurarij rōne incer
 titudinis. Idēz ē dictū tenere Jo.
 an. Quod puto limitādū nisi veri
 similit̄ sit emēs plus i futūz acce
 piurus. ar. c. si. ex. c. Itē dictū. Po
 ne q̄ debitor vsurarij mutauit so
 cio pecuniā eo pacto q̄ ipe solue
 ret vsuras vsurario in futūz currē
 tes an talis mutuas sit vsurarius.
 Et rñdet fm doct. q̄ non qd̄ dicit
 verū fm Jo. an. qñ ex illa pecunia
 intendebat satisfacere vsurario al̄s
 cessant rōnes doctoz. Et ideo si tē
 a socio cui mutauit vsuras perci
 pit ad restitutionē tenetur. *B.**

6 *¶* Quid de his qui emunt a pau
 peribus boves vel oues quas illi
 forte n̄ habent et locant eis. *R. fm
 vñ. Si emptor scit vel credit q̄ vē
 ditor illa non habet et locat ei p̄
 annua pensione. vsura est. vel salte
 in fraudē vsure sit. A. i. presumuit
 fm eundem vñ. et in sum. eo. ii. q.
 33. et tales omnino tenentur ad resti
 tutionem cū mercedem sine cā re
 ceperint. s. ex eo quod non est. ff. d*

condi. sine cā per totū. *B.* Si vñ
 credit eū habet et sine fraude emū
 non ē vsura. *A.* nec ē peccatum q̄
 diu durat bona fides fm eundem
 et in dicta. q. 33. Et addit. Idēz cre
 do de emendis fructus terrarij
 a non habēbus. hec ille. Et licet i
 p̄dicto casu desit aliqñ p̄ci⁹ nō tñ
 deest obligatio ad restitutionē ex q̄
 pensionē accipiūt sine causa vi dic
 tum est. nisi inq̄tum possit p̄bare
 aliqd̄ legitimū merere non tñ tenet
 vltra q̄ sit factus locupletior q̄ diu
 fuit bone fidei. ff. de pen. heredi. l.
 virum. *B.*

7 *¶* Quid de his qui nūc emunt cer
 tos equos tradendos c̄ptori ab ip
 so venditore in certis nūdmis. *R.
 fm vñ. Si emant minori p̄cio q̄ e
 stimentur eos ibi eē tunc valituros
 vsura ē. Si at̄ de valore verisimili
 ter dubitet nō ē vsura. A. Idē i sū.
 eo. ii. q. 34. Et intelligitur hoc si in
 terueniat prematura solutio al̄ nō
 esset vsura ex. eo. nauigāu l3 possit
 esse alia inequalitas ad restituēdēz
 obligans. Sed quid si quis hñs pe
 cuniā volebat ire ad nūdmis ad
 emendū merces ex quibus lucraf
 tur et ego indigēs pecunia mutuo
 illā recipio offerens me illā resti
 tuere cū lucro sperato. nunqd̄ con
 tractus sit vsurarius. *R. Inn. dicit
 q̄ sic. sed hosti. l3 q̄ tali mercatori
 obligatus sum ad interesse illi⁹ lu
 cri quod ex illa pecunia erat verisi
 militer facurus. dūmō nihil fiat in
 fraudē vsurarij. et talis mercator
 dicto mō non consueuerat pecuni
 a tradere ad vsurā. Con. Ray. vi
 et p3. s. vsura. l. s. 25. Sed vt notat
 dñs *De. de ancho. in. c. vsurarij
 ex. eo. li. 6. Jo. an. tenet cū Inno.***

dicens q̄ interesse h̄z solū locū p̄
 morā debitoris ⁊ nō ante. Nam si
 an̄ posset qui mutuat cōuenire de
 speratio lucro facile esset mutuatū fi
 gere qd̄ vult cū sua pecunia alio p̄
 ficiſci vbi nū lucrabit ⁊ illo requisi
 sito senus exerceret. Istis at̄ signi
 tis non ē via apienda ex de diuor.
 quanto. Et h̄ placet Jo. cal. h̄ ille.
 Pōt dici q̄ vbi ex qualitate p̄sōa
 rū cessat suspitio vsurariū obineat
 dictū Host. ⁊ Ray. q̄ interesse cō
 putari pōt ex iusta cā non soluz p̄
 morā sed et ante vt p̄z. s. s. in ad
 dinone v̄. itē dicit. Item qd̄ sigs a
 mercatore emeret merces tāto ca
 rius quanto i loco destinato esset
 verisimiliter vēditurus. ⁊ sic offer
 ret v̄z precii cū sperato lucro an
 venditor sit vsuarius. B. fm̄ Inno.
 q̄ non. dūmō p̄putatis periculo ⁊
 labore nō accipiat vltra id qd̄ i lo
 co in quo erat venditurus verisimi
 liter lucraturus fuisset. q̄ quo iure
 pōt vendere carius p̄pter dubiū
 t̄pis ex. eo. c. si. eodē modo p̄pter
 dubiū loci sūpto argumento d̄ tpe
 ad locū. ff. si certū pe. l. vniū. Et h̄
 placet Ray. S̄z vt notat dicit̄ dñs
 De. de ancho. vbi. s. host. s. quia
 daret via figmentis contra dictum
 c. quanto. Jo. v̄o cal. tenet dictum
 Inno. cū p̄ciū statim soluit q̄a tūc
 speratū lucrū alterius loci pōt mō
 p̄cipere emptor sicut poterat cre
 ditor. Sed si h̄ p̄textu soluto p̄ciū
 differat iure dictū Inno. ⁊ quia d̄
 facili posset fraus committi h̄ ille.
 Pōt dici q̄ interesse ex equo non
 pōt p̄cipere sed bñ fm̄ estimatōem
 dubij euenit. vt. s. vsura. i. s. 15. vbi
 ex condicione p̄i sonaz cesset sus
 picio fraudis. B.

8
 Quid de his q̄ emūt frumentū
 ⁊ vinū ⁊ huiusmodi tpe quo colli
 gitur vt postea vendant carius. rñ.
 Hoc multipliciter pōt fieri primo
 quidē p̄p̄ cōe bonū. sicut Joseph
 emūt frumenta vt h̄fct. vñ p̄viderz
 populis terre t̄p̄famus. ⁊ h̄ meri
 toriū ē. 1. p̄pter p̄uifōz suā. ⁊ suo
 rū sicut si aliquis nunc emat timēs
 ne postea oporteat cū carius eme
 re pro se ⁊ suis. ⁊ postea q̄ non in
 dignū vendidit sicut cōter in foro
 vendebatur. ⁊ hoc licitū est. 3. p̄p̄
 pietatē. ut. s. de lucro. p̄uideat pau
 peribus. ⁊ hoc iterū h̄z dūmō ita
 moderate h̄ faciat q̄ cōtas per ca
 ristiā non ledatur. 4. p̄pter exer
 cēdā iustā cōmutatōne per modū
 mercationis. ut non intendat cari
 stiā inducere sed potius suā artem
 siue negociationē exercere. qd̄ po
 tissime locū h̄z qñ hec est propria
 negociatō eius. ita q̄ p̄ sua opa re
 cipit lucrū. ut dictum est. s. emptio
 s. 4. s. p̄pter auariciā. s. ut carius
 uendat nulla alia necessitate ul̄ uti
 litate pensata aut ut caristiā idu
 eat ⁊ congreget. ita q̄ hoies cogant
 tur ab eo emere. ⁊ ipse posset ad li
 bitum uendere. t̄st̄ tales enorū
 ter peccant ut etiam dictum est. s.
 emptio. s. 8. Nec breuiter sumpta
 sunt de Ray. v̄v. Inno. ⁊ Hostiē.
 Et addit Ray. q̄ tales p̄pter hoc
 non sunt cogendi ad restitutiones
 certe persone sed pauperibus. Et
 fm̄ v̄v. hoc intelligit de honestate
 ⁊ consilio. non aut̄ de necessitate.
 Al. nisi ex facto eorūz alij forent dā
 nificati. q̄ tūc tenentur restituere dā
 nificatis oīo. ex. de m̄iur. ca. si. B.
 Et intelligendū idem si quis emat
 alia q̄ uicinalia. ut aurū uel argē
 B 3

nam et huiusmodi. ut de talibus ca-
ritatem inducat et ipse lucratur. Et
de hac materia habes. §. §. 4. **A.**
Idem quod in hoc. §. notat in l. co.
n. q. 40. **P.**redictis et co. doc. cado.
ut notat dominus **P.** de ancho in c. i.
et co. li. 6. **B.**

9 **C.** Donec. quidam habet recipe cen-
tum ab aliquo scilicet termino venit
terminus emens ipsa iura contra debi-
torem pro precio nonaginta que nunc
soluit. nunquid emptor committit usu-
ram. **R.** Si iste emit tantum nuncius
quantum vere est interesse suum. aut
quantum vere est estimandum siue time-
dum ne ille debitor soluat. aut quate-
nus est futurus labor rehabendi non
est usura. Si vero aliter vult diminue-
re precium solui. propter hoc quod nunc
soluit. sed in futuro plus rehabebit.
est manifeste usura. **A.** quia propter
maturam solutionem minori emit quam
verisimiliter res fuerit valitura et
eo. c. si. Et sic limitanda sunt que de-
ca sunt. §. §. 5. de emptione nominum.
B. Et nota quod talis emptio iurium
presertim quando de hoc immineret litigium
si fiat pro minori precio non valet nec
iste emptor poterit plus petere ab
ipso debitor. quam in veritate solue-
rit et si residuum fuerit ei donatum. **L.**
mandatum. l. p. diuersas. et l. ab Ana-
stasio. quia pro bono consensum est ne
litigia emerent vel mouerent. **A.**
Sed si cessio iurium fiat ex vera et i-
ntegra donatione valet in totum. aliter
valet nisi pro parte dati precij. Et hoc ve-
rum quo ad petitionem faciendam a debi-
toribus ut obuietur litigijs que pos-
sent per huiusmodi emptiones de-
currere. ut in iuribus allegatis. Sed
quo ad emptorem et venditorem talis
tractus bene videtur. cum notitia debitorum pos-

10
sint enim et precio minori quam sint ip-
sa debita seruata tamen equalitate. ut di-
cit dominus **A.** mo. de bu. in. c. in ciuita-
te et. e. vi p. §. §. i. adduone. **B.**
C. Preterea. quedam contras indiget
pecunia et imponi ciuibus presta-
tiam. scilicet mutuo promittens et obligans
prestantibus certa pignora et certum
lucrum nunquid prestantes committunt
usura. **R.** Ex quo coacte faciunt. et
propter hoc forte multam incognitionem di-
tatem incurrunt ita quod ab hoc libere
cessarent si possent. non est usura.
Sed iuxta hoc est alia dubitatio. vi-
delicet quod si postquam ciuis primus presta-
tut veniat secundus et emit iura a pri-
mo pro minori precio eo quod nunc sol-
uit ei nunquid iste secundus committit
usura. **R.** ut in precedenti. §. de. **A.** Cer-
te iste contrarius manifeste appar-
et usurari. cum quicquid accedat sorti in
mutuo sit usura nisi assuerit verum
et certum interesse. quod potest estimari et
ex dubio euentu fere conditiones pro-
nari. ut. §. usura. l. §. 15. **M.**o autem potest
poni interesse certum pro incerto. ut
ibi p. et notat dominus **A.** mo. in. c. salu-
briter et. co. Nec excusat a peccato in
casu coactio vel alia necessitas et.
eo. super eo. quod me. ca. c. sacris. Et si
principalis est illicitus similiter et ac-
cessorius et de reg. iur. accessorium
li. 6. Sed si contras non accipit mu-
tuo. sed ita ut reddat acceptum l. p.
illo annuatim aliquid tribuat sicut fit in
impresitis venetiariis. et in motibus
florencie et in locis Janue. Alius est
casus super quo theologi et doctores
diuersa dixerunt. Sed saluo melio-
ri iudicio contractus videtur licitus. cum in
hoc casu non sit mutuum. sed potius
venditio reddituum ciuitatum que fieri
potest ut tetigi. §. §. et notat doc. et

in ciuitate. vbi et dicitur. Auto. addit.
Et predicta faciunt ad illud quod ve-
nelis sepissime reuocatur in dubi-
um. Ibi. n. q. hactenus cōtulerunt
pecunias in cōi describunt fingi
latini deinde cōtulerunt eis quoli-
bet anno p. cētenario quāq. quin-
quāq. minus. sed capitale nūq. resti-
tuit et vocat imprestia. Et ille q. h. z.
in ciuitate dicta mille vel tria milia
vendit alijs ius suū et emolumentū
oē qd. p. cipit. querit an ille p. tract.
sit licitus. Et rōdet. Et p. dictis p. z.
q. sic q. recipit redditū in pecunia
iā cōstitutū. Itē idem redditus cre-
scit et decrescit. et posset cōtas i. to-
tū abolere si vellet et nihil respōde-
re. Itē nō est q. maior redditus q.
esset vnius possessionis immobilis.
et sic v. q. licitus sit contractus ta-
lis p. predicta iura et rōnes. hec ille.
Idem ē dicit dñs. De. de ancho.
in. c. vsurarū de vsur. li. 6. Et sub-
dit. Reperto tū inter p. filia Federi-
ci p. filio. 192. quendā theologū dis-
putasse lausissime questionē istam et
p. clusue tenuisse q. quo ad temp.
ciues coacte mutantes cōtati nō
sit vsura censenda siquidem p. illa
sorte coacte mutata aliquid reci-
piant. Ab ip. s. at. emere talem red-
ditū annuū vsura ē. Cuius rōnes et
monua nō refero. q. iudicio meo
de iure efficaciter non concludunt
nec tollūt rōnes. et illa que p. doc-
tores superius sunt dicta hec illa.
Predicta ē p. n. intelligi vā nisi ci-
uitas constituat p. dictis nouos red-
ditus forte si antiqui in simulibus l.
alijs sunt p. s. p. ti qd. non liceret q.
huiusmodi emi non p. n. ita vt qui
eos vendit ad illos obliget. vt nō ē
in dicto. c. in ciuitate per doc. et nō

tat dñs. De. i. p. f. ato. c. vsur. p. ubi q.
rit an sit licita c. p. n. redditū alic.
castri l. f. di. ad certū tps. licetū pu-
ta p. se et suis her. di. b. Et rōdet fm
Jo. an. In. et ho. i. de cō. c. i. ciuitate
q. sic nec sapit usurā q. tal. reddit.
erat iā p. l. u. et. an. p. etū p. n. c. f. u. s.
tributū p. c. h. o. et filia. Sec. si tpe p. c. t.
nascat siue p. l. u. a. f. Et idē dīc. in c. p.
tōe nō is siue actōis ut actō iā nata
ad mille possit emi p. minori p. c. t. o.
Pater ergo p. p. dictis ip. s. t. u. s. noui
reddit. cōstitutū n. possit al. c. ēnt illi-
cita. et si licet forēt illicita et s. r. nouis et
āngs si ex ip. s. dānificaret respu-
blica q. equipat pupillo. L. de iure
reipub. l. rēpublicā li. xi. An eius
administratores n. p. n. eā dānificare
nec scāi eoz i. dānū reipublice uz.
ff. de decr. decuri. l. ab inosa. et. L.
de transac. l. p. reses. Et in his casi-
bus potest intelligi dictum tenentū
um huiusmodi imprestia non fo-
re licita.

Circa p. dicta p. n. o. q. d. si ali-
q. n. vult emere p. diū s. z. redditū ex
alteri. p. di. o. p. p. qd. p. di. j. dñs p. s. t. u. i. t.
nouū redditū forte locādo alicui p.
petua locatōe ad certū assiciū pecu-
nia l. reb. alijs p. s. t. u. i. t. u. que uēdit p.
dicto an p. c. t. i. sit licit. R. Quidā dī-
cūt q. sic. q. hic ē pura c. p. n. o. et uen-
ditio. et sic pōt fieri sicut supra dic-
tū est de c. p. n. o. ne redditus iā consti-
tutū. Sed alijs s. q. n. pōtata fieri fra-
us in redditū iā constituto sicut i
eo qui constituit de nouo. And dī-
cunt qud. ex huiusmodi contractu
non potest percipi ultra quam da-
tum sit Innocentius in capi. in
ciuitate extra eodem non appro-
bat nec reprobatur. sed ait Tertie be-

ne p̄sulēdū ē oībus fidelib⁹ q̄ ab
huiusmōi p̄cibus abstineat. s. qd̄
de nouo p̄p hoc p̄stitutū reddituz
v̄l actionē n̄ emāt. Et subdit. Illō
āt penitus v̄l illicitū q̄ ip̄e idē qd̄
empior: i se p̄stuat redditiū ⁊ actiō
nē qua se obliget ad plus dādū in
pecunia v̄l sp̄e q̄ accepit. Aduer-
tiēdū qd̄ Inno. vocat hic emptorē
illū q̄ i secūdo cōtractu resolutio
p̄mi ex pacto de redimēdo emit
q̄ i p̄io fuit v̄ditor. v̄l p̄z p̄ dñi
An. de bu. ibidē de q̄. s. s. i addi-
tiōe. Mā appellatōibus emptiōnū
v̄ditionū. locatiōnū ⁊ p̄ductionū
p̄miscue v̄timur. ff. d̄ ac. empti. l.
veteres. ⁊. l. se.

12 **C** Secūdo q̄ro. qd̄ si q̄s emit pre-
diū cū pacto d̄ redimēdo v̄sq̄ ad
certū ip̄s v̄l q̄cūq̄ p̄ciū reddat. ⁊
iterim ēptor: ip̄m locat v̄duori p̄
certo affictu. an sit licitū. R. Mā
facit p̄tractus licitus v̄l. Mā licitū
ē v̄dere ac ēt emere cū pacto d̄ re-
dimēdo ad certū tēpus v̄l q̄cūq̄
L. de pac. iter emp. ⁊ v̄. l. 2. Sed
verū ē qd̄ sub isto cōtractu pōt fa-
ciliter palliari v̄sura. ⁊ iō ex circū-
stātijs pōt p̄sumi in fraudē v̄sura-
rū facere. p̄o si in loco vbi agitur p̄-
suenti huiusmōi fraus in tali con-
tractu fieri. Mā p̄sumit actū quod
ē p̄suenti. ff. d̄ edili. edic. l. q̄ si nolu-
s. q̄z affidna ⁊ de aqua pluar. l. si
p̄mus. s. si recte. s. o q̄n etiā si in lo-
co non sit cōsuenti. tū ip̄e cōtrahēs
est v̄surius. q̄z p̄sumit id agere
qd̄ p̄suenti facere. ff. de pig. ac. l. v̄l
vniuersoz. ⁊ ex de re. iur. semel.
l. 6. Et i simili nōt Inno. s. i pena
apposita ab v̄suario. in. c. suā. ex
tra de pe. Et idem alij doctores.
v̄l p̄z. s. v̄sura. l. s. man additōnū

bus. tertio si modicū fuit. p̄cium
emptiōis. v̄l factū fuit p̄cium de
redimēdo p̄ maiori p̄cio. v̄l. s. s.
3. cū additiōibus. 4. si ex pacto
cōmodū vel incōmodū rei v̄dite
excepto constituto affictu p̄tineat
ad venditorē eiusdē rei cōductorē
Mā huiusmōi est cōtra naturā em-
ptiōis. cum re empti statim com-
modū vel incōmodū ad ip̄m d̄be-
at p̄tinere emptorē. ff. de p̄. ⁊ com-
mo. rei ven. l. illud. Et sic pōt p̄su-
mi in fraudem sc̄i. p̄serti si ip̄e cō-
ductor ⁊ venditor nō possit se q̄n
voluerit ab obligatione huiusmōi
affictus liberare. cum i effectu ta-
lis contractus sit quedam emptio
reddens de nouo cōstitutū. ad quē
ipsemet constitues ⁊ v̄dens obli-
gat. quod est penitus illicitū. v̄l p̄z
p̄ Inno. ex co. in ciuitate. ⁊ in. s. p̄
cedēt. cū potius attendi debeat re-
rum effectus q̄z verborū variatō si-
ue circuitus. ex de cle. nō resi. c. re-
latum. ⁊. L. man. l. ab Anastasio.
⁊ in. c. cū qd̄ de re. iur. li. 6. maxie
cū nō sit fraud. bus cedēdū sed ob-
uiandū. de dimoz. quanto. Item si
nulla adē v̄surarū fraus. cum tale
pactū q̄ venditor teneat recondu-
cere cōtineat iequalitatē si emptio
facta est p̄cio equalenti ip̄i rei cū
⁊ rem habeat. p̄cio. ⁊ insup hāc
obligatiōē que iudicat pars p̄ciū
v̄lra p̄ciū p̄stuitū. ff. de p̄rahē.
em. l. fundi p̄tē. Et ideo emptor in
hoc grauat venditorē v̄lra licitū
emendo minori p̄cio dicta obli-
gatiōe computata. ⁊ sic ad resti-
tutionem tenet. v̄l. s. emptio. s. 2.
Item potest p̄ciū fraus v̄suraꝝ
si quis propria p̄dicta vendat ad
huiusmōi cōtractus faciendos.

quia non est verisimile q̄ intendat
emere alia q̄ pp̄ia n̄ iuuiliora v̄
dit. cū hec sint cōtraria t̄ n̄o p̄su
mat velle ex icōiuncti p̄traria age
re. l. nō ad ea. ff. de con. t̄ demon.
Tertio q̄ro qd̄ sigs v̄dat pecu
niā. puta auri p̄ maiori p̄cio quā
sit cois cursus. B. q̄ si v̄dēs n̄ p̄
p̄tendere aliqd̄ licitū interesse puta la
boris t̄ sumptū huiusmōi negocia
tiōis vel imminens damniū seu cessa
tionem iusti lucri fm̄ estimationē
dubij euēus illicitū agit. cū h̄ v̄da
tur qd̄dā equalēs mutuo vsurario
s. ex simplici datōe pecunie pl̄ ali
qd̄ accipe. Et si nō eēt vsura saliez
oio ē lucrū illicitū cū v̄dat rē ma
iori p̄cio quā valeat t̄ ad f̄stitutōz
obligat l̄z emptori res fuerit necia
seu lucrosa. vi. s. emptio. §. 2. Et
ex hoc pōt discerni qualiter cābia
possent illicitē fieri. l̄z ap̄t̄ t̄ magi
illicite sūt qn̄ cāpsor p̄rio dat ali
quā pecunie quāritatē vi alia ma
ioris p̄cij recipiat sine interesse. d̄ q̄
dcm̄ ē qz hoc casu ap̄te ē mutuū
vsurarium cū minus dederit t̄ pl̄
velit accipe l̄z ad palliandū inter
ponat locus vel al̄fictus cōtrac
tus. ut. s. usura. l. §. 12. Et sic dupli
ci cā sunt. videlicet qz aut cāpsor
recipit maiorem summā t̄ reddit
minore de quo dcm̄ ē i principio
§. aut p̄ dat minore t̄ postea reci
pit maiore. de quo nūc tacitum est
Et ad istos duos modos genera
les omnia particularia cambia re
duci p̄nt. t̄ discerni iurū sunt licita
Mā illicitū v̄f q̄qd̄ p̄ cambio acci
piunt vsura id quod dat exceptio p̄
dicto legitimo interesse. B.

Sura iiii. de vsu
rarijs

manifestis. Quis dicatur manife
stus. B. fm̄ Dost. Ano modo di
cetur manifestus per euidētiā
facti. puta quia mentem tenet pa
ratam ad vsuras. ar. ex de cōba
cle. t̄ multi. tua. t̄. c. fi. Alio modo
si sit de hoc in iure confessus vel p̄
uictus. Sed sola fama non suffi
ciat vt manifestus dicatur. A. s. quo
ad penas positas contra manife
stos vsurarios. extra eo. quia i oī
bus t̄ extra eo. q̄q̄. l. 6. Ite usu
rarius dicitur manifestus post pu
blicationem. Et ad publicationē
faciendam sufficit quod vocatus
confiteatur vel negans per testes
conuincatur. extra de cōba. cle. t̄
mu. c. fi. t̄. c. tua. Sufficiunt enā
certa argumenta cum fama. puta
quia apparent aliqua instrumen
ta facta in contraciū pignoratōis
seu uenditiōis. in quibus dicitur
quod fructus non debent compu
tari nisi in sortem eē eo. cum i dio
cesi. Et q̄uis nullus appareat ac
cusator super hoc. tamen p̄cedet
episcopus ex officio suo qui pōt
compellere usurarium ad restitutiō
nem faciendā fm̄ eun. Dost. t̄ in
sū. l. 2. n. 6. q. 48. Et etiā domin⁹
Ano. d̄ bu. dicit in. c. quia i omni
bus. extra eo. qd̄ manifesti usura
ri dicuntur notorij. ul̄ cōtra quos
est fama cum aliquibus indicijs.
t̄ postea sunt publicati p̄ dcm̄. c.
cū i diocesi. Et ibi ē uidet hoc sen
tire glo. l̄z manifestus pp̄rie dicat
quod certū est t̄ p̄bati pōt etiā si
non sit notoriū sed interdū ponit
p̄ notorio. 2. q. 1. manifesta. Et ibi
de hoc glo. magistra. B.
Que pena publicorū usurario i
rū. B. fm̄ Ray. Ipo iure sunt ex

coicari. nō dico simplici s; quātū
ad irā. videlz q; nō debēt recipi ad
coionē altaris nec debēt recipi eo
rū oblatōes. nec debēt recipi ad
ecclesiasticā sepulturā si in h; pec-
cato dēcesserint. ex eo. q; in oib; **2**
¶ Quid si sacerdos recipiat obla-
tionē manifesti vsurarij. **R.** Redde
re p;pellit. ex eo. q; i oib; . Et fm
hosti dari d; epō. vi. fm eius. pui-
dētiā restituat illi a quo vsura ex-
orta ē si iuenit. alioqn paupibus.
ar. 20. q. 3. p;stituit. **A.** Par facit h;
c. s; d; h; latius dcm ē. s; restitutio.
i. s; i. **B.** Et d; sacerdos manere
suspēsus ab executiōe officij do-
nec satisfaciatur arbitrio epī. Eādē
penā incurrit q; eos tradit ecclesiasti-
ce sepulture. i. dco. c. q; i oib; . sed
ho die sepeliētes sūt excoicari ipso
scō. vt i cle. eos. ex de sepulturis .

3 **¶** Que pēa pcedētū domos vsu-
rarijs alienigenis. **R.** Nec collegi-
um nec alia vniuersitas aut singu-
laris psona d; pminere q; vsura-
rij alienigene. s; si omidi d; terris
ipsoz publice vsurā exercētes vel
exercere volētes habeat domos. p-
ducias seu alii habitēt i terris suis
s; oēs ifra ires mēses expellendi
sūt d; ipis terris. Itē nēo d; eis lo-
care vl' alio titulo pcedere aliquā
domū ad fenus exercēdū al' si sūt
p;farche archiepī vl' epī icurrunt
ipso scō suspēsiōē. Si at sūt mino-
res clerici singulafs icurrūt excoi-
cationē. Si ē collegiū vel vniuer-
sitas icurrūt iterdictiōz. Et si talem
finiaz p mēsem sustinuerit. **A.** s. aio
idurato. vt in. c. i. de quo. j. **B.** ex
tūc terre ipsoz sūt iterdictē. q; diu
ibi vsurarij morāf. Si vō sūt laici
debēt p ordinarios ecclesiasticā cē

fura p;pellit. ex eo. c. i. li. 6. **A.** Et ibi
nōt dñs **P.** de. d. ancho. q; h; itelli-
git d; vniūitate seu collegio tā ec-
clesiastico q; seculari s; vō. **7** **Ar-**
chi. l; aliq; itelligat solū d; ecclesiasti-
co. Et addit. **Mō** ob. q; fm. sūt in
intellectū tot' orbis cēt iterdicti. q;
ē sciendū ita esse vbi ista attētant.
Et l; istud sit rigorosū. nō min' di-
rū ē q; epī **7** plati **7** minores cleri-
ci sint suspēsi **7** excoicati. vt dicit
tex. **S; d;** ista ingi remediū ē q; p
lati hāc p;stitutionē frequent' faci-
ant publicari. sicut eis p;cipit. i. c.
i. de loca. **7** accu. sicut olim. Et q;
nec illa nec alia eis icūbētia pagūt
pōt eis obijci id qd nōf de re. ec-
cle. nō alie. c. si. i. his vñb; . videlz.
Epī muti sciunt in re suo male vti.
Cū sint cornuti nō audēt cornibus
vti hec ille. Itē pēa hui' capli ob-
tinet p;tra oēs vsurarios tā iudeos
q; xpianos. cū idistice loquaf. sic
7 cle. ex graui. ex eo. **7** p;phēdit ē
iudeos. vi p; ibi p. gl. sup v. cēsurā
Ibi ē idē tenere d; **Paul'** d; clea-
zarijs. **7** dñs **Dominicus** de scō
Geminiano. i. c. vsuraz. ex eo. li.
6. **7** dñs **Laurē.** de florē. i. suo tra-
ctatu de vsuris. q. 146. **7** **Bal.** i. q;
dam p;ilio qd icipit. In iudeos.
vbi d; q; cleric' locās iudeo domū
ad publice fenerādū ipso scō ē ex-
coicatus p dcm. c. i. Et subdit q; d;
cū q; locare iudeo ad fenerādūz
si sciebat qd talis p;fueuerat publi-
ce fenerari. **Mā** ex q;litate psonē p
sumit qd ad h; fecerit. vt. **L. fami.**
hercis. l. si filius. **7** **ff. de pigno.**
act. l. vel vniuerso p. Et psumit anī-
mus ex effectu. **L. de iniur.** l. si
n' pūij. Immo si locator a p;ci-
pio hoc nesciuit statū qd sciuit in-

deū publice fenerari. d3 cū de do
mo expelleret alias ad hoc cōsen
tire videtur. s3. distm. error. cum
similibus. hec ille. B

4 **Q**uomodo vsurarij manifesti
possunt recipi ad cōfessionem vel
ad sepulturam. B. Nō sufficit qd
in vltima voluntate mandet de vsu
ris satisfieri. sed op3 qd vel d ipis
sit satisfactū. put eorum facultates
patunt. vel saltem qd illis quibus
facienda est restitutio si presto sint
aut alijs qui illis possunt acquirere
vel illis absentibus ordinario loci
vel vices eius gerenti. aut rectori
pochie ipsius vsurarij. coram ali
quibus fide dignis idonee de re
stitutione sit cautum siue pmissum.
ita. s. qd si quantitas sit manifesta il
la exprimat alioquin est moderā
da arbitrio recipientis eā. Ipe in
si scienter moderetur minorē tene
tur ad restitutionē residui. Null⁹
interesse debet testamentis mani
festoz vsurarioz vel eos ad cōfes
sionem admittere vel ipsos absol
uere nisi fecerint satisfactōnē. vt di
cunt. Testamenta quoz eorum
ipso iure sunt irrita. A. nisi pdicta
fecerint. vt in. c. qd sequit. B. eē
eo. c. quāq3. li. 6. A. Tribi additur
Omnes autem religiosos et alios
qui manifestos vsurarios contra
presentis sanctionis formā ad ec
clesiasticaz ausi fuerint admittere
sepulturam pene in lateranēsi cō
cilio contra vsurarios promulga
te statuimus subiaccere. B

Sura v. s. de ser
uicib⁹
pcuratozibus. fautozibus
et familia vsurariozū. Querit er

go qd de seruientibus vsurarioz
qui nihil habent pter vsuras. B.
fm vñ. Eredo qd possunt licite ac
cipere ab vsurarijs mercedem suā
si seruunt vtiliter in licitis et hōe
stis aut necessarijs. Nam vtilitas
quam cōsequitur vsurarij ex ope
re seruientium ppenat enim mer
cede quam dant seruientibus illis
nec possunt dici paupiores ppter
mercedem datam. cum loco mer
cedis habuerint cōmoduz opaz.
Si autem seruierint in illicitis nō
credo qd debeant recipere merce
dē de huiusmōi. Idē d cultozib⁹
et alijs eozū mercenarijs. A. De h
plenius est dictū supra restitutio
i. s. 13. in additione. B

Quid de eo qui consuluit ali
cui vt feneretur. vel q mutuat gra
tis feneratori vt feneret. ve q con
trahit societatez cum aliquo ad fe
nus exercendum. vel qui mutuat
vsurario vt feneret et ille pncipet
lucrit. nunquid omnes tales tene
tur in solidum. B. fm vñ. Quidā
dicunt qd qui inducunt illos ad fe
nerandum qui al non erant fene
raturi. tenentur in solidū. Si vō
al essent feneratori non tenet nisi
quāti ad eos peruenit. Et subdit.
Ego credo sine preiudicio qd in
neutro cāu taliter inducentes teneā
tur nisi quāti ad eos peruenit. Et
quāti ad hoc conditio eoz est me
lior quā eoz q prestant fautoz in
rapina vel in furto. qz ipi tenentur
et si nihil puenit ad eos. et hoc iō
qz rapina vel furtū sit simpliciter p
voluntatē dñi. s3 vsura peruenit ad
creditorē de voluntate dñi. Nec in
uenio iura dare actionē debitori
p huiusmōi inductores seu fauto

res ad repediēdū ab eis illas vfas
q̄s ip̄i debitorēs soluerūt illis iduc
tis. sicut dant actōez p̄ illos quoz
ope vel p̄silio fuit furta vel rapine
l̄z nihil ad eos pueniat. **A.** Idē in
fū. l. 2. n. 7. q. 61. **B.** P̄ria aut op̄i
nio iūtor ē talē q̄n p̄cipales nō
essent solūdo. **D.**es ei tales idubi
tante sunt p̄cipales culpe. **A.** Non
iū p̄pterea tenet ad restitūtoez p̄i
cipalē vel in solidū nisi iūm sue
runt eā dāni. ita q̄ sine eis datur n̄
fuisse. vt. s. restō. 3. §. 1. Dāni autē
datur n̄ i mutuo pecūie s̄z in vsura
rū exactōe. iō p̄cipians i solo mu
tuo tenet ad solū p̄c̄z t̄ n̄ ad resti
tūtoez. nisi ex vsura accepit. **P**ar
ticipans v̄o i exactōe vt i iueniēdo
causas fictōes vel alias bene tenet
ad restitūtoem. **E.**i i hoc cāsu intel
ligatur secunda opinio. **B.**

2 **Q**uid de eo qui accipit vsuras
noie alieno vt tutor curator vel p
curator. **R.** fm Ray. Sicut phibet
aligs accipe vsuras noie suo. ita t̄
alieno. dis. 46. sicut n̄ suo. **E.**si ac
cepit aliēo noie tenet ad restitūto
nē si ille cui⁹ noie accepit n̄ ē sol
uēdo vel n̄ vult restituere. **M.**ā faci
entes t̄ p̄sentiētes pari pena puni
unt. 2. q. 1. v̄om̄z in fū. S̄z fm q̄ ad
dit host. **A.** q̄ ē in supradictis con
cordat cū Ray. eo. n̄i sum. q. 63.
B. Ille i cuius vtilitatē versum ē.
p̄rio t̄ p̄cipalē tenet aliis i substi
tū. ff. d̄ eo p̄ quē fac. erit. l. ex hoc
edicto. **E.**t hec idubitatē v̄a sunt d̄
iūtoze curatoze t̄ p̄curatoze. eo q̄
p̄stant auctoritatē talib⁹. **S.**ecus de
eo q̄ nudū p̄bet misterii. vt dicef i
§. se. **I.**ū sciēdū q̄ si ille soluit cui⁹
noie accēpte sunt vsure ceteri libe
rātur. **A.** **E.**xceptis illis q̄ ex vsuris

aliquid habuerūt. vt. s. restō. 3. §. 3. **E.**t
idē q̄ in l. §. notat in. d. q. 62. **B.**

Quid de illis famul⁹ q̄ d̄ mada
to dñoz dant pecūiā ad vsurā d̄bi
toribus t̄ suscipiūt postea ab eis.
R. fm v̄v. **S.**i nihil ad eos puenit n̄
credo q̄ teneātur p̄seruz si illi dñi
al⁹ t̄ p̄ seip̄os exercēt vsuras. vel p̄
altos exercerēt si n̄ p̄ istos. **A.** Idē
i sum. eo. n̄. q. 63. **Q**uōd iresligēdū est
nisi isti famuli coopenf ad exatio
nē. **M.**ā tunc tenent ad restitūtoem
put dictū ē in. §. p̄cedenti. p̄p eādē
rōz. s. dānificatōis. ex d̄ iū. e. f. **B.**

Quid de eo q̄ gerendo negoci
um alienū sine illi⁹ mada to senera
tur ad op⁹ ei⁹. **R.** fm v̄v. **T.**enet ad
restituēdū vsuras l̄z ad cū nihil p̄
uenerit. **S.**uit. n. actor t̄ minister p̄
tractus vsurarij. **A.** Idem in sum.
eo. n̄. q. 64. vbi notat q̄d dicitur in
§. se. **E.**t vtrunq̄z intellige fm distic
tionem de qua. s. in. §. 2. **B.**

Quid de illo qui cū vellē mutu
are gratis iduxit me vt darem sub
vsuris. **R.** fm v̄v. **T.**eneatur sicut t̄
ille qui in p̄cedenti. §. dictus ē. q̄ i
debite impedimū vtilitatē. p̄ximū t̄
ei dāni⁹ adduxit.

Quid de notarijs qui sup vsur
sciēter p̄ficiūt ista. **R.** fm hostien.
P.eriuri s̄. q̄ q̄n creant solē iura
re q̄ talia n̄ faciāt. sic t̄ p̄ p̄ns sūt i
fames. nec d̄cetero p̄nt testificari.
nec ista p̄ficere. ex d̄ test. l̄z ex qua
dā. §. 1. ad fī. **A.** Idē i fū. e. n̄. q. 45.
B. **S.**i n̄ ob hoc recipiūt pecūiaz
n̄ tenet restituere. q̄ recipiūt eā p̄
ope suo iūis illicito. de quo vide
s. restō. 1. §. pe. **A.** **E.**t ibi d̄ hoc lani
us i addi. **A.**bi ē p̄t̄ p̄atē q̄ tenet
notarij ad restitūtoez q̄n recipiūt
ab accipiēte mutū cū ille n̄ turpi

ter dederit. et si sit qñ ex eoz cautel
seu instrumtis secuta foret exaccio q
al' n' fuisset secuta. vi. s. restō. 3. §. 1.

7 **Q**uid de p'latiis q' subscribūt et
figillāt cedulas vsurarias. R. fm
host. Si p'lati n' legi tenore v' ē
si legi et vsura n' apparebat. qz for
te ibi posita ē maior quantitas q' sit
mutuata. et ipe p'lat' n' diligēter cō
siderat. sane facit s'z in s'z v'itatē n'
p'sentit. Si vō legi et v'itatē p'cepit
puceps ē peccati et n' cōmodi vsu
raz. Nā subscriptio i m'liis appro
batōez inducit. ex d' sen. et re indi.
cū inter vos. Idē Host. A. Idē ē
illū. eo. n. q. 46. Et h' cāu idē v' di
cēdū de illis p'latiis quo ad restitu
tōez qd' et d' notarijs i p'cedenti. §.
dictū ē pp eādē rōez. B.

8 **Q**uid de vxore et familia vsura
rij. R. Dic vi. s. f'fō. 5. §. 2. A. The
lus de h. s. restō. 1. §. 13. i. addi. B.

Sura vj. s. de re stutōe

vsuraz. et p'rio q'rit. Anru
si n' fuerit itēno creditoris aliqd re
cipe s'z postea debitor aliqd dat. te
neat creditor ad restituōez. R. scōz
vō. Si p'babili' credit q' ex dilec
tione sola grans ei dederit n' tenet.
Si vō credit vel p'babili' estiat q'
pp mutuū acceptū vel vltius re
tinēdū dederit tenet. A. s. iā tū est
facius locupletior d' p'supus bona
fide. ff. d' pen. here l. vtz. In bona
aut fide nō ē q' credit vel p'babili'
dubitat q' n' pp merā dilectōez. s'z
pp p'dicias cās ei dederit. scōz cū.
vō. et i fū. li. 2. n. 7. q. 8. B.

1 **P**ōe q' debitor n' gratis usuras
soluti postea ad m'āus h' mōi d'bi
toris uenit aliq' d' bonis credito

ris. nūqd pōt d' eis satisfacere sibi
p' usura q' ei soluit. Et vō. tenet q'
sic. ut in d'ia. q. 8. B. De hoc cāu
dic ut. s. bellum. 1. §. 4. A. Coniūe
ra additōne. B.

2 **Q**uid si creditor gratis quidez
mutuasset. s'z in inducit ad mutua
dum. qz h'z spēm recipe vltra for
tem. nō ex dilectōe s'z pp mūmum.
nūqd tenet. R. scōz vō. sic qz sola
spes facit usurariū. ut dicit ē. s. usu
ra. 1. §. 2. et 3. A. Dic clari' q' si spes
p'modi fuit p'cipal' cā mutui usura
p'mittit. Sec' si secundaria. ut. s.
usura. 1. §. 1. et ibi latius in additōe
Et h'z usurari' m'etalis teneatur ad
restituōem. ex eo. p'uluit. nō in sic
tenet symoniac' solū m'etalis. ex d'
symo. c. si. Et ē rō. qz i symonia est
turpimdo vtriusqz p'is. et ex solo
iure humano pecunia symoniace
accepta restituendā ē non illi q'ur
piter dedit sed eccle. An nec v'eli
seus giez p'cepit restituere pecuniā
quā accepit a Maamā. Et iō papa
i h' casu pōt statuere qd' nulli. Pos
set ēt dispēlare q' n' soluz i mentali
symonia s'z ēt in exp'ssa p' pacū pos
set retineri qd' est i symoniace acq'
suum. S'z i usura n' ē turpimdo dā
tis. et iō iure diuio et naturali equi
tate faciēda ē restitutio. Nec ēt pos
set i hoc cāu papa dispensare scōz
vō. ut i sum. eo. n. q. 9. Et qd' dictū
ē in usura obtinet pp eandē rōem
ē in acq'sito p' symoniā qñ solum
ex p'te recipientis adest turpimdo.
et de symo. c. dilectus p'rio. B.

3 **Q**ualiter usurarius p'pellitur re
stituere. R. scōz Ray. Si ē public'
p'pellitur p' diuersas penas iuris
quas h'ēs. s. usura. 4. p' totūz. Giez
ois usurarius pōt cogi ad restituē

dum per excoicationem. ex. e. qm
non solum. Item 3° mo pelliur
qz si vsurarius repetat ab aliquo
vsuras repellitur per exceptionez
donec et ipe restituerit vsuras vel
fecerit posse suum. extra eo. qz fru
stra. Et eisdem modis pelliuntur
heredes. extra e. tua. r. c. michael
A. Et ibi pz qz hoc obtinet etiam
quo ad dispositionez dicti. c. quia
frustra. s. vt repellatur a restitutioe
vsuraz vt dictum e. pp vsuras ex
torzas ab eo cuius est heres. B.
Concludit Hostien. r. Boffre.

A. Idem in sum. eo. nu. q. 47. Et
ibi additur fm eosdem. qz hec co
pulsio fiet omni appellatione re
mota. Sed forte hoc potitelligi q
ad notorios vsurarios cuz i noto
rijs non requiratur ordo iuris. r.
q. l. manifesta. B.

4. **Q**uid sigs repetat vsuras r ex
cipiatur pira cum qz ipe non resti
tuit vsuras quas extorsit. r. ille res
pondet se esse paratum restituere
si sit qui petat. quo pcedet index
ecclesiasticus. B. fz Boff. Faciat pre
conizari qz qcumqz soluit tali vsu
ras veniat r ostendat r satisfaci
et. r si non venierat sigs pcedet pri
or petitio. si veniant r probent fiet
eis restio. Nec sufficit i hoc cau da
ri pignoza vel cantoes. ex de sen.
r re iudi. cu aliquibus. ff. de pig.
ac. l. qz si non soluere. Et intellige
nisi magna ca forsan interueniat.
vt dicit Host. r Inno. sup. c. quia
frustra. extra eo. A. Idem in sum.
eo. ii. q. 49. B. Qd si is a quo ac
ceperat usuras non sit supstles. nec
eius heres madabit index paupe
ribus erogari extra eo. cum tu.
Et postqz hoc factum fuerit pe

titio pcedet. al. n. Et idē dicēduz si
uiuat sz nesciur vbi sit. vel si scitur
r ad eū mitti n pōt. tunc sifr de iur
paupibus. ex d iudeis cum sit nisi
speretur de ipius aduentu. tunc ei
pccunia psignabitur r dponetur.
A. De h latius dictū ē. s. restitutio
6° in principio. in additioe. r. qz ad
fz cū seqnub⁹. B. Et pcedit prior
petitio. Et hec sunt intelligēda fm
host. de vsurario notorio. A. Idē
in sum. eo. ii. q. 50. Et dicatur noto
rius si de hoc i iudicio fuerit con
uictus. vt. s. vsura. 4. i prin B.

Quo coget restituere elic⁹ si fue
rit forte vsurarius vl heres vsura
rij. B. fm Ray. Si n vult satisface
re dz suspēdi ab officio. A. r bene
ficio. vt. c. pterea. ex eo. B. Et si n
emēdetur dz dponi. ex eo. pterea.
di. 47. c. ps. r. c. sigs clericoz. r po
stea si ē incorrigibilis cogendus ē p
potētiā laicalē. extra d iudi. cū nō
ab hoie. A. Et ibi pz qz post depo
sitōem prius dz puniri excoīcatōe
minori. postmodū anathemate ex
inde tradi pōrati seculari. B. dist.
17. non licuit. Nec dz restituere de
rebus eccle. A. nisi quatenus d pe
cunia illa expendiderit in vtilitatē
eccle. fz eun. Ray. r in sum. eo. ii.
q. 51. B. fz d suis si hz. fz si n hz. tē
fm r. b. de fructub⁹ quos leguit per
cipit pōt se liberare. Facit extra de
fideius. c. 1. A. Idē i. d. q. 51. B.

Quid si debitor iurauit soluē
vsuras. B. fm Ray. Idōt denun
ciare eccle monitōe pmissa vt cō
pellat illū ad relaxandū iuramētū
vel si vult soluat vt satisfaciāt deo
de iuramēto. r postea poterit repe
tere extra de iureiu. ex admistratō
nis. r. c. debitorēs. Qd si iurauit n

repetere dico qd n̄ repetet directe
pp iuramētū s; idirecte bñ fpetet. s.
denūciando ecclie crimē illius ut
sic ad satisfaciendū p̄pellat euz. Si
vō iurauit qd n̄ dñciaret n̄ i; iura
mentū cū sit illicitū. utpote p̄tra p
x. mī salutē. An h̄ n̄ obstatē pōi de
nūciare extra eo. tuas. 7 d iureiu.
quēadmodū. **A.** Et ibi p3 qd h̄ uer
ē i; q̄tū itēdat ad salutē p̄ximi. Si
vō p̄ncipalr q̄s intenderet ad re
stitutiōem usurarū sibi faciendā non
v̄f excusari a p̄iurio. qz sine p̄ ac
tōez sine p̄ denūciatōez i; effectū re
penitō ē. 7 effect⁹ antēdi d3 pon⁹
q̄ vba uel circuitus. **L.** mādan. l.
ab anastasio. **B.** Lon. **Goff.** 7 ho
st. Addēs qd si ē iurauit d̄bitor n̄
repetere nec recipere usuras. nihilo
minus d3 cogi ad restitutiōz 7 erit
pecūia paupib⁹ erogāda. **A.** qz h̄
cāu h̄etur ac si p̄ncipales n̄ inueni
rentur. iō succedūt paupes. extra
eo. cū tu. 7 ne usurarius p̄moduz
ex sua fraude reponet. extra eo. tu
as. Et idē ē qd i h̄. §. nō. in sū. eo.
ii. q. 53. **P.**redictis ēi cō. gl. in. c. l.
7. c. d̄bitores. extra de iureiu. **B.**
2 **Q**uid si de duobus h̄ d̄ b⁹ usu
rarij alter faci⁹ ē n̄ soluēdo. **R.** fm
host. **T.** ē ali⁹ tenetur i solidū. s. usq;
ad q̄titatē qd d̄ h̄ d̄itate ad eū pue
nit. **M.**ā oēs res h̄ d̄itarie obligate
sunt. extra eo. cū tu. §. si. **A.** host.
n̄ v̄f h̄ firmiter tenet s; dicit qd op̄i
niō h̄ i conspectu multoz favora
bilis ē q̄tū ad aias ac sans equa 7
ab oib⁹ approbata. iō nō audeo
p̄radicare. Cōsiderata tñ subtilita
te iuris aliud v̄f. nisi quo ad h̄ d̄
qd n̄ fecisset inventariū. vel nisi quo
ad heredē. 7 quēcūq; aliū respec
tu rex ex usura seu ex pecūia sene

bri acq̄sitaz qd ad eos titulo luera
tuo peruenierunt. ut teneantur ad
restitutionēz si usurarius sine eius
heredias efficitur non soluendo
ut in sum. eo. ii. q. 54. Sed glo. in
c. tuas nos sentit idē qd dicitur in
isto. §. quam glo. multo doc. canōi
ste sequuntur. ut nō ibi dñs **Ant.** d̄
bui. Sed ut ipse dicit hoc nō videt
ver⁹ qd omia bona hereditaria sint
obligata p̄ restitutiōē usurarū. de q̄
lat⁹ dicit⁹ ē. §. usura. l. §. 13. i. addi.
An cū oblo hereditaria diuidatur
inter heredes p̄ hereditarijs por
tionibus nisi super rebus obligat⁹
L. de ac. emp. l. p̄ hereditarijs. nō
videtur rōnabile qd un⁹ heres por
tet pondus alterius sup rebus nō
obligatis. ut 7 sentit dñs **Ant.** de
bu. l3 multi uideantur simplici⁹ te
nere qd si unus hereduz efficiatur
nō soluēdo alter ad restitutionem
usurarū i solidū teneat quoz dicit⁹
pōi v̄ficari ut iactū ē quo ad bōa
ex usura acq̄sita. ne ex dolo aliū
qz p̄seq̄t p̄mōm cū iactura tertij.
ff. d̄ eo p̄ quē fac. erit. l. si. 7 positi
ē i dicto. §. 15. i. additōe. **B.**
Pōe qd usurari⁹ emit equū uel
p̄diū de pecunia usuraria 7 donat
huiusmōi alteri. postea efficit non
soluēdo. q̄rif uiz d̄bitor qd soluit
usuras possit petere rem illā a pos
sessore 7 ille teneat restituere. **R.**
fm **Ray.** Et ille pōi petere. Et iste
tenet restituere. ex eo. cū tu. Suc
cedit ei hic res loco precij sicut ep̄
uerso precium locorei. ff. de peti
here. l. si rem. Et hoc uer⁹ ē scdm.
v̄v. qñ talē rē habuit ex lucratiua
cā. Secus si emisset uel alia causa
nō lucratiua. 7 bona fide habuissz
Cum hoc con. **Goff.** 7 **Host.** Et

addit **Dof.** q. si res illa ex ea lucra
tina, pueniat postea ad alium ex si
mili ca. et iste ultimus fuit ille qui
potuit petere usuras. liberat. et ille
cui res prio data fuerit ut si euz agi
si possit. ff. de ac. et ob. l. ocs debito
res. Idem **Dof.** **A.** Idem i sum. e.
ti. q. 55. Et de h latius supra usura
pmo. §. 13. i additione ut tactum e.
supra. i. §. precedenti. **B**

- 9 **Q**uid de regibus et principibus q
cui possunt si compellunt ad restituendum
usuras. **R.** §. 3. v. b. Dico q. tenent et
si nihil ad eos puenit. **A.** Idem i su.
e. l. q. 58. Et de h latius supra restitu
tio. 7. §. xi. **B**

- 10 **U**t usurarius teneat restituere
quod de pecunia usuraria lucrat
sit. **R.** fm Ray. Si usurarius ex
pecunia usuraria negociatus sit et
lucrans vel emit idem predium et fru
ctus percepit. non tenet hoc restituere.
Con. **Al.** et **Tho.** fa fe. q. 78. eo
q. tale lucrum non e fructus pecunie
sed humane industrie. et possessio
empta de tali pecunia e res emen
tis et si eius a quo accepta fuit usura
l3 ei sit obligata. **A.** De hoc vi
ctum e supra usura. l. §. 13. i additio
ne. **B.** Sed fm q. ponit v. b. si ha
buit de usura terram vel pecus. tunc
quod de fructibus illius precepit te
net restituere. q. ex re alii habuit.
A. Predicis et his q. dicunt se. §. 7.
Al. et **Th.** vt i su. e. ti. q. 55. vbi fm
v. b. addit. Idem et credo de lucro ha
bito de re furua vel rapta si ex eo p
dia vel redditus emanat. Et co. pdcis
Tho. et **Al.** vt ibi. Et de supradicis
fructibus et interesse latius supra re
stitutio. l. §. 4. i additionibus. **B**

- 11 **U**trum usurarius teneat debitori
dana. **R.** §. 3. Ray. Tenet ad oia da

na q. ille pp solutores usure passus
e. vt si domu suam pp h vili vendidit
et si alias conduxit. aut si ppter h ab
alio sub usura quesivit.

Cui restituenda su usura. **R.** fm **12**
Dof. **B.** Naturaliter reddi dz ei a q. q.
extor: sit v. l. ei heredi. et si si iueniat
e paupibus eroganda. et e. cu. m. **D.**
si absens e eo q. usurari. trahit se
ad aliu locu tenet ei mittere suos p
pis saptibus. **D.** si ille q. habebat
recipe ab usurario vel heres ei. tra
hit se alio tunc mittere ei supibus
illi. cui mittit. nisi expese excederet
totam sumam. tunc eni dz paupibus ero
gari. 2. q. 6. anterior. et de iudeis.
cum sit. nisi q. si de primo eius ad
ueri sperat. tunc fiet ut de m. e. §. 5.
L. de usuris. accepta. **A.** Idem i su. e.
ti. q. 63. Et de hoc latius supra restitu
tio. 6. i principio. cu. additione. **B.**
de matia ista plura pnt colligi s. re
stitutio p totu. Quod et iudei compell
unt restituere. supra. usura. l. §. si.

Sus clauium j.

quo ad excoicationes papa
les. i. quaz absolutio sedi aplice re
fual q. p. noticia i pdcio casu pfecto
ribus vald e necessaria. de qb. s. ab
solutio. l. §. 2. aliquid tactu e. s. h. cla
ri et pleni e dicendum.

Prima ergo ponit i decreg. 17.
q. 4. sigs suadent. vbi **Inno.** dic.
Sigs suadente diabolo huius sa
crilegij vniuz icurrerit q. i clericuz
vel i monachuz molentias manus
iniecerit. anathematis vinculo sub
iaceat. et nullus eporum illuz psu
mat absolvere. nisi moris urgente
piculo. donec apostolico pceptui
presententur et eius madatum susci
piat becille.

¶ Ad c^o intelligētiā prio sciēdū ē q^d
 clerici⁹ appellat et q^d habuerit p^{ri}maz
 tōsurā mⁱnⁱ. ex de eta. et qua. cū p^{ri}tin
 gat. Et de tali et intelligit hic. vⁱ pōt
 colligi ex nōt^o p^{ri} dñz. De. d. ācho. i.
 c. i. de cle. p^{ri}u. li. 6. Nōt et i. sū. li. 3.
 ti. 33. q. 89. Idē intelligit d^o q^dlibet re
 ligioso et p^{ri}uero religiōis. ex eo. nō
 dubiū. Et filii d^o monialib⁹ et eaz⁹
 uerfis. ex eo. d^o monialib⁹. Et d^o i
 telligit de p^{ri}uersis q^d renūciauerit p^{ri}
 p^{ri}is. nō at d^o retinētib⁹ p^{ri}p^{ri}a. vⁱ no
 tat i. sū. eo. li. 3. q. 34. vbi et d^o f^oz hof.
 idē intelligēdū de p^{ri}uersis seculariū
 eccl^{ia}z q^d tradidit se et suā diuio
 obsego. Idē et d^o gl. in. c. nō du
 biū Idē q^d intelligit de nouitio re
 ligiōis. ex c. religioso. §. i. li. 6. Idē
 et vⁱ de heremⁱz. Nā heremite et
 am. p^{ri}p^{ri}um habētes gaudēt p^{ri}ui
 legio clericali sūm glo. i. c. q^d vⁱ c. 16
 q. i. Et fortius fratres et sorores ter
 tii ordinis sci frācisci. vⁱ notat bar.
 i. l. semp. §. i. ff. de iur. iur. sūm fra
 trē Jo. de capistrano i. sūo d^osenso
 rio allegās et plures alios nota
 biles doc. videlz Archidiaconuz.
 Paulū de eleazarijs. et Jo. de li
 gnano i. cle. cū ex eo. de sen. exco.
 et Bézilinū. et dñz Jo. de inola et
 dñz Anto. de bu. i. c. rursus. ex qui
 cle. vel w. vbi d^o idē d^o muliē iclu
 sa. xi. q. i. de p^{ri}sona. Et de fratrib⁹
 et sororibus tūj ordinis dicit veri⁹
 eē q^d d^o Bézilin⁹ et Federici cō
 silii et d^o b^o. Allegat et nōia p^{ri} bar.
 in. l. i. ff. de pe. et in dicta. l. i. semper
 Idem et dñs Anto. i. c. nullus. ex
 de fo. p^{ri}pe. dicit q^d generaliter oēs
 p^{ri}sonē q^d regulariter vⁱuūt sū eccl^{ia}
 stice p^{ri}sonē l^oz nō faciunt p^{ri}essionē.
 et gaudēt p^{ri}uilegio clericali. vⁱ no
 tat gl. et tex. i. c. idē n^otanbus. ad fi.

et de elec. lib. 6. et nōt. li. 2. q. vlt. c. ff.
 et de ma. et obe. c. dilecta. i. glo. pe.
 q^d facit dicit⁹ p^{ri} p^{ri}stis iesuans et
 marib⁹ et mulieribus. Itē 2° sciēdū
 q^d nō solū of illa manus inijcē
 q^d p^{ri}cutit aliquē de p^{ri}dicis p^{ri}sonis s^o
 et q^d eā claudit. vel aliqd i illa p^{ri}j
 cit vel multis s^olibus modis offen
 dit. vⁱ s. excoicatio. 2° §. 9. cū se. et
 i directoria iur. li. 3. ti. 2. §. 14. cum
 se. Itē 3° sciēdū q^d nō solū qui fac
 aliquid p^{ri}dictorum icurrit de cāz sē
 tentiam. sed et qui fieri mandat vⁱ
 suo noie factū ratificat. ex eo. cum
 qs. li. 6. Item in his dāns p^{ri}silium
 auxiliū vel fauorē. ex e. nuper. Et
 intelligit de p^{ri}silio et si aliter esset fa
 cturus. q^d nihilominus p^{ri}sulēs p^{ri}i
 cipat i crimine. et iō icurrit sniaz et
 notat i directoria li. 3. ti. 2. §. 126. et
 notat do. Anto. d^o bu. i. d^o cō. c. nup.
 l^oz ibi glo. videat sentire cōtrariuz.
 Item p^{ri}dictis cōsenties. Et non i
 telligitur de nudo consensu q^d obli
 gat solū ad p^{ri}st. d^o cō. c. cum quis
 s^o de p^{ri}sensu coopatiuo. vⁱ notat gl.
 ex eo. quāte. Itē q^d non obuiat ex
 eo. quāte. Et l^oz ibi glo. aliē videat
 sentire. tamē ibi d^o dicit dñs Anto.
 de bu. q^d cōis opinio ē q^d incidat i
 canonē patiens verberari clericuz
 et dolose nō prohibēs siue habeat
 verberantem in potestate siue nō.
 Et idē notat f^oz d^o ost. i. sum. c. ti. q.
 34. s^oz quid de p^{ri}uersis. Item sniaz
 icurrit qui dictam iniuriā facit et
 cum voluntate offensi. q^d canon i
 troductus ē non solū in fauorē or
 dinat sed et ordinis clericalis. ex
 eo. cōiungit p^{ri}o. Item sniam icur
 rit cleric⁹ vel filis p^{ri}sona irato a iō
 p^{ri}cutiēs seip^{ri}z. q^d facit iuriā ordini
 clericali siue religioni. Item q^d si

cut non lz offedere aliū. ita nec se-
 men p. 3. q. 5. si nō lz. vbi h tenet
 Archi. 7 nō i directoria li. 3. n. 2. §
 110. Itē 4. sciēdū ē q. i aliq. casti-
 b. ex dca iniectione manuum p. sua
 excōicatio n. irrogat. v. s. excōica-
 tio. 2. §. 1. 7 quasi p. totū. Itē. §. sciē
 dū q. ab ea pōt absoluerē legatus
 aplice 7 q. n. q. ēt epi 7 alij p. au. vi. s.
 absolutio. 2. 7. 3. p. totū. In decre-
 talib. sūt alie. quarū prima ē i. c. q.
 rēu. de offi. dele. videlz q. q. s. fuis-
 set excōicat. a delegato pape nā i-
 fra annū pōt ab ipso absolui p. vō
 n. lz a papa. Et itelligit p. annū a dis-
 sinuua snia. Et n. cā ēt post annū
 pōt delegat. absoluerē vi ibi notat
 glo. Scda ē 3. falsificātes lras apo-
 stolicas. de q. s. excōicatio. 3. Ter-
 tia ē p. itēdiarios p. locor. sa-
 croz. de qbus s. excōicatio. 4. Et
 de alijs s. absolutio p. io. §. 2. v. se-
 cū. Quarta ē p. ita effractoies ec-
 clesiay vel similitū locor. de qbus
 s. excōicatio. 4. Quinta ē ex e. c. si-
 gnificauit. d. qua dcm ē s. absolutio
 p. io. §. 2. v. ierit. cū additione. In
 6. sūt 7 alie. quaz p. ia ē p. ita i secu-
 tores cardinaliū cū oib. i dicio p. i-
 cipantib. v. si soci. fuerit faciē. aut
 fieri mādauerit. vel scū ratū habu-
 erit. aut p. filiū dderit v. fauorē. aut
 postea receptauerit vel dcfēsaerit
 scienti cū dē. Qēs eni p. dci icurrunt
 excōicationem. a qua non pnt ab-
 solui nisi a papa p. ter q. i mox dū
 taxat articulo p. sūti. ex co. felicio
 li. 6. vbi ēt multe alie pene irrogā-
 tur 7 graues p. ita cosidē. Scda ē 3.
 eligētes seu assumētes aliq. ad re-
 gimē ciuitat. Romē n. obfuaia for-
 ma. c. sūdamta. d. elec. li. 6. Et fili-
 p. ita p. sēntes electiōi. noiatiōi. seu

assumptioni de ipis facit ad p. dca
 7 cōtra obediētes dci officialib.
 7 p. ita i his dātes p. filiū auxiliū v.
 fauorē publice vel occulte. Nec p.
 dci pnt absolui ab alio q. papa p.
 ter q. i mortis articulo. dco c. sūda
 mēta. §. q. si secus. 7. §. p. iteptoies.
 Et hoc cōi sēp accidit q. Roma
 ad obediētiā n. ē aplice sedis. Ter-
 tia ē i. c. q. cunq. ex e. de q. supra ex-
 cōicatio. 1. §. 2. v. 2. Quarta ē in. c.
 exijt q. seminat. §. itaq. de vboz
 sig. videlz p. ita glosantes declara-
 tionē Nicolai terij sup. regula fra-
 trū minor. alij q. sūt ibi determina-
 ti. Itē p. ita doctores seu lectores
 q. q. docēt i publico ex certa scien-
 tia vtiāt intellectū dē declaratiōis.
 Itē p. ita faciētes cōmū scripturas
 seu libellū. vel ex certa scia vel de-
 liberatione determināt i scolis seu
 p. dican p. ita regulā 7 statū fratū
 minor. vel contra dēterminata seu
 aliq. dē determinatis in dca dēla-
 ratione. Qēs. n. p. dci icurrūt papa-
 lem excōicationem. quibuscunq.
 p. uilegijs nō obstantib. v. ibi. Et
 de hac excōicatione d. i. sumi. i ad-
 ditionib. sup. titulo de sen. exco. 7
 i directoria li. 3. n. 2. §. 110. cum se.
 Unde nō ē verisile q. sit reuocata
 vt alij vident asserē. al. i p. dci lo-
 cis nō fuisse de ea scā mēno p. sūz
 i directoria q. ē nouissima. Et cū di-
 cta assertio sit p. ita ius cōnō d. 3. et
 fides adhiberi nisi de ea habeat i-
 dubitata declaratio. ex de si. instru.
 c. pastoralis. Sūt 7 alie i cle. p. ita
 ma ē p. ita i q. itores heretice p. au-
 tatis. vel aliter contra hereticos
 habentes officium qui odiū. gra-
 tie. vel amoris. lucra ut conuio di-
 temporalis obtentu contra iusti-

culo mortis absolui. Quia ē 3 religioſos ⁊ clericos ſclares q̄ iducūt aliq̄s ad vōcēdū iurādū ſeu pmit tēdū. vī ſepulturā eligāt apud eoz ecclias l' cū electā vltērius n̄ inu tēt. **Ma** excōicationē incurrit a q̄ ab alio q̄ a ſede aplicā p̄ter q̄ i mortis articulo n̄ pnt absolui. vī in cle. cupiētes ad ſi. de penis de q̄ ē. s. ſepul tura. 2.º i pri. **Sexta** ē in cle. gūis de ſen. exco. de q̄. s. abſolutio. i. s. 2. v. s. de his. **Septima** ē 3 ſres miores q̄ tpe iſdēci recipiūt ad dīna officia ſres l' ſozores b̄ l' iuo ordine b̄i **Grā** cisci ē ſi ſi h̄ bi l' iſti p̄uilegijs q̄b̄ cūq̄ muniti extiterit. **Ma** incurrit excōicatōz a q̄ p̄ aliū q̄ p̄ papā. vī ſatiffactōe p̄miſſa p̄ locoꝝ epos q̄ auctate aplicā i hac pte ipſo iure ſūgunt n̄ pnt absolui. vī i cle. cū ex eo. de ſē. exco. Et ſi cī corpe iur. vī dēfē. 17. vna i decre. s. i decretali b̄. 4. i ſexto. ⁊. 7. i cle. Sūt ⁊ alie i exuagatib̄. **Pria** ē illa **Bonifacij** octauī q̄ icipit. **Detestate** 3 excute rātes demēbrātes ſeu decoquētes deſūctoꝝ ⁊ corpora p̄ ipſis p̄ſeruan dis ſeu deportādis ad ptes alias. **Ma** excōicationē incurrit a qua ab ſolui nō pnt ab aliq̄ q̄ a papa p̄ter q̄ i mortis articulo. Et corpus ſic tractatū eccliaſtica p̄uat ſepultura i odiū h̄ agētiū. vī ibi. De qua ē ex cō. catōe dī in directoria li. 3. ti. 4. s. 22. ⁊ aliqd. s. abſolutio. i. s. 2. v. itē q̄cūq̄. **Secda** ē alia ſiliter **Bōi** facij octauī q̄ incipit. **Excōicam** 3 omnes cuiuscuq̄ conditionis exi ſtant qui aliquod pactum fecerint vel aliquod parū vī magnū p̄mi ſerint p̄miſſōz recepint. aut ex pa cio ſeu p̄miſſōe occulta l' manifeſta ſub. b̄bis gnālib̄ l' ſpālibus exp̄ſis

vel n̄ exp̄ſis aliqd recepint de q̄ cūq̄ re ac vilitate p̄ aliq̄ iuſticia ſeu grā p̄ ſedē aplicā obmēda ⁊ 3 promittētes dātes ⁊ accipiētes ⁊ 3 ſciētes aliq̄e de p̄dictis iuſi. s. i. ref dies reuulerint pape vel alteri per quē papa poſſit ſcire. ⁊ p̄ra p̄tētes l' ſis ſeu gratijs ſic obtēnis. **Des** n. excōicatōez incurrit a q̄ ab alio q̄ a papa absolui n̄ pnt niſi i mortis articulo. ⁊ quicqd ē receptū paupe rib̄ eroget. **Nec** grā v3 ſic obicēa vī notat in directoria. e. ti. s. 23. cū ſe. **Tertia** ē **Nicola** q̄rti q̄ incipit. **Qli** cāz p̄ra deſerētes phibita ad ptes infidelū. de q̄ ſimul cū multis alijs ad idē tendētib̄. s. ſarracen̄ s. i. **Quarta** ē cōtra religioſos cui⁹ cūq̄s ordinis mendicantiū q̄ abſq̄ ſedis aplicē l' nia ſpālī tranſeūt ad quēcūq̄ ordinē monachoꝝ vel ca nonicoꝝ regulariū ſeu ordinū nō mendicantiū. ordine cartuſienſiūz dūtaxat exceptio. **Ma** ingreſſus nō valet. ⁊ tā ingreſſiētes q̄ recipien tes excōicatōez incurrit a qua ab alio q̄ a papa absolui n̄ pnt niſi in mortis articulo. vī i extraua. **Bar** tini q̄nti q̄ incipit. **Nia** abinoſe. ſac ta āno p̄io ſui pōnificat̄. s. loco. ſc aliq̄ p̄ra ſymoniacos cōdūe taz a **Bar** tino quito q̄ ab **Eugenio** q̄r to de q̄bus. s. ſymonia. 7. s. ſi. i ad ditōe. **Sexta** ē ſim aliquos 3 cūtes ad terrā ſāctā ēi cā deuotionis ſeu ex voto ſine l' nia ſedis aplicē ⁊ ab ſolutio reſeruat pape vel ſūmo pe nitentiario q̄ ēi pōt licentiā ꝓcedē ⁊ abſolutōez cōmittere. vī p3 in p̄ uilegio ſūmi p̄narij. **Septima** eſt ſim eoſdē p̄ra laicos recipiētes in curia romana l' ſas aplicas niſi per manus pape l' bullatoꝝ vī alioꝝ q̄

bus ē cōmissū et absolutio reseruat
pape vi p3 i formulario cācellarie
seu registro. In pcessu q3 ānali cu
rie p̄tinent et alie. P̄tia ē p̄ oēs h̄f
ticos et cor̄p̄s fautores receptatores
ac defensores. Scda ē p̄tra oēs et
singulos cuius cuius stat⁹ qd⁹ p̄mi
nētie aut p̄ditōis existāt q̄ p̄fidis h̄f
ticis arma eq̄s. ferrū plūvū. ligna
mia. sal. oleū. vinū. victualia et alia
q̄cūq3 ad vsū hoīum p̄tinentia aut q̄
uis alia p̄fidia publice l' occulte s̄b
mistrāt ac p̄ se vl' p̄ subditos afferri
faciūt l' p̄mittūt cū qbus ipsi h̄fici
xp̄i fideles quolibet ipugnare seu
ostendē p̄nt. Et p̄ adherētes h̄fico
rū ac p̄fennētes. et p̄stātes eis dē i p̄
nissis q̄cūq3 mō et q̄ltercūq3 auxi
liū p̄siliū l' fauorē. Tertia ē p̄ falsari
os bullarū seu l' rap̄ applicarū et sup
plicationū gratiarū seu iusticiā p̄t
nētiū p̄ sūmū p̄ntificē l' vicecācella
riū seu gerētes vices aut offiū vice
cācellarij scē rōane ecclie de man
dato eiusdē sūmū p̄ntificis seu vice
cācellarij aut gerētes offiū p̄dciū si
gnātes supplicatōes easdē. Quar
ta ē p̄tra oēs illos q̄ eq̄s arma fer
rū lignamina. et alia phibita dese
rūt sarracenis q̄b⁹ xp̄ianos impu
gnāt. Quinta ē p̄tra ipediētes seu i
nadētes victualia seu alia ad vsū
romane curie necia adducētes. vl'
ne ad curiā ipsā adducāt ipediētes
et q̄ talia faciūt l' defendūt cuiuscū
q3 fuerit ord̄is p̄minētie et status.
Sexta ē p̄tra oēs illos ad aplicā se
dē veniētes et recedētes ab eadem
nec n̄ et illos q̄ iurisditiōez. ordina
riā l' delegatā aliquā n̄ habētes i ea
dē curia remanentes. p̄pā auctate
capiūt spoliāt et detinēt aut ex p̄po
suo vberare mutilare l' iterficē p̄su

mūt. et q̄ si cū faciūt seu mādāt. Sep
tima ē p̄tra oēs illos q̄ i terris suis
nona pedagia iponūt. Forte h̄ itel
ligēdū ē q̄n su sine iusta cā l' legitima
auctate videlz sedis aplice impato
ris seu regis et d̄ v. si. sup qbusdā
s. i. Octava ē p̄tra oēs illos q̄ p̄ se l'
p̄ aliū seu al' q̄scūq3 p̄sonas ecclia
sticas l' seculares ad romanā curiā
sup earū causis et negocijs recurrē
tes illaq3 i eadē curia p̄sequentes.
ut p̄curatores. ne gocior̄ gestoff
aduocatos. l' p̄motores ipsoz l' et
auditores seu iudices sup dicij cāis
seu negocijs deputatos occasiōe cā
rū seu negocior̄ huiusmōi vberāt
mutilāt l' occidūt aut bonis spoliāt
cūq3 stat⁹ l' p̄ditōis fuerit. Nona
ē p̄tra oēs mutilātes vulnerātes et i
terficiētes seu capiētes et detinētes
seu dep̄dātes romipetas et p̄grī
nos ad urbē cā deuotiōis et p̄gri
natōis accedētes et i ea morātes et
recedētes ab ipsa. et i his dātes p̄si
liū auxiliū l' fauorē. Et subdit i pro
cessu. Eorūq3 bona p̄siscam⁹. De
cia ē p̄tra oēs illos q̄ p̄ se l' p̄ aliū
seu alios directe l' indirecte sub q̄
cūq3 titulo l' colore occupāt diuēt
l' hostilit̄ discurrūt seu inuadunt aut
occupare l' detinere l' discurrere p̄
sumūt i totū vel in partem aut qui
occupabunt detinebunt et hostilit̄
discurrēt seu inuadēt alimā urbē re
gna Sicilie et Trinacie insulas.
Sardinie. Corsice. terrā circa saz
patrimoniu beati Petri in Tuscia
ducatum spoletanum. Archie
anconitane. masse. irebarie. romā
diolē. Campanie atq3 maritime p̄
uincias et terras specialis commis
siōis ciuitatesq3 ecclē Bononiēse
Ferrariēse. Biniētanā. Perusina

annonen. ciuitatē castelle. tuder
tinā et alīs ciuitates et terras. et alia
localiura ad romanā ecclīaz spec
tāta et pōnētia. et adherētes et fau
tores et defensores eorū. seu in his
dātes eisdē pōnētia auxiliū l' fauorē.
nō obstatibus qbuscūqz pūlegijs
cūicūqz sub quacūqz forma vboz
pcessis qz excōicari nō possit. seu qz
de ipso excōicatio nō intelligat. nec
nō pūetudimbz et obseruātijs scrip
tis et nō scriptis. ac alijs pirarijs qbz
cūqz. Qēs pōicti casus cōtinēt in
pcessu Eugenij quatuor facto anno
7. supōnificatus qz icipit. Excōica
mus. Et ibi subdit. De qbus qdez
suijs nullus p aliu qm p romanū pō
nificē nū dūtaxat in mortis articu
lo pstitutus possit absolui. nec etiā
tūc nisi de stādo ecclīe sātē mādā
tis satisfactōe l' sufficiēti cautiōe pre
statis. Illos at cūuscūqz fuerint p
eminētie. dignitatis. ordinis. pōitō
nis. aut status. et si pōnificali l' alia
quauis dignitate pōitos. qz pira te
norē pōnētia talibz l' eorū alicui seu
aliquibus absolutōis bñficiū ipēdes
d factō pōnētia excōicatiois et ana
thematis snia innotam. et qz pōica
tiois lectōis admistratiois sacro pō
audiēdi pcessōes officia iterdicim.
h ibi. Undecima ē qz nōt fm ho. in
sū. li. 3. n. 33. q. 34. circa mediū. vbi
dī. Hodie pceptū ē qz i l' fīa dñi pa
pe nec i magno nec in puo audeat
qz manū apponere et l' fīa vnicā
vel punctū vnicū corrigendo exce
ptis officialibus qbz h ē cōmissū.
Alio qn manū apponēs ex canone
lato in curia ipso facto sniaz excōi
catōis incurrit. qz nō pōt p aliquē cir
tra sedē aplicā relaxari. Duodecīa
ē cōtra piratas qz siliter nō pōt ab

solui nisi p papā fm aliquos. An
et i. c. excōicatioi. ex de rap. nōt dñs
An. de bu. fm Jo. an. qz pirate se
mel i anno excōicant ex ore pape.
Decima terna hz aliqz ē p oēs scīs
manicos qz silī sūt excōicati p pces
sū curie. et absolutio refuat pape.
Alie sūt ex pūlegijs vñ sicut a fide
d. gms pcepti igredientes mōasteria
monialiu ordinis pōicator pōter qz
in casibz necitatis i eap pōitutiōibz
declarat vñ p medēdo l' admistrā
do sacra i fīrnis seu p reparādis
edificijs sine l'nia pape vñ magistri
ordinis pōicator excōicatiois i cur
rit a qua absolui nō pōt nisi p papā
l' p dñm magistrū. l' p illū cui pōm
sū fuerit ab aliq eorū vñ p3 in bulla
ordis pōicator. Itē ingredientes
mōasteria scē Clare nisi i casibz in
earū pōitutiōibz pcessis sine l'nia pa
pe l' ei cui a papa fuerit cōmissū ex
cōicatiois incurrit vñ p3 ex bulla Bf
gorij noni. qz incipit. Et si oīum. Et
hodie ei absolutio pape refuat
vñ p3 ex bulla Eugenij qrti cui co
pia ego vidi. Sūt et alie excōicatio
nes iuris. i. qz ipso iure irrogant qz
rū absolutio pape nō refuat et a qz
b' epī pōt absoluef de qbz. s. excōi
catio. i. §. 2. et 3. Et sūt aliq in qbus
dā exuagant. qz p3a ē Bñdicti
vñdecimi. qz icipit. Quia nōnulli d
qz. s. papa. §. si. Secda ē i exua. Jo.
22. qz icipit. Sācta romana pira iue
niētes nouū ordinē seu religionē
seu habitū noue religiōis assumē
tes sine spālī licētia sedis aplice. et
p3a epōs et quoscūqz plos eis i
h fauētes vñ p3 ibi. Terna ē pira
absoluētes sine auctate ab aliq ex
cōicatioe lata ex pcessu curie et si
fuerit pōnifices. vñ. s. §. 6. vñ. oēs p

dicti. Multe et alie excōicatioes po-
nuntur in directoria laie in cōcilio.
Bitoricēsi p̄ferriz in li. 3. ti. 2. §
223. cu3 nullus se. Dicte at̄ excōica-
tiones p̄fati concilij nō obninent ni-
si in regno Francie vt notat̄ ibidez
eo. 11. §. 224. Ideo ipsas hic ponet̄
nō curo. Sic de casibus ep̄alib⁹. §.
confessor. i. in principio. cū adduō
nibus.

Sus clauū ij.

quo ad absolutōis formā et spe-
cialē et cōm. Quo ad sp̄alem. i. si
excōicatioe maior sciendū q̄ quil
q3 requirunt. Primū est q̄ absol-
uēs p̄tātē absolūēdi habeat ordi-
nā siue delegat⁹. aliter absolūo
nulla ē et de pe. et re. ois imo sepe
ipse absolūēs remanet ligatus cu3
singulariter absolūo. vt in cle. reli-
giosū de p̄mle. et latius. j. patebit
Secundū ē vt siqs excōicatus ē p̄
notoria offensa in p̄ximū nō absol-
uat nisi prius satisfecerit si pōt et d̄
v. sig. ex pte. i. et notat̄ i. sū. li. 3. ti. 33
q. 103. vbi et d̄ q̄ si offēsa notoria
sit contra deū tñ cōmissa absolui
pōt et d3 excōicatus ei ante q̄ satisf-
factō p̄nie adimpleta fuerit alio qn
plerunq3 nimis diu staret excōica-
tus. Secus i offensa contra homi-
nē. Et h̄ p̄ferrim obtinet qn i ali-
quo iure exprimitur q̄ q3 non ab-
soluat nisi satisfactōe p̄missa. vt
ex supradictis patere pōt in mult⁹
casibus. et in dicta. q. 103. subdit.
Papa tñ p̄dicta in absolutōe non
seruat. qz icēdiarios et alios excōi-
catos renuntit absolutos nulla p̄e-
missa satisfactōe mandat tñ q̄ nisi
satisfecerint in eandē retrudantur
sniam. et iō facit h̄ papa p̄pter di-

statiā. qz periculū ē in mora. Dicis
at̄ inturia notoria siue māifesta qd̄
idē ē quo ad h̄ vt in dcō. c. ex pte d̄
vbo. sig. qn offensa nota fuerit p̄
fessionē vel legitimā p̄bationē leu-
rei euidentā q̄ nulla possit tergiver-
satione celari et d̄ vbo. sig. cu' oli.
Qd̄ si excōicatus n̄ pōt satisfacere
i totū lī pte d3 absolui fcepta ab eo
prius idonea cautōe q̄ si ad pigui-
orē fortunā deuenit satisfaciāt et
de solu. Qd̄ arduus. vbi dicit glo.
qz cautio idonea d̄ per pignora l̄
fideiussores. qd̄ si non pōt fieri d3
p̄stare quā pōt. s. iuratoriā et idem
ei imponat cū d̄ sufficiens cautio
vt in dicto. c. ex pte et ibi glo. Et in
dicto. c. p3 q̄ si lī cautōe p̄stita ab-
solui d3 excōicatus qn ē offensa du-
bia vel qn quis excōicatus est p̄o
cōtumacia. Et l3 quis sine dicta sa-
tisfactione vel cautione absolui nō
debeat. si tñ fuerit absolutus abso-
lutio t3. s3 peccat cū absolūēs sine
iusta cā fm glo. Ray. et i sū. li. 3. ti.
33. q. 112. et §. absolutio. 4. qd̄ pōt i
telligi verū nisi in aliquo iure p̄ti-
culari aliud sit expressum. sicut p3
i excōicatis ex p̄cessu curie. d̄ quo
s. c. p̄ximo. §. 6. similiter etiā i ali-
quo casu ipotens satisfacere nō d̄-
bet nec pōt absolui ante satisfactō-
nē p̄ter q̄ in mortis articulo. vt in
cle. volentes de heres. nec valet re-
missio. Tertū ē q̄ excōicatus d3
iurare stare mandatis illius q̄ vult
et pōt eum absolūere. vt extra de
sen. exco. ex tenore. Et sic iurabit
stare mandatis sacm̄ prestantis.
Et idē iponit si iuret stare manda-
tis ecclie siue iudicis siue q̄ pate-
bit iuri. quod notat̄ i sū. in dcā.
q. 103. vbi s̄biūgit. Recta tñ forma

iuramēti ipsius absoluēdi ē. vt dicit
Lau. q. stabit mādas ecclie. Idēz
dicū gl. Ray. S3 Boff. magis ap-
pbat qd iuret stare mādas p̄lati v̄l
iudicis. qd idē dicit esse qd ecclie.
hec ille. Ex quo oīa p̄dicta idē i-
portāt clari⁹ ⁊ tutus v̄l qd absol-
uēd⁹ iuret stare mādas illi⁹ q ip̄s
p̄tunc ē absolutur⁹. q dicz excōica-
to. Jura q̄ p̄bis mandatis meis
dco. c. ex tenore. vbi hoc clare mō-
strat. Et v̄l iurādū sup sancta enā-
gelia dei fm Inno. in. c. ⁊ si xp̄us
de iure iurā. vbi dicit qd nulla v̄l
modica orā sit sū iuret q̄ s̄ sc̄a
dī enāgelia siue super reliq̄as siue
tū dicat p̄mitto i fide mea. Tñ in
his q̄ i iur̄ p̄cipiunt. vt ē iuramēti
testis ⁊ calūnie sp̄ iurādū ē super
sc̄a enāgelia. s. de iura. calū. c. vli.
⁊. xi. q. i. testionū. Et idē dicit de
oib⁹ alijs iuramētis q̄ a iure vel a
iudice vel a pub⁹ ex necessitate de-
ferunt. vel si p̄tes p̄miserint iurare
nulla forma dillicia. hec ille. Et v̄l
q̄ debeat iurari tactis enāgelijs.
nisi ab ep̄o q iurat tñ p̄positus ⁊
non tactis enāgelijs. dicto. c. si. d
iura. calū. Et l3 hosti. dixerit iura-
mentū esse de substantia intantuz
qd sine illo nō teneret absolutō. ia
men. glo. in. c. cum desideres. c̄
de sen. exco. dicit qd absolutio te-
net l3 nō debeat excōmunicatus si
ne iuramēto absoluit. Et hoc tenent
cōmuniter doc. vt patet ex ibi no-
tatis per dñm Anto. de bu. ⁊ no-
tatur in dicta. q. io3. in sū. ⁊. s. ab-
solutio. s. Inmo etiam iuramēti
non debet dari illi qui p̄sumitur
non seruare. vt colligitur ex ratio-
ne. c. ex tenore. ⁊ ex ibi notatis p
glo. ex. de sen. exco. Et hoc etiam

tenet Ray. vt etiam notatur in sū.
li. 3. ii. 33. q. iis. Unde nec semel p-
iuris neq3 pueris ante pubertatis
ānos p̄standū est. 22. q. 5. parvuli.
⁊. c. honestum. De maioribus au-
tem pueris relinquendū est arbi-
trio iudicis virum sint tales qui iu-
rare debeant vel non. vt ⁊ notatur
i sū. eo. ii. q. 104. Quartū ē debet
modus. Unde de sen. exco. a nob
so dicitur. Absolutionis so: ma-
seruetur ⁊ fiat cum penitentiali
p̄s. ⁊ tam oīone dominica q̄ alia
consueti. Et intelligitur de p̄s. mi-
serere. vel cum alio penitentiali f3
glo. Ray. vt ⁊ notatur in dicta. q.
io3. vbi et dicitur secundū hosti. ⁊
Ray. q̄ honestum ⁊ consuetū ac-
tutū est qd fiat hoc modo. Ex po-
liabitur excōmunicatus vestibus ⁊
ponat se ante ianuas ecclesie pro-
stratum vel flexis gēibus coram
illo qui eū absoluerē debet qui ab-
soluens tenebit virgas vel corrigi-
as in manibus. ⁊ dicēdo p̄s. Mi-
serere mei deus. vrberabit eum p-
cutiendo semel in quolibet v̄l
magis vel min⁹ vel leuiter ⁊ acri⁹
fm quantitatem contumacie. Et
p̄ p̄s. dicat gloria p̄s. ⁊ c. kyriel.
xp̄el. kiriel. pater noster. Et ne nos
Saluum fac seruum tuū vel ancil-
lam tuam vel seruos tuos vel an-
cillas tuas si plures sunt. Nihil p-
ficiat inimicus in eo vel ea vel eis
Esto eis vel ei domine tur. for. a fa-
cie inimici. Domine ex. ⁊ cla. Do-
min⁹ vobiscū. ⁊ cum. Qrem⁹. De⁹
cui p̄p̄iū est misereri semp ⁊ par-
cere suscipe deprecationē nostrā.
⁊ hunc famulum tuum quem ex-
cōmunicationis carthēna constrin-
git. miseratio tue pietatis absoluat

p xpm dñm nostrū. Dicat postea
Auctoritate dei oipotēns ac bea-
torū aplos Petri et Pauli. et ec-
clie scē sue et nra absolūm te a ta-
li snia et restituim⁹ coioni et pnci-
parōi eccle et oīnz fidelīz et ecclia-
sticis sacris. Idē dñs i directoria .
li. 3. ii. 5. et 7. nisi q ibi ponit q pñ
dici deā oīo. De cū pñū ē. vel
oīo. Pñā qñ. d. q. j. Grē pñ qñ si-
mul et semel absolui a pñb⁹ excoi-
catorib⁹ fm Ray. vt nōt i sū. li. 3. ii.
33. q. 120. vbi dñs q absolūes si hz
ptatē dicere pñt. Absoluo te ab oī
b⁹ excoicacōib⁹ his qñ pñssus es.
et ab alijs qñ n habes i mēoria si
qñ forte s. Et gl. Ray. sup vbo i me-
moriam. dicit q q ipetrat absolūōz
a papa vel a legato. caute facit si
se facit absolui ab oīb⁹ excoicatio-
nib⁹ et pñtis de qb⁹ non recolit. qz
tūc si postea recolit de aliqb⁹ nō te-
net itez absolūōne ipetrare. I3 dñs
pñtō teneat si sit mortale cōfiteri.
Grē vt nōt i. d. q. 103. i forma abso-
lūōis illi⁹ q solēniter anathemati-
zat⁹ ē ab epō. pñdicta multo fortius
sūt obseruāda et plura alia. vt patz
xl. q. 3. cū aliqs. vbi dñs q si excoi-
catus vel anathematizatus pñia
duct⁹ vniā postulet et emendatōz
pmittat. epō q cū excoicauit ante
ianuas eccle vñire dñs. et duode-
ci pñbyteri cū eo q cū hincide cir-
cūstare debēt. Et si ille terre pñstra-
tus vniā postulet et de finuris cau-
telā spōdet. tunc epō apprehensa
dextra i ecclesiā illū introducat et
cōmuntonem ei xpīanā reddat.
et 7. ps pñiales decantet cū istis
precibus. kiriei. pater noster. sal-
uū fac et c. oīo. Pñā qñ sumus dñe
huic famulo tuo digne penitentie

fructū. vt ecclesie tue sancte a cui⁹
integritate et iurauerat peccādo ad
missorū suorū vniā consequen-
do reddatur innoxius per dñm no-
strū I3m xpm filium tuū. Et fm
hosti. in dicta. q. 103. est sciendum
q in pñtibus seu oīonib⁹ pñnissis
quas facit sacerdos anquā excoi-
catum absoluat. non intelligit pñ-
cipare ei in oīone cōtra iurā et iaz
si ipse excoicatus respondeat. qz
nō sunt hec in fauorē carnalē vel
temporalē excoicati. sed pot⁹ pp
salutē aīe vt recōcietur eccle. An
talī sacerdos in hoc n peccat. cñ
eo. cū voluntate. et 23. q. 4. q pec-
cat. Pñdicta autē solēnitas n re-
quirat in absolūōne a minori ex-
coicatione. et eo. nup. In maiori
at l3 sine cā omitti nō debeat. tñ et
si omittat absolūō valet. Unde
gl. i dñs. c. cū aliqs. dicit qd cū qñ
possit simplici vbo excoicari. et dñs
eo. qre. or. fur. c. i. sic et simplici v-
bo pñt absolui. et de reg. iur. oīs
res. Et ad hoc ē facit qd dñs in sū.
li. 3. ii. 33. q. 112. fm glo. Ray. videli-
cet qd si quis absoluat etiam inpe-
nitentē et ignorantē et absentē licz
non obuerit facere tñ absolūō va-
let. Et in dñs. q. 103. dñs ē secundū
Hosti. qd nō oīa supradicta sūt de
suba. imo de bene eē et ad instructō-
nē simpliciū sacerdotū hec scripta
sūt. vbi ē dñs scdm glo. Ray. qd si
mādat papa vel legat⁹ aliquē ab-
solui in forma eccle et illa omīssa
tenet absolūō. Nec. n. sic manda-
tur absolūō sub pñdñōe vt sic de
mū habeat ptatē absolūēdi si ser-
uauerit formā. s3 duo mādat. s. q
absoluat. et q formā eccle seruet.
Et qñs iuramētū omittat siue sci

onē sue ignorāter t3 absolutio dū
 mō dicat. Absoluo te ab ista excoi
 catōe. vel egpollētia vba sine qb
 n dat absolutio nisi a papa q salu
 tado pōt excoicatu absoluerē. sic
 t pnceps sola volūtatē pōt manu
 mūtē. L. d. m. i. i. i. cū apd. h. ille.
 V3 papa posset pdcō mō absoluē
 tū n pōt sic vlt sūr absoluē nisi cla
 re aliqd oīdat. vt i cle. si. de sē. ex
 co. Itē qd dīc gl. Ray. d. omīssioē
 iuramētū. idē ē itelligit de omīssioē
 alioz vt clari⁹ p3 i sū. eo. ii. q. ii. d.
 q. s. d. q. n. ē. Omīssio igit dē solē
 n rāg regularit n vitiat absolutioēz
 l3 n debeat omitti sine cā. Ex cā at
 sic. puta si qd eēt excoicatu⁹ secrete.
 Ma p dēcāz solēnitatē n d3 pām se
 cretū dūci i publicū d id qd pci
 pit i. c. ois. ex d pe. t re. Itē qn pla
 t viderit dēcāz solēnitatē n seruare
 expedire ad pxiū salutē. An fm
 Tho. t Al. t i sū. eo. ii. q. ii. et iui
 nis ab excoicatioē pōt absolui. t
 qnq3 manētē pūciā pōt aliq3 dis
 crete excoicationē iuste latā rēnte
 re si viderit saluti ei⁹ expedire i cu
 i⁹ medicinā excoicatio lata ē. Itē
 iusta cā pōt eē ifirmū. tū qz mul
 ta ex pdcus seruari n possent. tūz
 ē qz saluti ifirmi posset qnq3 ma
 gis expedire dēcāz solēnitatē n ser
 uari. tūc. n. n. dberet seruari nisi i
 aliq3 cāu pūculari ius aliū expmāt
 sic p3 i pccssu curie. de q. s. i. Quinū
 ē q absolutio fiat mādāta iusta t
 rōnabilia. al posset appellare. ar.
 ex d pac. c. si. t d appel. vt debet⁹
 t nōt i dēcā. q. i. o3. Precipue at in
 iūgēdū ē excoicatio a canone vt d
 eetero n faciat illd pp q fuit excoi
 catioē ligat⁹. i. d illū canonē nisi i
 cāib⁹ a iure pccssio. ex eo. ex teno

re. Et si qd fuit pp spāle ipediunt
 absolut⁹ iungēt ei q illo cessātē si
 ne negligētia se rēpntet ei a quo
 fuerit absoluēd⁹ mādāti ei⁹ super
 his. p qb⁹ excoicatu⁹ fuerit hūiliter
 receptur⁹ t satisfactur⁹ put iusticia
 suadebit. ex de sen. exco. eos. li. 6.
 t nōt i sū. li. 3. ti. 33. q. i. Itē d funct⁹
 i excoicatioē si i eo appuerit signa
 pnie poterit ē p⁹ mouē absolui ab
 eo vlt d ei⁹ auctē a q fuerat i vna ab
 soluēd⁹. ex eo. c. a nob fo. Et si de
 scō fuerit i ciniterio sepult⁹ n exhu
 mabit s3 si alibi sit sepult⁹ exhuabi
 tur t postea absoluet. vt dicit glo.
 i dēcō. c. a nob. t demū i ciniterio
 sepeliet. Poterūt ēt ossa t corpus
 si sūt sup terrā vlt sepulch⁹ si sūt i
 sepulchro dberari. sic fu circa vi
 uos t absoluet cū oīonib⁹ sicui vt
 uēs. d. c. a nob. ad si. t nōtur i sū.
 eo. ii. q. i. i. Quo vō ad formā ab
 solutiois coēz videlz qualiter sacer
 dos d3 absoluerē cōiter sibi pūciē
 tes. aduertēdū fm Al. t i sū. lib. 3.
 ti. 33. q. 89. q d3 dici sub mō idica
 tiuo pp sacri certitudinē. Prece
 dens at dēpcatio ē de bene eē t n
 de eē sacri. An cōiter dī sic. Dū
 te absoluat. t ego te absoluo a pec
 cat⁹ tuis i no. pa. t si. t spi. sancit
 Amen. Tho. ēt pccordat. Dicit enī
 q de subā forme ē. Ego te absol
 uo. s3 pmitit oīo. Misereatur mi
 oipotēs dē⁹ t c. ne effectus sacri i
 pediat. ex pte penitētis. Itē qz sa
 cerdos nō ppria auctoritate absol
 uit s3 quasi minister. pueniet aliqd
 apponit qd pūciē ad primā aucto
 ritatē. s. dei vt dicat. Ego te absolu
 i no. pa. t si. t spi. san. Amen. vel
 p virtutē passiōis xpi. vel auctori
 te dei. Quia tū hoc n ē determināū

ex vobis xpi sic i baptismo talis ap-
positio reliquit arbitrio sacerdo-
tis. Item fm Tho. 7 in su. co. iii. q.
90. iposito manui sacerdotis no
requirit in sacro pnie. qz no ordi-
natur ad consequenda aliquas grē
excellētiā sed magis ad remissio-
nē pctōz. Unde magis in hoc sa-
cramento cōpeteret crucis signatio
in signū qz p signum crucis xpi re-
mittuntur pctā. 7 in nō ē de necessi-
tate sac. fi. h. ille. Item fm Tho. i qua-
dā qōne de quolibet. 7 i su. li. 3. ti.
34. q. tio. laudabiliter in pfessione
a sacerdote adjicitur. Quicquid
boni feceris sit tibi remissio pec-
catorum. quia opus quod sit ex i-
unctione sacerdotis dupliciter va-
let. penitenti. videlicet ex vi operis 7
clauum. 7 magis valet ad expian-
dum peccata. Et si ex pprio motu
idem opus hō faceret. Et eadē ra-
tione Ray. 7 Hosti. dicūt vi 7 po-
nitur eo. ti. q. los. qz caute 7 discre-
te sacerdos p' iniunctā pniā dicit
penitēti qz oia bona q' fecerit 7 oia
mala q' sustinuerit. ei pficiat ad sa-
lutem. 7 pro pniā hec oia inuigat
Dia ergo predicta sūt d' bñ eē. 7 de
suba eē. Ego te absoluo. nō forma
ordo vborū. cū nulla scripta l' de-
certo sit statuta secundum verborū
effectū. vi ex p'edictis colligi pōt.
Item ad h' verba absoluo te debet
addi illud super quo absolutio d'
terminatur. videlicet ab hac excoi-
catione maiori vel minori ab vna
vel a pluribus fm p'atētem absolue-
tis. 7 fm qz ei fm deum visum fue-
rit expedire. Sed tutius est in cō-
muni absolutione non exprimere
nisi de minori. Nam incauta abso-
lutio a maiori excoicatione pōt ali-

quod periculosum inducere. vt in
cle. religiosi de p'ilegijs. Post ab-
solutionē ab excoicatione pōt absol-
uens si potestati hēat 7 ei videbit
expedire. dicere. Et dispenso te cū
sup hac vel super his irregularita-
tibus 7 ē. 7 dicere. Item absoluo
te ab hoc peccato vel his peccatīs
seu ab oibus peccatis tuis secundū
limites sue potestatis 7 scdōz qz ne-
cessitas requirit. Forma igitur
absolutionis cōis potest esse in tra-
scripta vel equipollens. Būerea
tur tui omnipotēs deus. 7 dimissis
oibus peccatīs tuis. pducatur te ad vi-
tam eternā amē. Indulgentiam 7
absolutionē oīz pctōz tuorum
tribuat tibi oīpotēs 7 misericors
dñs. amen. Dñs noster ih̄s xps p
suā piissimā misericordiā 7 san-
ctissimā passionem te absoluat. 7
ego auctate ipi' q' fūgoz inquantū
possum 7 debeo absoluo te ab oī
vinculo excoicationis minoris si
teneris. 7 restituo te sanctis sacra-
mentis ecclesie si indiges. Item
absoluo te ab oibus peccatis tuis
cōfessis 7 oblitis. mortalib' 7 ve-
nialibus. 7 circūstātijs eoz quocū-
qz 7 qualitercūqz offendisti. deū
creatorē tuū. aiām tuā 7 p'ximū
tuū. Omnia bona que fecisti. 7 sa-
cies 7 aduersa que sustinuisti 7 su-
stinebis sint tibi in pniā 7 remis-
sionem peccatorū tuorū. 7 in augmē-
tum grane diuine. i noīe patris 7
filij 7 spiritus sancti amen.

Xor

Atqz vir possit ir-
ritare vota uxo-
ris. hēs. d. uotū. 3. §. 1. p'io
m. Atqz vxor possit facere elynā si
ne l'nia uiri. d. elyna. 2. §. 3.
Et virum vxor in fo matrimonio

- possit de rebus cōib⁹ puidere si-
lijs ex prio m̄rimonio. **R.** h̄z v̄b.
Si filij p̄dicti n̄ h̄nt aliquā actōez
p̄ra m̄rem. n̄ pōt illa p̄ra phibitō
nē mariti aliqd eis dare. **Sz** si h̄nt
actōez p̄ra m̄rez. vt qz obligata ē
eos alere cū sint ipuberes v̄l quia
ambo p̄iuges possidēt bōa illoz **I**
ex alia iusta cā. marit⁹ qdē tenetur
eos alere. qz m̄f cū suis oneribus
ad maritū trāsiuit fm aliquoz cō
suetudinē. **Sz** tñ qz marit⁹ h̄z ad-
ministratōez. vxor p̄ra illi⁹ phibi-
tōez n̄ dz eos alere. nisi i extrēa ne-
cessitate. **I** dōt tñ pcurare qz mari-
tus ad h̄ p̄ iudicē p̄pellat. **A.** **I** dē i
sum. li. 2. ti. 8. q. 29. vbi ⁊ addit fm
eū. v̄b. Si aut filij nullā h̄nt actio-
nem p̄ra m̄m n̄ tenet marit⁹. nec
illa dz p̄ra phibitōem eius aliqd
eis dare. **Sz** formare tñ pōt in dubio
sibi largā p̄sciam. hec ibi. **E**t h̄ de
rebus cōib⁹ vbi ē p̄suetudo qz ma-
ritus h̄eat illoz administratōez ⁊ n̄
vxor. vbi v̄o n̄ ē tal' p̄suetudo. pos-
set vxor sicut ⁊ maritus cum in re
cōi qlibz h̄eat ius equale. **ff.** p̄ so-
cio. p̄ totū. **D**e reb⁹ v̄o mariti cla-
rū ē qz n̄ pōt dare p̄ra eius volūta-
tē nisi i necessitate extrēa. aliter cō-
mitteret furtū. vt. **s.** furtū i p̄n. **B.**
- 2 **Q**uid si vxor h̄ns vix p̄digum
celat aliqd de reb⁹ cōib⁹ cū viro.
R. fm v̄b. Si bona fide hoc faciat
v̄t sibi ⁊ viro loco ⁊ ipe p̄uideat qz
eas male p̄sumeret nō peccat nec
tenet obedire viro. si prohibeat.
aut sibi tradi petat. cum in traden-
do iunaret eū ad peccatū. **A.** **I** dē
in sum. eo. ii. q. 3. **B.**
- 3 **E**t vxor teneat seq vix q̄cūqz
merit. **R.** fm v̄b. **E**t tunc tenetur
vxorē seq qñ ex necia cā abest. **Sz**

vxor tenet sequi vix ex q̄cūqz cā
recedat. **s.** donuciliū trāferens. ni
si vellet eā trahere ad p̄cīm. ex de
dmoz. q̄ sunt. **S**ecus tñ si esset va-
gabūdus. 34. q. 2. si q̄s necessitate.
I dē **Ber.** ⁊ **Dost.** **E**t addit hosti.
qz i voto p̄lramarino vxor pōt se-
q vix vel remanere si voluerit. sic
ē in oi iunere volūtas cū p̄posito
reuertendi. **Sz** vbi trāssert domici-
lium p̄cise tenet eū seq. 13. q. 2. vna-
queqz. **E**t facit ad hoc. **s.** votū. 3. **s.**
pe. ⁊ se. **A.** **I** dē in sum. li. 2. ti. 2. q.
51. **E**t addit h̄z **Dost.** qz si aliq̄ mu-
lier hoc pacto vel p̄dione vel mō-
det alicui i vxorē qz semp i simul d̄
beant morari. ⁊ i certo loco forte
i domo amicoz ipi⁹ mulieris. pac-
tū seruandū ē. **I**n traditōe enī rei
sue pōt qlibet qd vult pactū. appo-
nere. nec ē p̄ra legē imo pōt fm
legē qz sil' morari debēt. 34. q. 2. si
q̄s necitate. **E**t sic dico pactū suan-
dū. nisi aliqua necessitas sup̄ueiat
q̄ ipediētē n̄ posset marit⁹ p̄mode
remanere. puta pp inimicitias ca-
pitales. i firmitatē aeris v̄l aliō sil'ē
qd arbitrio iudicis p̄mitto tūc enī
vxor seq vix ne adulteriū cōmit-
tatur. qz tunc pactū p̄ra legē icipe-
ret esse. ar. 13. q. 2. vnaqz. **I** tē ad v̄
tenduz qz glo. in. d. c. vnaqz dicit
qz vxor n̄ tenet seq vix vagabūdū
nisi sciens eū talē esse cū cū eo con-
traxerit qz tunc tenet. **Q**d itelligē-
dū ē qñ vagat ex aliq̄ honesta cā
⁊ non al. vt sentit gl. i dicto. c. si q̄s
necessitate. qz cū vagans peccaret
nō esset ei in p̄cio p̄sentendū. 22. q.
2. faciat. **E**t bñ facit. **ff.** d̄ op. li. l. qd
nisi. vbi p̄z qz libertus n̄ tenet seq
p̄sonū vagabūdum ad p̄standum
ei opas. **B.** **E**t iū liceat viro occi-

dere adulterā. hētur. s. impedimē
nū. g. 1. 7. si. 7. s. lex. s. 6. v. 4.

4 **U**trum magis peccet occidens
vxoem q̄ m̄fem. R. fm Pe. i. 4.
Simpliciter maius peccatū ē occi-
dere m̄fem q̄ vxoem. qz magis re-
pugnat nature. s. in quo ad aliqd
maior pena iponitur occidē vxo-
rem. eo q̄ maior ē p̄nitas ad eius
occasionē. Id notat. 33. q. 2. admo-
nere. A. In gl. sup vbo existimes.
Et idē notatur in sum. li. 4. ti. 9. q.
10. B. Quid si vir qui petit vxoem
ē suspectus q̄ velit eam occidere.
vide. s. m̄fimonū. 9. s. 2. 7. si. De
redditōe debiti quere. s. debitu 3
iugale. Item de m̄fimonio quere
s. m̄fimonū cū adiunctis. Item de
impedimento m̄fimonij quere. s. im-
pedimentum cū suis additōibus.

Dūs xpian⁹. De fi-
de xpiana vi-
de. s. fides. Qūo xpianus
se debeat habere erga iudeos. s. in
deus. 1. s. 2. Et qūo erga sarracēos
s. sarracenus. Qd xps idē q̄ d vir
gine natus 7 p nobis passus est i
sacō eucharistie p̄nctur. s. eucha-
ristia. 1. s. 5. An noie xpi possit fie-
ri baptismus s. baptismus. 1. s. 2.

Docrisis. ^{ut} sit pe-
ccatū mortale. R. fm Tho.
sa se. q. cxj. Si ypocrita dicitur il-
le cuius intentio fertur ad duo. s.
q̄ non curet sanctitatē habere sed
solum sanctus apparere. sicut con-
suevit accipi scriptura sacra. sic ma-
nifestum est q̄ peccatum mortale
est. Nullus enī totaliter priuatur
sanctitate nisi per peccatum mor-
tale. Si autem dicitur ypocrita il-
le qui intendit simulare sanctitatē

a qua deficit per peccatū mortale.
non semper illa simulatio ē ei pec-
catum mortale. quod discernendū
ē ex fine. qui. s. si repugnat caritati
dei vel p̄ximi erit peccatū morta-
le. puta cū simulat sanctitatē: ut fal-
sam doctrinā disseminet vel ut adi-
piscatur ecclesiasticam dignitatem
idignus. vel q̄cūqz alia bona ipa-
lia in quibus sinez cōstituit. Si vō
finis intentus nō repugnat caritati
erit peccatum veniale. puta cū ali-
quis in ipa fitione delectatur d̄ q̄
phus dicit. 4. ethico 7 q̄ magis ui-
detur uanus q̄ malus. A. Lō. v. v.
7 addit dicens. q̄ cūz aliqs simu-
lat sanctitatem quā nō hz ut aliqd
ei detur propter hoc. sicut illi de q̄
bus dicitur Matth. 23. Ne uobis
scribe 7 pharisei q̄ comeditis do-
mos uiduarum 7 c. peccatuz mor-
tale est. quia rapit qd debetur san-
cto. qz quod datur ei datur in noie
iusti. Item qū talem simulationēz
facit ex insatiabili auaricia. Si at
aliquis pro sua necessitate simulat
ampliozem indigentiam q̄ habe-
at. non est hoc peccatum mortale
sicut faciunt illi qui cōmuniter tru-
tāni nocantur. De his enī dicit
Criso. q̄ talis simulatio potius est
culpa dimittī q̄ sit culpa pauperuz
q̄ ex sua indigentia ad hoc cōpel-
luntur. B. Contingitamen q̄nqz
q̄ aliquis simulat perfectionē san-
ctitatis que nō est de necessitate sa-
lutis. Et talis simulatio. non semp
est cum peccato mortali. Et uide
s. simulatio. A. Et ibi patet q̄ q̄nqz
est sine peccato. B.

Ronia <sup>vide su-
pra in lu-
tera. 3.</sup>

Strio Aude supra
in lfa. 13.
Elus quid ē. R. fm
Tho. fa se. q.

36. Zelus dicitur pprie qñ
aliquis tristat de bono alterius nō
ex eo q ille h3. s3 ex eo q sibi de
est bonū qd ille h3. vt dicit phs fo
ethicoz. Et si iste zelus sit circa bo
na honesta laudabilis ē fm illd. i.
Coz. 14. Emulamini spūalia. Si
aut de bōis tpralibus. s. q homo
tristetur qz tpralia defunt. pōt esse
cū peccato. sicut p3. s. auaricia.
§. 1. Si vero aliquis doleret de bo
no alterius inqñum alter excedit
ipsum in bonis. tunc est inuidia vt
dictum est. s. inuidia. §. 2. Zelus
et capitur pro seruoze seu pmon
ne diuine caritatis. ps. 69. Zel⁹ do
m⁹ me comedit me. Et h zelus me
frem Nicolanz de ausmo ordinis
minorum indignum pro aliquat
simplicioz subsidio ad huius sup
plementi cōpilationem cōmouit.
qd fauente dño nro Iesu xpo ex
cepta tabula capitulorum et abb:e
natura et Rubricarum expleū
ē apud nostrum locū prope Be
diolanum sancte Marie de ange
lis nuncupatum et vulgariter san
cti Angeli. 1444. Nouembriis. 28.
die sabbati pximi ante aduentum
hora quasi sexta. Et omnia que in
eo ac ceteris opusculis per me cō
pilatis cōpilādisne incaute seu ni
nus perite posita continentur pe
ruiorum et presertim sacrosancte
ecclie submitto correctioni.

✠ Laus xpo. ✠
✠

Incipit tabula capitulorū huius libri
Et prius de littera A

Abbas

Abbatissa

Absolutio prius cōiter

Absolutio fo pcutien

tium clericos

Absolutio tertio regularium

Absolutio quāto quo ad satisfactionē

Absolutio quinto quo ad modum

Absolutio sexto a peccato

Acceptilatio

Acceptio personarum

Accidia

Accommodatio. R. pmodatus

Accusare

Accusatus

Adiuratio

Adoptio

Adulatio

Adulterium

Aduocatus

Affinitas. R. impedimentum. 14.

Alchimia. R. emptio

Alea. R. ludus aleæ.

Alienatio

Altare

Ambitio

Angaria

Appellatio

Apostasia prius in generali

Apostasia. 2. a fide

Apostasia. 3. inobedientie

Apostasia. 4. a clericatu

Apostasia. 5. a religione.

Aqua benedicta

Arbiter

Archidiaconus

Archiepiscopus

Arra

Arrogatio. R. adoptio

Ars notoria. R. sortilegiū. 2. §. 1.

Assassinus

Astutia

Auaricia

Baptismus i.

quāto ad substantiam et formam

Baptismus. 2. quo ad materiam

Baptismus. 3. quo ad ministrum

Baptismus. 4. quo ad suscipiētes

Baptismus. 5. quo ad tempora

Baptismus. 6. quo ad rēum

Baptismus. 7. quo ad effectum

Bellū prius cōiter

Bellū. 2. quo ad clericos

Bellū. 3. quod ecclesias inuoluit

Benedictio.

Beneficium prius cōiter

Beneficium. 1. quo ad fructus

Beneficium. 3. quā in iuste tenet

Bigamia

Blasphemia.

Abella

R. pedagū. R. tallia

Calix

Calūniari. R. accusare. §. 4.

Canonica portio. rñ. sepultura. 3.

Canonizatio

Canonicus

Character. rñ. ordo. 3.

Carcer

Caritas

Casus episcopales. rñ. confessio: pmo.

Cathecismus

Cautio

Cecitas mentis

Censura ecclesiastica

Cessatio a divinis

Cimiterium

Clavis

Clericus prius cōiter

Clericus fo ab acubus sceleribus et mort

Cleric⁹ 3.º quo ad cohabitationem
 mulierum.
 Clericus 4.º quo ad temporalia
 Coadiutor. R. vinar⁹ corpe. §. si.
 Cognatio
 Cõmenda ecclie. R. bñficiũ prio.
 Cõmittere v. ces suas. §. Delega-
 re. Item vicarius
 Commodatum
 Cõpaternitas R. impedimentum 6.
 Cõicar. R. j. eucharistia ⁊ j. missa
 concussio
 Condemnatus. R. accusatus
 Conduo
 Confessio sacralis primo coiter
 Confessio 2.º q̃lter teneamur ad eã
 Cõfessio. 3.º cui confitendum
 Confessionis celatio
 Confessor primo quos ⁊ a gbus
 possit absolvere
 Confessor 1.º quid habeat agere
 Confirmatio electoꝝ
 Cõfirmatio sacramenti
 Consanguinitas. R. impedimẽtũ 5.º
 Conscientia
 Cõsecratio prio epõ ⁊ s̃
 Cõsecratio 2.º ecclie vñ recõciliatio
 Cõsecratio 3.º altaris
 Cõsecratio 4.º cimiterij
 Cõsecratio 5.º vestiu ⁊ huiusmõd.
 Cõsecratio vginũ. R. vginuz pse-
 crafio
 Conservator
 Constitutio. R. lex.
 Consuetudo
 Contentio
 Contractus
 Contritio
 Contumacia
 Contumelia
 Chorea
 Correctio. 1.º s. punitio iusticie
 Correctio 2.º s. fraterna
 Corpora sanctorum. R. reliquie

Corporale
 Corpe vitatus. R. vitatus corpe
 Corp⁹ xpi. R. Cõicare. Itẽ euchar-
 istia. Item missa
 Crimen
 Crisma. R. oleum sanctum
 Crucesignat⁹. R. indulgẽtia. §. pl. ⁊ si.
 Cupidus. R. ordinandus. §. xi.
 Curialis. R. ordinandus. §. 15. j
 Curiositas

Amnificatus

R. bellũ. 1.º §. 4.º Itẽ dpositũ. §. si.
 Debitum conjugale
 Decanus. R. archidiaconus
 Decime 1.º coiter
 Decime 2.º a quibus dari debent
 Decime 3.º cui
 Decime 4.º de quibus
 Decime 5.º quo ad laicos
 Defunctus. R. suffragiũ. Itẽ mortuus
 Item purgatoriũ. Itẽ sepultura
 Degradatio
 Delectatio
 Delegare
 Denunciatio
 Deposuit
 Derisio
 Desperatio
 Detractio
 Diaconus
 Dignitas
 Discere
 Disciplina
 Discordia
 Dispensatio
 Diuinatio. R. somnilegium primo
 Divortium
 Doctor vel docere. R. magister
 Item discere
 Dolus
 Domicilium
 Dominica dies

Domini temporalis
Donatio p^o iter viuos
Donatio 2° causa mortis
Donatio 3° ppter nuptias
Dos
Dubia
Duellum

Brietas

Ecclesia p^omo cōmuniter
Ecclesia 2° parochialis
Electio 1. cōuer
Electio 2° per compromissum
Elemosyna 1. communiter
Elemosyna 2. quis pōt facere eaz
Emphiteosis
Emptio et venditio
Emunitas ecclesie
Emunitas cōfugietū ad ecclesias
Enormia
Episcopus
Equitas. R. ius
Eucharistia 1. cōf. et de ei⁹ forma
Eucharistia 2. quo ad materiam
Eucharistia 3. q^o ad sacerdotē et missā
Eucharistia 4. quo ad effectum
Exactio. R. dñs. Item tallia
Item pedagium
Excommunicator
Excoicatio 1. communiter
Excoicatio 2. d^o pcutiēb⁹ clericos
Excommunicatio 3. de falsarijs
Excommunicatio 4. de icēdiarijs et
effractoribus
Excoicano 5. de statuētib⁹ eccl^{as}
Excoicano 6. de participantibus
Excommunicatio 7. de minori
Excoicatiois absolutio. R. absolu
Excusatio. R. pena 1. §. 3. uo
Exemptus
Exorcismus. R. cathecismus
Expositus
Extrema vinctio. R. vinctio extrēa

Alsum

Fama
Familia
Femina
Ferie. siue festum
Fendum
Fides
Filius
Flagella. R. satisfactio. §. 7. Item pena
Fornicatio 1. §. 5.
Fraus
Frigiditas. R. impedimentum. 15.
Funus. R. sepultura p^oio. §. 7. et 8.
Item restitutio. 2. §. 5.
Furnum

Loria uana

Gradus consanguinitatis. R.
impedimentum. 5.
Guerra. R. bellum
Gula

Albitus

Rn. cleric⁹
p^omo. §.
2. Item apostasia. 4. §. 1. et si.

Hebetudo
Hereditas
Heremita
Hereticus 1. cōter
Hereticus 2. per librum sextum
Hereticus 3. per clementinas
Hermasrodus
Hyronia. quere in littera. 3.
Histrion
Homicidium 1. cōter
Homicidium 2. consilio vel mandato
Homicidium 3. de casuali.
Homicidium 4. quo ad penam et
irregularitatem
Homicidium 5. de seipso
Hore canonice
Hospitalitas
Humilitas

D

Alcantia

Ieiunium

Ignorantia
Illegitimus
Illicite acquisit. R. elemosyna. I. §.
fi. 7 restitutio. I. §. antepenult.
Immunitas. R. emunitas
Impedimētū matrimonij. I. cōiter
Impedimētum. 2. de errore psōe
Impedimētum. 3. d. errore p̄ditōis
Impedimētum. 4. de voto
Impedimētū. 5. de p̄gnatōe carnali
Impedimētū. 6. d. p̄gnatōe spūali
Impedimētū. 7. d. cognatōe legali
Impedimētū. 8. de crimine
Impedimētū. 9. de dispari cultu
Impedimētū. x. de violentia siue
nietu
Impedimētū. xi. ordinis
Impedimētū. I. ligationis
Impedimētū. I3. publice honestas
iusticie
Impedimētū. I4. affinitatis
Impedimētū. I5. de ip̄otētia coeūdi
Impedimētū. I6. de iherdco ecclie
Impedimētū. I7. seriatuz
Impubes
Incātatio. R. sortilegiū. I. §. 5. 7. 6
Incendarius
Incerto 7 restitutio. R. restitutio. 6
Incestus. R. luxuria
Indulgētia
Infans
Infidelis
Ingratitudo
Iniuria
Iniusticia
Inobedientia
Inquisitio
Inscriptio
Instituto
Interdictum. I. cōit

Interdictum. 2. f. specialiter
Interdictum. 3. in aliquam ecclias
Interdictum. 4. quid phibetur
Interdictum. 5. de relaxatione
Intestatus. R. successio
Inuiduas. R. timor. §. fi.
Inuenta
Inuidia
Ipocrisis. R. simulatio. Itē ipocrisis.
Ira
Irregularitas. I. f. homicidarum
Irregularitas. 2. qñ ministrat
Ironia
Istrio. R. histrio
Iudens. 2. cōiter
Iudens. 2. quo ad seruos
Iudens. 3. de conuersione
Iudicare
Iudex. I. cōiter
Iudex. 2. f. ecclesiasticus
Iudicium
Iurare
Iuramentum. I. cōiter
Iuramentum. 2. f. synuersitatis
Iurisdicatio
Ius
Iustificatio

Iracter karitas 7 si
nulla. R. in
littera. L.

Altro

Legare

Legatus
Legitimus
Legitima
Leptosus
Lex 7 constitutio
Linellarius scius. R. emphiteosis
Libellus famosus
Libertus
Littere
Luigium

Locatio ⁊ pductio

Ludus ⁊ iocus

Ludus alee

Luxuria

Agister j. cōi-
ter

Agister. 2. f. quantum ad
licentiam docendi

Abatoritas

Abator ps

Abaledictio

Abalefactor ⁊. accusatus

Abaleficium

Abanumissio

Abfimoniū. 1. cōiter

Abfimoniū. 2. q pnt contrahere

Abfimoniū. 3. quomō contrahit

Abfimoniū. 4. f. cōtra itentionem

Abfimoniū. 5. sub conditione

Abfimoniū. 6. quo ad debitum

Abfimoniū. 7. f. accusatum ppter
ipeditum

Abfimoniū. 8. f. accusatū pp adul-
terium

Abfimoniū. 9. f. qñ penit pūx

Abedicus vel chirurgicus

Abedacium

Abecator

Abecatrix

Abecitum

Abetus

Abilitia

Abiserabilis persona

Abissa

Abollitico

Abonachus

Abonialis

Abortuus

Abulter

Abultudo. ⁊. correctio. 1. f. f.

Abunus

Abuilare

Abumum

Alufragus

Alufragus

Alufragus

Alufragus

Alufragus

Alufragus

Alufragus

Bedientia j. cōi-
ter

Bedientia. 2. laicorum

Bedientia. 3. clericorum

Bedientia. 4. religiosorum

Oblatio

Obligatio

Obligatus ad ratiocinā

Ocultia. ⁊. correctio. 2. Item reuela-
tio

Odiū

Officium ecclie. ⁊. missa. Item hore.

Oleum sanctum. siue crisma

Opiū

Oratio

Orazorium

Ordo. 1. communiter

Ordo. 2. quo ad ritum

Ordo. 3. quo ad caracterem

Ordinandus

Ordinator. siue ordinans

Ordinatus. 1. cōiter

Ordinatus. 2. per saltū

Ordinatus. 3. negative

Ordinatio conjugator

Ornatus

Actum

Palla

Pallium

Papa

Paraserna

Parenico

Paricida

Parochianus

Paterfamilias
Pauentia
Patriarcha
Patronus
Peccatum primo cōiter
Peccatum 2. f. mortale
Peccatum 3. f. veniale
Peculium
Pedagium ⁊ guidagium
Pena 1. f. iudicialis. aut diuina
Pena 2. f. que prouenit leso
Penitentia prio communiter
Penitentia 2. quā iponit sacerdos
Penitentia 3. solennis ⁊ publica
Penitentia 4. impedita. vel falsa
Percutere. siue verberare
Peregrinus 1. cōmuniter
Peregrinus 2. quantū ad clericos
Periurium
Permutatio
Perplexitas
Personatus. ⁊ . dignitas
Perinacia
Pignus
Pirata
Placere. ⁊ . adulatio
Pollutio
Populus
Porro canonica
Postulatio
Prebenda
Preceptus 3. ⁊ . obediētia
Predicator
Predo
Prelatus
Presbyter. ⁊ . sacerdos confessor
 confessio eucharistia. missa
Prescriptio
Presumptio
Primas. ⁊ . patriarcha
Primum
Princeps. ⁊ . papa. Itē domin⁹
Prinilegium

Probatio
Profectio. ⁊ . nouiti⁹. It religio 4
Promissio
Prudentia carnis
Pubes. ⁊ . impubes
Publice honestatis iusticia. ⁊ . im
 pedimentum 13.
Pudicitia
Punitio. ⁊ . Correctio 1. Item di
 sciplina. Itē pena

Purgatio
Purgatorium
Purificatio

Pusillanimitas

Marta

Questuarij

Alptor j. f. rerum

Raptor 2. i. personarū
Ratio cinijs obligati. ⁊ . obligatus
 ad ratio cinia
Reconciliatio ecclesie. ⁊ . psecratio 2. ⁊ 3.
Religio primo cōmuniter
Religio 2. quo ad ingressum
Religio 3. quo ad votum ingrediendi
Religio 4. quo ad professionem
Religio 5. quo ad transiūm ad altam
Reliquie ⁊ corpora sanctorum
Renunciatio primo cōmuniter
Renunciatio 2. qualiter sit
Renunciatio 3. quis pōt renunciare
Renunciatio 4. que possunt renunciari
Represalie
Residentia clericorum
Res ier alios acta. ⁊ . finia. §. 9. ⁊ . x.
Restitutio primo cōmuniter
Restitutio 2. qñ qd non est soluendo
Restitutio 3. qñ ad fauores
Restitutio 4. qñ ad ementes
Restitutio 5. qñ ad nendētes
Restitutio 6. f. incertorum
Restitutio 7. quo ad eius regularia

Restitutio 8. quo ad sublationem
obligationis
Resuscitatus
Reuelatio
Rigor. R. ius
Rixa

Acerdos

Sacramentum

Sacrilegium
Sagittarius
Sanctorum corpora. R. reliqui
Sarracenus
Satisfactio
Scandalum
Scientia et studium clericorum
Scisma
Secretorum reuelatio. R. reuelatio
Seditio
Sententia
Sepultura 1. communiter
Sepultura 2. quo ad electionem
Sepultura 3. q. ad canonicam potestatem
Sepultura 4. quando prohibetur
Seruus 1. communiter
Seruus 2. quantum ad ordinationes
Seruus 3. quantum ad matrimonium
Symonia 1. communiter
Symonia 2. quo ad ordines
Symonia 3. quo ad beneficia
Symonia 4. quo ad fructus
Symonia 5. circa funera
Symonia 6. quo ad religionem
Symonia 7. de pena et dispensatione
Simulatio
Sobrietas
Societas 1. s. pecunie et operarum
Societas 2. s. respectu quarundam
materie questionum
Sodomia
Sollicitudo
Sortilegium 1. s. diuinitio
Sortilegium 2. s. superstitio

Spectacula. R. ludus et iocus
Item chorea
Sponsalia
Stipulatio
Studium clericorum
Sulcia
Supra. R. fornicatio
Subarratio. R. arra
Subdelegare
Substitutio. R. testamentum 2.
Successio ab intestato
Suffragium defunctorum
Superbia
Suspensus
Susurratio

Abellio

Tallia

Temperantia. R. sobrietas. Item
ebrietas
Testamentum 1. communiter
Testamentum 2. quantum ad institutionem
heredis.
Testamentum 3. quantum ad executionem
Testis 1. quis non potest esse
Testis 2. de numero
Testis 3. quo ad actum iustificandi
Timor
Tormentum
Transactio
Transitus siue translatio
Treuga
Tutela
Turpelucrum. R. contra primo. s. n.

Ana gloria

R. gloria vani

Vasallus. R. feudum
Velatio virginum. R. virginum consecratio
Venatio
Venditio
Veneficium. R. maleficium. Item
sortilegium.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Magl. K.7.42

Pe. Petrus
 pli. penultimo
Pla. Placentinus
 q. questione.
Ray. Raymundus
R. respondeo vel rñsio vel requir
 f. scilicet
 se. sequenti vel sequentibus
 s. supra
Sū. summa. et in dubio intellige d
 summa confessorum
Tancr. Tancredus
 n. titulus vel titulo
Tho. Thomas
Al. Aldericus
bb. Guilhelmus. s. glosator Ray.
 aliter Guillemus
bb. dur an. vilicinius durantis
Am. Vincentius
 s. paragraphi. seu paragraphus
 vs paragraphi. seu paragraphis
 Sunt et alie abbreviature q vt dis-
 cernant hic inferi subrogabunt

Rubrice iuris civilis et canonici. et
prio rubrice. ff. p. et l. ff. veteris
 1 **Doptionibus**
 4 **Alienatione iudicij muta**
 di causa facta
 9 **Ad legem acquilias**
 10 **Ad exhibendum**
 xi **Aleatoribus**
 14 **Ad legem rodiam de iactu**
 14 **Ad senatuscōsultū macedonianū**
 16 **Ad velleyanum**
 19 **Actionibus enipti et venditi**
 1 **Onstitutionibus picipum**
 3 **Calumniatoribus**
 4 **Capitis diminutione**
 8 **Communia predioꝝ**
 10 **Cōi diuidēdo iudicio**
 12 **Conditione causa data**
 12 **Conditōe ob turpē cāz**

12 **Conditione indebiti**
 12 **Conditione sine causa**
 13 **Conditione fortuita**
 13 **Conditione ex lege**
 13 **Conditōe trincaria**
 13 **Constitutio pecunia**
 13 **Cōmodati vele contra**
 16 **Compensationibus**
 18 **Cōtrahenda emptōe**
 1 **Inuisione reruz**
 4 **Dolo malo**
 16 **Depositi vel contra**
 20 **Distractio pignorum**
 24 **Donationibus iter virū et vxorē**
 24 **Diuorij**
 2 **Opus quem factum est**
 2 **Edendo**
 4 **Ex qd metus causa**
 4 **Ex quibus causis maiores**
 13 **Ex q certo loco**
 14 **Exercitoria actione**
 19 **Estimatoria actione**
 21 **Edilicio edicto**
 21 **Euictionibus. et duple stipulatōibꝝ**
 21 **Exceptione rei iudicate et iradite**
 2 **Erijs et dilatonibus**
 5 **Fideicommissaria hereditatis**
 petitione
 10 **Finium regundorum**
 10 **Familie heriscunde**
 xi **Fugitiuis seruis**
 22 **Fide instrumentorū**
 23 **Fundo dotali**
 1 **Is q sūt sui vel aliēi iuris**
 3 **His qui notant infamia**
 9 **His q deicerunt vel effu-**
 derunt
 18 **Hereditate vel actōe vendita**
 1 **Usticia et iure**
 2 **Jurisdictione oīuz iudicū**
 2 **In ius vocando**
 2 **In ius vocati vt eant**
 4 **In integrā restitutionibus**
 D 4

5 Iudicijs
 5 Inofficioso testamento
 xi Interrogatorijs actionibus
 12 Iure iurando
 12 In litem iurando
 14 Institoria actione
 15 In rem verso
 18 In diem adiectione
 20 In quibus casibus pignus ta-
 cne contrahatur
 22 Iuris et facti ignorantia
 23 Iure dotium
 i Legions et senatusconsultis
 et longa consuetudine
 18 Lege commissoria
 19 Locati et conducti
 4 Inoribus. 15. annis.
 4 Mandatis principum
 xi Morsuo inferendo
 17 Mandati vel contra
 2 Equis cum qui in ius
 vocatus vi eximat
 3 Negocijs gestis
 4 Naute capones stabularij
 9 Moribus actionibus
 22 Nautico fenore
 i Rigine iuris
 i Officio consulis
 i Officio pfecti pretorio
 i Officio pfecti urbis
 i Officio questorum
 i Officio pretorum
 i Officio pfecti vigilum
 i Officio proconsulis et legati
 i Officio pfecti augustalis
 i Officio presidis provincie
 i Officio procuratoris cesaris
 i Officio iuridici
 i Officio ei cui mandata est iurisdictio
 i Officio assessorum
 2 Operis servorum
 2 Aeno
 3 Postulando

5 Procuratoribus
 5 Petitione hereditatis
 5 Possessoria hereditatis petitione
 6 Publiciana in rem actione
 13 Pignoraticia actione
 15 Peculio
 17 Pro socio
 18 Periculo et comodo rei vendite
 16 Prescriptis verbis
 20 Pignobus et hypothecis
 22 Probationibus
 23 Pactis dotalibus
 2 Quod quisque iuris in alte-
 rum statuerit
 2 Qui satisfacere cogantur
 3 Qui notantur infamia
 3 Quod cuiusque vniuersitatis noie
 4 Quibus ex causis maiores
 4 Quod metus causa
 7 Quā dies usufructus legati cedat
 7 Quib' modis usufructus amittat
 7 Quemadmodum usufructuarius
 caveat
 8 Quemadmodum seruitus amittatur
 xi Quibus rebus ad eundem iudi-
 cem eatur
 14 Quod cum eo qui in aliena pote-
 state est negotium
 15 Quā actio de peculio est annalis
 15 Quod iussu
 20 Que res pignori obligari possunt
 20 Qui potiores in pignoribus habeant
 20 Quibus modis pignus vel hypo-
 theca soluitur
 i Erum diuisione et qualitate
 4 Receptis arbitris et qui arbi-
 trum
 6 Rei vindicatione
 xi Religiosis et sumptibus funerum
 12 Rebus creditis et si certū petantur
 18 Rescindenda venditione
 19 Rerum permutatione
 21 Redebitoria. et quante minoris

23 Ritu nuptiarum
 24 Repudijs & diuorijis
 i Tam hominum
 i Senatoribus
 2 Siquis iudicenti non ob
 temperauerit.
 2 Siquis in ius vocatus non ierit
 2 Si ex noxali causa agatur
 2 Sigs cantionib⁹ iudicio sistendi
 5 Si pars hereditatis petatur
 6 Si ager vectigalis vel ephitconica
 rius petatur
 7 Si usufructus petatur vel ad aliū
 pertinere negetur
 8 Seruitutibus
 8 Seruitutib⁹ rusticorū prediorum
 8 Seruitutibus vrbanozū predioz
 8 Si seruus vendicetur vel ad aliū
 pertinere negetur
 9 Si qdrupes paupie secisse dicat
 xi Seruo corrupto
 xi Seruis fugitiuis
 xi Si mensor falsum modū dixerit
 12 Si certum petatur
 18 Seruis exponendis
 23 Sponsalibus
 2 Ransactionibus
 13 Trinitaria
 14 Tributaria actione
 22 Testibus
 7 Usufructu & quemadmodum
 usufructu vtatur
 7 Usufructu accrescendo
 7 Usufructu earum rerum que usu
 consumuntur
 7 Usu & habitatione
 7 Usufructuari⁹ quemadmodū caueat
 22 Usuris & causis & fructibus
 Rubrice Infortiani
 2 Lctione rerum amataz
 3 Administratione & pericu
 lo tutorum

3 Auctoritate & consensu tutorum
 6 Acquirēda vel obtinēda hēditate
 6 Ad senatuscōsulum sillenianuz
 10 Annuis legatis & fideicōmissis
 xi Alimentis & cibarijs legatis.
 xi Auro & argento legato
 xi Adimēdis & trāferēdis legatis
 12 Ad legem falcidiam
 13 Ad senatuscōsul. trebellianū
 15 Assignandis liberis
 15 Ad senatusconsultuz tertullianum
 14 Bonoz possessionibus
 14 Bonoz possessio ne furio
 so muto &c.
 14 Bonoz possessione ptra tabulas
 14 Bonoz possessione fm tabulas
 14 Bonoz possessio ex testō militis
 15 Bonis libertozum
 2 Encubinis
 3 Confirmando tutore vel cu
 ratore
 4 Cōtrario iudicio tutele & vtili actō
 ne
 4 Curatoribus furiosi
 5 Conditoribus institutionum
 12 Conditionibus & demōstratōibus
 14 Contra tabulas
 14 Collatione bonozum
 14 Cōiūgēdis cū emancipato liberis
 14 Carboniano edicto
 10 Die prelegata
 14 Dotis collatione
 4 Excusationib⁹ & tpiibus earum
 4 Eo qui p tutore vel curatore
 negocia gesserit
 4 Ideiussoribus & mandato
 ribus & heredibus tutorum
 & curatorum
 10 Fundo instructo & instrumē
 to legato
 15 Radibus & affinitatibus
 5 His q in testamento delent
 5 Heredibus instituendis

xi	His que pene causa in testamētis relinquuntur	1	Oluto matrimonio et quem admodum dos petatur
xi	His que p. non scripto habentur	2	Si mulier venitis nomine possessione mutatur
xi	His quibus vt indignis	2	Si mulier vtrius noie calante cā
2	Expensis in rebus dotalibus factis	3	Suspectis tutoribus ac curatoribus
5	In iusto rupto et irritato testamento	6	Si omīssa causa testamenti
5	Iure deliberandi	6	Sigs aliquem testari prohibuerit
6	Iure codicillorum	10	Scrutute legata
14	Iure patronatus	10	Suppellectili legata
2	Liberis agnoscendis	13	Si cui plusquā p legem falcidiam
3	Legitimus tutoribus	14	Si tabule testamenti extabunt
5	Liberis et posthumis	14	Si a parēte qd fuerit māumissus
7	Legans et fideicommissis p.	15	Sigd in fraudē patroni factum sit
8	Legatis et fideicommissis fo	15	Si tabule testamenti nulle extabūt
9	Legatis et fideicommissis tertio	15	Successorio edicto
xi	Liberatione legata	15	Suis et legitimis heredibus
14	Legatis pstandis ptra tabulas bonorum possessione petita	3	Tutelis
15	Libertis vniuersitatum	3	Testamentaria tutela
4	Agistranibus conueniendis	3	Tutoribus et curatoribus datis ab his
6	Militari testamento	4	Tutelis et rationibus distrahendis
10	Pone et electione legata	5	Testamentis et qui testamenta facere possunt
14	Sequijs a liberis et libertis prestandis	10	Tritico vino et oleo legato
15	Operis libertorum	2	Entre inspiciendo
10	Ecilio legato	4	Ubi pupillus educari vlt morari debeat
10	Penu legata	5	Vulgari et pupillari substitutione
3	Et petant tutores vel curatores	10	Usu et vusufructu legato
3	Quando ex facto tutorum vlt curatorum	13	Et legatorum causa caueatur
4	Quod cum falso tutore	13	Et in possessionem legatorum
6	Quodadmodum testamenta apiant	14	Entre i possessionez mutando et curatore eius
13	Quando dies legatorum cedit	15	Unde legitimi
15	Quib' nō cōpetit bonorū possessio	15	Unde liberi
15	Quis ordo in bonorum possessione seruetur	15	Unde cognati
4	Libus eorum qui sub tutela vlt cura sunt	15	Unde vir et vxor
xi	Rebus dubijs	15	Veteranorū militum successione
xi	Regula catoniana	15	Et ex legibus et senatusconsultis bonorum possessio detur

Rubrice. ff. noui
 Qua pluuiali arcenda
 Ademptione libertatis
 Acquirendo rerum dominio
 3 Acquirenda possessione
 3 Aqua quotidiana et estiva
 5 Arboribus cedendis
 5 Actionibus et obligationibus
 6 Acceptilationibus
 8 Arborum furtim cesarum
 9 Abigeis
 9 Accusationibus et inscriptionibus
 10 Ad legem iuliam maiestatis
 10 Ad legem iuliam de adulteriis
 10 Ad legem iuliam de vi publica
 10 Ad legem cornelianam de sicariis
 10 Ad legem cornelianam de falsis
 10 Ad legem pompeianam de parricidiis
 10 Ad legem iuliam repetundarum
 10 Ad legem iuliam de annona
 10 Ad legem iuliam peculatus
 10 Ad legem iuliam ambitus
 10 Ad legem fauiam de plagiaris
 10 Ad senatusconsultum turpillianum
 11 Appellationibus et relationibus
 11 A quibus appellare non licet
 11 Appellationibus recipiendis
 11 An per alium causa appellationis
 11 Apud eum a quo appellatur alia causam
 12 Ad municipales et de incolis
 12 Albo scribendo
 12 Administratione rerum ad ciuitatem pertinentium
 4 Bonis iudicis aucte possidendis
 10 Bonis damnatorum
 10 Bonis eorum qui ante sententiam mortis sibi conseruerunt
 2 Illusione detegenda
 4 Confessis
 4 Cessione bonorum
 4 Curatore bonis dando
 5 Cloacis
 9 Concussionibus

9 Crimine expilare hereditatis
 9 Crimine stellionatus
 9 Collegijs illicitis et corporibus
 10 Custodia reorum et exhibitione
 10 Cadaveribus punitorum
 11 Captiuis et postliminium reuersis
 11 Castrensi peculio
 12 Censibus
 1 Anno infecto
 1 Donationibus
 1 Donatione causa mortis
 6 Diuersis et tpalibus scriptis
 6 Doli mali exceptione
 7 Duobus reis constituendis
 12 Decurionibus et eorum filiis
 12 Decretis ab ordine faciendis
 1 Dilibus curilibus
 2 Euicione libertatis
 4 Ex quibus causis in possessio
nem eatur
 6 Exceptionibus et prescriptionibus
 6 Exceptione rei iudicate
 6 Exceptione doli mali
 9 Extraordinariis criminibus
 9 Effractoribus et expilatoribus
 11 Eum qui appellanti
 12 Extraordinariis cognitionibus
 2 Idcirco missariis libertatibus
 5 Fluminibus et ne quid in flumine publico ripaue ei fiat
 5 Fonte
 8 Fideiussores et mandatoribus
 9 Furtis
 9 Furti aduersus nautas
 9 Furtibus balnearijs
 5 Blande legenda
 2 Ore aureorum annulorum
 5 Interdictis seu extraordinariis actionibus
 5 Inire actuque priuato
 8 Iudicatum solui
 9 Incendio ruina naufragio
 9 Iniurijs et famosis libellis

10 Interdictis et relegatis et deportatis
 xi Jure fisci
 12 Jure immunitatis
 2 Liberali causa
 5 Locis et itineribus publicis
 5 Loco publico fruendo
 5 Libero homine exhibendo
 5 Liberis exhibendis seu deducendis
 6 Litigiosis
 xi Libellis dimissorijs
 12 Legationibus
 2 Anumissionibus
 2 Anumissionis vindicta
 2 Anumissionibus que servis
 2 Anumissionis testamento
 5 Absigando
 12 Muneribus et honoribus
 2 Etalibus restituendis
 2 Ne de statu defunctorum post
 quinquennium queratur
 5 Ne vis fiat ei qui in possessione missus est
 5 Ne quid in loco sacro fiat
 5 Ne quid in loco publico vel privato fiat
 5 Ne quid in flumine publico ripae
 eius fiat quo aliter aqua fluat
 8 Mouationibus et delegationibus
 xi Mutinuari appellatione pendente
 12 Mundinis
 1 Peris noui nuntiatione
 12 Operibus publicis
 1 Publicanis et vectigalibus
 3 Pro soluto
 3 Pro emptore
 3 Pro herede
 3 Pro donato
 3 Pro derelicto
 3 Pro legato
 3 Pro dote
 3 Pro suo
 4 Privilegijs creditorum
 5 Precario
 5 Pretorij stipulationibus
 9 Privatis delictis

9 Preuaricatoribus
 9 Popularibus actionibus
 10 Publicis iudicijs
 xi Penes
 xi Privilegijs veteranorum
 12 Pollicitationibus
 12 Prosonetis
 2 Si sine manumissione
 2 Qui et a quibus manumissi
 2 Quibus ad libertatem proclamis
 re non licet
 4 Quibus ex causis in possessionem eatur
 4 Que in fraudem creditorum facta sunt
 5 Quorum bonorum
 5 Quorum legatorum
 5 Quod vi aut clam
 6 Quarum rerum actio non datur
 10 Questionibus
 xi Quis et a quo appelletur
 xi Quando appellandum sit
 xi Que sententie sine appellatione
 rescinduntur
 4 E iudicata et de effectu sen
 tentiarum
 4 Rebus auctoritate iudicis
 possidendis
 5 Ripa minuenda
 5 Riuis
 5 Remissionibus
 8 Rem pupilli salutem fore
 8 Rerata hinc et de rati habitatione
 9 Receptoribus
 10 Requirendis rebus
 xi Remilitari
 12 Regulis iuris
 2 Tatu liberis
 2 Si libertus ingenuus esse
 dicatur
 2 Statu defunctorum
 4 Sepanionibus
 5 Superficiebus
 5 Si arbor vicini edibus impendat
 5 Saluiano interdictio

- 2 Stipulatione seruoz
 8 Solutionibus et liberationibus
 9 Sigs testō liber esse iussus fuerit
 9 Si familia furtum fecisse dicatur
 9 Sepulchro violato
 10 Siani passis et restitutis
 11 Si tutor vel curator vel migratus
 11 Si pendente appellatione
 Si Abulis exhibendis
 9 Termino moto
 9 Tigno iniuncto
 3 Sucapionibus et usurpationibus
 5 Via publica et siquid in ea
 5 Ut in fluuio publico nauigare liceat
 5 Via publica et itinere reficiendo
 5 Vi et ui armata
 5 An possidetur
 5 Virobi
 7 Verborum obligationibus
 9 Vbi bonorum raptor
 11 Veteranorum privilegijs
 12 Vacacione et excusacione munerum
 12 Varijs et exordiarijs cognitiōibus
 12 Verborum et rerum significatione
 Rubrice Codicis
 1 Postatis
 1 Assessores et domesticis
 1 Annonis
 2 Advocatis diuersorum iudicium
 2 Advocatis diuersorum iudiciorum
 2 Advocatis fisci
 2 Alienacione iudicij mutandi causa facta
 3 Ad exhibendum
 3 Alie vsu et aleatoribus
 4 Actionibus et obligationibus
 4 An seruus ex suo facto pro manumissus
 4 Actionibus hereduarijs
 4 Actionibus empti et venditi
 4 Ad senatusconsultum macedonianum
 4 Ad senatusconsultum velleyanum
 5 Alendis liberis
 5 Administratores tutorum et curatorum
 5 Alimennis pupilio prestandis
 5 Arbitrium iutele
 5 Auctoritate prestanda
 5 Actore tutore vel curatore trebelli
 6 Ad senatusconsultum trebellianum
 6 Ad legem salcidiam
 6 Ad senatusconsultum tertullianum
 6 Ad senatusconsultum orphicianum
 7 Affernone tollenda
 7 Acquirēda vel retinēda possessiōe
 7 Aduersus creditorem
 7 Annali exceptiōe iulici piractis
 7 Alluvionibus et paludibus pascuis etc.
 7 Appellationibus et relationibus
 8 Acceptationibus
 8 Adoptionibus
 9 Accusationibus
 9 Ad legem iuliam maiestatis
 9 Ad legem iuliam de adulterijs et stupro
 9 Ad legem iuliam de vi publica et priuata
 9 Ad legem cornelianam de sicarijs
 9 Ad legem fanniam de plagarijs
 9 Ad legem visceliam
 9 Ad legem cornelianam de falsis
 9 Ad legem iuliam repetundarum
 9 Ad legem iuliam ambitus
 9 Abigeis
 9 Abolutionibus
 9 Ad senatusconsultum turpillianum
 6 Omnis libtorum et iure personatus
 6 Bonorum possessiōe secundum tabulas
 6 Bonorum possessiōe contra tabulas liberum
 6 Bonorum possessiōe contra tabulas
 6 Bonis maternis
 6 Bonis que liberis in potestate possunt
 7 Bonis auctore iudicis possidendis
 9 Bonis eorum que sibi mortis persequerentur
 9 Bonis prescriptis seu donatorum

1	Omnibus rei militaris	9	Crimine stellionatus
1	Contracubus iudicū & eorum que sunt circa eos	9	Cui latrones vel criminibus reos occultant
2	Causis in quibus infamia irrogatur	9	Calumniatoribus
3	Cōi diuidendo	1	Quersis rescriptis & pragma- ticis sanctionibus
3	Cōia viriusq; iudicij	1	Defensoribus ciuitatum
3	Consortibus eiusdem litis	2	Dolo malo
4	Conditione indebiti	3	Dilationibus
4	Conditione ob cām datorū	4	Delictis defunctorū iūstuz & in q- bus heredes pueniant
4	Conditione furtiua	4	Depositi
4	Conditione ob turpem causam	5	Donationibus ante nuptias
4	Conditione ex lege siue sine cā	5	Dotis promissione vel nuda polli- citatione
4	Constituta pecunia	5	Dote cauta non numerata
4	Cōmodati	5	Donationibus inter vix & vxores
4	Compensationibus	5	Diuortio facto apud quem liberi educantur
4	Contrahenda emptione	5	Diuidenda tutela
4	Cōmuniū rez alienatione	7	Diuitia libertate tollenda
4	Cōmercij & mercato	7	Distracōne pignoz
5	Concubinis	8	Debitorē venditiōem pignoris
5	Confirmatio tutore	8	Quobus reis stipulandis & pmit- tendis
5	Contrario iudicio tutele	8	Donationibus
5	Curatore furiosi & p̄digi	8	Donationibus cā mortis
6	Carboniano edicto	8	Donatione sub mō vel sub p̄ditōe
6	Collationibus	1	Episcopis & clericis
6	Codicillis	1	Episcopali audientia & diuer- sis capitulis
6	Cōia de legatis vel fideicōmissis	2	Edendo
6	Conditionibus insertis tam in le- gatis q̄ in fideicōmissis	2	Errore calculi
6	Caducis tollendis	2	Errore aduocatorū
6	Cōia de successiōibus	2	Enā p̄p̄ curatorem in integ. restit. agi pos.
7	Cōi seruo manumisso	4	Ex delictis defunctorū
7	Cōia de manumissionibus	4	Exercitoria & institoria actione
7	Cōia de vsucapionibus	4	Edilicij actionibus
7	Collusione detegenda	5	Ex quo p̄ tutore negocia gerit
7	Cōminationes epistolas	5	Excusationib; & īp̄ribus earum
7	Confessis	5	Excusatione veteranoz
8	Cōirahēda & cōmittenda stip̄sone	6	Edicto diui adriani tollendo
8	Creditorē emptionem pignori non debere		
9	Custodia reoz		
9	Crimine peculatus		
9	Crimine sacrilegij		
9	Crimine expilare hereditatis		

8 Executione rei indicate
 8 Edificijs priuatis
 8 Etiam ob cirographariam pecu-
 niam pignus teneri
 8 Excepcionib⁹ ieu p^rscriptionibus
 8 Euictionibus
 8 Emancipationibus liberorum
 9 Exhibendis vel transscriendis reis
 9 Emendatione seruoꝝ
 9 Emendatione propinquoꝝ
 2 Inuoluntas minoru
 2 Fideiussoꝝ minoru
 2 Formulis et impetratione ac-
 tionum sublatiis
 3 Herijs
 3 Familie heriscunde
 3 Sinium regundoꝝ
 4 Fidei iustroꝝ et amissione eozu
 5 Fundo dotali
 5 Fideiussoꝝ iutoꝝ et curatoꝝ
 6 Furtis et seruo corrupto
 6 Fideicommissis
 6 Falsa causa adiecta legato v^l fidei
 commissio
 7 Fideicommissarijs libertatibus
 7 Fructibus et litis expensis
 8 Fideiussoꝝ et mādatoribus
 9 Falsa moneta
 9 Famosis libellis
 9 Generali abolitione
 1 Hereticis et manicheis
 1 His q ad ecclias p^rfugiant
 1 His qui in ecclijs manumit-
 untur
 1 His qui ad statuas p^rfugiant
 2 His qui potentiorum nomine titu-
 los predijs
 2 His que vi metusue causa fiunt
 2 His qui veniam etatis impetraue-
 runt
 4 Hereditate vel actione vendita
 4 Heunuchis
 5 Heredibus tutoꝝ

6 Heredibus instituendis
 6 His quibus vi indignis
 6 His que pene noie relinquuntur
 6 His que sub modo legati seu fidei
 commissi relinquuntur
 6 His qui ante apertas tabulas
 6 Heredibus decurionum
 7 His q a nō dño manumissi sunt
 7 His qui per meū iudicis non ap-
 pellauerunt
 8 His qui in prioꝝ creditoꝝ loco
 succedunt
 9 His q parētes vel libos occiderūt
 9 His qui ascribunt in testamento
 9 His q latrōes vel reos occultant
 1 Iustitiano codice confirman-
 do
 1 Iustiniano codice emēdando
 1 Iudeis
 1 Iuris et facti ignorantia
 2 In ius vocando
 2 In integꝝ restitutiōe minoꝝ
 2 In quibus causis in integꝝ restō
 est necessaria
 2 In integꝝ restitutione postulata ne
 quid innouetur
 2 Iureiurando pp calūniam
 3 Iudicijs
 3 Iurisdictione omnium iudicum et
 de foro cōpetenti
 3 In qb⁹ cāib⁹ militātes fori p^rscrip-
 none vti non possunt
 3 In officioso testamento
 3 In officiosis donationibus
 3 In officiosis dotib⁹
 4 Iure emphiteotico
 5 Incestis et inuilibus nuptijs
 5 Interdictio matrimonio inter pu-
 pillum et tutorem vel curatores
 5 Iure dotium
 5 In quibus casibus tutoꝝ hñti tu-
 toꝝ vel curatoꝝ dari non potest
 5 In litem iurando

5	In luē dando tutore vel curatore	4	Monopolij et pūem negociatorū
6	Jure anteorum annulorum	5	Magistratibus conueniendis
6	Institutionib⁹ et substitutionibus	8	Manumissione pignoris
	vel resti. sub condi. factis	8	Moris causa donationibus
6	Impuberū et alijs substitutionibus	9	mulieribus que seruis pprijs
6	Jure deliberandi et de adeūda vñ		se iunxerunt
	acquirenda hereditate	9	Mutatione nominis
6	Indicta viduitate tollenda	9	Maleficijs et mathematicis
7	Ingenuis et manumissis	1	Quo codice componendo
7	In quibus causis cessat longi tem	1	Moua constitutio federici
	poris prescriptio	1	Ne sanctū baptisma ueretur
8	Interdictis	1	Meminiscere signum saluatoris
8	In quibus causis ius pignoris ta	1	Ne iudeus christianum manci
	cite contrahatur		pium
8	Jure dominij imperando	2	Ne liceat potentioribus
8	Inutilibus stipulationibus	2	Ne fiscus vel respublica
8	Ingratis liberis	2	Negotijs gestis
8	Infantib⁹ expositis liberis et suis	3	Ne quis in sua causa iudicet
8	Infirmantis penis celibatus et	3	Moralibus actionibus
	orbatus	4	Ne vxor pro marito vel econtra
8	Jure liberorū		conueniatur
9	Inurijs	4	Ne fili⁹ p patre vñ pater pro filio
1	Egibus et constitutionib⁹ prin	4	Ad numerata pecunia
	cipum	4	Antico senore
3	Litis contestatione	4	Mundinis et nouis mercatiōibus
3	Rege aquila	4	Moua vecugalia istui non posse
4	Locato et pductio	5	Muprijs
5	Legitima iuxta	5	Ne fideiussores dotium dentur
6	Libertinis et eorū filijs	5	Ne pro dote mulieris
6	Liberis pteritis et exheredatis	5	Naturalib⁹ liberis et matrib⁹ eorū
6	Legatis	5	Ne tutor vel curator vecugalia cō
6	Legitimis heredibus		ducant
7	Rege susia canina tollenda	6	Necessarijs seruis heredibus isti
7	Latina libertate tollenda		tuendis vel substituendis
7	Liberali causa	7	Ne de statu defunctoꝝ post quin
7	Longi pñs pñscriptōe q. p libertate		quennium queratur
8	Lingosis	7	Mudo iure quiritem tollendo
8	Litione pignoris	7	Ne rei dominice vel temploꝝ
8	Liberis exhibēdis seu sducēdis	7	Ne liceat in vna eademq. causa
1	Andanis principum		tertio procurare
1	Abodo mulctarū	8	Mouationibus et delegationibus
1	Magistratibus municipalium	9	Nili aggeribus non rumpendis
4	Bandan vel econtra	9	Ne sine iussu principis

- 1 Officio prefetti pretorio
 1 Officio prefetti preto. africe
 1 Officio prefetti vrbis
 1 Officio magistri militum
 1 Officio questoris
 1 Officio magistrum officiorum
 1 Officio comitis sacrarum largitionum
 1 Officio comitis rerum privatarum
 1 Officio comitis sacri patrimonij
 1 Officio proconsulis et legati
 1 Officio comitis orientis
 1 Officio prefetti augustalis
 1 Officio vicarij et prefetti
 1 Officio pretorum
 1 Officio recitoris provincie
 1 Officio prefetti vigilum
 1 Officio militum iudicum
 1 Officio militarium iudicum
 1 Officio diversorum iudicum
 1 Officio eius qui vice alicuius iudicis obtinet
 1 Officio iudicis alexandrie
 3 Ordine iudiciorum
 6 Operibus libertorum
 6 Obsequijs patronis prestandis a libertis
 2 Ordine cognitionum
 8 Operis novi nunciatione
 8 Operibus publicis
 1 Aganis sacrificijs et templis
 1 Precibus imperatori offerendis
 2 Pactis
 2 Postulando
 2 Procuratoribus
 3 Pedaneis iudicijs
 3 Plus pensionibus
 3 Pensione hereditatis
 4 Prohibita sequestratione pecunie
 4 Probationibus
 4 Plus valere quod agit quam quod si mulare concipiatur
 4 Pignorancia actione
 4 Per quas personas nobis accipitur
 4 Pro socio
 4 Patribus qui filios distraxerunt
 4 Periculo et comodo rei vendite
 4 Pactis inter emptores et venditores
 5 Pactis conventus tam super do-
 te quam super do.
 5 Periculo tuorum et curatorum
 5 Predijs vel alijs rebus minorum non alie.
 6 Posthumis heredibus instituendis vel exheredandis
 7 Periculo eius qui libertatem inierit
 7 Pro donato
 7 Prescriptione longi temporis. 10. vel. 20. annorum
 7 Prescriptione. 30. vel. 40. annorum
 7 Pena iudicis qui male iudicavit
 7 Privilegio fisci
 7 Privilegio dotis
 8 Precario saluano interdico
 8 Pignoribus
 8 Publicis operibus
 8 Pretorio pignore ut in actibus
 8 Partem pignorum et omni causa
 8 Pactis pignorum et de commissoria. l. rescindenda
 8 Patria potestate
 8 Possimintio reuersis et redemptis ab hostibus
 9 Privatis carceribus
 9 Penis
 1 Quando libellus principi de lite contestata facia
 2 Quibus causis infamia irrogatur
 2 Qui et aduersus quos in integrum restitutio postulat
 2 Quibus ex causis in integrum restitutio maioribus datur
 3 Qui pro sua iurisdictione iudices dare dari ve possunt
 3 Qui legitimam personam habent in iudicio
 3 Quando imperator inter pupillos

- 3 *τ viduas.*
 3 Quando l3 vniciq3 se sine iudice vindicare
 4 Qñ fiscus vel priuatus debitor
 4 Quod cū eo qui in aliena iurisdictione vel potestate est
 4 Que res vendi nō possunt τ q vēdere vel emere verentur
 4 Que res exportari nō possunt vel non debent
 4 Qñ liceat ab emptione discedere
 5 Qui petant tutores vel curatores
 5 Qui dare τ dari tutores possunt
 5 Qñ mulier officio iutele fungi pōt
 5 Qñ ex facto tutoris vel curatoris
 5 Qñ curatores τ tutores eē definit
 5 Qui numero liberorū se excusant
 5 Qui morbo se excusant
 5 Qui etate se excusant
 5 Qui numero tutelaz
 5 Qñ decreto opus nō est
 6 Qñ dies legati vel fideicommissi cedant
 6 Qui admitti ad bonorū possessiōnem possunt
 6 Quando nō petentium partes petentibus accrescant
 6 Qui testamēta facere pñt vel non
 6 Quēadmodū testamēta aperiant
 7 Quibus causis serui accipiunt pmiū libertatis
 7 Qui manumiri nō possunt
 7 Qui nō possunt ad libertatem puenire
 7 Quibus ad libertatem pclamare non licet
 7 Quibus nō obijctur longi temporis prescriptio
 7 Quas driennij prescriptio
 7 Quō τ quando index sententiam pferre debet
 7 Quibus res indicata non nocet
 7 Qñ, puocare non est necesse
 7 Quorū appellationes nō recipiāt
 7 Qui bonis cedere possunt
 8 Quorū bonorū
 8 Quorū legatorū
 8 Que res pignori obligari possunt
 8 Qui pñores in pignore habeant
 8 Que sit longa consuetudo
 9 Qui accusari non possunt
 9 Quando civilis actio preiudicet criminali
 9 Questionibus
 2 Epurationibus que sunt i iudicio
 Restitumione militum τ eorum qui reipublice
 2 Receptis arbitris
 2 Rescriptis
 3 Rei vendicatione
 3 Religiosis τ sumptibus funerum
 4 Rebus creditis τ iure vitando
 4 Rescindenda venditiōe
 4 Rebus alienis nō alienandis
 4 Rem alienaz gerētibz nō interdici
 4 Rez pmutatiōe τ d pscriptis vñbis
 5 Rei vxorie actiōe i stipulatu actio ne transfusa
 5 Repudijs τ iudicio de moribus sublato
 5 Rerum amotarum
 6 Repudianda bonorū possessiōe
 6 Repudianda vel abstineda hereditate
 7 Re iudicata
 7 Res inter alios acta vel iudicata
 7 Relationibus
 7 Reuocandis his que sunt i fraudem creditorum
 8 Ratiocinijs operum publicorum
 8 Remissione pignorum
 8 Renocandis donationibus
 9 Raptu virginum honestarum seu viduarum
 9 Requirēdis reis

Omnia trinitate ⁊ fide catho
lica

- 1 Senatusconsultis
1 Sacrosanctus eccl'ys ⁊ privilegijs
eorum
1 Si ius vel utilitatem publicam
1 Statuis ⁊ imaginibus
2 Si tutor vel curator interuenerit
2 Si i cōi eademq; causa in integrum
restitutio postuletur
2 Si aduersus rem iudicatam
2 Si aduersus venditionem
2 Si aduersus venditionē pignoris
2 Si aduersus libertatem
2 Si aduersus donationem
2 Si aduersus transactionem
2 Si aduersus solutionem
2 Si aduersus dotem
2 Si aduersus delictus
2 Si aduersus vsucapionem
2 Si aduersus fiscum
2 Si aduersus creditorem
2 Si ut se ab hereditate absteineat
2 Si ut omīssa hereditate vl bonoꝝ
possessione vel aliquid aliud
2 Si minor se maiorem dixerit
2 Si sepius in integrum restitutio po
stuletur
2 Si maior factus ratum habuerit
2 Sausdando
3 Sporulis ⁊ sumptibus
3 Seruitutibus ⁊ aqua
4 Si certum petatur
4 Suffragio
4 Si seruus extero se emi mandauit
4 Si pp publicas prestationes ven
ditio facta non fuerit celebrata
4 Si sine censu vel reliquijs
4 Siquis alteri vel sibi sub alterius
nomine
4 Si seruus exportandus ueniat
4 Si mancipius ueneat ne prostituta

tur

- 4 Si mancipium ita alienatum sit
5 Sponsalibus ⁊ aris sponsalicijs
5 Si rector provincie vel ad eum p
tinentes
5 Si quacūq; peditus potestate vel
ad eum pertinentes
5 Si nuptie ex rescripto picipis pe
tantur
5 Secundis nuptijs
5 Si secundo nupserit mulier
5 Solutio matrimonij ⁊ quēadmo
dum dos petatur
5 Si pstante infimōio dos soluitur
5 Si ex pluribus tutoribus vel cura
toribus
5 Suspectis tutoribus
5 Si mater indemnitate promisit
5 Si contra matris voluntatem
5 Si tutor non gesserit
5 Si ex falsis allegationibus
5 Sigs ignorans rem minoris
5 Si tutor reipublice cā aberit
5 Si maior sacratū habuerit alie
6 Seruis fugitiuis
6 Successorio edicto
6 Si in fraudem patroni
6 Siquis aliquez testari phibuerit
6 Si omīssa causa testamenti
6 Suis ⁊ legitimis heredibus ⁊ ex
filia nepotibus
7 Senatuscōsulto claudij tollēdo
7 Seruo pignori dato manumisso
7 Seruo cōi manumisso
7 Seruis reipublice manumittēdo
7 Sententijs prefectorum
7 Senatuscōsulto orphiciano
7 Sententijs prefeci pretorio
7 Sentēijs ex periculo recitandis
7 Sententijs ⁊ interlocutionibus om
nium iudicum
7 Sententia q sine certa quantitate
7 Sentēijs q p eo qd interest pferuntur
L 2

7	Si a non competentis iudice	7	Tēporib⁹ tēpato b⁹ appellationū
7	Sententiam rescindi non posse	8	Tabulis exhibendis
7	Si plures simul vna sententia fuerint	1	Peri iure enucleando
	denuntiati	1	Et lite pendente vel post
7	Si ex falsis instrumentis	1	Et oēs tā ciuiles q̄ milita-
7	Si pendente appellatione mors i-		res post administratio nem
	teruenerit	2	Et nemo priuatus nullo predijs
7	Si vnus ex pluribus appellauerit	2	Ut que defunt aduocatus paruum
7	Si de momentanea possēsiōe fue-		index suppleat
	rit appellatum	2	Ut nemini liceat sine iudicis aucto-
8	Si per vim vel alio modo pertur-		ritate
	bata absentis sit possēsiō	2	Ut nemini liceat sine iudice se vin-
8	Saluano interdicto		dicare
8	Si res aliena pignori data sit	2	Ubi t apd quē cognitio restitutōis
8	Si antiquior creditor pignus ven-	2	Aroribus militum t eorum qui
	diderit	3	Et nemo iniurius agere cogatur v-
8	Si in causam iudicati pignus ca-		accusare
	ptum sit	3	Ubi in rem actio
8	Si cōis res pignori data sit	3	Ubi de ratiocinijs agi oportet
8	Si pignus pignori datum sit	3	Ubi de possessione agi oportet
8	Si vendito pignore agatur	3	Ubi quis de curiali vel cohortali
8	Si vn⁹ ex plurib⁹ h⁹dib⁹ creditor	3	Ubi causa fiscalis agitur
8	Si pignoris conuentione	3	Ubi de fideicommissis agi oportet
8	Solutionibus t liberationibus	3	Ubi de crimine agi oportet
9	Si re⁹ vel accusator mortu⁹ fuerit	3	Ubi de hereditate agatur
9	Siga imperatori maledixerit	3	Ubi cōueniat q certo loco pmissit
9	Siquis causam cuius tutor fuerit	3	Ubi de causa status agi oportet
	corruperit	3	Ubi senatores vel clarissimi viri
9	Sepulchro violato	3	Usufructu t habitatione
9	Seditiosis t his qui plebez	4	Ut actiones ab heredibus
9	Sententiam passis t reuocatis		t contra heredes incipiant
2	Transactionibus	4	Usuris
2	Tēporib⁹ i iūgrū restitutōis	4	Electoralibus t commissis
4	Testibus	5	Ut mulier si ante annale spaciū
5	Testamentaria tutela		se marito coniunxit
5	Tutoribus vel curatoribus illustri-	5	Ubi petatur tutor vel curator
	um personarū	5	Ubi pupilli educantur
5	Tutela vel cura q̄ satis non dedit	5	Usuris pupillaribus
5	Tutoribus suspectis	5	Ubi cause post pubertatem
6	Testamento nullis	6	Unde legitimi t vñ cognati
6	Testamenti t quemadmodū te-	6	Unde liberi
	stamenta ordinantur	6	Unde vir t vxor
7	Testamentaria manumissione	9	Verborū t rerum significatione

- 6 Usurio ⁊ fructibus legatorū
6 Ut in possessione fideicommissorū
vel legatorum seruandop cā mī.
7 Menditione libertatis
7 Usucapione p emptore
7 Usucapione pro donato
7 Usucapione pro dote
7 Usucapione p herede
7 Usucapione ir aformāda
7 Usuris rei iudicate
8 Unde vi
8 Ali possidētis
9 Ut infra certum tempus criminā-
lis questio terminetur
9 Ali bonorum raptorum
- coll. Rubrice Autenticorum
3 Administrandis officia in
sacris appellationibus
4 Appellationibus ⁊ intra q̄
tempora debet appellari
6 Apud q̄s oꝝ cām dici monachos
6 Armis
7 Administrationibus
6 Appella:ōnibus
9 Alienatione ⁊ emphiteosi
4 Consulibus
5 Constitutio q̄ ex ascripticio
⁊ libera natos
6 Consanguineis ⁊ vicinis fratrib⁹
6 Constitutio que de dignitatibus ⁊
episcopatu
8 Constitutio innouat legem
9 Collatoribus ⁊ alijs capitulis
2 Esensoribus ciuitatum
6 Depositionibus ⁊ denun-
tiationibus inquilinorum
2 Duobus reis promittendi
4 Ecclesiasticarum rerū imo-
bilium alienatione
5 Exhibendis ⁊ introducen-
dis reis
7 Equalitate dotis

- 7 Executoribus
7 Exactionibus ⁊ qui conueniuntur
9 Ecclesiasticis titulis
1 Idemissoribus ⁊ mandato-
ribus ⁊ solutionibus
3 Filijs aī dotalia istra natis
1 Heredibus ⁊ falcidia
5 His q̄ igrediunt ad appel.
6 His q̄ igrediunt mōasteria
8 Hec constitutio innouat cōstitutio-
nē que p̄scriptōez centū annorum
9 Hec cōstitutio interpretat priores
9 Heredibus ab intestato venientib⁹
2 Usurādū qd̄ prestat ab his
q̄ administrationē accipiūt
2 Incestis inuilibus nuptijs
5 Iureiurando a moriente prestito
6 Instrumentorū cautela ⁊ fide
6 Iudiciibus
7 Inmēsis donatōib⁹ in filios factis
8 In medio liḡ n̄ fieri sacras formas
9 Interdictis collegijs hereticorū
3 Enonibus
8 Litigiosis ⁊ decima pte liḡ
2 Onachis
3 Mensura ordinādoꝝ clicoꝝ
3 Mandatis principis
3 Ministratōibus in sacris officijs
3 Non eligēdo secūdo nubētes
1 Non alienandis aut pmu-
tandis rebus ecclesie
4 Nullam agricole traditione teneſ
illius terram
4 Nuptijs
5 Noui operis nunciatioe
7 Neq̄ virum quod ex dote est
8 Privilegijs dotis
8 Privilegijs archiepi
1 Quomō oporteat epos ⁊ re-
liquos clericos ad ordina-
tionem perducī
6 Questore
6 Quibus modis naturales efficiū-
tur legitimi

2 Quib⁹ modis nales efficiunt sui
 2 Eserendarijs palatii sacri
 4 Restitutionibus et ea q^a parit
 in xi. mense post mortem viri
 2 Reus promittendis
 8 Restitutionibus
 9 Restitutionibus fideicommissi
 9 Rapi⁹ mulierib⁹ q^a rapti⁹ nubunt
 2 Criptu⁹ exemplar
 5 Senecas non solu⁹ fideiussio
 nibus non prestant
 9 Sanctissimis episcopis
 2 Abulario viceconsulis
 3 Triente et semisse
 4 Tabellionibus
 7 Testibus
 7 Tempore non solute pecunie sup
 dote
 8 Testamentis imperfectis
 1 Determinatus sit numerus
 clericorum
 2 Et iudices sine quoquo sus
 fragio
 2 Et ecclesia romana centu⁹ annoru⁹
 prescriptione gaudeat
 4 Et nullus mutuas agricole teneat
 eius terram
 4 Et p⁹ hoc colla dividant in chartis
 5 Et p⁹ponatur nomen imperatoris
 5 Et non fiant pignorationes p⁹ alijs
 personis
 5 Et decetero commutationes eccle
 siasticarum rerum
 5 Et ea que vocantur insinuatina su
 per clericis
 5 Et clerici qui recedunt alijs p⁹ eis
 subrogatis
 5 Et in priuatis domibus sacra my
 steria non fiant
 5 Et imobilia an nuptiale donatores
 5 Et sacre noue constitutiones
 5 Et clerico sacra de expensis
 5 Et nullus fabricet oratorij domu⁹

preter voluntatem epi
 5 Et ab illustribus et qui super eam
 dignitatem sunt
 5 Et defuncti seu funera eoru⁹ non in
 iurientur a creditoribus
 5 Et urbane ordinarie prefecture
 5 Et oes obediunt iudicib⁹ puinciar⁹
 6 Et hi qui obligatas res habere p⁹
 habent minorum
 6 Et no⁹ luxurientur contra naturaz
 6 Et liberti decetero auro no⁹ egeat
 6 Et clerici apud p⁹pos epos p⁹ueniat
 7 Et sine prohibitione matris debi
 trices et creditrices tutelam gerat
 minorum
 7 Et ex acub⁹ extantibus dotis
 7 Et exactis instantis dotis
 8 Et neq³ miles neq³ federatus
 8 Et amisse visiones prescriptiones
 habeantur
 8 Et cu⁹ de appellatioe cognoscitur
 8 Et liceat matri et auie
 8 Et diuine iussiones
 9 Et sp⁹salicia largitas sic sp⁹al p⁹ct⁹
 9 Et litigantes iurent
 9 Et iudices non expectet sacras in
 siones
 9 Et nulli iudicum liceat habere lo
 ci seruatores
 9 Et fratrum filij succedant
 9 Et differentes iudices
 9 Usuris nauticis

Rubrice Institutionum

1 Doptionibus
 1 Amiliano tutore vel de eo
 1 Auctoritate tutorum
 2 Ademptioe legatorum et translatione
 fideicommissorum
 3 Assignatione libertorum
 3 Acquisitioe per arrogationem

4	Acceptilationibus
4	Actionibus
3	Quorum possessionibus
4	Bonorum vi raptorum
1	Apina diminutione
1	Curatoribus
2	Codicillis
3	Contrahenda emptione
2	Donationibus
3	De consensu et obligatione
3	De duobus rebus stipulandi et promittendi
3	Divisione stipulationum
1	Ex quibus causis manumitte re non licet
1	Excusationibus tutorum
2	Exheredatione liberorum
3	Ex quo cui libertas et bona adiunguntur
3	Emptione et venditione
4	Exceptionibus
1	Fiduciaria tutela
2	Fideicommissariis hereditatibus
3	Fideiussoribus
3	Radibus cognitionum
1	Is qui sui vel alieni iuris sunt
2	Hereditibus instituendis
2	Hereditate liberorum
2	Hereditum qualitate et differentia
3	Hereditatibus que ab intestato nobis deferuntur
1	Officia et iure
1	Iure naturali gentium et civili
1	Iure personarum
1	Ingenuis et libertinis
2	In officioso testamento
2	Iure codicillorum
3	Inutilibus stipulationibus
4	In iuribus
4	Interdictis
1	Iberinis
1	Lege fusia canina tollenda

1	Legitima agnatorum tutela
1	Legitima parentum tutela
1	Legitima patronorum tutela
2	Lege falcidia
3	Legatis
3	Legitima agnatorum successione
3	Literarum obligationibus
3	Locatione et conductione
4	Lege aquilia
2	Mari testamentum
3	Mandatum
1	Mpui
4	Moralibus actionibus
3	Obligationibus
3	Obligationibus que ex quasi contractu nascuntur
3	Obligationibus que ex consensu nascuntur
4	Obligationibus que ex delicto nascuntur
4	Obligationibus que ex quasi delicto nascuntur
4	Officio iudicis
1	Patris potestate
2	Pupillari substitutione
2	Per quas personas nobis acquiritur
3	Per quas personas obligatio nobis acquiritur
4	Perpetuis et temporalibus actionibus
4	Pena temere litigantium
4	Per quas personas agere possumus
4	Publicis iudiciis
1	Quibus modis ius patrie potestatis soluitur
1	Qui dari tutores in testamento possunt
1	Quibus modis tutela finitur
2	Quibus alienare licet vel non
2	Quibus non est permittitur facere testamentum.
2	Quibus modis testamentum confirmatur
3	Quibus modis contrahitur obligatio
3	Quibus modis obligatio tollitur
4	Quid cum eo qui in aliena potestate

2	Enim diuisione
2	Rebus corporalibus et scorum
4	Replicationibus
1	Auditione tutorum et curatorum
1	Suspectis tutoribus et ciuilibus
2	Seruitutibus prediorum rusti-
	corum et urbanorum
2	Singulis rebus per fideicommissum relicti
3	Senatusconsulto tertulliano
3	Senatusconsulto orphiciano
3	Successione cognatorum
3	Seruituti cognatione
3	Successione libertorum
3	Successionibus sublatis que ste-
	bant per bonorum venditionem
3	Stipulatione seruorum
3	Societate
4	Si quadrupes pauperie fecisse dicat
4	Satisfactionibus
1	Uiculis
2	Testamenti ordinandis
2	Testamento militari.
2	Sufructu
2	Usu et habitatione
2	Usucapionibus et longi tem-
	poris prescriptionibus
2	Vulgari substitutione
3	Verborum obligationibus
4	Ab honorum raptorum

Sunt alie Rubricae in .x. xi. et .ii. li.
 Codicis et in visibilibus pseudis que hic prae-
 allegant. ideo eas ponere non curo.

Rubricae iuris canonici
 Sic primo sciendum quod decretum non
 distinguit per Rubricas sed in tres principales
 partes. quarum prima continet centum et unam disti-
 nctiones. et sub quolibet distinctione capitula
 Secunda pars continet .36. causas. et sub quolibet
 causa quoniam et sub quonibus capitula. et .33. ca-
 sas quoniam. et usque ad quoniam quarta interposita
 tractat de penia. que diuisa est in .7. distinc-
 nes. et sub qualibet distinctione capitula.

Tertia pars est de consecratione. que diuisa est in
 .5. distinctiones et sub quilibet distinctione
 capitula. Alij vero libri iuris canonici
 rubricas continent que sequuntur.

5	Excusationibus inquisicio-
	nibus denunciationibus
5	Adulterio stupro
1	Alienatione iudicij mutandi causa secunda
5	Appellans
2	Appellationibus et recusationibus
	et relationibus
1	Arbitris
1	Auctoritate et usu pallij
3	Apriusmo et eius effectu
1	Bigamis ordinandis vel non
5	Alimantibus
3	Capellis monachorum et alio-
	rum religiosorum
3	Causa possessionis et proprietatis
3	Celebratione missarum et sacramento
	eucharistie et diuinis officijs
3	Censibus exactioibus procuratoribus
3	Cohabitatione clerici et mulierum
4	Claustrina desponsatione
3	Clericis coniugatis
3	Clericis non residentibus
3	Clerico egrotante
5	Clericis pugnantibus in duello
1	Clericis peregrinis non adiuuendis
5	Clerico venatore
5	Clerico percussore
5	Clerico maledico
5	Clerico non ordinato ministrante
5	Clerico excommunicato deposito vel in
	terdicto ministrante
5	Clerico per saltum promotus
5	Clerico qui ordines furtiue suscepit
4	Cognitione spiritali
4	Cognitione legali
5	Collusione detegenda
3	Comodato
3	Concessione prebende et ecclesie

	non vacantis	2	Excessibus prelatorum
4	Conditionibus apposis in mfi	2	Erijs
	monio ⁊ alijs contractibus	2	Sendis
2	Confessis	2	Side instrumentorum
2	Confirmatione utili vel inutili	3	Sideuissoribus
i	Constitutionibus	i	Filijs presbyterorum ordinadis
i	Consuetudine		vel non
i	Corpore vitatis non ordinadis	2	Soro competenti
4	Coniugio leproforum	4	Frigidis ⁊ maleficiatis ⁊ impo-
4	Coniugio seruorum		tentia cocundi
4	Consanguinitate ⁊ affinitate	5	Surtis
3	Consecratione ecclesie vel altaris	5	Ereticis
3	Conuersione coniugatorum	5	Homicidio voluntario vel
3	Conuersione infidelium		casuali
5	Crimine falsi.	5	His q filios occidunt pprios
3	Custodia eucharistie crismatis ⁊	i	His que vi metusue causa sunt
	aliorum sacramentorum	3	His que sunt a prelato sine con-
3	Ecimis primitijs ⁊ oblatio		sensu capituli
	nibus	3	His q sunt a maiori pte capituli
5	Delictis puerozum	5	Adels ⁊ sarracenis ⁊ eoz suis
3	Deposito	3	Immunitate ecclesiarum
4	Desponsatione impuberum	5	Infantib⁹ ⁊ laquidis expositi
2	Dilationibus		In integrum restitutione
4	Diuorijis	15	Inurijs ⁊ damno dato
2	Dolo ⁊ contumacia	2	Judicijis
3	Donationibus	2	Jureiurando
4	Donationibus inter viru ⁊ vxore	2	Juramento calunie
	de dote p⁹ diuorijū restituenda	3	Jure patronatus
5	Qui ordines furtiue susce-	3	Institutionibus
	pit	2	Jus contestatione
3	Ecclesijs edificandis vel re-	2	Libelli oblatione
	parandis	2	Lue pendente nihil innouet
i	Electione ⁊ electi potestate	3	Locato ⁊ conducto
3	Emptione ⁊ venditione	5	Magistris ⁊ ne aliquid exigat
4	Eo qui cognouit consanguineas		pro docendo
	vxoris sue	i	Maiori tate ⁊ obedientia
4	Eo qui duxit in matrimoniu quā	5	Maledictis clericis
	polluit per adulterium	4	Monio pto ⁊ iterden eccle
2	Eo qui mittitur in possessionem	2	Mutuis petitionibus
	causa rei seruande	4	Ans ex libero ventre
i	Eiate ⁊ qualitate ⁊ ordine presi-	3	Ne clerici vel monachi secu-
	ciendorum		larib⁹ negocijs se imisceant
2	Exceptionibus	5	Ne prelati vices suas

3	De sede vacante aliqd innouetur	3	Purificatione post partum
5	De ordinato ministrante clerico	4	Si clerici vel vouentes matri-
5	De noui operis nunciatione		monii contrahere pnt
2	De latione libelli	4	Qui filij sint legitimi
1	De ligatis ad ratiocinia ordi-	4	Qui in matrimoniu accusare pnt
	nandis vel non	5	Apptoribus icendarijs et vio-
3	De obseruatione ieiuniorum		latoribus ecclesiarum
1	De officio archidiaconi	3	Reb' ecclesie alienadis vel no
1	De officio archiepiscopi	1	Renunciatione
1	De officio primicerij	2	Recusationibus appellationibus
1	De officio sacriste		et relationibus
1	De officio custodis	3	Regularibus et transennibus ad
1	De officio vicarij		religionem
1	De officio et prate iudicis delegati	5	Regulis iuris
1	De officio legati	3	Religiosis domibus vt episcopo
1	De officio iudicis		sini subiecte
2	De officio iudicis ordinarij	3	Reliquijs et veneratione sancior
1	De ordinato ab ep'o qui renunciat	3	Reum permutatione
	episcopati	1	Rescriptis et eor' participatōibus
2	De ordine cognitionum	2	Restitutione spoliatorum
1	De actis	1	Acta vncione
3	De parochijs et alienis paro-	1	Sacramētis iteradis vel no
	chianis	5	Sagittarijs
3	De peculio clericorum	5	Scismaticis
3	De penis	1	Scrutinio in ordine faciendo
5	De penitentijs et remissionibus	4	Secundis nuptijs
1	De peregrinis clericis no admittēdis	2	Sententia et re iudicata
2	De peregrinantibus	5	Sententia excoicationis
3	De pignoribus et alijs cautionibus	3	Sepulturis
2	De plijs petitionibus	4	Sequestratione possessionum
1	De postulatione prelatorum	1	Seruis non ordinandis et eorum
1	De postulando		manumissione
3	De prebendis et dignitatibus	5	Symonia et ne aliqd. p spūalibus
3	De precarijs		exigatur vel promittatur
3	De presbytero non baptizato	1	Sin dico
2	De prescriptionibus	3	Solutionibus
5	De privilegijs et excessib' puilegiato-	5	Sorilegijs
	rum	4	Sponsalibus et matrimonio
2	De presumptionibus	4	Sponsa duorum
2	De probationibus	3	Statu monachorum et canonicor
1	De procuratoribus		regularium
5	De purgatione canonica	3	Successionibus ab intestato
5	De purgatione vulgari		Sūma trinitate et fide catholica

Supplenda negligētia prelatorum

Eniporab⁹ & quate ordinan-
dorum

Testamē⁹ & vltimis voluntatib⁹

Testibus & attestacionibus

Testibus cogendis vel non

Tornamentis

Transacionibus

Translatione

Treuga & pace

Quante corpe ordinadis vlt⁹

Verborum significacione

Vita & honestate clericorum

Voto & voti redemptione

Usuris

Ut lue non contestata nō pcedat
ad testii receptionem ve ad diffi-
nitivam sententiam

Ut ecclesiastica beneficia sine di-
minutione conferantur

Ut lite pendente nil innouetur

Divisio decretalis. v.

Prima creat clericos officia ppat ide

Altera iudiciū cū requisitis appellat

Tertia de vita scilicet testisq; mentis

Quarta q̄ta docet q̄ spectant ad illud

Alia criminib⁹ penas subiūget curat

Præ libri. 6. decretalium

Summa trinitate & fide catho-
lica

De constitutionibus

De rescriptis & eoz interpretatōib⁹

De consuetudine

De postulacione prelatorum

De electione & electi potestate

De renunciatione

De supplēda negligētia prelatorum

De temporibus ordinacionum

De etate & q̄tate & ordie pficiēdo
rum

De sūis p̄byteroz & alijs illegiti

me natis

De bigamis

De officio vicarij

De officio & p̄tate iudicis delegati

De officio legati

De officio ordinarij

De maiestate & obedientia

De pactis

De procuratoribus

De his que vi mensue causa fiunt

De in integrum restitutione

De arbitris

De iudicijs

De foro competenti

De litis contestacione

De iuramento calūnie

De restitutione spoliatorum

De dolo & contumacia

De eo q̄ mittitur in possessione cā rei for

uande

Ut lite pendente nihil innouetur

De confessis

De testibus

De iurciurando

De exceptionibus

De prescriptionibus

De sententia & re iudicata

De appellationibus

De vita & honestate clericorum

De clericis coniugatis

De clericis non residentibus in eccle-

sia vel prebenda

De p̄bendis & dignitatibus

De clerico egrotante vel debilitato

De institutionibus

De concessione ecclesie & prebende nō

vacantis

De sede vacante aliud innouetur

De rebus ecclesie non alienandis

De rerum permutatione

De testamentis & vltimis voluntatib⁹

De sepulturis

De decimis

De regularibus et transeuntibus ad
 religionem
 De voto et voti redemptione
 De statu regularium
 De religiosis domibus
 De capellis monachorum
 De iure patronatus
 De censibus et exactioibus tributorum
 De consecratione ecclesie vel altaris
 De reliquijs et veneracione sanctorum
 De inuinitate ecclesiarum
 De clericis vel monachis secularibus
 negocijs se inmiscant
 De sponsalibus et matrimonijs
 De desponsatione impuberum
 De cognatione spirituali
 De accusationibus et inquisitionibus
 et denunciationibus
 De hereticis et reprobis eorum
 De scismaticis
 De homicidio
 De usuris
 De excessibus prelatorum et subditorum
 De privilegijs et excessibus pusillorum
 De iniurijs et danno dato
 De penis
 De penitentibus et remissionibus
 De sententia excommunicationis
 De verborum significatione
 De regulis iuris

Rubricæ clementinarum

De summa trinitate
 De rescriptis
 De electione
 De renunciatione
 De supplenda negligentia prelatorum
 De etate et qualitate
 De officio vicarij
 De officio delegati
 De officio ordinarij
 De in integrum restitutione

De iudicijs
 De foro perpetenti
 De causa possessionis et proprietatis
 De dolo et contumacia
 Et lite pendente
 De sequestratione possessionis et fructuum
 De probationibus
 De testibus
 De iureiurando
 De exceptionibus
 De sententia et re iudicata
 De appellationibus
 De vita et honestate clericorum
 De prebendis et dignitatibus
 De prebensione prebende et ecclesie non
 vacantis
 De rebus ecclesie non alienandis
 De rerum permutatione
 De testamentis
 De sepulturis
 De regularibus
 De statu monachorum
 De religiosis domibus
 De iure patronatus
 De censibus et exactioibus et pro
 curationibus
 De celebratione missarum
 De baptismo
 De reliquijs et veneracione sanctorum
 De inuinitate ecclesiarum
 De consanguinitate et affinitate
 De magistris
 De iudeis et sarracenis
 De hereticis
 De homicidio
 De usuris
 De excessibus prelatorum
 De privilegijs
 De penis
 De penitentibus et remissionibus
 De sententia excommunicationis
 De verborum significatione

Incipiunt canōes pñiales ex
tractu de vbo ad vñū de sūma sñis
Alensis ordinis mñnoꝝ. l. i. s. ii. 3.

Conside randum

est de canonibꝫ pe
nitentialibus. Ad

quoz itelligētiā pñotandū ē. qꝫ sic
in sciētijs practicis que versantur
circa opera. qꝫ sermo in vniuersali
ē icertus ⁊ dubius. sꝫ cū applicat
ad singularia icipit quodāmodo hñe
certitudinē. vt qꝫ n̄ pñiderat circun
stantias particulares potius deui
et qꝫ se rectificet. vt pꝫ i medicia ⁊
scia morali. Sic ē itelligēdū in p
posito qꝫ canones instruit in gnā
li quō ē pñia ipñēda. sꝫ descēsum
ad singularia pñesbyteris discretis
relinquunt qui considerant circun
stantias pñsonaz autēdētes ad cāo
nes sicut ad regulas directiuas. qꝫ
si pñ canones imponant non recte i
ponunt. Nulli ergo pñsbytero lꝫ fa
cere aliqd quod possit pñaz regul
obuiare. dis. 38. nulli. In canonibꝫ
at maxime determinat pñia quo ad
ipsz ⁊ magis qꝫ quo ad moduz. qꝫ
illa determinatio ē certior ⁊ cōior.
hec Bonauēntura. Et ergo scias qꝫ
liter dꝫ pñcedere arbitriū pñsbyteri.
nota regulꝫ sicut dictum ē. s. septē
nis ē pñ peccato mortali pñia ipo
ñēda. ⁊ hñ n̄ tñ pñ ipñis diuturnita
tē seu magis pñ significatōez. In
veteri ei lege Maria soror Moy
si lepra percussa separata fuit extra
castra septē diebꝫ. Mñeri. 12. Ma
ria significat penitētiē. Interpreta
tur ei amāꝫ mare. Nec pñituit sep

tē diebus. sed nunc penitet septē
annis. quod significatū ē Ezech.
4. Diem pro anno dedi tñbi. Si qꝫ
rat quare pñia sit aggrauata. cum
lex noua sit lex misericordie. B. qꝫ
hic ē maior igratitudo pñ maiore
giam. ⁊ maior pñepius pñ maio
rem digni atē noue legis i qua xpñ
sanguis ē effusus ⁊ grauis pecca
tū pñ statū peccātis qui dꝫ esse per
fectior. ⁊ vltius satisfactio in le
ge noua dꝫ esse pñfecta vt in pñsti
num statū reducat. ⁊ qꝫ sol in vna
die non redit in idem punctum. sꝫ
in anno. iō dies pñuersus ē i annū.
Rursum. qꝫ pñfectū remediū ē i le
ge noua. iō annis multiplicari dꝫ
pñ septē pñ septē dona spñs sancti re
cuperanda. ⁊ pñ septē doctes scilꝫ
tres aic. ⁊ quattuor corꝫ poris obri
nendas. Quis finōi aut pñia non ē
oibus imponēda nec tñ ē infirmā
da. sed ē infirmāda vt cognoscatur
qꝫ grans ē culpa. hec Bona. Lꝫ
aut pñ singulis peccātis criminalibꝫ
sit statuta talis pñia. dꝫ tñ imponi
magis vel minus aspera prout ma
ioritas vel minoritas cris cum ce
teris circūstantijs hec exposcit.
vt i sequētibꝫ pꝫ. A pñdicta nāqꝫ
regula excipiūt plurimi cāus in
qꝫbus pñ dignitatē peccātis vel cri
minis enormitatē ipñit pñia ma
ior. aliqñ ē ex varijs causis mior.
Ad hoc ergo qꝫ pñsbyter circa pe
nitentias disponēdo cautius arbi
tretur. notandi sunt cāus in qꝫbus
per canones certe penitētie ipo
nuntur. quos. s. canones tenentur pñ
sbyter scire. vt dictum est. s. Sunt
autem isti.

Primum est qꝫ si pñsbyter for
nicationem fecerit. pñiam. x. añoz

1

faciat hoc mō. s. q. sit inclusus sine
 a ceteris in aliquo loco remotus.
 sacco idatus. et humi pistratus mi
 sericordiā dei iugiter iplozans. pri
 mis tribus mēsis p̄tinens a vespe in
 vesperā pane et aqua v̄t. exceptis
 dñicis diebus et festis p̄cipuis i q
 bus modico vino pisciculis et le
 gumunib⁹ recreet. Elapsis autē sic
 tribus p̄mis mēsis de illo loco
 exeat. n̄ tñ in publicū p̄cedat ne po
 pulus in eū scandalizet. Et p̄ hoc
 v̄t q. in publico crie loq̄t. Post h̄
 resumptis virib⁹ aliquatū. vnus
 annū et dimidiū in pane et aqua ex
 pleat. exceptis dñicis et alijs preci
 p̄tis festis. in quibus vino. saginī
 ne. ouis et caseo poterit v̄t. Sumo
 sic primo anno et dimidio. parti
 ceptus sit corporis dñi. et ad pacem
 veniat et ad p̄s. cu3 alijs ffibus ca
 nendos in choro vltimus recipit.
 Ad cornu tñ altaris nō accedat. s.3
 mior. ordinū tñ officia gerat. dei
 de vsq. ad p̄letioem septimi anni
 tres legitimas serias. s. secundā q̄r
 tā et sextā exceptis diebus pascali
 bus q̄ sunt. 50. i pane et aqua ieiū
 net secundā m̄ feriā vno psalterio v̄t
 denario si sit operarius redimere
 poterit. Et sic cū septimū annū cō
 pluerit p̄t eū eps ad gradū p̄isti
 num reuocare. ita tñ q. in trib⁹ an
 nis sequētib⁹ sine vlla redēptioe
 omni sexta feria in pane et aqua ie
 iunet. Et eadem p̄tia imponenda
 ē presbytero de oib⁹ alijs peccat⁹
 q̄ depositioez iducūt. Probā ur at
 hec oia. 82. dis. p̄sbyter si fornicatō
 nem. quod intelligūt quidā d̄ sim
 plici fornicatōe. alijs sone meli⁹ fm
 Ray. de adulterio vel incestu. pu
 ta q. cognouit p̄ugatā p̄ sanguieā

uel affinem.

C. 2. casus ē si p̄sbyter cognouit fili
 am suā spūalē quā. s. baptizauit. v̄t
 in baptismo vel i p̄firmatōe tenuit
 v̄t que sibi p̄fessa fuit. d.3 p̄nias age
 re. 12. annis. et ē d.3 deponi si cri
 men sit manifestū. et pegrinādo. 15.
 annis peniteat. et postea monaste
 rium intret. tota vita sua moratur⁹
 ibidem. Episcopus v̄o qui talia p̄
 misit. peniteat. 15. annis. Ipa vero
 mulier d.3 oia reliquere et res suas
 paupibus dare. et p̄uersa vsq. ad
 mortē in monasterio deo seruire
 30. q. 1. si q. sacerdos. et. c. non d.3.

C. 3. ē q. q̄cunq. filiā suā spūalē v̄t
 m̄ez cognoscit. 7. ānis peniteat. et
 fili. ei p̄sentietes. 30. q. 3. n̄ oportet.

C. 4. ē q. qui p̄trahit cū aliqua alijs
 desponsata p̄ v̄ba et de p̄nti. ipa di
 missa. 40. diebus ieiunct in pane et
 aqua. et sequētib⁹. 7. ānis penite
 at. et de spon. duo accepisti.

C. 5. ē q. qui cognoscit duas p̄ma
 tres vel sorores. siue vxor viuat si
 ue non. ad minus. 7. annis penite
 at. 13. pl⁹ deberet. 30. q. 4. si p̄sbyr.

C. 6. ē q. qui cognouerū monialē
 siue deuotā. x. annis peniteat. et fili
 ipa fm formā traditā. 27. q. 1. de si
 lia. et. c. deuotani. In quo p̄ primo
 c. dicitur q. si filia ep̄scopi vel pre
 sbyteri vel diaconi post votum so
 lēne p̄traxerū matrimonii. nō ad
 mittat ad cōmunionem. nisi mari
 to defuncto penitentiā egerit. Si
 autē eo viuente decesserit et p̄niam
 egerit. et cōmunionem p̄terit. tñ
 in fine vite recipiat eam. In fo. c.
 d̄ q. deuota peccans non ē recipi
 enda in ecclesia. nisi peccare desie
 rit. et desinens egerit p̄niam. x. an
 nis. postea recipiatur ad cōmunionē

7 **U**bi est de eo qui ignoranter co-
gnoscit duas sorores. vel matrem
et filiam vel amitam et nepotem. pe-
niteat. 7. annis. Si autem scienter per
perno priuatur iugio. 34. q. 3. si qd
cum duabus.

9 C^o est q^{ui} contra naturā peccauit si sit clericus d^{icitur} deponi vel religionē trahi si corrigibilis appareat ad perpetuam p^{en}iam peragendam. Si vero sit laicus a cem fidelium vsq^{ue} ad cōdignam satisfactionem d^{icitur} fieri alienus. extra d^{icitur} excess. pla. c. lici. Hoc ei vitū matris ē q^{ui} cognoscere matrē. 32. q. 7. adulterij. ⁊ est Aug. Adulteriꝝ inquit matrlū vincit fornicatōes. vincitur autē ab incestu fornicatio. Peius enī ē cū matrē q^{uam} cū aliena vxore cōcūbere. 33. oīum horū pessimū ē q^{uod} cōtra naturā sit. vt si vir mēbro mlieris non ad hoc p^{ro}cesso voluerit vti b^{ea}tus Aug. Quocūq^{ue} autē mō tale factum exerceat p^{ro}ter q^{uod} inter vīr ⁊ femina ordinata in vase debito vitū p^{ro}tra naturam ⁊ sōdoniticū iudicatur. vt dicit Ray.

II **Ex** iij q psbyter qui interest clau
destinus nuptijs. trienio suspendit.
z si culpa exegerit grauius punia
tur. extra de claud. despon. cum in
hibito.

si vir.

¶ 14° ē quod homicida volunta- 14
rius sine spe restitutionis sponit.
et peniteat. 7. annis. dis. 50. miror.

16
 C16^o ē quod si quis fecerit homi-
 cidium pp necessitatem inevitabilez.
 peniteat. 2. annis disti. 50. c. de his
 clericis. qui sz si inevitabilis esset i
 nullo sibi imputaretur. 50. dist. ga
 te. quod verum ē. quo ad culpam
 sed bonū eēt quod peniteret q̄ ad
 cautelā 7 innocentia suā ecclē osten-
 dendā. ex de homici. c. 2. §. vlt. Et
 fm Ray. forte distingui pōt in ho-
 micidio necessario sicut in casuali
 s. vtrum culpa p̄cesserit necessitatē
 vel nō. ar. disti. 50. d̄ his. nō. ex de
 homi. interfecti. Sz si sigs p̄santiā
 pmutat homicidiū nō ei imputatur.
 3. q. 4. iudicas. qnēt qui inani disci-
 pline incaute penitendo occiderit d̄
 ponit. ex de homi. p̄sbyterū. 15. q.
 1. si q̄s non irritatus. Sed q̄ ligatū
 latronez interficit d̄ponitur. ex de
 homic. suscepimus. Qui aut latro-
 nez oculū occidit quē vinū com-
 prehendere potuit. 40. diebus nō
 itret ecclām. 7 al̄ penitere d̄z extra
 co. c. 2. vbi d̄ l̄ d̄f qui uero paganū
 uel iudeū occidit peniteat. 40. die-
 bus dist. 50. §. q̄ n̄ odij.

¶ 17° ē quod matricida pēiteat. x. 17

annis fm forniā satis apte traditā
30. q. 3. laiorē. Exoricide vō graui
or pnia d3 iponi. Talis enī q dñz
occidit nūq3 egriar nec vehiculo pō
tat. nec infimomū pirabit vsq3 ad
x. annos carnes n̄ comedit nec vi
nū bibit. ⁊ alia q habent. 33. q. 2. ad
monere. ⁊. c. qñq3. Imponit aut
pnia maior vxoricide. n̄ qz illd pec
catū sit graui⁹ isto. s3 qz hoies pmo
res sūt ad occidēdū vxores q3 ma
iores. Sicut enī penū ē occidere
matrē quā vxorē occidē. vt dīc bo
na. i. 4. Iniaz ⁊ cōit oēs do. vñ. vō
durā t3 pirariū i reitorio p eo q
vxoricide iponit pnia maior. Bi
bi at magis placet snia alioz. Sed
qñ pniaz agē dñt q filios occidit
R. Aut ē certū q ipmet scient iter
fecerūt. ⁊ sic d3 eis iponi penitētia
maior quā p alio homicidio ar. c. 7.
eo. c. vii. i. tex. ⁊ glo. ⁊ de homi. cū
iuratio. de pe. dis. i. aut scā. In b
m casu vir vxorē recipiat quā coa
ctus abiurauerat. ⁊ ipa penitētiāz
agit fm arbitriū epi. ita qd si habz
alios filios pacifice gubernare pos
sit eos vxor. ex eo. itellertur⁹. Qd
si virū n̄ habet iduci d3 vt itret reli
gionē ad qd si n̄ pōt iduci. tū⁹ ē ei
dare licētiā nubēdi. vt ex c. veniēs.
Et hoc qñ timef d icōtinētia. al nō.
vt p3. 3i. q. 2. i. adolescētia. Et si p3 sit
cleric⁹. ab officio altari d3 ppeiuo
abstinē. ⁊ ei grauior quā laico. nō
m̄ publica nisi vēiat i publicū pnia
d3 iponi. vt ex de pe. qñtū. Aut cer
tū ē qd n̄ iterfecerūt spōie nec i cul
pa fuerūt s3 casu foruito ptingit. ⁊
sic districtio iure i nullo tenet. ar. c. 7.
d homi. ex lris. 2. ⁊. c. Joānes. ⁊
c. vlt. Nisi velint ad camelā penite
re. In dubio tū psumit qd n̄ h⁹ ex

certa sciētia s3 potius ex ieiuria p
uenerit. ex de pūp. afferre. Aut cer
tū ē qd n̄ exhibuerūt oēm diligētiā
quā potuerūt ⁊ debuerūt. ⁊ sic cul
pa pcessit casuz. Et si sit grauis cul
pa. vt si posuit puerū i medio vtri
usq3 fm arbitriū penitentiarij ipōit
penitētia. 5. vel. 7. annoz. 50. dis. si
qua femina. ⁊. c. se. ⁊. c. si q3 spōie.
occulta si sit occultuz. publica si sit
publicum. ⁊ maior si i lecto suffo
cet quā si i cunis ⁊ maior presbyte
ro greco quā laico vt habet ex de
pe. quesitū. Et l3 dispenset. quo ad
penitentiā q ē arbitraria. vt dīc ibi
dem nō m̄ quo ad ordines. ppter
homicidium qd est delictum enor
me ⁊ indispensabile. dis. 50. mīroz.
Si autem culpa que pcessit casum
sit leuis. vt si posuit puerum i ea
dem lecto longe tamen a se impo
nitur penitētia trium annoz. Se
cundum hoc itellige illud. ex eo. d
infantibus. Monendi ergo sunt
parentes qd tam tenellos secum i
vno non collocent lecto. ne quali
bet negligentia interueniēte oppri
mant ⁊ suffocent. vi. 2. q. 5. cōsului
si. Et hoc mō distinguit Hosti. ⁊
Ber. extra de infantibus. Quid d
illis qui filios vel seruos suos ifan
tes vel etiam adultos languidos
relegata pietate exponunt. i. extra
se ponunt ante ecclesias. vt aliqui
mou misericordia colligant eos.
R. Tales grauius peccant qz cum
ignorent sepe consanguinitas ex
positorum. contrahere possent ma
trimonium cum sorore vel cuz cō
sanguinea ideo exponens tenet de
hoc peccato penitere ⁊ ē puniēd⁹
sicut exposuit si scienter cum tali
piraheret puniret ex de pen. officij

fm Host. talis. n. fm Ray. ē tanq̃
homicida iudicāus q̃ hoies sibi
ua p̃uiciū piculo mortis expōit.
Cōf. drans tñ circūstātijs t̃ vix ob
h̃ mōs secuta sūt i n̄ sūt p̃nia mo
drāda erit. Erūt at tales irregula
res fm Ray. si mors ide su secu
ta. qz. s. fuerūt i culpa eos exponē
do vel alūia negādo. Tñ fm ro.
si in nulla culpa fuisset qz forte nec
elemosinas q̃rendo. nec alit̃ eos
alē possēt. irreglares non eēt nec
peccarent.

18 C18^o ē q̃ p̃sbyterū interfecit penite
at. 12. annis. ex de pe. t re. c. 2. De
penitētia vō eius q̃ occidit mona
chū vel clericū subdiaconū v̄l dia
conū. habet. 17. q. 4. q̃ occiderit.
De penitētia at ei⁹ q̃ machinat in
mortem dñi sui vel i regimen eius
habetur. 23. q. vlt. §. si quis.

19 C19^o ē q̃ q̃ iniuste alium ad mortē
accusat. 40. dieb⁹ i p̃ae t aqua per
7. annos ieiunet t peniteat t h̃ si
accusatur sit occisus. Si aut̃ tñ mē
brū p̃diderit. triēmo peniteat. ex d̃
accu. accusasti. Host. vō t 30. de
deo. i ieiunādo intellexerūt q̃ p̃m⁹
peniteat p̃ septē annos q̃libz anno
ieiunādo. 40. dieb⁹ i pane t aqua.
secūduz vō p̃ tres annos. v̄l. vō
durā. intellexit p̃ut littera magis so
nat. s. q̃ primus ieiunabit. 40. die
b⁹ i pane t aqua siue p̃m̄ue siue i
terpollate. t p̃ septē annos ieiuna
bit t penitebit nō tñ i pane t aqua
sed ad arbitriū p̃esbyteri. 2° vero
p̃ tres quadragesimas. prima ante
natale dñi sc̄da ante pasca. t̄ua añ
sanctū Joannes. Has eni instituit
beatus Pen⁹. vt habet i croniciis.
Ieiunabit aut̃ tunc i pane t aqua.
Probant h̃ fz host. 22. q. c. 1. 2. t. 3

C20^o q̃ periur⁹. 40. dieb⁹ i pane t
aqua ieiunet. t septē annis sequē
tibus peniteat. t semp̃ debet esse i
penitētia. s. iterio. 6. q. i. q̃cūqz.

C21^o q̃ qui p̃pullus p̃ditionaliter
a dño sciēter piurat. si liber sit. 40.
diebus i pane t aqua. t h̃ fm gl.
itellige vel p̃m̄ue v̄l i terpollate pe
niteat. t septē annis sequētibz. n̄
tamen i pane t aqua vt dicit glo. si
vō seruus sit ei⁹ q̃ cū coegit. trib⁹
quadragesimis t legitimis ferijs.
s. 2. 4. t. 6. 22. q. 5. qui p̃pullus.

C22^o q̃ qui periurat i manu epi v̄l
i cruce consecrata. peniteat tribus
annis. Si vō i cruce non cōsecre
ta vno anno. Qui vero coactus t
ignorās ignorantia iuris. t postea
cognoscit. peniteat tribus quadra
gesimis. 22. q. 5. c. 2. Qui vero coa
ctus pro vita redimēda vel qua
libet causa vel necessitate periurat
qz corpus plusquā animā dilexit
trib⁹ quadragesimis peniteat ca.
q. c. siqs coactus. Alij iducūt tres
annos t vnum ex his i pane t aq̃

C23^o ē q̃ q̃ falsuz sciēter iurat vel
aliū iurare cogit. diebus. 40. peni
teat i pane t aqua t septē sequenti
bus annis nūq̃ sit sine p̃nia. s. iteri
ori. Alij ē si p̃sciū fuerint similiter
peniteāt. 22. q. 5. siqs cōmictus

C24^o q̃ q̃ mensurat i falsa mensu
ra. 30. diebus i pane t aqua ieiun
et. ex de p̄ira emp. vt mēsure. De
pena vō falsarij. litteraz habet. ex
co. ad audiēdā. t. c. dura t. c. ad
falsarioz. t de v̄bo. sig. nouimus
C25^o ē q̃ frangunt p̃niam solēnem
siue redeundo ad crimina p̄iora
vel similia siue redeūdo ad nego
ciationē vel militiā secularē que si
bi fuerant iterdē. sola itra eccl̄as

- fidelib⁹ oratione iungunt a p^{mu}
 nione suspendunt a catholicor⁹
 cōmunijs separant. et penitere de-
 bent. x. an. et cōcent i sine vite. 33.
 q. 2. d. his vō. et d. pe. dis. 5. si q⁹ vō
 26 **C**16⁹ q⁹ qui canit missam et non
 cōicat debet vno anno penitere et i
 arim missas non cantare. de con-
 se. dis. 5. relatum
 27 **C**17⁹ q⁹ p^{sb}yter q⁹ mortuum ele-
 ricum inoluit i palla altaris penite
 at. x. annis et mēfibus. 5. Diacon⁹
 vō triēnio et dimidio. de p^{se}. dis. i.
 nemo per ignorātiā.
 28 **C**18⁹ q⁹ qui cōmittit sacrilegium
 eccliam violādo vel crisma siue ca-
 licē sacrū pollutis manib⁹ accipit
 vel filia sacrilegia p^{mu}ittit peniteat
 septē annis. p^{mo} anno extra cimu-
 terium qd violauit pstat. scdo an-
 no añ forēs ecclē. tertio i ecclā. et i
 hoc triēnio carnes nō comedat vi-
 num non bibat nisi i pasca vel na-
 tali. nō offerat nec cōionem accipi-
 at. quarto anno cōicabit. et i illo et
 i. 5. et i. 6. et i. 7. tribus ferijs a car-
 nibus et vino abstineat ieiunando
 i2. q. 2. demon. Comburens aut ec-
 clesiam qndecim annis peniteat et
 eam restituat. i. 7. q. 4. §. si quis. et i
 versu. ma⁹. De pena vō raptoris
 siue furis rei ecclīastice. et de pena
 furis et effractoris taz clericū q⁹ lai-
 ci habet eadem. q. 5. peccata. et. c.
 si quis clericus.
 29 **C**19⁹ q⁹ si parentes frāgūt spōsa-
 lia filioz a cōione triēnio sepent.
 et similiter filij si sint i culpa. Si tñ
 filij fm p^{mu}issionem factam con-
 traxerunt. excusant vtiq⁹. s. quo ad
 penam ecclē. sed non quo ad rea-
 tum. ex quo dederunt operam i cō-
 trariū. 31. q. 3. si qui parentes. ar. de

pe. dis. i. sicui.

30 **C**30⁹ q⁹ qui blasphemauerit publi-
 ce deū vel aliquē scōz et maxime
 beatā virginē. illi d3 ep⁹ hac pe-
 nitētiā iungē. s. vt septē dieb⁹ do-
 minicis p⁹ foribus ecclē i māifesto
 dū missa cantat existat et vltio illo-
 rū diez dominicoz palliū et calcia-
 mēta deponat et corrigiaz ligatam
 circa collum habeat et septē prece-
 denibus sextis ferijs i pane et aq⁹
 ieiunet eccliam nullatenus ingres-
 surus et quolibet p⁹dcōrum dieruz
 tres pauperes vel duos vel saltem
 vnum reficiat si pōt. Et si nō potest
 hec pena i aliaz cōmutet. Qd si re-
 nuerit agere oia supradcā iterdica-
 tur sibi ecclia. et i morte p⁹inet ec-
 clesiastica sepultura. et d maledi-
 statuimus. Itē blasphemus si diues
 fuerit. 40. alio qn. 30. vl. 20. et si ad
 hoc nō sufficit qnq3 solidoz vsua-
 lis monete pene mulctet nullāq3
 nūficatoriam i hoc habiturus. vt
 d⁹ ibidez. s. quin soluat quinq3 so-
 lidos quos si non habet currat p⁹
 ciuitatez. vel cōmutet i penaz aliā
 temporalē. Nec aut pena soluet ei
 qui p⁹denat. i. potestati seculari.
 Hanc eni penā tēporalez p⁹cepit
 papa iponi per potestati tēporalē
 q⁹ si neglexerit p⁹ ep⁹m p⁹cepit co-
 gi. hec Hosti. Habet aut p⁹dcā pe-
 na locuz f3 Hosti. cū q⁹ blasphemat
 nō ex ira vel ebrietate vel demētia
 q⁹ tunc cum eo benignius ageret.
 2. q. 3. si q⁹ irat⁹. §. notandū. Scdm
 vō Hosti. hec pena ē spāliter idu-
 eta cōtra eos q⁹ cum blasphemāt ex
 ira. Nō eni aliq⁹ de leni blasphemat
 deū nisi iratus. Tāta tñ posset esse
 iracūdia q⁹ egpararet demētie. et
 tūc illud qd dictū Hosti. locū posset

habere. hec Host. Quid si quis iuret
per caput vel per venterem vel cor-
pus vel capillum. Respondet Host.
q si faciat hoc affirmando vel iu-
rando. non habet locum hec pena.
Secus e si faciat hoc dicens vel
vituperando. i. iratus. Item f3 gos.
et Host. hec que dicunt de pena te-
porali sunt iudice pro tribunali se-
dente. In iudicio autem aie presby-
ter discretus molliendo rigorem dispen-
sa re poterit ex causa circa penam spiritu-
alem superiorem. 25. q. 6. penitentibus. hec
Host. Item clericus blasphemus maxime
presbyter cogat ad veniam postulanda
q si non erit degradatus. dist. 4. 6. cleri-
cus. Item notandum vero q blasphemus leges
est de capitulum. vi. i. Luc. vi. non luxuriet
pira natus. circa medium col. 6. Secundus
vero canon antiquus clericus erat de-
gradatus et laicus excoicatus. 22. q. i. si
quis per capillum. hodie vero laicus ager
pneias super ad eas. s. illi canonis sta-
tutum. et h si publice blasphemavit.
Si. n. occulte non penitebit publice.
ut puta. Clericus vero hodie est corri-
gendus pena arbitraria et occulta. si il-
la que est publica. Clericus. n. publice
non debet penitere. Si autem rebellis fuerit vel
sepius h punierit. locum huius pena le-
gis. s. ut laicus de capite i foro civili.
et i canonico anathematizetur. i. ec-
clesie ingressus sibi interdicitur et i mor-
te puenit ecclesiastica sepultura. Cle-
ricus vero degradatur. hec Host. ii. de
maledicis

31 C31^o de presbytero q revelat con-
fessionem q de iure antiquo debet de-
poni et oibus diebus vite sue ignomi-
niosis pegrinari. de pe. dist. 6. sa-
cerdos etc. vi. s. confessiois celatio
s. 2. per totum. vsqz ad. s. 3.

32 C32^o q q i dicendis huius cano-

niciis et alijs officiis diuinitis discre-
pat a consuetudine pprie metropo-
litane ecclesie. 6. mensibus priuat coio-
ne si h accadat ex contemptu. 12. dist. d
his

C33^o q eps q ordinat sine iusta causa 33
clericum iniuriam aut reclamantem vel
penitus iniuriam absolute suspendi-
tur anno uno. 74. dist. c. l.

C34^o q eps qui correctionem de 34
veditione ministeriorum dissimulat
duobus mensibus. presbyter. 4. diacono
tribus subdiaconus et ceteri
ad arbitrium iudicis penitentibus debet.
i. q. i. q. c. qd inuisibilis

C35^o q fornicarius. 40. diebus pe- 35
niteat. et de fornicatione requisisti

C36^o q q videtur i astro labio penite- 36
at duobus annis. et de fornicatione ex uia

C37^o de stilla sanguinis altaris ca- 37
dens super terram. vel aliqd aliud pp
negligentiam presbyteri. debet presbyter
penitere. 40. diebus. Si cecidit su-
per pallio altaris. peniteat. 4. die-
bus. de consecratione. dist. 2. c. si per negligentiam

C38^o q si aliquis euomit eucha- 38
ristiam propter ebrietatem vel voracita-
tem. si laicus peniteat. 40. diebus.
Si clericus vel monachus vel pre-
byter vel diaconus peniteat. 70. die-
bus. Si episcopus peniteat. 90. die-
bus. Et debet euomitura comburi et
iuxta altare collocari. Si vero causa in-
firmitatis euomerit. 7. diebus pe-
niteat. de consecratione. dist. 2. si quis propter
ebrietatem

C39^o quando mus comedit vel co- 39
medit corpus christi. De penitentia
huius casus ingre ubi sit notata de
consecratione. dist. 2. circa finem

C40^o q qui domum vel aream 40
voluntarie succedit. sublata vel in-
censa omnia restituat et tribus an-

§ 2

nis peniteat et de iur. sigs domū
 Canon tñ dicit q si ex odio l' iuria
 h' fecerit excōicari d3. nec absolui
 dōec satisfecerit et iurauerit q ignē
 de cetero n' appon3. Imponit at si
 bi vt Hierosolimā vel i Hispani
 am vadat in dei fuitio āno integro
 ibi moraturus. Sigs at archieps l'
 eps hoc relaxauerit dānū restituat
 et ab offō epali p' ānū abstineat. 23.
 q. 8. pessimā. Hodie at postq' sunt
 denunciati n' pnt cura sedē aplicā
 absolui et de sē. excō. tua nos. Im
 mo tex. loquit de incēdiarijs indi
 stincte postq' s' publican. Et Ber.
 hoc idē dicit expresse et Gra. et de
 sen. excō. quicūq' et Hoff. l3 Ro. p'
 trariū dicat. Scdm at leges q i ci
 uitate data opera incēdiū fecerit si
 sit humilis subijciatur bestijs si sit
 in aliquo gradu decapitat ul' in in
 sulā relegat. ff. de incē. rui. nau. l. f.
 Qui vō alibi vt in villis vel castris
 remissis ibidē edes positas p'busse
 rit. si hoc dolo fecerit p'burit. Et h'
 intelligendū s'ni hosti. si sit humi
 lis. Si at hoc ex sua negligētia p'ri
 gerit refartiet dānū. l' si minus ido
 neus sit pax vel leuiter castiget. Et
 noie edū omne edificii p'inet. vt
 ibidem dicitur. l. qui edes.

41 ¶ 41° est q q dederit vel acceperit
 cōionē ab h'rico et nescit hoc cē p'
 hibitū ab ecclesia et postea intelli
 git peniteat vno āno. Si at scuit et
 neglexit. peniteat. x. annis. vel s'm
 quosdā. 7. vel s'm alios. 5. Qui vō
 p'mittit h'fucū missā celebrare in ec
 clesia catholica per ignorantia iu
 ris peniteat. 40. diebus. Si p' reue
 rentia eius p' annū peniteat. si p' dā
 natōe ecclesie catholice et p' s'ue
 incline romano p' proficiat ab eccl'

sia sicut h'ricus si sit ipenitēs. alio
 quin peniteat. x. annis. Si at relic
 ta ecclesia ad hefticos transierit. et
 alios ad hoc iduxerit. peniteat. ii.
 ānis. tribus et ecclā septē inter au
 dienes. duob' et cōionē. et sic. i2.
 anno cōmunionē siue oblatōez p'
 cipiat. 24. q. 1. sigs dederit. Letera
 vō pertinentia ad h'fism. scisma vl'
 apostasiam. require. 5. an. 2. li.

¶ 42° q' p' on' q res eccleie dilapi
 dat vno āno pēteat. 16. q. 7. c. filijs 42

¶ 43° q' q domū suā magicis et i
 cātationib' lustrat l' aliud facit et q 43
 ei h' p'sulit. annis. 5. peniteat. 16. q.
 5. q diminutores. et c. non liceat. 44

¶ 44° q' q pacē cū pximo suo nō
 facere iurat. anno vno peniteat et
 ad pacē redeat. 22. q. 2. q sacramto.

¶ 45° q' p' o p'urio adulterio ho
 micidio dant p' penitētia regulari
 ter. 7. āni. et similiter p' fornicatōe
 l3 n' na aspera p'nia inungat. 22. q.
 1. p'dicādū. 33. q. 1. hoc ipsū. et. 8. se.

¶ 46° est q' qui scienter rebaptiza
 iur. 7. annis peniteat. et seria. 4. et 46

6. in pane et aqua ieiunando tres q
 dragesimas faciat et hoc si fecit p'
 heresi introducēda. Si at p'ro mū
 dicia. i. p' salute cor'poris obtinen
 da. vt et de apost. c. 2. tribus ānis
 peniteat de p'se. di. 4. q. his. et talis
 q bis baptizat vel p'firmat sit de so
 ro eccleie et cogit fieri irregularis.
 di. 84. dictū ē. De pena at taliū ha
 bet de p'se. di. 4. cos. Cui' capli sē
 tētiā p'ternutto gratia breuitatis.

¶ 47° q' qui vxorē adliera cogno
 scit anteq' pēteat. 3. an peniteat. 21.
 q. 1. si quis. 2° Qui vō cognoscit cā
 penitēte ante penitentiā peractā
 peniteat. 2. annis. ea. q. sigs primo.
 Quō vō penitentiā inungenda sit 47

mulieri partū alterius supponēti. l.
et de non suo viro concipiente ha-
beatur et de pe. et re. officij.

Ad regulas igitur predictas in
spiciendo potest studiosus idaga-
tor procedere ad penitencias p di-
uersis criminibus fm canones im-
ponēdas. et ex cā p̄sideratis circū-
stantijs vt dictū est. s. moderari po-
terit eas. Et lz ab ipso oēs circūstā-
tie sint diligenter antēdēde princi-
paliter nī qualitates p̄sōe et p̄cipue
vtrū sit p̄sona obnoxia alicui aliq̄
vinculo seruutis. Mā circa tales
p̄sonas cauere dīz p posse p̄sbyter
ne talē penitentiā eis imponat per
quā illis qbus sūt astricte p̄iudici-
cū fiat maxime circa coniugatos.
An si seruus sit et timore peccauit
rit obediēs dño suo in atrociorib⁹
est mutus puniendus. 22. q. 5. q. cō-
pulsus. Obēdire tñ nō tenebat i ta-
lib⁹. xi. q. 3. si dñs. Si at volūtarie
peccauit co:pe pūet et acrit⁹ q̄ ali-
us. 24. q. i. qui contra pacē. Nec ē
seruo iniungēda peregrinatio per
quā dñs eius q non ē in culpa illi⁹
seruitio defraudet et de sen. excō.
relatū. Si vō liber sit totā peniten-
tiā canonis si pōt facere dīz impōi.
16. q. 7. sacerdotes penitentiā. Sz
ex cā poterit eā p̄sbyter moderari.
Considerandū ē erit vtrū sit perso-
na noua in fide. qz nouus in fide mi-
nor dīz et penitentiā iponi. et de pe.
deus qui. Et similiter considerāde
erunt alie personarū circūstantie
de quibus ad p̄sens supersedeo
grana breuitatis. Sciendū at q in
foro penitentiali dicunt legitime se-
rie. 2. 4. et 6. di. 81. p̄sbyter de cōse.
di. 3. ieiunia. Aliqui tñ vt dicit Ro.
p. 2. seria pomini sabbatū. Insup

notandū q si penitētia in pane et a-
qua imponat non habēti panē pōt
loco p̄tis leguminum⁹ et pisciculis
vesci et ē alijs si necessitas illud re-
quirat et de pe. et re. lz in tex. et gl.
als non lz. Notandū ē et fīz Jo. si pe-
nitētia sit imposita a canone libe-
ratur quis a ieiunio dando dena-
rium vel legendo psalterium pro-
pria auctoritate. Inn. vero dicit q
ieiunia necessaria vt quatuor tem-
porum et huiusmodi non possunt
redimi nisi subsit rationalis cau-
sa. Voluntaria vero redimi possūt
etiam sine auctoritate superioris.
Ad hoc etiam nota q vbi imponi-
tur penitentiā aliquot annorum. si
ue quadragesimarū. nec additur
quomodo quis debet penitere hoc
relinquitur arbitrio p̄sbyteri. cū
penitētie sint arbitrarie vt dictūz
est. s. Ipse enim p̄sbyter arbitra-
bitur eam per serias legitimas fa-
ciendaz fm canones. 50. di. de his
clericis et de homi. c. 2. et in mul-
tis alijs iuribus. Et sic intelligitur
illud et de accu. accusasti. et de spō.
dilectus. et similia et c.

Finis.

Impressum est hoc opusculum
Ercellis per Jacobinum de sui-
co de sancto Germano. M. cccc.
lxxxv. die. xxvij octob.

Primum consiliū dñi Alexandri d
Heno Accum. iuris viri usq; doc
toris cōtra iudeos fenerantes.

In nomine dñi nostri ihu xpi
eiusq; gloriosissime matris
virginis Marie gloriosi do
ctoris Hieronymi. ceterorū docto
rū ecclie ton⁹ q; celestis curie. Am.

In casu in quo requisit⁹ sui
vi pñliū edā sola dubia de
signabo. q; ex ipsis cōphen
des casus figuratio. Quicq;
ergo sunt dubia. Primum an peccēt
iudei fenerādo xpianis. Scdm an
ecclia de h pccō se debeat impedī
Tertū an ecclia debeat tolerare l'
psentire huic pccō ppter mai⁹ ma
lū vitandū vel ppter mai⁹ bonum
qđ exinde verisimilr seq speratur.
Quartū an pñcipes seculares vel
cōitates l' cōsilia ciuitati possint iu
deis dare licētiā fenerandi vel euz
iudeis possint pacisci vt fenerentur
xpianis cā maioris mali vitandi. l'
boni qđ exinde sequi pōt. et an pp
h incie⁹ nt in penā cle. vnice d vsu
ris. et. c. l. e. ti. li. 6. et in alias penas
in iure expñsas. Quintū et vltimū.
An papa ex cāis pñdictis possit cō
cedere cōmāibus vel ciuitatib⁹ vt
ex dispensatōe aplice cōducāt iu
deos ad fenerādū faciendū cū eis
pacta prout consueuerunt.

Primum dubium.

Gloriosissimi redemptoris
nomine repenito. quo ad p
mū dubiū. s. an iudei peccent fene
rādo xpianis. beat⁹ Tho. fa. fe. q.
73. arti. 1. et oēs theologi tenent q
sic. Idē t; ho. in sū. de vsuris. s. an

aliquo casu. v. g. Idem t; Jo. an.
in. c. cōquestus de vsuris. Idē tenz
Bu. Card. et cōter oēs doctores
in dicto. c. pquestus. Idē t; Arch.
et Jo. de sanctiis in. c. ab illo. 14.
q. 4. et Ray. i sū. de vsuris. et ē cōis
opinio theologoꝝ et canonistaz.
Sed aliq; doctores nostri tēporis
nescio quo spū duci n̄ sunt verū p
sulē q; iudei absq; peccato possint
vsuras recipere a xpianis. Nec se
ab hoc retraxerūt pp auctoritatē
theologoꝝ et canonistarū qui sunt
sūme auctoritatis. cū eoz dicta vt
auctētica in iudicijs allegent. et fm
ipsa cāe decident. Et quibū dā sal
tis rōnibus inheferunt dicta maio
rū et doctoꝝ non sequētes. Dicūt
n. iudeos licite fenerari xpianis et
allegant Deut. 23. c. vbi Moyse
dicit. Nō feneraberis fratri tuo pe
cuniā vl aliā rē sed alieno. Itē alle
gant. c. ab illo. 14. q. 4. vbi vñ pba
ri q; vsure ab hostibus licite exigā
tur. Allegant et. c. quanto. d. vsuris
vbi solū vsure imoderate vidētur
phiberi iudeis. Sed iste rationes
parum valent. Nec obstat auctori
tas moysi. s. allegata. q; fm beati
Tho. quando Moyse concessit
iudeis vsuras exigere fuit cōpara
tiua pmissio ad vitandū maius ma
lū. s. ne a iudeis decem colentibus
vsuras acciperent ppter auaritiā
cui dediti erāt. Nam iudei recipie
bāt vsuras a iudeis et agēlib⁹. vñ
Moyse vt restringeret eoz aua
ritiā p parte vidēs q; ipsā in totū
non poterat coercere. pmissit vt vsu
ras exigerent a gēnlib⁹. vt ex hoc
cessarent exigere a iudeis. Mā vbi
quis inter duo mala ē iplicius ita
q; alterū oīo est facturus consulē

dū est ei ut potius faciat min⁹ ma-
lū et euitet maius. ut dicitur tex. 13. di.
nerui. Unde alibi dicitur tex. q. si vn⁹
ē paratus facere homicidiū nisi p-
mittat adulteriū. puta dicit se victū
tanta passione amoris ut nō possit
vitare adulteriū nisi adulterā in-
terficiat. consulendum ē ei ut faciat
adulteriū qd ē min⁹ peccatū q̄ ho-
miciū. ut dicitur tex. 33. q. 2. si qd re-
rins. Et ista cōparatiua pmissio nō
excusauit a peccato. ut in iurib⁹. s.
allegat. Et hī dicant doctores theo-
logi p̄serti beatus Th. et doctores
canonice. Et eadem ratione per-
missus Moyses iudeis repudiū.
ut euitarent homicidiū. Aliud
enim est p̄cipere aliud permittere.
qd. n. p̄mitti nōlēs p̄cedimus
qz malas hominū volūtates ad ple-
nū cohibere nō possum⁹. Et sic dicit
sanct⁹ Jo. crisostom⁹. cuius tex. ponit
31. q. 1. hac rōne. Et glo. notabilis
i dicto. c. si. dicit qd cōparatiua pmissio
potius dī tolerātia quā pmissio. vñ
dicit canon qd ea q̄ p̄mittimus nō
approbam⁹. ut dicto. c. hac rōne. Et
fm hac pmissio dicitur decretales qd
multa p̄ patientiā tolerant q̄ si i iu-
diciū deducerem⁹ cassarent. ut i. c.
cū iā dudus de p̄ben. Ista sūt vba
glo. p̄allegare cū qua trāsit ibi Ar-
chib. et Jo. de sententijs. Et fm istaz
solutōz bñ Tho. cū qua trāseūt cōi-
ter. canonice dicitur qd si Moyses
posuisset i totū arcere iudeos a
fenerādo nullo mō p̄misset. Et iō
vbi iudei p̄m. p̄hiberi a fenerādo
dēnt. p̄hiberi ne dent ad vsuras qd
fieri pōt i terris xpianoz i qd sūt
iudei. Mā possūt dñi illaz i totū ar-
cere iudeos a fenerādo et i totū eo-
rū auariciā cohibere. Et dēnt p̄n

cipes xpiani eis interdicere ne dēt
ad vsuras cum cessentā pp quam
Moyses p̄misset iudeis fenerari.
Alij at̄ theologi aliter solūnt dicen-
tes qd illa acceptio vsure a gētilib⁹
iter quos iudei habitabam⁹ pōt⁹ erat
sue rei recuperatō quā vsura. qz tota
illa terra iudeis data fuit a dño. et
iuste possidebat a gētilib⁹. et sic u-
dei fenerādo gētilib⁹ nō accipiebāt
alienū sed suū l qd eis debebat. nā
vbi qs tenet meum vel mihi debi-
tum si non possū illud per viā iur̄
recuperare possū fenerari illi qz
illud illicite. et vsuras ab eo recipe-
vsqz ad eā quantitātē que mihi de-
betur vel vsqz ad eius estimatōem
sicut et possem furari. de quo per
Inno. et doc. i. c. oli de resti. spol.
Sed qd sit Moyses postea re-
uocauit pmissōem fenerandi faciā
iudeis. ut patet. Deut. 23. c. vbi dī.
Feneraberis genibus multis et ip-
se a nullo senus accipies. Et i. c. c.
vltima mediū dī. Advena fenerabit
tibi. nū aut non fenerabis ei. Et for-
te pp h̄ vior est solutio bñ Tho. ad
primā auctoritatē allegatā. qz si
illa pmissio fuisset licita. Moyses
postea non reuocasset. Et alij
theologi dicunt esse veriorē solu-
tionē beati Tho. ad primā aucto-
ritatē. s. allegatā. sed non infi-
lto. ex quo apparet illā pmissioez
fuisse postea per Moysen reuo-
catam. Et cū est determinatum per
ius canonicum. Iaz iudei fenerā-
tes xpianis compellendi sunt usu-
ras remittere ipsis. ut in c. post mi-
serabile de vsuris. Unde cum com-
pellant remittere p̄z qd illicite reci-
piūt. Mā licet licitū nemini est au-
ferendū. imo illud qd est illicite ac-

quisiuit iterdū pōt licite retineri pa-
ta qñ lucrū ē illicitū respectu nego-
ciariorū. m̄ abiqz aliq̄ fraude vltra-
pina vel calūnia alteri acq̄siti. vt
dic̄ Inno. i. c. qz pleriqz d̄ inu. ec.
Et ibi plene examiat an ⁊ qñ illici-
te acq̄siti sūt restituendū d̄ q̄ ēti. c. ex
transmissa. d̄ de cunis. vbi bona gl.
⁊. 14. q. 5. i. sū. Cū ḡ iude⁹ seneras
xp̄iano vsuras ei restituere teneat
vel remittere. vt i. d. c. post misera-
bile. p3 qz receptio vsure oī respec-
tu ē illicita. s. rā respectu iudei se-
neratis q̄ fraudis q̄ p̄mittit. Et qz
vsura sit oī respectu illicita p3 qz
vsura d̄ rapina. vt i. c. si qz vsurā
14. q. 4. Mō ob. c. ab illo. 14. q. 4.
q̄ tex. v̄ p̄mittere qz ab hoste pos-
sum⁹ licite vsuras sc̄ipe. qz ille tex.
habet multos intellectus q̄ refe-
runtur ibi p̄ Archi. ⁊ Jo. d̄ sancta-
tys. Unde nō infillo ē r̄ndēdo ad
illū tex. Sed p̄supposito qz ab ho-
stibus quibus licite p̄nt arma iſer-
ri possint vsure licite exigi. nō in p̄
hoc insertur qz iudei licite accipi-
ant vsuras a xp̄ianis. qz xp̄iani nō
sunt hostes neqz inimici iudeoz
imo pietas xp̄iana tolerat iudeos
vt dic̄ tex. in. c. ⁊ si iudeus. i. p̄m.
de iudeis Prohibent etiam xp̄ia-
ni inferre iniurias iudeis. vt i. c. si
cut. de iudeis. cū similibus. imo iu-
dei sunt ciues romani. vt i. l. iudei
cū. l. se. C. de iudeis. Ad aliud autē
contrarium. s. ad. c. quanto. d̄ vsu-
ris. vbi solum vsure imoderate vi-
dentur prohiberi exigi a xp̄ianis
p̄ iudeos. dicēdū ē qz ille tex. non
obstat. quia non est ibi sumendū
ar. a pirario sensu ne resultet abso-
nus intellectus. ⁊ cōtra illud qd̄ ē
in iure decisū. Ita dicit ibi glo. ⁊

f3 doc. in. d. c. q̄nto. Vel aliter f3
doc. ille tex. appellat vsuras imo-
deratas. quia omnis vsura ē imo-
derata cum sit rapina. vt in. c. si
quis vsuram. 14. q. 4. Nam vsure
sunt inuente arte nequissima. vt di-
cit tex. 47. dist. sicut hi. Et illud. c.
quanto. cōmuniter p̄ doc. ita intel-
ligitur. Idem dicit hosti. i. sūma d̄
vsuris. s. que pena vsurarioz. v.
videt in qz iudeus. Unde minime
mutāda sunt q̄ certā interpretationē
semper habuerūt. vt i. l. minime. ff. d̄
legibus. Ex quibus p̄cludēdū v̄
sui oīum opinionē theologoz ⁊
doctoz iuris canonici qz nō sit li-
citū iudeis senerari xp̄ianis. ⁊ qz
uoluā eric vsurario. sic si iudei se-
nerarēt iudeis. Et b̄ d̄ priodubio.

Secundum dubiū.

Ad ad fm̄. s. v̄m̄ eccl̄a de-
beat se ip̄edire de pctō iu-
deoz. doc. q̄ scripserūt i iu-
re canonico tenēt qz sic. vt p3 i. d.
c. post miserabile. de vsuris. vbi p̄
cipit oib⁹ p̄cipibus ⁊ potestatib⁹
secularib⁹ qz compellāt iudeos ad
restituēdas usuras xp̄ianis. Et do-
nec remiserūt denegāda ē eis cōio
xp̄ianoz tam in mercimonijs q̄ i
alijs. Si ergo eccl̄a impedit se de
pctō iudeoz senerantūz vt liberēt
xp̄ianos ab vsuris qz cōcesserūt
pecuniā mutuo sub vsur. vt p3 in
dcō. c. p̄ miserabile. fortius d̄ se
ip̄edire ante factū. s. vt iter dicatur
iudeis ne mutuet ad vsuras. qz fa-
cili⁹ ip̄ediūt faciēda q̄ tollerant iā
facta. vt in. c. quēadmodū. d̄ iure
iur. ⁊ in. l. patre furioso. ff. d̄ his q
sunt sui ve alie. iur. Et vt dixi ista
ē cois opinio doc. q̄ scripserūt i iu-
re canonico. S3 aliq̄ doc. n̄ i t̄pis

vt. s. dixi nō sūt writi pfulere q ec
clia n̄ dbeat se impedire d p̄ciō iudeo
rā qz d his q foris sūt nihil ad ec
clia p̄net iudicare. vt i. c. m̄stī. 2.
q. i. 7 i. c. q̄ sine cā. 45. di. S3 salua
eoz reuerētia d̄cipiūt. qz imo ec
clia ipedit se d h p̄ciō iudeoz. Et d
h ē cāus i dco. c. p̄ miserabilē. p̄e
rea. vbi iude⁹ ul' ali⁹ infidelis deligt
p̄ legē nāe. p̄t dūmō dēt facultas
pūiri a iudice ecclesiastico. Idē dli
qt p̄ ius dīnū q ad p̄cepta mora
lia. Et h nōbilit̄ dixit Inno. 7 doc.
i. c. q̄ ff his. d̄ wto. Idē tenet bo
st. Jo. 4. 7 cōit doc. i. c. gaudem⁹
d̄ diuoz. Dicūt enī ibi q si infidelis
p̄bit m̄rimoniū cū duab⁹ mulieri
b⁹ eodē tpe p̄ p̄ eccliaz pūiri si dēt
facultas. qz p̄ ius dīnū ē phibitūz
qz qz p̄rahāt m̄rimoniū cū plib⁹
eodē tpe. S3 vsura ē phibita lege
nāe. vt p3 p̄ ph3 p̄ poligvbi Ar. n̄
la lege scripta artat⁹ sola ducis
nāli rōe lucz vsurariū ē d̄testat⁹ q
n̄ fecit nisi act⁹ vsurari⁹ ex nā rei
fuisse vitiosus 7 malitia p̄uolutus.
Hoc ē p3. qz certū ē q rapina ex
nā rei ē vitiosa 7 malitia p̄uoluta
Qui at accipit vsurā fac rapinā.
vt dīc scūs Amb. cui⁹ tex. p̄it. i. 4.
q. 4. sigs vsurā. Et alibi dixi idē
Amb. vsuras eē iuētās arte negli
ma cui⁹ bba habēt. 46. dīf. sic hi.
Hoc ē p̄bat. 88. di. eijciēs. q ē tex.
sci Jo. criso. Et h. f. q vsure sint p̄
tra legē nāe. tenuit bīs Tho. 7 fa se
q. 78. ar. i. Et h ē tenuit disputan
do qdā frat Girard⁹ d̄ senis sum
m⁹ theolog⁹ ac canonista. quē Jo.
an. cōmēdat i mercurialib⁹ i regu
la. possessor. de reg. iur. li. 6. cuius
disputationē referi 7 seqt Jo. an. i
regula. penfi. i mercurialib⁹. in fo

ar. Itē vsura est contra ius dīnū
qz est phibita 7 p̄ ver⁹ 7 p̄ nouū te
stamētū. vt dicit tex. in. c. sup eo. de
vsuris. Et h ē aliter p̄bat. Nam
vsura fuit phibita p̄ Moyen.
vt p3 Deut. 23. c. 7 in ps. Dñe qz
habitabit in tabernaculo tuo. ibi.
Qui pecuniam suam nō dedit ad
vsurā. Et sic p̄ vetus testamentū.
Itē p̄ euāgeliū i quo dicit. Abū
tū dare nihil inde sperātes. Cum
ergo vsura sit phibita vtroqz te
stamētū. vt in dicto. c. sup eo. 7 au
ctoritatib⁹. s. allat. dāns pecuniā
ad vsurā cōmittit p̄tra ius dīnū
continēs p̄ceptūz morale. ergo ec
clia p̄t impedire infidelē ne fe
neret. 7 cōtrafacientē ipm punire
Et q nō dare pecuniā ad vsurā sit
p̄ceptum morale d̄ iure dīno patz
qz cōtinet in p̄ceptis decalogi. 7 p̄
tineat sb illo p̄cepto. Nō furtū fa
cies. nō cōcupisces rem. pximi tui
Nā vsura ē rapina q ē spēs furti.
vt dco. c. sigs vsurā. i. 4. q. 4. Dia
enī decē p̄cepta q d̄dit d⁹ Moy
si sūt p̄cepta moralia. qz cōcernūt
mores hōiūz. vt constat. 7 p̄bat. 6
dīf. s. is itē. Omne ius dīnū dicit
ius nature. vt nōf. i. dīf. ius nāle. 7
sic ius nāle 7 ius dīnū idē sūt. Ex
q cōcludo q cū vsura sit phibita
lege nature 7 iure dīno. ecclia d3
se impedire de peccato iudei v' alte
rius infidelis senerāns si dāt ei fa
cultas puniendi vel impediēdi. iu
xta doctrinā Inno. hosti. Jo. an.
7 alioz scribentū in. c. quod sup
bis. de wto. in. c. gaudemus. de di
uoz. in. c. contra xpianos. de here
ti. li. 6. Nō ob. quod allegāt p̄di
cti doc. f. q ecclia nō d̄beat se im
pedire de p̄ciō iudeoz cū ad eā n̄

pūneat iudicare de his q̄ foris sūt.
vt in. c. multi. 2. q. 1. 7 in. c. qui sin-
cera. 45. dis. Itā cū reuerētia eorū
iura illa debent intelligi q̄ ecclā
non pōt iudicare de his que foris
sunt quo ad hoc vt pēuā spūalē in-
fligat. vel regulas canonicas ipo-
nat q̄ ad religionē eis iniū. vt dicit
gl. i. c. iudei. eē de iudeis. hosti. in
fūma de iudeis. §. 7 in q̄b. grauēt
b. qd si iudei ep̄i subdūt. Et multi
cāus nūerant p glo. 7 doc. i. dcō. c.
iudei. i. q̄b. ecclā ipedit se de pctis
iudeorū 7 aliorū infidelū. Et inter
alios cāus nūerat crimē vsurarij
Et hoc quo ad secūdnz dubium.

Tertium dubium.

Itē tertiu. s. an ecclā dbe-
at vel tollerare hoc pctm. vl
vt fiat cōsentire ppter mai⁹
malū vitādū. vel ppter mai⁹ bonū
q̄d verisimilit̄ exide sequi p̄s doc.
canoniste 7 theologi cōit tenēt qd
nō ita. Et ita ē disputādo dtermi-
nat p̄dictus fra^r Girard⁹ de Sc̄is
ordinis heremuaz. quē refert 7 se-
q̄t Jo. an. i. mercurialib. i. p̄allega-
ta regula. pctm i. 3. ar. Sz p huius
rei euidentia sciēdū ē q̄ nōnulli n̄ri
ip̄is dicūt q̄ pp mai⁹ malū vitādū
ecclā d3 tolerare q̄ iudei fenerēt.
7 ē min⁹ malū q̄ q̄ paupes peant
fāc n̄ inueniētes q̄ sibi mutuēt pecu-
nias. Itē si iudei n̄ mutarent sub
vsur. xp̄iani darent ad vsurā. Sz
ē mains malū 7 pctm q̄ xp̄iani ex-
erceant vsuras q̄ q̄ iudei exerce-
ant. Bin⁹ at malū tolerādū ē vt
mai⁹ euitet 4. dis. deniq3. Hinc est
q̄ ecclā tolerat p̄stibula seu lupa-
naria vt euitent adlteria 7 alia ma-
iora crimina. vt dicit glo. 7 doc. i.
inter opa. de sponsa. Sed i hoc

ē cōsiderādū. Itā aliqñ eadē pso-
na est inter duo mala implicata pu-
ta quia nisi permittatur adulteriū
faciat homicidiū. Et hoc casu ad-
mittit p̄p̄sano. qz pōt sibi p̄mittē
dum est vt faciat min⁹ malū ne fa-
ciat mai⁹. 7 sic vt faciat adulteriū
q̄d ē min⁹ malū q̄ homicidiū. vt ē
tex. 33. q. 2. Si qd veri⁹. 7. 13. dis. ner-
ui. Aliqñ duo mala nō cadunt in
eadē psona sz i diuersis. vbi grā.
vn⁹ vult iterficere hoīez. iterrogat
me vbi sit. nūqd liceat mihi dice-
re mēdaciū. videlz q̄ nesciaz vbi
sit. ad hoc vt euitet homicidiū. cū
mēdaciū sit longe minus peccatū
q̄ homicidiū. Et dicendum est q̄
non. vt. 22. q. 2. c. primū. 7. c. negs
vt. 14. q. 5. forte. Et sic mihi non li-
cet cōmittere min⁹ malū vt aliū
euitet mai⁹. vel vt cōsequat mains
bonū. qz nemo d3 aiām suā alie-
nis ip̄edere cōmodis. An non d3
qs cōmittere pctm veniale. vt ali⁹
euitet mortale. Hoc vult glo. nō-
bilis. 14. dis. qd ait. Idē dic Aug⁹
i li. de mendacio. cui⁹ tex. ponit. 22
q. 2. c. primū. vbi Aug⁹. dic q̄ ē p-
hibitiū dicere mēdaciū vt aliū ab
imūdicia corpali d̄scndat. i. ne ei⁹
vginitas vel castitas violet. Item
dicit ibidē Aug⁹ q̄ nō ē licitū dice-
re mēdaciū vt ali⁹ liberet a morte
tpali vel eterna. s. vt nō occidat ab
alio. vel vt liberet ab inferno. 7 in
tale mēdaciū ē peccatū veniale. qz
nulli noc3 7 alteri. pdest 7 tale mē-
daciū d3 mendacium officiosum.
Vult g⁹ scūs Aug⁹ q̄ nō liceat face-
re vnum pctm veniale leuissimū
vt ali⁹ euitet mortale etiā grauissi-
mū. vel vt aliq̄s pducāt ad paradi-
sum. aut ab inferno liberetur. Et i

casu nro ē tex. in terminis i. c. sup
eo. de usuris. vbi tex. dicit qd cū scri
ptura dina. p alteri vita mēuri p
hibeat. multo magis qd ē phiben
dus ne usuraz crimie inoluat pro
redimēda vna captiu. i. illi q erat
captiu. sarraceno. An hosti. Jo.
an. 7 doc. i. c. n̄ magno. ne cle. vel
mo. dicūt q aut aliqd ē phibitum
lege dina. tñ admittit p̄p̄satio d̄
minori malo ad mai⁹ malum. nec
de malo ad mai⁹ bonum qz mi
n⁹ malū ē cōmittēduz cā vitandi
mai⁹ malū v̄l p̄seqndi mai⁹ bonū.
Et h̄ pbat i. d. c. p̄mū. 22. q. 2. 7 i. c.
sup eo. d̄ usuris. Aut ē phibitū le
ge canonica. 7 tūc pōt fieri p̄p̄sa
tio auctoritate pape. cū possit tol
lere penū qd p̄stitutio canonica in
duxit. vt in. c. p̄posuit. de p̄ces. p̄
bē. Et h̄ mō loq̄t. c. qd p̄decessio.
xi. q. 3. Ex his inferit an liceat p̄sen
tire malo cā maioris mali vitādi.
vel maioris boni p̄seqndi. Et dicē
dū ē q nō. qz pōt debent oia ma
la pati q̄ malo p̄sent. vt i. c. ita ne
32. q. 5. 7 i. c. sacrl. qd me. cā. An ec
clia nō pōt p̄sentire malo cā vitā
di mai⁹ malū. I3 possit tolerare sub
dissimulatōe cā maioris mali vitā
di. put tolerat p̄stibula. Et tal̄ tole
ratō appellat p̄cessio ipunitat̄. qz
tal̄is n̄ punit cā maioris mali vitā
di. vel maioris boni quod exinde
ori i pōt. Et de hoc ē glo. quaz se
quitur Archi. 7 Jo. de san. 4. dis.
deniqz. in v̄bo venia. 7. 31. q. 1. h̄c
rōne. Scdm hanc enā permissio
nē dicit decre. q multa p̄ patiētiā
tolerant. q̄ si in iudiciū deducere
tur cassaretur. ut i. c. cū iā dūduz.
de p̄bē. An ecclia nō posset dare li
cētiā iudeis vt seruent ritus suos

licet toleret remouendo impediū
ta. Hoc voluit glo. nōbilis in. c. q
sincera. 45. dis. in glo. secūda. quā
ibi sequitur Archi. 7 Jo. de san.
Sic ergo licet ecclesia toleret iu
deos quo ad ritus suos 7 prohi
beat eos impediri causa maioris
boni quod exinde sequitur. s. ut
per hāc nīā possim⁹ eos lucrari. ut
dicit tex. in. c. q̄ sincera. 45. dis. Et
qz veritas nostre fidi i libris iporū
velata 7 in ritibus p̄figurata nris
oculis lucidū demonstrat. 7 fidei
nre testimonium roborat. ut dicit
Aug. 17. li. de ciuita. dei. Et illud
pulchre examinat predictus frat
Birardus d̄ senis cui v̄ba refert
Jo. an. in p̄allegata regula pecca
tū in 3. ar. ubi querit. an ecclia cō
cedere debeat cōtractū usurariū
p̄pter aliqd bonū qd ide oriat ul
p̄pter aliqd malū qd ide mittet. ut
p̄pter h̄ tollat illa uitā. Et ibi dicē
q tribus mōis pōt accipi cōcessio
Ano mō p̄out ē simplex p̄missio
idulgēs penā. Et h̄ casu ecclia per
mittit malū vt euitem⁹ mai⁹ malū
vt dicto. c. deniqz. iūcta glo. i v̄bo
venia. 4. dis. 7 in. c. si q̄ monacha
rū iūcta gl. ibi. 24. q. 1. 7 in. c. veni
ens iūcta gl. si. q̄ clerici vel vo. Et
dicit Jo. an. post fratres Birardū
q talis permissio ideo dicitur sim
plex. quia pena n̄ indulgetur nō
at culpa minuitur. vt in iuribus 7
glo. supradict̄. 7 p̄ glo. s. allega
tas. s̄o mō pōt accipi concessio. p̄
ut idē ē qd p̄missio tollēs impedi
mentū. fm quem modū iudei iter
xpianos p̄mittuntur ab ecclia i ob
seruantia sui ritus. vt in. c. qui sin
cere. 45. dis. Rationē aut istius p̄
missionis dixi. s. Et ista p̄missio dis

sert a pria. qz n̄ solū ecclia p̄mittit
malū. s. obseruantia ritus iudeoz
subrahēdo p̄minationē vel inflic
tionē pene sicut facit prima p̄mis
sio. s. ē remonēdo impedimenta
xp̄ianoz qui vellent impedire iu
deos ne seruiant suos ritus. vt dic
to. c. qui sincera. 7. c. sicut. de iude
is. 3. mō pōt dici p̄cessio. p̄ut idēz
ē qd̄ p̄missio prestans iuuamē. fm̄
quē modū ecclia p̄mittit clericū oc
cidi a potestate seculari. Et h̄ p̄mis
sio excedit secūda p̄missionē sicut
secūda p̄missio. qz p̄ istā terna p̄mis
sioēz n̄ solū subrahit p̄minatio q̄
posset p̄ occasione clericū infligi. si
cut sit in prima p̄missioē. s. ē tolli
tur impedimētū p̄ qd̄ posset occisio
clericū impediri sicut sit in fa per
missione. imo ē vltra hec duo p̄e
statur iuuamen. Nam in secunda
p̄missione ecclia nō posset prestā
iuuamen. qz non pōt adiunā ma
lum. S. in ista terna p̄missioē i oc
cissione clericū q̄ dignus ē morte ec
clesia p̄stat iuuamen. qz ipm̄ d̄gra
dat. 7. ponit ē in manibus iudicis
secularis vt crucietur v̄l ēt occidat
iuxta illud apli. 1. Cor. 5. c. Tradēs
huiusmōi hoīem sathane in interi
tū carnis vt spūs eius saluus fiat i
die dñi nostri ihu xpi. De quo est
tex. in. c. nouimus. de v̄. sig. 7. i. c.
degradatio. de pe. in. 6. Ex his p̄z
q̄ tribus modis pōt accipi p̄ces
sio vel p̄missio. P̄rio qñ pp̄ mai
malū vitandū sub dissimulatione
malū tolerat. Et h̄ d̄f̄ p̄paratua p̄
missio. qz solū pena indulget. cum
talīs sic faciens nō punit. Tñ nō
minus inuoluitur eric pp̄ talē p̄mis
sionē. s. mō accipitur p̄cessio v̄l p̄
missio qñ ē tollitur impedimētū i

pediētia malū fieri pp̄ bonū qd̄ in
seq̄ sp̄at. vt i obf̄uatioē ritū iudeoz
3. mō qñ ē p̄stat iuuamē 7. h̄ 3. mō
ecclia n̄ pōt p̄cedē vel p̄mittere nisi
illud qd̄ p̄mittitur vel p̄ceditur sit
licitum. vt ē occisio clericū q̄ prop
ter delictum tradit curie seculari.
Unde ē licita 7. sit absqz p̄ciō. quia
maleficia n̄ debēt remanere impu
nita. vt in. c. vt fame de sen. exco. 7.
l. ita vulneramus ff. ad. l. acq. Max
ecclia n̄ pōt dare l̄niā faciēdi malū
vt. 24. q. 2. legat. Tñ ecclia n̄ posset
dare l̄niā p̄stādo iuuamē vt iudi ser
uēt ritus suos. vt dic̄ gl. i. d. c. q̄ since
ra. 45. di. Et h̄ ēt sent̄ pallat̄ s. Gir.
7. Jo. a. i. pallata r̄glā. p̄cñ i. 3. ar.
Tñ sc̄s Aug. p̄ p̄menianū. li. 2. cu
ius tex. p̄mis. 23. q. 4. ita plane. dī
ctū qz q̄s sociat malis qñ malū cō
mittit cū eis aut eis p̄mittētibz sa
uet. Et postea in fine. c. dicit qz vbi
malū non pōt corrigi vel puniri v̄l
aliter ei obuiari. illa duo semp̄ re
tenta seruāt hoīem innocentem 7. i
corruptū. s. vt nec maluz q̄s faciat
neqz ēt approbet. Idē ēt dī i duo
bus cāibz sequētibz post illud. c. ita
plane. Sed p̄stare iuuamē ad ma
luz ē fauere ad malū 7. malo. ergo
non l̄z ecclie p̄stare iuuamen iude
is exercere vsuras volentibus. vñ
hoc casu faueret malo. Tñ p̄edi
ctus frater Girardus. 7. Jo. an. in
dicta regula. p̄cñ in 3. 7. vltio ar
ticulari. sic respondent ad cōtraria
dicta qz p̄tractus vsurarius nō d̄z
p̄mitti pp̄ maio: a mala vitāda. pu
ta pp̄ dānum in rebus. pericu
lū in p̄sonis. nec pp̄ bonū qd̄ inde se
quitur. puta paup̄z 7. mercātiā
saluatio. Nam mala que pp̄ d̄cū
vsurariū vitari p̄nt vt plimū s̄ d̄a

na corporalia seu ipſalia. Sed ma
lū ſpūale nūq̄ debz p̄mitti pp ali
qd corpale malū vitandū. Et dato
q̄ pp tractū vſurariū aliqd malū
ſpūale vitaret illud tñ n̄ vſ realiter
eſſe maius malū q̄ crimē vſuraz.
Et dato q̄ vitaret maius malum
ſpūale. vel ſequeret maius bonuz
ſpūale ex p̄miſſione cris vſuraz.
adhuc n̄ d̄bēt p̄mitti. q̄ nūq̄ d̄z p̄
mitti malū pp mai⁹ malū vitādū.
vſ pp mai⁹ bonū qd inde oriri ſpe
reitur. vi. c. n̄ magno. ne ele. vſ mo.
et ibi p̄ glo. et doc. et ſ. declarauit
q̄l̄r hoc intelligat. Dicit et p̄ allegat⁹
ſſ Girardus. et Jo. an. q̄ illud ex
quo bonū. vſile multiplicat ſalua
to bono honeſto licitū ē et p̄miſſū
Sed in p̄poſito dicit nō eſſe ita.
Nam q̄uis p̄ ſcuz vſurariū mul
tiplicet ſepius bonū vſile. non tñ
ſaluatur ibi bonū honeſtū et vſuo
ſuz. cuz vſura hēat maliciā p̄uolu
tā. vt ſ. dictū ē. Et p̄cludit p̄alle
gat⁹ ſſ Girardus et Jo. an. q̄ nec
ius nāle. nec ius diuinū. nec ius ca
nonicū pōt p̄mittere ſcuz vſura
riuz pp aliqd maius malū vitādū
vel pp bonū qd inde oriatur. Et h̄
clare cōſtat. q̄ ius canonicuz nul
lo p̄dictoꝝ modoꝝ p̄cedit vel per
mittit ſcuz vſurariū. Mā penā
minat et infligit faciēdus dictū p̄
tractū. vt i. d. c. q̄ i oibz. d̄ vſuris
et in. c. q̄q̄. de vſur. li. 6. Et dicunt
et q̄ ſi ius canonicum vellet. nullo
mō poſſet p̄mittere p̄tractū vſura
riū p̄ra vſus et nouum teſtamen
tum. vt ē tex. in. c. ſup eo. de vſuris
Nec obſtat q̄ de iure canonico in
cernis caſibus vſ p̄miſſa vſura. vt
p̄z in. c. ſalubriter. d̄ vſuris. Et plu
res alij caſus ſiles numerantur per

glo. et doc. in. c. p̄queſtus de vſur.
Nam in illis caſibus non ē vſura.
ſed videntur caſus p̄ma facie ſiles
vſure q̄ tñ in veritate n̄ ſunt ſiles.
nec i illis vſura p̄mittit. ut dicit p̄al
legatus ſſ Girardus. et Jo. an. in
dicta regula. p̄m̄ in. 4. ar. Et hoc
ſequitur et cōiter doc. De iure aut
ciuidi dic̄ p̄dēs ſſ Gir. et Jo. a. q̄ i⁹
ciuile pōt p̄mittere p̄tractū vſurari
um non infligēdo penā pp maius
malū vitādū. vel pp aliqd bonum
qd inde oriatur. S̄z n̄ poſſz ius ciui
le p̄cipe vſuras ſeu auxiliū p̄ſtare
ad vſurā p̄mittēdam. Et hoc d̄cla
rat p̄dictus ſſ et Jo. an. in d̄cā re
gula p̄c̄m̄ in q̄uo q̄nto et vltimo
arti. De hoc latius dicā i dubio ſe
quēti. Et ex his p̄cluditur cum cōi
ſinia q̄ ecclia non pōt p̄mittere cōi
tractuz vſurariū non infligēdo pe
nam. p̄pterea aliqd maius maluz
vitādū ſ pp aliqd bonū qd exind
ſeq̄ ſpeſ. et p̄nt adduci lōge plures
rōes ſz he ſufficiūt. et hoc quo ad
tertium dubiū. Quartū dubiū.

Arca quartū dubiū. s. an
p̄ncipes ſeculares vel cōi
tates vel p̄ſilia ciuitatū poſ
ſint iudeia dare l̄niaz ſenerandi vſ
cū eis paciſci vt ſenerentur cā maio
ris mali vitandi vel pp bonum qd
exinde ſequi ſperentur. p̄cludendū
ē q̄ non. q̄ ſi non pōt hoc facere
ius canonicum nec ecclia. vt dictū
ē i p̄cedenti dubio. multo nun⁹ poſ
ſunt hoc facere p̄ncipes ſecula
res vel cōitates q̄ i hoc h̄nt miore
pōtatem quā ecclia. Et hoc. j. la
tus declarabo. Sciendum ē tam̄
q̄ p̄e. de anch. iuris viriufq̄ do
ctoꝝ p̄ſtantiſſimus qui ſcripſit in
iure canonico mouet iſtam q̄ōem

in suo p̄silio. 2. 3. 4. qđ icipit La
rissime ⁊ illustrissime princeps ⁊
singularissime dñe mi. vbi querit.
vix dñi imperiales de p̄sensu suo
rum p̄p̄loꝝ possint p̄ suū decretū
p̄cedere q̄ iudeis sup̄ vsuris exigē
dis mistret iusticia corā suis offi
cialibus. attento maxime q̄ ē sub
diti non p̄nt nisi sub fenore pecūi
as mutuo recipere ⁊ ipe dñs nolu
it in suo territorio xp̄ianos talem
prauā artem exercere. Et p̄rio ar
guit q̄ sic. q̄ non p̄t deprehendi
fraus siue peccatū ex pte xp̄ianoꝝ
recipiētū mutuo. q̄ recipiens pe
cuniā mutuo subsistente maxia ne
cessitate nō peccat vt dicūt doc. i. c.
sup̄ eo. de vsur. q̄ aliquā toleratur
minus malū vt euitet maius. vt in
c. nerui. l. 3. dis. 2. c. inter opera. de
spon. Et ideo v̄r q̄ illud decretū
possit sustineri. vt euitet maius ma
lum. maxime ne xp̄iani fenerētur.
⁊ vt sui p̄p̄li possint suis necessita
tibus subuenire. Itā p̄ necessitate
plura sustinētur. vt in. c. sigs d̄ fur.
⁊ i. c. qđ non ē. de reg. iur. S3 dicē
dum ē q̄ iste rōes pax valent. Itā
l3 non sit peccatū f̄cipe ad vsuras
a parato fenerari ip̄re necessitatis.
vt in dicto. c. super eo. de vsuris. tñ
ē peccatū ex pte mutuantis pecūiā
ad vsuras qđ p̄c̄m sicut non d3 p
mitti. ita nec ei auxiliū d3 dari seu
p̄stari. cā maioris mali vitandi. vt
in p̄cedenti dubio dictū ē. 3. allat
ibi p̄e. rōem in. c. cum oēs. ⁊. c.
que in eccl̄iaz. de cōsti. cū ibi nota
tis p̄ doc. q̄ ius diuinū p̄t modi
ficari p̄ constitutōes principū. S3
dicendū ē q̄ in hoc cāu nō p̄t ius
diuinū p̄ constitutōes p̄cipū modi
ficari. q̄ nec p̄ papā p̄t modifica

ri. vt in. c. sup̄ eo. de vsuris. ⁊ plen
us declarabo in seq̄nti dubio. imo
nec ius canonicū hoc cāu p̄t mo
dificare ius diuinū. vt dicit Jo. an.
in p̄allegata regula. peccatū. ⁊ dic
tum ē in p̄cedenti dubio. Allegat
ē dictus p̄e. alias rōes quas nō
adduco. q̄ ad ip̄as respondi in p̄
ximo dubio ⁊ ē in alio p̄cedenti.
Sed deinde dictus p̄e. dicit q̄ nō
audet firmare istam ptem. s. q̄ p̄n
cipes h̄ possint facere. ex eo q̄ ius
canonicū statuit q̄ iudei teneātur
xp̄ianis vsuras remittere. ⁊ q̄ ad
hoc cogant p̄ principes seculares
vt ē tex. in. c. post miserabilē. d̄ vsu
ris. Et dicit q̄ cū tale decretū con
trariet iuri canonico p̄t dici irrō
nabile vt. c. l. de cōst. li. 6. p̄terea di
cit esse ihonestum cogere xp̄ianos
soluere iudeis vsuras quasi causa
necessitatis p̄p̄ opprobriū fidei. vt
in cle. i. d̄ iudeis. Et p̄cludit tutius
esse tenere q̄ tale decretū de iū p̄
cedi non possit. Et sic concludit di
ctus p̄e. q̄ principes seculares n̄
p̄nt cā maioris mali vitandi etiā
de p̄sensu p̄p̄loꝝ suoꝝ qbus p̄ciu
dictū generat p̄cedē iudeis lñiaz
fenerādi. Sed h̄ audacius firmas
sem si fuisset recordatus de v̄bis
Jo. an. in dicta regula. p̄c̄m. que i
p̄cedenti dubio plene examināui.
Uñ Bar. in. l. cunctos p̄p̄los in. 3.
colam. l. de sum. tri. ⁊ si. cath. dī
cit q̄ imperator nō potuit p̄ leges
suas p̄mittere vsuras. q̄ cū sit dō
inferior non potuit diuine legi de
rogare. Excusatur tñ ab heresi. q̄
p̄misit vsuras vt euicaret maiora
mala. Ita dīc Bar. Et hoc ē dicit
glo. 10. q. c. l. S3 dicēdū ē q̄ ip̄i dō
⁊ leges civiles potuerūt vsuras p̄

mittere indulgēdo penā. non autē p
cipiēdo vsuras vel auxiliū prestā
do. vi. dicit Jo. an. in preallegata
regula. peccatū. et dixit in pceden
ti dubio. Bal. autē in dicta. l. cunc
tos pplos. in. 4. colū. 6. sed iuxta
hoc quero. dicit q̄ impator n̄ pōt
pmittere vsuras pp bonū publicū
qz hoc ē d̄ salutē aie. Et dicit q̄ cū
hoc nō possit impator. m̄lio mun⁹
statuta ciuitatū vel municipiorū.
qz qd nō pōt p̄ia cā q̄ hz influere
in scdaz. multo minus pōt secūda
cā in quā sit infusio. Amplius pu
to q̄ pacificētes cū iudis vt possint
sub vsuris mutuas xpianis sint ex
cōicati. Idē dico de illis qui inter
ponunt decretū qd vsure debeant
solui iudeis. et quod eis reddatur
iusticia de vsuris. Mā talia decre
ta vel pacta facta ab illis q̄ hnt po
testatē pdendi leges vel statuta di
cūtur leges vel statuta. vt in. l. pe.
s. ille. de dona. inter vix et vx. et in
l. cesar. ff. d̄ pub. et tribus p̄ Bā.
et p̄ eundē Bar. in. l. 4. s. actor. ff.
de re iudi. Et probat rōe. Mā ne
dum facientes talia pacta cum iu
deis se intendūt obligare. imo p̄n
cipalr volūt obligare oēs de ciui
tate et districtu ad solvendas vsu
ras iudeis mutuantibus. Et obli
gantur ex his pactis et illi qui non
p̄senserunt. ergo sunt statuta. cū ex
pactis meris nō obligentur nisi cō
sentientes. vt in. i. ff. de pactis. Et
idem ē dicendū qn̄ dñs īp̄ialis in
terponit decretū vt soluantur vsu
re. vel quod iudeis sup vsuris ius
reddatur. Mā obligātur oēs sub
din dñi ex illo decreto. et sic ē vnū
statutū. Sed statuētes quod vsus
soluantur vel p̄sumētes iudicaf vt

exacte vsure nō restituāt qn̄ iudi
cio repetūtur sunt ip̄o facto excōi
cati. vt in cle. i. de vsu. Ibi ei d̄r qd
eadē penā icurrūt q̄ statuta talia p̄
sumpserint obseruare vel facē ob
seruari. Et h̄ illa cle. nō loq̄tur spe
cifice d̄ iudeis. in h̄ locū ē si talia
pacta uel d̄creta fiant ut iudei exer
ceant usuras. at dicit gl. i. verbo cē
suram. Et p̄bat rōe. Mā iudei ita
bene phibētur dare ad usurā sicut
xpiani. ut in. c. post miserabilē. de
usuris. ergo illa cle. que idistincte
loquit idistincte d̄z intelligi sine fene
rātes xpiani sint siue iudei. Unde
b̄b. doc. p̄stāssim⁹ q̄ scripsit super
cle. et do. Card. et Jo. de Imo. in
dicta cle. dicūt quod rex aragonū
et eius officiales q̄ leuāt magnum
tributū a iudeis et sarracenīs pp
usuras q̄s eis pmittūt. icidunt i ex
cōicatōez. si repetētes usuras p̄ ip
sos impediuntur repetere. Et dicē
Jo. de Imo. q̄ hoc ē bene notān
qz f̄ hoc hodie q̄si oēs dñi et oēs
cōitates essent excōicati. Locātes
ēt domos iudeis ad fenerādū in
currunt penas. c. i. d̄ usuris. li. 6. l̄
illud. c. n̄ loq̄t specificē de iudeis.
s̄ simpliciter phibeat domos lo
cari ad exercēdū senus. Et hoc ē
dñs Dñic⁹ q̄ scripsit sup. 6. in. c. i.
de usur. in. 6. Idē ē dñs Laur. de
rodulphis de florentia q̄ p̄posuit
tractatū de usuris. i. d̄ tractatu. q.
i. 46. Ibi etiā tenet quod contra
iudeum pōt oppōi exceptio. c. qz
frustra et. c. qz michael de vsuris. s.
ut si iudens velit repetere usuras
solutas xpiano. non prius audiat
nisi restituat usuras quas ipse iu
deus receperit. Et tñ illa. c. non lo
quuntur specificē de iudeis. s̄ sim

placiter dicunt quod fenerator repetens
usuras quas ipse soluit non audiat
nisi prius ipse restituat usuras quas
ab alijs ipse suscepit. Et h. d. 4. dubio
Quintum dubium.

Ad ad quintum dubium. scilicet. An pa-
pa possit dispensare ut iudei exer-
ceant usuras causa maioris mali vitan-
di. vel et boni quod inde oritur. casus est
quod in. i. c. super eo. de usuris. ubi dicitur quod
cum usure sint utroque testamento prohi-
bite. non videtur aliquem dispensare posse
Et papa ibi subiecit quod non potest di-
spensare super usuris ut aliquis libe-
ret a morte. Et omnes etiam doc. tenent pa-
pam non posse dispensare ut exerceat
tractus usurarius. Idem tenet Jo.
an. in dicta regula permissi. i. 3. ar. ubi
dicit papam non habere aliquam di-
spensationem super usuris vel causa
maioris mali vitandi. vel maioris
boni quod exinde oritur speret et mo-
net per preallegatum. c. super eo.
Sed contra istud facit. quod papa potest
modificare ius diuinum ut notant
doc. in. c. cum omnes. et c. que in
ecclesiis. de consuetudine. Item papa in
quod multis casibus permittit usuras
permitti. ut in. c. salubriter. de usuris
et in multis alijs casibus qui nota-
tur in. c. questus. eo. tit. Sed dicen-
dum est quod quicquid aliqd est malum quod
aliqua ratione potest fieri bonum. et
tunc papa potest interpretari. et modi-
ficare ius diuinum. ut patet in. c. l. 3. de
ferijs. ubi dicitur quod instante necessi-
tate licitum est piscari diebus domini-
cis. et tamen serie introducte sunt in-
re diuino. Actus enim piscandi est in
se licitus quod quibus ratione dici prohibeatur.
Quoniam est ita in se malum quod nulla ra-
tione fieri potest bonum. et tunc non potest
illud interpretari vel modificare. ut

in. c. super eo de usuris. Ad quod
bonum facit. et si christus. v. quedam enim
prohibent. de iureiuramento. Item usura est
malum quod nulla ratione potest fieri bonum
ergo papa non potest illud modifica-
re vel interpretari Hoc sequuntur Do-
ctores. Jo. an. et contra doc. i. c. a nobis
de decimis. ubi dicitur quod ubi in preceptis
ueris honor dei irremissibilis vel
humana utilitas publica. videtur de-
re in preceptis decalogi. papa non potest
facere aliquam dispensationem vel re-
missionem. Tal. n. responsio sapientis permissi.
Sed deus non dedit iniquitatem peccandi nec
Petro nec eius successoribus. ut dicit
tex. i. c. l. 40. dist. per ea. non mutare
ad usuras pecuniam est preceptum nega-
tiuum seu prohibitium. sed precepta negati-
ua seu prohibitiua plus obligant quam pre-
cepta affirmatiua. quod prohibitiones ob-
ligant semper et ad semper. 23. q. 5. si non l. 3.
Et hoc ideo quod prohibitiones sunt de pecca-
tis que sunt secundum se mala nec possunt esse
bona. de iureiuramento. et si christus. v. quidam
enim prohibent. et de reg. iur. c. 2. Et
pro tanto dicitur quod quis debet potius
omnia mala pati quam malo consenti-
re. 32. q. 5. ita ne. et in. c. sacris. quod
metus causa. Precepta vero affirma-
tiua obligant semper. sed non ad semper
imo quicquid per circumstantias quis
excusatur ab illorum obfuantia.
vnde iherosolymus filius potest imo debet
parentibus dicere. non noui vos.
93. dist. diaconi. et sic excusatur a pre-
cepto de honorandis parentibus. Et
est ratio quod cum precepta affirma-
tiua inducant ad actus virtutum non
debent fieri quolibet modo sed ob-
seruatis debitis circumstantijs que
requiruntur ad hoc quod actus sit vir-
tuosus. ut. s. fiat ubi debet. et quando
debet. et secundum quod debet. Et quod dispo-

9
titio eorum que sunt ad finem at-
tenditur finem rationem finis. precipue at-
tendenda est ratio finis que est bonum
virtutis in istis circumstantiis ac-
tibus. Ista sunt verba formalia sa-
cti Thome in loco preallegato que alle-
gat ad hoc primum in 2° ethico. Et ideo
cum usura sit preceptum negativum
seu prohibitorium obligat semper et ad
semper. An nullo modo poterit cedere. non
obstat argumentum sancti facti. scilicet quod ius
canonicum multis in casibus permittit
usuram. Nam in illis casibus licet pri-
ma facie videatur quid simile usure
non tamen in illis casibus permittitur
usura. ut dicit allegatus fratres Si-
rardus. et 30. articulo. id est de regula. periculum
in 4° articulo. Et dixi etiam. 13. dubio. Et hoc
quo ad quantum et ultimum dubium.

Secundum consilium domini Alexandri de
Meo contra iudeos senerantes.
et contra apostillas factas per dominum
Angelum de castro primo consilio
ipsius domini Alexandri. et reprobatio
consilii ipsius domini Angeli.

Ad noticiam domini nostri ihesu christi qui
es verus deus et verus homo. cuius
gloriosissimo sanguine redem-
pti sumus. a quo cuncta laudabilia
nostra procedunt sicut et cetera bona.
et eiusdem gloriosissime matris et
virginis Marie. Divi Hieronymi
totiusque curie celestis. Amen.

Etiam tua apostilla. Si deus per-
miserit iudeos senerari genti-
bus ad evitandum maius ma-
lum et peccatum iudeorum. dicendum
est et quod christus permiserit et permittat christiana
nos conducere iudeos ad seneran-
dum. ad evitandum maius malum
et periculum ipsorum christianorum que sunt in-
clinati ad periculum avaricie sicut tunc

et iudei. Hec est tua apostilla for-
malis. Nonne dicit scriptura quod im-
pius incidit laqueum quem paravit. de
hoc sepius exempla videmus et cum
angustia experimur. et ad hoc cor-
rigi nolumus sed in ipsa nequitia per-
severamus. Dicis me ineptissime et
inconspicuum illud consilium edidisse.
Si mihi liceret quem veneror et
magnifico atque existimo arguere
dicerem inepte et inconspicue hic locu-
tum fuisse. Nonne omnia bona sunt im-
bute deo. Nonne omnia mala sunt per-
mitte deo vel finite. 23. q. 1. quod culpa-
tur. et 22. q. 1. movet. §. 1. v. Item christus
Pilato. Non haberes in me potestatem
nisi tibi datum esset de super. Et Augustinus in
Soli. de civitate dei. c. x. i. si sic dicit. unde
quod quod preter voluntatem suam pauci homines
non debent tribuere humanis vel an-
gelicis vel cuiuscunque creati spiritus vo-
luntatibus. sed ei ponitur quod dat potestatem
volentibus. Et li. x. c. 17. Sed deus sicut
naturarum bonarum optimus creator est
ita malarum voluntatum est iustissimus or-
dinator. ut cum male illi voluntatur naturarum
bonis. ipse bene voluntatur et voluntatibus
malis. Et i. c. se. i. primus. Neque enim deus
non dico angelorum sed vel hominum crea-
ret quem malum futurum esse prescisset. nisi
si pariter non sciret quod eum bonorum vel
bonorum modaret. Ad idem. 13. q. 5. rele-
gentes. ubi dicitur quod deus ex quolibet ma-
lo operatur bonum et tamen malum per hoc non
debet esse immune a pena. Si ergo nullum
malum poterit fieri nisi deo permittente et
malam voluntatem ordinante que ad aliquam
potestatem mali permittendi dimittendo.
que ad aliquam seu ad cetera auferendo potestatem
tamen est iniqua deum malam voluntatem or-
dinare. Quare ergo deus iniquos
punitur ex quo illud malum sanctum est deo
permittente. et ex illo malo deus vel opus
B

rat' ē bonū vel opabī. quare tu iu-
dex phibes hōicidia. furta. ⁊ cete-
ra crina. q̄re iterficiis vel suspendiis
fures aut homicidas. Debes tu q̄z
tolerare. ex q̄ illud malū nisi deo p-
mittente cōmitti non potuit. Absit
omnino. Data est lex p dñm ⁊ per
moysen iubēs bona. phibēs atq̄
punitēs mala. Exo. 21. 22. ⁊ 23. c. ⁊
Leuitici. 19. ⁊ Ezech. 33. c. vbi dī.
Si dicēte me ad ipium. morte mo-
rieris. ⁊ non annunciaueris ei ne-
q̄ locutus fueris vt auertat a via
sua impiat ⁊ viuāt. ipse impius i ini-
quitate sua moriet. sanguinem autē
ei' de manu tua regrā. Item ⁊ alij
prelati debent dīcta subditoꝝ cor-
rigere ⁊ mores reformare. ne san-
guis subditoꝝ regrat de manibus
platoꝝ. d. offi. ordi. c. irrefragabili
⁊ c. si. de regu. cum filiis. Item
rex dī furia cohibē. adulteria pu-
nīre. impios de terra pdere. patri-
cidas ⁊ puros nō sinē viuere. fili-
os suos nō sinere ipie agere. Iste ē
tex. 23. q. 5. rex dī. Locutus fuisti p-
fecto iepie dū dicis. Si deus pmi-
sit iudeis fenerari gentilibus. Itaq̄
oē malū qd fit a deo pmittitur. ⁊ tñ
nō dī plat'. nō dī iudex illud pmit-
tere. ne sanguis subditi. ne sanguis
filij regrat de manib' eius. Incom-
posue enī ⁊ inepte loq̄t q terminis
materie nō pueniētib' vult. Debi-
sti ergo dicē. Sy Moyses pmissit
iudeis fenerari ad emittādū manus
malū ⁊ mai' pēnū. Et sic loq̄t scūs
Tho. ⁊ doc. Ego i prio dubio pfi-
lij mei hāc obiectōez dissoluit ⁊ di-
xi q iudei erāt parati ad fenerādū
iudeis ⁊ gentilibus. Inio ipas vsu-
ras a iudeis ⁊ a gentilibus recipie-
bāt. Tñ Moyses p illā pmissionē

restringit peccatū iudoꝝ. Itā quo-
tiēs q̄q̄z iplicit' ē iter duo mala ita
q oīno alter' ē facit' dī ei pmissi
malū min' ne faciat mai'. De hoc
ē tex. 13. dī. nemi. 33. q. 2. si qd vñs
pōe exēplū. Venis ad me habēs
pcubinā. dicis te nō posse ab ei' cō-
mixtiōe abstinē nisi eā iterficias. ti-
bi pfulā vt pot' adulteriū vel forni-
catōez pmutas q̄z homicidiū ex q̄
nō possū te coerē ab vtroq̄z crimi-
ne. Itā fecit Moyses vt dicūt scūs
Tho. ⁊ theologi ⁊ canonisse q̄s in
pdcō dubio allegauit. Et scūs tho.
⁊ ceteri ponūt exēplū i libello spu-
dij pmissio p Moysē ad cuitādū
mai' malū. s. homicidiū. Lege tex.
31. q. 1. hac rōne. ibi hoc permisit
Moyses nō pcepit. Aliud ē enī pci-
pē. aliud pmiū. Ad enī pmutimus
nolētes facim'. qz malas hoīuz vo-
lūtares ad plenū phibē nō possum'.
Istū tex. lege oculis aptis ⁊ bñ ab
oī sorde mūdatis. ⁊ dicas q cā cui
tandi manus malum tūc ē pmitten-
dū malū qñ nō pōt cohiberi nec pu-
niri. Et h' ē mō loq̄tur Archi. i di-
cto. c. hac rōne. Videbis si aperis
oculos. ⁊ dū mū pfilijz euacuabo
clarius ostendā. Nos autē sumus i
alijs terminis. qz iudei nō pnt fene-
rari nisi pcedat a xpianis. dicis q̄z
q xpiani ēt sunt iclinati auaricie
sicut tunc erant iudi. Male dicis
xpīāos ēē iclinatos auaricie sicut
iudei erāt. Loq̄nt enī fīdē. Si h'
esset ad quid nūc prodesset passio
resurrectio ⁊ ascensio dñi nři ihu
xpi. Profecto nūc sunt ples xpīa-
ni boni quā tunc erant iudei. ⁊ nūc
nō sūt tot mali nec q sūt mali sē ad o-
mali. Rogo te q xpianoꝝ ⁊ 13. alia-
re paratū sicut tenebāt iudei illo tē

pore. Sed dicis. Sūt aliqui occul-
ti. Si eos scis accusa ipsos. vel mo-
ne iudices ut iquirant eosq; puni-
ant si xpiani vsuras exercēt. Nam
de ipso crimine sicut iudei accusari
et puniri possūt. Sed forte dicēs.
Occulte pmitēt hoc crimē. occul-
te mutabūt sub vsuris et pbari nō
poterit. q; nullus fraudib; palliat
suos ptractus. ut dicit Jo. an. in. c.
ad nostram i. ti. de emp. et ven. Nō
legi nec audiui te h dixisse. et q; b;
diceret temerario iudicio loqur.
Qui. n. vsurpat sibi iudiciū dei. q;
sol; d; ē secreto; cognitor. et dis-
erubescat. Et ecclesia nō iudicat de oc-
culis. ut i. c. a nob; d; sē. exc. Et sci vi-
ri crimina occulta sustinēt et tacēt si
ipsa pbare nō possūt. et q; 7. plerūq;
s; cū dō placuerit publicabit crimi-
nē in medio synagoge. et reuelabit ab-
scōsa. et in medio populi allidet cri-
minosus q; accessit ad dei maligne
cuius. cor erat plenū dolo et falla-
cia. Ecc. p. i. c. i. si. Ingrant ergo
iudices xpianos pmitētes h crimē.
Ex quo enim cohiberi possunt nō
sūt permittēdi. d. c. c. hac rōne. Et
hoc in meo p; illo plenū ē discussus.
ad qd me remitto. Admiro q; q;
hāc obiectionē feceris cū illā vidē
posses plene discussam et ex iurib;
et sētētijs doctorū sopitam.

Et ad istā apostillā et iudez
dñi Angeli posita ē i. d. dubio
mei p; filij i quo teneo q; ec-
clesia d; se impedire de peccato iu-
deorū senerānū. Talis ē sua apostil-
la. Itē bestialit; loqris. q; ecclesia i-
pedi se de vsuris extortis a iudeis
xpianis auctoritate propria ipsoz
iudeorū ob sanorē ipsoz xpianorū.
s. ut illoz idemnitati pvideat. et nō

pp peccatū ipsoz iudeorū. s. ut eoꝝ
animabus cōsulat. q; de salute aīa-
rum eorum ecclesia non curat. cum
sint foris et damnati propter perfidi-
am et defectum baptismi. et sic. c.
post miserabilem. cum reuerentia
scribentis ad hoc non meruit alle-
gari. Sed meo iudicio erras vehe-
menter. Iudeus. n. nō est subditus
ecclesie nisi rāone criminis cum sit
laicus et infidelis. ut i. c. nouit de au-
dicijs. Ibi est bona glo. i. c. nos in-
ter. de purga. cano. et glo. et doc. i.
c. i. de offi. ord. Nō ergo habet ec-
clesia iurisdictionem super infidelē
nisi rōne ecclesiastici criminis. Et b;
nō p; doc. i. locis palleas i cōsilio
meo. s. i. c. quod sup his. de voto et
i. c. gaudemus. de duoz. Ecclesia er-
go p; pelli iudeos restituere vsuras
q; rōne criminis vsurarū ecclesia p;
et d; se irromittere. Si ergo rō cri-
minis ē illa que defert iurisdictionē
ad ecclesiam. s. ut faciat eū p; pelli ad re-
mittendas vsuras ergo i errore est
dū dicis q; ecclesia se ipedit de vsuris
extortis p iudeos ut subueniat idē-
nitati xpianorū et nō propter peccatū
iudeorū. Si enī ecclesia se impedit. p;
pter peccatū iudei nec rēe sol; dā-
ni xpiano nūm posset se ipedit. q;
ad ecclesiam nō p; tner iurisdictionē i lai-
cos s; ad dñm tpalem. ergo rōne
peccati ipsius iudei ecclesia se ipedit.
et facit cōpelli iudeū ad remitten-
das vel restituendas vsuras xpia-
nis. q; peccat eas retinendo. Et pō-
dera istā rōnem. q; ē ratio decisio-
nis illius. c. Sicq; iudeus seneran-
do offendit suā legem. q; fm legē
diuinā peccat senerādo xpiano er-
go ecclesia pōt se irromittere. Et hēs
auctoritatē p; de. de ancho. i. p; filio
152

quod allegas q p illud. c. post mis-
serabile dixit iustus eē tenere q iu-
di nō pnt duci ad fenerādū ēt pp
euitādū pēnū xpīāoz. s. ne xpīan⁹
fenerēt ergo illd. c. fac ad ppositū t
psūdit psūm. q pposuisti d. q. j. dis-
serēdū ē. Itē lege ibi doc. q colligūt
ex illo tex. q iudei peccāt feneran-
do xpīanis. Et h colligit dñs Ab-
bas in ultimo nōbili. Et vide etiā
Jo. de anania i dcō. c. post misera-
bile sup gl. i. vbi dicit q licz iudei sūt
sūt pncipi seculari i tpalib⁹. in eos
pōt ecclia cōpellere ad restituēdas
vsuras. Mā cū illud crīm sit ecclia
stici iudei peccāt p legē diuinā t p
legē nālē exercēdo vsuras. t iō lici-
te pnt cōpelli p iudicē eccliasticū.
Allegat notata p Inn. in. c. qd sup
his de voto. Et p hoc facit dñm. c.
post miserabile in fi. vbi ecclia iter
dicit cōiōnē xpīanoz iudeis. Nec
sūt verba Jo. de anania. Un potes
videre q bñ allegant. c. post mis-
erabile. Et si nullus doc. aliqd dice-
ret adhuc oz te cedere rōni. Mā ec-
clesia n pōt se ipedire de reb⁹ tpali-
bus laicoz xpīanoz sed iudiciū p-
tinet ad iudicē secularē. Un ecclia
ipedit se de pctō. vt in. c. nouit d iu-
dicijs. t rōne pcti t nō vt subueni-
at indēnitati xpīanoz cōpellit iud-
uz ad restituēdas vsuras. Et h fac
ecclia. qz curat de h pctō t si n cu-
raret nō cōpelleret eos ad restituē-
dū cū nñ rōne pcti t n alia rōne ec-
clia habeat hanc iurisdicōez ergo
nō est verū q ecclia n debeat cu-
rare de peccato iudeoz. imo dz cu-
rare. Et de hoc ē casus in dicto ca.
post miserabile. cui quotiens rñde-
bis tonens deo fauēt mas respon-
siones infringā. Nec obstat. c. qto

eo. ti. vbi papa puidet ptra iudeos
fenerantes ne exhauriant saculta-
tes xpīanoz qz illa nō est sola rō q
re. phibeant iudei fenerari xpīanis
sed sunt multe alie rōnes. vt dicunt
ibi doc. q rōnes ponunt in rubrica
de vsuris t p Jo. an. i regula pēnū
in. 3. ar. Mā vsure aīas denozant t
facultates exhauriūt. vt dicit tex. in
c. i. de vsur. li. 6. Itē vsura exerceat i
offensā dei t pximi. vt in cle. illa. c.
ii. in pri. Et dñs crimē vsurariū ēē in
offensā dei. qz sit transgressō māda-
toz dei. Itē qz p h crimē diabolus
surat aīas deo fm Stephanuz de
monte laudino. t dñm Card. in
dicto nōbili prio. Itē dñs tale crimē
esse cōtra pximū. qz ei dz fieri resti-
tutio. vt ibidē dicit glo. 2. Itē qz p
tale crimē exhaurit substantia pxi-
mi. vt i. c. i. d. vsuris li. 6. Un vsura
rius dñs irucidator pauperū. I. 4. q.
4. qd dicā. t effusor sanguinis pro
pximi ca. q. c. imolatis. t. q. 5. pena-
le in fi. Et iō ppter pēnū qd cōmit-
tit iud. us cōtra deū t pp offensā
pximi ecclia habet iurisdicōez. si
cui coerces ēt carins vēdētes qd sit
iustū pēnū. vt in. c. i. de emp. t ven.
Et refert ibi Jo. an. Abbatē q dñs
magistrū suū induxisse illū tex. pro
iurisdicōe eccliaistica ptra laicos
qui in cera miscebāt farinā sabaz
cū ipsa cera vendētes vt eps possit
illos punire. Mā rō peccati qd cō-
tra deū cōmittit ppter offensā pxi-
mi desert iurisdicōez iudici ecclia-
stico. t in cōsequentiā puidere idē
nitati pximi. Auctoritates quas h
dimitto supplebo in rñsiōe ad qn-
tā apostillam.

Et qnta apostilla sic iacz be-
stia luter t insulse loqris. qz

ecclesia n̄ p̄t se impedire contra iu-
dei v̄t eū puniat d̄ delictis ab eo cō-
misso contra legem nature. nec de
salute aie illius. sed v̄t cōsulat ani-
mabus xp̄ianor̄. s̄ ne p̄pter peccatū
dānent ecclesia se. impedit. Et hoc ē
qđ alij consulerūt. Idē replicas i
duabus sequentibus apostillis. Et
ideo isti satis sit r̄ndere. Sed ad v̄-
te ad tuā apostillā. Nam in meo p̄-
filiis sūt allegare auctoritates qđ vbi
infideles delinquant in lege natur̄
vel contra legē diuinā. ecclesia po-
test eos punire. Allegatus fuit In-
no. 2. doc. i. c. qđ sup̄ his de voto.
2. in. c. gaudemus d̄ diuor̄. Et vtro-
biqđ doc. oēs firman̄. Tu dicis qđ
ecclesia h̄ nō facit ne infideles dā-
nent qđ de animab⁹ suis nō curat
ecclesia. qđ p̄pter defectū fidei dā-
nati sunt. Tc queso quare hoc fac
ecclesia nisi qđ deus ver⁹ p̄ h̄ offen-
dit p̄pter hoc ecclesia se impedit et
impedire debet corrigendo infide-
les qđ cum offendunt. Et ad hoc te-
net v̄t dicūt p̄dicti doc. Doc. n. nō
relinquit arbitrio ecclesie an faciat
vel n̄ faciat. S3 d3 h̄ facere v̄t tollat
offensā illatā i deū. qđ nō p̄t remit-
tere ēt si vellet. 23. q. 4. is qui 2. 63.
di. solomitane. Et Aug⁹ in sermōe
plurimorum martyrum sic inquit.
Quā aliquis in deū peccauerit si si-
ne grandi districtione voluerimus
indulgere participes peccati eorū
efficiamur. Unde grauius peccat⁹
prelatus si talē nō corrigeret. Nam
vno peccante non punio ira dei d̄
seuit p̄ra innocētes. So. di. sigs dia-
conus in fi. 2. i. q. 4. s̄. itē ppl̄s. 2. c.
turbat. Lege quoqđ Ai. 2. Jo. an.
in. c. nouit de iudicijs i v̄bo queli-
bet. Ibi. n. tex. dic̄ qđ ad ecclesiaz p̄ti-

net corrigere quēlibet xp̄ianum d̄
peccatō. Mā Am. 2. Jo. an. idē dicūt
d̄ infideli. Sed dicūt qđ talis n̄ p̄t
corrigi nisi idē recte cū sit ex ecclesia.
2. q. 1. multi de decimis d̄ terris de
iudeis. 2. si iudeos. Et ipsos sequi-
tur Buir. 2. dñs Abbas ibi 2. oēs
alij doc. Unde p̄fectio erroneus in-
tellectus est dicere qđ ecclesia p̄t
corrigere delictū infidelis delinquē-
tis p̄ legē diuinā. sed nō tenet imo
tenet. qđ nō p̄t remittere offensā
illatā in deū. Et qđ deus velut p̄ci-
piat infideles corrigi. pbat per tex.
Aug⁹ in. 4. d̄ cum. dei. c. 13. in prim.
vbi loquitur de imperio Romano. 2.
h̄ sūt v̄ba eius. Quāob̄re cū alia
diu fuissent regna orientis illustra
voluit de⁹ 2. occidentale fieri qđ tpe
eēt posterius. s3 imperij magnitu-
dine 2. latitudine illustrius. idqđ po-
tissimū talib⁹ p̄cessit hoib⁹ ad do-
māda grauiā mala multaz gētiū.
Si ergo ista fuit potior cā quare d̄
us dederit tā magnū 2. tam latum
dñum seu imperiū romanis Quis
essent infideles v̄t punirent grauiā
mala aliarū gētiū. quanto magis
tenet ecclesia 2. p̄cipes xp̄iani pu-
nire iudeos 2. alios infideles quā-
do delinquit contra deū offendē-
tes legē diuinā. Pro hoc ē bene
facit. c. post miserabile. de vsuris.
Mā v̄t dixi nullā iurisdictionem h3
ecclesia circa patrimoniu laicorū
nisi ingēti agit in sinē peccati. 2. in
ecclesia tenet cōpellere iudeum v̄t
remittat vsuras xp̄ianis vel v̄t eas
restituāt. Et hoc ex ea rōne p̄cedit
qđ inde⁹ alit̄ de illo peccatō nō p̄fecte
puniret nisi restitueret vel remitte-
ret vsuras receptas vel promissas.
Et male legisti Inno. 2. Jo. an. in
B 3

dicto. c. qđ sup his de. vito. Ma di
cūt qđ vbi iude⁹ vel infidelis peccat
p legē dīnā vel pira legē nature pa
pa si det facultas cū pūm⁹ pōt⁹ dōz
Et dicūt h⁹ pcedere vbiqz pecca
rent in moralibus. Et vide Pe. d
ancho. in regula ea qđ in sexta qōne
vbi ē firmat qđ ecclia nō solū pōt⁹ s⁹
ē dōz tales punire infideles. Pro
h⁹ ē factū notata p dñm Dñicū in
c. i. de vsur. in. 6. et p dñm Lau. de
rodolphis de Glorē. qđ pposuit
traciatū de vsuris qđ dicit. locātes
domos iudeis ipsos pmutantes
fenerari i ciuitate nec ipsos expel
lētes. excoīcatōis suāz incurrūt v⁹
suspēctōis de qđ in. c. i. d. vsur. i. 6. Et
idē dīc⁹ Jo. de anania. in. c. pterea
i si. de vsur. Itē cle. i. de vsur. qđ isti
sūt penā excoīcatōis statuentib⁹ v⁹
iudicātib⁹ qđ soluant p sure v⁹ qđ nō
reperant. vel talia statuta seruātib⁹
p pchēdit iudeos et hz locū i iude
is. Hoc tenuit glo. i dicta cle. i vbo
ēssura. Et hoc expressius i vbo. de
mōre laudino et Lardi. et Jo. de
imola ibi. et plene dictū ē in pñlio
meo i. s. dubio. Si ergo pena. c. i.
de vsuris. i. 6. hz locū qñ iudei fene
rant ergo ecclia curat de aiabus
eorū dē qđ illud. c. de vsuris in. 6.
fundat se in periculo animaz. Itē
si conducētes iudeos vel statūtes
qđ iudei possint fenerari. et fm sta
tuta illa iudicātes sunt excoīcati er
go subest periculū aiāz. et sic ecclie
sia curat de periculo aiāz. pterea si
infideles abstinēt se ab illis qđ sunt
contra legē dīnā et cōtra legē natu
re. nōne de⁹ inclinabūt cūm ad eos
conuertēdos. Hoc igit ē respectu
ecclie dōz eos punire. et sua inter
est ne offendant deū. An lege i ac

tib⁹ apłoz. c. x. vbi Cornelius qui
erat gentilis qđ religiose cōicabat
et faciebat elemosinas deus misit
angelū qđ amonuit eū v⁹ susciperet
baptismū a Petro apłō. et dixit ei
angelus. Orauones ine et ely et tue
ascenderūt in memoriā in cōspec
tu dñi. Et sic ecclia nō curaret de
aiabus iudeoz nō oraret singulis
ānis i publica ofone in septimana
scā qđ deus eos cōuertat. Ma et p
conuertōe iudeoz et alioz infide
liū orat. Interest ergo ecclie v⁹ infide
les bene viuant et ne delinquāt
pira deū. nū v⁹ facilius pueriant. nū
ē v⁹ deus nō offendat cuius offen
sa dimitti nō pōt. vi. s. dixi. Et per
h⁹ tua apostilla euacuata est.

Ad ad tertiū dubiū in qđ cō
cludo an ecclia debeat to
lerare vel pferre qđ iudei
fenerent pp maius malū euitandū
vel pp mai⁹ bonū qđ exinde verisī
mulier sequi pōt duas facis apostil
las. Primo sic iacet. et tu eā totaz
refers. et de tuo nihil dicis in hoc
toto tertio dubio. qđ oia nō sunt ad
ppositū. qđ posito qđ aie iudeoz
pereāt. tota disputatio fñs Girar
di ē et loquitur d xpianis an eis pos
sit pmuti nō de iudeis qđ sunt dāna
ti. et sic de aiabus ipsoz nō ē curan
dū. In oibus iuis apostillis sp idē
replicas. et tota vis apostillarū ma
rrū in hoc pendet an ecclia dbeat
et teneat de pctō infidelū phiben
do se intromittere. Et plene pbauit
in respōsōe ad pcedētes qđ sic. Ad
at dicis qđ frater Girardus et Jo.
an. loquūt an possit pmuti xpiano
v⁹ feneret pp vitandū maius malū
non at an possit pmuti v⁹ iudeus
feneret. Salua pace tua frater Gi.

rardus et Jo. an. generaliter loqui
 tur an contractus usurarius debeat
 permutari propter maius malum vitā
 diu. vel propter maius bonum quod ex
 inde sequi potest. Et mouetur per rō
 nes et per textum qui generaliter loquuntur
 et concludunt quod nec ius diuinum nec
 ius canonicum potest alioquo casu permutari
 tere contractum usurarium. Et si hoc
 vellet ius canonicum nullo modo possit
 contra vetus de usuris. Tu autem dicis. Loquor
 de christianis senerari volentibus.
 non de iudeis. Profecto erras in his
 presentibus quod per filium illud composui. Nam
 ubi ius canonicum aliquid statuit circa
 prohibitionem vel circa materiam usura-
 rium includunt iudei namque ita prohibetur
 exerceri usuram iudei sicut christiani.
 ut in i. c. post miserabilem de usuris.
 Et ois materia usuraria comprehenditur
 in iudeos senerantes ut dixi in responsio
 ne ad tuam apostillam. et plenius dixi
 in 4. dubio dicti consilij quod non ratiō
 des nec respondere potes. Quod autem dicis
 me totam referre disputationem fratris
 Girardi et de meo nihil. Fateor quod
 de meo nihil. sed reuli textum. et aucto-
 ritates doc. materiam istam determinā
 tui. Nihil. n. ē sub sole nouum nec vix
 quod dicere. hoc recens ē. Ecclesia
 ista. i. c. Sed tota disputatione fra-
 tris Girardi quam Jo. an. refert. non
 refero in consilio meo. sed solū ea
 accepi quod pertineret videbantur ad casum.
 Et hoc videre poteris quod legerit Jo.
 an. absque meis oculis. Nam tui oculi
 non vident. o. quod emas collyrium et in-
 teriores fordes et maculas bene ab-
 luas. Cū id feceris videbis. An vide-
 re et intelligere non potes. Nec solū
 tibi hoc accidit. sed in quocumque alio
 passionato frequentissime contingit.

Lege Jo. os auri. vñ ex quatuor
 doc. grec. s. q. alio nomine vocat Jo.
 Criso. i. omelia super euangelio. 17.
 the. super illo euangelio quod legit. 17.
 dnica post penthecosten. quod incipit.
 Accesserunt ad ihm scribae et phari-
 sei et seniores populi. et interrogauit
 eum vnus ex eis leg. doctor. ubi sic in-
 quirit. Perfectum odium et perfectum amor
 vñ iudicium non cognoscit. vñ puta si p-
 fectio odii aliquē quāquam fuerit
 apud illum oia tibi displicent siue quod dicitur
 siue quod agit et si bona sunt tibi ma-
 la videt. Sic et si perfectio amoris
 quāquam sint apud eum placet tibi siue
 quod agit siue quod loquitur. et si mala sunt tibi
 tibi bona vident. Et Aug. in sermone
 mone quod legit in die sue festivitatis in-
 quirit. Qui nos amat querit quod laudent
 in nobis. quod autem nos oderunt detrahunt
 nobis. Deinde subiungis quod oia non
 sunt ad propositum. et in pluribus alijs
 apostillis eadem venenosa verba effu-
 disti. Sed profecto erras. quia illa nū-
 quam nihil est propositum locutus sum. Si in
 multis apostillis dixisses. hoc et hoc
 non facit ad propositum tibi respondisses. sed
 consilium meum de nouo vidi et legi. et
 vidi quod non dicis veritatem. Sed aduerte
 quanto veneno loquaris. Mone in
 consilijs auctoritates allegat doc. ut
 sint maiori auctoritatis. Altra Jo.
 an. multos allegat doc. in decretis
 et decretalibus. et in. 6. et in ele. scri-
 bentes. Adduxi et alias doctrinas
 alibi traditas ad probanda dubia
 que proposui.

Consilium domini Alexandri de Meno
 de Aicenna reprobatum consilij
 domini Angeli de castro super articulo
 An iudei possint produci ad seneram
 cum dispensatione pape.

Perene p̄cū cē puto mū
 p̄lū enacuare q̄en̄ ille q̄
 vbiq̄ p̄ns ē itellecū p̄cedē
 ⁊ donare dignet. In hoc tuo p̄si-
 lio multa q̄ tā ex p̄silio l̄z p̄ra ip̄m
 p̄sulas. ⁊ ex allegatōib⁹ alioz q̄s a
 pud te habuisti p̄rio p̄silio tuo ad-
 didisti. nec illud vitupō. q̄ dicitur
 riscōsultus. Enā si alterū pedē i so-
 uea tenerē. tñ adhuc disce cupio
 l. apud Julianū. de fideicō. liber.
 Et dicit Aug. Ab ānulo par⁹ suz
 doceri. 24. q. 3. si hēs. S3 te arguo
 q̄ me argueris q̄ dicta Jo. an. ⁊
 alioz scribētiū i p̄silio allegat⁹ vo-
 lueri. nā de hoc me arguēdo sciē-
 tiā ip̄az arguere conar. q̄ i hoc p̄-
 sisti ut p̄bē noscere potes. Mā vi-
 des quō Jo. an. ⁊ ceteri scribētes
 sepe deā scribētiū referūt nihil de
 suo addēdo. Un̄ si bonos oculos
 habuisses i hoc solo p̄certatō erat
 faciēda. s. an vep̄ p̄suluissē qd̄ deo
 p̄p̄tio nbi oñdā. Et p̄ allegat⁹ inf̄
 cetera de cū Bal. i. l. cūctos p̄p̄los
 L. de sūma tri. qd̄ in meo p̄silio in
 4. dubio fuerat allegatū. Addis i
 sup̄ Bal. i. l. 2. ⁊ i Būc. ad h. L. d.
 vsur. ⁊. c. sup̄ eo. d. vsur. ad q̄ m̄ n̄
 rñdes. Postea allegas p̄ ea p̄te. p̄
 q̄ p̄sulis alias auctoritates i p̄trari
 um. Mā Bal. i. d. l. cūctos p̄p̄los.
 C. d. sū. tri. i. 4. colū. v. s3 iuxta hoc
 q̄ro. dicit q̄ ip̄ator nō pōt p̄mittere
 vsuras p̄p̄ bonū publicū. q̄ h̄
 ē p̄ra salutē aie. Ad h̄ nō rñdes.
 Et papa nō d3 nec pōt aliqd̄ dispē-
 sanue p̄cedē qd̄ sit p̄ra salutē aie
 34. q. 2. legat. ⁊. 40. dis. c. i. Et suo
 loco alias auctoritates iscrem⁹ do-
 fauēte. Bal. vō i. d. l. 2. parū añ me-
 diū p̄mēu dicit q̄ vere vsure phibē-
 tur iure diuo. nec humano cōcedi.

possunt. s3 dispensatio est lex pri-
 uata. ⁊ sic ius humanū sicut etias
 ius canonicū est cōstitutio huma-
 na. nō at̄ diuina. Glo est in prin.
 seu in p̄bennio cle. i. vbo. iuris hu-
 mani. Bal. vō in Būc. ad h. C. d.
 vsur. in. 2. colū. refert opinionem
 quorūdā iter quos fuit Nicola⁹ d.
 matarellis. q̄ dixit q̄ sicut p̄ leges
 hūanā pōt distingui lex dīna nālē
 rōne interueniente. hoc patz. quia
 lex humana q̄nq3 p̄mittit homici-
 dia. vi. i. l. 1. ⁊. 2. L. qū licet vni. se si-
 ne iudice vin. ⁊ tñ homicidia sunt
 iure dīno phibita. ⁊ ē vnū d̄ decē
 mandatis. ⁊ cōphēdit hec phibi-
 tio sub illo mandato. Mō occides
 Itē ius dīni phibet res alienas d̄
 iuneri. tñ lex moderat istā phibitō-
 nē. p̄pter bonū publicū ut patet. ff.
 de vsuca. l. 1. ⁊ in multis alijs. Un̄
 dicit idē cē dicendū in mā vsura-
 r n̄ vt creditores inducant ad sub-
 sidū pauperū ⁊ homines p̄pter im-
 portabile auariciā creditoz n̄ ag-
 granētur. Et sic. p̄pter cōe bonum
 lex dīna distinguit ⁊ modificari pōt
 p̄ ius hūanū. S3 Bal. ibi dicit q̄
 hec opinio ē falsa. ⁊ ab oib⁹ cano-
 nistis reprobata. q̄ qd̄ ē phibituz
 ex dīna institutōe ⁊ dīno iudicio. n̄
 pōt hūana rōne p̄mitti. ⁊ cā ē. q̄
 tal̄ rō n̄ ē rō s3 abusus. cū n̄ cōsor-
 met se volūtati dīne. ⁊ iō n̄ d̄bem⁹
 aliā rōē q̄rere ex q̄ deo ita placuit.
 Sic aduerte q̄ bñ q̄ scē loquimur
 Ad h̄ nō rñdebis. q̄ iste rationes
 inferunt q̄ non possit dispensare
 papa. Clarū enī ē id nō p̄mitti pa-
 pe qd̄ nō pōt hūana rōe fieri. Mā
 ois dispēfatio pape est hūana. l3
 auctoritate dei habeat p̄tātē. Non
 habeo in necesse auctoritate Bal.

¶ Bar. id. senserit i. d. l. cunctos
 pplos. et i. filio nico ita allegauit.
 Et hac rone qua allegat Bal. scilicet
 Bernardinus allegauit i. ciuitate
 Aicenna i. publica pdicatione q. iu-
 deos expelli fecit. Ma. qd. a. allega-
 bat idigenti pauper. auaricia cre-
 ditur. Ipe. ai. portauit libros iuri
 canonici i. pulpitum et ibi publice le-
 gebat decretales d. hac ma. loque-
 tes. et allegates necessitate e. q. iu-
 dei remanerent i. crepabat ta. q. dei
 blasphematores. q. dei volebant ar-
 guere qd. n. p. uideret meli. cessanti
 b. vsur. illi ciuitati. Et dicebat qd.
 pp. ista n. erat de. offed. Et id.
 dixit scus Tho. Ricar. Scomus et
 o. es theologi. D. es religiosi de ob-
 seruancia h. pdicat. Et de quare au-
 ctorit. sint ap. ecclaz. scilicet i. riri. Ma.
 pp. ex. plar. sc. o. q. trasuerit ad re-
 ligatione an. m. moniu. p. sumatum.
 ecclia. i. r. p. t. a. t. e. ill. d. m. ad. ar. diu.
 ni. Quos de. p. i. x. u. h. o. n. f. e. p. e. t. q. z.
 ecclia. illis ex. p. lis. mo. ra. d. e. l. a. r. a. u. i. t.
 illa. a. n. c. o. r. i. t. a. t. e. h. e. r. e. l. o. c. u. q. n. m. f. i.
 m. o. n. i. u. e. p. s. u. m. a. t. u. h. p. b. a. f. i. c. e. x. r. u.
 t. i. c. e. x. p. t. e. d. p. u. e. r. p. i. u. Aides er-
 go. q. te. f. i. d. e. i. s. u. t. a. p. d. ecclia. s. c. a. s. c. o.
 r. u. p. a. t. r. u. q. u. a. t. o. m. a. i. o. r. i. s. f. i. d. e. i. d. e.
 b. e. t. e. e. p. d. i. c. a. t. o. e. s. et d. e. c. i. s. i. o. e. s. d. u.
 b. i. o. r. a. b. e. i. s. p. p. o. s. i. t. e. C. r. e. d. e. d. u. e. s. t.
 e. n. i. i. p. o. s. d. e. i. s. p. i. u. l. o. c. u. t. o. s. f. u. i. s. s. e.
 Q. u. o. a. d. h. s. a. t. i. s. e. 3. o. a. l. l. e. g. a. s. p. p. r. e.
 t. r. a. q. u. a. c. o. n. s. u. l. u. i. s. t. i. c. s. u. p. e. o. d.
 v. s. u. r. i. s. c. u. i. n. o. r. i. d. e. s. s. i. n. q. u. a. d. a.
 a. p. o. s. t. i. l. l. a. a. d. c. o. n. s. i. l. i. u. m. m. e. u. i. l. l. d. a. d.
 p. p. o. s. i. t. u. m. n. o. s. a. c. e. r. e. a. f. f. i. r. m. a. s. t. i. E. g. o.
 d. i. c. o. q. d. d. e. h. e. c. a. s. u. s. i. b. i. I. l. l. e. t. e. x.
 h. a. b. e. t. d. u. o. s. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. p. r. i. m. u. s. e. s. t.
 q. d. p. r. e. d. i. m. e. d. i. s. c. a. p. t. i. u. i. s. v. e. l. p. r. o.
 a. l. i. o. o. p. e. p. i. o. p. a. p. a. n. o. p. o. t. d. i. s. p. e. s. a.
 r. e. q. d. v. s. u. r. a. c. o. m. m. i. t. a. t. 2. o. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s.

qd. e. i. p. r. e. d. i. m. e. d. i. s. c. a. p. t. i. u. i. s. v. e. l. p.
 a. l. i. o. p. i. o. e. p. e. n. o. l. i. c. e. t. a. d. v. s. u. r. a. s. p. e.
 c. u. m. i. a. s. m. u. t. u. o. a. c. c. i. p. e. q. u. i. p. r. e. c. e. p.
 t. i. o. n. e. d. a. t. u. r. c. a. v. s. u. r. a. c. o. m. m. i. t. e. n. d. i.
 Ma. i. a. n. t. i. q. u. a. d. i. c. e. b. a. t. q. d. a. n. o. b. i. s.
 t. u. a. f. r. a. t. e. r. n. i. t. a. s. p. o. s. t. u. l. a. u. i. t. v. i. r. u. m.
 p. o. s. s. i. t. i. n. r. e. c. i. p. i. e. n. d. a. p. e. c. u. n. i. a. d. i. s. p. e.
 s. a. n. o. f. i. e. r. i. v. t. p. a. u. p. e. r. e. s. q. u. i. i. s. a. r. r. a.
 c. e. n. o. r. c. a. p. t. i. u. i. t. a. t. e. t. e. n. e. n. t. p. o. s. s. i. n. t. p.
 e. a. n. d. e. l. i. b. e. r. a. r. i. p. e. c. u. n. i. a. S. i. v. t. e. r. q. s.
 i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. s. c. o. n. t. r. a. t. e. n. e. u. r. p. d. o. c. et
 e. c. c. l. i. a. v. t. r. u. q. s. a. p. p. r. o. b. a. t. d. i. c. t. u. s. i. b. i.
 i. n. d. i. c. i. o. c. s. u. p. e. o. A. n. d. e. a. m. p. l. e. c. t. e.
 d. o. v. t. r. u. q. s. i. n. t. e. l. l. e. c. t. u. m. i. b. i. e. s. t. c. a. u. s.
 q. p. a. p. a. n. o. n. p. o. s. s. i. t. d. i. s. p. e. n. s. a. r. e. q. d.
 q. u. i. s. a. c. c. i. p. i. a. t. p. e. c. u. n. i. a. s. m. u. t. u. o. a. d.
 v. s. u. r. a. s. e. n. i. a. m. c. a. u. s. a. m. a. i. o. r. i. s. m. a. l. i.
 v. i. t. a. n. d. i. q. u. i. n. e. c. e. s. s. i. t. a. s. e. s. t. c. a. u. s. a. e. x.
 e. x. c. e. n. d. i. v. s. u. r. a. s. v. t. q. u. i. a. c. e. s. s. a. t. e. i. l. l. a.
 n. e. c. i. t. a. t. e. n. o. e. x. e. r. c. e. t. E. t. s. i. c. p. a. p. a. n.
 p. o. t. d. i. s. p. e. s. a. r. e. s. i. u. e. v. t. q. s. e. x. e. r. c. e. a. t.
 s. e. n. s. s. i. u. e. v. t. q. s. r. e. c. i. p. i. a. t. p. e. c. u. n. i. a. m.
 m. u. t. u. o. a. d. s. e. n. s. q. u. i. n. e. c. i. t. a. s. e. c. a. v. s. u.
 r. e. e. x. e. r. c. e. d. e. E. t. p. o. d. e. r. a. i. l. l. u. t. e. x. p. o.
 e. n. i. d. i. c. q. c. u. i. v. s. u. s. f. u. n. t. v. t. r. o. q. s. t. e. s. t. o.
 p. h. i. b. i. t. e. n. u. l. l. a. d. i. s. p. e. n. s. a. t. i. o. p. o. t. f. i. e. r. i.
 E. t. t. e. x. s. p. e. c. i. f. i. c. e. l. o. q. u. i. t. q. n. u. l. l. a.
 d. i. s. p. e. n. s. a. t. i. o. p. o. t. f. i. e. r. i. p. e. r. p. a. p. a. q. z.
 i. b. i. p. e. t. e. b. a. t. u. r. d. i. s. p. e. n. s. a. t. i. o. a. p. a. p. a.
 A. n. d. e. i. b. i. c. o. l. l. i. g. i. t. u. r. v. n. a. r. e. g. u. l. a. i. n.
 m. a. t. e. r. i. a. d. i. s. p. e. n. s. a. t. i. o. n. i. s. q. d. v. b. i. a. l. i.
 q. d. e. p. e. n. i. d. e. i. u. r. e. d. i. n. o. p. a. p. a. n. o. n.
 p. o. t. c. i. r. c. a. i. l. l. u. d. d. i. s. p. e. s. a. r. e. E. t. i. s. t. a. m.
 r. e. g. u. l. a. f. i. r. m. a. n. t. o. e. s. d. o. c. et i. l. l. o. s. a. l.
 l. e. g. a. u. i. i. n. p. s. i. l. i. o. p. d. i. c. t. o. et v. l. i. e. r. u. s.
 a. l. l. e. g. a. b. o. i. n. f. r. a. 3. o. d. i. c. i. t. i. l. l. e. t. e. x. q. d.
 c. u. i. s. a. c. r. a. s. c. r. i. p. t. u. r. a. p. h. i. b. e. a. t. p. v. i. t. a.
 a. l. i. e. r. i. m. e. t. u. r. i. q. d. e. p. e. n. i. v. e. n. i. a. l. e. s. i.
 e. r. g. o. n. o. n. l. i. c. e. t. c. o. m. m. i. t. t. e. r. e. p. e. c. c. a. t. u. s.
 v. e. n. i. a. l. e. p. r. e. d. i. m. e. d. o. h. o. i. e. a. m. o. z.
 t. e. m. i. l. i. o. m. a. g. i. s. p. h. i. b. e. d. u. s. e. q. s. n. e.
 i. n. u. o. l. u. a. t. c. r. i. m. i. e. v. s. u. r. a. r. p. r. e. d. i. m. e.
 d. o. p. i. t. a. c. a. p. t. i. u. i. i. l. l. o. r. c. a. p. t. i. u. o. r. q.

delebat p farracenos. Iste e tex.
ap^l i. d. c. sup eo. q isto mo arguit.
Si p redimēdo hoiez a morte n ē
licitū cōmittere pēnū vēiale mltō
min⁹ pmitēd⁹ c. imo ē phibēd⁹ ne
cōmittat pēnū mortale. vt vsura p
redimēdo capiuos a morte. An
iste tex. dicit duo. Anū ē imā dis
pēsatiōis. s. q vbi ē aliqd pēnū mō
tale de iure diuino papa nullo mō
pōt dispēsare. Scdm q nec papa
nec ecclā debeat pēnū mortale to
lerare vel pmittere ē p liberādo
capiuos a morte. qz si nō lz dicē
mēdaciū qd ē pēnū vēiale. vt. i. c.
pmū. 22. q. 2. t. i. c. negs. mltō min⁹
lz cōmittere pēnū mortale. Sz di
cis. Illō. c. lo qd d xpiani volēb⁹
fenerari vel volēb⁹ i ducere alios
xpianos ad fenerādū. Secus dicē
dū ē i iudeis. cū ecclā nō deat de
eor⁹ petō se ipedire. siue curare de
aiabus ipoz. Ego respōdi supius
i respōsiōe ad tuā quā apostillaz
t in consilio meo in. 5° dubio. ppe
finē. vbi pclusi. put vult tex. t fir
māt doc. q in materia vsurarum
siue vbi iura faciūt mētiōē d fene
rationibus includunt iudei. ergo il
lud. c. d3 irelligi tā i iudis q i alijs
exercēb⁹ fen⁹. Et bñ aduertat qz
i. c. sup eo. petebat dispensatio vt
possz exerceri fen⁹. v^l vt licet3 mu
tuo recipere ad redimēdū capiu
uos solū pecuniā necessariā redē
pniōi capiuoz t n vltra. Et in pa
pa ibi dicit q nō pōt dispensare.
Ite q nō d3 pmiti seu tolerari vsu
ra ab ecclā ē si ex ea pueniret li
beratio capiuoz a morte. t sic n
ē pmitēda imo ē phibēda vsura
ē si ex eius pmissione sequat bo
num q hoies nō interficiant t ex

er⁹ phibitione sequant mores ho
minū. vt qz hoies interficiant nisi p
mittat exerceri vsura. Nam ppter
istud bonū psequēdū vel pp hoc
malū vitādū nō ē pmitēda seu to
leranda vsura. Et ille tex. nō solū
dicit dispēsationē nō posse fieri sz
ē excludit simplicē pmissionem i
vsura. Et ita cōclusi in p^lio meo
post Jo. an. in regula pēnū. in 3°
t 5° ar. vbi dicit q nulla pmissio
ne sit pmitēda vsura propter ali
quod bonū qd ide oriat. vel ppter
aliquid malū quod inde vneit.
Et dicit q ē si ius canonicum vel
lei nō posset contractū vsurarum
permittere. t plene examinavi in
3° dubio mei consilij. vbi allego
tex. t auctoritates. Et pscō doleo
maliciā doctor⁹ xpianoz. Inue
niuntur enī t inveniunt qui in cā
psuluerūt cōtra tā aptā vūatē. de
q ē tex. ap^lissim⁹ i deō. c. sup eo. q
oēs d q c. tā canoniste q theologi
tenuerūt. Et rōnē video. qz nullus
est qui petat cōsiliū offerens mer
cedē. q cōsulat q iudei nō pducā
tur ad fenerādū. nec repit offerē
mūera p^licipib⁹ vt expellāt iudos
vitas enī ista nō dat p^lia terrena
sz eterna. Conati āt sunt suis inge
nijs sua doctrina facib⁹ auaricie t
cupiditatis accensi vitatē pfundē.
Sz audi qd de vitate dicat scriptu
ra. Veritas magna ē. t fortior p^l
oibus. 2. Esdre 4. c. Et Ysidor⁹ de
sūmo bono ita exclamat. Quaz
magna ē vis vitans q oia ingenia
astutias t calliditates supat. q con
tra ficta simulataq3 figmra seipaz
defendit. q deniq3 post deū colen
da ē qz p^lima deo ē. imo de⁹ via
vitas t vita. Hucusq3 declaravi

argumēta q̄ faciunt ex pte negati
ua. s. q̄ iudei nedū nō p̄t p̄duci
s̄z ēt q̄ sen^o exerce possint p̄mitē
dū nō ē ēt simplici p̄missione. Im
mo phibēdi sūt. vi. p̄bas. aptissime
in dcō. c. sup̄ eo. cui nec aliq̄s ali^o
respōdere cum veritate valebit.

Ene me p̄urio ad dissol
uēda ea q̄ p̄ pte affirmati
ua di iure t̄ oi rōne p̄tra
ria allegasti. s. q̄ papa possit dispē
sare q̄ p̄ducāt iudei. Et p^o loq̄ris
3° ter. dcī. c. sup̄ eo. Tu es don^o sic
t̄ ceteri q̄ vinnā n̄ i inferno cremēt.
Allegas ēt specu. i. n. d. legato. §.
nūc d̄ ep̄o. i. 7. colū. v. sūt at qdā.
vbi dixit q̄ i casib^o i q̄b^o ē mortale
p̄cūm fm̄ legē dispēzare n̄ p̄t. imo
p^o delictū p̄missū nō p̄t dispēzare
sup̄ delictū iā p̄missū q̄ nūc^o delin
quēs agat p̄nias. t̄ q̄ nūc^o fiat resti
tutio. t̄ allegat iura loquētia d̄ m̄ā
vfuraz. vi. i. c. cū tu. d̄ v̄surl. In his
p̄o i q̄b^o cōmittit p̄cūm mortale f̄z
tus positivū dicit q̄ ep̄is t̄ iseriori
b^o iuridicia ē dispēzatio. imo null^o
citra papā p̄t dispēzare vel pauē
tiā p̄stare sed sol^o papa vel is cui
sp̄aliter cōmiserit. Et q̄ bñ aucto
ritatē istā allegasti ita t̄atē tibi semp̄
sp̄iritū p̄cedat de^o. s. vi. 3° tuā iūen
tionē alleges q̄n v̄itatē t̄ ip̄az iusti
ciā violare iūdis. Itā specu. dicit
illud qd̄ dicit ceteri doc. Itā h̄ dīc
hosti. quē allegat. t̄ doc. i. c. a nob̄
de deci. t̄ i. c. n̄ magno. ne cle. vel
mo. q̄ sūt allegati i p̄silio meo. i. 3°
t̄ in vltio dubio. P̄rio allego ali
as auctoritates i cōsilio sup̄ ad cō
nō allegatas. nō tamen in cōsilijs
aliozū collectas. Et p^o allego au
cto. ritatē Inno. t̄ omniū scriben

tū in. c. si. de transa. vbi Inno. dīc
q̄ quātū ad cōmūtēdū peccatum
mortale vel remanendum in illo
in his que pendent a iure naturali
in lege diuina t̄ euangelijs con
tenta papa non pot̄ dispēzare. Et
precise ponit exemplū per. c. sup̄
eo. de v̄suris. de cui^o intellectu. s. di
xi. t̄ p. c. si. de cōsue. In his v̄o q̄
pendent a iure positivo p̄ceptorie
cuius trāsgressio est p̄cūm. alijs q̄
papa dispēzare non p̄t vt tran
sgredi liceat. Illud dictū sequitur
ibi Jo. an. in. c. si. de cōsue. s. alle
gato. t̄ refert illud dictū Inno. in
dcō. c. si. sup̄ v̄bo. cāb^o in glo. sua
q̄ incipit. puta criminib^o publicis.
Et Bu. t̄ Jo. de Imo. t̄ omnes
doc. P̄rio hoc ē allego doctrinā
Lau. quā seq̄ Archi. t̄ Jo. d̄ s̄ā.
in. c. sūt qdā. 25. q. i. q̄ dicit q̄ papa
non p̄t dispēzare contra dcā euā
gelij in his que cōsistūt in prece
ptis vel prohibitiōibus. Et h̄ di
cū refert Jo. de san. in dicto. c. sūt
quidā. in v̄bo euāgeliste. Plus di
cu Archi. t̄ Jo. de san. i dcō. c. sūt
quidā sup̄ glo. i. in v̄bo. 3° aplm̄.
vbi refert quosdā cū que p̄ opinio
ne residet dictū. q̄ cū in veteri t̄ i
nouo testamento non p̄tineat nisi
v̄tas doctrine fidei t̄ morū fm̄ le
gem nature t̄ grane contra ip̄am
papa dispensare nō p̄t. Et p̄ h̄ di
cunt qd̄ nō solū contra aplm̄ non
p̄t dispēzare. s̄z nec ēt cōtra quā
cūq̄ doctrinā cuiuscūq̄ libri cāo
nis. q̄ nec x̄ps venit soluere legē
aut p̄phetas s̄z adimplere. Math.
5. c. Nec obstat qd̄ papa p̄t dispē
zare cū penitētib^o. q̄ apl̄us nō
p̄buit dispensare. q̄ t̄ ip̄e fuit
misericordians cōsecutus. s. dīc. 2°

fuendo. Sed actu existentē i crie
phibuit ordinari. Volunt isti dicē
q̄ papa nō pōt dispensare q̄ quis
peccet uel remaneat i crie. siue illd
crimen sit iductuz a lege diuina si-
ne a positua. Vide eundez Jo. de
fan. l. q. 8. §. nisi rigor. vbi dicit nul-
lo mō eē dispēfabilia ēi p papam
mādata vel pcepta dcalogi. ⁊ euā-
gelioꝝ. ⁊ gnāliter q̄ pūnēt ad arti-
culos fidei ⁊ ad generalē statū ec-
clesie ⁊ ad formā sacroꝝ. d̄ qbus
p̄cipue tractauit apli. ⁊ q̄tuor p̄-
cipalia. ⁊ generalr ea sine
qbus. ⁊ cū qbus hō saluari n̄ pōt.
In his ei vel in aliquo istoꝝ nul-
la admittitur dispēfatio a qbuscū-
q̄ sint statuta. Allegat. l. 3. dis. sicut
qdam. ⁊. 15. dis. sicut sci. ⁊. 1. q. 7. ⁊
si illa ⁊. 15. q. 1. si qdā. ⁊. c. 3. par. ⁊.
⁊. 25. q. 1. p̄uista. ⁊. c. sigs dogma-
ta. ⁊. 1. q. 1. n̄ ē putāda. ⁊. 14. dis. q̄
ait. ⁊. 22. q. 2. faciat hō. 30. q. 1. no-
sec. ⁊. 31. q. 4. sicut nō sunt. ⁊. 23. q.
5. dicat. Reliq̄ vō dicit esse dispen-
sabilia. q̄ in eis sepe rigor iuris tē-
perat ⁊ relaxat a quocūq̄ sint sta-
tuta vbi gfa. In niceno p̄cilio sta-
tutuz ē ne bigamus p̄moueat. 34.
dis. cognoscam⁹. in postea Mar-
tinus instituit q̄ vsq̄ ad diaconatū
possit p̄moneri. 34. dis. lector. Si
militer apli statuerūt quod p̄sbyte-
ri pp fornicatōez d̄ponerēt. qd po-
stea p papā Siluestro ⁊ Gangren-
se p̄ciliū fuit imutātū. 82. dis. p̄sbyte-
ri. Ex p̄dcis notādū ē quod papa nō
pōt dispēfate quod q̄s p̄mutat vl̄
remaneat i p̄cō mortali neduz qn̄
tale peccatū descēdit ex lege diuina
s̄ ēi si descēdit a lege positua. si p
dispēfatioez ille cū q̄ dispēfati ē re-
māsurus ē iconect⁹ seu i p̄cō. Et

q̄q̄ Spec. i loco pallegato. ⁊ In
no. ⁊ doc. in loco p me allegato di-
cat papā dispēfate posse quo ad il-
la q̄ sunt p̄cā d̄ lege positua. tām
opinio illoꝝ q̄s i p̄dcis duob⁹ lo-
cis secutus fuit Archi. ⁊ Jo. d̄ fā.
v̄f verior qn̄ p̄ talē dispensatōez
ius posituū dispēfari remanet i cor-
rectus siue i p̄cō. l. 3. descēdat a iure
posituo allegat bōa iura. ⁊ d̄ hoc
ē bon⁹ tex. i. c. nulli fas. 25. q. 1. vbi
loquit de iure diuino ⁊ cāonico. Et
sic dicit. Quia nos q̄ potētissimi sa-
cerdōes administram⁹ officia talūz
transgressionū culpa respiciet si in
causis dei desides fuerim⁹ inuenti.
q̄ meminim⁹ q̄ timere debemus
q̄l̄ p̄mnet deus negligēte sacer-
dotū. Et i. c. si qdā. ca. q. sic loquit
vbi vō apte deus vel eius apli ⁊
eos seq̄ntes sācti p̄ces snialr aliqd
diffinierūt ibi nō nouā legeꝝ roma-
nus pontifex dare s̄ potius quod
p̄dicatū ē vsq̄ ad aiām ⁊ sanguinē
p̄firmare d̄ ⁊ c. Itē ca. q. c. 3. statu-
ta ibi tex. sic dicit. Cōtra statuta ca-
nonum aliqd p̄cedere vel mutār.
nec qdē h⁹ sedis pōt auctas ⁊ c. Et
in. c. seq. qd̄ icipit omne. ppe si. sic
d̄. Me q̄q̄ ei qd̄ p̄ euāgelicā vl̄ p̄-
phetiā vel aplicā doctrinā p̄sum-
tōesue eoꝝ siue scōꝝ patꝝ actum
fuerit stabit. P̄fectio h̄ iura iū
generalr loquit q̄ phibēt ēi papā
dispensare. Et ad hoc ea allegauit
Archi. ⁊ Jo. de fan. p̄ferti q̄ cāo-
nes sunt editi i iunctu sp̄ssancu. vt
dicit ⁊ tex. 15. dis. si ille ⁊. 25. q. 5. vio-
latores. ⁊. c. 10. Ego in p̄ p̄cordia
sic dicerem. q̄ aut p̄ dispensatōem
p̄ ius posituum desinit esse p̄c̄. ⁊
illud qd̄ erat p̄c̄m p̄ dispensatōez
efficit licitū. Et tūc p̄cedit opinio

Anno. et doc. i. c. si. de trasac. et in
c. a nobis de deci. et in. c. n. magno
ne cle. vel mo. Aut post dispensatio
ne ille cuius quo dispensat actum exer
ceret illicitum. Et sic dispensatio non
facit quod minus ille exercendo actum
a canone prohibitu peccet. Et tunc
sit vera opinio Laur. et sequenti
que sequitur dictus Jo. de san. et Ar
chi. vbi. s. Pono exemplum quod quis
possetur singulo anno peccata sua.
et tunc positum. et tunc papa ligatur
mente illius constitutionis propter
equitatem naturalem in qua est funda
ta illa constitutio ut dicit Jo. an. in
c. significasti. de foro ppe. et But.
in. c. i. de con. Unde papa non possit dis
pensare ut quis non teneat pateri sin
gulis annis sua peccata. Et idem ubi
alia constitutio est fundata in natura
li equitate quod propter dispensationem non
cessaret. Unde Bal. in. l. si non spali
in si. l. de testa. dicit quod princeps
sit summe auctoritatis. in naturalis ratio
eius auctoritate mutari non potest. ff.
de usufruc. eaz rerum que usu com
muni. l. 2. Unde de. l. p. et Bal. in. l. i.
digna vox. l. de legi. dicunt quod prin
ceps ligatur per facta hominum in se ius
ticia vel equitate naturalis. Et ex pre
missis tres inferuntur conclusiones. Pri
ma est quod ubi aliquod peccatum est mor
tale de iure divino papa non potest
dispensare ut illud committatur. vel
quod in illo remaneatur. Secunda
quod ubi aliquod est peccatum de iure po
sitivo. tamen per dispensationem non potest
cessare iusticia vel equitas natura
lis que monet ius positum. papa non
potest dispensare. Tertia conclusio. quod
ubi aliquod est peccatum de iure posi
tivo et per dispensationem facta ex
ca rationabili cessat causa peccati. et

tunc dispensatio pape facit illicitum
licitum. Et in his tribus conclusionibus
concordantur textus et glossa. His igitur
ita discussis per doctrinam studiorum
redeo ad responsiones tuas. Di
cis enim quod iudeus senerando
christiano nullum peccatum committit secundum
leges divinas. id est papa potest hoc per
mittere. Quia dicis quod papa potest
hoc permittere. non loquaris in ter
minis nostre quodam puenientibus. Infra
ei quod est. An papa possit dare lincias
vel dispensare quod christiani condu
cant iudeos ad senerandum. Illud
est plusquam simplex permissio quod nil a
liud est quam claudere oculos. et pena
indulgere seu dissimulare. sed quia
permissio ecclesie tolerat malos.
Unde nostra disputatio est. an papa
possit dispensare quod producantur
iudei ad senus faciendum. Et in quod
tum dicis quod iudeus senerando
christiano nullum peccatum committit secundum
legem divinam. Unde quante vitatis quoniam
teue constantie sis. Professus es
iudeum peccare senerando christiano.
sed ecclesiam de hoc peccato non debere cu
rare. Sic vero dicis quod nullum peccatum
committit. Sed te excusabis et dices quod
peccat sed non secundum legem divinam. Te te in
terrogo. Secundum quam legem. Si dicis
Canonica. male dicis. quia iudei et alii
infideles non ligantur canonibus ad peccatum seu
ad penam spirituales. de divinis. gaudemus
2. q. 1. multi. Hanc doctrinam ponit
et doc. i. c. i. de p. l. Peccat idcirco
iudeus secundum legem divinam seu secundum legem na
turalis. ergo papa non potest dispensare
seu lincias dare. Et hoc est factum Theo.
et theologi et omnes canoniste nemine
peccat discrepante quod allegant in prio
dubio filii mei. Infra est secundum legem suam
prohibet senerari gentilibus. Deu. 18.

c. vbi Moyses renouauit pma p
missionem. An David q fuit dudum
p^o Moysen q^o Moyses fuit p^o
mus dux q gubernauit pplz isrl. Da
uid bo fuit scdus rex. Sz prio fue
runt duces z indices isrl. postea re
ges vt noscere pot qcuqz legerit
biblia. Et m David i suo ps. qui i
cipit. Dne qs habitabit i tabernaculo
tuo. generalr dic. neiez excipiedo.
Qui pecunia sua n ddit ad usura.
Dns at n ihs xpus verus deus z
ho verus puocatus iuribus indo x
ait. **B**utuu dare nihil ide speran
tes. Luc. 6. c. Et no. q^o xps loque
bat iudeis z eis pceptebat vt mur
quarent pecunia absqz senore. Sz
itrogo te. Et Moyses z xps pci
pit iudis. c^o pceptu. si pcepta ecnt
p^oria dberet iudei fua. Certe dei
q maio z vior e icopabilr oib^o cfa
iuris b^ois. m n e pirarietas. Tene
ergo xbiae pceptu enagelicuz. vbi
deus ic iudeis pntib^o z xpianis su
tutis interdixit generalr z sine ali
qua distinctione exercere senus.
Ergo papa n pot lnam dare vel
dispensare. vt dicit Inno. z doc.
s. allari. qb^o pinge Spe. p totu con
tra tua itentoez allegatu. Et bñ di
xit apostilla frs Michaelis ad
tuu filiu duz dicit q iude^o peccat
mortalr fenerado xpiano. z q in
uenit oppositu. Et h io e. q^o usura
e phibita generalr. z repit iudi i
clusi in phibitoe. vt i. c. post mis
erabile. An tibi incubir pbare q iu
deis sit licitum fenerari. qd pbaf
n poteris. Et subiugu in sua apo
stilla. q agentes z pferentes pari
pena plectunt. z allegat aplm ad
Ro. 1. c. 18. si. vbi dicit apls. An q
alia agunt digni sunt moue. non

solu aut qui faciunt sz et qui pfer
tunt facientibus. Et subdit q si ye
niant ad baptisma non pnt saluari
nisi vsuras restituant. Et hoc tenet
glo. i. c. iudei. de pfe. dist. 4. Unde
pone q iudeus fenerauit gentili.
certe n dz baptizari nisi vsuras re
stiuat. Et hoc e idubitatu ta. apud
canonistas q apud theologos. Et
iptum loqr de pfe. bñ dic q: nul
la ca e licitu pferire malo. Idem
pbaf. 23. q. 4. ita plane cu duobus
c. se. q dicunt q qs malis sociatur
qn pmutit malum vel qn pmutent
bus fauer. Et si malu n pot corri
gi vl aliter illo obuiari illa duo sp
retenta seruant homine icorruptu
s. vi nec maluz faciat nec approbet
An dispensatio n pot fieri q iudeus
pducatur ad fenerandu. q: p hoc da
tur pferus malo. Et hoc plene d
clarauit in pfilio meo in 3° dubio.
Et p hoc tollit illud qd dicis. s. q
posito q ex pre iudei feneratis co
mittat. m ecclia n dz d h pfo cura
re. Vnde q clausos habeas ocu
los. Mo pot qs pferire malo sine
peccato vt dicunt iura pallegata.
Esto q ecclesia non debeat curaf
de salute iudeoz. m n debet pfer
tite q peccent. nec pot dare lniaz
peccadi. De hoc e optim^o tex. 24.
q. 2. legatur. Hinc e qd df. q quis
dz potius oia mala pati q malo
pferire. vt i. c. sacris. qd metus ca
z i. c. ita ne. 32. q. 5. Et ego plene e
xaminaui i pfato 3° dubio consiliu
met q n replico. ad q nihil respon
des nec i tuis additioib^o nec i tuo p
filio. Sz n pot papa dare lniaz iu
deis feneradi qn n det eis lnam
peccadi qd ds n pot dare. vt dic p
fatu. c. legat. Ad h. 40. dist. c. 1. vbi

df qd dñs n̄ dedit lñiam peccandi
Petro nec successorib⁹ suis. Si er
go papa n̄ h̄z lñiaz peccandi. ergo
aliter n̄ pōt pcedē. Itē si papa dis
pensat qd iudī possint pducī ad se
nerandū. vane s̄bet auctoritatē qd
pducā ad malū faciē. nōne pducē
cētes approbant sen⁹ ⁊ adiuvāt iu
dē ad sen⁹ faciēdū pp̄ sua pacta.
⁊ pp̄ suas pūctōes. Propter qd ta
les pducētes icurrūt lñiaz excōica
tōis p̄ cle. i. d̄ vsu. vt dixi i p̄dcō ⁊
filio meo in 3° dubio. Itē nō ē verū
illud qd dicitur. s. qd ecclia n̄ d̄z se i
pedire de peccato iudeorū. qd sup
uacue laborat. h̄ at̄ d̄clarant om̄i
respōdi ad m̄ā qntā apostillā. Itē
d̄ hoc ē cāus i. c. post misabilē. de
vsu. qd ē declarant r̄n̄siōe ad m̄ā
ternā apostillā. vbi d̄clarant intel
lectū dicti. c. p̄ misabilē. Et p̄ d̄cā
ad p̄dcās duas apostillas ēt cla
rissime s̄blatū ē istū m̄uz argumētū.

Itē dū dicitur quod nihil ad
nos de his q̄ foris sūt. Ita
absolute loquēdo n̄ loq̄ris
vt m̄gr̄ q̄ dū legit nec recordaris
de doctria gl. i. c. iudei. ⁊. l. 2. de iu
deis q̄ dicit qd ecclia non iudicat d̄
his que foris sūt q̄ ad penā sp̄ia
lem iſlīgēdā. v̄l quo ad h̄ vt iudicis
inuis iponat regulas cāonicas q̄
ad religiōez. s̄z beñ quo ad cetera
ecclia ipedit se de iudeis ⁊ m̄ltos
cāus nūerat gl. ⁊ doc. i. d. c. iudei
i q̄b⁹ ecclia impedit se de pctō iu
deorū ⁊ aliorū iſidelū. ⁊ iter alios
cā⁹ nūerat crui vsuraz. Vñ doc.
sequit illā gl. Itē dicitur doc. i. c. l.
de p̄st. ⁊ Host. i. s̄i. de iudeis. s̄. in
q̄b⁹ granēt. v̄qd si iude⁹ epi subdi
r. Et h̄ exaiant i p̄allō cōsilio iſi
ne secūdi dubij. Et vide Jo. an. in

c. gaudem⁹. de dñor. vbi Host. ⁊
Jo. an. exponunt illa v̄ba nihil ad
nos de his q̄ foris sūt. s. quo ad
penā excōicatōis preferēdā i tales
⁊ q̄ ad fidē ⁊ sp̄iale cōuertitū. S̄z
quo ad cetera bñ p̄tinet ad eccliaz
dehis que foris sūt. Et idē d̄c dñs
Pe. de ancho. i. regula ea q̄ i sex
ta qōe. Itē dū dicit qd n̄ cōmittit
mortale pctm̄ ex pte xp̄iāi recipiē
tis pecūias mutuo a iudeis s̄z vsu
ris pp̄ necessitatē. v̄l notat doc. i. c.
sup eo de vsur. s̄. qd postq̄ inde ē
cōduct⁹ ad fenerandū ⁊ ⁊ altare pa
ratū ad sen⁹ exercēdū. si aliq̄s ne
cessitate cōpulsus sumat ab eo pe
cunias mutuo sub vsuris non pec
cat mortāl̄. imo vñ malo illo ad
bonū suū. quod ē licitū. qd ē deus
oib⁹ peccat⁹ vñ ad bonū. Hinc ē
qd possum⁹ vti iuramēto ei⁹ q̄ iura
uit p̄ falsos deos. nā vtimur ad bo
nū. s. vt ille seruet fidē vt i. c. mouet
22. q. 1. Sec⁹ siq̄s recipet pecunias
mutuo vt posset ludere. vel aliq̄s i
pensas superfluas facere. seu non
necessarias nec viles. nā tūc talis
peccat mortāl̄ recipiēdo pecūiaz
sub vsuris ēt ab illo q̄ ⁊ bāchū pa
ratū ad fenerandū. Itē peccat mō
tal̄ si iudicet aliū ad fenerandū. vt
subueniat sue necessitati. Et h̄ ⁊ s̄a
ctus Tho. fa se. q. 88. art. 1. ⁊ Ar
chidi. ⁊ Jo. de san. 14. q. 4. si quis
vsuram. ⁊ in dicto. c. mouet. 22. q.
1. ⁊ doc. dicto. c. super eo de vsur.
Et frater Michael. in sua apostil
la dicit qd sc̄s Tho. Scot⁹ ⁊ Ri
car. ⁊ oēs Theologi dicūt qd ēt in
extrema necessitate qd peccat idu
cendo aliū ad mutuandū sub vsu
ris. qd ille n̄ pōt mutare sine pec
cato mortali. S̄z nō solū cōducit

pp patientes necessitates sz p oibus
 z parat via multis malis. h e for
 malis apostilla ad tuu psilium i or
 dine scda. Ad ppositu mo qn iudi
 pducunt ad feneradu sub vsuris.
 none necessitas e ca pmitte di vsu
 ra. qz nisi iudei pduceret z fierent
 cu eis pacta n mutuari sub vsuris
 qz dubitari ne ipedirer i fenore re
 tinendo vel exigendo. nec alit mutua
 ret sub vsuris nisi fieret talia pacta
 Tu ergo q pacisceris cu iudeis es
 ca vsure pmitte de vt subuenias ne
 cessitati ciuitat. ergo h n pot fieri
 absqz pcto mortali et cu dispensato
 ne pape. De hoc e casus i. c. ff eo.
 de vsuris. fm vnu intellectu q collig
 git ex deisa illi dcre. que doc. con
 sequunt. z recitauit d. Et hoc tenet
 scus Tho. Scorricard z oes the
 ologi. vt dic frater Michael p di
 er. It snt qz plures q recipere pe
 cunia mutuo sub vsuris vt possent
 ludet subuenire delicto suo z vo
 luntati sue. It qz plures eent q face
 ret expensas n necessarias sub ista
 spe. It qn snt iudei loco q fene
 rant. sepe furant famuli dñis suis
 z alijs z portat re ad iudeos z ibi
 ipignorat. qua no auderent furari
 nisi eet inde q recipet ea i pignore
 z dñs tenet solu vsura si vult rem
 sua recuperare. z iterdu eam pdit
 qz iudei ea celant si possunt. Bul
 ta alia mala sequuntur.

Odo me puerto ad argum
 ta mai qb. pcedis p silia.
 z salt ad pncipalia tua motina re
 spodebo. Et aduerte qz iepte sepe
 loqris i h tuo psilio. Tu psuppdis
 q n icurrit aliqd pcni mortale sz
 ius dñi si inde fenerat. z h vehe
 met erras. na peccat fenerado qz

facit pira lege diuina q iudeis ihu
 buit vsuram. z pmet sub pcepto
 decalogi. It e pcni lege nali. naz
 et fm legem nature vsura e phibi
 ta. p3 p ph3 prio poli. qui nulla le
 ge scripta artatus sz sola rone nali
 ducit lucru vsurariu e detestat. Et
 h tenuit scus Tho. fa fe. q. 88. arti.
 prio. z Jo. an. i regula. pcni. in 22
 ar. Et hoc plene declarau i palle
 gato psilio i 2o dubio h psupposito
 q negare no potes. multa allegas
 contra itentionem tuaz facientia.
 Ma Inno. i. c. qz p leri. de imu.
 ec. fac pira te que p te allegas. Naz
 Inno. dicit ibi q princeps no pot
 statuere contra ius nale sine iusta
 ca. postea ppe finem sui comenti
 dicit q constitutiones q snt cōtra
 salute aie. vt de vsuris soluendis. vt
 de iuramētis no seruadis no valent
 nec snt seruande. Sed pducetes
 iudeos ad feneradu peccat mortu
 liter. peccat et iudei. ergo dispensa
 tio pape n valz pira salute aie ta iu
 deoz qua pducetur. Et. s. plures
 auctoritates allegau. Frater aut
 Michael i sua scda apostilla ad
 tuu psilium concordat cuz opinio
 ne mea z hec sunt eius verba. In
 oibus his negatur q vsura non sit
 peccatu mortale z contra salutem
 anime. immo esset hereticus q per
 tinaciter crederet contrariu z tene
 ret. Et psidera qz fuisti z es ptinax.
 An heretic z excoicatus fuisti i. c.
 excoicam. de hēncis. Ma q falsas
 doctrinas vel falsas opiniones iue
 nit vel sequit pira veru intellectum
 canonu vel scripture sacre e here
 tic. De h aut snt tres boni tex. 24
 q. 3. e. in scisma. cu duob. c. se. qz
 alteru icipit. hēsis. aliud vo heret

ticus. Et p illa iura glo. in cle. i. §. sane. i. vbo hēticū. de vsuris. dicit q nedū hēticū dī ille q male sentit de articulis fidei. sed ē q pueris dogma vel falsas vel nouas opinionēs gignit aut sequitur. Et paul⁹ dicit illū hēticū ēē q falsā vel extortā expositionē i diuinis scripturis ponit s illd qd t3 ecclā. cū tales aliter scripturā itelligāt qz spūs sciūs efflaguet a q scripta ē inspirata. 50. di. sigs diacon⁹ t. c. si ille i si. 50. d. illd. 25. q. 2. violatores. t. 1. q. 2. igit q iura pbant q canones t decreta patrū fuerūt p dīta iusticiā t ispiratiōne spūs sci. Et ex iuribus q allegat apparet q Paul⁹ itelligit diuinā scripturā decreta seu canones. qz ispiratiōne spūs sci fuerūt cōdīta. Doctor enī d3 itelligit fm iura q allegauit. vt dixit Bar. i. l. nō solū §. si liberatiōes. ff. de libe. lega. Et iō sequitur dñs Lar. i. dco. §. sane i se cūda opinione. Et cū hoc ē trāsīt Jo. de Imo. S3 h firmat clarius ibi dñs Pe. de Ancho. m. 3. nōbīli vbi dicit t refert q de illis buzocolis q i publicis p dīcatiōibus dicebant q laici nō tenebant cōfiteri p cīā sua pñnb⁹ clericis. nec eis soluerē decimas vel oblationes offerre. t q peccabāt pñuz faciēdo cū oēs clerici essent male rite. t de ecclēsia remouendi. Querebatur an ista t alia qz plura essēt heretica. t an possēt pcedi s tales tamqz s hereticos. Et dicit fuisse firmatum p oēi doc. sacre theologie q ibi erāt t ēt p oēs doc. vniūsqz iur. q dicebāt q sic p doctrinā gl. p cālle. qz signebāt falsas opinioēs p sacros canones t canonicas sanctiōes reprobātas. Et cū h ēt transi Jo. de

Anania. in. c. preterea ad si. de vsu rī. t allegat Salice. i. l. i. pti. colū t de sum. tri. q dicit q si quis diceret pñuz nō ēē pñm posset puniri tāqz heretic⁹. Et Jo. de Anania dicit q forte idē esset dicēdū in qli bet pñō mortali. Ego vō dico si ne forte. p tex. cū gl. i. cle. i. de vsu. Mā rō quare asserens vsurā nō ēē pñm mortale censet heretic⁹ est. qz asserit illud nō esse pñm quod ē pñm fm doctrinā ecclēie. An idem ē dicēdum i eo q pñaciter asserit qd cūqz pñm mortale nō esse pñm mortale. Nam h ē cōtra canones. vt d. dixit. pbat. i. dco. c. iter scisma. 24. q. 3. cūz duobus. c. se. Et Aug. 15. li. de ciuit. dei. c. si. sic mgt. Qui igitur in ecclēia dei morbidum aliqd prauūqz sapiunt. si correpti vt sanū rectūqz sapiunt resistunt pñmaciter. suaqz pestifera t mortifera dogmata emendare nolūt s3 de sc̄sare pñsūt. heretici sunt. t foras exētes habent i exercenibus inimicis Et d h ē filis tex. 24. q. 3. g i ecclā t idē dicit sc̄s Tbo. fa fe. q. xi. art. 2. An vide in q laberinto fixisti pedes tuos. Tu loqris contra sacrā scripturā pira scripturas euangelicā pira canones. Nam canones determināt q iudī illicite t cū pñō recipiunt vsuras a xpīanis. Habes doc. oēs t cāonistas t illos logos dicētes q iudei faciūt pira ius diuinū t pira legē naturalē sc̄nerādo xpīanis. qō auctoritates recitauit pñō t pñdubio cōsiliū mei. Itē hēs tex. gnālī loqūē q papa nō pōt dispēfare vt exerceat vsurē ēi cā maioris mali vitandi. q nisi sumis pñeri itelligere debem⁹ q nō possit dispēsar q ad aliquā pñonā

clusam sub prohibitione. Et sic etiā
nō poterit dispēfare q̄ inde v̄l ali-
us infidelis exerceat vsuras. ex q̄ in-
cludunt sub phibitione sicut et cete-
ri tā iure dīno q̄ naturali et canōi-
co. Dēs ē doc. tenēt i. c. sup eo. de
vsuris. et Jo. an. i. dē reglā. p̄cū
q̄ papa n̄ possit dispēfare vt exer-
ceat p̄ractor vsurari⁹ h̄ ē tenent oēs
doc. theologi. et tu vis interpretari
scripturā p̄ra ei⁹ mēte et doctrinā
doc. Itē lex canonica et dīna exp̄s-
se pōt q̄ null⁹ d̄z p̄sēire malo. q̄
p̄sēiens eq̄lter peccat cū faciēte et
q̄ p̄ nullo malo vitādo v̄l bono p̄
sequēdo q̄s pōt p̄sēire vt aliq̄s fa-
ciat malū seu p̄mittat p̄cū mortu-
le. q̄ talis idē p̄sēiens ē idē cū p̄nci-
pali delinquēte. et q̄ p̄stat auctorita-
tē p̄cō mortali magis peccat q̄ p̄n-
cipalis delinquēs. De p̄rio ē bōus
tex. i. c. l. de offi. dele. et xl. q. 3. q̄
sentit. Et paul⁹ Ro. i. c. i. si. Ille autē
q̄ prebet auctoritatē magis peccat
q̄ principalis delinquens. vt dixit
tex. pape i. dē c. q̄ p̄sēit. xl. q. 3. et
p̄ glo. m̄gram. i. dē c. de offi. dele.
Et tu dicis q̄ papa pōt dispensare
seu dare licētiā. Ille at̄ q̄ dispensat
seu dat licētiā vt indei p̄ducant. pre-
bet auctoritatē malo. s. vt indei ex-
erceāt sen⁹ ergo grau⁹ peccat. Et
dē licētiā n̄ pōt dari. vt i. c. legatur
24. q. 2. Itē p̄silia ciuitatū p̄bēt au-
toritatē iudeis fenerādi. q̄ si n̄ de-
fenderent iudei ex pact⁹ et p̄uētiōni
b⁹ q̄s faciūt cū ciuitatib⁹. nullo mō
auderēt tenere bāchū. Tu ergo ci-
uitas q̄ eos p̄ducis p̄bet auctorita-
tē huic malo. et q̄m⁹ peccas q̄ ip̄e
iude⁹ vel saltē tāndē. Tū dñe An-
gele si tu p̄sulis p̄rari⁹ et p̄uacit
hoc via defēdere. put fecisti tā fere

20. annis. es hereticus et excoīcat⁹.

Enc. pcedo vltim⁹ ad tua ar-
gumenta resellenda. dñz ar-
guis q̄ papa et consuetudo

pōt ius diuinū interpretari p̄ nō. p̄ In-
no. et doc. i. c. que i. eccliaz. de p̄sti.
et i. c. si. de consue. Itud non per-
tinet ad casū nostrū. q̄ papa n̄ pōt
interpretari ius diuinū si ex sua interp-
tatione dat mā peccādi vel remanē-
di i. p̄cō. vt ē tex. i. c. legat. 24. q. 2.
Tū cū d̄s nunq̄ p̄cesserit nec cōce-
dat licētiā peccandi vel remanen-
di i. p̄cō. nec papa pōt cōcedē. q̄
q̄s n̄ vult d̄s facere vel fieri. nō pōt
ei⁹ vicari⁹ facere. Al vicari⁹ dei ēēt
maior dō. q̄ ē absurdū. Pro h̄ vi-
de dē cū d̄ osti. et doc. i. c. p̄stitutus
de reli. dō. q̄s iseri⁹ sp̄alius allegā-
bo et Bal. i. l. cum q̄s ē. de iuris et
fac. igno. q̄ dicit q̄ papa n̄ pōt p̄ su-
az p̄stitutionē p̄mittē vsuras. q̄ d̄s
ei n̄ p̄cessit p̄tatem p̄ra se. Et h̄ ē cō-
p̄cepta sua vel phibitiōes. Pro h̄
ē bon⁹ tex. 40. dis. c. l. vbi tex. dicit q̄
d̄s n̄ p̄cessit Petro nec ei⁹ successo-
rib⁹ licētiā peccandi. Et Inno. et
doc. s. allati dicūt q̄ papa non pōt
dispēfare q̄ p̄mittat p̄cū mortale
vel q̄s remaneat i. p̄cō mortali.
Unde qñ interpretatio n̄ iuris diuini
oritur p̄cū mortale vel i. correctio
super p̄cō mortali. papa nō pōt i-
interpretari illud ius. al pou⁹ cōuincit
errare q̄ legē p̄dere. vt i. c. sūt qdā
et in. c. s. statuta. et i. c. oē qd. 25. q. i.
Nec obstat. c. l3. de ferijs. q̄ ad il-
lud. c. respōdi i. s. dubio p̄sili⁹ mei.
Mā aliqñ actus i. se non ē malus s̄
rōne alicuius circūstantie phibet
Accipe tū exēplū. P̄scari de se ē
actus licitus s̄ rōe reuerēne dīci. p̄
hibet. puta i. dīc dīca. Doc enim

papa potuit interpretari ius diuinum qd
pp necessitate sit licitum piscari. qz
piscatio de se n̄ ē phibita. imo ē li-
cita. Mā dicit scriptura. Mō iueni-
mus i scis scripturis aliquē venā-
torē sc̄m. piscatores iuenim⁹ scōs.
Sb. dis. esau. hinc ē qd Pen⁹ post
uersionē redijt ad piscationē. Mō
ergo mirū si papa potuit interpretari
ius diuinū vt tpe necessitatis liceat
piscari die dñico. cū act⁹ piscandi
in se sit licit⁹. Sec⁹ i vsura. qz vsura
ē i se act⁹ illicit⁹. nec aliq̄ rōne pōt
vsura eē licita. qz ea q̄ de nā sua sūt
mala. nulla rōe pōt fieri bona. de q̄
ē bon⁹ tex. i. c. et si xps v. qdā eni p
hibent d iure. Et istā solutiōē et di-
stinctionem ponit Abbas et Jo. de
Anania. i. c. si e. d. vsuris. An scūs
Tho. fa fe. q. 33. arti. 2. dicit qd actus
pctōz si f3 se mali. et nullo mō pōt
bñ fieri nec aliq̄ tpe aut loco. qz f3
se sūt p̄iuncti malo fini. Et dicit h̄ di-
cē p̄bm in. 2. et h̄icoz. Mō obstat et
qd dicit qd lex hūana potuit p̄mit-
tere hoiez occidi i certis casib⁹ p̄tra
illd p̄ceptū. Mō occides. Istō mo-
tiu⁹ allegant. Nicola⁹ d̄ matarel-
lis. vt refert Bal. i Auc. ad h̄ in. 2.
colū. L. d. vsuris. S3 ipe Bal. illo
motiuo n̄ obstat dicit n̄ posse hūa-
na rōe dari licētia senerādi etiā pp
vitanda maiora mala. vt. s. retuli i
prin. Ad tuū aut motiuū i ea sōma
quā facis ad ipm rñdeo qd ipe d̄s
sui interpretat⁹ legē suā. An pz Bat.
26. vbi d̄f. Dis q gladio ferit gla-
dio pibit. et Exo. 12. Maleficos n̄
pateris viuere. Qui coierit cū iu-
mēto morte moriat⁹. et sic illa occi-
sio ē licita ex q̄ sit auctoritate iudi-
cis. Iura ad hoc sūt vulgaria s3 fa-
ciam⁹ forū argumētū tuū i statuto

disponēte qd bānit⁹ a citate possit
ipune occidi. de qua qdem etiā p
Bar. i. l. oēs ppli. ff. de iusti. et iur.
Et illā q̄stionē examiat i cūs Tho.
fa fe. q. 64. arti. 2. et 3. q̄ soluit cum
Gratiano. xl. q. 3. s. si ergo. qd dicit
qd occisio bānit⁹ vel malefactorū
licite sit i q̄tū ordiat ad salutē coita-
g. Ille ergo cui salus coita⁹ ē p̄mis-
sa habēs merū iperū licite occidit
An qd facē p̄t p se pōt alteri mādā-
re pp bonū cōe. Itē talis dign⁹ ē ta-
li pena pp p̄umaciā et iobediētiā
suā. xl. q. 3. q̄ resistit. et i Auc. vt oēs
obe. iudi. p totū. 4. dis. scē. Et ista ē
p̄clusio bñ Tho. vbi. s. cū q̄ transit
Jo. an. i Specu. de p̄stutib⁹. in
additiōe magna. b. s3 ex q̄ auctor
v̄sat⁹ ē. in. q. statuto p. Mōst. in. i. c.
i. de p̄sue. dixit h̄ verū qn qd ē bā-
nit⁹ p̄ delicto p̄ qd iponi p̄ea cor-
palis. Sec⁹ si eēt bānit⁹ i pecunia
qz tūc talis nō esset iusta causa occi-
dēdi. et iō nō valerent tūc talia sta-
tuta. Et h̄ segtur But. in. c. q̄ i ecclē-
rum de p̄sti. Et circa h̄ sūt opinio-
nes q̄s nolo referre ad p̄ns. Sed
esto qd tale statutū valeat et nō cōti-
neat in se p̄cni qz ille meret occidi
pp iobediētiā et p̄umaciā suā. Mā
ēt lege dīna i lege veti puniebatur
iobediēs pena mortis. Mā q nō obe-
diebat p̄icipi mortēz patiebat. 4.
Reg. 4. ca. ad fi. et i. c. si quis vene-
rit. qd ē. c. 2. de ma. et obe. et i. c. p
venerabilem. q̄ si. sint le. An d̄s pp
iobediētiā p̄cepit qd ille q colle-
git ligna i sabbato lapidaret⁹. et sic
p̄cepit homicidium pp iobediē-
tiā. De h̄ tex. Numeri ca. 15. An d̄
numrū si statuta coitatu⁹ imitantia
deū p̄nt hāc penā i ferre cōmūci.
S3 vsura nullo casu pōt esse licita

ex pte fenerant. Nec obstat si dicat
An statutu pmutat banitu ipune oc
cidi dat lnia 3 peccandi. qz vt pturi
mii tales baniti occidunt ab inimi
cis. 7 ceriu e qz tales snt hoidide l3
statutu pmutat illos occidi. ex quo
aio vindicte ab inimico occiduntur
xi. q. 3. §. si ergo. Ad h rñdet qz sta
tutu ex iusta ca 7 absqz aliq pcto p
uauit banitu defensoe iuris cois. s.
qz eu offendes puniat n tn p h man
dauit illu occidi. s3 solu pena remi
sit occidentib. S3 pmutat sola p
missoe pena remittit n dr malo p
sentire. qz p illa pmissione culpa n
minuit. l3 pena indulgeat. vt i dcó. c.
deniqz. 4. di. 7 ibi gl. in vbo venia
7 in. c. si q monachaz iura gl. 37.
q. i. 7 in. c. ventis iura gl. si. q. cle. l.
vo. Et plene examinaui i. 3. dubio
cõsilij mei. pterea vt dic Jo. an. p.
vñ Tho. supior qz secut tale statutu
cõmisi vices suas alteri. s. vt loco
iudicis glibet possit punire deliquẽ
tẽ 7 sic statutu facit quẽlibet execu
tozẽ 7 mstru pene. Si tn talis offe
des facit aio vindicadi se. qz n exe
quit pena statuti vt dz. s. aio pserua
di publicã salutẽ q aio dẽret talem
offedere peccat mortalit 7 cẽset ho
micida. 23. q. 5. cū mster. 7 i. c. ira.
xi. q. 3. S3 cõditoz statutu h fieri nõ
cõcessit l3 pena indulgeat. An istd n
h3 obstare. S3 i casu nro talis dis
pẽsatio 7 lnia e cõcessio 7 autẽtica
no vt iudei fenerent. Silu pducen
tes pcedut vt iudei possint fenerari
xpianis 7 pbet auctoritatẽ seu fauo
rẽ tali pcto. qd nullo mō l3. Inqñtũ
vō dicis qz i multis casib. a iur dino
7 canoico pmutant vsure. Rñdeo
qz l3 in illis casib. videat pĩa facie
eẽ aliqd sile vsure mñ e vsura. 7 si

esset vsura ius canonicu nõ potuif
set pmutare. vt dic Jo. an. i regula
pctũ in. 4. a. ti. Eua dixi i. s. dubio
pñlij mei. Et sic loquunt doc. qz al
legas. Ma i casib. excepñ nõ e vsu
ra l3 hẽat aliqd sile vsure. Et ista sñ
vba sñs Girardi quẽ refert 7 legẽ
Jo. an. i dcã regula peccatũ. Ande
Bal. i. l. cū qz i. 10. ul. i. xi. colũ. L.
de iur. 7 fac. igno. dic n valere legẽ
posituã p quã aliqd pmutat p legẽ
dinã. 7 ponit exẽplũ in vsura 7 alli
gnat dnplcem rationez. Prima
qz pñtoz legis huane n pñt aliqd
pmutare p legẽ supior. xi. q. 3. Ju
lian. 7. 25. q. 1. sũt quidã. Scda rō
qz pñtoz legis huane est pñtur a
deo sine sit papa sine impator. 7 iō
h3 ptatẽ legis pñde. Sed q alicui
aliqd mdat nõ dr mdat vt qẽp
faciat p se. l. si hoiem. ff. mdati er
go nõ e data ptas pñdi legẽ huã
nã pĩa legẽ dinã quã dat ipse de.
Et p h pñdit qz nec papa nec ipe
rator p suã pñtutõz pñt vsuras p
mutat. Inqñtũ at dicis qz sanctus
Th. dicit qz Moyses pñtutudis
recipe vsuras a gẽtlib. cã cuitadi
mai. malũ. 7 addncis sile de libel
lo repudiũ. nõ insisto. qz plene trac
taui i dcó cõsilio meo in primo du
bio. 7 declarau h qd tangis.

On obstat vlti. id qd alle
gas adducẽdo Archi. 31. q.
i. hac rōne. Ma Archid. in
vbo. pñpim. colligit argumẽtum
qz qñ i loco sñ multi mali puta vsu
rarij 7 alij q sine scãdalo coerceri
n pñt. qz pñtutẽ sñ. S3 Archi. col
ligit argumẽtu icidẽt. 7 tn n pñt d
terminat 7 Jo. an. pñtũ determinat i
dcã regula pctũ i. 3. 7 vltio ar. 7 p
bat in. c. sup eo. d vsur. vbi pp ma

ius malū vitādū n̄ p̄mittit vsura ē
simplici p̄missione. imo. phibet. Et
plura declarauit i p̄allegato cōsilio
i. 3. dubio. S3 p̄supponam⁹ dictūz
Arch. p̄ r̄o. i. q. qñ iudei sūt i ciui
tate q̄ sencerant. t̄ dñs ciuas videt
q̄ si expellerz ppl̄s mouet ad scā
dala. Hoc casu tolerant sola p̄mis
sōe indulgēne pene n̄ at p̄bet p̄sen
sus l̄ auctoritas q̄ senceret. qz tal⁹
sensus l̄ auctas nullo mō pp scāda
lū d3 p̄stari. vt i. c. ita plane. cū duo
bus. c. sc. 13. q. 4. Et plene declara
ui i dicto p̄silio in. 3. dubio. Aliud ē
ergo a pena l̄ a coertōe abstine pp
scādalu vitādū. t̄ iterdū l3. Aliud
ē malo p̄sentire l̄ dare licētia malū
cōmittēdi. t̄ h̄ nūq̄ l3 vt dco. c. ita
plane. Ad idē. xi. q. 3. q̄ p̄sentit. S3
p̄mū. i. indulgētia pene pp scādalu
qñqz p̄cedit. P̄o hoc ē bon⁹ tex.
44. di. cōmessatōes. vbi sic dicitur.
Nō ergo aspere quāu estimo nō
durit nō mō iperoso. Ista colūtur
magis docēdo q̄ iubēdo magis
monēdo q̄ minādo. Sic. n. agen
dū ē cū multitudine peccātū. Se
ueritas at̄ exercēda ē i pctō pauco
rū. t̄ siqd minamur cū dolore fiat
de scripturis cōminādo vindictaz
futurā ne nos ipsi i n̄ra piāte. l3 de
i n̄ro f̄mone n̄meat. Hoc mō d3 in
telligi dcm̄ Arch. i dicto. c. hac rō
ne qz d̄ hac p̄missione loq̄. f. qñ vsu
rarij n̄ p̄nt coerceri pp scandalūz.
An dicta glo. in dicto. c. cōmessatō
nes dicit q̄ pp scandalū pōt descri
seueritas pene vel coertōis nisi de
linquentes ex auctoritate se defen
derēt. qz tūc nō deberet cessat̄ seue
ritas iusticie p̄pter scandalū. Ite
dicit ibi glo. q̄ p̄pter scandalū nū
q̄ d3 descri vitas vitē. t̄ p̄bat i dic

to. c. cōmessationes. t̄ in iuribus p̄
allegat. t̄ i. c. 2. iuncta glo. de tēpo.
or. t̄ in. c. nisi cū p̄idē. q. p̄ graui
de reuē. t̄ ibi gl. t̄. c. q̄ scandaliza
uit. de reg. iur. An vsus. Est vitas
vitē doctrine iusticieqz. Primum
sp̄ habe. p̄pter scādala lique duo.
Veritas aut̄ vitē ē q̄ q̄s malū non
faciat nec malo p̄sentiat siue malū
approbet. Et h̄ p̄bat iura p̄allega
ta. f. 13. q. 4. ita plane. cū duob⁹. c.
se. t̄ xi. q. 3. q̄ p̄sentit. t̄ i. c. i. de off.
dele. Et Paul⁹ Ro. i. in fi. P̄nt er
go tolerari vsurarij quo m̄m⁹ p̄u
ant pp scādalu vitandū. S3 pro
pter scandalūz n̄ d3 q̄s p̄sentire q̄
faciat sen⁹. Et p̄ sup̄radicta tollit id
qd̄ dicit de p̄hibulis mercicū. q̄
tolerant. vt dicit gl. i. c. inter opa. d̄
spon. qz tolerant in eo q̄ n̄ p̄mittit
t̄ sic dissimulat eo p̄ peccātū. l3 nō
l3 eas conducere vel dispensare q̄
possunt p̄duci. qz nec papa nec ali⁹
pōt p̄sentire vel p̄bere auctoritatez
pctō p̄mittēdo. l3 possit ex cā dissi
mulare t̄ penā nō infligere delin
quentibus. Et hoc mō intelligēda
ē glo. in dicto. c. iter opera de spō.
t̄ declarauit in p̄allegato. 3. dubio
p̄siliū mei. Ite vlt̄erius in quāu alle
gas consiliū P̄c. de ancho. 2. 3. 4.
meo iudicio infideliter nec memi
nisti q̄ allegātes legē vel dicta doc
toz falsa. incurrunt penā falsi. vt in
l. ff. de falsis. t̄ ibi p̄ glo. t̄ Bar. in
l. i. ff. de con. ū. cū emā. li. t̄ ibi no
tant doc. in. c. nouit de iudi. Ego
dictū p̄siliū sub alia forma allega
ui in. 4. dubio p̄siliū mei. t̄ allega
ui f̄m q̄ inueni Jo. de Anania. in
c. post miserabile de vsur. recitātes
dictū p̄siliū. 3. colū. in. 1. q. ex glo. t̄
incipit. Clarissime. t̄ illustrissime
D 3.

princeps. Et licet dictus Pe. arguat
 ad presm in secunda p. lex. cu qua
 resider. dicit q. nō audei firmat q.
 dñs ciuitatis de p. sensu ppli possit
 p. decretū suū decernē q. iudei pos
 sint fenerari ē. ppter mai' malū vi
 tandū. s. vt xpiani ab hoc. crie ces
 sent. q. tale decretū s. ius canonicū
 vt pz in dicto. c. p. miserabilē. Itē
 q. vt inhonestū cogere xpianos
 soluere vsuras iudeis q. cā necessi
 tatis et in opprobriū fidei xpiane.
 Et q. talia decreta p. cessa in sile re
 probat. vt i. de. i. de vsur. Et cōclu
 dit iur' eē q. tale decretū nō possit d
 iure p. cedi. Sub ista p. clusione ipz
 recitat Jo. de Anania vbi. s. et sic
 recitauit in p. filio meo. S. nō dicit
 Pe. de ancho. q. papa possit dis
 p. sere q. tale decretū p. cedat. imo
 in cō clusione sui p. filij insert q. pa
 pa nō possit. Mā si ē opprobriū fidei
 xpiane q. iude' feneretur xpianis
 ergo papa nō pōt disp. sere. Mā si
 pape interdictū disp. satio vbi dco
 lozaf stat' eccle' vbi. i. q. 7. et si ille.
 nō. Inn. et doc. i. c. quāto de p. sue.
 multō min' pōt disp. sere q. ex disp.
 satōe resultat opprobriū fidei xpia
 ne p. h. facit qd nōt ho. et doc. i. c. p.
 stituit' de reli. do. vbi dicit q. quem
 admodū oē indecēs ē deo ipossi
 bile ita ē ipossibile pape q. ē vicari'
 dei. q. nō pōt plus vicari' illo cuius
 vices gerit. Si ergo ē opprobriū
 fidei xpiane. q. iudei fenerent xpia
 nis sicut de' nō p. cederet nec posset
 p. cedere fieri aliqd opprobriū fidei
 xpiane. q. nō pōt facere p. tra illd qd
 ē ita ēt papa nō dz nec pōt p. cedere li
 cētā. de' n. mūqz dedit l. miaz peccā
 di l. remanēdi in p. cō vt i. dco. ca. le
 gal. 24. q. 2. ergo nec papa dat pōt

Et de h. ē bon' tex. 40. di. c. i. Nec
 Pe. de ancho. in p. allegato p. filio
 p. trariū sentit. et si fēiret male dice
 ret et loqueret p. tra casū. c. sup. eo. s.
 vsur. vbi oēs doc. firmat p. illū tex.
 q. papa nō possit disp. sere q. vsura
 exerceat ēt cā maioris mali vitadi
 Et hoc firmat Jo. an. post f. f. 3. Bi
 rardū i. dicta regula. p. cusi. in. 3. ar.
 Mā hāc p. tē firmat ēt i. b. colo. Qm
 si plures ex apostoll' f. f. s. Michae
 lis. q. nō fuit necesse eas referre. S. z
 oēs sue apostille s. f. vssime et appro
 bate a iure canonico et a doctorib'
 canonistis.

Et dū tu dicis q. p. cedēdū ē
 malū ex q. sequit bonū. Itē
 dicit q. nō sūt faciēda mala
 vt veniāt bona. Allegat apl'z Ro.
 3. c. vbi dicit. Et sicut aut' nos qdā
 dicere faciam' mala vt veniāt bōa
 quoz iusta dānatō ē. Ad idē. i. q. i.
 nō ē putāda. i. q. 1. forte. 12. q. 2. fa
 ciat. et c. figs. et 32. q. 4. sicut sancs.
 et p. gl. et doc. in. c. nō magno. ne clē.
 l' mo. An vult dices s. f. Michael h
 mō. Papa q. disp. sere cū iudeis vt
 fenerent xpianis. et s. l. iter illi q. p. du
 cūt iudeos faciūt malū. et peccāt p.
 sētiēdo et p. bēdo licētā iudis vt ma
 le faciāt. s. z tale malū nō ē faciēdū vt
 veniant bona.

Mā sup. vt excuses te a crie h' f
 sis dicis eē varias opiniōes
 an iudei possint p. duci ad fe
 nerādū. et q. interpretatio p. tiner ad
 doc. iur. cāonici. et nō ad i. theologos
 allegasqz disputatōz Pe. de ancho.
 Ego p. legi scribētes et reminē doc
 torē autēncā h. dices iuveni. Et res
 ē clara. et oēs difficultates p. cessēt
 ab infidelib' doc. q. vt auz a barba
 ris subtili igenio extorqueat. L. d.

comer. l. 2. r. 14. q. 5. dixit. veritate
suffocare iussi sunt. Et disputatio
De. de ancho. qua allegas non me
ruit allegari. et hac disputationem
reassumit idem De. de ancho. i. regu
la peccati venia. in. 12. charta. q. 14. Et
disputatione et refert. et examinat
dicimus Jo. de Anania i. c. in ciuita
te in. 4. charta in. 3. colu. d. vsur. et
psege plures chartas. Et dicta di
sputatio loquitur principali de p'stius
an sint licita. et dicit De. de anch.
ea q. dicit in p'silio tuo. in sag. dubi
to an sit veru. Sz p'supposito q. sic
doc. iur. canonici non possent facef
declaratione p'ra decisione. c. sup
eo. de vsur. imo nec papa posset et
si faceret pot' p'nuiceret errare qua
interpretatione p'dere. 25. q. 1. s'nt qda
et. c. q. ad p'petua. et. c. n'li fas. et. c.
p'ra statuta et. c. o' qd. 25. q. 1. Et ex
p'dictis puto iuu p'siliu euacuatu et
r'ones ei' absolutas. Ex quibus te
hortor et suadeo vt p'ucula p'ime
addit'is ad c'osiliu meu reformes
et vbi dicit te iure cogere optimo
spu p'suluisse ipsam sub hac forma
emendes q. sequit. Auro cogere p
tra veritate p'ra sciam in dei offensa
cu magna ingratitudine b'nificioru
ab eo acceptoru p'sului. imo aiani
mea nequit vendidi. Sz liberet te
ac me q. Lazaru mortuu viuet se
cit. Nec vidat ubi mala hec p'sessio
Audi p'phetas nos monete. Dic tu
prius iniquitates tuas vt iustificeris.
et Aug' sup euangelio pharisei in
omel. qd euangelii legit dnica. 10.
post penthecosten. loquedo d. pu
blicano peccatore sic iquit. adhuc
audi. Percutiebat pecc' suu dicēs
deus propitius esto mihi peccato
ri. Ecce qui rogat. quid miraris si

deus ignoscat qm ille se agnoscat.
Tu quoq. sic fac. Recurre ad deu
ab eo veniam deprecare. Pollicit'
fuit fratri Michaeli de his peni
tentia agere noli tardare. cuz. n. te
agnoueris. deus statim tibi ignoscat
qm benignus e. Et Job. 8. c. Tu m
si diluculo surrexeris ad dnm et o'i
potente fueris deprecari. si mundus
et rectus inceseris statim emigilabit
ad te et pacatu reddet habitaculu
iusticie tue. Et ierh. xi. ca. dicit. Si
iniquitate q. e in manu tua abstuleris
a te. et n' p'manserit i tabnaculo tuo
iusticia. tunc leuare poteris ad deu
facie tua absq. macula et eris stabili
lis et non timebis.

Tertiu p'siliu dicit dñi Alexandri d
Meo reprobatorem p'siliu mgi i
Saluam ordinis seruoru p'ra iu
deos senerantes.

Inuocato auxilio glorio
sissimi redemptor' nri eius
q. p'ssime matris semp
vrginis gloriosi doc. Die
ronymu. et totu curie celestis. Dela
ta mihi fuerunt scripta edita p. quen
da magistrū Saluanū ordinis ser
uorū q. postq. legi mirari nō cessa
ui q. vir religiosus tales ineptias
p'ra ecclie doctrina et scribere et p
dicare publice ausus fuerit. Et pri
mo dicit q. cōducere seneratores
e peccatu fm. qd. Nescio vbi inue
nit q. illud. qd. de nā sua est malum
sit p'nu fm. qd. Est. n. p'nu essēna
liter nō at fm. qd. Si ē nō ē p'clu
sio heretica et p'nu falsa tā apud
theologos quā apud cōonistas di
cere q. sicut iudei poterāt senerari
illis q. nō erant de pplo suo ita no
bis. q. nō sum' fratres eorū. Nō ē
do qd cōclusio sit heretica secūdu

canonitas. Si inde⁹ exigit vsuras
a xpianis illas dz pelli restituere
si exegit. et si nodu exegit dz pelli
illas remuere. et d h e caus i. c. p⁹
miserabilē. d vsur. **N**ō si iudei
licite recipēt vsuras a xpianis. ec-
clesia nō p qelleret eas remitti vel
restitu. Ecclesia. n. q ē culrix et mī
iusticie nō auferrz iudeis illud qd
eis eēt dbitū. imo pot⁹ mandaret
eas solui. ad h d dona. p mas. vbi
dī q ecclia i acnō suis n dz aliq
fraude adhibere. **A**n gl. fi. i. c. iu-
dei. d p. di. 4. dī q si inde⁹ vlt ba-
ptizāt n alī dz ad baptisum admit-
ti nisi pri⁹ vsuras restituat. **I**de oēs
canoniste nenuine discrepāte tenēt
q iudei peccēt senerādo xpianis.
Ide dicūt i. c. ab illo. 14. q. 5. Et h
plene dixi i duob⁹ p filijs p me in
hac mā examināz. et ē tex. q n pōt
canillari i. d. c. p⁹ miserabilē. **A**n se-
q⁹ conclusio q iste ff ē hereticus. qz
necū q male sentit d articulis fidi
vl⁹ d sacramēt ecclie. s3 ē q puer suz
h3 dogma vl⁹ nouas et falsas opi-
niones gignit aut seq⁹. 24. q. 3. it sci
sma et heresiz. et c. heretic⁹. **I**stud
ā ē p doctrinā ecclie. vi p3 i. d. c.
p⁹ miserabilē. et p doc. vbi. s. et ē vo-
na gl. i. cle. i. d vsuris. i gl. pli. **A**n
Aug. d ciui. dei li. 18. c. si. sic ingt.
Qui g⁹ i dei ecclia morbidū aliqd
prauūq3 sap⁹ int. si correpti vi sanū
rectūq3 sapiāt resistūt pumaciter
suaq3 dca pestifera et mortifera do-
gmata emēdare nolūt s3 defēfare
psistūt. herenci sūt et foras exēites
hnt i exercēt⁹ inimicis. **E**t de h ē
silia tex. 24. q. 3. q i ecclia. **E**t de h
pleni⁹ scripsi i fo p silio meo quod
de hac mā edidi. **N**ō obstat aucto-
ritas allegata p eū. nō senerabe

ris fratri tuo. qz vt dīc scūs **T**ho.
sa se. q. 78. ar. 1. et theologi. illa su-
it pmissio compatiua q non excu-
sanit a peccato. **M**am eodem mō
Moyse pmissit libellū repudiij et
tamē talis pmissio nō excusauit a
peccō. 31. q. 1. hac rōne. **U**nde scūs
Tho. cōcludit q nunq⁹ fuit licitūz
iudeis senerari alieno. **I**tem dicit
Alex. de ales. in tractatu septimi p
cepti. vbi dicit q nunq⁹ fuit licitūz
iudeis senerari alieno. et sic sene-
rādo peccabāt mortaliter. qz fuit
eis pmissū sic libell⁹ repudiij ne pe-
ius facerēt. **I**de coiter tenent oēs
aliq theologi vt **S**cor⁹ et **R**icar. **A**n
qrat theologos tinentat se i h pas-
su theologiā violasse et dei piter
offendisse. **P**rierea illa pmissio fuit
reuocata iudeis p **M**oyse. vi p3
Deui. 28. c. vbi sic dicit tex. **V**n-
dicit deus cunctis operibus ma-
nuū tuar⁹ et senerabis gentibus mī-
tis. et ipe a nullo senus accipies.
Et illud verbū senerabis. dz expo-
in. i. mutuabis. **S**ilē **E**cd. 19. **A**l-
ti cā nequitie nō sūt senerati. i. n
mutuauerūt. et sic exponit sanctus
Tho. in loco preallegato istū tex.
Ecd. **A**n fortius ille tex. **D**eui. dz
ita intelligi cum dicat. senerabis et
a nullo senus accipies. **M**am dz i
telligi. i. mutuabis. et sic voluit qd
iudei reciperent senus. i. vsuram a
gentibus. **A**n illa pmissio fuit re-
uocata. vñ **D**iere. 5. c. dī simplici-
ter. **V**suras nō exigatis. **E**t p. 28
vbi sic dicit tex. **Q**ui congregat di-
uitias vsuris et senore illiberali in
pauperes congregat eas. i. cōtra
pauperes. **I**tem p. 54. **E**lidi iniq-
tatem et cōtradictionē i ciuitate et
f. **E**t nō defecit de plateis eius vsu

ra et dolus. Et i ps. Dñe qs habita-
 bit i tabernaculo tuo. vbi enūeran-
 tur bona opa iusti. et iter cetera di-
 cit. Qui pecuniā suā non dedit ad
 vsurā. vñ i his auctoritatib⁹ nō dī
 q̄ liceat mutuare aliēo sub vsuris
 Itē Eusebi⁹ Cēsariēsis ep̄s i. 3. li.
 de p̄paratōe euāgelica. c. 2. vbi po-
 nit p̄cepta legis moysayce. simplici-
 ter intelligit Moysen prohibuisse iu-
 deis ne sen⁹ exercerēt. Sic. n. inq̄t
 i si. illi. c. Mō tollas q̄ n̄ deposui-
 sti. nō tāgas alienū. nō mutues se-
 nore. Ecce hic vir doctissim⁹ quē
 Hiero. i. tractatu de ecclīasticis. tra-
 ctatorib⁹ clauē scripturarū et custo-
 dē noui testamēti vocat. intellexit eē
 phibitū simplici et generali iu-
 deis ne sen⁹ exercerēt. An sensu q̄
 Moyses p̄cepit ne vsuras exigerēt
 vel a iudeis vel a gētib⁹. et hoc ap-
 te pbat Lud. 6. ca. in si. vbi dicit.
 Mutuū date nihil inde sperātes
 Xps enī ibi loquebat iurbis iudo-
 rum. Unde non pōt dici q̄ volue-
 rit qd iudei possent mutuare sub
 vsuris ēt illis qui non. essent f̄ses
 sui et p̄sertim xp̄ianis qui p̄ mor-
 tem xp̄i facti sunt liberi. et iudei b̄-
 ni. vt dicit tex. in. c. et si iudeos. de
 iudeis. et in. c. iudei. de testi. et scūs
 Tho. vbi. 3. et Alex. de ales exp̄s-
 se dicit q̄ iudei peccauerunt con-
 tinue mutuādo alieno. et sic ē esse
 nali ter et nāli ter vsura et essentiali-
 ter et nāli ter pecn̄ mortale. Item
 dū dicit q̄ iudei p̄n̄ licite p̄duci s̄z
 qd. i. nō ientōe senerandi et vsur-
 pādī bōa xp̄ianoꝝ. s̄z vt p̄ eos rei
 publice subueniat. cū reuerētia sa-
 tis sup̄ne loquit. Nemo enīz vult
 pecn̄ facere. s̄z vult illud quod sū
 pctō bñ nō pōt. de q̄ ē pulcher tex.

Aug. in li. qōnū. trāscriptū. 15. q. 1.
 merito. vbi q̄rit an dicat pecn̄ no-
 lētis qd q̄s facere cōpellit. q̄ ille
 q̄ p̄pellit facit cōtra volūtātē suā.
 Et rñdet Aug⁹ qd talis peccat ex
 volūtate. q̄ vult illud p̄pter quod
 facit pecn̄. An dato q̄ nōli periu-
 rare in p̄iurat ne iherficiat. et sic vt
 mortē euadat. vñ ergo facere pec-
 catū q̄ vult viuere. et lz n̄ appetat
 p̄ seipm vt falsū iuret. in appetit vt
 falsū iurādo viuat. Unde p̄cludit
 Aug⁹ q̄ nemo peccans sciēt vult
 peccare. s̄z vult illud p̄pter qd pec-
 catū iurāt ut. An p̄cludit qd oēs ho-
 mines q̄ faciūt sciēt illd qd n̄ lz vel
 lent illud licere. et sic nō appetunt
 pecn̄ p̄pter pecn̄ s̄z illud qd seq̄t
 ex pctō. An nō pōt dici pecn̄ nolē-
 tis nisi nescientis. An oē pecn̄ qd
 cōmittit a sciēte. enā si fiat p̄pter
 necessitatē vñ p̄pter timorē mor-
 tis vñ dū dī pecn̄ volētis et consen-
 tētis. Ad ad p̄positū lz intentio
 cōtatis nō sit senerādī s̄z reipubli-
 ce subueniendī. in q̄ illud qd seq̄t
 ex hac itēōe ē pecn̄. An dī pecn̄
 cōmittē. sic ille q̄ vult euitare mor-
 tē et vt eā euitet cōmittit aliqd il-
 licitū dī peccare. lz nō sit intentio sua
 peccādi. s̄z mortē euitādi. An non
 est p̄siderāda intentio. s̄z an illud
 qd sequit ex illa intēōe possit lici-
 te fieri quēadmodū ē licitū coitan. p̄
uidere reipublice ita licitū ē euitā-
 bet euitare mortē. S̄z nullus d̄z cō-
 mittere aliqd illicitū vt euitet mor-
 tē. ita cōitas non d̄z cōmmittere ali-
 qd illicitū vt p̄uideat reipublice.
 Itē m̄gr sniariū. li. 3. dis. 33. c. et q̄
 de timore. vbi ponit quartā spēm
 rioris. allegat Cassianū vel Cassio-
 doz sup̄ ps. vbi sic inquit. An u-

memus pati picula carnis. vel pde
re bona mudi pp qd dlingm. h ti
mor mal? e que dñs i euagelio phi
bet dicēs. Nolite timē eos q occi
dūt corp⁹ tē. An n ē licitū dlingre
pp cuiādū piculū mori v l vi cui
tet amissio bonoz hui⁹ mudi. Ne
mo ai pōt malo p sēire absqz pctō
E q. n. peccat p sēirens malo. sicut
ille q facit. Verba sūt apli. Ro. i. in
fi. An tex. xi. q. q p sēit i fi. sic ingt.
Sigs alteri⁹ errozi p sēit sciat se cū
illo si si mō culpabilē iudicādum.
Ad idē. 2. q. i. notū i fi. vbi sic dī.
Facientes t p sēientes par pena con
strigit. Id dī i. c. i. d. offi. dle. t toc.
ibi Cōsēientes g⁹ q iudei senerētur
seu facientes pacta cū eis pter deli
quūt t pter obligant ad restitutōz
vsurariū. Itē scūs Tho. i. pallegrata
q. 78. ar. vltimo dicit q dās occa
sionē vsurario mutuādū ē pnceps
peccati. Et idē dīc de eo cui placet
q vsurari⁹ seneret. Sz conducen
tes prebent occasionē senerandi.
Itē pducēs paciscit. g⁹ ei placz qd
senus exerceat. Pacum. n. non ē
aliud nisi placitus p sensus vel qñ
duo vel plures i vnā voluntatem
conueniunt. vt dicit tex. in. l. i. ff. de
pact. An negari nō pōt qñ cōdu
cēs pbeat occasionē peccādi. t qñ
ei placeat qd paciscit. t p psequēs
necessariō ei placet mutuo. Itē
dū dicit q iura nō loquunt de iu
deis senerantib⁹ sz de xpianis. per
pēdo q nesci. ius canonicū. qz d
h ē casus i cōtrariū i. c. post misera
bilē. de vsur. Et qd dīcāt cano
niste dicit q iura tā noua qz anti
qua loquentia de seneratoribus in
cludunt iudeos. Et qz hoc ē decla
ratiū i vtroqz p silio meo nō repeto.

Anū tñ nō omīto q licet iudei non
possint ligari p cēsurā ecclīasticā
tñ p ecclīaz pnt puniri alia pena. s.
denegādo cōmunionē xpianoz
eis. vt patet in. c. post miserabilem
t in cle. i. de testi. Itē ecclīa posset
eos punire ipaliter. s. incarceran
do t aliter. An ecclīa hābet electō
nem an faciat eos cōpelli p princi
pes seculares. an vō p se velit exer
cere iurisdictionē si de facto possit
vt dicit Inno. i. c. qd sup his. d vo
to. vbi dicit q papa pōt punire iu
deos t alios ifideles si delinquūt
p legē nature vel p legē ppriā. Et
ibi dicit q qdā papa fecit combu
ri quosdā libros iudeoz qz ptime
bāt heresim i lege sua. Et h segitur
ibi Jo. an. t oēs scribētes. Et ples
auctoritates allegant q ecclīa pos
sit se de hoc peccato ipedire i vtro
qz p silio meo. imo dicit q ecclīa
nullo modo debeat tolerare.

Qdo me puero ad cās qd
allegat ppter qd dicit tales
p sēnti nō ē p cūm. Et pzo
dico q iste cās nō sūt vtre. sz antiqu⁹
hostis cui sūt mille cause nocendi
t nomina mille. vt vtar vbi Die
ronymi. illud mēmbus hominuz
t in eoz sensibus istas causas fin
git. Nā sūt plures q. 14. ani q sūt
expulsi ex ista ciuitate. t sūt pl⁹ q
28. qd sūt expulsi de ciuitate Ain
centie. t in iste ciuitates remanent
in eodē statu. An scūs Bernardi
nus in smone serie se post dñicā
de passiōe. ar. 2. dicit qd vsura ge
nerat qtuor abhōiabiles ipietates
p deū qz facit aīaz blāssmare deū
ex eo qd hodie iter xpicolae men
tes repiūt q credūt. imo pon⁹ māi
fesse asserūt pplm sū aliq manife

sto usurario n̄ posse stare. Prima
 blasfemia terribilis ē deū dñi sibi
 imponit impossibilia pcepisse euz
 i multis locis scripture p̄uarias
 usuraria oio ⁊ absolute phibeat.
 Secda blasfemia ē qz blasphematur
 xps q pcepit mutui dari grati. vt
 pz Luc. 6. c. Cōtra qz blasphemos
 clamat Hiero. dicēs Anathema
 sit q dixerit deū pcepisse aliqd im
 possibile. 3. blasphematur ecclia scā q
 tā acerrie i sacris canonib⁹ ⁊ dcre
 tis usuras p̄seqt ⁊ ipugnat. Quar
 ta blasfemia. qz blasphemāt oēs sci
 doc. ⁊ mēdaces existiant. dñi usur
 rā quā ipi pdenāt i pplis necessa
 riā eē affirmāt. Et pcludit qz qlibz
 xpian⁹ q n̄ vult ruerē in tot blasse
 mias firmit obligat credere qz pos
 sibile ē hūano genē ⁊ cuilibz p̄plo
 stare absqz māifesto usurario. Et
 hac verā fidē pbat p̄lib⁹ rōnib⁹ de
 qb⁹ p eū. p̄terea ē si icōtinēt. a que
 iste sit allegat eēnt vā adhuc n̄ lice
 ret pducē iudeos. ⁊ pducētes eā
 liter peccarēt. Don⁹. n. debemus
 oia mala pati qz malo p̄sent. 32. q.
 5. ita ne. ⁊ i. c. sacris. qz me. cā. An
 nobilis tex. Aug. 23. q. 4. ita plāc.
 cū trib⁹ se. dic qz duo q̄cūqz neces
 sitate iterueniēte dēnt itēgra atqz
 casta custo diri. s. malū n̄ facere nec
 malo p̄sentire. S3 n̄ pnt pducī iudi
 qm p̄sentiat p̄ciō eo ⁊. 8. p salute rei
 publice n̄ l3 huic p̄ciō p̄sentire. Ad
 idē. 22. q. 2. faciat hō. vbi dī qz hō
 d3 facere. p salute. p̄ali hominum
 illud qz pōt. S3 si n̄ pōt p̄sulere si
 ne p̄ciō. d3 estiare se n̄ h̄re qd faci
 at. ex q n̄ pōt p̄sulere absqz p̄ciō.
 An p salute p̄ali hoīuz n̄ ē cōmī
 tēdū p̄cūm vt ap̄te dīc ille tex. imo
 n̄ ē licitū p̄mittere p̄cūm v̄iale. vt

hō libet a morte. vt ē cāus in. c. ne
 qz arbitret. ⁊ i. c. sigs ad te p̄fuge
 rit. 22. q. 2. ⁊ in tale mēdacū solū ē
 p̄cūm v̄iale. cū sit officiosū. Eodē
 mō n̄ ē licitū dicere mēdacū vt hō
 libet a p̄ciō mortali. v̄l vt qz d̄sen
 dat ab inūdicia corpali. ut i. c. p̄u
 mū. ca. q. Et sup illa rōne fūdar⁹ ē
 tex. i. c. sup eo. d̄ vsur. vbi dīc tex.
 qz cū scriptura sacra phibeat mēti
 ri. p v̄ia alteri⁹. m̄lio magis ē. phi
 bendum ne qz inuoluat crimine
 usurariū. p redimēda v̄ia captiuo
 rū cū vsur sint. phibite pagina v̄tri
 usqz testamēti sup qb⁹ papa non
 pōt disp̄sare. vt ibi dī. Et nulluz
 p̄cūm est cōmūedū p quacūqz ne
 cessitate vitanda ē si sit veniale.
 Et multo min⁹ ē p̄sentēdū vt com
 mittat vsura. qz talis cōsensus est
 p̄cūm mortale. vt pbat tex. in dictio
 c. sup eo. Ad idē ē bonus tex. i. c.
 sacris. qd me. cā. vbi dī qd qz nō
 d3 p̄p̄tiorē mortē vitādū p̄cipare
 cū excoicato. ⁊ in talis. participā
 tio exceptis aliqb⁹ casib⁹ ē p̄cūm ve
 niale. Et ex his cōcludit qd. p ali
 qua necessitate vitāda in republi
 ca vel i populo nō ē licitū p̄sentire
 qd iudei fenerent. An Scotus in
 4. sniariū. dis. 15. ⁊ Ricar. ibidē di
 cunt. qd dantes consiliū vel fauo
 rē iudeis. v̄l statuentes qd sup vsu
 ris eis ius fiat. v̄l qd possint ea pe
 tere in iudicio. dicunt p̄cipare in
 crimine cū peccante. qz h̄ nō pōt
 fieri absqz peccato mortali. Unde
 p̄aias cū tex. ponit. xi. q. 3. v̄e q
 dicitur. sic ingt. De q dicitur malū
 bonū. ⁊ bonū malū. ponētes tene
 bras lucē ⁊ lucē tenebras. p̄pterea
 duct⁹ ē p̄pls me⁹ captiu⁹. qz nō ha
 buit sciētiā. ⁊ nobiles ei⁹ interie

rūt fame et multitudo ei⁹ sui exaru
 it propterea dilatauit isern⁹ aiam
 suā et aperuit os suū absq; vllō ter
 mino. et descēderūt fontes ei⁹ sub
 limesq; ei⁹ ad eū. **Mā** pfecto ē ma
 gnū pēnū. et magnū mēdaciū dice
 re q; vtilitas pueniat ex iudeis. im
 mo multa dāna sequūt ex eis. vt d
 clarat scīs Bernardin⁹ i loco p al
 legato. **En** ē i. c. l. d. vsur. i. 6.
 dicit q; vsuraz vorago aias deuo
 rat et patrimonia exhaurit. Et posi
 to q; aliqua dāna incurat pp ca
 rentia iudeoz illa sunt oia dāna tē
 poralia. vñ n̄ d; pmitti dānū spūa
 le pp euitāda dāna ipalia. vt. s. p
 bant. **Mā** q̄niscūq; iudeus mutu
 at pecunias sub vsuris toties deuz
 offēdit. sicut dicim⁹ d illo q multo
 tiens pmutu fornicatōez ē cū ead
Mā sunt tot fornicatōes seu tot d
 licta quonēs agu ē cū eadē. vt i. c.
 imitare. 6. q. 1. et i. c. sic cū i vof. de
 testi. et qd nōt Bar. i. l. i. ficiādo. s. i
 fans. ff. d. fur. **En** cū de tāto pl⁹ of
 fendat q̄nto magis exerceat sen⁹. n̄
 pōt ciuitas huic malo p̄sentire p
 aliq̄ necitate vitāda. De⁹ ei curat d
 delictis isideliū. vñ Aug. li. 5. de ci
 ui. dei. c. 13. dicit q; deus p̄cessit ro
 manis tā lani iperū vt domarent
 graua mala multaz gēnū. **Mō**
 si de⁹ vult mala isideliū corrigi per
 alios infideles. q̄to magi xpīai q
 sunt filij dī tenēt punire iudeos et
 alios infideles p̄mittētes vsuras et
 alia cria. vñ pp hec ipalia mala vi
 tanda n̄ ē p̄sentēdū q; p̄mittat vsu
 ra cū tot mala spūalia ex ipa seq̄nt
 Et h̄ dicit Jo. an. i reglā p̄tē. li. 6.
 scīs Bernardius i p̄dco fmōe. et
 pbat i iurib⁹ pallaz apulsiue. **En**
 dū dicit dicit⁹ q; ē magnū dānū

huic ciuitati q; iudi senerent in ca
 stris cū maiori dāno q̄ facerēt in
 ciuitate. **Ista** ei n̄ ē iusta cā pducē
 di eos cū tal p̄sensus n̄ possit p̄sta
 ri a ciuitate sine pctō mortali. s; d;
 suaderi ciuitati q; mittat ad dñuz
 et ipm roget q; expellat iudeos et
 ex castris. nā ad h̄ tenet ciuitas et
 gūiter peccat si h̄ n̄ facit. vt in. c. er
 roz. et i. c. qd ei pdest. et i. c. p̄sentif
 83. dis. et i. c. faciētes. ea. dis. et i. c. si
 cui dignū. d. homi. **Que** iura apie
 dicūt q; vbi q; pōt delictū ipedire
 vel ipm facere corrigi. si h̄ n̄ facit g
 uiter peccat. **En** **Licero** i. l. lib. de
 offi. i. c. d. iniusticia. dicit q; si q; nō
 defendit sociū cui ali⁹ facit iniurias.
 tā ē i vltio q̄ si parētes aut amicos
 aut p̄fiam deserat. **Ad** h̄. c. q̄nre de
 sen. excō. **S; quibz** magis tenet de
 fendere honore dei q̄ sociū. imo
 magis quā seipuz. **Nec** reputet q;
 ista ciuitas patiat magnū dānū si
 iudei et a castris expellat. ex quo h̄
 cōuenit honori diuio. **Nullū** ei dī
 mādātū d; ipossibile p̄putari. vt dī
 cit scīs Bernardius allegas scīz
Hiero. vt. s. retuli. et de hoc pul
 crius loq; i secūda eplā ad Deme
 triadē. i septia charta i secūda col.
Irea fm dubiū an sūmus
 pōtufex possit dispēsare. p
 secto n̄ desino mirāi q; ille
 ff ita supine ita ignorāter loq;. **Du**
 buto q; mercedē aliquā sui consilij
 recepit. **Nullū** ei p̄cū sine cupidī
 tate cōmittit. et ois appetitus illici
 tus illi⁹ auditis ē morbus. **Amo**
 re pecūie vilis ē ois affectio. et aia
 lucri cupida et p exiguo perire n̄
 metuit. nullūq; ē in illo corde iusti
 cie vestigiū i quo sibi auaricia fac
 habitaculū. vba sūt sancti **Leois** i

fmōe 9° de passiōe dñi. vñ nescio
 q̄s sanc^o psuaserit q̄ papa possit
 dispensare i vsura. Mā ē cāus i.c.
 sup eo. de vsur. q̄ n̄. 7 ibi hoc fir-
 māt oēs doc. 7 Jo. an. i reglā p̄ciz
 li. 6. 7 hoc dixi in consilijs meis.
 Vsura ei ē ius naturale. vt dicit
 pbs p̄rio poliē. q̄ nulla lege scrip-
 ta artat^o vel edocuit s̄ sola nālī rō
 ne ducit^o cōtractuz vsurariuz ē de-
 testat^o. Silt fecit Cicero i lib. 2. de
 offi. si. vbi dicit q̄ fenerari ē hoīez
 occidere. vñ Geraldus odonis in
 4° ethico 7. c. 9° q̄. pen. dicit q̄ oīs
 vsura fm̄ se ē mala dato q̄ nō esset
 prohibita. Precepta at nālīa sūt i
 dispēfabilia q̄ sūt imutabilia. vt i.c.
 his ita. 6. di. 7 p̄ h̄ nulla p̄cepta mo-
 zalia p̄oris testi sunt reprobata. vt
 dicitur tex. in dicto. c. his ita. 7 idem
 dicit scūs Leo. in sermone. 14° de
 passione dñi. 7 p̄ hoc ē bon^o tex. i
 c. legatur. 24. q. 2. vbi p̄batur q̄ ne
 q̄ ecclesia neq̄ deus pōt dare iniaz
 peccādi. 7 h̄ tenet Ricar. in 3° snia
 rum dis. 37. arti. 1. q. 5. vbi dicit q̄ p̄-
 cepta legis eterne sunt i dispēfabi-
 lia adeo q̄ nec deus pōt in eis dis-
 pensare. sicut dicit apls. 2. Thimo.
 2° c. Fidelis ē deus. negare seip̄z n̄
 pōt 7 Aug. cōtra Gaultū. 11. c. iter
 p̄cipiū 7 mediū. Lex et̄na ē rō di-
 uie. I rō dīne volūtaz o: dīne nālē 7
 seruare iubens. vnde idē Aug. in
 lib. 83. q. 63. dicit q̄ lex naturalis
 ē trāscripta i aīa rōnali ex ieffabili
 atq̄ sublimi rex ad mīstratōne p̄
 diuinā potētiā. iō ius naturale p̄o-
 cedu ab exordio rōnalis creature
 nec variatur ipe s̄ imutabile p̄ma-
 net. Idē dixit Inno. in. c. si. de trā-
 sac. 7 ibi oēs doc. sequūt. vbi dicit
 q̄ papa nō pōt dispēfate circa ali-

qd qd sit penū ex lege veteris vel
 noui testi. 7 plene dixi in fo consi-
 lio. 7 male dicit iste ff dum dīc ca-
 nomistas tenet q̄ fieri possit dispē-
 fatio. q̄ n̄ ē vez imo oēs docto. te-
 nent cōtrariū. 7 ē cāus in. c. sup eo
 de vsur. vbi clare p̄bat q̄ papa n̄
 pōt dispēfate vt exerceatur vsura
 7 illū tex. iduxi in fo cōsilio. Māc
 addo aliā rōem q̄re papa n̄ possit
 dispensare. Mā vbi dispensatio est
 opprobriosa religiōi xp̄iane non
 cōceditur dispēfatio pape. l. q. 7. 7
 si illa. notāt doc. i. c. q̄nto. d̄ cōsue.
 De iure aut̄ diuio 7 canonico iur-
 dei censent serui xp̄ianoꝝ p̄ pas-
 sionē xp̄i q̄ illos suos effecit 7 xp̄i-
 anos liberos. vt i. c. 7 si iudōs. de
 iudeis. Mō si xp̄iāt debēt recipe
 pecunias sub vsuris a iudeis. effi-
 ciūtur quodāmodo serui iudeoz.
 q̄ qui mutuuz accipit seruus ē fe-
 nerarius. puer. 22. c. 7 in. l. 3. l. d̄
 noua. vnde ē opprobriū xp̄iāe re-
 ligioni q̄ p̄ hanc viā illicitā xp̄iāt
 efficiāt quodāmodo serui iudeoz.
 Nec ecclesia debet tolerare tale op-
 probriū. vt in. d. c. 7 si iudeos 7 i
 cle. i. de testi. 7 in. c. iudei eo. 11. Et
 si papa vellet dispensare q̄ iudei
 fenerent. cū nō possit fieri sine op-
 probriū xp̄iāe religiōis. nō ē tol-
 lerandū. vt dicit Inno. in. c. quāto
 de cōsue. 7 doc. ibi multo minus
 pōt ciuitas cōsentire q̄ iudei fene-
 ret. cū cedat i maximū opprobriū
 xp̄iāoꝝ. Mō obstat cause quas dic-
 tus ff allegat. que suadēt dispensa-
 tōez. q̄ illud p̄cedu circa illa in q̄
 bus pōt cadere dispēfatio. S̄ cir-
 ca p̄cepta moralia vel naturalia
 non pōt papa dispensare. cū sint
 d̄ necessitate salutis. Et ad hoc plu

res auctoritates allegant in alijs
silijs. Et h̄ ē sententia Bal. in. c. 2. et i
c. ad infam. d̄ proba. vbi dicit q̄ in
iure diuino quo ad ea q̄ sūt d̄ neces
sitate salutis n̄ cadit dispensatio nec
interpretatio. Unde Hieronymus
ad cellaniam i quarta col. ait. Duo
āt sunt genera mādatorū i quibus
clauditur tota iusticia Prohiben
di vni ē. Subēdi alter. Et ei phi
bētur mala. ita p̄cipiūt bona. Nō
obstat ēt quod dicit. qd̄ ē de p̄sue
tudine q̄ tolerant iudei ab eccl̄a. s.
q̄ exerceant vsuras. Mā p̄suetudo
peccati nutritiua non valet vt in. c.
si. d̄ p̄sue. et c. mala. et c. veritate. et
c. p̄suetudo. s. dis. et in multis alijs
c. eadem dis. Non obstat ēt illd̄ q̄
dicit q̄ furtū admittit tpe necessita
tis. vt in. c. pp̄ necessitate. de furtis
et in. c. discipulos. d̄ p̄se. dis. s. Mā
tpe necessitatis oīa sunt cōia. Unde
desunt esse furtū. l. 2. ff. ad. l. rod. d̄
iae. et in. c. sicut h̄. in si. 46. dis. S3
papa nō possit dispensare q̄ quis
absq̄ necessitate res alienas fura
ret. q̄ n̄ pōt dare l̄niam peccādi. vt
dcō. c. legat. 24. q. 2. Et dū dicit q̄
papa possit dispensare q̄ q̄s p̄mit
tat fornicatōes. i hoc male dicit. et
ē penitus h̄tuc. q̄ papa n̄ pōt da
re l̄niam peccādi. unde pulcherri
mus tex. i. c. i. 40. dis. dicit q̄ deus
non p̄cessit nec Petro nec ei⁹ suc
cessoribus l̄niam peccādi. Nō si
papa nō h̄z l̄niam peccādi. nec al
teri dare pōt. Et in ista rōe s̄idatur
tex. in. c. sup̄ eo. de vsur. vbi ē cāus
de hoc q̄ n̄ pōt caullari. et h̄ clare
d̄dūxi in fo p̄silio p̄ me edito. imo
deus nō pōt dare. vt dicit Ricar. i
loco p̄allegato. Itē dū dicit q̄ illd̄
p̄ceptū. Nō occides. ē diuinū. et in

si fuerit factū ex necessitate vel defen
sione n̄ ē peccatū. nec incurrit exco
municatio. Ad hoc r̄ndetur q̄ illud nō
ē ius diuinū. imo p̄sonat iuri di
uino et nālī. Nam qd̄ quis ob iue
lam sui corporis fecit iure fecisse
v̄t. vt in. l. vi. vim. ff. de iusticia et iu
re. Unde talis q̄ se defendendo oc
cidit. nō d̄ fecisse homicidiū ex q̄
principalis intentio fuit se defend
re. Mā illud p̄ceptū. Nō occides. i
telligit de eo q̄ volūtariē et ex odio
aliquē occidit. S3 q̄ fiat aliqd̄ qd̄
in se remaneat peccatū. n̄ pōt papa
cedere. imo nec de⁹. Itē q̄m ad de
um Bonanētura i prio l̄niaz. dis.
47. q. vlt. dicit q̄ cū q̄rimus an de
us possit p̄cipe malū. pōt duobus
mōis intelligi. Ano mō an possit p̄
cipere malū remanēte ip̄o malo.
Et dicit q̄ nō. q̄ ē impossibile. Et h̄
mō loq̄ Ricar. d̄ q̄. s. feci mētōez
Alio mō an deus possit p̄cipe ma
lū faciēdo ip̄m bonū. Et h̄ mō pōt
p̄cipe sicut p̄ceptū filios isrl̄ expo
liare egyptios. et n̄ fuit furtū. vt dic̄
Alexāder de ales. i tractam septi
mi p̄cepti. De⁹ ei⁹ q̄ ē d̄ns oīuz trāf
tulerau d̄nūz illaz rex i hebreos.
Et hoc fecit mediāte iusticia quia
hebrei absq̄ mercede seruierant
egyptijs. vñ ibi n̄ fuit furtū. h̄ ē t3
Aug. i li. q. Exodi. transumptiue.
14. q. 5. dixit d̄ns. vbi dicit q̄ isra
helite n̄ fecerūt furtū. s3 dō iudēte
miserū p̄buerāt. Sile ē in cāib⁹ i
q̄bus de iure canonico licitū est
recipere aliqd̄ vltra fortē. q̄ i illis
cāibus d̄sunt esse vsura. S3 vbi re
maneret vsura ius canonicū n̄ pos
set concedere ex aliqua causa vel
ex aliqua necessitate q̄ exerceret.
Unde in illis cāibus in quibus vi

detur usura non ē usura. licz vide-
antur habere aliquā similitudinē cuz
usura in eo q recipit aliquid usura
sortem. Et hoc dicit Jo. an. in dic-
ta regula peccati li. 6. Ex quibus
pcludo q illis cāibus i quibus re-
manet usura neqz desinit esse dlic-
tum non potest fieri dispensatio.
nec per papam nec p deum quod
est inanis. Unde cum iudeis fene-
rantibus remaneat in eis crum̄ usū
re. non pōt papa dispensare q ci-
uitates pducant iudeos ad fenerā-
dum qz remanet peccatum ex par-
te vtriusqz. s. iudei fenerantis et ci-
uiuz qui consentiunt q fenerentur.
Et ex his pz q iste frater temere et
iniquē contra doctrinam ecclesie
ausus ē predicare et scribere. et nisi
se corrigat publice sicut publice d-
liquit ipsum denunciādo vt punia-
tur tanqz hereticus.

**Cōsiliū qrtuz dicti dñi Alexandri
de Neuo ptra iudeos fenerātes.**

In noie dñi nři ihu xpi glo-
riosissimi redēptoris nři q
ē verus deus et verus hō.
ip̄m deus eq̄lis p̄ri et spiritui scō.
tres p̄sone et vn̄ de a quo oia lau-
dabilia opera pcedunt inuocatio
quoqz p̄focinio gloriosissime ei⁹
nris semp v̄ginis M̄arie. glorio-
si doctoris Hieronymi. totiusqz
celestis curie. Amen.

**Esterno vesp̄i magister
Saluanus venit ad me
et dixit se esse motuz ad
consulendū q iudei pos-
sens conduci ad fenerandum per
verba sancti Tho. fa. se. q. 62. arti**

5. vbi dicit q non est peccatum in
extrema necessitate aliena auferre
vt parentibus subueniatur. inuito
etiam vt subueniatur alijs si est ex-
trema necessitas. Adducit etiam
sanctus Tho. in alijs locis que ad
idez tendūt. Sed mihi non videt̄
q ex hoc inferatur q propter ne-
cessitatem liceat conducere iudeos
ad fenerandum. Nec obstant ver-
ba sancti Tho. Nam tempore ne-
cessitatis omnia sunt cōmunia. Et
sic ille qui subtrahit non facit fur-
tum quia non subtrahit rem alie-
nam ex quo subest extrema neces-
sitas. Et hoc modo loquitur san-
ctus Tho. et sua conclusio probat̄
tam per ius ciuile qz per ius cano-
nicum. Nam lex dicit q ipe neces-
sitatis omnia sunt cōmunia. vt in
l. 2. ff. ad. l. rodi. de iac. Et est opti-
mus tex. de iure canonico. in. c. si-
cut hi. in fi. 47. di. vbi tex. sic dicit.
Esurientium panis est quem tu d-
tines. nudoz est indumentum qd
tu recludis. miserorum redemptio
est et absolutio pecunia quam tu in
terra defodis. Tantorum ergo te-
scias inuadere bōa qzuis possis p-
stare q velis. An ille tex. pbat q tē-
pore extreme necessit̄ illa q subira
hnt efficiūt p̄p̄a subtrahētis n̄ aut̄
sūt illi⁹ cui subtrahūt. Et pp hoc tē-
n̄ p̄mittit furtum. qz furtū ē p̄c̄c̄atio
rei aliene fraudulosa inuito dño scā
l. 1. ff. d. fur. An qñ subest extrēa ne-
cessitas n̄ d̄r ēē ablata res aliēa sed
p̄p̄a. Et h̄ mō d̄z intelligi. c. discipu-
los de p̄se. dis. 5. vbi d̄r q discipuli
dñi nři. q trāseuntes p segetes eucl-
lerunt spicas et comederunt a xpo
sunt reputati innocentes. qz coacti
fame hoc fecerunt. Secus si fuisset

necessitas nō extrema. qz tunc non
excusaret a furto. lz pena deberet
minui pp tales necessitatē. Et d h
ē tex. i. c. si qz pp necessitatē de furs.
vbi tex. dicit q si aligz furat cibaria
vel vestē vel pecus pp necessita
tē famus vl nuditas dz penitere p
tres ebdomadas. Mā ille tex. dz i
telligi qn nō suberat extrema neces
sitas. Et ita intellexit sacius Tho. in
locis pallegans. Et idē dicūt doc.
canoniste dcō. c. si qz pp necessita
tē. Et nō lz surripere pximi nisi p
pter extremā necessitatē. qz extrēa
necessitas facit cessare furtū. cū tūc
res sit ppria subtrahēns. Vbi vero
remanēt delictū furti. nullo mō li
ceret pmittere. vt dcō. c. si qz pp ne
cessitatē. Ad h fac pulcher tex. 14
q. 5. c. sorte. vbi sic dic. Sorte aligz
cogitat et dicit multi sunt xpiani di
uues. au iri. cupidi. n habeo pcni
si sui illis abstulero et pauperibus
dedero. Et n. illi nil boni agunt
mercedē habere potero. S3 tex. il
lerndet q huiusmōt cogitatio dia
bolica calliditate suggeritur. et q
si totū tribuerit qd abstulerit pon
us peccatū addit qz minuit. Et ille
tex. ē Aug. Et idē dicit li. 2. tra mē
daciū. cuius verba refert mgi snia
rum li. 2. dis. 41. ca. 3. Ex quo iserf
q n lz facere parū pcni vt ex eo
sequitur maior bonū. Et n apls Ro.
3. ca. dicit q illi q dicūt mala eē fa
cienda vrex eis eueniāt bona. sūt
pdenandi tāqz blasphemato: es dei.
Et ex his isero q vbi delictū remā
net delictū. nō lz illud pmittere stā
te extrema necessitatē. Et n doc. i di
cto. c. si qz pp necessitatē. dicunt q
qz nō excusat pp necessitatē si cō
mutat fornicationē qz fornicatio ē

de se mala. et ponit qz dz mori q
malo p sentire. vt i. c. sacris. qd me
tus cā. et 32. q. 5. ita ne. Et ex h do.
canoniste reprobat opinionē pe.
et 2. i. l. i. in pl. q. 2. vnde vi. vbi
dicūt q si dñs mandat seruo qier
vxoze iterficiat alioqn ipm iterfici
et. q excusat ab homicidio si iter
ficiat dñaz suā ad mādātū dñi sui.
Et n Jacobus de Raucenna distun
xit q aut mlier erat al pitura. vt qz
dñs oio eā iterfecisset. et tūc excu
sat ab homicidio aut n erat peritu
ra nisi seruus ipaz iterfecisset. et tūc
n excusat ab hōicidīo. De. 2. o die
q idistincte excusat ab homicidio
qz ē necessariū n volūtarium. Sed
doc. canoniste. f. 30. cal. et dñs car.
i. c. significasti. de homici. idistin
cte dicūt q et si dñs fuisset itersecu
rus vxorem et si seruus eā nō occi
disset. nihilominus nō excusat ab
hōicidīo enām si id fecerit timore
mortis. Et sic non lz p conseruatiō
ne vite occidē illū q oio erat iterfi
ciēdus. Et hāc opinionē ē secur
fuit dñs Abbas in. c. sacris quod
mer. cā. Et ego ē istaz opinionem
fui secutus i dcō. c. si qz propter ne
cessitatē. de furs. Et hec opi. pbaf
i. c. de occidendis. 23. q. 5. vbi dicit
tex. q nō ē licitū aliquem occidere
nisi hēat ad hoc ptatez ex publica
auctoritate. Et n p pseruatione vite
proprie n lz hoiez occidere. Pro
quo ē ē bonus tex. 15. q. 1. merito.
vbi pz q qz non excusatur a pec
cato dato q pp timorē mortis vel
p conseruatione vite illud cōmuse
rit. Unde ē sanctus Tho. vbi. 2. q.
64. arti. 2. dicit q nō ē licitū q qz
itendat hoiem occidere et ad suaz
defensionē nisi habeat publicā au

etioritate. vi deo. c. de occidendis.
Debet ergo ille q se defendit iten-
dere ad suā defensione. n̄ aut h̄e
animū occidendi aduersariū. alif
q̄tum ad deū esset re^o homicidij.
S3 vbi solū itendit se defendere. ⁊
pter eius itētiōez seqtur homicidi-
uz. uic ei nō imputat. s3 iterfecit^o poti^o
d̄r a scīpo occisus. Et h̄ dictū bñ
Tho. sequitur dñs Car. i. c. signifi-
casti. de homici. ⁊ etiaz Jo. cal. ibi
Et ex hoc isero q vbi aliqd ē pec-
catū ⁊ remanet p̄m̄ q non. s3 illd
fieri ppter aliquā necessitatē etiaz
p̄seruatione vite. Ad h̄ facit. c. sa-
cris. qd me. cā. Itā p̄cipare cū ex
cōicato regulariter n̄ ē p̄m̄ mor-
tale s3 veniale. ⁊ in n̄ excusat quis
aliquo metu ei mortis vel cruciat^o
corpis si p̄cipiat cū excōicato. Et
sic p̄m̄ veniale nō ē p̄mittendum
pp̄ p̄seruationem vite. pp̄ie. Sed
usura semp ē mala nec vnq̄ pōt ēē
bona vel licita vbi ē s3a usura ergo
pp̄ aliquā necessitatē vitāda. nō
ē licitū p̄ducere iudeos ad feneran-
dum. Et hoc volui p̄strigere p̄ de-
claratione eoz que mihi dixit p̄sa-
tus magister Galuanus.

Ad qm̄ multi dicūt q iudei
fenerantur in hac ciuitate cū
grauissimis usuris. Qnd d3
ēē licitū ciuibz Padue ip̄os cō-
ducere p̄ minori fenore. qz nō sunt
cā q. iudei fenerent. s3 ip̄as usuras
restringit seu minuūt. S3 i scō ego n̄
puto h̄ esse vni. Itō. n. in hac ciui-
tate publice tenēt sen^o ad exercen-
dū usuras. Itā n̄ ē dubiū q si ciui-
tas pacisceret cū eis qn copiosius
usuras exerceret. ⁊ vbi minuat ēē-
tiū vicib^o i hac ciuitate. si essent con-
ducti ad tenēdū h̄ sen^o. mutarent

nulle ciuib^o. ⁊ sic lat^o cōmitterent
sen^o. vñ dñs magis offēderet. qz to-
tiēs p̄mittitur usura quotiēs sit mu-
tuum sub usuris. Ad h̄ facit qd no-
tat scīs Tho. 2a 2e. q. 78. arti. vlt. i.
si. vbi dicit q si quis pecuniam suā
cōmittit usurario vt inde copiosi^o
p̄ usuram lucret. d̄r ei dare materi-
am peccādi. ⁊ ē p̄nceps culpe ip̄i^o
Ita i p̄posito nō ē dubiū q si cō-
ducantur in dī qn copiosius fenera-
bunt. ergo p̄ducētes dāt eis mate-
rias peccādi. ⁊ p̄ p̄ns sūt p̄icipes
dilecti ip̄oz iudeoz. qz cupiunt p̄-
eritādo ip̄ali dāno icurrere dei of-
fensam. cū dñs p̄ nullo ip̄ali cōmo-
do p̄sequēdo vel vitādo d̄beat of-
fendi. vi i. c. faciat. 22. q. 2. Et plura
iura ad h̄ allegant i rñsionib^o q̄s se-
ci ad allegatiōes m̄grī Galuani.
Itā Jo. an. i regula p̄m̄ in vltimo
ar. 6. ad qntū. dicit q dñs usura-
rius nō d3 p̄mitti. s3 p̄ ip̄um multa
mala euitent. s. dānū i rebus. picu-
lū i p̄sonis. vel ex ip̄o multa bona
sequantur. s. pauperū sustēratio mer-
cantiaz saluatio. Itā p̄traci^o usura-
ri^o nō ē p̄mittendus. s3 p̄ ip̄m vitē-
tur multa mala vel sequāt m̄lia bo-
na. qz talia bona ⁊ talia mala cōit
sūt corpalia. S3 malū spūale nūq̄
d3 p̄mitti propter aliqd maluz cor-
pale vitāduz. nec pp̄ qd cūq̄ bonū
corpale p̄sequēduz. Itā nō debent
p̄duci iudei ad fenerādū copiosi^o
q̄ faciāt pp̄ ip̄alia mala vitāda. vel
propter ip̄alia bona p̄sequēda. ga-
quāto copiosi^o fenerant tanto ma-
gis dñs offēdit. Itā magister sniaz.
li. 3. dis. 33. c. ⁊ qz timore. vbi ponit
qdruplicem spēm timoris dicit q
humanus timor ē mal^o ⁊ allegat
Cassiodorū sup ps. vbi sic inquit

Quoniam timemus pati pericula carnis vel
perdere bona mundi propter quod delin-
guimus. Huiusmodi timor malus est quem dominus
prohibet in euangelio dicens. Nolite ti-
mere eos qui occidunt corpus et animam non
possunt tollere. Sed timor dei est qui est
licitus delinquere propter evitandam
periculam mortis. vel ut evitemus amissionem
bonorum huius mundi. Plus dico quod non
est licitum tolerare malos simplici
dissimulatione propter evitandam periculam
mortis vel bonorum temporalium vel ne in-
currat infamia. Et hoc dicit Augustinus in
primi libri de civitate dei. c. 9. ubi dicit quod si
propter istas causas omittunt correctionem ma-
lorum deus tales omittentes correctio-
nem facere flagellat penis temporalibus in hac
vita. Quod quibus eis vita malorum displice-
at. Ex quo inferitur quod si est peccatum omi-
tere correctionem propter evitandam per-
iculam mortis vel propter amissionem
fame vel bonorum temporalium multo mi-
nus licet permittere vel tolerare quod iudei
fenerent. Ad hoc facit quod notat san-
ctus Thomas. secundum secundam secundae. q. 10. arti. xi. ubi di-
cit quod non est licitum tolerare ea que sunt
mala nisi propter vitanda mala spiritualia
vel propter bona spiritualia consequen-
da. de qua dicitur. i. in sequenti dubio. Et
quoniam denuo mihi dicitur quod christiani non
debent curare de his peccatis iudeorum. i-
mo etiam audent dicere quod non peccant.
Sed de his an peccent vel ne. tetigi in
responsionibus quas feci ad consilium magistri
Saluani. Nam sanctus Thomas. secundum secundam secundae. q. 83. arti. primo dicit quod nunquam sunt liciti
iudeis accipere usuram ab extraneis
sed sunt eis permitti propter maius malum vi-
tandum ne. scilicet a iudeis deum colentes us-
uras acciperent propter auariciam cui de-
dinerant. Et sic sanctus Thomas. dicit quod ta-
lis permissio nunquam excusavit iude-
os a peccato mortali. Et idem dicit
Alexander de alessandro in tractatu septimi

precepti. Et hoc dixi in predictis respon-
sionibus. Item Jo. an. et omnes doc. i.
c. 2. questus. de usu et claudum quod iudei
peccant fenerando christianis. Ideo
dicit Archid. et Jo. de san. in. c. ab il-
lo. 14. q. 4. Et hoc patet quod ecclesia prope-
lit iudeos ad finitendas usuras christianis.
ut patet i. c. post miserabilem. de us-
uris. Sed ecclesia non posset hoc facere si
iudei non peccarent in fenerando christi-
anis. cum ecclesia neminem ledat. ut i. c.
p. mas. de dona. Aliqui autem dicunt.
quod ecclesia hoc facit. non quia non curat
de peccato iudeorum. sed ut proinde idem
nitati christianorum. Sed ista ratio non
est bona. quia imo ecclesia debet curare de
peccato iudeorum. Nam si deus precessit la-
tum imperium romanis qui erant in-
fideles ut punirent mala multarum
gentium. ut dicit Augustinus li. 5. de civi. di-
ca. 13. multo fortius christiani qui sunt
filii et servi dei debent corrigere peccata
iudeorum. Item ecclesia orat pro iudeis
et alijs infidelibus. quod non faceret
nisi curaret de peccato ipsorum. Dicitur. n.
hoies dicuntur nisi proximi. quia sunt
nisi nature participes. ut dicit tex.
notabilis i. c. proximos. de pe. dis.
2. Quoniam omnes hoies siue iudeos siue in-
fideles debemus tanquam primos dili-
gere. et deum pro ipsis orare ut dicit
tex. i. de co. c. primos. Item dicit sa-
ctus Thomas. secundum secundam secundae. q. 78. arti. primo. Dicit
enim quod debemus omnem hominem ha-
bere quasi primum et fratrem propter
in istam euangelij ad quod omnes voca-
tur. Ad idem allego origenem i. omel.
euangelij Math. incipientis. Audi
illis quia deum est antiquis. Diliges pro-
ximum tuum et odio habebis inimicum
tuum. quod legitur in sexta feria post
primas dominicas quadragesime ubi
sic inquit. Diligite inimicos vestros

siue paganos idolorum cultores siue
 hereticos infideles. Isti. n. sunt inimi-
 ci nostri. illi sunt veritatis aduersa-
 rij. Istos ergo diligite mala eis non
 faciendo nec aduersa operantes. sed
 diligite eos ut proximos et eorum
 errorem spernite sicut abhominatio-
 nem. Item propterea orate pro calumnia-
 ribus vobis ut ipsi a malis cessent. ut
 desinant ab impietate et iudicium com-
 munionis effugiant. Orate pro illo-
 rum conversione et vestra pace. illo-
 rum remissione et vestra tolerantia
 Ecce quod origenes vult quod teneamur
 diligere omnes homines etiam infideles et
 deum pro ipsorum peruersione orare. Nec
 minus auctoritatem seu fidem eo-
 rum origenes sicut hereticus. Nam
 illa omel. continet iter opera eius que
 sunt per ecclesiam approbata. 15. dist. facta
 romana ecclesia. et. item origenes. Et
 hieronymus de ecclesiasticis tractato-
 ribus dicit quod origenes melior fuit
 omnibus in bonis. et perior in malis. An
 cum ista omel. sit de bonis operibus
 ipsius. et habenda in maxima aucto-
 ritate. Hoc etiam firmat Augustinus in li.
 de doctrina christiana. ubi dicit quod omnis
 peccator iniquum peccator est. non est diligendus.
 et quod omnis homo iniquum est homo. diligendus
 est propter deum. Item Augustinus super. xi.
 psalm. et in li. 8. de trinitate. sic inquit. In ho-
 mine. n. diligendus est proximus non in
 malo. proximus vero omnem hominem
 oportet intelligi. quia nemo est deus quo
 sit sperandus male. Qui ergo amat
 homines vel quia iusti sunt. vel ut iusti sint
 amare debet. hec Augustinus. Item sanctus
 Thomas. 2a 2ae. q. 44. arti. 7. ubi ponit
 de triplici modo quo proximum tene-
 mur diligere. i. 2o modo qui est ex p-
 te regule dilectionis dicit quod regula
 qua proximum debemus diligere est ut

non descendamus primo in aliquo
 malo. sed solum in bonis. sicut in se
 voluntati solum satisfacere debemus in
 bonis. Et dicit quod hoc requiritur ad hoc
 ut dilectio proximi sit iusta. Si er-
 go infideles in quibus includuntur iudei
 amare debemus ut iusti sint. non de-
 bemus esse principes criminis ipsorum.
 quia non amamus illos tunc ut iusti fiant
 sed in malo ipsos amamus in quo secus
 precipiamus. Et de hoc habet per ma-
 gistrum sententiarum. 3. li. dist. 27. dum tra-
 ctat de modo diligendi. Item dum tractat
 an tenemur diligere angelos. et dist.
 29. c. 1. et 2. in quibus concludit alle-
 gando alias auctoritates quod deus
 nullum hominem excepit ab illo precepto
 Diliges proximum tuum sicut teipsum.
 Ex quibus concludo quod ecclesia debet
 curare de peccato iudeorum et aliorum infi-
 delium. tunc ne deus offendant. tunc etiam ut
 citius ad deum pervertant. Deus enim
 facilius inclinatur ad infideles converten-
 dos quo magis sunt immunes ab alijs
 criminibus. Et ubi iudei vel alij in-
 fideles committunt aliquod peccatum in
 suis nomine ecclesia debet hoc peccatum pun-
 nire ut dicit Innocentius. i. c. quod super
 his. de voto. Sed usura est peccatum pira-
 rius nomine. ut plene declarat Jo. an.
 in regula. penult. i. 2o ar. An nec ec-
 clesia nec principes christiani debent hoc
 peccatum tolerare. Sed ut dissoluam
 unum motum quod de nouo fuit alle-
 gatum. scilicet putet dissoluisse in consilijs
 per me editis. sed adhuc repetere non
 piget. Dicunt enim quod quemadmodum scilicet
 propter necessitatem recipere pecuniam
 inuito sub usuris ita est scilicet propter ne-
 cessitatem inueniendi pacisci cum iu-
 deis ut fenerent. Nam argumentum
 non procedit secundum quod dicunt doctores. i. c. super
 eo. de usuris. Et idem sanctus Thomas. 2a 2ae

q. 78. ar. vl. vbi dicit q. inducet ho-
minē ad peccādū nullo mō l3. Ali-
tū peccato alterius ad bonū licitū
ē. qz dēns vñt oib⁹ peccatis ad ali-
qd bonū. Ex quolibet enī malo eli-
cit aliqd bonū. vt dicit Aug⁹ in en-
chiridion. Et idē Aug. Publicole
querent vtrū licet vñ iuramēto
eius q per falsos deos iurat. rñdet
q si vñt nō ad malū sed ad bonū
nō sociat se pctō illius quo p dmo
nū iurauit. Si tñ cum induceret iu-
rare p falsos deos peccaret. Et de
h est tex. transūptiue i. c. mouet. 22.
q. i. ita ē in pposito dicit scūs Th.
q nullo modo l3 aliqū inducere
ad mutū sub vsuris. l3 tñ ab eo
qui paratus ē exercere vsuras mu-
tū accipere sub vsuris ppē aliqd
bonū qd est subuentio sue necessi-
tatis vel alterius sicut ē licet ei q i-
cidit in latrones manifestare bona
que h3 vt nō occidat. que tñ bona
latrones diripiēdo peccāt. exē-
plo decem viroz qui dixerunt ad
Jsmāel. noli occidere nos. qz ha-
bemus thesaurū in agro vt dīc Die-
re. 41. Unde cōcludit scūs Th. q
ille qui accepit ex necessitate pecu-
niā mutuo sub vsuris nō peccat. qz
nō cōsentit in peccatū vsurarij. nec
ei placet vsuraz acceptio sed mu-
tuatio que ē bona. Dicit ē sanctus
Tho. q ille qui accepit pecuniam
mutuo nō dat vsurario occasionē
peccandi ex malicia cordis sui. Et
ista sūt verba formalia sancti Th.
Ex quibus tria noto. Primū ē q
nullo mō l3 aliqū inducet ad mu-
tandū sub vsuris. Sed illi q p dū-
cūt iudeos ad fenerandū eos idu-
cūt. qz nō auderent fenerari nisi ei-
ues de hoc secū paciscerent. Tñ ta-

lia pacta sunt cā senoris exercēdi.
2º noto ex verbis sancti Tho. q is
cui placet q fiat mutatio sub vsu-
ris peccat. qz pñt in pctm vsura-
rij. 3º q pñtans occasionem vsuras
exercendi peccat tanq pñceps cul-
pe. Et multū notāda sunt ista vba.
qz sanctus Tho. cōprehendit ē iu-
deos sub feneratorib⁹. vt p3 ex ei⁹
verbis. Tñ pñtentes q iudei fe-
nerent. vel inducētes eos ad fene-
randū. vel pñtentes eis occasionez
exercēdi vsuras sūt in pari criē cū
eis. Et idē dicunt doc. in. c. sup eo.
de vsuris. Et vba multū faciūt
ad ea que. j. dicentur.

Ed presupponans sine pñ-
dicio vñtatis q iudei ita pu-
blice fenerent i ciuitate Pa-
dne q ex hoc nō fiant pacta cū eis
vt p hoc exerceāt vsuras copiosi⁹
seu frequentī⁹ nungd liceat ciuib⁹
facere pactū cū iudeis q nō possint
recipere vltra duos dēarios p libra
in mēse vbi nūc accipiūt quatuor.
Tñ dēf q sic. Mā statuētes q null⁹
vltra duos denarios recipiat p vsu-
ra pro libra in mēse. nō incurrunt
penā ecclīcatōis. Sed nūc sic. Al-
lud q pōt fieri p pactū pōt fieri p
statutū. vt dicit glo. in Rubrica. L.
de decre. decur. 7 in. l. i. L. que sūt
don. cōsue. Et sic pōt argui de pac-
to ad statutū vel econuerso. Tñ sic
statuētes nō incurrunt penā. ita ē
paciscentes nō dēnt incurrere. 2º ad
idē paciscentes sup minoribus vsu-
ris soluendis nō sunt cā q iudei fe-
nerent nec ē eoz voluntas. l3 eoz
voluntas ē restringēdi seu minuen-
di exactionē senoris ergo nō dicunt
pñtēre q iudei fenerent. Volūtas
enī 7 ppositū distinguūt maleficia

et in. c. cū volūtatē de sen. excō. et i
 l. q. in inre. ff. de furis in pñ. Et cū
 voluntas ciuū n̄ sit q̄ iudei fenerē
 tur. sed solū q̄ minores vsuras re-
 cipiāt non pñt dici pñcipes cris in
 deo p. 3. nedū ē magnū dispendiū
 sed et magnū scandalū apud ple-
 bē q̄ n̄ fiat pñsio p̄ cūes q̄ iudei
 conducant p̄ minorib⁹ vsuris. Sz
 scandalū ē magni effectus in qua-
 cūqz re. Itā ppter scandalū vitan-
 dū pōt fieri dispensatio. vt in. c. vt
 cōstinieret. et c. dñō sancto. So. dis.
 Et cū anglicis fuit dispensatū vt p̄
 traherent infimonū in gradu phs
 buo ppter maius malū vitandū. vt
 in. c. quod scripsi et in. c. quedā lex
 35. q. 3. Item pp scandalū delicta
 remanent impania. vt in. c. cōmes
 sationes. 44. di. et in. c. plurimos.
 87. di. et in. c. quicūqz. 13. q. 7. et in
 c. laiores de cle. excō. Itē pp scan-
 dalū q̄s licite pōt renūciat digni-
 tatē. vt in. c. nisi cū pñdem. §. p gra-
 ui quocqz scandalo de renū. Et ibi
 dicit Inno. q̄ ppter scandalū vitā-
 dū quis pōt priuari bñficio. l3 illb
 scandalū pcellerit absqz eius defe-
 ctu vel culpa. Dicit in Inno. q̄ sibi
 d3 conferri aliud bñficiū loco p̄-
 mi. Et hoc seruatiū fuit in epō Ser-
 rariē. tpe pape Pij. Itā ppter vi-
 tandū scandalū marchionis Ser-
 rariē. papa coegit ipsū renūciare
 episcopatu Serrariē. et cōmilit ei
 epātū Felirensē. Itē ppter graue
 scandalū vitandū ecclia pōt desiste-
 re a repetitōe iurū suoz. Et sic pp
 graue scandalū vitandum ecclia
 pōt licite iura vel bona sua non re-
 petere. vt in. c. nihil et ibi p Inno.
 et doc. de p̄scrip. Et multa tolerant
 ppter scandalū vitandū q̄ longuz

esset narrare. Sz hīs nō obstantib⁹
 teneo firmiter pñū esse de iure ve-
 rius. Itā potius q̄s d3 oīa mala pa-
 ti q̄ malo p̄sentire. vt i. c. sacris. qd̄
 met⁹ cā. et in. c. ita ne. 32. q. 5. in quī-
 bus dī q̄ q̄s potius d3. oīa mala
 pati q̄ malo p̄sentire. Itā agētes et
 p̄sentientes sunt in pari crimine. et
 debent pari pena puniri. vt i. c. no-
 tū in si. 2. q. 1. et in. c. 1. de offi. dele. et
 xi. q. 3. qui cōsentit. inio nō l3 cōse-
 nire malo et si p̄sensus inducat pec-
 catū veniale p̄ quocūqz malo vūā-
 do. vt in. c. pñmū. et in. c. ne q̄s ar-
 buret. et in. c. faciat homo. et in. c.
 figs ad te p̄fugerit. 22. q. 2. In qbus
 p3 q̄ nō l3 cōmūet peccatū venia-
 le p̄ quocūqz malo viuando. nec et
 p̄ salute vniū populī. Hinc mgr
 snia p̄ li. 4. di. 34. c. 2. dicit q̄ cōcū-
 bitus q̄ sit cū vxore pter necessitatē
 generandi ob incōtinentiā indul-
 get fm p̄missione. q̄ ibi est aliqua
 culpa. sed leuis. et p hoc dicit q̄ ta-
 lis p̄cubitus non iubet nec cōcedit
 sed p̄mittit. q̄ nō est laudabilis. l3
 venialis. Et idē dicit Aug⁹. in li. de
 bono coniugali. Si ergo ecclia nō
 potuit cōcedere p̄cubitū cū vxore
 pter necessitatē generandi. p̄p̄ bo-
 nū cōiugij et ppter vitandū malū
 adulteriū. sed solū permittere sim-
 plici p̄missione penā indulgēte q̄
 q̄ talis p̄cubitus sit peccatū venia-
 le inī. multo minus licet consentire
 malo q̄ in se p̄tinet peccatū mortu-
 le. put in casu nostro. Et pro hoc i
 materia nostra ē optimus tex. i. ca.
 sup eo. de vsuris vbi dicitur p̄io
 q̄ cū vsure sunt phibite p̄ vtrūqz
 testamentum papa non pōt dispē-
 sare q̄ exerceantur. secūdo. dicit il-
 le tex. q̄ cum sacra scriptura phi-

beat mentiri pro vita alterius con-
servanda. quod tamen est pecca-
tum veniale tantum. multo magis
quis est prohibendus ne pro re-
dimenda vita captivorum invol-
uatur crimine usurarum. Et no-
tananda sunt multa verba illius
tex. in quantum dicit quod quis
est prohibendus ne pro redimen-
da vita captivorum involuatur
crimine usurarum. Nam pro quo
cuique malo vitando non est tole-
randum crimen usurarum etiam
simplici permissione que appella-
tur tolerantio seu dissimulatio de
qua in capitulo denique iuncta glo.
in verbo venia. 4. distin. et in capi-
tulo hac ratione. 31. q. 1. et in capi-
tulo cum iam dudum. de preben.
Crimen enim usurarium est gra-
uissimum et maius ceteris crimi-
nibus adeo quod iura canonica
propter aliquod malum vel scan-
dalum vitandum noluerunt tale
crimen tolerare etiam simplici dis-
simulatione. ut patet in dicto ca-
pitulo super eo. et in capitulo quia
in omnibus. et in capitulo cum
tu. de usuris. et in capitulo primo
et secundo de usuris. in. 6. et in cle-
mentina prima de usuris. Et hoc
declarabo latius infra. Modo si
non licet tolerare feneratores si-
plici dissimulatione. multo minus
licet consentire quod fenerentur.
Nec obstat argumentum dum di-
xit quod ille qui paciscitur quod
exigant minores usuras non est
causa quod usuras exercent sed
solum est causa quod minores exi-
gant. Ille enim qui paciscit quod

exigantur minores usure consen-
tit quo ad illas minores usuras
quod iudei fenerentur. licet non
consentiat maioribus usuris. Ubi
enim est pactum ibi est consensus
lege prima. ff. de pacis. Item illi
dicuntur consentire qui in vnam
voluntatem concurrunt. ut dicitur
in dicta lege prima. Sed illi qui
paciscuntur quod iudei exigant
minores usuras in eandem volun-
tatem concurrunt quo ad illas
minores usuras exigendas. er-
go consentiunt quod iudei fene-
rentur. et per consequens con-
sentiunt malo. et sunt participes
criminis. Sed peccato sine malo
quis non debet consentire. immo
potius debet omnia mala pati ut
superius dixi. Ideo in fine prece-
dentis dubij signavi verba sancti
Tho. dum dicit quod pro aliqua
necessitate non est licitum consen-
tire in peccatum usurarium. nec pre-
bere occasionem usuras exercen-
di. Non obstat glo. in preallegato
capitulo in dicta cle. prima de usu-
ris. Nam statuentes quod non
possint exigere ultra duos denarios
pro libra. negando de pluribus si
intelliguntur concedere de tanto.
Unde illa glo. loquitur quando
finis statuentium est prohibere de
maiori. non tamen per hoc per-
mittere de minori. 14. dis. capun-
lo primo. et 31. q. 1. hac ratione.
Sed si intentio statuentium esset
quod possent exigere minorem
usuram incurrerent penam exco-
municationis. ut sentit illa glo. et
expresse hoc firmat ibi Laudin²

et Paulus qui ponderant illam
 litteram que exigit ad hoc ut sit
 locus pene. quod statutum velit
 quod usure solvantur. vel quod
 solute non repetantur. sed statu-
 tum predictum hoc non vult quia
 verba non debent sumi a contra-
 rio sensu. Et hec dicunt doc. esse
 vera dummodo cesset fraus. Nam
 si intentio statuentium esset quod
 possent exigi usure de minori qua-
 litate. incurrerent penam excom-
 municationis. Et hoc sequitur et
 dominus Lar. in dicta cle. prima
 de usuris. in. 22. q. 1. et Joan. de
 Imola ibi in prealle. glo. in ver-
 bo facere. Sed in casu nostro pa-
 ciscentes volunt quod iudei pos-
 sint exigere minores usuras. ergo
 tale pactum non excusat eos a pec-
 cato. Non obstat iernum argu-
 mentum scilicet quod propter sca-
 dalum multa tolerantur. Nam
 quantum propter scandalum licet
 dissimulare seu non punire delin-
 quentes. quod appellatur tolerantia. de
 qua in capitulo hac ratione. 31. q.
 1. et in capitulo cum iam dudum.
 de preben. Et est bona glo. in ca-
 pitulo denique. 4. dis. in verbo ve-
 nia. et in capitulo si qua monacha-
 rum. 37. q. 1. que dicit quod licet
 propter scandalum possit conce-
 di impunitas delinquentibus. non
 tamen potest concedi licentia pec-
 candi. quia talis licentia non po-
 test dari sine peccato. Ad hoc fa-
 cit optime quod notat glo. singu-
 laris in capitulo qui sincera. 45.
 dis. in verbo licentia. que dicit quod
 ecclesia non possit dare licentiam
 iudeis quod seruent ritus suos

circa sacrificia. licet eos toleret et
 ulterius prohibeat eos impediri
 ut ibi. et in capitulo sicut. de inde-
 is. et illam glo. ibi sequitur Ar-
 chi. dicens. quod ecclesia non ap-
 probat dum permittit iudeos su-
 os ritus observare. quia illud quod
 permittitur non conceditur. 31. q. 1.
 hac ratione. Et dicit quod ritus
 iudeorum tolerantur quia ex ma-
 gna parte est sanctus et bonus. li-
 cet in aliquibus sit malus. Et ista
 est ratio quare ecclesia tolerat ri-
 tus iudeorum. et prohibet eis fie-
 ri impedimenta. Sed Joan. an.
 in regula. peccatum in primo ar.
 iuxta principium. dicit quod eccle-
 sia tolerat ritus iudeorum propter
 bonum quod inde sequitur. licet
 in eis sit mortale peccatum. quia
 nostre fidei veritas in libris ipso-
 rum velata. et in ritibus figurata
 lucide demonstratur oculis no-
 stris. et sic fidei nostre testimonium
 roboratur. Allegat Augustinus
 18. li. de civitate dei. c. 45. Sed ego non
 memini me legisse ista verba for-
 malia August. licet August. de
 civitate dei a capite usque ad finem
 transcurrerim. Sed in libro 18.
 capitulo. 46. dicit verba que sunt
 eiusdem sensus. Primo enim di-
 cit quod sufficiunt nobis codices
 iudeorum per quos fides nostra
 probatur. et quod deus ipsos di-
 spersit per omnes gentes ut eccle-
 sia christi dilataretur. Et dicit Da-
 vid hoc prophetasse dum dicit. De-
 us meus misericordia eius preve-
 niet me. deus meus demonstravit
 mihi de inimicis meis. ne occi-
 das eos ne quando obliviscantur

legē meā. disspge eos i virtute tua
Postea Aug⁹ dicit hec verba i si-
ne illius. c. 46. Deinde strauit ergo
de⁹ eccleie i ei⁹ inimicis iudeis. qm
sicut dicit ap^{la}. Delictū eoz sal⁹ ē
in genibus. Et iō nō eos occidit
i. nō i eis p^lidit q⁹ sūt iudei q⁹ nō
deuicti ⁊ opp^lessi fuerit a romāis
ne obliti legē dei ad hoc de q⁹ agi-
mus testimoniū nō valeret. Ideo
paz sunt vt p^lha dicit. ne occidas
eos. nisi ē adderet. disperge eos.
qm si cū isto testimonio scriptura
rum in sua nūmodo terra. n̄ vbiq⁹
eēt. p^lfectio eccleia q⁹ vbiq⁹ est eos
p^lbiat q⁹ de xpo p^luisse sūt testes
i oibus genib⁹ h̄re nō posset. Deus
ergo diuisit iudeos int⁹ oēs gētes
ad hoc vt p^lberēt testimoniū fidei
nfe. Et eccleia tolerat eos i ritibus
suis pp magnū bonū spūale qd in
de seq^l. Et iū nō pōt dare lniaz in-
deis q⁹ exerceāt suos ritus. ne ap-
probet malū. Iztali malo magnū
bonū spūale sit admixtū. Et h̄ etiā
tenet Jo. an. in dicta regula. p^lu⁹
in 3° ar. Et de h̄ ē per sc⁹m Tho.
fa se. q. 10. ar. xi. vbi dicit q⁹ hūa-
nū genus deriuat a diuino regimi-
ne ⁊ q⁹ d⁹ ipm imitari. Nam deus
q⁹uis sit oipotēs ⁊ sūme bon⁹. iū
p^lmittit aliqua mala fieri i vniuer-
so q⁹ possz. phibē ne eis sublag⁹ ma-
iora bona tolerent. vel ēt aliqua
mala peiora incurrāt. sicut Aug⁹
dicit in sermone de ordine. Auser
meretrices de rebus humanis. tur-
babis oia libidinib⁹. Ad idē glo. i
c. inter opa. de spō. q⁹ dicit q⁹ eccle-
ia tolerat meretrices pp maiora ma-
la vitanda. Sic igitur q⁹uis infide-
les in suis ritibus peccēt. tolerari
pōt vel propter aliquod bonū qd

ex eis puenit v^l propter aliqd ma-
lū qd vitatur. Ex h̄ q⁹ iudei rit⁹ su-
os obseruant in quibus olim p^lfi-
gurabatur veritas fidei quā tene-
mus. h̄ bonū puenit q⁹ testimoniū
fidei nfe habem⁹ ab hostibus. ⁊ q⁹
in figura representat nobis q⁹ credi-
mus. Et iō in suis ritibus tolerant.
Alioz vō infidelium ritus qui nihil
veritatis aut vtilitatis pferūt nō sunt
aliquat⁹ tolerandi. nisi forte ad ali-
qd malū vitādū. s. ad vitādū scan-
dalū vel dissidiū qd ex h̄ possz p-
uenire. vel impedimētū salutis eoz
q⁹ paulatim sic tolerari puerūt ad
fidē. Propter h̄. n. eccleia hēticorū
⁊ paganorū rit⁹ aliquā tolerauit q⁹
erat magna infidelium multitudo.
Et ista sunt verba formalia sancti.
Tho. excepto q⁹ allegauit glo. i. c.
inter opa. de spō. quā sequū⁹ doc.
Mo tanta at sūt vba sancti Tho.
q⁹ declarat q⁹ mala seu p^lctā pōt
tolerari. s. q⁹ seq^l dissidiū v^l scan-
dalū qd h̄z impedire salutē. p^lximo
de q⁹ dixi. s. p^l p^ldictū scōm dubij.
Itē pōderāda sūt vba sancti Tho.
q⁹ nō dicit q⁹ sit dāda lnia faciēdi
malū. vel q⁹ liceat p^lsentire malo.
s. solū q⁹ pōt malū tolerari pp p^lse-
quēdi bonū spūale. vel vitandus
malū spūale. Et ex suis v^lbis infer-
tur q⁹ nō liceat tolerare maluz pp
vitādū malū spūale. s. pp vsuram si
qd malū vitat solū est malū spūale.
vñ nō ē tolerāda aliquo mō ēt sim-
plici toleratiōe q⁹ appellat dissimu-
lano. Et h̄ firmat Jo. an. in regula
p^lu⁹ in 3° ar. vbi dicit q⁹ ē triplex
p^lcessio. Quedā simplex toleratiō
vt q⁹ delinquētes nō puniunt. Et
hoc q⁹q⁹ sit. pp^l mai⁹ malū vitan-
dū. Et de hac loquit. c. deniqz iun

eta glo. in vbo venia. 4. dis. 7. c. si
qua monachaz. i. i. c. glo. 27. q. i.
7. i. c. cu. i. adu. de pben. 7. in. c.
hac rone. 31. q. i. 7. 23. q. 7. c. p. aut.
ibi. Nonnullos toleram. q. s. cor-
re vel punire no possumus. Que-
da e pmissio n. solu pena indulges.
sz et impedimenta fieri phibes. Et
isto mo tolerant iudei i. ritib. suis
pp bonu spuale q. s. inde sequitur.
Queda e pmissio q. pstat inuamen
vel p. sensu ad actu p. ficiendum. Et
ista nullo modo pot fieri. q. no lz
p. sentire malo vl p. stare op. ad fa-
ciendu malu. Immo nud. p. sensus
q. nullu inuamen pstat ad faciendu
malu 7. danabilis est 7. puniendus
vt e. tex. nobilis. i. c. fel. cis. 6. illud
de penis. i. 6. Et ille snt p. clusiones
quas ponti Jo. an. i. regula. p. m. i.
in 3. ar. Et hoc pbabo per iura q.
multu in hac ma stringunt iudicio
meo. Primo adduco tex. in. c. q.
p. decessor. in fi. xi. q. 3. vbi tex. sic
dicit. Vel si oio ppter p. cipale fa-
uore 7. humanu genus francorum
du ad eos accessisses corpali ab-
stiner n. valuisti cogere eccliaru dei
necessitate. 7. m. in eoz p. silio 7. con-
munionis p. sensu aia tua no est co-
inquinata. Itaqz p. hoc q. cu eis
p. uersatus es no p. senties iniquitatē
eoz nullu e tibi detrimetu coram
deo. Ecce q. humanus fauor indu-
ces necessitate aligd faciendi ppter
scadalu vitadu no excusat a p. cto
si pstat p. sensus malo. Ad idē. 23.
q. 4. ita plane. q. e. tex. Aug. in li.
2. p. tra Permentianu. vbi tex. dic
q. q. s. sociat malis duob. modis
vel comittendo malu cu eis. vel fa-
ciendo comittentib. Si at neutrum
facit. nullo modo sociat malis du

mo addat t. i. i. v. n. no sit piger i. cor-
ripiendo. 7. si i. i. i. n. no sit piger in
puniendo. dūmo h. oia faciat cu di-
lectione corrigendi 7. no odio per-
sequendi. Postea tex. sic in fine di-
cit. Vbi autem cetera ipediunt. illa
duo semp retenta i. corruptuz castu
q. s. custodiunt. vt nec faciat malu nec
approbet factu. Ille enim d. com-
mittere malu vt dicit Aug. qui est
p. ceptus mali. Ille aut d. approba-
re malu factu q. pstat p. sensu 7. ap-
probatione malo ia facto. Ex q. in-
fert q. ciues n. p. p. sentire q. iudi q.
actualit exercet vsuras lz ipas. ex-
erceat cu minor senore. Ad idem
Aug. in epla p. cilij sca. 5. donatistas
transuptue. 23. q. 4. figs a catholica
i. fi. vbi tex. sic dicit. Lo io maloz
non maculat aliquem p. ticipatione
factoz. sed p. sentio factoz. Itaz si
malis factis non eis q. s. cosentiat
portat mal. cam suā. nec p. iudicat
alteri qui i. p. sentio mali opis sociu
no hz criminis. Ad idē Aug. i. sermo-
ne de verbis euagelij. transuptue. 23.
q. 4. a malis. vbi tex. dicit. Lōi-
cat q. p. malo q. n. facto ei. p. foruū
voluntatis vel approbationis adiu-
gu. Itaqz ergo p. senties suis malis
vt approbens. neqz negligentes vt
arguatis 7. c. Ad idē Aug. i. sermo-
ne de v. b. euagelij transuptue. 23.
q. 4. recedite. i. fi. vbi dicit. Hoc est
inuadu n. lagere 7. volutate n. p. senti-
re 7. ore no parcere. Et ex h. p. q. p.
sentientes vt iudei cotinuent sensus
iceptuz cu minore senore no excu-
sant a p. cto. q. p. sentiunt malo vsura-
ru 7. ipuz approbat paciscendo q.
iudei senerent cu minorib. vsuris.
An no e dicendum q. ciues possint
huic malo pp aliquaz caz p. sentire

Ma illud qd fm se est malū nullo
bono sine fieri licet. vt dicit Aug⁹
in li^o p^otra mendaciū. 7 p^ohus in fo
cibicoz. 7 ei⁹ vba refert m^og⁹ snia-
rū li. 2. di. 41. c. 3. vbi dicit q^o oēs
act⁹ fm itētiōē 7 cām iudicandi sūt
boni vel mali p^oter quosdā q^o sūt
ita mali vt nūq^o possint eē boni et
si videant h^ofe bonā cām. Interest
enī inquit Aug⁹ plurimū q^o cā quo
sine q^o itētiōē qd fiat. Sed ea que
p^ostat esse pctā nullo bone cāe obtē-
tu nullo q^o bono sine nulla velut
bona itētiōē faciēda vt pōit Aug⁹.
multa exēpla de vtroq^o. s. de his q^o
possunt esse bona 7 mala. 7 d^o his
q^o fm se sunt pctā. Et cōcludit q^o ea
q^o sunt peccata nulla bona rōe. nul-
lo bone cāe obtētu nullo quasi bo-
no sine nulla velut bona itētiōē
faciēda sunt. Et vtitur Aug⁹ dīctiō-
ne q^o 7 dīctiōne velut q^o pctm nō
pōt fieri bono sine. nec bona inten-
tiōē. q^o non pōt eē bonus finis nec
bona itētiōē q^o inducit ad pctm 7
mittēdū. l. 3. alīqn h^o videat erronee
opinionī hominū. Et pcludit idēz
mag⁹ sniarū in pall. c. 3. 7. c. se. Et
idē dicit scūs Tho. fa se. q. 44. ar-
ti. 2. Itē dicit sanctus Dyo⁹. in. 4.
ca. de diuī. nō. q^o illud qd est fm se
malū ex genere nullo mō pōt esse
bonū 7 licitū. q^o ad h^o q^o aliquid sit
bonū requirit q^o oīa recte concur-
rant. Bonū. n. est ex itēgra cā. ma-
lū at ex singularibus descēb⁹. Et
idēz dicit sanct⁹ Tho. fa se. q. 110.
arti. 3. Usura at mala ē ex genere.
q^o ē cōtra ius naturale 7 p^ora ius
diuinū 7 cōtra ius canonicū. nec ē
dare aliquē casū in quo vsura sit li-
cita. Et l. 3. repiant alīq casus in qui-
bus l. 3. alīqd recipe vltra sortē. d^o q

bus in. c. cōquest⁹. 7 in. ca. salub⁹ fē
de vsur. in in dīc⁹ casibus nō ē vsu-
ra. l. 3. p^oia facie habeat alīqd simile
vsure. Abi at ē vera vsura semp ē
mala. nec pōt p^omitti per ius nāle l^o
diuinū vel canonicū. vt dicit Jo.
an. in dīcta regula pctm. in. 3. 7. 4.
Cū ergo vsura ex genere sit mala.
nullo mō pōt eē licua nec alīq bo-
no sine fieri. Eadē rōne p^osentire q^o
iudei senerent ē i se malū. vñ nullo
bono sine fieri l. 3. nec ē inuenire ali-
quē casū in quo talis p^osensus pos-
sit eē licit⁹. Esset. n. h^orticus q^o dice-
ret q^o deus dederit nobis licētiām
ipm offendēdi ex alīq cā. Mā cum
pctm sit p^otrariū deo tāquā malum
bono necessariū ē q^o sp deo disp^oli-
ceat seu deū offendat. An Aug⁹ in
omel⁹ euangelij Jo. icipiens. Dice-
bat ihs ad eos q^o crediderant in do-
rum. Si vos māseritis in sermōe
meo veri discipuli mei eritis. qd le-
git in sabbato an dīcam in ramis
palmar. sic inqt. Mō ergo de⁹ qdā
pctā dānat qdā iustificat 7 laudat.
Nulla laudat odit oīa. Et p^o pōt
patere rñsū ad tertū motū supra
factū. Mā l. 3. pp scandalū vitādū
toleret malū nō tñ l. 3. cōmittere ali-
qd pctm cā vitandi scandalū. vt in
c. q^o scādalizauerit de re. iur. vbi d^o
q^o vilius scandalū nasci p^omittitur
q^o veritas relinquat. Mā 3. veritas
d^o relinqui qñ de⁹ pp pctm relinq-
tur. An dicit veritas. Est veritas vi-
te doctrine iusticieq^o. Primū sem-
per habet. pp scādala linque duo.
Mā ppter scandalū vitādū l. 3. ab-
stinere a delictis puniendis. Item
pp scandalū licitū ē desistere a p^o-
dicatione vel a doctrina. vt in. ca.
qñ. xi. q. 3. Sed veritas vitē que ē.

ut qd non faciat malū nunq̄ est di-
mittenda pp scandalū. vt dicio. c.
q scandalizauerit in. c. magne §.
pe. de voto. et in. ca. 2. ad si. de op.
no. nū. Et de hoc est glo. ordiaria
que tradit dictā doctrinā. s. in dicto
c. q scandalizauerit. et in. c. 2. de te
po. or. et in. c. nisi cū pūde. §. p gra
ui quoqz scandalo de renū. et in. c.
cōmessationes. 43. dis. Et eandem
theoricā ē tradunt doc. in locis p
dictis. Et de h̄ h̄etur per Hosti. in
sū. de renū. §. cui. b. grane scādālū
Hinc Hiero⁹ ad ruffinū. Peccan
tū multitudo nō parit errori pfo-
cintū. Plus dixit Inn. in dicto. c.
nisi cū pūde. §. pro graui quoqz.
quē ibi sequit^r But. Dicit. n. q que
dā ē veritas iusticie iuris naturalis
vel euangelici. et h̄ nō ē relinquen-
da pp vitandū scandalū. Quedaz
ē veritas iusticie iuris positui. et hec
ē relinquenda pp vitandū scādālū
dissimulando vel differendo v^l pe-
nā iusta cā tēperādo seu relaxādo
et ē in certis casibus contrariū statu-
endo. vt in. c. pposuit de pces. pbe.
Et ibi cōcludit But. q veritas iu-
sticie iuris naturalis vel euāgelici
nō ē dimitteḃda vel dissimulāda pp
scandalum vitandū. Et h̄ probat
But. isto mō. Tollere p̄suetudinē
generat scandalū. et in consuetudo
nō v^z contra ius nāle seu ius di-
uinū. vt in. c. si. de consue. Hoc aut
pnūc nō disputo. qz satis ē qd nō
liccat p̄sentire malo vel ipz appro-
bare pp̄ter vitandū scandalū. Et
h̄ ē tenet scūs Th. fa fe. q. 43. art.
7. vbi dicit pp vitandū scandalum
nō est p̄mittendū peccatū mortale
imo nec veniale. nisi scandalū tol-
leret circūstantiā que inducit pec-

catū veniale. sicut ē verbū locosū
qd ē peccatū veniale qñ absqz ne-
cessitate vel vilitate d^r. Si at ex cā
rōnabili pferat nō est ociosuz nec
pcnū. An qñ. pp̄ter vitandū scāda-
lū. p̄fert vbu locosū non ē peccatū
veniale. qz nō absqz vilitate p̄fert
Vbi at nō desinit eē pcnū veniale.
tūc nō est cōmittendū pp̄ter vitan-
dū scādālū. qz l^z p peccatū veniale
nō tollatur grā p quā ē hois salus
in pcnū veniale inquantū disponit
ad pcnū mortale p̄mittēdū vergit
in detrimentū salutis. Ita pcludit
scūs Th. in si. p̄allegati. c. 7. Et sic
vult qd pcnū mortale nō sit cōmit-
tendū. pp̄ter vitandū scandalū. qz
de necessitate salutis est qd nō p̄mit-
tat aliqd peccatū mortale. Et p h̄
oē pcnū mortale ducit ad interitū
salutis eterne. Itē q non p̄mittat
pcnū veniale qd vergit in detrimē-
tū salutis eterne nisi sit pcnū veni-
ale nō simpliciter sed pp aliquam
circūstantiā qua sublata peccatū
tollit. Consentire at malo est pcnū
mortale simpliciter et fm se. An nō
l^z ei p̄sentire pp scandalū vitandū
vel pp̄ter aliquam aliā cām. vt s.
dixi. Preterea meo iudicio i casu
nō nō est scandalū de quo debeat
haberi consideratio. Mā inter scā-
dalū et scandalū faciēda ē differen-
tia. vt dicit tex. in dicto. c. nisi cū
pūde. §. p graui quoqz scādalo d
renū. An nisi sit graue scandalū d
eo non ē curandū. ut ibi d^r. et in. c.
2. de ope. no. nunc. Dicit at scāda-
lū graue qñ ex aliquo dicto uel fac-
to uel signo multū offenduntur. ita
q ex eius occasione trahuntur in
consensum peccati mortalis. ut di-
cit Hostien. in summa de renan.

§. cui. v. grane scandalum. Et tñ pp
tale scandalū vitandū non lz pētm
pmittere. In cāu aut nfo non pōt
dici grane scandalū ex eo q iudei
non pducant. Si ē crimen vsuraz ē
adeo grane q non dz tolerari etiā
simplici pmissiōe pp aliqd bonuz
q inde oriat. vel pp aliqd magī ma
lū q ide vitet. Et hoc pcludit Jo.
an. post quendā srem Girardum
de Senis qui fuit sūmus theolog⁹
et canonista maximus in dicta re
gula. pētm. in. 3. ar. vbi pcludit q
scelus vsurarius non dz permitti. p
pter aliqd bonum qd inde oratur
vel pp aliqd maius malum qd ide
vitetur sine loquamur fm ius natu
rale vel diuinum vel canonicū. De
iure ei naturali non pōt aliqmō p
mitti tractus vsurarius. qz cū vsu
ra sit ptra ius naturale. v. plene de
clarat Jo. an. vi i dicta regula. pec
catū. in. 2. ar. et p sanctū Tho. fa. se
q. 78. arti. 1. Unde Cicero in 2. li. d
off. ad finē dicit q senerari ē hoiez
occidere. Cū ergo contractus vsu
rarius sit ptra ius naturale. nō pōt
per illud ius pmitti. qz non pōt fa
cere ptra seipm. Et ex hoc ē sequi
tur q non pōt pmitti p ius diuinū
cum ius naturale sit derivatum a
iure diuino. v. sit necesse q qd
i ius naturale sit ē ptra ius diuinū
Ad hoc ē bonus tex. 6. dist. 8. his
tis. Unde ē ius diuinū non pōt p
mittere tractum vsurarius. ppter
aliqd bonum qd inde sequatur. qz
hoc esset ptra seipm. Sed deus nō
pōt facere ptra seipm. Un apls. 1.
Thimo. 6. fidelis ē deus. seipm
negare non pōt. Et plene circa h
allegauit in rñsio. bus quas feci ad
psulum ingfi Saluam. i qbus con

clut q deus non pōt dispensat q
exerceatur tractus vsurarius. qz
hoc esset facere ptra seipm. De iu
re canōico ē sīl ē dicendū q ius
canonicū nō dz pmittere tractum
vsurariū ēt simplici pmissiōe que
appellatur dissimulatio. pp aliqd
bonuz qd inde oriat. vel pp aliqd
malū qd inde vitet. Mā videmus
q ius canonicū de sacro nullo mō
pmittit tractū vsurariū. qz penaz
pminat et infligit senerantibus. vt
p3 in. c. qz i oibus de vsuris. et i. c.
qz de vsur. in. 6. et in cle. l. eo. ti.
Plus dicit Jo. an. q ius canoni
cum nō possit pmittere tractum
vsurariū ēt simplici pmissiōe que
appellat dissimulatio vel toleratiz
qz hoc ē v. vetus et nouū testamētū.
Et hoc pbat in. c. sup eo de vsur.
vbi pcludit q quilibet ē phiben
dus ne p redimenda vita captiui
vsuraz erie inuoluat. cū tñ illud sit
pouissimū bonū qd possit puenire
ex vsuris. Un ibi pbat q non ē li
cītum cessare a phibendo ne vsu
ra exerceat qdcunq bonū sit illd
qd sequitur pp senus. vel qdcunq
malū sit qd vitetur pp senus. Et p
pter hoc sequit q Archi. nō bene
dixit in. c. hac rōe. 31. q. 1. vbi colli
git argumentū q qnqz multi ma
li. puta vsurarij et alij qui non pnt
coerceri pp scandalū pmittendi sūt.
Nam non ē vez q sint pmittendi
ēt simplici pmissiōe. cū tal pmissi
ō sit i ius naturale diuinū et cāo
nicum et v. vetus et nouū testamētū.
Et de hoc ē tex. apus i dicto. c. sup
eo. Unde ff Girardus de Senis et
Jo. an. verius dixere. Tñ Archi.
nō se firmit sed tñ colligit argumētū.
vt pōt patere ex eius vbiis q. 8.

retuli. et pcludit dictus fr Girardus
 et Jo. an. in dicta regula. p. c. m. q. i
 dictio piractu non cedit dispensa-
 tio. q. non pot vitari maius maluz
 spuale qd sit piractus vsurari. Ma
 e grauissimu crimen pp quatuor.
 Primu q. vsurarius ptenit deum
 audacius. so q. ptenit natura exps
 sius. 3. q. ptenit scriptura deterius
 4. q. ptenit iura diutius. Contenu
 naq. vsurarius deu audacius. q.
 cum i oibus peccatis que sunt pira
 mandata dei ho verecunde et eru-
 bescat. in isto p. c. o. q. m. q. sit ex-
 presse p. man datu diuini no vt ve
 recundari s. potius gloriari. vt in
 c. q. i oib. d. vsur. 2. dixi q. ptenit
 natura expsius. q. vult q. numera-
 bilia sicut denarius p. natura sup-
 ualeant suo numero. et pondera-
 bilia sicut aur supualeant suo po-
 deri. et mensurabilia sicut frumen-
 tu et vinu supualeant sue mesure.
 An bn dicit q. ptenit natura ex-
 psius. 3. dixi q. ptenit scriptura de-
 terius. q. eam vt ptenere pp infid-
 litate q. e. opposita fidei qua i bap-
 tismo. p. fessus e. Ma si pfecte cred-
 rei ipossibile esset q. pira deu et scri-
 ptura ipius sic apte et inuerecunde
 pcederet. Sic pira scripturas vtri-
 usq. testamti solent tales p. naciter
 asserere q. vsura non sit p. c. m. con-
 tra quos emanauit cle. l. de vsur.
 Quid aut pot adaptari iudeis se-
 nerantibus inquanti exercant vsu-
 ras pira. phibudem veteris testa-
 menti. sed cetera p. cernunt magis
 xpianu exercere vsuras. 4. dixi q.
 vsurarius ptenit iura diutius. quia
 pira ius naturale diuini et canonici
 cum p. tinue perseverat in isto cri-
 me usq. ad mortem. Et pp h. pcludit Jo.

an. post fr em Girardum de Senio l
 pallegata regula. p. c. m. in 3. ar. in
 si. q. ius canonicu nullo mo d. p.
 mittere piractum vsurariu et sim-
 plici permissioe sola pena indulge-
 te pp aliqd maius malu vitanduz.
 q. reguli loquendo nullu e maius
 malum piractu vsurario quod p
 ipm valeat vitari. Mo obstat q. ec-
 clesia tolerat prostibula. vt in. c. in
 ter opera. de spon. Nam ecclesia
 tolerat simplici permissione ca vi-
 tandi maius malum spirituale. vñ
 Aug. in sermone de ordine dicit.
 Eluser meretrices de rebus huma-
 nis turbabis omnia libidibus.
 Et per sanctu Tho. 2a 2e. q. 10. ar.
 xi. Sed maius malum qd sit vsura
 non pot vitari. q. reguli non repe-
 riuntur mai. malu quod propter ip-
 sam possit vitari. et maxime q. ma-
 la que vitantur p. piractu vsurariu
 vt plurimu sunt tpalia. et s. l. bona
 que solent sequi ex piractu vsura-
 rio sunt tpalia. Sed non d. p. m. it
 seu tolerari malu spirituale pp
 vitandum malum tpale vel conse-
 quendum bonuz tpale. vt dicit sa-
 ctus Tho. 2a 2e. q. 10. arti. xi. et di-
 xi in pcedenti dubio post p. c. p. i.
 Ex quibus infero quod si non est
 licitum tolerare iudeos sub diffi-
 mulatione. multo minus licitu est
 cu eis pacisci vt senerentur p. mino-
 rib. vsuris. An dñi tpales graui-
 ter peccant sustinentes quod iudei
 in suis ciuitatib. senerentur. Ma. ta-
 lis toleratia e pira ius nale et pira
 ius diuini et pira ius canonicu. et d.
 us maxie offendit. q. istud crimen
 ualde copiose exercet et semp reci-
 pit reiterato. Mo ergo mirum si
 bellis affligimur q. deus solet cor

ruptos huiusmodi mores bellis emenda
re atque pierere. ut dicit Aug. in l. i.
ca. l. de ciui. dei. An horandi sunt
omnes ciues ut huic tam graui crimini
nullo pacto assensus prebeat sibi oib?
viribus? et oigatio huic tam graui ma
lo resistant. Tunc ei deo crucias vi
ctimas cedim? quoniam usque ad sangui
nem per veritatem certamus. ut dicit
Aug. li. x. de ciui. dei. c. 4. Quia vero
deo preciosus sit huiusmodi sacrificium
ipse nobis demonstrauit qui pro
nostra redemptione tale sacrificium esse
vult. Item Cicero li. i. de offi. dum
tractat quomodo in euerendis deipicendis
ue urbibus agendum sit in fine sic i
quit. Dio iusticie honestatiq; ad
herescet ut eas perseruet quibus graui
ter offendat mortemq; appetat po
tius quam deserat illa que dixi. Nec si
bi aut sue urbi persutur putent si in
deos perduxerint aut quod perducant
sanctus Eusebius de preparatione eu
gelica li. 4. ca. 6. De quod bonum est.
non potest esse nisi potest. et est quod malum est.
i. sicut bonum non potest nisi potest. ita etiam
malum non potest nisi nocere. Item eodem lib.
c. pe. Nec bonitas nocere. nec pra
uitate potest esse seu nuare unquam pos
se. Nam ut non potest caliditas ut ait Pla
to frigiditate iducere nec frigiditas
caliditate. sic nec iusticia nocere potest
Item magister sententiarum li. 3. dist. 38. c. pe. in
fi. inquit. Nonnullis errat aliqui per
sunt in uia pedum non in uia morum. Hoc est
aliqui perunt errare in uia pedum. quia
quicquid quod per tale errorem euadit inimi
cum. uel aliqui casus sibi nocent. sed
errare in moribus nunquam fuit utile. quia
periculum est. Sed audi quod dicit Cicero in
3. libro de offi. sub. c. ubi ponit excusa
tiones. Cur turpia aliqui fiant ut tur

pia non uideantur. ubi sic dicit in fi.
Nam quod igitur est utile peccare. quod semper
est turpe. et quod semper est honestum uirum
bonum esse. semper est utile. Item in tertia
padoxa. peccare certe licet nemini.
Quod autem non licet id habet uno tenet si argui
tur non licere. Id siquidem nec maius nec
minus unquam fieri potest. quoniam in eo peccatum
est si non liceat. quod semper unum et idem est
est nec aliquando licet. Item erubescere si credis
unquam malum esse utile. Non ei peccatum per
non nocere. sed per senare malo periculum
est. An non poterit tibi nisi nocere si per
sentis quod iudei perducant. An Aug. li.
5. de ciui. dei. c. xi. dicit quod deus fecit
hominem rationale animal. quod cum peccatum non
impunitum esse permittit nec sine misere
ricordia dereliquit. Item li. i. ca. 7. i
fi. sic inquit. Patientia dei ad peni
tentiam inuitat malos. sicut flagellum
dei ad patientiam erudit bonos. Item
quod misericordia dei fouendos am
plectitur bonos sicut seueritas dei pu
niendos corripit malos. Placuit
quippe diuine prouidentie preparare. i
postea bona iustis quibus non fruuntur
in iniusti. et mala impijs quibus non
excruciantur boni. Unde et sanctus
Leo papa in sermone sexto. de na
tinitate domini. Quid est aliter dilectissimi
pacem habere ad deum nisi uelle quod iubet
et nolle quod prohibet. Si ei humane ami
cicie pares animos et filios expetunt vo
luntates. nec unquam diuersitas morum
ad firmam potest venire concordiam. quomodo
diuine princeps erit pacis cui ea pla
cent quod deo displicent. et his appetit
delectari quod nulli nouit offendere. Item
rui. Nam si in progenie carnali et turpe
terrena claris parentibus generantur vi
tia male peruersationis obscurant. et
ipsa maiorum suorum lumine soboles in
digna perfundit. in quem exitum veniet

qpp amores mudi a generatione
 xpi nō memūt abdicari. Si autē ad
 hūmā pūel laudem vī patz decus
 in prole resplendeat. quāto magis
 gloriosuz ē ex deo natos i auctoris
 sui imagine resurgere et illuz in se
 qui illos generauit ostendere. hec
 ille. Et si dei inimici esse nolum?
 si amici et filij eius esse dīderam?
 id velimus et faciamus quod vult
 et oīo fugiamus q n vult. In supe-
 rioribz aut allegatōibz i quibz mudi
 ad pūlū mgi Valuan dixi. cūes
 huius ciuitatis grauer peccare. et
 p pēntiēbus debere repurari nī
 si apud dñm insent q iudei ei d
 castellis expellant. qz error cui nō
 resistitur approbat. et veritas cūz
 minime defensat opprimūt. Negli-
 gere quippe cū possis pūrbare p
 uersos nihil aliū ē q saluere. nec ca-
 rei scrupulo societatis occulte qui
 manifesto faciori desinit obuiare.
 Brez pēntire vī erranti q ad rese-
 canda ea q corrigi debent non oc-
 currit. 83. di. error. et c. qd ei pdest
 et c. pēntire. et 86. di. faciens. et i
 c. sicut dignū. de homi. Nūc dico
 q si aliq cau ab illustrissimo dñio
 Venetiay h non posset ipetrari. s.
 q iudei non possint fenerari i ca-
 stris. piores tenent eis phibē sub
 magna pena ne mutuēt ad vsuras
 in hac ciuitate et q nullo mō liceat
 h facere ptractū vel recipe pign?
 Non ei hnt lñiam a dñio feneradi
 in illa ciuitate. Si ei illi q recipiūt
 pecunias ab eis mutuo mitterent
 ipmeci pignora per nūciū. p pūm
 rarius mutuarēt iudei sub vsuris
 et sic deus n tñ offenderet. Et nō p-
 tores tenētur hāc ibitōez facere
 iudeis et ei xpianis pueniēbz de

pignore in hac ciuitate. ex quo iur-
 dei n hnt lñiam fenerandi hic. als
 grauer peccat piores hoc nō fa-
 cientes vī in iuribus pallegatis. et i
 c. ita plane. et in. c. a malis. et in. c.
 recedite in si. 33. q. 4. Ex quo emz
 ius naturale diuinū et canonicū
 non pmiūt tales tolerari. illi qui
 tolerant cū possint phibere graui-
 ter peccant. et offendunt ius natu-
 rale diuinū et canonicū. Laus dō.

Ex lris Reuerendissimi dñi Fran-
 cisci Cardinalis Venetiay sancte
 Romane eccle vicecācellarij et epi-
 tē Aeronensis directiuis dñis duo-
 decim et quinquaginta reipublice
 veron. deputatis.

Sed quo ad materiā iudeoz pro-
 gbus pducendis lñiam petitis vt
 senus exerceant. Hoc pro vestra
 prudentia scire debetis non esse in
 potestate nostra neq alterius viue-
 tis in ea re vōis vestris satisfacere
 obstante dei et dñi nostri prohibi-
 tione. cui ex necessitate salutis oīs
 aīa veluti eius sublimi potestati sū-
 dita obedire tenet. Qui licet forte
 in aliquibus ciuitatibus admitti vi-
 deantur. id non tam ex lñia q nū-
 q datur quā ex quadā dissimula-
 tione pīasit. sicut pīgit i aliquibus
 alijs i gbus nullo iure nulla hone-
 state lñia talis cōcedi pōt. verū au-
 ctōritatē absolūcēdi cōstatē sup ea
 re de preteruo vicario nostro tras-
 mittimus et c.

Datū Rom e. 17. nouembreis
 Mcccclii.

